

అంధదీపిక

రచయితలు

“పండితరాయ” “బాలామర” “సాహిత్యచక్రవర్తి”

శ్రీ మామిడి వేంకటార్యులు

పరిష్కర్తలు

శ్రీ శుద్ధజైతన్యస్వామిలవారు

ప్రకాశకులు

శ్రీ వానవీగ్రంథప్రచారణసమితి ఖైర్తాబాద్

మచిలీపట్టణము

ప్రతులకు :

శ్రీ వాసవీ గ్రంథ ప్రచారణ సమితి

మచిలీపట్టణము

ఈ “ఆంధ్రదీపిక”కు, “సశేషామరకోశము” అను మతోక
గ్రంథమునకు కేంద్రప్రభుత్వమువారు 8250 రూపాయలు
సబ్సిడీ యిచ్చిరి. వీరికి మా సమితి - ధన్యవాదములు.

విశ్వావసు - శ్రీరామనవమి

ప్రథమముద్రణము

వేయి ప్రతులు

1 9 6 5

శ్రీ మన్మామిడి వేంకటార్యులవారి జీవిత సంగ్రహము*

- అ॥వె॥ తెలుఁగు సీమయందు వెలుఁగు గోదావరీ
మండలమున మంచి పండితులకు
విలయ మగుచు సంపదల కాటపట్టుగా
'పాలకొల్లు' నాగఁ డ్రోలొకండు. 1
- క॥ ఆందున్ ధనదాభ వణి
జ్ఞందారంబులకు నెలవు మామిడి కులమొ
ప్పుం దానధర్మములలో
ముందడుగిడు కామి సెట్టి మూలపురుషుడై . 2
- అ॥వె॥ విజయలక్ష్మీయందు వేంకటార్యునకుద్భ
వించె "వేంకటార్య" విబుధుఁడందుఁ
జంద్రువలనఁ బాలసంద్రంబు వలెఁ జేరు
గాంచి మించె నితని కతనఁ గులము. 3
- గీ॥ నిర్మలలె యిర్వురును గళానిధులె సర్వ
విచ్చిరోదార్యులే యవివేకతిమిర
హరణశౌండులె, కాని చందురునకట్లు
వంక లే దీతఁడతి విష్కళంకమూర్తి. 4
- గీ॥ మార్చి పదియాఱు-వేదర్థ మౌని విధు వి
భాసి హూణాబ్దమునఁ(1764)బుట్టి బాబుఁడీతఁ
డెల్ల బాంధవులను సంతసిల్లఁజేసె,
నుత్రముల జన్మదిన మల్లె యొప్పుఁగాదె. 5
- కా॥ వాపీకూపతటాకముల్ నిలిపి, విద్యతోటిఁ బూజించి, స
ద్వ్యాపారమ్ము లొనర్చి, దాతలయి, యేతత్సూర్య లార్జించు మే
లొ పుణ్యంబె శిశున్వరూపమున నిట్లావిర్భవంబందె నా
దీ పాండిత్య కళాదులందు నతఁడుద్దీపించెఁ జిన్నప్పడే. 6

* గ్రంథి వేంకటసుబ్బరాయశర్మగారు రచించిన (సం. 1929న ముద్రిత మైన) మామిడి వేంకటార్యజీవితము ననుసరించి యిది వ్రాయబడినది.

మ॥ తగు కాలమ్మున సంస్కృతుల్ వడసి మేధాశాలి యాతండు శ్రీ
బగళోపాసననోః గుహేశకృపనోః ప్రాగ్జన్మ బాగ్యోదయ
ప్రగతిం జేసియోః దేశికాళి యనుకంపాశ్రీనోః వే నేరిచెన్
విగమంబుల్, స్మృతులభ్యసించె, బహుమానించె॥ గళల్, శాస్త్రముల్. 7

అ॥వె॥ యుక్తకాలమందు నుద్వాహమై సువ
ర్లక్ష్మీయందు స్వగృహలక్ష్మీయందు,
సుతచతుష్టయంబు, సుత గల్గ ఋణవిము
క్తుండు నాయెఁ గూకుదుండు నాయె.

8

సీ॥ అమరశేషముఁ బూరణము నేసి యింతపై
‘బాలామర’ ఖ్యాతి లీలఁ దాల్చె,
సాహితీప్రియులు ప్రశంసింప ‘సాహిత్య
చక్రవర్తి’ మహాయశము గడించె,
ప్రతిభమై విరచించి ప్రౌఢనిఘంటువుల్
‘పండితరాయ’లన్ ప్రథ వహించె,
కోరి శ్రీవిక్టోరియారాణి యిడు వేయి
దీనారముల బహుమాన మందె.

గీ॥ బ్రౌనుదొర మున్నుగాఁ గల ప్రాజ్ఞజనుల
మన్నవలఁ గనెఁ, బేర్గన్న చెన్ననగర
పండితులలోన నగ్రగణ్యుండు నాయె,
మేటి వేంకటబుధుండు మామిడి కులుండు.

9

ఉ॥ అష్టశతావధానముల నద్భుతరీతి నొనర్చుచున్ మహా
కష్టములైన ప్రశ్నలండుగన్ సభయందునఁ బృచ్ఛకుల్ తదీ
యేష్లమె తీర్చు వేంకటబుధేంద్రుండు మామిడి వంశ్యుఁ డెంత వి
రుష్ట కవిత్య మంచు విబుధుల్ తను మెచ్చి బహుకరింపఁగన్.

10

శా॥ సంసారంబిటు సౌఖ్యదాయకముగా సాగంగ, వేదాంత మీ
మాంసన్ గాలముఁ బుచ్చు నా బుధున కిమ్మాడ్కిన్ మదిందోఁచె సోఁ
హం సోఁహమ్మను ధ్యానవేశ నొకనాఁ డస్మత్కులంబందు వి
ధ్వంసంబందఁగనేల వైదికకృతుల్ వైఖ్యుల్ ద్విజస్ముల్ గదాః

11

- ఉ॥ దీని విచారమున్ సలిపి ధీరులతో నెటు వైశ్యజాతిలో
మానిత వేదసంస్కృతులు మాసెనొ! తేలెడు దాక నిద్దురన్
బోసని గట్టి పట్టుదలఁ బూని సహాయులు లేమి స్వస్థలిన్
జ్ఞాని యతండు చేరె నిజసంఘము స్వాగతమీయ బందరున్. 12
- ఉ॥ బందరు సుప్రసిద్ధమగు పట్టణ, మందలి వైశ్యజాతిలోఁ
గొందఱు సంస్కృతప్రియులు, గొందఱు వైదికధర్మతత్పరుల్,
కొందఱు పండితుల్, కవులు కొందఱు, కొందఱు ధీరు, లుంట నా
నందముఁ జెంది యాతఁడు కనంగలిగెన్ జయలక్ష్మి ముంగలన్. 13
- క॥ ద్విజులకె వేదోక్తంబులు,
ద్విజశబ్దార్థంబు ధరణిదేవులు, భూమీ
భుజులున్, వైశ్యులు, గాఁగ, వ
జిజులకు లోపింపనేల నిగమోక్తవిధుల్. 14
- శా॥ అన్యాయంబిది యంచు న్యాయసభలం, దామ్నాయ ఘంటాపఠా
ధ్వన్యుల్ నిండినచోట, రచ్చల, వివాదం బేర్పడంగా మహో
పన్యాసంబు లొనర్చుచున్ గెలిచి స్వప్రత్యర్థులన్ వెండియున్
మాన్యుండీతఁడు నిల్పె వైశ్యులకు నామ్నాయోక్త సంస్కారముల్. 15
- క॥ పంచశిఖ లిడుచు బాదర
కంచితగతిఁ దాఁ బురోధ యయి వడుగులు చే
యించె నితఁ డల్లరుల కే
తెంచిన కుటిలుల నెదిర్చి ధీరత మెఱయన్. 16
- మ॥ ప్రతినం బూనె స్వజాతిఁ బాదుకొను దౌర్భాగ్యంపు టాచారమున్
విత గావింప, స్వజన్మదేశ సుఖమున్ వీడెన్ బరావాసమే
గతి గాఁగన్ మసలెన్ వ్యయించె ధనమున్ గష్టాలకుం బాల్చెడెన్
మతిమన్ముఖ్యుఁడు వేంకటాచ్యుఁడు స్వధర్మస్థాననాచార్యుడై. 17
- మ॥ తమ యత్నంబిటు వ్యర్థమై చెడఁగఁ బ్రత్యర్థుల్ మహేష్వాకువుల్
క్షమఁ గోల్పోయి తదీయ పుస్తక విమర్శల్ సల్పి నవ్యానికిన్
గ్రమమౌ నుత్తరమిచ్చెఁ బండితుఁడు తత్కార్యంబు తత్కీర్తికే
గమకం బాయెను సత్పలంబు లిడ వెక్కాలంబునన్ దుష్కృతుల్. 18

- గీ॥ బందరుపురీ వనద్వైశ్యబృంద మిట్లు
సాయపడి యెల్ల విధముల జయముఁ గూర్చు
వేంకటార్యుండు శిష్టజీవితము నటనె
కడపె హాయిగ స్వీయులు గారవింప. 19
- గీ॥ ద్విజులగుట వై శ్యులకు వేదవిహిత సంస్కృ
తులను వెలయించెఁ బూజించెఁ బలుకుఁబోఁటిఁ
గృతిసుమంబుల పీడించె నుతుల వృద్ధి
మించు కీర్తి గడించె మామిడి కులుండు. 20
- గీ॥ శ్రీమదాత్మూరి లక్ష్మీనృసింహసోమ
యాజివైశ్యసమాజ మీ యనఘు కృతుల
గర్భమునఁ దాల్చి కాపాడె నర్చకులను
గన్న తల్లి విధంబుగా నెన్ని యేడ్లొఁ 21
- సీ॥ గణ్యమౌ శబ్దార్థకల్పితర్వాఖ్య కో
శ మ్మాండ్రదీపికా సాధుకృతియు
అండ్రలక్షణము పేరలరు లక్షణశాస్త్ర
మలఘు రేఫంబులఁ దెలుపు కృతియు
తన పేరితో వెలసిన వ్యాకరణము వి
నూత్నమౌ పర్యాయరత్నమాల
శ్లాఘనీయ విశేషశబ్ద చింతామణి
యమరశేషంబున కనతి వివృతి
- గీ॥ వైశ్యధర్మప్రకాశికా ప్రకటితార్థ
తత్కులాచారబోధి సుధామణియును
మొదలుగాఁ గల కృతిరత్నములు జనించె
నమల వేంకటబుధ కలశాబ్ధియందు. 22
- గీ॥ వీని వాసవి....నమితియే వెలయఁ జేయు
తలఁపుతో మచ్చునకుఁ దొలుదొలుతగాఁ బ్ర
కాశిత మొనర్చె శబ్దార్థకల్పితరువు
కుద్ధచైతన్యయతి పరిశోధకుఁడుగ. 23

- గీ॥ ఆంధ్రదీపిక రెండవదందు వేంక
టార్య జీవితమును సంగ్రహముగ వ్రాయ
నడిగె నను శుద్ధచైతన్య యతివరుండు
మాకు *మిత్రుండు పూర్వాశ్రమమ్మునందె. 24
- ఉ॥ ఈ యతివద్య వాంఛితము నేనెటు తీర్చక యుండు నక్కటా!
కాయము జాడ్యపీడితము గావున వించుక సంశయించితిన్
వ్రాయఁగ లేఖినిం గొన నపారముగా నది సాగె సాయమై
శ్రీయుత శుద్ధచిద్యతివరేణ్యుడె యీ పని నిర్వహించెనో! 25
- గీ॥ ఏతదుత్తమకోశ విఖ్యాతనిధుల
జ్ఞానభక్తి విరాగాద్యనూనమణులు
కొల్లగానుండె బుధులేఱుకొనుఁడు సాంద్ర
చంద్రికాచ్ఛాయఁ గల్పద్రుశాఖనీడ. 26

7-4-65 }
గుంటూరు }

ఇట్లు
కవిశేఖర, శతావధాని,
పల్లె పూర్ణప్రజ్ఞాచార్యులు

* ఆచార్యులవారికడ నేను పూర్వాశ్రమమున భారవికావ్యమును వైయాకరణసిద్ధాంతకామునిని కొంత కొంత చదువుకొని యుంటిని. శిష్యుడు పుత్రనముడు. ఐనను “ప్రాప్తి తు పోడశే వర్షే పుత్రం మిత్రవదాచ రేతే” అనెడి నూక్తి ననునరించి ఆచార్యులవారు నన్ను మిత్రుడనిరి.

గ్రంథ ప్రాశస్త్యము

అకారాద్యక్షర క్రమమున గూర్చిన అన్ని తెలుగు నిఘంటువులకు ఈ యాంధ్రదీపిక తల్లి యనిన అతిశయోక్తి కాజాలదు.

1. ఎ. డి. కాంబెలు అను నాంగ్లపండితుని తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువు, 2. బౌనుదొర కూర్చిన బ్రౌణ్యము (తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువు), 3. లక్ష్మీనారాయణీయము (అచ్చాంధ్ర నిఘంటువు), 4. శబ్దారచంద్రిక, 5. ఆంధ్రవాచస్పత్యము, 6. శబ్దార్థదీపిక (ఈ మూడు మిత్రాంధ్ర నిఘంటువులు) ఇవి ఆంధ్రదీపికా సాహాయ్యమును పొందిన నిఘంటువులన్న సంగతి ఈ నిఘంటువుల కర్తలు తమ నిఘంటువుల పీఠికలలో వ్రాసిన దానినిబట్టి సుస్పష్టమే.

వావిళ్ల నిఘంటువు, శబ్దరత్నాకరము, సూర్యరాయాంధ్ర నిఘంటువు- ఇవి ఆంధ్రదీపికా సాహాయ్యమును పొందినట్లు ఏతద్గ్రంథ కర్తలు తెలుపలేదు. ఐనను పైనిపైని అంతస్తులకు క్రిందిక్రింది అంతస్తులవలె ఉత్తరోత్తర నిఘంటువులకు పూర్వపూర్వ నిఘంటువు లాధారములు గావున కొంచెమో గొప్పయో ఆధునికనిఘంటువులు బ్రౌణ్య నిఘంటు సాహాయ్యమును తప్పక పొందియే యుండును. ఆ బ్రౌణ్యము ఆంధ్రదీపికను సహాయముగా గొనినది గావున అన్ని నిఘంటువులకును సాక్షాత్తుగాగాకున్నను పరంపరగావైనను ఆంధ్రదీపిక ఆదర్శప్రాయము ఆధారమునై యున్నదన్న సంగతిని ఒప్పుకొనక తప్పదు గావున అన్ని నిఘంటువులకు ఆంధ్రదీపిక తల్లి యనవలెను. తల్లిపోలిక బిడ్డలయందు గనబడునట్లు అన్ని నిఘంటువులయందును ఆంధ్రదీపికలోని పదములు యథాతథము కొన్ని, *కొలది మార్పులతో కొన్ని కనబడుచున్నవి. ముద్రితమయిన ఆంధ్రదీపిక యొకటి గలదు. అది కొద్దిమార్పులుగలిగి చాలవఱకీ యాంధ్రదీపికను బోలియేయున్నది. వ్రాతప్రతిలోగల చాల పదములు ముద్రితప్రతిలో లేవు. ఆంధ్రదీపిక-వ్రాతప్రతి యొకటి పశ్చిమ

* పర్వతమునకు కొండయని, ఉదకమునకు జలమని, ఏనుగునకు గజమని, లతకు తీగెయని, తీగెకు లతయని సంగ్రహముగా నున్నవానిని విస్తరించియు, విస్తృతముగా నున్నవానిని క్షుద్ధపఱచియు ఇప్పటి నిఘంటువులలో కొన్ని యర్థములు గన్పట్టుచున్నవి.

గోదావరిజిల్లాలోని “రాయకుదురు” గ్రామమున శ్రీ వలూరి జమీందారుగారి గృహమున గలదు. మతాకటి రాజమండ్రి-శ్రీ గౌతమీ విద్యాపీఠమున నున్నట్లు తెలిసినది. ఇంకను అనేకులయొద్ద ఈ వ్రాత ప్రతు లుండియుండును. మాకు లభించిన ప్రతి బందరు శ్రీ ఆత్మూరి లక్ష్మీ సృసింహసోమయాజి వైశ్యసమాజము వారిచే వారి లైబ్రరీ యందుకాపాడబడియున్నట్టిది. దానినే మేము సంస్కరించి ఏతద్గ్రంథ రూపమున ముద్రింపించితిమి.

అచ్చాంధ్ర మిశ్రాంధ్ర నిఘంటువులు

చౌడప్ప సీసపద్యనిఘంటువు	ఆంధ్రపదాకరము
శ్రీ వేంకటేశాంధ్రము	ఆంధ్రపద పారిజాతము
ఆంధ్రనామసంగ్రహము	లక్ష్మీనారాయణీయము
ఆంధ్రనామ శేషము	శబ్దరత్నాకరము
సాంబనిఘంటువు	శబ్దారచంద్రిక
ఆంధ్రభాషార్ణవము	శబ్దారదీపిక

సంస్కృతనిఘంటువులు

అమరకోశము	శబ్దారకల్పతరువు
త్రికాండశేషము	(మేము ముద్రింపించినది)
నానార్థరత్నమాల	శబ్దారచింతామణి
విశ్వనిఘంటువు	తారానాథవిరచిత
మేదిసీకోశము	వాచస్పత్యము
శబ్దకల్పద్రుమము	హారావళి

వ్రాతప్రతిలో లేని కొన్ని పదములను ఈ నిఘంటువులలోనుండి యిందు చేర్చియున్నాము. వృద్ధయయినతల్లికి పెద్దవారైన బిడ్డలవలె ఈ యాంధ్రదీపికకు ఇప్పటి ఆంధ్రనిఘంటులు ఇంచుక అక్కఱకువచ్చెను. ఎవడో పోకిరి వ్రాతప్రతిలో అక్కడక్కడ కొన్ని బూతులు వ్రాసి యున్నాడు. పదములను వర్ణాంతరములలోజేర్చి వ్యత్యస్తము చేసి యున్నాడు. “అంసకూటము”ను “హంసకూటము” అని. ఇత్యాదులు. వర్గ ద్వితీయ చతుర్థాక్షరములను ర-అ-లను సైతము వ్యత్యస్తముల గావించెను. అట్టివానిని చాల కష్టపడి సవరింప వలసి వచ్చెను.

అన్ని నిఘంటువులలోను దోషములుండియేయున్నవి. యథాశక్తి హానిని సవరణచేసి యిందు చేర్చుకొంటిని. సంస్కృతనిఘంటువుల లోని పదములు కొన్ని మాత్రము ఇందుగలవు. చాలవఱకు అన్ని పదములను, అన్ని అర్థములను, విపులముగ—విశదముగ—సమగ్రముగ—మేము ముద్రింపించిన శబ్దార్థకల్పతరువునందు జూడదగును.

తల్లిదండ్రులకంటె బిడ్డలు కొన్నికొన్ని విషయములలో ప్రాజ్ఞులయ్యును తల్లిదండ్రులయందు సదా కృతజ్ఞులు, వినయవిధేయతలు గలవారును అయియేయుండవలెను; దశరథునియెడ రామచంద్రునివలె. ఆధునిక నిఘంటువులు (శబ్దరత్నాకరము, వావిళ్ల నిఘంటువు, సూర్య రాయాంధ్రనిఘంటువు) కొన్ని కొన్ని విషయములలో వైశిష్ట్యము గలిగినవియయియున్నను తల్లియైన ఆంధ్రదీపికయందు కృతజ్ఞములయియుండవలెను. అన్ని తెలుగు నిఘంటువులును సహాయకగ్రంథములలో ఆంధ్రదీపికనుచూపి తమ సహృదయతను ప్రకటించుకొనినవి. అధికమగుగాక, అల్పమగుగాక, స్వల్పమగుగాక! సాహాయ్య మది యెట్టిదయినను సాహాయ్యమేయగును. బ్రాహ్మ దొరగారి తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువు సాయపడలేదని ఆధునికమయిన యే పెద్ద నిఘంటువయినను అన సాహసింపగలదా? ఆ బ్రాహ్మదొర తననిఘంటువులో ఆంధ్రదీపికను శబ్దార్థకల్పతరువును ఏతద్గ్రంథకర్తలయిన శ్రీ మామిడి వెంకయ్యగారిని స్మరించియు, వ్రాసియు తన సహృదయతను చాటియున్నాడు. అదిగదా సహృదయత మఱియు సుహృదయతయు.

ధన్యవాదములు

పూర్వము విక్టోరియా ప్రభుత్వమువలెనే యిప్పటి మన కేంద్రప్రభుత్వమువారును ఈ యాంధ్రదీపికకును, ఏతద్గ్రంథకర్త కృతమగు సశేషామరకోశ మనెడి మఱొక గ్రంథమునకును 8250 రూపాయలు సాహాయ్య మొనర్చి ఏతద్గ్రంథ ముద్రణమునకు ప్రధానోపకారకులయి యున్నారు గావున వీరికి శ్రీ వాసవీసమితి ధన్యవాదము లర్పించుచున్నది: నేనును.

కృతజ్ఞత

మేము వెలువఱచియున్న శబ్దార్థకల్పతరు-ముద్రణమువలెనే యీ నిఘంటు ముద్రణమును గుంటూరుపుర వాస్తవ్యులు సంపన్నులును పదాన్యులును నిత్యము గాయత్రీజప దేవతార్చనాది వేదోక్త

కర్మానుష్ఠానమహితులును బౌపనిషదతత్త్వాన్వేషణసక్తులునైన శ్రీ చక్కా సుబ్బారావుగారు, శ్రీ కర్పూరపు వేంకటనారాయణగారు, శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ సత్రమువారు, మఱియు ప్రార్థనాసంఘ సభ్యులు-వీరి యశాదార్యముతో నిశ్చింతముగా పూర్ణము చేయగలిగితిని.

కల్పతరు పరిష్కరణమునవలెనే ఏతద్గ్రంథ పరిష్కరణమునను మిత్రుడు “న్యాయవేదాంతశిరోమణి” శ్రీనారాయణమూర్తి సహాయుడాయెను. వీ రెల్లరియెడ వాసవీసమితి పక్షమున, నా పక్షమునను సదా కృతజ్ఞుడనయి యుండుటయేకాక వీరల కితోధికముగా శ్రేయః ప్రేయముల గూర్చును గాక యని మదిష్టదైవతమగు శ్రియఃపతిని ప్రార్థించుచున్నాను.

శబ్దారకల్పతరువువలె ఈ గ్రంథముగూడ అకారాద్యక్షరానుక్రమముతోబాటు కకారాది ప్రాసబద్ధముగా నుండి యిండుక రచనా వైలక్షణ్యము గలిగి యున్నది. పదములకు అర్థములు వ్యావహారిక భాషలో వ్రాయబడియున్నవి. ఆంధ్ర భాషావైదుష్యముగాని గ్రంథ పరిష్కరణ సామర్థ్యముగాని ముద్రణ కార్యనిర్వహణశక్తిగాని నాకు లేకున్నను పెద్దలు సమర్థులైనవారు పూనుకొననందున సమితిమిత్రుల సదాశయము ననాదరింపక యీ భారమును శిరసావహించి యథా మతి యథాశక్తి గ్రంథమును పరిష్కరింపబూని హరికృపచే నేటి కీ కార్యక్రమమును సంపూర్ణము గావింపగలిగితిని. “యదత్ర సౌప్తవం కించిద్ద్యోకటార్యస్య నో మమ! యదత్రాసౌప్తవం కించిత్తన్మమై పార్యకస్య స॥” అని తెలుపుచు ‘హంసో యథా క్షీర మివాంబు మిత్ర’మృనాడి సూక్తిని స్మరించి పురోభాగులుగాక గుణగ్రహణశీలు రయ్యెదరుగాక యని విబుధులను సవినయముగ ప్రార్థించుచున్నాను.

ఓంతత్ సత్

మకాను :
గోసంరక్షణసంఘము
గుంటూరు. 7-4-1965

ఇట్లు
శుద్ధచైతన్యస్వామి

అష్టదేవతావందనము

వందే వందారుసందోహమందారం గిరిమందిరమ్ ।

కుందేందుసుందరం దేవం నందనందనవందితమ్ ॥

ఉ॥ శ్రీజగదీశ్వరున్నిగమసేవితు సేవకసేవధిన్ హృదం
భోజమునందు నిల్పి మతిపుష్పము పాదమునందుఁ గొల్పి వి
భ్రాజితభక్తి సల్పి సుకరంబుగఁ గొల్చెద నిన్ను విశ్వమూ
ర్తీ జగతీనతీరథ రతీసుదతీశహృతీ సతీపతీ. ॥౧॥

చ॥ పరమకృపామతీ సుజనభక్తతతీ నిగమాంతసన్నతీ
సరసశరాకృతీ వృషభచారుగతీ ద్యుపదీసరస్వతీ
భరణసదారతీ విశదపాదధృతీ సుకృతీక్షణాదృతి
స్థిర జగతీనతీరథ రతీసుదతీశహృతీ సతీపతీ. ॥౨॥

చ॥ శరణని మ్రొక్కెద న్మోదల చారుమదీయహృదంబుజాంతరాం
తరగురుకర్ణికాప్రకటితారక తారనవాసనాంచిత
స్ఫురదగజోపగూహననిపూరితభూరితరోత్సవాస్తు నిన్
స్థిర జగతీనతీరథ రతీసుదతీశహృతీ సతీపతీ. ॥౩॥

క॥ త్వష్ట్రభివందితపద సౌ
రాష్ట్రాంచద్దానలోల రాజమకుట సౌ
రాష్ట్రీకకంఠా శ్రేయో
రాష్ట్రప్రద పాలకొలని రామేశ శివా. ॥౪॥

క॥ కృతాన్నిమరవందిత శ
శ్వత్స్నపనప్రియ మహేశ సర్వగ సేవా
కృత్స్నిగ్ధదయాకరణ స
రత్స్నేహ పాలకొలని రామేశ శివా. ॥౫॥

క॥ రుద్ధ్వస్త్రత్రిపురకుహూ
నిధ్వంతా నీలకంఠ నిర్మలనిలయా

భ్రేష్ఠానాట్టహాసనగో
రాడ్వజ శ్రీపాలకొలని రామేశ శివా.

॥౬॥

వాఃపతితూణా వేదవ
చఃపరిమాణాతిదూర శశధరదహనా
హఃపనయన మునిహృదయన
రఃపద్మా పాలకొలని రామేశ శివా.

॥౭॥

నేను మామిడిపంశాంబునిధివిధుండ
సూరనావ్యయు పౌత్రుండ సుజనహితుండ
వేంకనార్యుని పుత్రుండ వినుతయశుండ
వేంకటార్యసమాఖ్యచే వెలయువాండ.

॥౮॥

నా యొనర్పంబూనిన విన్నపం బవధరింపుము సంస్కృతశబ్దం
బులు పర్యాయంబులు దెలియుటకై తొల్లి యమరసింహుం డొనర్చిన
నామలింగానుశాసనత్రికాండంబు వేయునాటు నూటు శ్లోకంబులలో
విశేషపర్యాయంబులు నక్కడక్కడ ఫక్కికలు పూర్ణంబు తొటకు
నేను రెండువేల శ్లోకంబులు గూర్చి యంతయు మూడువేలు నాటు
నూటు శ్లోకంబులకు విశేషశబ్దచింతామణి యను వ్యాఖ్యానంబు రచి
యించి యా పిమ్మట సంస్కృతశబ్దంబులకు నానార్థములు దెలియుటకు
పదునాలుగు నిఘంటు లేకీభావంబు చేసి వానియందుఁ గల శబ్దంబులు
సంకేతరూపంబుగాఁ గూర్చి ముప్పదియైదు కాండంబులు మూడు
భాగంబులుగా శబ్దార్థకల్పతరువను గ్రంథం బొనర్చి యున్నంత నస్మ
న్మిత్రులు విద్వజ్ఞసంబులుంగూడి యాంధ్రంబున పెక్కు నిఘంటులు
లేవనియు నాంధ్రనామసంగ్రహంబు మిక్కిలి కష్టంబనియును నీవు
నన్నయభట్టకృతాంధ్రశబ్దచింతామణివ్యాకరణంబును తద్వివేచకంబు
లగు నహోబల పతీ(పండితీ) యాదిగ్రంథంబులు నాథర్వణవ్యాకరణంబు
నాంధ్రకౌముదీవ్యాకరణంబు వికృతిచంద్రికావ్యాకరణంబు నప్పకవీ
యంబు మొదలగు ఛందోగ్రంథంబులందు పరిచితి. గలవాడవు గావుననీ

అష్టదేవతావందనము

వందే వందారుసందోహమందారం గిరిమందిరమ్ ।

కుండేందుసుందరం దేవం నందనందనవందితమ్ ॥

ఉ॥ శ్రీజగదీశ్వరున్నిగమసేవితు సేవకసేవధిన్ హృదం
భోజమునందు నిల్పి మతిపుష్పము పాదమునందుఁ గొల్పి వి
భ్రాజితభక్తి సల్పి సుకరంబుగఁ గొల్చెద నిన్ను విశ్వమూ
ర్తి జగతీసతీరథ రతీసుదతీశహృతీ సతీపతీ. ॥౧॥

చ॥ పరమకృపామతీ సుజనభక్తతతీ నిగమాంతసన్నతీ
సరసశరాకృతీ వృషభచారుగతీ ద్యుపదీసరస్వతీ
భరణసదారతీ విశదపాదధృతీ సుకృతీక్షణాదృతి
స్థిర జగతీసతీరథ రతీసుదతీశహృతీ సతీపతీ. ॥౨॥

చ॥ శరణని మ్రొక్కెద న్నొదల చారుమదీయహృదంబుజాంతరాం
తరగురుకర్ణికాప్రకటితారక తారనవాసనాంచిత
స్ఫురదగజోపగూహాననిపూరితభూరితరోత్సవాస్తు నిన్
స్థిర జగతీసతీరథ రతీసుదతీశహృతీ సతీపతీ. ॥౩॥

క॥ త్వప్రభివందితపద సౌ
రాష్ట్రాంచద్దానలోల రాజమకుట సౌ
రాష్ట్రీకకంఠా శ్రేయో
రాష్ట్రప్రద పాలకొలని రామేశ శివా. ॥౪॥

క॥ కృతాన్నిమరవందిత శ
శ్వత్స్నపనప్రియ మహేశ సర్వగ సేవా
కృత్స్నిగ్ధదయాకరణ స
రత్నేహ పాలకొలని రామేశ శివా. ॥౫॥

క॥ రుద్ధ్వస్త్రతిపురకుహూ
నిధ్వాంతా నీలకంఠ నిర్మలనిలయా

భ్రేష్ఠానాట్టహసనగో

రాధ్యజ శ్రీపాలకొలని రామేశ శివా.

॥౬॥

వాఃపతితూణా వేదవ

చఃపరిమాణాతిదూర శశధరదహనా

హఃపనయన మునిహృదయగు

రఃపద్మా పాలకొలని రామేశ శివా.

॥౭॥

నేను మామిడివంశాంబునిధివిధుండ

సూరనాహ్వయు పౌత్రుండ సుజనహితుండ

వేంకనార్యుని పుత్రుండ వినుతయశుండ

వేంకటార్యసమాఖ్యచే వెలయువాండ.

॥౮॥

నా యొనర్పంబూనిన విన్నపం బవధరింపుము సంస్కృతశబ్దంబులు పర్యాయంబులు దెలియుటకై తొల్లి యమరసింహుం డొనర్చిన నామలింగానుశాసనత్రికాండంబు వేయునాటు నూటు శ్లోకంబులలో విశేషపర్యాయంబులు నక్కడక్కడ ఫక్కికలు పూర్ణంబు తాటకు నేను రెండువేల శ్లోకంబులు గూర్చి యంతయు మూడువేలు నాటు నూటు శ్లోకంబులకు విశేషశబ్దచింతామణి యను వ్యాఖ్యానంబు రచియించి యా పిమ్మట సంస్కృతశబ్దంబులకు నానార్థములు దెలియుటకు పదునాలుగు నిఘంటు లేకీభావంబు చేసి వానియందుఁ గల శబ్దంబులు సంకేతరూపంబుగాఁ గూర్చి ముప్పదియైదు కాండంబులు మూడు భాగంబులుగా శబ్దార్థకల్పతరువను గ్రంథం బొనర్చి యున్నంత నస్మ స్మిత్రులు విద్యజ్ఞసంబులుంగూడి యాంధ్రంబున పెక్కు నిఘంటులు లేవనియు నాంధ్రనామసంగ్రహంబు మిక్కిలి కష్టంబనియును నీవు నన్నయభట్టకృతాంధ్రశబ్దచింతామణివ్యాకరణంబును తద్వివేచకంబులగు నహోబల పతీ(పండితీ) యాదిగ్రంథంబులు నాధర్వణవ్యాకరణంబు నాంధ్రకాముదీవ్యాకరణంబు వికృతచంద్రికావ్యాకరణంబు నప్పకవీ యంబు మొదలగు ఛందోగ్రంథంబులందు పరిచితి. గలవాడవు గావుననీ

యాంధ్రంబున సకలశబ్దంబులు సంకేతరూపంబులుగాఁ గూర్చి యేకార్థ
నానార్థంబు లేర్పడునట్లుగా నొక గ్రంథంబు నిర్మింపుమని యుపదేశించు
టంజేసి వారి యనుమతి యంగీకరించి యుండునంత స్వప్నంబున మద్దుర
స్వామి...దర్శనంబిచ్చి నీవు సేయు నుద్యోగంబు సమీచీనం బస్మద్ర
కరంబని యానతీయుడు నదియ గుహేశ్వరుండవగు నీ యనుగ్రహం
బుగా గ్రహించి యాంధ్రశబ్దజాలసంకేతరచనాచాతురీధురీణంబగు నీ
యాంధ్రదీపికానామకగ్రంథంబు సేయ సమకట్టితి. సంకేతంబెట్టిదనిన
సకలశబ్దంబులు నాద్యక్షర క్రమంబుచేత కూర్చబడుచున్నవి.*

* ఇట అరటావు పరిమితి గల 12 పుటలలో వ్యాకరణవిషయములు కొన్ని
వ్రాయబడి పిమ్మట అకారాదిగా గ్రంథ మారంభింప బడినది. ఈ వ్యాకరణ-
విషయములొక చిన్న గ్రంథముగా ప్రకటింప దలంపు గలదు.—స్వామి.

అ. క్రి. అకర్మకక్రియ.

అప. అపదము.

అప్ర. అప్రసిద్ధము.

అవ్య. అవ్యయము.

ఇం. ఇంగ్లీషు.

ఉప. ఉపపదము, లేక ఉపసర్గము.

క్రి. విణ. క్రియావిశేషణము.

గ్రా. గ్రామ్యము.

ద్ర. ద్రుతము.

ప్రే. ప్రేరణము.

బ. బహువచనము.

మి. మిశ్రము.

మొ. మొదలైనది.

రూ. రూపాంతరము.

వా. వాడుక.

వ్య. వ్యవహారము.

విణ. విశేషణము.

స. సర్వనామము.

సం. సంస్కృతము.

స. క్రి. సకర్మక క్రియ.

హిం. హిందుస్తాని.

, పర్యాయ పదము.

; భిన్నార్థకము.

[క్రింది పంక్తియొక్క శేషము.

† చెట్టు, చేమ మొ.

? సంశయాస్పదములు, లేదా

(పూర్వకవి ప్రయోగములున్న

ను) వ్యాకరణవిరుద్ధములైన

పదములు, అర్థములును,

(‘అక్షోహిణి, ప్రాథిమ’ అను మొ*)

గ్రంథము మొత్తము చాలవఱకు దేశ్యములతోను విశేష్యములతోను నిండి యున్నందున ఎట్టిసంజ్ఞ ఉండని పదములు “దేశ్యములు, విశేష్యములు” నని యెఱుగ దగినవి.

* ‘భద్రం కర్ణధీ’ ‘అక్షభిర్యజత్రాః’ అనేడి క్రితివాక్కులవలె, ‘త్రియంబకం దదర్శ’ అనేడి ఋషి వాక్కులవలె ‘అక్షోహిణి’ ఇత్యాది ప్రయోగములు నిరంకుశులయిన మహాకవులకే చెల్లునుగాని మనబోటివారి కట్టి నిరంకుశత తగదు. మనము వ్యాకరణ విరుద్ధముగా పదప్రయోగము గావించిన ప్రత్యవాయమునకు లోనయ్యెదము.

ఆంధ్ర దీపిక

అ

అ. సం. విష్ణువు; బ్రహ్మ; శివుడు; ఓం
కారములోని మొదటిమాత్ర; విశ్వరూ
డ నఁ బడెడి స్థూలదేహాభిమానియగు
జీవుడు; వైశ్వానరుడు; విరాట్టు, ఒక
భగవద్విభూతి, అక్షర సమామాయము
నందలి మొదటియక్షరము. అవ్య.
శీఘ్రత, వెంటనే; ఆక్షేపము; రిషేధము.

అ. సం. అవ్య. సాదృశ్యము; అభావము;
అన్యత్వము; అల్పత్వము; అస్రాశస్యము;
వ్యతిరేకము, విరోధము. (ఇచటి ఆకా
రము నకారము లోపలపఁగా నచ్చి
నట్టిది.)

అ. ఇది తర్వాతి యక్షరమునకు నిర్వృత్తము
పుట్టించి తచ్చబృద్ధి కలుగును. (అక్షరము,
అక్షోమలి అక్షేపము అని).

అ. అవ్య. ఆశ్చర్యము; ప్రార్థనార్థక
క్రియలపై అనుప్రయుక్తమగునది; అంగీ
కారము; ప్రశ్న; లేమి; అసంతట;
బొత్తిగా; ఎ, ఏ, మాత్రము, నిశ్చయార్థ
కము (అర్థమడసుమ్ము అని).

అఅలు. బ. అ ఆ లను రెండక్షరములు;
అచ్చులు.

అంక. ప్రక్క, పార్శ్వము; అణక.

అంకంబువాడు. రాజముద్రాధారి.

అంకకాడు. మి. విణ. మచ్చరీడు; కళంక
సహితుడు; హఠము గలవాడు.

అంకకారము. సం. విణ. పోరునలుపునది,
ప్రతిఘటించునది; ఔపమ్యవాచకము.

అంకచందాలము. రోత.

అంకణము. తొట్టికట్టు; కత్తు; నలుచద
రపుచోటు; రెండుదూలముల మధ్య
పడేశము.

అంకన. సం. స్తుతి.

అంకనము. ఆనవాలు. సం. అంకవేయుట;
గుఱుతువేయుట, ముద్రవేయుట; అచ్చు
పాడుచుట; స్తుతించుట.

అంకపాలి(ళి). సం. ఆలింగనము, కాగిలి;
దాది; వేదిక, ఒకగంధద్రవ్యము; తొమ్ము;
ఒడి (తొడ) పైభాగము.

అంకపీఠము. సం. పీఠమువలె నుండెడు
తొడ పైభాగము.

అంక(క)పాంకములు. బ. శోపము; విరో
ధము; శీఘ్రము; అధికము. విణ. ఉగ్రము.
అంకమాలికలు. సం. బ. స్తుతులు.

అంకము. ఆక్షేపము. సం. ఒడి; తొడ; తొడ
ముందటి భాగము; చిహ్నము, గుఱుతు;
యద్ధము; సమీపము; ప్రకరణము; నాటక
భేదము; అధ్యాయము; దశరూపకముల
లో నొకటి; హృదయము, తొమ్ము; భాగ
ము; అంకె, సంఖ్య; కళంకము; తొమ్మిది;
మంత్రము; కొండ; యద్ధ భూషణము;
దేహము; దోషము; స్థానము, తావు;
చిత్రయద్ధము; పరంపరాసంబంధముగల
చిహ్నము; స్తనభూషణము; కటిప్రదే
శము; స్తోత్రము; నాటక పరిచ్ఛేదము.

అంకమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.

అంకవంక. విణ. మెత్తనిది.

అంకవన్నియ(వన్నె). రికాబు.

అంకవిద్య. సం. గణిత శాస్త్రము.

అంకారించు. హిం. స. క్రి. లంగరు (ఓడ
చాప) ఎత్తు.

అంకాల(ళ)మ్మ. ఒక గ్రామదేవత.

అంకించు. అ. క్రి. ఉల్లసిల్లు; స్తుతింపు;
పూను. స. క్రి. ఆడించు; జలిపించు; త్రిమ్ము

అపహరించు; మైకెత్తు; పట్టుకొను; భా
 వించు; కలిగించు. సం. పొగడు.
 అంకిబి. ఒక మల్లబంధము. [కారిము.
 అంకిబిలు. గుట్టుపు జీనునకు వేయు అల.
 అంకితము. సం. గ్రంథము నొకరికి కృతి
 యిచ్చుట. విణ. ఎంచబడినది; గుర్తు వే
 యబడినది; నామాద్యంకితము.
 అంకియ. అంకె; అధీనత; చేరిక.
 అంకియము. అంకెము; రికాబు.
 అంకిలి. కలత; ఆపద; దొడ కింది నలు;
 ఆటంకము, ప్రతిబంధము. [అగిపోవు.
 అంకిలివడు. అ. క్రి. ఆడ్డపడు; కష్టపడు;
 అంకిలిపాటు. ఆడ్డపాటు.
 అంకిలిపెట్టు. స. క్రి. ఆడ్డగించు; కలత పెట్టు
 అంకిళ్ళు. బ. దొడకీళ్ళు.
 అంకు. అంకమ్ము; దొడకీలు.
 అంకుడు. వేలుపు; పొందినవాడు.
 అంకుటము. సం. కుంచెకోల.
 అంకురము. సం. చిగురు; నీళ్ళు; నెట్టుగు;
 మొలక; వెండ్రుక.
 అంకురార్పణము. సం. ప్రారంభము; శుభ
 కార్యములలో పంచపాలికలయందున న
 ధాన్యములు చల్లుటగల ఒక సంస్థారము.
 అంకు(కూ)రించు. సం. అ. క్రి. ముల
 కెత్తు; కలుగు. [నది.
 అంకు(కూ)రితము. సం. విణ. అంకురించి
 అంకురిలు(ల్లు). సం. అ. క్రి. అంకురించు.
 అంకులు. బ. దేవతలు.
 అంకుశవిజము. సం. కోం.
 అంకుశము. సం. (ఏనుగును శిక్షించెడి)
 ఆయుధము; ఆటంకము; ఒకముద్ర.
 అంకుసంబుమాద్రీ. మి. మూలశత్రుత్రము.
 అంకుసము. అంకుశము.
 అంకురము. సం. చిగురు; మొలక; కొన.
 అంకె. లెక్క; సంఖ్య, ఒకటి మొదలైన
 సంఖ్యలను దెలుపునట్టి చేఖ, అంకము;
 వశము, అధీనత; చేరిక; సమయము; అణక.
 అంకెకాడు. విణ. ముఖ్యుడు.
 అంకెగొను. స. క్రి. కప్పకొను; కమ్ముకొను.
 అంకెన. ఒక ఫలవృక్షము.
 అంకెము. ఎత్తుమీది యొకవైపు గోనె;
 రికాబు (గుట్టమెక్కెడు సాధనము).

అంకెపన్నియ(పన్నె). రికాబు.
 అంకోట(ర,ల)ము. సం. ఊడుగు
 శక్తోలము.
 అంకోలిక. సం. కాగిలి.
 అంకొల్లిక. సం. ఊడుగు.
 అంగ. కాలుచాచి పెట్టిన ఊడుగు.
 అంగకము. సం. ఆగలు.
 అంగకర్మ. సం. దేహ సంస్కారము,
 అభ్యంగము గంధలేపనము మొ.
 అంగబ. సం. కూడురు.
 అంగజము. సం. నెట్టురు; గోమము,
 వెండ్రుక; మదము; గోగము. విణ.
 శరీరమున గలిగినది. [మన్మథుడు.
 అంగజుడు. సం. కొడుకు; కాముడు,
 అంగజ్వరము. సం. క్షయరోగము.
 అంగహేల. రాణివాసపు కావలివాడు.
 రూ. అంగజాలుడు.
 అంగడి. కర్మాగారము; సభ; కచ్చేరి;
 దుకాణము, ఆసనము.
 అంగడికెక్కు. అ. క్రి. రిచ్చకెక్కు.
 అంగడివాడ. బహు.
 అంగడివెట్టు. స. క్రి. రిచ్చకెక్కించు.
 అంగణము. సం. ముంగిలి.
 అంగడు. ఆకలి; తిండిమీది ఆణ్యాళ;
 ఆపద; అశాస్త్రము; ఉపద్రవము;
 గోపము; దిగులు; దుఃఖము; సంతాపము;
 సం. దక్షిణ దిగ్గజముయొక్క భాగ్య.
 అంగదట్టము. మి. గాగరా, స్త్రీలు
 మొలకుకట్టుకొనెడి పావన, యోమంత
 రీయము, శరీరము కప్పు ముదుగు బట్ట.
 అంగదము. సం. బాహుపురి.
 అంగదుడు. సం. వాలికొడుగు.
 అంగదేశము. సం. వరదేశములలోనొకటి.
 అంగన. సం. ఆడుది; ప్రశస్తమైన అవ
 యవములుగల స్త్రీ; ఉత్తరదిగ్గజముయొక్క
 భార్య.
 అంగనము. సం. పోకడ; ముంగిలి.
 అంగనావనము. సం. స్త్రీసముదాయము.
 అంగనాప్రియము. సం. ఆశోకము.
 అంగన్యాసము. సం. మంత్రవిశేషమునుచ్చ
 రించి కరస్పర్శచేత చేయదగిన తంత్రో
 క్తమగు న్యాసవిశేషము.

అంగపాల్ (శ్రి.) సం. కొంగిలి.

అంగబిల్లిమి. అడుబిడ్డల మొలనుగట్టెడు పెండి బంగారముల బిల్లి.

అంగభవుడు } సం. చూ. అంగజాడు.

అంగభువు } సం. చూ. అంగజాడు.

అంగమచ్చము. మి. గుర్తు.

అంగమర్దకుడు. సం. విణ. ఒడలుపట్టు నేవకుడు.

అంగమర్దనము } సం. ఒడలుపట్టుట.

అంగమర్దము } సం. ఒడలుపట్టుట.

అంగమర్ది } సం. అంగమర్దకుడు.

అంగము. అందము; విధము. సం. శరీరము;

అవయవము; అప్రధానము; భాగము;

ఆఱు; లగ్నము; మనస్సు; ఉపాయము;

అంగదేశము. విణ. అవయవములుగలది;

సమీపించినది. (చతురంగములు = రథ

గజసురగపదాశులు. అంగపంచకము =

ఉపాయము, సహాయము, దేశ కాల

విభజనము, ఆపదకు ప్రతిక్రియ,

కార్యసిద్ధి. పంచాంగములు = తిథివార

నక్షత్రయోగకరణములు. పదాంగములు

= శక్తి, వ్యాకరణము, ఛందస్సు, నిరు

క్తము, జ్యోతిషము, కల్పము. సప్తాంగ

ములు = స్వామి, అమాత్యుడు, సుహృ

త్తు, కోశము, రాష్ట్రము, దుర్గము, బలము.

అష్టాంగములు = కరములు, చరణములు,

ఉరము, లలాటము, భుజములు; మో

కాళ్లు, కాళ్లు, చేతులు, తొమ్ము,

మనస్సు, శిరస్సు, నాక్కు, కన్నులు.

యోగ-అష్టాంగములు = యమము, నియ

మము, ఆసనము, ప్రాణాయామము,

ప్రత్యాయము, ధ్యానము, ధారణము,

సమాధి. పంచదశయోగాంగములు =

త్యాగము, మానము, దేశము, కాలము,

మూలబంధము, దేహసామ్యము, దుష్ప్రీతి,

యమాదు టెనిమిది.)

అంగమొల. మి. దిసమొల.

అంగమొలవేల్పు. మి. శివుడు.

అంగరంగభోగములు. బ. దేవతల విగ్ర

హములకును ఆలయమునకును చేయు

భోగములు.

అంగరకా. హిం. చొక్కా.

అంగరక్ష. సం. తాయెతు; మంత్రించిన విభూతి మొ.

అంగరక్షకుడు. సం. బంటు.

అంగరాగము. సం. గంధాదులమైపూత;

అఱుగఁదీసిన గంధము. [గోరు.

అంగరుహము. సం. కేశము; రోమము;

అంగరేకు. మి. చొక్కా.

అంగరొల్లెలు. బ. భక్ష్యవిశేషము.

అంగలారుచే(ర్పు). అ. క్రి. దుఃఖించు;

వెఱపుచే అఱుచు.

అంగలారుపు(ర్పు). దుఃఖము; విచారము.

అంగలేపము. సం. మైపూత.

అంగళ్ళవాడ. అంగళ్ళ బజాఱు.

అంగవము. సం. వరుగు. [గుడ్డ.

అంగవస్త్రము. సం. ఉత్తరీయము; కొల్లాయి

అంగవి తృప్తి.

అంగవించు. అ. క్రి. యత్నించు. స. క్రి.

అతిక్రమించు.

అంగవికలుడు. సం. విణ. అవయవ

వైకల్యము గలవాడు.

అంగవికృతి. సం. మూర్ఛ.

అంగవిక్షేపము. సం. సృత్యము.

అంగసంస్కారము. సం. అంగరాగము;

అభ్యంగస్నానాది దేహసంస్కారము.

అంగహారము } సం. సృత్యము.

అంగహరి

అంగహీనుడు. సం. విణ. అవయవలోపము

గలవాడు; మన్మథుడు.

అంగాంగిభావము. సం. గౌణ ముఖ్య

భావము; ఉపకారోపకారక భావము.

అంగాతకముబి. సం. పగడము.

అంగారకవారము. సం. మంగళవారము.

అంగారకుడు. సం. కుజుడు.

అంగాధధాని. సం. కుంపటి.

అంగారమంజరి. సం. నిష్పవన్నె గుత్తుల

కానుగు.

అంగారము. సం. నిష్ప; బొగ్గు.

అంగారపల్లరి(పల్లి). సం. బారంగి; గురి

వెంద; అంగారమంజరి.

అంగారశకటి. సం. కుంపటి.

అంగారసింధువు. సం. విణ. నిష్పపేణు.

అంగారి. సం. కుంపటి. [సక్కు.
 అంగారిబి. సం. సూర్యుఁ డెడఁబాసిన
 అంగారితము. సం. విణ. కాలినది.
 అంగారుఁడు. సం. కుజుఁడు.
 అంగి. అంగీ. సం. విణ. ఆవయవ సహి
 తము; ముఖ్యము.
 అంగిక. సం. చొక్కా; అవిక.
 అంగిటిముల్లు. అంగిటనయ్యెడి వ్యాధి.
 అంగిరసుఁడు } సం. ఒక ముని, బృహ
 అంగిరుఁడు } స్పతి-తండ్రి.
 అంగిరస్సు. సం. బృహస్పతి - తండ్రి;
 ఒక సంవత్సరము. [భాగము.
 అంగిలి. లోకుత్తుక, జిహ్వమూలోర్ధ్వ
 అంగిలిగుంట. వావిక, గళగర్జము.
 అంగీ. మీఁగాళ్ళదాక జాటుచొక్కా.
 అంగీకరించు. సం. స. క్రి. సమ్మతించు,
 ఇయ్యకొను.
 అంగీకారము. సం. సమ్మతి, ఇయ్యకొలు.
 అంగీకృతము. సం. విణ. అంగీకరింపఁ
 (ఇయ్యకొనఁ) బడ్డది.
 అంగీకృతి. సం. అంగీకరించుట.
 అంగు. అందము; విధము. సం. చేయి.
 అంగుటము. బొటనప్రేలు, అంగుష్ఠము.
 అంగుడుదుడిపి(దుడుపు). విణ. తంటాల
 మారి.
 అంగుదారు. విణ. సహకరించువాఁడు.
 అంగురి. సం. ప్రేలు.
 అంగురీ(శ్రీ)యకము } సం. అంగరము.
 అంగురీ(శ్రీ)యము }
 అంగుల(ళ)ము. సం. ప్రేలు, ఎనిమిది
 యవోదరముల పరిమాణము; అంగుళ;
 బొటనప్రేలు. [తొండము చివరి.
 అంగులి(ళి). సం. ప్రేలు; బొటనప్రేలు;
 అంగులి(ళి)తొరణము. సం. అర్ధచంద్రా
 కృతిగల చందనాది తిలకము.
 అంగులి(ళి)త్రము (త్రాణము). సం.
 అత్తైము, ప్రేలితొడుగు, అంగుళి కన
 చము.
 అంగులి(ళి)ముద్ర(ముద్రక). సం. ముద్దు
 టుంగరము. [చిటిక
 అంగులి(ళి)మోటన(సందేశ)ము. సం.

అంగులి(శ్రీ)కము
 అంగులి(శ్రీ)యకము } సం. అంగరము.
 అంగులి(శ్రీ)యము }
 అంగుష్ఠము. సం. బొటనప్రేలు; అంగుళము.
 అంగుళిస్తోటనము. సం. రెండుప్రేళ్ళతో
 చేసెడి చప్పడు. [కొలత.
 అంగుళిమానము. సం. జేనమూర మొదలైన
 అంగూరు. హిం. ద్రాక్ష.
 అంబుస్సు. సం. పాపము.
 అంబు } సం. పాదము; చెట్టు వేగు.
 అంఘ్రు }
 అంఘ్రునామకము. సం. వేరు, వృక్ష
 మూలము.
 అంఘ్రుపము. సం. వృక్షము.
 అంఘ్రుపర్ణి(వర్ణి). సం. కొలపొన్న.
 అంచలము. సం. బట్టయంచు; మైజాటు;
 కొన.
 అంచించు. అ. క్రి. అంచన చేయు.
 అంచితము. సం. విణ. పూజింపఁబడ్డది;
 ఒప్పుచున్నట్టి. [వాఁడు.
 అంచితఁడు. సం. విణ. పూజింపఁదగిన
 అంచియ } దారిలోని మకాను.
 అంచె }
 అంచెలు. బ. వహిస; మకాములు; దఫా
 దఫాలు.
 అంచె. హంస.
 అంచెగుత్తిపుడోదు } హంసవాహనుఁడు,
 అంచెత్తడి } బ్రహ్మ.
 అంచెత్తడి చెలియ. హంస వాహన,
 సగస్యతి.
 అంచెతేటిమేటి. బ్రహ్మ శేవుఁడు.
 అంచెన(నా). అజ్ఞాయంపు, పంటను గాని
 వెలను గాని ఇంతియని ఊహించుట.
 అంచెనట్టు. అ. క్రి. ఊహ చేయు.
 అంచెన(నా)దారుఁడు. విణ. అజ్ఞాయంపు
 వాఁడు, చేను కొయ్యకమునుపు పంట
 ఆకళింపు చేయువాఁడు.
 అంచెనయెము. అ. క్రి. ఊహ చేయు.
 అంచెనయము. మి. హంసపాదము.
 అంచెయాన. మి. హంసయాన, హంసవంటి
 నడకగల అఁడుది; స్త్రీ.

అంచే యేనుగు మావంతు. బ్రహ్మ ;
మన్మథుడు ?.

[నుడు.
అంచేపుతు(రౌతు). బ్రహ్మ, హంసవాహ
అంచేల. ప్రక్క.

అంచేలము. కోపము.

అంచేల విడిది. గంగ.

అంచే. బట్టకొంగ; బట్టలు మొదలగు
వాని వెడల్పు చివర; విధము; కొన,
తుద ; బండికంటి ఆకు ; చనుమొన;
సమీపము ; ఓర. ప్రే. పుచ్చు ; ఆజ్ఞా
పించు, పంపించు, అరుగజేయు.

అంచేలవాడు. చిత్రకారుడు.

అంచేలుమోయు. అ.క్రి. ఇరుప్రక్కలను
సండులేకుండ నిడియుండు.

అంజన. సం. హనుమంతునితల్లి; ఉత్తర
దిగ్గజము-భార్య.

అంజనకాడు. అంజనము వేసి ఆగోచర
మైనవానిని కనుగొనెడి మాంత్రికుడు.

అంజనకేశి. సం. గువ్వగు త్రి.

అంజనక్రియ. సం. కాటుక పెట్టుట.

అంజనము. సం. కాటుక; రసాంజనము;
సౌఖ్యరాంజనము; బల్లి; వరుణదిగ్గజము;
మిశ్రము చేయుట; పూయుట; మాలి
నయము; గమనము; వ్యక్తముచేయుట;
సిరా; వ్యంజనావృత్తి; అగ్ని; మ్రుత
ణము, అభ్యంజనము.

అంజనాధిక. సం. నల్లబల్లి. [భార్య.

అంజనావతి. సం. ఈశానదిగ్గజముయొక్క

అంజని. సం. మైపూతచే శోభించెడిస్త్రీ.

అంజనిక. సం. చిట్టెలుక; కాటుకబల్లి;
నలికండ్లపాము ?.

[పరిమాణము.

అంజలి. సం. చేమోడు; దోసిలి; కుడవ

అంజలికారిక. సం. ఆత్మపత్తి; బొమ్మ

(పుత్తలిక)

అంజనము. సం. విణ. సరళమైనది.

అంజి. బాలికాక్రీడావిశేషము. సం.

అంజక. భయము. [ప్రేరకుడు.

అంజిస్తుడు(స్తుపు) సం. నూర్పుడు.

అంజీరము. సం. అంజూరు; కాకిమేడి.

అంజే పాదము, అడుగు; సమీపము.

అంజేమెడపట్టు. మల్లబంధ విశేషము.

అంజేలి-కి. దోసిలి.

అంజేలిగుంజేలి. విణ. శ్రమ నొందినది.

అవ్య. చీకాకుపడునట్లు, మోభపడునట్లు.

అజోయించు. అ.క్రి. సందేహించు.

అ.జే. అ.క్రి. భయపడు.

అంజోరు. మేడి; మేడివంటి ఫలములు

గల ఒక వృక్షము. [అవ్య. అంటు.

అంట. అనట; అడ; కుట్టు డాకు; చెట్టుపట్టు.

అంటగట్టు. స. క్రి. అంటునట్లు కలిపి

కట్టు; అణచు; ఆశాపించు; బలవంత

ముగా కూర్చు; చేర్చు. [అశుచియగు.

అంటగు. అ.క్రి. బహిష్టయగు; ఎంగిలియగు;

అంటనిజేజే. అగ్ని.

అంటనిది. విణ. మట్టుత; స్పృశింపరానిది.

అంటనివేల్పు. అగ్ని దేవుడు.

అంటరానివాడు. విణ. అస్పృశ్యుడు.

అంటరానివేల్పు. అగ్ని దేవుడు.

అంటలు. బ. గుంపు, గుబురు.

అంటసిలు(ల్లు). అ.క్రి. చేరు, సమీపించు.

అంటాకు. ఆరటియాకు.

అంటి. ఆరటి, రంభ.

అంటించు. స. క్రి. తేలు మొ|| కుట్టు;

కాలు; పొడుచు. ప్రే. అంటజేయు;

తగిలించు.

అంటికుంచి. తేబ్రాయము, చిఱుతతనము.

అంటిగది. కులలు. [సంబంధము.

అంటిన. గుడ్డల కంటుకొను ఒక గడ్డి;

అంటు. స్పర్శము; తాకరానివస్తువుయొక్క

స్పర్శ; అన్నాదుల లేపము; బాంధవము;

ఆతుకు; కూడిక; స్నేహము; మైల;

ఆశాచము; ముట్టు; కాఖాలతాది బీజము,

చెట్టుగుటకు చెట్టునుండి వంచిపాతు నట్టి

కొమ్మ; చెట్టునుండి కొమ్మ మొ|| వంచి

పాత పైరుచేసినచెట్టు; స్నేహితుడు;

ఒక మొలకను వేటిక చెట్టుకొమ్మకు

చేర్చి కట్టుట. స. క్రి. తాకు; ఆత్మ,

పొందు; నూనె మొ|| రాచు; పట్టుకొను.

అ. క్రి. తగులు; తగులుకొను; కలియు;

ఆబ్బు. [విటకత్తె.

అంటు కత్తియ (కత్తె). ప్రియురాలు ;

అంటుకాడు. ప్రియుడు ; విటుడు ;

వలపుకాడు.

అంటుకొనిపోవు. స. క్రి. ఆపహరించికొని పోవు.
 అంటుకొను. స. క్రి. ఆగ్ని ముట్టుకొను ; తగుల్కొను; పట్టుకొను. [కలుపు
 అంటుకొలుపు. స. క్రి. అంటుకొనఁజేయు;
 అంటుజోడు. అంటుపోగుల జత, కగ్గా భరణవిశేషము. [మంచినునె
 అంటునూనియ (నూనె). తలంటుకొను
 అంటుప (ప) డు. ఆ. క్రి. ఆశుచియగు; మైలపడు. [ముత్తైము.
 అంటువూస. ముత్తైపుఁ జిప్పయం దంటిన
 అంటుపేను. తలపై నంటియుండు చిన్న పేను, యూకాభేదము.
 అంటుపోగులు. బ. చెవినంటి యుండెడి పురుషుల కగ్గాభరణ విశేషము.
 అంటుప్పు. బిడలవణము.
 అంటుమెడ. అణఁగినమెడ, పొట్టిమెడ.
 అంటుతాయి. నూదంటు తాయి.
 అంటుతాలు. బ. ఆయస్కాంత శిలలు.
 అంటులు. బ. అంట్లు, కాఖా లతాది నీజములు.
 అంటునంటు. కిచ్చ వారు; చుట్టాలు.
 అంటుసేయు. స. క్రి. పాల్గుడుచు.
 అంటుళ్ల. వా. తెగులము, సంబంధము.
 అంటెలు. బొంతి; ముడుతలు.
 అంట్రాయి. అంటుతాయి.
 అంట్రంత. అంటిసగ్గ.
 అంట్రు. బ. వండి కడుగని పాత్రములు ; అంటుజేలు; అంటులు. [సమీపము.
 అండ. ఆసరా, ఆశ్రయము; వెనుక;
 అండకోశము. సం. వృషణము.
 అండగొట్టు. అ. క్రి. జాగుచేయు.
 అండగొను. అ. క్రి. జాగుచేయు. స. క్రి. ఆశ్రయించు.
 అండజ. సం. కస్తూరి. [తల్పము.
 అండజంబు పాన్ను. మి. హంసతూలి కా
 అండజము సం. చేఁప; తొండ; పక్షి;
 పాము. విణ. గ్రుడ్డునుండి పుట్టినది.
 అండజశయ్య. సం. అండజంబుపాన్ను.
 అండసము. డాలు.
 అండము. సం. గ్రుడ్డు ; వృషణము ; వీర్యము ; కస్తూరి.

అండా గుండిగ, నీళ్లు కాచు పెద్దపాత్ర, లోహకాహము.
 అండాలువు. సం. చేఁప.
 అ డి. అపహపాత్ర విశేషము; గౌరవార్థక మైన ఒకపదము. [గ్రోవి.
 అండియ. వసంతము లాడెడు చిమ్మన అండియము. అంకెము.
 అండి. అండి.
 అండిరుండు. సం. పురుషుండు; సమర్థుండు; నిఅండుకము. సం. లకుముకి పిట్ట.
 అండె. అండియ.
 అండెము. అంకెము, కింట్లములో నొక భాగము, ఎద్దమీఁదిబరువులో సగము.
 అంత. పరిమాణార్థకము, ఆ కొలఁది ; ఆయుర్దేశ్యముకొలఁది; అంతన్, అపుడు, పదప.
 అంతన్. ఆఖిలము, సగ్వము; అంతట, తరువాతి, అనంతము.
 అంతంతన్. ఆవ్య. కొంతదూరమున.
 అంతఃకరణ చతుష్టయము సం. మనస్సు బుద్ధి చిత్తము ఆహంకారము.
 అంతఃకరణము. సం. లోపలి కరణము, మనస్సు.
 అంతఃకలిహము. సం. లోపలిపోరు ; తన పక్షమువారిలోఁ గలుగు భేదాభిప్రాయము.
 అంతఃపురము(పురి). సం. గాణివాసము, రాజస్థ్రీ, లుండుచోటు; రాణి; గాజస్థ్రీలు. [కుండు.
 అంతఃపురికుండు. సం. అంతఃపురము.
 అంతఃపక్షుండు. సం. తైజసుండు.
 అంతఃకంతకు. ఆవ్య. క్రిమ క్రిమముగా.
 అంతఃక్షయము. సం. యమగృహము.
 అంతకము. అంకు, మొత్తము. సం. విణ. నశింపఁజేయునది.
 అంతకరము. సం. విణ. నశింపఁజేయునది.
 అంతకాలము. సం. అంత్య కాలము.
 అంతకుండు. సం. యముండు. విణ. నశింపఁజేయువాఁడు. [చావు.
 అంతగమనము. సం. తుదముట్టుట ; అంతగుండు. సం. విణ. అంత నూచిన వాఁడు; మృతుండు.

అంతటన్. అవ్య. అంతన్, తదనంతరము.

అంతట (టా). అవ్య. వా. సర్వత్ర.

అంతటికిన్. అవ్య. ఎల్లన్.

అంతము. సం. చివర; మరణము; చడుము; స్వభావము; స్వరూపము; నాశము; హద్దు; శేషావశయము; తుద; నిశ్చయము. విణ. సమాపము; ఆతిసుందరము; శేషము; అంత్యము.

అంతరంగము. సం. మనస్సు, హృదయము. విణ. లోపలిది; తనతో సంబంధము గలది; మిక్కిలి ప్రియమైనది; సన్నిహితమై ఉపకరించునది.

అంతరంగుడు. సం. విణ. ఆత్మీయుడు.

అంతరగ్ని. సం. జ్వలరాగ్ని.

అంతరతమము. సం. విణ. పరమప్రేమాస్వరూపము (ఆత్మ, బ్రహ్మము).

అంతరదామర. మి. శైవాల విశేషము, భూస్పర్శ తేకుండ బావులలో నీటిపై తేలియుండు ఒక తెగ చిన్న మొక్క; ఆకాశ తామర.

అంతరపల్లటి. మి. ఒక పావుగము.

అంతరప్రభవుడు. సం. సంకర జాతివాడు.

అంతరము. సం. భేదము; తారతమ్యము, తేడా; తీసివేత; ఎడము; వివాదము; వివాదము; వెలుపల; వ్యసనము; అవకాశము; నడుము, నడిమిచోటు; మఱుగుపాటు; మేర; సందు; సమయము; తాదర్థ్యము, కోసము; ఉత్తరీయము; కట్టుబట్ట; అంతగాత్మ. విణ. అన్యము; సమానము; ఆత్మీయము; అంతగ్రతము.

అంతరవల్లి. సం. ఆకాశవల్లి

అంతరాక్కర. మి. జాతిపద్య విశేషము (అంతరాక్కర; అల్పాక్కర; మధ్యాక్కర; మధురాక్కర; మహాక్కర).

అంతరాత్మ. సం. మనస్సు; సమస్తమునకు లోపలనుండేది పరమాత్మ.

అంతరాపత్య. సం. గర్భిణి.

అంతరాభవన త్ర్యము. సం. అంతరపిశాచము, యాతనా శరీరము.

అంతరాయము. సం. విఘ్నము; అటంకము.

అంతరాముడు. సం. విణ. అంతరాత్మ యందు ఆనందించువాడు.

అంతరాలి(ళ)ము. సం. మధ్యప్రదేశము; సంకరజాతి. [కడచు, దాటు.

అంతరించు, స. అ. క్రి. నశించు. స. క్రి.

అంతరిందియము. సం. మనస్సు.

అంతరి(రి)క్షము. సం. నక్షత్రము లుండు స్థలము; ఆకాశము.

అంతరితము. సం. విణ. మఱుగుపడినది; నశించినది; నడుమనున్నది; తొలగింపబడినది; తిరస్కరింపబడినది; శేషించినది; వ్యవధానముగలది; కప్పబడినది; స్వీకరింపబడినది.

అంతరీపము. సం. నీళ్ళనడిమితిప్ప.

అంతరీయము. సం. కట్టుబట్ట.

అంతరువు. తారతమ్యము; మఱుగుచోటు; అంతస్తు.

అంతర్గతము. సం. విణ. మఱుగుపడినది; నడుమనున్నది; లోనజేరినది; మనస్సులో నున్నది; దేహములోపలనున్నది. [ము.

అంతర్గ్రహము. సం. అవ్య. గృహమధ్య

అంతర్హతము. సం. నడవ, ఆగిందము.

అంతర్హితము. సం. విణ. మనస్సులో నాటబడినది.

అంతర్హృత్. సం. లోచనావు.

అంతర్గర్భి } సం. కప్పట; కిప్ప; అంతర్దానము } మఱుగుపాటు.

అంతర్భవము. సం. విణ. లోపలిది; లోపలనున్నది. [జొచ్చియుండు.

అంతర్భవించు. సం. అ. క్రి. లోపల

అంతర్భాగము. సం. నడుమ; లోపలి ప్రదేశము.

అంతర్భావము. సం. అంతర్భవించుట; మఱుగుపాటు; సహజభావము.

అంతర్భూతము. సం. విణ. లోనున్నది; ఆప్రధానము.

అంతర్మనస్కుడు } సం. విణ. సమా } అంతర్మనుడు } హిత చిత్తుడు; వ్యాకుల చిత్తుడు.

అంతర్మఖుడు. సం. విణ. బహిర్మపి తేనివాడు.

అంతర్యము. సం. విణ. నడుమనుండునది.

అంతర్యాగము. సం. మానసిక పూజ.
 అంతర్యామి. సం. అంతఃకరణ నియామకుఁ
 డైన పురుషుఁడు, ఆత్మ; అవిద్యో
 (మాయా)పహిత చైతన్యము.
 అంతర్లాపి. సం. లోపల్ జవాబు ఇమిడి
 యుండునట్లు ప్రశ్నించు విషయసమస్య.
 అంతర్వంశికుఁడు. సం. అంతిపురపు
 కావలివాఁడు.
 అంతర్వత్తి. సం. గర్భిణి.
 అంతర్వాణి. సం. లోపలివాఁడు. విణ.
 పండితుఁడు, శాస్త్రము తెలిసినవాఁడు.
 అంతర్వాహిని. సం. భూమిలోఁ బ్రవ
 హించునది. [వేదిక-పడిమి.
 అంతర్వేది. సం. బ్రహ్మవర్తదేశము. అవ్య.
 అంతర్వేది(శ్చి)కుఁడు. సం. కంచుకి మొ.
 అంతర్నితము. సం. విణ. మఱుగుపడినది.
 అంతలపాంతల. అక్కడక్కడ; ఒక
 దానిలో నొకటి సంబంధములేమి.
 అంతలపాంతలవాఁడు. దూరపుచుట్టము.
 అంతలు. బ. విణ. ఆ పరిమాణముగలవి.
 అంతవంతము. సం. విణ. అంతముగలది.
 అంతవట్టు. స. యావత్తు, అంతయు;
 అంతమాత్రము.
 అంతవట్టువారు. బ. అందఱు.
 అంతవాని. సం. శిష్యుఁడు.
 అంతశయ్య. సం. భూమి శయ్య;
 మృత్యువు; స్మశానము.
 అంతస్తు. మఱుగుచోటు; తోట్టికట్టు.
 కత్తు; నిలుపు, మిడ్డకట్టు; అంతరువు,
 పరువు, తారతమ్యము.
 అంతస్థములు. సం. బ. యరలవలు.
 అంతస్పత్త్య. సం. గర్భిణి.
 అంతస్పన్నిధి. సం. మనస్సునందుఁ గలి
 గించుకొను దేవతా సాన్నిధ్యము.
 అంతస్సు. సం. అంతర్యాగము, అంతః
 కరణము.
 అంతా. అవ్య. వా. సమస్తము.
 అంతావశా(సా)యి. సం. చండాలుఁడు;
 మంగలవాఁడు; మునివిశేషము.
 అంతిక. నాట్యోక్తి యందు అక్క;
 ప్రాయస్; శాతలః.
 అంతికము. సం. సమీపము. విణ. దగ్గరది.

అంతికలు. బ. గడ్డిచాఁప (తడిక)లు.
 అంతిపురము(పురి). అంతఃపురము.
 అంతిమము. సం. విణ. కడపటిది; దగ్గఱది.
 అంతియ. స. అంతమాత్రము, అంతే.
 అంతు. మొత్తము, వెరసి; తుద.
 అంతే. స. అంతే.
 అంటే. స. అంతియ.
 అంతేవాని. సం. శిష్యుఁడు; చండాలుఁడు.
 విణ. సమీపస్థుఁడు.
 అంత్యజుఁడు. సం. శూద్రుఁడు. (అంత్య
 జాలు—రజక-చర్మకారి-నట-వరుడ-
 కైవర్త-మేద-భిలులు.)
 అంత్యభము. సం. రేపటి; మినరాశి.
 అంత్యము. సం. దశసాగర సంఖ్య. విణ.
 అధము; చివరది.
 అంత్యావసాయి. సం. కాటికాపరి. (బ.
 చండా-శ్వపచ-క్షుత్త-నూత-వైదే
 హక-మాగధ-అయోగవ జాతులు.)
 అంత్యేష్టి. సం. అసరకర్మ.
 అంత్రము. సం. క్రేగు.
 అందందన్. అవ్య. సుతీమతీ; అచ్చటచ్చట.
 అందన్. అవ్య. అందు, తత్రాగ్ధకము.
 అందంబు గూడుకొను. అ. క్రి. కలసికొను.
 అందఁబెయు. స. క్రి. అందునట్లుచేయు.
 అందకత్తియ(కత్తి). విణ. సౌందర్యముగల
 స్త్రీ.
 అందగాఁడు. విణ. సౌందర్యము గల
 అందగింపే. అ. క్రి. గమ్యమగు.
 అందగింపు. ఇంపు, సౌందర్యము.
 అందచేందము. సౌందర్యము. విణ.
 సుందరము.
 అందదుకు. విణ. మిక్కిలి యదుకుగలది;
 సంపూర్ణము గానిది.
 అందసుకన్. అందాకన్.
 అందపడు. అ. క్రి. రమ్యమగు.
 అందము. సౌందర్యము, విధము. విణ.
 మనోహరము. [జడపశ్వాది].
 అందమైనది. విణ. సుందరమైనది (స్త్రీ)
 అందమైనవాఁడు. విణ. సుందరుఁడు.
 అందఱు. స. బ. ఎల్లవారు, సమస్త స్త్రీ
 పురుషులు; అంతసంఖ్యగలవారు.

అందలము. పార్శ్వముల మఱుగు లేని పల్లకి, అందోళిక.

అందలములు. బ. బాలక్రీడావిశేషము.

అందలి. విణ. అందున్న.

అందాకన్. అవ్య. అంతఃకణ.

అందించు. స. క్రి. అందఁజేయు.

అందిక. విణ. సమీపము. సం. నాట్యక్రియందు ఆక్క.

అందికోలు. సమీపము. చుట్టము.

అందిపొందిన (పొందు) వాఁడు. దూర పు అందియ. అందె, నూపురము.

అందు. స. క్రి. పొందు; కైకొను, గ్రహించు.

అందున్. అవ్య. అచ్చట, తత్రవదేశమున, సప్తమీవిభక్తి (రామునియందు భూమి యందు అని).

అందుకము స. అందె; ఏనుగుసంకెల.

అందుకొను. స. క్రి. గ్రహించు, పుచ్చుకొను.

అందుకోలు. గ్రహించు. విణ. అతి సమీ

అందుగు. పల్లకి. పము.

అందుపాటు. విణ. సమీపము.

అందుబడి. విణ. అభించి (చు) నది; ఫల ప్రదము; సమీపము; సులభము.

అందులకున్. అవ్య. ఆచోటికి; దానికి.

అందువు. అందుగు. సం. ఏనుగుసంకెల;

అందె, పాదభూషణము; మొలత్రాడు అందె స్త్రీలు కాళ్లనుగరించెడి ఒకసాము, నూపురము. ములు.

అందెబందెలు. బ. చిహ్నములు; కట్టుదిట్ట

అందోలు. స. అందలు.

అంధం కరణము. సం. విణ. గ్రుడ్డివాని ని గాఁజేయునది. జేయువాఁడు.

అంధం భావుకుఁడు. సం. విణ. గ్రుడ్డిగాఁ

అంధకరిపుఁడు (పు). సం. శివుఁడు.

అంధకారము. సం. చీకటి.

అంధకుఁడు. సం. విణ. అంధకారుఁడు; గ్రుడ్డివాఁడు.

అంధకూపము. సం. చీకటిబావి.

అంధత(తా)మనము స. చిహ్న చీకటి, కటిక చీకటి, మిక్కిలి చీకటి.

అంధతామిద్రము. సం. కటిక చీకటి;

ఒక నరకము; దేహమునశింప నేనే నశింతుననెడిబుద్ధి.

అంధము. సం. చీకటి; జలము. విణ.

గ్రుడ్డిది.

అంధ మూషిక. సం. దేవతాశము.

అంధస్సు. సం. అన్నము.

అంధాతమనము. సం. పెంజీకటి.

అంధాహి. సం. కుచిక, ఒకచేప.

అంధిక. సం. ఒక జోదము; చీకటి; రాత్రి; ఆవగ; ఒకస్త్రీ; కనుమసక, ఒకశోగము.

అంధుఁడు. సం. విణ. గ్రుడ్డివాఁడు; విశేషములేనివాఁడు; నేత్రేంద్రియ నిగ్రహముగలయతి.

అంధువు. సం. నయ్యి, బావి.

అంధ్రము. సం. ఆంధ్రదేశము.

అంధ్రుఁడు. సం. ఆంధ్రుఁడు; వ్యాధుఁడు; వైదేహునకు వారస్త్రీయందుఁ బుట్టిన సంకరజాతివాఁడు.

అంప. బాణము.

అంపకము. అంపుట, ప్రేషణము. కాఁడు.

అంపకాఁడు. విణ. విలుకాఁడు; గుటి

అంపకోల. బాణము.

అంపగరి. బాణమునకుఁగట్టెడి యీడ.

అంపపెట్టు. బాణపుడెబ్బ.

అంపఱ. బాణము; అమ్మలు, బాణసము

అంపాచారము } వజ్ర అంపాజాలము }

అంపించు. స. క్రి. పంపించు.

అంపియ. చింపిగుడ్డ.

అంపు. ఉత్సవవిశేషము. స. క్రి. ఆజ్ఞా పించు; పంపు. వాఁడు.

అంపుదేడు. విణ. తోడుగాపంపబడు

అంపె. అంపియ.

అంబ. సం. అమ్మ; కాశిరాజుకూతురు; పార్వతీదేవి; అంబస్త.

అంబకము. సం. కన్ను; బాణము; రాగి.

అంబకళము. జౌన; అంబలి.

అంబటికుంఠ. అంబలివంఠెడికుంఠ.

అంబటిజొరిగాఁడు. ఒకపక్షి.

అంబరమణి. సం. సూర్యుఁడు.

అంబరము. సం. ఆకాశము; వస్త్రము; వ్యసనము; దూది; అంబరు.

అంబరరత్నము. సం. నూర్యుడు.
 అంబరాంబరుడు. సం. శివుడు.
 అంబరిపము. సం. వేపుడుచేట్టి.
 అంబరీపము. సం. నుంగలముయ్యద్దము;
 ఒకనరకము; అంబాళము; పశ్చాత్తాపము.
 అంబరీమండ. సం. విష్ణువు; శివుడు;
 నూర్యుడు; బాబుడు; విష్ణుభక్తుడగు
 ఒకరాజు.
 అంబరు. ఒకనుగంధి ద్రవ్యము.
 అంబలము. కోలాహలము.
 అంబలి. జోవలొభేదము; పిండియునూక
 లునుచేర్చి పలుచగాకాచినజోవ.
 అంబష్ట. సం. పులిచింత; చిలుబొడ్డి;
 అడవిమొల్ల; బిరుసద్దసరము.
 అంబష్టిక. సం. బ్రాహ్మి; బారంగి.
 అంబస్తుడు. సం. బ్రాహ్మణునివలనవైశ్య
 స్త్రీయందు పుట్టినవాడు (చికిత్సనప
 జీవి, మంగలి, వైద్యుడు); మావటీడు;
 ఒకకాయస్థజాతివాడు.
 అంబస్తు. నిమ్మపట్టుడు.
 అంబారము. ధాన్యరాశి.
 అంబారి. ఏనుగుమీడిపీఠము.
 అంబారు. ధాన్యరాశి.
 అంబారుపిడుజోడు. పశువులమేననంటి
 కొని రక్తము పీల్చెడి ఒకపురుగు.
 అంబాలిక. సం. తల్లి; పాండురాజు తల్లి.
 అంబాళము. పీఠనము.
 అంబిక. సం. పార్వతి; తల్లి; ధృతరాష్ట్రుని
 తల్లి; ఒకజైన దేవత.
 అంబికాత్రయము. సం. జ్ఞానప్రసూనాం
 బిక-భ్రమరాంబిక-మూకాంబిక.
 అంబికేయుడు. సం. అంబికేయుడు.
 అంబు. బాణము; మేదరవానియొక్క
 అమ్మవంటి ఒకఇనుపకొఱముట్టు.
 అంబుకణము. సం. నీటితుంపురు.
 అంబుజము. సం. పద్మము; ఎఱ్ఱగన్నేరు;
 శంఖము.
 అంబుదము. సం. మేఘము.
 అంబుధి. సం. సముద్రము.
 అంబుధీమధి. సం. శివుడు.
 అంబుపక్కెత్. ఒకచేప. ప్రసాదనము.
 అంబుప్రసాదము. చిల్ల. రూ. అంబు

అంబుమర్కటము. సం. పిడక మొసలి.
 అంబురుహము. సం. పద్మము.
 అంబులపొది. తూణీరము.
 అంబువాహము. సం. మేఘము.
 అంబువాహిని. సం. దోనె; ఎత్తుడునీరు
 పోయటకై తొలిలికాలువ మొదట
 నుంచెడుతాటిమానుమొ.
 అంబువు. సం. ఉదకము.
 అంబువేతనము. నీరుప్రబ్బు.
 అంబుసేవని. సం. బొక్కెన.
 అంబుస్సోటము. సం. బుద్బుదము, బుడగ.
 అంబూకృతము. సం. విణ. తుంపరలతో
 గూడినమాట.
 అంబే. ఆవుదూడకూత.
 అంబేద. విణ. పిటికి; కొఱగానివాడు;
 దిట్టతనములేనివాడు.
 అంబ్లము. సం. పులుపు. విణ. పుల్లనిది.
 అంభస్సు. సం. ఉదకము.
 అంబా. ఆవుల యణపు (అనుకరణధ్వని).
 అంభోజము. సం. పద్మము.
 అంబోజిని. చూ. కమలిని
 అంభోధి } సం. సముద్రము.
 అంభోనిధి }
 అంభోభృత్పయము. సం. మేఘమార్గము.
 అంభోరాశి. సం. సముద్రము.
 అంభోరుహము. సం. పద్మము.
 అంశకుడు. సం. దాయాదుడు.
 అంశము. సం. పాలు, భాగము; నాలవ
 వంతు; అవయవము. [అవయవి.
 అంశి. సం. విణ. భాగముగలవాడు;
 అంశుకము. సం. పైపంచె; దోవతి; బట్ట;
 సన్నబట్ట.
 అంశుమంతుడు. సం. నూర్యుడు.
 అంశుమతి. సం. ముయ్యాకుపొన్న.
 అంశుమత్పుల. సం. అరటి.
 అంశుమాలి. సం. నూర్యుడు.
 అంశులుడు. సం. చాణక్యముని.
 అంశువు. సం. కిరణము; కాంతి; లేశము;
 దారము; అణువు.
 అంసకూటము. సం. ఎడ్డుమూపురము.
 అంసము. సం. మూపు.

అంసలుఁడు. సం. విణ. బలిసినవాఁడు.
 అంహతి. సం. దా న ము; రోగ ము;
 త్యాగము. [విఘ్నము.
 అంహస్సు. సం. పా ప ము; దుఃఖ ము;
 అబ. అవ్య. ఆక్షేపమహత్వమిథ్యాత్వ
 వృత్తాంతాదుల నూచించు ప్రత్యయము.
 అక. అక్క; పూజ్యస్త్రీ; వంటకత్తె.
 అకంటకము. సం.విణ. కంటకముగానిది;
 కంటకరిహితము. [తము.
 అకచము.సం.కేతుగ్రహము.విణ.కేశరహి
 అకట(టా). అవ్య. అయ్యో, సంతాపార్థ
 అకటకట. అవ్య. అయ్యయ్యో. [కిము.
 అకట(టా)వికటము. విణ. తాటునూటు.
 అకథ్యము. సం. విణ. చెప్పనలవిగానిది;
 వాక్కునకందనిది.
 అకము. సం. దుఃఖము; పాపము.
 అకరణి. సం. శాపము.
 అకరికుఁడు. సం. నుంకరి?
 అకరు. తామగదుద్దుమున్నగు వానిమేట్లు
 నుండునది. రూ. అకరువు.
 అకరుణము. సం. విణ. దయారహితము.
 అకర్షము. సం. చెవులు లేనిది; బ్రహ్మము.
 అకర్త. సం. విణ.కర్తకానివాఁడు;సాక్షి.
 అకర్మ. సం. కర్మాభావము; అప్రశస్త
 మైన (చెడ్డ) కర్మ. విణ.కర్మలేనిది(ఆత్మ,
 బ్రహ్మము).
 అకర్మకము. సం. విణ. కర్మ లేనిది
 (ధాతువు).
 అకర్మణ్యము. సం. విణ. కర్మకు అయో
 అకర్ముఁడు. సం. విణ. నిష్కర్ముఁడు;
 పనికిరానివాఁడు; స్వేచ్ఛాచారి.
 అకలకట్ట. అక్కలకరగ. [వికము.
 అకల్పితము. సం. విణ.సత్యము;స్వాభా
 అకస్మాత్తు. సం. అవ్య. ఉన్నట్టుండి,
 తటాఽన. [వాఁడు.
 అకాముఁడు. సం. విణ. కోరికలు లేని
 అకాయము. సం. విణ. శరీరములేనిది;
 శరీరముకానిది (ఆత్మ, బ్రహ్మము).
 అకాయుఁడు. సం. రాహువు.
 అకారణము. సం. బ్రహ్మము. విణ. కార
 ణములేనిది. అవ్య. కారణములేక.
 అకార్యము. సం. ఆత్మ, బ్రహ్మము;

కు కార్యము విణ. చేయరానిది; కార్యము
 కానిపదార్థము.
 అకాలకౌముది.సం.ఉత్సవవిశేషము.[నది.
 అకాలజము. సం. విణ. అకాలమునఁగలిగి
 అకాలము. సం. అప్రశస్తమైన (అనువు
 గాని) కాలము; యోగ్యకాలమును
 మించిన సమయము.
 అకించనత. సం. కానైనను కూడఁబెట్ట
 కుండుట, ఒకయమము.
 అకించనుఁడు. సం. విణ. నిలుపేద; లేశ
 మును కూడఁబెట్టనివాఁడు; వ్యర్థుఁడు;
 అతిలాభి.
 అకించజ్ఞుఁడు. సం. విణ. అజ్ఞాని. [నము.
 అకించిత్రము. సం. విణ. నిష్పర్మయోజ
 అకిర్తి. సం. అపకీర్తి.
 అకుండుఁడు. సం. విణ. ప్రతిబంధరహి
 తుఁడు; నేర్పరి.
 అకుటేభయుఁడు. సం. విణ. దేనివలనను
 భయములేనివాఁడు; జ్ఞాని.
 అకూపారము. సం. సముద్రము; కూర్మ
 రాజు; కూర్మము. [నూర్మఁడు.
 అకూపా(వా)రుఁడు. సం. సముద్రుఁడు;
 అకృతము. సం. కారణము; మోక్షము.
 విణ. నిత్యము; స్వాభావికము.
 అకృతాభ్యాగమము. సం. చేయనిదే
 వచ్చుట, ఒకదోషము.
 అకృత్యము. సం. విణ. అకార్యము.
 అకృపుఁడు. సం. విణ. నిర్దయుఁడు.
 అకృష్టపచ్చము. సం. విణ. దున్నకయె
 పండు నివ్వరిమొ. [తుఁడు.
 అకృష్టకర్ముఁడు. సం. విణ. పాపరహి
 అకౌ } అవ్య. విత్కార్థకము (ఏమకో,
 అకో } ఏలకోయని).
 అక్క. పెద్దతోబుట్టువు, జ్యేష్ఠభగిని.
 అక. చూ.అవ్య.బౌర,అశ్చర్యార్థకము.
 సం. తల్లి.
 అక్కజేపడు. అ. క్రి. ఆశ్చర్యపడు.
 అక్కజేము. విణ. అధికము; అశక్యము;
 ఆశ్చర్యము.
 అక్కజోఁడు. విణ. అధికుఁడు.
 అక్కజోరాలు. విణ. అధికురాళ్లు,

అక్కట(టా). అవ్య. అకట.చూ.
 అక్కటపడు. అ. క్రి. దుఃఖపడు.
 అక్కటి. విణ.దయగలవాఁడు;దయగలది.
 అక్కటిక } కనికరము, జోలి,
 అక్కటికము } దయారసము.
 అక్కటికించు. అ.క్రి జాలిగొను.
 అక్కడ. ఆచోటు, తత్ప్రదేశము; ఆవల.
 అక్కడన్. అచ్య. అందు.
 అక్కయ్య. అక్కి, అగ్రజ.
 అక్కరము. అక్షరము, అకారముమొ.
 అక్కఱ. అపేక్ష; కాగ్యము; అవసరము;
 శ్రద్ధ; ప్రయోజనము; నిమిత్తము; సంప్ర
 మము, త్వగ.
 అక్కఱకాడు } విణ. అక్కఱగల
 అక్కఱగండఁడు } వాఁడు
 అక్కఱగెను } అ. క్రి. అపేక్షపడు.
 అక్కఱపడు }
 అక్కఱపాటు అక్కఱపడుట.
 అక్కలకర(ణ్ణ). ఒకమూలికి.
 అక్కలి. త్రింగము. [డుగఁజేయు.
 అక్కళించు. స. క్రి. సగ్గించు, కడుపుము
 అక్కనము. కాట్యూము; సంతాపము.
 అక్కసి. విణ. కోపముగలవాఁడు.
 అక్కసు. కోపము.
 అక్కసుకాడు. విణ. కోపి.
 అక్కయి. అక్కి, అగ్రజ.
 అక్కలము. మి. ఆకాలము.
 అక్కి. ఒక వ్యాధి.
 అక్కిలిక్కిండ. ఒక బాలక్రిడ.
 అక్కిలి. కలఁత. [యుము.
 అక్కు. అహ్మ, వక్షస్థలము; హృద
 అక్కుగొట్టు. అక్కుముల్లు, హృదయ
 శల్యము.
 అక్కుక్కి } అజ్ఞాఁడు; బక్ష్వాఁడు.
 అక్కువడి. మి }
 అక్కుముల్లు. హృదయకింటకము.
 అక్కుళ్లు. బ. అట్రగడలు, ఒక ధాన్యము.
 అక్కోమలి. ఆకోమలి, ఆస్త్రి.
 అక్తము. సం. విణ. చేసినది; పోయినది;
 యుక్తము; వ్యక్తము. [విరుద్ధము.
 అక్రమము. సం. క్రమములేమి.విణ.క్రి మ

అక్రియుఁడు. సం. విణ. క్రియాశూన్యుఁడు;
 సోమరి.
 అక్రోధము. సం. కోపములేకుండుట, దైవీ
 సంపదలొ నొకటి.
 అక్లిష్టకర్ముఁడు. సం. విణ. అనాయాస
 ముగా పనులుచేయఁగలవాఁడు. రూ.
 అక్లిష్టకారి.
 అక్లేద్యము. సం. విణ. తడుపరానిది.
 అక్లిష్టము. సం. విణ. క్లేశరహితము,
 అనూసములేనిది.
 అక్షత. సం. బియ్యము.
 అక్షతము. సం. పేడి; పేలాలు; యవ
 ధాన్యము; విలుగని బియ్యము; అక్షిం
 తెలు. విణ.నొప్పింపఁబడనిది; ఖండింపఁ
 బడనిది.
 అక్షతలు. సం. బ. పేలాలు; అక్షింతలు.
 అక్షదర్శకుఁడు } సం. న్యాయాధిపతి.రూ.
 అక్షదృక్కు } అక్షదృశుఁడు.
 అక్షదేవి } సం. జూదరి.
 అక్షద్యువు }
 అక్షద్యూతము. సం. జూదము. [డము.
 అక్షద్యూతికము. సం. జూదమందలి జగ
 అక్షధూరిలము. సం. ఎద్దు.
 అక్షధూర్లుఁడు. సం. జూదరి.
 అక్షపాదుఁడు. సం. గౌతమబుషి.
 అక్షమాల. సం. జపమాల; రుద్రాక్షమాల.
 అకారాదిక్షకారాంతివర్ణమాల; ఆరుం
 ధతి.
 అక్షము. సం. రుద్రాక్షము; ఇంద్రా
 క్షము; తాండ్ర; జ్ఞానము; పాము;
 వ్యవహారము; 16 మాషముల (80 గురి
 గింజల) పరిమాణము; పాచిక; వ్యాప్తి;
 ఆత్మ; ఒక జూదము; బండి; బండిగాను;
 ఎఱుంగఁబడినయర్థము; బండియిరును;
 ఇంద్రియము; నల్లఉప్పు; మైలుతుత్తము;
 పొల్లు; కన్ను; ఒక రాశిచక్రావయవము;
 దక్షిణోత్తరధ్రువమధ్య పరేశము.
 అక్షముఁడు. సం. విణ. అసమర్థుఁడు.
 అక్షయ. సం. ఒకయోగము (సోమవార
 ముతోఁగూడిన అమావాస్య; ఆదివార
 ముతోఁగూడిన సప్తమి; మంగళవార
 ముతోఁగూడిన చేపుతి).

అక్షయతృతీయ. సం. వైశాఖశుద్ధ-తదియ.
అక్షయపాపిష్ఠుడు. సం. విణ. మిక్కిలి పాపి
అక్షయము. సం. ఒక యోగము; పరమాత్మ.

విణ. నాశములేనిది; నిత్యము.
అక్షయుడు. సం. విణ. నిత్యుడు; ఇల్లు
లేనివాడు.

అక్షరచంచువు } సం. వ్రాతకాండ. రూ.
అక్షరచణుడు } అక్షరచంచువు.

అక్షరజనని. సం. కలము; గంటము.
అక్షరజీవ(౨)కుడు. సం. వ్రాతకాండ.
అక్షరతూలిక. సం. కలము; గంటము.

అక్షరవిన్యాసము } సం. లిపి, వ్రాత.
అక్షరసంస్థానము }

అక్షరము. సం. పరబ్రహ్మము; కూటస్థ
చైతన్యము; మూలప్రకృతి; ఆకాశము;
ధర్మము; తపస్సు; అకారానివర్ణము;
మోక్షము. విణ. నాశములేనిది.

అక్షరముఖుడు } సం. శిష్యుడు. విణ.
అక్షరాస్యుడు } చేసివినవాడు; పండి
తుడు. [నాశములేనివాడు.

అక్షరుడు. సం. కూటస్థము. ప్రకృతి. విణ.
అక్షవతి. సం. జూదము.

అక్షవాటము. సం. మల్లభూమి; జూదపు
పలక. [జూదరి.

అక్షశౌండుడు. సం. విణ. నేర్పరియగు
అక్షనూత్రము. సం. జపమాల.

అక్షంతి. సం. ఈర్ష్య.
అక్షరలవణము. సం. ఒక హవిష్యాన్నము;
సైధవలవణము.

అక్షవాపము. సం. జూదపు పలక.
అక్షి. సం. కన్ను.

అక్షింతలు. బ. తలత్రాలు, పనుపు గాని
కుంకుమ గాని రాచినబియ్యము, అక్షతలు.
అక్షికొక్షియుడు. సం. శివుడు.

అక్షిగతుడు. సం. శత్రువు. [ఉప్య.
అక్షి(క్షీ)బుము. సం. మునగ; సముద్రపు
అక్షివుడు. సం. విణ. ఆమత్తుడు.

అక్షుడు. సం. గరుడుడు; పుట్టుగ్రుడ్డి.
అక్షేత్రము. సం. పండనిభూమి; ఉపదేశా
గ్రుడుగాని శిష్యుడు; అపాతుడు.

అక్షేట(డ)ము. సం. కొండగోగు.
అక్షేభము. సం. ఏనుగునుకట్టుకంబము.

అక్షేభ్యుడు. సం. విష్ణువు. విణ. ఎదుర్కొన
శక్యముగానివాడు; కలతలేనివాడు.
అక్షోహిణి. సం. సేనావిశేషము (21870
రథములు, అన్నియేనుగులు, 65610
గుఱ్ఱములు, 109350 కాల్బలమునుగల
సేన). రూ. అక్షోహిణి. దీపము.

అఖండదీపము. సం. ఎల్లప్పుడూ వెలిగెడు
అఖండము. సం. విణ. ఖండముకానిది;

సర్వము, సంపూర్ణము. వా. అఖండదీపము.
అఖండుకము. సం. పాట్టిటెంకాయచెట్టు,
చెన్నంగి. [యము.

అఖాతము. సం. దేవతాకృతమగు జలాశ
అఖాతివాసు. పెద్దతివాసి, పెద్దరత్నకంబళి
అఖిలము. సం. విణ. సర్వము; దున్నినశేల.
అఖిలర్థులు. సం. బ. అన్నియుతువులు,

సర్వకాలము.
అగండ్రపాకు. ఒకచెట్టు.

అగంధము. సం. విణ. గంధముకానిది;
గంధములేనిది (ఆత్మ, బ్రహ్మము).

అగచ్ఛేట్లపోతు } విణ. పెక్కుకడగండ్లు
అగచ్ఛేట్లపూరి } పడినవాడు.

అగచ్ఛేట్లు. బ. ఆపద, కష్టము.
అగచ్ఛము. సం. చెట్టు.

అగచ్ఛ స. క్రి. కలచు, పాడుచేయు.
అగజ. సం. పార్శ్వతి, అగజాత.

అగడారు. నింద, అపవాదము.
అగడిత. అగడ్త.

అగడు. అవ్వ, నింద, దూటు; నెగడు;
కలత; తొట్టుపాటు. విణ. నింద్యము.
అగడుగారి. తుంటరి. పడు.

అగడుపడు. అ. క్రి. దూటుపడు; తొట్టు
అగడుపణుచే. స. క్రి. అల్లరిచేయు,
నిందించు; నలగజేయు.

అగడుసేయు. స. క్రి. నిందించు; నిరసించు.
అగడ్త. పరిఖ, కోటచుట్టు త్రివ్వబడిన
జలాధారము.

అగణితము } సం. విణ. ఎంచేసేలుకానిది.
అగణ్యము }

అగతి. సం. గతిలేమి. విణ. గతిలేనిది.
అగత్యము. వా. అవశ్యకత. క్రి. విణ.

అవశ్యము.
అగదంకారుడు. సం. వైదుడు.

అగదగులు. అ.క్రి. కనబడు; సమావేశ
మగు; తటస్థమగు. [రహితము.

అగదము. సం. ఔషధము. విణ. రోగ
అగవ. అబక.

అగపడు. అ. క్రి. కనిపించు, దృశ్యమగు;
అధీనమగు; లభించు.

అగపఱచు. స. క్రి. చూపించు.

అగపా(బా)టు. అగపడుట.

అగమము. సం. అగము. విణ. స్థావరము.

అగము. సం. పగ్వతము; వృక్షము.

అగమ్య. సం. పరిశ్రమ.

అగమ్యము. సం. విణ. వెళ్లరానిది; పో
శక్యముకానిది; ఎఱుంగరానిది; ఒక
లెక్క.

అగరి, సం. దేవతాడి. [అగురువు.

అగరు. పొగరు; గాటు; అగలుచెక్క.

అగరువు. సం. అగలుచెక్క.

అగలము. వైకాల్యము.

అగలించు. స. క్రి. పెల్లగించు; పగుల
గొట్టు; బద్దలుచెయ్యు.

అగలు. అగురువు. అ.క్రి. భేదిల్లు; పెల్ల
గిల్లు; నశించు; కలగు; దుఃఖించు.

అగలుచు. స. క్రి. భేదించు; పెల్లగించు.

అగలుసత్తు. ఒక గంధద్రవ్యము.

అగలుసొంటి. ఏకాక్షిల.

అగల్పు. అగలుచు.

అగవాళ్ళు. బ.బంటిఆట్టచెప్పులు.

అగవు. కార్యము, అక్కిల.

అగవుతగవులు. బ. వివాహదులలో

తెచ్చెడు కానుకలు.

అగసాలి(లె). కమసాలె. [కారుడు.

అగసాలెవాడు. కమసాలెవాడు, స్వర్ణ

అగసి. అగిసె.

అగస్త. సం. అగస్త్యుడు; అగస్త్యము;
అశ్వయుజమానము.

అగస్త్యమంత్రము. సం. భోజనానంత
రము పరింపదగిన ఒక మంత్రము.

అగస్త్యము. సం. ఒక పుష్పము; అగిసె;

అగస్త్య నక్షత్రము.

అగస్త్యుడు. సం. కుంభసంభవుడు, ఒక

బ్రహ్మర్షి. [మందఱ.

అగాడి హిం. గుఱ్ఱపు బండము. క్రి. విణ.

అగాదు. అగస్త్యస్త్రముల యందు నివు
తగిలించుట; అగస్త్యస్త్రముల ప్రేలుడు;
ధ్వని.

అగాధము. సం. రంధ్రము. విణ. మిక్కిలి
లోతైనది; అతిగంభీరము; దుర్బో
ధము; అసాధ్యము.

అగారము. సం. ఇల్లు; గృహము.

అగావు. తాకట్టు; నింద. అవ్య. అక
స్మాత్తుగా.

అగిసి. అగ్ని.

అగిసియ. అగిసె, అశసి. †.

అగిసె. నల్లయగిసె, నూనెయగిసె.

అగిసెనూనె. అగిసె విత్తులచేత తీసిన
నూనె.

అగు. అ.క్రి. అవు; ఔ; కలుగు; జరుగు;
గతించు; నెఱవేఱు; ప్రాప్తించు; తగు;
ఉండు; కలవాడగు; పరిణమించు;
శక్యమగు.

అగునె. అవ్య. అవును, అంగీకారార్థము.

అగుగదె. అవ్య. అవుగదే, ఆశ్చర్యార్థ
కము; నిశ్చయార్థకము.

అగుగాక. అవ్య. సరే, అంగీకారార్థకము;
అగుగాత, ఆశ్చర్యార్థకము.

అగుగాత. అవ్య. అగుగాక.

అగుగాములు. బ. అగుటయును కాక
పోవుటయును. [కారార్థకము.

అగుబొమ్ము. అవ్య. సరే, సరేపో, అంగీ
అగుదెంచు. అ.క్రి. అగు; కానచ్చినది

యగు, కానున్నదియగు.

అగుర. అవ్య. ఔర.

అగురగుర. అవ్య. ఔరార.

అగురా. అవ్య. ఔరా.

అగురు. అవురుగడ్డి.

అగురువు. సం. ఇరుగుడు; గంధద్రవ్య
విశేషము, అగలుచెక్క, సుగంధకాస్త
విశేషము. విణ. గురువుకానిది, బరువు
లేనిది.

అగురుశింశప. సం. ఇరుగుడు.

అగుర్పు. అతిశయము; భయంకరము విణ.

గొప్పది, అధికము.

అగులు, అ.క్రి. రాలు, ఊడు; పగులు;

సడలు.

అగులుబొట్టు. నూకలు సగ్గుబియ్యము మొ||
 మాడ్చి తయారుచేసిన తిలకవిశేషము.
 అగోచరము. సం. విణ. కానరానిది.
 అగోకనము. సం. సింహము; శరభము;
 పక్షి. [అధీనమగు.
 అగ్గపడు. అ.క్రి. ఆగపడు; పట్టుబడు;
 అగ్గపాటు. అగ్గపడుట.
 అగ్గము. విణ. స్వాధీనము; ఆనుకూలము;
 గోచరము; సమావేశమైనది.
 అగ్గలము. అతిశయము. విణ. వెక్కసము,
 అధికమైనది; దుస్సహము.
 అగ్గలించే. అ.క్రి. ఎక్కువగు, అతిశ
 యించు; పూను, ఊత్యహించు.
 అగ్గలిక-ము. ఆధిక్యము; పూనిక;
 శౌర్యము; ఉబలాటము; విలాసము.
 అగ్గి. అగ్ని.
 అగ్గించే. స.క్రి. స్తోత్రముచేయు.
 అగ్గింపు. స్తుతి.
 అగ్గికంటి. శివుడు, భాలాక్షుడు.
 అగ్గిచూలి. కుమారస్వామి, అగ్నిభువు.
 అగ్గితత్తడి. పాట్టేలు; అగ్నివాహనము.
 అగ్గిపాపడు. అగ్గిచూలి.
 అగ్గిబొడి. కరదీపము, కాగడా.
 అగ్గువ. చెవుక. వా. అధికము.
 అగ్గెవన్. అందన్.
 అగ్నాయి. సం. అగ్నిభార్య.
 అగ్ని. సం. అగ్నిహోత్రుడు; అగ్నిమూల
 కధిపతి; పంచభూతములలో నొకటి;
 జతరాగ్ని; రూపతస్మాత్ర; అగ్న్యభి
 మానిదేవత; నిష్పవ; ఎఱ్ఱచిత్రమూలము.
 నల్లజీడి; నిమ్మ; పిత్తిము; బంగారు;
 కృత్తిక; మూడు.
 అగ్నికణము. సం. నిష్పరవ, మిణుగురు.
 అగ్నికార్యము. సం. యథావిధి అగ్ని
 యందు ప్రాతః సాయంకాలములలో
 సమిధలను వేల్పుట.
 అగ్నికాష్ఠము. సం. అగ్నిపుల్ల; అగురుచెక్క.
 అగ్నికోణము. సం. అగ్ని-మూల, తూర్పు
 దక్షిణముల నడిమిదిక్కు.
 అగ్నిచిత్తు. సం. అగ్నిచయనము చేసిన
 వాడు.

అగ్నిజార(ల)ము. సం. జతరాగ్నినివృద్ధి
 నొందించెడి ఒకఓషధి.
 అగ్నిజిహ్వలు. సం. బ. కాలికరాలి మనో
 జవ సులోహిత సుధూమ్రవర్ణ స్ఫులింగిని
 విశ్వరుచి యనునవియేడు.
 అగ్నిజ్వాల. సం. నిష్పమంట; ధాతకీకుసు
 మము; ఆరె.
 అగ్నిత్రయము. సం. దక్షిణాగ్ని గార్హ
 పత్యము ఆహవనీయము అనెడిమూడు.
 అగ్నిదుడు. సం. ఇంటికి నిష్పంటించు
 వాడు.
 అగ్నిదృక్కు. సం. శివుడు.
 ?అగ్నినక్రజరాయువు. సం. అగ్నిజారము.
 అగ్నినామకము. సం. అగ్నిపేర్లుగలది(నల్ల
 జీడి; చిత్రమూలము).
 అగ్నినిర్వాణము. సం. అగ్నిజారము.
 అగ్నిపరీక్ష. ఒకదివ్యము, అగ్నిచే చేయు
 దోషాదోషముల పరీక్ష.
 అగ్నిపతిష్ఠ. సం. అగ్నిస్థాపనము.
 అగ్నిబీజము. సం. బంగారము; రం.
 అగ్నిభట్టారకుడు. సం. అగ్నిదేవుడు.
 అగ్నియవు. సం. కుమారస్వామి.
 అగ్నిమందము. సం. నెల్లి.
 అగ్నిమణి. సం. సూర్యకాంతిము.
 అగ్నిమాంద్యము. సం. జతరాగ్నిసన్న
 గిలుట.
 అగ్నిముఖము(ముఖి). సం. జీడి. [వేలుపు
 అగ్నిముఖుడు. సం. బ్రాహ్మణుడు;
 అగ్నిరక్షణము. సం. అగ్నిహోత్రము.
 అగ్నిలింగము. సం. పొగ. [పోతు.
 అగ్నివాహము(వాహనము). సం. మేక
 అగ్నివేత్త. సం. అగ్నిహోత్ర.
 అగ్నిశిఖ. సం. తరిగొట్టు; తరిగొట్ట;
 నాగేటిచేలుకూర; అగ్నిజ్వాల.
 అగ్నిశిఖము. సం. కుంకుమపువ్వు; కుంకు
 మము; కుసుమపువ్వు; సిందూరము.
 అగ్నిష్టోమము. సం. ఒక యజ్ఞము.
 అగ్నిహస్తము. సం. బ. పితృగణవిశేషము
 అగ్నినఖుడు. సం. వాయువు.
 అగ్నినహము. సం. కప్పి.
 అగ్నిసాక్షికము. సం. విణ. అగ్నినిసాక్షిగా
 నుంచుకొని చేసినట్టిది.

అగ్ని స్తంభనము. సం. మంత్రోపధులచే
 అగ్ని యొక్క దహనశక్తిని నిరోధించుట;
 అట్టి ఒక విధ్య.
 అగ్ని హోత్రము. సం. ఒక యజ్ఞము; అగ్ని;
 నిస్స; హవిస్సు, హోమము చేయ్యదగ్గ
 ద్రవ్యము. [వాఁడు.
 అగ్ని హోత్ర. సం. అగ్నిచయనముచేయు
 అగ్ని హోత్రుడు సం. అగ్ని.
 అగ్ని ద్రుడు. సం. ఒక ఋత్విక్కు.
 అగ్ని హోమియము. సం. అగ్ని యు సోముఁ
 డును దేవతలు గాఁగల యాగముమొ.
 అగ్నిస్తంభము. సం. అగ్నేయాస్త్రము;
 తుపాకిమొ.
 అగ్నిస్థానము. సం. యథావిధి అగ్ని
 సంస్కారము, అగ్ని హోత్రము.
 అగ్నిస్తోత్రము. సం. ఆశుభసూచక మైన
 తోచకుక్క ఉల్లాపాలేము మొ॥ ఉప
 ద్రవము. [పదగినది.
 అగ్రగణ్యము. సం. విణ. మొదటలెక్కిం
 అగ్రగణ్యుడు. విణ. శ్రేష్ఠుడు.
 అగ్రగామి } సం. విణ. ముందడుగువేయు
 అగ్రగుడు } వాఁడు, ముఖ్యుడు.
 అగ్రజ. సం. ఆక్క, శ్రేష్ఠభగిని.
 అగ్రజన్ముడు. సం. అన్న; బ్రహ్మ;
 బ్రాహ్మణుడు.
 అగ్రజాతకుడు } సం. బ్రాహ్మణుడు.
 అగ్రజాతి }
 అగ్రజుడు. సం. అన్న; బ్రాహ్మణుడు.
 అగ్రజీ. సం. విణ. శ్రేష్ఠుడు.
 అగ్రతఃసరుడు. సం. విణ. అగ్రగామి.
 అగ్రధన్యుడు. సం. ఇంద్రుడు?
 అగ్రబీజము. సం. విత్తు అగ్రమందుఁగల
 చెట్టు, ముంత (శీడి) మామిడిమొ.
 అగ్రభుక్కు (భుజుడు). సం. విణ. తిండి
 పోతు.
 అగ్రము. సం. చివర; పైభాగము; శేష
 భాగము; శిరస్సు; శిఖరము; ఎదురు,
 ముందు, లక్ష్యము; ముందట; నాలుగు
 పిడుచేలయన్నము; ఆశ్రయము; పలకరి
 మాణము; ప్రాంతము, కొన; సమూహము.
 విణ. శ్రేష్ఠము; ప్రధానము; అధికము;
 మొదటిది; మొదలు.

అగ్రయామి. సం. విణ. అగ్రగామి.
 అగ్రసంధాని. సం. జీవుల శుభాశుభకర్మలు
 లిఖించినయమునిపుస్తకము, యమపంజిక
 అగ్రసరుడు. సం. విణ. అగ్రగామి.
 అగ్రహాయణము. సం. మార్గశిరము.
 అగ్రహారము. సం. బ్రాహ్మణులకై తీసిన
 పాలములోని పంటమొ॥; గురుకులము
 నుండి మఱివచ్చిన బ్రహ్మచారికి ఈయఁ
 దగినపాలముమొ॥; స్వాధ్యాయసంపన్ను
 లగు బ్రాహ్మణులుండు గ్రామము.
 అగ్రాహ్యము. సం. విణ. గ్రహింపరానిది;
 జ్ఞానేంద్రియముల కిందనిది (ఆత్మ,
 బ్రహ్మము). [శ్రేష్ఠము.
 అగ్రిమము. సం. విణ. ప్రధానము,
 అగ్రిముడు. సం. అన్న, విణ. శ్రేష్ఠుడు.
 అగ్రి(గ్రి)యము. సం. విణ. ప్రధానము.
 అగ్రి(గ్రి)యుడు. సం. అన్న. విణ.
 శ్రేష్ఠుడు.
 అగ్నేధిమివు. సం. మాఱునునువుదాని
 మొదటి మగఁడు; ఆక్కకింటె ముందు
 పెండ్లాడిన చెల్లెలు.
 అగ్నేసరుడు. సం. విణ. ముందటవెళ్లు
 వాఁడు; శ్రేష్ఠుడు. [మగు జలము.
 అగ్రదక్షము. సం. దేవపూజకుపయుక్త
 అగ్ర్యము. సం. విణ. ప్రధానము.
 అమటనము } సం. విణ. సంభవింప
 అమటమాసము } నిది; ఘటిల్లనిది; అసా
 ధ్యము.
 అమమర్షణము. సం. స్నానముచేయు
 నపుడు పాపపరిహారార్థము పఠించెడిఒక
 సూక్తము; ఆశ్వమేధయాగాంగ - ఆప
 భ్యధస్నానమంత్రము. విణ. పాపనాశ
 ము గావించునది.
 అమము. సం. పాపము; వ్యసనము; దుః
 ఖము; ఆశాచము.
 అమాయువు. సం. ఎల్లప్పుడు పాపములు
 చేయువాఁడు.
 అమోర. సం. భాద్రపదకృష్ణచతుర్దశి.
 అమోరము. సం. విణ. సౌమ్యము; అతి
 భయంకరము.
 అమోరించు. అ.క్రి.వా. ఏడ్చు.
 అమృత. సం. ఆవు.

అచండి. సం. సాధువైన ఆవు.
 అచల-కిల. సం. భూమి.
 అచలము. సం. పర్వతము; మేకు. విణ.
 కదలిక లేనిది.
 అచలుడు. సం. శివుడు.
 అచాపలము. సం. చాపల్యము లేకుండుట;
 దైవసంపదలో నొకటి.
 అచింత్యము. సం. విణ. మనస్సునకంద
 నిది; విచారింప శక్యముగానిది (ఆత్మ,
 బ్రహ్మము); ఒక లెక్క.
 అచిత్తు. సం. విణ. ఆచేతనము.
 అచిరద్యుతి. సం. మెఱుపు.
 అచిరము. సం. అన్య. శీఘ్రము. విణ.
 తుణికము.
 అచిరాంశువు. సం. మెఱుపు.
 అచేతనము } సం. విణ. చిత్తుమాత్రముండి
 అచేతన్యము } చిదాభాసములేని (జడ)
 పదార్థము.
 అచ్చారము. బయ్యానా.
 అచ్చి. అచ్చిమట్టము, దేశవిశేషము.
 అచ్చిక. కొఱుతి, వెలితి, లోపము.
 అచ్చికబుచ్చిక. కలుపుకొలుతనము, ఆభే
 దము.
 అచ్చికబుచ్చికము. ఆభేదము; ఇచ్చేకము.
 అచ్చికమచ్చిక. ఆభేదము.
 అచ్చికము. ఆభేదము; అచ్చిక.
 అచ్చినవాడు. విణ. అధమర్ణుడు, అప్స
 ఘ్నుకొన్నవాడు.
 అచ్చివచ్చు. ఆ.క్రి. ఋణముండు; కలసి
 వచ్చు, మేలై వచ్చు, క్రేయస్కరమగు.
 అచ్చులు. సం. బ. స్వరములు, అకారా
 దులు.
 అచ్చెరియము. ఆశ్చర్యము.
 అచ్చెరువ(వ)డు. ఆ.క్రి. ఆశ్చర్యపడు.
 అచ్చెరుపాటు. ఆశ్చర్యపడుట.
 అచ్చెరువు. ఆశ్చర్యము.
 అచ్చెరువుపడు. ఆ.క్రి. ఆశ్చర్యపడు.
 అచ్చెరువుపాటు. అచ్చెరుపాటు.
 అచ్చభల్లము. సం. ఎలుగుగొడ్డు.
 అచ్చము. సం. ఎలుగుబంటి; స్ఫటికము;
 తెలుపు. విణ. నిర్మలము; స్వచ్ఛము;
 కలితిలేనిది.

అచ్చావాకుడు. సం. సోమయాగమందలి
 ఒకఋత్విక్కు.
 అచ్చిద్రము. సం. విణ. దోష (లోప)
 అచ్చుడు. సం. విణ. కళంకము లేనివాడు
 అచ్చేద్యము. సం. విణ. ఛేదింపరానిది.
 అచ్చేదము. సం. కు బేరునిక్రిడాసరస్సు.
 అచ్యుతము. సం. విణ. చ్యుతి లేనిది (ఆత్మ,
 బ్రహ్మము).
 అచ్యుతాగ్రజుడు. సం. బలరాముడు;
 అచ్యుతుడు. సం. కృష్ణుడు; విష్ణువు.
 విణ. జోఱనివాడు.
 అచ్చేటన్. అవ్య. అందన్, తత్ప్రదేశమున.
 అచ్చేటు. ఆచోటు.
 అచ్చేటము. విణ. విరివియైనది.
 అచ్చోటు. ఆచోటు.
 అచ్చే. అచ్చేము, కేవలము. అవ్య. బొత్తిగా.
 అచ్చేగుండ్లపేరు. చాటుకారము; ముత్యా
 ల హారము; స్ఫటికమాల.
 అచ్చటన్. అవ్య. తత్ప్రదేశమున.
 అచ్చేటు. అవ్య. ఆచోటు.
 అచ్చేన. అచ్చేనగాయ; అర్చన. బ. బాలికా
 క్రిడావిశేషము.
 అచ్చేనగం(గుం)డ్లు } బ. అచ్చేనగండ్లా
 అచ్చేనగాయలు } ట లో ను ప యో
 గించు గోళిలు, గిరియకములు.
 అచ్చేము. విణ. స్వచ్ఛము; కేవలము; కలితి
 లేనిది; తెల్లనిది; తేరినది; నట్టము.
 అచ్చేర. అపసరః(స్త్రీ).
 అచ్చేరము. అక్షరము, [స్త్రీలు
 అచ్చేరలు. బ. దేవవేద్యలు, అపసరః
 అచ్చేరు. అచ్చెరువు.
 అచ్చేరువ(వ)డు. ఆ.క్రి. ఆశ్చర్యపడు.
 అచ్చేరువు. అచ్చెరువు, ఆశ్చర్యము.
 అచ్చేలము. కోపము; ఉత్సాహము;
 పట్టుదల.
 అచ్చేలించు. ఆ.క్రి. ఆగ్రహించు.
 అచ్చేడి(ణీ). విణ. నిర్మలము; క్రేష్ణుడు;
 స్వచ్ఛము; క్రేష్ణము.
 అచ్చేప్పీసు. ముద్రణాలయము.

అచ్చెవు నెయ్యి. కలితి తేని ఆవు నెయ్యి.
 అచ్చెవు. విణ. జంజోటము తేని వాడు.
 అచ్చె. బెల్లము మున్నగు వాని అచ్చె;
 పేటము; పోతపోసిన అక్షరములు;
 నాణెము; రూపు; ప్రతిబింబము; దృష్టాం
 తము; నియమము; ముద్ర, ప్రతిరూపము
 కల్పించునది; విధము; సామ్యము; బట్ట
 నేయుటకు సాధ్యమైనది. విణ. అచ్చెము;
 పరిశుద్ధుడు. అ.క్రి. ఆప్సపడు. స.క్రి.
 ఇచ్చె; దండుగగా చెల్లించు.
 అచ్చెకట్టు. స.క్రి. ఏర్పఱచు; మడి
 మడిగా గనిమ తీయు.
 అచ్చెకుప్ప. విణ. ధనవంతుడు.
 అచ్చెకూ(గూ)టము. ముద్రాక్షరకాల.
 అచ్చెకొను. అ.క్రి. పూచిపడు.
 అచ్చెగా. అవ్య. ఒప్పగా.
 అచ్చెబెద్దు. ఆచోతు.
 అచ్చెతుడు. అచ్చుతుడు. [వచ్చుట.
 అచ్చెదల. అవ్య; అచ్చుకొనుట; అచ్చి
 అచ్చెపడు. అ.క్రి. ఏర్పడు; విశదపడు;
 ఉపయోగపడు; ముద్రితమగు; రూపు
 దాల్చు; సార్థకమగు; నిరూపితమగు.
 అచ్చెపఱచు. స.క్రి. ఏర్పఱచు; నియ
 మించు.
 అచ్చెపాటు. ఏర్పాటు; ఆచుపడుట.
 అచ్చెబెల్లము అచ్చులుగాపోసిన బెల్లము.
 అచ్చెటన్. అవ్య. ఆక్కడ.
 అచ్చెటు. ఆచోటు; ఆడుగుటి; ఆవైపు,
 అదిక్కు.
 అచ్చెత్తు. స.క్రి. అచ్చెవేయు, ముద్రించు.
 అచ్చెన్ } అవ్య. అందన్, ఆక్కడ.
 అచ్చెటన్ }
 అచ్చెటు. అచ్చుటు.
 అజ. సం. ఆడుమేక; ప్రకృతి.
 అజక. సం. మేకమేడక్రిందిచేన్ను; మేక
 పెంటిక.
 అజకవము. సం. శివధనుస్సు. [ధనుస్సు.
 అజకావము. సం. ఒకయజ్ఞవాత్ర; శివ

అజక్షిరము. సం. మేక (గొట్టె) పాలు.
 అజగంధిక. సం. వాయింట.
 అజగము. సం. శివధనుస్సు. [పాము.
 అజగరము. సం. పెనుబాము, ఒకజాతి
 అజగర్దము. సం. నీరుపాము.
 అజగ(గా)వము. సం. శివుని విల్లు.
 అజనని. సం. కాపము.
 అజన్యము. సం. ఉత్పాతము. విణ. జన్యము
 కానిది. [రూపము.
 అజప. సం. హంసమంత్రము; అర్హసరనారీ
 అజపాగాయత్ర. సం. హంసమంత్ర
 విశేషము. [చదువువాడు.
 అజపుడు. సం. వైదికముగాని గ్రంథము
 అజమాయిషి. హిం. అంచనా.
 అజము. సం. మొగమేక; పొట్టేలు. విణ.
 పుట్టుక లేనిది (ఆత్మ, బ్రహ్మము, కైవ
 ల్యము).
 అజమోద. సం. ఓనుము (వాము).
 అజయము. సం. ఓటమి. [గానిది.
 అజయ్యము. సం. విణ. జయింపశక్యము
 అజరము. సం. విణ. ముదిమిలేనిది.
 అజర్యము. సం. చెలిమి.
 అజశృంగి. సం. చాట్టుపు.
 అజస్రము. సం. అవ్య. నిత్యము, ఎల్లప్పుడు
 విణ. ఎడతెలియలేనిది.
 అజహ. సం. దూలగొండి.
 అజహత్సార్థ } సం. విడువనిలక్షణ, తన
 అజహల్లక్షణ } యర్థమును విడువకయే
 ఇతరార్థమును బోధించు శబ్దశక్తి.
 అజహల్లింగము. సం. విశేష్యము ననుస
 రించి మార్పునొందని లింగము గల
 పదము, నిత్యనపుంసకలింగము మొ.
 అజాంత్ర. సం. బొడ్డికూర.
 అజాగరము. సం. గుంటకలగరి.
 అజాగ్రత్త. సం. ప్రమత్తత.
 అజాజీవి(జీవుడు). సం. కరుమవాడు,
 మేక (గొట్టె) లు బ్రదుకుదెరువుగా
 గలవాడు.
 అజాతము. సం. విణ. పుట్టనిది, పుట్టుక
 లేనిది (ఆత్మ, బ్రహ్మము).
 అజాతవాదము. సం. దేనికీని (ఉన్న

దానికేఁగాని లేనిదానికేఁగాని) పుట్టుక
సంభవించదనెడి అద్వైతవాదము.

అజాతశత్రువు(డు). సం. ధర్మరాజు.

విణ. శత్రువులు లేనివాఁడు.

అజాతి. సం. విణ. జాతి (జన్మ మొ॥)

లేనిది, ఆత్మ, బ్రహ్మము.

అజానేయుము. సం. ఉత్తమాశ్వము.

అజితుఁడు. సం. విష్ణువు; బుద్ధుఁడు; జైన
విశేషము.

అజినపత్ర(త్రి). సం. చీఁకురువాయి.

అజినము. సం. చక్రము; జంకమొ॥వాని

చర్మము.

అజినయోని. సం. జంక.

అజిరము. సం. ఇంటిముంగిలి; కప్ప;

గాలి; శరీరము; విషయము.

అజిహ్వాగము. సం. బాణము.

అజిహ్వాము. సం. కప్ప. విణ. వంకరలేనిది.

అజిహ్వాము. సం. కప్ప. విణ. నాలుక

లేనిది. [హము గల యతి.

అజిహ్వుఁడు. సం. జిహ్వోద్రియ నిగ్ర

అజీక(గ)వము } సం. శివధనుస్సు.

అజీగావము }

అజీర్ణము. సం. అజీర్ణి.

అజీర్ణి. సం. అజీర్ణము.

అజీర్ణి. వా. అన్నములుగని వ్యాధి.

అజీవని. సం. కాపము; చేపు.

అజీవము. సం. విణ. నిర్జీవము.

అజాఁడు. సం. బ్రహ్మ; విష్ణువు; శివుఁడు;

మన్మథుఁడు; రఘుమహారాజుకొడుకు.

విణ. పుట్టుకలేనివాఁడు (ఆత్ముఁడు).

అజేయుఁడు. సం. విణ. జయింపరాని

వాఁడు.

అజైకపాత్రు } సం. ఒకరుఁడ్రుఁడు.

అజైకపాదుఁడు }

అజ్ఞాత. సం. నాట్యోక్తియందు వేశ్య.

అజ్ఞాట. సం. నేలయునిరిక.

అజ్ఞాత. సం. అజ్ఞానము.

అజ్ఞాతము. సం. మూలప్రకృతి, అజ్ఞానము.

విణ. ఎఱుంగఁబడనిది.

అజ్ఞానము. సం. ఎఱుంగమి, తెలియక

పోవుట; గీతోక్తమైన అమానిత్వాది

నింశతి (20) గుణములకు వ్యతిరిక్తము;

ప్రపంచోపాదానకారణము; అవిశే

కము; విపరీతదృష్టి; ఆవరణ విశేషశక్తి

ద్వయవిశిష్టము; అనాదిసాంతమునైనది;

ఆస్యతము సర్వానర్థమూలమునైనది;

ఆత్మాశ్రయము ఆత్మవిషయమునైనది;

అవిద్య; అహంమతి; మాయ; తమస్సు

మోహము మహామోహము తామిద్రము

అంధతామిద్రమునెడి పంచవిధాజ్ఞానము;

సత్తనికాని అసత్తనికాని సదసత్తని

కాని నిర్వచింపవీలుకానిది; త్రిగుణాత్మ

కము; జ్ఞానవిరోధి. విణ. జ్ఞానరహితము.

అజ్ఞాని. సం. విణ. జ్ఞానము లేని వాఁడు.

అజ్ఞాఁడు. సం. విణ. మూర్ఖుఁడు; తెలియని

వాఁడు, జ్ఞానరహితుఁడు.

అజ్ఞాయిషి. హిం. పరీక్ష, తనిఖీచేయుట.

అజౌరము. మొగసాల; కొలువుమాటము.

అజౌరె(రే). అవ్య. బభీ.

అజ్ఞే. అడుగు; సమయము. అవ్య. బభీ.

అజ్ఞేము. అనువాకము.

అజ్ఞేరె(రే). అవ్య. బభీ.

అజ్ఞేవాలు. కోడి.

అజ్ఞే }

అజ్ఞేరె(రే) } అవ్య. బభీ.

అజ్ఞోడించు. స.క్రి. మాటుమాటాడకుండ

(ఆలస్యముచేయక) పనిచేయు.

అర్జురె } అవ్య. ప్రశంసార్థకము.

అర్జురె }

అట. అవ్య. అట, కిలార్థకము (వచ్చె

నట, పోయెనటయని); మహత్వబోధ

కము; ఆశ్చర్యాద్యర్థకము.

అట. సం. పర్యటనము.

అటన్. అవ్య. ఆక్కడ, ఆస్థలమందు;

ఆవల, అనంతరము.

అటక. అటక.చూ. [బ్రహ్మాంత్రిక.

అటకమామిడి. అటికమామిడి;

అటకలి. నలుగురిపిండి; ఒకరకముజోవ.

బ. అటకండ్లు.

అటకాయించు. హిం. స.క్రి. అడ్డగించు.

అటకావు. హిం. అటంకము,

అటకు. అవ్య. అక్కడకు.

అటతాళము. సం. ఒక సంగీతతాళము.

అటనము. సం. తిరుగుట, సంచారము.

అటని. సం. వింటికోస్త, వింటిబద్ధచివర.

అటను. భయము.

అటమటము. అపలాపము, మఱుగు

మాట; మోసపుమాట; కలఁత, దుఃఖము;

మాయ, వంచన. విణ. అ స త్యము;

మోసము; వ్యర్థము.

అటమటకాఁడు. విణ. వంచకుఁడు.

అటమటించు. స.క్రి. వంచించు; అపహ

రించు; దాఁచు. అ. క్రి. చలించు;

దుఃఖించు.

అటమటింపు. అటమట.

అటమటిఁడు. విణ. మోసకాఁడు.

అటమర. పాటిపోవుట; వ్యర్థము.

అటమరింపు. పాటిపోవుట.

అటయితే. అవ్య. ఆలాగయితే.

అటరు(రూ)పము. సం. అడ్డసరము †.

అటవి. సం. అడవి.

అటాట్య. సం. పర్యటనము.

అటి. విణ. అట్టి.

అటిక(కె). చేట్టి, చిన్నకుండ.

అటికమామిడి. ఒక ఓషధి, ? మండలచ్చ
దము†. [అక్కడకు.

అటు. అవ్య. ఆప్రకారము; ఆవైపు;

అటుక. ఇంటిసరంబు, ఇంటిలో దూలము

లపై వీర్చబడిన మంచె. [అడుగులు.

అటుకులు. బ.వా. పృథుకములు. చూ.

అటులన్. అవ్య. అట్లు.

అటులు. అవ్య. ఆప్రకారము, ఆలాగు.

అటువంటి. విణ. అట్టి.

అటువంటిది. విణ. అట్టిది, తాదృశము.

అటువంటివాఁడు. విణ. అట్టివాఁడు.

అటువలెన్. అవ్య. అటులు.

అటె. అవ్య. ఆశ్చర్యాద్యర్థకము (ఆశ్చ
ర్యము, దుఃఖము, నిశ్చయము, సరి
హాసము, మహత్త్వము, సంశయము -
వీనిని తెలుపును).

అటే. అవ్య. అక్షేపార్థకము.

అట్ట. శరీరపు మొండెము; చెప్పలకు అడు

గునవేయు తోలుముక్క; పుస్తకములకు

పైనవేయు దళసరికాగితముతోలు మొ||;
ఒకదానితో నొకటి అంటుకొనిపోయిన
పదార్థము. [ఒక అటు.

అట్టచెమ్మ. నాలుగు గవ్వలతో ఆడెడి
అట్టది. కోటకొత్తడము, కోటబురుజు
మీఁదిగది. (బ. అట్టళ్లు).

అట్టము. సం. అన్నము; అట్టడి; అట్టము;

మేడ, ఉపరిగృహము; మేడవెనుకగట్టిన

యిల్లు; వంటచెఱుకు. విణ. ఉన్నతము;

అధికము; శుష్కము,

అట్టహాసము. సం. పెద్దనవ్వు, వీరరౌద్ర

రసముల వలనఁ బుట్టెడు నవ్వు. వా.

ఆడంబరము.

అట్టాలకము. సం. ఉపరిగృహము, మేడ;

కొత్తడము, కోటవాకిటిమీఁదిగృహము.

అట్టాలిక. సం. రాజభవనము.

అట్టి. విణ. అటువంటి.

అట్టిఁడు. విణ. అటువంటివాఁడు.

అట్టిక. అటిక.

అట్టిటు(ట్టు). అటునిటు; తాఱుమాఱుగా

అట్టిది. విణ. అటువంటిది.

అట్టివెట్టు. స.క్రి. మిగుల్చు; ఉంచు.

అట్టియ. గుంపు.

అట్టిరు. బ. అట్టివారు.

అట్టివాఁడు. విణ. తాదృశుఁడు.

అట్టు. దోసె, కాందవము, పెనము

మీఁదవండినది. అవ్య. చూ. అటు.

అట్టుక. అటుక.

అట్టుపుట్టనవాళ్లు. బ. పుట్టుపూర్వోత్త

రాలు, పూర్తివివరములు.

అట్టుప్ప. వంటయుప్ప, పాక్యము.

అట్టులన్(లు). అవ్య. అట్లు.

అట్టువ. అటుక.

అట్టువలెన్. అవ్య. అట్లు.

అట్టె. చూ. అటె.

అట్టెడ. గోసెసంగి; వంతెన; బద్దలతో

అల్లినతట్ట; జల్లెడవంటి తడిక; కాయ

ధాన్యములను శుభ్రపఱపచుటకు కట్టిన

గోగుకట్టెలు మున్నగువాని మోపు.

అట్టెడి. అట్టడి.

అట్టే. అవ్య. అంతలోనే; అధికముగా.

అట్టము. వేదభాగము.

అట్ట. సం. పర్యటనము.

అట్టపోలే. అవ్య. ఆప్రకారము.

అట్టు. అవ్య. ఆప్రకారము; ప్రకారము.

అట్టువేలేన్. అవ్య. ఆప్రకారము, అలాగు.

అట్టొట్టు. బ. వానవెలిసిన పిమ్మట చూరు
నుండి పడు నీటిబాట్టు

అడ. ముద్ద; ఆకృతి; పోకచెక్క; అట్ట;
చింతపండు, రేగు పండ్లు మున్నగునవి
త్రొక్కిచేసిన ఉండ.

అడంగు. విణ. తగులుబడియైన. అ. క్రి.

అడంగు. హిం. మొదటి చోటు.

అడంచు. స. క్రి. కొట్టు; నశింపజేయు.

అడఁకువ. వినయము.

అడఁగారు. అ. క్రి. అడఁగు, తగ్గు; క్రుంగు.

అడఁగించు. స. క్రి. అడఁగునట్లు చేయు;
నశింపజేయు.

అడఁగు. అ. క్రి. తగ్గు, అణగియుండు;
ఉపశమిల్లు; నమ్రమగు; నశించు;
లాపడు.

అడఁగు బొద్దు. (బేలుదారి) లాపల
నణగి యుండునట్లు గోడ యంచుల
యందు గీటి ఏర్పఱచెడు బొద్దు.

అడఁచు. ప్రే. అడఁగజేయు; అపహ
రించు; చూ. అడంచు.

అడకత్తు. వా. అడకత్తెర.

అడకత్తెర. పోకలు కత్తిరించు కత్తెర.

అడకము. విణ. అంతర్భూతము.

అడకర్త. ఓర్పు.

అడకించు. స. క్రి. అపహరించు, పరిహ
రించు; వంచించు.

అడకు. స. క్రి. దాంచు.

అడకొత్తు. అడకత్తెర.

అడగొంటు. పోకముక్క; పుప్పి చెక్క.

అడగొను. అ. క్రి. అడ (ముద్ద) కట్టు.

అడగొలుకొను. స. క్రి. అపహరించు; వశ
పఱచుకొను.

అడచిపడు. అ. క్రి. గర్వించు.

అడచిపాటు. వడి, వేగము.

అడబెడి. దుఃఖము.

అడబెడిపెట్టు. స. క్రి. దుఃఖపెట్టు.

అడదడి. ఆ ప్ర. ప్రభుత్వము.

అడది. పనుపు, పచ్చైన.

అడవ. అడవకత్తె; అడుప.

అడవకత్తియ } తాంబూలద, తములపాకుల

అడవకత్తె } సంచి పట్టుకొను స్త్రీ.

అడవకాడు. తాంబూల దుండు, తముల
పాకుల సంచి పట్టుకొనువాడు.

అడవట్టియ } అడ్డమాను.

అడవట్టె }

అడవతడవ. వా. అప్పుడప్పుడు.

అడపది. అడవకత్తె.

అడపము. తాంబూల కరంకము, తముల
పాకుల సంచి (బరణి); మంగలి పాది.

అడవర. అడ, ముద్ద.

అడపాడ. జోడ, స్వరూపము.

అడబాల. విణ. వంటవాడు; వంటలక్క.

అడతించు. ప్రే. బాణాదులు ప్రయోగించు

అడరు. ఆధిక్యము; కష్టము, దుఃఖము,

విచారము. అ. క్రి. అతిశయించు; ఉత్స

హించు; పూను; ఒప్పు; ప్రకాశించు;

కలుగు; త్వరపడు; వర్ధిల్లు; విజృం

భించు; వ్యాపించు.

అడరుచు. ప్రే. అడరించు. [అడరు.

అడరుదెంచు. అ. క్రి. అతిశయించు;

అడర్పు. చూ. అడరించు.

అడలిడి. అలజడి, దుఃఖము.

అడలించు. అ. క్రి. అడరించు.

అడలు. భయము; శోకము. అ. క్రి. భయ

పడు; ఏడ్చు, భయి యుక్తముగా రోద

నము చేయు; విలపించు; శోకించు.

అడలుకొను. అ. క్రి. భయపడు; దుఃఖపడు

అడవి. ఆరణ్యము, వనము.

అడవికంద. స్థూలకందము, వనకందము.

అడవికాకర. వనకార వేల్లము.

అడవికాపు. వనవాసి.

అడవికాకి. ద్రోణకాకము.

అడివికిక్కన. దేవనాళము.

అడవికుక్క. తోడేలు. [ధాన్యము.

అడవికుసుమ. వనకుసుంభము. బ. ఒక

అడవికొడి. గునపనకొడి, వనకుక్కుటము.

అడవిగెనను, ఒకగెనను.

అడవిచిచ్చు. కార్చిచ్చు, దావాగ్ని.
 అడవిచెఱకు. కాంతారము.
 అడవిచేమ. ఒకచేమ.
 అడవతిరుగుడు. కోతి.
 అడవతోగరి. వనతువరి.
 అడవితొల(ళ)సి. వనతులసి.
 అడవిత్రిమృరి. కోతి. [వము.
 అడవిదున్న. కారెనుబోతు, వనమహి
 అడవిదోమ. అరణ్యమశకము.
 అడవిధాన్యము. నీవారము.
 అడవిపట్టు. కోతి.
 అడవినువ్వులు. బ. కారునువ్వులు.
 అడవినెలవరి } వనవాసి, వానప్రస్థుడు
 అడవినెలవు }
 అడవిపంది. పరాహము.
 అడవిపిచ్చిక. వనచటకము.
 అడవిపిల్లి. వనమార్దాలము.
 అడవిపెసలు. మకుష్టకము.
 అడవిప్రత్తి. భారద్యాజిత.
 అడవిబచ్చేలి. శనోపోదక.
 అడవిబీట. కోశఫల.
 అడవిమనికిపట్టు. వనవాసి, వానప్రస్థుడు
 అడవిమల్లె. గిరికాలత.
 అడవిమామిడి. వనామ్రము. [మిడికి?
 అడవిమామెన. వనశారిబక; అటక మా
 అడవిమునగ. వనశ్రువు.
 అడవిమేక. వనశాగము.
 అడవిమొల్ల. మాగధీలత.
 అడవియరంటి. గిరికదళి.
 అడవియులవలు. వనకుళుత్తము.
 అడవినదాప. వనకాలేయము.
 అడవేగ. దంశము.
 అడవాల. పంటయిల్లు.
 అడవుడి. హిం. అల్లరి, అడంబరము;
 తొందర; తొంట్రుపాటు.
 అడి. విణ. అధికము; అందనిది; వ్యర్థము.
 ఉప. పాదము; క్రిందిభాగము.
 అడిగండ్లు. బ. బియ్యము మొ|| చెరు
 గంగా అడుగున నిలిచిన తాళ్లు.
 అడిగము. భారవిశేషము, పరిమాణభేదము
 అడిగట్ట. పాడుక.
 అడిగించు. స.క్రి. ఒకరిచే అడిగించు,

అడిగికోను. స.క్రి. తానుప్రార్థించు; ముప్పి
 యెత్తుకొను; యాచించు.
 అడిగికోలు. ప్రార్థన; యాచన; భిక్షాటనము
 అడిగిననెనగడియావు. కామధేనువు.
 అడిగంటు } విణ. కుత్సితుడు.
 అడిగట్టు }
 అడిచిపడు. అ.క్రి. త్వరపడు; మండిపడు;
 మిడిసిపడు.
 అడిచిపాటు. త్వర.
 అడితి. కమివను, ఇతరుల సరకులను అమ్మి
 పెట్టుటకును వారికి కావలసినవి కొని
 పెట్టుటకును ఏర్పాటుకొనిన లాభము;
 నూటికింతయని పుచ్చుకొనెడు తఱుగు;
 కట్టలు మొ|| అమ్ముచోటు.
 అడిత్రాగుడు. కఱపు. [మ్మగము.
 అడిదపుమెకము. ఖడ్గమ్మగము; శరభ
 అడిదము. కత్తి, తరవారు.
 అడిబండ. విణ. దుష్టుడు.
 అడిబీరము. మత్తు, మదము.
 అడిమోహము. మి. అధికప్రేమ.
 అడియడు. పాదనేపకుడు.
 అడియరి. నేపకుడు; లోభి.
 అడియాల(ళ)ము. గుఱుకు, ఆనవాలు.
 అడియాన. కలుగున నెడియాశ, ప్రత్యాశ;
 అత్యాశ, అందనికోరిక.
 అడియేను. దాసత్వము.
 అడియొత్తు. పాడుక. [బేరము.
 అడిసాట. తఱుగుబేరము; అమానకు
 అడుకు. దొంతి, వరుస; భయము. స.క్రి.
 దొంతరగాఁజేర్చు.
 అడుకులు. బ. శానబోసివేచి దంపిన
 పడ్లు, అటుకులు.
 అడుగంటు. అ.క్రి. అడుగునమాడు; ఇగిరి
 పోవు; పట్టు; మొదలుతాను; మొదలు
 నశించు; క్రిందికిపోవు.
 అడుగంటు. బ. అడుగుననిలిచినతాళ్లు మొ||
 అధమములు.
 అడుగిడు. స.క్రి. అడుగు పెట్టు; ప్రవేశించు
 అడుగు. క్రిందు; పాదము; పాదప్రమాణము
 విణ. అధమము. స.క్రి. ప్రశ్నించు;
 యాచించు.
 అడుగుదమ్మి. పాదపద్మము.

అడుగుబుట్టువు. గంగ; కూడుడు.

అడుగుకొను. అడిగికోను.

అడుగుకొలు. అడిగికోలు.

అడుగుచెమ్మటలాడు. విష్ణువు.

అడుగుతాటించు. స.క్రి. తన్ను; కాళ్లు
కొట్టుకొను. [పెండ్లాడు.

అడుగుత్రొక్కు. స. క్రి. కాలుద్రొక్కు.

అడుగుదాటు. స. క్రి. మీటు, ఆతిక్ర
మించు.

అడుగుది. విణ. క్రిందనున్నది, అధస్థము.

అడుగుదీయు. స.క్రి. వెనుదీయు; అడుగు
కదల్చు.

అడుగుదోదుమి. కోడి.

అడుగుపట్టు } అ. క్రి. క్రిందగు; అధ
అడుగుపడు } ముగు; నశించు.

అడుగు పటచు. ప్రే. అడుగుపడజేయు.

అడుగు పుట్టువు. అడుగుబుట్టువు.

అడుగుపెట్టు. అడుగిడు.

అడుగుమాలిపోవు. అ. క్రి. నిర్మూలమగు,
మొదలు నశించు. [అడుగంటు.

అడుగు ముట్టు. అ. క్రి. నిర్మూల మగు;

అడుగువాడు. విణ. క్రిందనున్నవాడు,

అధస్థితుడు. [యుధము.

అడుగువాలుపులుగు. కోడి, చరణా

అడుచు. స.క్రి. కొట్టు, మోడు.

అడుజే. ఒక డేగ.

అడుప. పశుపాదరోగము.

అడుపు. చెబ్బ; ఇంటిసరంబి?

అడుప. విణ. ప్రారే.

అడువరి. అళువరి, వప్రము.

అడువు. పాదము. స.క్రి. ప్రశ్నించు.

అడువుబుట్టువు. అడుగుబుట్టువు,

అడును. బురద, పంకము.

అడును పుట్టువు. తామర, పంకజము.

అడ్డు. అడుగు.

అడ్డు. గుంటకమున్నగువాని దిండు; కుంచ

ములో సగము, రెండుమానికల కొలది;

నాలుగు. విణ. అడ్డముగామన్నట్టిది,

తిరగ్గినము.

అడ్డుంకి. అడ్డు, అటకావు.

అడ్డకట్ట. ఆనకట్ట; చేలపసిట్లు నిలుచుటకై

కట్టిన గట్టు.

అడ్డకట్టు. స.క్రి. అడ్డగించు.

అడ్డకత్తి. పట్టాకత్తి, పట్టినము.

అడ్డకమ్మి. గుమ్మముకమ్మి, ద్వారబంధపు
లక్ష్మికమ్మి; అడ్డముగా నుండు కమ్మి.

అడ్డకట్ట. అడ్డు; ఒకనుఖరోగము.

అడ్డకోడము. చేపలబట్టు ఒకసాధనము.

అడ్డగట్ట. తలుపుగడియ.

అడ్డగాలు. అడ్డు.

అడ్డగించు. స.క్రి. నిరోధించు.

అడ్డగింత. అడ్డము.

అడ్డగోలు. అడ్డదిడ్డము.

అడ్డచోవు. అడ్డవాసపు దూలము.

అడ్డణము. అడ్డనము.

అడ్డతలది. విణ. తిర్యక్మృఖి, అడ్డతల గల
స్త్రీ, శిరాలి. [శిరాలుడు?]

అడ్డతలవాడు. విణ. తిర్యక్మృఖుడు,

అడ్డదిడ్డము. విణ. అక్రమము, అసందర్భము

అడ్డన. పల్లెములుమున్నగునవియుంచుపీట

అడ్డనము. కేడము, బెత్తములోనగుదాని

చేత చేయబడిన డాలు.

అడ్డపట్టియ. అడ్డపట్టె. [ముగా పట్టు.

అడ్డపట్టు. స.క్రి. శిశువును చేతులపై అడ్డ

అడ్డపట్టె. మడి చదును పఱచెడి పలక.

అడ్డపడు. అ.క్రి. అడ్డమువచ్చు.

అడ్డపాటు. అడ్డపడుట; కప్ప, మూత.

అడ్డపాప. చేతులపై అడ్డముగా పట్టదగిన

శిశువు; దూరవస్తువు చూడలేని వాని

కన్నులలోని పాప. [బెట్టు,

అడ్డపెట్టు. అడ్డు. స.క్రి. అడ్డగించు; కుదువ

అడ్డబాస. బులాకి, నాసాభరణవిశేషము.

అడ్డబొట్టు. తిర్యక్పిండ్రము.

అడ్డమాడు. అ.క్రి. అడ్డుచెప్ప.

అడ్డమాను. అడ్డపట్టె; దూలము.

అడ్డము. అడ్డు; చోటు; తాకట్టు; పూట;

శిశువులను అడ్డముగా పట్టుకొనుటకై

వంపుగా పట్టిన రెండుచేతుల నడిమి

భాగము. విణ. తిర్యక్మృఖి; నిరోధకము.

అడ్డరి. అడ్డుగా వచ్చి మాటాడువాడు.

అడ్డరిక. సం. అప్ర. ఒకరకము పోలి.

అడ్డవాట్లు. బ. అడ్డుచెబ్బలు; అడ్డు.

అడ్డవారియమ్మ. వాయి అడ్డముగాగల

ఒకబాణము.

అడవేడెము. ఒక గుఱ్ఱపు నడక.

అడవనరము. అటరూపము.

అడవసారె. పాచిక.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } అ. సాగటాలపాచికలు.

అడవపాళ్లులు } బ. సాగటాలపాచికలు.

అణిమ } సం. శివుని ఒక లీలావిభూతి,

అణిమము } అణుత్వము, అణువంత

(కేశములూ సహస్రాంశము) యగుట,

అణుస్వరూపుడగుట, విశ్వర్య విశే

షము, ఒక సిద్ధి.

అణిష్టము. సం. విణ. అన్నిటికంటె

చిన్నది, నూత్నతము.

అణియము } సం. విణ. నూత్నతము.

అణియస్సు } సం. విణ. అణువు; అల్పము;

అణుకము. సం. విణ. అణువు; అల్పము;

చిన్నది.

అణుకుడు. సం. విణ. అణువు; అల్పము;

అణువే. అణువే; ఈకలు రాల్చినపక్షి.

అణువిక్షణము. సం. దుర్బిణి.

అణువు. సం. చిలువడ్లు, నల్ల వరి. విణ.

లేశము, నూత్నము; స్వల్పము, అణుపరి

మాణము.

అతంతము. సం. విణ. కారణాధీనము

గానిది; చెప్పదలంపబడనిది.

అతడు. స. ఆమనుష్యుడు; ఆయన;

శత్రుదార్థము.

అతకరించు. స. క్రిందిపఱచు, మించు,

అతిక్రమించు; నిందించు.

అతగాడు. స. అతడు.

అతగుడు. విణ. అణువు; బక్తవాడు; బీద

అతత్తుద్దుద్ది. సం. అధ్యాస, అదికాని

దానియందదియనెడి బుద్ధి.

అతద్వ్యవృత్తి } సం. అదికాని దానిని

అతన్నిరసనము } (అనాత్మ) ప్రోసి

పుచ్చుట.

అతనుడు. సం. మన్మథుడు. విణ.

గొప్పవాడు. [మీతిన కార్యము.

అతర్కణము. వా. అపరాధము; మట్టు

అతర్కితము. సం. విణ. అనుకోననిది,

తలచుకొనబడనిది.

అతల(లా)కుతలము. శ్రమ, తాటుమాటు.

విణ. తాటుమాటైనది.

అతలము. సం. ప్రధమభండపాతాళము,

భూలోకమునకు క్రిందిలోకము.

అతలము. హిం. వస్త్రవిశేషము, ఒక

పట్టుబట్టు. [అగాధము.

అతలస్పర్శము(స్పృక్కు). సం. విణ.

అతని. సం. అగి సెత్.

అతి. సం. అవ్య. అధికము. .

అతికించు. సం. క్రి. అదికించు

అతిక్రచ్చుము. సం. ప్రాయశ్చిత్తవ్రత
విశేషము.

అతిక్రమణము. సం. అతిక్రమించుట.

అతిక్రమము. సం. శత్రువు నెదుర్కొనుట;
అతిక్రమించుట.

అతిక్రమించు } సం. సం. క్రి. ముంచిపోవు;
అతిక్రమిల్లు } మీఱు; దాటు; క్రమము

నుల్లంఘించు. [దాటినది.

అతిక్రాంతము. సం. విణ. మీఱినది;

అతిక్రాంతి. సం. అతిక్రమించుట.

అతిక్రామకుడు. సం. విణ. అతిక్రమించు
వాడు.

అతిగండము. సం. ఒక యోగము.

అతిగము. సం. విణ. అతిక్రమించినది.

అతిగ్రహము. సం. క ర్మేంద్రియము;
జ్ఞానేంద్రియము; సమ్యక్ జ్ఞానము. విణ
గ్రహింపరానిది.

అతిచర. సం. మెట్టతామరి.

అతిచారము. సం. శీఘ్రగమనము; అతిక్ర
మించినెల్లుట; గ్రహగతివిశేషము.

అతిచ్చత్ర. సం. పెద్ద సవాళు.

అతిచ్చత్రము. సం. గొడుగుగడ్డి.

అతిజగతి. సం. పదునూడవ ఛందస్సు.

అతిధి. సం. విందు, (అంతకుమున్ను పరి
చయములేక) ఇంటికి వచ్చిన వ్యక్తి;

ధర్మార్థము ఇంటికి వచ్చిన యాచకుడు.

అతిదిష్టము. సం. విణ. అతిదేశముగలది.

అతిదేశము. సం. అన్యధర్మములను అన్యత్ర
ఆలోపించుట.

అతిధృతి. సం. పందొమ్మిదవ ఛందస్సు.

అతినువు. సం. విణ. ఓడనతిక్రమించినది.

అతిపత్తి. సం. అతిక్రమణము.

అతిపథము. సం. ముంచితోవ.

అతిపన్నము. సం. విణ. దాటిపోయినది

అతిపాతము. సం. అతిక్రమణము; క్రమము
తప్పట; విడివడుట.

అతిబల. సం. చిట్టాముదము; రామునకు
విశ్వామిత్రుడు పడేశించిన ఒక విద్య.

అతిబలము. సం. గాలివాన.

అతిభూమి. సం. అతిశయము.

అతిమధురము. సం. ఒక మందుదినను.

అతిమాత్రము. సం. ఎక్కువ, విణ. అధి
కము. క్రి. విణ. పెల్లు.

అతిమానము } సం. దురభిమానము.

అతిమానిత }

అతిమానుషము. సం. విణ. మనుష్యుల

కుండని దివ్య రూప కర్మాదికము.

అతిముక్తకము. సం. నెమ్మి.

అతిముక్తము. సం. పువ్వుల గురువెంద;

తినాస. విణ. కూడికలేనిది.

అతిమృత్యువు. సం. అమరత్వము,
మోక్షము.

అతిరధుడు. సం. విణ. పెక్కు విలు
కాండతో యుద్ధము చేయువాడు.

అతిరసము. సం. అరిసె, భక్ష్యవిశేషము.

అతిరిక్తము. సం. అధికము; శ్రేష్ఠత్వము

విణ. భిన్నము; శ్రేష్ఠము; ఎక్కువైనది.

అతిరేకము. సం. అధికము; శ్రేష్ఠత్వము.

అతిరోగము. సం. క్షయ.

అతివ. ఆడుది.

అతివర్ణాశ్రమి. సం. ఆత్మదర్శనము చే
వర్ణాశ్రమధర్మాల దాటిపోయినవాడు

అతివర్తులము. సం. బటానీలు.

అతివస. ఒక ఓషధి, శుక్లకంద.

అతివాదము. సం. అప్రియముగాఁబలుకుట

అతివాసము. వా. శ్రాద్ధదినమునకు
ముందుదినము.

అతివిష. సం. అతివస.

అతివృష్టి. సం. మితి మీఱిన వాన, ఒక

ఈతిబాధ. [గల సంబంధవిశేషము.

అతివేదము. సం. ఏకాదశికి దశమితోఁ

అతివేలము. సం. అవ్య. అతిక్రమము;

అతిశయము. విణ. అతిశయించినది.

అతివ్యాప్తి. సం. ఒకదోషము, లక్ష్యము

కానిచోటఁగూడ లక్షణము ప్రవర్తిం
చుట.

అతిశయనము } సం. ఎక్కువ, అధికము.

అతిశయము }

అతిశయించు } సం. అ. క్రి. హెచ్చు.

అతిశయిలు (ల్లు) }
అతిశయితము. సం. విణ. మీఱినది.

అతిశయోక్తి. సం. కొంచెమునుగొప్పచేసి
 చెప్పట; ఒక అర్థాలంకాశము.
 అతిశాయనము. సం. అధికము; ప్రశంస.
 అతిశాయి. సం. విణ. అతిశయించినది.
 అతిశోభనుడు. సం. విణ. మిక్కిలి కాంతి
 గలవాడు; మిక్కిలి మంచివాడు.
 అతినర్గము. సం. దానము; స్వేచ్ఛయొసఁ
 గుట. విణ. నిత్యము; ముక్తము.
 అతినర్జనము. సం. ఈవి; హింస.
 అతిసాంతవనము. సం. ఒక ప్రతమము.
 అతిసారకి } సం. విణ. అతిసార రోగముగల
 అతిసారి } వాడు. [నాలగుట.
 అతిసారము. సం. పాచనాలు, నీళ్ల విరేచ
 అతిహానితము } సం. ఒకటి కదలునట్లు
 అతిహాసము } నవ్వుట, పెద్దనవ్వు.
 అతీంద్రియము. సం. మనస్సు; పరిమాత్మ
 విణ. ఇంద్రియగోచరముగానిది (అత్మ,
 బ్రహ్మము).
 అతీతము. సం. భూత కాలము. విణ. కడ
 చినది; మోతినది; అతిక్రమించినది.
 అతీతుడు. సం. విణ. మోతీ (మించి)
 యున్నవాడు.
 అతీసారము. సం. అతిసారము.
 అతుకు. అతికిన తావు, మాసిక. ఆ. క్రి.
 జతపడు; అంటుకొను; అనుకూలపడు,
 కలియు, సరిపడు. స. క్రి. జతపఱచు;
 అతికించు. విణ. జతపఱచినది.
 అతులము } సం. విణ. సాటిలేనిది.
 అతులితము }
 అత్త. భార్య (భర్త) యొక్క తల్లి, శ్వశ్రువు.
 సం. పరమేశ్వరుడు; తల్లి; ఆత్మ. విణ.
 తినువాడు.
 అత్తగంతు. వేశ్యామూతలసముదాయము.
 అత్తగారు. ఆత్మమృత్యు.
 అత్తడము. అట్ట, కాగితపు అట్ట.
 అత్తడి. గోడిగయెడ.
 అత్తపత్తి. సోఁకుడుముడుగు, లజ్జాఘోష +
 అత్తమామలు. శ్వశ్రుమాశ్వశ్రురులు.
 అత్తమిల్లు. స. క్రి. ఆనుకొను. ఆ. క్రి.
 క్రంకు; ఒలగు; తగ్గు; నశించు; పరుండు;
 వ్యాపించు. [అరటిగెలలోనొక భాగము
 అత్తము. గుత్తి, గుంపు; అరటిపండ్లగుత్తి

అత్తమ్మ. ఆత్మయ్య.
 అత్తయ్య. అత్తగారు.
 అత్తరము. ఆత్రిము. [త్రైలము.
 అత్తరు—పు. నువాసనాద్రవ్యము, నుగంధి
 అత్తఱి. ఆకాలము, ఆసమయము, అప్పుడు
 అత్తల(ళ)ము. ఈతె; బల్లము.
 అత్తల్లి. ఆ తల్లి.
 అత్తళువు. ఎదకు వచ్చిన ఆడుగుట్టుము.
 విణ. ఎదకు వచ్చినది. [అపేక్ష.
 అత్తి. మేడికి; ఏనుగు. సం. అత్తిక;
 అత్తిక. సం. తల్లి; నాట్యోక్తియందు ఆత్మ.
 అత్తు. మైనపుగుడ్డ. ఆ క్రి. కలుగు; కలసి
 మెలసియుండు; తగు, యుక్తమగు.
 అత్తుకొను. ఆ క్రి. అత్తు.
 అత్తుగడ. పొందుట.
 అత్తెము. అత్తెము; అత్తు; హస్తకవచము.
 అత్తెనరు. గంజివార్చుకుండ అన్నములో
 ఇగిరిపోవునట్లు పెట్టెడి యెసరు.
 అత్త్యంతము. సం. క్రి. విణ. మిక్కిలి. విణ.
 అధికమైనది.
 అత్త్యంతాభావము. సం. ఎన్నడును ఎచ్చ
 టను బొత్తిగా లేకుండుట. [వాడు.
 అత్త్యంతినుడు. సం. విణ. మిక్కిలి నడచు
 అత్త్యనద్వాహము. సం. విణ. ఎద్దునతిక్రి
 మించినది. చినవాడు.
 అత్త్యనద్వాహుడు. సం. ఎద్దునతిక్రిమిం
 అత్త్యయము. సం. అతిక్రమము; కష్టము;
 జరిమానా; దోషము; నాశము; చుగటము.
 అత్త్యర్థము. సం. క్రి. విణ. అతిశయము.
 విణ. అధికమైనది.
 అత్త్యర్థిన్. అధికభక్తితో.
 అత్త్యష్టి. సం. పదునేడవ ఛందస్సు.
 అత్యాకారము. సం. తిరిస్కారము.
 అత్యాచారిము. సం. అచారము నుల్లంఘిం
 చుట; అయోగ్యముగాఁ బ్రవర్తించుట;
 అన్యాయము. [గలవాడు.
 అత్యాచారుడు. సం. విణ. అత్యాచారము
 అత్యాశ. సం. పేరాస, గొంతెను కోరిక.
 అత్యాశ్రమి. సం. సున్యాసి.
 అత్యాహతము. సం. మిక్కిలిభయము;
 బ్రదుకుకోరిని సాహసకార్యము. విణ.
 కూడఁబడినది.

అత్యుక్త. సం. రెండవ ఛందస్సు.
 అత్యుక్తి. సం. ఆతిశయోక్తి.
 అతి. సం. సప్తయుగలలో నొకయుగి.
 అతినేత్రజుడు. సం. చంద్రుడు.
 అధర్వణము. సం. నాల్గవ వేదము.
 అధర్వణి. సం. అధర్వ వేదజ్ఞుడు; పురో
 హితుడు.
 అధర్వణుడు. సం. శివుడు.
 అధర్వము. సం. అధర్వణము.
 అధర్వుడు. సం. ఒకముని; బ్రాహ్మణుడు
 అథవా. సం. అవ్య. అట్లుగాకున్న; పక్షాం
 తరమున.
 అదంత్రము. విణ. స్వాతంత్ర్యము తప్పి
 నది; నడుమ భగ్నమైనది.
 అదంతి. సం. విణ. దంభము లేనివాడు.
 అదక. ప్రాచీనతపస్వ.
 అపక్షిణము. సం. విణ. దక్షిణలేనిది.
 అదటు. గర్వము; నుదము.
 అదత్త. సం. పెండ్లి కానిది.
 అదనము. విణ. అధికము. సం. తిరుట.
 అదను. కాలము, సమయము.
 అదనైసవాడు. ఆకిలిగొనినవాడు.
 అదపు. హిం. గర్జింపు; భయము.
 అదభము. సం. విణ. ఎక్కువైనది.
 అదయుడు. సం. విణ. దయలేనివాడు.
 అదరము. పెదవి.
 అదరవైచ్య } స.క్రి. భయ పెట్టు.
 అదరించు }
 అదరిపడు. అ.క్రి. అదిరిపడు, ఉలికిపడు.
 అదరిపాటు. అదిరిపాటు.
 అదరు. చంచలత్వము, చలనము; జంకు.
 అ.క్రి. కంపించు; చలించు; త్రుళ్లిపడు.
 అదరుగడ. భయము.
 అదరులు. బ. మిణుగురులు.
 అదుర్పునము. సం. కనబడకపోవుట;
 లోపించుట; నశించుట; చూడకుండుట.
 అవలించు. స.క్రి. భయ పెట్టు; నివారించు.
 అదలు. అ.క్రి. భయపడు.
 అదలుచు(పు) } ప్రే. ఆవలించు.
 అదల్చు(ల్చు) }
 అదవ. అడ్డ; కోన.

అదవద. కలఁత; చింత; పరాభవము.
 విణ. వ్యత్యస్తము.
 అదవదవడు. అ.క్రి. కలఁతపడు.
 అదసీయము. సం. విణ. దీ(పీ)నికి సంబం
 ధించినది, దీ(పీ)ని సంబంధమైనది.
 అదాటు. వా. అవ్య. ఉన్నట్టుండి.
 అదాహ్యము. సం. విణ. దహింపరానిది.
 అది. ఆవశ్యకార్థకము (పలుకునది, చేయు
 నది, వలయునది అని). స. ఆమె;
 అయ్యది, తచ్చబ్బార్థకము; ఇది యేదియుఁ
 గానిది, బ్రహ్మపదార్థము. (ఇయ్యది
 స్త్రీ) నాచకము, పశుపక్ష్యాది నాచకము,
 జడనాచకమునగు సర్వనామము.)
 అదిగాక. అవ్య. మఱియు.
 అదిగో(గో)న. అవ్య. చూపుటను తెలుపు
 నది, నూచనార్థకము.
 అదితి. సం. భూమి; దేవతలతల్లి, కశ్య
 పునిభార్య; పునర్వసు నక్షత్రము.
 అదితినందనులు. సం. బ. దేవతలు.
 అదిర(రా). అవ్య. ఔరా, ఆశ్చర్యార్థ
 కము. [పితుడగు.
 అదిరిపడు. అ.క్రి. ఉలికిపడు, భయకం
 అదిరిపాటు. అదిరిపడుట; గర్వము. అవ్య.
 అకి సాత్తుగా.
 ?అదీనము. సం. ఏనుఁగు.
 అమఃఖనవమి. సం. భాద్రపదశుద్ధనవమి.
 అదుకకపోవు. అ.క్రి. పిండిమొదలగునది
 మాత్రక విరవిరవోవు.
 అదుకు. చూ. అతుకు.
 అదుగో. వా. అదిగో.
 అదుము. స.క్రి. క్రిందికి అణచు, నొక్కు.
 అదుముడు. అదుముట.
 అదురు. చూ. అదరు.
 అదురుఁగ్రోవి. ప్రానియందు ఇనుపగొట్ట
 నులు నాటి వానియందు మందుదట్టింపి
 అదురుఁగట్లు వేసెడు వేటు.
 అదురుఁద్రుక్కు. పశురోగ వివేషము.
 అదురుగడ. అదిరిపాటు.
 అదురుగుండియ(గుండె) విణ. పిటికి.
 అదురుచే } చూ. అదరు.
 అదుర్పు }

అదురువేటు. అదురునట్లు కొట్టెడుదెబ్బ.

చూ. అదురుగ్రోవి.

అదుర్లము. సం. విణ. కోటలేనిది.

అదువ. విణ. అస్థిరము; అస్థిరుడు.

అదువ(పు)కాపు. అద్దెకాపు.

అదృక్కు. సం. విణ. గ్రుడ్డివాడు;

దృక్కుకానిది, జడము, దృశ్యపదార్థము, అనాత్మ.

అదృశ్యకరణి. సం. ఉండియు కనబడకుండునట్లు చేసెడి ఒకనిద్ది. [పీతము.

అదృశ్యము. సం. దృశ్యముకానిది; తిరో

అదృష్టచర (పూర్వ)ము. సం. విణ.

మున్నెన్నడును కనబడనిది.

అదృష్టము. సం. అగ్ని జలము వ్యాధి

దుర్భిక్షము మున్నగువానివలని (చైవ

కృతమగు) ఆపద; భాగ్యము; నుఖ

దుఃఖములకు కారణమయిన పుణ్యపాప

రూపమగు పూర్వజన్మ కర్మ. విణ. కన

బడనిది; అహమాది సర్వదృశ్యముల

కంటె వేరునది (ఆత్మ, బ్రహ్మము)

అదృష్టవంతుడు. సం. విణ. భాగ్య

వంతుడు.

అదృష్టి. సం. రోషముతోఁగూడిన వక్ర

దృష్టి; పాడుచూపు; అట్టిచూపుగలకన్న.

అదె(దే). అవ్య. అదిగో.

అదేమొ(మో). అవ్య. ఎందుకో.

అదేశము. సం. అయోగ్యమైన ప్రదేశము.

అద్ద. అరసోల; నూర్చకవేసిన కుప్ప

యొక్క క్రింది సగముభాగము. విణ.

సగము.

అద్దకము. బట్టలకు వేయు రంగు.

అద్దగడియ. అర్ధఘటిక.

అద్దగోడ. మఱుంగుగోడ, సగముగోడ.

అద్దపాపు. నాటాకు.

అద్దమణుంగు. మణుంగులో సగము.

అద్దమరాతిరి(రేయి). అర్ధరాత్రము.

అద్దము. ముఖము, చూచుకొను (ముఖా

దులు ప్రతిబింబించు) గాజుబిల్ల, ముకు

రము, దర్పణము.

అద్దరి. ఆవల, అక్కడ.

అద్దరూపాయి. రూపాయిలో సగము.

? అద్దలవాడ. ఉప్పుచేయుటకు ఆరంభము

అప్రసేరు. నేరులో సగము.

అద్ది. అది, అయ్యది.

అద్దించు. స.క్రి. అద్దు; ఊహించు.

అద్దికము. కావలి.

అద్దిటి—య్య. అవ్య. బలిరా.

అద్దియ. అద్దె.

అద్దిర(రా). అవ్య. ఔరా, ఆశ్చర్యార్థ

అద్దిరపాటు. అబ్బురపాటు.

అద్దిరన్న } అవ్య. ఔరా, ఆశ్చ

అద్దిరమ్మ(య్య) } ర్శార్థకము.

అద్దు. అద్దకము; అద్దుడు. స.క్రి. తోచు;

పూయు; ముంచు; రంగువేయు; పీల్చు

కొనునట్లుచేయు. [కాగితము.

అద్దుకాకితము. సిరాను పీల్చుకొనెడి

అద్దువ. అదువ.

అద్దె. బాడుగ, ఇల్లు బండిలోనగువానికి

నియమిత కాలమున ఇచ్చు సొమ్ము.

అద్దెట. అవ్య. ఔరా.

అద్దెన ఆదిక్కు, తత్ప్రదేశము.

అద్దా. సం. అవ్య. సత్యముగా.

అద్దాన్నము. వా. అధ్యాసము, అద్దాన్నము.

అద్దుతపడు. సం. అ. క్రి. ఆశ్చర్యముఁ

జెందు.

అద్దుతము. సం. విస్మయస్థాయి భావ

కము, నవరసములలో నొకటి; ఆశ్చ

ర్యము; ఆకస్మికమగు ఉల్లాసాతాద్య

త్వతము. విణ. ఆశ్చర్యజనకము.

అద్దురుడు. సం. విణ. తిండిపోతు.

అద్దుతనము. సం. కడచినరాత్రి రెండు

జాములతోను (మలిజాముతోను)

రా.బోవు రాత్రి రెండు జాములతోను

(తోలిజాముతోను) చేతననినము, నేడు.

విణ. నేడు ఉండునది; ఈనాటిది.

అద్దుత్తము. సం. ఇప్పుడు.

అద్ది. సం. పర్యతము; చెట్టు; నూర్చుడు,

అద్దిజ. సం. పార్వతి.

అద్దిరాజము(రాజే). సం. మంచుకొండ,

హిమవంతుడు.

అద్రుచు. అ. క్రి. అదురు, చలించు

[ఇందు మొదటి యక్షరము 'అ'లఘువే

యగును].

అద్రువ. చలింపఁగా.

అద్రోహము. సం. మనోవాక్కాయము
లచే ఏ ప్రాణికిని చెఱుపు చేయమి,
దైవీసంపదలో నొకటి.

అద్వయము. సం. అద్వైతము.

అద్వయవాది } సం. అద్వైతి; బుద్ధుడు.
అద్వయుడు }

అద్వితీయ. సం. దేవి.

అద్వితీయము. సం. విణ. రెండవదిలేనిది;
తోడులేనిది; సాటి లేనిది (ఆత్మ,
బ్రహ్మము).

అద్వితీయుడు. సం. విణ. తోడులేని
వాడు; సాటి లేనివాడు; అద్వైతి;
పరమాత్ముడు.

అద్వైత. సం. విణ. ఏ ప్రాణిని ద్వేషింపని
వాడు, భగవంతునకు ప్రియమైన
భక్తుడు.

అద్వైతము. సం. అభేదము; జహద
జహల్లక్షణాను సారముగా జీవేశ్వరుల
కైశ్వము చెప్పెడి మతము. విణ. రెండు
కానిది, ఏకము; అద్వితీయము.

అద్వైతవాది. సం. విణ. అద్వైతి.

అద్వైతి. సం. విణ. అద్వైతమతస్థుడు
(బ్రహ్మమే సత్యమని, జీవుడు, ఈశ్వరుడు,
జగత్తు, ప్రకృతియు పర్యవసానమున
బ్రహ్మమే యనియు, బ్రహ్మభిన్నముగా
ఏదియు సత్యము కాదనియు వచించు
వాడు.)

అద్వైతుడు. సం. విష్ణువు; దక్షిణామూర్తి.
విణ. భేదరహితుడు; అద్వైతి.

అధఃకరణము. సం. తక్కువ పఱచుట;
క్రిందపఱచుట.

అధఃకరించు. మా. ఆతకరించు.

అధఃకృతము. సం. విణ. క్రిందు (తక్కువ)
పఱపఱచినది. [వస్తువు.

అధఃకీర్తనము. సం. విణ. క్రిందఁబడజేసిన
అధఃపతనము. సం. అధోగతి.

అధఃపాతి. సం. విణ. అధోలోకమును
బొందువాడు; నరకమొందువాడు.

అధనుడు. సం. విణ. ధనములేనివాడు.

అధమ. సం. విణ. ప్రియుడు హితక
రుడే యయ్యను ఆహితము చేయు
నాదుక; అధమస్త్రీ.

అధమపాములు. మి. బ. నీచులైన బ్రాహ్మ
ణులు.

అధమము. సం. విణ. తక్కువైనది; నీచము
అధమర్థుడు } సం. విణ. అచ్చినవాడు
అధమర్థికుడు } అప్వతీనికొనినవాడు.
అధమాధమము. సం. విణ. మిక్కిలితక్కువది.
అధముడు. సం. విణ. తక్కువైనది;
నిక్కువైనది; హీనుడు; దయ భయము
సిగ్గు కర్తవ్యాకర్తవ్య విచారమును లేని
ఒక ఉపపతి.

అధర. సం. క్రింది దిక్కు.

అధరము. సం. పైపెదవి; క్రిందిపెదవి;
యోని. విణ. హీనము; నీచము; క్రిందిది;
ఈవలిది.

అధరామృతము. సం. మోవిలేనె, చొల్లు.
అధరీణము. సం. విణ. తిరస్క (ధిక్క)
రింపఁబడినది; క్రిందిది; ఈవలిది.

అధరోత్తరము. సం. విణ. ఎచ్చుతగ్గులు
గలది; ఎగుడు దిగుడు.

అధరోష్ఠము. సం. క్రిందిపెదవి.

అధర్మ. సం. ధర్మరహితుడు.

అధర్మము. సం. ధర్మ విరోధి; కాస్త్ర
నిషిద్ధమైన కార్యము; ప్రాణిహింసము||
దానిచేతఁ గలుగు పాపము; నేరము;
అనర్థహేతువు; ధర్మాతీతము; బ్రహ్మ
పదార్థము.

అధర్మి. సం. పాపి.

అధర్మియుడు. సం. పాపియుడు.

అధవ. సం. విధవ.

అధస్తనము. సం. విణ. క్రిందిది; ఈవలిది.

అధి. సం. అధి, మనోవ్యధ.

అధికతమము. సం. విణ. అన్నింట
నుత్కృష్టమైనది. [ఉత్కృష్టమైనది.

అధికతరము. సం. విణ. రెండింటిలో

అధికమానము. సం. రవిసంక్రాంతులు
రెండుగలమాసము; రవిసంక్రాంతి లేని
మాసము; రవిసంక్రమణములేని ఆమా
వాస్యలు రెండు గల మాసము.

అధికము. సం. ఒక అర్థాలంకారము;
ఎక్కువ. విణ. ఎక్కువది, గొప్పది,
పెద్దది, ప్రధానము; శ్రేష్ఠము; అసా
ధారణము.

అధికరణము. సం. ఆధారము; క్రియా
శ్రయమైన కారకము; ఏదేనొక న్యాయ
మును ప్రతిపాదించుటగలయది; సంగతి
సంజేహము అశ్లేపము సమాధానము
నిర్ణయము - అను వీరి వివేచనగల
గ్రంథము; పూర్వమీమాంస; ఉత్తర
మీమాంస; కన్మరవాని దాగలి.

అధికరణికుడు. సం. తీర్పిరి.

అధికరించు. సం. స.క్రి. చేయువు; నేర్పు;
సంపాదించు. [వాడు.

అధికర్తి. సం. విణ. అధికి మైన సంపదగల

అధికర్తికుడు. సం. నుంకిరి.

అధికారము సం. యోధులవడికట్టు;
21 ప్రేళ్లు మొ.

అధికారము. సం. రాజు మొదలైనవారికి
గొడుగు పట్టుట మొ||; ప్రకరణము; దొర
తనము, పెత్తనము; అధిపత్యము; హక్కు
క(ధ)ర్మానుష్ఠానమునఁగాని తత్త్వగ్మి
ఫలానుభవమునఁగాని కలయధికారము;
ఆర్జుత; ఆరంభము; అధికారిమనొందిన
దేశము గ్రామము స్థలము పదార్థము
మొ||; కర్తవ్యము, నియమితమైన
కార్యము, ఉద్యోగము; ఆనుచ్ఛత్తి,
వ్యాకరణ నూత్రాధికారము; కాస్త్ర
విధికిని పురుషునకునుగల సంబంధము.

అధికారి. సం. అధికారిముగల వాడు;
వేదాంత శాస్త్రోక్త-అనుబంధ చతుష్టయ
ములో నొకటి. సాధన చతుష్టయ
సంపత్తిగల ప్రమాత; భావంను, దొర,
హక్కుగలవాడు.

అధికృచ్ఛము. సం. నెలగోజులనుష్ఠించు
నట్టి ఒకవ్రతము. [గూడినది.

అధికృతము. సం. విణ. అధికారముతోఁ
అధికృతి. సం. అధికారిము.

అధికృతుడు. సం. అధ్యక్షుడు; అధికారి.

అధిక్షిప్తము. సం. విణ. ఉంచబడినది;
నిందింపబడినది; తిరస్కరింపబడినది;
ప్రేరణ చేయబడినది; వేయబడినది;
దెదరింపబడినది.

అధిక్షేపము. సం. తిగ్గరించుట; ఉంచుట,
వేయుట; ప్రేరణచేయుట; ఆశ్లేపిం
చుట; దెదరించుట.

అధిగతము. సం. విణ. పొందబడినది;
తెలిసికొనబడినది.

అధిగమము. సం. తెలిసికొనుట;
పొందుట; స్వీకరించుట.

అధిజ్యుధ్యుడు. సం. విణ. ఎక్కుపెట్టె
బడిన బిల్లుగలవాడు.

అధిజ్యము. సం. విణ. ఎక్కుపెట్టెబడిన
నాకిగలది (ధనుస్సు).

అధిత్వక. సం. పర్యతముమీది భూమి.

అధిదేవత. సం. అధిస్థాత్రయైన దేవత;
పరమేశ్వరుడు.

అధిదేవతలు. సం. బ. మనోబుద్ధింద్రి

యాదుల ననుగ్రహించెడి చంద్రుడు

బృహస్పతి మొదలైన దేవతలు. (మనస్సు

నకు చంద్రుడు, బుధికి బృహస్పతి,

చిత్రమునకు శ్శ్రేణుడు, అహంకారము

నకు రుద్రుడు, చెవికి దిగ్దేవతలు,

త్విగింద్రియమునకు వాయువు, శ్రేత్రము

నకు సూర్యుడు, జహ్నుకు వరుణుడు,

ఘ్రాణేంద్రియమునకు ఆశ్వినీదేవతలు,

వాక్కునకు అగ్ని, హస్తమునకు ఇంద్రుడు

పాదమునకు విష్ణువు, పాయువునకు

మృత్యువు, ఉపస్థేంద్రియమునకు ప్రజా

పతి, పంచప్రాణములకు సద్యోజాత

వామదేవ ఆఘోర తత్పుగమ ఈశా

నులు.) [గర్భుడు; అధిదేవత.

అధిదైవతము. సం. పురుషుడు; హిరణ్య

అధిదైవము. సం. అధిదేవత.

అధినగ్నిక. సం. పదునొకండేండ్ల యీడు

గల కన్యక.

అధినాథుడు. సం. అధీశ్వరుడు.

అధిపతి

అధిపుడు } సం. విణ. అధికారి, ప్రభువు

అధిమవు } ఏలిక.

అధిభూతము. సం. సకల భూతములు

అధిమానము. సం. అధికమానము, మల

మానము. [మేశ్వరుడు.

అధియజ్ఞము. సం. అంతర్యామియైన పర

అధిరాజో (రాట్ట). సం. చక్రవర్తి.

అధిరోహణము. సం. ఎక్కుట.

అధిరోహ(హ)ణి. సం. నిచ్చెన.

అధిరోహించు. సం. స. క్రి. ఎక్కు.

అధివచనము. సం. పక్షపాతముతోఁ
బలుకుట. [ఉండు.

అధివసించు. సం. ఆ. క్రి. నివసించు;

అధివాసనము. సం. ధూపా (గంధ
మాల్యా)దలచే సంస్కరించుట; వాసన
కట్టుట.

అధివాసరము సం. అతివాసము.

అధివాసము సం. గృహము, నివాసము,
ఉనికి; పరిమళయుక్తము గావించుట;
పరిమళము; యజ్ఞాంభ పూర్వగమనమున
చేసిడి దేవతావాహన పూజనాది
కార్యము; అధివాసనము.

అధివిన్దు. సం. పెద్దభాగ్య; మొదట
పెండ్లిచేసికొనఁబడిన స్త్రీ. [వాఁడు.

అధివేత్త. సం. మాఱుపెండ్లి చేసికొనిన
అధివేదము(వేదనము). సం. భాగ్యయుం
డఁగా మఱొక పెండ్లి చేసికొనుట.

అధిశ్రవ(య)ణము. సం. పాకముచేయుట

అధిశ్రయణి. సం. ప్రాయ్ఞ.

అధిశ్రయము. సం. పాకముచేయుట.

అధిశ్రవణము. సం. శ్రాద్ధకాలమున వివ
దగిన వేదమంత్ర సముదాయ విశేషము

అధిష్ఠాత. సం. ఆధ్యక్షుఁడు; కర్తృత్వము
లేక కృతాకృతములఁ బరికించువాఁడు;
నియంత, నియామకుఁడు; అధిదేవత;
సాన్నిధ్యమాత్రమున నడుపు వాఁడు;
అధికారి. [దుర్గ.

అధిష్ఠాత్రి. సం. ఆధిష్ఠానదేవత, పరిదేవత,
అధిష్ఠానము. సం. పట్టణము; చక్రము,
రాష్ట్రము; ప్రభావము; నివాసము; అధి
ష్ఠించుట; ఆధారము; ఆశ్రయము; నియం
తృత్వము, తానుచేయకయే సాన్నిధ్య
మాత్రమున నియతి కార్యమున నియ
మించునది (వాఁడు)గా నుండుట; ఆగోప
స్థానము, అధ్యాససామగ్రిలో నొకటి;
దేహము; సన్నిధిమాత్రము; సన్నిధి
మాత్రమున నియమింపఁబడునది;
ఉంచుట?.

అధిష్ఠించు. సం. ఆ. క్రి. ఎత్తు, కూర్చుండు;
ఉండు. సం. క్రి. ఆశ్రయముగాఁ జేసికొను.

అధిష్ఠితము. సం. విణ. ఎక్కఁబడినది;

సన్నిధిమాత్రమున నియోగింపఁబడినది;
స్థానము చేసికొనఁ బడినది.

అధికారము. సం. అధికారము.

అధితము. సం. అధ్యయనము. విణ.
పరింపఁ (అభ్యసినంప) బడినది.

అధీతి. సం. అధ్యయనము. విణ. అధ్య
యన మొనర్చికవాఁడు.

అధీనము. సం. విణ. అగ్గము, వశమం
దున్నది, లోఁబడినది.

అధీనుఁడు సం. వశుఁడు, లోఁబడినవాఁడు
అధీయానుఁడు. సం. విణ. పఠించువాఁడు.

అధీర. సం. నాయకావిశేషము.

అధీరము సం. విణ. చంచలము.

అధీరుఁడు. సం. విణ. భయపడువాఁడు,
పిటికి; వ్యాకులచిత్తుఁడు.

అధీశుఁడు. సం. ఆధిపతి; రాజు.

అధీశ్వరుఁడు. సం. సమస్త సామంతులచే
నమస్కరింపఁబడెడి మహారాజు.

అధునాతనము. సం. విణ. ఇప్పుటిది.

అధృతుఁడు. సం. విష్ణువు. [లేనివాఁడు.

అధృష్టుఁడు. సం. విణ. సిగ్గు; దిట్టతనము
అధృమ్యుఁడు. సం. విణ. ఎదిరింపరాని

వాఁడు; అధృష్టుఁడు.

అధైర్యము సం. ధైర్యములేమి; ధీరతలేమి.

అదోంతుకము. సం. కట్టుబట్టు.

అధోక్షజుఁడు. సం. పరమాత్మ, విష్ణువు.

అధోగతి. సం. నరకాదిప్రాప్తి; అధమస్థితి.

అధోదిక్కు. సం. దక్షిణదిక్కు.

అధోదృష్టి. సం. విణ. వాసికాగ్రమున
దృష్టి నిలిపినవాఁడు. [పాతాళము.

అధోభువనము. సం. అధోలోకము,
అదోమర్తము. సం. యోని.

అదోముఖసక్షత్రములు. సం. బ. భరిణి.
కృత్తిక-ఆశ్లేష-మఘ-పుబ్బ-విశాఖ-
మూల-పూర్వాషాఢ-పూర్వభాద్ర.

అధోముఖము. సం. ఒకముద్ర. [వాఁడు.

అదోముఖుఁడు. సం. విణ. తలవంచుకొనిన
అధోలోకము సం. పాతాళము.

అధోవాయువు. సం. అపానవాయువు.

అధ్యంత. సం. దురదగొండి; నేలయుసి
రిక. [జ్ఞానము. విణ. ప్రత్యక్షము.

అధ్యక్షము. సం. ప్రత్యక్ష (ఇంద్రియజన్య)

అధ్యక్షింఁచు. సం. స.క్రి. పాలించు.
అధ్యక్షుఁడు. సం. అధికారి; రాజసంబంధి
సత్రధారణాది వ్యవహారముల యందధి
కారముగలవాఁడు; వ్యాపకుఁడు; అధి
స్థాత, సన్నిధి మాత్రమున నియమించు
వాఁడు.

అధ్యగ్ని-కృతము. సం. స్త్రీధన విశే
షము, అగ్నిసన్నిధిని వివాహాదులలో
స్త్రీకిఁజదివించిన సామ్యము

అధ్యధోభువనము. సం. పాతాళలోకము.

అధ్యయనము. సం. గురువుచూరించిన

దాని ననుసరించిన ఉచ్చారణము; గురు

ముఖతః గ్రహించుట; పఠనము, అక్షర

మాత్రపాఠము; అర్థయుక్తిముగ అక్షర

గ్రహణము; వేదాధ్యయనము, బ్రాహ్మ

ణుల పట్కర్మలలో నొకటి. [చేయు

అధ్యయనించు. సం. స.క్రి. అధ్యయనము

అధ్యయము. సం. అధ్యయనము.

అధ్యర్థము. సం. ఒకటిన్నర రూపాయ;

ఒకటిన్నర.

అధ్యవసాయము. సం. నిశ్చయము; ఇది

కర్తవ్యమనెడి బుద్ధివృత్తి విశేషము;

ఉత్సాహము, ప్రయత్నము.

అధ్యశనము. సం. అజీరియన్నను ఆతిగా

తినుట. [గావించు.

అధ్యసించు. సం. స.క్రి. అధ్యాసము

అధ్యస్తము సం. విణ. అధ్యసించ (ఆరో

పింపఁ) బడినది; మిథ్యయైనది.

అధ్యాత్మము. సం. స్వభావము (బ్రహ్మము

తానే జీవుని రూపముతో నుండుట);

ఆత్మ; బ్రహ్మము.

అధ్యాత్మవిరుఁడు. సం. విణ. బ్రహ్మ

సాక్షాత్కారముఁ బడసినవాఁడు.

అధ్యావకుఁడు. సం. అధ్యయనము

చేయించువాఁడు; ఉపాధ్యాయుఁడు.

అధ్యాపనము. సం. చదువు చెప్పట;

వేదము నేర్పుట, బ్రాహ్మణుల పట్కర్మ

లలో నొకటి.

అధ్యాపించు. సం. ప్రే. వేదముచదివించు.

అధ్యాయము. సం. అధ్యయనము; గ్రంథ

పరిచ్ఛేదము. [వును ఆరోపించుట.

అధ్యారోపము. సం. వస్తువునందు ఆవస్తు

అధ్యావాహనికము సం. సారె, స్త్రీధన

విశేషము. [దృష్టి; అవిద్య; ఆరోపణము.

అధ్యాసము. సం. మిథ్యాజ్ఞానము; ఆతత్త్వ

అధ్యాసి. సం. విణ. అధిష్టించినవాఁడు.

అధ్యాహరణము. సం. అధ్యాహారము.

అధ్యాహరము పం. ఉత్తేషత; ఊహ;

అస్పష్టార్థమును శబ్దాంతరముచే స్పష్టము

చేయుట; బదులు, ప్రతినిధి.

అధ్యుష్ఠము. సం. ఒంటెల బండి.

అధ్యూఢ. సం. అధివిన్న.

అధ్యేత. సం. అధ్యయనముచేయువాఁడు.

అధ్యేతవ్యము. సం. విణ. అధ్యయనము

చేయఁదగినది.

అధ్యేషణ-ము సం. ప్రార్థనాపూర్వక

ముగా పెద్దలను పనిలో నియమించుట;

ప్రవర్తించుట; యాచన.

అధ్రువము. సం. కర్మ, విణ. అస్థిరము.

అధ్వ. సం. మార్గము.

అధ్వగుఁడు } సం. బాటసారి, తెరు

అధ్వనీనుఁడు } వరి, దారినిడచువాఁడు.

అధ్వన్యుఁడు } విణ. ప్రయాణముచేయు

టుకు సమర్థుఁడు.

అధ్వము. సం. మార్గము.

అధ్వరము. సం. యజ్ఞము.

అధ్వర్యువు(ఁడు). సం. యజ్ఞశ్రేష్ఠజ్ఞుడై

హోమము నడపెడి ఋత్విక్కు.

అధ్వర్యువేదశాఖ. సం. యజ్ఞశ్రేష్ఠశాఖ.

అధ్యాసము. సం. మార్గము, వా. ఎటును

గానిచోటు; అమార్గము (అపమార్గము).

విణ. ఎటును (ఏమియు) తేలిని స్థితిలో

నున్నది, కష్టదశలోనున్నది. [దారి.

అధ్యాసపుఁబట్టు. త్రోవ ప్రదేశము, నడు

అధ్యాయనము. సం. యాత్ర.

అనంగ. ద్రు. అనంగా. [దశి.

అనంగత్రయోదశి. సం. వైతకుద్ధ త్రయో

అనంగము. సం. ఆకాశము; మనస్సు.

విణ. ఆకారములేనిది; ఉపకరణము

గానిది.

అనంగా. ద్రు. అనంగా.

అనంగుఁడు. సం. మన్మథుఁడు.

అనంత. సం. భూమి; దుర్గ; తీటుకసిందక;

నాఁగేటిచాలుకూరక; తటిగొట్టక; గటికక.

అనంతము. సం. ఆకాశము; ఒకలెక్క,
 అసంఖ్యేయము. విణ. మేరలేనిది;
 నాశములేనిది; బ్రహ్మము; శేషకాల
 వస్తుపరిచ్ఛేదరహితము.
 అనంతముడును. మి. నాగుపోగులు.
 అనంతతరము. సం. క్రి. విణ. పిమ్మట.
 విణ. వెనుకటిది; తరువాతిది; అంతరము
 కా(లే)నిది; నిరవకాశము నిరవధికము
 నగు బ్రహ్మపదార్థము. [రాయము.
 అనంతరాయము. సం. విణ. నిరంత
 అనంతవిజయము. సం. ధర్మరాజయొక్క
 శంఖము.
 అనంతవేదము. సం. అనంత చతుర్దశి.
 అనంతశయనము. సం. ఒకవిష్ణుక్షేత్రము,
 ఒకపట్టణము.
 అనంతశయనుడు. సం. విష్ణువు.
 అనంతుడు. సం. విష్ణువు, శేషుడు;
 బలరాముడు, కృష్ణుడు.
 అనంత్యము. సం. బ్రహ్మపదవి.
 అనంశుమత్ఫల. సం. ఆరటి.
 అనంగ(ంగా). అనిన; అనినతరువాత;
 అనంగా అనంగా; సతీసప్తచ్యుర్దము.
 అనంగా అనంగా. కథారంభనూచకము.
 అనంగి పెనంగియుండు. అ.క్రి. కలసి
 మెలసియుండు.
 అనంగు. అ.క్రి. కలయు.
 అనంటి. అరటి, రంభావృక్షము.
 అన ఆనకట్ట; అన్న; చాగునట్టి మిక్కిలి
 లేతకొమ్మ.
 అనకట్ట. ఆనకట్ట.
 అనకుడు. సం. విణ. ఆధముడు.
 అనక్షరము. సం. అనరానిమాట, తిట్టు,
 బూతు, దుర్వాక్యము.
 అనక్షరుడు. సం. విణ. నిరక్షరుడు.
 అనగట్టు. అడ్డకట్ట. [స్థుడు.
 అనగ్ని. సం. అగ్నిహోత్రములేని గృహ
 అనఘము. సం. విణ. నిర్మలము; రమ్యము;
 పాపరహితము; దుఃఖరహితము.
 అనఘుడు. సం. విణ. పాపరహితుడు;
 దుఃఖరహితుడు; నిర్మలుడు.
 అనదుహము. సం. ఎద్దు.
 అనదుహి. సం. ఆవు.

అనద్వాహము. సం. ఎద్దు.
 అనద్వాహి. సం. ఆవు.
 అనతికాలము. సం. కొద్దిసమయము.
 అనద. విణ. అనాధ, విధవ; అల్పాడు,
 అధముడు.
 అనద్యుతనము. సం. విణ. శేటిదికానిది.
 (భూతకాలమునకుఁగాని, భవిష్యత్కా
 లమునకుఁగాని సంబంధించినది.)
 అనధికారి(కృతుడు). సం. విణ. అధికారి
 కానివాడు. [పొందఁబడనిది.
 అనధిగతము. సం. విణ. ఎఱుంగఁబడనిది;
 అసాధ్యము. సం. ఒకరికి అధీనుడుగాక
 తనయింటనుండి కూలిపని చేయువడఁగి.
 అనధ్యయనము } సం. అధ్యయనము
 అసధ్యాయము } లేమి; అధ్యయననిషిద్ధ
 కాలము (పాడ్యమి, అప్తమి, చతుర్దశి,
 పూర్ణిమ, ఆమావాస్య, నిత్యములునైమి
 త్తికములునయిన అధ్యయన నిషిద్ధ సమ
 యములు); ఆటవిడుపురోజు.
 అనన్. అనంగా.
 అననము. సం. జీవించుట.
 అననుపస్థలము. సం. నీరులేని చోటు.
 అననురూపము. సం. విణ. అనురూపము
 కానిది, తగనిది.
 అనన్యచింతుడు(చిత్తుడు). సం. విణ.
 ఆన్యమును తలంపనివాడు, అనన్య
 భక్తుడు.
 అనన్యజుడు. సం. మన్మథుడు.
 అనన్యధనము. సం. ఇతరులకు పయోగిం
 పని సొమ్ము. [మని గూడని స్త్రీ.
 అనన్యపూర్వ. సం. మున్నెన్నడును పురు
 అనన్యప్రకాశనీయము. సం. విణ. ఇతరు
 లకుఁ దెలుపఁ దగనిది.
 అనన్యభక్తుడు } సం. విణ. ఆన్యని
 అనన్యభాక్తు } సేవింపనివాడు. రూ.
 అనన్యభాజుడు. [మనస్కుడు.
 అనన్యమనస్కుడు. సం. విణ. ఏకాగ్ర
 అనన్యము. సం. విణ. ఆన్యముకానిది;
 ఆన్యములేనిది; సాటిలేనిది.
 అనన్యవిషయము. సం. విణ. ఇతరులకు
 విషయము కానిది; ఇతరులు చేయ శక్య
 ము కానిది; అన్యవిషయములు లేనిది.

అనన్యవృత్తి. సం. విణ. ఏకాగ్రచిత్తుడు
అనన్యవ్యాపారుడు. సం. విణ. ఇతర
వ్యాపారము లేనివాడు.
అనన్యశరణుడు. సం. విణ. ఇతరుడు
రక్షకుడుగా లేనివాడు; ఇతరమును
శరణు చొచ్చనివాడు.
అనన్యసాధారణ(సామాన్య)ము. సం.విణ.
ఒరులకు దొరకనిది, సామాన్యముగా
ఇతరులకుండనిది.
అనన్యయము. సం. ఒక అర్థాలంకారము.
విణ. అన్యయములేనిది.
అనవకర్మ (క్రియ). సం. ఇచ్చి తిరుగ
తీసికొనుట; ఋణాదులు తీర్చుకుండుట.
అనవత్తుడు. సం.విణ. సంతతిలేనివాడు
అనవబ్రువము. సం. విణ. ఉత్కృష్టము;
ప్రశస్తము; నిర్దోషము; పాపరహితము
అనవము. సం. విణ. కొద్దిజలముగల
గుంటము.
అనవరము. సం. విణ. కార్యము కానిది
కార్యములేనిది (ఆత్మ, బ్రహ్మము).
అనవహార్యము. సం. విణ. అపహరింప
నశక్యము. [లేనిది.
అనపాయము. సం. విణ. అపాయము
అనపాయి. సం. విణ. ఎడబాటులేనిది;
స్థిరము.
అనపాశ్రయము. సం. విణ. ఆశ్రయము
లేనివాడు; దక్షతలేనివాడు.
అనపేక్షుడు. సం. విణ. ఇచ్చులేనివాడు.
అనపేతము. సం. విణ. తప్పనిది, తొల
గనిది, కూడియుండునది.
అనభిజ్ఞుడు. సం. విణ. జ్ఞానరహితుడు.
అనభిసంధి. సం. కర్మ ఫలాద్యే శము
లేకుండుట.
అనభ్యావృత్తి. సం. ఆభ్యాసములేమి.
అనము. సం. జీవించుట; ప్రాణము.
అనయము. సం. ఆశుభము; ఆపద; దుర
దృష్టము; ద్యూతాదివ్యసనము; దైవము;
వ్యసనము. విణ. సీతకానిది; సీతలేనిది.
అనయమున. ఆవ్య. ఆత్మంతము, కడు;
ఆవశ్యము, తప్పుక; మఱియు మఱియు;
సతతము, ఎల్లప్పుడు.
అనరు. సంకటము; దుర్బలత; సుస్తి.

అనరులు. బి. ఆయము, జీవస్థానము.
అనర్థము. సం. విణ. అడ్డులేనిది.
అనర్థము. సం. విణ. అమూల్యము.
అనర్థ్యము. సం.విణ. ఆత్మంతపూజ్యము.
అనర్థకము. సం. విణ. నిరర్థకము; పాప
గనిమాట.
అనర్థము. సం. అధగ్మము.విణ. అనిష్టము.
అనర్థము. సం. విణ. అర్థముకానిది,
తగనిది.
అనర్థుడు. సం. విణ. అయోగ్యుడు.
అనల. సం. అనల సంవత్సరము.
అనలద్రావితము. సం. విణ. అగ్ని చే
నీటుగా చేయబడినది.
అనలము. సం. అగ్ని. [వసువు.
అనలుడు. సం. అగ్నిహోత్రుడు; ఒక
అనచకాశము. సం. అవకాశములేమి.
విణ. అవకాశములేనిది.
అనవగాఢ(ధ)ము. సం. విణ. ఆశింపు
లేనిది, దురవగాహము. [చల్లారు.
అనవటిల్లు. అ. క్రి. అన్నము పక్వమై
అనవద్యము. సం. విణ. దోషములేనిది;
నింద్యముకానిది. [గలవాడు.
అనవద్యశీలుడు. సం. విణ. మంచితలము
అనవధానత. సం. తప్పిపోవుట; ఏమియు
పాటు, కర్తవ్యకార్యమున ప్రమత్తత.
అసవరతము. సం. అవ్య. ఎల్లప్పుడు,
నిరతము. విణ. ఎడతెగనిది.
అనవరార్థ్యము. సం. విణ. ప్రధానము.
అనవనరము. సం. అవసరములేమి. విణ.
అవకాశము లేనిది; అవసరముగానిది.
అనవన్మరము. సం. విణ. పరిశుభ్రము
గావింపబడినది.
అనవన్త. సం. అనవస్థాదోషము, ప్రతిపా
దించునది ప్రతిపాదించబడునది యగు
వీనికి తెంపులేకుండుట; నిలుకడలేమి.
అనవన్తితి. సం. నిలుకడలేమి.
అనవుడు. అవ్య. అనినపిమ్మట, అనగా.
అనవేక్ష. సం. అపేక్షలేమి.
అనశసము. సం. పస్త, ఉపవాసము.
అననూయ. సం. అనూయలేమి; అత్రి
ముని భార్య. [వాడు.
అననూయుడు. సం. విణ. అనూయలేమి

అనన్య. సం. బండి.
 అనహంకృతి. సం. అహంకారములేమి.
 విణ. అహంకారములేనివాడు.
 అనహంవాది. సం. విణ. గర్వరహితుడు.
 అనాకారము. సం. పరమాత్మ. విణ. ఆకారము లేనిది.
 అనాకులము. సం. విణ. చెదరనిది; కలత లేనిది; సంకీర్ణముకానిది.
 అనాగతము. సం. విణ. రానిది; భవిష్యత్తు, రాబోవునది.
 అనాగతార్తవ. సం. సమర్థుడనిది.
 అనాచారము. సం. దురాచారము.
 అనాచారుడు. సం. దురాచారముగలవాడు.
 అనాతపము. సం. నీడ [వాడు.
 అనాతురుడు. సం. విణ. తోగము లేని అనాత్మ. సం. విణ. ఆత్మ (తాను) కానిది (జీహేంద్రియాదులు). [స్త్రీ; విధవ.
 అనాథ. సం. విణ. నాథుడు (దిక్కు) లేని అనాథనాథుడు. సం. విణ. దిక్కులేని వారికి దిక్కునవాడు, పరిమాత్మ.
 అనాథము. సం. విణ. నాథుడు (ప్రభువు) లేనిది.
 అనాథుడు. సం. విణ. ఆశ్రయములేనివాడు; ప్రభువు లేనివాడు; రక్షకుడు లేనివాడు.
 అనాదరము. సం. అవమానము, తిరస్కారము. విణ. ఆదరములేనిది.
 అనాది. సం. విష్ణువు; ఆత్మ; బ్రహ్మము. విణ. ఆదిలేనిది; పుట్టుక లేనిది; సనాతనము (వడనాదులు — శుద్ధచైతన్యము, ఈశ్వరుడు, జీవుడు, మాయ, భేదము, సంబంధము).
 అనాదిజటిలుడు. సం. శివుడు.
 అనాదినిధన. సం. శ్రుతి; దుర్గ.
 అనాదినిధనము. సం. చావు పుట్టుకలు లేనిది (ఆత్మ, బ్రహ్మము).
 అనాదినిధనుడు. సం. విణ. జననమరణములు లేనివాడు.
 అనాదిమత్తు. సం. విణ. ఆదిలేనిది; కార్యవర్గముకంటే జేఱునునది.
 అనాదృతము. సం. అవమానింపబడినది.

అనాథ. సం. విణ. అనాథ.
 అనాథారము. సం. విణ. ఆధారములేనిది; ఆధారముకానిది; సర్వాధారము (ఆత్మ, బ్రహ్మము).
 అనాథుడు. సం. విణ. దిక్కు లేనివాడు.
 అనాథేయము. సం. విణ. అనాత్రితము (ఆత్మ, బ్రహ్మము).
 అనామ సం. అనామిక.
 అనామకము. సం. మూలవ్యాధి.
 అనామకుడు. సం. విణ. పేరులేనివాడు మూలవ్యాధిగలవాడు.
 అనామతు. హిం. నమ్మకముమీద అల్పకాల మొకవస్తువునిచ్చుట; ఒకవస్తువును వాడుకొనక ఊరకయుంచుట.
 అనామధేయము. సం. విణ. పేరులేనిది.
 అనామయము. సం. ఆరోగ్యము, నీరోగత్వము. విణ. తోగము లేనిది; నిరామయము (ఆత్మ, బ్రహ్మము).
 అనామిక. సం. దర్శనప్రేమ, ఉంగరపు ప్రేమ, చిటికన ప్రేమ ప్రక్కప్రేమ.
 అనాయకము. సం. విణ. అరాజకము, నాయకుడు లేనిది.
 అనాయాసము. సం. విణ. శ్రమలేనిది; ప్రయత్నము లేనిది.
 అనాయుష్యము. సం. విణ. ఆయుష్యమును క్షీణింపజేయునది. [చేయి.
 అనారంభము. సం. చేయకుండుట,
 అనారతము. సం. సంతతము, నిత్యము.
 అనారోగ్యము. సం. వ్యాధి.
 అనార్తవ. సం. విణ. రజస్వల కానిది.
 అనార్తవము. సం. విణ. బులుతు సంబంధము లేక యేర్పడెడి ఫల పుష్పాదికము.
 అనార్యత్వము. సం. నేలవేము†
 అనార్యుడు. సం. విణ. ఆర్యుడు కానివాడు. [బడనిది
 అనాలోచితము. సం. విణ. ఆలోచింపరావద్దము. సం. అనావృత్తి.
 అనావిద్దము. సం. విణ. తొలవేయబడినది.
 అనావిలము. సం. విణ. స్వప్నము.
 అనావృత్తి. సం. పునరావృత్తి లేమి, జనరాహిత్యము, మోక్షము.

అనావృత్తి. సం. వఅపు, వాన లేమి,
ఈతి బాధలలో నొకటి.

అనాశి. సం. విణ. వాశము లేనిది (ఆత్మ,
బ్రహ్మము).

అనాశ్రమి. సం. విణ. బ్రహ్మచర్యాద్యా
శ్రమములలో నొకటియు లేనివాఁడు.
అనాశ్రితుఁడు. సం. విణ. ఆశ్రయింపని
వాఁడు.

అనాన. మొగలి పనస, ఒక ఫలవృక్షము.
అనాపాతము. సం. ద్వాదశదశ పద్మా
కారమై హృదయమున విరాజిల్లెడి
చక్రము, యోగపట్టుకములలో నొకటి;
క్రోత్తబట్ట. విణ. కొట్టబడనిది.

అని. యుద్ధము; అల్లిక మొదలు. స. అన్ని.

అవ్య. ఈ ప్రకారము ప్రకారము
కారణము ప్రసిద్ధి శబ్ద స్వరూపము
వాక్యార్థ స్వరూపము అనుకరణము.
అను వీనిని తెలుపును. [గాలు; బాస.
అనికి. అల్లిక; నీళ్ళ కాగు; గంగాళము;
అనికేతుఁడు. సం. విణ. గృహము (నియ
మితమైన నివాసము) లేనివాఁడు.

అనితువు. సం. రెల్లుగడ్డి†

అనిత్యము. సం. విణ. నశ్వరము, అస్థి
రము, నియతము గానిది.

అనిదంపూర్వము. సం. విణ. ఇంతకు
పూర్వము లేనిది.

అనిద్రము. సం. విణ. అలసతలేనిది; నిద్ర
లేనిది; (ఆత్మ, బ్రహ్మము).

అనిన. ద్రు. అనఁగా.

అనిపించుకొను. అ. క్రి. అనువునట్లు చేసి
కొను; నెలవుకొను; అనునట్లు చేసి
కొను; తిట్టువడు; మాటపడు; కనబడు;
నటించు. [కారణము లేనిది.

అనిమిత్రము. సం. దుర్నిమిత్రము; విణ.

అనిమిత్రాగమము. సం. నిమిత్రము లేక
వచ్చునది, కారణము లేక సంభవించునది.

అనిమిషము. సం. చేఁప, మత్స్యము.

అనిమి(మే)మఁడు. సం. దేవత, వేలుపు;
విష్ణువు. విణ. తెప్పపాటు లేనివాఁడు;
అప్రమత్తుఁడు.

అనియతము. సం. విణ. అనిత్యము; కట్టు

బడనిది; నియమితమైన రూపము లేనిది;
క్రమము లేనిది.

అనిరుక్తము. సం. విణ. నిర్వచింపబడనిది;
వాక్కున కందనిది (ఆత్మ, బ్రహ్మము).

అనిరుద్ధపదము. సం. ఆకాశము.

అనిరుద్ధుఁడు. సం. ఉపాపతి; మనస్సున
కధిదేవత; పూహ వికేషము, విణ.
అడ్డులేనివాఁడు.

అనిర్వచనీయము. సం. విణ. వాక్కున
కందనిది; ఆత్మ, బ్రహ్మము, ఉన్నదని
కాని లేదనికాని నిర్వచింప నలవి
కానిది (జగత్తు; అజ్ఞానము).

అనిర్వాచ్యము. సం. విణ. వాక్కున కంద
నిది (ఆత్మ, బ్రహ్మము). [తంత్ర్యము.

అనిర్వృతి. సం. దారిద్ర్యము; అస్వా
అనిలము. సం. వాయువు.

అనిలుఁడు. సం. వాయువు; ఒక వసువు.

అనివార్తము. సం. విణ. నివారింపరానిది.

అనిశము. సం. సంతతము, నిత్యము.

అనిష్టము. సం. దుఃఖము; దుఃఖ సాధ
నము (పాపము, అపకారము మొ॥).

విణ. ఇష్టము కానిది. [యుద్ధము.

అనీకము. సం. చతురంగ బలము;

అనీకస్తము. సం. యుద్ధమునందలి సైన్యము;
చిహ్నము; జయభేరి.

అనీకస్థుఁడు. సం. యుద్ధమున నున్నవాఁడు.

అనీకిని. సం. నేన; 2187 రథములును
అన్ని యేనుగులును 6561 గుఱ్ఱములు
10935 కాల్యలమునుగల సేనాభేదము.

అనిశ్వరము. సం. విణ. ఈశ్వరుఁడు లేనిది.

అనిహమానుఁడు. సం. విణ. కోరిక లేని
వాఁడు; ఉపేక్షించువాఁడు.

అను. స. క్రి. అని చెప్ప; చెప్ప; అని
యడుగు; అని తలచు; ప్రసిద్ధుఁడగు;

చదువు; నిందించు; పలుకు; పాడు.

అనుఁగు. విణ. మనోహరము; ఇంపు;

మొదటిది; ముఖ్యుఁడు; స్నేహితుఁడు;

స్నేహితురాని.

అనుఁగుఁగత్తియ (గత్తె). చెలికత్తె.

అనుఁగుఁడనము. మైత్రి.

అనుకంపనము. సం. దయ, జాలి.

అనుకంపకుడు (ను)డు. సం. విణ. దయ గలవాడు. [పాత్రుడు.

అనుకంప్యుడు. సం. విణ. దయకు అనుకరణము. సం. అనుక(స)రించుట, ఒకరు చేయునట్లు చేయుట; ఒకరు చెప్పిన మాటల నట్లే చెప్పట; ఒక దాని ధ్వనిని నూచించు శబ్దము; పోలిక.

అనుకరించు. సం. స. క్రి. అనుకరణము చేయు; పోలు.

అనుకర్త. సం. విణ. అనుకరించువాడు. అనుకర్తవ్యము. సం. విణ. అనుకరింపఁ దగినది.

అనుకర్తణము (కర్తము). సం. కోడిపీట, బండినొగ దిగువనుండుకొయ్య; ఆకర్షణము.

అనుకల్పము. సం. గొణకల్పము, ప్రధానమైన దానికి బదులుగాఁ జెప్పిన విధి. అనుకామినుడు. సం. విణ. ఇచ్చవచ్చినట్లు మెలఁగువాడు.

అనుకారము. సం. అనుకరణము.

అనుకారి. సం. విణ. అనుకరించువాడు.

అనుకీర్తనము. సం. కీర్తించుట.

అనుకు. విణ. ముద్దగాక పలుచనైనది.

అనుకుడు. సం. విణ. స్త్రీకాముకుడు; కోరిక గలవాడు.

అనుకూలత. సం. అనుకూలముగా నుండుట; అనుగ్రహము, దయ; సహాయము.

అనుకూలము. సం. అర్థాలంకార విశేషము. విణ. ఇష్టము; సహాయము; ప్రతికూలముగానిది.

అనుకూలించు. సం. ఆ. క్రి. సహాయపడు.

అనుకూలుడు. సం. పతి విశేషము, పరాంగ నావిముఖుడై స్వస్త్రీనిసంతోషపరచు నాయకుడు. విణ. సహాయుడు; ఇష్టమైనవాడు.

అనుకృతి. సం. అనుకరణము.

అనుకొను. స. క్రి. తలచు, భావించు.

అనుక్రము. సం. విణ. చెప్పఁబడనిది.

అనుక్రమణము. సం. అనుసరించుట, వరుసగాఁబోవుట.

అనుక్రమణి. సం. అనుక్రమణిక.

అనుక్రమణిక. సం. భూమిక, గ్రంథాదియందలి ముఖబంధము; పురాణాదులలో వివరముగా చెప్పినదానిని మరల సంగ్రహముగాఁజెప్పట; విషయనూచిక గ్రంథమందలి విషయములను క్రమముగా నూచించు పట్టి.

అనుక్రమము. సం. వరుస, అనుక్రమణిక; క్రమము తప్పకుండుట. విణ. క్రమము తప్పనిది.

అనుక్రోశము. సం. దయారసము.

అనుక్షణము. సం. ప్రతిక్షణము; అనవరతము.

అనుగంత. సం. విణ. అనుసరించి పోవువాడు; వెంబడించువాడు.

అనుగతము. సం. విణ. ఆశ్రితము; ఆధీనము; వెంబడించినది; అనుసరించినది.

అనుగతి } సం. అనుసరించుట;
అనుగమనము } వెంబడించుట; తోడ్పడుట.

అనుగమము. సం. అనుగతి; ఒకలక్షణము పెక్కింటికి సరిదాఁకుట.

అనుగమించు. సం. స. క్రి. అనుక(స)రించు; వెంబడించు. [అనుసరించునది.

అనుగమ. సం. విణ. వెంబడించునది, అనుగలము. విణ. అనుకూలము; సహా

నము; సహాయము; ఆప్తుడు; ఆధీనుడు. అనుగలించు. ఆ. క్రి. ప్రియపడు.

అనుగవీనుడు. సం. గోపాలుడు.

అనుగామి. సం. విణ. సహచరుడు, వెంబడించువాడు.

అనుగీతి. సం. ఆర్యావృత్తభేదము.

అనుగుంఘము. సం. రచన, వాక్యరచన.

అనుగుడు. సం. అనుచరుడు, సహచరుడు.

అనుగుణము. సం. విణ. తగినది; అనుకూలము, అనుగలము; అనుగతము.

అనుగులము. అనుగలము.

అనుగ్రహము. సం. ఏలుకొనుట; ప్రీతి పూర్వకముగా గ్రహించుట; అనిష్టనివారణ పూర్వకముగా భీష్మముల నెఱవేర్చుట. [చేయు; ఏలుకొను.

అనుగ్రహించు. సం. స. క్రి. అనుగ్రహము

అనుగ్రాహ్యుడు. సం. విణ. అనుగ్రహింపఁదగినవాఁడు.
 అనుచరుడు. సం. విణ. కూడఁదిరుగువాఁడు, తోడు, సహాయుడు; దాసుడు. [వాఁడు; సేవకుడు.
 అనుచారకుడు. సం. విణ. వెంబడించు అనుచారిణి. సం. సేవకురాలు.
 అనుచింతనము. సం. ఎడతెగని చింత, (ధ్యానము); ఆలోచించుట. [చిత్తము. అనుచితము. సం. విణ. తగనిది; అపరి అనుచు. ప్రే. చూ. అంచు. చేయించు? అనుచ్చిత్తి. సం. ఎడతెగనియినికి. అనుచ్చిష్టము. సం. విణ. పవిత్రము. అనుజ. సం. చెల్లెలు. [కుఁడు. అనుజీవి. సం. విణ. సేవకుడు; ఆశ్రయవాఁడు. సం. తమ్ముడు. అనుజ్ఞ. సం. సెలవు, అనుమతి; ఆజ్ఞ. అనుజ్ఞాతుఁడు. సం. విణ. అనుమతిని పొందినవాఁడు; ఆజ్ఞాపింపఁ బడినవాఁడు. అనుజ్ఞానము. సం. అనుజ్ఞ. అనుడు. ఆనవుడు, అనఁగా. అనుతర్షణము. సం. మద్యపానపాత్రము; కలుకుండకు మూఁగుట. అనుతర్షణము. సం. కలు; కలుత్రాగడిగిన్నె; మద్యపానము; మద్యపానోచ్ఛ; ఇచ్చు. అనుతాపము. సం. పశ్చాత్తాపము. అనుతాపించు. ఆ. క్రి. పశ్చాత్తాపపడు; ఉత్తలపాటునొందు. అనుత్తమము. సం. విణ. సర్వోత్తమము. అనుత్తముఁడు. సం. విణ. అత్యుత్తమఁడు. అనుత్తరము. సం. జనాబులేమి. విణ. అనుత్తమము; అధమము; జనాబులేనిది. అనుత్సాహము. సం. ఉత్సాహములేమి. విణ. నిరుత్సాహము. అనుదగ్రము. సం. విణ. మృదువైనది; ఉన్నతముగానిది; అత్యున్నతము. అనుదరుఁడు. సం. విణ. కృతార్థుఁడు. అనుదాత్రము. సం. కేదగనమున క్రిందుగా ఉచ్చరింపఁ బడిడి స్వరము.

అనుదారుఁడు. సం. విణ. మిక్కిలి త్యాగి; లోభి; మిక్కిలి గొప్పవాఁడు; అధముఁడు. [నానాడు. అనుదినము. సం. అవ్య. ప్రతిదినము, అనుద్రుతము. సం. ఒక తాళము. విణ. వెంటఁ బరుగెత్తినది. [లేనిది. అనుద్విగ్ధము. సం. విణ. వ్యాకులత అనుద్వేగము. సం. వ్యాకులతలేమి. అనుధావనము. సం. వెంటఁబరుగెత్తుట. అనుధావ్యమానుఁడు. సం. విణ. లేకు మఁబడినవాఁడు. అనునయము. సం. ఓదార్పుట; మంచి మాటలాడుట; బలిమాలుట. అనునయించు. సం. స. క్రి. బలిమాలు; ఓదార్పు. [మయవలలు. అనునానికములు. సం. బ. జ. ఇ. ణ. న అనుపదము. సం. విణ. వెంబడించువాఁడు. అవ్య. అడుగడుగున; మాటమాటకు; వెంబడిగా. [కొనిన చెప్ప. అనుపదీన. సం. కాలికి సరిపడ తోడుగు అనుపధి. సం. నిష్ఠాపట్వము. విణ. నిష్ఠపటుఁడు. [వాఁడు. అనుపనీతుఁడు. సం. విణ. వడుగు కాని అనుపపత్తి. సం. యుక్తిలేమి; అసంగతత; పాసఁగమి. అనుపపన్నము. సం. విణ. యుక్తి యుక్తముగానిది; అసంగతము; పాసఁగనిది. అనుపమ. సం. వైర్భుత దిగ్గజ భార్య. అనుపముఁడు. సం. విణ. సాటిలేనివాఁడు, సర్వోత్తమఁడు. అనుపయోగము. సం. ఉపయోగములేమి; అనుకూలత. విణ. ఉపయుక్తముగానిది. అనుపరి. సుంకరి. అనుపలబ్ధి. సం. లేమి; ప్రత్యక్షాది జ్ఞానము లేమి. [పాట. అనుపల్లవి. వా. పల్లవి తరువాత పాడెడి అనుపసూది. గుండునూది. అనుపాతకము. సం. బ్రహ్మహత్యాది మహాపాపపమాన పాపవిశేషము. అనుపానము. సం. అన్నముతోఁ గాని ద్రావ్యముతోఁగాని చేర్చి పుచ్చుకొనెడి పదార్థము.

అనుపాలనము. సం. పరిపాలించుట.
 అనుపాల్యము. సం. విణ. ఏలఁదగినది.
 అనుపు. ప్రయాణమై పోవువారికిఁ దోడు
 పంపుట; నుంకము. స. క్రి. ఆజ్ఞాపించు;
 పుచ్చు, పంపు.
 అనుప్రవేశము. సం. ప్రవేశించుట; జయిం
 చినవాని అభిప్రాయమునకు లాంగి
 యుండుట.
 అనుప్రాసము. సం. శబ్ద సామ్యము గల్గి
 యుండునట్లు చెప్పిన ఒక శబ్దాలంకా
 రము (అచ్చులు భిన్నముగా నున్నను
 వచ్చిన హల్లే మరల మరల వచ్చుట);
 సదృశము. [తొడు.
 అనుప్లవఁడు. సం. విణ. సహాయఁడు,
 అనుబంధకము. సం. వెక్కిళ్లు.
 అనుబంధము. సం. దోషోత్పత్తి; ప్రకృతి
 ప్రత్యయగమాదేశములు; నశించునది;
 ప్రకృతము ననుసరించుట; ప్రయోజన
 విశిష్టమై ఉపదేశమున నుండి తరువాత
 లోపించు వర్ణము; బంధము; ఆరంభము;
 లేశము; అభ్యాసము; బంధించుట; అను
 సరించుట; నిరంతర సంబంధము; తరు
 వాత నేర్పఁడెడి శుభాశుభములు; తరు
 వాతి సంబంధము; పుస్తకానుబంధము;
 దోషాభ్యాసము. (అనుబంధ చ శుష్ట
 యము - అధికారి, సంబంధము, విష
 యము, ప్రయోజనము)
 అనుబంధి. సం. వెక్కిళ్లు; దప్పి.
 అనుబంధుఁడు. సం. విణ. ముఖ్యుల నను
 సరించి యుండువాఁడు; శిశువు.
 అనుబింబించు. సం. ఆ. క్రి. ప్రతిఫలించు.
 అనుబోధము. సం. పరిమళము లోపించిన
 చందనాదులను ప్రయత్న విశేషముచే
 మరల పరిమళింపఁ జేయుట.
 అనుభవము. సం. ఎఱుక; అనుభవించుట;
 సాక్షాత్కారము, స్మరణమున కంటె
 నేఱయిన జ్ఞానము; ఇంద్రియములకుఁ
 దెలియుట; ప్రత్యక్షాది ప్రమాణముల
 చేత నేర్పఁడెడి జ్ఞానము.
 అనుభవించు. సం. స. క్రి. కుడుచు;
 భోగించు; అనుభవము నేయు; పొందు.
 అనుభావము. సం. భావమును దెలిపెడి

ముఖ వికాసము మొ॥; నిశ్చయము;
 ప్రభావము; తేజస్సు; సత్పురుషులకు
 సంబంధించిన మనో నిశ్చయము; అను
 భవము. [దగినది.
 అనుభావ్యము. సం. విణ. అనుభవంపఁ
 అనుభావణము. సం. ముచ్చటించుకొనుట.
 అనుభూతము. సం. విణ. అనుభవంపఁబడినది
 అనుభూతి. సం. అనుభవము.
 అనుమంత. సం. విణ. ఆమోదించెడి
 వాఁడు; సాక్షి; ఆమోదించువానివలె
 నుండెడి యాత్మ.
 అనుమంతిగాఁడు. మానుమంతునివంటి
 సామర్థ్యము గలుగుటచేత కుక్కకీయఁ
 బడిన పేరు.
 అనుమఁడు. మానుమానుఁడు.
 అనుమ. సం. అనుమానప్రమాణము.
 అనుమతము. సం. విణ. సమ్మతము;
 ఆమోదంపఁబడినది.
 అనుమతి. సం. ఆనుజ్ఞ, సమ్మతి, ఒడఁ
 బాటు; ఏకకళాహీనుఁడైన చంద్రుఁడు
 గల పౌర్ణమి. [ఒడఁబడు.
 అనుమతించు. సం. స. క్రి. సమ్మతించు;
 అనుమతుఁడు. సం. విణ. అనుమతి
 పొందినవాడు; అనుమతించినవాఁడు.
 అనుమరణము. సం. సహగమనము.
 అనుమానము. అపోహ; సంశయము. సం.
 అనుమానించుట, ఊహ, వ్యాప్యజ్ఞానము
 చేత వ్యాపకమునిశ్చయించుట; అట్టినిశ్చ
 యమునకుఁ గారణమైన ధూమాదికము;
 అనుమితకరణము, అనుమానప్రమాణము;
 ఒక అర్థాలంకారము. [ఊహించు.
 అనుమానించు. స. క్రి. సంశయించు. సం.
 అనుమతి. సం. అనుభవవిశేషము, ఊహ.
 అనుము. ఒప్ప. [మము.
 అనుములు. బ. నిష్పావము; ధాన్యవిశే
 అనుమేయము. సం. విణ. ఊహింపఁదగినది.
 అనుమోదనము } సం. సమ్మతించుట.
 అనుమోదము }
 అనుమోదించు సం. స. క్రి. సమ్మతించు.
 అనుమోదితము. సం. విణ. అనుమతము.
 అనుయోత్రికుఁడు. సం. విణ. వెంబడించు
 వాఁడు.

అనుయాయు. సం. విణ. ఆశుచరుడు ;
 అనుబంధుడు; సమానుడు.
 అనుయుక్తము. సం. విణ. ప్రశ్నింపఁ
 బడినది. [వాడు.
 అనుయోక్త. సం. విణ. ప్రశ్నించెడు
 అనుయోగము. సం. ప్రశ్నము, అడుగుట.
 అనుయోజ్యము. సం. విణ. ప్రశ్నింపఁ
 దగినది.
 అనురంజనము. సం. ప్రీతిపుట్టించుట,
 సంతోషపెట్టుట; ఆనురాగము.
 అనురక్తము. సం. విణ. ఆనురాగము
 గలది.
 అనురక్తి. సం. ఆనురాగము.
 అనురక్తుడు. సం. విణ. ఆనురాగము
 గలవాడు; ఆసక్తుడు.
 అనురతము. సం. విణ. అనురక్తిగలది.
 అనురతి. సం. అనురాగము.
 అనురతుడు. సం. విణ. అనురక్తుడు.
 అనురాగము. సం. ఆసక్తి; ఆత్మంతప్రీతి;
 కూరిని; స్నేహము. [ప్రేమించు.
 అనురాగించు. సం. అ.క్రి. ఆసక్తిచేయు;
 అనురాధ. సం. ఒక సత్కత్తము.
 అనురుద్ధము. సం. విణ. ఆపేక్షింపఁబడి
 నది; అనుసరింపఁబడినది; అడ్డఁబడినది.
 అనురుద్ధుడు. సం. విణ. ఆపేక్షించు
 వాడు; అనుసరించువాడు.
 అనురూపము. సం. యోగ్యత; రూప
 సామ్యము. విణ. సమానరూపము (గుణ
 ములు) గలది; తగినది.
 అనురోధము. సం. అనుసరించుట; పూజ్య
 లయు ఉపసలయు ఉద్దేశము నెఱవేర్చు
 వలెననెడి యిచ్చ; ఆసరోధము, అడ్డు.
 అనురోధించు. సం. స.క్రి. అనుసరించు.
 అనులాపము. సం. ఆడినమాటయేఆడుట;
 మాటిమాటికి జెప్పెడిమాట.
 అనులాపించు. సం. స.క్రి. చెప్పినదేచెప్ప
 అనులిప్తుడు. సం. విణ. చందనాదులు
 పూసికొనినవాడు.
 అనులేపకుడు. సం. అంగరాగమైనర్చ
 కొనువాడు; అనులేపనముచేయువాడు
 అనులేపనము. సం. గంధాదుల మైపుత;
 తత్సాధనమైన చందనము మొ.

అనులోమజుడు. సం. విణ. పై వర్ణము
 వానివలన క్రిందివర్ణముదానియందుఁ
 బుట్టిన కుమారుడు; సంకీర్ణజాతుడు.
 అనులోమము. సం. యథాక్రమము. విణ.
 యథాక్రమముగా నేర్పడినది; అనురూప
 ముగా నేర్పడినది, క్రమముననుసరించినది;
 అనుకూలము.
 అనువదించు. సం. స.క్రి. అనుసరించి
 చెప్ప; తద్దమాచేయు.
 అనువయించు. సం. స.క్రి. నేయు.
 అనువరి. విణ. ఉపాయశాలి.
 అనువత్సరము. సం. అధికఫలదమైన దా
 నాదుల కనుకూలముగా నుండు సంవత్సర
 విశేషము. [వచించు.
 అనువర్తించు. సం. స.క్రి. క్రమముగా
 అనువర్తనము. సం. అనురోధము; అనుస
 రించుట, అనువృత్తి.
 అనువర్తించు. సం. స.క్రి. అనుసరించు.
 అనువాకము. సం. వేదవిశేషము; గాన
 రహితమైన యొక ఋక్కు; ఋగ్వేద
 స్సామ మంత్రసమూహము; శస్త్రచునఁ
 బడు వేదాంశము.
 అనువాచనము. సం. అధ్యాపనము.
 అనువాచనియుడు. సం. అధ్యాపకుడు.
 అనువాదకము. సం. విణ. అనువదించునది
 అనువాదకుడు. సం. విణ. అనువదించు
 వాడు.
 అనువాదము. సం. పునరుక్తి, ఒకరు
 చెప్పినదాని ననుసరించి మరల జెప్పట ;
 కుత్తితమైన అర్థముగల వాక్యము ;
 తద్దమా. భాషాంతరీకరణము ; అను
 త్తానము కీర్తించుట.
 అనువారము. సం. అవ్య. మాటిమాటికి.
 అనువిధము. సం. విణ. సంబంధించి
 యున్నది; చేరియున్నది.
 అనువు. ఉపాయము ; విధము ; అవ
 కాశము; సాగను. విణ. ఉచితము ;
 తగినది; తగునట్లు; యుక్తము; అను
 కూలము; సిద్ధము.
 అనువుచేయు. స.క్రి. సిద్ధపఱచు.
 అనువుపడు. అ.క్రి. ఒప్పు; యుక్తమగు ;
 సరిపడు; ఏర్పడు; సానుకూలమగు.

అనువృత్తి. సం. అనుసరించుట; ఆమోదించుట; సేవించుట; అన్వయము; సమన్వయము; పూర్వసూత్రమునందలి పదము ఉత్తరసూత్రములోనికి అన్వయార్థము వచ్చుట.

అనుప్రజనము. సం. పైనమై వెళ్లుచున్న వానివెంటఁ కొంత దూరమేగుట.

అనుశయము. సం. దీర్ఘదేవుము; పశ్చాత్తాపము; పూర్వవైరిము; అనుబంధము. అనుశాసనము. సం. ఆజ్ఞ; ఉపదేశము; క్రియాధారమును దెలుపుట; నిరూపించుట; కర్తవ్యము నుపదేశించుట; అట్టిది గల శాస్త్రము.

అనుశాసి. సం. విణ. కర్తవ్యము నుపదేశించువాఁడు; దండించువాఁడు.

అనుశిష్టుఁడు. సం. విణ. ఉపదేశంపఁబడినవాఁడు; దండింపఁబడినవాఁడు.

అనుశీలనము. సం. మరల మరల సభ్యసించుట; మరల మరల సేవించుట; అసవరతము ఆచరించుట.

అనుశోకము. } శోకము; పశ్చాత్తాపము. } పము.

అనుశ్రుతము. వా. పరంపరగావచ్చినట్టిది అనుశ్రుతి. వా. వినికిడి, వదంతి.

అనుషంగము. సం. దయ; ఒకచోట నన్వయించిన యర్థములను ఇతరత్ర అన్వయించుట; ఆసక్తి; న్యాయము; ఒకయర్థముతోఁగూడిన ప్రవృత్తియందు మఱొకటిగూడ సిద్ధించుట.

అనుష్టుప్. సం. సరస్వతి; ఒక చందస్సు. అనుష్ఠాత. సం. విణ. అనుష్ఠించువాఁడు. అనుష్ఠానము. సం. అనుష్ఠించుట; శాస్త్రవిహిత కర్మాదులఁజేయుట; అనుశీలనము.

అనుష్ఠాపనము. సం. అనుష్ఠింపఁజేయుట. అనుష్ఠించు. సం. స.క్రి. చేయు; ఆచరించు; పఠించు.

అనుష్ఠితము. సం. శాస్త్రవిధిననుసరించి చేయఁబడిన కర్మ మే.

అనుష్ఠేయము. సం. విణ. జేఁడిమి లేనిది. అనుష్ఠుఁడు. సం. విణ. ఆలనుఁడు; నుండుఁడు.

అనుసంధానము. సం. అన్వేషణము; చింతనము; ధ్యానము; చేష్ట; ప్రయత్నము. అనుసంధించు. సం. స.క్రి. కూర్చు;నియమించు; బోధపరచుకొను.

అనుసరణము. సం. అనుసరించుట.

అనుసరించు. సం. స.క్రి. కూడవెళ్లు, వెంటఁబోవు; వెంటబడించు; ఒకరు చేయునట్లు చేయు; పోలు; క్రమమును పాటించు. [వెంటఁబోవువాఁడు.

అనుసరుఁడు. సం. విణ. అనుచరుఁడు; అనుసారము. సం. అనుసరణము.

అనుసారి. సం. విణ. అనుసరించువాఁడు. అనును. కఱ్ఱ మున్నగువానికి జేసెడి పొన్ను.

అనుస్మృతి. సం. అనుసరణము.

అనుస్మృతము. సం. విణ. ఎడతెగనిది; కూర్చుబడినది; నిత్యసంబంధము గలది.

అనుస్మారము. సం. నున్న, బిందువు.

అనుహారము. సం. పోలిక; పోలుట; సరి పోలుట.]

అనూకము. సం. కులము; కీలము; గత అనూచానుఁడు. సం. విచక్షణుఁడు; సాంగజేదాధ్యయనము గావించినవాఁడు; జేదార్థప్రవచన నిపుణుఁడు; వినయసంపన్నుఁడు.

అనూఢ. సం. పెండ్లిగాని పడుచు.

అనూఢుఁడు. సం. అవివాహితుఁడు.

అనూఢ్యము. సం. విణ. అనువదింపఁదగినది.

అనూనము. సం. విణ. వెలితిలేనిది;

పూర్ణము, సమగ్రము; సమస్తము.

అనూపము. సం. సముద్రము. విణ. జల

సమృద్ధిగల దేశము.

అనూరాధము. సం. అనూరాధానక్షత్రము

అనూరుఁడు. } సం. ఆరుణుఁడు, అనూరువు. } కూర్చునిసారథి.

అన్మజుఁపు. సం. శతుఁడు; హాసకాఁడు.

అన్మజుపు. సం. విణ. శతుఁడు; కుటిలము.

అన్మబి. } సం. విణ. అప్పు తీసిన

అన్మబుఁడు. } వాఁడు.

అన్మతము. సం. కృషి; మిథ్య; అబద్ధము;

కృషిజీవనము.

అనేకపము. సం. ఏనుగు, ద్విపము.

అనేకబారువులు. మి. అనేక బారువుల
యెత్తు.

అనేకము. సం. స. పెక్కు.

అనేకాంతము. సం. విణ. నియమము
లేనిది; నిశ్చితమైన ఫలములేనిది.

అనేకాగ్రత. సం. విణ. ఒక నిశ్చయము
లేకపోవుట.

అనేడముఁడు. సం. విణ. చెవిటియు
మూగయునైనవాఁడు; చెప్ప విని నేరని
శిశువు; శఠుఁడు.

అనేడుఁడు. సం. అవివేకి.

అనేహము(స్ను). సం. కాలము.

అనైకాంతికము. సం. అనేకాంతము.

అనైక్యము. సం. విక్యములేమి.

అనోకహము. సం. వృక్షము.

అన్పు. చూ. అంచు.

అన్పు. సం. ఆగ్రజాఁడు, క్షేప్రభ్రాత,
అన్పుయ్య; తిండి; వాత్సల్యముతోఁ
గూడిన సంబోధనమునందుపయుక్తము.

అవ్య. ఆశ్చర్య విపాదాదులఁ దెలు
పును; ప్రార్థనాద్యర్థమును దెలుపు వ్యతి
రేక క్రియలమీఁద అనుప్రయుక్తము.

అన్నన. అనగా, అనిన.

అన్నగంధి. సం. అమాశయరోగ విశే
షము. విణ. పక్వముగామింజేసి
అన్నమువంటి గంధముగలది. [కొజ్జ.

అన్నగళ(ళి). అ.ప్ర. నపుంసకుఁడు,
అన్నగళమాట. కటికవారల మాట.

అన్నదమ్ములు. బ. అన్నయను తమ్ముఁ
డును.

అన్నన్త. భార్యయొక్క సోదరుఁడు. అవ్య.
జౌరా; మిక్కిలి ఆశ్చర్యార్థకము.

అన్నన్నా. అవ్య. అన్నా, మిక్కిలి ఆశ్చ
ర్యార్థకము.

అన్నప్రాశనము. సం. ఆటవ నెలలో శిశువు
లకు అన్నము ముట్టించెడి యొక సంస్కా
రము.

అన్నపూర్ణ. సం. కాశీపురాధీశ్వరి.

అన్నభేది. వా. ఒక మందు దినుసు.

అన్నమయకోశము. సం. పంచకోశము
లలో మొదటిది, స్థూలదేహము,

అన్నమువలనఁ బుట్టి అన్నముచే వృద్ధి
సందెడి దేహము.

అన్నమయము. సం. విణ. అన్నవికార
మైనది; మనస్సు.

అన్నము. సం. ధాన్యము ; వంటకము,
ఉడికించిన బియ్యము, కూడు. విణ.
తినఁబడి(డు)నది; తినునది; భూమి.

అన్నయ్య. క్షేప్రభ్రాత, ఆగ్రజాఁడు.

అన్నశాంతి. వా. అన్న దానముచేఁ దృప్తి
పఱచుట.

అన్ననూక్తము. సం. అన్నమును అన్న
దానమును స్తుతించు వేదమంత్ర సము
దాయ విశేషము.

అన్నా. అవ్య. జౌరా, ఆశ్చర్యార్థకము.

అన్నాదమ్ములు. బ. అన్నదమ్ములు.

అన్నాదుఁడు. సం. విష్ణువు. విణ. అన్నము
దినువాఁడు.

అన్ని. అల్లిక మొదలు. స. అంతి సంఖ్య
గలవి; అన్నియు, సమస్తము.

అన్నింటి తిండికాఁడు } అన్నిదేవుఁడు.

అన్నిదినువాఁడు

అన్ను. ఆఁడుది; మైమఱపు.

అన్నుకొను. అ. క్రి. పరివశమగు; చొప్పు.

అన్నుకొలుపు. ప్రే. పారవశ్యమునొందించు

అన్నువ. ఆఁడుది. విణ. నూత్నము;
సన్నము; పిన్న; పిన్నవాఁడు.

అన్నువబ్రహ్మచారి. మి. మనోహరుఁడైన
బ్రహ్మచారి.

అన్నువు. ఆఁడుది; మైమఱపు.

అన్నైకాఁడు } విణ. అన్యాయము చేయు
అన్నైకారి } వాఁడు.

అన్నైము. అన్యాయము. స. అన్యము.

అన్ను. స. క్రి. అనువు, అంచు.

అన్ను. అ. క్రి. అనుము, ఒప్పు.

అన్య. సం. పరకీయ నాయక; ఇతర(త్వీ);
విలక్షణ.

అన్యతమము. సం. విణ. అనేకములో
నిర్ధారితమైన ఒకటి; భిన్నతమము.

అన్యతరము. సం. విణ. రెంటిలో నిర్ధారిత
మైన ఒకటి; భిన్నతరము; అన్యము.

అన్యత్ర. సం. అవ్య. మఱియొకచోట.

అన్యథా. సం. అవ్య. మఱియొకవిధముగా.

అన్యధాకరించు. సం. స. క్రి. మీఱు, మఱొకవిధముగాఁజేయు, వేఱుచేయు, వ్యతిరేకముచేయు. [అగుట, చెడుట. అన్యధాకరించు. సం. మఱియొక విధముగా అన్యధాత్వము. సం. వేఱొక విధముగా అగుట, వ్యతిరేకము.

అన్యధానిధి. సం. మఱియొక విధముగా నిధించుట, కాగణత్వ ప్రతిబంధకదోషములలోనొకటి. [సంబంధించినది.

అన్యదీయము. సం. విణ. ఇతరుని(ల)కు అన్యము. సం. స. మఱియొకటి; వేఱయినది; సమానము, సాటి.

అన్యాయశ్ర(క్ష)ము. సం. విణ. మఱియొక దానిని జోలినది. [కొని చెప్పట.

అన్యాయము. సం. ఒకటిని నెపముచెట్టు అన్యాయము. సం. న్యాయము లేమి; ఔచిత్యములేమి; అయ్య క్తత; ఆసంగతత. విణ. అన్యాయ్యము. [లేనిది.

అన్యాయ్యము. సం. విణ. న్యాయము అన్యార్థము. సం. ఇతరుని(ల)కొఱకు. విణ. ఇతరుని(ల)కొఱకైనది.

అన్యాయుడు. సం. స. మఱియొకఁడు, ఇతరుఁడు; సమానుఁడు.

అన్యాయము. సం. విణ. లోపములేనిది, సంపూర్ణము. [లక్షకారము.

అన్యోన్యము. సం. పరస్పరము; ఒక ఆర్థా అన్యోన్యాభావము. సం. ఒకదానియందు మఱొక దానికేగల లేమి.

అన్యోన్యాశ్రయము. సం. పరస్పరము (ఒకదాని నొకటి) ఆశ్రయించుకొని యుండుట, ఒకదోషము.

అన్యకు. సం. విణ. వెంబడించువాఁడు, అన్యకుఁడు [అనుచరుఁడు.

అన్యక్షము. సం. విణ. ప్రత్యక్షము; వెంబడించునది.

అన్యయమగు. సం. అ. క్రి. వర్తించు, సరిపడు; బోధపడు, తెలియు.

అన్యయము. సం. వంశము, కులము; వంశపరింపర; పాండిక, పదములపాండిక, భావమునకనుకూలముగ పదములను జేర్చుట; కార్యములైన వానియందు ఉపాదానముగా (కారణరూపేణ) అను

వర్తించుట; ఆధ్యస్తములైనవానియందు అధిష్ఠానరూపేణ విరాజిల్లుట; కారణమైనది యున్నచే కార్యమైనది యుండుట. అన్వయించు. సం. స. క్రి. భావానుకూలముగా పదములను కూర్చు; భావమును వివరించు.

అన్వర్థము } సం. విణ. యథార్థము, అన్వర్థము } సార్థకము, అర్థముననుసరించినదియు పుష్కలత్తిగలదియునగు శబ్దము.

అన్వయాయము. సం. గోత్రము, వంశము, అన్వయాయము. సం. ముఖ్యమైనదియుండఁగా ఆప్రధానమైనదానిని స్పృశి(సిద్ధి).

అన్వాదేశము. సం. అనువాదము, అనుకథనము; చెప్పిన దానినే వేఱురీతిఁజెప్పట; మరలఁజెప్పఁబడిన పదార్థము; ఒకపని చేయుటకు స్వీకరింపఁబడినవానిని మఱియొక కార్యము చేయుటకు మఱలఁజెప్పట. [విశేషము.

అన్వాధేయము. సం. సార, స్త్రీ ధన అన్వాహార్యము. సం. దర్శకార్థము; మాసికక్రాద్ధము.

అన్వితము. సం. విణ. కూడుకొనినది; అన్వయింపఁబడినపదము మొ||; పరస్పర సంబంధముగలది.

అన్విష్టము. సం. విణ. వెదకఁబడినది. అన్విక్ష-ణము. సం. వెదకుట; వేదవాక్య శ్రవణానంతరము తదర్థనిశ్చయార్థము తదర్థ పర్యాలోచనము.

అన్వితము. సం. విణ. కూడుకొనినది. అన్వేషణ-ము. సం. వెదకుట; తత్త్వానుసంధానము; నష్టద్రవ్య దర్శనమునకై కాని తత్త్వాప్తికై కాని చేయుప్రయత్నము. [కుట.

అన్వేషము. సం. అనుసంధానము; వెద అన్వేషించు. సం. స. క్రి. అన్వేషణము చేయు. [బడినది.

అన్వేషితము. సం. విణ. అన్వేషింపఁ అన్వేష్ట. సం. విణ. అన్వేషించువాఁడు, వెదకఁడివాఁడు.

అప. తల్లి; తండ్రి; అక్క; పేరువివర చేర్పఁబడు పదములలో నొకటి. . .

అపంచీకృతము. సం. విణ. పంచీకరణము చేయఁబడినది, ఆ కా కా ది నూత్న భూతము.

అపక. అగప.

అపకర్మ. సం. దుష్కర్మ; తొలఁగించుట.

అపకర్తము. సం. తగ్గుదల, హీనదశ.

అపకారము. సం. కీడు; ద్వేషము; అత్యాచారము. వాడు.

అపకారి. సం. విణ. అపకారముచేయు

అపకీర్తి. సం. చెడుపేరు, దుర్యశము.

అపకృతము

అపకృతి } సం. అపకారము.

అపకృతుడు. సం. విణ. అపకారము గావింపఁ బడినవాడు.

అపకృష్టము. సం. విణ. అధమము; నింద్యము; పాపము; అపశబ్దము; ఆకర్షింపఁబడినది; పరనూత్రమునండి పూర్వనూత్రాన్వయమునకై గ్రహింపఁ బడినది; ఉచిత కాలమునకు ముందే చేయఁబడినది.

అపక్రమము. సం. పాటిపోవుట; క్రమము తప్పట; క్రమములేమి. విణ. క్రమము తప్పినది.

అపక్రమించు. సం. ఆక్రి. పాటిపోవు. అపక్రియ. సం. అపకారము; విపరీతప్రక్రియ. రింపు.

అపక్రోశము. సం. నింద; జుగుప్స; బెడ అపక్వము. సం. పండనిది; వండనిది; పచ్చిది; సిద్ధముకానిది.

అపఖ్యాతి. సం. అపకీర్తి.

అపగ. సం. నది.

అపగతము. సం. విణ. పోయినది; పాటి పోయినది; మరణించినది.

అపగమము. సం. పోవుట; తొలఁగుట; రాలుట; భంగము, చెడుట.

అపమనము. సం. శరీరము; ఆవయవము అపఘాతము. సం. దుష్ప్రభు కారణము గాఁగల మరణము; హత్య.

అపచయము. సం. హాని; అపహరించుట; తగ్గుట, వ్యయము; పూజ.

అపచాయితుడు. సం. విణ. పూజింపఁ బడినవాడు.

అపచారము. సం. అహితము గావించుట; అపధ్యము నేవించుట; వినాశము; కర్తవ్య కర్మలోపరూపమగు దోషము.

అపచితము. సం. పూజింపఁబడినది; హీనము; ఆవయవలోపముగలది; క్షీణించినది; వ్యయించినది.

అపచితి. సం. పూజ; ప్రాయశ్చిత్తము; వ్యయము; హాని; నాశము.

అపచితుడు. సం. విణ. పూజింపఁబడిన వాడు.

అపజయము. సం. ఓటమి.

అపటుడు. సం. విణ. గోగి; పటుత్వము లేనివాడు.

అపటువు. సం. విణ. అపటుడు; పటుత్వములేనిది. మైన తలగడ.

అపతల్యకము. సం. అర్థచంద్రాకార అపతేక. సం. ఈచుక పోయిన ఆవుమొ.

అపత్నికుడు. సం. భార్యలేనివాడు; దగ్గు భార్య లేనివాడు.

అపత్యము. సం. సంతానము.

అపత్రప. సం. సిగ్గు, పరులవలనఁ గలిగిన లజ్జ; సిగ్గు లేని స్త్రీ.

అపత్రపుడు. సం. విణ. సిగ్గులేనివాడు.

అపత్రపిష్టువు. సం. విణ. సిగ్గురి, లజ్జా కీలుడు. లేనిది.

అపథము. సం. తప్పవ్రోవ. విణ. వ్రోవ అపథ్యము. సం. విణ. అహితమైన ఆహారము విహారము మొ.

అపదాంతరము. సం. సామీప్యము. విణ.

అపదానము. సం. పరిశుద్ధాచరణము,

మంచి నడవడి.

అపదిశము. సం. విమూల, రెండుదిక్కుల నడుము, విదిక్కు.

అపదూఱు. మి. అపనింద.

అపదేశము. సం. లక్ష్యము; నెపము, మిష, స్వరూపాచ్ఛాదనము; ఉపదేశము.

అపధ్వని. సం. అపస్వరము. విణ. అపస్వరముగలది.

అపధ్వస్తము. సం. నిందింపఁ బడినది; విడిచిపెట్టఁబడినది.

అపధ్వస్తుడు. సం. విణ. ఆతిదురాచారుడు; తిరస్కరింపఁ బడినవాడు.

అపసమృతము (సమృత). మి. అవిశ్వాసము; అనుమానము.

అపసయనము. సం. తొలగించుట; దూరీకరించుట.

అపసయము. సం. కీడు; తొలగించుట; దుష్టనీతి.

అపసయించు. సం. స.క్రి. తొలగించు; అపనంద. సం. మోసినదూఱు, అభిశాపము

అపనీతము. సం. విణ. తొలగింపబడినది.

అపనుత్తి. సం. తొలగించుట; పోగొట్టుట

అపనుదము. సం. విణ. తొలగించునది; పోగొట్టునది.

అపనెవము. మి. అపదూఱు, నింద.

అపనోదనము. సం. తొలగించుట; ఖండించుట. విణ. ఖండించునది; తొలగించునది

అపనోదము. సం. తొలగించుట; ఖండించుట. [చదువుట; తప్ప.

అపపాఠము. సం. తప్పపాఠము; తప్ప అపపాడి. మి. అన్యాయము.

అపపాత్రుడు } సం. వెలిజేయబడిన
అపపాత్రుడు } వాడు.

అపప్రథ. సం. అపఖ్యాతి.

అపభంశము. సం. అపశబ్దము, భాషాభేదము, గ్రామ్యభాష; బాణుట.

అపమానము. సం. అపమానము.

అపమార్గము. సం. తప్పవ్రోవ.

అపమిత్యకము. సం. ఋణము; కుదువయుంచి యెరువు తెచ్చుకొన్నది.

అపమృత్యువు. సం. దుర్మరణము.

అపయశము. సం. అపకీర్తి. విణ. కీర్తిశేనిది.

అపయశస్సు. సం. అపకీర్తి.

అపయానము. సం. పాటిపోవుట.

అపర. సం. పడమర; అపగవిద్య. స ఆన్యస్త్రీ.

అపరంజి. మేలిమిబంగారము.

అపరకర్మ (క్రియ). సం. ఉత్తరక్రియ, మృతుని ఉద్దేశించి చేసెడికర్మ, అంత్యేష్టి.

అపరపక్షము. సం. కృష్ణపక్షము.

అపరభాగము. సం. ఉత్తరభాగము

అపరము. సం. ఏనుగు వెనుకభాగము;

శేషభాగము. విణ. భిన్నము, ఇతరము; విరోధి; వెనుకది; తరువాతిది; ఈవలిది; తక్కువది; కార్యము; దేశకాలముల యందు కడపటిది.

అపరరాత్రము. సం. రాత్రిశేషము, తెల్లవాఱు జాము. [మైన విద్య.

అపరవిద్య. సం. బ్రహ్మవిద్యకంటె భిన్న

అపరస్పరము. సం. మిథునము; ఎడతెగని క్రియ. విణ. ఎడతెగనిక్రియగలది.

అపరాబృఖుండు. సం. విణ. పెడమొగము పెట్టనివాడు.

అపరాజిత. సం. దుర్గ, పార్వతి; తక్కిలి; విష్ణుకాంత; సోమేద; నవమీ శేషముతోఁగూడిన దశమి (విజయదశమి)

యందు పూజింపఁదగిన దేవీమూర్తి విశేషము; ఈశాన-మూల.

అపరాజితము. సం. ఇంద్రుని రథము.

అపరాజితుడు. సం. విష్ణువు; ఒక రుద్రుడు; ఈశానుడు. విణ. ఓటమిశేనివాడు.

[రాత్రము. అపరాతిరి. మి. గ్రా. అర్ధమశ్యు, అర్ధ

అపరాధ్యపృథక్కుడు. సం. విణ. గుటితప్పిన బాణముగలవాడు.

అపరాధ్యుడు. సం. విణ. అపరాధి.

అపరాధము. సం. తప్పు, నేరము, అకార్యము.

అపరాధి సం. విణ. అపరాధముగలవాడు.

అపరాలు. బ. కందులు పెసలు మున్నగు పయర ధాన్యము.

అపరావతారము. సం. మాఱురూపము నొందినది; మఱొక అవతారము.

అపరాహ్ణ (హ్ణ) తనము. సం. విణ. అపరాహ్ణమునఁ గలిగినది; అపరాహ్ణమందైనది.

అపరాహ్ణము. సం. రెండుగా విభజింపబడిన పగటిలో చివర (ఉత్తర) భాగము;

మధ్యాహ్నంతర కాలము; మూడుగా విభజింపబడిన పగటిలో మూడవ భాగము; అయిదుగా విభజింపబడిన పగటిలో నాల్గవభాగము.

అపరిగ్రహము. సం. స్వీకరింపమి, కూడఁబెట్టకుండుట.

అపరిచితము. సం. విణ. పూర్వమెఱుంగఁ బడనిది; పూర్వము అభ్యసించఁబడనిది. అపరిచితుఁడు. సం. విణ. పరిచయము లేనివాఁడు.

అపరిచ్ఛిన్నము. సం. విణ. దేశకాల వస్తు పరిచ్ఛేదరహితము, సదా సర్వత్ర సర్వరూపమై భాసిల్లునది, దేశకాల వస్తుస్థితిస్థానమగుటంజేసి దేశకాలవస్తువులు లేక విరాజిల్లెడి కేవలవైతస్యము, ఆత్మ, బ్రహ్మము.

అపరిపక్వము. సం. విణ. చక్కఁగా పక్వముగానిది.

అపరిమితము. సం. విణ. పరిమితములేనిది, అమితము, కొలఁదిలేనిది.

అపరిహార్యము. సం. విణ. పరిహరింప (విడువ) నలవిగానిది.

అపరూపము. సం. విణ. వికృతరూపము; అద్భుతము; ప్రశంసితరూపము.

అపరోక్షము. సం. ప్రత్యక్షము; విషయేంద్రియసన్నికర్షముచే నేర్పడిన జ్ఞానము. విణ. ఇంద్రియములకు గోచరమగునట్టిది; స్వయంప్రకాశము, ఆత్మ, బ్రహ్మము.

అపర్వ. సం. పార్వతీశబ్ద (తపస్సుచేయు నపుడు ఆకులుగూడ తిననిది).

అపర్యాప్తము. సం. విణ. అపరిమితము; అసమర్థము; చాలనిది. [క్రొత్తది.

అపర్యుపితము. సం. అప్పుడు ఏర్పడినది, అపలపించు. సం. స. క్రి. అపలాపించు.

అపలాపము. సం. మఱుగుమాట, మోస పుణ్యము; ఉన్నదానిని లేదనుట; ఎఱిగినది కప్పిపుచ్చుట; క్షేమ.

అపలాపించు. సం. స. క్రి. కప్పిపుచ్చుచెప్ప; తక్కువపఱచు; నిరసించు; నిందించు. [రానియనిది.

అపలితంకరణము. సం. విణ. ముదిమిని అపవదించు. సం. స. క్రి. అపవాదము చేయు.

అపవనము. సం. తోట.

అపవరకము. సం. లోఁగది, పడకటిల్లు; దీపపుగ్గాను.

అపవర్గము. సం. మోక్షము; త్యాగము; శేషము; సమాప్తి.

అపవర్ణనము. సం. దానము; మోక్షము; త్యాగము.

అపవాదము. సం. నింద, అపకీర్తి; మిథ్యావాదము; విశేషవిధి; విశ్వాసము; అజ్ఞా; మిథ్యయైనదానిని త్రొసిపుచ్చుటకై చేయునట్టి ఉపదేశవిశేషము; రజ్జువివర్తమైన సగ్గుము రజ్జుమాత్రమైనట్లు వస్తు (ఆత్మ) వివర్తమైన అవస్తువు (అనాత్మ) వస్తుమాత్రమై యుండుట; బాధకము; నిరసించుట. [మఱుగు.

అపవారణము. సం. తిలొధానము; అపవారితకము. సం. అప్రకటము, అప్రకాశము.

అపవారితము. సం. విణ. మఱుగుపడినది.

అపవిత్రము. సం. విణ. దూషితము; అపరిశుద్ధము.

అపవిత్రుఁడు. సం. విణ. శౌచాదులు నిర్వర్తించుకొననివాఁడు.

అపవిధ్దుఁడు. సం. విణ. నిరాకరింపఁబడిన వాఁడు; వదలివేయఁబడినవాఁడు.

అపవ్యపాయుఁడు. సం. విణ. నిరపాయుఁడు.

అపశకునము. సం. దుశ్శకునము.

అపశదుఁడు. సం. విణ. నీచుఁడు, హీనుఁడు

అపశబ్దము. సం. తొచ్చెపుమాట, కాస్త్ర శిక్షితముగాని శబ్దము, అప్రభంశము.

అపష్టువు. సం. కాలము. విణ. ప్రతికూలము

అపసడి. మి. అపనింద.

అపసదుఁడు. సం. విణ. నీచుఁడు; అనులోమజుఁడు.

అపసరణము } సం. తొలఁగుట.

అపసరము } అపసరిల్లు. సం. అ. క్రి. తొలఁగు.

అపసర్జనము. సం. మోక్షము; త్యాగము; దానము; వధ.

అపసర్పుఁడు. సం. గూఢచారుఁడు.

అపసవ్యము. సం. పితృతీర్థము; శరీరమున కుడిభాగము. విణ. ప్రతికూలము; విపరీతము.

అపసారణము } సం. త్రొసివేయుట,

అపసారము } తొలఁగించుట.

అపసారితము. సం. విణ. దూరము చేయఁబడినది,

అపనిద్ధాంతము. సం. ఒక దోషము, సిద్ధాంతము చేసికొనిన దానినుండి తప్పుకొనుట. [రథావయవము. అపస్కరము. సం. చక్రముకాక మిగిలిన అపస్పాతుడు. సం. విణ. మృతుని ఉద్దేశించి స్నానము చేసినవాడు; సంస్కారార్థము స్నానము గావింపబడిన మృతుడు (శవము). అపస్నానము. సం. మృతుని ఉద్దేశించి చేయుస్నానము; శవస్నానము; స్నానముచేయఁగా మిగిలిన నీరు; స్నానావశిష్ట జలస్నానము. అపస్మరము. సం. మూర్ఛ; తెఱపు మఱపు మాటలు, వెట్టి. అపస్వరము. సం. తప్పజెప్పిన స్వరము. అపహతము. సం. విణ. నశింపఁజేయఁబడినది. అపహతి. సం. నాశనము. అపహము. సం. విణ. నశింపఁజేయునది. అపహరణము. సం. దొంగిలించుట; అన్యాయముగాఁ దీసికొనుట; పోఁగొట్టుట. విణ. అపహరించునది. అపహరము. సం. విణ. అపహరించునది. అపహరించు. సం. స. క్రి. అపహరణము చేయు. అపహర్త. సం. విణ. అపహరించువాడు. అపహనించు. సం. అ. క్రి. అకారణముగా నవ్వ. స. క్రి. గేలిచేయు. అపహనితము. సం. దేహమద్రువ కన్నీరు కాఱ నవ్వెడి నవ్వు. అపహస్తము. సం. గొంటుటకు మెడమీద వేయఁబడినచేయి. అపహస్తతుడు } సం. విణ. మెడమీద అపహస్తతుడు } చేయి వేసి గంటివేయఁబడినవాడు. [వాడు. అపహతకుడు సం. విణ. అపహరించు అపహరము. సం. తగ్గుదల; హాని; అపహరణము; చౌర్యము; కప్పిపుచ్చుట; ధనస్వామికి ప్రయోజనము లేని వ్యయము; నాశము. అపహస(న్య)ము. సం. అపహసించుట; పరిహాసకము, వేళాళాశము.

అపహుతము. సం. తప్పగా చేయు హోమము. [బడినది. అపహ్నుతము. సం. విణ. అపహరింపఁబడు అపహ్నుతము. సం. ఒక అర్థాలంకారము; అపలాపము. అపహ్నువించు. సం. స. క్రి. మర్మపెట్టు. అపహ్నుతి. అపలాపము, అపహ్నువము. అపాంక్తు(క్తు)డు } సం. సజ్జన పంక్తి అపాంక్తయుడు } భోజనా నర్హుడు (దొంగ, నాస్తికుడు, పతితుడు మొ). అపాంగము. సం. కడకన్ను; బొట్టు. అపాంపతి. సం. సముద్రుడు; వరుణుడు. అపాకరణము. సం. తీర్పుట; తొలగించుట; నిరాకరించుట; దూరము చేయుట. అపాకరించుట. సం. అపాకరణము. అపాకృతము. సం. విణ. అపాకరింపఁబడినది, తొలగింపఁబడినది. అపాక్కు. సం. అవాక్కు. అపాచి. సం. అనాచి. అపాటవము. సం. రోగము; జడత్వము. విణ. అసమర్థము. అపాత్రము. సం. విణ. అపాత్రుడు. అపాత్రీకరణము. సం. పాపవిశేషము (నిందితులనుండి ధనమును గైకొనుట, వాణిజ్యము, శూద్రసేవ, అసత్యభావణము). అపాత్రుడు. సం. విణ. నిందితుడు; అయోగ్యుడు; దానాదియోగ్యతలేనివాడు; విద్యాతపోరహితుడు. అపాదానము. సం. ఎందుండి పాయనో ఆది. [వాయుచేష్ట. అపాననము. సం. ప్రశ్వాస, అపాన అపానము. సం. మలద్వారము, మూడి; అందుండువాయువు; ముఖనాసికలనుండి లోపలఁ బ్రవేశించు వాయువు. అపాపము. సం. విణ. పాపరహితము. అపాపవిద్ధము. సం. విణ. పాపముచే కొట్టు వడనిది, అత్మ, బ్రహ్మము. అపామార్గము. సం. ఉత్తరేణు. అపాయము. సం. విశేషము, తొలగలు;

చలనము, పోకడ; హాని, చెడుపు, నాశము; విడదీయుట.
 అపాయి. సం. విణ. చలనము గలది.
 అపారము. సం. ఈవలి యొడ్డు. విణ. దరి లేనిది; ఆగాధము; అంతములేనిది, హద్దు లేనిది; దాటరానిది.
 అపార్థము. సం. తప్పర్థము. విణ. అర్థము లేనిది; వ్యర్థము.
 అపావృతము. సం. విణ. తెలుపబడినది; స్వతంత్రము. [నది.
 అపావృత్తము. సం. పొద్దాడినది; మఱలి అపాశ్రయము. సం. మధ్యభాగము.
 అపాశ్రయుడు. సం. విణ. ఆశ్రయించు; నిరాశ్రయుడు.
 అపావనము. సం. వధ; తొలగించుట.
 అపాస్తము. సం. విణ. నిరసింపబడినది.
 అపిధానము. సం. కప్పట; కప్ప; మఱుగు; ఆచ్ఛాదనసాధనము.
 అపినద్దము. సం. విణ. ధరింపబడినది.
 అవుంస్క. సం. మగడులేనిస్త్రీ.
 అవుడు. అప్పడు, తత్కాలము.
 అవుత్రకుడు. సం. అవుత్రుడు, సంతతి లేనివాడు.
 అవునర్చవము. సం. తిరుగ (మఱల) పుట్టము; మోక్షము. విణ. ముక్తినిొందినది.
 అవురూపము. విణ. అడుగు.
 అవుష్పఫలదము. సం. పూవకయే ఫలిం చెడి పనస మేడి మొ. [భక్ష్యము.
 అపూపము. సం. అప్పము; పిండివంట; అపూర్వము. సం. ఈశ్వరాధిష్ఠితము నూత్నావస్థాపన్నమునైన కర్మచేగలిగిడి అదృష్టము, శాస్త్రవిహితములు శాస్త్రనిషిద్ధములునైన కర్మలచే నేర్పడునవియు కాలాంతరమునగలుగునవియు గుఱుదుఁగుములకు కారణమైనవియునగు పుణ్యపాపములు. విణ. మున్నెన్నడును తెలియబడనిది; అదృశ్యము; పూర్వదిగ్దేశకాలములకు నేఱయినది. కారణములేనిది; అధ్యస్తములైన అన్నింటికీ తానె కారణమై తనకు కారణమనునది లేక విరాజిల్లునది, ఆత్మ, బ్రహ్మము.

అపూర్వత. సం. శబ్దప్రమాణముచేఁగాక (బ్రహ్మము) ప్రమాణాంతరములచే నెఱుఁగబడనిదిగా నుండుట; వడ్లంగములలో నొకటి.
 అపూర్వవాది. సం. మీమాంసకుఁడు.
 అపేక్ష. సం. కోరిక; అనుసరించుట; అనురాగము. [రించు.
 అపేక్షించు. సం. స. క్రి. కోరు; అనుసరింపజేయు. సం. కణ. కోరబడినది.
 అపేక్ష్యము. సం. ఆపేక్షణీయము, కోరదగినది.
 అపేతము. సం. విణ. తొలగినది.
 అపేయము. సం. విణ. త్రాగఁగూడనిది.
 అపోగండుడు. సం. విణ. వికలాంగుడు.
 అపోసానము. అపోశనము.
 అపోహనము. సం. స్మృతిజ్ఞానములు మఱుగువడుట
 అపోహము. సం. త్యాగము, విడుచుట; ఆతద్వ్యవృత్తి; విపరీతముగా ఊహించుట; అపోహనము.
 అపోహముపుచ్చు. త్రోసిపుచ్చు; పోగొట్టు
 అపారుషేయము. సం. విణ. పురుషప్రణీతము గానిది, వేదము.
 అప్త. అపుడు.
 అప్త. తల్లి; తండ్రీ; అక్క, జ్యేష్ఠభగిని; స్త్రీపురుషుల పేళ్ళుతుదిని జెప్పబడు పదములలో నొకటి. అవ్య. అప్పా.
 అప్సగించు. స. క్రి. ఒకరియధీనముచేయు; ఒప్పగించు, పదిలముగా కాపాడుమని యొప్పగించు.
 అప్సగింత. ఒప్పగింత, అర్పణము.
 అప్సచి. అప్పచ్చి; ఒకబాలక్రీడ.
 అప్సచ్చి. అపూపము, భక్ష్యవిశేషము.
 అప్పటము. విణ. కలపడములేనిది, అచ్చము.
 అప్పటి. అవ్య. మరల.
 అప్పటిది. విణ. ఆకాలమునకు సంబంధించినది. [ధించినవాడు.
 అప్పటివాడు. విణ. ఆకాలమునకు సంబంధించినవాడు.
 అప్పడము. పర్పటము, భక్ష్యవిశేషము.
 అప్పణ. ఆనతి, అజ్ఞ.
 అప్పతి. సం. వరుణుడు.
 అప్పన. అనుమతి, అజ్ఞ; కానుక.

అప్పనము. అప్పగింత; అర్పణము; కానుక; పన్ను.

అప్పనసేయు. స. క్రి. అప్పగించు.

అప్పప్ప. అవ్య; ఆశ్చర్యార్థకము.

అప్పము. గుడావూపము, భక్త్యవిశేషము.

అప్పళము. అప్పడము; చఱపు, ఆసాఫలనము; కీఘము.

అప్పళములు. బ. బాలక్రీడావిశేషము.

అప్పళించు. స. క్రి. చఱచు; ఆక్రమించు;

కప్ప; గ్రహించు; తుడుచు; ముత్తు;

స్పృశించు. ఆ. క్రి. యత్నించు, పూను;

ఉద్రేకించు. ?

అప్పళింత. చఱపు; అప్పళించుట.

అప్పనము. చిన్న నీటికాలున. అవ్య.

ఎల్లపుడు. [యుక్తసంబోధనార్థకము.

అప్పా. అవ్య. ఆశ్చర్యార్థకము; వాత్సల్య

అప్పాట. ఆనమయముననే.

అప్పిచ్చువాడు. విణ. ఉత్తమర్ణుడు.

అప్పిత్రము. సం. అగ్ని.

అప్పీలు. ఇం. న్యాయసభవారివిచారణకై చేసేది నిన్వపము.

అప్పే. ఋణము. సం. ఉదకము.

అప్పడు. తత్కాలము; ఆ సమయమున.

అప్పలకాపు. అప్పపుచ్చుకొన్న వాడు;

అప్పలపోతు. అభయర్ణుడు.

అప్పలవాడు. అప్పిచ్చువాడు.

అప్పలు. సం. బ. నీళ్లు.

అప్పపడు. ఆ. క్రి. ఋణపడు, బాకీపడు.

అప్పసప్పులు. బ. అప్పలు, బాకీలు.

అప్పయము. సం. లయము.

అప్రకాండమి. సం. పొద, గుల్మము.

అప్రకాశము. సం. పరోక్షము; ప్రకాశము లేమి; ప్రకటముకానిరీతి; ఏకాంతము. విణ. ప్రకాశములేనిది; అదృశ్యము; రహస్యము. [రసది.

అప్రగణము. సం. విణ. ఆకులము, చెడి

అప్రజ్ఞము. సం. విణ. తెలిసికొననిది.

అప్రతర్క్యము. సం. విణ. అనూహ్యము,

లింగాదులులేమింజేసి ఆనమానప్రమాణ

ముగత గోచరముగానిది, ఆత్మ,

బ్రహ్మము. [విణ. ప్రతిక్రియలేనిది.

అప్రతీ (తి) కారము. సం. ప్రతిక్రియలేమి.

అప్రతివత్తి. సం. ఏమియును తోచక పోవుట; అర్థముచేసికొనలేకపోవుట.

అప్రతిమము. సం. విణ. సాటిలేనిది.

అప్రతిముడు. సం. విణ. సాటిలేనివాడు.

అప్రతిష్ఠ. సం. అపఖ్యాతి, అగౌరవము.

అప్రతిష్ఠము. సం. విణ. ఆధారములేనిది;

ఇతరముపై ఆధారపడనిది, ఆత్మ,

బ్రహ్మము.

అప్రతిహతము. సం. విణ. అడ్డులేనిది.

అప్రత్యక్షము. సం. విణ. అగపడనిది,

ఇంద్రియగోచరముగానిది.

అప్రదక్షిణము. సం. ఎడమ ప్రక్కగా

చుట్టివచ్చుట.

అప్రధానము. సం. విణ. ప్రధానము

కానిది; గౌణము. [వాడు.

అప్రమత్తుడు. సం. జాగరూకత గల

అప్రమాణము. సం. విణ. ప్రమాణము

కానిది; ప్రమాణములేనిది (ప్రతిస్మృతి

విరుద్ధమైన వాక్యము మొ).

అప్రమోదము. సం. జాగరూకత.

అప్రమేయము. సం. విణ. పరిమితచేయ

శక్యముగానిది, ఆపరిచ్ఛిన్నము; ఇట్టిదని

నిర్ణయింపనలవిగానిది; ఏ ప్రమాణము

చేతను ఎఱుగఁబడనిది, స్వయంప్రకా

శము (ఆత్మ, బ్రహ్మము).

అప్రయత్నము. సం. ప్రయత్నములేమి.

అప్రయోజకుడు. సం. విణ. పనికిమాలిన

వాడు.

అప్రవృత్తి. సం. ప్రవృత్తిలేమి.

అప్రశస్తము. సం. విణ. కాస్త్రవిహితము

కానిది; దుష్టము, నిందితము.

అప్రసక్తము. సం. విణ. ప్రసక్తిలేనిది.

అప్రస్తుతిప్రశంస. సం. ఒక అర్థాలంకారము

అప్రస్తుతము. సం. విణ. ప్రకృతము

ననుసరింపనిది.

అప్రస్తుతవాది. సం. ప్రకృతమునకుసంబం

ధింపని మాటలాడువాడు.

అప్రహతము. సం. విణ. బీడు, దున్నని

నేల; నూతన వస్త్రము.

అప్రాకృతము. సం. విణ. అసామాన్యము;

ప్రకృతికార్యముగానిది, దివ్యము,

ఈశ్వరలీలాదికము.

అప్రాగ్ర్యము. సం. విణ. అధమము.
 అప్రాణము. సం. ప్రాణము కానిది;
 ప్రాణములేనిది; ప్రాణమునకు ప్రాణ
 మైనది (ఆత్మ, బ్రహ్మము).
 అప్రాప్త ప్రాప్తి సం. ప్రాప్తముగానిది
 (లేనిది) లభించుట.
 అప్రాప్తము. సం. విణ. లభింపనిది,
 రానిది; ప్రమాణాంతరముచే ఎఱుగఁ
 బడనిది.
 అప్రాప్తవ్యవహారుడు. సం.విణ. మైనరు.
 అప్రాప్త్యము. సం. సర్వవ్యాపకమై పొంద
 ననావశ్యకమై యుండునది (ఆత్మ,
 బ్రహ్మము). విణ. పొందరానిది.
 అప్రామాణికము. సం. విణ. ప్రామా
 ణ్యము లేనిది. [మెఱుగనివాఁడు.
 అప్రామాణికుడు. సం. విణ. ప్రమాణ
 అప్రామాణ్యము. సం. ప్రామాణ్యము
 లేమి, యథార్థమును బోధించునదిగా
 లేకుండుట.
 అప్రియము. సం. విణ. ప్రియముకానిది.
 అప్రీతి. సం. ప్రీతిలేమి.
 అప్సర } సం. ఆచ్యర, దేవతావేశ్య.
 అప్సరస } రూ. అప్సరస్సు.
 అప్సరసాంపతి. సం. ఇంద్రుడు.
 అప్సరోజనము. సం. స్వర్గవేశ్యలు.
 అఫలము. సం. గొడ్డుమాకు. విణ. ఫలము
 లేనిది.
 అఫేనము. సం. నల్లమందు.
 అబందర. విణ. చక్కనచెడినది; అజ్ఞుడు.
 అబరక. టెంకాయచిప్పగరిఁటె.
 అబద్ధము. అన్యతము, అసత్యవచనము.
 సం. విణ. పాసఁగనిమాట.
 అబద్ధముఖుడు. సం. విణ. అప్రియ
 ముగాఁబలుకువాఁడు.
 అబల. సం. ఆఁడుది.
 అబలము. సం. విణ. బలములేనిది.
 అబాధకము. సం. విణ. అబాధము; బాధిం
 చునది. [ధితము; అడ్డపాటులేనిది.
 అబాధము. సం. విణ. బాధలేనిది; అబా
 అబాధితము. సం. విణ. యథార్థము;
 బాధింపఁబడనిది; ప్రమాణాంతరముచే
 త్రోసివేయఁబడనిది.

అబాధ్యము. సం. విణ. అబాధము.
 అబాసి. విణ. దుష్టుఁడు.
 అబాసు. అభాసు. [రాతులు.
 అబిసీలు. బ. అబిసీనియాదేశస్థులు;
 అబోధము. సం. ఎఱుకలేమి.
 అబ్బుజుడు. సం. తమ్మిచూలి, బ్రహ్మ.
 అబ్బము. సం. కల్పవృక్షము; పద్మము;
 శంఖము; శతకోటి.
 అబ్బయోని. సం. తమ్మిచూలి, బ్రహ్మ.
 అబ్బారి. సం. చంద్రుడు.
 అబ్బుఁడు. సం. చంద్రుడు; ధన్వంతరి.
 అబ్బము. సం. మేఘము; సంవత్సరము;
 అద్దము. ?
 అబ్బి. సం. సముద్రము.
 అబ్బికఫము. సం. సముద్రపు నురుగు.
 అబ్బిజ. సం. లక్ష్మీదేవి.
 అబ్బిజము. సం. లవణము; శంఖము. విణ.
 సముద్రమునఁబుట్టినది.
 అబ్బిజుడు. సం. అబ్బుఁడు.
 అబ్బిజులు. సం. బ. ఆశ్వినీసుతులు.
 అబ్బినవనీతము. సం. ఆమృతము;
 చంద్రుడు.
 అబ్బిపల్లవము. సం. పగడము.
 అబ్బిమేఖల. సం. భూమి.
 అబ్బి. తండ్రి. ఆవ్య. బాధ స్రవంస
 ఆశ్చర్యము ఆనందము వాత్సల్యము-
 వీనిని దెలుపునది.
 అబ్బికాడు. విణ. మూఁడు.
 అబ్బిగించు అ. క్రి. ఓర్పు, సహించు.
 అబ్బబ్బ(బ్బా). ఆవ్య. అబ్బ-ఆమ్రేడితము.
 అబ్బరము. విణ. అపారము; అద్భుతము.
 అబ్బాటు. ఆకస్మికము; జనసమ్మర్థము
 వలనఁగలిగిడికాఁక. [కుమారుడు.
 అబ్బాయి. పిల్లవాఁడు; బాలుఁడు;
 అబ్బాలాడు. అ. క్రి. తడఁబడు.
 అబ్బి. అబ్బాయి. ఆవ్య. సామాన్యసంబోధ
 నాగ్ధకము. [సిద్ధించు; స్వాధీనమగు.
 అబ్బు. అ. క్రి. దక్కు; దొరకు; పట్టువడు;
 అబ్బురపడు. అ. క్రి. ఆశ్చర్యపడు.
 అబ్బురపాటు. అబ్బురపడుట; ఆశ్చర్యము
 అబ్బురము. విణ. అపూర్వము; అరీది;
 ఆశ్చర్యము.

అబ్బేంద. వృక్షశాస్త్రము.

అబ్బే. అవ్య. అభావము అనాదరము
మున్నగు భావములను నూచించునది.

అబ్బేనము. అభ్యాసము.

అబ్బే. అవ్య. అనాదరము అశ్చర్యము
మున్నగు భావములను నూచించునది.

అబ్రవడు. అ.క్రి. ఆశ్చర్యపడు.

అబ్రము. అబ్బురము.

అబ్రహ్మణ్యము. సం. మొట్ట; అయ్యో
పాపము చంపరాద నెడిమాట.

అభయ. సం. ఒక దుర్గామూర్తి; కరకట.

అభయదానము. సం. అభయమొసంగుట,
భయములేదని శరణమిచ్చుట.

అభయము. సం. భయములేమి; వట్టి
వేరు; అభయముద్ర, భయపడకుమని
చూపెడి హస్తముద్ర; రక్షణము; అదృ
యమగు బ్రహ్మము. విణ భయములేనది.
అభయహస్తము. సం. భయములేదని
నూచించు హస్తము.

అభవము. సం. పుట్టుకలేమి; మోక్షము.

అభవుడు. సం. శివుడు. విణ. పుట్టుక
లేనివాడు.

అభాండము. వా. అపవాదము.

అభాగ్యము. సం. అదృష్టములేమి. విణ.
అదృష్టములేనది. [మరణము.

అభావము. సం. లేమి, లేకపోవుట;

అభావణము. సం. మానము.

అభానము } వా. భంశము, చెడుట;
అభాను } రసభంగము; అవమానము.

అభికుడు. సం. విణ. కాముకుడు.

అభిక్రమము. సం. శత్రువులమీద
దండెత్తుట.

అభిఖ్య. సం. నామము, పేరు; కీర్తి; కాంతి.

అభిగతము. సం. విణ. పొందఁబడినది.

అభిగమనము. సం. పొందు; పొందిక;
ఎదురుగాఁబోవుట; నేవించుట.

అభిగమ్యుడు. సం. విణ. పొందఁదగిన
వాడు; ఆశ్రయింపఁదగినవాడు;

నేవింపఁదగినవాడు.

అభిగ్రహణము. సం. కొల్లపెట్టుట.

అభిగ్రహము. సం. అభిక్రమము.

అభిమరించు. సం. స. క్రి. సంస్కార
ర్థము కొంచెము నెయ్యివేయు.

అభిమాతి. సం. శత్రువు.

అభిమారము. సం. నెయ్యి.

అభిచరుడు. సం. విణ. సహాయుడు,
అనుచరుడు.

అభిచారము. సం. పంపు, చిల్లంగి పెట్టుట,
తోడుబోతు పెట్టుట, ప్రయోగము
చేయుట, పరహింసాకర్మ.

అభిజనము. సం. జన్మభూమి; గోత్రము,
వంశము; కీర్తి.

అభిజనుడు. సం. కులపెద్ద.

అభిజాతుడు. సం. విణ. పండితుడు;
ఉత్తమవంశసంజాతుడు.

అభిజిత్తు. సం. పగలుబడునాల్గు గడియల
మీద రెండు గడియలకాలము; ఉత్త
రాసాధయొక్క చివరపాదమును శ్రవ
ణమయొక్క మొదటి నాలుగుగడియల
కాలము సంజ్ఞగాఁగల ఒక నక్షత్రము;
కులపకాలము.

అభిజ్ఞానము. సం. ఆనవాలు, చిహ్నము;
స్మృతి. [నేర్పరి; పండితుడు.

అభిజ్ఞాడు. సం. విణ. తెలిసినవాడు;

అభితిఃస్థితము. సం. విణ. ఎప్పుడును
అంతలును ఉండునది.

అభిద్రవణము } సం. వేగముగాఁబోవుట
అభిద్రవము }

అభిధ. సం. ఒకశబ్దవృత్తి; నామము, పేరు.

అభిధానము. సం. పేరు; కథనము,
చెప్పుట; కోశము, నిఘంటువు.

అభిధేయము. సం. పేరు; వాచ్యము,
ప్రతిపాదింపఁబడునది, శబ్దార్థము.

అభిధ్య. సం. పరద్రవ్యాభిలాష.

అభినందనము. సం. ప్రశంస.

అభినందించు. సం. స.క్రి. ప్రశంసించు,
మెచ్చు. [దగినది.

అభినంద్యము. సం. విణ. అభినందింపఁ
అలినయము. సం. అభినయించుట,

నాట్యమునందు హస్తవిన్యాసము.

అభినయించు. సం. స.క్రి. అంగవిన్యా
సాదులచే అర్థమును (భావమును)
నూచించు.

అభినవము. సం. విణ. క్రొత్తది.
 అభిని. నల్లమందు.
 అభినిర్ముక్తుడు. సం. నూర్వడ స్తమించు
 వేళ నిద్రించువాడు. [దండయాత్ర.
 అభినిర్వాణము. సం. బయలు దేలుట;
 అభినివేశము. సం. పట్టు, ఆగ్రహము;
 చొరవ, ప్రవేశము; మరణభయకారణ
 మైన అవిద్యా విశేషము.
 అభినీతము. సం. విణ. న్యాయముతోఁ
 గూడినది; యోగ్యము; తెప్పగా సంస్క
 రింపఁబడినది; ఓరిమిగలది.
 అభినుతించు. సం. స. క్రి. స్తుతించు,
 ప్రశంసించు. [నటుడు.
 అభినేత. సం. విణ. అభినయించువాడు;
 అభినేత్ర. సం. అభినయించువ్రీ; నటి.
 అభిన్నము. సం. విణ. అవస్థము, వేలు
 కానిది.
 అభిపన్నుడు. సం. విణ. అపరాధి;
 శత్రువుచే ఆక్రమింపఁ బడినవాడు;
 అపదనొందినవాడు.
 అభిప్రాయము. సం. ఆశయము, తలఁపు,
 తాత్పర్యము, భావము. [ఇవ్వుమైనది.
 అభిప్రేతము. సం. విణ. తలఁపఁబడినది;
 అభిభవము. సం. తిరస్కారము.
 అభిభూతము. సం. విణ. తిరస్కరింపఁ
 బడినది.
 అభిభూతి. సం. తిరస్కారము.
 అభిమంత్రితము. సం. పిలుపు, మంత్రో
 చ్చారణచే సంస్కరించుట.
 అభిమంత్రించు. సం. స. క్రి. మంత్రిముచే
 సంస్కరించు. [తరింపఁబడినది.
 అభిమంత్రితము. సం. విణ. అభిమం
 తము. సం. విణ. ఇష్టము, సమ్మ
 తము; ప్రియము. [బంధించుట.
 అభిమరము. సం. చంపుట; యుద్ధము;
 అభిమరుడు. సం. విణ. ధనాశచే మరణ
 భయముపీడి వ్యాఘ్రాదులతో పోరాడు
 వాడు.
 అభిమర్శనము } సం. సుగ్ధ; తిరస్కా
 అభిమర్శము } రము.
 అభిమానము. సం. ధనాదిగర్వము; ప్రేమ;

మిత్రాభ్యాజనము, దేహాది అసాత్మల
 యందు ఆత్మబుద్ధి.
 అభిమానకత్తె. మి. అభిమానముగలవ్రీ.
 అభిమానించు. సం. గారవించు; అభి
 మానముచూపు. [నది, సమ్మఖము.
 అభిముఖము. సం. విణ. ఎదురుమొగమై
 అభిముఖుడు. సం. నుముఖుడు, అప
 మానుడు; సన్నద్ధుడు; సమాపించిన
 వాడు; ఎదురుమొగమైనవాడు, సమ్మ
 ఖుడు. [జేసికొనుట.
 అభిముఖీకరణము. సం. అభిముఖనిగాఁ
 అభియోతి. సం. శత్రువు.
 అభియానము. సం. ఎదుర్కొనుట.
 అభియుక్తుడు. సం. విణ. శత్రువు; ప్రతి
 వాది; ఆత్మడు, పెద్ద; శత్రువులచే
 ఎదుర్కొనఁబడినవాడు.
 అభియోక్త. సం. విణ. పగకెదిరించువాడు;
 ఫిర్యాది, వాది.
 అభియోగము. సం. పగకెదిరించుట;
 దావాచేయుట, ఫిర్యాదుచేయుట;
 వ్యాజ్యము. [బడినది.
 అభిరక్షితము. సం. విణ. అంతటను రక్షింపఁ
 అభిరామము. సం. విణ. చక్కనిది, ముంధ
 రము; ఆనందదాయకము.
 అభిరుచి. సం. ఆత్మసక్తి; కాంతి.
 అభిరుక్షము. సం. విణ. కఠినము.
 అభిరుపము. సం. విణ. మనోహరము.
 అభిరుపుడు. సం. పండితుడు.
 అభిలషణము. సం. అభిలాష.
 అభిలషణీయము. సం. విణ. కోరఁదగినది.
 అభిలషించు. సం. స. క్రి. కోరు.
 అభిలషితము. సం. విణ. కోరఁబడినది.
 అభిలాపము. సం. శబ్దము; వాక్యము,
 మాట; సంకల్పాంగమైన వాక్యము.
 అభిలాపము. సం. కోఁత; కోయుట.
 అభిలాషము. సం. ఇచ్ఛ; శ్రద్ధ; రుచి;
 లోభము.
 అభిలాషి } సం. విణ. అభి
 అభిలాషి (మ) కుడు } లామగలవాడు
 అభివందనము. సం. ప్రణామము.
 అభివంద్యుడు. సం. విణ. నమస్కరింపఁ
 దగినవాడు.

అభివర్ణించు. సం. స. క్రి. స్తుతించు.
 అభివర్ణించు. సం. ఆ. క్రి. వానకురియు.
 అభివాదకుఁడు. సం. విణ. ఆప్రియముగా
 మాటలాడువాఁడు; మొక్కునట్టివాఁడు
 అభివాదనము. సం. ప్రవర చెప్పి చేయు
 ననుస్కారము; పాదములంటి మొక్కుట.
 అభివాదము. సం. ఆప్రియముగా బలు
 కుట; ప్రణామము.
 అభివాదితుఁడు. సం. విణ. మొక్కు
 బడినవాఁడు.
 అభివృద్ధి. సం. పెంపు.
 అభివృంజకము. సం. విణ. స్పష్టపఱచు
 నది; వ్యంజనావృత్తిచేత తెలుపునది.
 అభివృక్తము. సం. విణ. స్పష్టమైనది;
 (కారణరూపముననున్నది) కార్యరూప
 మున ఆవిర్భవించినది.
 అభివ్యక్తి. సం. అవ్యక్తముగనున్నది వ్యక్త
 మగుట; ప్రతిబింబము.
 అభివ్యాప్తి. సం. అంతటను ఉండుట,
 వ్యాపించుట. [దోషారోపణము.
 అభిశంసనము. సం. నింద, దూఱు;
 అభిశస్తి. సం. యాచన; లోకాపవాదము.
 అభిశస్తుఁడు. సం. విణ. పరశ్రీగమనాది
 దోషములచే దూఱబడినవాఁడు; అప
 నింద వీర్పడినవాఁడు.
 అభిశాపము. సం. అపమాణు; తిట్టు, శాపము
 అభిషంగము. సం. తిరస్కారము; ఓట్టు;
 తిట్టు; ఆసక్తి; భూతాద్యావేశము.
 అభిషపము. సం. స్నానము; సోమలతను
 దంచుట; కలుతీయుట; యజ్ఞము; యజ్ఞ
 స్నానము; సోమసానము; పులికడుగు.
 అభిషిక్తుఁడు. సం. విణ. అభిషేకింపఁ
 బడినవాఁడు.
 అభిషుతము. సం. పులికడుగు.
 అభిషువు. సం. కిరణము.
 అభిషేకము. సం. జలము; స్నానము;
 పట్టాభిషేకము; దేవతా స్నానము;
 మంత్రపూర్వకముగా గీళ్లుపోయుట.
 అభిషేకించు. సం. స. క్రి. అభిషేకము
 చేయు, స్నానముచేయించు.
 అభిషేచనము. సం. అభిషేకము; అభిషే
 కించుట.

అభిషేచితము. సం. విణ. అభిషేకింపఁ
 బడినది. [నెదుర్కొనిపోవుట.
 అభిషేణనము. సం. సేనతో శత్రువు
 అభిష్టుతము. సం. విణ. స్తుతింపబడినది.
 అభిష్వంగము. సం. ఆత్మాసక్తి; అనాత్మ
 యందు అహంబుద్ధి. [అభిసంధి.
 అభిసంధానము. సం. ఉద్దేశము. రూ.
 అభినంపాతము. సం. యుద్ధము.
 అభినరుఁడు. సం. అనుచరుఁడు, సహ
 యుఁడు.
 అభినారిక. సం. ప్రియునిగూర్చి సంకేత
 స్థలమునకుఁ బోయెడి నాయిక.
 అభిహరము. సం. పగ కెదిరించుట; దొంగి
 లించుట; ఆయుర్తపడుట.
 అభిహితము. సం. విణ. చెప్పబడినది;
 అభిధావృత్తిచే చెప్పబడినది. [యుఁడు.
 అభికుఁడు. సం. విణ. కాముకుఁడు; నిర్భ
 అభితి. సం. ఆభయము.
 అభిప్సితము. సం. విణ. ఆభీష్టము.
 అభిప్సృపు. సం. విణ. అభిలాషగలవాఁడు.
 అభిప్సవృత్తి. సం. పిల్లసీచరగ [యుఁడు.
 అభిరువు. సం. పిల్లసీచరగ. విణ. నిర్భ
 అభిషంగము. సం. తిట్టు.
 అభిషువు. సం. పగము; కిరణము.
 అభిష్టము. సం. కోరిక. విణ. కోరబడి
 నది; ప్రియమైనది. [వింపబడనిది.
 అభుక్తము. సం. విణ. తినబడనిది; అనుభ
 అభూతము. సం. విణ. జరగనిది; కానిది;
 లేనిది. [లేనిది.
 అబేదము. సం. భేదములేమి. విణ. భేదము
 అబేద్యము. సం. విణ. భేదింపరానిది.
 అభోజనము. సం. ఉపవాసము.
 అభ్యంగము. సం. తలంటు, శరీరముం
 తయు నూనెరాచుకొనుట; తైలమర్దనము.
 అభ్యంజనము. సం. తలంటు; తైలము.
 అభ్యంతరము. అడ్డు, ఆటంకము. సం
 ఎల్లదిక్కులకు నడిమిచోటు; నడిమి
 చోటు; లోపలిభాగము. విణ. లోపలిది
 అభ్యక్తము. సం. విణ. అభ్యంగము చేసి
 నట్టిది.
 అభ్యగ్రము. సం. చావు. విణ. దాపైనది
 అభ్యమితుఁడు. సం. విణ. రోగి.

అభ్యమిత్రీణుడు } సం. విణ. శత్రువు
అభ్యమిత్రీయుడు } నెదుర్కొని పోవు
వాడు. రూ. అభ్యమిత్ర్యుడు.
అభ్యర్థము. సం. సమీపము. విణ. దాపైనది
అభ్యర్థనము. సం. కోరిక; కోరుట; చేడి
కోనుట. [వాడు.
అభ్యర్థి. సం. విణ. కోరువాడు; ప్రార్థించు
అభ్యర్థణము. సం. పూజ; పూజించుట
అభ్యర్థితుడు. సం. విణ. పూజ్యుడు;
అర్హుడు; పూజితుడు.
అభ్యవకర్షణము. సం. నాటికొనినముల్లు
మున్నగు వానిని ఊడఁదీయుట.
అభ్యవస్కందనము } సం. ముట్టడి
అభ్యవస్కందము } వేయుట; శత్రువు
నెదుర్కొనుట; శత్రువును ప్రహరించుట
అభ్యవహరము. సం. భోజనము.
అభ్యవహరించు. సం. స. క్రి. భుజించు.
అభ్యవహృతము. సం. విణ. తినఁబడినది.
అభ్యవసము. సం. అభ్యాసము; అభ్య
సించుట; ఆవృత్తి. [దగినది.
అభ్యసనియము. సం. విణ. అభ్యసంపఁ
అభ్యసించు. సం. స. క్రి. అలవాటుచేయు
మరలమరలచేయు; మరలమరలచెప్ప;
ధ్యానించు, మరలమరల చింతనచేయు;
మరలమరల చదువు. [గుణకారము?
అభ్యస్తము. సం. విణ. అభ్యసంపఁబడినది;
అభ్యాంతుడు. సం. విణ. రోగి
అభ్యాఖ్యానము. సం. కల్లజగడము,
అసత్యపు వ్యాజ్యము.
అభ్యాగతుడు సం. (పూర్వపరిచయ
ముండి) ఇంటికి వచ్చిన అతిథి.
అభ్యాగమనము. సం. ఎదురేగుట; పెద్దలు
వచ్చినపుడు గౌరవనూచకముగా ఆస
నాదులనుండి లేచి యెదురుగాఁబోవుట
అభ్యాగమము. సం. సమీపము; వధ;
ప్రహరము; యుద్ధము; వైరము; అభ్యా
గమనము. [ణమునందాసక్తుడు.
అభ్యాగారితుడు. సం. విణ. కుటుంబపోవ
అభ్యాధానము. సం. ప్రారంభము.
అభ్యామర్షము. సం. యుద్ధము.
అభ్యాశము. సం. దాపు విణ. దాపైనది.

అభ్యాసపడు. అ. క్రి. అలవాటుపడు,
వాడుకపడు.
అభ్యాసము. సం. అలవాటు; దాపు;
అభ్యసించుట; సాధన; ఆవృత్తి; మరల
మరల చెప్పట, వడ్డింగములలోనొకటి.
విణ. దాపైనది.
అభ్యాసాదనము. సం. అభ్యవస్కందనము;
అభ్యాసి. సం. విణ. అభ్యసించువాడు;
అభ్యాసముగలవాడు.
అభ్యాసించు. సం. స. క్రి. అభ్యసించు.
అభ్యుండి. సం. కుంటెనకత్తె.
అభ్యుత్థానము. సం. అభ్యాగమనము;
పెచ్చుపెరుగుట.
అభ్యుదయము. సం. మేలుకాన్పు; శుభో
దయము; ఇష్టప్రాప్తి; పరాక్రమము;
వృద్ధినిమిత్తమగుకర్మ; వివాహాది శుభ
కార్యము; ధనజనాదులవృద్ధి; ఉన్నతి;
సమృద్ధి; సంసారమునందలి మేలు.
అభ్యుదయించు. సం. స. క్రి. ఉద
యించునట్లుచేయు.
అభ్యుదితుడు. సం. విణ. నూర్వోదయ
సమయమున నిద్రించువాడు.
అభ్యుద్గతుడు. సం. విణ. అభ్యాగమనము
చేసినవాడు.
అభ్యుపగతము. సం. విణ. అంగీకరింపఁ
బడినది; నిర్ధారితము; సమీపించినది.
అభ్యుపగమము. సం. అంగీకారము;
సమీపించుట.
అభ్యుపగమించు. సం. స. క్రి. అంగీక
రించు; అధిగమించు; పరిశీలించు.
అభ్యుపపత్తి. సం. అనుగ్రహము.
అభ్యుపేతము. సం. విణ. అంగీకరింపఁ
బడినది.
అభ్యు(భ్యా) పము } సం. గుగ్గిళ్లు;
అభ్యే (భ్యే) పము } రొట్టె.
అభ్రంశపము } సం. వాయువు, విణ.
అభ్రంలిహము } మిన్నంటినది, అత్యున్న
తము.
అభ్రంశము. సం. బేగడ, కాకిబంగారము.
అభ్రంశము. సం. ప్రబుల్లి.
అభ్రమాతంగము. సం. ఐరావతము.

అభ్రము. సం. ఆకాశము; మేఘము; అభ్రకము.

అభ్రమువల్లభము. సం. విరావతము.

అభ్రముపు. సం. విరావతముయొక్క భార్య అభ్ర. సం. పడవలోని మన్ను మన్నగు నవి తుడిచెడి సాధనము; లవణాదులు త్రవ్వనట్టి మ్రానిగుద్దలి, కొయ్యగుద్దలి; గుద్దలి. [జలము మొ.

అభ్రయము. సం. విణ మబ్బునబుట్టినది, అభ్రేషము. సం. న్యాయము, పాడి.

అమ. అమృ; పూజ్యస్త్రీ. సం. అమా వాస్య; మహాకళ, చిచ్చుక్కి.

అమంగళము. సం. అశుభము. విణ. అశుభముగలది.

అమండము. సం. ఆముదపు చెట్టు.

అమంత్రము. సం. విణ. మంత్రము కా(లే)నిది.

అమడ. జంట.

అమడలు. బ. కవలు, కవవిడ్డలు; తృణ ధాన్య విశేషము.

అమతము. సం. విణ. భావించబడనిది (అత్య, బ్రహ్మము). [కంచము.

అమత్రము. సం. గిన్నె, పాత్రము; అమనము } సం. మనస్సు కానిది, అమనస్కము } మనస్సు లేనిది (అత్య, బ్రహ్మము).

అమనిభావము. సం. సంకల్పవికల్పములు లేనిస్థితి; బ్రాహ్మిస్థితి.

అమనుడు. సం. విణ. అమనస్కుడు, మనోరహితుడు; పరమాత్మ.

అమయు. అ.క్రి. ఉపయుక్తము.

అమర. సం. అమరావతి; అమృత.

అమరకము. అమరము; ఈ నాములు మొదలగు సాగుబడి పాలములను నేద్య గాండ్రకు సొమ్మునకుఁగానిధాన్యదుల మక్తాలకుఁగాని కవులు కదపాలను వ్రాసికొని అమర్చుట.

అమరము. పాశేపట్టు దొరలకీయబడు గ్రామాదిరూపముగ న స్మానము, ఈనాము; భటులకును రాజసంబంధులకును ఇచ్చు మాన్యము.

అమరలేమ. మి. దేవతాస్త్రీ.

అమరశిలాగంధకము. గంధక భేదము.

అమరావతి. సం. ఇంద్రుని పట్టణము.

అమరించు. స.క్రి. అమర్చు.

అమరిక. ఒప్పు, అందము; ఆనుకూల్యము, కుదిరిక; విధము.

అమరు. అ.క్రి. ఒప్పు; కుదురు; పొందిక పను; నడుముగట్టుకొను; నెఱవేలు.

అమరుడు. సం. వేలుపు, దేవత. విణ. చావులేనివాడు.

అమరుమే. స.క్రి. అమరజేయు.

అమరులు. సం. బ. నురలు, దేవతలు.

అమర్చు. స.క్రి. కుదుర్చు; కావించు; చేయు, రచించు, ఏర్పఱుచు, పెట్టు; నియోగించు, నియమించు.

అమర్చుడు. సం. వేలుపు.

అమర్యాద. సం. మర్యాదలేమి.

అమర్షణుడు. సం. విణ. అమర్షముగల వాడు.

అమర్షము. సం. కోపము; అసహనము.

అమల. సం. లక్ష్మి; కేలయునిదికి.

అమలము. సం. అభ్రకము; తెలుపు. విణ.

నిర్మలము.

అమలావతి. సం. వరుణపట్టణము. ?

అమలు. హిం. అధికారము, ప్రభుత్వము;

ఆచరణ; విచారణ.

అమలుదారు. హిం. తహశీలుదారు.

అమవస. అమావాస్య.

అమాంతగాడు. చిల్లర బేర గాడు.

అమాంతము. చిల్లర బేరము; అకస్మాత్తు.

అమాంసుడు. సం. విణ. దుర్బలుడు.

అమాత్యుడు. సం. మంత్రి, రాజాతోఁ

గూడ నుండు మంత్రి.

అమానస్యము. సం. బాధ. విణ. బాధగలది.

అమాని. విణ. దొరితనమువారి స్వతంత్ర

విచారణగలది. సం. విణ. అభిమానము

లేనివాడు.

అమానుషస్తా. హిం. తాంబూలము మొద

లైనవి దంచులాహమయమైన రోలు

రోకలియు.

అమానుషము. సం. విణ. మనుష్యకృత

ముగానిది; మనుష్యులులేనిది; మనుష్య

లకు సంబంధింపనిది; నునువ్యశక్తికిమించి
నది; అవమానకరమైనది.

అమామ(మా)ని. సం. అమావాస్య.

అమారు. ఓడలంగరు మోకు. విణ.

తయారు, సిద్ధము.

అమావ(వా)ని. సం. కృష్ణపక్షమున పదు

అమావ(వా)స్య నైదవతిథి, నూర్యచంద్రా

దులు కలసియుండుతిథి. రూ. అమావస.

అమాన. అమావాస్య.

అమిజి. వెట్టి, కూలితేమి.

అమితము. సం. విణ. మితి (హద్దు)లేనిది;

ఎఱుంగఁబడనిది.

అమిత్రుఁడు. సం. శత్రువు.

అమిన్ } హిం. చిన్న ప్రదేశము మీఁద

అమినా } న్యాయాధిపతి; న్యాయాధి

కారి తిరులలోని విషయములను అమలు

జరుపువాఁడు; జమిందారీ గ్రామము

లలో శిస్తు వసూళ్లు చేయు గ్రామాధి

కార్లపై చిన్న అధికారి.

అమిరు. హిం. ధనవంతుఁడు.

అముకము. సం. విణ. ఫలానా.

అముష్కరుఁడు. విణ. మూగతలేనివాఁడు

అముష్కపుత్రుఁడు } సం. విణ. కులీనుఁడు,

అముష్కాయుణుఁడు } గొప్ప వంశమునఁ

బుట్టినవాఁడు.

అమూద్యక్ష(శ)ము. సం. విణ. ఇట్టిది.

అమూర్తము. సం. విణ. ఆకృతిలేనిది

(ఆకాశము వాయువు).

అమూలకము } సం. విణ. మూలములేనిది;

అమూలము } ప్రమాణములేనిది.

అమూల్యము. సం. విణ. వెలలేనిది;

మిక్కిలి వెలగలది. [వట్టివేరుగ

అమృణాల(ళ)ము. సం. వట్టివేరుగ; నీటి

అమృత. సం. తిప్పతీగె; గఱికి;

ఉసిరిక; కరిక; తులసి; పిప్పలి;

ఒక నూర్యశి. [భక్త్యవిశేషము.

అమృతకలశము. సం. అమృత ఘటము;

అమృతపాణి. ఒక అరటి. [విశేషము.

అమృతఫలము. భక్త్యవిశేషము. సం. ఫల

అమృతము. సం. సుధ, వేలుపుల బువ్వ;

పాలు; జలము; నేయి; విషము; అమృత

యోగము; ఆత్మ, బ్రహ్మము; అయా

చితవృత్తి; ఆయాచితము; బంగారము;

మోక్షము; యజ్ఞశేషము. విణ. మధు

రము; చావులేనిది; అమృత తుల్యము.

అమృతాంధసులు. సం. బి. దేవతలు.

అమృతాయమానము. సం. విణ. అమృ

తమువలెనుండునది.

అమృతాశి } సం. విణ. అమృతము

అమృతాసుఁడు } తినువాఁడు.

అమృతాహరణుఁడు. సం. గరుడుఁడు.

అమృతుఁడు. సం. ధన్వంతరి; వేలుపు.

విణ. చావులేనివాఁడు. [వితము.

అమేధ్యము. సం. కులము. విణ. అప

అమేయము. సం. విణ. ఎఱుంగరానిది;

అప్రమేయము.

అమేషా. హిం. ఎల్లప్పుడు.

అమోమ. సం. కలిగొట్టుక; కరిక; వాయు

విశంగము. [కానిది, సఫలము.

అమోమము. సం. విణ. తిప్పనిది; వ్యర్థము

అమృ. తల్లి; పూజ్యస్త్రీ; స్త్రీలశ్శ

తుదిని కదాచిత్తు పురుషుల శ్శతుదిని

చేర్చుపదము. అవ్య. ఆశ్చర్యాద్యర్థకము

అమృకచెల్ల. అవ్య. ఆశ్చర్య సంతాప

దులఁ జెలుపునది.

అమృకము. అమ్మట, విక్రయము.

అమృగారు. తల్లి; పూజ్యరాలు; రాజభార్య

అమృక్ } అవ్య. అమృకచెల్ల.

అమృచెల్ల } అవ్య. అమృకచెల్ల.

అమృనబొంట్లు. బి. బాలికాక్రీడావిశేషము

అమృనములు } బి. బాలికాక్రీడావిశే

అమృనలు } షము; అమృనలాడు పరి

కరములు.

అమృమ్మ. అమృకుఅమ్మ, అవ్య. మాతా

మహి. అవ్య. అమ్మ, ఆశ్చర్యాద్యర్థకము

అమృయము. సం. విణ. జలవికారము.

అమృయ్య. అవ్య. సంతాప సంతోషాద్య

ర్థకము.

అమృరొ(రో). అవ్య. ఆశ్చర్య సంతా

పాద్యర్థకము; అమ్మను సంబోధించుట.

అమృవారు. బి. స్త్రీదేవత; పూజ్యస్త్రీ;

పూజ్యగాలగు బ్రాహ్మణస్త్రీ; గ్రామ

దేవత; రోగవిశేషము, మారి మకూచము.

అమ్మాయి. అఁడుపిల్ల; బాలిక.

అమ్మి. అమ్మాయి. అవ్య. సామాన్యా
సంబోధనార్థకము.

అమ్మించు. ప్రే. విక్రయింపజేయు.

అమ్మిక. అంబిక, పార్వతి. [యించు.

అమ్మి. బాణము. స. క్రి. వెలకిచ్చు, విక్ర

అమ్మిడు. అమ్మకము, వెలకిచ్చుట.

అమ్మిడువోపు. అ. క్రి. వెలకియలుడు.

అమ్మిలు. బ. నఖతుత విశేషము.

అమ్మివేటునేల. బాణము పోయి పడు

సంత దూరముగల భూమి.

అమ్మొత్తు. అడుముడు.

అమ్మము. సం. మామిడి +.

అమ్మాతము. } సం. అంబాళము,

అమ్మాతకము. } అమ్మాతకము +.

అమ్మ. సం. చింతి +. [పండు.

అమ్మము. సం. పులుపు; మజ్జిగ; చింత

అమ్మిలోబిక. సం. పులిచింత +.

అమ్మివేతనము. సం. పుల్లప్రబులి +.

అమ్మినము. సం. పెద్దగొరింట +. విణ.

వాడనిది; నిర్మలము. [త్రేపు.

అమ్మిక. సం. చింతి +; చింతపండు; పులి

అమ్మిద్దారము. సం. పులిత్రేపు.

అయ. అయ్య. విణ. పూజ్యుడు.

అయగా(వా)రు. ఆచార్యుడు, గురువు;

ఉపాధ్యాయుడు; పూజ్యుడగు

బ్రాహ్మణుడు.

అయధార్థవర్ణుడు. సం. చారుడు.

అయనము. సం. మార్గము; గమనము;

సూర్యుని ఉత్తరదక్షిణ దిక్సంచారము;

సూర్య సంక్రాంతి - విశేషము; అటు

మాసముల కాలము; గృహము; స్థానము;

ఆశ్రయము; పూజ్యహనునఁ బ్రవేశించు

మార్గము.

అయము. సం. శుభదాయకమైన దైవము

(విధి); పూర్వజన్మముకృతము; ఇనుము.

అయయి(యో). అవ్య. అయ్యో, అయ్యో.

అయరె (రే). అవ్య. అయ్యరె, అయ్యరే.

అయశము(స్ను). సం. అపకీర్తి.

అయశస్కుడు } సం. కీర్తిలేనివాడు.

అయశుడు }

అయస్కాంతము. సం. సూదంటుటాయి.

అయస్కారుడు. సం. కన్మరి.

అయస్సు. సం. ఇనుము.

అయచితము. సం. విణ. కొరఁబడనిది.

అయాజ్యుడు. సం. విణ. యాగము

చేయింపఁబడుటకు అర్హుఁడుకానివాఁడు

పతితుడు. [ద్యర్థకము.

అయారె (రే). అవ్య. ఆశ్చర్యప్రకంసా

అయితి. అలవి, శక్యము.

అయితేన్. అవ్య. చెదర్థకము (వచ్చినట్ట

యితే, తెచ్చినట్టయితే అని); తు శబ్దా

ర్థకము (నీవయితే, నేనయితే అని).

అయిదన్. అవ్య. వెంటడి, వెనుక.

అయిదవది. విణ. పంచమము.

అయిదవవాడు. విణ. పంచముడు.

అయిదు. స. ఐదు, పంచసంఖ్య; తత్సం

ఖ్యేయము, పంచకము.

అయిదుగురు. స. బ. ఐదుమంది (స్త్రీలు

గాని పురుషులుగాని).

అయిదుపదిచేయు. అ. క్రి. వెనుదీయు,

ఓడు; ననుస్కరించు.

అయిదువ } ముత్తైదువ, పుణ్యస్త్రీ.

అయిదువరాలు }

అయినన్. అవ్య. ఐనన్.

అయినెల్లు. నట్టిల్లు, అంతర్బహు. వా.

గొప్పవారి కుటుంబము.

అయిపు. తప్ప, నేరము; జాడ.

అయిపోవు. అ. క్రి. సమాప్తమగు; చెల్లు,

వెచ్చమై తీలు.

అయిమాయిపి. హిం. అంచనా.

అయిమూల. ఐమూల, రెండు దిక్కుల

మధ్యభాగము.

అయిర. నేత్రకోగ విశేషము.

అయిర కొను. అ. క్రి. చక్కఁబడు,

యొక్కమగు.

అయిరేని. బచ్చెనపనిచేసిన పెండ్లికుండలు.

అయిలారము. ఒక మూలిక +.

అయివచ్చే. అ. క్రి. అచ్చినచ్చు.

అయివ(వే)జే. హిం. బదులు; రాఁబడి,

పాలమునఁ బండిన ధాన్యము మొ.

అయొక్కము. సం. విణ. తగనిది; యొక్కము

కానిది.

అయుగము. సం. విణ. చేసిది.

అయుతము. సం. పదివేలు. విణ. కూడు
కొననిది.

అయ్యె. } అవ్య, అయ్యె, అయ్యె.
అయ్యె. }

అయ్యెగృహము. సం. కూడునివలన వైశ్య
(స్త్రీ) యందుఁ బుట్టినవాడు.

అయ్యెగృహము. సం. అనర్హత, యోగ్యతలేమి
అయ్యెగృహము. సం. విణ. యోగ్యతలేమి
వాడు, అనర్హుడు.

అయ్యెగృహము. సం. రోఁకలి.

అయ్యెమనము. సం. సమ్మెట, లోహ
ముద్దరము.

అయ్యెధ్య. సం. మోక్షదాయకములగు
సప్తపురములలో నొకటి.

అయ్యెనిజుడు. సం. విణ. యోనినుండి
(శుక్రకోణితములనుండి) పుట్టినవాడు.

అయ్యెమయము. తెలియశక్యము గానిది.
సం. విణ. ఇనుపది.

అయ్యెముఖము (ముఖ). సం. రోఁకలి.

అయ్యె. తండ్రి; వాత్సల్యగౌరవపరిహా
సాద్యర్థకము; పురుషసంబోధనార్థకము;
సాక్షిప్రశ్నార్థకము; పురుషులపేళ్ల
కుదిని చేర్చిడిపదము; మానవుడు. విణ.
అర్హుడు, పూజ్యుడు.

అయ్యెగారు. గురువు; పూజ్యుడు; బాబు
గారు (అధికారి); అయగారు.

అయ్యెది. స. అది, తచ్చబ్ధార్థము.

అయ్యెయ్యె (యొ) } అవ్య. సంతాపా
అయ్యెయ్యె (యొ) } ర్థకము; మిక్కిలి
కనికరముచే పలుకునది.

అయ్యెరె (రే). అవ్య. ఆశ్చర్యాద్యర్థకము.

అయ్యెలు. అవ్య. సంతాపార్థకము.

అయ్యెవారు. అయగారు.

అయ్యెరె (రే). అవ్య. ఆశ్చర్యాద్యర్థ
కము; ప్రశంసార్థకము (మెచ్చుట).

అయ్యెనీ. అవ్య. ఆయియన్, ఆయినను,
అప్యర్థకము. [త్రత్రార్థకము.

అయ్యెడన్. అవ్య. అందన్, అక్కడ,

అయ్యె } అవ్య. సంతాపాద్యర్థకము,
అయ్యె } అహో అనుట.

అర. సగము, అర్థము; సందేహము, శంక;

అరె. సం. బండికంటియాకు.

అరంబోతి. అరుంధతి.

అరంగు. తిన్నె, వేదిక.

అరంటి. అనంటి, కదలి

అరక. ఎద్దులఁగట్టి దున్నుటకు సిద్ధపఱ
చినవాఁగలి, మడక.

అరకాడు. సేద్యకాడు, కర్షకుడు.

అరకాని. కానీలో సగము.

అరకాలు. పాదతలము.

అరకుత్తుక. సగముగొంతుక.

అరకూక. కూతపెట్టినయెడ నెంతదూ
రము వినిపించునో అంతలో సగము.

అరఖు. హిం. ద్రవరూపమైన జ్యోతి
ధము, అర్క. [ముదుసలి.

అరగడము. విణ. పయను చెల్లినది;

అరగడి. కుఱుచగోడ.

అరగడియ. అర్థముటిక.

అరగన్ను. సగముమూయఁబడినన్ను.

అరగలి. సందేహము; పెడమొగము.

అరగలిగెను. సందేహించు.

అరగిల్చ. గిద్దలోసగము.

అరగూడు. గోడయందేర్పఱచినగూడు.

అరగ్వధము. సం. అరగ్వధము.

అరఘట్టము. సం. పెరుబావి; నీళ్లు పైకి
తోడేడి గిలక; ఏతము.

అరచె (చే) యి. అఱచేయి.

అరచేట్ట. పాపడ, అంగదట్టము; చొక్కా.

అరజేట్టు. ఒకపందెపు తోడిపుంజు.

అరడ. ఏఱుదాఁటుటకుపయోగించెడి
సాధనము. [ణము, కుప్పె.

అరడా. కత్తియొఱమొదట కట్టెడి భూష.

అరణము. వివాహకాలమున అల్లునకు

కూతునకు ఇయ్యఁబడుంధనము (సామగ్రి)

హరణము. [కొయ్య.

అరణి. సం. త్రచ్చి నిప్పుఁ బుట్టించెడి

అరణ్యము. సం. అడవి; దండకారణ్యము

నైమిశారణ్యము మొ.

అరణ్యశునకము. సం. తోడేలు.

అరణ్యుడు. సం. వానరుడు.

అరణ్యని. సం. పెద్ద అడవి.

అరతన్. అవ్య. సమీపమునందు.

అరతావు. అరతావు కాగితము.

అరతి. సం. ఇష్టములేమి, విరిక్తి; మనో
వ్యాకులత; సంయంపమి, ఒక మన్మథా
వస్త్ర; అనుత్సాహము; అనుద్యమము.
అరతులము. తులములో సగము.
అరత్తి. సం. చిటికెనవ్రేలుచాచినమూర;
పిడికిలిమూర; మోచేయి. [సంకల.
అరదండ. రెండు చేతులకు తగిలించెడి
అరదము. రథము.
అరదుడ్డు. ఏగాని.
అరదేశి(ని). పరదేశి.
అరవ. మంచె; మంచము.
అరపది. సం. ఐదు.
అరపమీనలు. బ. నరసిన మీసములు.
అరపు. ఆటపు, పశుకంతధ్వని.
అరబంద. రెండు ఫరదులు, రెండుపావు
రావు కాగితములు.
అరబి అరేబియా దేశపు భావ.
అరబ్బి. అరేబియా దేశపు గుఱ్ఱము.
అరమర-ము } భేదము; సం దేహము.
అరమరిక }
అరమీటుమొన. మల్లబంధ విశేషము.
అరము. సం. బండికంటి ఆకు; కోణము,
అంచు; వేగము. విణ. శీఘ్రమైనది.
అరముడి. క్రి. విణ. మాటి మాటికి.
అరమోడుము. స.క్రి. (కన్ను మొ||) సగము
ముడుచు.
అరమోడుపు. అరమోడుచుట.
అరయిక. అరయుట, విచారణ.
అరయు. స.క్రి. వెదకు; విచారించు; పరి
శీలించు; తెలిసికొను; రక్షించు.
అరరము } సం. తలుపు, కవాటము.
అరరి }
అరరె. ప్రశంసాద్యర్థకము.
అరరే. అరక. సం. త్వరతో గూడిన
సంబోధనము.
అరలు. అ. క్రి. వికసించు.
అరవ. పర్వతమార్గము.
అరవడి. ఋణము.
అరవము. ద్రావిడము, అరవభావ.
అరవరలు. బ. విణ. తునుకలు; శుష్క
ములు.
అరవలు, బ. ద్రావిడదేశీయులు.

అరవాయి. అధైర్యము; వెనుదీయుట;
సంకోచము; సగము సగము మాట.
అరవాయిగొను. అ. క్రి. అధైర్యపడు;
సంకోచించు.
అరవిందము. సం. పద్మము, తామర,
ఎఱ్ఱతామర; నల్లకలువ; ఎఱ్ఱకలువ; ఒక
మన్మథబాణము.
అరవిందాక్షుడు. సం. విష్ణువు.
అరవిందాలయ. సం. లక్ష్మి.
అరవిందానననుందరి. స. సరస్వతి.
అరవిరి. సగము విరిసిన మొగ్గ.
అరవీనము. వీసములో సగము.
అరవీసి. వీసెలో సగము.
అరవుడు. తునుక, ముక్క.
అరనంజ. ప్రదోషకాలము.
అరనము. హర్షము. సం. రసముకానిది;
రసములేనిది, ఆత్మ, బ్రహ్మము.
అరసాపు. మూర్ఖ.
అరను. రాజు.
అరసోల. సోలలో సగము.
అరహము. అర్హము.
అరహుడు. అర్హుడు.
అరళము. సం. తలుపు.
అరళువు. సం. దుండిగము.
అరాజకము. సం. విణ. రాజులేనిది.
అరాతి. సం. శత్రువు.
అరాబా. హిం. ఫిరంగిబండి.
అరాబు. ఫిరంగులు మొదలైనవి ఈరు
టకై కోటముండు కట్టిన ఎత్తైన గోడ.
అరాళము. సం. మదపుటేనుగు; సజ్జ
రసము; చక్రహస్తము. విణ. వంకరైనది.
అరి. కప్పము; మతుబద్ధము (తెరువరి,
వెరువరి అని); శరసంధాన స్థానమైన
అల్లెత్రాటిసడిమి భాగము; వింటినారి.
సం. శత్రువు; చక్రము. [వాడు.
అరిందముడు. సం. విణ. శత్రువులనణచు
అరికట్టు. స.క్రి. అడ్డగించు; పరివేష్టించు.
అరికట్టుకొను. స.క్రి. అరికట్టు.
అరికట్టు. బ. దుప్పటి మెలిపెట్టి రెండు
బుజములయందును జుండెపు నాటుగా
వైచి కట్టిన కట్టు.

అరిగ. ఒక బిరుదు, ఒక రాజచిహ్నము; చర్మఫలకము; కేడెము.

అరిగావు. కప్పముకట్టువాడు.

అరిగావు. కట్టుకావలి, పడిగావు, కని పెట్టుకొనిపడియుండుట; కంచెకోట.

అరిగాళ్లు. బ. నిలుపులు.

అరిగె. అరిగ; రాజులకు పట్టెడి అరిగ.

అరిగొను. అ. క్రి. అడ్డపడు.

? అరిగోరులు. అంచారము; పాలు.

అరిగోలు. ఏఱుదాటడగిన సాధన విశేషము.

అరిజె. పొట్టిచేప.

అరిణ (ణు). దోనె, కారెము.

అరితి. కూరిమి, ప్రేమ,

అరితేసి. మార్చినధృతంతుబంధము.

అరిత్రము. సం. ఓడనడ పెడుతెడ్డు.

అరిదళము. మారిదళము.

అరిది. విణ. వింత, అద్భుతము; ఆపూర్వము; అశక్యము; దుర్లభము; దుస్సహము.

అరిపడు. అ. క్రి. అడ్డపడు.

అరిపె. మాచక భేదము.

అరిపెట్టు. స. క్రి. కప్పముచెల్లించు.

అరిపాసి. అరిపోసి. [ఒక వ్యాధి.

అరిమి. బిడ్డలకు గొంతునందుఁ గలిగెడి

అరిమిలి. అర్మిలి. [పములు

అరిమెనకుండలు. బ. అయిలేని విశే

అరిమేదము. సం. కంపుతుమ్ము, తెల్ల

తుమ్ము, దుర్గంధముగల చంద్రక.

అరివాణము. గిన్నె; పల్లెము

అరివి. విణ. కూలినట్టిది.

అరిషడ్వర్గము. సం. కామము శ్రోధము

లోభము మోహము మదము మాత్స

ర్యము-అనెడి లోపలిశత్రువు లాఱు.

అరిష్టతాతి. సం. విణ. శుభము చేయు

వాడు.

అరిష్టనేమి. సం. వైసలేయుడు.

అరిష్టము. సం. పురిటిల్లు; వేము; ;

కుంకుడు; పెల్లెల్లి; మజ్జిగ; కాకి;

మరణచిహ్నము; ఆసవము, ద్రాక్షా

రిష్టముమొ. విణ. జీవోపద్రవము; అశు

భము; శుభము.

అరిసము. మార్గము.

అరిసియ } అతిరసము, భక్త్యువిశేషము.
అరిసె

అరిసెము. సంతోషము, మార్గము.

అరిణుడు. సం. విణ. అధికుడు.

అరు. మధ్యమపురుష బహువచనమునకు వచ్చు ప్రత్యయము.

అరుంతుదము. సం. విణ. ఆయమును

నొప్పించునట్టి మాటమొ.

అరుంధతి. సం. వసిష్ఠనిభార్య; నక్షత్ర

విశేషరూపమున రాజిల్లెడి ఆవశిష్టపత్ని.

అరుంగు. తిన్నె, వేదిక.

అరుగు. అ. క్రి. పెళ్లు, పోవు.

అరుగుదెంచు. అ. క్రి. వచ్చు; పెళ్లు.

అరుచము. సం. విణ. రుచిలేనిది.

అరుచి. మాంసము. సం. రుచిలేమి ;

రుచింపమి, సయింపమి; ఒకమన్మథదశ.

అరుజాతి. చెడుజాతి.

అరుజే. మత్స్యవిశేషము.

అరుణ. సం. అతివసగ.

అరుణము. సం. ఎఱుపు; ఇంచుకయెఱుపు;

రక్తము. విణ. ఇంచుక యెఱుపుగలది.

అరుణవారి. సం. నెత్తురు.

అరుణానుజుడు } సం. అనూరుని

అరుణావరజుడు } తమ్ముడు, గరుత్మం

తుడు.

అరుణిమ. సం. ఎఱుపు, రక్తిమ.

అరుణుడు. సం. అనూరుడు; నూర్పుడు.

అరుణోదయము. సం. నూర్వోదయ

మునకంటె పూర్వము నాలుగు గడియల

కాలము. [సుందరమగు.

అరుదారు. అ. క్రి. ఆపూర్వమగు; అతి

అరుదు. ఆశ్చర్యము. విణ. అరిది.

అరుగుపడు. అ. క్రి. ఆశ్చర్యపడు.

అరుదెంచు. అ. క్రి. వచ్చు; పోవు.

అరులు. వాత్సల్యము.

అరులుమరులు ముగిమియందుఁ గలిగెడి

మది తల్పిల్ప.

అరువము. ఇచ్చ.

అరువరి. అపృపుచ్చుకొనువాడు.

అరువు. జ్ఞానము; ధాన్యాదుల ఆపస్స.

సం. అరుస్సు.

అరువుడు. తునుక, ముక్క.
 అరువుఁద్రెక్క. పశురోగవిశేషము.
 అరువుఁబూఁట. రొక్కపుపూట
 అరుష్కరము. సం. జీడిగ విణ. వ్రణముఁ
 గలుగఁజేయునది.
 అరుసము. హర్షము.
 అరుసు. రాజు.
 అరుస్సు. వ్రణము, కురుపు; గాయము.
 అరుహుఁడు అర్హుఁడు
 అరూపము. సం. అమూర్తము. విణ. రూ
 పము లేనిది; రూపముకానిది (ఆత్మ,
 బ్రహ్మము).
 అరె(రే). అన్య. ప్రశంసాద్యర్థకము.
 అరోకము. సం. విణ. కాంతిలేనిది.
 అరోచకము. సం. అన్నము సయింపవి,
 ఒకరోగము. విణ. సయింపనిది;
 ఆసహ్యము.
 అర్కజుఁడు. సం. శని.
 అర్కపర్ణము. జిల్లేడుగ.
 ర్కబంధువు. సం. బుద్ధుఁడు.
 ర్కము. సం. జిల్లేడుగ; స్ఫటికము.
 ర్కరాజము. సం. తెల్లజిల్లేడుగ.
 రా. హిం. దూత.
 రాహ్యము. సం. జిల్లేడుగ.
 రుఁడు. సం. నూర్పుఁడు; ఇంద్రుఁడు;
 అన్న.
 ర్కవలము. సం. నూగ్యకాంతశిల.
 ర్గళము. సం. గడియప్రమాను; ప్రతి
 బంధము, అడ్డు.
 ర్గు. అ.క్రి. అరుగు, గమనము; అలుగు.
 ర్ణము. సం. ధర; పూజించుట.
 ర్ణువు. సం. అర్ణము, వెల,
 అర్ణ్యపాత్ర. సం. అర్ణ్యము నిచ్చుపాత్ర.
 అర్ణ్యము. సం. విణ. పూజకొఱకైన
 జలము; ఒక ఉపచారము. విణ. పూజకు
 తగినది; యోగ్యము.
 అర్చ. సం. పూజ; ప్రతిను, ప్రతినిధి.
 అర్చకత్వము. సం. పూజారితనము.
 అర్చకుఁడు. సం. పూజచేయువాఁడు;
 పూజారి.
 అర్చనము. సం. పూజ.
 అర్చనీయుఁడు. సం. విణ. పూజ్యుఁడు.

అర్చి. సం. అర్చిన్సు.
 అర్చించే. సం. స.క్రి. పూజించు.
 అర్చితము. సం. విణ. పూజించఁబడ్డది.
 అర్చితుఁడు. సం. విణ. పూజింపఁబడిన
 వాఁడు; ఆదరింపఁబడినవాఁడు.
 అర్చిరాదిమార్గము. సం. దేవయానము.
 అర్చిష్ఠుంతుఁడు. సం. విణ. కాంతిగల
 వాఁడు.
 అర్చిష్ఠి. సం. అగ్నిదేవుని పట్టణము.
 అర్చిన్సు. సం. అగ్నిజ్వాల; కిరణము;
 అగ్ని; వెలుగు.
 అర్జకము. సం. తెల్లగర్గర
 అర్జకుఁడు. సం. విణ. సంపాదించువాఁడు.
 అర్జనము. సం. సంపాదనము.
 అర్జి } హిం. వ్రాతపూర్వకమైన మనవి,
 అర్జి } దరఖాస్తు.
 అర్జుక. సం. అజ్జుక.
 అర్జునము. సం. వీరుదుద్ధి; కనవు, గడ్డి;
 తెలుపు; బంగారుము. విణ. తెల్లనిది.
 అర్జుని. సం. ఆవు; బాహుదానది.
 అర్జునుఁడు. సం. కార్తవీర్యార్జునుఁడు;
 ధర్మరాజు-తమ్ముడు.
 అర్జము. సం. జలము; అక్షరము.
 అర్జవము. సం. సమద్రము.
 అర్జిన్సు. సం. జలము.
 అర్జనము. సం. రోయుట, రోత.
 అర్జి. సం. అర్జి; వింటికోపవృ.
 అర్థకాంక్షి. సం. ధనమును కోరువాఁడు.
 అర్థగౌరవము. సం. పెద్ద అర్థము గలిగి
 యుండుట.
 అర్థజ్ఞుఁడు. సం. విణ. తెలివరి.
 అర్థన. సం. యాచన, అడుగుట.
 అర్థనము. సం. యాచన; ఇచ్చు.
 అర్థప్రయోగము. సం. వడ్డిచేతిఁబ్రదుకు.
 అర్థము. సం. అభిధేయము, శబ్దార్థము;
 ధనము; వస్తువు; విషయము; ప్రయోజ
 నము; నివృత్తి, తొలఁగుట; పురుషార్థ
 ములలో రెండవది.
 అర్థవంతము. సం. విణ. అర్థముగలది.
 అర్థవాదము. సం. స్తుతి, ప్రకరణప్రతి
 పాద్యమైన విషయమును మరలమరలఁ
 బ్రశంసించుట, పట్టంగములలో నొకటి.

అర్థశాస్త్రము. సం. భూమి ధనమునున్నగు
వానినిగూర్చి విశదపఱచునట్టి చాణ
క్యాదివిరచితమైన నీతిశాస్త్రము.
అర్థశాచము. సం. ద్రవ్యశుద్ధి, పదార్థముల
పవిత్రత. [కారము.
అర్థాంతరన్యాసము. సం. ఒక అర్థాలం
అర్థాంతరము. సం. మఱియొక అర్థము.
అర్థాపత్తి సం. ఒక అలంకారము; బ్రతికి
యున్న వైత్రుడు ఇంటిలోఁగనఁబడ
నందుటనుబట్టి వెలుపల వానియునికిని
ఊహించుట అను మొదలగునది, అటు
ప్రమాణములలో నొకటి.
అర్థి. కోరిక. సం. వేడువాఁడు, యాచ
కుఁడు; వాద; ధనవంతుఁడు; కొలువుడు
కాఁడు, సేవకుఁడు. [యాచించు.
అర్థించు. సం. స. క్రి. కోరు; వేడు,
అర్థితము. సం. విణ. కోరఁబడినది; వేడఁ
బడినది.
అర్థిత్రము. సం. యాచకభావము.
అర్థిసాత్కృతము. సం. విణ. యాచకులఁ
కీయ్యఁబడినది.
అర్థ్యము. సం. శిలాజతు. విణ. అర్థము
వలన తొలఁగినది; వేడఁదగినది.
అర్థ్యుఁడు. సం. విణ. ఆత్మవంతుఁడు.
అర్థస } సం. వేడికోలు; యాచన;
అర్థసము } గమనము; హింస.
అర్థితము. సం. విణ. యాచింపఁబడినది;
బాధింపఁబడినది.
అర్థకుఁడ్యము. సం. అర్థగోడ.
అర్థగంగ. సం. కావేరినది.
అర్థగుచ్చము. సం. ఇరువది నాలుగు (పదు
నాలు) పేటల ముత్యాలహారము.
అర్థచంద్ర. సం. నల్లతెగడ. [ప.
అర్థచంద్రము. సం. గోటిసెలవంక; అర్థ
చంద్రాకారబాణము; తిలకవిశేషము;
గళహస్తము; నెమిలికన్ను.
అర్థచంద్రుఁడు. సం. అష్టమిచంద్రుఁడు.
అర్థణ. మి. అణాలో సగము.
అర్థతూరము సం. రణభేరి.
అర్థనారీశ్వరుఁడు. సం. ఉమామహేశ్వ
రుఁడు, హరగౌరీరూపమైన శివమూర్తి
విశేషము.

అర్థనావము. సం. ఓడలో సగము.
అర్థమాణవకము. సం. పండ్రెండు (పది)
పేటల ముత్యాలహారము.
అర్థమానము. సం. పక్షము.
అర్థము. సం. ఆర, సగము; తునుక.
అర్థరథుఁడు. సం. ఒక్క విలుకానితోను
పోరలేని యోధుఁడు.
అర్థరాత్రము. సం. నడికి రేయి.
అర్థరాత్రి. వా. నడికియి.
అర్థర్చము. సం. అర్చఋక్కు, ఋక్ష్వా
మక వైదిక మంత్రార్థ భాగము.
అర్థలక్ష్మీహరి. సం. మారలక్ష్మి రూపమైన
విష్ణుమూర్తి విశేషము.
అర్థవిసర్గము. సం. గ్, జిహ్వమూలీయము
ఉపధ్మా గీయము. [నము.
అర్థశనము. సం. అర్థాశనము, అర్థ భోజ
అర్థహారము. సం. అటువది (యేబది)
నాలుగు పేటల ముత్యాలహారము.
అర్థాననము. సం. కూర్చుండుటకై ఆస
నార్థదాన రూపమైన స్నేహవ్యంజక
మగు సమ్మాన విశేషము.
అర్థాంగీకృతము. సం. సగము అంగీక
రించుట. [చంద్రుఁడు.
అర్థేందువు. సం. అర్థ చంద్రము; అర్థ
అర్థోదయము. సం. పుష్యమాసము అథవా
మాఘమాసము అమావాస్య అదివారము
త్రవణనక్షత్రము వ్యతీపాతము-ఇవి కల
సిన యోగవిశేషము.
అర్థోరుకము. సం. ఉత్తమస్త్రీలు సగము
తొడలవఱకు తొడుగు కొనెడి చల్లా
డము (లాగు); అట్టి వస్త్రవిశేషము.
అర్పణ-ము. సం. అర్పించుట, స్వత్య
త్యాగము; ఉంచుట.
అర్పించు. సం. స. క్రి. అప్పగించు, సమ
ర్పించు; ఉంచు [ఉంచఁబడినది.
అర్పితము. సం. విణ. అర్పింపఁబడినది;
అర్పదము. సం. మాంసపుకండ పెరుగుట
ఒక రోగము; పదికొట్లు; కోటి?
అర్పకుఁడు. సం. శిశువు; బాలఁడు,
చిన్న వాఁడు; కుమారుఁడు.
అర్మము. సం. శత్రు రోగ విశేషము.
అర్మిలి అసేక్ష; ప్రేమ; వాత్సల్యము.

అర్చు. అటవము.

అర్చ. సం. వైశ్యజాతి శ్రీ.

అర్చస్తుము. సం. ఉత్తర ఫల్గుని.

అర్చముడు. సం. నూర్యడు; పితృ
దేవతలలో నొకడు.

అర్చాణి. సం. అర్చ.

అర్చి. సం. వైశ్యని భార్య.

అర్చ్యడు. సం. వైశ్యడు; స్వామి,
ప్రభువు, అధిపతి. విణ. శ్రేష్ఠుడు;
పూజ్యుడు.

అర్చు. అరులు, వాత్సల్యము.

అర్చుమర్చు. బ. అరులుమరులు.

అర్చము. సం. గుఱ్ఱము. విణ. కుత్సితము.

అర్చాచీనము. సం. విణ. తరువాత నేర్పడి
నది; ఇప్పటిది; క్రింద నుండునది.

అర్చము. సం. అర్చస్సు.

అర్చనుడు. సం. మూలవ్యాధిగలవాడు

అర్చస్సు. సం. మొలక, ఆసనమునందలి
దుర్మౌంస విశేషము, గుదాంకురము,
మూలవ్యాధి.

అర్చోమ్నము. సం. కంద; జీడి.

అర్చోమ్న. సం. నేలతాడి.

అర్చణ. సం. పూజ.

అర్చంతుడు. సం. శివుడు; బుద్ధుడు;
క్షుపణకుడు. విణ. పూజ్యుడు.

అర్చత. సం. యోగ్యత.

అర్చము. సం. విణ. తగినది; అమూల్యము

అర్చితుడు. సం. విణ. పూజితుడు.

అర్చుడు. సం. విణ. తగినవాడు;
యోగ్యుడు.

అర్చువు. సం. విణ. అర్చము.

అట. గది; పడకటిల్లు; ధర్మము; పెట్టె
మొదలగువాని లోపలి యట; గడి;
కొంచెము; సగము; కొఱతె; కపటము;
కీడు; చింపిగుడ్డ; గూడు; అడ్డు; భేదము;
మఱుగు; సందేహము; (చెఱువు మొద
లైనవాని కట్టకు) లోపలి వైపు; ఎల్ల
దిక్కుల నడిమిచోటు; పాదాదితలము
(అటకాలు అట చెయ్యి అని); కచ్చి
తము.

అటక. మూఁపు; అరక;

అటకడము. మూఁపు.

అటకము. అజీర్తి.

అటకలి. మూఁపు.

అటకాలు. పాదతలము.

అటకువ. అజీర్తి; తక్కువ.

అటగమి. అజీర్తి.

అటగొండెతనము. ఆరగొండెతనము.

అటగొండెము. } సాహసకృత్యము.

అటగొట్టెము

అటగొడ్డియము. అకార్యము, దుండగము

అటగొడ్డె. విణ. దుండగీడు.

అటగొడ్డెతనము. దుండగము, దౌష్ట్యము.

అటగొడ్డెము. దుండగము. [న్యూనము.

అటగొట. కొఱతె, న్యూనత. విణ.

అటచే. అ. క్రి. కూయు; విలపించు;

ధ్వనితో రోదనము చేయు; బొబ్బలు

పెట్టు; బిగ్గరగా మాటలాడు; ప్రేమ,

వాగు; ఆవు కప్ప మొ|| అర్చు.

అట(చేయి) చెయ్యి. కరతలము.

అటజాతి. మి. దుష్టుడు; భ్రష్టుడు.

అటటి. రంభావృక్షము.

అటడా. ఒక కంఠాధరణము; జడ కుచ్చు

మీడి పూస; ఎల్లకీ బొంగుకొనకు వేసెడు

సింహాలలాటపు తగడు; ఇంటి దూలము

క్రింది భాగమున వేయు స్థంభము-చివర

దగిలించెడి గుండ్రని కట్టపూస.

అటడు. అటడా.

అటప. జొన్న చేలు మొదలగు వానిని

కాచునపుడు కూర్చుండుటకై యెత్తుగా

కట్టిన మంచె. [శివుడు.

అటపదిమోములవేలుపు. పంచపక్షుడు,

అటపు. అటచుట; కూత; మొఱు, అర్చ

ధ్వని. [పాటిడి.

అటపొటడు. గూను. విణ. వామనుడు;

అటమపొటుడు. దుష్టబ్రాహ్మణుడు.

అటమర } కాపట్యము; దాపణీకము;

అటమరిక } సందేహము; భేదము.

అటమట. ఊహించుట. విణ. అపోహము

లేనిది.

అటమి. అజీర్ణవ్యాధి.

అటవ. సాధువుకాని ఆవు. విణ. దుష్టుడు;

దుష్టము; ద్రవిడదేశస్థుడు. బ. ద్రావి

డులు; కరిసులు, నిర్దయులు.

అటవడు. సస్యవిశేషము.

అటవత. ద్రావిడస్త్రీ.

అటవము. తమిళము, ద్రావిడభాష.

అటవజులు. బ. తునియులు.

అటవజుసేయు. స. క్రి. ఖం డిం చు; ధ్వంసముచేయు.

అజీముటి. సంభ్రమము, త్వర; కలఁత.

అవ్య. ముందు వెనుకలు.

అజీముటితనము. కలవరము; తొందర.

అజీముటిపడు. సంభ్రమించు; కలఁతపడు

అజీమెనకుండలు. బ. ఆయిరేని విషయములు.

అజీనియ } అరిసె, అతిరసము.

అజీసె

అజు. కంఠము; మెడ; సమీపము. అ. క్రి.

క్షయించు; నశించు; తగ్గు.

అజుఁదెవులు. క్షయ.

అజుకువ. అజీర్తి; పక్షముగామి. విణ.

అజీర్ణము; అపక్వము. [వచ్చు.

అజుక్రమ్ము. అ. క్రి. కవియు, మీఁదికి

అజుఁగదీయు. స. క్రి. అజుగునట్లు

చేయు; తోను, రాచు.

అజుఁగు. వేదిక.

అజుగు. అ. క్రి. అజీగిపోవు, అన్నాదులు

జీర్ణమగు; క్షయించు, తేజుగు.

అజుగుడు. అజువుడు.

అజుగుఁదెవులు. క్షయ. [హీనమగు.

అజుగువడు. అ. క్రి. క్షయించు; నశించు;

అజుగుళ్ళు. బ. శిథిలములు; తూట్లు.

అజుట. విడుపు, విసర్జనము.

అజుతన. అవ్య. సమీపమున; కంఠమందు.

అజువు. స. క్రి. దక్కించు.

అజువుకొను. స. క్రి. దక్కించుకొను.

అజుము. అభివృద్ధి; ఆక్రమణము;

కౌర్యము. స. క్రి. ఆక్రమించు; ప్రవీ

క్షించు; సన్నద్ధుడగు.

అజువండు. స. బ. అజువదిమంది

(స్త్రీలుగాని పురుషులుగాని).

అజువది. స. అజుపదులు, వస్త్రీ.

అజువు. అ. క్రి. అజుగు. [ఖండము.

అజువుడు. విణ. అజీగినది; శిథిలము;

అజువుఁదెవులు. క్షయ,

అజువుళ్ళు. బ. శిథిలములు.

అజు. గది; పడకటిల్లు; పెట్టె మున్నగు వానిలోపలి అట; ప్రయాసమున పాలు పిండఁదగిన యావు, కరట.

అజుము. ముండ్లమోపు మొ.

అజ్ఞాఁక. మిక్కిలి నిగ్బంధము; మఱుఁగు.

అజ్ఞాఁకలి. మిక్కిలి ఆఁకలి.

అజ్ఞాడు. అ. క్రి. చేరువ చుట్టి చుట్టి తిరుగు.

అజ్ఞీయము. అజీర్తి. [సమీపము.

అజ్ఞు. ఉపద్రవము; ఆపద; కంఠము;

అజ్ఞము. అజీర్తి.

అల. తరంగము. విణ. ప్రసీద్ధిని తెలుపునది;

అది, తచ్చబార్దకము (అలవాఁడుఅని);

నిర్దేశార్దకము. అవ్య. సంబోధనార్దకము.

అలంకరణము. సం. అలంకరించుట; నగ.

అలంకరించు. సం. స. క్రి. కైనేయు,

శృంగారించు. [వసుగలవాఁడు.

అలంకరింపువు. సం. విణ. కైనేయు స్వభా

అలంకర్త. సం. విణ. అలంకరించువాఁడు

అలంకర్మిణుఁడు. సం. విణ. పనులలో

నేర్పు.

అలంకారము. సం. కైనేఁత; నగ; యమ

కాది శబ్దాలంకారము; ఉపమాద్యర్థా

లంకారము.

అలంకారిండు. సం. స. క్రి. అలంకరించు.

అలంకృతము. సం. విణ. అలంకరింపఁ

బడినది.

అలంకృతి. సం. అలంకారము.

అలంకృతుఁడు. సం. అలంకరింపఁ బడిన

వాఁడు.

అలంక్రియ. సం. అలంకృతి; శృంగారము

అలంగము. కొటచుట్టువేయు చుట్టితన్నె,

వప్రము.

అలంఘ్యవర్ణలేఖనకరుఁడు. సం. దాఁట

రాని వర్ణములు లిఖించువాఁడు, బ్రహ్మ.

అలంజరము. సం. కాఁగు; బాస.

అలందురు. దుఃఖము.

అలంభూస్తువు. సం. విణ. సమర్థుఁడు.

అలఁగు. అ. క్రి. వెనుదీయు; శ్రమపడు;

కోకించు; సంకోచించు. [పఱచు.

అలఁచే, స. క్రి. అలఁగఁజేయు, శ్రమ

అలవణుమే } స.క్రి. ఆలవడు. ప్రే. ఆల
అలవర్చు } వడఁజేయు, ఆలవరించు,
నేర్చు. [రించినది, సిద్ధము.

అలవాటు. ఆభ్యాసము; సిద్ధి. విణ. ఆలన
అలవాలము. సం. పాడు.

అలవి. కొలఁది, పరిమితి. విణ. శక్యము.

అలవు. పరిశ్రమము; బలము; శ్రమము;
ఆభ్యాసము; ఖడ్గము.

అలవోక. యదృచ్ఛ, ఆప్రయత్నము;

క్రిడ; లీల, విలాసము; ఆశ్రద్ధ;
ఉత్కంఠ; స్వేచ్ఛ; అలత్యము.

అలనందియలు } బ. బాబ్బరలు, రాజ

అలనందెలు } మాషము, కాయధాన్య
విశేషము.

అలనట. అలపు, బడలిక, ఆయాసము.

అలనత. సం. సోమరితనము, మాంద్యము.

అలనపడు. ఆ.క్రి. మందమగు.

అలను. వా. తిరస్కారము.

అలనుఁడు. సం. విణ. సోమరి ఆవశ్య

కర్తవ్యములయందు వెనుదీయవఁడు.

అలా. ఆవ్య. ఆల.

అలాకు. అలత్యము.

అలాతము. సం. కొఱవి; నిష్ప.

అలాబువు. సం. ఆశుగు, సారగ.

అలాయిదా. హిం. వేఱుగా.

అలి. సం. అలి.

అలింగము. సం. ఆత్మ, బ్రహ్మము.

విణ. చిహ్నహము (లు) లేనిది.

అలింగసంన్యాసము. సం. బ్రాహ్మణైకరులు

చేయఁదగినట్టి కామయదండధారణాది

చిహ్నములులేని (అంతః) సంన్యాసము.

అలింజరము. సం. కాఁగు; బాన.

అలికము. సం. నొసలు, నుదురు.

అలికిడి. చప్పడు.

అలిది. పనుపువన్నె; తెల్లతెగడగ.

అలిపకము. సం. కుక్క; కోయిల; తుమ్మెద

అలిపిరి. విణ. బక్కవాడు, అల్పశరీ

రముగలవాడు; మెల్లనిది.

అలిపిరిది. సన్ననూలు పడుకుసాధనము.

విణ. పలుచనిది; బక్కది.

అలియు. ఆ.క్రి. ఆలయు.

అలివేణి. సం. తుమ్మెదవంటి వెండ్రుకలు
గలస్త్రీ; స్త్రీ.

అలికము. సం. అలికము.

అలుఁగు. ఆయుధము; ఖడ్గము; చెఱువు

నిండినపుడు నీళ్లుపోవుటకొనిచినదారి,

జలాచ్ఛాసము; బాణాదుల ములికి,

ఫలము

అలుక. కోపము; ద్రోహచింత.

అలుకు. భయము. ఆ. క్రి. భయపడు.

సక్రి. ఇల్లు మొ|| అలకు (విలేపనము

చేయు); చల్లు, బీజావాపముచేయు.

అలుకుఁజుట్ట. అలికడిప్రాంతగుడ్డ మొ.

అలుకుడు అలికిడి, గ్వని.

అలుకువ. కోపము.

అలుగ. అలుఁగు, జలాచ్ఛాసము.

అలుగు. ఆక్రి. కోపించు; ద్రోహము

తలఁచు.

అలుగుల. నలుఁగుడు, బాధ.

అలుగులపడు నలుఁగుడుపడు; బాధపడు.

అలుగులము. అలుగుల.

అలుమే. విణ అధముఁడు; దుర్బలుఁడు;

మందుఁడు.

అలుపము. విణ. అల్పము.

అలుపుఁడు. విణ. నీచుఁగు.

అలుపు. అలుగ. ఆ.క్రి. అలుగు.

అలును. వా. ఆలను, లఘుత్వము, చిన్న

తనము.

అలేపకము. సం. విణ. అసంగము,

లిప్తముగానిది, ఆత్మ, బ్రహ్మము.

అలొకము సం. విణ. దృశ్యములేనిది,

ఆత్మ, బ్రహ్మము.

అలొకకము. సం. అప్రత్యక్షము; ప్రత్యక్ష

విశేషము; అమానుషము, లోకాతీతము.

అల్క. అలక.

అల్క. హిం. విణ. తేలికైన.

అల్కడు. అలికిడి.

అల్లు. అలుగ; బాణముములికి.

అల్లోబా. హిం. పిల్లనఁగ్రోవి.

అల్లిడి. వేదన; వేదనపలనఁగుగుఱొందర.

అల్పితనువు. సం. విణ. దుర్బలుఁడు.

అల్పితమము. సం. విణ. అల్పిష్ఠము.

అల్పితరము. సం. విణ. అల్పియము.

అల్పదృష్టి } సం. ఉదారబుద్ధి లేకుండుట.
అల్పబుద్ధి } విణ. వికాలదృష్టి లేనివాఁడు
అల్పమారిషము. సం. చిట్టిహారక.
అల్పము. సం. విణ. అలఁతి, సూక్ష్మము,
సన్నము.

అల్పహర్యము. సం. అటుక.
అల్పాక్కర. మి. అక్కరలలో నొకటి.
అల్పాచమానము వా. మాత్రవిసర్జనము.
అల్పాయువు. సం. మేఁకపోతు; తక్కువ
ఆయుర్దాయము. విణ. అల్పాయువుఁడు.
అల్పాల్పము. సం. విణ. మిక్కిలిఅల్పము.
అల్పిరి. విణ. అలిపిరి.
అల్పిష్ఠము. సం. విణ. అన్నింట మిక్కిలి
అల్పము.

అల్పీయము. సం. విణ. చాల అల్పము.
అల్పుఁడు. సం. విణ. తక్కువవాఁడు,
అధముఁడు.

అల్పారా - రు. హిం. సామానులంచుటకై
గోడలో అనుచ్చేడి కట్టపెట్టె.

అల్పామినియము. ఇం. సీమకెండి.
అల్ల. విణ. అల, ప్రసిద్ధ్యర్థము; అదితచ్చబ్దా-
ర్థము (అల్లవాఁడుఅని); నిర్దేశార్థము;
నుండము. క్రి. విణ. కొంచెముగా. సం.
తల్లి; అల్లా.

అల్లకము. అల్లిక, అల్లుట; గోచి.
అల్లకల్లోలము. విణ. తాఱుమాఱు.
అల్లట. కష్టము, దుఃఖము.
అల్లటపెట్టు. స. క్రి. కష్టపెట్టు.
అల్లదనము. సౌందర్యము.

అల్లది. విణ. ఇంచుక దూరములో నుండు
నది; వెనుకఁజెప్పబడినది.

అల్లన. తిన్నన; మెల్లన.
అల్లనల్లనన్. క్రి. విణ. మెల్లమెల్లగా.

అల్లని విణ. మెల్లనిది.

అల్లము. శృంగదేశము.

అల్లరి. దోషప్రకటనము; తప్ప బయలు
పడుట; నింద; కోలాహలము. విణ.
దోషమువలన ప్రకటమైనది; నింద
పడినది.

అల్లలవాడు } అ. క్రి. కదలు, చలించు,
అల్లలా (ల్లా)డు } కంపించు.

అల్లా. హిం. తురకలకై వము, యవనో
పాన్యుఁడగు పరమేశ్వరుఁడు.

అల్లాటము. అల్లాడుట.

అల్లాడు. కదలు, చలించు; తిరుగు; తహ
తహపడు; బాధపడు.

అల్లారుమే. ప్రే. అల్లాడఁజేయు.

అల్లారుపు. అల్లారుట, కదలించుట, విజే
పణము.

అల్లారుబెల్లము } విణ. మిక్కిలిప్రియము,
అల్లారుమద్దు } అతిమనోహరము.

అల్లారుపు. ప్రే. అల్లారుచు.

అల్లారుపు. అల్లారుపు.

అల్లి. కలువవంటి ఒక నీటిపువ్వు; అల్లి
చెట్టు; బాలక్రిడావిశేషము; అల్లిక.

విణ. చల్లనిది.

అల్లిక. అల్లుట, పూతి; పదములకూర్పు.

అల్లికబిల్లిక. అల్లిబిల్లి.

అల్లితెమ్మెర. చల్లగాలి.

అల్లిబిల్లి. పెనఁచున; ఒడ్దిక.

అల్లిబిల్లికొను. అ. క్రి. అల్లికొనియుండు;
పెనఁగొను.

అల్లియ. అల్లె.

అల్లియము. అల్లెము.

అల్లు. (తీఁగి) ప్రాకు. స. క్రి. అల్లిక జేయు,
(పదములు) కూర్పు.

అల్లుగుట్ట. అల్లుడు.

అల్లుఁడు. కూతుమగఁడు, జామాత.

అల్లుఁడుకొమాళ్లు. బ. కొంచెము ఇంచు
మించుగా దొరతో సమమైన వేషము

భోజనమునుగలిగి దొరకు అంగరక్షకుఁ
డుగా నుండువాఁడు.

అల్లుడు. అల్లిక, అల్లుట.

అల్లుతండము. మి. విటసమూహము.

అల్లుఁదనము. అల్లుఁడగుట, జామాతృ
త్వము.

అల్లుబచ్చెలి. తీఁగిబచ్చెలి.

అల్లువాఁడు. అల్లుఁడు.

అల్లె - త్రాఁడు. వింటిసారి, మార్చి.

అల్లెదమ్ము. మత్స్యవిశేషము.

అల్లెము. అల్లుఁడగుట, అల్లునివరుస; పెండ్లి
యైనతరువాత అల్లునికి అత్తవారుచేసెడి

విండు.

అల్లినేరెడు. నేరెడు; రాచనేరెడు; సమస్కారము; సంగీతవిశేషము.

అల్లినేరెడు } సంగీతవిశేషము.

అల్లినేరెడు. నేరెడు; రాచనేరెడు; బాలక్రిడావిశేషము.

అల్లినేరెళ్ళు. బ. ఒకవిధమైన పాటలు. అల్పరించు. అలవరించు.

అవ. ఆవ్య; సంఖ్యాపూరణార్థకము. అవంతి. సం. మూలపదేశము; ఆక్క. అవంతిక. సం. ఉజ్జయిని, ఒక మోక్షపురి; వాసనకుడుము.

అవంతిసోమము. సం. పులికడుగు. అవంధ్యము. సం. విణ. గొడ్డువోకఫలిం చెడి చెట్టు.

అవకతవక. విణ. సందగ్ధము లేనిది. అవకరము. సం. చీపురుకట్టతో చిమ్మి చేర్చిన కసపుకుప్ప (చెత్త) ఆప్ర. చెడు పని; దోషము; లోపము.

అవకర్పించు. సం. పెడచెవినిబెట్టు; విను. అవకర్ణణము. సం. పెడలించుట. అవకలితము. సం. విణ. చూడఁబడినది. అవకాశము. సం. ఎడము; తెఱపి; వీలు; స్థలము.

అవకిర్ణము. సం. బ్రహ్మచర్యవ్రత భంగము. విణ. చిమ్మఁబడినది; పొడి చేయఁబడినది; వ్యాపించినది; ఉల్లంఘింపఁబడినది.

అవకిర్ణి. సం. బ్రహ్మచర్యవ్రతమునుండి భ్రష్టఁడైనవాఁడు. [నది; నీచము. అవకృష్టము. సం. విణ. పెడలంపఁబడి అవకేశి. సం. గొడ్డుమూఁగు.

అవక్రయము. సం. అద్దె; పన్ను; వెల.

అవక్షిప్తము. సం. విణ. నిందితము.

అవగంఠము. సం. బొటిను.

అవగడము. ఆగడము; కష్టము; ప్రమాదము. విణ. దుష్టము; అసాధ్యము; కష్టమైనది.

అవగణన. సం. తిరస్కారము.

అవగణితము. సం. విణ. అవమానింపఁబడినది.

అవగతము. సం. విణ. ఎఱుంగఁబడినది.

అవగతి. సం. జ్ఞానము.

అవగమము. సం. అనుభవము, జ్ఞానము అవగాధము. సం. విణ. దట్టమైనది; లోపలఁ బ్రవేశించినది; మునిగినది; దేనిలోమునుఁగుదురుగో ఆది; ఎఱుంగఁబడినది; అతి కష్టమైనది.

అవగాహనము } సం. మునుక, స్నానము; అవగాహము } ఆకలింత; లోపలఁ జొచ్చుట; స్నానగృహము.

అవగాహించు. ఆ.క్రి. మునుఁగు; చొచ్చు. స.క్రి. ఆకలించు. [బడినది.

అవగీతము. సం. దూఱు విణ. దూఱఁ అవగీర్ణము. సం. విణ. పొగడఁ బడినది. అవగుంఠనము. సం. మేలిమునుఁగు; ఒక ముద్ర; ఆచ్ఛాదనము.

అవగుంఠిక. సం. మేలిమునుఁగు.

అవగుణము. సం. దుర్గణము; దోషము. అవగ్రహణము. సం. అడ్డపాటు; అనాదరము.

అవగ్ర(గ్రా)హము. సం. అనావృష్టి.

అవఘళము. వ్యాపనము; సామర్థ్యము. విణ. అధికము; దుష్కరము.

అవఘళించు. ఆ. క్రి. వ్యాపించు; పరియగు; స్ఫుర్తనీయు. స.క్రి. అతిశయించు. అవఘళుఁడు. విణ. వ్యాపకుఁడు; శనుర్గుఁడు. [దంపుట.

అవఘాతము. సం. ధాన్యము మొ|| అవచయము. సం. పండ్లు పూలు మొ|| లోయుట. [మొ|| లోయుట.

అవచాయము. సం. చేతితో పండ్లుపూలు అవచూర్ణితము. సం. విణ. పొడిగాచేయఁబడినది.

అవచూలకము. సం. వింజామర.

అవచూలము. సం. జెండాగుడ్డక్రిందికుచ్చు. అవచ్చిన్నము. సం. విణ. విశిష్టము; ఉపహితము; పరిచ్ఛిన్నము. [దేశము.

అవచ్చేదము. సం. పరిచ్చేదము; ఏక

అవచ్చేదకము. సం. విశేషణము; ఉపాధి.

అవచోటము. క్రి. విణ. ఆకస్మాత్తు.

అవజ్ఞ. సం. అవమానము. [బడినది.

అవజ్ఞాతము. సం. విణ. అవమానింపఁబడినది.

అపజ్ఞానము. సం. అపమానము.
 అపటము. సం. గుంట, గొయ్య; నుయ్య.
 అపటిటుడు. సం. విణ. చప్పిడి (నడ్డి)
 ముక్కుగలవాడు.
 అపటువు. సం. పెడతల, ముచ్చిలిగుంట.
 అపడినము. సం. పక్షులుక్రిందికి దిగుట.
 అపడు. అగడు. [భూషణము.
 అపతంసము. సం. కర్ణాభరణము; శిరో
 అపతంసితము. సం. విణ. అపతంసముగా
 చేయబడినది.
 అపతమశము. సం. తగ్గిన చీకటి.
 అపతరణము. సం. అపతరించుట.
 అపతరణి-త. సం. ప్రస్తావన, ఉపక్ర
 మణిక, ఉపాధ్యాయ రూపమైన సంగతి.
 గ్రంథ(వివక్షితాంశ)ప్రస్తావన; పరిపాటి
 అపతరించు. అ.క్రి. దిగు; మాటు రూప
 మతో ప్రకటించు (పాదుర్భవించు).
 అపతరిల్లు. అ.క్రి. అపతరించు.
 అపతల. అపలిప్రదేశము; పిమ్మట.
 అపతారణము. సం. అపతరణిక; దింపుట.
 అపతారము. సం. రేవు; అపతరించుట;
 అపతరణిక; దేవతలుగాని విశేషించి
 విష్ణువుగానిమాటరూపముతో (పూర్ణ-
 అంశ-అవేశరూపములతో) భూమియం
 దవతరించుట; ఉత్పత్తి; జన్మము; హరిం
 చుట, తొలగించుట. (అపతారములు
 —బ్రహ్మ, పరామాము, నారదుడు,
 నరసారాయణులు, కపిలుడు, దత్తా
 త్రేయ్యుడు, యజ్ఞుడు, ఋషభ దేవుడు,
 పృథుచక్రవర్తి, మత్స్యము, కూర్మము,
 ధన్వంతరి, మోహిని, నృసింహుడు,
 వామనుడు, పరశురాముడు, వేద
 వ్యాసుడు, శ్రీరాముడు, బలరామ
 కృష్ణులు, బుద్ధుడు, కల్కి.)
 అపతారించు. సం. అ.క్రి. అపతరించు.
 అపతారిక. సం. అపతరణిక.
 అపతీర్ణుడు. సం. విణ. అపతరించినవాడు
 అపతేక. సం. అపతోక.
 అపదంశము. సం. ఉగ్రగాయ; కల్లు
 త్రాగునపుడు నంజుకోనెడి పదార్థము.
 అపదగాడి. విణ. దుష్టుడు.

అపదాతము. సం. తెల్లన; పచ్చన. విణ.
 తెల్లనిది; పచ్చనిది; నిర్మలము; మసా
 హరము.
 అపదానము. సం. అపదానము.
 అపదాయము. సం. జూదమున తప్పగా
 పాచికలు వేయుట.
 అపదారణము. సం. చీల్చుట; త్రవ్వట;
 గుద్దలి, గడ్డపాట.
 అపదాహము. సం. నీటివట్టి వేరుగ.
 అపదీర్ణము. సం. విణ. కరగిన నేయి
 మ్మె; బ్రద్దలుచేయబడినది.
 అపదూటు. మి. అపదూటు.
 అపద్యము. సం. పాపము. విణ. అధమము.
 అపధరించు. సం. అ. క్రి. సావధానం
 డగు. స. క్రి. చిత్తగించు, విను; నిశ్చ
 యించు; ధరించు.
 అపధానము. సం. ఎచ్చరిక, ఏకాగ్రత;
 అప్రమత్తత. వా. కవితావిసోదము,
 బుద్ధి చెదరకుండగ పెక్కువిషయము
 లను ధారణచేయుట; వేదమున క్రమము
 జట ఘన మొ|| నేర్పుట. [వాడు.
 అపధాని. సం. విణ. అపధానముగల
 అపధాయకుడు. సం. విణ. అపధానము
 చేయువాడు. [రించుట.
 అపధారణము. సం. నిశ్చయము; అవధ
 అపధారు. అవధరింపుము, చిత్తగింపుము,
 వినుము. [ధానము.
 అపధి. సం. హద్దు; ఎడమ; గడువు; అప
 అపధీరణము. సం. అపమానము.
 అపధీరతము. సం. విణ. తిరస్కరింపం
 బడినది.
 అపదూత. సం. అతివర్ణాశ్రమి, సంన్యాసి
 విశేషము; కేవలము బ్రహ్మనిష్ఠుడున్న
 సంన్యాసి; అక్షరుడు పరేణ్యుడు
 ధూతసంసారబంధనుడు తత్త్వమన్యాకు
 లకు అక్ష్యమునైనవాడు; స్వేచ్ఛా
 చారుడు శుద్ధచిత్తుడు నైనవాడు.
 (శైవాపదూత, కౌశాపదూత, బ్రాహ్మీప
 ధూత, భక్తాపదూత, గృహాపదూత,
 హంసాపదూత, పరమహంసాపదూత
 అనబడువారు.)

అవధూతము. సం. ఒక ఊపనివత్తు. విణ. ఎగురఁగొట్టబడినది; కదలింపఁబడినది; అనాదరింపఁబడినది, తిరస్కరింపఁబడినది; చుఱియింపఁబడినది.
 అవధూననము. సం. విడుల్చుట; కదల్చుట.
 అవధేయము. సం. విణ. శ్రద్ధపహింపఁ దగినది; తెలిసికొనఁదగినది.
 అవధ్యుడు. సం. విణ. చంపరానివాఁడు.
 అవధ్యస్తము. సం. విణ. దూఱఁబడినది; పొడిగాచేయఁబడినది; విడువఁబడినది.
 అవసతము. సం. విణ. వంగినది; క్రింద నది; మొక్కినది. గుట; మొక్కుట.
 అవసతి. సం. విసయము; వంగుట; క్రింద అవసద్దము. సం. విణ. కప్పఁబడినది.
 అవసము. సం. కాపాడుట; తనివినొందించుట.
 అవనాటుడు. సం. అవటీటుడు.
 అవనాయము. మి. న్యాయవిరుద్ధము. సం. పడఁబోయుట.
 అవని. సం. భూమి; స్థానము.
 అవనిశ్చయభవుడు. సం. వాల్మీకి.
 అవనినాథుడు } సం. రాజా.
 అవనిశుడు }
 అవపాడి. మి. అన్యాయము.
 అవపాతము. సం. రంధ్రము; ఓదము.
 అవభాసము. సం. ప్రకాశము; జ్ఞానము; మిథ్యాజ్ఞానము.
 అవభృథము. సం. దీక్షాంతమున చేయు హోమము; యజ్ఞాంతమున చేయు స్నానము.
 అవప్రభుడు. సం. అవటీటుడు.
 అవమంత. సం. విణ. అవమానించువాఁడు.
 అవమతము. సం. విణ. అవమానింపఁ బడినది.
 అవమతి. సం. అవమానము.
 అవమతుడు. సం. విణ. తిరస్కరింపఁ బడినవాఁడు.
 అవమము. సం. మూఁడు తిథులు గలనీన రోజు, తిథిత్రయము. విణ. అధము.
 అవమర్దము. సం. రాయిడి, ఒరయిక; సన్యాసిసంపన్న దేశమునకు పరచక్రముచే గలిగెడి రాయిడి,

అవమర్యాద. సం. అమర్యాద.
 అవమాననము. తెగడిక, అనాదరము, అమర్యాద.
 అవమానపడు. మి. అ. క్రి. భంగపడు.
 అవమానపఱచు. మి. స. క్రి. భంగపఱచు.
 అవమానపాటు. మి. అవమానముపొందుట.
 అవమానపెట్టు. మి. స. క్రి. భంగపఱచు.
 అవమానము. సం. తెగడిక, భంగము.
 అవమానించు. సం. స. క్రి. అవమానము చేయు. [కుండుట.
 అవమానింపమి. సం. అవమానము చేయ
 అవమానితము. సం. అవమతము.
 అవముడు. సం. విణ. అధముడు.
 అవయవము. సం. కరచరణాద్యంగము; ఊపకరణము; అంగము; ఏకదేశము.
 అవయవి. సం. విణ. అవయవయుక్తము.
 అవర. సం. దుర్గ, పరదేశము.
 అవరజ. సం. చెల్లెలు. [జాఁడు.
 అవరజాడు. సం. తమ్ముడు. విణ. అంత్య
 అవరతి. సం. చాలించుట, విరామము.
 అవరము. సం. ఏనుగు వెనుకటి పిక్క మున్నగు భాగము. విణ. వెనుకటిది; చిన్నది; హీనము; శ్రేష్ఠతము.
 అవరవర్ణుడు. సం. శూద్రుడు.
 అవరీణుడు. సం. విణ. ధిక్కరింపఁబడిన వాఁడు.
 అవరుడు. సం. విణ. హీనుడు.
 అవరోధము. సం. అంతఃపురము; అడ్డగింత; చుఱుగు. [ధించుట.
 అవరోధనము. సం. అంతఃపురము; అవరోధవరోధించు. సం. స. క్రి. అడ్డగించు; ముట్టడించు.
 అవరోధికుడు. సం. కంచుకి.
 అవరోహణము. సం. దిగుట. [శిశు.
 అవరోహము. సం. దిగుట; ఊడ; కాఖా
 అవర్ణము. సం. దూఱు, అక్షేపము.
 అవల. పిమ్మట, తరువాతికాలము; అవ
 తల, తరువాతిప్రదేశము; దూరము.
 విణ. అవతలిది; ఇతరము.
 అవలంబనము } సం. కణ్ణ మొ|| పట్టు
 అవలంబము } కొనుట; పట్టుకొనెడి

కట్ట మొ|| అండ, ఆశ్రయము; ఆశ్రయించుట. [ధరించు. అవలంబించు. సం. స.క్రి. ఆశ్రయించు; అవలంబితము. సం. విణ. అండగా చేసికొనఁబడినది. అవలక్షణము. సం. దుర్లక్షణము. అవలక్షము. సం. తెలుపు. విణ. తెల్లనిది. అవలగ్నము. సం. నడుము. అవలిప్రము. సం. గర్వమునొందినది. అవలీల. సం. చులుకన; అలక్ష్యము. అవలెపము. సం. గర్వము; పూఁత. అవలెహము. సం. లేహశ్యావధము. అవలొకనము. సం. చూపు, చూచుట. అవలొకించు. సం. స. క్రి. చూచు. అవలొకితము. సం. చూచుట, చూపు విణ. చూడఁబడినది. అవలొడనము. సం. పరామర్శము. అవల్లుజము. సం. కారుగచ్ఛ. అవవాదము. సం. ఆజ్ఞ; నింద; విశ్వాసము. అవశకునము. సం. ఆపశకునము. అవశము. సం. అవశ్యము. విణ. పరాధీనము. అవశిష్టము. సం. విణ. మిగిలినది. అవశ్యభావ్యము. సం. విణ. అ ని వా ర్యముగా కాఁదగినది. అవశ్యము. సం. అవ్య. తప్పక; నిశ్చయముగా; నిశ్చితము. విణ. అధీనముకానిది; తప్పనిది; మానఁగూడనిది. అవశ్యాయము. సం. మంచు. అవష్టంభము. సం. గర్వము అవష్టబ్ధము. సం. విణ. సమీపము; ఆశ్రితము. అవసన్ధిక. సం. యోగులు నడుమునకు మోకాళ్ళకుఁజుట్టుకొనెడి యోగపట్టా. అవసడి. మి. అపవాదము. అవసథము. సం. గృహము; గ్రామము; పాఠశాల. అవసన్నము. సం. విణ. విషాదము నొందినది; నశింపనున్నది; స్వకార్యమునందసమర్థము. అవసరము. అక్కర; అవశ్యకము. సం. అవకాశము, యోగ్యసమయము; ప్రస్తా

వము, అవశ్యవక్తవ్యరూపమైనసంగతి విశేషము. అవసాదనము. సం. నశింపఁజేయుట; స్వకార్యమునందసమర్థత. అవసాదము. సం. విషాదము; నాశము; కడ; స్వకార్యమునందసమర్థత. అవసానము. సం. కడ; ముగియక; చావు. అవనితము. సం. విణ. నుతించినధ్యానము; ఎఱుంగఁబడినది; ముగిసినది. అవస్కందము. సం. అభ్యవస్కందము. అవస్కరము. సం. మలము; గుహ్యవయవము; కసవుకుప్ప. అవస్తు—పు. సం. ఆసద్యస్తువు, అజ్ఞానాది సకలజడసమూహము. అవస్థము. సం. గృహము. అవస్థ. వా. కష్టము. సం. కాలకృత విశేషము; కాలవశమునఁ గలిగిడి దేహదులదశ, బాల్యము మొ||; బ్రాగత్తు మొ||; స్థితి, ఉనికి. అవస్థాత్రయము. సం. బ్రాగత్తు, స్వప్నము, సుషుప్తి; బాల్యము యౌవనము వార్ధక్యము. అవస్థానము. సం. ఉనికి, స్థితి. అవస్థావనము. సం. ఉంచుట, స్థాపించుట. అవస్థితి. సం. ఉనికి, స్థితి. అవహననము. సం. దంచుట. అవహస్తము. సం. పెడచేయి, చేతివెనుక భాగము. అవహారము. సం. నెగడు, గ్రాహము. అవహితము. సం. విణ. సావధానము. అవహిత్య. సం. ఆకారమును (భయలజ్ఞాదులను) కప్పిపుచ్చుట. అవహేళనము. సం. తిరస్కారము. అవాంతర దిక్కు (దిశ). సం. వి దిక్కు, అగ్ని-మూల మొ||. అవాంతరము. వా. అవాంత్రము. సం. విణ ప్రధానమైన దానిలో ఇ మిడి యుండునది; ప్రాసంగికము. అవాంత్రము. వా. విఘ్నము; కష్టము. అవాక్కు. సం. విణ. మూఁగ; దక్షిణము; అధోముఖమైనది. అవాక్కుప్పి. సం. పెద్ద సదాపక్ష.

అవాగ్రము. సం. విణ. వంగినది.
 అవాజ్ఞు. సం. విణ. అధోముఖుడు.
 అవాబ్జు (జ్ఞా) నన గోచరము. సం. విణ
 వాక్కునకును మనస్సునకును అందనిది,
 ఆత్మ, బ్రహ్మము.
 అవాబ్జుఖుడు. సం. విణ. అధోముఖుడు
 అవాచి. సం. దక్షిణదిక్కు.
 అవాచినము. సం. విణ. దక్షిణదిక్కునఁ
 బుట్టినది.
 అవాచ్యము. సం. దుర్వాక్యము. విణ.
 అనరానిది (మాట); వాక్కు నకు
 అందనిది.
 అవాజా. హిం. వదంతి; శబ్దము.
 అవాప్తము. సం. విణ. పొందఁబడినది.
 అవాప్తవ్యము. సం. విణ. పొందఁదగినది.
 అవాప్తి. సం. ప్రాప్తి, పొందుట.
 అవామనుడు. సం. విణ. పొట్టికానట్టి
 వాడు.
 అవాయి-చువ్వ. ఆకాశభాణము.
 అవారణము. సం. అడ్డులేమి. విణ. అడ్డు
 లేనిది.
 అవారము. సం. ఈవలి దరి.
 అవారి. విణ. అపరిమితము.
 అవారితము. సం. విణ. అడ్డగింపఁబడనిది.
 అవాననుడు } సం. విణ. దిసములవాడు
 అవానుడు }
 అవి. స. బి. అయ్యవి. సం. నూర్పుడు;
 కొండ; పొట్టెలు; ముట్టుది; గొట్టె.
 అవికారి. సం. విణ. వికారము బుట్టినప
 నిది; నిర్వికారము, ఆత్మ, బ్రహ్మము.
 అవికిరి. సలికండ్లపాము.
 అవిగ్రము. సం. కలిశా.
 అవిఘ్నము. సం. విఘ్నములేమి. విణ.
 విఘ్నములేనిది.
 అవిచారము. సం. అస్థాయము; విచా
 రము (వివేచనము) లేమి. విణ. విచా
 రము లేనిది.
 అవిచారితము. సం. వివేచింపనిది.
 అవిచ్చిన్నము. సం. విణ. తెంపులేనిది.
 అవిజ్ఞాత. సం. విణ. జ్ఞాతృత్వములేని
 వాడు, బ్రహ్మము. [బ్రహ్మము.
 అవిజ్ఞాతము. సం. విణ. ఎఱుంగఁబడనిది;

అవిజ్ఞేయము. సం. విణ. ఎఱుంగఁదగనిది;
 ఎఱుంగ నలవికానిది, ఆత్మ, బ్రహ్మము.
 అవిటి. విణ. పటుత్వములేనిది, వికలాం
 గము; వికలాంగుడు. [వచ్చుట.
 అవిడీనము. సం. పక్షులు ఎదురుగా
 అవిత. సం. విణ. రక్షకుడు.
 అవితము. సం. విణ. కావఁబడినది.
 అవిత్రి. సం. రక్షించునది, దుర్గ.
 అవితథము. సం. సత్యము; సార్థకము.
 అవిదూనము. సం. గొట్టెపాలు.
 అవిద్య. సం. అజ్ఞానము.
 అవిద్యుడు. సం. విణ. విద్యలేనివాడు.
 అవిధి. సం. దుర్విధి; విధిలేమి; శాస్త్ర
 విరుద్ధము.
 అవినయము. సం. వినయములేమి;
 ఆసభ్యాచారము. విణ. వినయములేనిది.
 అవినాభాపము. సం. విడువకుండుట;
 వ్యాప్తి; సంబంధము. [యుండనిది.
 అవినాభూతము. సం. విణ. విడిచి
 అవినాశి. సం. విణ. నాశములేనిది, ఆత్మ,
 బ్రహ్మము. [యము.
 అవినీతి. సం. ఆసభ్యాచారము; అవిన
 అవినీతుడు. సం. విణ. వినయము
 లేనివాడు.
 అవిభక్తము. సం. విణ. విభజింపఁబడ
 నిది. వేఱుకానిది (ఆత్మ, బ్రహ్మము).
 అవిమరీనము. సం. గొట్టెపాలు.
 అవిముక్తము. సం. కాశీక్షేత్రము; గడ్డ
 మునకు శిరమునకు నడిమిప్రదేశము.
 అవియించు. స. క్రి. బ్రద్దలు చేయు.
 అవియు. అ. క్రి. చెడు; పగులు; బాధ
 పడు; విచ్చు.
 అవిరతము. సం. సంతతము, నిత్యము.
 అవిరళము. సం. విణ. దట్టమైనది;
 నిరంతరము.
 అవిరి. నీలి; ఒక శీత్రవ్యాధి.
 అవిలంబితము. సం. వేగము, శీఘ్రము.
 విణ. వడిగలది. [నిర్వివాదము.
 అవివాదము. సం. వివాదములేమి. విణ.
 అవివాహితుడు. సం. పెండ్లికానివాడు.
 అవివేకము. సం. సత్తు ఆసత్తుల వివేచిం
 పమి. విణ. వివేకరహితము.

అవివేకి } సం. విణ. వివేకరహి
 అవివేకుఁడు } తుఁడు; ఆలోచింపక
 అవివేచకుఁడు } పనులు చేయువాఁడు.
 అవిషహ్యము. సం. విణ. సహింపరానిది.
 అవినియే } అగినె, అతనిఁ.
 అవిసె }
 అవిసెనూనె. అగినెవిత్తులనూనె.
 అవిసోధము. సం. గొఱ్ఱైపాలు.
 అవిస్పృష్టము. సం. ప్రకటముగానిమాట.
 అవీర. సం. మగఁడును బిడ్డలును లేని స్త్రీ
 అవు. అ. క్రి. ఆగు.
 అవున. అవ్య. అగున్, నిజమగుట.
 అవుకావు. అద్దెకాపురము.
 అవుకు. జంకు; లోపము. విణ. శిథిలమైనది.
 అవుగదె. అవ్య. ఆశ్చర్యార్థకము.
 అవుగక. అవ్య. ఔగక, అల్లెకా
 నిమ్మ, తథాస్తు అనుట.
 అవుగములు. బ. అగుటయును కాక
 పోవుటయును; యుక్తాయుక్తతలు;
 కలిమిలేములు; మేలు గీళ్లు.
 అవుగు. భక్త్యవిశేషము;
 అవుజా. అడుగు; కాలువ; పనివాఁడు.
 అవుదు. క్రిందిపెదవి, అధోస్తము.
 అవుదుకటచు. అ. క్రి. కోపముచే పండ్లు
 కొలుకు.
 అవుతుఖానా. హిం. స్నానముచేయుతొట్టి.
 అవుదల. తల, శిరస్సు. [దిగుడు బావి.
 అవుదు. కాలువ; జలయంత్రము గల
 అవుర (రా). అవ్య. ఆశ్చర్యార్థకము.
 అవురు. ఔరుగడ్డి, పీరణము.
 అవురునవురు. విణ. నలగిపోయినది.
 అవుల. అక్కడ; ఆవల.
 అవులు. అ. క్రి. ఆగులు.
 అవులెమ్ము } అవ్య. ఔనులే, ఔనాను.
 అవులే }
 అవుసు. సొగసు; ఒయ్యారము.
 అవేక్షణము. సం. చూచుట; ఎచ్చరిక;
 ఆనుసంధానము.
 అవ్వండ. సం. దూలగొండి.
 అవ్వక్రము. సం. మూలప్రకృతి; ఆత్మ,
 బ్రహ్మము. విణ. స్ఫుటముగానిది.
 అవ్వక్రరాగము. సం. ఇంచుకయెఱుపు.

అవ్యక్తుఁడు. సం. ఆత్మఁడు; పరమా
 త్మఁడు. విణ. గోచరము కానివాఁడు.
 వా. మూర్ఖుఁడు.

అవ్యధ. సం. కరక +; మెట్టతామర +.
 అవ్యపదేశము. సం. విణ. వాక్కున కందనిది
 అవ్యభిచారి. సం. విణ. ఎట్టి ప్రతికూల
 హేతువు చేతను నివారింప నలవిగానిది;
 ఆబాధితము.

అవ్యయము. సం. లింగ విభక్తి వచన
 శూన్యమైన శబ్దవిశేషము; ప్రవాహ
 రూపేణ నిత్యము; నాశములేనిది; నాశ
 ములేని ఫలము గలది; నిర్వికారము,
 ఆత్మ, బ్రహ్మము; ఒక సంఖ్య?
 అవ్యవసాయి. సం. విణ. నిర్ల(శ్చ)యము
 లేనివాఁడు. [ములేమి.

అవ్యవస్థ. సం. నియమములేమి; సిద్ధాంత
 అవ్యవహార్యము. సం. విణ. వ్యవహరింప
 నలవిగానిది; కర్తృంద్రియములకు విష
 యముగానిది.

అవ్యవహార్యుఁడు. సం. విణ. సంసర్తా
 యోగ్యుఁడు, పతితుఁడు మొ.

అవ్యవహితము. సం. విణ. కదిలినది; వ్యవ
 అధానము లేనిది.

అవ్యాప్తి. సం. వ్యాప్తిలేమి; లక్ష్యము
 నందు లక్షణము ప్రవర్తింపకుండుట,
 ఒక దోషము.

అవ్యాహతము. సం. విణ. సత్యము; అడ్డ
 పాటులేనిది; కుంటుపడనిది.

అవ్యుత్పన్నము. సం. వ్యుత్పత్తిలేనిది.

అవ్య. తల్లి; తల్లితల్లి, మాతామహి; తండ్రి

తల్లి, పితామహి; పూజ్యురాలు; వృద్ధస్త్రీ

అవ్వల్. హిం. విణ. మొదటిది, శ్రేష్ఠమైనది.

అవ్వల. అవల, అక్కడ, ఆ ప్రక్క; పిమ్మట

అవ్వలకించు. స. క్రి. చెరుగు; త్రోసివేయు.

అవ్వలించు. అ. క్రి. మాటు మొగము

(పెడమోము) పెట్టు.

అవ్వారి. విణ. అపరిమితము.

అశక్తము. సం. విణ. అసమర్థము.

అశక్యము. సం. విణ. అలవికానిది.

అశనము. సం. అన్నము; తినుట.

అశనాయ. సం. అఁకలి.

అశనాయితుడు. సం. విణ. ఆకలిగొన్న వాడు.

అశని. సం. పిడుగు; వజ్రాయుధము.

అశబ్దము. సం. ప్రకృతి; శబ్దముకానిది; శబ్దములేనిది (ఆత్మ, బ్రహ్మము).

అశరీరము. సం. ఆకాశవాణి. విణ. శరీరము కానిది; శరీరము లేనిది ఆత్మ, (బ్రహ్మ).

అశరీరవాక్కు. సం. ఆకాశవాణి.

అశరీరవాణి. సం. ఆకాశవాణి.

అశరీరి. సం. ఆకాశవాణి. విణ. శరీరము లేనివాడు (ఆత్మ, బ్రహ్మము).

అశరీరిణి. సం. ఆకాశవాణి.

అశరీరుడు. సం. చూ. అశరీరి.

అశాలాకము. సం. పుట్టలేనె.

అశితము. సం. విణ. తినబడినది.

అశిశ్వి. సం. గొడ్డాలు.

అశిరస్కము. సం. విణ. తలలేనిది; అకారము మొదలఁగలది. [లేనివాడు.

అశిరస్కుడు. సం. రాహువు. విణ. తల అశీతి. సం. స. ఎనుబది.

అశుచి. సం. అశుద్ధి. విణ. అశుద్ధము.

అశుద్ధము. సం. మలము. విణ. పరిశుద్ధము కానిది; కోరికలు సంకల్పములును గలది (మలిన మనస్సు).

అశుభము. సం. కీడు. విణ. అనుంగళము.

అశేషము. సం. విణ. సమస్తము, అంతయు, మిగులులేనిది.

అశోక. సం. కటుకరోహిణి.

అశోకము. సం. పుష్పవృక్ష విశేషము; ఒక మన్మథబాణము. విణ. శోకములేనిది.

అశోకరోహిణి. సం. అశోక.

అశోచ్యము. సం. విణ. శోకింపరానిది.

అశోష్యము. సం. విణ. ఎండింపరానిది.

అశౌచము. సం. మైల; నూతకము (బాతా శౌచము మృతాశౌచము).

అశ్మంతము. సం. ప్రాయ్వి.

అశ్మగర్భము. సం. మగకత్తమణి.

అశ్మజము. సం. సిలాజత్తు.

అశ్మపుష్పము. సం. తాపువు.

అశ్మము. సం. తాయి. [కృచ్ఛము.

అశ్మరి. సం. నీరుకట్టు రోగము, మూత్ర

అశ్మసారము. సం. ఇనుము.

అశ్రద్ధానుడు. సం. విణ. శ్రద్ధ (సమ్మకము) లేనివాడు.

అశ్రద్ధ. సం. అసద్ద; అపసమ్మకము.

అశ్రము. సం. కన్నీరు.

అశ్రాంతము. సం. సంతకము, నిత్యము.

అశ్రీ. సం. ఆంచు; కోణము.

అశ్రీకుడు. సం. విణ. సిరిలేనివాడు.

అశ్రుతము. సం. విణ. వినబడనిది.

అశ్రువు. సం. కన్నీరు.

అశ్రేష. సం. ఆశ్రేష, ఒక నక్షత్రము.

అశ్లీలము. సం. విణ. పామరొక్తి, సిగ్గును రోతను కలిగించుమాట; ఒక కావ్య దోషము.

అశ్లేష. సం. ఆశ్రేష.

అశ్వ. సం. ఆడు గుఱ్ఱము.

అశ్వకర్ణకము. సం. ఇనుమద్ది.

అశ్వఖరజము. సం. కంచరగాడిద.

అశ్వగంధ. సం. పెన్నేరు.

అశ్వతరము. సం. కంచరగాడిద.

అశ్వత్థము. సం. రావి.

అశ్వత్తిక. సం. కండ్లరావి.

అశ్వము. సం. గుఱ్ఱము. [యజ్ఞము.

అశ్వమేధము. సం. క్రతురాజము, ఒక అశ్వమేధీయము. సం. అశ్వమేధమునకర్త.

మైన అశ్వము. [అశ్వయుజము.

అశ్వయుక్కు. సం. అశ్వినీ నక్షత్రము;

అశ్వయుజము. సం. అశ్వయుజము.

అశ్వరక్షుడు. సం. అశ్వరక్షుడు.

అశ్వరథము. సం. గుఱ్ఱపుబండి; గుఱ్ఱాలు పూన్చిన లేరు.

అశ్వవ(వా)హుడు } సం. గుఱ్ఱపురాతు,

అశ్వవాహకుడు } అశ్వవాహనుడు.

అశ్వసేనసృపనందనుడు. సం. సత్కు

మారుడు.

అశ్వారి. సం. మహిషము.

అశ్వారోహుడు. } సం. గుఱ్ఱపురాతు.

అశ్వీకుడు. }

అశ్వినీ. సం. అశ్వినీనక్షత్రము.

అశ్వినీనుతులు. } అశ్వినీకుమారులు, దేవ

అశ్వినులు. } వైద్యులు.

అశ్వ (శ్వ) నము. సం. అశ్వయుజము. విణ. గుట్టముచేత ఒకదినము పోడగినదారి.

అశ్వయుము. సం. అశ్వసమాహము. విణ. అశ్వమునకు సంబంధించినది; అశ్వమునకు హితమైనది.

అశ్వలు. సం. బ. అశ్వసులు.

అషడక్షిణము. సం. విణ. ఒరులెఱుగని తెఱగున ఇద్దఱుమాత్రముచేరి చేసెడి సంభావణము మొ.

అషాఢ. సం. పూర్వాషాఢ; ఉత్తరాషాఢ.

అషాఢము. సం. అషాఢము.

అష్టక. సం. శ్రాద్ధవిశేషము.

అష్టకము. సం. అట్టము; ఎనిమిది; ఎనిమిది పద్యములుగల గ్రంథవిశేషము. విణ. ఎనిమిది అవయవములు గలది.

అష్టదిక్కులు. సం. బ. అష్టదిశలు (తూర్పు, ఆగ్నికోణము, దక్షిణము, నిర్వతికోణము, పడమర, వాయుకోణము, ఉత్తరము, ఈశానకోణము).

అష్టదిక్పాలకులు సం. బ. అష్టదిక్పాలురు (ఇంద్రుడు, ఆగ్ని, యముడు, నిర్వతి, వరుణుడు, వాయువు, కుబేరుడు, ఈశానుడు).

అష్టదిగ్గజభార్యలు. సం. బ. అభ్రమువు, శపిల పింగళి అనుపమ తామ్రపద్మి శుభ్రదంతి అంగన అంజనావతి.

అష్టదిగ్గజములు. సం. బ. ఐరావతము పుండరీకము వామనము కుముదము అంజనము పుష్పదంతము సాగ్వభౌమము సుప్రతికము.

అష్టపాత్తు } సం. శరభమృగము; సాలె
అష్టపాదము } పురుగు.

అష్టమంగళము. సం. తెల్లనివైన ముఖము తొమ్మిదిట్టలు జూలు తోకయుగల గుట్టము; అష్టవిధమంగళము (సింహము, ఎద్దు, ఏనుగు, పూర్ణకలశము, వృజనము, వైజయంతి, భేరి, దీపము; బ్రాహ్మణుడు, గోవు, ఆగ్ని, బంగారము, నెయ్యి, నూర్కుడు, జలము, రాజు).

అష్టమదములు. సం. బ. అన్న అర్థ(ధన) స్త్రీ విద్యా కల రూప ఉద్యోగ (అధికార) యోవనములవలని మధములు.

అష్టమము. సం. విణ. ఎనిమిదవది.

అష్టమి. సం. ఎనిమిదవ తిథి.

అష్టమూర్తి. సం. పంచభూతములు సూర్యుడు చంద్రుడు జీవుడు ననెడి యెనిమిది రూపములు గలవాడు; శివుడు, పరమేశ్వరుడు.

అష్టనిధులు. సం. బ. అణిమ మహిమ గరిమ లఘిమ ప్రాప్తి ప్రాకామ్యము ఈశిత్యము వశిత్యము.

అష్టాదశము. సం. పదునెనిమిది. విణ. పదునెనిమిదవది.

అష్టాధ్యాయి. సం. పాణిని ముని రచించిన సంస్కృతవ్యాకరణము.

అష్టాపదము. సం. నైత్యపలక, సాగటాల పాళీ; బంగారు; శరభమృగము; వెండి కొండ; సాలెపురుగు.

అష్టావక్రము. సం. విణ. ఎనిమిదివంకరలు గలది; అడ్డదిడ్డమైనది.

అష్టావక్రుడు. సం. ఒకముని, జనకుని యొక గురువు [భోజనము.

అష్టి. సం. పదునాఱవ ఛందస్సు; అష్టోత్తరశతము. సం. స. నూటయెనిమిది.

అష్టివత్తు. సం. మోకాలు.

అసంఖ్యము. సం. విణ. లెక్కింప నలవి గానిది, ద్విపరార్థము మొ.

అసంఖ్యాతము. సం. విణ. పరిమితలేనిది; అధికసంఖ్య గలది.

అసంఖ్యేయము. సం. విణ. అసంఖ్యము.

అసంగతము. సం. విణ. పాసగనిది.

అసంగతి. సం. అర్థాలంకారము.

అసంతుష్టుడు. సం. విణ. తృప్తిలేనివాడు అసందర్భము. సం. సందర్భములేనిది. సందర్భములేనిది.

అసంప్రజ్ఞాతసమాధి. సం. జ్ఞాత జ్ఞానము జ్ఞేయము అనెడి త్రిపుటి భాసిల్లిన సమాధి, నిర్వికల్ప సమాధి.

అసంజద్దము. సం. విణ. పాసగనిమాట; కూడనిది; పరస్పరసంబంధము లేనిది.

అసంభవము. సం. ఒక దోషము, చెప్పిన లక్షణ లక్ష్యమున లేకుండుట; సంభవంపమి. విణ. సంభవంపనిది; లభింపనిది.

అసంభావన. సం. నిశ్చయ ప్రాయమై

ఉత్కంఠతతోఁ గూడియున్న సంశయము; ఒక మనోదోషము.

అనంతము. సం. విణ. సంయమము లేనిది. [నిస్సందేహము.

అనంతయము. సం. సందేహములేమి. విణ.

అనంతమము. సం. విణ. సంస్కారము లేనిది; కాస్తాచార్యోపదేశాదుల చేత సంస్కరింపఁబడనిది. [తరభావ.

అనంతమము. సం. సంస్కృతే అనంతము. సం. విణ. కూడియుండనిది.

అనక్తు. సం. ఆవ్య. పలుమాలు.

అనక్తము. సం. విణ. సంగములేనిది.

అనక్తి. సం. సంగములేమి.

అనద్ధ. ఆశ్రద్ధ.

అనతి. సం. అంకుటాలు.

అనత్కృతము. సం. విణ. సత్కారములేనిది

అనత్తు. సం. మూలప్రకృతి; బ్రహ్మము

విణ. లేనిది; సాధువుకానిది; అసాత్మ;

నిందితము; ఆశ్రద్ధతో చేసిన హోమదాన

తపఃకర్మలు.

అనత్కము. సం. బొంకుమాట. విణ. బొంకు;

మిథ్యయైనది; సత్తలేనిది, అసాత్మ.

అనదు. విణ. అల్పము, నూత్నము;

నికృష్టము. [సాటిలేనిది

అనద్యుశము. సం. విణ. సమముకానిది;

అననపర్ణి. సం. సోమిదము.

అననము. సం. వేగిస.

అనభ్యము. సం. విణ. సభకు యోగ్యము

కానిది. [అసంగతము.

అనమంజనము. సం. విణ. బాగుకానిది;

అనమగ్రము. సం. విణ. పూర్ణముకానిది.

అనమనేత్రుడు. సం. ముక్కుంటి, శివుడు

అనమయము. సం. ఆకాలము.

అనమర్థత. సం. శక్తిలేమి.

అనమర్థము. సం. ఒక కావ్యదోషము.

విణ. శక్తిలేనిది.

అనమవాయి. సం. విణ. సంబంధములేనిది,

మిథితముగానిది; సమవాయ సంబంధము

లేని జాతి మొ||; ఒక కారణము.

అనమాప్తము. సం. విణ. ముగియనిది.

అనమిష్టకారి. సం. విణ. ఆలోచింపక

పనులు చేయువాడు.

అనము. చనవు; కీర్తి; గర్వము; ఉద్రేకము; అనమృతము. సం. విణ. అంగీకరిం;

బడనిది, ఒప్పుకొననిది.

అనరలు. బ. రాక్షసులు.

అనరవేయు. అ. క్రి. ఆలస్యముచేయు.

అనరసంజ (జె). అరసంజ.

అసరు. ఆకుపసరు.

అసలారు. అ. క్రి. ఆతిశయిల్లు.

అనలు. అడుగు, బురద. విణ. ప్రతి

తము; ప్రధానము; మూలము. హి.

మూలధనము.

అనలుబుట్టువు. తామర, పంకజము.

అనలుకొను. అ. క్రి. బురదయగు.

అనహత. సం. అసహత్వము.

అసహత్వము. సం. ఓర్వమి.

అసహనము. సం. ఓర్వమి. విణ. ఓర్వని;

అసహనము. సం. శత్రువు విణ. ఓర్వ

వాడు. [వాడు

అసహమానుడు. సం. విణ. ఓర్పులే

అసహాయత. సం. తోడులేమి

అసహాయశూరుడు. సం. విణ. తోడ

లేకయే పోరు సలుపఁగల మేటి.

అసహాయుడు. సం. విణ. తోడ్పడ

వాడు; తోడులేనివాడు. [వాడు

అసహిష్టువు(డు). సం. విణ. ఓర్వ;

అసహిష్టుత. సం. ఓర్వలేనితనము

అసహ్యత. సం. అసహనము.

అసహ్యపడు. మి. అ. క్రి. రోతపడు.

అసహ్యము. సం. అనూయ, అసహనము

ఏవ. విణ. సహింపఁగూడనిది; సహిం

నలవిగానిది. వా. రోత కలిగించునది

ఇష్టముకానిది.

అసహ్యించు. సం. స. క్రి. ఏవగించు.

అసాంప్రతము. సం. విణ. అయక్తము.

అసాదు. అవ్య. బలీ.

అసాధారణము. సం. విణ. విశేషమైనది;

అందఱకు సంబంధింపనిది; అసమానము.

అసాధువు. సం. విణ. చెడ్డది, సాధువు

కానిది; వ్యాకరణ విరుద్ధమైనది.

అసాధ్యము. సం. విణ. అలవిగానిది.

అసారము. సం. విణ. నిస్సారము; నిష్ఫ

లము; స్థిరాంశములేనిది.

అసి. విణ. కొంచెము. క్రి. విణ. కొంచెముగా. సం. ఖడ్గము; కాళికి సంబంధించిన ఒకనది.

అసిఁదోవు. అ. క్రి. తప్పిపోవు.

అసికోఁత. చిన్నకోఁత.

అసిక్తి. సం. యువతియగు ఆంతఃపురపరిచారిక; ఒకనది.

అసితము. సం. నలుపు. విణ. నల్లనిది.

అసితుఁడు సం. శని.

అసిద్ధము. సం. విణ. పండనిది; వండనిది.

అసిధారావ్రతము. సం. కత్తియంచుపై నడచుటవలె దుష్కరమైన నియమము.

అసిధావకుఁడు. సం. కత్తులు సానపెట్టువాఁడు.

అసిధేను-వు. సం. చూరకత్తి.

అసివత్రవనము. సం. ఒక నరికము

అసివత్రవ్రతము. సం. విణ. అసిధారావ్రతము.

అసిపుత్రి. విణ. చూరకత్తి.

అసిమి. గోనెసంచి.

అసిమిగొల్లెన. గోనెసంచులతో ఇరుప్రక్కల వంపుగా నేర్పఱచిన చిన్నగుడారము.

అసియాడు. అ. క్రి. చలించు.

అసియార్పు. స. క్రి. చలించునట్లుచేయు.

అసిరమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.

అసిలేరు. అశ్వేష.

అసివారు. సవారిమార్గము.

అసివాలు. విహారము. [నశించు.

అసివోవు. అ. క్రి. పోవు; తప్పిపోవు;

అసిహేతి. సం. అడ్డకత్తి ఆయుధముగాఁగల వాఁడు.

అనుక్షణము. సం. తిరస్కారము.

అనుఖము. సం. విణ. సుఖముకానిది; సుఖములేనిది.

అనుధారణము. సం. జీవనము.

అనురాహ్వయము. సం. కంచు.

అనురుఁడు. సం. దాసవుఁడు.

అనురుసురు. క్రమమునందగు ధ్వన్యకు కరణము.

అనుర్షణము. సం. ఆవమానము.

అనువులు. సం. బ. ఉనులు, ప్రాణములు.

అనుహృత్తు. సం. విణ. శత్రువు; ప్రాణములు హరించునది.

అనుక్షణము. సం. ఆవమానము.

అనుయ. సం. ఇడుగడ, గుణములున్న నుదోషమునాలోపించుట; అసహనము.

అనుర్షణము. సం. ఆవమానము.

అనుర్ధంపశ్య. సం. ఎండ కన్నెఱుంగని (స్త్రీ), రాజపత్ని మొ.

అన్మక్కు. సం. నెత్తురు.

అన్మగ్ధర. సం. చర్మము.

అసేచనకము. సం. విణ. ఎంతచూచినను తనివితీరిని దృశ్యము. [జాణనిది.

అప్థలితము. సం. విణ. అప్రమత్తము; అప్థలితుఁడు. సం. విణ. కర్తవ్యమున ఏమటిపాటు లేనివాడు. [వాఁడు.

అస్తంగతుఁడు. సం. విణ. అస్తమించిన

అస్తమన (య) ము. సం. అస్తమించుట.

అస్తమానము. సం. అస్తమించుట; ప్రాద్దు

క్రమంబుట. [బడక పోవు; మరణించు.

అస్తమించు. సం. అ. క్రి. అడఁగు; కనఁ

అస్తమితము. సం. విణ. అస్తమించినది.

అస్తము. సం. పడమటికొండ; మృత్యువు;

కనఁబడకపోవుట; ప్రాద్దుక్రమంబుట విణ.

ముగిసినది.

అస్తరు. ఒకగుడ్డ కాశ్రయముగా లోప్రక్క

జేర్చి వుట్టెడు మట్టియొక గుడ్డ.

అస్తవ్యస్తము. విణ. తాఱుమాటైనది,

వ్యత్యస్తము.

అస్తాచలము } పడమటికొండ, సూర్యుఁ

అస్తాద్రి } డస్తమించుకొండ.

అస్తికీర. సం. ఎక్కువ పాలుగల ఆవు మొ.

అస్తిత } సం. ఉండుట, ఉనికి, సత్త;

అస్తిత్వము } నిలుచుట.

అస్తివాస్తిత. సం. అస్తి నాస్తిత్వము,

ఉండుట లేకుండుట, సందిగ్ధమైన యునికి.

అస్తిమంతుఁడు. సం. విణ. అస్తి గల

వాఁడు; ఉనికిగలవాఁడు.

అస్తుంకారము. సం. అంగీకారము.

అస్తియము. సం. వొంగిలింపమి.

అస్తము. సం. బాణము మొ|| ఆయుధము;

ఖడ్గము; విల్లు; యజ్ఞములో ప్రయో

గింపఁదగిన ఒక మంత్రము; ఆగ్నేయా
స్త్రము మొ.

అస్తి. సం. ఎముక.

అస్తిపంజరము. సం. ఎముకలగూడు.

అస్తిరము. సం. విణ. స్థిరముకానిది.

అస్తివిగ్రహుఁడు. సం. భృంగీశ్వరుఁడు,
శివానుచరవిశేషము.

అస్తిహారుఁడు. సం. శివుఁడు.

అస్పర్శము. సం. విణ. స్పర్శగుణము
లేనిది; స్పర్శకానిది; స్పర్శలేనిది (ఆత్మ
బ్రహ్మము).

అస్పర్శయోగము. సం. ఎన్నడును జేసి
తోను సంబంధములేని జ్ఞానము, విషయ
భావములేని నిర్వికల్పకజ్ఞానము, శేవల
జ్ఞానము. [మలము మాత్రము మొ.

అస్పృశ్యము. సం. విణ. ఆంటరానిది,

అస్పృశ్యుఁడు. సం. విణ. ఆభిశంతుఁడు
పతితుఁడు మొ. [గుణము.

అస్పృహ. సం. ఆశలేమి, ఒక ఆత్మ
అన్యదీయము. సం. విణ. చునది; మాది.

అన్మిత. సం. నేను నాది యనెడి ఆభి
మానము, దృఢృశ్యములతాదాత్మ్యము,
హృదయగ్రంథి. [తుఁడు.

అస్రవుఁడు. సం. రాక్షసుఁడు; నైర్వ

అస్రము. సం. కన్నీరు; నెత్తురు; మూల,
కోణము; పెండ్రుక.

అస్రవు. కన్నీరు.

అన్యచ్ఛందము. సం. విణ. పరాధీనము.

అన్యప్రము. సం. విణ. నిద్రలేనిది, ఆత్మ,
బ్రహ్మము.

అన్యప్రుఁడు. సం. వేలుపు, జీవుఁడు.

అన్యరుఁడు. సం. విణ. చెవులకింపుగాని
కంఠధ్వని గలవాఁడు.

అన్యస్థత సం. అస్వాస్థ్యము.

అన్యస్థుఁడు. సం. విణ. స్వస్థతలేనివాఁడు.

అస్వాతంత్ర్యము. సం. పరాధీనత.

అస్వాధ్యాయుఁడు. సం. విణ. వేదాధ్యయ
నము లేనివాఁడు.

అస్వాస్థ్యము. సం. ఆనాలోగ్యము, స్వస్థత
లేమి; స్వస్థితిలేమి.

అహఃకరుఁడు } సం. నూర్పుఁడు.

అహఃపతి

అహంకరణము. సం. అహంకారము;
అహంకరించుట. [గర్వించు.

అహంకరించు. సం. ఆ క్రి. ఆభిమానించు;

అహంకారము. సం. అహం (నేననెడి)

వృత్తి; అంతఃకరణచతుష్టయములో

నొకటి; చిదాభాసము, జీవుఁడు; అనా

త్మయందాత్మాభిమానము; [గర్వము.

అహంకారించు. సం. అ. క్రి. అహంకరించు.

అహంకారి. సం. విణ. అహంకారము

గలవాఁడు.

అహంకృతి } సం. అహంకారము,

అహంక్రియ } గర్వము.

అహంత. సం. అహంభావము.

అహంపదార్థము. సం. నేననెడి పదము

నకు అర్థమైనది; ప్రయతగాత్మ; దేహాభి

మానియగు జీవుఁడు.

అహంపూర్విక. సం. నేనుముందు నేనుముం

దనియోధులు ఒకరి నొకరు మీఱుట.

అహంబుద్ధి. సం. నేననెడిబుద్ధి, అహంమతి

అహంభావము. సం. నేననుట; అహంకా

రము.

అహంమతి. సం. అహంబుద్ధి, అజ్ఞానము.

అహంయువు. సం. విణ. అహంకారము

గలవాఁడు.

అహతము. సం. క్రొత్తబట్ట.

అహమహమిక. సం. హిరావేశము, నేను

శ్రేష్ఠుఁడను నేను శ్రేష్ఠుఁడననుట; నేను

ముందు నేను ముందనుట.

అహమించు. సం. అ. క్రి. అహంకరించుట.

అహమిక. సం. అహంకారము.

అహము. సం. ఆము, అహంకారము;

పగలు; దినము; అహరభిమానిదేవత.

అహరహము } సం. అవ్య. ప్రతిదినము.

అహర్దీపము } సం. అవ్య. ప్రతిదినము.

అహర్నిశము. సం. అహారాత్రము.

అహర్వతి. సం. నూర్పుఁడు.

అహర్ముఖము. సం. ప్రాతఃకాలము.

అహల్య. సం. ఒక అప్పరస; శాతమ

పత్తి; దున్నుటకు తగని నేల.

అహస్కరుఁడు. సం. నూర్పుఁడు.

అహస్యు. సం. పగలు, దినము,

అహహ } అవ్య. ఔరా. సం. అవ్య.
అహహ } అద్భుతము; శ్లేశము; భేదము;
అతిశయము; సంబోధనము.

అహా }
అహారే } అవ్య. ఔరా.
అహారే }

అహాద్యము. సం. ఊండ.

అహి. సం. పాము; వృతానురుడు.

అహింస. సం. త్రికరణములచే ఏ ప్రాణి
కిని అపకారము చేయకుండుట; యజ్ఞ
మునకంటె అన్యత్ర ప్రాణిహింస
చేయమి; దైవీసంపదలో నొకటి.

అహితము. సం. చెరువు.

అహితుండికుడు. సం. పాములవాడు.

అహితుడు. సం. శత్రువు.

అహిఫేనము. సం. నల్లమందు.

అహిబ్రుద్ధుడు. సం. శివుడు.

అహిభయము. సం. రాజులకు స్వపక్షము
వారివలన గలిగిడి భయము.

అహిభుక్కు. సం. నెమిలి; గరుత్మంతుడు;
ముంగిస.

అహిభూషణుడు. సం. శివుడు.

అహిర్బుద్ధ్యుడు. సం. శివుడు.

అహిహ. సం. ఇంద్రుడు. రూ. అహిహుడు

అహేరువు. సం. పిల్లపీచర †.

అహేతుకము. సం. అహేతుకము.

అహేతుకము. సం. విణ. హేతువు లేకుం
డంగవచ్చినది; ఉపపత్తి (యుక్తి) లేనిది;

వేఱుఉద్దేశ్యముగాని ఆసక్తిగాని లేక
చేయబడినది (నిష్కామకర్మ).

అహో. సం. అవ్య. అహహ.

అహోబలము. సం. ఒక నృసింహక్షేత్రము
అహోరాత్రము. సం. రేపగలు, పగలును
రాత్రియును; ముప్పదిమూర్త్యుల
కాలము. [ఎల్లప్పుడు.

అహోరాత్రి. సం. పగలును రేయియు,

అహోరాత్రులు. సం. అహోరాత్రము.

అళఁది. పనుపు. పనుపువన్నె విణ. పనుపు

వన్నె గలది. [చేసెడి కాయ.

అళఁదికాయ. వస్త్రమును పీతవర్ణము

అళఁదియాకు. వస్త్రమును పీతవర్ణము

చేసెడియాకు.

అళఘరతి. ఆరాత్రిక విశేషము.

అళము. ఉప్పుపంట పెట్టెడి యేబది

పాదులకొలది నేల; ఉప్పుమైడిచోటు.

అళాకు. పడిలో ఎనిమిదవ వంతు.

అళి. సం. తుమ్మెద; లేలు.

అళిందము. సం. చోపా; నడవగది,

వాకిటిముందటనుండెడి చావడి; మొగ

సాల, వాకిటిముందటనుండెడి ప్రదేశము.

అళీతము. సం. విణ. అప్రియము; మిథ్య;

అబద్ధము.

అళుకరి. విణ. భయపడువాడు.

అళుకు. భయము. అ. క్రి. భయము

జెందు, జడియు.

అ

ఆ. సంబోధనము; తచ్చబైర్లకము (ఆతల్లి,
ఆకొడుకు అని); వికలావర్థకము
(వాడా, వీడా అని); ప్రార్థనార్థకము
(రక్షింపుమా అని); భూతార్థప్రశ్నము
(తెలిసితివా అని); పూర్వము చెప్పు
బడినది; దూరముగానుండి గోచరమగు
నది; ఏని, ఎడల; అన్ననో; ఐనను;
ప్రశంస; పూర్వస్మృతి; ఆశ్చేషము;
వ్యతిరేకము; కోపము; సంతసము;

ప్రసిద్ధి; భావము; పరితాపము; సంశ
యము; పరోక్షార్థకము; ఉద్దిష్టార్థకము.
ఆవ్య. అంగీకారము; ఆశ్చర్యము; అద
లించుట; నిషేధము; జ్ఞప్తి. సం. ఉప.
మొదలుకొని; వఱకు; ఇంచుక; అంతట;
మిక్కిలి; వ్యతిరేకము.

అంక. ఆక.

అంక్ష. వెలిజేయుట.

అంగీకరము. సం. భావమును సూచించు
 భూవిక్షేపాది చేష్టావిశేషము.
 అంగిరస. సం. అంగిరస్సంవత్సరము.
 అంగిరసము. సం. పువ్యమి.
 అంగిరసుడు. సం. బృహస్పతి.
 అంగ్లో ఇం. ఇంగ్లీషుసంబంధమైనది.
 అంజనేయుడు. సం. అంజనా దేవి
 పుత్రుడు, హనుమంతుడు.
 అండాది. ఏలిక, ప్రభువు.
 అంద్రు. బ. ఆణశబ్ద బహువచనము;
 భార్యలు. [నుండునది.
 అంతరము. సం. విణ. నడుమ (లోపల)
 అంతరంగికిము. సం. విణ. అంతరంగ
 సంబంధి.
 అంతర్యము. సం. లోపలనునికి, అంతర్య
 ర్నిత్యము; తలఁపు? [సంబంధి.
 అంత్రము. సం. ప్రేగు. విణ. అంత్ర (ప్రేగు)
 అందోళకము. సం. విణ. ఊచునది; వడ
 కించునది.
 అందోళన. సం. అందోళనము.
 అందోళనము. సం. ఊయెల; అందలము;
 కదలిక; ఊగుట; ఊచు (పు) ట;
 కదలుట; చింతి.
 అందోళము. సం. అందలము; ఊగుట;
 సంశయము.
 అందోళి. సం. ఒక స్త్రీ రాగము.
 అందోళించే. సం. ఆ. క్రి. ఊగు; చలించు.
 అందోళిక. సం. అందలము.
 అందోళితము. సం. విణ. ఊచఁబడినది;
 కదల్చఁబడినది.
 అంధనికుడు. సం. వంటవాడు.
 అంధ్యము. సం. గ్రుడ్డితనము; మదముచే
 కన్నులు కానరాకుండుట.
 అంద్రదేశము. సం. ౫౬ దేశములలోనొకటి
 అంద్రభాష. సం. తెలుగుభాష.
 అంద్రము. సం. తెనుఁ(లు) గు దేశము;
 తెనుగు. [జాతి స్త్రీ.
 అంద్ర. సం. తెలుగు భాష; అంద్ర
 అంద్రించే. సం. స. క్రి. ఆంధ్రీకరించు,
 తెనుగునీయు.
 అంద్రుడు. సం. తెలుగువాడు.

అంబికేయుడు. సం. ధృతరాష్ట్రుడు;
 కుమారస్వామి.
 అంక. అడ్డగింత; చెఱసాల; నిషేధము;
 ఆజ్ఞ; కట్టుపాటు; చెలియలికట్ట.
 అంకగను. అ. క్రి. ఆగు.
 అంకట్టు. స. క్రి. అడ్డగించు; ఆక్రమించు.
 అంకత్రాళ్లు. బ. తరిగంబమునఁగట్టెడిత్రాళ్లు
 అంకపడు. స. క్రి. అడ్డపడు.
 అంకపెట్టు. స. క్రి. అడ్డగించు.
 అంకరము. ఆగ్రహము; ఆము, మదము.
 అంకలి. శ్మశ్శు.
 అంకలింపు. స్తోత్రము.
 అంకించే } స. క్రి. నిరోధించు.
 అంకిడు }
 అంకిను. అ. క్రి. అంకిలిగాను.
 అంకార. అడవికాకర, పానసిక.
 అంగు. అ. క్రి. అణగు; విరమించు;
 నైచు. స. క్రి. అడ్డగించు; నిలుపు; నిగ్ర
 హించు; ఆక్రమించు; పోగొట్టు;
 నిషేధించు; మోచు; కాపాడు; నిహించు.
 అంచికొను. స. క్రి. ఆపహరించు.
 అంచికొలు. ఆపహరించుట.
 అంచు. స. క్రి. అణగించు; ఆఁపు, నిలుపు.
 అంటది. అడది.
 అంటు. అడుతనము. అ. క్రి. చాలు; తాళు.
 అండంగి. కొజ్జాస్త్రీస్వభావముగలవాడు
 అండంగులు. బ. స్త్రీలు.
 అండది. స్త్రీ.
 అండి. ఒక స్త్రీ ప్రత్యయము.
 అండు. ఒక పుం ప్రత్యయము; అండు
 తనము; స్త్రీ జాతి. [కట్టు.
 అండుగట్టు. అండుదాని కోకకట్టువంటి
 అండుగూతురు. స్త్రీ.
 అండుగూచి. గయ్యాళి.
 అండుగొల. స్త్రీహత్య.
 అండుదనము. స్త్రీత్వము.
 అండుదోడు. సోదరి; స్త్రీసాహాయ్యము.
 అండుబడుచు. మాతురు; మగనిసోదరి.
 అండుబాప. కన్యక.
 అండుబుట్టువు. అండుది; స్త్రీజన్మ.
 అండుగుఱి. యోని.
 అండుది. స్త్రీ.

అడుదొంగ. దొంగయైన అడుది.
 అడుపిల్ల. అడుశిశువు.
 అడుబిడ్డ. అడుశిశువు; కూతురు;
 మగనిసోదరి, ననాండ.
 అడుబీట. అడుజాతిబీట.
 అడుమొత్తము. స్త్రీసమూహము.
 అదోక. ఆవుతోకనుబోలిన యాకా
 రము. [తోకవలెనగుట.
 అదోకపాటు. అదోకపడుట, ఆవు
 అవు. అడ్డగింత. స. క్రి. అంగణేయు.
 అవువెట్టు. స. క్రి. ఒకరికని నిలిపిపెట్టు.
 అవుసేయు. స. క్రి. నిలువచేయు.
 అబడ్డ. పాలువిడిచిన ఆవుపెయ్య.
 అబసి. ఆవు.
 అబెయ్య. ఆవుపెయ్య.
 అబెఱుగు. ఆవుపెఱుగు.
 అబేయ. ఆవుపెయ్య.
 అబోతు. ఎద్దు; అచ్చుజేసి స్వేచ్ఛగా
 తిరుగవిడిచిన ఎద్దు. [అడు.
 అబోతురొతు. శివుడు, వృషభవాహను
 అబోతుసారము. ఋషభము, ఒకస్వరము.
 అకంఠము. సం. అవ్య. కంఠమువఱకు.
 అకంపించు. సం. అ. క్రి. ఇంచుక (మి
 క్కిలి) కదలు (వణకు).
 అకంపితము. సం. విణ. ఇంచుక (మిక్కిలి)
 కదల్పబడినది.
 అకట. అవ్య. అక్కట.
 అకడ. అవ్య. అక్కడ.
 అకతాయ. విణ. దుష్టుడు
 అకరణి. ఆవిధము. [పుట్టుచోటు.
 అకరము. సం. గని; సమూహము; చోటు;
 అకరి. కిరాతవిశేషము.
 అకరికుడు. సం. విణ. గనులపైఅధికారి.
 అకర్షనము. సం. వినికి, వినుట.
 అకర్ణాంతము. సం. విణ. చెవులవఱకు
 వ్యాపించినది; చెవి చివరను పొందినది.
 అకర్ణించు. సం. స. క్రి. విను.
 అకర్షితము. సం. విణ. విశంబడినది.
 అకర్షకము. సం. నూదంటుతాయి. విణ.
 ఆకర్షించునది.
 అకర్షణము. సం. ఆకర్షించుట.
 అకర్షణి. సం. దోటి.

అకర్షము. సం. ఆకర్షించుట; జూదము;
 అత్తపలక, సొగటాల పాచిక; నేత్రా
 దీంద్రియము; ధనుర్విద్యాభ్యాసము.
 విణ. ఆకర్షించునది.
 అకర్షి. సం. విణ. ఆకర్షించునది.
 అకర్షించు. సం. స. క్రి. లాగు; రప్పించు;
 వశపఱచు.
 అకర్షితము. సం. విణ. ఆకర్షింపబడినది.
 అకలనము. సం. ఆకలింత; గణించుట;
 ఎన్నిక; కోరిక; కూర్పు; ధ్యానము; బంధ
 నము; సమూహము.
 అకల్పము. సం. భూషణము; వేషము,
 వస్త్రాద్యలంకరణము; కల్పనము. అవ్య.
 కల్పమువఱకు. విణ. కల్పమువఱకుండునది
 అకసము. ఆకాశము. [గలిగినది.
 అకన్తికము. సం. విణ. అకస్మాత్తుగా
 అకలించు. స. క్రి. అవగాహనచెసెకొను;
 కలిగించు, చేయు.
 అకలింత (పు). అవగాహనము.
 అకాంక్ష. సం. కోరిక; అన్వయముకొఱకై
 ఒక పదము మఱొక పదమునుకొరుట.
 అకాంక్షించు. సం. స. క్రి. కోరు.
 అకారణము. సం. పిలుపు; పిలుచుట.
 అకారము. సం. స్వరూపము; అభిప్రాయ
 మును నూచించెడి చేష్ట, ఇంగితము.
 అకారితము. సం. విణ. పిలువక బడినది;
 ఆకారముగలదిగా చేయబడినది.
 అకాశగరిగ. సం. మిన్నేఱు.
 అకాశతామర. మి. అంతర దామర.
 అకాశదీపము. సం. కార్తికమాసదీపము.
 అకాశపురాణము. సం. ఏయాధారములేని
 మాటలప్రోగు.
 అకాశబాణము. సం. తారాచువ్య.
 అకాశము. సం. మిన్ను; ఆకాశతస్మాత్ర;
 అభ్రకము; పరబ్రహ్మము; నున్న;
 దశమస్థానము. [గమనము.
 అకాశయానము. సం. విమానము; ఆకాశ
 అకాశరాముడు. ఊరు పేరు లేనివాడు.
 అకాశవల్లి. సం. అంతర దామర; ఒకబదనిక
 అకాశవాణి. సం. మింటిపలుకు; అశరీర
 (దేవాదుల) వాక్కు; రేడియోశబ్దము.

అకిడు. స. క్రి. చీటినిచ్చు; అజ్ఞా పత్ర
మునిచ్చు.

అక్రిష్టము. సం. విణ. వెదచల్లబడినది;
ఎడములేక నిండియున్నటువంటిది.

అకు. వృక్షాదులపళ్లము; కాకవిశేషము;
తములపాకు; తాటాకు; విస్తరాకు; చెవి
కమ్మ; ఇచ్చిపుచ్చుకోలుపత్రము; గ్రంథ
పత్రము; అజ్ఞాపత్రము; ఆయుష్షపత్రము;
చీటి; జాబు; బండికంటియాకు; తలు
పుల కమర్చిడి యాకు; నాటు.

అకుంచనము. సం. ముడుగుగుట; ముడు
చుట; వంగుట; వంచుట.

అకుంచితము. సం. విణ. ముడువబడినది;
వరింపబడినది.

అకుకూర. పత్రకాకము, తోటకూర మొ
అకుచిలుత. ఒక చిరుతపులి.

అకుచిలుక. ఒక అక్కలపురుగు.

అకుచుట్ట. అకుబట్ట.

అకుచెప్పు. పలుచని అట్టగల చెప్పు.

అకుజెముడు. పత్రన్నుహా.

అకుజెల్ల. ఒక చేప.

అకుటిల్లు (క్రి). గుడిసె, పర్ణశాల.

అకుతేలు. తేలువంటి ఒకపురుగు.

అకువచ్చే. అకుపచ్చన, పాలాశవర్ణము.

విణ. అకుపచ్చనిది, హరిద్వర్ణము.

అకువచ్చేన. హరిద్వర్ణము.

అకుపత్ర. ఒక చెట్టు.

అకుపాచి. ఒకదినుసుపాచి.

అకుపీకె. బాలక్రీడావిశేషము. పురుగు.

అకుపురుగు. అకులయందుండెడి ఒకపచ్చ

అకుపోయు. స. క్రి. నాటుపోయు.

అకుప్పు. అకులచే పక్వముగావింపబడిన
ఒక ఉప్పు.

అకుబట్ట. పర్ణస్తబకము.

అకుమడుపు. తములపాకుల చుట్ట.

అకుమిడుత. అకుపచ్చని మిడుత.

అకురా(త్రా)యి. ఇనుము మొదలగువానిని

కోసెడి శిల్పిసాధనము, పత్రపరశువు.

అకులత. సం. వ్యాకులత.

అకులపడు. అ. క్రి. అకులతనొందు, చెదరు

అకులపాటు. మి. అకులపడుట. [లము.

అకులము. సం. విణ. చెదరినది, వ్యాకు

అకులితము. సం. విణ. అకులపడినది.

అకుల్యము. సం. అకులత; నేలతంగేడు?

అకునంపెంగ. చంపక విశేషము.

అకునన్నములు. ఒక ధాన్యము.

అకూతము. } సం. అభిప్రాయము.

అకూతి. }

అకృతి. సం. అకారము; ఒక ఛందస్సు;

దేహము; సామాన్యము, జాతి.

అకృష్టము. సం. విణ. అకర్షింపబడినది.

అకృష్టి. సం. అకర్షణము.

అకె. స. ఆమె, ఆ స్త్రీ.

అకొత్తు. అడకొత్తు.

అక్టు. ఇం. ఏక్టు, చట్టము.

అక్రందనము. సం. పిలుపు; మొఱ;

ఏడుపు, ధ్వనియు క్షణోదనము.

అక్రందము. సం. ధ్వని; ఘోరయుద్ధము;

ఏడ్చుచోటు; అక్రందనము.

అక్రందించు. సం. అ. క్రి బొబ్బలు పెట్టు,

ధ్వనియు క్షణ ఏడ్చు; మొఱపెట్టు.

స. క్రి. పిలుచు. [పిలువబడినది.

అక్రందితము. సం. ఏడుపు; అఱపు; విణ.

అక్రందుడు సం. రక్షకుడు; సోదరుడు;

మిత్రుడు.

అక్రమణము. } సం. అక్రమించుట.

అక్రమము. }

అక్రమించు సం. స. క్రి. అఱము; మార్చు;

అవేంచు; ఆవరించు; ఓడించు, లో

తేసికొను.

అక్రాంతము. సం. విణ. అక్రమింపబడినది

అక్రాంతి. సం. అక్రమణము.

అక్రీడము. సం. ఉద్యానవనము. [నది.

అక్రుష్టము. సం. కఠినోక్తి. విణ. తిట్టబడి

అక్రోడము. సం. రెండు భుజములనడిమి

చోటు.

అక్రోశనము. } సం. బొబ్బ; తిట్టు;

అక్రోశము. } కాపము; అపవాదము.

అక్రోశించు. సం. స. క్రి. నిందించు; శపించు;

బొబ్బలు పెట్టు.

అక్షరణ-ము. సం. బూతు, అంకురిట్టు;

మైథునమునుగుఱించిన నింద.

అజ్ఞానానంద. సం.విణ. పరశ్రీగమనాది
 దోషములచే దూఱబడినవాడు.
 అక్షికుండు. సం. ద్యూతకారుడు.
 అక్షిప్తము. సం.విణ. ఆక్షేపింపబడినది;
 ప్రోసివేయబడినది.
 అక్షిబము. సం. మునుగగ్గ.
 అక్షేపకుండు. సం. బోయవాడు. విణ
 ఆక్షేపించువాడు.
 అక్షేపణము. సం. ఆక్షేపము.
 అక్షేపము. సం. లాగుట; ఆదల్చుట; నింద;
 తిరస్కారపచనము; పూర్వపక్షము;
 ఒక యలంకారము.
 అక్షేపి. సం.విణ. అకర్షించువాడు; నూత్న
 దృష్టితో పర్యాయించువాడు.
 అక్షేపించు. సం. స.క్రి. ఆక్షేపముచేయు.
 అక్షేటము. సం. కొండగోగుగ్గ.
 అఖండలుండు. సం. ఇంద్రుండు.
 అఖనికము. సం. పండి; ఎలుక.
 అఖనికుండు. సం. కన్న పుకొంగ.
 అఖరు. హిం. చివర, అంత్యము.
 అఖుక(ప)ర్తి. సం. ఎలుకచేవిగ్గ.
 అఖుభుక్కు } సం. పిల్లి.
 అఖుభుజము }
 అఖువాహుండు. సం. వినాయకుండు.
 అఖువు. సం. ఎలుక; పండి.
 అఖేటకుండు. సం. వేటకాడు.
 అఖేటము. సం. వేట.
 అఖేటికము. సం. వేటకుక్క.
 అఖేటము. సం. కొండగోగుగ్గ.
 అఖ్య. సం. పేరు.
 అఖ్యాత. సం. విణ. చెప్పెడివాడు.
 అఖ్యాతము. సం. విణ. చెప్పబడినది.
 అఖ్యానకము. సం. ఉపాఖ్యానము.
 అఖ్యానము. సం. చెప్పట; బదులు
 చెప్పట; కథ; పూర్వచరిత్రముచెప్పట;
 భారతము రామాయణము మొ. ద్రూత.
 అఖ్యాంతుకుండు. సం.విణ. చెప్పవాడు;
 అఖ్యాంతుక. సం. వాస్తవవిషయములు
 గల హర్షచరిత్రాది గ్రంథవిశేషము.
 అఖ్యేయము. సం. విణ. చెప్పదగినది.
 అగంత. సం.విణ. వచ్చెడివాడు.
 అగంతవ్యము. సం.విణ. రాదగినది,

అగంతకము } సం.విణ. ఆకస్మికముగా
 అగంతవు } వచ్చునది; వచ్చు స్వభా
 వము గలది.
 అగంతుకుండు. సం. అతిథి. [వాడు.
 అగడకాడు. విణ. అకార్యముచేయు
 అగడవలు. బ. దొంతిగా నేర్పడిన మేఘ
 పంక్తి.
 అగడము. కొంటెపని, చెడ్డపని; దుస్కా
 ర్యచిహ్నము; చెడ్డతనము; మోసము;
 అవమానము; అన్యాయము; ఉల్లా
 తము. విణ. మోసకాడు; అపరాధి.
 వా. అపహాస్యము.
 అగడించు. స. క్రి. ధిక్కరించు.
 అగడిండు. విణ. అగడకాడు.
 అగతము. సం. వచ్చుట; లభించుట.
 విణ. వచ్చినది; లభించినది.
 అగతి. సం. వచ్చుట; లభించుట.
 అగతుండు. సం. విణ. వచ్చినవాడు.
 అగమనము. సం. రాక, వచ్చుట; లభించుట
 అగమము. రాకడ; రాబడి; ప్రాప్తి;
 కాస్త్రము; కల్పద్రాగమము.
 అగమాపాయి. సం.విణ. రాకపోకలుగలది
 అగమించు. సం. అ. క్రి. వచ్చు.
 అగము(స్స) సం. అపరాధము; పాపము.
 అగరా. ఆగ్రాపట్టణము.
 అగాడి. తేలికైన ధాన్యము.
 అగాత్యము. వా. కొంచెమును గొప్పగా
 చేసి కావించెడు అలభ్య వస్తువు మొ.
 అగామి. సం.విణ. రానున్నది, భవిష్యత్తు.
 అగాయిత్యము. అగాత్యము.
 అగారము. సం. గృహము.
 అగుబ్బుతిలు. అ.క్రి. పెచ్చుపెరుగు.
 అగుబ్బు. అతిశయము. విణ. అధికము;
 అసంఖ్యము.
 అగుబ్బుకొను } అ.క్రి. అతిశయించు.
 అగుబ్బులురేగు }
 అగువు. సం. అంగీకారము.
 అగ్నిధ్రుము. సం. హోతయుండుస్థానము
 అగ్నిధ్రుండు. సం. యజమానుడు; ఒక
 ఋత్విక్కు.
 అగ్నేయము. సం. అగ్నేయ వ్రతము;
 అగ్నేయాస్త్రము; అగ్నేయ శ్రాద్ధము;

అగ్ని పురాణము. విణ. అగ్నికి సంబంధించినది. [మూల.

అగ్నేయి. సం. ఆగ్నేయ దిక్కు, అగ్ని-అగ్నేయుడు. సం. కుమారస్వామి.

అగ్రయణము. సం. నవసన్యస్తే.

అగ్రహము. కోపము. సం. అభినివేశము; తొందర; ఆవేశము; అసక్తి.

అగ్రహయణము. సం. మార్గశీర్షము.

అగ్రహయణి. సం. మార్గశీర్ష పూర్ణిమ.

అగ్రహయణికము. సం. మార్గశీర్షము.

అగ్రహరికుడు. సం. తిలాదిదానముబట్టెడి పతిత బ్రాహ్మణుడు. [హము చేయు.

అగ్రహించు. కోపించు; సం. స. క్రి. ఆగ్ర

అఘాటము. సం. హద్దు, మేర.

అఘాతము. సం. దెబ్బ; వధ; వధస్థానము.

అఘాతించు. సం. స. క్రి. కొట్టు; చంపు.

అఘారము. సం. ఒక హోమము; ఒక

వైదికకర్మ; నేయి; నేతితోడడుపుట.

అఘోషము. సం. ప్రకటించుట; చాటుట.

అఘోషించు. సం. స. క్రి. చాటు; ప్రక

టించు. [చున్నది.

అఘోష్టమాణము. సం. విణ. చాటఁబడు

అఘ్రాణము. సం. అఘ్రాణించుట; తృప్తి

అఘ్రాణించు. సం. స. క్రి. వాసనచూచు.

అఘ్రాతము. సం. వాసన చూడఁబడినది.

అచంద్రతారకము. సం. అవ్య. చంద్రు

డును నక్షత్రములును ఉండువఱకు.

అచంద్రార్కము. సం. అవ్య. సూర్య

చంద్రులున్నంతవఱకు.

అచమనము. సం. ఆచమించుట; సంధ్యాది

కాలములయందు చూపుడుప్రణామముపైకి

విడిచి నడిమి ప్రణామముదాటికి బొట్టన

ప్రణామముచేర్చిపట్టి పుడిసిటితో జలము

గ్రహించి మంత్రపూర్వకముగా ము

మ్ములు ఉదకమును లోపలికి పుచ్చు

కొనుట; ఆచమనార్థమైన జలము; ఉప

చారవిశేషము. [వార్ష.

అచమించు. సం. స. క్రి. ఆచమనముచేయు;

అచరణము. సం. స. క్రి. ఆచరించుట;

అచారము. [ఆచరింపఁదగినది.

అచరణీయము. సం. విణ. ఆచరితవ్యము,

అచరించు. సం. స. క్రి. చేయు; నడపు; అన

స్థించు. [రింపఁబడినది.

అచరితము. సం. ఆచారము. విణ. ఆచ

అచారము. సం. విణ. ఆచమింపఁబడినది.

అచారము. సం. ఆచమనము; గంజి.

అచారదీపము. సం. రాజాదులకు మంగ

ళార్థము నివాళిపట్టెడి దీపము.

అచారము. సం. మన్యాదులు విధించిన

స్నానము ఆచమనము లోనగు వ్యవహ

రము; శీలము, మంచినడత; ఆచరించుట.

అచారలాజలు. సం. బ. రాజాదులు

ఊరేగనపుడు మంగళార్థము కన్యకలు

చల్లెడి లాజలు.

అచారవంతుడు } సం. విణ. ఆచారము

అచారి } గలవాడు.

అచార్య. సం. స్వతః తేదమంత్రముల

వ్యాఖ్యానించు స్త్రీ; మంత్రము నుప

దేశించు స్త్రీ.

అచార్యకము. సం. ఉపాధ్యాయత్వము,

ఒజ్జడనము; గురుస్థానము.

అచార్యుని. సం. ఆచార్యుని భార్య.

అచార్యుడు. సం. శాస్త్రములను మఢించి

(శాస్త్రార్థమునెఱిగి) తాను ఆచరించుచు

ఆచరింపఁజేయువాడు; మతస్థాపకులైన

శ్రీ శంకరులు రామానుజులు మొ||;

కల్పనాత్రాదులతోఁబాటు తేదము

జదివించువాడు; తేదమంత్రముల

వ్యాఖ్యానించువాడు; సకలమంత్రోప

దేప్త; కర్మములఁగాని మోక్షసాధన

ములఁగాని ఉపదేశించు సద్గురువు;

పూజ్యుడు; ఉపాధ్యాయుడు; పండి

తుడు; ద్రోణాచార్యుడు.

అచితము. సం. పదిపుట్టయొత్తు; బండ్లెడు

బరువు. విణ. వ్యాపించినది; పఱవఁబడి

నది; కూర్పఁబడినది; సంగ్రహింపఁబడి

నది; కప్పఁబడినది.

అచ్చదము. సం. అచ్చాదము.

అచ్చన్నము. సం. విణ. కప్పఁబడినది.

అచ్చాదకము. సం. విణ. కప్పనది.

అచ్చాదనము. సం. వై బట్ట; వస్త్రము;

ఆవరణము; కప్ప; చాటు, ముటు;

మఱుగు; మునుగు; మూఁత; కప్పట; మూయుట.

అచ్చాదము. సం. వస్త్రము; ఆవరణము. అచ్చాదించు. సం. స. క్రి. కప్పు; మఱుగు పఱుచు. [గుపఱచు]బడినది.

అచ్చాదితము. సం. విణ. కప్పు (మఱుగు అచ్చురితకము } సం. ఎత్తిపాడుపుతోఁ
అచ్చురితమూ } గూడిన నవ్వు; ధ్వనిగల
నవ్వు; నఖిత్వవిశేషము; గోటివాద్యము.
విణ. మిశ్రితము.

అచూకి. పోబడి, జాడ.

అజకము. సం. మేఁకలమంద.

అజకవము. సం. శివధనుస్సు.

అజన్మము. సం. అవ్య. పుట్టుక మొదలు

అజవంజవము. సం. సంసారము.

అజానజుడు. సం. దేవతావిశేషము.

అజానము. సం. దేవతాకవిశేషము.

అజానుబాహువు (డు). సం. మోకాళ్ళ
వఱకు చేతులుగలవాడు.

అజానేయము. మేలుజాతి గుఱ్ఱము.

అజి. సం. యుద్ధము; యుద్ధభూమి; అజాని
కుమారుడు.

అజిపీర్. సం. తీసికొని రాఁగోరిక.

అజివనము } సం. బ్రదుకుదెలుపు, జీవ
అజివము } నోపాయము.

అజివు. సం. వెట్టి.

అజ్జ సం. గెలవు, ఆన, ఉత్తరువు; దశమ
స్థానము; అజ్ఞాచక్రము.

అజ్జపదు. మి. అ. క్రి. అజ్ఞావశుఁడగు, శిష్ట,
తగులువడు. [దండించు.

అజ్జపె(వె)ట్టు. మి. స. క్రి. అజ్ఞాపించు;

అజ్జపి. సం. అజ్ఞ, ఆనతి. [వాడు.

అజ్జపుఁడు. సం. విణ. అజ్ఞాపింపబడిన

అజ్జయిడు. మి. స. క్రి. దండించు.

అజ్జవాడు మి. విణ. అజ్ఞలోనున్న వాడు.

అజ్ఞాతుఁడు. సం. విణ. అజ్ఞప్తుఁడు.

అజ్ఞాపకుఁడు. సం. విణ. అజ్ఞాపించువాడు.

అజ్ఞాపత్రము. సం. అజ్ఞను దెలిపెడిపత్రము.

అజ్ఞాపనము } సం. అజ్ఞాపించుట, అజ్ఞ

అజ్ఞాపము } చేయుట; ఆనతి.

అజ్ఞాపించు. సం. స. క్రి. ఆనతిచ్చు;
నియమించు.

అజ్ఞాపితము. సం. విణ. అజ్ఞాపింపబడినది.

అజ్ఞాపితుఁడు. సం. విణ. అజ్ఞప్తుఁడు.

అజ్ఞాశక్తి. (తై వసంప్రదాయమున) ఇచ్చా
క్రియాజ్ఞానశక్తుల కంటే శక్తినిశ శక్తి.

అజ్ఞము. సం. నెయ్యి.

అట శాట్యము; క్రీడ; నింద; నువ్వులు
మొ॥ గానుగలో వేసి త్రిప్పట; పరి
హాసము.

అటంకము. అడ్డంకి, నిరోధము.

అటకాడు. శాట్యమాడు పురుషుఁడు;
అటలాడు దొమ్మరి మొ.

అటకత్తియ } నటి, అట ఆడువేళ్ళ మొ.
అటకత్తె }

అటకము. సం. ఊరఁబిచ్చుక.

అటగొట్టు. మూడు కణ్ణులుగల గొట్టు,
దున్నెడి ఒకపనిముట్టు.

అటచేడియ. అటకత్తియ. [నడబావి.

అటడిగ్గియ. క్రీడాార్థము ఏర్పఱపబడిన
అటతిప్ప. క్రీడాార్థమేర్పఱచిన కొండ,

కృతకాద్రి. [వనము.

అటతోట. ఉద్యానవనము; ప్రమదా
అటపట్టు. క్రీడాస్థానము; శాట్యస్థానము;

నివాసస్థానము.

అటపాక. నర్తనశాల, శాట్యస్థానము.

అటరి. అటకత్తియ, నర్తకి; నర్తకుఁడు.

అటరూపము. సం. అడ్డసరము.

అటవికుఁడు. సం. విణ. అడవిలోఁ
బుట్టినవాడు.

అటవిడుపు. బడిపిల్లలకు ఇచ్చెడి గెలవు,
ఆనంద్యయనము మొ. [వేళ్ళ.

అటవెలది. అటకత్తియ; పద్యభేదము;

అటాడు అ. క్రి. క్రీడించు.

అటి. సం. అడేలు, బాతు.

అటు. అడుపు, దెబ్బ, హతి; బాధ.

అటుపోటు. దుఃఖము.

అటువారము భిక్ష.

అటోపము. సం. అడంబరము; మదము;

వేగిరపాటు, తొందఱ.

అటోపి. సం. విణ. అటోపముగలవాడు.

అటోపించు. సం. అ. క్రి. వేగిరపడు.

అట్రగడ(డా)లు. బ. ధాన్యవిశేషము.

అట్లఁడు. ఖలుఁడు.

అట్లమ్మ. ఒక విఘాచివ్యాధి.

అడ. అన్య. అక్కడ.

అడంబరము. సం. ఏనుఁగు గీఁక; యుద్ధాది
సన్నాహము; యుద్ధవాద్య ధ్వని;
వేగిరపాటు.

అడాలు. ఒకానొక చెట్టు.

అడి. సం. ఆటి, ఆడేలు.

అడించు. ప్రే. నాట్యచూడించు; క్రీడింపఁ
జేయు; పలికించు.

అడిక. అపక్తి, నింద.

అడికపడు. అ. క్రి. నిందపడు.

అడికొలు. నింద, అవ్యప్రవాదము; అప్పన
అడిపొనికొను. స. క్రి. నిందించు.

అడు. అ. క్రి. నాట్యచూడు; క్రీడించు;
చలించు; నాటు; మునుఁగు; విహరించు;
సంచరించు. స. క్రి. చెప్పు; నడపు;
నిందించు; నవ్వులు మొ॥ గానుగలో
జేసి త్రిప్పు; చేయు (తానమాడెనని).

అడుకొను. స. క్రి. నిందించు.

అడువరి. అలంగము, కొట కొటడు,
వప్రము. ఆరెపువ్వు.

అడె. కడితమనందు ఏకదేశము; ఆరె,
అడెప(ఁ)లు. బ. మేఘపరంపరలు.

అడెలు. బాతు.

అడేలు. ఆటి, శరారిపక్షి; బకము.

అథకము. సం. తూము, మానవిశేషము;
కంది.

అథకి. సం. కంది; తొవరిమన్న.

అథకికము. సం. విణ. తూమెఁడు విత్తులు
విత్తెదగిన పొలము.

అథ్య. సం. విణ. సంపన్నురాలు.

అథ్యంకరణము. సం. విణ. అధ్యుఁడుగాని
వానిని అధ్యునిగాఁ జేయునది.

అధ్యుఁడు. సం. విణ. ధనికుఁడు. సంప
న్నుఁడు; గొప్పవాఁడు; నాథుఁడు.

అణవము. సం. చిత్తమల విశేషము.

అణి. ముత్యపు గుండ్రదనము; మర్మము,
ఆయము. సం. అంచు; ఇరునుతుదిచీల;

ఎల్ల; ముత్తెపు గుణము.

అణికాఁడు. విణ. మర్మ మెఱిగినవాఁడు.

అణిపూస. ముత్తెము.

అణిపొటు. జీవస్థానమున పొడిచినపొటు.

అణిము. శ్రేష్ఠము.

అణియు. ద్రురోగము.

అణియుము. దేశము.

అణి. మర్మము, ఆయము.

అణె. అణియు.

అణెము. దేశము.

అతంకము. సం. చేమిరి; భయము; మద్దల

ప్రూత; రోగము; సంతాపము; సంశ
యము. [కలుగఁజేయు.

అతంకించు. సం. స. క్రి. అతంకము

అతంచనము. సం. వడి; కీడు; చేర్పుట;

తనుపుట; పొడిచేయుట; వేయుట; తోడు
వేయుట; క్షీరాదులు తోడుకొనుట.

అతఁడు. సం. ఆపురుషుఁడు; తచ్చబ్ధార్థము

అతగాఁడు. స. అతఁడు.

అతట్టు. ఆవైపు, ఆదిశ.

అతతము. సం. విణ. విస్తారమైనది; అంత
టను వ్యాపించినది.

అతతాయి. సం. విణ. చంపనుద్యుక్తుఁ

డైనవాఁడు (ఇంట నిప్పుపెట్టువాఁడు,
విషముపెట్టువాఁడు, కత్తిగొని నఱుకు

వాఁడు, ధనమపహరించువాఁడు, భూమి
నపహరించువాఁడు, పరస్త్రినపహరించు

వాఁడు-వీరు అతతాయులు).

అతపత్రము. సం. గొడుగు.

అతపము. సం. ఎండ; ప్రకాశము.

అతపవారణము. సం. గొడుగు.

అతరము. సం. కేపు, ఓడకూలి.

అతర్పణము. స. తనివి. విణ. తనివి
నొందించునది.

అతల. అవ్య. అక్కడ; అవతల; తరువాత.

అతావి. సం. చీపరపిట్ట, జెముడుకాకి.

అతి. సం. ఆడేలు.

అతిధేయము. సం. అతిథి సత్కారము.

విణ. అతిథికి యోగ్యమైనది.

అతిధేయుఁడు. సం. అతిథిసేవలో నిపు
ణుఁడు. [కై న ద్రవ్యము.

అతిధ్యము. సం. అతిథిభక్తి; అతిథికోట

అతిధ్యుఁడు. సం. అతిథి.

అతివాహకము. సం. నూత్తు శరీరము;
ఉపాసకులను కర్మరులను ఆయా పదవు
లకుఁ జేర్చిడిఅర్చిరాదిధూమాద్యభిమాని
దేవతాగణము.

అతిరు. ఆవిధము.

అతు. ఉపస్థానము.

అతుమ. ఆత్మ.

అతురత. సం. ఆతురభావము, దుఃఖము;
అదుర్దా; భయము; అశక్తత.

అతురపడు. మి. అ. క్రి. ఆతురతనొందు.
అతురుడు. సం. విణ. రోగి; పీడితుడు;
ఆసక్తుడు; భయముగలవాడు; పనులఁ
జేయలేనివాడు.

అతోద్యము. సం. వాదిత్రము.

అత్తగంధము. సం. విణ. పరాభవింపఁ
బడినది.

అత్తము. సం. విణ. తీసికొనఁబడినది.

ఆత్మ. సం. సర్వకాలసర్వావస్థలయం
దనున్మాతముగా నుండు తత్త్వము;
అగ్ని; నూర్యుడు; వాయువు; దేహము;
మనస్సు; బుద్ధి; స్వరూపము; ప్రయ
త్నము; ధైర్యము; స్వభావము; కేత్రా
దీంద్రియము; హృదయాకాశము; కేవ
లము చిద్రూపము తురీయము అహం
ప్రత్యయజేద్యమునైన తత్త్వము;
ఉపాధియందుండు చైతన్యము; అంతః
కరణము; తాను; జీవుడని తేత్రజ్ఞుడని
త్వంపదార్థమని వ్యవహరింపఁబడుచు
న్నజీవిత్యానుభవరూపమైనప్రత్యగాత్మ
పరమాత్మ, బ్రహ్మము.

ఆత్మంభరి. సం. విణ. కుక్షింభరి.

ఆత్మగుణములు. సం. బ. ఆత్మవిగా
గౌతమ పతితములైన అష్టగుణములు
(మనుష్య మనుష్యేతరములైన సకల
భూతములయందు దయ, ఓర్పు, అనూయ
లేమి, శుచి, అమితముగా పరిశ్రమ
మొనర్పకుండుట, ప్రశస్తకార్యములఁ
జేయుట, శక్త్యనుసారము దాన ధర్మ
ములు చేయుట, ఇతరుల సాత్తుకై ఆశ
పడకుండుట)

ఆత్మగుప్త. సం. దూలగొండి.

ఆత్మఘోషము. సం. కాకి.

ఆత్మజ. సం. కూతురు.

ఆత్మజుడు. సం. కుమారుడు. [వాడు.

ఆత్మజ్ఞుడు. సం. విణ. ఆత్మ నెఱిగిన

ఆత్మదర్శము. సం. అద్వము.

ఆత్మనీనము. సం. విణ. తనసంబంధమైనది,
స్వకీయము.

ఆత్మనేపదము. సం. క్రియాపదముయొక్క
భేదము; క్రియాఫలము తనకే పొందు
టను తెలుపునది.

ఆత్మబంధువు. సం. మేనత్తకొడుకు; తల్లి
తోడఁ బుట్టిన దా (వా) ని కొడుకు;
ఆత్మమిత్రుడు; ఆత్మ.

ఆత్మబువు. సం. కొడుకు; కూతురు; బుద్ధి;
ఆత్మయోని.

ఆత్మయాజి. సం. విణ. చిత్తకుద్ధిక్రై యజ్ఞ
ములు చేయువాడు; జ్ఞాని.

ఆత్మయోని. సం. బ్రహ్మ; విష్ణువు;
శివుడు; మన్మథుడు.

ఆత్మవంతుడు. సం. విణ. మనస్సు వశ
పఱచుకొనినవాడు.

ఆత్మవిదుడు. సం. విణ. ఆత్మజ్ఞుడు.

ఆత్మస్తుతి. సం. తన్ను దానుపొందుకొనుట

ఆత్మహత్య. సం. బలవంతముగ ప్రాణ
త్యాగము చేయుట; ఆత్మాజ్ఞాన జరిత
సంసారానుభవము. [రమించు జ్ఞాని.

ఆత్మారాముడు. సం. విణ. ఆత్మయందే
ఆత్మీయుము. సం. విణ. తనది.

ఆత్మీయుడు. సం. విణ. తనవాడు.

ఆత్ముడు. సం. ఆత్మ, జీవుడు; పరమాత్మ
ఆత్మైషమ్యము సం. సమదృష్టి, సమభావము
ఆత్మంతికము. సం. విణ. హృద్ధలేనిది.

ఆత్మగాడు. విణ. త్వరపడువాడు.

ఆత్మము. త్వర, తొందఱ.

ఆత్మేయి. సం. ముట్టుది.

ఆత్మేయుడు. సం. ఆత్మిపుత్రుడు
(చంద్రుడు దత్తాత్రేయుడు దుర్వా
నుడు); ఆత్మిగోత్రజాలలో శ్రేష్ఠుడు.

ఆధర్వణము. సం. ఆధర్వణముషికనుగొనిన
జేదమంత్ర సమూహము; అది విధించు
క(ధ)ర్మము.

అద. విచారము, అధి; హృదయము.

అదట, తనివి; ధర్మము; శ్రేయఃపిమ్మట;
భక్తి; అపేక్ష.
అదటవేపు. అ. క్రి తృప్తిపడు.
అదమతము. అదట; విచారములేమి.
అదరణము. అదరించుట; ఆదరము.
అదరబాదర. క్రి. విణ. ఆతి త్వరితముగా.
అదరము. సం. ఆసక్తి; సత్కారము.
అదరించు. సం. స. క్రి. అపేక్షించు;
పాటించు; మన్నించు.
అదరింత. అదరణము.
అదరికము. దీక్ష; ఆదరణ.
అదరువు. సం. ఆధారము; ఆశ్రయము.
అదర్పము. సం. అర్థము; టీక; మేలుబంతి;
ఒరవడిపుస్తకము.
అదా. హిం. ఆదాయము.
అదాత. సం. విణ. తీసికొనువాడు.
అదానము. సం. తీసికొనుట.
అదాయము. ద్రవ్యము; లాభము. సం.
తీసికొనుట.
అది. గుర్తు; చొక్కాయ లోనగువాని
కిచ్చిన కాలత; ధర్మము; తలఁపు. సం.
మొదలు. విణ. మొదటిది; తినువాడు.
క్రి. విణ. మొదలుగా; సయితము.
అదికము. సం. మొదలైనది.
అదికవి. సం. బ్రహ్మ; వాల్మీకి. విణ.
తొలికవి.
అదికావ్యము. సం. వాల్మీకిరామాయణము.
అదికుమ్మరి. మి. తొలికుమ్మరి.
అదికూర్మము. సం. కూర్మరాజము,
విష్ణువు.
అదికొను. అ. క్రి. కన్నువేయు.
అదితాళము. సం. తాళవిశేషము (ఎని
మిదిమాత్రల కాలము).
అదితేయుడు. సం. దేవుడు, వేలుపు.
అదిత్యవారము. సం. భానువారము.
అదిత్యుడు. సం. దేవుడు, వేలుపు;
నూర్పుడు. (ద్వాదశాదిత్యులు—
ఇంద్రుడు, ధాత, వర్షస్యండు, త్వష్ట,
పూషుడు, అర్యుడు, భగుడు,
వివస్వతుడు, విష్ణువు, అంశుమం
తుడు, వరుణుడు, మిత్రుడు.)
అదిత్య. సం. తీసికొనఁగోరిక.

అదిదేవుడు. సం. శివుడు; విష్ణువు.
అదిదీపము. సం. ప్రణవము.
అదిభిక్షువు (డు). సం. శివుడు.
అదిమంతము. సం. విణ. ఆది గ ల ది
(అనాత్మ, దృశ్యవర్గము).
అదిమతములు. సం. బ. పూర్వమతములు.
అదిమము. సం. విణ. మొదటిది.
అదిమవేదము. సం. ఋగ్వేదము.
అదివారము. సం. భానువారము.
అదివెలమలు. మి. బ. వెలమలలో ఒక
తెగవారు. [శక్తి; దుర్గ.
అదిశక్తి. సం. వైష్ణవీమాయ, పారమేశ్వరీ
అదిశబరుడు. సం. శివుడు.
అదిశేమిడు. సం. శేషనాగము.
అదిష్టము. సం. ఆజ్ఞ; ఉపదేశము; ఎంగిలి.
విణ. ఆజ్ఞాపింపఁబడినది; ఉపదేశింపఁ
బడినది; ఆదేశముగఁజెప్పబడినది.
అదుడు. సం. విణ. తినువాడు.
అదుకొను. అ. క్రి. అనికయగు. సం. క్రి.
అదరించు.
అదుర్దా. భయము; లొందర.
అదులు. సం. బ. మొదలైనవారు; మొద
లైనవి. [మన్నింపఁబడినది.
అదృతము. సం. విణ. ఆదరింపఁబడినది;
అదృతి. సం. ఆదరము; పాటించు.
అదేయము. సం. విణ. తీసికొనఁదగినది.
అదేశకుడు. సం. విణ. ఆదేశించువాడు.
అదేశము. సం. ఆజ్ఞ; ఉపదేశము; వాగ్వి.
ఒకటినిబోగొట్టి దానిస్థానమున వచ్చు
మఱియొక వర్ణము మొ.
అదేశించు. సం. స. క్రి. ఆజ్ఞాపించు; ఉప
దేశించు. [యజ్ఞకర్త.
అదేష్ట. సం. విణ. ఆదేశించువాడు;
అద్య. సం. పరదేశత, దుర్గ.
అద్యంతము. సం. అవ్య. మొదటినుండి
కడవఱకు. బ. మొదలుచివర.
అద్యమాపకము. సం. విద్యుదుగింజలయొక్క
అద్యము. సం. ధాన్యము; బ్రహ్మము. విణ.
మొదటిది; తినుదగినది.
అద్యుడు. సం. విణ. మొదటివాడు.
అద్యూనుడు. సం. విణ. తిండినోతు.

ఆధానము. సం. ఉంచుట; సంస్కార
పూర్వకముగా ఆగ్నేయము లుంచుట;
కలిగించుట; కప్పుట; ధరించుట.

ఆధారదండము. సం. వెన్నెముక.

ఆధారము. సం. ఆదరువు; ఆశ్రయము;
కోడు; చెఱువు; పాదు; మూలాధారము;
సప్తచ్యుధికరణము, ఒకదానిని మోసి
కొనియుండునది.

ఆధారిక. సం. ఎఱ్ఱజెట్టి; కోరిందగ.

అధి సం. మనోవ్యధ; ఉనికిపట్టు; తాకట్టు.

అధికారికులు. సం. బ. నిగ్రహానిగ్రహ
సామర్థ్యముగలిగి జగన్మర్యాదకు కార
ణముగా నుండెడి అధికారములయందు
పరమేశ్వరునిచేత నియోగింపఁ బడిన
ఇంద్రుఁడు వశిష్ఠుఁడు పరాశరుఁడు
వ్యాసుఁడు మొ.

అధిదైవికము. సం. విణ. దైవమువలనఁ
గలిగిన మిక్కిలి గాలి మిక్కిలి వాన
లోనగువానివలని దుఃఖము.

అధిపత్యము. సం. దొరతనము.

అధిభౌతికము. సం. విణ. భూతముల (సర్వ
వ్యాప్తు చోరాదుల) వలనిదుఃఖము.

అధివేదనికము. సం. స్త్రీధనవిశేషము.

అధునికము. సం. విణ. ఇప్పటిది.

అధూతము. సం. విణ. కదలింపఁబడినది.

అధేయము. సం. విణ. ఆధారముజేసికొని
యుండునది.

అధోరణుఁడు. సం. మావటీఁడు.

అధ్యాతము. సం. పెరుగు; ఊడుట.

విణ. ఊడఁబడినది; కాలవఁబడినది.

అధ్యానము. సం. ఊడుట.

అధ్యక్ష్యము. సం. అధ్యక్షత.

అధ్యాత్మికము. సం. విణ. ఆత్మకు సంబం
ధించినది; మనశ్శరీరములను బట్టి కలిగెడి
శోక మోహాది దుఃఖము.

అధ్యానము. సం. స్మృతి, తలఁపు.

అధ్యాసకము. సం. విణ. ఆధ్యాసముచే
ఏర్పడినది; భ్రాంతిజనితము.

అధ్వర్యవము. సం. అధ్వర్యభావము.

అన. ఆజ్ఞ; శపథము, ఒట్టు (గురువులాస
అని); క్రిస్తుశకము. [వాతి దగుట.

అనంతర్యము. సం. అనంతరము; తరు

అనంత్యము. సం. అనంతమగుట.

అనంద. సం. ఒక సంవత్సరము; యతుల
దశ నామములలోనొకటి; ఒకయోగము.

అనందతాననము. సం. కాశి.

అనందధువు. సం. ఆనందము.

అనందనము. సం. ఆనందింపఁజేయుట.

అనందబైరవి. సం. దుర్గ; ఒకమందు; ఒక
స్త్రీ రాగము.

అనందమయము. సం. ఆనందమయ
కోశము, కారణదేహము, స్వరూపా
జ్ఞానము, ప్రియము మోదము ప్రమా
దము అను పృథ్వులుగల యది.

అనందమయుఁడు. పరమాత్మ; ప్రాజ్ఞుఁడు

అనందము. సం. ఆత్మ, బ్రహ్మము,

అప్రాకృతము స్వరూపమునైన సుఖము;
ఆనందింపజేయునది.

అనంది. సం. విణ. రసానుభూతిచే
సుఖించు జ్ఞాని.

అనందించు. సం. అ. క్రి. రసానుభూతి
నొందు; సుఖించు; సంతోషించు. స.

క్రి. ఆనందింపఁజేయు.

అనకట్ట. ఏటిఆడ్డకట్ట, వంతెన.

అనకదుందుభి. సం. వసుదేవుఁడు.

అనకము. సం. తప్పెట; ఖేరి; మద్దెల;
ఉఱిమెడు మేఘము.

అనతము. సం. విణ. వంగినది.

అనతి. ఆజ్ఞ. సం. మ్రొక్కు; నమ్రత.

అనతిచ్చే } స. క్రి. సెలవిచ్చు,

అనతియిచ్చే } ఆజ్ఞయిచ్చు.

అనతుఁడు. సం. విణ. మ్రొక్కినవాఁడు.

అనద్దము. సం. చర్మ వాద్యము, మద్దెల మొ

అనపెట్టు } స. క్రి. ఆజ్ఞాపించు.

అనపాడుచు }

అననము. సం. ముఖము; నోరు.

అనపకాయ. సౌమికాయ.

అనము. సం. ఉచ్చాస్యము. [యము.

అనయనము. సం. తెచ్చుట రూ. ఆన

అనయించే. స. క్రి. తెచ్చు.

అనర్తము. సం. నీరు; పోరు; నాట్యశాల;

ఒక దేశము.

అనర్తుఁడు. సం. విణ. నాట్యకాఁడు.

అనర్థకృము. సం. అనర్థకత; నిర్ణయకత
అనవాలు. గుర్తు; ఇవ్వరకాచినపాలు,
కూర్చిక.
అనాయము. సం. చేపల పల.
అనాయము. సం. గార్లపత్తాగ్ని నుండి
దక్షిణాగ్నియందుంచబడిన అగ్ని.
అనాలు. అనవాలు; భక్ష్యవిశేషము.
అనాహము. సం. కట్టు; ఇరువాయికట్టు;
నిడివి, వస్త్రాదుల పొడుగు.
అనిక. అండ; దార్ద్రము; త్రాగుడు.
అనియ. అణియ.
అనితము. సం. విణ. తేబడినది.
అను. మర్మము; మొదలు. స. క్రి. ఆశ్ర
యించు; నిరోధించు; తిను; త్రాగు,
అడుము; అణుచు; ధరించు. అ. క్రి. ఆను
కొను, ఒలుగు.
అనుకట్టు. ఊతకట్టు.
అనుకూల్యము. సం. ఒద్దిక, అనుకూలత.
అనుకొను. స. క్రి. ఆధారముగాచేసికొను
అనుగము } సాహ, అలాబువు, తుంచి.
అనుగు }
అనుగుణ్యము. సం. ఇమ్ము, అనుగుణ
భావము.
అనుడుబిల్లు. ఒలుగుదిండు, ఉపధానము.
అనుపూర్వ. సం. అనుక్రమము, వరుస.
రూ. అనుపూర్వము.
అనువు. అనిక, ఆశ్రయము.
అనుశ్రవకము. సం. శ్రుతిప్రసిద్ధమైన
స్వర్ణాదిభోగము. [బడనిది.
అనుషంగికము. సం. విణ. ఉద్దేశింపక
అన్యశంస్యము. సం. క్రూరత్వములేమి.
అన్యణ్యము. సం. ఋణనిమిత్తత.
అనె. అనియ.
అనేత. సం. విణ. తెచ్చువాడు.
అనేయము. సం. విణ. తేదగినది.
అన్నికికి. సం. దుర్గ; తర్కవిద్య.
అపకృము. సం. గుగ్గిళ్లు.
అపగ. సం. నది. [భీష్మడు.
అపగేయుడు. సం. గాంగేయుడు,
అపణము. సం. అంగడి; అంగడివీధి.
అపణికుడు. సం. వణిజుడు, దుకాణ
దారి.

అపతితము. సం. విణ. హతాత్తుగావచ్చినది
అపత్తి. సం. అపద; ప్రాప్తి; దోషప్ర
సక్తి; అర్థాదులసిద్ధి.
అపత్తు. సం. అపద.
అపద. సం. ఇడుము, కష్టము.
అపద్ధర్మము. సం. అపత్కృతమున విధిం
చిన ధర్మము. [పాండబడినది.
అపన్నము. సం. విణ. అపదగలది;
అపన్ననత్వ. సం. గర్భిణి. [వాడు.
అపన్నుడు. సం. విణ. అపదపొందిన
అపమిత్యకము. సం. మాటకపువస్తువు.
అపము. సం. జలసమూహము. [దలిది.
అపరాహ్ణకము. సం. విణ. అపరాహ్ణము
అపసోపాలుపడు. అ. క్రి. ఉన్నుగన్నును,
అపస్తంబుడు. సం. కల్పనూత్రముల
రచించిన ఒకఋషి.
అపాకము. సం. మమ్మరి అవము.
అపాటున. అవ్య. ఉన్నట్లుండి, అకస్మా
త్తుగా.
అపాతము. సం. పడుట; పడచేయుట;
తత్కాలము; విశేషింపక గమనించుట;
అకస్మికముగా వచ్చుట.
అపాదకము. సం. విణ. కలిగించునది.
అపాదనము. సం. కలిగించుట.
అపాదమస్త్రము. సం. అవ్య. పాదము
మొదలు తలవఱకు. [నది.
అపాది. సం. విణ. కలిగించునది; చేయు
అపాదించు. సం. స. క్రి. కలిగించు; చేయు;
ఆరోపించు.
అపాదితము. సం. విణ. కలిగినది.
అపాదిల్లు. సం. అ. క్రి. కలుగు.
అపానము. సం. కల్లంగడి; పానశాల.
అపీడము. సం. సిగదండ; శిరోభూషణము
అపీనము. సం. పొడుగు. విణ. బలిసినది.
అపుచేయు. స. క్రి. నిలుపుదలచేయు.
అపుదల. అపుచేయుట.
అపూపికుడు. సం. విణ. అప్పుములు
చేయువాడు; అప్పుములు అప్పువాడు;
అప్పుములు తినువాడు.
అపూరము. సం. ప్రవాహము.
అపూర్ణము. సం. విణ. నిండినది.
అపూర్తి. సం. మిక్కిలినింపు; సంపూర్తి.

ఆపూర్వమాణము. సం. విణ. అంతటను
నింపబడుచున్నట్టిది.
ఆప్యచ్చ. సం. ఆప్రచ్చనము.
ఆపె. స. ఆమె.
ఆపేక్ష. కోరిక, ఆపేక్ష.
ఆపాసనము. ఆపోశనము.
ఆపోక. ఆపోవుట; తృప్తి. [శీలుండు.
ఆపోగండుండు. సం. శశువు. విణ. భయ
ఆపోమయము. సం. ప్రాణము. విణ. జల
మయము.
ఆపోవు. అ. క్రి. తృప్తిపడు.
ఆపోశనము. సం. భోజనమప్పుడు పుడి
నీట జలముపోసికొని మంత్రపూర్వక
ముగా పుచ్చుకొనుట; త్రాగుట.
ఆపోశనముగొను. మి. స. క్రి. ఆపోశనము
చేయు; వశపఱచుగొను [చేయు.
ఆపోశనించు. సం. స. క్రి. ఆపోశనము
ఆపోశానము. సం. ఆపోశనము.
ఆపాసనము. ఆపోశనము.
ఆప్రజనుండు. సం. విణ. ఆప్రుండు.
ఆప్రము. సం. భాగహారము. విణ. భాగిం
పబడినది; పొందబడినది; సంబద్ధము,
యుక్తియుక్తము; హితమైనది; నమ్మ
దగినది.
ఆప్రవాక్కు. సం. శ్రుతి భ్రమప్రమాదాది
దోషములు లేనివాక్కులు గల స్మృతి
పురాణము మొ.
ఆప్తి. సం. సంబంధము; సంయోగము;
పొందుట, లాభము, ప్రాప్తి; వ్యాప్తి;
సమాప్తి; సంపద.
ఆప్రుండు. సం. విణ. భ్రమప్రమాదాది
దోషములు లేని వాక్కులుగల ఋషి మొ;
నమ్మదగినవాడు; నిపుణుండు; యథా
ర్థము వచించువాడు; హితుండు, హిత
ముగఱపువాడు; బంధువు; పండితుండు;
సజ్జనుండు. [దగినది.
ఆప్రమము. సం. విణ. జలమయము; పొంద
ఆప్యానము. సం. ప్రీతి; వృద్ధి.
ఆప్యాయనము. సం. తృప్తి; ప్రీతి; వృద్ధి;
దీక్షామంత్ర సంస్కార విశేషము; వృద్ధి
నొందించుట; సంతోషపెట్టుట. విణ.
సంతోషపెట్టునది; తనివి నొందించునది.

ఆప్యాయము. సం. తృప్తి; ప్రీతి; వృద్ధి.
ఆప్యాయితము. సం. విణ. తనివినది;
నింపబడినది; వద్దినొందిపబడినది.
ఆప్యాయతుండు. సం. విణ. సంతోష
పెట్టుబడినవాడు.
ఆప్రచ్చనము. సం. ఆనదంపకేయట;
మశలప్రశ్నముచేయుట; సంభాషించుట;
వీడ్కోలు, నెలవుదీసికొనుట.
ఆప్రపదీనము. సం. విణ. మీఁగాల్లు
దాక జాటుగల అంగి, పావడ మొ.
ఆప్రవనము } సం. స్నానము.
ఆప్రప్రవము }
ఆప్రవితము. సం. విణ. మంచితేయబడినది
ఆప్రవతము. సం. స్నానము. విణ. తడిసినది.
ఆప్రవతుండు. సం. విణ. స్నానముచేసిన
వాడు; స్నాతకుండు; తడిసినవాడు;
జలాదులతో నింపబడినవాడు.
ఆఫీసు. ఇం. కచ్చేరి, కార్యాలయము.
ఆబ. కంటిపాప; కనుమెప్పులవాపు;
ఆత్రము. (బ. ఆబలు.)
ఆబాలగోపాలము. సం. చిన్నలు పెద్దలు—
అందఱు.
ఆబిడ. స. ఆశ్రీ. రూ. ఆబిడ.
ఆబూతి. పెనుతిండి, ఆభుక్తి
ఆబూతికాడు. విణ. తిండిపోతు.
ఆబ్దికము. సం. ఏడుడి; తద్దినము; వాల్మీ
కము, సావత్సరికము.
ఆభ. సం. పోలిక; మిక్కిలిదీప్తి.
ఆభరణము. సం. తొడవు, నగ.
ఆభాణకము. సం. నిరాధారమైన జన
వాక్యము.
ఆభాషణము. సం. నిండుమాట; బంధు
మిత్రులతో మాటలాడుట.
ఆభాసము. సం. ఛాయ, ప్రతిబింబము;
చిదాభాసము; స్ఫుర్తి; దుష్టమైన
హేతువు మొ. లేకయే తత్సమానముగా
తోచునది.
ఆభాను. వాస్తవముగాకపోయినను మైకే
వాస్తవమైనదానివలె గనబడునది.
ఆభానుండు. సం. చిదాభానుండు,
తత్త్వంపదముల వాచ్యార్థము; తెలివి
లేనివాడు,

అభాస్యరులు. సం. బ. (64 గురు ౧౭)

దేవతాగణ విశేషము.

అభిజాత్యము. సం. అభిజాతభావము.

అభిజితము. సం. అభిజిన్నక్షత్రసంబంధమైనది.

అభిముఖ్యము. సం. సుముఖత, అభిముఖ

అభిక్ష్యము. సం. ఎడతెగవండుట.

అభీరపల్లి. సం. గొల్లపల్లె.

అభీరము. సం. ఒక దేశము.

అభీరి. సం. గొల్లది; గొల్లవాని భావ్య.

అభీరుడు. సం. గొల్లవాడు.

అభీలము. సం. కష్టము; భయంకరము.

అభుక్తి. సం. ఆటాతి.

అభోగము. సం. ఉత్సాహము; ప్రయత్నము; పరిపూర్ణత; చిత్తపరిపూర్తి; యత్నపూర్ణత్వము.

అభ్యంతరము. సం. విణ. అనిది.

అభ్యుదయికము. సం. విణ. మంగళార్థమైన నాందీత్రాధాదికర్మ.

అమండము. సం. అమడపు చెట్టు.

అమంత్రణము. సం. పిలుచుట; సంతోషపెట్టుట; అనుజ్ఞబడయుట; శ్రాద్ధాదుల యందు దాహిత్రాదుల నియోగించుట, స్వేచ్ఛనొసగుట; స్వాగతము; రహస్య సంభాషణము; వీడుకోలు. [చేయు.

అమంత్రించు. సం. స.క్రి. అమంత్రణము

అమడ. నాలుగు కోసుల దూరము, యోజనము.

అమతి. పిలుపు. [అప్సరముచేయు.

అమతించు. స. క్రి. పిలుచు; పూజించు;

అమతించు. అమతించుట.

అమతిల్లు. అ. క్రి. పుట్టు.

అమనస్యము. సం. దుఃఖము; ప్రసవవేదన.

అమని. వసంతముతువు; గ్రీష్మముతువు;

ఉత్సవము; సమృద్ధి; ఫలసమృద్ధి; పంట యొచ్చిడిచేయించుట.

అమనిచెలి. మన్మథుడు.

అమము. సం. రోగము; అజీర్ణరోగ విశేషము.

విణ. పం (పం) డని పదార్థము, పచ్చిది.

అమయము. సం. రోగము.

అమయావి. సం. రోగి.

అమలకము } సం. ఉసిరిక; ఉసిరిక
అమలకి } కాయ.

అమవడ. మెంతి పెరుగులో నానవేసినవడ

అమశ్రాద్ధము. సం. వండనిపదార్థములతో చేయు శ్రాద్ధము.

అమాశయము. సం. నాభికి పైస్థానమున

జీర్ణముకాని అన్నాదులుండు రోగము.

అమిక. ఆము, మదము, అహము.

అమిత(తి). ఆహ్వానము.

అమిష. సు. కూకు, పాలవిలుగుడు.

అమిషము. సం. మాంసము; కానుక;

నిమ్మపండు; కామగుణము; లంచము;

లాభము; లోభము; భోగము; భోగ్య

పదార్థము; రమ్యమైన విషయము; విడు

వడగిన ఆకు (కూర) లు.

అమిషి. సం. జటామాంసిక.

అము. అమిక; అహము, కొవ్వ.

అముకవియు. అ.క్రి. మదించు; మిక్కిలి

క్రమ్యుకొను.

అముకొను. అ.క్రి. పైకొను; మదించు.

అముక్షము. సం. విణ. ధరింపఁబడిన

వస్త్రము కవచము మొ.

అఘ్నక్తి. సం. వస్త్రము; ధరించుట. అత్య.

ముక్తిగలుగువఱకు. [కాంగము.

అముఖము. సం. ప్రస్తావన, ఒకనాట

అముచేనుగు. మదపుటేనుగు.

అముత్రికము. సం. విణ. అముష్మికము.

అముదపుఁజెట్టు. ఏగండము.

అముదము. ఏగండతైలము.

అముదాలు. బ. ఏగండ బీజములు.

అముష్మికము. సం. విణ. పరలోక

సంబంధమైనది.

అముష్మాయణుడు. సం. విణ. ప్రఖ్యాతి

గల వంశమునఁబుట్టినవాడు.

అమూలము. సం. క్రి. విణ. అవ్య.మూల

ముట్టుగ, మొదలంట.

అమూలాగ్రము. సం. క్రి. విణ. మొదటి

నుండి చివరదాక.

అమృష్టము. సం. విణ. చక్కగా విశే

చింపఁబడినది.

అమె. స. ఆ పూజ్యరాణు; ఆ స్త్రీ.

అమెత. పిలుపు; ఉత్సవము; విందు, భోజనము. [చున్నది. అమోదమానము. సం. విణ. పరిమళించు అమోదము. సం. సంతోషము; దూరముగా వ్యాపించెడి పరిమళము; ఆమోదించుట. అమోదించు. సం. అ. క్రి. పరిమళించు; సంతోషించు; ఇది మంచిదేయను. అమ్నాతము. సం. అధ్యసించుట. విణ. పరంపరగా వచ్చినట్టిది; స్మరింపఁబడినది; విచారింపఁబడినది; అధ్యసించఁబడినది; చెప్పఁబడినది. అమ్నాయము. సం. వేదము; అధ్యయనము; వేదాంగము; సంప్రదాయము; తంత్రశాస్త్రము; సదుపదేశము; అభ్యాసము; సమదాయము, వంశము. అమ్రము. సం. మామిడి. అమ్రవణము. సం. మామిడితోట. అమ్రాతకము. సం. అంతాళము. అమ్రేడించు. సం. అ. క్రి. ద్వీరక్తమగు. అమ్రేడితము. సం. విణ. రెండు మాడు మాలులు పలుకఁబడిన మాట; స్తుతింపఁబడినది. అష్టభుజము. సం. చేరు; దప్పశము. అష్టము. సం. పులుసు, విణ. పుల్లనిది. అష్టలోచిక. సం. పులిచింత. అష్టవేతనము. సం. పుల్లప్రబు. అష్టిక. సం. చింత. అయక. స. ఆక, అస్త్రీ. [నిర్ణయము. అయకట్టు. మి. ధనమువచ్చుబడియొక్క అయకము. తాకట్టు. అయకాడు. మి. పన్ను వసూలుచేయు అధికారి, కరణము మొ. [సామగ్రి. అయగము. కత్తిపిడి; అశ్వాద్యలంకార అయతనము సం. గృహము; గుడి; ఆశ్రయము; యాగశాల; జాదూయము; విశ్రామస్థానము. అయతము. ప్రయత్నము. సం. విణ. నిడుపైనది; తేబడినది; లాగఁబడినది. అయతి. కందాయము, కారు. సం. నిడుపు, పాడుగు; ప్రభావము; రాజోపుకాలము; రాబడి.

అయతికాడు. మి. విణ. ధనార్జనము చేయువాడు. [సంసిద్ధము. అయత్తము. సం. విణ. అగ్గము, అధీనము; అయత్తి. సం. ఎల్ల; రాక; చెలిమి; లోకువ; ఉపాయము; ప్రభావము; శయగము అయత్తుడు. సం. విణ. అధీనుడు. అయది. స. అది. అయన. స. ఆశఁడు, ఆ పురుషుడు. అయప. స. ఆపె, ఆమె, ఆస్త్రీ. అయపఱచు. స. క్రి. సాగుబడిచేయు. అయమ. స. ఆమె, ఆస్త్రీ. అయము. మర్మము, జీవస్థానము; అశ్వశాల. సం. రాబడి, లాభము; పన్ను. అయర్లు. వాత్సల్యము. అయలి. అవ్య. అనాదరమును తెలిపెడిని అయల్లకము. సం. ఎడఁబాటు; తహతహ. అయవారము. ధాన్యయాచన. అయనము. సం. ఇనుము విణ. ఇనుపది. అయస్తము. సం. విణ. కొట్టఁబడినది; త్రోయఁబడినది; దుఃఖపెట్టఁబడినది; సానపెట్టఁబడినది. ఆయా. హిం. నేవకురాలు. ఆయాతము. సం. విణ. వచ్చినది. ఆయానము. సం. రాక; స్వభావము. ఆయామము. సం. నిడుపు, నిడివి. ఆయానపాటు. మి. ఆయానపడుట. ఆయానపెట్టు. మి. స. క్రి. శ్రమపెట్టు. ఆయానము. సం. శ్రమము; ఉత్సాహము. ఆయిటి. బూరుగు. ఆయితపడు. అ. క్రి. సిద్ధమగు. ఆయితపాటు. సిద్ధమగుట. ఆయితపెట్టు. స. క్రి. సిద్ధముచేయు. ఆయితము. సన్నాహము. విణ. సిద్ధము. ఆయితు. ఆయిత్తు. ఆయిత్రపడు. అ. క్రి. ఆయితపడు. ఆయిత్రపాటు. ఆయిత్రపడుట. ఆయిత్రము. విణ. సిద్ధము. ఆయిత్తు. విణ. శశ్యము, సాధ్యము. ఆయిదము. ఆయుధము. ఆయుగము. ఆయగము. ఆయుధము. సం. కత్తి; పోటుముట్టు, అస్త్రము, శస్త్రము మొ|| సర్వాయుధము

అయుధికుండు. సం. విణ. ఆయుధము
చేతబ్రతుకువాడు. రూ. ఆయుధీయుండు
అయుద్ధాయము. వా. ఆయుస్సు, జీవిత
కాలము. సం. ఆయుస్సునిచ్చుట.
అయుర్వేదము. సం. ధన్యంతరి ప్రణీత
మైన చికిత్సాశాస్త్రము, వైద్యకము.
అయువు. సం. ఆయుస్సు, ఉగము, జీవిత
కాలము; శైయ్య.
ఆయుష్కర్మము. సం. మంగలిపని.
ఆయుష్కముండు. సం. విణ. దీర్ఘాయు
యవ్యముగోరువాడు.
ఆయుష్కంతము. సం. ఒకయోగము.
ఆయుష్కంతుండు. సం. విణ. దీర్ఘాయు
వ్యముగలవాడు. [ఆయుష్కరము.
ఆయుష్వము. సం. ఆయుస్సు. విణ.
ఆయుస్కరము. సం. విణ. ఆయుస్కిత
మును ఆయుస్సాధనమునైనపథ్యముమొ.
ఆయుస్సు. సం. ఆయువు.
ఆయెడ అవ్య. అక్కడ.
ఆయెనా. అవ్య. యదిశబ్దార్థము (వచ్చి
నట్టాయెనా అని).
ఆయోగము. సం. ఒడ్డు; తెలివి; వ్యాపా
రము; గంధమాల్వారుల కానుక.
ఆయోగవుండు. సం. చూ. ఆయోగవుండు.
ఆయోధనము. సం. యుద్ధము; యుద్ధభూమి
అర బహువచన సంభోధనమునందు
వచ్చెడి అగమము (రాములూగ, వనిత
లార, వృక్షములార అని). సం. ఆరె
నూది.
ఆరంగపువక్క. ఒకరకమువక్క.
ఆరంజోతి. అరుంధతి.
ఆరంబము. ఆరంభము.
ఆరంభణము. సం. ఆరంభము; ఆరంభిం
చుట; ఆరంభింపఁబడుచున్నది.
ఆరంభము. సం. త్వర; మదము; వధము;
ప్రయత్నము; ప్రస్తావన; ఉపక్రమము.
ఆరంభవాదము. సం. (జగత్తారణము పర
మేశ్వరుండుగాక) పరమాణువులు జగ
త్తారణమనెడి తార్కికులయు కర్మము
జగత్కారణమనెడి మీమాంసకులయు
వాదము.

ఆరంభించు. సం. ఆ. క్రి. కడఁగు, ఉప
క్రమించు.
ఆరకాటి. ఓడనడపువాడు.
ఆరకూటము. సం. ఇత్తడి; ఇత్తడినగ.
ఆరక్ష, సం. రక్ష, విఘ్నములఁ బాఱఁ
దోలుట. [క్రిందిచోటు.
ఆరక్షము. సం. సేన; ఏనుఁగు గుంభముల
ఆరక్షుండు. సం. ఆరక్షుండు, కావలివాడు.
ఆరగించు. స. క్రి. త్రాగు; భుజించు.
ఆరగింత (వు). నైవేద్యము; భోజనము;
ఆహారము.
ఆరిగింపఁచేయు. క్రి. భుజింపఁజేయు.
ఆరగ్యధము. సం. శైల్య. [సుయ్యి.
ఆరమట్టము. సం. ఏతము, కపిల; లోతు
ఆరణ్యము. సం. వాద్యవిశేషము; వన్నె
కాడితనము. [అదిగలది.
ఆరమేము. సం. ఇంపు; కలధ్వని. విణ.
ఆరట. విశ్రాంతి.
ఆరటపడు. ఆ. క్రి. పరితపించు.
ఆరటపాటు. ఆటపడుట.
ఆరటపెట్టు. స. క్రి. పరితపింపఁజేయు.
ఆరటము. ఆరాటము.
ఆరటించు. ఆ. క్రి. పరితపించు.
ఆరట్టము. సం. పారసీక దేశపు గుట్టము.
ఆరట్టము. సం. పారసీక దేశము.
ఆరడము. పూనిక, ఉత్సాహము.
ఆరడి. నింద.
ఆరణపక్కి. ఆడేలు.
ఆరణాలు. బ. శేడమంత్ర విశేషములు.
ఆరణేయుండు. సం. శుకమహర్షి.
ఆరణ్యకము. సం. శేడభాగవిశేషము;
వనపర్వము; ఆరణ్యకాండము. విణ.
ఆరణ్యమునఁ గలిగినది.
ఆరణ్యము. సం. విణ. ఆరణ్యమునకు
సంబంధించినది.
ఆరతి. సీరాజనము, హారతి. సం. ఉడుకువ
ఆదనాళకము. సం. కలి, పులియఁబెట్టిన
కడుగునీళ్లు. రూ. ఆరనాళము.
ఆరబము. వైర, సస్యము.
ఆరబము. సం. విణ. ఆరంభింపఁబడినది.
ఆరభటము. సం. విశ్వాసము; సాహసము

అరభటి. సం. ఒక కావ్యవృత్తి; ఒక
 నాట్యరచన; ప్రాడి; అతిశయము.
 అరభటుడు. సం. విణ. పీఠుడు;
 కూరుడు.
 అభము. సం. అంగారిక గ్రహము.
 అరయు. స.క్రి. అరయు.
 అరవము. సం. మ్రోత, ధ్వని.
 అరా. ఆచూకి, జాడ.
 అరాట. ఆరాటము.
 అరాటము. పరితాపము; విరహావ్యసనము
 అరాటించే. అ.క్రి. పరితపించు.
 అరాటియము. సం.విణ.దగ్గఱది;దూరపుది
 అరాత్రికము. సం. హరితి; నీరాజనపాత్ర.
 అరాధకుడు. సం.విణ.ఆరాధించువాడు
 అరాధన. సం. సేవ, పూజించుట.
 అరాధనము. సం. సిద్ధి; సేవ; పాండుట;
 వండుట; సంతోషపెట్టుట.
 అరాధనీయము. సం. విణ. ఆరాధ్యము.
 అరాధించే. సం. స. క్రి. సేవింపు;
 సంతోషపఱచు.
 అరాధితము. సం.విణ. ఆరాధింపబడినది.
 అరాధ్యము. సం.విణ. ఆరాధింపదగినది.
 అరామము. సం. తోట. విణ. క్రిడించు
 నది, ఆనందించునది.
 అరామశాకము. సం. తోటకూర.
 అరాము. హిం. తోట; విశ్రాంతి.
 అరాయు. అరయు?
 అరావము. సం. మ్రోత, ధ్వని.
 అరాళికుడు. సం. విణ. వంటవాడు.
 అరిందా. హిం. నేర్పరి.
 అరిక (కె)లు. బ. ఆళ్ళు, సస్యవిశేషము.
 అరికెపాలము. ఆళ్ళపండు భూమి.
 అరితి. ఆర్తి, దుఃఖము. [మగు.
 అరితేటు. అ. క్రి. నేర్పరియగు; ప్రాధ
 అరిప్ప. సం. ఆరంభింపవలెనను ఇచ్చు.
 అరియము. తోట.
 అరివేరపుడపని నారదుడు.
 అరివేరము. కలత; కలహము; ధ్వేషము.
 అరు. రోమావళి. అ. క్రి. ఒప్పు; కలుగు;
 నిండు; అతిశయించు; పూర్తియగు;
 సార్థకమగు; సంతోషించు.

అరుక(గ)లు. బ. ఆరికెలు.
 అరుచే. స. క్రి. ఆడించు; విసరు.
 అరుడు. సం. అంగారకుడు, కుజుడు.
 అరుదూటు. అల్లరి.
 అరుదొండ. కుజాలకము.
 అరుద్ర. ఆర్ద్రానక్షత్రము.
 అరుద్రపురుగు. ఎఱ్ఱని పట్టువంటి దేహము
 గల ఒకపురుగు.
 అరువు. గీపెట్టు, ప్రణాదము.
 అరువారు. ఎడతెగని కలహము.
 అరుమూడు. వైకల్యము.
 అరురుక్షువు. సం. విణ. ఎక్కఁగోరికగల
 వాడు; జ్ఞానయోగమును పొందఁగోరిన
 వాడు.
 అరులు. బ. ఆరిగదుబ్బులు.
 అరుషేయము. ఆషేయము.
 అరుఢము. సం. ఎక్కుట, గజాద్యా
 రోహణము. విణ. ఎక్కినది; కలిగినది;
 మొలచినది; ఎక్కబడినది; ఉన్నత
 స్థితినిజెందినది; పరిణతిజెందినది.
 అరుఢి. సా. ఎక్కుట; ప్రసిద్ధి.
 అరుఢుడు. సం. విణ. ఎక్కినవాడు;
 ఉన్నతస్థితిని జెందినవాడు; జ్ఞాని.
 అరె. ధాతకీ; చెప్పబడునట్లునుండి;
 బాణవిశేషము; ఆరెబొట్టె. విణ. మరాటి
 వాడు. అవ్య. ప్రశంసార్థకము.
 అరెకుడు. తలారి, ఆరట్టుడు.
 అరెగోల. బరిగోల, తోత్రము.
 అరెదేశము. మహారాష్ట్రదేశము.
 అరెపువ్వు. ధాతకీ.
 అరెబొట్టె. కోడికాలిలేళ్ళకు వెనుకతట్టున
 నుండినలె మిక్కిలి వాడియైయుండెడు
 ఒంటిగోరు.
 అరెము. మహారాష్ట్రభాష; ఆరామము.
 అరెపడ్లు. బ. నూదులవంటి తోకలుగల
 ఒక దినుసు వడ్లు. [బడినది.
 అరేచితము. సం. విణ. కొంచెమునుడువ
 అరేవతము. సం. కేలగ.
 ఆరోగ(గి)ణము. భోజనము.
 ఆరోగ్యము. సం. రోగము లేమి,
 నీరోగత్వము.
 ఆరోపకుడు. సం.విణ.ఆరోపించువాడు

ఆరోపణము. సం. మిథ్యాజ్ఞానము; మోపుదల; ఆరోపించు.

ఆరోపము. సం. ఆరోపణము.

ఆరోపించు. సం. ప. క్రి. ఆసత్యమును ప్రకటించు; మిథ్యాద్వైతము; లేనిది మోపు, వస్తువునందు అవస్తువు నారోపించు, సత్యమైనదాని యందు ఆసత్యమైనదానిని మోపు; ఎక్కించు; మోపు; నాలు; మొలకేయు.

ఆరోపితము. సం. విణ. ఆరోపింపఁబడినది; ఎక్కుపెట్టఁబడినది. [రాతు

ఆరోహకుడు. సం. విణ. ఎక్కెడువాడు;

ఆరోహణము. సం. ఎక్కుడు; సోపానము, మెట్టు; మొలచుట; ఆరోహించుట.

ఆరోహము. సం. దిగుట; నిడుపు, ఉన్నతత్యము; వస్త్రాదులపాడపు; మొలక; ఉత్తమస్త్రి పిఱుందు; ఆరోహించుట.

ఆరోహ. సం. విణ. ఆరోహుడు.

ఆరోహించు. సం. ఎక్కు; అధిష్టించు; ఆశ్రమించు.

ఆరోహుడు. సం. విణ. రాతు, గుఱ్ఱపు రాతు మావటీడు మొ. [కర్ణుడు.

ఆర్మి. సం. యముడు; సుగ్రీవుడు;

ఆర్పు. ఆక్రి. ఆటచు; కూయు; యోధులు బాల్పరించు. ప. క్రి. ఆడించు; దీపము మొ|| ఆటజేయు; నశింపజేయు.

ఆర్థకుడు. సం. విణ. లెస్సగా గడించు (సంపాదించు) వాడు.

ఆర్థనము. సం. లెస్సగా గడించుట; గడన, సంపాదనము. రూ. ఆర్జన.

ఆర్థవము. సం. మోసగింపమి; తిన్నదనము, చక్కన, సరళత; పాడపు.

ఆర్థించు. సం. ప. క్రి. లెస్సగా గడించు.

ఆర్థితము. లెస్సగా గడింపఁబడినది.

ఆర్థరు. ఇం. క్రమము; ఆజ్ఞ.

ఆర్థగళము. సం. నల్లగోరింటు; ఆరుదొండ. [కుచ్చము, సత్త లేనిది.

ఆర్థము. సం. విణ. దుఃఖము నొందినది;

ఆర్థవము. సం. ఋతువు; స్త్రీ ఋతువు;

పుష్పము. విణ. ఋతుసంబంధమైనది.

ఆర్తి. హరి. సం. నాశము; కష్టము;

సేద, బాధ; న్యాధి; వింటికొప్పు.

ఆర్తుడు. సం. విణ. ఆర్తినొందినవాడు.

ఆర్తిజ్యము. సం. ఋత్వి గాభావము ఋత్విజుని కర్మము. [ధించినది.

ఆర్తికము. సం. విణ. ఆర్థమునకు సంబంధము. ఆఱుతూములు.

ఆర్త్య. సం. ఒకనక్షత్రము.

ఆర్త్యకము. సం. అల్లము.

ఆర్త్యము. సం. తడిసినది; సరసము; అనుకూలము; మృదువైనది.

ఆర్మెల్లు. బ. ఆఱునెలలు.

ఆర్పు. ఆఱుపు.

ఆర్పాటము. అడంబరము.

ఆర్పటము. సం. మ్రోత; అడంబరము.

రూ. ఆర్పటి, ఆర్పాటము.

ఆర్పు(ర్మా)దగు. ఆ. క్రి. ఆఱుమాడగు.

ఆర్య. సం. దుర్గ, పాగవతీదేవి; పూజ్య

రాలు; ఆత్మ; ఛందస్సు. [పెనిమిటి.

ఆర్యపుత్రుడు. సం. నాట్యక్రియందు

ఆర్యమిస్రుడు. సం. విణ. పూజ్యుడు.

ఆర్యాణి సం. పూజ్యగాలు.

ఆర్యానాదుడు. సం. శివుడు.

ఆర్యావర్తము. సం. ఆర్యులుండు పుణ్యభూమి, వింధ్యహిమవంతుల మధ్య

దేశము.

ఆర్యుడు. సం. పూజ్యుడు; స్వామి,

అధిపతి; పెద్ద; గురువు; శ్రేష్ఠుడు;

మాను; కులీనుడు; సుహృదుడు;

సదాచారసంపన్నుడు; ఉదారచరి

తుడు; నాట్యక్రియందు మాన్యుడు.

ఆర్వేరము. ఆరివేరము. [దగినకోడె.

ఆర్వభ్యము. సం. ఆఱుతుగా విడువ

అర్థము. సం. అన్వప్రయోగము; అర్థ

వివాహము. విణ. ఋషిప్రణీతము; వేద

విహితము; ఋషిదృష్టము; ఋషిది.

ఆర్వేయము. సం. ఋషిగణరూపమైన

ప్రవరవిశేషము. [విశేషము.

అర్వతుడు. సం. విణ. వైనుడు; బౌద్ధ

అఱగట్టు } ప. క్రి. ఆఱుతేయు, ఎండ

అఱగట్టు } బెట్టు.

అఱడి. హని, భంగము; అపకీర్తి, నింద.

విణ. దుష్టము, చెడ్డది; వ్యర్థము.

అఱడివడు. అ.క్రి. నిందపడు; వ్యర్థముగు; హానినొందు.

అఱడిపుచ్చు. స. క్రి. అఱడిపోవఁజేయు; భంగపఱచు; వ్యర్థముచేయు.

అఱడిపోక. అఱడిపోవుట.

అఱడిపోవు. అ.క్రి. చచ్చు; నిందపడు; భగ్గుమగు; వ్యర్థముగు.

అఱవతిధి. షష్ఠి.

అఱవతూరి. షష్ఠావృత్తి.

అఱవది. విణ. షష్ఠము.

అఱవనంద్రము. పాలనముద్రము.

అఱాపు. ఆరుపు, బొబ్బ.

అఱు. స. షట్సంఖ్య; ఐదునొకటి, షట్కము. అ.క్రి. నశించు; ఎండు, తడి తీయు, నిర్జలమగు; ఉపశమించు.

అఱుగురు. స. అఱువంది, ఆర్ధరు (స్త్రీలుగాని పురుషులుగాని)

అఱుచు. అ.క్రి. అఱచు. స.క్రి. ఉపశమింపఁజేయు; తడితీయఁజేయు; నశింపఁజేయు. రూ. ఆర్పు.

అఱుదూము. అఱుతూముల ప్రమాణము.

అఱునూఱు. షట్పతము.

అఱుపు. హఃత; పశువుల కంఠధ్వని; యోధుల బొబ్బరింత. స.క్రి. అఱచు. రూ. ఆర్పు.

అఱుమాఱులు. షడావృత్తులు.

అఱుము. ఆర్ధము

అఱుమూడగు. అ.క్రి. చెడు; క్షీణమగు; వికలమగు; వ్యత్యస్తమగు.

అఱుమోములవెలుపు } కుమారస్వామి
అఱుమోములసామి } షణ్ముఖుడు.

అఱురిక్కలప్రాఁగు. కృత్తికానక్షత్రము.

అఱురెట్లు. షడ్గుణము.

అఱువ. ఎల్ల, నీమ.

అఱువాళ్లు. బ. కొంచెము ఎండట.

అఱువురు. స. అఱుగురు.

అఱున. అఱునంచములు.

అలంకి. కురిచీపంటి పల్లకి; ఆలంకిగుడి.

అలంకిగుడి. బాలక్రిడావిశేషము.

అలంకులు. బ. ఆలంకిగుడి.

అలంబనము. సం. ఆశ్రయము, పట్టు, ప్రాపు; ఆశ్రయించుట; ఒక రసము.

విణ. రసముల కాలంబనముగానుండెడు నాయకుఁడు మొ.

అలంబము. సం. ఆశ్రయము, పట్టు.

అలంబించు. సం. స.క్రి. ఆశ్రయించు, ఊఁడు.

అలంభనము } సం. స్నేహము; స్వర్గము,
అలంభము } తాఁగుడు; హింస.

అలకాపరి } గోపాలుఁడు; శ్రీకృష్ణుఁడు.
అలకాపు }

అలకించు. స. క్రి. ఆదరించు; విను.

అలకించు. సం. స.క్రి. కనుఁగొను, మాచు.

అలగొండుబాలగొండు. పెడబొబ్బలు.

అలజాలము. మీనపదము, చేఁప నీటిలాఁ పోవుచున్నప్పుడు మార్గమేర్పడి వెంటనే మాసిపోవుట.

అలతి(త్రి). రాగాలాపము.

అలన. ఆలించుట (మొఱ), విసిటు.

అలపించు. స. క్రి. రాగమాలాపించు.

అలపుఁడిండ్లయగారు. నారదుఁడు, కలహాభోజనుఁడు.

అలపుటాలము. వినోదార్థమైన యుద్ధము.

అలపోతు. ఆఁబోతు, వృషభము.

అలప్తి. సం. రాగాలాపము.

అలము. అలక్ష్యము, ఉపేక్ష; యుద్ధము; వినోదము.

అలమెకము. నక్క.

అలయము. వా.గుడి. సం. ఇల్లు; స్థానము.

అలరి. విణ. దుశ్శీలుఁడు; నాగుఁడు తేనిది? ఆజ్ఞతేనిది?

అలఱేఁడు. బసవఁడు, వృషభము.

అలవట్టము. గొడుగు; గుడ్డతో గుండ్రముగాఁ గూర్చిన విసనకట్టి.

అలవాలము. సం. పాడు. [చేయు.

అలనించు. అ. క్రి. తడయు, ఆలస్యము

అలస్యము. సం. జాగు; మాంద్యము, సోమరితనము. విణ. సోమరి.

అలాగు. అవ్య. ఆవిధము, తథార్థకము.

అలాగే కానీ. తథాస్తు అనుట.

అలానదండము. సం. ఏనుఁగును కట్టు స్తంభము. [కంబము పలుపును.

అలానము. సం. త్రాడు; ఏనుఁగును కట్టు

అలాపము. సం. రాగాలాపము; నిండు మాట, సన్నేహసంభావణము; దుఃఖముచే వనరుట?.

అలాపించు. సం. స. క్రి. రాగముఁ దిన్నఁగా నీడ్చు; అలాపముచేయు.

అలాబువు. సం. సౌతి, అనుగు.

అలాయమగు. అ. క్రి. పాల్పడు?.

అలాయము. పాత్రము; సిద్ధమగుట?.

అలావర్తము. సం. ఆలవట్టము.

అలి. భార్య; సీనము. సం. పంక్తి; చెలికత్తె.

అలింగనము. సం. కవుఁగిలింతె.

అలింగి. అలింగ్యము. [బడినది.

అలింగితము. సం. విణ. కవుఁగిలింపఁ

అలింగ్యము. సం. గోవుచ్చము వంటి యాకారముగల మద్దెల. విణ. కౌఁగిలింపఁదగినది.

అలించు. స. క్రి. ఆలకించు, విను.

అలిఁజేయు. స. క్రి. చెఱచు, భగ్నము చేయు; కీడ్చుట, నిరసించు, చులకినఁగాఁజేయు.

అలిఁబఱచు } స. క్రి. అపమానపఱచు.
అలిఁబుచ్చు }

అలిఖించు. సం. స. క్రి. వ్రాయు.

అలిగెను. స. క్రి. అపహసించు; తక్కువ పఱచు.

అలిచిప్ప. కప్పచిప్ప, శంబూక.

అలిపెదోడు. పెండ్లాముతోఁబుట్టువు.

అలీధము. సం. విలుకాఁడు కుడికాలు ముందఱకుఁచాపి నిలుచుట.

అలు. భార్య; (వృత్తియందు) స్త్రీ (జవరాలు, ముద్దరాలు అని). బ. ఆవులు, గోవులు.

అలుకము. సం. శేవసర్పము; అనుగు; ఆలుగడ్డ, బంగాళాదుంప.

అలుకి. సం. గెనుసుగడ్డ, చిలగడదుంప.

అలుగడ్డ. ఉరలగడ్డ.

అలుడి. మంచినడత, శీలము.

అలువు. గిండిచెంబు, జారీచెంబు; ఉరలగడ్డ; గెనుసుగడ్డ; పడవ.

అలెగాఁడు. క్రింది కొలువు గాఁడు.

అలెప్రాయి్య. ఒకసారిగా నాలుగైదు

పాత్రములు వేలు వేలుగాఁబెట్టి వండు నట్లేగ్విటచిన పాయి్య, పెడప్రాయి్య. అలెఖనము. సం. వ్రాయుట; చిత్తశువు వ్రాయుట.

అలెఖ్యము. సం. వ్రాఁత; చిత్తశువు.

అలోకము. సం. చూపు; కాంతి, నెలుఁగు.

అలోకనము. సం. చూచుట.

అలోకించు. సం. స. క్రి. చూచు.

అలోకితము. సం. విణ. చూడఁబడినది.

అలోచనము. సం. చూచుట; చూపు; వివేచన; వివేచించుట.

అలోచి. సం. స. క్రి. చూచు; వివేచించు, ఏకతమాడు. [బడినది.

అలోచితము. సం. విణ. అలోచింపఁ

అలోచనము. సం. గాలించుట; పరామర్శించుట; పరశీలించుట; ముఘించుట; విచారించుట. [డనము చేయు.

అలోడించు. సం. స. క్రి. తెరుచు; అలో

అలోలము. సం. విణ. చంచలము; ఇంచుక చలించునది.

అవ. పల్లవు కేల; వరి పండు కేల; చీడ; సగ్గ పము; స్మృతి? బ. ఆవాలు, అవగింజలు.

అవంత. స్వల్ప సరిమాణము.

అవకాయ. అవనూనె మొ|| చేచ్చి ఊరఁబెట్టిన మామిడికాయ ఉసిరికికాయ లానగు ఊరఁగాయ.

అవయము. వాద్యవిశేషము.

అవటము. పొందిక. విణ. పొందికైనది.

అవటముచేయు. స. క్రి. పొందిక పఱచు.

అవటించు. స. క్రి. పొందుపఱచు; ఆపహించు.

అవటిలు(ల్లు). అ. క్రి. పొందుపడు.

అవడ. చేఁడుగల బీఱ. వా. అనువడ.

అవడి. ఉపద్రవము.

అవనూనె. సగ్గ ప తైలము.

అవపాటు. అ. క్రి. తోఁచు; జ్ఞప్తకివచ్చు.

వా. యావపాటు.

అవము. కుమ్మరి కుండలు కాలెడి కాయ, ఆవాపము; అవగింజ?.

అవరణము. సం. కప్ప; మూత; కంచె

కోట మొ|| అచ్చాదనము; అవిద్య
మున్నగు వానివలని బంధము; జీవుని
సప్తావస్థలలో నొకటి; కప్పట,
మూయుట, క్రమ్ముట, అక్రమించుట,
అవరించుట, చుట్టుకొనుట. విణ. ఆవ
రించునది. బ. అష్టావరణములు (ప్రకృతి
మహాదహంకారములు పంచభూత
ములు).

అవరించు. సం.స. క్రి. ఆవరణముచేయు.

అవరించుకొను. మి. స. క్రి. ఆవరించు;
ఆవరణము చేసికొను.

అవరింత. ఆవలింత.

అవర్ణ. హి. దినచర్య, ప్రతిదినపు లెక్క.
అవర్ణ. అసామివారి యిచ్చిపుచ్చుకోలు
లెక్క.

అవర్తకము. సం. మేఘ నాయకవిశేషము.
విణ. మరలమరల త్రిప్పునది.

అవర్తనము. సం. పాతము వర్తించుట;
మఱలుట. విణ. మరలమరల త్రిప్పునది.

అవర్తము. సం. గుఱ్ఱపునుడి, నాడులనుడి;
నీటినుడి; పెండ్రుకలనుడి; మఱలుట;
వల్లెవేయుట; సంసారము.

అవర్తి. సం. విణ. తిరుగునట్టిది; త్రిప్పు
నట్టిది; మఱలివచ్చునది.

అవర్తించు. సం. స. క్రి. వర్తించు; మఱలి
వచ్చు; మఱల్పు.

అవర్తితము. సం. విణ. వర్తింపఁబడినది;
మఱలినది; మఱల్పఁబడినది.

అవలి. ఆ ప్రక్క; పిమ్మట; దూరము.

అవలి. ఉపద్రవము. సం. పంక్తి.

అవలించు. అ. క్రి. ఆవులించు.

అవలింత. ఆవులింత.

అవలినాడు. ఎల్లుండికి పరదినము.

అవలిమొన్న. మొన్నటికి పూర్వదినము.
అవలియెల్లుండి. ఎల్లుండికి పరదినము.

అవశ్యకత } సం. అవశ్యకమగుట.
అవశ్యకత్వము }

అవశ్యకము. సం. అక్కఱ. విణ. అక్క
ఱైనది, తప్పక అనుసరింపఁదగినది.

అవసథము. సం. గృహము; గ్రామము;
నిత్రామస్థలము.

అవనితము. సం. నుతించిన ధాన్యము.

అవహము సం. ఒక వాయువు. విణ.
కలిగించునది.

అవహించు. సం. స. క్రి. కలిగించు; చేయు;
అవాహనముచేయు; స్నానము, అవేశించు.
అవహిల్లు. సం. అ. క్రి. కలుగు. స. క్రి.
అవహించు.

అవళి. అవడి.

[మురుగు మొ.
అవాపకము. సం. ముంజేతి నగ, గాజు
అవాపము. సం. పాదు; విత్తుట; చిమ్ముట;
గాజు; కడియము; పరరాష్ట్ర చింత;
ఎగుడుదిగుడునేల; అవము.

అవాలము. సం. పాదు.

అవాలు. బ. ఆబలు, సర్వ పములు.

అవాసము. సం. ఇల్లు, గృహము.

అవాసించు. సం. అ. క్రి. జీవించు;
నివసించు

అవాహనము. సం. పిలుపు; పిలుచుట;
షోడశోపచారములలో నొకటి.

అవాహించు. సం. స. క్రి. అహ్వానముచేయు.
అవాహితము. సం. విణ. పిలువఁబడినది.

అవి. ఉష్ణము; వ్యాసము; తాపము.

అవించు. స. క్రి. వాసనమీడఁబెట్టి
అవిరితో పక్వముచేయు. [నొందినది.

అవిగ్రము. సం. కలివిగ్. విణ. భేదము
అవిడ(డె). స. అకె.

అవిధము. సం. విణ. తొలువఁబడినది;
వంకరయినది. [పిడిసాన మొ.

అవిధము. సం. తొలిచెడు సాధనము,
అవిరి. అవి, ఊమ్మము.

అవిరిల్లు. అ. క్రి. చెమర్చు.

అవిర్భవించు } సం. అ. క్రి. కలుగు;
అవిర్భవిలు(ల్లు) } పుట్టు; ప్రకటమగు.

అవిర్భావము. సం. పుట్టుక; ప్రాకట్యము.

అవిర్భూతము. సం. విణ. అవిర్భవించినది
అవిలము. సం. విణ. కలఁకఁబాటినది,
కలువము.

అవిలి. మాంత్రికుఁడు ఉపయోగించెడు
కాచ పాత్రవిశేషము.

అవిష్కరణము. సం. ప్రకటనము, వెల్లడి.

ఆవిష్కరించు. సం. స. క్రి. వెలయుచు, వెలువడుచు. [బడినది. ఆవిష్కృతము. సం. విణ. వెలయింపఁ ఆవిష్కృతి } సం. విణ. ఆవిష్కృణము. ఆవిష్కృయ } ఆవిష్టము. సం. విణ. ఆవేశింపఁబడినది; ప్రవేశించినది; వ్యాపించినది. అవీతి. సం. విణ. జం చెము-పనవ్యముగా వేసికొనినవాఁడు. అవు. గోవు. [తండ్రీ. అవుకుడు. సం. నాట్యోక్తి యందు అవుత్తుడు. సం. నాట్యోక్తియందుబావ. అవులింత. ఆవరింత. [తహతహ. అవురు ఏడ్చునందగు ధ్వజముకణము; అవులియే ఆ. క్రి. అవులింత విడుచు, జ్వంభించు; విశసించు; తెలుచుకొను; నోరుతెలుచు. వా. నోరు వెళ్ళఁదెట్లు; చచ్చు. అవులింత. అవులించుట; జ్వంభణము. అవుతము. సం. విణ. పొరుగఁబడినది; ఆవరింపఁబడినది; వ్యాపింపఁబడినది; గుప్తమైనది; మరక్షితమైనది. అవుతము. సం. విణ. తిరుగుడుపడినది; అవుతిచేయఁబడినది అవుతి. సం. తదవ, సారి; తిరుగుడు; వల్ల; శ్రేణిబాధ్యభ్యాసము. అవుత్తు. సం. అనుక్రమము; సారిది; మరల మరల త్రిపుట; అభ్యసించుట. అవేగము. సం. తహతహ; తొలుపాటు; త్వర; కోపము. అవేగి. సం. బొడ్డికూర. అవేదకుడు. సం. విణ. తెలిపెడివాఁడు. అవేదనము. సం. తెలుపుట. అవేదిండు. సం. స. క్రి. తెలుపు; చెప్ప. అవేదితము. సం. విణ. తెలుపఁబడినది. అవేశము. సం. శిల్పిచాల; ఆవేశింపఁ జేయుట; ఆవేశము. అవేశము. సం. చొరవ; సంగము; తొందర; భూతాద్యావేశము; ఒడ తెలుగము; ఆహంకారవిశేషము; అభినివేశము. [భూతాదులుసోఁకు. అవేశించు. సం. అ. క్రి. ప్రవేశించు; చచ్చు.

అవేగికుఁడు. సం. అతిథి; బంధువు.
 అవేష్టకము. సం. కంచకొల.
 అశ. సం. గిక్కు; తృప్త, తీర్తేచ్చ; ఆస,
 లభించియుండనిదానియందచ్చు.
 అశంక. సం. సంశయము; భయము; అస
 ర్థమును భావించుట. [సంశయించు.
 అశంకించు. సం. అ. క్రి. భయపడు;
 అశంసనము. సం. అశ, కోరిక; హితేచ్చ.
 అశపడు. మి. అ. క్రి. ఆశించు.
 అశపాశలు. బ. అశాపాశములు, అశాను
 బంధములు.
 అశపెట్టు. మి. స. క్రి. ఆశకలిగించు.
 అశయము. సం. అభిప్రాయము; ఆశ్ర
 యము; హృదయము; సంస్కారము;
 స్థానము.
 అశయేశయుఁడు. సం. మన్మథుఁడు.
 అశయఁడు. సం. అగ్ని; గాక్షుఁడు.
 అశబంధము. సం. ఊట, ఓదార్పు;
 ఆశయనెడిముడి; సాలెపట్టు.
 అశాసనము. సం. అశంస; ఆశంసించుట.
 అశానించు. సం. స. క్రి. శోరు; హితము
 నాశించు, అశీగ్నదించు.
 అశాన్యము. సం. కోరిక; దీవన. విజా.
 శోరందగినది; అశీగ్నదంపదగినది.
 అశి. సం. పాముకొఱ; అశీన్యు. విజా.
 తినువాఁడు. [అశించు.
 అశించు. సం. స. క్రి. అశీక్షించు,
 అశీర్వచనము. సం. అశీర్వాదము.
 అశీర్వదించు. సం. స. క్రి. దీవించు.
 అశీర్వాదము. సం. దీవన.
 అశీవిషము. సం. పాము.
 అశీన్యు. సం. అశీర్వాదము; ప్రార్థన;
 పాముకొఱ; హితముకొరట.
 అశుకవిత్తము. సం. అశుధారగాఁజెప్పె
 డుకవిత, చతుర్విధకవితలలొనొకటి.
 అశుగము. సం. గాలి; బాణము.
 అశువు. సం. అశుప్రహి; శీఘ్రము. విజా.
 క్షేగముగలది.
 అశుప్రహి. సం. సట్టికలు; ఎఱ్ఱజిలవవడ్లు.
 అశుశుక్షణి. సం. అగ్ని.
 అశాచము. సం. అశాచము.

అశ్వర్యము. సం. అచ్చెరువు. విణ. అచ్చెరువైనది, అద్భుతము.

అశ్రమము. సం. విష్ణువు; మతము; తపోవనము; మునులండెడి స్థానము; యతుల దశ నామములలో నొకటి; బ్రహ్మచర్యాద్యాశ్రమము. (నాలు గాశ్రమములు-బ్రహ్మచర్యము, గార్హస్థ్యము, వానప్రస్థము, సంన్యాసము.)

అశ్రమి. సం. విణ. అశ్రమముగలవాడు.

అశ్రయము. సం. ఆధారము; ప్రాపు; అండ; ఇల్లు; అవలంబించుట; ఆశ్రయించుట; బలవంతు నాశ్రయించుట; ఆశ్రయింపదగినది. [నేపించుట.

అశ్రయణము. సం. ఆశ్రయించుట;

అశ్రయణీయుడు. సం. విణ. ఆశ్రయింపదగినవాడు.

అశ్రయాశుడు. సం. అగ్నిహోత్రుడు.

అశ్రయి. సం. విణ. ఆశ్రయముగలవాడు.

అశ్రయించే. సం. స. క్రి. అండగాను; ఆశ్రయముచేయు.

అశ్రవము. సం. అంగీకారము; క్షేపము; జ్ఞానవిశేషము.

అశ్రవుడు. సం. విణ. చెప్పినట్లువినువాడు

అశ్రీతుడు. సం. విణ. శరణుచొచ్చినవాడు; ఆశ్రయించినవాడు; ఆశ్రయింపబడినవాడు.

అశ్రుతము. సం. విణ. అంగీకరింపబడినది.

అశ్రేష. సం. అశ్రేష.

అశ్రేష్ఠము. సం. విణ. కవుగిలింపబడినది.

అశ్రేష్ఠ. సం. అనీలేరు, ఒక నక్షత్రము.

అశ్రేషము. సం. ఆలింగనము.

అశ్రేషించే. సం. స. క్రి. కౌగిలించు.

అశ్వత్థము. సం. రావిపండు. విణ. రావిది

అశ్వయుజము. సం. ఒకమాసము.

అశ్వలాయునుడు. సం. శ్రౌతనూత్ర కర్తయైన ఒక ఋషి. [స. క్రి. ఊఱడిండు.

అశ్వసించే. సం. అ. క్రి. ఊఱడిల్లు.

అశ్వసనము. సం. ఓదార్పుట. విణ.

ఓదార్చునది.

అశ్వసన్ము. సం. గ్రంథపరిశ్లేషము; ఊఱట

ఓదార్పుట; ఆశ్రయమిచ్చుట.

అశ్వసించు. సం. స. క్రి. అశ్వసించు-అశ్వీకుడు. సం. గుఱ్ఱపురాతు.

అశ్వినము. సం. ఆశ్వయుజమాసము.

అశ్వీనులు } సం. బ. ఆశ్వీ సీ కు మా

అశ్వీనేయులు } రులు, అశ్వీసేదేవతలు.

అపాధము. సం. ఒకమాసము; బ్రహ్మ

చారి పట్టుకొనెడు మోడుగుకొల.

అస. ఆశ. ఆపేక్ష; దిక్కు.

అసంగము. సం. రాగము, ఆసక్తి; చేరిక;

అభినవేశము; నేను కర్తననెడి యభి

మానము. 19389

అసంది. సం. చాకమగు మంచమువంటి

ఆసనము; గద్దె; పెండ్లిపీట; కటువు, పాడె

అసకపురగాడు. పక్షివిశేషము.

అసక్తము. సం. విణ. ఆసక్తిగలది.

అసక్తి. సం. అధికేచ్ఛ; అనురాగము.

అసన్తుడు. సం. విణ. ఆసక్తిగలవాడు.

అసంచేయు. స. క్రి. ఆశించు.

అసత్తి. ఆసక్తి. సం. చేరిక; దగ్గఱ; ప్రాప్తి;

ఇంద్రియసన్నికర్షము; సన్నిహిత సంబం

ధము

అసన. సం. ఉండుట; కూర్చుండుట.

అసనము. సం. పీట; యోగాంగమైన

పద్మాసనము మొ; కూర్చుండెడి దర్బా

సనము కృష్ణాజినముమొ; కూర్చుండుట;

ప్రయాణము నిలుపుట; ఉనికి, దాడి

చేయమి; ఏనుగుమూపు.

అసన్నము. సం. దాపు; దామైనది; సమీ

పించినది; చక్కగా ఉన్నట్టిది; ఆసత్తి

గల వాక్యము. [సమీపించు.

అసన్నించు. సం. అ. క్రి. అసన్నమగు;

అసపడు. అ. క్రి. ఆశపడు, ఆశించు.

అసపాటు. ఆశపడుట.

అసరా. అండ, ప్రాపు, ఆశ్రయము.

అసవము. సం. కల్లు; సారాయి; పూ

దేనె; ద్రాక్షాద్యాసవము; కల్లుతీయుట;

కల్లుతీయపాత్రము.

అసాదనము. సం. ప్రాప్తి; దగ్గఱకుచేర్చుట;

ఉంచుట; సాన్నిధ్యమును బడయుట.

అసాది. మాదిగ రూ. అసాదివాడు

అసాదించే. సం. స. క్రి. అసాదించు

మొనర్చు.

అసాను. హిం. ఆధారము.

అసామి. హిం. అధిపతి.

అసారము. సం. మిత్రరాజనైస్యము;
అంతటను సేన వ్యాపించుట; వ్యాపిం
చుట; వడిగల వాన; జడివాన, ఎడ
తెగని వర్షము.

అసానలు. బి. ఆధికాశలు.

అసించు. స. క్రి. ఆశపడు.

అసేనుడు. సం. విణ. కూర్చున్నవాడు.

అసు. శేతగాని ఒక కొఱముట్టు.

అసుగ్రోవి. శేతగాడు అనుపోయ
నప్పుడు నూలు చొప్పించెడు గుల్ల.

అనువత్రి ఇం. వైద్యశాల.

అనుమాను. ఆను; నూలుపోగు వాటిం
చుటకై ఏర్పఱచిన కొయ్యచట్టము.

అసురము. సం. అట్టుప్పు; ఆను (రాక్షస) వివాహము; బొంతకాకి. విణ.

అసురసంబంధమైనది; భయంకరత్వము.

అసురి. సం. నల్లవలుగ; మూలనక్ష
త్రము; రాక్షస స్త్రీ; శస్త్రచికిత్స.

అసురీణము. సం. నల్లవలు పండ్లకు
పాలము. [నిర్వతి.

అసురుడు. సం. అసుర, రాక్షసుడు;

అసువేయు. స. క్రి. (ఆనుమానిమొల
లకు) నూలుపోగువాటించు.

అసేకము. సం. చల్లుట; తడుపుట.

అసేచనకము. సం. విణ. ఎంతయూచినను
తనివిరీణని వస్తువు.

అసేచనము. సం. చక్కగా చల్లుట
(తడుపుట). విణ. చల్లడి (తడిపెడి)

పాత్రము మొ॥; అసేచనకము.

అసేధ. సం. విణ. రాజాజ్ఞచే నిర్బంధిం
చెడువాడు.

అసేధము. సం. రాజాజ్ఞచేనిర్బంధించుట.

అస్కందనము. సం. యుద్ధము; తిరస్కా
రము; ఆక్రమణము; గుఱ్ఱపురవనడ.

అస్కందితము. సం. గుఱ్ఱపురవనడ. విణ.
అస్కందన మొనర్పబడినది.

అస్కారము. శక్తి; ఆసరా, ఆధారము.

అస్తరణము. సం. పఱచిన పఱపు; ఆసనము;
చాప; పఱచుట; విస్తరించుట; పరిస్తోమము

అస్తరము. సం. ఆస్తరణము.

అస్తి. కూడఁబెట్టిన ధనము మొ-(స్థిరాస్తి,
చరాస్తి).

అస్తికత. సం. అస్తిక్యము.

అస్తికత్వము సం. అస్తిక్యము.

అస్తికాడు (పు). విణ. ధనికుడు.

అస్తికుడు. సం. శ్రద్ధగలవాడు, గురు
వేదశాస్త్రవాక్యములు సత్యములని విశ్వ
సించువాడు.

అస్తిక్యము. సం. అస్తికుడుగానుండుట.

అస్త్రిము. సం. విణ. పఱవఁబడినది;
విస్తరించినది.

అస్త్రితము. సం. విణ. విస్తృతము.

అస్త్రి. సం. ఊరికి; శ్రద్ధ; నమ్మికి; అపేక్ష;
ఆదరము; ఆశ్రయము; ఆస్థానము;
ప్రయత్నము; మిక్కిలి ఆసక్తి.

అస్థానమగు. మి అ. క్రి. సభ చేయు;
కొలుపుండు. [శ్రద్ధ; విశ్రమస్థానము.

అస్థానము. సం. సభ, కొలువుకూటము;
ఆస్థాని. సం. సభ.

అస్థికము. సం. వజ్రాయుధము.

అస్థికుడు. సం. విణ. ఆరూఢుడు;
ఎక్కినవాడు.

అస్పత్రి. ఇం. వైద్యశాల.

అస్పదము. సం. స్థానము; పదవి; ప్రతిష్ఠ;
ప్రభుత్వము; ఆశ్రయము; కార్యము.

అస్పిటాలు. ఇం. వైద్యశాల.

అస్పాలనము. సం. భుజాదులు చఱచు
కొనుట; కదలించుట; అటోపము; ప్రాధి.

అస్పాలితము. సం. విణ. చఱవఁబడినది;
కదల్పబడినది. [విష్టుకాంత.

అస్పాట. సం. ఆదవిమల్లె; దింటెన;
అస్పాటనము. సం. చీలిక; చఱపు; పోటు;

భేదనము; ఆస్ఫోటించుట.

అస్పాటని. సం. ఆవిధము, పిడిసాన.

అస్ఫోటిండు. సం. స. క్రి. చెఱుగు;
చఱచు; చీల్చు; పాడుచు; ఛేదించు;

వికసింపఁజేయు. [బడినది.

అస్ఫోటితము. సం. విణ. ఆస్ఫోటింపఁ

అస్మాకము } సం. విణ. మనది; మాది.

అస్మాకినము }

అన్యము. సం. ముఖము; నోరు.

అస్రము. సం. అస్రము, నెత్తురు.

అనవము. సం. క్లేశము.
 అన్వదనము. సం. ఆస్వాదించుట.
 అన్వదించు. సం. స. క్రి. ఆస్వాదిండు.
 అన్వదకుడు. సం. విణ. ఆస్వాదించు
 వాడు.
 అన్వదనము. సం. ఆస్వాదించుట.
 అన్వదించు. సం. స. క్రి. అనుభవించు;
 చవిచూచు; తిను; త్రాగు.
 అన్వదితము. సం. విణ. ఆస్వాదింపఁ
 బడినది. [దగినది.
 అన్వద్యము. సం. విణ. ఆస్వాదింపఁ
 అహకము. ఆయకము.
 అహతము. సం. ధక్త; చి నిఁగిన బట్ట;
 క్రొత్తబట్ట; కల్లమాట. విణ. కొట్టఁబడి
 నది; త్రిప్పుఁబడినది; రెట్టింపఁబడినది;
 మర్దింపఁబడినది; అభ్యసించఁబడినది.
 అహతలక్షణుడు. సం. విణ. సుగుణము
 లచే ప్రసిద్ధుడు.
 అహరణము. సం. ఆహరించుట.
 అహరణీయము. సం. విణ. తేదగినది;
 అనుష్ఠింపఁదగినది; యత్నింపఁదగినది;
 అర్పింపఁదగినది (కానుక).
 ఆహరించు. సం. స. క్రి. తెచ్చు; అను
 ష్ఠించు; యత్నించు; అర్పించు; భుజించు;
 ఉద్ధరించు; అపహరించు; మఱియించు.
 ఆహర్త. సం. విణ. ఆహరించువాడు.
 ఆహవనీయము. సం. యజ్ఞ వేదికకు
 తూర్పుదిక్కున చతురస్రముగా నుండెడి
 కుండనుండలి అగ్ని.
 ఆహవము. సం. యజ్ఞము; యుద్ధము.
 ఆహ. అన్వ. ఔరా, ఆశ్చర్యప్రశంసా
 నిందా సంతాపసంతోషాదులను సూచిం
 చును.
 ఆహరము. సం. అన్నము; ఆరగింత;
 తెచ్చుట; శబ్దాదివిషయజ్ఞానము.
 ఆహరించు. సం. స. క్రి. తిను; తెచ్చు;
 అనుభవించు.
 ఆహర్యము. సం. లౌకికమైన ఉపాసనాగ్ని
 విణ. కృత్రిమము; తెచ్చుకొనఁదగినది;
 తినఁదగినది; గ్రహింపఁదగినది.
 ఆహవము. సం. అగ్ని; పిలుపు; యుద్ధము;

పశువులు నీరుత్రాగెడు జాతితోటి;
 ఆవాహనము; ఆవాహనముంతము.
 ఆహి. ఆధి, కుదువ.
 ఆహికము. సం. నోటితో ఊడనట్టి
 సర్పాకారముగల ఒక వాద్యము.
 ఆహికుడు. సం. పాణినిమహర్షి; కేతు
 గ్రహము.
 ఆహితము. సం. విణ. ఉంచఁబడినది;
 చేయఁబడినది; సంపాదించఁబడినది.
 ఆహితాగ్ని. సం. విణ. అగ్నిధానము
 చేసినవాడు. [ధానము.
 ఆహిత. సం. నిలుపుట; ఉంచుట; అగ్ని
 ఆహతుండికుడు. సం. పాములవాడు.
 ఆహతుడు. సం. ఆహితాగ్ని.
 ఆహివెట్టు. స. క్రి. కుదువపెట్టు.
 ఆహుకుడు. సం. వసుదేవుడు.
 ఆహుతము. సం. విణ. వేల్వఁబడినది.
 ఆహుతి. సం. అగ్నియందు వేల్పుట.
 ఆహుతము. సం. పిలుపు. విణ. పిలువఁ
 బడినది.
 ఆహుతి. సం. పిలుపు; పిలుచుట.
 ఆహుతుడు. సం. విణ. పిలువఁబడిన
 వాడు.
 ఆహృతము. సం. విణ. ఆహరింపఁబడినది.
 ఆహృతి. సం. ఆహరించుట.
 ఆహేయము. సం. విణ. పాముది.
 ఆహౌపు(పూ)రుషిక. సం. గర్వముతో
 తన్నుతాను పొగడుకొనుట.
 అహ్నికము. సం. నిత్యకృత్యము, స్నాన
 ము సంధ్యమొ; మహాభాష్యప్రకరణము;
 ఒకరోజునకిచ్చెడు కూలి; ఒకరోజుం డెడి
 జ్వరము. విణ. పగటియందలిది; ఒక
 రోజు సాధింపఁదగినది. [కూలివాడు.
 అహ్నికుడు. సం. ఒకరోజునకు వచ్చెడి
 అష్టాదనము. సం. సంతోషపెట్టుట. విణ.
 సంతోషపెట్టునది.
 అష్టాదము. సం. సంతోషము.
 అష్టాదించు. సం. అ. క్రి. సంతోషించు.
 అహ్వి. సం. పిలుపు; పేరు.
 అహ్వయము. సం. పేరు; ప్రాణులజూదము.
 అహ్వనము. సం. పిలుపు; పిలుచుట.

అక్షర. అలతి.

అతి. సం పం క్తి; గట్టు, కట్ట, అడ్డకట్ట;
చెలికత్తె; తుమ్మెద; తేలు; కేళి; వం తెన;
సంతతి. విణ. శుద్ధహృదయముగలది.

అతిందకి. సం. ఉడుత.

అతిందము. సం. చోపా.

అక్షర. అక్షర.

అక్షరలు. బ. అక్షర.

అక్షరవ. ఒక పక్షి, శల్యకము.

అక్షరవది. అలంగము, వప్రము.

అక్షరవారు. అశ్వారు.

అక్షరకోన. చెమరుకాకి.

అక్షర. బకోద్రవము, ధాన్యవిశేషము.

అక్షర. ఒక శ్రీ వైష్ణవుడు.

ఇ

ఇ. ఇది తరువాతియక్షరమునకు ద్విత్యము
పుట్టించి ఏతిచ్చబాధకమగును (ఇద్దేశము
ఇక్కాలము అని). [హాడు.

ఇన్స్పెక్టరు. ఇం. పై విచారణచేయు
ఇంకు. అ. క్రి. నిర్దలమగు, ఇనికిపోవు,
ఎండిపోవు, శోషిల్లు; క్షీణమగు.
ఇం. సిరా.

ఇంకుడు. ఇంకుట. విణ. ఇంకినది; ఎండి
పోయినది; క్షీణించినది.

ఇంకువ. చిహ్నము; మిట్ట; స్థానము.

ఇంగనము. సం. ఇంగితము; కదలిక; కద
ల్పుట; స్థానము.

ఇంగము. సం. ఇంగితము; భానము; కద
లిక; జంగమము, కదలికగలది (ప్రాణి).
విణ. అద్భుతము.

ఇంగలము. నిప్పు, అంగారము.

ఇంగళింపు. మల్లయుద్ధములోని మెలకువ.

ఇంగలము. సం. బాగు; అంగారము.

ఇంగితజ్ఞుడు. సం. విణ. ఇంగితమెఱిగిన
వాడు.

ఇంగితము. సం. అభిప్రాయము; అభిప్రాయమును
నూచించు చేష్ట, బొమముడి
మొ|| ముఖవికారము; కదలిక; నడక.

ఇంగిలము. ఇంగలము; హింగుళము.

ఇంగిలాయ. దివిటీ, కరదీపము.

ఇంగిలాయి. ఒక చేప.

ఇంగిలి(లి)కము. రాగద్రవ్య విశేషము,
ఒక పర్యవధాతువు, హింగుళము.

ఇంగిలిము. ఇం. ఆంగ్లము.

ఇంగిలిములు. ఆంగ్లేయులు.

ఇంగుద(ల)ము. సం. గారిత
ఇంగుది(లి). సం. గారిత.
ఇంగువ. కూరలు లోనగువానియం దుప
యుక్తమగు ఒక సంచారము, హింగువు,
రామతము.

ఇంగ్లండు. ఇంగ్లీషువారి రాజధాని.

ఇంగ్లీజు. ఇంగ్లీషుభాష.

ఇంగ్లీషు. ఇం. ఆంగ్లభాష.

ఇంగ్లీషుభాష. ఆంగ్లేయభాష.

ఇంచించుక. అవ్య. కొంచెకొంచెము.

ఇంచించుచి. రుచిగల భక్ష్యవిశేషము.

ఇంచు. చెఱుకు, ఇచ్చువు; ప్రేమ; అల్ప
త్వము. అ. క్రి. ఇంపగు; సొంపగు; అతి
శయించు; ఆనందించు. స. క్రి. కోరు,
ఇచ్చించు.

ఇంచుబడతి. సుందరి; స్త్రీ.

ఇంచుబోడి } సుందరి; స్త్రీ.

ఇంచుబోటి }

ఇంచుక. అవ్య. కొంచెము, కించిత్తు,

ఇంచుకంత. అవ్య. కొంచెము. విణ. కొంచెము పరిమితిగలది.

ఇంచుటలుక. ప్రణయకోపము.

ఇంచుపాలకడలి. ఇత్తుసముద్రము.

ఇంచుమించు. న్యూనాధికత; రమారమి,
సూమారు.

ఇంచుమించులాడు. స. క్రి. న్యూనాధిక
తలు పలుకు; తిరస్కరించు.

ఇంచుమాను. చెఱుకు; ఇచ్చువు.

ఇంచేవింటిచెంచే. ఇ త్తు ధ న్వు డు ;
మన్మథుడు.

ఇంచేవిలుకాడు. } ఇంచుధన్వుడు.
ఇంచేవిలుతుడు. } రూ ఇంచువిల్లుడు

ఇంచేవిలు (ల్లు). చెఱకువిల్లు, ఇత్తుధనువు.

ఇంచేవిల్లుకాడు } ఇంచువింటిచెంచు,
ఇంచేవిల్లుదాలువు } మన్మథుడు.

ఇంజినీయరు. ఇం. వాస్తుశాస్త్రజ్ఞుడు.

ఇంజేటి. ఈజేటి, ఒక కందగ.

ఇంటరము. ఇఱుకు, సంకటము.

ఇంటాతడు. పెనిమిటి.

ఇంటాయన. వా. మగడు.

ఇంటికావు. గృహస్థుడు.

ఇంటికెగాకపోవు. అ. క్రి. ముట్టగు.

ఇంటిగరిత. గృహిణి, భార్య.

ఇంటిపట్టు. గృహస్థధర్మము; ఇంటిదగ్గఱ.

ఇంటిపాప. వెలకుఁగొన్న దాని.

ఇంటిపేరు. వంశముపేరు.

ఇంటిబిడ. దాని.

ఇంటిమగడు. గృహపతి; గృహస్థుడు.

ఇంటియ (యా)తడు. మగడు.

ఇంటియాయి. గృహిణి, భార్య.

ఇంటిల్లిపాది. ఇంటిలోని వారందఱు.

ఇంటివాడు. గృహస్థు.

ఇంటివిడ. దాని.

ఇంట్రవడు. అ. క్రి. సంకటపడు.

ఇంట్రము. ఇఱుకు.

ఇండి. ఇండి, ఆభావార్థకము.

ఇండు. ఈడు, ఖర్చురికి.

ఇండుగు. వా. ఇండుగు.

ఇండె. పూలమాల; చీలిక; ఎముకకీలు.

ఇండెవాయు. అ. క్రి. చీలు.

ఇండెవాటు. అ. క్రి. చీటవోవు.

ఇంత. స. ఏతావస్థాత్రము, ఈకొలది;

ఈజేళ; ఇది; ఈసమస్తము; ఈగొడవ.

అవ్య. అధికముగా; స్వల్పముగా; ఇంత

వఱకు; ఇక్కడ; ఇంక.

ఇంతకుమున్ను. ఇక్కలమునకంటె

పూర్వము, ఇతఃపూర్వము.

ఇంతంత. విణ. పరిమితము.

ఇంతదనుక } ఇందనుక, ఇందాక,
ఇంతదాక } ఇంతపర్యంతము.

ఇంతనాడు. బాల్యము.

ఇంతమాత్ర. ఈకొలది, ఈపాటి.

ఇంతలేసి. ఇంతేసి.

ఇంతపట్టు. ఈ మాత్రము; ఇదియంతయు;

ఇంతకాలము.

ఇంతవడి. ఇంతసేపు.

ఇంతి. ఆడుది, స్త్రీ; భార్య; పెండ్లి

మాతురు; చెలికత్తె. [కొలది.

ఇంతింత. విణ. ఈకొలదివాడు; ఈ

ఇంతింతనరానిది. ఇంతంత యనరానిది,

అపరిమితము. [అత్యల్పమైనది.

ఇంతింతలు. బ. అల్పఖండములు. విణ.

ఇంతియ. స. ఇంతమాత్రము.

ఇంతే. స. ఇంతియ. రూ. ఇంతే.

ఇంతేని. విణ. ఇంతటి; ఇటువంటి.

ఇందనుక. ఇందాక, ఇంత పర్యంతము.

ఇంద. ఇదిగో తీసికొనుము.

ఇందండి. బ. ఇదిగో తీసికొనుడు.

ఇందకో. ఇంద.

ఇందడవు. ఇంతదనుక.

ఇందనుక. ఇందాక.

ఇందము. ఇంద.

ఇందఱు. స. అందఱు; పీరందఱు; ఇంత

సంఖ్యగలవారు.

ఇందలి. విణ. ఇందున్న, ఇందులోపలి.

ఇందాక. ఇంతవఱకు; ఇంతకుపూర్వము.

ఇంది. సం. లక్ష్మీదేవి.

ఇందిందిరము. సం. తుమ్మెద.

ఇందిర. సం. లక్ష్మీదేవి.

ఇంది(దీ)వరము. సం. తామరగ; నల్ల

కలువ.

ఇందీవరి. సం. పిల్లపీచరగ.

ఇందీవరుడు. సం. క్రియఃపతి, విష్ణువు.

ఇందు. ఇందుగు. అవ్య. ఇక్కడ,

ఇచ్చట. అ. క్రి. అడఁగు; ఇముడు;

అనుకూలపడు; ఒంటబట్టు; స్రవింపక

నిలుచు; బాగుగా స్రవింపు; రుచించు.

అవ్య. ఈమెయందు; దీనియందు; నీని

యందు; వీరియందు; ఈలోకమున;

ఈపనికి.

ఇందుడు. సం. చంద్రుడు.
 ఇందుగ(గు) చిల్లగింజ, కతకము.
 ఇందుపు. వా. ఇందుపు.
 ఇందుప్ప. సైంధవలవణము.
 ఇందుభిము. సం. మృగశిర.
 ఇందుల. అవ్య. ఇందుగల; ఈచోటున;
 ఈలోకమున; ఇందున.
 ఇందులకు. అవ్య. ఇచ్చోటికి; దీనికి.
 ఇందువారము. సం. సోమవారము.
 ఇందువు. చిల్లచెట్టు; చిల్లగింజ. సం.
 చంద్రుడు.
 ఇంద్ర. సం. ఇంద్రవారుణి; మరువము;
 ఇంద్రకీలము. సం. ఒక పర్వతము;
 మందరిగి.
 ఇంద్రకోశము. సం. మంచము; మంటపము
 ఇంద్రగణములు. సం. బ. మాత్రా గణ
 ములు. [గుడు పురుగు?
 ఇంద్రగోపము. సం. ఆరుద్రపుగు; మెలు
 ఇంద్రచ్చందస్సు(ము). వేయి కేటలు
 గల హారము.
 ఇంద్రజాలము సం. కనుకట్టువిద్య;
 మాయవిద్య; గారడము, మాయ; ఒక
 విగమగు పదార్థమును మఱియొక విధ
 ముగా జూపుట; మోసగించుట.
 ఇంద్రజాలికుడు. సం. గారడీడు,
 మాయవి.
 ఇంద్రజి. ఇంద్రజిత్తు.
 ఇంద్రజితుడు. సం. ఇంద్రజిత్తు.
 ఇంద్రజిత్తు. సం. రావణుని కొడుకు.
 ఇంద్రజిత్తుడు. సం. ఇంద్రజిత్తు.
 ఇంద్రతూలము. సం. ఆకాశమున ఎగిరెడు
 దారము. [మల్లె
 ఇంద్రద్రువు. సం. ఏలుమర్ది; కొండ
 ఇంద్రధనుస్సు. సం. వర్షపున మేఘము
 లపై నానా వర్ణములతో ధనురాకార
 మున గనబడు నూర్వరశ్మి, రశమిపు
 విణ్ణ.
 ఇంద్రధ్యుజము సం. వర్షము కొఱకు
 చేసెడు ఒక ఉత్సవము.
 ఇంద్రసక్షత్రము. సం. క్యేస్త్రా సక్షత్రము.
 ఇంద్రనీలము. సం. నల్లతాయి, మయూర
 కంఠచ్ఛాయగల నీలరత్నము.

ఇంద్రపదవి. సం. స్వర్గసౌఖ్యము.
 ఇంద్రచేపజము. సం. సొంటి.
 ఇంద్రయవము. సం. కొడిసెపండు.
 ఇంద్రలుప్తము. కేశఘ్న (పేనుకొరుకుట
 గల) ఘోరము (బట్టతల). [వాడు.
 ఇంద్రలుప్తికుడు. సం. విణ. బట్టతల
 ఇంద్రవల్లి. సం. ఒక వృత్తము.
 ఇంద్రవల్లి. సం. ఇల్లింద; పారిజాతము;
 పెద్ద పాపరథ.
 ఇంద్రవారుణి. సం. పెద్దపాపగి.
 ఇంద్రశత్రువు. సం. వృతానుకుడు.
 ఇంద్రసావర్ధి. సం. పదునాల్గవమనువు.
 ఇంద్రసురసము. సం. వావిలి.
 ఇంద్రాణి. సం. దుర్గి; ఇంద్రనిభార్య,
 శచీదేవి; ఒక మాతృక; ఏలకి; నల్ల
 వావిలి.
 ఇంద్రాయుధము. సం. ఇంద్రగనుక్కు.
 ఇంద్రారి. సం. వేల్పుదాయ, అనురుడు
 ఇంద్రావరజుడు. సం. వేగంటినైదోడు,
 విష్ణువు.
 ఇంద్రియము. సం. జ్ఞానేంద్రియము
 (మనస్సు, త్విక్కు, చక్షువు, శ్రోత్రము,
 జిహ్వ, గ్రూణము); కర్మేంద్రియము
 (వాక్కు, పాణి, పాదము, పాయువు,
 ఉపస్థము); కేతిస్సు, వీర్యము; బిడు.
 ఇంద్రియార్థము. సం. శబ్దాదివిషయము.
 ఇంద్రుడు. సం. పరమేశ్వరుడు; అంత
 రాత్మ; వేల్పుతేడు; దేవేంద్రుడు;
 ఒక ఆదిత్యుడు. విణ. ప్రభువు;
 విశ్వర్యవంతుడు; (పదాంతమున) శ్రేష్ఠ
 వాచకము.
 ఇంద్రము. సం. చిదుగు, చిన్నపుల్ల;
 వంటచెఱుకు; రిగుల్చుట. విణ. రిగుల్చు
 నది.
 ఇందితము. విణ. ఇంద్రునిది.
 ఇంపు. ఆనందము; తీసి; ఇచ్చు; ప్రేమము;
 శోభ. విణ. హితము, ఇష్టము;
 యోగ్యము.
 ఇంపెనలారు. అక్రి. శోభించు.
 ఇంబు, ఇంపు.
 ఇత. అవ్య. ఇతఃపరము, ఇందుమీద
 మఱియు; ఇంతవఱకు.

ఇకమీద. అవ్య. ఈపైని, ఇకమీదట.
 ఇగ. అవ్య. ఇక, ఈపైని.
 ఇడి. ప్ర. లేనిది; లేనివాడు.
 ఇక్క. గృహము; స్థానము; సంకేత
 స్థలము; ఉనికి.
 ఇక్కట్టు. ఆపద. విణ. ఇఱుకైన.
 ఇక్కడ. ఈచోటు, ఏతత్ప్రదేశము;
 ఈలోకము. [క్షోభించు.
 ఇక్కడక్కడవడు. అ. క్రి. కలగు,
 ఇక్కన్ను. చెండుకన్నులు.
 ఇక్కపట్టు. ఉనికిపట్టు.
 ఇక్కము ఇఱుకటము, సంకటము.
 ఇక్కలువడు. అ. క్రి. చలించు.
 ఇక్కిలి మార్దవము.
 ఇక్కు. ఇఱుకు; నడినెత్తి; ఆయుస్థానము
 ఇక్కుపాటు. ఇక్కట్టు.
 ఇక్కుముట్టి. నడుముతాకి.
 ఇక్కువ. ఉనికి; జాడ; స్థానము; ఉపా
 యము; కళాస్థానము; సంకేతస్థలము.
 ఇక్కువము. విణ. అసంతము.
 ఇక్షుధన్వ } సం. ఇంచవిలుకాడు,
 ఇక్షుధన్వడు } మన్మథుడు.
 ఇక్షువణము. సం. చెఱుకులోట.
 ఇక్షువు. సం. చెఱుకు.
 ఇక్షుకరాసముడు. మన్మథుడు.
 ఇక్షుకాకటము } సం. చెఱుకు పండెడు
 ఇక్షుకాకినము } పొలము.
 ఇక్షుసాయకుడు. సం. మన్మథుడు.
 ఇక్షూదము. సం. చెఱుకుసముద్రము.
 ఇక్షోకువు. సం. ఆదిరాజు, వైవస్వత
 మనుమమారుడు; చేదుసారం.
 ఇగము. చల్లదనము; హిమము, మంచు.
 ఇగించు. అ. క్రి. చిగించు; కలుగు;
 ఎఱుగు. స. క్రి. ఇగిరిపోజేయు; నశింప
 జేయు.
 ఇగిరిక(కె). హవిష్యాన్నము.
 ఇగిరించే. ప్రే. పల్లవింపజేయు.
 ఇగిలించే. అ. క్రి. ఇగుళ్ళు కనబడునట్లు
 చేయు. స. క్రి. పండ్లను వెలిపఱుచు.
 ఇగిలింత. ఇగిలించుట.
 ఇగురాకు. చిగురు, పల్లవము.

ఇగురాకు(బోణి). చిగురువలె అందమైన
 (స్త్రీ); (స్త్రీ).
 ఇగురు. ఇగురుకూర; మొలక; చిగురు;
 పండ్లచుట్టునుండు కండ. అ. క్రి. ఇంకు,
 నిర్జలమగు; చిగించు; అనందించు.
 ఇగురుగైదుపుణ్ణిదు. మన్మథుడు.
 ఇగురుబోడి. } ఇగురాకు(బోణి),
 ఇగురుబోణి }
 ఇగురుకూర. పులుసులేకుండ ఉడికించి
 వార్చి పొగపులో వేసినకూర.
 ఇగురుకొను. అ. క్రి. చిగురించు.
 ఇగురుచే. అ. క్రి. చిగించు; పొడము.
 స. క్రి. ఇగురజేయు.
 ఇగురువిలుతుడు. మన్మథుడు.
 ఇగురువెట్టు. అ. క్రి. మోహముకను, అను
 రక్తమగు.
 ఇగురొత్తు. అ. క్రి. అలరు; కలుగు; చిగి
 రించు; అనురక్తమగు; ప్రారంభమగు.
 ఇగురొను. అ. క్రి. చిగించు.
 ఇగుర్పు. ఇగురుము; చెట్టు పల్లవించు.
 ఇగులుచే } స. క్రి. ఇగిలించు.
 ఇగుల్పు }
 ఇగుళ్లు. బ. చిగుళ్ళు.
 ఇగో. అవ్య. ఇదిగో.
 ఇగ్గు. అ. క్రి. ఒరగు; వెనుకకొఱుగు.
 స. క్రి. లాగు.
 ఇగ్గులాట. ఇగ్గులాడుట. [కీడ్పు.
 ఇగ్గులాడు. అ. క్రి. వెనగు. స. క్రి. వెనుక
 ఇగ్గుచే. అ. క్రి. ఇగురుచు, పొడము.
 (ఇచటి ఇలమువేయగును.)
 ఇచ్చిపుచ్చుకొలు. ఇచ్చిపుచ్చుకొనట.
 ఇచట. అవ్య. ఇక్కడ.
 ఇచ్చేటు. ఇచ్చోటు.
 ఇచ్చోటు. ఇచ్చోటు.
 ఇచ్చే. కాంక్ష, ఇచ్చు; చిత్తము. క్రి.
 విణ. యథేచ్ఛముగా. విణ. ప్రియము.
 ఇచ్చేకదారి. విణ. ఇచ్చుగొండి.
 ఇచ్చేకము. ప్రియవచనము. విణ.
 ప్రియము.
 ఇచ్చేకాలమారి. విణ. ఇచ్చుగొండి.

అచ్చకుడు. విణ. ఇచ్చగొండి.
 ఇచ్చగించే. స. క్రి. ఇచ్చయించు;
 సమ్మతించు.
 ఇచ్చగింత. ఇయ్యకోలు, అంగీకారము.
 ఇచ్చగొండి. విణ. ప్రియవచనములాడు
 వాడు, ప్రియవాది.
 ఇచ్చగెను. స. క్రి. కోరు.
 ఇచ్చట. అవ్య. ఇక్కడ.
 ఇచ్చేటు. ఇచ్చోటు.
 ఇచ్చేమానికము. చింతానుణి. [చేయు.
 ఇచ్చే. స. క్రి. ఇడు, ఒసగు, దానము
 ఇచ్చేటు. ఈ స్థానము.
 ఇచ్చే. అవ్య. ఇక్కడ; ఈ స్థానమున;
 ఈ సమయమున.
 ఇచ్చేటు. ఈ స్థానము.
 ఇచ్చ. సం. కొరిక, ఇచ్చ.
 ఇచ్చావత్తి సం. గంధపుష్పద్యలంకారా
 భిలాష గల క్రి.
 ఇచ్చాపుత్తి. సం. ఇచ్చవచ్చినట్లు ప్రవ
 ర్తించుట. [కోరు.
 ఇచ్చించు. సం. ఆ. క్రి. ఇచ్చగించు. స. క్రి.
 ఇజ్జలము. సం. ఎఱ్ఱగన్నేరు.
 ఇజ్జ. సం. గోవు; యాగము; దానము;
 పూజ; ప్రతిమ. [పూజ్యాదు.
 ఇజ్జాదు. సం. బృహస్పతి. విణ.
 ఇజోఫా. హిం. వృద్ధి, ఎక్కువ.
 ఇజోరా. గుత్త.
 ఇజోరు. చల్లడము, లాగు.
 ఇజోకు. శ్రమము; సంకటము.
 ఇట. ఇక్కడ; ఇది. అవ్య. ఈవల.
 ఇట(బట్టి. అవ్య. ఇంతటినుండి; ఇది
 మొదలుకొని.
 ఇటక. ఇటిక, ఇప్తక.
 ఇటిక. బంకమట్టితోఁ జేసి కాలజేసిన
 తాయి; ఇప్తక.
 ఇటికగోడ. ఇటికలచేత కట్టినగోడ.
 ఇటికపగడము. మట్టిపగడము.
 ఇటికె. ఇటిక.
 ఇటివల. అవ్య. ఈ నడుమను.
 ఇటు. ఇది. అవ్య. ఇట్లు; ఈవైపు; ఇక్కడకు.

ఇటుక. ఇటిక.
 ఇటుకు. వా. ఇక్కడకు.
 ఇటులు. అవ్య. ఇట్లు, ఈలాగు; ఈవైపు
 ఇటువంటిది. విణ. ఇట్టిది, ఏతాదృశము.
 ఇటువలె. అవ్య. ఇట్లు.
 ఇట్టరము. సం. ఆ. బోతు.
 ఇట్టటు. విణ. తాటుమాటైనది. అవ్య.
 ఇటునటు.
 ఇట్టట్టను. స. క్రి. ఈరీతి నారీతి ఇటుకు,
 మాతాడు; సామాన్యనిగాఁ జూచు;
 అపకరించు.
 ఇట్టట్టపదు. అ. క్రి. తత్తపదు.
 ఇట్టట్టపదన్. అవ్య. ఇటునటునూఁగఁగా
 ఇట్టట్టపడఁచెయు. స. క్రి. కలంచు.
 ఇట్టఁము. గొప్ప, అధికము. విణ. అధి
 కము; దృఢము; స్థిరము.
 ఇట్టి. ఆయుధవిశేషము. విణ. ఇటువంటి.
 ఇట్టి(దు. విణ. ఇటువంటివాడు. బ. ఇట్టిరు.
 ఇట్టిక. ఇటిక, మట్టిరాయి; ఇటికావము.
 ఇట్టికాడు. విణ. ఇట్టితో యుద్ధముచేయు
 వీరుడు.
 ఇట్టిది. విణ. ఇటువంటిది.
 ఇట్టిపాటి. విణ. ఇటువంటి.
 ఇట్టు. అవ్య. ఇటు; ఈవైపు.
 ఇట్టుక. ఇటిక.
 ఇట్టువు. బాట్టువు.
 ఇట్టులు. అవ్య. ఇట్లు, ఈలాగు.
 ఇట్టువలె. అవ్య. ఇట్లు.
 ఇట్టే. అవ్య. తుణములో, అతిశీఘ్రముగా
 రూ. ఇట్టే.
 ఇట్టు. అవ్య. ఈలాగు, ఈ ప్రకారము;
 ఇఁకమీఁదఁ జెప్పబోవు ప్రకారము.
 విణ. ఇట్టైనది.
 ఇడ. సం. బుధునిభార్య; చంద్రనాడి;
 ముక్కు ఎడమరంద్రము; పురోదాశము
 నుంచు పాత్రము; వాక్కు; ఆవు;
 భూమి; స్వర్గము; హవిష్యాన్నిము; ఒక
 దేవత; దుర్గ.
 ఇడి. నేపియ, నేమ్య, భక్ష్యవిశేషము.
 ఇడికుడక. భక్ష్యవిశేషము.
 ఇడిక్కము. సం. పాట్టెలు.
 ఇడియు. ఆ. క్రి. చీలు, భేదిలు.

ఇదు. స.క్రి. ఇచ్చు; ఉనుచు.
ఇదుకొను. స.క్రి. ఉంచుకొను.
ఇదుగడ. అనూయ; కష్టము; అవమానము
ఇదుపు. చీలిక ; గోడ యిరుపార్శ్వముల
మీది చోటు.

ఇదుమ. ఆపద; అలసట,
ఇదుమపాటు. ఇదుమపడుట. [చేర్చు.
ఇదుము. కష్టము; దారిద్ర్యము; స.క్రి.
ఇడ్డవాడు. విణ. ఉంచినవాడు
ఇడ్డెన. వాసెనకుడుము; భక్ష్యవిశేషము.
ఇతడు. స. ఈపూజ్యాడు; ఈపురుషుడు
ఇతఃపరము. సం. క్రి. విణ. ఇతఃమీద.
ఇతఃపురము } సం. క్రి. విణ. ఇంతకు
ఇతఃపూర్వము } ముందు.
ఇతకరి. విణ. హితమైనది.
ఇతము. విణ. హితము. సం. తలంపఁబడి
నది; పొందఁబడినది.

ఇతరము. సం. స. ఆన్యమైనది.
ఇతరవేల్పులు. మి. తక్కిన దేవతలు.
ఇతరుడు. సం. స. మఱియొకడు. విణ.
అధముడు. [స్మరము.

ఇకరేతరము. సం. స. ఒండొకటి, పర
ఇతవరి. విణ. హితముచేపపవాడు.
ఇతవు విణ. హితము.

ఇతవుడు. విణ. హితుడు.
ఇతికథ. సం. అపార్థవాక్యము.

ఇతికర్తవ్యత. సం. ఇట్లుచేయఁదగినదనుట
ఇతిహాసకుడు } సం. పూర్వచరిత్ర తెలి
ఇతిహాసపరుడు } నినవాడు.

ఇతిహాసము. సం. పూర్వ (తొల్లిటి) కథ.
ఇత్తడి(ళి). పితృశము, ఒకలాహము.

ఇత్తటి. ఈసమయము,
ఇత్తిగ. పాచికలమీది మూడుబొట్ల జత.

ఇత్తము. సం. ఇకారము.
ఇత్తరము సం. ఆఁబోతు.

ఇత్తరీ సం. అంకుటాలు, జారస్త్రీ.
ఇత్తరుడు. సం. విణ. బాటసారి;

నీచుడు; క్రూరుడు; దరిజుడు.
ఇదమంశము. సం. నిర్విశేషాత్మ,

సామాన్యసత్త.
ఇదమర్థము. సం. ఇది;దృశ్యము, అనాత్మ

ఇదమిత్రము. సం. ఇది యిట్టిది.

ఇదానీంతనము. సం. విణ. ఇప్పటిది.
ఇది. స. ఈయది, ఏ తచ్చబౌద్ధకము
(స్త్రీ) జడపశ్వాది).

ఇదిగ } ద్ర. ఇదియని చూపుటను తెలి
ఇదిగ } పెడిని.

ఇద్దఱు. స. ఇరువురు (స్త్రీలుగాని పురు
షులుగాని).

ఇద్ది. స. ఇది, ఇదమర్థకము.
ఇద్దుగ, పాచికమీది రెండు బొట్లజత.

ఇద్దుము. రెండుతూములు.
ఇద్దెన. ఇక్కడ.

ఇద్దపదము. దీప్తిమంతమైనస్థితి; ఉచ్చస్థితి.
ఇద్దుము. సం. ప్రకాశము. విణ. పరి

శుద్ధము; ప్రకాశితము. [సమిధ.
ఇద్దుము. సం. చిదుగు; వంటచెఱుకు;

ఇనాము హిం. బహుమానముగా నొక
వ్యక్తికి రాజులిచ్చెడు భూమి; బహుమతి.

ఇని. స. బ. ఇన్ని.
ఇను. స. రెంటికాదేకముగా వచ్చునది.

ఇనుంపకత్తి. ఇనుపకత్తి. [డు.
ఇనుడు. సం. నూర్పుడు; రాజు; మగ

ఇనుకు. బొంతుచేతఁగప్పబడిన అల్ప
ధాన్యము. ఆ.క్రి. ఇంకు; శోషిల్లు.

ఇనుపకుందులు. బ. తలుపుబండ్లు
కాధారమైనయవి.

ఇనుపచిట్టము. మండూరము.
ఇనుపదుడ్డు. ముద్గరము.

ఇనుమడి. రెట్టి, ద్విగుణము.
ఇనుమడించు స.క్రి. రెట్టించు, ద్విగుణించు

ఇనుమద్ది. నల్లమద్ది. [పాత్రుడు.
ఇనుమనుమడు మనుమని కొడుకు, ప్ర

ఇనుమనుమరాలు. ప్రపాత్ర.
ఇనుమాఱు. రెండుమాఱులు.

ఇనుమిక్కిలి. విణ. అత్యధికము.
ఇనుము. కృష్ణాయసము, అయస్సు.

ఇన్ని. స. ఈసమస్తము; ఇంతసంఖ్యగలవి
ఇన్నాఱు. స. రెండునూఱులు.

ఇన్నడి. ఇనుమడి.
ఇన్నడించు. స.క్రి. ఇనుమడించు.

ఇన్నాల్వెంటు. ఇం. దినాలాతీయుట.
ఇప్పుడు. ఇప్పుడు.

ఇప్పు. ఇప్పుడు.

ఇప్పు. మహాకము. రూ. ఇప్పు.

ఇప్పటిది. విణ. ఇదానీంతనము.

ఇప్పటివాడు. విణ. ఆధునికుడు.

ఇప్పపూరాడేనములు. బ. కా లి ధా న్య విశేషము.

ఇప్పించు. ప్రే. ఇయ్యడజేయు.

ఇప్పుడు. ఇదానీమర్గము, ఈకాలము.

ఇప్పెసారా. ఇప్పెపువ్వులతో వండిన సారా.

ఇబ్బంది. ఇక్కట్టు; మిక్కిలి నిగ్బాధము; మూర్ఖుడు; అడవిపందికిని ఊరిబందికిని పుట్టిన పంది; కీడుచేర.

ఇబ్బందిగాడు. బెబ్బులికిని చిఱుతిపులికిని పుట్టిన పులి; ఎలుగుబంటి.

ఇబ్బడి. ఇనుమడి. ద్విగుణము.

ఇబ్బడించు. స. క్రి. ఇనుమడించు.

ఇబ్బెద. వృక్షవిశేషము.

ఇభనిమీలిక. సం. నేర్పు, చాతుర్యము.

ఇభము. సం. ఏనుగు.

ఇభ్య. సం. అంతుగం; ఆడేతుగు విణ. ఒడయురాలు.

ఇభ్యుడు. సం. విణ. ధనికుడు.

ఇమిడిక. అడకము; పొందిక.

ఇముడు. అ. క్రి. అడగు; పొందుపడు.

ఇముడుకొను. ప్రే. ఇ ము డ్చు కొ ను; అఱుపుకొను.

ఇముడుచు } ప్రే. ఇముడజేయు.

ఇమ్మడి. ఇనుమడి, ద్విగుణము.

ఇమ్మడించు. స. క్రి. ఇనుమడించు.

ఇమ్ము. గృహము; స్థానము; వివిధ; అనుకూలము; ఇంపు; ఉపాయము; సుఖము. విణ. అనుకూలము; ఆమూలము; మనోజ్ఞము; యుక్తము; స్పష్టము.

ఇమ్ముకొను. అ. క్రి. వసించు.

ఇమ్ముదవ్వు. ఇక్కట్టు, సంకటము.

ఇయత్ర. సం. కొలది.

ఇయ్య. ఈయ.

ఇయ్యకొను. స. క్రి. సమృద్ధించు.

ఇయ్యకొల్పు. ప్రే. సమృద్ధిపజేయు.

ఇయ్యకొలు. అంగీకారము.

ఇయ్యది. స. ఈయది, ఇది.

ఇయ్యసేయు. అ. క్రి. సమృద్ధించు.

ఇయ్యెడ. అవ్య. ఇక్కడ.

ఇయ్యెడు. ఈ సమత్ప్రము.

ఇర. సం. కల్లు; నీళ్లు; నేల; మాట; మేర.

ఇరమ్మదము. సం. మేఘమునందలి అగ్ని,

పిడుగుని ప్ప.

ఇరవారు. అ. క్రి. స్థిరపడు.

ఇరపు. గృహము; స్థానము; విణ. స్థిరము.

ఇరపుకొను. అ. క్రి. నెలకొను; స్థిరపడు.

ఇరపుపడు. అ. క్రి. ఇరపుకొను.

ఇరవెందు. అ. క్రి. ఒప్ప.

ఇరసాలు } ప్రభుత్వమువారికి భూస్వామి
ఇరుసాలు } ములు పన్ను చెల్లించుట.

ఇరసాలునామా. హిం. పంపబడినరూకల పట్టి.

ఇరాఱు. ఈరాఱు.

[వాయువు.

ఇరింగనము. సం. వడగాలి, చండ

ఇరిణము. సం. విణ. చవుటి నేల; పాడైనది.

ఇరివిలి. పోగొట్టిన జేయబడినరంగధము

ఇరు స. రెంటికాదేశముగా వచ్చినది.

ఇరుచలపాము. రెండు ప్రక్కల తలలు

గల ఒకపాము, రాజిలము.

ఇరుచలపులుగు. రెండు తలలు గల ఒక

పక్షి, గండభేరుండము.

ఇరుయిట్టువు. పక్షి; ద్విజాడు.

ఇరుగడ. ఉభయపార్శ్వ సమాహారము.

రూ. ఇరుచక్క, ఇరుదెస, ఇరువంక.

ఇరుగడలు. బ. ఉభయపార్శ్వములు.

రూ. ఇరుక్రేపులు, ఇరుగెలకులు, ఇరుచ

(ప) క్రియలు, ఇరుదెసలు, ఇరువంకలు

ఇరుగు. ప్రక్కయిల్లు; ప్రక్క.

ఇరుగుడు. శింశప.

ఇరుగురు. స ఇద్దఱు.

ఇరుమూడు. అఱు.

ఇరుమేను. రెండు శరీరముల సమాహారము

ఇరులు. చీకటి, అంధకారము.

ఇరులుకొను. అ. క్రి. చీకటిపడు.

ఇరులుగొంగ. వెలుగుతేడు, నూర్చుడు

ఇరువండు. స. ఇరువది మంది.

ఇరువది. స. రెండుపదులు, వింశతి.

ఇరువయి. స. ఇరువది. [ఆనాహము. ఇరువాయికట్టు. మలమూత్రబంధకోగము, ఇరువాయిపక్కి. గండభేరుండపక్షి. ఇరువా(చో)లు దుక్కి. రెండు మాటులు దున్నిన పాలము. ఇరువు. ఇరుగు. ఇరువుడు. ఇరుగుడుగ్గ. ఇరువురు. స ఇద్దలు. ఇరుస. రెండు కుంచములు, ఆర్థాధకము. ఇరును. బండియిరును, రథాక్షము; ఏతపుమాని నడిమి యడ్డుకోయ్యి. ఇర్వది. స. ఇరువది. ఇటి. నూత్మత్వము; తనుత్వము; ఇట్టి. విణ. ఇరుకైనది; సన్ననిది. ఇటికి. బాలక్రీడా విశేషము. ఇటికికొను. ఆ.క్రి. ఇముడుకొను. ఇటియు. ఆ.క్రి. కదియు; నలగు. ఇటివిరి. సంకోచవ్యాకోచములను చెందుటకు మినుకుమినుకు మనుట. ఇటుకటము } ఇరుకుచోటు, సంకుచిత ఇటుకటము } స్థలము. ఇటుకు. ఇటుకటము; గొంది. ఆ. క్రి. కొంచెపుతావున అడగు; రెంటిసందున చిక్కి అడుముడుపడు. ప్రే. కొంచెపు తావున అడచు; రెంటిసందున చిక్కి బట్టి అడుము. ఇటుకుమాను. వెలుగు లాపలికిబోవు ద్వారమునందు ఒక్కొక్క మనుష్యుడుగా సంకటపడిపోదగినట్లు నాటిన పంగ గల గుంజ. ఇటుతిగ. స ఆటు. ఇటుమాము. రెండుతూములప్రమాణము. ఇటునాలుగు. స ఎనిమిది. ఇటుము. మఱుగు. ఇటుముకొను. ఆ.క్రి. మఱుగుపడు. ఇట్టి. జంక, హాణము. ?ఇట్టింకలు. బ. దృష్టివిశేషము. ఇట్టింకులు. బ. మిక్కిలి యింకటలు. ఇట్టింకులింకు ఆ.క్రి. ఇప్పుస్తుపడు; అడగు ఇట్టింకులుచేయు. స.క్రి. అణచు. ఇట్టిగోణిషము. కన్కూరి. ఇట్టియలు. బ. ప్రక్క, పార్శ్వము.

ఇల్. ఇలు. [భార్య. ఇలి. సం. భూమి; గోవు; మాట; బుధుని ఇలికఱచే. స. క్రి. (మనస్సు మొ॥)విగఱ బట్టు; పండ్లుబిగించు. ఇలికొడి. ఈలపురుగు. చిమ్మట. ఇలాకా. హిం. సంబంధము. ఇలాపతి. సం. బుధుడు; రాజు. ఇలాయి. చుట్టవత్తులు వేసెడు దివ్వటి. ఇలారము. ఇలువరము. ఇలి. మెతుకు. సం. చిన్నకత్తి; ఎలుక? ఇలిక. సం. భూమి. ఇలికము సం. ఎలుక? [కల బోను? ఇలిపాపాణము. ఉలిపాపాణము? ఎలు ఇలు. ఇల్లు (వృత్తియందు) కులము. ఇలుకు కీళ్ళనరము బెణకుట. ఇలుగు. ఆ.క్రి. ఈలుగు, చచ్చు. ఇలునింపడము. వధూవరుల నూతన గృహప్రవేశము. ఇలుపుట్టు ఇలువరసను వచ్చినది. ఇలుపుట్టులెంక. ఇ టినేవకుడు. ఇలుతోడు. గృహస్థుడు. ఇలువడి. కులీనత; మంచినడత; మానము; ఆభిమానము. ఇలువరము. గోడలు లేని మెత్తుడుగుడిసె; తృణముచేర్పఱపఱబడినపుట్టివంటిగూడ ఇలువరున. వంశానుక్రమము. ఇలువారము. ఇలువరము. ఇలువేలుపు. కులదేవత. ఇల్కఱచే. స. క్రి. ఇలకఱచు. ఇల్లంట్టము. ఇల్లటికము. ఇల్లటము. ఇల్లటికము. ఇల్లడ. పదిలపఱచిపెట్టి అడిగినప్పుడు ఇమ్మని యేదేని యొక వస్తువును ఒకరి వద్ద దాచుట, న్యాసము; కాపురము? ఆస్పగింత. ? ఇల్లడయిడు. స. క్రి. న్యాసముపెట్టు. ఇల్లము. రెండుపలములు. ఇల్లరి. ఇంటికప్పుము. ఇల్లటికము. అల్లుడు మామ గారియింటనే వాసముగా నుండుట. ఇల్లవ. ఒక చేప.

ఇల్లాది. మి. ఇంటిల్లపాది.
 ఇల్లామల్లి. కొండెగాడు, పిశుసుడు.
 ఇల్లాలు. గృహిణి, భార్య; పతివ్రత; స్త్రీ.
 ఇల్లి. ఉపవాసము.
 ఇల్లింప. ఇంద్రవల్లి.
 ఇల్లిగులు. బ.మిక్కిలి వెనుకొకగుటలు.
 ఇల్లిముక్కు. పగిలి నెత్తురు కాటెడి
 ముక్కులోఁపలి భాగము.
 ఇల్లు. ఉనికిపట్టు; గృహము.
 ఇల్లువానితిరుగు. సంన్యాసి.
 ఇల్లెము. ఆకుజెల్ల, ఒక చేప.
 ఇల్వడి. ఇలువడి.
 ఇల్వలలు. బ. మృశికర శిరోభాగమునఁ
 గల నక్షత్రగణవిశేషము
 ఇవక. శైత్యము.
 ఇవతల. ఈవలిప్రదేశము; ఈ పిమ్మట.
 ఇవత(తా)ళించు. అ.క్రి. చల్లనగు.
 ఇవతాళింపు. శైత్యము.
 ఇవము. మంచు, హిమము; శైత్యము.
 ఇవముకొను. అ.క్రి. తడియు.
 ఇవముమేవరి. నూర్చుడు.
 ఇవమునూడు. నూర్చుడు.
 ఇవల. ఈవల.
 ఇవి. స.బ. ఇచ్చువి.
 ఇవిరించు. అ.క్రి. చిగిరించు; ఎఱుగు.
 ఇవురు. చిగురు. అ.క్రి. ఇంకు.
 ఇవురుచు. అ.క్రి. ఇగురుచు, ఇవుర్పు.
 ఇవులుచు. స.క్రి. ఇగులుచు, ఇవుల్పు.
 ఇవ్వల. ఈవల.
 ఇషణము. సం. ఇచ్చయించుట.
 ఇషము. సం. ఆశ్చర్యముజ మానము.
 ఇషి(షి)క. సం. తెల్లు; దర్శియూచు;
 ముండ్లదుల్లు; ఏనుగు కనుగుడ్డు;
 కలము; చిత్తరువు వ్రాసెడి కంచె;
 ముంజెనడుమనుండు గడ్డియూచు.
 ఇమిది. సం. అమ్మలపాది.
 ఇమిపు. సం. బాణము, అమ్మ.
 ఇష్ట. సం. ప్రేయసి, ప్రియరాజు, భార్య.
 ఇష్టక. సం. ఇటక, ఇటికతాయి.
 ఇష్టకాపథము. సం. పట్టివేరు; ఇటికలతోఁ
 గట్టినదారి.

ఇష్టగంధము. నూగుదోసక; సువాసన.
 విణ. సుగంధిద్రవ్యము.
 ఇష్టగోష్ఠి. సం. ఇష్టగోష్ఠి.
 ఇష్టదేవత. సం. ప్రియదైవము.
 ఇష్టదైవము. సం. ఇష్టదేవత.
 ఇష్టపూర్తము. సం. ఇష్టపూర్తము; అన్న
 దానము? [వించుట.
 ఇష్టభోగము. సం. శోరిన సౌఖ్యములనుభ
 ఇష్టము. సం. యజ్ఞము, యజ్ఞములో
 చేసెడి హోమదానాదిక్రియ; సంస్కా
 రము; ఇటిక; ధర్మకార్యము; ప్రియము;
 ఆత్మ, బ్రహ్మము; అముదము. విణ.
 ప్రియమైనది; పూజింపబడినది; శోర
 బడినది; సమ్మతము.
 ఇష్టలింగము. సం. విణ. ఆ రాధ్య
 లింగము త్రివిధలింగములలో నొకటి.
 (త్రివిధలింగములు—ఇష్టలింగము, భావ
 లింగము, ప్రాణలింగము.)
 ఇష్టసఖుడు. సం. ప్రియస్నేహితుడు.
 ఇష్టాగోష్ఠి. సం. ప్రియముగా స్నేహితు
 లతో చేయు నిచ్చాప్రసంగము.
 ఇష్టాపూర్తము. సం. యాగాది రూపముగ
 శ్రౌతకర్మము వాషీకూపతటాకాది రూప
 మగు స్మార్తకర్మము.
 ఇష్టి. సం. యజ్ఞము; ఇచ్చ.
 ఇష్టక. సం. ఇటిక.
 ఇష్టుడు. సం. అప్పుడు; చలికాడు.
 విణ. ప్రియమైనవాడు.
 ఇష్టానము. సం. విల్లు; అమ్మలపాది.
 ఇష్టాసుడు. సం. విలుకాడు.
 ఇనిడిలు. అ. క్రి. వినుగు.
 ఇనిరో. అవ్య. ఇనీ.
 ఇనితీంతలు. బ. చలనము.
 ఇనితీంతలువాటు. అ.క్రి. చలించు, ఆదరు
 ఇనీ. అవ్య. నిందించుటను తెలిపెడిని.
 ఇసుక. ఒకటితో నొకటి యంటని పొడి
 నూకలవంటి మట్టిదనును, (సమాహ
 వాచకమైన) నీకత.
 ఇసుకదానరి. ఒకకూరక.
 ఇసుకదిన్నియ } ఇసుకదిబ్బ, పులిసము.
 ఇసుకదిన్నె }
 ఇసుకదొండు. ఒకచేప.

ఇసుకపులకండము. కండచక్కర.
 ఇసుకబేలు. ఒకతీగ.
 ఇసుకప్రమాను. ఉలిమిరి.
 ఇసుకుంతలు. స్వల్పపరిమాణము.
 ఇసుము. ఇసుక, వాలుక. రూ. ఇమ్ము.
 ఇసుళ్లు. బ. తొక్కచెదలు.
 ఇస్కూ. ఇం. మర మేకు.
 ఇస్తిరి(రీ). హిం. చిన్న యినుపపెట్టెలో
 నిప్పులు వేసి బట్టలమీదరాచి నునుపు
 చేయుట.
 ఇస్తిహారు. హిం. ప్రకటన.
 ఇస్తిహారునామా. హిం. ప్రకటన పత్రిక.
 ఇస్తువు. సొత్తు, స్వామ్యము.
 ఇస్సేటు. ఇం. చీట్లాటయందలి ఒక
 కాకితము పేరు.

ఇస్సిరో. అవ్య. ఇసిరో.
 ఇస్సి. అవ్య. ఇసీ; వినుగునందలి ధ్వన్యను
 కరణము (ఇస్సి ఎంతలుబుట్టై అని.)
 ఇహపరములు. సం. ఈలోకము మరియు
 పరలోకము.
 ఇహము. సం. అవ్య. ఈలోకము; ఈ
 లోకమునందలి నుఖము.
 ఇహలలాటాక్షుడు. సం. ఈలోకమందలి
 శివుడు.
 ఇహముత్రఫలము. సం. ఇహపరలోకము
 లందలి కర్మఫలము.
 ఇహముత్రలు. సం. అవ్య. ఇహపరములు.
 ఇహిహి. నవ్వుటయందలిధ్వన్యనుకరణము
 అవ్య. ఇసీ.
 ఇళ. సం. ఇల.

ఈ

ఈ. ఎదుటనుండు దానిని దెలుపును; స్వ
 ప్రకాశము అవసోక్షముననెడి అర్థమును
 నూచించును. (అవ్య. పశ్చాద్ధము (ఏరీ
 నీసాటి జేల్పులు అని); ప్రార్థనార్థకము
 (పోషించుమీ అని).
 ఈండ్ర. ఈడిగ, నురా జీవి; తాటిచెట్టు
 మున్నగువానిని గీచి జీవించెడు జాతి.
 ఈండ్రది. ఈండ్రజాతిస్త్రీ
 ఈండ్రము. పీడనము.
 ఈండ్రవాడు. నురాజీవి.
 ఈండ్రంచే. స. క్రి. పీడించు.
 ఈడక. పక్షియొక. రూ. ఈడక.
 ఈడు. అ. క్రి. ఇంకు; నిర్జలమగు.
 ఈడగ. మక్షిక.
 ఈడగపులి. ఈడగనుపట్టెడు సాలీడు.
 ఈడగు. అ. క్రి. ప్రవేశించు. స. క్రి. తొల
 గించు, పోగొట్టు.
 ఈడచే. ఊచు.
 ఈడజేటి. ఇంజేటి.
 ఈడలియ. ఈడై.

ఈడై. ప్రాసము, కుంతాయుధము.
 ఈడైకాడు. ఈడై ఆయుధముగాగల
 వాడు, కౌంతికుడు.
 ఈడు. కలవాడు అనెడి అర్థమునందు
 వచ్చెడి ఒక పుం ప్రత్యయము.
 ఈత. తరణము, ఈడుట; పశ్చాదులు
 ఈనుట.
 ఈతకల్లు. ఈతచెట్టుకల్లు.
 ఈతకాడు. ఈడెడువాడు, తర్త.
 ఈతకాయ. ఈడుటకు సహాయమగు
 సొఱకాయ; పరూషిఫలము.
 ఈతకొట్టు. అ. క్రి. ఈడు, తరించు.
 ఈతచెట్టు. ఈడు, పరూషి, ఖర్జూరిక.
 ఈతబెల్లము. ఈతకల్లుతో వండిన బెల్లము
 ఈడ } చలిగాలి, అత్యంత శీతల
 ఈడర } వాయువు.
 ఈడాడు. గిళకతాటిచెట్టు.
 ఈడు. పరూషి, ఈతచెట్టు; గాలి. అ.
 క్రి. ఈతకొట్టు. స. క్రి. దాటు;
 తరించు.

కాదులాదు. ఆ క్రి. ఈతకొట్టు; లేలాదు
 ఈకువ. తడి, అద్దిత.
 ఈకె. స. ఈమె, ఈస్త్రీ.
 ఈకొను. స. క్రి. ఈయకొను.
 ఈకొలు. ఈయకొలు.
 ఈక్ష. సం. దృష్టి.
 ఈక్షణము. సం. కిన్ను; చూపు, చూచట;
 ఏతత్తణము.
 ఈక్షణిక. సం. సోదకత్తె, దైవజ్ఞ.
 ఈక్షించు. సం. స. క్రి. చూచు; భావించు.
 ఈక్షిక. సం. దృష్టి.
 ఈగడ. జాడ, పోబడి.
 ఈగి. ఈవి, త్యాగము, దానము.
 ఈగికాడు. విణ. ఈవికాడు, త్యాగి.
 ఈగిమాను. ఈవిమాను, కల్పవృక్షము.
 ఈగు. ఆ. క్రి. ఇగు.
 ఈచ. (కాలునేతుల) వంకర.
 ఈచేపడు. ఆ. క్రి. (కాలునేతులు) వంకరగు
 ఈచబోవు. ఆ. క్రి. ఈచపడు.
 ఈచు. ఆ. క్రి. (పాడిపనులపాలు) పట్టు.
 ఈచుకపోవు. ఆ. క్రి. (ఆవు) చావుదూడ
 వేయు.
 ఈటు. విణ. వ్యర్థము; శూన్యము.
 ఈటువోవు. ఆ. క్రి. వ్యర్థమగు; శూన్యమగు.
 ఈట్టు. సం. ఈశ్వరుడు.
 ఈడ. ఒక ఎఱ్ఱ కిత్తలి, పారేవతము.
 ఆవ్య. ఇక్కడ.
 ఈడబోవు. ఆ. క్రి. వెనుదీయ.
 ఈడము. ఈశము, లంక, సింహాశద్వీపము.
 ఈడముపేట. సింహాశద్వీప వాసులుం
 డెడి పేట.
 ఈడాదు. స. క్రి. మార్కొను.
 ఈడిక. గడ్డిమున్నగునవి తెచ్చెడి బండి
 పరమువంటి ఒక పనిముట్టు; కంపతొడుగు
 ఈడిగ. ఈండ్ర రూ. ఈడిగ.
 ఈడిగది. ఈడిగజాతి స్త్రీ.
 ఈడిగవాడు. ఈడిగజాతివాడు.
 ఈడిగిలబడు. ఆ. క్రి. భయాదులచే
 రాసని ముండి వేసికొని కూర్చుండు.
 ఈడిగిల్లు. ఆ. క్రి. ఈడిగిలబడు.
 ఈడితము. సం. విణ. మ్మటంపబడినది.

ఈదు. ప్రాయము; యౌవనము. విణ.
 సమానము. ఆ. క్రి. చాగు; జాటు.
 స. కి. పిరుగు.
 ఈదుచు. ప్రే. తిగుచు, ఆకర్షించు.
 ఈదువదు. ఆ. క్రి. సమానమగు.
 ఈదువు. ఆకర్షణము; విలంబనము; గోడ
 దరి. బ. బుగడల గొలుసు
 ఈదుముంత. పాలుపినుకు పాత్రము.
 ఈడె. ఈడ, పారేవతము.
 ఈడెటు. ఆ. క్రి. యౌవనతీయగు; వర్ధిల్లు;
 నెఱవేలు, సఫలమగు.
 ఈడెలబడు. ఆ. క్రి. ఈడిగిలబడు.
 ఈడ్చు. స. క్రి. లాగు.
 ఈడ్చము. సం. విణ. పొగడడగినది.
 ఈతడు. స. ఇతడు, ఈపురుషుడు.
 ఈతగాడు. స. ఇతడు (స్వార్థమున
 కాడు).
 ఈతల. ఈవలి ప్రదేశము.
 ఈతి. సం. ఆతివృష్టి మొ|| (పడితులు—
 వాన, వజ్రపు, ఎలుక, చిలుక, మిడుత,
 చేరువరాజు); దేశోపద్రవము; ఊరు
 విడిచి పోవుట.
 ఈద్యక్కు } సం. విణ. ఇట్టిది, ఇటు
 ఈద్యక్షము } వంటిది.
 ఈద్యగము }
 ఈద్యశి. సం. ఇటువంటి యాడుది.
 ఈద్యశుడు. సు. విణ. ఇటువంటివాడు
 ఈన. చీపురుపుల్ల; ఈనె.
 ఈనరాని. పూర్ణముగా పండని వడ్లరాశి.
 ఈనాము. ఇనాము.
 ఈనిక. (పశువులు) ఈనుట, ఈత.
 ఈనకయావు. ఈనునట్టియావు.
 ఈనియ. ఈనె.
 ఈను. స. క్రి. (పశ్వాదులు) ప్రసవించు;
 కలిగించు; చేసుకొను.
 ఈనె. ఆకులనరము; చీపురుపుల్ల.
 ఈనెగాజులు. ౧. బాలికాక్రీడావిశేషము
 ఈపి. తలయందుండే ఈరు, లిక్కు.
 ఈపె. స. ఈమె, ఈస్త్రీ.
 ఈప్ప. సం. ఇచ్చు, కోరిక.
 ఈప్పితము. సం. కోరిక. విణ. కోరబడినది.
 ఈబరి. విణ. నిష్పయోజకుడు.

ఈబరిగొట్టు. విణ. ఈబరి.
 ఈబిడ. స. ఈమె. రూ. ఈబిడె.
 ఈమిరి. తడి, అద్దిత.
 ఈము. ఇవము.
 ఈమె. స. ఈ పూజ్యురాలు.
 ఈయ. అపేక్ష.
 ఈయక. ఈశ్రీ. రూ. ఈయప, ఈయమ
 ఈయకొను స క్రి. అంగీకరించు.
 ఈయకొలు. ఈయకొనుట; అంగీకారము.
 ఈయది. స ఇది.
 ఈయన. స. ఈతడు.
 ఈయవ. ఈయమ.
 ఈరణము. స. ప్రేరణము; పోక; చాటి
 నేల. విణ. పురికొల్పినది.
 ఈరము పొదరిల్లు.
 ఈరన. ఈర్ష్య; కోపము; ద్వేషము.
 ఈరసము. ఆనూయ, ఈర్ష్య.
 ఈరనించే. అ క్రి. ఈర్ష్యపడు; కోపించు;
 ద్వేషించు.
 ఈరాణు. స. పండ్రెండు.
 ఈరిక. మొలక; చీరిక.
 ఈరిణము స. ఇరిణము.
 ఈ రి త ము. స. విణ. చెప్పబడినది;
 ప్రేతపెంపబడినది; త్రోయబడినది.
 ఈరు. మీరు, తమరు; పేనుగ్రుడ్డు, ఈపి;
 మాంసము; వ్యతిరేకార్థకము (ఈయ
 రనుట). విణ. అల్పము; హీనము; వృత్తి
 యందు అచ్చు పరమగుచో రెంటికా
 దేశము. [రూ ఈర్ష్య.
 ఈరుచే. స. క్రి. ఈర్ష్యతో ఈర్ష్యను ఈర్ష్య.
 ఈరుపెన. ప్రసాధని, ఈర్ష్యను ఈర్ష్య
 దువ్వెన. రూ. ఈరుపేన.
 ఈరుబాణు. యథేచ్ఛ.
 ఈరువాణు. ఆసివాణు.
 ఈరువు. ఎఱచి, మాంసము.
 ఈరె. పంతునుచుట్టితీసిన నూలు.
 ఈరెండ. కొంచెపాటి ఎండ.
 ఈరెలుగు. హీనస్వరము.
 ఈరేదు. స. పదునాలుగు.
 ఈరేను. స. పది.
 ఈరేదు. స. పది,

ఈర్ష్య. ఈరుపేన, కంకతిక.
 ఈర్ష్యము. స. కుటుంబ; గాయము.
 ఈర్ష్య. స. ఈర్ష్య; ఆచారము; ప్రతాన
 స్థానము.
 ఈర్ష్య. స. ఓర్వలేనితనము, ఈరస.
 ఈర్ష్యులు. స. విణ. ఈడుకుఁబోతు,
 ఈర్ష్యపడు స్వభావముగలవాఁడు.
 ఈఱతొఱలు. బ. వక్రము; పరుషము;
 అఱువుళ్లు; హెచ్చుతగ్గులు.
 ఈఱమి. తీగలు మొదలగువానితఱచు
 దొంపము. విణ. తఱచైనది.
 ఈఱము. విణ. తఱచు, సాంద్రము.
 ఈల. ఒకకూరాకు; చిమ్మటకూత; గోప
 కులు మొదలైనవారి సంగీతధ్వని, సిగ్గు;
 బోయ వాఁడు మృగాదులకోసము
 పెట్టెడి కూత.
 ఈలకఱచే. స. క్రి. ఇలకఱచు.
 ఈలకూతలు. బ. బాలక్రీడా విశేషము.
 ఈలగ్రద్ద. ఒక డేగ. విణ. లోభి.
 ఈలపురుగు. ఇలకోడి, చిమ్మట, ఝిల్లిక.
 ఈలాగు. ఈ విధము.
 ఈలుగు. అ. క్రి. చచ్చు, మరణించు.
 ఈలువు. పాతీవ్రత్యము; ధైర్యము.
 ఈలు. అ. క్రి. ఈలుగు.
 ఈవ. ఈగ.
 ఈవరి. విణ. ఈవికాడు, త్యాగి.
 ఈవల. ఈప్రక్క; ఇటుపిమ్మట.
 ఈవి. త్యాగము, దానము.
 ఈవికాడు. విణ. త్యాగి.
 ఈవు. ఇయ్యవనుట. స. నీవు.
 ఈవులమొదవు. కామధేనువు.
 ఈవులమాను. కల్పవృక్షము.
 ఈవులరతనము. చింతామణి.
 ఈశ. స. ఈష.
 ఈశత్యము. స. ఈశిత్వము.
 ఈశానము. స. జ్యోతి. [కుడు.
 ఈశానుడు. స. శివుడు; అష్టమదిక్పాల
 ఈశిత. స. ఈశిత్వము. విణ. ఒడయుడు,
 ప్రభువు. [నియామకత్వము.
 ఈశిత్వము. స. అష్టసిద్ధలలో నొకటి,
 ఈశుడు. స. రాజు; శివుడు.

ఈశ్వర. సం. ఒక సంవత్సరము; దుగ్గ;
నియామకురాలు. [విశేషము.
ఈశ్వరప్రియుములు. సం. బ. ధాన్య
ఈశ్వరాగమములు సం. బ. శైవాగమములు
ఈశ్వరి. సం. పార్వతీదేవి; ఒక ఓషధి.
ఈశ్వరుడు. సం. ధనవంతుడు; ప్రభువు;
శివుడు; పరమాత్మ.
ఈష. సం. నాగటియేడ్చుకోల.
ఈషణ-ము. సం. ఇచ్చ.
ఈషణాత్రయము. సం. పెండ్లాము బిడ్డలు
ధనము-వీనియందాస; పుత్ర విత్తహాకే
వణలు [కుందె; ఒక అస్త్రము.
ఈషిక. సం. వీనగం కన్యగ్రంథు; కలము;
ఈసడము. నూలు, నింద.
ఈనడించు. ఆ. క్రి. కోతెపడు; కోపించు.

స. క్రి. నిందించు.
ఈనపిట్ట. ఒక చేప.
ఈసరుడు. ఈశ్వరుడు.
ఈసు. ఈశ్వరి; కోపము; వైరము.
ఈసుకాడు. ఉడుకుబోతు, ఈశ్వరీశువు
ఈహ. సం. కోరిక; కడక.
ఈహమానుడు. సం. విణ. కోరుచున్న
వాడు. [విశేషము.
ఈహమృగము. సం. తొండేలు; నాటక
ఈహితము. సం. విణ. కోరబడినది.
ఈహ. అవ్య. ఇసీ.
ఈళము. సింహశబ్దపము. రూ. ఈళాము
ఈళిక. సం. కత్తిపీట; చురక త్తి.
ఈళితము. సం. విణ. పొగడబడినది.

ఉ

ఉ. సం. విష్ణువు; ప్రణవము నందలి
ద్వితీయమాత్ర.
ఉంకించు. ఆ. క్రి. పూను, యత్నించు.
ఉంకు. సమ్మతి. ఆ. క్రి. ఎగురు.
ఉంకుటుంగరము. వధూవరులు వివా
హము చేసికొనుటకు పరిస్పర్శము సమ్మ
తించి మార్పుకొనెడి ఉంగరము.
ఉంకుప. ఓలి, అట్లుడు కన్యకకై మామ
కిచ్చెడు ధనము, కన్యాశుల్కము.
ఉంగ. బిడ్డలకు పోసెడి ఉగ్గ.
ఉంగరపు వ్రేలు. చేతి చిటికెన వ్రేలికి
ముందు వ్రేలు, అనామిక.
ఉంగరము. వ్రేలి యాభరణము, ఉర్మిక.
ఉంగిడి. నామును అముదపాకులును
మేయుటచేపకువులకుకలిగెడి ఒక వ్యాధి
ఉంగుటము. బొటనవ్రేలు.
ఉంగము. ఉంగరము.
ఉంచు. ప్రే. ఉనుచు, పెట్టు, ఉండజేయు
ఉంచుకొను. ప్రే. పెట్టుకొను.

ఉంఛము. సం. ఉంఛవృత్తి, అశక్తయొద్ద
గాని చేనుచున్నలాగాని అక్కడక్కడ
పడిన ఒక్కొక్క గింజను ఏఱుకొని
జీవించుట.
ఉంట. ఉండ; ఉండుట. విణ. గుండ్రము
ఉంటగాలము. సీసపుగుండు కట్టిన ఒక
గాలము.
ఉండ. మన్ను మొదలైనవానిచే చేయ
బడిన గుళిక, గోళము. విణ. గుండ్రము,
గుండ్రనిది.
ఉండక్రొవి. చేతికట్ట, లాతము.
ఉండమరియ. ఒక ఆయుధము.
ఉండి. ఒక ప్రత్యయము అవ్య మొదలు
కొని అను నర్థమును తెలుపునది.
ఉండించు. స. క్రి. ఉండజేయు.
ఉండు. ఆ. క్రి. వసించు; వర్తించు;
శేపించు.
ఉండ్ర. వెలిచంద్ర
ఉండ్రము. విణ. గుండ్రము, గుండ్రనిది.

ఉండ్రములు. బ. ఉండ్రాలు, మోదకములు.

ఉండ్రన. ఉండ్ర.

ఉందురము. సం. ఎలుక; పందికొక్కు.

ఉందురువు. సం. ఎలుక.

ఉంపడము సం. గుత్తగా వేశ్యనుంచుకొనుట.

ఉంబ. గోవుల అంభారవము.

ఉంబలి } విణ. పన్నులేని భూమి,

ఉంబలిక } గ్రామము మొ.

ఉక్క. ఉమ్మ, ఉష్ణము.

ఉక్కబట్టు. స.క్రి. వదలు.

ఉక్కడ(బొం)గు. అ.క్రి. ఉక్కుచెడు; బలహీనమగు; చచ్చు.

ఉక్కడము. విణ. గొప్ప.

ఉక్కడిడు. విణ. బంటు, కూరుడు.

ఉక్కణియు } స.క్రి. బలహీనము

ఉక్కణిగించు } చేయు; చంపు. రూ.

ఉక్కడచు.

ఉక్కణము. కావలి.

ఉక్కరి. విణ. శౌర్యవంతుడు.

ఉక్కలు. అ.క్రి. ఉక్కడగు.

ఉక్కలుడు. విణ. ధురంధరుడు.

ఉక్కళము. దండుకు చుట్టువేసిన కంపకొట; శత్రువులెత్తినచ్చుటను తెలిసి

కొనుటకై ఉంచు కావలి, కోపురము;

పురాభిముఖమైన రాజమార్గము.

ఉక్కిరిబిక్కిరి. విణ. ఊపిరితిరుగనిది.

ఉక్కివము. కపటము, కుచ్చితము.

ఉక్కివుడు. విణ. కపటి.

ఉక్కిన. పొడిదగ్గు

ఉక్కిడు. విణ. మూర్ఖుడు.

ఉక్కు. లోహసారము; శరీరబలము;

శౌర్యము; స్థైర్యము. అ.క్రి. చచ్చు; నలుగు

ఉక్కుతీగ. (పిణె మొదలైన వానికి వేసుడు) ఉక్కుతంతి.

ఉక్కుతునియ } విణ. ధీరుడు; కూరుడు

ఉక్కుతునుక } ఉక్కుతునుక

ఉక్కుమడగు. అ.క్రి. ఉక్కుచెడు;

చచ్చు. (పే. ఉక్కుమడచు.)

ఉక్కి. చక్కెరచెట్టి పొరటిన పిండి.

ఉక్త. సం. ఒక ఛందస్సు.

ఉక్తము. సం. విణ. చెప్పబడినది.

ఉక్తి. సం. మాట, వాక్కు.

ఉక్తము. సం. సామవేదము.

ఉక్షము. సం. ఎద్దు, వృషభము.

ఉఖ. సం. వంటకుండ; నూర్చుకొరణము.

ఉఖ్యము. సం. విణ. కుండలో వండిన

భక్ష్యము మొ.

ఉగము. ఆయువు; ఊపిరి.

ఉగాది. సం. చాంద్రాయణ సంవత్సరాది

ఉగ్గడించు. అ.క్రి. మోగు, ధ్వనించు.

స.క్రి. పలుకు, వచించు.

ఉగ్గడువు. విణ. మిక్కిలి, అధికము.

ఉగ్గము. చేతబట్టుకొనిపోవుటకు అను

కూలముగా కలకాదుల మెడను కట్టెడి

త్రాడు.

ఉగ్గళించు. అ.క్రి. నట్టువుడు కొలిపించు

ఉగ్గించు. స.క్రి. (పడుగు పేలపోగులను)

చేర్చు. చనుబాలాముదము మొ.

ఉగ్గు. ముడుత; బిడ్డలకు కలిపి పోసెడి

ఉగ్గుడు. మేర, మాద్దు.

ఉగ్గుపడు. అ.క్రి. ముడుతపడు.

ఉగ్గులువాటు. అ.క్రి. (నూలిపోగు)

మెలిపడు. [గలది.

ఉగ్గులి. ఆడుది; భయపడుస్వభావము

ఉగ్గ. సం. వసతి. విణ. భయంకరురాలు

ఉగ్గగంధ. సం. ఒక ఓచము; వసతి.

ఉగ్గము. సం. విణ. భయంకరము; ఉత్కట

మైనది.

ఉగ్రాక్షుడు. సం. ముక్కంటి, శివుడు.

ఉగ్రాణము. సామగ్రలుంచెడు గది,

కోస్తము; ధనాగారము.

ఉగ్రుడు. సం. రుద్రుడు; శూద్రస్త్రీ

యందు క్షుత్రియునకుబుట్టి కోశరక్ష

ణాదులచే బ్రదుకువాడు. విణ. భయం

కరుడు.

ఉచిత. ఉన్నె, కుండ. [గినవాడు.

ఉచితజ్ఞుడు. సం. విణ. యోగ్యత నెఱి

ఉచితము. సం. విణ. యోగ్యము, తెగినది;

ఉంచబడినది; ఎఱుగబడినది;

కొలఁదియిడఁబడినది; ధనములేకుండ
 యుచ్చునది. [గలది; కేగముగలది.
 ఉచ్చండము. సం. విణ. ఆగ్రహము
 ఉచ్చండము. సం. ఆపగరాత్రము.
 ఉచ్చట. సం. వట్టువమునైఁ.
 ఉచ్చము. సం. వినఁబడునట్లు చేసెడి
 జపవిశేషము; గ్రహస్థాన విశేషము.
 విణ. ఉన్నతము, పాడవు.
 ఉచ్చయము. సం. సమూహము; కోకిముడి
 ఉచ్చరణము. సం. ఉచ్చారణము.
 ఉచ్చరించు. సం. స. క్రి. వాక్రచ్చు,
 చెప్ప; రచించు.
 ఉచ్చరితము. సం. విణ. ఉచ్చరింపఁబడినది
 ఉచ్చరియించు. సం. స. క్రి. చేయు, ఒన
 రించు.
 ఉచ్చాటనము. సం. కేళ్ళతోఁబెఱుకుట;
 శత్రువు నొకచోట నిలువకుండునట్లు
 చేసెడి ఆభిచారవిశేషము. [గించు.
 ఉచ్చాటించు. సం. స. క్రి. కేళ్ళతోఁబెల్ల
 ఉచ్చారణము. సం. ఉచ్చరించుట.
 ఉచ్చారము. సం. వలము.
 ఉచ్చావచము. సం. విణ. గానావిధమయి
 నది; హెచ్చుతగ్గులుగలది.
 ఉచ్చి. సోడు, బ్రహ్మరంధ్రము.
 ఉచ్చిత } ఉచ్చై, శుండ, వికీరణము.
 ఉచ్చింత }
 ఉచ్చిచ్చిరె. కుక్కను పిలుచుట యందగు
 ధ్వన్యనుకరణము.
 ఉచ్చైశ్శవము (స్ను). సం. నిక్కువీనుల
 జక్కి, ఇంద్రుని గుఱ్ఱము.
 ఉచ్చేకరించు. ఆ. క్రి. (అనాదరముచే)
 ఉచుక్కుమను. [నుకరణము.
 ఉచ్చేక్కు. ఉచుకరించుటయందగుధ్వన్య
 ఉచ్చే. కాలుమడి, మూతము.
 ఉచ్చేబుడ్డ నీరుతిత్తి, క్లోమము.
 ఉచ్చేమల్లి. దిసమొల ఆడుది, నగ్నస్త్రీ
 ఉచ్చే. ఉరి, వాగుర. ఆ. క్రి. నాటు;
 వెడలు; దూరు.
 ఉచ్చిష్టము. సం. విణ. ఎంగిలి, భుజిం
 పఁగా నిగిలినది.

ఉచ్చానము. సం. విణ. దట్టము.
 ఉచ్చృంఖలము. సం. విణ. అడ్డపాటు
 లేనది. [బొన్నత్యము.
 ఉచ్చృ (చ్చృ) యము. సం. పాడవు,
 ఉచ్చృతము. సం. విణ. పెరిగినది; పాడ
 వైనది; పుట్టినది.
 ఉచ్చృసితము. సం. ఊపిరి వెలికిఁ
 బుచ్చుట. విణ. ఊపిరి వెలికిఁబుచ్చినది.
 ఉచ్చానము. సం. ఎగయూపిరి; ఊపిరి
 వెలికిబుచ్చుట; ఊరట; కలుఁజు;
 అఖ్యాయికాపరిచ్ఛేదము.
 ఉచ్చానరోధము. సం. ఊపిరికుట్టు.
 ఉజాడు. హిం. విణ. పాడైన.
 ఉజ్జయిని. సం. ఆవంతి, ఒక మోక్షపురి.
 ఉజ్జ. విణ. ఉద్ది, సమానము.
 ఉజ్జజీవిమవు. సం. జీవింపనిచ్చుగలవాఁడు
 ఉజ్జీవనము. సం. జీవనము, బ్రదుకు.
 ఉజ్జీవించు. సం. ఆ. క్రి. జీవించు, బ్రదుకు.
 ఉజ్జృంభితము. సం. చేష్ట. విణ. విరిసినది.
 ఉజ్జ్వలము. సం. శృంగార రసము. విణ.
 వెలుగునది; తెల్లనది; విరియునది.
 ఉజ్జే ఊహ; ఊహించుట.
 ఉజ్జేగించు. స. క్రి. విడిచిపెట్టు.
 ఉజ్జేగింపించు. స. క్రి. నిలిపివేయు.
 ఉజ్జేగిల్లు. ఆ. క్రి. తొలఁగు.
 ఉజ్జేగొను. స. క్రి. ఊహించు.
 ఉజ్జేనము. విశువు.
 ఉజ్జేనసేయు. స. క్రి. విడుచు.
 ఉజ్జే. ఉజ్జయిని.
 ఉజ్జాయించు. స. క్రి. ఊహించు.
 ఉజ్జావకల్లు. అగ్ని పగ్వతమునుండి వెడలఁ
 గ్రక్కుఁబడిన తాయి.
 ఉజ్జనము. సం. విడుపు, ఉజ్జనము.
 ఉజ్జితము. సం. విణ. విడువఁబడినది.
 ఉటంకము. టూకి, సంగ్రహము.
 ఉటంకి. విణ. చొరవగలవాఁడు; ధైర్య
 ముగలవాఁడు.
 ఉటంకించు. స. క్రి. సంగ్రహించు.
 ఉటంకు. విణ. ఉటంకి.

ఉటజము సం. ఇల్లు, పర్ణకాల
ఉట్టంకణము. సం. స్థాపనము.
ఉట్టంకితము. సం. విణా స్థాపింపబడినది
ఉట్టి. శిక్యము, పిడుతలు మొదలైనవి
ఉంచుటకై దారములతో అల్లివేల
గట్టెడి చిక్కము.
ఉట్టిచీల. ఇరుప్రక్కల తలయేర్పడినచీల
ఉట్టివడు. అ. క్రి. ఉన్నట్టుండి కలుగు;
అతిశయించు.
ఉట్టు. ఉప్పుపండదగిన నేల. అ. క్రి. కాలు
ఉట్రవడియము. ఒకవడియము.
ఉట్టబొద్ది. ఒకచెట్టు.
ఉరాణి, విణా. గొప్ప, ఉన్నతము.
ఉడాయించు. హిం. అ. క్రి. పాటిపోవు;
హరించు.
ఉడికిల్లు. అ. క్రి. ఉడుకు, తపించు.
ఉడిగము. ఉడిగము.
ఉడిగించు. స. క్రి. చాలింపజేయు.
ఉడివోవు. అ. క్రి. తొలగెడు; మొక్కబోవు.
ఉడుబోతు విణా. ఉడుగువాడు, విరతి
శిలుడు. చెట్లయందు కలిగిడిపించె
ఉడుబోతుపిందె. కాపుఉడిగిన పిమ్మట
ఉడుక. ఉడుక్క
ఉడుకాటము. ఉడుకాడుట.
ఉడుకాడు. అ. క్రి. ఉడికిల్లు, తపించు.
ఉడుకు. ఉష్ణము, తాపము. అ. క్రి.
తపించు; అన్నాదులు పక్వమగు; రోష
యు క్షుడగు.
ఉడుకుబోతు. విణా. ఈర్ష్యాకువు.
ఉడుకువ. ఉరట; విరతి.
ఉడుక్క. హుడుక్కి వాద్యము.
ఉడుగక. సంతతము.
ఉడుగర. కానుక; బహుమానము;
బంధువులు వధూవరుల కిచ్చెడి ధనము.
ఉడుగు. అ. క్రి. కృశించు. స. క్రి. మాను,
చాలించు.
ఉడుత. పిపున మూడు నిడుపు గీతలుగల
ఒక జంతువు, చిక్రోడము.
ఉడుపకుక్క. ఉడుము మొ|| వేటాడెడి
క్షుద్ర శునకము, మోహనడము.
ఉడుపనేయి. ఉడుముయొక్క కొవ్వు
నుండి తీసిన చమరు.

ఉడుపపిల్ల గౌధేరము.
ఉడుపము. సం. తెప్పమాను.
ఉడుపు. ప్రే. ఉడుగజేయు, ఉడిగించు
ఉడుపుడు. సం. చుక్కల తేడు,
చంద్రుడు. రక్; దాసనము.
ఉడుపుప్పము. సం. అశోకము.
ఉడుమండలము. సం. నక్షత్రమండలము.
ఉడుము గోధ, బల్లి వంటి రూపము గల
ఒక పెద్దజంతువు.
ఉడుపు. స. క్రి. ఉడుగు. సం. నక్షత్రము
ఉడుసర. కాచి.
ఉడువ. ఉడుకువ.
ఉడ్డ. నాలుగు; నాలుగు ప్రోగులు గల
రాశి; రాశి.
ఉడ్డకేలుగలాడు. చతుర్భుజుడు,
ఉడ్డకేలువేలుపు. విష్ణువు.
ఉడ్డమోమువేలుపు. చతుర్ముఖుడు, బ్రహ్మ
ఉడ్డా. ఉడ్డ.
ఉడ్డాడు. అ. క్రి. కలగెడు. ప్రే. ఉడ్డాడించు)
ఉడ్డినము. సం. సెగవు, పక్షులు పై
కెగురుట.
ఉడ్డుగుడుచు. అ. క్రి. ఉపిరి తిప్పలేక
బాధపడు, తికమకలాడు.
ఉడ్డపల్లించి. బాలికాక్రీడావిశేషము.
ఉణుజా. అ. ప్ర. ఒక చేప. కొయ్యి.
ఉతక. తలుపుక్రింది కుబుసము తిరిగెడు
ఉతము. సం. విణా. ఉతము, చేసినది.
ఉతుకు. స. క్రి. వస్త్రము మొ|| గుంజా,
ఉడుకు.
ఉత్క. సం. అష్టవిధనాయికలలోనొక తె.
ఉత్కంఠ. సం. వేడుక, ఉబలాటము,
ఇష్టవస్తుప్రాప్తియందలి వేగిరపాటు.
ఉత్కంపించు. సం. అ. క్రి. ఆకంపించు,
వణకు.
ఉత్కటము. సం. లవంగపుపట్ట. విణా.
అధికమైనది; మదించినది.
ఉత్కము. సం. విణా. ఉత్కంఠగలది.
ఉత్కరము. సం. సమూహము; రాశి.
ఉత్కర్షము. సం. అతిశయము; శ్రేష్ఠ
త్వము; మేలు.
ఉత్కలము. సం. ఒక దేశము.

ఉత్కలిక. సం. ఉత్కంత; పెద్ద అల, హేల.

ఉత్కలఁడు. సం. విణ. ధురీణుఁడు, నిర్వాహకుఁడు. [ప్రొంగుచేయుట.

ఉత్కారము. సం. ధాన్యము తూర్పెత్తుట; ఉత్కృష్టము. సం. విణ. శ్రేష్ఠము, మేలు చేయి.

ఉత్కృచము. సం. లంచము.

ఉత్కృమణము. సం. మీడికిఁబోవుట, తేచిపోవుట.

ఉత్కృశము. సం. లకుముకిప్పిట్ట; గోరు వంక; పెన్నడపులుఁగు; నల్లనిముక్కు ఎఱ్ఱని కాళ్ళుగల హంస. దీర్ఘ కోధము?

ఉత్కృష్టము. సం. విణ. ఎగఁజిమ్మఁబడినది.

ఉత్కేషము. సం. ఎగఁజిమ్మట.

ఉత్కాతకేళి. సం. ఏనుగులు మొ॥ కొమ్ములు మున్నగువానితో భూమిని కోరాడెడి యాట.

ఉత్కాతము. సం. పెల్లగించుట; విషమ స్థలము, విణ పెల్లగింపఁబడినది.

ఉత్త. విణ. రిక్తము, శూన్యము.

ఉత్తండములు. బ. ఆడవాని కంఠ భూషణవిశేషము. [చుట

ఉత్తంభనము. సం. నిలుపుట; పొడిగిం

ఉత్తంభితము. సం. విణ నిలుపఁబడినది; పొడిగింపఁబడినది.

ఉత్తంసము. సం. చెవినగ; పూఁగమ్మ; సిగబంతి; తలమానికము.

ఉత్తప్తము. సం. ఎండినమాంసము. విణ. కదలిక; కాఁచఁబడినది.

ఉత్తమ. సం. ఉత్తమురాలు; చిలుపాల†.

ఉత్తమపురుషము. సం. శేనుమేముమనము కర్తగాఁగల క్రియారూపము.

ఉత్తమపురుషుఁడు. సం. పురుషోత్త ముఁడు, పరమాత్మ.

ఉత్తమము. సం. విణ. మిన్న, శ్రేష్ఠము.

ఉత్తమర్థుఁడు. సం. విణ. అప్పిచ్చినవాఁడు

ఉత్తమాంగము. సం. తల, శిరస్సు.

ఉత్తము. సం. విణ. తడిసినది.

ఉత్తముఁడు. సం. విణ. మిన్న, మేటి, శ్రేష్ఠుఁడు; యోగ్యుఁడు.

ఉత్తమురాలు. మి. ఉత్తమస్త్రీ.

ఉత్తర సం ఒక నక్షత్రము; ఉత్తరదిక్కు.

ఉత్తరంగము. ద్వారముమీడిలక్ష్మీ కమ్మి. విణ. లేచునట్టి అలలుగలది.

ఉత్తరక్రియ. సం. మృతులకఁజేసెడి ఆపరకర్మము.

ఉత్తరజందెము } మి. యజ్ఞోపవీతము

ఉత్తరజన్నిదము } వలెదరించు ముత్యాల హారము

ఉత్తరదొక్కరము. మల్లబంధ విశేషము.

ఉత్తరణము. సం. దాటుట.

ఉత్తరదోకరణము. సం. ఉత్తర దొక్కరము.

ఉత్తరపక్షము. సం. సిద్ధాంతము.

ఉత్తరఫల్గుని. సం. ఉత్తరానక్షత్రము.

ఉత్తరభ(భా)ద్రపద సం. ఉత్తరభాద్ర నక్షత్రము. [దిక్కుదాటు.

ఉత్తరమించు. సం. ఆ. క్రి. ఉత్తర

ఉత్తరము. సం. ఒక అర్థాలంకారము;

మాఱుమాట; ఉత్తరపు దిక్కు. విణ.

ఉత్తరపు దిక్కుది; మీడిది; ముఖ్యము.

ఉత్తరవాసము. సం. ఉత్తరీయము.

ఉత్తర సర్కారులు. బ. తెలుఁగుదేశమున

కుత్తరముగాను ఓడ్రదేశమునకు దక్షి

ణముగాను ఉన్న అయిదు జిల్లాలు.

(గంజాము, కృష్ణా, విశాఖపట్టణము,

గోదావరి గుంటూరు.)

ఉత్తరసాక్షి. సం. సాక్షులగుటకు సాక్షి.

ఉత్తరాషాఢ సం. ఒక నక్షత్రము.

ఉత్తరాసంగము. సం. వైబట్ట; వైట.

ఉత్తరాసులు. బ.తలుపుక్రిందను మీఁదను

కుబ్బుసములు తిరుగుటకు వేసెడి కుసులు.

ఉత్తరించు సక్రి.ఖండించు. సం.దాటు

ఉత్తరీయము. సం. బయిర వాసము,

వైబట్ట; వైట.

ఉత్తరుఁడు. సం. సామంతుని చేరువ

నున్న రాజు. విణ. ఉత్తముఁడు.

ఉత్తరువు. నెలవు, ఆజ్ఞ.

ఉత్తరేణి. వా. అపాహర్గము.

ఉత్తరేను. అపాహర్గము†.

ఉత్తరోత్తరము. సం. క్రి. విణ. పై పై;

మందుమందు.

ఉత్తలపడు. అ. క్రి. త్వరపడు ; పరి
తాపపడు; వ్యత్యస్తముగు; కలఁతపడు.
ఉత్తపాటు. విచారము, దుఃఖము; ఉత్తల
పడుట.

ఉత్తలపెట్టు. స. క్రి. ఉత్తలపడునట్లు చేయు
ఉత్తలము. త్వర; పరితాపము; వ్యత్యా
సము; కలఁత. [వెలికిల నున్నది.

ఉత్తానము. సం. మెరక. విణ. లోతు లేనది;
ఉత్తానశయ్యుండు. సం. వెలికిలబరుండు
బిడ్డ, శిశువు. [వాడు.

ఉత్తారకుండు. సం. విణ. దాటించు
ఉత్తార్యము. సం. విణ. దాటదగినది.
ఉత్తాలము. సం. విణ. పొడవైనది; తొట్టు
పాటుగలది; మేలైనది; విరివియైనది.

ఉత్తి. ఈడు, ప్రతినిధి.
ఉత్తిరము. సం. విణ. దాటబడినది.
ఉత్తిర్దుండు. సం. విణ. దాటినవాడు,
గట్టెక్కినవాడు.

ఉత్తురిగము. సం. విణ. పొడవైనది,
మిక్కిలి ఉన్నతము.

ఉత్తుండి. సం. గురుజ్ఞ.
ఉత్తుండు. విణ. తగినవాడు యుక్తుండు.
ఉత్తేజనము. సం. ప్రేరేచుట; వాడి
చేయుట; నడపుట; పుచ్చుట.

ఉత్తేజితము. సం. విణ. ఉత్తేజనమొనర్ప
బడినది.

ఉత్తము. సం. విణ. నిలిచినది; పుట్టినది.
ఉత్తానము. సం. లేచుట; పురుషప్రమా
ణము; ప్రయత్నము; ముంగిలి; యుద్ధము;
మలముజాత్రుడి ఒక రోగము; సంతో

షము; సమాప్తి; నైస్యము.

ఉత్తాపకము. సం. విణ. తేవునది.

ఉత్తాపనము. సం. తేవుట.

ఉత్తాపితము. సం. విణ. తేపబడినది.

ఉత్తితము. సం. విణ. లేచినది; పుట్టినది;
పెరిగినది; యత్నించినది.

ఉత్పతనము. సం. ఎగురుట; పుట్టుక.

ఉత్పత్తిత. సం. విణ. ఎగిరెడి స్వభావము
గలవాడు.

ఉత్పత్తితము. సం. విణ. ఎగినది; పుట్టినది.

ఉత్పత్తిష్టువు. సం. విణ. ఎగిరెడు స్వభా
వముగలవాడు.

ఉత్పత్తి. సం. పుట్టుక. [మార్గము.

ఉత్పథము. సం. కానిత్రోవ; ఆకాశ

ఉత్పన్నము. సం. విణ. పుట్టినది.

ఉత్పలవత్రము. సం. కలువతొడు. బ.

పిఱుండులమిఱుది నఖితుతములు.

ఉత్పలము. సం. కలువ; చెంగలవ్వకోస్తా.

ఉత్పలశారిబ, సం. మామెన. [వాడు.

ఉత్పస్యుండు. సం. విణ. మిఱుదు చూచు

ఉత్పాటనము. సం. పెఱుకుట; పెల్లగించుట

ఉత్పాటించు. సం. స. క్రి. పెఱుకు;

పెల్లగించు.

ఉత్పాటితము. సం. విణ. పెఱుకబడినది;

పెల్లగింపబడినది.

ఉత్పాతము. సం. ఎగురుట; కీడు; మారి

మహామారి మొ॥ ఉపద్రవము; భూకం

పము మొ.

ఉత్పాదకము. సం. శరభమృగము. విణ.

కలిగించునది. [చుట.

ఉత్పాదనము. సం. ఆపాదనము; కలిగిం

ఉత్పాదితము. సం. విణ. కలిగింపబడినది.

ఉత్పాదిలు(ల్లు). సం. ఆ. క్రి. పుట్టు;

కలుగు. ప్రే. ఉత్పాదించు.

ఉత్పిబమ్మ. సం. చాతకము.

ఉత్పానము. సం. మర్మమునుదూఱిపాఱ

నాడెడు పరిహాసము. [రికలేమి.

ఉత్ప్రేక్ష. సం. ఒక ఆర్థాలంకారము; హెచ్చ

ఉత్ప్రేక్షించు. సం. స. క్రి. ఉత్ప్రేక్ష

కలుగఁజెప్ప. [బలిసినది.

ఉత్పల్లము. సం. విణ. వికసించినది;

ఉత్సంగము. సం. ఒడి; తొడ; ఆభినయ

హస్తవిశేషము. [వైకత్తబడినది.

ఉత్సన్నము. సం. విణ. పెల్లగింపబడినది;

ఉత్సము. సం. ఊట.

ఉత్సర్గము. సం. త్యాగము; దానము;

న్యాయము; విడుపు; సామాన్యము.

ఉత్సర్గనము. సం. త్యాగము; విడుపు.

ఉత్సర్జించు. సం. స. క్రి. విసర్జించు, విడుచు

ఉత్సర్జితము. సం. విణ. విడువబడినది.

ఉత్సవము. సం. పండుగ; కోరికలు కోన

సాగుట; గర్వము; కోపము; వివాహో

ద్యుత్సవము; సంతోషము.

ఉత్సహించు. సం. అ. క్రి. యత్నించు, కడఁగు. [చుట; పైకెత్తుట.
ఉత్సాదనము. సం. నలుఁగు; పెల్లగిం
ఉత్సాదము. సం. నాశము. [పైకెత్తు.
ఉత్సాదించు. సం. స. క్రి. పెల్లగించు;
ఉత్సాదితము. సం. విణ. నలుఁగు పెట్టఁబడి
నది; పెల్లగింపఁబడినది; పైకెత్తఁబడినది.
ఉత్సారణము. సం. కదలించుట.
ఉత్సారించు. సం. స. క్రి. కదలించు.
ఉత్సారితము. సం. విణ. కదలంపఁబడినది
ఉత్సాహము. సం. ఉత్సాహశక్తి; ప్రయ
త్నము; నూత్రము; ఉద్రేకము?
ఉత్సాహవర్ధనము. సం. వీరరసము.
ఉత్సాహించు. సం. అ. క్రి. ఉద్యమించు,
కడఁగు; కుతూహలపడు.
ఉత్సేక్తము. సం. విణ. ఆతిశయించినది;
గర్వించినది; పొంగినది; ప్రోక్షింపఁబడినది
ఉత్సుకత. సం. ఉత్సుకభావము.
ఉత్సుకుఁడు. సం. విణ. ఇష్టమైన కార్య
మునందు ఉద్యోగించినవాఁడు.
ఉత్సృష్టము. సం. విణ. ఈయఁబడినది;
విడువఁబడినది. [పొంగు; ప్రోక్షణము.
ఉత్సేకము. సం. ఆతిశయము; గర్వము;
ఉత్సేకించు. సం. అ. క్రి. ఆతిశయించు;
గర్వించు; పొంగు. స. క్రి. ప్రోక్షించు.
ఉత్సేధము. సం. శరీరము; పొడవు.
ఉదంకము. సం. చిన్న తోలుసిద్దె.
ఉదంచము. సం. మాకుఁడు; విజృం
భించుట; పైకివైచుట.
ఉదంచితము. సం. విణ. విజృంభించినది;
పైకివైవఁబడినది.
ఉదంతము. సం. వార్త, సుద్ధి.
ఉదంతుఁడు. స. మంచి మనుష్యుఁడు;
వర్తకుఁడు.
ఉదకక్రియ. సం. జలాదితర్పణము.
ఉదకము. సం. జలము, నీరు.
ఉదక్తము. సం. విణ. చేడఁబడినది
ఉదక్త్య. సం. రజస్వల, ముట్టుది.
ఉదగ్రము. సం. విణ. పొడవైనది; భయం
కరమైనది. [నీటఁబుట్టినది.
ఉదజము. సం. పసులఁదోలుట. విణ.

ఉదధి. సం. సముద్రము.
ఉదధిరము. సం. తెగరము.
ఉదన్వంతుఁడు. సం. సముద్రుఁడు.
ఉదపానము. సం. నుయ్యి, బావి.
ఉదము. సం. ఉదకము.
ఉదయనీయ. సం. సమాప్తేష్టి.
ఉదయము. సం. పుట్టుక; ఉన్నతి;
తూర్పుకొండ; పొడవు.
ఉదయరాగపట్టులు. మి. వస్త్రభేదము.
ఉదరంభరి } సం. విణ. తన పొట్ట
ఉదరంభరుఁడు } పోసుకొనువాఁడు,
కుక్షింభరి, అజ్ఞాఁడు.
ఉదరము. సం. కడుపు; యుద్ధము.
ఉదరిపడు. అ. క్రి. అదరిపడు, ఉలికిపడు.
ఉదరిపాటు. అదరిపాటు.
ఉదరు. అ. క్రి. అదరు, చలించు.
ఉదర్శము. సం. రాగలకాలము;
రాగల ఫలము. [చుంటలు గలది.
ఉదర్శి. సం. అగ్ని. విణ. పైకెగయు
ఉదవసితము. సం. ఇల్లు.
ఉదవేల. సం. సముద్రము.
ఉద్యోగిత్తు. సం. సగమునీళ్లుచేర్చిన చల్ల.
ఉదస్తుఁడు. సం. విణ. తొలఁగింపఁబడిన
వాఁడు.
ఉదాకరము. సం. సముద్రము.
ఉదాత్తము. సం. వేదమందు ఊర్ధ్వస్వ
రము; ఒక ఆర్థాలంకారము.
ఉదాత్తుఁడు. సం. విణ. గొప్పవాఁడు;
దయగలవాఁడు; ఒప్పదముగలవాఁడు;
ఉద్యతుఁడు; దాత. [పాము; బొడ్డు.
ఉదాసము. సం. కంతమందుండు వాయువు;
ఉదారము. సం. ఊడరలు, ఒకధాన్యము.
విణ. ఔదార్యముగలది.
ఉదారుఁడు. సం. విణ. ఉద్యతుఁడు;
దాత; ఇతరుల ఆభిప్రాయము ననుసరించి
(సరహిత బుద్ధిగలిగి) నడచుకొనువాఁడు
ఉదాసనము. సం. నిరసించుట.
ఉదాసము. సం. తగులమి.
ఉదాసించు. సం. స. క్రి. తిరస్కరించు.
ఉదాసినత. సం. తటస్థత, ఉపేక్ష; మిన్న
కుండుట, తగులమి.
ఉదాసీనుఁడు. సం. దండెత్తి పోవువానికి

మిత్రుఁడగువాని దేశమునకు ఆవలి దేశపు రాజు విణ. తగులనివాఁడు.
 ఉదాస్థితుఁడు. సం. వాకిటి కావలివాఁడు;
 కర్మలను వదలిన ముని; తేగులవాఁడు.
 ఉదాహరణము. సం. తెలివిడి, చెప్పెడి
 అర్థమునకు సరితాఁకునట్లు ఎత్తిచూపెడు
 అర్థాంతరము; ఒకవిధమైన ప్రబంధము
 ఉదాహరించు సం. స.క్రి. ఉదాహరణ
 పటము.
 ఉదాహరము. సం. ఉదాహరణము
 ఉదాహృతము సం. విణ. చెప్పబడినది;
 పుట్టినది.
 ఉదియ. ఉద్దియ, యత్నము.
 ఉదియగొను. అ.క్రి. యత్నించు.
 ఉదిరి. మేలిమిబంగారు.
 ఉదిరిగొను. అ.క్రి. వండు, తపించు.
 ఉదిల. పరితాపము.
 ఉదిలకొను. అ.క్రి. ఉత్తలపడు, పరితపించు
 ఉదిలపడు. అ.క్రి. చింతనొందు
 ఉదీచి. సం. ఉత్తరదిక్కు.
 ఉదీచ్ఛము. సం. కురువేరు; శరావతీనది
 యెల్లగాఁగల పక్షిమౌత్తముల మధ్య
 దేశము. విణ. ఉత్తరపు దిక్కుది.
 ఉదీర్ఘము. సం. విణ. ఉదారము,
 గొప్పది; ఉభయయతి.
 ఉదీర్ఘుఁడు. సం. విణ. పురుషార్థములయం
 దధిశేచ్ఛగలవాఁడు
 ఉదుంబరవర్ణి. సం. దంతి.
 ఉదుంబరము. సం. మేడి; గడప; రాగి;
 ఒక కుస్తు.
 ఉదుంబరుఁడు. సం. నపుంసకఁడు, పేడి.
 ఉదుకు. స. క్రి. ఉతుకు.
 ఉదుకుట. గుంజుట, వస్త్రదులుఉతుకుట,
 ధావనము.
 ఉదుటు. ఉద్ధతి. విణ. ఉద్ధతము; దృఢము
 ఉదురు. ఉదుటు. [నీతుఁడు.
 ఉదురుమిదుకు. విణ. ఉద్ధతుఁడు; దుర్వి
 ఉదుఖలము. సం. అఱి; నగ్గిలపు చెట్టు;
 ఉదుఘము. సం. విణ. పెండ్లియైనది;
 బలిసినది; వహింపబడినది.
 ఉద్ధతము. సం. విణ. భేదించుకొని వెలి
 కుఱిసినది,

ఉద్ధతి. సం. ఎగపు; పుట్టుక.
 ఉద్ధమనీయము. సం. ఉదికిన బట్టల జత.
 ఉద్ధమము. సం. ఎగపు; పుట్టుక.
 ఉద్ధమించు. సం. అ.క్రి. ఎగయు.
 ఉద్ధరణము. సం. క్రక్కుడు; త్రేఁపు.
 ఉద్ధాఢము. సం. క్రి. విణ. అతిశయము,
 పెట్టు. విణ. అధికము.
 ఉద్ధాత. సం. యజ్ఞమునందు సామవేద
 తంత్రము నడుపువాఁడు.
 ఉద్ధారము. సం. క్రక్కుడు; త్రేఁపు.
 ఉద్ధారించు. సం. అ.క్రి. త్రేంచు.
 ఉద్ధరణము. సం. మ్రింగుట; ఉద్ధారము.
 ఉద్ధితి. సం. గట్టిగా పాడుట; గట్టిగా
 చదువుట.
 ఉద్ధీధము. సం. సామవేదము.
 ఉద్ధీర్ణము. సం. విణ. క్రక్కుబడినది.
 ఉద్ధూర్ణము. సం. విణ. వైకత్తబడినది.
 ఉద్ధూహము. సం. ఉగ్గము; ఎత్తిపట్టుట.
 ఉద్ధీవుఁడు. సం. విణ. వైకత్తబడిన
 మెడగలవాఁడు; గర్వము గలవాఁడు.
 ఉద్ధవము. సం. దాయి, చెక్కెడిమానికి
 ఉత్తగా క్రింది నుంచుకొనెడి బల్ల మొ.
 ఉద్ధము. సం. ప్రశస్తవాచకము.
 ఉద్ధాటనము. సం. ఏతము; ఉగ్గడించుట;
 భేదించుట. [ఉగ్గడించు; ఎత్తు.
 ఉద్ధాటించు. సం. స.క్రి. భేదించు, ప్రచ్ఛు;
 ఉద్ధాటితము. సం. విణ. ఉగ్గడింపబడి
 నది; భేదంపబడినది.
 ఉద్ధాతము. సం. ఇనుపగుదియ; కాలి
 తొట్రుపాటు; దెబ్బ; ప్రారంభము.
 ఉద్ధుష్టము. సం. విణ. ఉద్ధోషింపబడినది
 ఉద్ధోషము. సం. మొఱు.
 ఉద్ధోషించు. సం. అ.క్రి. మొఱుపెట్టు.
 ఉద్ధ. మిక్కిలి. [ఎక్కువైనది.
 ఉద్ధండము. సం. విణ. పోడవైనది;
 ఉద్ధండించు. సం. అ.క్రి. ఎక్కుడగు;
 పొడవగు.
 ఉద్ధంకము. సం. నల్లి. [విజృంభించు.
 ఉద్ధండించు. సం. అ.క్రి. అతిశయించు,
 ఉద్ధరి. నాటమై మిక్కిలి పొడవైనగట్టు.

ఉద్దరువు. ధాన్యాదులతాకట్టు, భూమి
మొ॥ ఉంచి తీసికొనెడి వడ్డిలేనిఅప్పు.
ఉద్దవడి. అత్తంతము.
ఉద్దానము. సం. కట్టు; మరపుట.
ఉద్దాముడు. వరుణుడు. విణ. కట్టులేని
నాడు; స్వతంత్రుడు. [బుషి.
ఉద్దాలకుడు. సం. శ్రుతిప్రసిద్ధిగల ఒక
ఉద్దాలము. సం. విరిగి
ఉద్దాలు. బ. చెప్పలు.
ఉద్ది. జత; గూడలు మొదలగువానితో
జల్లు నీళ్లు పాతెడుకాలువ మొదట
పచ్చికపెళ్లలు మొదలగువానిచే నేర్పట
పఠడినమిట్ట; సస్యవిశేషము. విణ.
సమానము. బ. ధాన్యవిశేషము.
ఉద్దింపు. స.క్రి. జతపఱచు; పోలు.
ఉద్దికాడు. జతయైనవాడు; చెలికాడు.
ఉద్దితము. సం. విణ. కట్టబడినది.
ఉద్దివము. సం. పట్టపగలు.
ఉద్దియ. యత్నము.
ఉద్దిష్టము. సం. విణ. ఉద్దేశింపబడినది.
ఉద్దిడు. ఉద్దికాడు. [గించునది.
ఉద్దిపకము. సం. కొండచీపు. విణ. తెలి
ఉద్దిపనము. సం. వెలుఁగట; విభావ
భేదము. (ఆలంబనగుణము మొ)
ఉద్దిపితము. స. విణ. తెలిగింపబడినది.
ఉద్దెనించు. స.క్రి. ఉద్దేశించు, గుఱిండు;
అనుకొను.
ఉద్దేశము. సం. గుఱి; ఎత్తైన ప్రదేశము;
అభిప్రాయము
ఉద్దేశించు. సం. స.క్రి. గుఱించు.
ఉద్దేశ్యము. సం. విణ. గుఱింపబడినది.
ఉద్ద్యోతించు. సం. అ. క్రి. ప్రకాశించు,
వెలుగు.
ఉద్ద్యానము. సం. ఈడబోక.
ఉద్ద్యుతము. సం. విణ. ఈడబోయినది.
ఉద్దతము. సం. విణ. గర్వించినది.
ఉద్దతి. సం. గర్వము.
ఉద్దతుడు. సం. విణ. దుడుకువాడు;
అసహనశీలుడు.
ఉద్దరణము. సం. పైకలించుట; మోడ
కత్తుట; వాంతియై త్తిన ఆననము.

ఉద్దరణి. సం. ఉద్దరిణి.
ఉద్దరించు. సం. స.క్రి. పెల్లగించు;
మోడికత్తు; గట్టెక్కించు.
ఉద్దరిణి. ఆచమనాదులయందు ప
యోగించు లోహపాత్ర (గరిటె)
విశేషము.
ఉద్దర్త. సం. విణ. ఉద్దరించువాడు.
ఉద్దర్షము. సం. వివాహాది-ఉత్సవము;
పండుగ.
ఉద్దవము. సం. పండుగ; యజ్ఞపహ్ని.
ఉద్దవుడు. సం. శ్రీకృష్ణుని మంత్ర.
ఉద్దానము. సం. ప్రాయశ్చ.
ఉద్దారకుడు. సం. విణ. ఉద్దరించువాడు
ఉద్దారణము. సం. ఉద్దరించుట.
ఉద్దారము. సం. ఉద్దరువు; పైకెత్తుట;
లేవనెత్తుట.
ఉద్దరము. సం. విణ. దుర్దరము, బరువై
నది; దట్టమైనది; నిలకడైనది.
ఉద్దూతము. సం. మోడికి కదలింప
బడినది.
ఉద్దృతము. సం. విణ. పైకెత్తబడినది;
చేదబడినది; పెల్లగించబడినది; అనుభ
వించి విడువబడినది.
ఉద్దృతి. సం. గర్వము; పైకెత్తుట.
ఉద్దృతుడు. సం. పాలిమేరవిభమును
సామంతులవలనవిని దాని అనుభవాదుల
నెఱిగి యా పాలిమేర నేర్పాటుచేసిన
వాడు. విణ. పైకెత్తబడినవాడు.
ఉద్భుద్ధము. సం. విణ. తలఁపునకు వచ్చి
నది; మేల్కొనినది; వికసించినది.
ఉద్భృతకుడు. సం. విణ. తలఁపునకు
దెచ్చువాడు; మేలుకొలుపువాడు.
ఉద్భృతము. సం. తలఁపునకు దెచ్చుట;
మేలుకొలుపుట. [వికాసము.
ఉద్భృతము. సం. తలఁపు; మేలుకొలు;
ఉద్భుటము. సం. తాఁబేలు విణ. అధికము
ఉద్భుటుడు. సం. సూర్యుడు, విణ. అధి
కుడు.
ఉద్భవము. సం. పుట్టుక, కలుగుట.
ఉద్భవించు } సం. అ. క్రి. పుట్టు, కలుగు.
ఉద్భవిల్లు }

ఉద్బాసితము. సం. విణ. ప్రకాశితము, వెలిగింపఁబడినది.

ఉద్బిజ్జము. సం. విణ. భూమినిభేదించు కొని పుట్టునట్టివృక్షలతాదికము; మొలక

ఉద్బిత్తు } సం. విణ. ఉద్బిజ్జము.

ఉద్బిదము } సం. విణ. విరిసినది.

ఉద్బాసితము. సం. విణ. పుట్టినది; పొడవైనది.

ఉద్బేదము. సం. ఎగవచ్చుట; పుట్టుక.

ఉద్భృమము. సం. ఉబ్బించుట; ఉద్భవ భాగమునుకదలించుట; అవ్యవస్థితచిత్తత; చమత్కారము; అద్భుతము; మీఁద తిరుగుట.

ఉద్బాంతము. సం. విణ. తిగుగుడుపడినది

ఉద్భృతము. సం. విణ. యత్నించినది; పైకెత్తఁబడినది.

ఉద్భృతి. సం. యత్నము, కడఁక.

ఉద్భృతుడు. సం. విణ. పురుషార్థముల యందిచ్చుగలవాఁడు.

ఉద్భవము. సం. ఉద్భృతి. [కడఁగు.

ఉద్భవించు. సం. అ.క్రి. యత్నించు,

ఉద్భావము. సం. సర్వసాధారణమైన

రాజననము; ప్రయోజనము; వెడలుట

ఉద్భావనము. సం. వెడలించుట.

ఉద్భృక్తము. సం. విణ. ఉద్భృగించినది.

ఉద్భృగము. సం. యత్నము, కడఁక;

ఉత్సాహము; పెత్తనము.

ఉద్భృగి. సం. విణ. ఉద్భృగము కల

వాఁడు; అధికారి. [కడఁగు.

ఉద్భృగించు. సం. అ.క్రి. ఉద్భృమించు,

ఉద్భృగిజనము. సం. ఉద్భృగులు,

ఉద్భృగముచేయువాగు.

ఉద్భృతిరించు. సం. అ.క్రి. ప్రకాశించు.

ఉద్భృతితము. సం. విణ. ప్రకాశితము.

ఉద్భంగము. సం. అంతరమున నిలుచు

వస్తువు.

ఉద్భ్రము. సం. నీరుపిల్లి.

ఉద్భ్రక్తము. సం. విణ. ఉద్భ్రేకించినది.

ఉద్భ్రేకము. సం. ఉజ్జ్వలభావము; అతి

శయము. [అతిశయించు; రేకెత్తు.

ఉద్భ్రేకించు. సం. అ.క్రి. విజృంభించు;

ఉద్భ్రతనము. సం. ఎగయుట; నలుగు పిండి; రాయిడి. విణ. అతిక్రమించిన నడతగలది.

ఉద్భ్రహ. సం. కూతురు.

ఉద్భ్రహనము. సం. ఎగఁబట్టుట.

ఉద్భ్రహించు. సం. స.క్రి. ఎగఁబట్టు; మోచు

ఉద్భ్రహుడు. సం. కొడుకు. విణ. పైకెత్తు

వాఁడు.

ఉద్భాంతము. సం. మదముతేని యేనుగు.

విణ. క్రక్కఁబడినది; భేదించుకొని

వెలికుటికనది. [చుట.

ఉద్భావనము. సం. తొలఁగించుట; వధిం

ఉద్భావనము. సం. పెండ్లాడుట; ఉత్తంఠ

ఉద్భావము. సం. పెండ్లి.

ఉద్భాహి. సం. రజ్జువు, త్రాడు.

ఉద్భిగ్గుము. సం. ఉద్భిగము. విణ. వ్యవ

స్థతప్పినది; వెలుపునొందినది.

ఉద్భిక్షణము. సం. మీఁదచూచుట.

ఉద్భృత్తము. సం. విణ. గర్వించినది.

ఉద్భృత్తి. సం. ఉద్భృతి, గర్వము.

ఉద్భిగము. సం. కలఁత, పీడ; పోక

కాయ; వెలుపు; ఉద్భృమము.

ఉద్భిగిల్లు. సం. అ.క్రి. భీతిల్లు, వెలుచు.

ఉద్భిజనము. సం. వెలుపు; కలఁత

ఉద్భిజితము. సం. విణ. వెలుపింపఁబడి

నది; కలఁతపెట్టఁబడినది.

ఉద్భిలము. సం. విణ. అగ్గలము.

ఉద్భిష్టనము. సం. చుట్టుకొనుట.

ఉద్భిష్టతము. సం. విణ. చుట్టుకొనఁబడినది

ఉద్భానము. సం. పొయ్యి.

ఉనికి. ఉండుట; స్థితి; స్థావరము.

ఉనికిపట్టు. ఇల్లు.

ఉనుకువ. ఉనికి; నివాసము.

ఉనుచు. ప్రే. ఉండఁజేయు, ఉంచు.

ఉనువరి. విణ. స్వతంత్రుఁడు.

ఉన్ని. ఉండుట, ఉనికి.

ఉన్నతము. సం. విణ. పొడవైనది.

ఉన్నతి. సం. ఔన్నత్యము, పొడుగు.

ఉన్నమనము. సం. పైకెత్తుట.

ఉన్నమితము. సం. విణ. పైకెత్తఁబడినది.

ఉన్నయము. సం. పైకెత్తుట.

ఉన్నరూపు. యథార్థము. [వాడు.
 ఉన్నవాడు. విణ. ఆన్యఃడు; ఉండిన
 ఉన్నాయము. సం. వైకత్తుట.
 ఉన్నాహము. సం. పుల్లనీళ్లు.
 ఉన్ని. గొట్టెబొచ్చు.
 ఉన్నిద్రము. సం. విణ. మేలుకొన్నది;
 వికసించినది. [అని).
 ఉన్నె. ఉండునె, ఉన్నే (చేయకున్నె
 ఉన్నంధనము సం. కదలించుట; చంపుట.
 ఉన్నంధము. సం. చంపుట; చిలుకుట.
 ఉన్నంధితము. సం. విణ. కదలించబడినది
 ఉన్నత్తము. సం. ఉన్నెత్త. వి.
 వెట్టెత్తినది.
 ఉన్నత్తుడు. సం. విణ. వెట్టివాడు.
 ఉన్నదితుడు } సం. విణ. ఉన్నాదము
 ఉన్నదిస్తువు } పట్టివాడు, వెట్టివాడు
 ఉన్నని. సం. ప్రపంచమును సాక్షిమా, తు
 డుగానుండి చూచుచు సంకల్పమునన్నా
 లించుటచేత కేర్పడెడియోగుల యవస్థ
 లలో నొకటి. [వాడు
 ఉన్ననుడు. సం. విణ. ఉత్కంఠకల
 ఉన్నాధము. సం. బోను; గాలము; వధము.
 ఉన్నాధుడు. సం. వధించువాడు.
 ఉన్నాదకుడు. సం. విణ. ఉన్నదితుడు.
 ఉన్నాదనము. సం. ఒక మన్నభవాణము;
 ఉన్నాదము గలిగించుట విణ. ఉన్నా
 దము గలిగించునది.
 ఉన్నాదము. సం. పిచ్చి, వెట్టితనము.
 ఉన్నానము. సం. తులామానము, తూనిక
 ఉన్నార్గము. సం. చెడ్డనడక, తప్పుత్రోవ.
 ఉన్నితము. సం. విణ. కొలువబడినది;
 తూచబడినది.
 ఉన్నితము. సం. విణ. విరిసినది.
 ఉన్నిలనము. సం. వికసించుట; విరియుట;
 కన్ను తెఱచుట.
 ఉన్నిలితము. సం. విణ. విరిసినది.
 ఉన్నుఖము. సం. విణ. మీడుచూచునది.
 ఉన్నుఖుడు. సం. విణ. తలయెత్తుకొని
 వాడు.
 ఉన్నుద్రము. సం. విణ. విరిసినది.
 ఉన్నూలము. సం. విణ. కేరు తెగినది;
 అడుగుతోచెడినది.

ఉన్నూలించు. సం. స. క్రి. పెల్లగించు.
 ఉన్నూలితము. సం. విణ. పెల్లగింపబడి
 నది; అడుగుతోచెడినది.
 ఉన్నేషము. సం. వికాసము, గెలిచి;
 కన్నువిచ్చుట [దాదైనది.
 ఉపకరణము. సం. స. మీపము. విణ.
 ఉపకరణము. సం. కొఱముట్టు, సాధనము.
 ఉపరించు. సం. అ. క్రి. ఒడవు, ఉప
 యుక్తమగు. [మేలుచేయువాడు
 ఉపకర్త. సం. విణ. ఉపకరించువాడు,
 ఉపకారము. సం. మేలు; చెదరినపువ్వుమొ
 ఉపకారి. సం. విణ. ఉపకర్త.
 ఉపకారిక. సం. డేరా; ఉప్పొంగు; ఉప్ప
 రిగ; ఉపకారము చేసెడు స్త్రీ.
 ఉపకార్య. సం. డేరా; ఉప్పరిగ. విణ.
 ఉపకరింపదగినది,
 ఉపకుంచిక. సం. చిట్టెలకి; నల్లజలకలు
 ఉపకుర్వాణుడు. సం. స్నాతకే యైన
 బ్రహ్మచారి.
 ఉపకుల్య. సం. పిప్పలి.
 ఉపకృతము. సం. ప్రయోజనము. విణ.
 ఉపకరింపబడినది.
 ఉపకృతి. సం. ఉపకారము, మేలు.
 ఉపక్రమము. సం. మొదలు పెట్టుట;
 చికిత్స; మంత్రులు మొదలగువారిని పరీ
 షీంచుట; విక్రమము.
 ఉపక్రమించు. సం. స. క్రి. ప్రారంభించు.
 ఉపక్రోశము. సం. నింద, దూఱు.
 ఉపక్షమించు. సం. స. క్రి. ఓర్పు.
 ఉపగతము. సం. విణ. అంగీకరింపబడినది.
 ఉపగతి. సం. ప్రాప్తి, పొందు.
 ఉపగమము. సం. అంగీకారము; సమీ
 పి. చుట. [నది; దాచబడినది.
 ఉపగూఢము. సం. విణ. కాగిలింపబడి
 ఉపగూహనము. సం. కాగిలింత; దాచుట
 ఉపగ్రహము. సం. అనుకూలించుట; ఉప
 యోగము; చెఱబడ్డది; చెఱ;
 నూర్వాది గ్రహణము.
 ఉపగ్రాహ్యము. సం. కానుక. [ప్రాపు.
 ఉపమము. సం. సమీపాశ్రయము,
 ఉపచయము. సం. పొడవు; వృద్ధి.

ఉపచరము. సం. వెద, గోమహిష్యాది
గర్భధారణము
ఉపచరించు. సం. స. క్రి. సన్మానించు;
సేవించు. [వాడు.
ఉపచరితుడు. సం. విణ సేవింపఁబడిన
ఉపచార్యము. సం. యాగాగ్నియందు
ఉపయోగింపఁదగిన పేరు.
ఉపచారము. సం. సమ్మానము; సేవ;
ఊడిగము; ఉపకారము; లంచము,
వాడుక. (పంచోపచారములు—గంధము,
పుష్పము, ధూపము, దీపము, నైవే
ద్యము, పక్షాంతరమున—స్నానము,
పూజ, నైవేద్యము, ప్రదక్షిణము, నమ
స్కారము. షోడశోపచారములు—
ఆవాహనము, ఆసనము, పాద్యము,
అర్ఘ్యము, ఆచమనీయము, అభిషేకము,
వస్త్రము, యజ్ఞోపవీతము, గంధము,
పుష్పము, ధూపము, దీపము, నైవేద్యము,
తాంబూలము, ప్రదక్షిణము, నమస్కా
రము. అష్టాదశోపచారములు—ఆసనము,
స్నానము మొ. చతుష్పత్యుపచార
ములు—ఆసనము, సుగంధ
తైలాభ్యంగము మొ.
ఉపచితము సం. విణ. కాలినది; కూడఁ
బెట్టినది; వర్ణిల్లినది.
ఉపచిత్ర. సం. ఎలుక జీడిగ. [చువాడు
ఉపజాపకుడు సం. విణ. భేదముపుట్టిం
ఉపజాపము. సం. భేదోపాయము.
ఉపజిహ్వాక. సం. కొండనాలుక.
ఉపజీవి. సం. విణ. ఒకరిననుసరించి
జీవించువాడు. [జీవించు
ఉపజీవిండు సం. అ. క్రి. ఒకరిననుసరించి
ఉపజీవిక. సం. జీవనోపాయము.
ఉపజీవికత్వము. సం. విణ. జీవనము;
జీవనాధారము.
ఉపజ్ఞ. సం. ఉపదేశములేక తనంతట
మొదట పుట్టెడు జ్ఞానము.
ఉపతప్త. సం. రోగము.
ఉపతాపము. సం. సంతాపము, వీర;
రోగము; తొందర.
ఉపతాయి. వి. మల్లవిజ్ఞానము.
ఉపత్యక్త. సం. పర్వతసమీపభూమి.

ఉపద. సం. కానుక.
ఉపదంశము. సం. ఊరుగాయ; కొలుకు
రోగము. [కొనువాడు.
ఉపదర్శకుడు సం. తప్పనడవక చూచు
ఉపదర్శనము. సం. పెత్తనముచేయుట;
ఉపద్రప్త్యత్వము. [వాడు; ఉపద్రప్త
ఉపదర్శి. సం. విణ. పెత్తనము చేయు
ఉపదానము. సం. అరణ్యము; కానుక.
ఉపదిష్టము. సం. విణ. ఉపదేశింపఁబడినది
ఉపదేశకుడు. సం. విణ. ఉపదేశించు
వాడు.
ఉపదేశమగు. సం. అ. క్రి. బోధనయగు.
ఉపదేశము. సం. హితవచనము; ఆజ్ఞ.
ఉపదేశించు. సం. స. క్రి. ఉపదేశము
చేయు; పన్ను.
ఉపదేష్ట. సం. విణ. ఉపదేశకుడు.
ఉపదేహిక. సం. చెదపురుగు.
ఉపద్రవము. సం. విష్టవము, హాపడి; విపత్తు
ఉపద్రప్త. సం. కార్యముల విచారించు
కొనువాడు; యజ్ఞమునందలి ఋత్విగ్య
జమానాదుల గణానోపములు గమనించు
వాడు; సాక్షి.
ఉపధ. సం. ధర్మార్థకామములచేతి మంత్ర
మొదలగువారి చిత్తమును పరీక్షించుట.
వ్యా. కడపటి యక్షరమునకు ముందటి
యక్షరము; కానుక; తలగడ.
ఉపధర్మము సం. పాపండధర్మము.
ఉపధానము. సం. తలగడ; విషము;
స్నేహము. [పాటు.
ఉపధావించు. సం. అ. క్రి. ప్రధావించు,
ఉపది సం. కపటము; బండికల్లు.
ఉపధూపితము. సం. సమీపించిన అస్త
మయము. విణ. చావుసమీపించినది;
ధూపమువేయఁబడినది.
ఉపశతము. సం. విణ. కదిసినది.
ఉపనయనము } సం. వడుగు; సమీప
ఉపన(నా)యము } మునకు తీసికొని
పోవుట.
ఉపనాహము. సం. తంతిచుట్టెడుబిరడ;
పుంటిమీద పూసెడు మందు.
ఉపనిధి. సం. చెప్పక చూపక యుంచిన
యిల్లడ, వాడిక; దాచఁబెట్టినసాము.

ఉపనిషత్తు. సు. బ్రహ్మవిద్య, బ్రహ్మ
కారవృత్తి; ఈశానాస్వాది వేదాంతము
వేదాంతగ్రంథము; ధర్మము; ఏకాంతము.
ఉపనిష్క్రమ్యురము. సం. ఉక్కిరము.
ఉపనితుడు. సం. విణ. వడ్డుగైనవాడు;
సమాపమునకు తీసికొనిపోబడినవాడు.
ఉపన్యసింఁచు. సం. స క్రి. ఉనుచు;
ఉపన్యాసముచేయు.
ఉపన్యాసము. సం. ఏదేని ఒక విషయ
మును ఎత్తి విస్తరించి చెప్పట.
ఉపపట్టణము. సం. పేట.
ఉపపతి. సం. జారుడు; అంతుమగడు;
శృంగార నాయకులలో ఒకడు.
ఉపపత్తి. సం. కలిమి; అంతము; అర్హత;
కారణము; దృష్టాంతము; పుట్టుక;
వృత్తాంతము; అనుకూలత. [పుట్టినది
ఉపపన్నము సం. విణ. ఉపపత్తిగలది
ఉపపాదకము సం. విణ. కలిగించునది.
ఉపపాదనము సం. కలిగించుట.
ఉపపాదితము. సం. విణ. కలిగింపబడినది
ఉపప్లవము. సం. ఉత్పాతము; ఉపద్ర
వము; రాహువు; గ్రహణము.
ఉపబర్హము. సం. ఉపధానము, తలగడ.
ఉపబృంహణము సం. చక్కగా పెరు
గుట, సమృద్ధి.
ఉపబృంహితము. సం. విణ. చక్కగా
పెరిగినది, సంవర్ధితము. [బడినది.
ఉపభుక్తము. సం. విణ. అనుభవింపఁ
ఉపబృత్తు. సం. ఒక స్రుక్కు.
ఉపభోగము. సం. సుఖదుఃఖముల అను
భవము. [దగినది.
ఉపభోగ్యము సం. విణ. అనుభవింపఁ
ఉపమ. ఉపాయము. సం. పోలిక; ఒక
అర్థాలంకారము; పోల్పడగిన చంద్రాది
విణ. పదాంతమున సమానము.
ఉపమరి. విణ. ఉపాయకాలి.
ఉపమాత సం. దాది. విణ. ఉపమానము
చెప్పేడివాడు. [చంద్రాది.
ఉపమానము. సం. పోలిక, పోల్పడగిన
ఉపమింఁచు. సం. స. క్రి. పోల్పు.
ఉపమితము. సం. విణ. పోల్పబడినది.

ఉపమితి. సం. ఉపమానము, పోలిక.
ఉపమేయము. సం. పోలికయందలి విష
యము. విణ. పోల్పడగినది.
ఉపయమము. సం. వివాహము.
ఉపయాచితకము. సం. అభిప్రసేద్ధికై దేవ
తలకీయ(బడెడిద్రవ్యము, మొక్కుబడి.
ఉపయామము. సం. పెండ్లి.
ఉపయుక్తము. సం. విణ. ఒదవుబడియైనది
ఉపయోగము. సం. ఒదవుబడి.
ఉపయోగించు సం. అ. క్రి. ఒదవు, ఉప
యోగపఱచు; ఆహారముగాఁగొను.
ఉపరంధ్రము. సం. తొలకు.
ఉపరక్తుడు. సం. విణ. రాహువుచేపట్టఁ
బడిన చంద్రుడు లేక సూర్యుడు;
వ్యసనార్థుడు.
ఉపరక్షణము. సం. బెత్తుములవారు
సందడిలేక తొలగించుట; శిబిరక్ష
ణముకొనుట చుట్టుపెట్టిన వెలుగుము.
ఉపరతము. సం. విణ. ఉడిగినది.
ఉపరతి. సం. ఉడుకువ; పురుషాయితము
ఉపరద్య. సం. పుంతదారి, కాలిదారి.
ఉపరాగము. సం. గ్రహణము; అన్యాయము;
గ్రహకల్లాలము; వ్యసనము.
ఉపరామము. సం. ఉడుకువ.
ఉపరుద్ధము. సం. విణ. అడ్డగింపబడినది.
ఉపరోధము. సం. అవరోధము, అడ్డగింత.
ఉపరోధించు. సం. స. క్రి. అడ్డగించు.
ఉపల. సం. కల్పపుగుండు; పొత్రము;
మొరపతాయి.
ఉపలంభము. సం. అనుభవము.
ఉపలక్షణము సం. ఒకటినుద్దేశించి చెప్పి
నది సామాన్య ధర్మముచేత తదితర స్థల
ములయందును ప్రపర్తించుట. విణ. అది
గలది. [తెలియబడినది.
ఉపలబ్ధము. సం. విణ. పొందబడినది;
ఉపలబ్ధి. సం. బుద్ధి, తెలివి; ప్రాప్తి,
పొందు.
ఉపలభ. సం. బుద్ధి.
ఉపలము. సం. తొయి; రత్నము; పిడుక.
ఉపలాలనము. సం. బుజ్జగించుట.
ఉపలాలింఁచు. సం. స. క్రి. బుజ్జగించు.

ఉపలాలితము. సం. విణ. బుజ్జగింపఁ
బడినది.

ఉపలంగము. సం. ఉపద్రవము

ఉపత్తిప్రము. సం. విణ. ఆలుకఁబడినది.

ఉపలేపనము. సం. ఆలుకుట.

ఉపవడము. మేలుకొనుట.

ఉపవనము. సం. తోట.

ఉపవర్తనము. సం. దేశము, విలాతి;

ఇరువది ముప్పది యూళ్లు గల పరగణా

ఉపవనధము. సం. గ్రామము; గృహము.

ఉపవనించు. సం. ఆ. క్రి. పస్తుండు

ఉపవస్తము. సం. ఉపవాసము. విణ.

ఉపవసించినది.

ఉపవాసము. సం. పస్తు; ఒంటిపూట

భోజనము చేసినదినము; సమీపమున

నుండుట, దేవతాసాన్నిధ్యము.

ఉపవాక్యము. సం. రాజెక్కెడి ఏనుగు.

ఉపవిష. సం. ఆతివసన.

ఉపవిష్ట్రుడు. సం. విణ. కూర్చుండినవాడు

ఉపవీతము. సం. సస్యముగా నేసికొనిన

(ఎడమభుజము మీఁదుగా కుడి పార్శ్వ

మున ప్రేరితు) జండము.

ఉపవేశనము. సం. కూర్చుండఁబెట్టుట.

ఉపవేశము. సం. కూర్చుండుట.

ఉపశమము. సం. అడఁగుట; ఓర్పు.

ఉపశమించు } సం. ఆ. క్రి. అడఁగు;

ఉపశమిల్లు } ఓర్పు.

ఉపశయము. సం. మాటు, వలయొడ్డి

యా చెంత తాను దాగి యుండుటకై

త్రవ్విన పల్లము. [మాలపల్లె?

ఉపశాంతిము. సం. గ్రామము చేరువనేల;

ఉపశాంతి. సం. అడఁగుట; ఓర్పు.

ఉపశాయము. సం. వరుస; కావలినారు

వరుసక్రమమున పండుకొనుట.

ఉపశోభితము. సం. విణ. ప్రకాశించినది.

ఉపశ్రుతము. సం. విణ. సమ్మతించఁబడి

నది, ఒడఁబడినది.

ఉపశ్రుతి. సం. తమ భాషను పుడు

డబ్బాటుగఁ గలిగెడి శుభాశుభ సూచక

మగు అన్యసంభాషణ శ్రవణము; ఒడఁ

బాటు.

ఉపసంపన్నము. సం. విణ. యజ్ఞార్థముచంపఁ

బడిన పశువు మొ||; నీళ్లుపోసి వండినది.

ఉపసంవ్యానము. సం. కట్టుబట్ట.

ఉపసంహరించు. సం. స. క్రి. మరలించు;

సంహరించు.

[హారము.

ఉపసంహరము. సం. మరలించుట; సం

ఉపసరము. సం. ఉపచరము.

ఉపసర్గము. సం. (క్రియార్థమున)

ప్రపర మొ||; ఉత్పాతము; ఒకానొక

కోగము. [మైన దాని తరువాతిది.

ఉపసర్జనము. సం. అప్రధానము, ప్రధాన

ఉపసర్పణము. సం. ఆశ్రయము, ప్రాపు.

ఉపసర్పించు. సం. స. క్రి. ఆశ్రయించు,

ప్రాపుకొను.

ఉపసర్వ. సం. తొలిమాలాపు.

ఉపసూర్యకము. సం. గాలిగుడి, సూర్య

పరివేషము.

ఉపస్కరము. సం. సంభారము.

ఉపస్తము. సం. స్త్రీ పురుషుల రహస్యా

వయవము.

ఉపస్తానము. సం. చేరిక; సేవ.

ఉపస్తతము. సం. విణ. చేరినది.

ఉపస్తతి. సం. చేరిక; తోచుట.

ఉపస్పర్శము. సం. ఆచమనము;

స్నానము; స్పర్శము.

ఉపహతము. సం. విణ. ఉపద్రవము

నొందినది; నాశమునొందినది.

ఉపహతి. సం. ఉపద్రవము; నాశము.

ఉపహరము. సం. కానుక.

ఉపహితము. సం. విణ. ఉంచఁబడినది.

ఉపహ్వరము. సం. ఏకాంతము; సమీపము

ఉపాంగము. సం. సుతి పోగెడి తిత్తి;

మీమాంస మొ. (బ. పురాణము, ధర్మ

కాస్త్రము, మీమాంస, న్యాయ

కాస్త్రము.)

ఉపాంతము. సం. సమీపము; మూల.

విణ. సమీపించినది.

ఉపాంశు. సం. అవ్య. ఏకాంతము.

ఉపాంశువు. సం. పెదపులు కదలికదల

కుండు రీతిని వినఁబడి వినఁబడకుండు

నట్లు చేయు జపము; రహస్యము.

ఉపాకరణము } సం. సంస్కార పూర్వము
ఉపాకర్తము } క ము గా వే ద ము ను
గ్రహించుట.
ఉపాకృతము. సం. యజ్ఞమునందు ఆభి
మంత్రించి చంపబడిన పశువు. విణ.
కుదియింపబడినది.
ఉపాఖ్యానము. సం. ఇతిహాసము.
ఉపాగతము. సం. విణ. పొందబడినది ;
వచ్చినది. [అపహరింపబడినది.
ఉపాత్తము. సం. విణ. పొందబడినది ;
ఉపాత్మయము. సం. ఆతిక్రమణము ;
తుటారము.
ఉపాదానము. సం. ఉంచుట; ధరించుట;
కప్పట; ప్రధానకారణము.
ఉపాధి. సం. ధర్మవిచారము; కపటము;
కుటుంబమునందు మిక్కిలి యాశ గల
వాడు; విశేషణము; కుటుంబ పోష
ణము; శరీరము (ఆవిద్యోపాధి, మాయో
పాధి). [చేసెడు ఆడుది
ఉపాధ్యాయ. సం. ఉపాధ్యాయత్వము
ఉపాధ్యాయాని. సం. ఉపాధ్యాయుని
పేర్లము. [ధ్యాయాని.
ఉపాధ్యాయి. సం. ఉపాధ్యాయ; ఉపా
ఉపాధ్యాయుడు. సం. నేదమును చది
వించువాడు; చదువు చెప్పవారు.
ఉపాసహము. సం. పాదరత్న. రూ
ఉపాసత్తు.
ఉపాయనము. సం. కానుక.
ఉపాయము. సం. నేర్పు; వెరవు;
సాధనము; పొందు. [బ. చతురుపాయ
ములు—సామము, దానము, భేదము,
దండము. (నాయకుడు నాయక యెడ
ఉపయోగించెడు) అలుపాయములు—
సామము; దానము, భేదము, సతి,
ఉపేక్ష, రసాంతరము. సప్రోపాయ
ములు—మాయ, ఉపేక్ష, ఇంద్రజాల
ము, వై చతురుపాయములు.]
ఉపార్జనము. సం. సంపాదనము, గడన.
ఉపార్జించు. సం. స. క్రి. సంపాదించు,
గడించు.
ఉపార్జితము. సం. విణ. గడింపబడినది.
ఉపాలంభనము. సం. దూషించుట.

ఉపాలంభము. సం. దూషణముతోఁ
గూడిన హాస్యము; మగ్గుముదూటి పాట
నాడుట. [దూటిపాటనాడు.
ఉపాలంభించు. సం. స. క్రి. మర్మము
ఉపాలబ్ధము. సం. విణ. మర్మముదూటి
పాటనాడబడినది.
ఉపావృత్తము. సం. విణ. శ్రమపరిహారా
ర్థము పలు మా అు నేలబ్రాగ్గాడినది
(గుఱ్ఱము). [కటాలు?
ఉపాశ్రయము. సం. ప్రాపు; ఆనికి; కట
ఉపాశ్రయించు. సం. స. క్రి. ఆశ్ర
యించు; నేవించు [బడినది.
ఉపాశ్రితము. సం. విణ. ఆశ్రయింప
ఉపాసంధము సం. అమ్మలపాది.
ఉపాసకుడు. సం. విణ. నేపకుడు.
ఉపాసన. సం. శరాభ్యాసము; పీట;
భక్తి, నేవ, కొలువు. [నేవించుట.
ఉపాసనము. సం. ఉపాసన, నేవ;
ఉపాసము. ఉపవాసము.
ఉపానించు. సం. స. క్రి. నేవించు, కొలుచు.
ఉపానిత. సం. విణ. ఉపాసించువాడు.
ఉపానితుడు. సం. విణ. ఉపాసింప
బడినవాడు. [కూర్చున్న వాడు.
ఉపాసీనుడు. సం. విణ. సమీపమున
ఉపాస్తి. సం. ఉపాసన, నేవ.
ఉపాస్యుడు. సం. విణ. ఉపాసింపదగిన
వాడు. [తాపతము. విణ. ఆరోపితము.
ఉపాహితము. సం. తోకచిచ్చు, అగ్నుర్ని
ఉపాహృతము. సం. విణ. గ్రహింపబడి
నది; పట్టువడినది.
ఉపేంద్రుడు. సం. క్రీ. కృష్ణుడు,
విష్ణువు; వామన భగవానుడు.
ఉపేక్ష. సం. అశ్రద్ధ, ఒప్పరికము; తగు
లమి, ఒక చిత్తేశుద్ధి సాధనము.
ఉపేక్షకుడు. సం. విణ. ఒప్పరికించువాడు
ఉపేక్షించు. సం. స. క్రి. ఒప్పరికించు.
ఉపేక్షితుడు. సం. విణ. ఉపేక్షింపబడిన
వాడు. [వాడు; సమీపించువాడు.
ఉపేత. సం. విణ. ఉపాయములు పన్ను
ఉపేతము. సం. విణ. కూడుకొనినది.
ఉపాదక(కి). సం. దుంపబచ్చల్లి.

ఉపోద్ఘాతము. సం. ఉదాహరణము; భూమిక, సీతక.

ఉపోషణము. సం. ఉపవాసము.

ఉపోషితుడు. సం. విణ. పస్తున్నవాడు.

ఉపోష్యము. సం. విణ. పస్తుండదగినది.

ఉప్తము. సం. విణ. విత్తబడినది (నేల).

ఉప్త. సం. విత్తుట. వెడపెట్టుట.

ఉప్సత. ఓర్వలేనితనముచేత ఆడిపోసికొనుట.

ఉప్సతియే. స. క్రి. ఓర్వలేనితనముచేత ఆడిపోసికొను.

ఉప్సతిల్లు. అ. క్రి. పుట్టు, ఉత్పత్తియగు.

ఉప్సదనము. ఉప్సన.

ఉప్సన. లావణ్యము, ఒకరసము.

ఉప్సనబట్టెలు. బ. బాలక్రీడావిశేషము.

ఉప్సయనము. యుద్ధప్రయాణమునకై చేయుబస. [కడు ఖనకజాతి.

ఉప్సర. శ్రవ్యయు గోడలుపెట్టియు బ్రతి ఉప్సరగుడి. ఎత్తయిన పతాక.

ఉప్సరది. ఉప్సరజాతి (ఖనక) స్త్రీ.

ఉప్సరము. ఆకాశము; మీడు, ఉపరి.

ఉప్సరవట్టము. ఎత్తయినగుడి.

ఉప్సరవాడు. ఉప్సరి, ఖనకుడు.

ఉప్సరి. ఖనకుడు, ఉప్సర జాతివాడు; కూడ స్త్రీ పురుషులకు రాక్షస వివాహము వలన బుట్టినవాడు.

ఉప్సరియే. స. క్రి. చుల్లయుద్ధ క్రియా విశేషము.

ఉప్సరిగ(గె). మిదైమీడికట్టడము, మేడ.

ఉప్సలము. ఉప్సతయారుచేయుస్థలము; ఉప్సళము. [నడుము.

ఉప్సలవాయ. బొట్టన జొట్టన ప్రశ్న ఉప్సలి. కీడు, ఆపద.

ఉప్సవడము. ఉపవడము.

ఉప్సళము. ఉప్సపండెడు నేల; ఉప్స రానులుండెడి చోటు.

ఉప్సళియే. స. క్రి. ఉప్సరించు.

ఉప్స. కుండలి; మాక్రిక ఫలము.

ఉప్సడి. విణ. ఉప్సలేనిది, అలవణము.

ఉప్సరింత. జ్యోతిష్మతి.

ఉప్సళ్లు. ఉప్సడు.

ఉప్స. లవణము. స. క్రి. ఆవిరిపోక యుడికించు. [మాంసఖండము.

ఉప్సగండ. ఉప్సరాచి యెండబెట్టిన ఉప్సగడలి. లవణసముద్రము.

ఉప్సగాయ. ఊరుగాయ.

ఉప్సగుండము. బాలక్రీడావిశేషము.

ఉప్సజేప. ఒక చేప; ఉప్సరాచి ఎండబెట్టిన మత్స్యము.

ఉప్సబట్ట. తనంతటఉప్సపండెడు నేల.

ఉప్సడు. ఉప్సిళ్ళు. (ఉప్సడుబియ్యము)

ఉప్సనిళ్ళు. బ. లవణోదకము.

ఉప్సనేల } ఉప్స పండెడు నేల.

ఉప్సపట్ట } ఉప్స పండెడు నేల.

ఉప్సమడి. ఉప్స పండించెడు మడి.

ఉప్సమళ్ళు. బ. ఉప్స పండించుటకు కట్టినమళ్ళు. [తోడెడు శేపులు.

ఉప్సరేవులు. బ. ఉప్సమళ్ళకు నీళ్ళు

ఉప్సవాము. ఉప్సపంటపండెడుచోటు.

ఉప్ససంద్రము. లవణసంద్రము.

ఉప్సన. సముద్రోల్పణము; విజృంభణము.

ఉప్సంగు. అ. క్రి. మిక్కిలి సంతోషించు;

మిక్కిలి యులుకు; విజృంభించు.

ఉబలాటము. జాలి; మిక్కిలి, యభిలాషము; వేడుక.

ఉబుకు. పొంగుట. అ. క్రి. పొంగు.

ఉబుసు. పనిలేని కాలము; వృత్తాంతము.

ఉబ్బ. ఉక్కు, ఉష్ణము.

ఉబ్బకము. ఆధిక్యము; ఉత్సాహము.

ఉబ్బడగు. అ. క్రి. తక్కువగు.

ఉబ్బతిల్లు. అ. క్రి. ఉబ్బు; పొంగు.

ఉబ్బనిరు. ఉమ్మనిరు.

ఉబ్బరపోపు. అ. క్రి. నివ్వెటపడు, చేష్టలుడిగి యేమి తోచుక అట్టె నిలుచు.

ఉబ్బరము. కడుపుబ్బుట; అతిశయము.

ఉబ్బరియే. అ. క్రి. కడుపుబ్బు; అతిశయించు.

ఉబ్బలి. బురద.

ఉబ్బనము. ఉర్ధ్వశ్వాసరోగము; దగ్గు.

ఉబ్బు. సంతోషాదుల అతిశయము;

లావగుట; సంతోషము. అ. క్రి. ఉబ్బ

రించు; పొంగు; లేచు; లావగు; సంతో

షించు.

ఉభయము. సం. రెండవయవములుగలది;
 గుడియుత్సవపుగట్టడ.
 ఉమ. సం. పార్వతీదేవి; నూ నెయగిసె; కాంతి; పనుపు; యశము.
 ఉమాదము. ఉన్మాదము, వెట్టి.
 ఉమాపతి. సం. శివుడు.
 ఉమి. ఉమ్మి.
 ఉమియు. స. క్రి. (ఎంగిలిలోనగువాని)
 ఉమ్మివేయు, తూపాడుచు.
 ఉముక. ఊక, పొట్టు, తుపము.
 ఉమేజువారు. హిం ఉద్యోగమునకై కనిపట్టియుండువాడు.
 ఉమ్మ. ఉబ్బ, ఊమ్మము.
 ఉమ్మగిల్లు. అ. క్రి. ఆవిరిచేసుడుకు.
 ఉమ్మడి. పొత్తు; నిత్యపుగట్టడ. ద్ర. ఏకకాలమున.
 ఉమ్మదము. ఉమ్మ, ఊమ్మము.
 ఉమ్మనిరు. ప్రసవజలము.
 ఉమ్మలము. దుఃఖము; శోకము
 ఉమ్మలి. ఉబ్బలి.
 ఉమ్మలించు. అ. క్రి. దుఃఖించు; శోకించు.
 ఉమ్మలిక—ము. దుఃఖము, విచారము; శోకము.
 ఉమ్మలికించు. అ. క్రి. దుఃఖించు; శోకించు
 ఉమ్మాదము. ఉన్మాదము.
 ఉమ్మాయముత్తియుము. తుద్రమాక్తికము
 ఉమ్మి. ఉమి నెడుఎంగిలి, నిష్ఠివనము.
 ఉమ్మెత. ఉమ్మెత్త.
 ఉమ్మెత్త. ఉన్మత్తము, దుత్తూరము.
 ఉమ్మము. సం. విణ. ఉమలుపండుపాలము
 ఉయాల. ఉయ్యాల.
 ఉయేల. ఉయ్యాల.
 ఉయ్యల. ఉయ్యాల.
 ఉయ్యాల. ఉయ్యాల, బిడ్డలను పండబెట్టి
 ఊచెడు డోల, ఆందోళిక.
 ఉయ్యాలతోట్టి. తొట్ల.
 ఉయ్యాలపులుగు. సారసపక్షి. రూ.
 ఉయ్యాలచేఱు. బులుగు.
 ఉయ్యాలమంచము. డోలామంచము.
 ఉయ్యెల. ఉయ్యాల, డోల.
 ఉయ్యెల. ఉయ్యాల.
 ఉభంగమము. పాము?

ఉరక. అవ్య. ఊరక.
 ఉరగము. సం. పాము.
 ఉరగులు. బ. పాములు.
 ఉరడింబిం. అ. క్రి. ఉరవడించు;
 విజృంభించు.
 ఉరణము. సం. పొట్టేలు.
 ఉరణాక్షము } సం. తగిరిస.
 ఉరణాఖ్యము }
 ఉరభ్రము. సం. పొట్టేలు.
 ఉరమరిక రమారమి.
 ఉరము. సం. తొమ్మ. విణ. శ్రేష్ఠము.
 ఉరరీకారము. సం. అంగీకారము; విస్తృతము చేయుట. [బడినది.
 ఉరరీకృతము. సం. విణ. అంగీకరింపఁ
 ఉరరీకృతి. సం. అంగీకారము.
 ఉరలద్రోచు. స. క్రి. పడద్రోతు.
 ఉరలబడు. అ. క్రి. దొర్లు; (స్వార్థమున) పడు.
 ఉరలబాటు. అ. క్రి. చలించు.
 ఉరలు. అ. క్రి. దొర్లు; కాటు; రాలు;
 విడిపోవు; జాటు. [కొను.
 ఉరలుకొను. అ. క్రి. వీడు (స్వార్థమున)
 ఉరవడి. మిక్కిలి శేగము; బిగ్గరగా.
 ఉరవడించు. అ. క్రి. ఉరవడిగొను;
 వేగిరపడు. [ఉచితము.
 ఉరవు. ఔచిత్యము. విణ. అధికము;
 ఉరశ్చదము. సం. కవచము.
 ఉరనిలుడు. సం. విణ. వికాలమైన
 తొమ్మగలవాడు.
 ఉరనుడు. సం. విణ. ఉరసిలుడు.
 ఉరన్న. సం. తొమ్మ.
 ఉరస్తాణము. సం. కవచము.
 ఉరన్యూడు. సం. ధర్మపత్నియందుఁ
 దనకుఁబుట్టిన కొడుకు.
 ఉరన్వంతుడు. సం. విణ. ఉరసిలుడు.
 ఉరన్నాత్రిక. సం. తొమ్మన ప్రవేశదు
 ముత్యాలహారము.
 ఉరళించు. అ. క్రి. ప్రకాశించు.
 ఉరి. ఉచ్చు, వాగుర; మంట.
 ఉరిగోల. ఉడుము మొదలగువానిని పట్టు
 టకై చివర నురిచెట్టి కట్టిన కోల,

ఉరిడె. కుమ్మర పురుగు.

ఉరియాట. ఉరియాడుట, ఊగులాట;

సంజేహము. [కంపించు.

ఉరియాడు. అ. క్రి. ఊగులాడు;

ఉరియు. అ. క్రి. చలించు; నెరయు; పక్వ

మగు; పరితపించు; విడిపోవు.

ఉరివిడి వృక్షవిశేషము.

ఉరివేయు. స. క్రి. ఉరిదీయు.

ఉరీకృతము. సం. విణ ఉరీకృతము

ఉరు. అ. క్రి. శ్రేష్ఠమగు; తగ్గు.

ఉరుజె. కాలము, ఒక చేప.

ఉరుది. బిగ్గర.

ఉరుబూకము. సం. అముదపుంజెట్టు.

ఉరుమ. ఒక చర్మవాద్యము.

ఉరుముంజి. దేశవిశేషము.

ఉరుముడు ఒక వృక్షము.

ఉరువడు. అ. క్రి. నెలవేలు.

ఉరువణించు. స. క్రి. కడకొత్తు.

ఉరువిడి. వస్తుసమూహము; ఉపాయకాలి

ఉరువు. రూపము. విణ. ఉపాయకాలి.

స. క్రి. పరిహరించు సం. విరివియైనది;
గొప్పది.

ఉరోజము. సం. స్తనము.

ఉర్లబడు. ఉరలబడు.

ఉర్లు. అ. క్రి. ఉరలు.

ఉర్లుబెంజెరలు. పాములలోనొక భేదము

ఉర్వర, సం. భూమి; ఎల్లవైరులచే నిం
డినభూమి.

ఉర్వారుకము } సం. దోస.

ఉర్వారువు } సం. దోస.

ఉర్వి. సం. భూమి, నేల.

ఉఱడు. స. క్రి. సరకునేయడు.

ఉఱపు. ఒప్పు, ఔచిత్యము; విస్తారము.

విణ. అధికము; ఉచితము

ఉఱి. అవ్య. మతు బర్థము (బలముఱి-
బలము కలవాడు అని.)

ఉఱిది. దార్ఢ్యము; స్థైర్యము. విణ.

దృఢము; స్థిరము. [ధీరుడు.

ఉఱియ. విణ. దిట్టతనముగలవాడు;

ఉఱియు. అ. క్రి. ఇల్లులోనగు వానిపై

కప్పుచెడియా ద్వారమున నీళ్లుపడు;
తగు; తగ్గు; వెనుదీయు; సరకుచేయు.

ఉఱు. ఘనము, గొప్ప. అ. క్రి. శ్రేష్ఠమగు;

తగు; తగ్గు. స. క్రి. సరకుచేయు. విణ. కలిగిన

ఉఱుఁద్రాళ్లు. బ. పాలుపిడుకునప్పుడు

అవుకాళ్లు గట్టుత్రాళ్లు. [పరుగెత్తు.

ఉఱుకు. అ. క్రి. దాఁటు; దుముకు;

ఉఱుకుడుఁగప్ప. ఒకకప్పు.

ఉఱుకుడుబొడ్డు. రోగముచే పెరిగినబొడ్డు,

ఉఱుకుబొడ్డు, తుండి.

ఉఱుగొట్టు. అ. క్రి. కొఁతి ఉఱుమను.

ఉఱుత. ఉడుత.

ఉఱుపు. ఉఱియుట.

ఉఱుము. గర్జ, మేఘధ్వని; వీరహంకా

రము; ఉడుము. అ. క్రి. మేఘముగర్జించు;

ఝంకారముచేయు.

ఉఱుపు. ఉఱుగొట్టుట.

ఉఱుటలూఁగు } అ. క్రి. మిక్కిలియూగు;

ఉఱుట్లుగు } చలించు.

ఉఱులూఁగు. అ. క్రి. మిక్కిలివేడుకలుపడు

ఉఱు కొఱియొక్క వికృతధ్వని.

ఉఱుఁద్రాళ్ళు. బ. ఉఱుఁద్రాళ్ళు.

ఉఱుకట్టు. స. క్రి. పాలు పిండునపుడు

అవుకాళ్లను కట్టు.

ఉఱుఱుతలూఁగు. అ. క్రి. ఉఱుటలూఁగు;

మిక్కిలివేడుకలుపడు.

ఉలంగవము. సం. పెద్దనల్లచీను, కండ్ర.

ఉలక. విణ. చులక, లఘువు.

ఉలకన చులకన, లాఘవము.

ఉలగరము. ఉలవరము, వాంతియగు
నట్లుండుట.

ఉలపము. సం. ఒకటితోనొకటి పెనఁ

గొన్న ద్రాక్ష మొ||; ఒక దర్ప.

ఉలవ. సస్యవిశేషము, కుళుత్తము. బ.

ధాన్యవిశేషము.

ఉలవరము. ఉలవరించుట. [యులుకు.

ఉలవరించు. అ. క్రి. తడిచేత నేల

ఉలి. వడంగి సాధన విశేషము, శంకుల.

విణ. నులి, అల్పము.

ఉలింద. ఒక వృక్షము.

ఉలికిపడు. అ. క్రి. ఆకస్మికముగాఁగలి

గిన భయాదులచేత కంపించు.

ఉలికిపాటు. ఉలికిపడుట.
ఉలిపి } విణ. తులువ, దుర్మా
ఉలిపిగొట్టు } ద్దుడు.
ఉలిమిడి(రి). పరుణము.
ఉలిమాను ఖదిరిము.
ఉలియు ఆక్రి చలించు; మ్రోయు
ఉలివాడు. ఆ. క్రి. చలించు.
ఉలిపు. మ్రోత; చలనము; ఒప్పు.
ఉలుకు. భయము. ఆ. క్రి. భయపడు.
ఉలుక్కు. అశ్వగతివిశేషము.
ఉలుచమీను. ఉలూపి, మిక్కిలి చాప
ల్యముగల చేప.
ఉలుచే. స. క్రి. ఉడడచీయు.
ఉలుప. కానుక; పలుచగా నూతిన పుల్ల
ఉరు(బిండి.
ఉలుపడు. విణ. శోభరోగముగలవాడు
ఉలుపా. హిం. బహుమానము.
ఉలుపి. విణ. ఉలుపడు.
ఉలుపు. శోభరోగము. స. క్రి. ఉలుచు.
ఉలుము బృష్టము.
ఉలుకము. సం. గుడ్డగూబ.
ఉలుకుడు. సం. ఇంద్రుడు.
ఉలుఖలకము. సం. గుగ్గిలపుడెట్టు.
ఉలుఖలము. సం. తోలు.
ఉలుపి. సం. ఉలుచమీను.
ఉల్కు. సం. మంటలేని కట్టెనిప్పు; బొగ్గు;
తోకచుక్క.
ఉల్టా. హిం. లోతట్టు, అడుగుతట్టు. విణ.
వ్యత్యస్తము, వ్యత్రమము.
ఉల్పణము. సం. పొంగు; అతిశయము.
విణ ఎక్కువైనది; స్పష్టమైనది.
ఉల్పము. సం. గర్భసిండుము; మావి.
ఉల్మకము. సం. కొలువి.
ఉల్ల. అవ్య చాలదగ్గఱ.
ఉల్లంకి. ఒక పక్షి.
ఉల్లంగి. ఒక చెట్టు.
ఉల్లంమనము. సం. అతిక్రమించుట.
ఉల్లంఘించు. సం. స. క్రి. అతిక్రమించు,
తుటారించు. [బడినది
ఉల్లంఘితము. సం. విణ. అతిక్రమింపఁ
ఉల్లంఘ్యము. సం. విణ. అతిక్రమింపఁ
దగినది.

ఉల్లకుట్టు ఉత్పాసము.
ఉల్లడ. విత్తానము, పందిరి మొదలగువాని
లోపల మీదగట్టెడు. మేలుకట్టు.
ఉల్లము. ఎద. హృదయము, మనస్సు.
ఉల్లఱము. విణ. మనస్సునకు సహింపఁ
గూడనిది. [కరణము.
ఉల్లల. ఉడుకుటయందగు భవ్యనమ
ఉల్లలము. సం. చలనము, కదలిక.
ఉల్లలితము. సం. విణ. కదలినది.
ఉల్లనమాడు. స. క్రి. మగ్నముదూటిపాఱఁ
బరిహసించు; ఉపాలంభించు.
ఉల్లనము. ఉత్పాసము; ఎత్తిపాడుపు
మాట, ఉపాలంభము. సం. ఉల్లాసము.
ఉల్లనితము. సం. విణ. ప్రకాశితము.
ఉల్లనిల్లు. సం. ఆ. క్రి. సంతోషించు;
ప్రకాశించు; వికసించు.
ఉల్లాకు. చీటి, ఖండపత్రిక.
ఉల్లాకుజేప. మత్స్యవిశేషము. [వాడు
ఉల్లాముడు. సం. విణ. శోగము తీతిన
ఉల్లాపము. సం. కాకువచనము.
ఉల్లాభము. సం. ఉల్లడ, మేలుకట్టు.
ఉల్లాము. ఒక పక్షి
ఉల్లారు. గుఱ్ఱపు పల్లముమీది పఱపు.
ఉల్లానము. సం. సంతోషము; ప్రకాశము.
ఉల్లానించు. సం. ఆ. క్రి. సంతోషించు
ఉల్లి. వెల్లుల్లి; నీరుల్లి, పలాండువు.
ఉల్లికుచ్చడము. ఒక చేప.
ఉల్లిపాపాణము. సౌవీరము.
ఉల్లుంరనము. సం. ఉపాలంభము.
ఉల్లానము. సం. ఒకదర్భ, ఉలపము.
ఉల్లేఖము. సం. ఒక ఆర్థాలంకారము;
ఉచ్చారణము.
ఉల్లోచము. సం. మేలుకట్టు, చందువా.
ఉల్లోలము. సం. పెద్దయల, కడలు.
ఉవిద. అడుది.
ఉవ్వ. ఒక చెట్టు.
ఉవ్వపిట్ట ఒకపక్షి, గోల ప్లిక.
ఉవ్వలపోటి. బాలక్రీడా విశేషము.
ఉవ్వాయి. వికాసము, ఉత్సాహము.
ఉవ్విళ్ళులూరు } ఆ. క్రి. త్వరపడు; మనసు
ఉవ్విళ్ళగెను } పడు. రూ. ఉవ్విళ్ళూరు.

ఉప్పు. పూనిక. [ముగా, యావత్తు.
ఉ. వ్యేత్తు. అవ్య. అడుగుతో, నిశ్శేష
ఉశతి. సం. విణ. ఆశుభమైన వాక్కు.
ఉశనుడు సం. శుక్రుడు. రూ. ఉశనస్సు
ఉశీరము. సం. వట్టిజేరు.
ఉషఃకాలము. సం. తెల్లవారుటకుమందు
నాలుగు (ఏడు) గడియలకాలము.
ఉష. సం. బాణునికూతురు; చేడగల
సారక; రేయి.
ఉషణ. సం. పిప్పలి.
ఉషణము. సం. మిరియము; సొంటి.
ఉషము. సం. గుగ్గిలపుచెట్టు.
ఉషర్పదుడు. సం. అగ్నిహోత్రుడు.
ఉషస్సు. సం. ఉషఃకాలము.
ఉషాపతి. సం. ఆనిరుద్ధుడు.
ఉషితము. సం. చలిది. విణ. కాల్యబడినది
ఉష్మము. సం. ఒంటె, లాట్టిపిట్ట.
ఉష్మిక. సం. ఆడుఒంటె; ఒకకుండ.
ఉష్మకము. సం. వేసంగికాలము. [రోగి.
ఉష్మకుడు. సం. విణ. చొరవకలవాడు;
ఉష్మము. సం. ఎండ; వేడిమి; వేసంగి
కాలము. విణ. వేడియైనది; నేర్పుగలది.
ఉష్మరశ్మి. సం. వేడి వెలుగు, సూర్యుడు
ఉష్మవారణము. సం. గొడుగు.
ఉష్మలుడు. సం. వేడికలవాడు.
ఉష్మించే. సం. అ. క్రి. కాకనొందు.
ఉష్మిక. సం. కాపుడు గంజి.
ఉష్మిషము. సం. కిరీటము; తలపాగ; తల.

ఉష్మిపగమము. సం. వేసంగికాలము.
ఉసల. తృణవిశేషము.
ఉసి. కుక్క కవియుట; సుసి, పొడి.
ఉసికొను. అ. క్రి. కుక్క కవియు. [వే.
ఉసికొలుపు.
ఉసిరిక. ఆమలకి.
ఉసిలిపోవు. అ. క్రి. తప్పించుకొనిపోవు.
ఉసిళ్ళు. బ. తెక్కలు వచ్చిన చెదపురు
గులు.
ఉసుక. ఇనుక.
ఉసుము. అ. క్రి. ఉదుకు; తుడుచు.
ఉసురసురు. ఉసురస్సురు. [జెందు.
ఉసు(స్సు)రను. అ. క్రి. మిక్కిలి వినుగు
ఉసురు. ఉన్నురు.
ఉసులు. ప్రాణము.
ఉసులు. సౌఖ్యము. విణ. సుఖము.
ఉసుళ్ళు. బ. ఇనుళ్ళు.
ఉసురు. ఉన్నురు.
ఉస్తై. వికరణము.
ఉస్త్ర. సం. ఆవు, ఎలుకజీడి.
ఉస్త్రము. సం. ఎద్దు; కిరణము.
ఉస్త్రు. ఉన్నురు.
ఉస్త్రురస్సురు } తాపమునందగు ధ్వన్య
ఉస్త్రురు } సుకరణము.
ఉహుహు. శీతబాధయందగు ధ్వన్యను
కరణము.
ఉహ్హు. అగ్ని నూడుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము; ఊర్పు పుచ్చుటయందగు
ధ్వన్యసుకరణము;

—o—o—o—

ఉరి

ఉరి. అవ్య. అంగీకారమును కోపమును
తాపమును ప్రశ్నమును తెలిపెడిది.
ఉరిక. ఉంగులాట; ఉముక, శుషము.
ఉరికర. ఉరికొట్టుట. [చదలించు
ఉరికించే. అ. క్రి. పూసు, ఉంకించు;
ఉరికు. అ. క్రి. పూసు.
ఉరికువ. పూనిక.
ఉరికువగు. అ. క్రి. పూసు.

ఉరికొట్టు. స. క్రి. ఆకర్షించు, ఊరకొని
వృత్తాంతమును విను, హుమ్రునుట.
ఉరికొను. స. క్రి. ఊరికొట్టు, విను.
ఉరిగాడు. అ. క్రి. ఉంగులాడు.
ఉరిగించే. స. క్రి. ఉరిగజేయు.
ఉరిగు. అ. క్రి. ఉరిగాడు, అందోళించు.
ఉరిగులాట. ఉరిగులాడుట, అందోళనము
ఉరిగులాడు. అ. క్రి. ఉరిగాడు.

ఉంఁచే తేతజొన్నకట్ట; అరటిబొందె;
ముండ్లదుబ్బు.

ఉంఁచేపడు. అ. క్రి. ఉంఁచపట్టు; కృశించు

ఉంఁచేపోవు. అ. క్రి. కృశించు.

ఉంఁచేయ్యము. తేతజొన్నబియ్యము.

ఉంఁచేముట్టు. క్రి. విణ. నిశ్శేషము.

ఉంఁచే. ప్రే. ఉంఁగఁజేయు, అందోలితముఁ
గావించు.

ఉంఁటు. స. క్రి. దూఁటు, పొడుచు.

ఉంఁత. అవలంబము; వైక్రించులు
బయలుగా విడిచి యడుగునుండి మీఁదికి
వాటముగా గంపవలె చు వ్యలతో
అల్లిన మత్స్యగ్రహణ సాధన విశేషము.

ఉంఁతకట్ట. ఉంఁతకోల.

ఉంఁతకోను. స. క్రి. ఉంఁదు, అవలంబించు

ఉంఁతకోల. ఉంఁసుకొనెడు కట్ట.

ఉంఁతము. పట్టు, అవలంబము.

ఉంఁద. వాఁపు; ఈర్ష్య.

ఉంఁదకడుపుది తుందిల, పొట్ట పెరిగిన ప్రీతి.

ఉంఁదకడుపువాడు. తుందిలుఁడు, పొట్ట
పెరిగినవాడు.

ఉంఁదబొడ్డు ఉంఁకుబొడ్డు.

ఉంఁదర. కాంయలు పండులుకును ఎలుకలు
మొదలగునవి చచ్చుటకును వేసెడుపొగ.

ఉంఁదరపెట్టు. స. క్రి. పొగవేసి జంతువు
లను తపింపఁజేయు.

ఉంఁదు. వాఁపు; చేపలఉంఁత. అ. క్రి.

వాఁచు. స. క్రి. ధ్వానముచేయు; శంఖము

మొ॥ ఉంఁదు; నిష్ప మొ॥ ఉంఁదు; పట్టు;

అనుకొను; ఉంచు; అదుము; నొక్కు;

చేపలను ఉంఁతతోఁ బట్టు.

ఉంఁదుగ్రోవి. అగసాలెవాఁడు కుంపటి

యూఁడెడి గొట్టము. [ధూపము.

ఉంఁదువత్తి. సాంబ్రాణి వత్తి; వరి

ఉంఁదువాడెము. పిల్లనగ్రోవి మొ.

ఉంఁదువెండి. శుద్ధమైన వెండి.

ఉంఁపు ఉంఁచుట. ప్రే. ఉంఁగఁజేయు.

? ఉంఁపురము. మూఁపురము.

ఉంఁతనబొడ్డు. ఒక మందాకుచెట్టు.

ఉంఁచే. అ. క్రి. వ్యాధిచేతల వెండుగ్రకలు
తాలు.

ఉంఁట. ఉంఁరుగాయరసము; మూలగ;
చేవ; బలువు; ఉంఁరిన ద్రవము.

? ఉంఁటకల్లు. ధాన్యవిశేషము.

ఉంఁటనీరు. ఉంఁరిన నీళ్ళు.

ఉంఁటిబుడ్డిచెక్క. కట్టడమునకుఁదగిన ఒక
దినము ప్రమాను [అల్లలనాడు.

ఉంఁటాడు. అ. క్రి. సంభ్రమించు; చలించు;

ఉంఁటి. వృక్షవిశేషము.

ఉంఁటించే. స. క్రి. వంబించు.

ఉంఁటు. వానచినుకులచేత కలిగినచెమ్మ.

ఉంఁడ. అవరోహము, మట్టి మొదలగు

వాని కొమ్మనుండి క్రిందికి దిగెడు వేరు.

ఉంఁడనెఁబాడు. అ. క్రి. తొలగెను; పాటు.

ఉంఁడి ఒకదినము కూరాకు.

ఉంఁడిగము. పరిచర్య; సేవ; సేవావృత్తి.

ఉంఁడిగీడు. పరిచారకుఁడు.

ఉంఁడిగెము. ఉంఁడిగము, పరిచర్య.

ఉంఁడిత. సాలెవాఁడు పడుగుచేయునపుడు

అదివ్రాలకుండఁగ్రిందనూఁతగా నిలువున

నిలిపెడు కొయ్య.

ఉంఁడియము. ఉంఁడిగము.

ఉంఁడు. అ. క్రి. రాలు; జాటు; కాటు;

తెగు; పాటు; వదలు, విడిపోవు.

ఉంఁడుకొను. అ. క్రి. గ్రుచ్చుకొను.

ఉంఁడుగు. అంకోలము.

ఉంఁడుచు. స. క్రి. చిమ్ము, గృహము మొ॥

సమ్మార్జించు; నాటునాటు. ప్రే. ఉంఁ

డఁజేయు, వదలించు.

ఉంఁడుపు. ఉంఁడుపుట; నాటునాటుట.

ఉంఁడుపుమడి. నాటునాటినమడి.

ఉంఁడెము. ఉంఁడియము.

ఉంఁడ్చు. స. క్రి. ఉంఁడుచు.

ఉంఁథ. సం. పెండ్లాము. విణ. పెండ్లాడినది.

ఉంఁథము. సం. విణ. వహింపఁ బడినది.

ఉంఁథుఁడు. సం. పెండ్లాడినవాఁడు.

ఉంఁతము. సం. విణ. కుట్టఁబడినవస్త్రము మొ

ఉంఁతి. సం. రక్షించుట; సూదితోకుట్టుట.

ఉంఁతిభము. సం. చకోరపక్షి.

ఉంఁదర. తృణవిశేషము. బ. ధాన్యవిశేషము

ఉంఁదరలు. బ. అణువులు; గడ్డపంట.

ఉంఁదా. హిం. ఒకరంగు, నీలవర్ణవిశేషము.

ఉంధము } ఆవు మొదలగువాని పాల
 ఉంధస్సు } పొదుగు
 ఉంధవృక్షము. సం. పాల.
 ఉంఢము. సం. విణ. తక్కువైనది.
 ఉంఢిక. ఆనిక; కటవు.
 ఉంఢు. స.క్రి. అవలంబించు; సాంధు;
 వహించు; మెత్తపఱచు.
 ఉంఢు. స.క్రి. వహించు.
 ?ఉంఢ. అడవిలోని చెట్లగుంపు. [ములు.
 ఉంఢిరి. ఉంఢు; ఉంఢాస్సనిశ్వాస
 ఉంఢిరికుట్టు. యాకము, ఉంఢిరిపుచ్చనిక
 నొప్పించెడు ఒక రోగము. [వాఁడు.
 ఉంఢ. పేడి, నపుంసకుఁడు. రూ. ఉంఢ
 ఉంఢి. బురద, పంకము.
 ఉంఢుల. ఉంఢెల.
 ఉంఢుల } ఉంఢుల, ఆందోళిక, ఉంఢెల
 ఉంఢెల } ఉంఢుల.
 ఉంఢెల. ఉంఢుల. [కంద.
 ఉంఢగంద. ఉంఢియందు మైరు చేసెడు
 ఉంఢగుక్క. ఉంఢియందు తిరుగు కుక్క.
 ఉంఢబంది. ఉంఢియందు తిరుగు పంది,
 గ్రామ్యనూకరము. [పిచ్చిక, చటకము
 ఉంఢబిచ్చి(చ్చు)క ఇండ్లపట్టునఁదిరిగెడు
 ఉంఢబొవు. అ. క్రి. తగ్గు.
 ఉంఢక. అవ్య. మిన్నక, ఏదేని ఒకటి
 లేక (ప్రయత్నములేక), తూష్టివర్ణము.
 ఉంఢకుండుట. తూష్టింభావము, తూష్టిం
 ధితి.
 ఉంఢగోగు. తీక్షణవృక్షము.
 ఉంఢజోగి బిచ్చపుజోగి.
 ఉంఢబీట. ఆవడ, ఘోషకము.
 ఉంఢవృక్షము. సం. వైశ్యుఁడు.
 ఉంఢాణుమే స.క్రి. ఉంఢడించు, ఓదార్పు
 రూ. ఉంఢార్పు.
 ఉంఢించు. స. క్రి. ఉంఢనట్లుచేయు.
 ఉంఢికిరించు. సం. స. క్రి. అంగీకరించు.
 ఉంఢిక్రతము. సం.విణ.అంగీకరింపఁబడినది
 ఉంఢు. ఏడికొలలేని నాఁగలి; గ్రామము;
 దేశము; దేశాంతరము. అ.క్రి. ద్రవించు,
 సవించు, లోపలనుండి జలాదికము

వెలికిఁదోచు; ఉంఢుఁగాయఁజూరు; శరీ
 రములావగు; నాను;తడిగలదియగు;పుట్టు
 ఉంఢుఁగాయ. ఉంఢఁబెట్టిననిమ్మ మొదలగు
 వానికాయ, ఉంఢదంశము.
 ఉంఢుఁబచ్చడి. ఉంఢఁబెట్టిన పచ్చడి.
 ఉంఢుఁబిండి. ఉంఢకారముమొ|| వేసిచేసి
 యుంచినపిండి, పచ్చడి, వ్యంజనవిశేషము
 ఉంఢుకొను. స.క్రి. ఆహ్లాదించు.
 ఉంఢుచు. స.క్రి. ఉంఢిరివిడుచు; తాతన
 టిన గందములోనగు దానిని చేతరాఁ
 దీయు. రూ. ఉంఢు.
 ఉంఢుజుఁడు. సం. వైశ్యుఁడు.
 ఉంఢుపర్వము సం. మోఁకాలు.
 ఉంఢువు శ్వాసము; వ్యంజనవిశేషము.
 రూ. ఉంఢు.
 ఉంఢువల్లెలు. బ. ఉంఢు పల్లెయు.
 ఉంఢువు. సం. తొడ.
 ఉంఢరేగు. అ.క్రి. మెరవడిపోవు.
 ఉంఢు. అ.క్రి. నిట్టూర్పు నిగడించు.
 ఉంఢము. సం. కార్తికమాసము; ఉత్సా
 హము; బలము; ఉంఢిరివెలికిఁబుచ్చుట.
 ఉంఢస్వలుఁడు } సం. విణ. మిక్కిలిఉత్సా
 హము (బలము) గల
 వాఁడు.
 ఉంఢితము. సం. దృఢము, గట్టిది.
 ఉంఢ. సం. ఉన్ని; నూలు; కనుబొమ్మల
 నడిమినుడి. [ఉంఢనాభి.
 ఉంఢనాభము. సం. సాలెపురుగు. రూ.
 ఉంఢము. సం. భూమధ్యము; మేసాదుల
 రోమము; దారము.
 ఉంఢాయువు. సం. కంబడి; గొట్టె;
 పాత్రలు; సాలెపురుగు.
 ఉంఢ్యకము. సం. యవమధ్యమువంటి
 మధ్యముగల మృదంగము.
 ఉంఢ్యజ్ఞువు. సం. విణ. కొంగ కాళ్ల
 వాఁడు; లేచినవాఁడు.
 ఉంఢ్యము. సం. విణ. పొడవైనది; మీఁది
 కెత్తఁబడినది; మీఁదిది.
 ఉంఢ్యరేతస్సుండు. సం. ఋషి; శివుఁడు;
 జలేంద్రియుఁడు. రూ. ఉంఢ్యరేతస్సుండు,
 ఉంఢ్యరేతస్సు.
 ఉంఢ్యరేతస్సుండు. సం. ఉంఢ్యరేతస్సుండు.

ఊర్వలోచనము. సం. శరభమ్మగము.
 ఊర్వోక. ఉబునుపోక.
 ఊర్వోపు. అ. క్రి. ఉపిరి పెడలు.
 ఊర్మి. సం. అల; ? ఉమ్మి; తహతహ;
 నొప్పి; పరంపర; వస్త్రపు ముడుత;
 ప్రకాశము; ప్రవాహము; వంకర.
 (వదూర్ములు — ఆకలిదప్పలు, శోక
 మోహములు, జరామరణములు.)
 ఊర్మిక. సం. అల; ఉంగరము; వస్త్రపు
 ముడుత.
 ఊర్మిమాలి. సం. సముద్రము.
 ఊర్మిళ. సం. లక్ష్మణుని భార్య.
 ఊర్వశి. సం. ఒక యచ్చర. రూ. ఊర్వసి.
 ఊఱట. ఊఱడించుట, ఆశ్వాసనము;
 ఊరకుండుట; తెఱపి; విరామము. విణ
 సహాయము.
 ఊఱడించు. ప్రే. ఆశ్వాసించు.
 ఊఱడించుట. సాంత్యనము.
 ఊఱడిలు(ల్లు). అ. క్రి. ఉపశమిల్లు,
 కాంతిబొందు; చాలించు.
 ఊఱడు. అ. క్రి. ఊఱడిల్లు; చాలించు.
 ఊఱు. స. క్రి. సరిపోలు.
 ఊలమాలగుడుచు. అ. క్రి. తహతహపడు.
 ఊవాడు. అ. క్రి. ఊఁగాడు.

ఊవు. అ. క్రి. ఊఁగు.
 ఊషణ. సం. విప్పలి. [విప్పలి.
 ఊషణము. సం. మిరియము; సొంటి;
 ఊషము. సం. చవుడు; శేకువ.
 ఊషరము. సం. విణ. చవుటి నేల.
 ఊష్మికము. సం. వేసంగి, గ్రీష్మఋతువు.
 ఊష్మము. సం. ఉమ్మ; వేసంగి. వ్యా. బ.
 శపసహలు;
 ఊష్మలము. సం. విణ. ఉమ్మగలది.
 ఊష్మాగమము. సం. వేసంగి.
 ఊసరము. చవుటి నేల. విణ. కృశించినది.
 ఊసరవెల్లి. మూడుపన్నెలుగల తొండ,
 ముదిసినతొండ, కృక వాకువు.
 ఊసరిల్లు. అ. క్రి. చిక్కు, కృశించు.
 ఊసివాసము. తుర్ల్య.
 ఊసు. ఉబును.
 ఊహ. సం. అపోహము పోఁగొట్టెడిబుద్ధి
 ఊహము. సం. అపూర్వార్థమును ప్రేక్షిం
 చుట; లేనిమాటలు కొన్ని తెచ్చుకొనుట.
 ఊహించు. సం. స. క్రి. ఊహచేయు.
 ఊళ. నక్కకూత.
 ఊళిక. చౌతా, పల్లకి.
 ఊళ్లు. బ. గ్రామములు.

ఋ

ఋకు. ఋగ్వేదము; ఒక వేదభాగము.
 ఋక్తము. సం. ధనము, విడిముడి.
 ఋక్సాక్రి. సం. ఋగ్వేదమునందలి సూక్తి.
 ఋక్షగంధ. సం. బొడ్డికూర.
 ఋక్షగంధిక. సం. నల్లనేల గుమ్మడు; పాలగుమ్మడు.
 ఋక్షము. సం. నక్షత్రము; ఎలుగుగొడ్డు;
 ఒకకొండ; దుండిగము. విణ. గ్రువ్వ
 బడినది.
 ఋగామ్నాయము. సం. ఋగ్వేదము.
 ఋగ్యజుషము. సం. ఋగ్వేదయజుర్వేద
 నుల సముదాయము.

ఋజీషము. సం. పిండివంటచేసెడు
 పాత్రము; బూరలమూకుడు.
 ఋజుఁడు. సం. విణ. సరళమైన ప్రవర్తన
 గలవాఁడు.
 ఋజుత. సం. నిష్కాపల్యము. [నైనది.
 ఋజువు. సం. విణ. తిన్నది, చక్క
 ఋణము. సం. అప్పు. (ఋణాత్రయము—
 దేవ-ఋణము, ఋషి-ఋణము, పితృ-
 ఋణము.) [అప్పు.
 ఋణార్థము. సం. అప్పుతీర్చుటకై తీసిన
 ఋణి. సం. విణ. అప్పులకావు.
 ఋతుము. సం. సత్యవాక్కు; శిలోంఛ

వృత్తి ; నీళ్లు. విణ. సత్యమైనది ;
 పూజింపబడినది ; ప్రకాశమొందినది.
 ఋతి. సం. త్రోవ; పోటీ; గోత్ర; కుభము
 ఋతియ. సం. జాగుప్పు; గోత్ర.
 ఋతుజ్ఞాఁడు. సం. ఋతుధర్మము తెలిసిన
 వాఁడు.
 ఋతుమతి. సం. ముట్టుది.
 ఋతువు. సం. అర్హము; వెలుగు;
 రెండు నెలల కాలము; వసంతము మొ.
 (వడవుతువులు — వసంతము, గ్రీష్మము,
 వర్షము, శరత్తు, హేమంతము, శిశిరము.)
 ఋత్విక్కు. సం. ఋత్విజాఁడు.
 ఋత్విజాఁడు. సం. ఒజ్జ, యజమానుని చేత
 ధనమును పుచ్చుకొని యజ్ఞముచేయుచు
 వాఁడు. (బ. పోడశ-ఋత్విజాలు —
 బ్రహ్మ, ఉద్ధాత, హోత, అధ్వర్యువు,
 బ్రాహ్మణాచ్చుసి, ప్రస్తాత, మైత్రా
 వరుణాఁడు, ప్రతిప్రస్థాత, పోత, ప్రతి
 హర్త, అచ్చాపాకుఁడు, నేష్ట, అగ్ని
 ధుఁడు, సుబ్రహ్మణ్యుఁడు, గ్రావ
 స్తుతుఁడు, ఉన్నేత.) [పెరిగినది.
 ఋద్ధము. సం. విణ. నుటిచిన ధాన్యము;

ఋద్ధి. సం. సమృద్ధి; గంధద్రవ్యవిశేషము.
 ఋబుతుఁడు. సం. ఇంద్రుఁడు,
 ఋబుతువు. సం. వేలుపు; ఒక అవధూత.
 ఋశ్యకేతువు. సం. మన్మథుఁడు. [పీచరగ
 ఋశ్యప్రోక్త. సం. దూలగొండి; పిల్ల
 ఋశ్యము. సం. అశ్వాకారముగల
 మాడుకొమ్ముల నృగము; మనుబోతు.
 ఋషభము. సం. ఒక ఓషధి; తిరుమల;
 కర్ణరంద్రము; ఎద్దు; ఒక స్వరము.
 ఋషభి. సం. దూలగొండి; మాచకమ్మ;
 ముండ. [(పదాంతమున) శ్రేష్ఠుడు.
 ఋషబుఁడు. సం. ఒక భగవదవతారము;
 ఋషి. సం. ముని, వశిష్ఠుఁడు మొ||; వేదము;
 వెలుగు. బ. సప్తర్షులు — మరీచి, అత్రి,
 అంగిరుఁడు, పులస్త్యుఁడు, పులహుఁడు,
 క్రతువు, వశిష్ఠుఁడు. క్రమాంతరమున —
 కశ్యపుఁడు, అత్రి, భరద్వాజాఁడు,
 విశ్వమిత్రుఁడు, గౌతముఁడు,
 వశిష్ఠుఁడు, జమదగ్ని.
 ఋష్యప్రోక్త. సం. ఒక చిట్టాముదపు
 చెట్టు; ఋశ్యప్రోక్త.
 ఋష్యము. సం. ఋశ్యము.

ఎ

ఎ. మఱియొక దాని లేమిని మఱియొక దాని
 కలిమిని చూపుటను తనంతట అనునర్థ
 మును ఎక్కువ తక్కువలను దెలిపెడి.
 అశ్య. ప్రశ్నమును వ్యతిరేకమును
 మెచ్చుకొనుటను అఁడుదగుటను దెలిపెడి
 ఇది తర్వాతి యక్షరమునకు ద్విత్వము
 కల్పించి కిం (యత్) శబ్దార్థకమగును
 (ఎక్కాలము, ఎద్దేశము అని).
 ఎంగిలి. ఉచ్చిష్టము.
 ఎంగెన. ఒక వసవృక్షము.
 ఎంచు. స. క్రి. లెక్కపెట్టు, గణించు;
 తలఁచు; ఆశ్రిపించు; ప్రశంసించు.
 ఎండ. ఆతపము, నూర్యప్రకాశము.
 ఎండఁగట్టు. స. క్రి. ఆరఁగట్టు.
 ఎండఁగొట్టు. స. క్రి. ఎండఁజేయు.
 ఎండఁబెట్టు. స. క్రి. ఎండఁజేయు.

ఎండదొర. నూర్యుఁడు.
 ఎండమావులు. బ. మృగతృప్త, మిట్ట
 మధ్యాహ్నావేళ బయల్దేయుండు నీటివలె
 దోచెడి నూర్యకిరణములు. విణ.
 అనిత్యము.
 ఎండఁజేఁడు. నూర్యుఁడు.
 ఎండాకు. శుష్కపర్ణము.
 ఎండు. అ. క్రి. తడియాలు; నీరింకు;
 తపించు; శుష్కించు.
 ఎండుగులు. బ. ఎండఁబోసిన ధాన్యము.
 ఎండుతెవులు. దేహము శుష్కించెడు ఒక
 వ్యాధి.
 ఎండుపుడట్ట. ఏదేని యెండఁబెట్టుటకు
 నెరుగుబడ్డలు మొదలగు వానిచేత అల్లిన
 తట్ట, దాఁగర, ప్రసేవకము.
 ఎండుపులు. బ. ఎండుగులు.

ఎండకాయ. కర్కటకము.
 ఎండ. పీత, కుర్రము, కర్కటకము.
 ఎండక. ఎండకాయ.
 ఎంత. స. ఏ కొలది; ఏ యుద్దేశ్యపు
 కొలది (కియదర్థము, యావదర్థము)
 ఎంత కుమతులు. బ. మిక్కిలి దుష్టమతి
 గలవారు.
 ఎంతమంది. బ. ఎందఱు
 ఎంతేని. మిక్కిలి.
 ఎందునక. ద్ర. ఎందాక.
 ఎందు. స. బ. ఎంత సంఖ్య గలవారు.
 ఎందాక. ద్ర. ఎంత పర్యంతము.
 ఎందు. ద్ర. ఎచ్చోట; ఎక్కడ.
 ఎందులకు. ద్ర. ఎచ్చోటికి; జేసికి.
 ఎంప్రసాపిండియా. ఇం. హిందూదేశపు
 చక్రవర్తిని.
 ఎంప్రెసు. ఇం. చక్రవర్తిని.
 ఎంబున్న. విణ. చేతగానివాడు.
 ఎంబెటికము. అసహ్యము. రూ. ఎంబెటికి
 ఎడు. పరిమాణార్థము.
 ఎకతాళి. వా. అపహాసము.
 ఎకదొట్టు. అ. క్రి. అతిశయించు.
 ఎకరము. ఇం. 4840 గజముల కేల.
 ఎకరా. ఏనుగునుకట్టు మొగసాల.
 ఎకరారు. హిం. ఒప్పుకొనుట
 ఎకనకియము. ఎకసక్కెము. [వంగినది.
 ఎకనకెము. విణ. వంపుగలది, ఒకప్రక్కకు
 ఎకనక్కియము. పరిహాసము.
 ఎకసక్కెము. పరిహాసము; వెక్కిరింత;
 అపమానము; మోసము. విణ. వంగినది;
 అసంగతము.
 ఎకసెకి(క్కి)యము } ఎకసక్కెము.
 ఎకసెకెము }
 ఎకసెక్కెము. పరిహాసము.
 ఎకాయెకి. హిం. క్రి. విణ. అకస్మాత్తు;
 అతిశయముగా.
 ఎకిమిడు. ఒడయడు, రాజు, ప్రభువు.
 ఎకిరింత. ఎక్కిరింత, వాహనము.
 ఎకిరింతయెద్దు. వాహనమైనయెద్దు.
 ఎక్కటి. స. ఒక్కటి; ఒంటరిగా.
 ఎక్కటిడు. అసహాయుడైన బంటు.
 ఎక్కడ. ఏచోటు, ఏ ప్రదేశము.

ఎక్కము గనిమ; ఏకము, ఒకటి. బ
 ఎక్కాలు, గుణకారపథకము.
 ఎక్కలి. ప్రవాహముచే కొట్టుకొని వచ్చి
 కమ్ముకొనిన యిసుక.
 ఎక్కనకియము. ఎకసక్కెము.
 ఎక్కనకెము. ఎకసక్కెము.
 ఎక్కనకియము } ఎకసక్కెము.
 ఎక్కనకెము }
 ఎక్కసెకి(క్కి)యము } ఎకసక్కెము.
 ఎక్కసెకె(క్కి)యము }
 ఎక్కడు. స. క్రి. పురికొలుపు.
 ఎక్కించు. ప్రే. ఆరోపించు, ఆరోహ
 ణము చేయించు. [చుకొను.
 ఎక్కించుకొను. స. క్రి. తనమీద నెక్కిం
 ఎక్కిడు. స. క్రి. సజ్యమొనర్చు, శారిగల
 దానిని గాఢజేయు, మోపెట్టు.
 ఎక్కిరింత. వాహనము.
 ఎక్కిలి. పొక్క, దప్పి మొదలగువానిచే
 గలిగెడి ఒక వ్యాధి. బ. ఎక్కులు,
 ఎక్కిళ్లు
 ఎక్కు. వింటినారి; ఎక్కిలి; ఎక్కుమనుట.
 అ. క్రి. అతిశయించు; ఇష్టమగు, సిద్ధించు.
 స. క్రి. ఆరోపించు. బ. ప్రేరేపణ.
 ఎక్కుడించు. స. క్రి. హెచ్చించు.
 ఎక్కుడు. ఆరోహణము; వాహనము;
 వింటినారి. విణ. గొప్ప, అధికము;
 శ్రేష్ఠుడు; శ్రేష్ఠమైనది.
 ఎక్కుడుదీగ. మానేరు; జ్యోతిష్మతిగ.
 ఎక్కుడుపెట్టు స. క్రి. ఎక్కిడు.
 ఎక్కుడుమెకము. మహామృగము, ఏనుగు
 ఎక్కుపెట్టు. స. క్రి. ఎక్కిడు.
 ఎక్కులుపెట్టు. స. క్రి. పురికొలుపు,
 ప్రేరేపించు.
 ఎక్కువ. అధికము; విణ. అధికము.
 ఎక్కువది. విణ. శ్రేష్ఠమైనది.
 ఎక్కువవాడు. విణ. శ్రేష్ఠుడు.
 ఎగ. ఎగువ శబ్దమునకు వృత్తియందు
 ఆదేశముగా వచ్చిన రూపము—మీడు
 (ఎగదిగ యని).
 ఎగచు. ప్రే. ఎగయజేయు; తఱుము.
 ఎగజ్జెపు. పాలురాకుండ మీడికి చేపు.

ఎగతాళి. గేలి, పరిహాసము.
 ఎగదిగ. ఎగువదిగువలుగా.
 ఎగవు. గర్వము; మండిపడుట.
 ఎగయు. అ. క్రి. ఎగురు, మైకిలేను.
 ఎగయుట ఉత్పతనము; ఉత్థానము.
 ఎగవు. ఎగురుట.
 ఎగనన. ద్ర. ఎగువగా.
 ఎగనిపడు. అ. క్రి. ఎగిరిపడు; మిట్టిపడు,
 గర్వించు; మండిపడు.
 ఎగనిపాటు. ఎగనిపడుట.
 ?ఎగనిల్లు. అ. క్రి. ఎగయు.
 ఎగాదిగ. ద్ర. ఎగదిగ
 ఎగు. వృత్తియందు ఎగువ శబ్దమునకును
 అంత్యపర్వము లోపింపఁగా మిగిలిన
 రూపము. [గము చేయు.
 ఎగుచే. స. క్రి. తఱుము; బాణ ప్రయో
 ఎగుడు. విణ. ఉన్నతము.
 ఎగుడుదిగుడు. విణ. సమముకానిది, విష
 మము; అసంగతము.
 ఎగుదల. పై భాగము; వృద్ధి.
 ఎగుదు. అ. క్రి. పరువిడు; సరిపోవు.
 ఎగుబుజము. ఉన్నతభుజము
 ఎగుబోద. తెక్కులు మొలచి యెగిరెడు
 వయసు వచ్చిన పక్షిపిల్ల.
 ఎగుమతి. ఓడకు సరకులెక్కించుట.
 ఎగుమతిచేయు. స. క్రి. ఓడకు సరకు
 లెక్కించు.
 ?ఎగురు. ఎగురుట. అ. క్రి. మీఁదికిపోవు.
 ఎగురులాడు. అ. క్రి. దుముకులాడు.
 ఎగువ. మీఁద; మీఁదు; ఆధిక్యము.
 విణ. ఉన్నతము.
 ఎగ్గతము. ఏకాంతస్థలము.
 ఎగ్గాడు. స. క్రి. దూషించు.
 ఎగ్గించే. స. క్రి. అనాదరించు.
 ఎగ్గ. కీడు, అపకారము; కీడుమాట; అప
 రాధము; దోషము; అనాదరము. బ.
 దూషణము. [ఎగ్గురు.
 ఎగ్గుణుతు. విషయసంగ్రహము. రూ.
 ఎగ్గులాడు. స. క్రి. నిందించు.
 ఎచ్చిరిలు. అ. క్రి. వర్ణిల్లు.
 ఎచ్చిణు. అ. క్రి. ఎచ్చిరిలు; బాగుపడు.
 ఎచ్చట. ఎక్కడ.

ఎచ్చేటు. ఎచ్చాటు.
 ఎచ్చేరించే. స. క్రి. ఎచ్చరించు.
 ఎచ్చోటు. ఎచ్చాటు.
 ఎచ్చేట. ఎక్కడ.
 ఎచ్చేటు ఎచ్చాటు.
 ఎచ్చేరము. ఎచ్చరిక. [ఎచ్చరికచేయు.
 ఎచ్చేరించే స. క్రి. అపహితమునర్పు,
 ఎచ్చేరింత. ఎచ్చరిక.
 ఎచ్చరిక. జాగరూకత, అవధానము;
 నూచన; ప్రోద్బలము.
 ఎచ్చేరికించే. ఎచ్చరించు.
 ఎచ్చే. ఆధిక్యము. విణ. అధికము. అ. క్రి.
 అధికమగు.
 ఎచ్చేట. ఎక్కడ.
 ఎచ్చో. ఎక్కడ.
 ఎచ్చోట. ఎక్కడ.
 ఎచ్చోటు. ఏస్థానము.
 ఎట. ఎక్కడ.
 ఎటవారె. కుందురుకి.
 ఎటు. అవ్య. ఎట్లు; ఎక్కడకు.
 ఎటులు. అవ్య. ఎట్లు, ఏలాగు. [శము.
 ఎటువంటి. విణ. ఎట్టి, కీదృశము; యాదృ
 ఎటువలె. ద్ర. ఎట్లు.
 ఎట్టకునేని. అవ్య. ఎట్టకేని.
 ఎట్టకేని. అవ్య. అతిప్రయాసమున.
 ఎట్టకేలకు. ద్ర. ఎట్టకేని; చాలానేపటికి.
 ఎట్టట. అవ్య. ఎట్టయిన.
 ఎట్టపోగు. దండు. [ముందఱ, సమక్షము.
 ఎట్టయెదురు. చక్కనియెదురు, మిక్కిలి
 ఎట్టి. విణ. ఎటువంటి.
 ఎట్టిఁడు. విణ. ఎటువంటివాఁడు.
 ఎట్టు. అవ్య. ఎట్లు.
 ఎట్టులు. అవ్య. ఎట్లు.
 ఎట్టువలె ద్ర. ఎట్లు.
 ఎట్టు. అవ్య. ప్రశ్నమును బెలుపును.
 ఎట్లు. అవ్య. ఏ ప్రకారము, ఏలాగు.
 ఎడ. భాగము, స్థలము, స్థానము; అవ
 కాశము; దూరము, వ్యవధానము;
 గడువు; భేదము; విఘ్నము; వ్యవహారము

రము; సంధి; హృదయము; దేవతానై
 వేద్యవస్తువు? విణ ఎలప్రాయముగలది.
 ద్ర. నడుము. [రూ. ఎడ్డ.
 ఎడఁద. హృదయము. అంతరంగము.
 ఎడఁబాటు. ఎడఁబాయుట, వియోగము.
 ఎడఁబాపు. ప్రే. ఎడఁ బాయఁజేయు;
 వియుక్తముఁజేయు.
 ఎడఁబాయు. స. క్రి. వీడు, వదలు.
 ఎడకట్టు. అ. క్రి. ఆరినపుడు మరల
 చీముపట్టు. స. క్రి. చేర్చు.
 ఎడకత్తియు. కంటెనకత్తి, దూతిక. రూ.
 ఎడకత్తి.
 ఎడకాడు. తార్కవాఁడు, దూత; విటుఁడు.
 ఎడకారు. మాఘమాసము మొదలు శ్రేష్ఠ
 మాసములలోపల పండించెడు పంట.
 ఎడగడ్డ. ఒడ్డు, గట్టు.
 ఎడగిల్లు. అ. క్రి. తొలఁగు.
 ఎడతాఁకు. అ. క్రి. చేరు.
 ఎడతియు. అ. క్రి. ఎడతెగు.
 ఎడతెగు. అ. క్రి. ఎడపడు; విడివడు.
 ఎడతెఱపి. వ్యవధానము. రూ. ఎడతెర్పి.
 ఎడత్రచ్చు. అ. క్రి. ఎడతెగు.
 ఎడదవ్వు. అతిదూరము.
 ఎడనీటికాయ. శేతతెంకాయ.
 ఎడనీరు. శేతతెంకాయలోని తియ్యనీరు
 ఎడవక. సంతతము.
 ఎడవడు. అ. క్రి. ఎడతెగు; వూటపడు.
 ఎడవదడవ. అవ్య. అప్పుడప్పుడు.
 ఎడపు. ప్రే. ఎడయఁజేయు, విచ్ఛేదము
 చేయు. [కుంటెనతనము నేయు.
 ఎడపుచ్చు. స. క్రి. రాయబారమునడుపు.
 ఎడపెట్టు. స. క్రి. తొలగించు; మాఱు
 వడ్డించుకొనుటకై అన్నమును దగ్గఱ
 ఎత్తియుంచు.
 ఎడపోపు. అ. క్రి. దౌత్యముచేయు.
 ఎడమ. వాచుభాగము. విణ. సవ్యము.
 ఎడమడుగు(పు). వ్యత్యాసము; అభ్యంత
 రము; వైచల్యము. విణ. వ్యత్య సము.
 ఎడమడుపు పరువడి. మల్లబంధవిశేషము.
 ఎడమది విణ. వాచుము, సవ్యము.
 ఎడము. చోటు; అవకాశము, అంతరము

ఎడయిక. ఎడఁబాటు. [వేటగు.
 ఎడయు. అ. క్రి. తొలఁగు; ఎడబాయు;
 ఎడరు. ఆపద; భంగము; సందు; వ్యవ
 ధానము; సమయము; ఎడారి. అ. క్రి.
 భగ్నమగు.
 ఎడలు. అ. క్రి. పోవు; వికలమగు; విచ్చి
 న్నమగు. స. క్రి. విసర్జించు.
 ఎడవాఁడు. కడవాఁడు; అన్యఁడు.
 ఎడపు. విణ. దవ్వు, దూరము.
 ఎడవోపు. స. క్రి. ఎడపుచ్చు.
 ఎడసాల. ప్రత్యేకమైన గది.
 ఎడొటము విషయము [భూమి; బయలు.
 ఎడారి. చెట్లు చేమలు లేని విశాలపు నిర్జల
 ఎడారె. చెప్పలు కుట్టెడు చిన్ననూది.
 ఎడ్డ. ఎడఁద.
 ఎడ్డమి. ఆపద.
 ఎడ్డుము. అడ్డంకి.
 ఎడ్డియ. విణ. ఎడ్డె.
 ఎడ్డె. విణ. మూర్ఖుఁడు; మూర్ఖురాలు.
 ఎడ్డెఁడు. విణ. ఎడ్డ.
 ఎడ్డెతనము. మూర్ఖత, మూర్ఖము
 ఎడ్డెన. భోజనపాత్రము నుంచుకొనెడి
 ఉన్నతపీఠము.
 ఎడ్డు. ఎడమ.
 ఎడ్డు. బి. వ్యవభములు.
 ఎఱఁడు. స. ఏ పూజ్యుఁడు.
 ఎఱుబరికాడు. దొంగ.
 ఎత్తనగోల. గోనెలెత్తియెడ్లమీఁద వేయు
 టకు సాధనమైన కట్టి; ఊరెగా
 నానించిన కోల.
 ఎత్తనగోలు. మొదలు; ప్రారంభము.
 ఎత్తరము } విణ. ఉన్నతము.
 ఎత్తరువు }
 ఎత్తలి. కొఱముట్టు, సాధనము.
 ఎత్తికొను. అ. క్రి. యత్నించు. స. క్రి. అప
 హరించు; వహించు; ఉద్ధరించు.
 ఎత్తికోలు. ప్రయత్నము; సంకల్పము.
 ఎత్తి పాడుచే. స. క్రి. ఉపాలంభించు,
 దోషములెత్తిచెప్పివర్జము దూఱిపాఱు
 నాడు. [ఉపాలంభము.
 ఎత్తి పాడుపుమాట. ఉత్పాసము,

ఎత్తిలి. అవ్య. గట్టిగా. [చేయు.
 ఎత్తివేయు. స.క్రి. తీసివేయు; అలక్ష్యము
 ఎత్తు. చదరంగపు ఎత్తు; ఉన్నతి; ఉపా
 యము; రెండుపీసలకొలది; బలువు,
 తూనిక; ప్రయత్నము; పుష్పసరము.
 బ. వలపుకత్తె వలచిన వానికిచ్చుధనము.
 విణ. ఉన్నతము. ఆ.క్రి. కలుగు, పుట్టు;
 బయలుదేలు. స.క్రి. అపహరించు;
 దండెత్తు; పైకెత్తు; గ్రహించు; తీయు;
 పాటించు; ఆరంభించు; ప్రస్తావించు;
 వహించు; సంగ్రహించు; ఉద్ధరించు.
 ఎత్తుగడ. ఉపాయము; యత్నము.
 ఎత్తుగడ్డలు. బ. ఎత్తుడు ప్రాయ్యగడ్డలు.
 ఎత్తుగల్లు. ఎక్కుటకై ఎత్తుగా పెట్టు
 కొన్నతాయి.
 ఎత్తుగీతిరు. ఎత్తుగీతి.
 ఎత్తుగున్న. శత్రుయేనుగుపిల్ల, కలభము.
 ఎత్తుదెంచు. ఆ.క్రి. దండెత్తివచ్చు.
 ఎత్తుపెట్టు. స.క్రి. పురికొలుపు.
 ఎత్తుబరికాడు. దొంగ, చోరుడు.
 ఎత్తుభారము. మి. విణ. పాడు, కూనము.
 ఎత్తువచ్చు. ఆ.క్రి. సరిపోలు.
 ఎత్తువడు. ఆ.క్రి. చెడు; శివశేకపడు.
 ఎత్తువేయు. స.క్రి. తూచు.
 ఎత్తువోపు. ఆ.క్రి. చెడు; తగ్గు.
 ఎత్తిల. చేరపలఁబెట్టి అడ్డువల.
 ఎద. పశుబుతువు; మనస్సు; వక్షస్థని
 లము; భయము. [విష్ణువు.
 ఎదమచ్చెగలసామి. శ్రీవత్సలఁచనుడు,
 ఎదవడు. ఆ.క్రి. భయపడు.
 ఎదావు. ఆఁబోతుచేర సమయమైనయావు.
 ఎది. స. ఏది.
 ఎదిరి. విరోధి.
 ఎదిరించు. స.క్రి. ఎదురు, ఎదురేగు, అభిగ
 మించు; ఎదుర్కొను, అభ్యవస్కండించు
 ఎదుగు. ఆ.క్రి. పెరుగు, వృద్ధిబొందు.
 ఎదుట. ద్ర. ముందఱ, పురోభాగమున.
 ఎదుటిది. విణ. ముందఱనున్నది.
 ఎదుటివాడు. ముందఱనున్నవాడు.
 ఎదురాడు. ఆ.క్రి. మాటాడు.
 ఎదురు. ముందఱ, పురోభాగము; ఎదుటి

వాడు; వలపుకత్తె వలచినవానికిచ్చు
 ధనము. స.క్రి. ఎదిరించు. విణ. అన్యుడు.
 ఎదురుకట్టుల. ద్ర. ఎదుట. [వ్యాధి.
 ఎదురుకుత్తుక. అంకిళ్లుపట్టుకొనెడు ఒక
 ఎదురుకొనిపించు. ప్రే. ఎదిరింపజేయు.
 ఎదురుకొఱు. ఆ.క్రి. ఎదురగు, అభిముఖ
 మగు. స.క్రి. ఎదిరించు.
 ఎదురుకొలుపు. ప్రే. ఎదిరింపజేయు.
 ఎదురుకోలు. అభిగమనము, పూజ్యుల
 వచ్చునప్పుడు ఎదురుగాఁబోవుట; వివా
 హమునందు పడుచింటివారు వరనికెదు
 రుగాఁబోవుట. రూ. ఎదుర్కొలు.
 ఎదురుగడ. మాఱువాసినబడంబడిక మొ
 ఎదురుచే. ఆ.క్రి. ప్రతికూలమగు. స.క్రి.
 ఎదిరించు.
 ఎదురుచేక్క. విణ. కానిది.
 ఎదురుచూచు. వేచు, ప్రతీక్షించు.
 ఎదురుపడు. ఆ.క్రి. ఎదురుగావచ్చు;
 ఎదురుతిరుగు. రూ. ఎదుర్పడు.
 ఎదురుపాటు. ఎదురుపడుట. రూ. ఎదు
 రాటు. [ప్రతిధ్వనించు.
 ఎదురుమోయు. ఆ.క్రి. మాఱుచెలఁగు,
 ఎదురుఱొమ్ము. ఉరోమధ్యము.
 ఎదురేగు. ఆ.క్రి. ఎదురుగాఁబోవు,
 అభిగమించు. [త్రులు.
 ఎదురొత్తు. ఆ.క్రి. మాటొత్తు. బ. మాటొ
 ఎదుర్కొను. ఎదురుకొను.
 ఎదుఱు. ఎదురు. [కూనము.
 ఎద్దడి. దారిద్ర్యము. విణ. దరిద్రము;
 ఎద్దడినేల. నిర్జలభూమి, మరుభూమి.
 ఎద్దము. పట్టెతీరినయంచు.
 ఎద్ది. స. ఏది.
 ఎద్దు. వృషభము. బ. ఎడ్లు.
 ఎద్దునాలుక. గోజిహ్వస్త.
 ఎద్దుపట్టు. స.క్రి. పట్టగొట్టు, ఎడ్డును
 వృషణహీనముచేయు.
 ఎద్దుముట్టె. ఒక దినుసుగడ్డ.
 ఎద్దురాసి. వృషభరాశి.
 ఎద్దెన. ఎక్కడ.
 ఎద్రుచే. ఆ.క్రి. ఎదురుచు, ప్రతికూల
 మగు (ఇచటి ఎలఱువేయగును).

ఎన. విణ. సమానము.

ఎనమండ్రు. స. ఎనిమిదిమంది.

ఎనమందుము. ఎనిమిది తూములు.

ఎనమనూ(న్నూ)లు. స. ఎనిమిడినూలు.

ఎనయిక. పొందిక; సామ్యము.

ఎనయు. అ. క్రి. సరిపోలు. స. క్రి.

కలియు, పొందు; పోలు.

ఎని. స. ఎన్ని. [దారము.

ఎనిక. ఎన్నిక; నాలుగు పోగుల నూలు

ఎనిమిదవది. విణ. అష్టమము.

ఎనిమిదవవాడు. విణ. అష్టమపురుషుడు

ఎనిమిది. స. ఏడునొకటి, ఎన్నిది, అష్ట

(అష్టకము.) [త్రము.

ఎనిమిదికాళ్ళచేక్క. పూర్వ భాద్ర నక్ష

ఎనిమిదికాళ్ళమెకము, అష్టపాదము, శరభ

మృగము.

ఎనిమిదికాళ్ళరిక్కనెల. భాద్రపదమాసము

ఎనియు. అ. క్రి. కలిసికొను.

ఎనుచు ప్రే. ఎనియజేయు, ఎనుపు

ఎనువతేలు. నల్లతేలు.

ఎనువమోకాలు. ఒకచెట్టు.

ఎనువనరము. బట్టె.

ఎనువు. ప్రే. ఎనియజేయు.

ఎనువుడు. ఎనువుట.

ఎనుపెంటి. బట్టె, గేదె.

ఎనుపోతు. దున్న, మహిషము.

ఎనుబండ్రు. స. ఎనుబదిమంది.

ఎనుబది. స. ఎనిమిదిపదులు, ఆశీతి.

ఎనుబదిమంది. స. ఎనుబండ్రు.

ఎనుము. బట్టె, గేదె, మహిషి.

ఎన్నడు. ఎప్పుడు; ఏకాలము; ఎల్లప్పుడు.

ద్ర. ఎల్లప్పుడు.

ఎన్నాళ్లు. బ. ఎన్ని దినములు.

ఎన్ని. స. ఎంతసంఖ్య గలవి; అన్ని.

ఎన్నిక. గణనము.

ఎన్నికచేయు } స. క్రి. ఎంచు, గణించు.

ఎన్నికపెట్టు } స. క్రి. ఎంచు, గణించు.

ఎన్నికమానిసి. ప్రసిద్ధుడు; ప్రసిద్ధురాలు.

ఎన్ను. సన్యాసిమంజరి, పరియెన్నుమొ.

స. క్రి. ఆక్షేపించు; గణించు, లెక్కపెట్టు

ఎన్నువ. ఆడువారేడ్చునప్పుడు అనుభ

వము నెంచియెంచి పాటగాఁబాడెడు

చచ్చినవారి చారిత్రము.

ఎన్నెమ. పురిటిపురుగు.

ఎన్నెది. స. ఎనుబది.

ఎప్పుడు. ఎప్పుడు, ఏవేళ.

ఎప్పు. ఎపుడు.

ఎప్పుటి. అవ్య. అప్పటి, మరల.

ఎప్పుడు. ఏకాలము. ద్ర. ఎల్లప్పుడు.

ఎబ్బె. రోతపడుటయందు ఉపయోగింపఁ

బడుమాట.

ఎబ్బెట్టు. విణ. వికటము, విరసము.

ఎబ్బెర. ఒకపక్షి. [వాడు.

ఎబ్బెరాని. విణ. రోతకలది; రోతకల

ఎబ్బెటికము. రోత, అసహ్యము.

ఎమిడిక. ఎమిడికపాము, కడుపులోఁ

గలుగు పామువంటి తెల్లని పురుగు.

ఎముక. అస్థి, శల్యము. [వ్యక్తి.

ఎముకలవట్టు. విణ. వ్యాధిచే బక్కటిల్లిన

ఎమ్ము. ఎముక.

ఎమ్ముక. ఎముక.

ఎమ్ముట. మూలగ.

ఎమ్మె. మనోహరత్వము; విలాసము.

ఎమ్మెకాడు. విణ. విలాసవంతుడు.

ఎమ్మెలాడి. విలాసముగల స్త్రీ.

ఎయిదు. స. క్రి. వెంబడించు; పొందు.

రూ. ఎయ్య

ఎయ్యది. స. ఏది.

ఎయ్యెడ. ఎక్కడ.

ఎర. మృగాదులను పట్టుకొనటకై వేసెడి

మాంసము; ఆహారము; బలి; వ్యసనము;

అగ్రము.

ఎరగు. అ. క్రి. దిగు; నమస్కరించు.

ఎరగుడు. నమస్కారము.

ఎరగలి. కార్పిచ్చు, మాను ఒకటితో

నొకటి ఒరిసికొనఁగా పుట్టిఅడవినిదహిం

చెడి అగ్ని, దావాగ్ని. [మ్రుంగ.

ఎరగొను. అ. క్రి. పరవశముగు. స. క్రి.

ఎరవలి. ఎరగలి, దావాగ్ని.

ఎరవు. తిరుగ ఇచ్చెదనని (ఒకటి రెండు

దినములు వాడుకొనుటకై) అడిగితెచ్చు

కొనెడిసొమ్ము, యాచితము; భేదము.

విణ. అన్యము.

ఎరియు. అ.క్రి. కాలు, మండు; పరిత
పించు, దుఃఖించు; అపేక్షించు.
ఎరిశు. బాధ; తాపము.
ఎరువంటి. పంజెచెట్టు.
ఎరువాటు. ఎరువునైచుట.
ఎరువు. పొంతువు, పైరుకై పెక్కునాళ్లు
చేర్చిపెట్టిన పేడ, పశువులు తొక్కిన
చెత్త మొ.
ఎరుసు. ఈర్ష్య.
ఎర్గు. ఎఱుకు.
ఎర్గు. ఎఱుగు.
ఎఱ. వానపాము విణ ఎఱునైనది. యా. ఎఱు
ఎఱుగు. అ.క్రి. పొంగు; దిగు; నమస్క
రించు; ఎగయు; మిండికినుఱుకు.
ఎఱుక. తొక్కి, పక్షము; భుజము.
ఎఱుగందు. లేతబిడ్డ, శిశువు.
ఎఱుగన్ను. శిశునియొక్క అగ్ని నేత్రము.
ఎఱుగిను. అ.క్రి. కోపగించు.
ఎఱుచి. మాంసము.
ఎఱుచింది. అనురుడు.
ఎఱుచిపిడుక. చోరపుషిష్ట.
ఎఱుబుత్తికము. రోత, అసహ్యము.
ఎఱుసంజే. సాయంసంధ్య; ప్రాతఃసంధ్య.
ఎఱుగు. స.క్రి. తెలియు.
ఎఱుక. తెలివి, జ్ఞానము; పరిచయము;
సోజ; గుఱుతు; జోష్యము.
ఎఱుకత. సోచెపెప్పనది, చైవజ్ఞ.
ఎఱుకచేయు. స.క్రి. తెలియజేయు,
తెలుపు, విదితమొనర్చు.
ఎఱుకపడు. అ.క్రి. విదితమగు.
ఎఱుకసాని. ఎఱుకత.
ఎఱుకు
ఎఱుకులవాడు } కిరాతుడు; వ్యాధుడు.
ఎఱుకువ. ఎఱుక, తెలివి, జ్ఞానము.
ఎఱుపు. ఎఱున, రక్తవర్ణము.
ఎఱు. వానపాము, గండ్మాపదము; ఎఱుపు.
విణ. ఎఱునైనది.
ఎఱుదనము. రక్తిమ.
ఎఱుగడ్డ. నీరుల్లి, పలాండువు.
ఎఱుగడ్డేరు. రక్తకరపీరము.
ఎఱుగడ్డేవు. ఎఱుచున్నగలభూమి.
ఎఱుగడ్డెవ. కోకనదము, రక్తొత్పలము.

ఎఱుగలిజేరు. రక్తపునర్ణవ.
ఎఱుగిసె. అతనివిశేషము.
ఎఱుగురిజే. కృష్ణల.
ఎఱుగిల్ల. ఒక గొల్లజాతి.
ఎఱుగిరంట. కురవకము.
ఎఱుచీమ. తెలపిపీలిక.
ఎఱుచేమంతి రక్తనేవంతి.
ఎఱుజొన్న. ఒక జొన్న.
ఎఱుతుమ్మెద. గంధోలి.
ఎఱుతెగడ రక్తత్రిపుత.
ఎఱుదామర. రక్తపద్మము.
ఎఱుది. వా. ఎఱునిది.
ఎఱున. ఎఱుపు, రక్తిమ. విణ. ఎఱునిది.
ఎఱునిది. విణ. రక్తవర్ణముగలది.
ఎఱు ని వేలుపు. అగ్ని; అరుణుడు,
నూర్ణుడు.
ఎఱుపులుము. కుష్మభేదము.
ఎఱుపెంజేరలు పాములలో నొక భేదము.
ఎఱుపోతమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.
ఎఱుప్రత్తి. రక్తకారాపము.
ఎఱుమన్ను. తువరిక.
ఎఱుమల్లె. రక్తమల్లిక.
ఎఱుమీను. రోహితము.
ఎఱుమునుగ. రక్త శిగ్రువు.
ఎఱులొద్దుగు. పట్టిక.
ఎఱువాటు. అ.క్రి. ఎఱునగు; కోపగిల్లు
ఎలి. సాక్షి; ఆకు. విణ. యావనముగలది;
లేతది; స్వల్పము. క్రి. విణ. స్వల్పముగా
ఎలిగోలు. కలకలము; దండునకు ముందట
నడచెడిబలము; ముందునడచుట; మొదటి
ప్రసరణము; మొదట పటపటమని వచ్చు
వాన. విణ. ముందునడచునది; మొదటిది.
ఎలిదోట. ఆరామము.
ఎలినాగ. యావనముగల (స్త్రీ); (స్త్రీ).
ఎలనీరు. లేతలెంకాయలోనితీయ్యనినీరు
ఎలిమి. వికాసము; సంతోషము.
ఎలిమికాడు. విణ. వికాసవంతుడు.
ఎలియించు స.క్రి. సంతోషపెట్టు.
ఎలియు. అ.క్రి. చేరు; ప్రజేకించు;
కలుగు; ఆసక్తిపడు. స.క్రి. పొందు.
ఎలరారు. అ.క్రి. అతిశయించు.

ఎలరు. అతిశయము; వికసనము.
 ఎలరుచే. అ.క్రి. అతిశయించు; వికసించు;
 సంతోషించు. రూ. ఎలర్చు.
 ఎలరుపు. సంతోషము రూ. ఎలర్చు.
 ఎలుగించే. అ.క్రి. కూయు; ధ్వనిచేయు.
 ఎలుగు. మృగాదిధ్వని; కంఠస్వరము;
 ఎలుగుగొడ్డు. రూ. ఎల్లు.
 ఎలుగుగొడ్డు
 ఎలుగుబం(మం)టి } భల్లూకము
 ఎలుగురాల్పడ. గద్గదస్వరముతో.
 ఎలుక. మూషకము.
 ఎలుకచేవి } ఆఖుకర్ణి, మూషకపర్ణి.
 ఎలుకజీడి }
 ఎలుకమొక్క. ఒకచెట్టు.
 ఎలుపు. ఎలుగు. [సమస్తము.
 ఎల్ల. సీమ, పాలిమేర. ద్ర. అంతయు,
 ఎల్లండ్రు. సమస్తమైనవారు.
 ఎల్లప్పుడు. సదా. [దేవత.
 ఎల్లమ్మ. ఎల్లయందుండేడు ఒక గ్రామ
 ఎల్లరు. స. బ. సమస్తమైనవారు.
 ఎల్లవాడు. స. ఎవ్వడును.
 ఎల్లా (పి. అడవియందు చోటుచేసికొని
 ఎల్లయందుండి కొట్టిదోచెడు దొంగ;
 దొంగ. [రూ. ఎల్లాపికితై.
 ఎల్లా (పి క త్రి య. దొంగతనముగలస్త్రీ).
 ఎల్లారమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.
 ఎల్లారు. స. ఎల్లవారు.
 ఎల్లి. గొడుగు; కేపు.
 ఎల్లిదము. అలుచు; చులుకదనము; ఆక్చ
 ర్యము. విణ. చులుకనిది. రూ. ఏలిదము.
 ఎల్లిదు (డు. విణ. చులుకనివాడు;
 అల్లుడు.
 ఎల్లుండి. కేపటికి పర(ఆవలి)దినము.
 ఎవడు. స. ఏ పురుషుడు.
 ఎవత. స. ఎవతె.
 ఎవతి. స. ఎవతె
 ఎవతు. ఎవతె.

ఎవతె. స. ఏస్త్రీ.
 ఎవయు. అ. క్రి. ఎగయు.
 ఎవరిత. స. ఎవతె.
 ఎవరితి (తె). స. ఎవతె.
 ఎవరు. స. బ. ఎవ్వరు.
 ఎవ్వర్తుక. స. ఎవతె.
 ఎవుచే. స. క్రి. ఎగుచు.
 ఎవ్వడు. ఎవడు.
 ఎవ్వత. స. ఎవతె.
 ఎవ్వతి. స. ఎవతె.
 ఎవ్వతుక. స. ఎవతె.
 ఎవ్వతె. స. ఎవతె.
 ఎవ్వరిత. స. ఎవతె.
 ఎవ్వరితి (తె). స. ఎవతె.
 ఎవ్వరు. స. బ. ఎవరు.
 ఎవ్వర్తుక. స. ఎవతె.
 ఎవ్వల. ఏవల.
 ఎవ్వడు. స. ఎవడు; ఎల్లవాడు.
 ఎవ్వరు. స. బ. ఎవరు.
 ఎస ఆధిక్యము. క్రి. విణ. అంత్యము.
 ఎసగు. అ.క్రి. ఒప్పు, తనరు, అతిశ
 యించు; విజృంభించు.
 ఎసకము. అతిశయము; విజృంభణము;
 విధము; ఉద్రేకము. [కొలుపు.
 ఎసకొను. అ.క్రి. పురికొను. ప్రే. ఎస
 ఎసటిపాతలు. బ. ఎసట కేయదగిన
 బియ్యము. [అ.క్రి. విజృంభించు.
 ఎసరు. వంటకై కాగబెట్టిన నీరు.
 ఎసరేగు. అ.క్రి. విజృంభించు.
 ఎసలారు. అ.క్రి. అతిశయించు; ఒప్పు.
 ఎసలిక. తీటిక, అవకాశము.
 ఎసలు. దొమ్మియద్దము?
 ఎసపు. అ.క్రి. ఎసగు.
 ఎసవెట్టు. స. క్రి. పురికొలుపు, ప్రేరించు.
 ఎళనీరు. ఎలనీరు.
 ఎళ్లము. ఏడుపలములు.
 ఎళ్లు. బ. ఎడ్లు.

ఏ

ఏ. ప్రశ్నమును దెలిపెడి (కింశబ్రాధకము) ఉద్దేశ్యమును దెలిపెడి. అవ్య. ప్రశ్నము మెచ్చుకొనుట వ్యతిరేకము ఎక్కువ దుఃఖము నిశ్చయము విచారము ప్రార్థించుట ఆడుదగుట మఱియొక దానిలేమి చూపుట తనంతట యను నర్థముల(దెలిపెడి ద్ర. అస్మచ్ఛబ్రాధము, నేను ఏకట. మిక్కిలి అపేక్ష; ఆశ. ఎతరి. కిరాతిభేదము. ఏక(కా)రు. అ.క్రి. వాచిపోవు. ఏచు. స.క్రి. కాటించు, బాధించు. ఏజెల్ల. అవ్య. సంతాపమును దెలిపెడివి. ఏడాది. ఏడు; సంవత్సరముపొడుగున. ఏడి. ఎక్కడనున్నాడు. ఎడికోల. నాగటికొయ్య, ఈవ. ఏడి. ఏడి. [వాడు. ఏడు. సంవత్సరము; ఏపురుమాడు; ఎల్ల ఏడుడి అబ్బికము. ఏదర. కుటుంబముతో జేరనిస్వతంత్రపు సొత్తు విణ. కుటుంబముతో జేరక స్వతంత్రమైనది. ఏదుము. ఐదుతూములు; ఐదుమణుగులు. ఏదుమునేల. అయిదు తూముల విత్తులు విత్తెడినేల. ఏవు. బాధ. ఏబండు. స. బ. ఏబదిమంది. ఏబది. స. ఐదుపదులు, పంచాశత్తు. ఏబలము. మి. ఐదుపలములు. ఏకకుండలుడు. సం. బల రాముడు; కుబేరుడు. [ఎక్కటి. ఏకకుడు. సం. విణ. ఆసహాయుడు, ఏకగురువులు. సం. బ. సహపాతులు, సతీర్థ్యలు. ఏకచక్రము. నిరాతంకమైన రాజ్యము. ఏకచరము. సం. ఖడ్గమృగము; ఒంటి కాడు. విణ ఏకాంతమైనది. ఏకచ్ఛత్రము. సం. ఏకచక్రము; ఒకే గొడుగుక్రింద పరిపాలనము; ఒకేరాజు అధికారము క్రింద నుండుట. ఏకతపూధు. అ. క్రి. ఆలోచించు.

ఏకతము. ఆలోచనకు తగినచోటు, ఏకాంతము; ఆలోచన. విణ. ఒంటరిగా. ఏకతానుడు. సం. విణ. ఏకాగ్రుడు, ఒకటనునన్ను చెల్లినవాడు. ఏకతాళము. సం.లయతోడికూడిక; తాళ భేదము, నాలుగు మాత్రల కాలము. ఏకత్రింశత్తు. సం. స. ముప్పదియొక్కటి. ఏకత్రింశము. సం. ముప్పదియొకటవది. ఏకదంతుడు. సం. వినాయకుడు. ఏకదినము. సం. విణ. ఒక దినము. ఏకదృష్టి. సం. కాకి. విణ. ఒక చూపు గలది; ఒక కన్నుగలవాడు. ఏకదేశము. సం. అంశము, భాగము. ఏకధురము } సం. నాగటినిగాని, ఏకధురావహము } బండిని గాని, మఱి ఏకధురీణము } దేనినైనను ఒక్కటిని లాగడి ఎద్దు మొ. ఏకన అంచు. ఏకపత్ని. సం. పతివ్రత. ఏకపది. సం. మార్గము, త్రోవ. ఏకపింగళుడు. సం. కుబేరుడు. ఏకభోగపుమిరాని. ఫలానుభవము, ఒకనికే యుండునట్టి మిరానీ. ఏకము. సం. విణ. అన్యము; అసహాయము; ముఖ్యము. స. ఒక్కటి. ఏకరంగి సం. ఒకేరంగుగల మౌనములు. ఏకలము. సం. ఆడవిపంది. విణ. అద్వితీయము; అసహాయము; అపయవరహితము ఏకలీడు. ఆడవిపంది. [నది. ఏకవ్యాపకము. సం. ఒక్కటై వ్యాపించి ఏకనంధ. సం. ఒకమాటు వినగానే తిరుగ దానిని చదువుట. ఏకనర్గుడు. సం. విణ. ఏకతానుడు. ఏకహాయని. సం. ఏకాబ్బ, ఒకయేడు ఈడుగల ఆవుపెయ్య. ఏకాంగయుద్ధము. సం. ద్వంద్వయుద్ధము. ఏకాంగి. సం. భర్తనెడబాసినస్త్రీ, విణ. భార్య నెడబాసినవాడు; ఎక్కటి; ఒక్కనితోనే యుద్ధముచేయు వీరుడు; ఒక తరగతి యుద్ధవీరుడు.

ఏకాంగిపారు. మి. ద్వంద్వయుద్ధము.
ఏకాంగులు. సం. బ. వైష్ణవసంస్థానులు.
ఏకాండము. విణ. అఖండము.

ఏకాంతము. సం. రహస్య ప్రదేశము,
ఏకతము; మిక్కిలి. విణ. అత్యంతము;
నియతము.

ఏకాంతి. సం. విణ. ఒక్క వానుదేవుడే
కలడనెడి నిశ్చయముగల విష్ణుభక్త
విశేషము.

ఏకాకి. సం. విణ. అసహాయుడు ఒంటరి.
ఏకాక్షము. సం. కాకి.

ఏకాగ్రత. సం. ఏకాగ్ర్యము.

ఏకాగ్రుడు. సం. విణ. ఏకతానుడు.

ఏకాదశము. సం. స. పదునొకండు విణ.
పదునొకండవది.

ఏకాదశి. సం. పదునొకండవ తిథి.
ఏకాయనగతుడు } సం. విణ. ఏక
ఏకాయనుడు } తానుడు.

ఏకావళి. సం. ఒక అర్థాలంకారము; ఒంటి
వేట హారము.

ఏకాశి. వా. ఏకాదశి.

ఏకాశ్మీల. సం. చిలుబొద్ది.

ఏకాశ్మీలము. సం. ఒకపుష్పము.

ఏకాహము. సం. ఒకరోజు; మృతిబొందిన
వారికి పదునొకండవనాడు చేయు
శ్రాద్ధము.

ఏకీభవించే. సం. అ. క్రి. ఒక్కటియగు.

ఏకీభావము. సం. ఒక్కటియగుట.

ఏకు. ఏకిన దూదిచుట్ట స. క్రి. దూదిని
చక్కజేయు; దూలు.

ఏకుడు. దూది యేకుట.

ఏకె. స. ఏమె.

ఏకోద్దిష్టము. సం. శ్రాద్ధవిశేషము.

ఏకోనవింశతి. సం. స. పందొమ్మిది.

ఏకోనవింశము. సం. విణ. పందొమ్మిదవది

ఏకోను. సమస్తీ.

ఏకోష్ఠవారణము. సం. ఏకచ్ఛత్రము.

ఏగాని. అరడబ్బు, రెండుదమ్మిళ్ళు.

ఏగు. అ. క్రి. పోవు, గమించు.

ఏగుదెంచే. అ. క్రి. వచ్చు; పోవు.

ఏగుపెండ్లి. పెండ్లికడపట వధూవరులను
ఈరేగించునట్టి వేడుక.

ఏగురు. స. ఐదుగురు.

ఏగున. ఐదు కుంచములు.

ఏచ. విణ. గ్రామ్యము; వక్రము.

ఏచకంకటిచుక్క. ఉత్తరామధా
నక్షత్రము.

ఏడే. అ. క్రి. ఆతిశయించు; పెరుగు;
విజృంభించు; ఉద్రేకించు; బాధపెట్టు.

ఏట. పక్షము; గొట్టె.

ఏటము. విణ. అధికము; సమృద్ధము.

ఏటవాలు. వంపు; పక్షపాతము.

ఏటికపాము. ఎమిడిక.

ఏటికాలువ. నదీప్రణాళిక.

ఏటికి. ఎందుకు.

ఏటికోళ్లు. బ. అభివాదనము, స్రవరచెప్పి
చేయు నమస్కారము; నమస్కారము.

ఏటిరింత. ఏటింత.

ఏటితోడు. సరిత్పతి, సముద్రుడు.

ఏటు. బాణప్రయోగము; బాణహతి; దెబ్బ.

ఏటులాడు. అ. క్రి. ఆయుధపాణులై
పోట్లాడు.

ఏటువడు. అ. క్రి. దెబ్బతిను.

ఏట్రంత. భరద్వాజ పక్షి.

ఏడ. ఎక్కడ.

ఏడక. సం. గొట్టె.

ఏడకము. సం. హస్తేలు,

ఏడగజము. సం. తగిరస. [మోసకాడు

ఏడమూకుడు. సం. విణ. చెవిటిమూగ;

ఏడవది. విణ. సప్తము. [పాన్న.

ఏడాకుపొన్న. సప్తచ్ఛదము, ఒక దినము

ఏడాకులరటి. సప్తపర్ణము.

ఏడాగోడము. విణ. విరుద్ధము. [పఱచు.

ఏడాటలాడించే. స. క్రి. మిక్కిలి శ్రమ

విడిక. పొట్టేలు

ఏడిపించే. ప్రే. రోదనము చేయించు.

ఏడు. స. అఱునొటి, సప్తము.

ఏడుడు. సం. విణ. చెవిటివాడు.

ఏడుగడ. విణ. గురువు, తల్లి, తండ్రి,

పురుషుడు, విద్య, దైవము, దాత అని

సప్తపకారములు గల) రక్షకము,
ప్రాపకము, దిక్కు.
విడుగు(వు)రు. స. ఏడుపంది.
విడుచు. అ.క్రి. ఏడ్చు; రోదనముచేయు,
రోదించు.
విడుపు. ఏడ్చు, రోదనము.
విడువారములనగలు. బ. వారములలో నేడు
దినములు దినమున కొక్కొక్క నగ
చొప్పున పెట్టుకొను నగలు.
విడూకము. సం. మెత్తినగోడ, లోపల
ఎముకలుంచి కట్టిన గోడ.
విడ్డడ. ఏడుగడ.
విడ్డెఱ. మిక్కిలి, అతిశయము; ఉత్సా
హము; పరాక్రమము; విజృంభణము.
విడ్డుము. ఏడుతూములు.
విణము. సం. పెద్దకన్నులుగల నల్లయిట్టి.
విణి. పెద్దకన్నులుగల నల్ల లేడి.
వితడు. స. ఏవూజ్యాడు.
వితము. నీళ్లెత్తెడు యంత్రవిశేషము, అర
ఘట్టము. సం. చిత్రవర్ణము. విణ. చిత్ర
వర్ణముగలది; వచ్చినది.
వితరి విణ. దుర్మయపరుడు.
వితాద్యక్కు } సం. విణ. ఇటువంటిది.
వితాద్యశము }
వితాము. వీతము, అరఘట్టము.
వితాముబొక్కెన. వీతమునకు సంబంధించిన
తోలు తిత్తి.
వీతు. ఉద్ధతి. [విశేషము.
వీతుల. చాపలత్తెడు మనుష్యజాతి
వీతెంచే. అ.క్రి. వచ్చు; పోవు.
వీతేరు. అ.క్రి. వచ్చు.
వీద. ఒకచెట్టు.
వీదడి. ఒక ఎలుగుగొడ్డు?
వీది. స. ఎయ్యది. అవ్య. ఎట్లు.
వీదీ. ఎక్కడనున్నది. అవ్య. ఎట్లు.
వీదు. ఏడుపంది. అ.క్రి. నశించు; చెడు.
స.క్రి. పోషించు
వీదుడు. విడుపు?
వీదుపంది. శలలీచ్చుగము.
వీదుముల్లు. శలలి, ఏడుపంది రోమము.
వీదువేట. వేటలో భేదము.

వివ ధనాదిసమృద్ధి, నింపు.
విధము (స్ను). సం. చిడుగు; వంట చేయు.
విదితము. సం. విణ. వృద్ధిపొందినది.
వినము (స్ను). సం. పాపము; అపరాధము
వినాదము. సముద్రతీరము,
వినాది. అడవియందు హాసముచేసెడు ఒక
హీనజాతివాడు.
వినాళ్లు. బ. ఐదుదినములు; పెండ్లితరువాత
వియ్యంకులు ఒకరికొకరు పంపెడిసారె.
వినె. అవ్య. పక్షాంతరము వికల్పము
బొత్తిగా అను నర్థముల చెలిపెడిని.
వనిక. ఏనుగు
వనికతిండి. సింహము.
వనికదోమ తొండపుదోమ.
వను స. ఐదు; నేను. [విశేషము.
వనుగడుగులు. బ. చిత్రవర్ణ వస్త్ర
విచుగు. గజము. విణ. పెద్దది.
వనుగుకలబంద. నారకుపయోగించెడి
పెద్ద కలబంద.
వనుగుకొమ్ములు. బ. కాలిభాస్యవిశేషము
వనుగుకొల. అస్త్రవిశేషము.
వనుగుగొంగ. సింహము.
వనుగుగొంగనూడు. శరభమృగము.
వనుగుజెలగ. వా. ఏనుగు జలగ.
వనుగు జేలగ. పెద్ద జలగ, దీర్ఘకోశిక.
వనుగు తుమ్మ. పెద్దగుమ్మ [శివుడు.
వనుగుతోలుదాల్చు. కృత్తివానుడు,
వనుగువల్లెరు. పెద్దవల్లెరు, గోతురకము
వనుగుబుగట. సింహము.
వనుగుబీట. మహాకోశాతకి.
వనుగుమోముసామి. గజాననుడు,
విఘ్నేశ్వరుడు. [శివుడు.
వనుగురాకానిగొంగ గజానురవైరి,
వనుగులతిండి. గండభేరుండము.
వనుగుసారము. నిషాదము; సప్తస్వరము
లలో నొకటి.
వనూటు. స. ఐదు నూర్లు.
విపరించే. స. క్రి. దుఃఖపఱచు.
విపారు. అ.క్రి. అతిశయించు; విజృంభించు.
విపి. కుక్క.
విపు. అభివృద్ధి; అధికము; ఏపారు.

ఏమె. స. ఏమె; సాలము.
 ఏబరాని. విణ. ఏభ్యరాశి; ఏబ్రాసి.
 ఏబిడ(డె). స. ఏపె; ఏస్త్రీ.
 ఏబులము. వా. సవాసేరు.
 ఏభ్యరాశి. విణ. రోతకలిగించు వ్యక్తి.
 ఏమరిక. ప్రమాదము; ఏమరుపాటు;
 పరాకు.
 ఏమటించే. ప్రే. ఏమఱజేయు.
 ఏమటిల్లు. అ.క్రి. ఏమఱు; ప్రమాదపడు
 ఏమఱు. అ.క్రి. జాగ్రత్తపస్స; ఏమటిల్లు
 ఏమఱుచే. ప్రే. ఏమఱజేయు; మఱపించు.
 ఏమఱుపాటు. అవశము; అ. స్మాత్తుగా;
 వంచనగా. [పెడిని. రూ. ఏమి.
 ఏమి. స. ఏది. అవ్య. ప్రశ్నమును చెలి
 ఏమిటికి ఎందుకు.
 ఏము. స. బ. మేము.
 ఏమె. స. ఏ పూజ్యురాలు.
 ఏయది. స. ఏది.
 ఏయము. స. ఏమె; ఏస్త్రీ. [గించు.
 ఏయు. స.క్రి. ప్రేయు; బాణము ప్రయో
 ఏరండము. సం. ఆముదపురజెట్టు.
 ఏరకము. సం. పొట్టెలు.
 ఏరవకడ. దావరడ-గి.
 ఏరాది. ఒకజాతికి చెందిన గుఱ్ఱము, ఇరాను
 దేశపు గుఱ్ఱము. [బ. ఏరాండ్రు.
 ఏరాలు. తోడికోడలు, పతిభ్రాతృభ్రాతృ.
 ఏరాళము. అధికము; ఆసంఖ్యము.
 ఏరి. ఏరీ, వారేరి, ఎక్కడనున్నా గనుట.
 ఏరితకోల లాంగలాదిదండము.
 ఏరు. ఎద్దులనుగట్టి దున్నుటకు సిద్ధపఱచిన
 నాగలి; తలనొప్పి.
 ఏరుగడము ఏరుగు, మలము.
 ఏరుగు. మలము. అ.క్రి. మలమువిసర్జించు.
 ఏరునేల. భూపరిమాణవిశేషము.
 ఏరుపడు. అ.క్రి. తేటపడు; నిర్ణయంపఁ
 బడు; బయలుపడు; రూపుపడు; జేఱు
 పడు; సిద్ధపడు. రూ. ఏగుడు.
 ఏరుపరుపు. వంటచేసికొనఁబోవు పదార్థ
 ములలో జాల్లు మొ|| యేరి బాగుచేసిన
 పదార్థము.
 ఏరుపాటు. ఏర్పాటు.

ఏరువాక. దుక్కియొక్క ప్రారంభము.
 ఏర్పు. అ.క్రి. తలనొచ్చు. స.క్రి. ఏర్ప
 ఱుచు; చక్కఁబఱచు; కాల్పు.
 ఏర్పడు. అ.క్రి. ఆగపడు; ఏరుపడు.
 ఏర్పరచే. స.క్రి. విభజనచేయు.
 ఏర్పరించే ప్రే. ఏర్పరచు.
 ఏర్పరుపు. ఏరుపరుపు.
 ఏర్పాటు. నిర్ణయము; నియమము; వివరణము
 ఏర్పు. మంట, జ్వాల.
 ఏఱు. స.ది. స.క్రి. క్రిందనుండువస్తువుల
 నొకటొకటిగావత్తు.
 ఏఱుజోజి. ధాతకి.
 ఏఱునుగ్గులు. బ. ఏఱుపిడకలు.
 ఏఱుపిడకలు. బ. కరీషము, పాలములో
 ఏఱిన పిడకలు.
 ఏఱుపుచ్చే. కలింగపత్రము.
 ఏఱుమద్ది నదీసర్జము.
 ఏఱుమల్లియ } వాసంతిక.
 ఏఱుమల్లె }
 ఏఱులమగఁడు. సరిత్పతి, సముద్రుఁడు.
 ఏఱువ. విలాతి, దేశము.
 ఏఱువంగ గండీరము.
 ఏఱువావిలి సప్తళి.
 ఏల. ఒకయేఱు. అవ్య. ఎందుకు. బ.
 శృంగారపుపాట. సం. ఏలకి.
 ఏలకి. ఏలాలత.
 ఏలకికాయ. ఏలాఫలము; భక్ష్యవిశేషము
 ఏలకులు. బ. ఏలాబీజములు.
 ఏలపాటలు. బ. బాలక్రీడావిశేషము.
 ఏలము. కల్లుగీచువాఁడు ఆ తోపునంధు
 నందు చేసికొనెడు గుడిసె. హిం
 జేలము, అమ్మటలో నొకవిధము.
 ఏలముపట్టు ఆలంబనము.
 ఏలా. అవ్య. ఎందుకు.
 ఏలాగు. ఏ విధము, ఎట్లు.
 ఏలాటి. ఎటువంటి.
 ఏలాపర్తి. సం. కారేలకి.
 ఏలాము. ఏలము.
 ఏలా (ల) వాలుకము. సం. నూగుదోస.
 ఏలి. విణ. కృత్రిమము. [సం. గొట్టె.
 ఏలిక. రాజు; ప్రభువు; దొరసాని; ఏలుట.

ఏలికరాజనాలు. బ. ఒక ధాన్యము.
 ఏలికసాని. దొరసాని, రాజ్ఞి
 ఏలిదము. తిరస్కారము; చులుకడనము;
 విణ. చులుకనిది.
 ఏలినవాడు. ఏలిక, రాజు.
 ఏలినవారు. ప్రభువు, రాజు.
 ఏలు } స. క్రి. పరిగ్రహించు;
 ఏలుకొను } పాలించు, పోషించు.
 ఏలుకొటి. మి. ఏలుబడికిలోబడినజనము.
 ఏలుపు. ఏడుపు.
 ఏలుబడి. రక్షణము, ఏలుట; దొరతనము.
 ఏలేణు. ఒక యేణు. [రోతయైనది.
 ఏవ. నింద; అవధానము; రోత. విణ.
 ఏవకాడు. విణ. రోతగలవాడు; ఓర్వ
 తేనితనముగలవాడు.
 ఏవగించే. అ. క్రి. అసహ్యపడు. స. క్రి.
 నిందించు; విడుచు.
 ఏవగింపు. నింద.
 ఏవపడు. అ. క్రి. రోతపడు.

ఏవము. ఏవ, రోత, అసహ్యము.
 ఏవల. ఏ ప్రక్క.
 ఏవాడు. స. ఏ పురుషుడు; ఎల్లవాడు.
 ఏవి. బ. ఏవీ, ఎక్కడనున్నవి.
 ఏవురు. స. అయిదుగురు. [వాడేవెలవి].
 ఏవే. అవ్య. ఏవార్థకము. (నేనేవే,
 ఏషణ. సు. ఈషణ.
 ఏషణి. సు. అగసాలెవాని త్రాసు;
 పుంజీకంటంబోప్పించెడి శలాక.
 ఏష్యము. సు. విణ. కాగలది.
 ఏస. విజృంభణము విణ. ఏచే, గ్రామ్యము;
 పంకర.
 ఏసరు. అ. క్రి. మోటు.
 ఏసరేగు. అ. క్రి. విజృంభించు.
 ఏసి. అవ్య. వీష్పార్థకము, పంతుర (రెం
 డేసి, మూడేసి మొ.); కొలదినిదెలుపును.
 ఏసె. నార, పోచ, చెట్టుపట్ట (తాట)
 యందు ఉండునది; గడ్డిలోనగువాని
 పరక.

ఐ

ఐ. అయి.
 ఐంగుదము. సు. గారపండు. [మైనది.
 ఐందవము. సు. ఇందు (చంద్ర) సంబంధ
 ఐంద్రజాలికుడు. సు. ఇంద్రజాల విద్య
 నేర్చినవాడు.
 ఐంద్రము. సు. ఒకయోగము; మాలకాకి.
 ఐంద్రలు పైకుడు. సు. బట్టతలవాడు.
 ఐంద్రియకము. సు. విణ. నేత్రాదీంద్రి
 యగోచరమైనది, ప్రత్యక్షము.
 ఐకకంఠ్యము. సు. ఏకకంఠత్వము, ఒద్దిక.
 ఐకమత్యము. సు. ఏకమతిత్వము, ఒద్దిక.
 ఐకాగారికుడు. సు. దొంగ.
 ఐకాగ్రుడు. సు. విణ. ఏకతానుడు.
 ఐక్యము. సు. ఏకీభావము, ఒరిసు.
 ఐణము. సు. విణ. ఇట్టియొక్కచర్మముమొ
 ఐణేయము. సు. విణ. లేడియొక్క
 చర్మముమొ. [స్వరూపముగలది.
 ఐతదాత్మ్యము. సు. విణ. ఈయాత్మయే.

ఐతి. విణ. అయితి, వల్ల, శక్యము.
 ఐతిహాసికుడు. సు. విణ. ఇతిహాసము
 తెలిసినవాడు.
 ఐతిహ్యము. సు. పరంపరాప్రాప్తమైన
 ఉపదేశము; అనాదిప్రవాదము.
 ఐదంయుగీనము. సు. ఈ యుగమునకు
 సంబంధించినది.
 ఐదవెట్టు. స. క్రి. వెంబడిచను; వెనుకకుచను
 ఐదు. స. నాలుగు నొకటి, పంచకము.
 రూ. అయిదు.
 ఐదుగురు. స. ఐదుమంది, అయిదుగురు.
 ఐదుపదిచేయు. అ. క్రి. ఓడిపోవు; నమ
 స్కరించు. [శివుడు.
 ఐదుమోములవేలుపు. పంచముఖుడు,
 ఐదువ పుణ్యస్థ్రీ, మాంగల్యముగలస్త్రీ.
 [మంగళనూత్రము, పసుపు, కంకుమము,
 గాజాలు, చెవ్వాకు అనేడి ఐదువస్మైలు
 (నుమంగలి అలంకారములు) గలది.]

ఐదువత్తాడు. మంగళనూత్రము.
 ఐద్దాయులు. బ. వడ్లవాడు కమ్మరి
 వాడు కంచువాడు అగసాలె
 వాడు కాసెవాడు అను వీరి పనులు.
 ఐన. ద్ర. ముందు చెప్పబడినదానికి విరుద్ధ
 మైన అర్థమును దెలుపును; వికల్పము
 మిక్కిలి తక్కువ సమయమగుట ఇత్య
 ద్యర్థములఁ దెలుపును. రూ. అయిన.
 ఐనిల్లు. నట్టిల్లు, అంతర్బహము.
 ఐపు. తప్పు, దోషము; జాడ.
 ఐపోవు. అ. క్రి. వెచ్చమైతీలు; ముగియు.
 ఐమూల. విణ. మూలవాటు; అయిమూల
 ఐర. శీత్రోగ విశేషము.
 ఐరకొను. అ. క్రి. చక్కఁబడు.
 ఐరావణము. సం. ఇంద్రుని యేనుగు.
 ఐరావతము. సం. వంపులేని నిడుపాటి
 యింద్రధనుస్సు; ఇంద్రుని యేనుగు; ఒక
 పాము; మబ్బుమీఁద వచ్చెడి మబ్బు;
 రాజమేఘము; నారదబ్బు; నిమ్మ.
 ఐరావతి. సం. మెఱపు; కోలమెఱపు.
 ఐరేని. బచ్చెనపని చేసిన పెండ్లి కుండలు.
 ఐలబిలుడు సం. కుబేరుడు.
 ఐలారము. ఒక మూలిక.
 ఐలేయము. సం. నూగుదోస.
 ఐవచ్చు. అ. క్రి. అచ్చివచ్చు.

ఐశ్వర్యము. సం. అణిమాది [అత్యైశ్వర్య
 ములు — 1 అణిమ—అత్యంత నూత్న
 రూపమును బడయుట, 2 మహిమ—
 గొప్ప రూపమును బడయుట, 3 గరిమ—
 కొండంపబరవు గలవాడగుట, 4 ల
 ఘిమ—దూదిరేణువువలె మిక్కిలి తేలిక
 యైనవాడగుట, సూర్యకిరణము శాశ్ర
 యించి సూర్యలోకమునకు వైతము
 పోగలుగుట, 5 ప్రాప్తి—సమస్తము
 ప్రాప్తించుట, భూమియందేయుండియు
 ప్రేలికతో చంద్రుని స్పృశింపఁ గలు
 గుట, 6 ప్రాకామ్యము— ఇచ్చు కడ్డు
 లేమి, భూత భౌతిక పదార్థములతో తన
 రూపము అడ్డగింపబడకుండుట, నీటి
 యందువలెనే భూమియందు మునుగుట
 లేలుట, సంకల్పించినదంతయు సత్యమే
 (సఫలమే) యగుట, 7 ఈశిత్వము—
 సృష్టి స్థితి లయములు చేయగలుగుట,
 8 వశిత్వము—సర్వము (పంచభూతము
 లు, పాంచభౌతిక ప్రపంచము) వశమం
 దుండుట. సమస్తముపై స్వాతంత్ర్యము
 గలిగియుండుట].
 ఐహికము. సం. విణ. ఈ లోకమునకు
 సంబంధించినది.

—o—o—o—

ఒ

ఒ. అవ్య. సందేహమును దెలుపును.
 ఒంకియ. ఒంక.
 ఒంకె. నాగదంతము, పాగ మొ|| తగిలిం
 చెడు చిలుకకొయ్య.
 ఒంజిలి. దుఃఖము. విణ. దుఃఖముగల
 వ్యక్తి.
 ఒంటమి. శత్రుత్వము.
 ఒంటరమింటములు. బ. ఎక్కువ
 తక్కువలు.
 ఒంటరము. విశోధము.
 ఒంటరి. అసహాయుడైన బంటు. విణ.
 ఏకాకి.

ఒంటరికత్తె ఒక్కతె, అసహాయ.
 ఒంటరికాడు. పంది; ఒంటరి.
 ఒంటరిపాటు ఒంటి, ఏకాకిత్వము.
 ఒంటరీడు. అసహాయుడైనబంటు. బ.
 పరిజనము.
 ఒంటరులు. బ. కాలిబంటు.
 ఒంటి. ఏకాకిత్వము.
 ఒంటింపు. అనుకూల్యము; వీడు ఈపనిని
 చేయవలెనని యేర్పాటుచే ఏర్పాటు.
 ఒంటికంటిగాము. ఏకదృక్కు, శుక్ర
 గ్రహము.
 ఒంటికత్తె. ఒక్కతె.

ఒంటికాడు. పంది విణ. ప్రియురాలి
 నెడఁబాసినవాడు; ఏకాకి
 ఒంటికొమ్ముదేవర } వి నాయకుడు, ఏక
 ఒంటికొమ్మువేలుపు } దంతుడు.
 ఒంటిపాటు. ఏ కాంతము.
 ఒంటిపోగు. ఏ కకుండలుడు,
 బలరాముడు.
 ఒంటియ. ఒంటె.
 ఒంటియడుగుఁగత్తెర. మల్లబంధవిశేషము
 ఒంటు. గ్రామ సమాహము. అక్రి.
 ఇముడు, అనుకూలించు. సక్రి. చేరు.
 ఒంటుకొను. సక్రి. చేరు.
 ఒంటె. లాట్టిపిట్ట, ఉష్ట్రము.
 ఒంటెవులి. మృగవిశేషము?
 ఒంట్రంపు. ఒంటరీడు.
 ఒంట్లు. బ. పురుషుల కర్ణభూషణము;
 అంకెలు. [వచ్చిన బురద.
 ఒండు. అన్యము; ఏకము; వజ్రదనుకొట్టుక
 ఒండునేల. వజ్రదవచ్చినీరుతీసిపోయిన నేల
 ఒండె. ద్ర. అటుకాని పక్షమున,
 నికల్పార్థము.
 ఒండేని. అన్య. ఒండె.
 ఒండొండ. అన్య. క్రమక్రమముగా.
 ఒండొరులు. బ. పరస్పరము.
 ఒందిక ఒద్దిక.
 ఒందిలి. కీడుసమయము; దుఃఖము. విణ.
 దుఃఖముగలవ్యక్తి.
 ఒందు. అక్రి. కలుగు. సక్రి. పొందు.
 ఒక. స. ఒక్క; ఒకానొక; అల్పార్థము.
 ఒకఁడు. స. అన్యఁడు; ఏకకుఁడు;
 అన్యము; ఏకము.
 ఒకట. ద్ర. ఏకావృత్తి, ఏకకాలమున,
 ఒకమాటు; కూడ; ప్రథమతః; ప్రథమమున
 ఒకటి. స. ఏకము; అన్యము.
 ఒకత. ఒకతె.
 ఒకతి. స. ఒకతె.
 ఒకతుక. స. ఒకతె.
 ఒకతె. స. ఒక్కతె, ఒకస్త్రీ; అన్యస్త్రీ.
 ఒకరిత(తి). స. ఒకతె.
 ఒకరితె. స. ఒకతె.
 ఒకరుడు. స. ఒకఁడు.
 ఒకరువుడు. స. ఒకఁడు.

ఒకర్త. స. ఒకతె.
 ఒకర్తు. స. ఒకతె.
 ఒకర్తుక. స. ఒకతె.
 ఒకరై. స. ఒకతె.
 ఒకానొక. విణ. ఒక.
 ఒకానొకప్పుడు. అన్య. కదాచిత్తు.
 ఒకొ. అన్య. సందేహమును తెలుపును.
 ఒకొడు. స. ఒకఁడు.
 ఒకొట. ద్ర. ఒకట.
 ఒకొటి. స. ఒకటి.
 ఒకొత. స. ఒకతె.
 ఒకొతి. స. ఒకతె.
 ఒకొతుక. స. ఒకతె.
 ఒకొతె. స. ఒకతె.
 ఒకొరిత. స. ఒకతె.
 ఒకొరితి. స. ఒకతె.
 ఒకొరితె. స. ఒకతె.
 ఒకొరుడు. స. ఒకఁడు.
 ఒకొరువుడు. స. ఒకఁడు.
 ఒకొర్త. స. ఒకతె.
 ఒకర్తి. స. ఒకతె.
 ఒకర్తు. స. ఒకతె.
 ఒకొర్తుక. స. ఒకతె.
 ఒకొ. ఒకొ.
 ఒక్క. స. ఒక.
 ఒక్కంత. ఒక్కమాటుగా. విణ. సమా
 నము; ఖండములైనది; ఏకమైనది.
 ఒక్కఁడు. స. ఒకఁడు.
 ఒక్కట. ద్ర. ఒకట.
 ఒక్కటి. స. ఒకటి.
 ఒక్కత. స. ఒకతె.
 ఒక్కతి. స. ఒకతె.
 ఒక్కతుక. స. ఒకతె.
 ఒక్కతె. స. ఒకతె.
 ఒక్కపెట్టు. యావత్తు.
 ఒక్కప్రార్థు. ఏక వారాశనము, ప్రతా
 దులచేత నియమముతోఁ జేయునట్టి
 ఒక్కపూఁట భోజనము, ఉపవాసము.
 ఒక్కరిత. స. ఒకతె.
 ఒక్కరితి. స. ఒకతె.
 ఒక్కరితె. స. ఒకతె.
 ఒక్కరుడు. స. ఒకఁడు.

ఒక్కరువుడు. స. ఒకడు.
 ఒక్కర్లు. స. ఒకతె.
 ఒక్కర్లుక. స. ఒకతె.
 ఒక్కసొక్కు. బాలక్రీడావిశేషము.
 ఒక్కణము. వ్యాఖ్యానము. [నించు.
 ఒక్కణించే. స. క్రి. చెప్ప; వ్యాఖ్యా
 ఒక్కన్తి. విణ. సమానము.
 ఒక్కది. ఒక్కపలుచనిస్త్రీ, దుర్బల.
 ఒక్కవాడు. ఒక్కపలుచనివాడు,
 దుర్బలుడు.
 ఒక్కమ్మడి. అవ్య. ఏకకాలమున.
 ఒక్కడ. ఒకచోట.
 ఒక్కె. ఒకవైపు; ఉగ్రభావము. విణ.
 ఉగ్రము. క్రి. విణ. హఠాత్తుగా.
 ఒక్కొ. ఒక్కొ; వితర్కార్థము, కాబోలు
 ననుట.
 ఒక్కొడు. స. ఒకడు.
 ఒక్కొక్కొళ్లు. స. బ. ఒకడొకడు.
 ఒక్కొట. ద్ర. ఒకట.
 ఒక్కొటి. స. ఒకటి.
 ఒక్కొత. స. ఒకతె.
 ఒక్కొతి. స. ఒకతె.
 ఒక్కొతుక. స. ఒకతె.
 ఒక్కొతె. స. ఒకతె.
 ఒక్కొమ్మొగి. ఒక్కొమ్మడి.
 ఒక్కొరిత్తు. స. ఒకతె.
 ఒక్కొరితి. స. ఒకతె.
 ఒక్కొరితె. స. ఒకతె.
 ఒక్కొరుడు. స. ఒకడు.
 ఒక్కొరువుడు. స. ఒకడు.
 ఒక్కొర్లు. స. ఒకతె.
 ఒక్కొర్లుక. స. ఒకతె.
 ఒక్కొ. ఒక్కొ.
 ఒగరు. తువరరసము, చక్కఁగాబండని
 డానిమ్మ మొదలగువానిగుచి.
 ఒగరుచే. అ. క్రి. ఒగరగు.
 ఒగరువు. } శ్వాసము, ఆయాసము.
 ఒగర్లు }
 ఒగి. ద్ర. క్రి. విణ. క్రమముగా.
 ఒగిదగ. జడబిల్ల. [అకు (నొప్పాకు).
 ఒగుడు. బొన్న మొదలగువానియొడిన

ఒగుడుకాయ. అ. క్రి. క్క
 ఒగ్గము. అవపాతము.
 ఒగ్గు. అ. క్రి. మొనయు.
 పఱచు, ఒడ్డు; చాచు.
 ఒగ్గుబిల్ల. తిరిమెన పట్టె
 ఆధారమైన బిల్ల.
 ఒచ్చెము. కొఱతె, న్యూనత
 ఒచ్చెలి. అవ్య. ఓ చెల్ల.
 ఒజ్జే. ఉపాధ్యాయుడు;
 హేతుడు; యాజకుడు.
 ఒజ్జేదనము. ఉపాధ్యాయ
 ఒజ్జేసము. ఒజ్జేదనము.
 ఒజ్జేబంతి. ఉపాధ్యాయ
 సద్ధతి, మేలుబంతి.
 ఒజ్జేశిష్యస్వాము. మి.
 ఒజ్జేసాని. ఉపాధ్యాయుని
 బిర్దులు. బ. ఉపాధ్యాయ
 ఒట్టు. శపథము. అ. క్రి.
 మగు. స. క్రి. ఉంచు; ర
 ఒడంబడు. అ. క్రి. ఒప్పుకొ
 ఒడంబాటు. ఒడఁబాటు.
 ఒడఁగూడు. అ. క్రి. సిద్ధిం
 ఒడఁగూర్చు. [ం
 ఒడఁబడిక. సమ్మతి; స.
 ఒడఁబడు. అ. క్రి. సమ్మ
 లించు; సంతోషించు.
 ఒడఁబఱచే. ప్రే. సమ్మ
 ఒడఁబాటు. సమ్మతి. విణ
 ఒడగోలుకొను. స. క్రి. ఆ
 ఒడవప్పు. నానిన పెసర
 ఒడతి. గండి, రంధ్రము.
 ఒడమి. ధనము; సౌభాగ
 ఒడయుడు } మగఁడు.
 ఒడయుడు } ప్రభువు.
 ఒడయురాలు. స్వామిని.
 ఒడలిచూపాడయుడు. స
 ఒడలు. శరీరము.
 ఒడి. తొడవైభాగము,
 ఒపుడు; పశుయోని; ః
 గొంగు.

ఒక్కరువుడు. స. ఒకడు.
 ఒక్కర్లు. స. ఒకతె.
 ఒక్కర్లుక. స. ఒకతె.
 ఒక్కసెక్కుకు. బాలక్రీడావిశేషము.
 ఒక్కణము. వ్యాఖ్యానము. [సించు.
 ఒక్కణించు. స. క్రి. చెప్ప; వ్యాఖ్యా
 ఒక్కన్తి. విణ. సమానము.
 ఒక్కిది. ఒక్కపలుచనిస్త్రీ, డర్బల.
 ఒక్కివాడు. ఒక్కపలుచనివాడు,
 దుర్బలుడు.
 ఒక్కుమ్మడి. అవ్య. ఏకకాలమున.
 ఒక్కెడ. ఒకచోట.
 ఒక్కెఱ. ఒకవైపు; ఉగ్రభావము. విణ.
 ఉగ్రము. క్రి. విణ. మాతాత్తుగా.
 ఒక్కొ. ఒక్కొ; వితర్కార్థము, కాబోలు
 ననుట.
 ఒక్కొడు. స. ఒకడు.
 ఒక్కొక్కొళ్లు. స. బ. ఒకడొకడు.
 ఒక్కొట. ద్ర. ఒకట.
 ఒక్కొటి. స. ఒకటి.
 ఒక్కొత. స. ఒకతె.
 ఒక్కొతి. స. ఒకతె.
 ఒక్కొతుక. స. ఒకతె.
 ఒక్కొతె. స. ఒకతె.
 ఒక్కొమ్మెగి. ఒక్కుమ్మడి.
 ఒక్కొరిత్తు. స. ఒకతె.
 ఒక్కొరితి. స. ఒకతె.
 ఒక్కొరితె. స. ఒకతె.
 ఒక్కొరుడు. స. ఒకడు.
 ఒక్కొరువుడు. స. ఒకడు.
 ఒక్కొర్లు. స. ఒకతె.
 ఒక్కొర్లుక. స. ఒకతె.
 ఒక్కొ. ఒక్కొ.
 ఒగరు. తువర రసము, చక్కఁగాబండని
 డానిమ్మ మొదలగువాని రుచి.
 ఒగరుచు. అ. క్రి. ఒగరగు.
 ఒగరువు. } క్వాసము, ఆయాసము.
 ఒగర్పు }
 ఒడి. ద్ర. క్రి. విణ. క్రమముగా.
 ఒగిదగ. జడబిల్ల. [ఆకు (చొప్పాకు).
 ఒగుడు. జొన్న. మొదలగువాని యెండిన

ఒగుడుకఱచు. అ. క్రి. క్క.
 ఒగ్గము. అవపాతము.
 ఒగ్గు. అ. క్రి. మొనయు.
 పఱచు, ఒడ్డు; చాచు.
 ఒగ్గుబిల్ల. తిరిమెన పట్టెఱ
 ఆధారమైన బిల్ల.
 ఒచ్చెము. కొఱతె, న్యూనత
 ఒచ్చెల. అవ్య. ఓ చెల్ల.
 ఒజ్జె. ఉపాధ్యాయుడు;
 హీతుడు; యాజకుడు.
 ఒజ్జెదనము. ఉపాధ్యాయ
 ఒజ్జెనము. ఒజ్జెదనము.
 ఒజ్జెబంతి. ఉపాధ్యాయ
 సద్గతి, మేలుబంతి.
 ఒజ్జెశిష్యన్యాయము. మి.
 ఒజ్జెసాని ఉపాధ్యాయుని
 ఒర్లులు. బ. ఉపాధ్యాయ
 ఒట్టు. శపథము. అ. క్రి.
 మగు. స. క్రి. ఉంచు; ర
 ఒడంబడు. అ. క్రి. ఒప్పుకొ
 ఒడంబాటు. ఒడఁబాటు.
 ఒడఁగూడు. అ. క్రి. సిద్ధిం
 ఒడఁగూర్పు. [ం
 ఒడఁబడిక. సమ్మతి; స.
 ఒడఁబడు. అ. క్రి. సమ్మ
 లించు; సంతోషించు.
 ఒడఁబఱచు. క్రే. సమ్మ
 ఒడఁబాటు. సమ్మతి. విణ
 ఒడగోలుకొను. స. క్రి. ఆ
 ఒడవప్పు. నానిన పెసరి
 ఒడపి. గండి, రంధ్రము.
 ఒడమి. ధనము; సౌభాగ
 ఒడయఁడు } మగఁడు.
 ఒడయఁడు } ప్రభువు.
 ఒడయరాలు. స్వామిని.
 ఒడలిచూపాడయఁడు. స
 ఒడలు. శరీరము.
 ఒడి. తొడ్డపైభాగము,
 ఒపుడు; పశుయోని; :
 గొంగు.

ఒక్కరువుడు. స. ఒకడు.
 ఒక్కర్లు. స. ఒకతె.
 ఒక్కర్లుక. స. ఒకతె.
 ఒక్కసొక్కు. బాలక్రీడావిశేషము.
 ఒక్కణము. వ్యాఖ్యానము. [నించు.
 ఒక్కణించు. స. క్రి. చెప్ప; వ్యాఖ్యా
 ఒక్కన్తి. విణ. సమానము.
 ఒక్కది. ఒక్కపలుచనిస్త్రీ, దుర్బల.
 ఒక్కవాడు. ఒక్కపలుచనివాడు,
 దుర్బలుడు.
 ఒక్కమ్మడి. అవ్య. ఏకకాలమున.
 ఒక్కడ. ఒకచోట.
 ఒక్కె. ఒకవైపు; ఉగ్రభావము. విణ.
 ఉగ్రము. క్రి. విణ. హఠాత్తుగా.
 ఒక్కొ. ఒక్కొ; వితర్కార్థము, కాబోలు
 ననుట.
 ఒక్కొడు. స. ఒకడు.
 ఒక్కొక్కొళ్లు. స. బ. ఒకడొకడు.
 ఒక్కొట. ద్ర. ఒకట.
 ఒక్కొటి. స. ఒకటి.
 ఒక్కొత. స. ఒకతె.
 ఒక్కొతి. స. ఒకతె.
 ఒక్కొతుక. స. ఒకతె.
 ఒక్కొతె. స. ఒకతె.
 ఒక్కొమ్మొగి. ఒక్కొమ్మడి.
 ఒక్కొరిత్తు. స. ఒకతె.
 ఒక్కొరితి. స. ఒకతె.
 ఒక్కొరితె. స. ఒకతె.
 ఒక్కొరుడు. స. ఒకడు.
 ఒక్కొరువుడు. స. ఒకడు.
 ఒక్కొర్లు. స. ఒకతె.
 ఒక్కొర్లుక. స. ఒకతె.
 ఒక్కొ. ఒక్కొ.
 ఒగరు. తువరరసము, చక్కఁగాబండని
 డానిమ్మ మొదలగువానిగుచి.
 ఒగరుచు. అ. క్రి. ఒగరగు.
 ఒగరువు. } శ్వాసము, ఆయాసము.
 ఒగర్లు }
 ఒగి. ద్ర. క్రి. విణ. క్రమముగా.
 ఒగిదగ. జడబిల్ల. [అకు (చొప్పాకు).
 ఒగుడు. బొన్న మొదలగువానియొడిన

ఒగుడుకాయ. అ. క్రి. క్క
 ఒగ్గము. అవపాతము.
 ఒగ్గు. అ. క్రి. మొనయు.
 పఱచు, ఒడ్డు; చాచు.
 ఒగ్గుబిల్ల. తిరిమెన పట్టె
 ఆధారమైన బిల్ల.
 ఒచ్చెము. కొఱతె, న్యూనత
 ఒచ్చెలి. అవ్య. ఓ చెల్ల.
 ఒజ్జె. ఉపాధ్యాయుడు;
 హేతుడు; యాజకుడు.
 ఒజ్జెదనము. ఉపాధ్యాయ
 ఒజ్జెనము. ఒజ్జెదనము.
 ఒజ్జెబంతి. ఉపాధ్యాయు
 సద్ధతి, మేలుబంతి.
 ఒజ్జెశిష్యస్వామ్యము. మి.
 ఒజ్జెసాని ఉపాధ్యాయుని
 బిర్దులు. బ. ఉపాధ్యాయ
 ఒట్టు. శపథము. అ. క్రి.
 మగు. స. క్రి. ఉంచు; ర
 ఒడంబడు. అ. క్రి. ఒప్పుకొ
 ఒడంబాటు. ఒడఁబాటు.
 ఒడఁగూడు. అ. క్రి. సిద్ధిం
 ఒడఁగూర్చు. [ం
 ఒడఁబడిక. సమ్మతి; స.
 ఒడఁబడు. అ. క్రి. సమ్మ
 లించు; సంతోషించు.
 ఒడఁబఱచు. ప్రే. సమ్మ
 ఒడఁబాటు. సమ్మతి. వి
 ఒడగోలుకొను. స. క్రి. ఆ
 ఒడవప్పు. నానిన పెసర
 ఒడతి. గండి, రంధ్రము.
 ఒడమి. ధనము; సౌభాగ
 ఒడయుడు } మగఁడు.
 ఒడయుడు } ప్రభువు.
 ఒడయురాలు. స్వామిని.
 ఒడలిచూపాడయుడు. స
 ఒడలు. శరీరము.
 ఒడి. తొడవైభాగము,
 ఒపుడు; పశుయోని; ః
 గొంగు.

ఒయ్యన. తిన్నన; చల్లన; మెల్లన.
ఒయ్యారకత్తె. నుందరి; సౌందర్యగర్వము
గలశ్రీ. [గర్వముగలవాడు.
ఒయ్యారకాడు. నుందరుడు; సౌందర్య
ఒయ్యారము. విలాసము; సౌందర్యము;
సౌందర్యగర్వము.
ఒయ్యారి. ఒయారి.
ఒర. ఒరపెట్టుట, కర్షణము; సామ్యము.
ఒరగట్టు. చుట్టగాఁజుట్టికట్టినవస్త్రపుకట్టు
ఒరగడుగు. రెండవసారి బియ్యము కడిగిన
నీళ్లు.
ఒరగట్లు. బంగారు మొదలగువానిని ఒర
పెట్టెడితాయి, నికషము.
ఒరగాలు. ఒంగినకాలు; మఱియొకకాలి
మీఁద ఒరగఁబెట్టినకాలు.
ఒరగు. ఒరగుదెండు; వంపు. అ. క్రి. పడు;
వంగు; వ్రాలు, విణ. వంచెనది.
ఒరగెను. స. క్రి. ఒరపెట్టు. [దుక్కి.
ఒరచేయదుక్కి. చాలుతేలికగాఁ బాటిన
ఒరచేబద్ధ. పలక మొదలగునది నునుపు
పఱచెడు వడ్లవాని కొఱముట్టు.
ఒరపదను. కొంచెపు తడి.
ఒరపిడి. రాయిడి.
ఒరపు. ఒరయిక. [వానిని ఒరయు.
ఒరపెట్టు. స. క్రి. బంగారు మొదలగు
ఒరయిక. రాపిడి, కి(ఘ)ర్షణము.
ఒరయు. స. క్రి. ఒరపెట్టు, కర్షించు;
రాను; పరీక్షించు; విచారించు; పెదకు.
ఒరపడి. విద్యార్థులు అక్షరములు కుదురు
టకై మేలుబంతిచూచివాసెడువ్రాత
ఒరనికొనిపోవు. అ. క్రి. తోగిపోవు.
ఒరను. స. క్రి. కర్షించు; పొందు.
ఒరిగ. మ్రొక్కు, నమస్కృతి.
ఒరిజె. ఏనుగు మొదలగును.
ఒరిమ } ఐకమత్యము, ఒద్దిక; ఆను
ఒరిమిక } కూల్యము.
ఒరుడు. స. ఒకడు; అన్యడు.
ఒరుదల. కొండెకానితనము.
ఒరుదలకాడు. విణ. కొండెకాడు.
ఒరుము. అ. క్రి. కలయు.
ఒరువుడు. స. ఒకడు,

ఒర గవుసెన, నిచోళము; ఖడ్గాది
కోశము; బావియొఱ. [తము.
ఒఱకటము. ఒఱగడ్డము. విణ. నిమోన్న
ఒఱకము. పల్లము; సంకటము.
ఒఱకాటము. ఒఱకటము
ఒఱగఁబడు. అ. క్రి. ఒఱగు.
ఒఱగడ్డము. సంకటము. విణ. విషము.
ఒఱగు. ఒఱగుదెండు; వంపు. అ. క్రి. వంగు;
న మ స్క రించు; పడు; వాలు. విణ.
వంచెనది.
ఒఱగుబిల్ల. ఒఱగుదెండు.
ఒఱగువోవు. అ. క్రి. ఒఱగఁబడు.
ఒఱగొడ్డియము } మనము నొప్పించెడు
ఒఱగొడ్డెము } వంకరమాట.
ఒఱటు. విణ. దుశ్శీలుడు.
ఒఱపరి. విణ. సౌందర్య వంతుడు.
ఒఱపిడి విణ. అయోగ్యుడు.
ఒఱపు. సౌందర్యము, అందము; ఉపా
యము; తాపము; ప్రతాపము;
యోగ్యత; ఘోరము. విణ. దృఢము;
యోగ్యము.
ఒఱపులాడి. సౌందర్యవతియైనశ్రీ.
ఒఱపెంకు. బావియొఱ.
ఒఱలు. అ. క్రి. అఱచు; విలపించు; వ్రాగు.
ఒఱవ. విణ. వంకర, వక్రము; కుటిలము;
వ్యత్యస్తము; వికృతము.
ఒఱవఁబడు. అ. క్రి. ఒఱగఁబడు.
ఒఱపు. అ. క్రి. ఒఱగు. [పాలము.
ఒఱిచాలుదుక్కి. ఒకమాణు దున్నిన
ఒఱిబీజము. మి. ఒక ప్రక్క బీజము
వాచిన వ్యాధివిశేషము.
ఒఱ్ఱ. విణ. కారమైనది, కటువు.
ఒఱ్ఱకనింద. కచ్చురక.
ఒఱ్ఱన. ఒఱ్ఱదనము, కారము.
ఒఱ్ఱియ. సాధువు కాని అవు. విణ. వక్రము
ఒఱ్ఱు. అతిశయము. విణ. గొప్పది; పెద్దది
ఒఱ్ఱ. ఒఱ్ఱియ; పంద; చిన్న కుప్ప; బీటిక
ఒలయు. అ. క్రి. ఒప్ప; వ్యాపించు; ప్రవ
శించు; కలుగు; కలయు; చేరు. స. క్రి.
చుట్టుకొను; కదియు.
ఒలాందా. ఇం. హాంధుదేశము.

ఒలి. ఒలుపు; దోపుడు.
ఒలికి. సొద పేర్చెడి చోటు.
ఒలిదామర. ఒక చెట్టు.
ఒలియు. అ. క్రి. తోలుదోగు.
ఒలివడు. అ. క్రి. దోపుడు పోవు.
ఒలుకు. అ. క్రి. చిందు; కాలు. స. క్రి. చల్లు; పోయు. ప్రే. కార్చు.
ఒలుకులమిట్ట. కాడు, స్మకానము.
ఒలుచు ప్రే. ప్రేదియజేయు, తోలుడుచ్చు; అపహరించు.
ఒలుపు. ఒలుచుట.
ఒలె. ఒల్లియ.
ఒల్ల క్రి. విణ అల్ల.
ఒల్ల(బాటు అపేక్షలేమి, ఒల్లమి. విణ. అపేక్షింపబడనిది.
ఒల్లబోక. అనాదరము.
ఒల్లబోవు. అ. క్రి. మూగ్నిల్లు; వాడు, చిన్న బోవు, తెలతెలబోవు; ఆదరించబడనిదగు.

ఒల్లక. అవ్య ఒప్పుక.
ఒల్లగిల్లు. అ. క్రి. ఆదరింపబడనిదగు.
ఒల్లన. తిన్నదనము, అల్లన.
ఒల్లమి. వలనమి, ఒప్పుకుండుట.
ఒల్లియ. వస్త్రము; ఉత్తరీయము.
ఒల్లె. ఒల్లియ, బాలికావస్త్రము. రూ. ఒల్లెచీర.
ఒల్లెంక. ఒక చేప.
ఒల్లెవాటు. అంగవస్త్రముకు చెప్పెట్టి మెడ చుట్టి భుజములమీద వైచుకొనుట.
ఒప్పు. అ. క్రి. గిట్టు, సరిపడు.
ఒసగు. ఈవి, త్యాగము; బహుమానము. స. క్రి. ఇచ్చు.
ఒసవరి. విణ. నుందరుడు; ఉత్కృష్టము
ఒసవు. స. క్రి. ఒసగు.
ఒహెరా. అవ్య. సంబోధనమునందు వచ్చున ఒళవరి. విణ. మర్మజ్ఞుడు.
ఒళవు. మర్మము; లోతున; వివాదండు.
ఒళ్లు. ఒడలు.
ఒళ్లుపెట్టు. అ. క్రి. బలియు.

ఓ

ఓ. అవ్య. పిలిచినప్పుడు ఎచ్చరించు కొనుటను సంజీహమును ఉహను ప్రార్థనాదులను ఆర్తిని అమ్ముటను ప్రశ్నమును బెలుపును. సంబుద్ధి (ఓ రాముడ, ఓ తల్లి, ఓ గుఱ్ఱమా అని); వికల్పార్థము (వాడో, వీడో అని).
ఓంకారము. సం. ప్రణవము.
ఓండ్ర. గాడిదయొక్క తూత.
ఓండ్రించే. అ. క్రి. ఓండ్రపెట్టు.
ఓత. పుల్లకలివే
ఓతలివె. ఓతక.
ఓకర. పిత్తవాధి మొదలగువాని వలన ధ్వనిపూర్వకముగా కడు పులోనిది నోటికి వచ్చుట; తోత. [తోతపడు.
ఓకరించే. అ. క్రి. ఓకరవచ్చి ఉమియు;
ఓకరింత. ఓకరించుట; తోత.
ఓకము(స్సు). సం. ఇల్లు; స్థానము.

ఓకిలి. ఓకర.
ఓకిలించే అ. క్రి. ఓకరించు; తోతపడు.
ఓకిలింత. వాంతికి పూర్వావస్థ, ఓకరింత; తోత.
ఓకు. గ్రా. దుర్బిణీయద్దము.
ఓగాత్యము. వా. విణ. అనుంగళము.
ఓగితము. విణ. యోగ్యము.
ఓగిరము అన్నము.
ఓగు. కీడు. విణ. కీడైనది; మూర్ఖుడు.
ఓగులొడుచే అ. క్రి. జేవురించు.
ఓమము. సం. ప్రవాహము; సమాహము, పరంపర; నృత్యాదిద్రుతమానము; ఉప జేశము.
ఓచెల. అవ్య. ఓ చెల్ల, ఆయో అనుట.
ఓచెల్ల. అవ్య. సంతాపమును దలిపెడి.
ఓజము. సం. బేసి; ఓజస్సు.
ఓజస్సు. సం. లేజస్సు; బలము; ఉత్సాహము; బెలుగు; విండ; పరాక్రమము.

ఓడ. వరుస; విధము; స్వభావము; అజ్ఞ; ఉత్సాహము; అజ్ఞ; భయము. ఓడేపడు. అ. క్రి. క్రమపడు. ఓడబంతి. అజ్ఞబంతి. ఓట. భయము; సంకోచము. ప్రత్రము ఓటపత్రము. మి అపజయమును దెలుపు. ఓటమి. భయము; భంగము; అపజయము. ఓటము. అపజయము. వాడు. ఓటరు. ఇం. ఓటువేయు హక్కు గల ఓటలు. అ. క్రి. నిస్సత్త్వము. ఓటలు. అ. క్రి. ఓటలు; బద్దలగు. ప్రే. ఓటలుచు. ఓటికుండ. పగిలినకుండ. ఓటిల్లు. అ. క్రి. సంకోచించు ఓటిల్లుచిందట. బాలక్రిడావిశేషము. ఓటు. ఓటు; ఓటును, అపజయము; భంగము; విముఖత్వము. అవ్య. ప్రశ్న మును దెలుపునది. ఓటుపడు. అ. క్రి. అపజయపడు; మోస పోవు. స. క్రి. కోలుపోవు. ఓటుపాటు. ఓటుపడుట. పుచ్చు ఓటువోవు. స. క్రి. ఓటుపడు. ప్రే. ఓటు ఓటుసేయు. స. క్రి. భంగపఱచు. ఓడ. తరణి, నావ. ఓడగట్టినదూలము. నిరంతరసంబంధము. ఓడకుము. జడియకునుట. ఓడకోడికంబము. ఓడనడిమికంబము. ఓడరేవు. ఓడలు నిలిచెడురేవు. ఓడంగి. ఓడవాడు; పడనవాడు; దోసెకు లోతట్టు వేసెడు దూలము. ఓడించు స. క్రి. జయించు. హము. ఓడిక. తనయిచ్చ(బా)తెడునీరు, ప్రవా ఓడికవారు. ప్రవాహము. కాలు. ఓడిగిల్లు. అ. క్రి. ప్రవహించు; పరుగెత్తు; ఓడినక్క. పొట్టినక్క? ఓడు. కుండ మొదలగు వాని తూడు; చార; అపజయము. విణ. ఓటిది. అ. క్రి. అపజయపడు; పాటు; భయపడు; సంకో చించు; నీళ్లుకాటు. పెంకులు. ఓడుబిల్లులు. బ. ఇంటిపై గె పెడు ఓడ్డొణము. సం. ఉడ్డొణబంధము; భూసావిశేషము; ఆసనవిశేషము.

ఓడపుష్పము. సం. దాసనము. ఓడము. సం. దాసనము; ఒకదేశము. ఓడ్రుడు. సం. ఓడ్రదేశస్థుడు; ఒడ్డ వాడు. ఓటువు. సం. పిల్లి. ఓదనము. సం. అన్నము, వంటకము. ఓదము. అపపాతము, ఏనుగులను పట్టెడు గొయ్యి. ఓదారుచు } స. క్రి. ఊరారు, అక్వా. ఓదార్చు } సిం. చు. ఓదియ. ఓడ. ఓదె. కోతకోసి చేనియందక్కడక్కడ నుంచెడు వెన్నుపోవల ప్రాంగు. ఓదెకొంగ. ఒకకొంగ. ఓదెకొంకు. ఓడకొంగ? ఓనికట్టు కొండల నడిమిగొందిచారి. ఓపమి. పాలుమాలిక. ఓపిక. శక్తి; త్నము. ఓపు. ఓపిక. అ. క్రి. చాలు. ఓమటి. అన్నము. ఓమనగాయలు. బ. ఓమన గుంటలాడు గింజలు. విశేషము. ఓమనగుంటలు బ. బాలికాక్రిడా ఓమనపీట. ఓమనగుంటలాడుపీట ఓమము. ఒక అంగడి దినుసు, దీప్యము. (వా. వాము.) ఓము. స. క్రి. పోషించు; రక్షించు. ఓయన. ఒయ్యన. ఓయారము. ఒయ్యారము. ఓయారి. ఒయ్యారి. ఓయి. అవ్య. పురుషసంబోధనము. (ఓయి రాముడ, ఓయిశంభుడ అని). ఓయిరము. ఓగిరము. ఓయి. ఓయి. ఓర. అంచు; ప్రక్క; హోర, అహో రాత్రము. విణ. ఒరగినది; పగినది. ఓరంతప్రాద్దు. దినచంతయు; ఎల్లకాలము ఓరగచ్చే. ప్రక్క కొదిగించిన కాపీనము. ఓరగిల్లు. అ. క్రి. ఒరగు; ఒడుగు. ఓరచ్చులు. బ. గుడికాలుంచెడు చొట ఎత్తుగా అట్టలు వేసికుట్టినఓరట్టచెప్పలు

ఓరణము. ఒకడేగ.
 ఓరపాత. పంచను దూలములు లేక వెలి
 ప్రక్కవంచి కట్టినకాల.
 ఓరపాటు. ఒరగుడు.
 ఓరవలి. వస్త్రకోశ.
 ఓరవోపు. ఆ. క్రి. ఒరగు; వంగు.
 ఓరనింపు. ఓరసిల్లుట.
 ఓరనిలు(ల్లు). ఆ. క్రి. తొలగెను, ఒక
 ప్రక్కనుబోవు.
 ఓరాత్రి. మి. ఒకరాత్రి.
 ఓరిమి. ఓర్పు, శ్రమ.
 ఓరి } మిత్రసంబుద్ధి; హింససంబుద్ధి.
 ఓరి }
 ఓరు. ధ్వని; వర్షవాయుద్విధ్వని; ఇంటి
 తిన్నెగోడల యడుగువను మూలను
 తీర్చెడు ఎఱ్ఱనుట్టి పట్టె. ఉప. పెద్ద.
 ఓరుగాలి మిక్కిలి బలమిగల వాయువు.
 ఓరుచు. ఆ. క్రి. శ్రమించు; సహించు.
 స. క్రి. ఓడించు, జయించు.
 ఓరుతీయు. ఆ. క్రి. ఎఱ్ఱనుట్టిపట్టెల తీర్పు.
 ఓరువరి శ్రమించువాడు సహించువాడు
 ఓరువు. శ్రమ; జయము; సహనము.
 ఓరెము. అన్నము.
 ఓర్పు. ఓరుచు, ఓర్పుకొను. ఆ. క్రి.
 సహించుకొను.
 ఓర్త. స. ఒకతె.
 ఓర్తి. స. ఒకతె.
 ఓర్తు. స. ఒకతె.
 ఓర్తుక. స. ఒకతె. [శీలుడు.
 ఓర్పరి. శ్రమి, ఓర్పుగలవ్యక్తి, సహన
 ఓర్పు. ఓరుపు, శ్రమ.
 ఓల. జలక్రీడా సమయమునందు ప్రేరే
 పించుటకై ఉపయోగించునట్టి శబ్దము.
 ఓలగందము. పూతపగులు.
 ఓలగము. సభ, కొలుపు; కొలుపుకూటము.
 ఓలగించు. స. క్రి. కొలుచు, నేవించు.
 ఓలచెంగనాలు. బి. అపజయము.
 ఓలమానగిను. ఆ. క్రి. మఱుగుపడు;
 పరాజుభవగు.

ఓలము. చాటు, వృక్షములు మొదలగు
 వానిచే మఱుగగు చోటు; దేహము.
 ఓలలాడు. ఆ. క్రి. జలక్రీడలు చేయు;
 మునుగు; తేలు. ప్రే. ఓలలార్పు.
 ఓలకు. అలయిక, శ్రమము.
 ఓలాకుపడు. ఆ. క్రి. శ్రమపడు.
 ఓలాడు. ఆ. క్రి. మునుగు; తేలు.
 ఓలి. ఉంకువ, కన్నా శుల్కము; వరుస.
 ఓలిమి. ఓలము.
 ఓల్లము. సం. అల్లము; కందగ.
 ఓవరి. లోపలిగది, అపవరకము; చంద్ర
 కాల; మర్యాద; కేళిగృహము; పాద.
 ఓవు. ఆ. క్రి. ఒప్పు, సరిపడు.
 ఓపది. సం. ప్రీత్యుద్ధి, ఘటించిన తోడనే
 నశించెడి అరటిమొ||; మందుచెట్టు,
 తరుగుల్మలతాదిగ.
 ఓపధీశుడు. సం. చంద్రుడు.
 ఓపము. సం. కాలుట; కాల్పుట.
 ఓప్పము. సం. పెదవి.
 ఓనరించు. స. క్రి. కడకొత్తు, తొలగించు.
 ఓనరింత. ఓసరిల్లుట.
 ఓనరిల కడగా; దరిగా.
 ఓనరిల్లు } ఆ. క్రి. తొలగెను, అపసరిల్లు.
 ఓనరు }
 ఓని } హింస(శ్రీ) సంబుద్ధి; సఖి సంబుద్ధి.
 ఓసి }
 ఓహటము. వెనుదీయుట.
 ఓహటించు. ఆ. క్రి. వెనుదీయు
 ఓహటిల్లు. స. క్రి. లయగును.
 ఓహరిసాహరి. క్రి. విణ. ద్ర. వెనుకకు
 ముందటకు; తండోపతండముగా.
 ఓహె. ఓహా.
 ఓహె. అవ్య. సం బోధ న ము నందు
 వచ్చును; ఏమీ; అహా, ఆశ్చర్యాన్వ
 కము, బళి. (ఆ ప్రమేడితమున్న
 ఓహాహా. రూ. ఓహాహా).
 ఓహెరె(రే). అవ్య. బళి.
 ఓల్లిగ. హాళిగ, కపోళి.

క

కంకటము. సం. కవచము.
 కంకటి. మంచము.
 కంకణము సం. మురుగు ; దీక్షయందు
 చేతగట్టిన నూలిపోగు; కంకణాయి.
 కంకణాయి. ఒక నీటిపక్షి.
 కంకటము } సం. దువ్వెన.
 కంకటిక }
 కంకప్రతము. సం. రావులుగు తెక్కి ల
 కట్టిన బాణము.
 కంకము. సం. రావులుగు; పద్మము.
 కంకర. మొఱపజాతిలో భేదము. వి.
 పరుచము.
 కంకరగాడిద. వేసడము, కంచరగాడిద.
 కంకరి. గార.
 కంకాళము. సం. ప్రక్కలెముకలగుంపు;
 ఎముకలగూడు; డొక్క.
 కంకి. సస్యమంజరి, వెన్న, దొన్నలు
 మొదలగువాని గుత్తి.
 కంకు. ప. క్రి. గద్దించు; తిట్టు.
 కంకుడు. సం. కపటబ్రాహ్మణుడు;
 యముడు; కిరాతవివేచము.
 కంకుష్ఠము. గంధద్రవ్యవిశేషము; ఒక
 పర్వత మృత్తిక.
 కంకేళి. సం. అశోకము.
 కంగటి. మంచము.
 కంగవ. స్థానము.
 కంఖాణము. సం. గుట్టము; ఆఫ్ గనిస్టాన్
 పై సరిహద్దుగల దేశము; ఆదేశమునుండి
 వచ్చిన గుట్టము.
 కంగాణము. కల్లమునందలి కావలి.
 కంగారు. యుద్ధము.
 కంగాళము. గంగాళము.
 కంగిన యుద్ధము.
 కంగు. ధ్వనివిశేషము; నూలిపోగుతో
 పంకగా నేర్పబచిన కన్ను; శిశువులకు
 బోనెడు చనుబాలామదము.
 కంగు కంగు. కాంస్యాది ధ్వని
 కంగుణి. కొట్టిగింజ.
 కంగుపు. సం. కొట్టిలు.
 కంగేరి. అశోకము.
 కంగేరు. నిడుపుకానె.
 కంగేరుపావడ. కంగోరు.

కంచె. కాంచీపురిము. విణ. పెద్ద.
 కంచెమేక. ఒక పాట్టిజాతి మేక.
 కంచెయ. కంచె.
 కంచుకము. సం. అవిక; చొక్కా; కవ
 చము; పాముకుటుసము; కుటుసము.
 కంచుకి. సం. ద్వారపాలకుడు; అంతః
 పుగపు కావలివాడు; స్పృశము.
 కంచుళిక. సం. అవిక; చొక్కా.
 కంచె. వృత్తి, ఆవరణముగా నేర్పరిచిన
 జెముడు మొ||; పగువులు మేయుటకై
 దున్నక నిలిపిన పొలము.
 కంచెకొట. పట్టణమునకు గాని కోటకు
 గాని బైట చుట్టువేసిన ఆవరణము,
 ప్రాచీరము, వృత్తి.
 కంచెగోడ. కంఠపాఠిన గోడ.
 కంచెల. అవిక.
 కంచము. భోజనపాత్రము. [కారి]జాతి
 కంచేర. కంచుపని చేసి బ్రతికెడు (కాంస్య
 కంచేరగాడిద. అశ్వజము.
 కంచరము. రథవిశేషము, గడి.
 కంచేరవాడు. కంచుపని చేయువాడు,
 కాంస్యకారుడు.
 కంచేరి. కంచేరవాడు.
 కంచే. కాంస్యము, ఒక లోహము.
 కంచేకంటు, బాణలి. [కుక్క
 కంచేడమారము. అరజుట్టు; ఉడుక
 కంచేమించే అడుజు. విణ. అగోచరము.
 కంచేవాదెము. ఘనము, కైతాళము మొ.
 కంజము. సం. పద్మము.
 కంజభవాండము. సం. బ్రహ్మాండము.
 కంజాకము. తేవుడు.
 కంజే. కముజు, కవుజు.
 కంట. కనుట; నాట్యబంధము.
 కంటకము విరోధోక్తి. ముల్లు; సం. పడవ
 వాగ్యము; గోమాంచము. విణ విద్యము.
 కంటకాయనప్రతము. సం. బలవన్మర
 ణము చెందగోరి ప్రాయోపవేశము
 చేయు ప్రతభేదము.
 కంటకారిక. సం. వాఙ్మదు.
 కంటకఫలము. సం. పునస.

కంటకుడు. శం. త్సద్రశత్రువు.
 కంటగించే. అ.క్రి. విరోధించు; నొచ్చు.
 కంటగిల్లు. అ.క్రి. నొచ్చు.
 కంటబడు. అ.క్రి. అగపడు.
 కంటలము. కంటము.
 కంటసము. కంటకము.
 కంటసరి. ఒక కంతాభరణము.
 కంటానీ కంటాశము.
 కంటాల(ళ)ము. కంటము; కాగితపు
 పుస్తకము; కట్టుకొను సాధనము.
 కంటికలక. నల్లగుడ్డు; నేత్రరోగవిశేషము
 కంటితుద. కంటియొక్కతుద, నేత్రాం
 తము, కటాక్షము.
 కంటిపాప. అబ.
 కంటియ. కంటే.
 కంటివాలు. చక్రాయుధము.
 కంటివిన్నరి. చక్షుశ్శ్రవణము, స్పృశము.
 కంటీలు. చెవిపోగులు. [వాడు, వైరి.
 కంటు. సమాజశత్రుత్వము. విణ. ఒంటని
 కంటే. పంచమవిభక్తి (రామునికంటే,
 నీకంటే అని); కంఠిక, మెడనుంచెడు
 చ. కాకారపు భూషణము.
 కంట్రాప్టు. ఇం. పనిచేయుటకుబడంబడిక.
 కంటము. చిల్లరకస్తువులు వేసిసంచులుగా
 కుట్టి యెద్దుమీద వేయునట్టిది; దూది
 బరకము.
 కంఠము సం. మెడ; కంఠధ్వని.
 కంఠిక. సం. కంటే. [అందలము.
 కంఠీరధము. సం. క్రీడాశకటము;
 కంఠీరవము. సం. సింహము.
 కంఠేకాలుడు. సం. శివుడు.
 కండ. మాంసము; మాంసఖండము; కండ
 చక్కర.
 కండకావరము. మదము, గర్వము.
 కండచక్కెర. ఖండశర్కర.
 కండచుక్క. కాలఖండము.
 కండసము. సం. తెవుడు; దంచుట.
 కండని. సం. తోలు; రోకలి.
 కండమక్క. కాలఖండము.
 కండవడము. తెలుచీర
 కండియ. నూలుకండే.
 కండు. సం. దురద.

కండువ. ఉత్తరీయము.
 కండువా. కుట్టులేనిపైనస్త్రము, పైబట్ట;
 అడ్డదూలము.
 కండువాదూలములు. బ. ఇంటిచిప్ప
 పెణకను వేయు దూలములు.
 కండువు. సం. దురద, తీట.
 కండుతి. సం. దురద.
 కండూర. సం. దూలగొండి.
 కండే. జొన్నకంకి; పేనిన నూలుచుట్ట;
 కండేను. [భుజముఖము.
 కండేము. సాముచే మిక్కిలి గట్టిపడిన
 కండేలము. సం. పెద్దగంప.
 కండేలవిణ. సం. మాలవీణ, కిన్నెర.
 కండ్రావి. ఒక చెట్టు.
 కండ్లకలక. అక్షిరోగము.
 కండ్లరావి. అశ్వత్థిక.
 కండ్లు. బ. నేత్రములు; కణుపులు.
 కంత. సందు.
 కంతి. చర్మకీలము, గడ్డవలె బుట్టెడు
 ఒక రోగము; దద్దు; వెదుళ్ళు మొదలగు
 వానిలోని బుడిసి.
 కంతు. గడువు.
 కంతుడు. సం. మన్మథుడు.
 కంధ. సం. బొంత.
 కంద. కందగడ్డ; అశ్శాఘ్నము.
 కందకము. అగడ్త, పరిఖ.
 కందణ(న)ము. మల్లబంధ విశేషము.
 కందనగాయ. హృదయము, గుండే.
 కందము. పశుజాతి మూపు. సం. గడ్డ;
 దుంప; కందగడ్డ; కందచెట్టు; పద్య
 విశేషము. [పర్యతపార్శ్వము.
 కందరము. మేఘము. సం. గుహ;
 కందరిక. కందశము.
 కందర్పుడు. సం. మన్మథుడు.
 కందళము. ఎద్దు వెన్నుమీద వేసెడు
 గంఠ. సం. మొలక. [వికసించు.
 కందళించే. సం. అ.క్రి. మొలచు;
 కందళికము. కందళము.
 కందళితము. సం. విణ. వికసించినది,
 కందాచారము. సైన్యసంబంధమైనలెక్కలు
 వ్రాయుట.
 కందాడిక. బొంత.

కందాయము. కారు, శ్రేష్ఠాదిమాస చతు
ష్టయము; నాలుగు నెలల కాలము.
కందారము. తామరతీగ; ఊడ.
కందారి. ఒక చెట్టు. [తాపము.
కంది. అథకము; ధాన్య విశేషము;
కందు. శిశువు; పిల్ల; పంచదార; తాపము;
నలుపు; సంతప్తము, కందినది. అ. క్రీ.
తపించు; నలుపగు; కమలు, తపించు.
కందుగల దుండగీడు. చంద్రుడు.
కందుడు. స్కందుడు, కుమారస్వామి;
మన్మథుడు.
కందుకము. సం. అడుకొనెడుబంతి.
కందురీగ. గంధోలి, ఎఱ్ఱతుమ్మెద.
కందురు కందురీగ.
కందులు. బ. అథకములు.
కందువ. సంజ్ఞ, నైగ; వైపు; జాడ; సంకేత
స్థలము; ఋతువు; ఏకాంతము; చమ
త్కారము; ప్రదేశము; సామర్థ్యము; తెగ.
కందువము. కందువ.
కందువాటు. అ. క్రీ. మలినమగు.
కందువు. బిడ్డ, సం. పెనము.
కందూరేఖలు. సం. బ. గర్భిణీస్త్రీ కడుపు
నను స్తనములమీదను ఉండెడు రేఖలు.
కందెన. బండియిరునునకు రాచెడిచమురు.
కందెట. తొప్ప.
కందెటచే. కిన్నువిప్ప.
కందోయి. శత్రుద్యుద్ధము.
కంద్రీగ. శూకకీటము.
కంధరము. సం. కంఠము.
కంధి. సం. జలధి, సముద్రము.
కంప. ముండ్లచెట్టుమొక్కొట్టియొండించినది
కంపకోట. కంచెకోట.
కంపగోడ. కంపపాతివేసినగోడ.
కంపతోడుగు(వు). కంఠెడ్లతో చేర్చి
తోలడికంపప్రాగు కట్ట.
కంపపులుగు, గంపపులుగు.
కంపనము. సం. కదలుట, వణకట.
విణ. కంప్రము.
కంపము. సం. వణకట; వణకట.
కంపరము. గగుర్పాటు; పాడె, శవ
వాహనము.

కంపించే. సం. అ. కి. వణకట. [బడినది.
కంపితము. సం. విణ. వణకెనది; వణకింపఁ
కంపిరుగుడు. కుశింశపు.
కంపిలు(ల్లు). అ. క్రీ. వణకట, చలించు.
కంపిల్లము. కాంపిల్లము.
కంపు. పరిమళము; దుర్గంధము.
కంపుటిగురుడు. కంపిరుగుడు.
కంపుతుమ్మ. తెల్లతుమ్మ, అరిమేదము.
కంపె. తాంబూలపాత్రము.
కంపెలుక. చుంచు, గంధమూషిక.
కంప్రము. సం. విణ. కదలునది; వణకటనది.
కంబడి. కంబలి, కంబళము.
కంబమయ్య. స్తంభోద్భవనృసింహ
స్వామి
కంబము. స్తంభము; మల్లపరికరవిశేషము.
కంబమురాయడు. కంబమయ్యత్రాడు.
కంబరత్రాడు. కొబ్బరిపీచుతో అల్లిన
కంబవల్లి ఊపనయమునందు కడపటిదిన
మున చేయు స్తంభపూజము.
కంబసూత్రము. మి. బొమ్మల నాడించుటకై
బొమ్మకట్టకగట్టినదారము. [బట్ట.
కంబళము. సం. గొంగళి, కంబళి, తిన్న
కంబళి. గొంగడి; పట్టుపురుగుచెట్టు.
కంబళిండు. పట్టుపురుగుచెట్టు పండు.
కంబళిపురుగు. శూకకీటము.
కంబాలాట. నాలుగు స్తంభాలాట.
కంబి తెడ్డు; వెదురుకిమ్మి.
కంబు. సజ్జపైరు; సజ్జలు. సం. నీరు;
శిరస్సు; నుఖము. [గల స్త్రీ.
కంబుకంటి. సం. శంఖమువంటి కంఠము
కంబుగ్రీవ. సం. మూడు రేఖలు గల
కంఠము.
కంబులు. బ. సజ్జలు.
కంబువు. శంఖము.
కంబెచ్చే. కమసాలి తీగలు తీయునది.
కంభకట్టు. వివాహ వేదికాదులయందు
స్తంభముచుట్టు కట్టెడు వస్త్రవిశేషము.
కంభము. కంబము.
కంభి. గరిటె.
కంసము. సం. కంచు; కంచుగిన్నె.

కంసారాతి } సం. విష్ణువు, కృష్ణుడు.
 కంసారి }
 కంసాలవాడు. అగసాలె. రూ. కంసాలి.
 కంసాలి. స్వర్ణ కారజాతి, స్వర్ణ కారుడు
 కకపాల. జోగులు చంకను జేసికొను సంచి,
 మంగలిపాది.
 కకపిక. విణ. చెల్లాచెదరు. రూ. కకవిక.
 కకపికపడు. అ. క్రి. గర్జించు.
 కక(కా)పికలు. పటాపంచలు.
 కకుత్తు } సం. ఆచారముఁపురము
 కకుదము }
 కకుద్భుతము. సం. ఎద్దు.
 కకుద్భుతి. పిఱుడు.
 కకుద్భుము. సం. ఎద్దుమాఁపురము; ఎద్దు.
 కకుప్పటలము. సం. దిక్కుమాహము.
 కకుప్పు. సం. దిక్కు.
 కకుబంతము. సం. దిగంతము.
 కకుభము. సం. దిక్కు; ఏఱునుద్ది;
 పిఱికిరివె.
 కక్కపాల. కకపాల.
 కక్కర. కక్కరపక్షి.
 కక్కరము. విణ. కఱుకు.
 కక్కరించు. అ. క్రి. మొఱుగు;
 మొఱుగా కేకలు జేయు.
 కక్కనపడు. అ. క్రి. బాధపడు.
 కక్కనము. బాధ; కొరడా. విణ. కతి
 నము; కట్టము.
 కక్కనించు స. క్రి. బాధించు.
 కక్కనిల్లు. అ. క్రి. నిండు; వ్యాపించు.
 కక్కను. హిం. పాయిఖానా.
 కక్కి. పినకల్లి. [గొట్టు.
 కక్కించు. స. క్రి. కక్కజేయు; పో
 కక్కిత. మల్లవిద్యా విశేషము.
 కక్కిరిచిక్కిరి. విణ. తాఱుమాఱు.
 కక్కు. ఆకురాతిగఱి; వమనము, వాంతి.
 స. క్రి. కడుపులోనిది వెలివుచ్చు;
 వెడలించు.
 కక్కుచెవులు. వాంతిలోగము.
 కక్కుట. వాంతిచేయుట.
 కక్కుడు. కక్కుట.
 కక్కుర్తి. కక్కుటితి.

కక్కుటాయి. కఱుకుటాయి.
 కక్కుటితి. పాలుమాలిక; లోభము, ఆశ.
 కక్కుటితికాడు. అశ్రద్ధగలవాడు; లోభి
 కక్కులకల్లము. అంపమునకుండు కక్కుల
 వంటి కక్కులుగల కల్లము.
 కక్కువాయి. కాస (దస్త)లోగవిశేషము.
 కక్కుటితి. పాలుమాలిక. రూ. కక్కుర్తి.
 కక్కెర కక్కురేటువు, పక్షివిశేషము.
 కక్కి. ఒక మల్లబంధము.
 కక్ష. సం. కచ్చు; పోటి; చంక; కసెము;
 గడ్డి; పాద; ఎండినయడవి.
 కక్షపాల. సం. కకపాల. [పాపము.
 కక్షము. సం. చంక; ఎండుగడ్డి; నడికట్టు;
 కక్ష్య. సం. మేడ అంతస్తు; మొలనూలు;
 తొట్టికట్టు; ఇంటిలోపలి భాగము;
 ఏనుగునడుమున గట్టెడు మోటు; నడి
 కట్టు; ఎండిపోయిన యడవి; బంకు.
 కగ్గము. ఖడ్గము.
 కగ్గించు. స. క్రి. జంకించు; కందజేయు.
 కగ్గు. అ. క్రి. వన్నెచెడు.
 కచ. సం. ఆడేనుగు.
 కచంగల. సం. జంతువులు తఱచుగాగల
 భూమి
 కచము. సం. తలవెండ్రుక; కొప్పు.
 కచహస్తము. సం. కొప్పు.
 కచాకచి సం. అవ్య. కేకాకేళి, జాట్టు
 జాట్టు పట్టుకొని.
 కచాకరపణము. కచాకర్షణము.
 కచిక. కచ్చిక. [కరణము
 కచిక్కు. పొడుచుటయందగు ధ్వన్యను
 కచేరి(రీ). హిం. కచ్చేరి, కొలువు
 కూటము, ఉద్యోగశాల; న్యాయ
 స్థానము, అధికారి విచారణజరిగించెడి
 యిల్లు.
 కచేలము సం. జాబుమడుపు.
 కచోరము. సం. కచ్చారకము, గందకచూ
 రము. బ. కచ్చారకపు దంపలు.
 కచ్చరము. సం. మలినవస్తువు.
 కచ్చి. హిం. విణ. పచ్చితక్కువ; నీచమైన
 కచ్చి. సాలెవాడు కొయ్యలను పడుగు
 నందు చొప్పించెడు సందు; కొచ్చిను
 దేశపు గుఱ్ఱము.

కచ్చింమే. స. క్రి. గవ్వలాటమొదలగు
అటలలో కాయలనడపు; సరి పెట్టు.

అ.క్రి. సన్నద్దమగు; గర్వింను.

కచ్చింమేకొను. అ.క్రి. గర్వింను.

కచ్చింపు. సరిపెట్టుట; సరియగు ఏర్పాటు.

కచ్చిక. కాలిన పిడుక.

కచ్చితము. విణ. అన్యూనాతిశేకము,
ఎచ్చుతగ్గులు లేక సరిగా సంపాదించి.

కచ్చియ. కలహము.

కచ్చిలములు. బ. వస్త్రవిశేషము.

కచ్చె. కలహము; విరోధోక్తి; కచ్చభేదము

కచ్చెపోతు. విణ. కలహశీలుడు.

కచ్చేరి(రి). కచేరి; వినోదగోష్ఠి.

కచ. కచ్చ.

కచరించు. అ. క్రి. కచ్చబొసి బట్టకట్టు.

కచ్చె. కచ్చును, గోచి; కానె; యోని;
వెనుకకు దోపుకొను దోవతికొంగు.

కచ్చుకాడు. గోచితాల్పరి, ముని.

కచ్చెడము. గోచి; చీర; చల్లడము;
దూది జలకల మొదలగునవి తెచ్చెడు

బండి; సాగటాలు మొదలగునవి విడుపుట

కచ్చేరము. కచ్చడము.

కచ్చే. కాంతి; గర్విము; చింకము;
తీకు; సిగబంతి; పెద్దవాసము. స. క్రి

సాగటాలు మొదలగునవి విడుపుట.

కచ్చేదనము. గర్విము.

కచ్చేకొను. స. క్రి. పట్టుపట్టు; డీకొను;
అశించు.

కచ్చేవాసము. ఇండ్లకు వేసెడు పెద్ద
వాసము; దూలములో జొనుపు చిన్న
వాసము.

కచ్చేవెట్టు. స. క్రి. డీకొను; ఎదురించు.

కచ్చ. సం. గోచి; ఈలపురుగు;
వారాహి; ఒక మాతృక.

కచ్చటిక. సం. గోచి.

కచ్చపము సం. తాచేలు; ఒక నిధి.

కచ్చపి. సం. ఆడు తాచేలు; సరస్వతి
పీఠ. [బట్టచెంగు; కచ్చ; గోచి

కచ్చము. సం. జలసమృద్ధిగల దేశము;

కచ్చశుద్ధి. సం. బ్రహ్మచర్యము, వీర్య
ధారణము.

కచ్చుర. సం. కచ్చారము; దూల
గొండి; వాకుడు; తీటకసింద.

కచ్చురుడు. సం. విణ. గజ్జి (తీట) గల
వాడు.

కచ్చపు. సం. గజ్జి, తీట.

కచ్చారకము. సం. గందకచోరము.

కచ్చారము. సం. గంట్లకచోరము.

కచ్చటిక. సం. కచ్చ; బట్టయంచు.

కజ్జలము. సం. కాటుక; సిరా.

కజ్జియము. కజ్జెకాయ

కజ్జెకాయ భక్త్యవిశేషము.

కజ్జెము. కజ్జెకాయ.

కజ్జెయము } కజ్జెకాయ.

కజ్జెము. కజ్జెకాయ; కార్యము, పని.

కజ్జెయము. కజ్జెకాయ.

కజ్జారము. కజ్జారము.

కజ్జారము. కజ్జారము, మధుసన్యకము.

కట. అవ్య. సంతాపమును తెలుపును.

కటకట. కష్టము; కోపము; కొఱుకుట
యందగు ధ్వంసకరణము. అవ్య. అకట.

కటకటపడు } అ. క్రి. కోపించు;

కటకటబడు } సంతాపపడు.

కటకటా. అవ్య. సంతాపార్థకము,
అయ్యో అనుట.

కటకటాలు. బ. ఇనుపయూచులు మొద
లగు వానితో ఏర్పఱచెడి అడ్డు; ఉపా
శ్రయములు, అనుకొనునవి.

కటకటాకమ్ములు. బ. మత్తవారణములు.

కటకము. సం. కింకణము; పట్టణము.

కటకరము. గంధర్వమృగము, కణాతి.

కటకనరులు. బ. ధాన్యవిశేషము.

కటకాముఖము. సం. అభినయహస్తవిశే
షము; వింటియందు బాణమును గూర్చి
లాగునపుడు పట్టెడు హస్తముద్రా
విశేషము.

కటకారుడు. సం. మేదరివాడు.

కటపుట. విజృంభణము.

కటపెట. ఒరయుటయందును వాన కురి
యుటయందును అగు ధ్వన్యనుకరణము.
కటభి. సం. ఏక్కుడుతీగెగ; సోమిదముగ
కటమర. మి. చెక్కిలమిఁది భాగము,
మానువు.
కటము. సం. చాఁస; కణత.
కటా. సంతాపార్థకము, అయ్యో అనుట.
కటాక్షము. కడకిన్ను; కడకంటిమాపు.
కటాక్షింఁచు. స. క్రి. కడకంటఁజూచు;
అనుగ్రహించు రూ. కటాక్షించుకొను.
కటాదము. సం. దున్న పోతు.
కటాయింఁచు. స. క్రి. ఎగ వేయు, ఎగ
చెట్టు, బుణ్ణాదులు ఆపహించు
కటారము. కటారి.
కటారి. కత్తి; బాఁకు.
కటారి(రు)కత్తియ. కత్తి ధరించిన స్త్రీ.
కటారి(రు)కాఁడు. కత్తిబట్టిన వాఁడు.
కటారు. కటారి. [మూఁకుడు.
కటాహము. సం. మండ; బొరుగు; బూరెల
కటి. సం. నడుముక్రిందను తొడలమీఁదను
గలభాగము; మొల; పిఱుఁడు.
కటిక. మాత్రము, కేవలము. (కటిక
వియ్యము అని.)
కటిక. శూద్రకుఁడు, శూద్ర స్త్రీ వైశ్య
లకు గాంధర్వ వివాహమువలనఁ బుట్టి
పిఱిచివర మాంసమమ్మువాఁడు; వెండి
బెత్తమువాఁడు; మల్లపరికర విశేషము.
కటికచీకటి. కేవలపు చీకటి.
కటికచీకటితిండికరములు. చీకటిని
హరించునవి; చంద్రకిరణములు.
కటికతనము. కూరత్వము.
కటికది. కేత్రహస్త.
కటికనీ. ఒకమల్ల సాధనము.
కటికమెకము. ఖడ్గ మృగము.
కటికవాఁడు. కటిక. బ. అంతఃపుర పాలకులు
కటికి. విణ. కఠినము; అధికము; సాంద్రము;
దృఢము; కఠినుఁడు.
కటికి నవ్వు. విషపు నవ్వు. [కరము.
కటికి చీకటి. అంధతమసము, గాఢాంధ
కటిప్రాథములు. సం. బ. పిఱులు.
కటిసూత్రము. సం. మొలత్రాడు; బడ్డా
ము; కాసె.

కటుక. కటుక రోహిణి.
కటుక రోహిణి. కటుంభరగ. [కరణము.
కటుక్కు. కొఱుకుటయండగు ధ్వన్యను
కటుగు. కటువు, పాడె.
కటుతుంచి. చేదుగల సారగ.
కటుమరలు. సంజములు, కండ్ల క్రింది
ప్రదేశములు.
కటురోహిణి. కటుక రోహిణి.
కటువు శవవాహనము, పాడె. సం.
కారము. విణ. కఠినము; ఇంపు కానిది;
కారముగలది.
కట్టలవిణ. సం. మాలవీణ కిన్నెర.
కట్ట. గడ్డి, వరి మొదలగు వానికట్ట, మోపు;
చెఱువు మొదలగు వానికట్ట. అవ్య. కట్టా.
కట్టకడ. అన్నిటికి కడ.
కట్టడ. నియమము; తీరు; దేవతాకార్య
నియమము; ఆజ్ఞ; మగ్నాద.
కట్టడచేయు. స. క్రి. ఆజ్ఞాపించు.
కట్టడము. వస్త్రము; గృహాధికము.
కట్టడి, కట్టడ. విణ. కటికి, కఠినుఁడు;
కఠినురాలు. [కట్టు; తగులము.
కట్టనము. కానుక, కట్టుము; వస్త్రము;
కట్టపుట్టచెండ్లు బ. అందలములు.
కట్టరము. నాట్యబంధము. [అనుట.
కట్టా. అవ్య. సంతాపార్థకము, అయ్యో
కట్టాణి. ఆణి.
కట్టాణిగుండ్లు. బ. అడ్డిగలు.
కట్టాయము. బలాత్కారము.
కట్టాయితము. మెడనుంచు భూషణము;
సన్నాహము.
కట్టారము. నాట్యబంధము.
కట్టావి. మిక్కిలి వేడి.
కట్టిడి. కూరుఁడు.
కట్టిక కటిక; కంబము.
కట్టినది. గర్భిణియగు పశువు.
కట్టియ. కట్టె; శరము; దండము; కోల.
కట్టిల్లు. అ. క్రి. కూడు; సనుకూడు, ఘటియిల్లు
కట్టు. ప్రదేశము; అంకణము; పెసరికట్టు
కంఠికట్టు మొ||, పప్పు ఉడుకుచుండగా
నీళ్ళుతీసి తిరుగఁబోసినది, యూపము;
పొల్లు; పొల్లయొక్క సమాహము;
బంధము; వస్త్రధారణము; నిబంధనము;

నిర్బంధము; మితి. అ. క్రి. ఆవు మొద
లగునది గర్భము ధరించు; నిబద్ధముగు
స. క్రి. బంధించు; ఆరొపించు; చేర్చు;
కూడఁబెట్టు; నిర్మించు; వస్త్రముధరించు.
కట్టుగంటము. ఎనుగు మొదలగువానిని
కట్టునట్టి స్తంభము. [కొంగు.
కట్టుగొంగు. చీరయొక్క, కట్టుకొను
కట్టుగొమ్మ. అడ్డకట్ట.
కట్టుగొయ్య. నాఁగటిమేడి.
కట్టుగొట్టు. పనులగుంజ, మేధి.
కట్టుగోక. దోవతి, మొలను ధరించెడి
వస్త్రము.
కట్టుక(గ). పశుగర్భస్థావము.
కట్టుగడ. చేర్చిపెట్టిన ధాన్యము.
కట్టుగుంజ. పశువును కట్టివేయు గుంజ,
శవకము.
కట్టుతాడి. దేవతాడి. [మైనది.
కట్టుగ్రము. విణా మిక్కిలి భయంకర
కట్టుదొస. కోశేణ.
కట్టుపకాని. రిణోద్యుక్తఁడైన శూరుఁడు.
కట్టుపకాను. విణా నిశ్చలుఁడు.
కట్టుపడు. అ. క్రి. బద్ధముగు.
కట్టుపాటు. కట్టుపడుట; నిబంధనము,
వ్యవస్థ. [శకటము.
కట్టుబండి. సకల పరికర సహితమైన
కట్టుబట్ట. అంతరీయము, ఆధోమతిము,
దోవతి.
కట్టుబడి. బంటునకిచ్చెడు మాన్యము.
కట్టుమట్టు. పశువును కట్టివేయు స్థలము;
ఉనికితావు; ఏర్పాటు.
కట్టుమామిడి. చిలుకలు మొదలగునవి
కొఱకకుండ పండ్లు మూసి కట్టఁబడిన
మామిడి. [శకటము.
కట్టుమాను. తెప్ప.
కట్టువ. కంచె.
కట్టువర్గము. మి. కట్టుకొనువస్త్రములు.
కట్ట. కట్టి, కాస్తము.
కట్టగుట్టము. అందలములు. [కట్టపాము.
కట్టడ ఎడనెడ కట్టుగల సర్పవిశేషము,
కట్టపాపర. ఒకానొకచెట్ట.
కట్టర. కరోటి, పుట్టె.
కట్టెవిరుపుమాట. పరుషవచనము.

కట్టుము. కానుక; వస్త్రము; బంధువులు
వివాహాదులయందు పరస్పరము ఇచ్చెడి
కానుకలు.
కట్టులము. సం. పినగుమ్మడు.
కట్ట. కడిల, శంఖిని; కట్టమంచము.
కట్టంక. పరుసడ్డలపైనుంచెడి యొంటిగుడ్డ.
కట్టగుదియ. మునుండిఆనెడి ఆయుధము.
కట్టజెట్టి. కట్టుగల పెద్దజెట్టి.
కట్టదండు. నల్లవూసలుగ్రుచ్చి బంగారపు
కట్టు వేసిన సరము.
కట్టపాము } సర్పభేదము.
కట్టపురుగు }
కట్టబల్ల. కత్తెర కాళ్ల మడుపు బల్ల.
కట్టమంచము. కట్టె.
కట్టమారి. విణా. కట్టుగలది. [గుండుసంచి.
కట్టసంచి. చుట్టులేర్పఱచి కట్టిన నిడుపాటి
కట్టి. డోలీ.
కట్టియ. కడిల. [శంఖిని.
కట్టె. (బంగారు) తూచెడిగుండు; కడిల,
కరము. సం. కరబ్రాహ్మణము; ఒక
ముక్కు; కరోపకవస్తు.
కరారము. సం. కత్తి; బాఁగు.
కరింజరము. సం. నల్లగడ్డెర.
కరినము. సం. విణా. కర్కశము;
కూరము; గట్టిది.
కరినిక. సం. బలపము.
కరినుడు. సం. విణా. కటికి, కట్టడి.
కరిల్లకము. సం. కారకర.
కరిల్లు. హత్యయందగు ధ్వంసముకలము.
కరోరము. సం. విణా. కఠినము; గట్టిది.
కడ. దిక్కు; అంతము; మరణము;
దూరము; పార్శ్వము; దాఁపు (నాకడ,
నీకడ అని); స్థలము (ఇక్కడ, అక్కడ,
ఈకడ, ఆకడ అని); స్థానము; భాగము.
విణా. అంత్యము (కడ దెస అని).
కడంక. ఉద్రేకము; యత్నము; స్థైర్యము;
సాహసము. [కసవు.
కడంగరము. సం. ధాన్యపుపాల్లు; పొల్లు
కడఁక. యత్నము; ఉద్రేకము.
కడఁగు. అ. క్రి. అభిముఖముగా సిద్ధ
మగు; ఉద్రేకించు.

కడఁజే కణితి.
 కడఁత. కణఁత.
 కడఁతి. గంధర్వమృగము; ఆణియ.
 కడఁబిడు. అ. క్రి. తిగ్గు.
 కడక. కణఁత.
 కడకన్ను. కడగన్ను.
 కడకాట్లు. చరణాంతము.
 కడకు. కడిమి.
 కడకుఁబోయినది. బుతుమతి.
 కడకుఁబోవు అ క్రి. బహిష్కరణ.
 కడకొఱవి. కొఱవి.
 కడగండ్లమారి. విణ. కప్తశీలుఁడు.
 కడగండ్లు. బ. ఆపదలు.
 కడగట్టు. స. క్రి. నిర్ణయించు.
 కడగన్ను. కటాక్షము, క్రేగన్ను.
 కడగొట్టు. అ. క్రి. చచ్చు. విణ. కడపటి.
 కడచేను. అ. క్రి. చచ్చు; నశించు;
 ముగియు. స. క్రి. దాటు.
 కడచే అ. క్రి. గతించు; వచ్చు; చచ్చు;
 నశించు; మేరమీలు; హెచ్చు. స. క్రి.
 దాటు.
 కడచేక్క. కేవలీ నక్షత్రము.
 కడజాతివాఁడు. బ్రాహ్మణశ్రీ కూడ్రు
 లకుఁ బుట్టినవాఁడు; చండాలుఁడు.
 కడతెగు. అ. క్రి. సమాప్తమగు.
 కడతేలు. అ. క్రి. చచ్చు; గతించు; నశిం
 చు; సమాప్తమగు; దరిముట్టు.
 కడదెన. ఈశాన-మూల. ఈశానఁడు.
 కడదెనగావరి. ఈశానదిక్పాలకుఁడు
 కడవ. దేహశి, ఇంటిగడప; కడిమి.
 కడపట. అగ్రము, చివర.
 కడపటిది. విణ. చివరది, అంతిమము.
 కడపటిమల. చక్రవాళాది.
 కడపల. అంతము. [త్రోలు; వదలు.
 కడపు. క్రి. ఇయ్యక పొమ్మను; చచ్చు;
 కడపుఁజేయి. చుక్కాను. [ఇతరము.
 కడమ. లోతక్కువ; కొఱఁత; శేషము;
 కడమపడు. అ. క్రి. కొఱఁగొపడు.
 కడముంత. కొయ్యముంత వంటి చిన్న
 మట్టిపాత్రము. [కడతేలు.
 కడముట్టు. అ. క్రి. సమాప్తమగు; సిద్ధించు,

కడయింటిపొడువ. అతి సంసారఁడైన
 పోటుమానిసి.
 కడయెత్తు. గృహవిశేషముయొక్క చుట్టు
 గోడయందలి కంబములమీఁది దూలము.
 కడరాని. మినరాశి.
 కడలి. సముద్రము.
 కడలికానుపు. కల్పవృక్షము.
 కడలికూతురు. క్షీరోదజ, లక్ష్మీదేవి.
 కడలిబత్తలికదునేదారి. అంబుధీశుని,
 శివుఁడు.
 కడలిమీఁగడముద్ద. కడలివెన్న.
 కడలియల్లుఁడు. విష్ణువు.
 కడలియెకిమీడు. అప్పతి, వరుణుఁడు.
 కడలిరాతత్తడి. మొసలి.
 కడలిఁజేడు. అప్పతి, అపాంపతి, వరు
 ణుఁడు; క్షీరసముద్రరాజు.
 కడలిలోనిరుద్రావెడివేడి. బడబాగ్ని.
 కడలివెన్న. అద్భుతవనీతము, చంద్రుఁడు.
 కడలివెలఁది. గంగ.
 కడలివెలఁదుక. గంగ.
 కడలు. అల, తరంగము.
 కడలుకొను. అ. క్రి. వ్యాపించు; అతిశ
 యించు; మిక్కిలి సంతోషించు. రూ.
 కడల్కాను.
 కడలోత్తు. అ. క్రి. వ్యాపించు.
 కడవ. పెద్దకుండ, ఘటము.
 కడవతిటు. వాద్యవిశేషము.
 కడవఁబడు. అ. క్రి. గతించు.
 కడవరాని. కుంభరాశి.
 కడవనము. చర్మము.
 కడవాఁడు. విణ. అస్థుఁడు; కనిష్ఠుఁడు.
 కడవెళ్లు. అ. క్రి. సమాప్తమగు. స. క్రి. దాటు
 కడవరము. శ్వేతవిశేషము.
 కడాని(నీ) అపరంజి, మేలిమిబంగారము.
 కడారము. సం. గోరోజనమువంటివర్ణము.
 విణ. అదిగలది.
 కడాసము. చర్మము. [గాయము; పేడకడి
 కడి. కబళము; వాసన; అల్పుఁడు;
 కడిది. కప్తము; ఆపద; కౌర్యము. విణ.
 అధికము; అశక్యము; దుర్లభము; కఠి
 నము; ధూలము.

కడికండలు. బ. ఖండ ఖండములు.
 కడిగెను. అ.క్రి. కబళించు
 కడితము. ఘట్టించిన నీలపటపు లెక్క
 పుస్తకము, గుడ్డమీదజగురుతోఁగలిపిన
 మసిపూసి అట్టలుగాఁజేసి వానితో
 నేర్పఱచిన లెక్కల పుస్తకము.
 కడితలవాడు. విణ. కేడెముపట్టువాడు.
 కడితి కణితి.
 కడిదల. సం. నడుము.
 కడిదలుగు. చక్రము. [మము; నీపము+
 కడిమి. అతిశయము; అధికము; పరాక్ర
 కడిమిడి. విణ. పచ్చికగల నేల.
 కడియపుటట్టు. భక్ష్యవిశేషము.
 కడియము. కటకము, హస్తభూషా
 విశేషము.
 కడిలము. కట్ల, శంఖుని+.
 కడివోపు. అ.క్రి. చెడు.
 కడు. ద్ర. అత్యంతము, మిక్కిలి.
 కడుదురు. కందురీగ.
 కడుకొను. అ.క్రి. అతిశయించు; ఉత్స
 హించు; ఉద్రేకించు.
 కడుగు. శోధనము; బియ్యము (మొదలగు
 నవి) కడిగిన నీళ్లు. అ.క్రి. ప్రక్షాళించు.
 కడుజో. శ్వేనవిశేషము.
 కడుదు. శౌర్యము.
 కడుపు. గర్భము; గర్భములో పిండము.
 కడుపులో చల్లకదలకుండ నుండుట. ఏ
 ఆయాసము శ్రమ లేకుండ నుండుట.
 కడుపుబ్బు. ఉబ్బరము, అనాహము.
 కడుపుమంట } ఓరువలేనితనము; ఈర్ష్య;
 కడుపూద } సమవుల కడుపుబ్బరము.
 కడుపువెళ్లుట. పాచనము, విరేచనము.
 కడుపేడు. మేదరవాడు కట్టు కట్టెడు
 సన్నని వెదురుపేడు. [చిన్న కుండ.
 కడుముంత. కడముం, వాడుకొనెడి
 కడులొంపి. మిక్కిలి బుద్ధి.
 కడువ. కడన, భండము.
 కడువతిటు. తుడుము.
 కడువరాసి. కుంభరాశి.
 కడుపు. అ.క్రి. కడుగు.
 కడెము. కడియము.

కడ్డు. అ.క్రి. కడుగు.
 కడ్డాయము. బలాత్కారము.
 కడ్డి. బలపపు కోపు; పడక; బంగారు
 మొదలగువాని కడ్డి, శలాక.
 కడ్డు. కుషీ; గర్భము.
 కడ్మి. కడిమి+.
 కణ. జీలకఱ్ఱ+; సిప్పలి+.
 కణక. కడక; ఉద్రేకము.
 కణకు. ఇంగలము, అన్ని.
 కణగు. అ.క్రి. కడగు; ఉద్రేకించు.
 కణ (కే)ము. ధాన్యముంచెడుపాత్రలు;
 గరిసె.
 కణజో. కడజో. [ప్రదేశము.
 కణత. శంఖము, కగడ్లకు ఆవలి శిరి;
 కణతి. కడతి.
 కణపకలము. కణపకాడతోచేసినకలము.
 కణము. నీటిబొట్టు; నూక; అల్పపరిమాణము
 కణసరము. ఒక జాతిదేగ.
 కణాతిగోడ. బట్టతో ఏర్పఱచిన గోడ.
 కణి. గాడి.
 కణిక. సం. గోదమ రవ; స్వల్పము.
 కణితి. మాంసగ్రంథి, రోగవిశేషము;
 గవయమృగము.
 కణిశము. సం. కంకి, వరి మొ|| వెన్ను.
 కణుదురీగ. కందురీగ.
 కణుదురు. కందురీగ.
 కణుజో. ఒక జాతిదేగ; గోకర్ణ మృగము.
 కణుపు. వెదురు మొదలగుదాని పర్వము.
 కణ్ణము. కొండగొట్టె.
 కణ్ణుడు. సం. ఒకముని.
 కత. కథ; వృత్తాంతము.
 కతకము. సం. చిల్ల+; చిల్లగింజ.
 కతనన్. అవ్య. నిమిత్తముచే.
 కతవ్రతము. మి. ప్రమాణవ్రతము.
 కతము. నిమిత్తము; గుర్తు.
 కతివయము. సం. విణ. కొంత.
 కతుకు. స.క్రి. గతుకు.
 కతుక్కు. కటుక్కు.
 కత్తరి. ఒకజలచరము. విణ. నానాస్థము
 గలది; వర్ణసాంకర్యముకలది.
 కత్తరిగలయు. అ.క్రి. సంకరమగు.

కత్తరిల్లు. అ.క్రి. చలించు.
 కత్తలాన(ని) తెల్లనిగొరిజయు తోకయు
 పెండుకలును గల నల్ల గుట్టము.
 కత్తళిడు. కత్తలాన.
 కత్తళము. కవచము.
 కత్తళిడు. విణ. కవచధారి.
 కత్తవ. ఎక్కము.
 కత్తవము. చిన్న చుట్టికి కాలువ.
 కత్తి. ఖడ్గము; మంగలి కత్తి, ఛురిక; మల్ల
 బంధవిశేషము.
 కత్తికాను. వడ్లవాని ఆయుధవిశేషము.
 కత్తిపిడక. గవుండ్లవాడు కొడవలి మె||
 ఉంచుకొను బుట్ట. [దమర్చిన కత్తి.
 కత్తిపీట. కూగలుతెలుగుటకు పీటయం
 కత్తిమందు. కత్తియొకకు పూయువర్ణము;
 కురుపులకు పూయు మందు.
 కత్తియ. కత్తె.
 కత్తియము. అంకెల అడ్డబంతి.
 కత్తిరించు ప్రే. వస్త్రము మె|| ఛేదించు
 కత్తిరిల్లు. అ.క్రి. భిన్నచగు.
 కత్తివాతియమ్మ. అర్ధచంద్రబాణము.
 కత్తులబోను. కత్తులమర్చిన ఒక విధమైన
 బోను.
 కత్తులుతోమువాడు. చికిలివాడు, అసి
 ధావవాడు. [గసిక; గనిమ.
 కత్తువ. గట్లకు మన్ను పెకలించు కొయ్య
 కత్తుణము. సం. కామంచిగడ్డి; నాచు.
 కత్తె. కత్తియ, స్త్రీప్రత్యయ విశేషము
 (అటకత్తె, చెలికత్తె అని).
 కత్తెము. కత్తియము.
 కత్తెర. బట్టలు మె|| కత్తిరించెడు ఆయు
 ధము, కర్తరి; భరణి మూడు నాలుగు
 పాదములయందును కృత్తికయందును
 రోహిణి మొదటి పాదమందును సూర్య
 డుండు కాలము; కృత్తికానక్షత్రము
 కత్తెరకాలు. అందలపు కార్మకు అడుగున
 పోటీగా అమచ్చెడు మార్పుకాలు.
 కత్తెరగాయము. గవాక్షవిశేషము.
 కత్తెరచీల. మీటయొక్కయు మునస
 యొక్కయు చీల వదలిరాకుండ దాని
 చివర రంధ్రమున అడ్డముగా వేసెడుచీల

కత్తెరమేక్క. కృత్తిక.
 కత్తెరదొంగ. ఉత్సవాదలలో కత్తిరించుక
 పోయెడు దొంగ.
 కత్తెరనువ్వులు. బ. నువ్వులలో భేదము.
 కత్తెరబావిలి. స్త్రీ కర్ణ భూష విశేషము.
 బ. కొనచెవి భూషణము.
 కత్తెరరిక్కనెల కార్తికమాసము.
 కత్తెరవంగ. పెద్దవంగ.
 కత్తెరవాసము. ఎదురెదురుగా కత్తెరవలె
 నుంచెడు వాసము. [అంగము.
 కత్తి. జక్కిణి యను ఆటయొక్క ఒక
 కత్తిరించు. స. క్రి. కత్తిరించు.
 కద. సం. కత, కద, కాదంబర్యాది
 రూపమైన ప్రబంధరచన; వాదప్రతి
 వాద పూర్వకమగు విచారణ; కథనము;
 పూర్వవృత్తాంతము.
 కదకుడు. సం. విణ. చెప్పెడివాడు;
 పారాణికుడు, పురాణకథలు చెప్పెడి
 వాడు; నాటకాచార్యుడు, నాటక
 ము వర్ణించెడివాడు.
 కథనము సం. కథ, చెప్పుట.
 కదించు. సం. స. క్రి. చెప్పు.
 కదితము. సం. విణ. చెప్పబడినది.
 కద. కత, కథ; వృత్తాంతము. అవ్య. ప్రసి
 ద్ధిని తెలుపును; సమయము చొ|| అనే
 కార్థకము (చేసితివిగదా, చేయవుగదా
 అను మె)
 కదంబకము } విణ. మిశ్రము. సం.
 కదంబము } ఆవలు; సమూహము;
 కడిమి; బాణము. [మిళితముచేయు.
 కదంబించు. అ. క్రి. మిళితమగు. ప్రే.
 కదకు. కతుకు.
 కదధ్వము. సం. చెడ్డత్రోవ.
 కదనము. సం. యుద్ధము; పాపము; హింస
 కదను. హిం. అశ్వగతి విశేషము.
 కదము. కదను.
 కదరము ఉత్తరేశ. సం. వెలిచండ్ర;
 అంపము; ఒక వ్యాధి.
 కదరె(రే). అవ్య. సంతాపార్థకము.
 కదర్కుడు. సం. విణ. అతి లోభి.
 కదలడమ్మ. ప్రయాణము,

కదలాడు. అ. క్రి. చలించు.
 కదలారతి. ఒకవిధముగ చారతి.
 కదలిక. చంచలత్వము; చలనము;
 యత్నము.
 కదలిపోక. ప్రయాణము.
 కదలు. కదలిక. అ. క్రి. చలించు; ప్రయాణ
 మగు; పలుగెత్తు; యత్నించు.
 కదలుచే. ప్రే. కదలించు; కదల్పు.
 కదలుడు. ప్రయాణము. [కువ.
 కదలుతులుము. మల్లయుద్ధములొకమెల
 కదలుమొన. మల్లయుద్ధములొకగట్టుమొన
 కదళము. సం. అరటి; కోలపొన్న
 కదళి. సం. అరటి; జండా.
 కదళీవంధ్య ఒక్క సంతానముగల స్త్రీ.
 కదా. అవ్య. కద, కిలాడ్లికము; కాదా.
 కదించు. ప్రే. కదిలించు.
 కదియబడు. అ. క్రి. కదియు.
 కదియించు. ప్రే. కదియజేయు.
 కదియు. అ. క్రి. సమీపించు; సమాన
 మగు; సక్తమగు. స. క్రి. చేరు; పొందు.
 కదుకొను. అ. క్రి. అతిశయించు.
 కదుపు. కులము, సజాతీయ పశుపక్ష్యాది
 సమాహము; గోసమాహము.
 కదుము. బొప్పి, ఘృతగ్రాధి; వాచి
 మోద కట్టినది. స. క్రి. ఆక్రమించు
 కదురు. తరువు, తంత్రాధాననూచి
 అ. క్రి. అతిశయించు; జనించు; విజృం
 భించు.
 కదులు. కదురు. [కొంచెము వేడిది.
 కదుష్టము. సం. కొంచెము వేడి. విణ.
 కదె. అవ్య. కద, ప్రసిద్ధి తెలుపునది.
 రూ. కదె.
 కద్దు. ఉన్నది.
 కద్దుము. విణ. దట్టము.
 కద్రువ. సం. పన్నగుల తెల్లి.
 కద్రువు. కద్రువ; గోశోజనమువంటి
 వర్ణము. విణ. అదిగలది.
 కద్వదుడు. సం. విణ. నిందింపదగు
 మాటలాడువాడు
 కన. ద్ర. ఇది వాక్యాలంకారముగ
 బ్రయోగింపబడును.

కనబడు. అ. క్రి. అగపడు, గోచరమగు.
 కనకన్. అవ్య. కనుక.
 కనకచ్చద. సం. గేదగి.
 కనకతప్పట. పటహము.
 కనకదండము. సం. బంగారుడుడు;
 సామాజ్య చిహ్నము.
 కనకదండెలు. మి. బ. వస్త్రవిశేషములు.
 కనకన. నిప్పునందలి యధిక ప్రకాశము.
 కనకనమను } అ. క్రి. (నిప్పు) మిక్కిలి
 కనలాడు } ప్రకాశించు.
 కనకము. సం. బంగారు; ఉమ్మెత్త;
 కాంచనము; నాగశేసరము.
 కనకస్నానము. సం. నువర్ణాభిషేకము.
 కనకాక్షి. సం. పయిడికంటి పక్షి.
 కనపపులు. తెల్లు
 కనరు. కందగడ్డ మొదలగువానియందలి
 నస; ఒగరు; చేడు; వికటగంధము;
 కోపము. విణ. అహితము.
 కనలు. కోపము; మంట. అ. క్రి. కోపించు;
 మండు; కండు.
 కనాతి. హిం. బట్ట; కనాతిగోడ.
 కనాతిగోడ. కనాతిగోడ.
 కనారిలు. అ. క్రి. కోపగించు.
 కనికరము. దయారసము, కరుణ; కోపము
 కనికరించు. అ. క్రి. కరుణించు; కోపించు.
 కనికొను. స. క్రి. చూచికొను.
 కనిపట్టు. స. క్రి. వెదకిపట్టు.
 కనిపించు. ప్రే. కనజేయు. అ. క్రి. కన
 బడు, ప్రత్యక్షమగు.
 కనియ. ఖండము
 కనియు. అ. క్రి. మారు, పక్వమగు.
 కనిష్ఠ. సం. చిటికెనప్రేలు; చెల్లెలు. విణ.
 చిన్నది.
 కనిష్ఠము. సం. విణ. స్వల్పము, చిన్నది.
 కనిష్ఠక. సం. చిటికెనప్రేలు.
 కనిష్ఠుడు. సం. తమ్ముడు. విణ.
 స్వల్పుడు; చిన్నవాడు; హీనుడు.
 కనిసరము. ఒక డేగ.
 కనీనిక. సం. కంటి నల్లగ్రుడ్డు.
 కనీయము. సం. విణ. అధమము; చిన్నది
 కనీయసి. సం. చెల్లెలు. విణ. చిన్నది.

కనీయుఁడు. సం. కనిష్ఠుఁడు.
 కనీసము. విణ. అధమము, కనీయము.
 కను. నేత్రము; చొఱకు మొదలగువాని
 గనుపు క్రింది గుంట. స.క్రి. చూచు;
 కనుగొను; పొందు; భాగ్యము పొందు.
 కనుంబొమ్. కనుబొమ్మ. [తెలిసికొను.
 కనుఁగొను. స.క్రి. చూచు, వీక్షించు;
 కనుఁబాటు. దృష్టి; దృష్టిదోషము.
 కనుఁబ్రాము. స.క్రి. వంచించు, మఱుఁగు
 పెట్టు.
 కనుక. ద్ర. హేతువును దలుపును;
 వాక్యాలంకారముగా ప్రయోగింపఁ
 బడును. [విద్యావిశేషము.
 కనుకట్టు. చతుర్బంధము, ఇంద్రజాల
 కనుకని. సంభ్రమము.
 కనుకలి చూపు; చూచుటవలనిమోహము
 కనుకుట్టు. విణ. బాధకుఁడు.
 కనుకుట్టుఁదనము. ఈర్ష్య.
 కనుకూలి. ధాన్యరూపమైన కూలి.
 కనుకొలికి. నేత్రాంతము.
 కనుగిలుపు } కనుగిలుపు, కనునైగ.
 కనుగీఁటు }
 కనుగుఁజేప. మత్స్యవిశేషము.
 కనుచీకటి. లేఁజీకటి, నుందాంధకారము
 కనుచోటు. రహస్యము; రహస్యస్థలము;
 ఆడుగుఱి.
 కనుదురు. కందురీగ.
 కనుపట్టు. అ.క్రి. చూపట్టు, గోచరమగు.
 కనుపాప. కంటిలోని పాప.
 కనుపాలవిత్తుల. బ. కుళుత్థాంజనము.
 కనుపింఁచే. అ.క్రి. అగపడు, గోచరమగు
 కనుపు. పర్యము, వెదురు చొఱకు మొద
 లగువానియందు ఎడనెడ విర్రడియుండు
 ముడి; కోపము.
 కనుపుగొట్టు. స.క్రి. తునక తునకలు
 చేయు; భింగపఱచు; ఊచముట్టుగాకొట్టు
 కనుపులగుండ్లు. బ. మణియు మైనహస్త
 భూషణవిశేషము. [క్షించు.
 కనుపెట్టు. అ.క్రి. ఎదురుచూచు, ప్రతీ
 కనుపొట్టులు. బ. కంటిపై క్రింది తెప్పలు.
 కనుబంటి. జీలుగుపక్షి.

కనుబడి ఉత్పత్తి.
 కనుబేటము. చూచుటవలనఁగలుగువలపు
 కనుబొమ్(మ్మ)లు. బ. భూలతలు.
 కనుమ. కందరిము, చెండుకొండలసండు
 త్రోవ; నీరు ఎక్కువైతెగిన చెరువుకట్ట;
 సందు; కాంతారము; గట్టుతెగిపోయిన
 గండి.
 కనుమరి. కమ్మరి.
 కనుమఱుఁగు. గంత; వ్యవధానము.
 కనుమఱుపడు. అ.క్రి. కంటికి మఱుఁగను;
 దాఁగుకొను.
 కనుమారి. కర్మాదీశ్వరము.
 కనుము. మకరి సంక్రమణ దినము మొద
 లగు పండుగ మఱునాడు; శరము, శృణ
 విశేషము.
 కనుమూయు. స.క్రి. వంచించు.
 కనుమూనిగంతలు. బ. కన్నులు గట్టి
 ఆడెడు ఆట, దాఁగుడుమూతలు.
 కనుమొరగు. అదృశ్యము.
 కనుమొఱుఁగు. స.క్రి. వంచించు. రూ.
 కన్మొఱుఁగు.
 కనురెప్ప. పక్ష్యము.
 కనువిచ్చుట. అవబోధము, మేలుకొను.
 కనువినికి. చక్షుశృంగము, పాము.
 కనువిప్ప. జాగ్రత్త. [వేడిమి.
 కనువెచ్చ. విణ. నులివెచ్చ, కొంచెపు
 కనుసన్న. నైగ.
 కనోజా. కన్యాకుబ్జశేఖభాష.
 కన్నని. సంభ్రమము.
 కన్నినరు. కోపయుక్తనేత్రదోషము.
 కన్నంట. ద్ర. ప్రత్యక్షముగా.
 కన్నలు }
 కన్నలుపు } కనునైగ.
 కన్నలుపు }
 కన్నలు }
 కన్నెను. స.క్రి. కనుఁగొను.
 కన్న. కంటె, ఒక ప్రత్యయము.
 కన్నకొడుకు. ఔరసపుత్రుఁడు.
 కన్నగాఁడు. కన్నపుదొంగ.
 కన్నడ. ఉపేక్ష.
 కన్నడగింఁచే. స.క్రి. ఉపేక్షించు.

కన్నడగోళ. ఒక ఠాగము.

కన్నడదేశము. కర్ణాట దేశము.

కన్నడభాష } కర్ణాటి, కర్ణాట దేశీయులు
కన్నడము } మాట్లాడు భాష.

కన్నడి. కర్ణాట దేశస్థుడు; అర్థము.

కన్నడించే. స. క్రి. ఉపేక్షించు; కన్న
డము లానికి మార్పు. [కన్నడి.

కన్నడిడు. విణ. ఉపేక్షచేయువాడు;

కన్నడు. కృష్ణుడు.

కన్నది. జనని, కన్నతల్లి.

కన్నపుంగత్తి. కన్నముజేయు కత్తి.

కన్నపుదొంగ. సంధి చొరడు; కన్నము
జేయు చొరుడు.

కన్నపెట్టు. స. క్రి. కన్నముజేయు.

కన్నపోపు. ఆ. క్రి. కన్నముజేయబడు.

కన్నము రంధ్రము; దొంగ గోడకుజేసెడి
సొరంగము.

కన్నయ్య. కృష్ణుడు; కన్నతండ్రీ.

కన్నఱ. దుఃఖము.

కన్నఱి. దుఃఖితుడు.

కన్నవాడు జనకుడు; పుట్టించినతండ్రీ;
ద్రష్ట, చూచినవాడు.

కన్నవిటి. విణ చీకు; అంధుడు.

కన్నళపు. ఉపేక్ష.

కన్నాకు. తమలపాకుకట్టయందు మొదట
నుండెడి ఆకు. విణ. ఆక్రేసరుడు;
మఖ్యుడు; శ్రేష్ఠుడు; శ్రేష్ఠమైనది.
కన్నాత. మల్లబంధవిశేషము. బ. మల్ల
విద్యావిశేషము.

కన్నంగలము. కంటినుందగ్ని.

కన్నకగలపులుగు. నెమిలి.

కన్నడు. స. క్రి. ప్రేమించు.

కన్నయ. కన్య; పెండ్లికాని పడుచు;
కూతురు; కన్యారాశి; అడుది విణ.

క్రొత్త; చిన్న.

కన్నయలేడి. కారండవపక్షి.

కన్నరు. అశ్రువు, బాష్పము, హగ్నశోక
ముల వలన కన్నుల గాఢు నీరు.

కన్ను. శత్రుము; చూపు; జాడ; నెదురు
మొదలగువాని కణుపు; ఆణి; బండి
చక్రము; వంతెనద్వారము; నెమలిపురి

కన్ను; మృదంగాది వాద్య భాండ
ముఖమునం దేర్పడిన వృత్త నీల మండ
లము; వలయందలి రంధ్రము; ప్రణాది
రంధ్రము; కపటము.

కన్నుదోయి. శత్రుద్వంద్వము.

కన్నునీరు. కన్నీరు. [వంచించు.

కన్నుమొఱగు. స. క్రి. కనుమొఱగు,

కన్నులగప్పకొను. స. క్రి. దయాదృష్టి
జూచు.

కన్నులమండ } చెఱుకు, ఇట్టువు.

కన్నులమూను } కన్నులవిలుకాడు. ఇత్తుధన్వడు, మన్మ
థుడు.

కన్నులుగలపక్కి. బర్హి, నెమిలి.

కన్నువొందు. ఆ. క్రి. కన్నుమూతపడు,
నిద్రపట్టు.

కన్నె. కన్నయ, కన్య.

కన్నెకోమలి. ఒక ఓషధి.

కన్నెగోరుకోత. కన్నెకల గోళ్లుతీయువిధి.

కన్నెబావి. నీళ్లులేని బావి; కోనేటివంటి
పెద్దబావి.

కన్నెము. కోడి గుండెకాయ.

కన్నెరాని. కన్యారాశి.

కన్నెరి(టి)కము. కన్యాత్వము; వేళాన్య
కన్యాప్రథమసంగమము.

కన్నెజెయు. స. క్రి. కోపలక్షణమగపరచు

కన్నెలేడి. కారండవపక్షి.

కన్నెజా. కనోజా.

కన్నెజి. కనూజి ప్రదేశపు భాష.

కన్నెటు. బెదరు, భయము.

కన్నెట్టు. ఆ. క్రి. కనుపట్టు, అగపడు.

కన్య. విణ. క్రొత్త. సం. ఎనిమిదేండ్ల

చిన్నది; పెండ్లికానిపడుచు; కూతురు;

కన్యారాశి; క్రొత్త, అడుది; కలబంద.

కన్యక. సం. పెండ్లికానిచిన్నది; చెల్లెలు;

పెద్దదేలకి [పొట్ల.

కన్యాకుబ్జము. సం. ఒకపట్టణము; కొమ్ము

కన్యవాది. సం. కన్యలనుదెచ్చివివాహము

చేసి సొమ్ము సంపాదించువాడు.

కపటము. సం. వంచన, మర్మపెట్టుట.

కపటించే. సం. ఆ. క్రి. కపటమెంచు.

కపటుఁడు. సం. విణ. కపటముగలవాఁడు
 కపర్దము. సం. శివునిజటాజూటము; గవ్య.
 కపర్ది. సం. శివుఁడు. [నాని పెంచిక.
 కపాలము. సం. తలపుట్టె; కండ మొదలగు
 కపాలి. సం. పునుక తాల్పు, శివుఁడు.
 కపి. సం. కోఁతి; నూర్వఁడు.
 కపింజలము. సం. కముఁజు.
 కపికచ్చుపు. సం. దూలగొండి.
 కపిచూతము. సం. అంబాళము.
 కపితాను. ఇం. కాపైను.
 కపిత్థము. సం. వెలగె.
 కపిద్వజాఁడు. సం. అర్జునుఁడు.
 కపిల. అగ్ని-మూలయందలి అడేనుఁడు;
 పుల్లావు, కపిలగోవు; రేణుక
 కపిలము. సం. కద్రువు.
 కపిలుఁడు. సం. కపిలనుహర్షి; సాంఖ్య
 కారికా కర్తయగు ఒక ముని.
 కపిలె. ఎడ్లను కట్టి నీళ్లు తోడు యంత్ర
 విశేషము, మోట.
 కపిలోహము. సం. ఇత్తడి.
 కపిశము. సం. పనుపుమీసిన యెఱుపు.
 విణ. పనుపుమీసిన యెఱుపు గలది.
 కపిశీరము. సం. కోటకొమ్మ; గోడపైచివర
 కపితనము. సం. అంబాళము; కలు
 జావ్వి; దిశినెను; రావి.
 కపురపుటనఁటి. ఏడాకులయనఁటి.
 కపురము. కర్పూరము.
 కపోణి. సం. మోఁచేయి.
 కపోతపాలిక. సం. చో పాస్తంభముల
 మీది శ్రేణి; కొణిగయం దేర్పఱచిన
 పావురపుగూఁడు.
 కపోతము. సం. గువ్వ; పావురము.
 కపోతాంఘ్రి. సం. గువ్వగుత్తి.
 కపోదా. గొప్పవిల్లు; శిథిలధనువు.
 కపాలము. సం. చెక్కిలి, గండస్థలము.
 కప్ప. మండుకము.
 కప్పబడు. అ. క్రి ఆచ్ఛాదితనుగు.
 కప్పకుఱుపు. కారకముచే అలకాలి
 యందు లేచెడి గుల్ల. [యందలి గుల్ల.
 కప్పచిప్ప. జలశుక్తి, అలిచిప్ప, నీటి
 కప్పడము. చినిగిన వస్త్రము; వస్త్రము.

కప్పతాళము. ముద్దనీగము.
 కప్పనావురు. చిఱుకప్పు కాటుచేత పను
 లకు గలిగెడి పాసనపురోగము [ధనము.
 కప్పము కరము, ప్రజలు రాజునకిచ్చెడు
 కప్పయెలుఁగుపాము. కప్పవతెధ్వనిచేయు
 సర్ప విశేషము; కృత్తిమస్వభావుఁడు.
 కప్పరపడు. అ. క్రి. సంభ్రమపడు.
 కప్పరపాటు. కప్పగపడుట.
 కప్పరము. తొట్రుపాటు, సంభ్రమము;
 చిత్రవర్ణము.
 కప్పలి. ఓడ, నావ.
 కప్పికోను. స. క్రి. ఆచ్ఛానించుకొను.
 కప్పిరి. మందాంధకారము.
 కప్ప ఆచ్ఛాదనము; నీలవర్ణము; ఇంటి
 పైకప్పు; దళితతము; చీకటి. అ. క్రి.
 క్రిమ్ము. స. క్రి. ఆచ్ఛానించు.
 కప్పగొంతుకప్పులు. నీలకంఠము, సెమలి.
 కప్ప బేటి గొంగ. కాళిందీభేదనుఁడు,
 బలరాముఁడు.
 కప్పబెఱు. యమునానది; కృష్ణానది.
 కప్పదైదువ. కాలి, క్యామలాదేవి,
 పార్వతి.
 కప్పదైదువపెనిమిటి. శివుఁడు.
 కప్పడు. కప్పుట, ఆచ్ఛాదనము.
 కప్పతెరపుజోడ } అగ్ని, కృష్ణవర్ణ.
 కప్పత్రోవరి } రూ. కప్పతెరపుదారి.
 కప్పదెరువరి. కృష్ణవర్ణ, అగ్ని.
 కప్పదెంచే. అ. క్రి. క్రిమ్ము.
 కప్పబల్ల. ద్వారముమీద గొడుగుబల్ల
 తన్ను బల్లలకు నడుమనుండెడి పలక.
 కప్పమల. కాటుకకొండ, అంజనాద్రి.
 కప్పమేనిగాము } కాలుఁడు, శని
 కప్పమేనిదంట } గ్రహము.
 కప్పరగంధి. కర్పూరగంధమువంటి
 గంధముగలస్త్రీ.
 కప్పరపుటనఁటి. కర్పూరకదళి.
 కప్పరపుబెండ. ఒకబెండ, గంధమూల.
 కప్పరపువంగ ఒకవంగ, కూటవార్తా.
 కప్పరబోగి. సస్యవిశేషము.
 కప్పరబోగులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 కప్పరము. కర్పూరము.

కప్పజాయి. నీలరత్నము.
 కప్పెర. మంటిపాత్ర, పుసుక, కపాలము.
 కప్రము. కర్పూరము.
 కప్రములక. కప్పర పువంగు.
 కఫము. సం. తెమడ, క్షేమ్యము.
 కఫి. సం. విణ. కఫగోగముగలవాఁడు.
 కబంధము. సం. నీరు; శిరస్సు లేని
 మొండెము; తలతెగి త్రుల్లెడు శరీరము;
 సముద్రము. [కేతువు.
 కబంధుఁడు. సం. ఒక రాక్షసుఁడు;
 కబరము. సం. విణ. మిశ్రము, కలసినది.
 కబరి. సం. కొప్పు; వాగుంట; ఇంగువ
 ప్రాసుగ.
 కబళనము. సం. మింగుట.
 కబళము. సం. అన్న పుకడి, గ్రాసము.
 కబళించు. సం. స. క్రి. మింగు.
 కబాడపెద్దు. గడ్డి చొప్ప మొల బరువు
 మోసెడి యెద్దు.
 కబాడము. ఎడ్లమోద వేసి తెచ్చెడు కసవు
 మొదలగువాని జంట మోపు.
 కబాయి (యీ) అంగీ.
 కబురు. హిం. సమాచారము.
 కబేలా హిం ఇంటిపత్రము. [వాఁడు.
 కబ్బపుఁగూరుపరి. కవి, కావ్యమురచించు
 కబ్బము. కావ్యము; ప్రబంధము.
 కబ్బిలి. కల్లు అమ్మ వాఁడు.
 కబ్బిలివాఁడు. గమల్లవాఁడు.
 కమండలము. కమండలువు.
 కమండలువు సం. సన్న్యాసు లుంచు
 కొనెడు గిండివంటి మట్టిపాత్రము.
 కమటము. అగసాలెవాని కుంపటి.
 కమతము. సం. భిక్షాపాత్రము; తాచేలు
 కమరి. సం. ఆడుతాచేలు.
 కమతకాఁడు. ధణీక్రిందను దున్ని ఫల
 పఱచువాఁడు, కమతము చేయువాఁడు,
 అరకాఁడు. [నేద్యము.
 కమతము. కృషి; అనేకులు చేరి చేయు
 కమతెడు. కమతకాఁడు.
 కమనీయము. సం. విణ. ఇంపైనది; మనో
 హరమైనది. [కుఁడు.
 కమనుఁడు. విణ. ఇచ్చగలవాఁడు, కాము

కమరు. కాలినకంపు; మొలనూలు. అ. క్రి.
 కాలు.
 కమరుచే. ప్రే. కమరజేయు. రూ. కమర్చ
 కమల సం. లక్ష్మీదేవి.
 కమలము. సం. తామర, పద్మము;
 జలము; ఎఱ్ఱతామర; శివునిచేతియిట్టి.
 కమలచ్చదము. సం. రాపులుగు.
 కమలయోని. సం. బ్రహ్మ.
 కమలవల్లభ. పిన్న పరగోగుగ.
 కమలాపుఁడు. సం. నూర్యుఁడు; విష్ణువు.
 కమలాఫలము. కీచులిపండు.
 కమలాననుఁడు. సం. బ్రహ్మ.
 కమలిని. సం. తామరకొలను; తామరతీగ.
 కమలు. అ. క్రి. ఎండచేతకండు; కాలు.
 కమసాల(లె)వాఁడు. స్వర్ణకారుఁడు.
 కమాను. ప్రయాణము; విల్లు; పడవ
 నడుపు సాధనము.
 కమి. భక్షించుట; పుడిసిలి.
 కమికిలి. పుడిసిలి.
 కమిచీ. హిం. చలుసు, కమ్మి.
 కమిటి. ఇం. సంఘము.
 కమిత. సం. కమనుఁడు.
 కమియు. అ. క్రి. నలగు; మాగు; వ్యాపించు
 కమిషను. ఇం. బేరముచేసినందుకు ఇచ్చు
 పెచ్చుద్రవ్యము, అడితి.
 కముచే. స. క్రి. గ్రహించు; మింగు.
 కముజు. కపింజలము.
 కమ్మి. హిం. కొరడా, గుఱ్ఱముతోలుట
 కుపయోగించు సాధనము.
 కమ్మ. తాటిచెట్టు మొదలగువానికొమ్మ;
 తాటంకము, (ప్రి)కర్ణిభూషణము; పత్రిక,
 బాబు; శూద్రవిశేషము. విణ. పులుసు
 లేనిది; మధురము; వాసనగలది.
 కమ్మ కట్టు. ప్రాత్రమూలముగా నేవ
 చేయుట కొడబడినవారు.
 కమ్మగాడ్డు. మలయమారతము.
 కమ్మచ్చు. అగసాలెవాఁడు కమ్మి తీసెడు
 కొఱుముట్టు.
 కమ్మటము. అగసాలెవాని కుంపటి;
 ఇనుపగోలెము; కమ్మరము.
 కమ్మటిఁడు. అగసాలెవాఁడు.

కమ్మతము. కమతము.
 కమ్మతీడు. కమత కాడు; కమ్మరి.
 కమ్మదనము } మాధుర్యము; కమ్మన;
 కమ్మన } మధురగంధము.
 కమ్మనిమ్మ. నిమ్మపండువంటి వడ్డముగల
 కిత్తెలి, తియ్యనిమ్మ.
 కమ్మనీరు. మకిరందము.
 కమ్మనూనె. సంపెంగ మొదలగువానిని
 చేర్చి చేసిన తైలము. [తాటంకములు.
 కమ్మపంజేలు. బ. సంజాలకమ్మలు; రత్న
 కమ్మపిల్లి. పురుగుపిల్లి.
 కమ్మర. లోహకార (ఇసుముపనిచేసి
 బ్రతికెడు) జాతి.
 కమ్మరత(ది). అయస్కార స్త్రీ.
 కమ్మరము. కమ్మటము.
 కమ్మరవాడు. కమ్మరి, కమ్మి కత్తి మొ||
 పనిచేయువాడు.
 కమ్మరి. కర్మారుడు, కమ్మరీడు.
 కమ్మరీడు కమ్మరవాడు; బాణకారుడు
 కమ్మరు. మొలనూలు. [నడిమిబిగిబద్ద.
 కమ్మరుబొందు. రెండు గాడికమ్మల
 కమ్మరేగు. కమ్మరేనగ.
 కమ్మరేను. కశేరుకము.
 కమ్మవిలుకాడు } ఇడ్డుధన్వండు, మన్మ
 కమ్మవిల్లుడు } ధుండు,
 కమ్మి. వస్త్రపుకమ్మి; వెదురు మొదలగు
 వాని కమ్మి; బంగారు మొదలగువాని
 కమ్మి; రథశేమి, బండికంటి కడగమ్మి;
 శేముబొద్దు.
 కమ్మిబండి. కమ్మి శేసినమ్రానిచక్రపుబండి
 కమ్మిరించే. స. క్రి. మాయు.
 కమ్ము. స. క్రి. కమ్మిగా చాగగొట్టు;
 మాయు; శేష్టించు.
 కమ్మునీరు. ఉపజలము.
 కమ్మొచ్చే. కమ్మచ్చు.
 కమ్మొరాకు. కారపు నల్లతములపాకు.
 కమ్మము. సం. విణ. ఇంతైనది; ఇచ్చుగలది.
 కమ్మడు. సం. స్త్రీ. కాముకుడు.
 కయ్యాధుజుడు. సం. విణ. ప్రహ్లాదుడు.
 కయ్యాహము. గేదెనూడ. [తొండము.
 కయ్య కై, చేయి, మూస్తము; కవి;

కయిక. కైక, కైకేయి.
 కయికట్టు. సందర్భము.
 కయికానుక. రాజులు మొదలగువారిని
 చూడఁబోవునపుడు కొనిపోయెడి ఉప
 హారము. కై కానుక.
 కయికొను. ఆ. క్రి. ఉత్సహించు;
 గ్రహించు; లక్ష్యపెట్టు.
 కయికొలుపు. ప్రే. కయికొనఁజేయు.
 కయికొల. గుడ్డలుశేసి బ్రతికెడు ఒకజాతి
 కయికొలు. సమ్మతి; గ్రహణము.
 కయిచోవులు. కృతాంజలి, నమస్కృతి.
 కయిజే. పాగెను వెనుకకీడ్చుట.
 కయిజేటు. ఆ. క్రి. ఒలుగు.
 కయిజీతము. బత్తెము, భోజనమునకై
 ఇచ్చెడు ద్రవ్యము.
 కయిజే. కపింజలము.
 కయిత } కవిత, కవిత్యము.
 కయితము }
 కయిదండ. కరావలంబము, చేయూత.
 కయిదు. కపింజలము.
 కయిదుపు. కత్తి, ఆయుధము.
 కయివదము. సమస్య.
 కయిపు. మత్తు, మదము; సౌందర్యము;
 విధము; విజ్ఞంభణము.
 కయిముడి. వాద్యవిశేషము.
 కయిమోడుపు. కృతాంజలి, నమస్కృతి.
 కయిరండు. అశ్వవిశేషము.
 కయిరవడి. కాయవడియము.
 కయిలాగు. కయిదండ.
 కయిలాటకాడు. మాయావి.
 కయిలాటము. మాయోపాయము.
 కయివడి. ప్రకారము, విధము; ఉపమానము
 కయివడిముస్తై. కైవర్తీము స్తకము.
 కయివారము. గనిమయంచు; స్తోత్రము.
 కయిపు. ఉన్మాదము.
 కయివ్రాలు. ఆ. క్రి. ఒలుగు; పట్టులు
 మొదలగునవి క్రిందికిదిగు; పడు, కాలు.
 కయివ్రాలుచే. ప్రే. కైవ్రాలఁజేయు.
 కయిసాటిచుక్క. హస్తనక్షత్రము.
 కయిసేత. అలంకారము.
 కయిసేయు. అలంకరించు; పూజించు.

కయినరూడు. కపిశ్వరుడు.
 కయ్య. మడి, కేదారము; ఊరిదరిని పల్ల
 ములా నీరు నిలిచిన కాలువ.
 కయ్యపుందిడి. కలహాశనుడు, నారదుడు
 కయ్యము జగడము, యుద్ధము.
 కయ్యర. హీనజాతి మాక్తికము.
 కయ్యాలక్రచ్చే. కలహశీలుడు.
 కయ్యాలమెకము. నక్క.
 కర. కంచె, కంపలవరణము; తీరము;
 తరంగము; మర్యాద. విణ. తీక్షణము.
 కరంకము. సం. తాపల ఏమియులేని
 బొండ్లపుచిప్ప; దొక్క; తల; తాంబూ
 లపు బిడ.
 కరంజము. సం. కానుగు; పులిగోరు.
 కరండము. తరంగము. సం. కత్తి; తేనె
 తుట్టె; బరిణె; బుట్ట.
 కరంభము. పెరుగుతో కలిపిన పేలపిండి.
 కరంగించే. ప్రే. కరంచు, ద్రవింప
 జేయు. [రము మె|| ద్రవించు.
 కరంగు. కరంగుట. అ. క్రి. నెయ్యి బంగా
 కరంగువడు. అ. క్రి. కరంగు.
 కరంచే. ప్రే. కరంగజేయు.
 కరండు. తరంగము.
 కరక. హరితకి; నివులు, భస్మము.
 కరకము. సం. వడగలు; గరిగిపడత; తల
 పుట్టె; కమండలువు; దానిమ్మ; ఒక
 పక్షి.
 కరకంచు. కరకకాయ నీటితో వ్రాసిన
 కరకటి. ఒడ్డు.
 కరకణి. వేటాడెడు సాధనము.
 కరకర. తీక్షణము; వ్రాతయొక్క నమలుట
 యొక్క ధ్వన్యనుకరణము. రూ. కఱకఱ
 కరకరము. అత్యంతము.
 కరకరి. క్రూరభావము; ద్వేషము; కోప
 ము; ఊభము; మాత్సర్యము.
 కరకసా. విణ. కఱకు.
 కరకొమ్మ. మాత్సర్యము.
 కరక్కాయ. కరక చెట్టుకాయ.
 కరగ. నేతువిశేషము.
 కరగనము. అంపము; క్రకచము.
 కరగెడ. పొడిమట్టితో నేర్పఱచిన గోడ.

కరగ్రహణము. సం. వాణిగ్రహణము,
 పెండ్లి. [చేతిగోరు.
 కరజము. సం. పులిగోరు; కానుగు;
 కరట. సం. అట్టి, ప్రయాసము చేత
 పిడుకదగిన అవు; కాచి.
 కరటము. సం. కాకి; వాద్యవిశేషము.
 కరడ కరాటము, బరిణి.
 కరడము. తరంగము.
 కరడిగ. పుష్పములుంచెడు బుట్ట.
 కరడు. కరడిగ; పక్షివిశేషము.
 కరిడె. ఉరుము, ఒక చర్మవాద్యము.
 కరణకమ్మలు. బ్రాహ్మణజాతివిశేషము.
 కరణము. సం. పరమేశ్వరుడు; మనస్సు;
 వైశ్యునకును శూద్రస్త్రికిని పుట్టిన
 వాడు; వ్రాత్యుడైన క్షత్రియునకు
 సవర్ణస్త్రియందు బుట్టిన వాడు;
 గ్రామపు లెక్కలు వ్రాయువాడు,
 ఆయవ్యయలేఖనోపజీవి, లెక్కవాడు,
 గణకుడు; బవాదికరణము(బవ, బాలవ,
 కాలవ, తైతిల, గరజి, వణిమ్మ, భద్ర,
 శకుని, చతుష్పాత్త, నాగవము, కింస్తు
 ఘ్నము); అసాధారణకారణము, కొఱ
 ముట్టు; నేతాదీంద్రియము; కారణము;
 క్రియాభేదము; పని; రతిబంధము; శరీ
 రము. (త్రికరణములు—మనస్సు,
 వాక్కు, శరీరము.)
 కరణి. విధము.
 కరణికము. కరణముపాని పని.
 కరణియము. సం. విణ. చేయదగినది.
 కరణుడు. సం. కరణము.
 కరతలమాణిక్యము. సం. ఆరచేతిలో
 మాణిక్యము, అప్పుడే ఫలితమునిచ్చునది.
 కరతలము. సం. అఱచేయి.
 కరతలామలకము. సం. ఆరచేతిలోని
 యునికకాయ (ఒకరు తెలుప నక్కర
 లేకయే తనంతటనే స్పష్టముగా నున్న
 దానికిది ఉపమానముగాఁజెప్పబడును).
 కరతాళము. వా. అఱచేతులు తట్టుట.
 సం. కంచుతాళము.
 కరతాలి. సం. అఱచేతులు తట్టుట.
 కరతిత్తి. వట్రపుసంచి.

కరత్యయ. సం. గౌరీ వివాహ కాలమున
 ఈశ్వరుని హస్తమువలనఁబుట్టినయేలు.
 కరదివి(వ్య)య } దివ్యటీ, కరదీపిక.
 కరదివ్య }
 కరదీపిక. సం. దివ్యటీ.
 కరపక్క. వన్నెతగ్గినకంపు.
 కరవత్రము. వా. ప్రకటనపత్రము. సం
 అంపము; జలక్రిడ.
 కరపాత్రము. సం. జలక్రిడ.
 కరపుచ్చ. సోమకర్కటి.
 కరఫలము. గుఱ్ఱమునుతోమెడు గొఱపము
 క ర బూ జో. ఒక ఫలవృక్షము, వృత్త
 కర్కటి.
 కరభము. సం. మణికట్టు మొదలు చిటి
 కెన ప్రేలి మొదటిదాకఁగల అఱచేతి
 వెలుపలి చోటు; గాడిద; ఒంటెపిల్ల.
 కరభర్తవత్తులు. సం. బ. నానఁబెట్టి
 చేచిన గుగ్గిళ్ళు.
 కరమర్దము. కలివేళ.
 కరము. అవ్య. మిక్కిలి; అత్యంతము.
 సం. చేయి; కిరణము; తొండము; కప్ప
 ము, పన్ను.
 కరరుహము. సం. చేతిగోరు.
 కరవట(డ)ము. బరణి; బుట్ట.
 కరవాఁక. శేవు, సముద్రపుగట్టు నోర
 నుండెడి బురదనేల.
 కరవాడి. మిక్కిలివాడి.
 కరవాయి. కంసాలివాని ఒక పనిముట్టు.
 కరవాలము. సం. కత్తి; ముప్పది యంగు
 శముల కత్తి.
 కరవాలిక. సం. నిమిచా కత్తి; కత్తి;
 గదవలెనుండెడి చిన్న చేతికట్ట.
 కరవాలు. మి. చేతికత్తి.
 కరవీరము. సం. ఖడ్గము; గన్నేరు;
 ఎఱ్ఱగన్నేరు; వాడగన్నేరు.
 కరశాఖ. సం. చేతిప్రేలు.
 కరసాన. రిత్తుములు మొదలగునవి సాన
 పట్టెడు చక్రాకారమైన సాన.
 కరసు. ఈతతాటలు, పరమము.
 కరస్థలామలకము. కరతలామలకము.
 కరహాటము. సం. తామర, దుంప.

కరా. విణ. తీక్షణము; వాఁడిగలది.
 కరామేరకత్తి. ఖడ్గము.
 కరామే(చూ)రి. ఖడ్గము.
 కరాటము. కరవటము.
 కరాపువు. లవంగము.
 కరారు. హిం. ఏర్పాటు, నిర్ణయము.
 కరారునామా. హిం. ఒడంబడిక పత్రము.
 కరాని. సం. చేతికత్తి. [మిట్టయైనది.
 కరాళము. సం. విణ. భయంకరము; ఒడ్డు
 కరాళించు. అ.క్రి. బొబ్బరించు; సకిలించు.
 స క్రి నిందించు.
 కరి. దృష్టాంతము; మేర; సాక్షి; వాఁడి
 బాణము; యోని. సం. ఏనుగు.
 కరికరి. కలత.
 కరికలభము. ఏనుగుగున్న.
 కరిణలు. బ. సాలెవారిలో ఒకతెగవార
 కరిణవాఁడు } తంతువాయ (సాలె)
 కరిణిబత్తుడు } విశేషము.
 కరిణి. సం. అడేనుగు.
 కరిణీకము. గణికకర్మము.
 కరిణీకుడు. కరణము.
 కరిణెవాడు. కరిణిబత్తుడు.
 కరిది. ఒక చర్మవాద్యము; వీణకాయ
 ముఖమందుండునది, కరివె.
 కరివిప్పలి. సం. ఏనుగు పిప్పలి.
 కరిమకరము. సం. ఏనుగుతటి మొసలి.
 కరివె. కనుభము, వీణకరివె, ఇత్తడిమొద
 లగు వానితో చేసి వీణాదండమును
 బొదివికొనియుండునట్లు సారకాయపై
 అమర్చెడు తదంగము. [చూచుట.
 కరివెద. నేలదున్ని విత్తుటకు వాసనెదురు
 కరివేల్పు. కృష్ణాడు.
 కరివేల్పుడాకన్ను. చంద్రుడు.
 కరిననము. కృషి, కమతము.
 కరినించు. స. క్రి. ఘర్షణముచేయు.
 కరిసె. కాలు పలము; కమతము.
 కరిసెనము. కమతము; ఒత్తడి.
 కరిసెము. కృషి, కమతము.
 కరీరము. సం. వెదురుమొలక; వెణుకురు.
 కరీషము. ఎరువు; ఏరుపిడక; పిడక.
 కరుకు. భస్మవిశేషము.

కరుగు. పోతపోనెడి అచ్చు; పరి పొట్ట
కట్టికరగినప్పుతాదికమునువర్ణాదికము
కరుడు. అన్నపుగడ్డ; గట్టిపడినముద్ద; దిన
దినమువ్రాసెడు సంకీర్ణపులెక్క.
కరుడుగట్టు. అ.క్రి. గట్టి ముద్దయగు.
కరుణ. సం. దయ, కనికరము.
కరుణము. సం. కరుణరసము; ఒకచెట్టు.
విణ. దయగలది.
కరుణించు. సం. అ.క్రి. కనికరించు.
కరుణుడు. సం. దయ గలవాడు,
భగవత్ప్రియభక్తుడు.
కరుదు. పలుకు, భాషితము.
కరుబూజోదోన. వృత్తకర్కటి.
కరుమల. కమ్మరి.
కరుమలి. కమ్మరి.
కరులు. బ. పద్మకింజల్కములు.
కరువ. కొండ.
కరువలి. గాలి, వాయువు. [అగ్ని.
కరువలిపట్టి. భీముడు; హనుమంతుడు;
కరువలిరిక్కి స్వాతిసత్కత్రము.
కరువలివిందు. అగ్ని. [లోపించుట.
కరువు. కరుగు; గర్భము; మాస; గర్భము
కరును. కట్టెవిరుపుమాట; పచ్చి చక్కము.
కరుశము. సం. ఒకదేశము.
కరేటువు. సం. పెద్దకక్కెర.
కరేణువు. సం. ఆడేనుగు.
కరోటి. సం. తలయొముక, పుట్టె
కరోడా. పరగణామీద తాజెదారుడు
మొదలగువానిని కనిపట్టువాడు.
కర్కంధువు. సం. కేగు; గంగకేగు.
కర్కటకము. సం. కర్కటము.
కర్కటము. సం. వీత, ఎండ్రీ; కర్కట
రాశి; కక్కెర.
కర్కటి. సం. దోస.
కర్కటిగర్భము. సం. విణ ఎండ్రీగర్భము
దాల్చుట (ఒక న్యాయము).
కర్కము. సం. ఎండ్రీ; తెల్లగట్టు; అద్దము
కర్కరము. సం. కంకరతాయి; అద్దము.
విణ. కఠినము.
కర్కరి. సం. జారీచెంబు.
కర్కరేటువు. సం. పెద్ద కక్కెర.

కర్కశము. సం. విణ. కఠినము; నొప్పించునది. [యుడు.
కర్కశుడు. సం. విణ. కఠినుడు; సర్ద
కర్కారుకము. సం. పుచ్చ.
కర్కారువు. సం. గుమ్మడి.
కర్కటకము. సం. దేవయోని సర్ప
భేదము; మాకేడు.
కర్కటకి సం. మట్టుకాకగి.
కర్కటకుడు. సం. దుర్లనుడు.
కర్కరము. సం. గంట్లచోరము.
కర్కరాయ. సం. భక్త్యువిశేషము.
కర్కరారుడు. సం. నావికుడు.
కర్కము. పని, కార్యము.
కర్కజలూక. సం. చెవిజొరుపాము. రూ.
కర్కజలొకము.
కర్కధారుడు. సం. ఓడ నడుపువాడు.
విణ. కష్టములనుండి గట్టెక్కించువాడు
కర్కపత్రము. సం. చెవికమ్మ; బంగారపు
దుద్దు.
కర్కపూరము. సం. దిరిసెనము; కంకేళి;
కడిమి; నల్లకలు; తాటంకము; చెవి
కమ్మ.
కర్కము. సం. చెవి; చుక్కాను.
కర్కలత. సం. చెవితమ్మ. [పోగు.
కర్కవేష్టనము. సం. మండలము, చెవి
కర్కకర్ణి సం. వినికి వరుస. అవ్య. ఒక
చెవినుండి మఱియొకచెవికి అను సర్పమున
నిది ప్రయుక్తము. రూ. కర్కకర్ణి,
కర్కాపకర్ణి, కర్కోపకర్ణి.
కర్కటకము. కర్కటము.
కర్కటము. సం. కన్నదేశము.
కర్కతు. మల్లయుద్ధ విన్నానము.
కర్కిక. సం. చెవిలక్కాను, చెవికమ్మ;
తామరదుద్దు; బంగారపుదుద్దు; తొండ
ము చివర; చేతి నడిమిప్రేణ.
కర్కరము సం. కొండగోగు.
కర్కరథము సం. బాల కాడిక్కిడాశకటము
ఆడేనుగులు కట్టిన రథము.
కర్కజపుడు. సం. విణ. కొండకాడు.
కర్క. సం. సృష్టికర్త, స్వామి, పరమే

శ్వరుడు; చిదాభానుడు. విణ. చేయు
వాడు. [కుట. విణ. చేయించునది.
కర్తవ్యము. సం. కర్తవ్యములు; నూలువడు
కర్పరి. సం. చూ. కర్తైర.
కర్తలాణము. సం. కర్తలాని.
కర్తవ్యము. సం. విణ. చేయదగినది.
కర్పరి. సం. కర్తైరవంగ.
కర్పారుడు. తురుష్కుల దేవుడు, అల్లా.
కర్మము. సం. బురద, అడుసు.
కర్మలు. ఇ. సైనికాధికారులలోనొకడు
కర్మలము సం. వస్త్రము; చినిగిన
వస్త్రము; మాసిన చిన్నగుడ్డ.
కర్మపు. సం. తలపుట్టె; ఒక శస్త్రము,
మంటి బూరుసు.
కర్మరాలము. సం. కొండగోగు.
కర్పరి. సం. మ్రానిపసుపునవండిన అంజన
విశేషము. [విశేషము.
కర్పూరగంది. సం. కర్పూరగంది, శ్రీ
కర్పూరభోగి. సం. కర్పూరభోగి.
కర్పూరము సం. కర్పూరము.
కర్పూరశిలాజతు. సం. పర్వతధాతుభేదము
కర్పూర. సం. పిక్క; కలిగొట్టు.
కర్పూరము. సం. నీరు; బంగారు; పాపము;
చిత్రపర్ణము. విణ. చిత్రపర్ణముగలది.
కర్పూరుడు. సం. రాక్షసుడు.
కర్మ. కర్మము; పని; జగత్తు.
కర్మంది. సం. సున్యాసి.
కర్మకరి. సం. దాసి. [కుడు.
కర్మకరుడు. సం. విణ. పనివాడు; సేవ
కర్మకారుడు. సం. కర్మకరువాడు. విణ.
పెట్టికి పనిచేయువాడు.
కర్మచండాలుడు. సం. జన్మముచేతగాక
కార్యములచేత చండాలుడైనవాడు.
కర్మరుడు. సం. కర్మమందాసక్తిగల
వాడు; నెఱవేఱుదాక పనిచేయువాడు
కర్మణ్య. సం. కూలి; జీతము.
కర్మధారయ. ఒక సమాసము
కర్మము. సం. కారకవిశేషము; లగ్నము
..కు ప ద వ యి ల్లు; జగత్తు; మార్త
ద్రవ్యము నాశ్రయించిన క్రియారూప
మగు పదార్థము; శాస్త్రవిహితమైన

అగ్ని హోత్రాది రూపమైన యాగము
మొ||; మనోవాక్కాయముల ప్రవృత్తి;
వ్యాపారమాత్రరూపమగు క్రియ, చేత,
పని, కర్మపు; అణు; (పంచకర్మములు—
ఉత్పేషణము, అపక్షేపణము, అకుంచ
నము; ప్రసారణము; గమనము. పట్క
గ్మములు—యజనము, యాజనము, అధ్య
యనము, అధ్యాపనము, దానము, ప్రతి
గ్రహము. పౌడశకకర్మలు—గర్భాధా
నము, పుంసవనము, స్త్రీమంత్రము, బాత
కర్మము, నామకరణము, అన్నప్రాశ
నము, చౌలము, ఉపనయనము, ప్రాజా
పత్యము, సౌమ్యము, ఆగ్నేయము,
వైశ్వదేవము, గోదానము, సమావర్త
నము, వివాహము, అంత్యకర్మము.)
కర్మయుగము. సం. కలియుగము.
కర్మయోగము. సం. పరమేశ్వరార్పితమై
చిత్తశుద్ధిని గలిగించు వైదికకర్మ.
కర్మరంగము సం. ఒక నారింజ (కమలా
ఫలము) గ.
కర్మసాక్షి. సం. సూర్యుడు.
కర్మారము. సం. వెదురు.
కర్మారీశ్వరము. సం. కర్మహరీశ్వరము,
శ్రీశైలస్థల విశేషము.
కర్మారుడు. సం. కర్మరవాడు.
కర్మి. సం. కర్మములుగలవాడు, యజ
మానుడు; పనిచేయువాడు.
కర్మపు. పని, చేత; కర్మము.
కర్మేంద్రియములు. సం. బ. వాక్కు
పాణి పాదము పాయువు ఉపస్థము.
కర్మలి. వాయువు కరువలి.
కర్మకుడు. సం. విణ. ఈడ్చువాడు;
దున్న కొని జీవించువాడు.
కర్మణము. సం. ఈడ్చుట; దున్నుట; ఒర
యుట, ఎండించుట; సేద్యము.
కర్మము. సం. ఆకర్షించుట; 16 మాసముల
(20 చిన్నముల) యెత్తు; ఒరయిక; కర్న
మెత్తు బంగారు.
కర్మితము. సం. విణ. ఈడ్చువలడినది;
దున్నబడినది; ఒరయబడినది.
కర్మపు. సం. యజ్ఞకుండము; కాలువ; నది;
ఊరనిప్పు; పిడకనిప్పు.

కర్పనము. సం. కరిసనము, కృషి.
 కఱ. వస్త్రమాలిన్యము; నలుపు; మరక.
 కఱకంచే. కరక కాయలనీటితో వ్రాసిన
 అంచు.
 కఱకంఠము. ఊరఁబిచ్చిక.
 కఱకంఠుడు. మి. నీలకంఠుడు, శివుడు.
 కఱకంఠుతలమానికము. చంద్రుడు.
 కఱకంఠుతలయేలు. జేవగంగ.
 కఱకరి. విణ. కఠినుడు.
 కఱకఱ. కందుట ప్రొద్దుపొడుచుట ఒర
 యుట తఱుగుట మొదలగువానియం
 దగు ధ్వన్యనుకరణము.
 కఱకఱి. బాధ; బలాత్కారము.
 కఱకు. వాడి, కర్కశత్వము; కాఠి
 న్యము. విణ. పరుషము, కఠినము.
 కఱకులు. బ. పరుషవచనములు.
 కఱకుగిలు. అ. క్రి. బిగుసగు.
 కఱకుటమ్ము. వాడిబాణము.
 కఱకుట్లు. బ. శూల్యము, ఇసుపసలాక
 యందు గ్రుచ్చికాల్పేడి మాంసభిండము.
 కఱకుదుమ్ము. ఇనుక.
 కఱకెక్కు. అ. క్రి. వాడియగు.
 కఱచేట. అధ్యయనము, శేర్పకొనుట;
 కొఱుకుట, దంశనము,
 కఱటి. విణ. వంచనము; మూర్ఖుడు;
 దుష్టుడు; దుష్టురాలు.
 కఱత. చేప్త; దుశ్చేప్త; పోకిళ్ళు.
 కఱతలాడు. విణ. దుశ్చేష్టుడు.
 కఱద. బుద్ధి; భాషితము.
 కఱదు. వంచనము.
 కఱదూపము. గృహధూనము.
 కఱనూనె. ప్రమానతైలము. [శేర్పట.
 కఱపుట. దుర్బోధన; అధ్యాపనము,
 కఱయ. కృష్ణవర్ణము.
 కఱవ. ఒక మూలిక.
 కఱవాడు. ఎండిన చేప.
 కఱవు. దుర్బిక్షము, క్షామము; పూరి
 యిండ్లుకప్పునప్పుడు విరివిజుచుకొనుమితి
 కఱి. ఇంద్రుడు; పశుయోని. విణ నల్లనిది.
 కఱిచిలుకు. బాణవిశేషము.
 కఱిచేడియ. కాళి, క్యామల, పార్వతి.

కఱినేల. ముప్పదిరెండు కుంటల పొలము.
 కఱిపక్కము. కృష్ణపక్షము.
 కఱిమొన. కఱ్ఱయొక్క మొన.
 కఱిమొలలు. బ. అడ్డకు తగిలించు నాగ
 వాసములు.
 కఱియ. విణ. కృష్ణవర్ణము.
 కఱియావు. కపిలగోవు. [కాకము.
 కఱివేము. కఱివేపాకు చెట్టు; కాల
 కఱివేలుపు. వెన్నుడు, కృష్ణుడు.
 కఱివేల్పురిక్కు. శ్రవణవక్షత్రము.
 కఱివేల్పునిల్లాలు. లక్ష్మి.
 కఱివేల్పుటాలు. బ. నీలమణాలు.
 కఱుకు. శౌర్యము; మందాకు మాడ్చి
 రాచిన పొడి. స. క్రి. రాచు. విణ.
 తీక్షణము; పరుషము.
 కఱుకుటమ్ము. వాడిబాణము.
 కఱుకుట్లు. బ. కఱుకుట్లు. [ణము.
 కఱుక్కు. నఱుకుటయందగు ధ్వన్యనుకర
 కఱుగోల. వాతవేసెడు ఇనుపకమ్మి,
 చూడుఁగొడుపు.
 కఱుదు. శేర్ప.
 కఱుదులొడు. విణ. శేర్పరి.
 కఱ్ఱ. దారువు, కొయ్య; నలుపు; మఱక.
 కఱ్ఱకుట్లు. బ. కఱుకుట్లు.
 కఱ్ఱనూనె. కఱ్ఱలపల్ల తీసిననూనె.
 కఱ్ఱమడ. పెల్లగింప నుపయుక్తమగు ఒక
 ఆయుధము. [వాడు.
 కఱ్ఱి. అర్జునుడు; కృష్ణవర్ణము. విణ. నల్లని
 కఱ్ఱినెచ్చెలి. కృష్ణుడు.
 కఱ్ఱినేల. ముప్పదిరెండు కుంటలపొలము.
 కఱ్ఱిమొన. కఱ్ఱయొక్క మొన.
 కఱ్ఱిమొలలు. బ. అడ్డకు తగిలించెడు నాగ
 వాసములు.
 కఱ్ఱు కఱ; నాగటిమంప యందనున్నది
 యినుపపాళము, కృష్ణకము; డాగు.
 కఱ్ఱుకుట్లు. బ. కఱుకుట్లు.
 కఱ్ఱుగుద్దలి. తొలిక.
 కలి. స్వప్నము; స్వప్నప్రపంచము. సం.
 (కళ) ముప్పదికాష్ఠలకాలము; విద్య;
 ఒక అంశము; చంద్రునిలో పదునాఱవ
 భాగము; భాగము; స్త్రీరజస్సు;

మొదలు సామ్యవర్ణి; శిల్పము. (మోడశ కళలు—ప్రాణము, శ్రద్ధ, ఆకాశము, బాయువు, తేజస్సు, జలము, భూమి, ఇంద్రియము, మనస్సు, అన్నము, పిర్వము, తపస్సు, మంత్రము, కర్మ, లోకము, నామము. చతుష్టయకళలు— ఇతిహాసము, ఆగమము, కావ్యము, అలంకారము, నాటకము, గాయకత్వము, కవితత్వము, కామశాస్త్రము, దుర్యోధరము, దేశభూషా లిపిజ్ఞానము, లిపికర్మము, వాచకము, అవధానము, స్వరశాస్త్రము, శాకునము, సామద్రకము, రత్నశాస్త్రము, రథాశ్వగజకాశలము, మల్లశాస్త్రము, నూదకర్మము, దోహదము, గంధవాదము, ధాతువాదము, ఖనివాదము, రసవాదము, జలవాదము, అగ్నిస్తంభము, ఖడ్గస్తంభము, జలస్తంభము, వాక్స్మంభము, వయస్సంభము, వశ్యము, ఆకర్షణము, మోహనము, విద్యేషణము, ఉచ్చాటనము, మారణము, కాలవంచనము, పరకాయప్రవేశము, పాదుకాసిద్ధి, వాక్సిద్ధి, ఘుటికాసిద్ధి, ఇంద్రజాలము, అంజనము, దృష్టివంచనము, స్వరవంచనము, మణిమంత్ర - ఔషధాదిసిద్ధి, చోరకర్మము, చిత్రక్రియ, లోహక్రియ, అశ్మక్రియ, మృత్క్రియ, దారుక్రియ, వేణుక్రియ, చర్మక్రియ, అంబరక్రియ, అదృశ్యకరణము, దూతీకరణము, మృగయ, వాణిజ్యము, పాశుపాల్యము, కృషి, ఆసవకర్మము, ప్రాణిద్యూతకాశలము. క్రిమాంతరమున—గీతము, వాద్యము, స్మృత్యము, నాట్యము, ఆలేఖ్యము, విశోషకచ్ఛేద్యము, తండులకుసుమబలి వికారములు, పుష్పాస్థరణము, దశనవసనాంగరాగములు, మణిభూమికాకర్మ, శయనరచన, ఉదకవాద్యము, ఉదకఘాతము, చిత్రాయోగములు, మాల్యగ్రధవవికల్పములు, కేశశేఖరాపిడయోజనము, నేపథ్యయోగములు, కర్ణపత్రభంగములు, గంధయుక్తి భూషణయోజనము, ఇంద్ర

జాలము, కౌమారయోగములు, మాస్తలాఘవము, చిత్రతాకాపూపథ్యము, వికారక్రియ, పానకరసరాగాసవయోజనము, నూచీవాపకర్మ, వీణాడమరుకీనూత్రక్రీడ, ప్రహేళిక, ప్రతిమాల, దుర్వచకయోగములు, పుస్తకవాచనము, నాటికాఖ్యామికాదర్శనము, కావ్యసమస్యాపూరణము, షట్టికానేత్రబాణవికల్పములు, తర్కకర్మము, తత్వజ్ఞము, వాస్తువిద్య, రూప్యరత్నపరీక్ష, ధాతువాదము, మణిరాగజ్ఞానము, ఆకరజ్ఞానము, వృక్షాయుర్వేదయోగములు, మేషకుక్కుటలావకయుద్ధపీఠి, కుకసారికాప్రలాపనము, ఉత్పాదనము, కేశమార్జనకాశలము, ఆక్షరముష్టికాకథనము, స్థైచ్చితకవికల్పములు, దేశభూషాజ్ఞానము, పుష్పశకటికానిమిత్తజ్ఞానము, యంత్రమాతృక, ధారకామాతృక, సంపాట్యము, మానసీకావ్యక్రియ, క్రియావికల్పములు, ఫలితకయోగములు, ఆభిధానకోశచ్ఛందోజ్ఞానము, వస్త్రగోపనములు, ద్యూతవిశేషము, ఆకర్షణక్రీడ, బాలక్రీడనకములు, వైనాయకీవిద్యాజ్ఞానము, వైజయకీవిద్యాజ్ఞానము, వైతాలికివిద్యాజ్ఞానము, వైయాసికివిద్యాజ్ఞానము.) [నది.

కలంక. కలంపము; దేశము. విణ. కలగి కలంకము. సం. కళంకము.

కలంకారి. వ్రాతపని వస్త్రము.

కలంకు. చిహ్నము; కలంక.

కలంజము. సం. గంజాయి; పాగాకు; విషముపూసిన బాణముచేత చంపబడిన మృగము లేక పక్షి.

కలంత. గళంతిక, గరగ.

కలందాను. హిం. కలములుంచుకొనుపెట్టె కలంబము. సం. కూర నార; బాణము.

కలంబి. సం. తీగబచ్చల్లి.

కలంక. నీళ్ళు కలగఁగుట, ఆవిలత్వము; కలఁగుట; కంటితెగులు.

కలంకనీరు. కలంపాదకము.

కలంకపాటు. కలంకపడుట.

కలకలబాణు. అ. క్రి. కలతపడు.
 కలకు. కల్లము; స్థానము; యుద్ధము;
 రూ. కలను.
 కలకువ. కలత.
 కలగగద్రొక్కు కొను. అ. క్రి. తనకుతాను
 కలతపడి తొట్టుపడు.
 కలగగబడు } అ. క్రి. కలగు, సంక్షో
 కలగనబాణు } భించు.
 కలగినది. కలంక.
 కలగు. అ. క్రి. కన్ను నీళ్లుకలకలబాణు;
 కలకలబాణు, కలతపడు
 కలగుడు. కాలుష్యము. రూ. కలగుండు.
 కలచే. కలుచము.
 కలచియాడు. స. క్రి. కలచు.
 కలచే. ప్రే. కలగగజేయు, కలతపడ
 జేయు.
 కలడు. ఉన్నాడు.
 కలత. ఖోభము; అపోహము; నీళ్లకలక.
 కలతపడు. అ. క్రి. సంక్షోభించు; కలగు.
 కలకంఠకంఠి. సం. అవ్యక్తమధుర
 ధ్వనితో గూడిన కంఠముగల (స్త్రీ); (స్త్రీ).
 కలకంఠము. సం. కోయెల; హంస;
 పావురము; అవ్యక్తమధురధ్వని.
 కలకండ. కండచక్కర, పటిక బెల్లము,
 ఫాణితము.
 కలకటరు. కలెక్టరు.
 కలకల. పక్కున, నవ్వుటయందగు
 ధ్వనముకలము; హంసాధిధ్వని.
 కలకలము. సం. అనేక ధ్వనులు కలసినది;
 గుంపునబుట్టిన పెద్దప్రవాత, అలబలము
 కలకాలము. ఎలకాలము.
 కలకు. కల్లము, లగాము.
 కలకేతవిద్య. సం. ఇంద్రజాలవిద్య.
 కలకేతవేషము. సం. ఇంద్రజాలికుని
 వేషము.
 కలగర. గుంటకలగర.
 కలగలపు. కలుపుగోలుతనము; కలుసు
 కూర. రూ. కలగబు.
 కలగుండు. కలత; కాలుష్యము.
 కలగుండుగొను } అ. క్రి. కలగు,
 కలగుండువడు } ఖోభించు.

కలగుండువెట్టు. స. క్రి. కలచు.
 కలగూర. చెండుమూడు కూరలు కలిపి
 వండినది; పెక్కు దినుసులు కలసిన
 కూరాకు, మిశ్రశాకము.
 కలగొను. అ. క్రి. ఖోభించు; వ్యాపించు.
 కలజువ్వి. కపీతనము.
 కలతెఱగు. యథార్థ్యము. కలరూపు.
 కలది. ఉన్న వస్తువు.
 కలదు. కిద్దు అనుట. [నుభురధ్వని.
 కలధోతము. సం. వెండి; బంగారు; అవ్యక్త
 కలధ్వని సం. అవ్యక్త మధురధ్వని; కో
 కిల; నెమలి; పావురము. [పొందుట.
 కలన. యుద్ధము. సం. ఎఱుగుట;
 కలనజౌవరులతెన్ను. నూర్చుడు.
 కలనతపని కలనాశనుడు, నారదుడు.
 కలనతపనితల్లి. సగస్వతి.
 కలను. కళము; స్థానము; యుద్ధము.
 కలనుసెప్పు. స. క్రి. యుద్ధమునకు సిద్ధ
 ముగా నుండ జెప్పు.
 కలవ. నాగటిదుంప; ఇల్లు మొదలగు
 వానిని కట్టుటకు పయోగించెడు ప్రాను.
 కలపకట్టె. కలము, శేఖిని.
 కలపడము. ఒకటితో నొకటి కలియుట.
 కలపతాల్పు. బలరాముడు; శూద్రుడు.
 కలపనగంప. కలహాశీలుడు.
 కలపనబిండి ఖోభము.
 కలపము. కలపుట; యక్షకర్ణము, పరి
 మళ ద్రవ్యములను చేర్చి కలపినచందనము
 కలపు. కలయుట. ప్రే. కలయజేయు.
 కలబంద. ఒక మందు చెట్టు, కన్యక.
 కలభము. సం. ఏనుగుపిల్ల.
 కలమము. సం. వ్రాసెడు కలము; పరి
 మైరు; లత్తుక.
 కలమరి. ఓడయొక్కి పోవువాడు.
 కలము. ఓడ; పడవ; పండ్రెండుతూముల
 కొలదిగల పరిమాణవిశేషము; కలుష
 గంధము; వ్రాసెడు కలము, శేఖిని.
 సం. అవ్యక్తమధురధ్వని; రేతస్సు. విణా
 ఆజీర్ణము.
 కలముడు. దొంగ.
 కలయ. ద్ర. అంతట. రూ. కలయగ.

కలయంపి ఊడ్చినమీద (దుమ్ము అడఁగుటకై కన్నురి చందనము మొదలగు సుగంధి ద్రవ్యములఁ గలిపి) చల్లెడు నీళ్లు; కలాపి, గోమయజలము కలయఁబడు. అ. క్రి. కలయు. కలయిక. సంగమము కలయు. స. క్రి. కూడు; సక్తమగు. కలయుమెలుకువ. మల్లయుద్ధములోని విశేషము. కలరవము సం. పావురము. కలరు బ.కలిగినవారు. ఇం. గంగు, వర్ణము. కలరూపు. యాథార్థ్యము. కలలము. సం. గర్భసింహము; మావి. కలవ. కలయుట; కలసిన యనుకయు నున్నమును; కలువ; కలువములగు జలాదులు. విణ. కలసినది. కలవంటకము. కిచ్చడి, నూవుశాడి మొదలగు వానితో చేసిన అన్నము; చిత్రాన్నము. కలకుడము. కలయంపి. కలకుడు. అ. క్రి. కలయు, సక్తమగు కలవరపడు } అ. క్రి. ఊర్థించు, కలత కలవరపోవు } పడు. కలతరము. ఊర్థము. కలత; చింత; స్వప్నభావణము. కలవరించు. అ. క్రి. మైమఱచిమాటాడు; నిద్రలోమాటాడు. కలవరింత (పు). మైమఱచినమాట; నిద్రలో పరిచేసము. కలవలము. కలవరింత. [శక్తుడు. కలవాడు. విణ. ఆపుడు; ధనవంతుడు; కలవింకము. సం. ఊరఁబిచ్చుక. కలశము. సం. కండ, చెంబు. కలశాబ్ది. సం. పాలసముద్రము. కలశాబ్దిజ. సం. లక్ష్మీదేవి. కలహంస. సం. ధూమ్రవర్ణములైన ముళ్లు కాళ్ళు టెక్కలును గల హంస; రాజహంస; మధురముగా పలికెడి హంస. కలహము. సం. యుద్ధము; వివాదము, జగడము, తగవు. కలహంతరిత. సం. నాథుని కోపించి పశ్చాత్తాపమును పొందు స్త్రీ.

కలహశనుడు. సం. నారదుడు. కలహించు. సం. అ. క్రి. జగడమాడు. కలాచి. సం. తమ్మతినుకు. [దుడు. కలాదుడు. సం. కంసాలివాడు; చంకలాపకము. సం. ఏనుగుమెడ మోకు; ఒకే క్రియయందన్వయించెడి నాలుగు స్థానములు. కలాపన. కలత. కలాపము. కలత. సం. ఇరువదియైదు పేటలుగల స్త్రీల ఒడ్డాణము; నెనులి పించము; అమ్మలపొది; అభరణము; సమాహము. కలాపి. కలయంపి. కలాపి. సం. నెనులి. [బటాణి. కలాయము. సం. గుండని సెనగలు; కలాసము. కుమ్మరివాని ఒక పనిముట్టు. కలి. పులియఁబెట్టిన కడుగునీరు, ధాన్యాష్టము. సం. కలియుగము; యుద్ధము; జగడము; ఒకవైపు ఒకఅంకగలపాచిక. కలింగలు అలుంగు; పరివాహము; నదులు చెలువులు మొదలగువానిలో నెక్కువగా నీరుపోవుటకేర్రచిన దారి. కలింజకము. సం. చాచ. కలిక. సం. ముదురు; మొగ్గ. కలికము. కైత్య నివారణార్థము కంటికి వేసెడు మందు [పిట్ట; నెమిలియడుగు. కలికారము. సం. కూకటిమూఁగ; పచ్చకలికి. ఒవైఎనస్త్రీ; స్త్రీ. విణ. మనోజ్ఞము. కలికికన్నియ. ఒవైఎన స్త్రీ; స్త్రీ. కలిగొట్టు. పాటల. కలితనము. సామర్థ్యము; శూరత్వము. కలితము. సం. విణ. ఎఱుంగఁబడినది; పొందఁబడినది. కలితి. కల్లి, మిత్రము. కల్లిదుమము. సం. తాండ్ర. కలిమము. మాంసము. కలిమారకము. సం. నెనులియడుగు. కలిమి. కలుగుట; సంపద; అతిశయము; ఉనికి, స్థానము. రూ. కల్మి. కలిమిచెలి. లక్ష్మి. రూ. కలిమితొయ్యలి. కలిమిదండుగ. నేరములేనిదే సామ్మగల చోట పుచ్చుకొనెడి దండుగ.

కలియఁగూడు. స. క్రి. ఒకటిచేయు.
 కలియు. స. క్రి. పొందు.
 కలిలము. సం. కాలువ్యము విణ. ఎఱుంగ
 రానిది; చొరరానిది.
 కలివడగలు. వీరధ్వజములు.
 కలివె. కరమగ్దము.
 కలియము. సం. కల్లము.
 కలు. బండిచక్రము; తాయి; మద్యము;
 మద్యవిశేషము.
 కలుఁగానుగు. త్రాయంతి.
 కలుఁగు. బొక్క; ఎలకలు మొదలైనవి
 త్రవ్విన బొక్క; గుహ.
 కలుఁగు లాయ పుతేజి బలుని పాయి.
 మూషక వాహనుడు, వినాయకుడు.
 కలుఁజే. చెఱువు మొదలగువాని నీళ్ళు
 పోవుటకు తాతితోఁగట్టిన మార్గము.
 కలుకోడి. రాతికోడి.
 కలుఁక్రాంత. కలుఁగానుగు.
 కలుఁక్రానుగు. కారుసువ్వు.
 కలుగచ్చే ఒకగచ్చు.
 కలుగానుంగ. తాతిగానుగ.
 కలుగు. ఆ. క్రి. ప్రాప్తమగు; దొరకు;
 జనించు; పుట్టు; అగు; ఉండు; ఓపు;
 కూడు. స. క్రి. పొందు. రూ. కల్లు.
 కలుచే. దోషము; కలత; క్రోధము.
 కలుచేపడు. ఆ. క్రి. కలతపడు.
 కలుపు. వరిచేలో మొలచిన గడ్డి మొలి;
 పెరుగు. ప్రే. కలియజేయు; కూర్పు.
 కలుపుఁగోలు. అభేదము. రూ. కల్లు
 గోలు. [దము.
 కలుపుఁగోలుతనము. అనుకూల్యము; అభే
 కలుపొన్న. రాతిపొన్న.
 కలుబంద. గృహకన్యక.
 కలుమరములు. మి.బ. తాతి మరములు.
 కలుము. కలుషగంధము.
 కలువ. కల్వ, ఉత్పలము. ఒక జల
 పుష్పము; సంగమము. [గలస్త్రీ; స్త్రీ.
 కలువకంటి. కలువచేపలవంటి కన్నులు
 కలువకాడ. ఉత్పలకాండము.
 కలువకాయ. ఉత్పల శలాటువు.
 కలువడము. ఉల్లడము; ఉత్పవాదికా

లములలో ధ్వజస్థంభము మొదలగు
 దానియందు ప్రేలఁగట్టెడు బంగారు
 కలువ పూదండ.
 కలువదుంప. ఉత్పలకండము.
 కలువము. మందునూతొడు తాయి,
 ఖల్లము. [చంద్రుడు.
 కలువరాయడు. కుముద బాంధవుడు;
 కలువతాకట్టు. శిలాబద్ధ పుష్కరిణి.
 కలువతేకు. కలువపూతేకు. బ. పిఱుఁ
 దుఁమిఁది సఖ్యతములు. [వలనూడు.
 కలువలవాయ. సూర్యుడు. రూ. కలు
 కలువలతేడు. కలువరాయడు.
 కలువలతేనితోడు. లక్ష్మి. [చంద్రుడు.
 కలువవిందు. కుముద బాంధవుడు,
 కలువు కలుగు. [నది, కలఁకఁబాటినది.
 కలుపము. సం. పాపము. విణ. కలఁగి
 కలుషింపే. సం. ఆ. క్రి. కలఁకఁబాటు.
 కలుసుఁగూర. అనుకుగా వండిన కూర.
 కలుహారము. కల్లారము. [లాధిపతి.
 కలెక్టరు. ఇం. జిల్లాకు అధికారి, మండ
 కలెజి. కాలేజి.
 కల్కము. సం. కపటము; పాపము;
 నెయ్యి నూనె మొదలగు వానియందు
 అడుగున నిలిచినమడ్డి; మలము; తాండ్ర.
 కల్కండ. కలకండ.
 కల్కి. కలికి. సం. విష్ణువతారవిశేషము.
 కల్లు. కలుగు.
 కల్లొగు. స. క్రి. కల్లుత్రాగు.
 కల్లెటు. కన్నె లేడి.
 కల్పకము. సం. కల్పవృక్షము.
 కల్పన. సం. ఆయుత్తము సేయుటకై
 ఏనుఁగునకుఁగట్టిన నిడుత్రాడు;
 కల్పించుట.
 కల్పనము. సం. క్లప్తి; రచన.
 కల్పము. సం. నాలుగువేల యుగముల
 కాలము, బ్రహ్మాదివము; న్యాయము;
 ఉదయకల్పము; అయకల్పము, బ్రహ్మ
 దిన ప్రళయము; వేదాంగమైవిధి;
 శాస్త్రము; కల్పవృక్షము. విణ.
 సమానమైనది. [వేల్పుమాను.
 కల్పవృక్షము. సం. కోరినవస్తువులిచ్చెడు

కల్పాంతము. సం. ప్రళయము, త్రుంగుడు.
 కల్పించే. సం. స. క్రి. కలిగించు; రచించు.
 కల్మషము. సం. పాపము; మాలిన్యము;
 సరకవిశేషము; నలుపు. విణ. నల్లనిది.
 కల్మాషము. సం. మిశ్రవర్ణము; నలుపు.
 విణ. చిత్రవర్ణముగలది; నల్లనిది.
 కల్యము. సం. ప్రాతఃకాలము; మద్యము;
 శుభవాక్యము.
 కల్యపాలుడు. గవుండ్లవాడు.
 కల్యవర్తము. సం. ప్రాతఃకౌభిజనము.
 కల్యాణము. సం. శుభము; చొక్కపు
 బంగారు; వివాహము; ఒక పట్టణము.
 కల్యాణి. సం. పార్వతీదేవి.
 కల్ల. అబద్ధము, అసత్యవచనము; తప్పు;
 మోసము; పరుషవచనము; తోట మొద
 లగువాని కంచెతోట. విణ. అసత్యము;
 పరుషము,
 కల్లచ్చే. ఒరగల్లు.
 కల్లతనము. వంచన; చెడ్డనడక.
 కల్లము. మల్లబంధవిశేషము.
 కల్లరి. అబద్ధము పలుకువాడు; అబద్ధ
 మాడు (స్త్రీ); తప్పుచేసినవాడు; వంచ
 కుడు; దుష్టుడు; దుష్టురాలు.
 కల్లరీడు. విణ. కల్లరి, దబ్బరకాడు.
 కల్లరుజే. ఒక చేప.
 కల్లి. కంచెతోట.
 కల్లు. కన్ను; బండికన్ను, బండిచక్రము;
 తాయి; తాళనారికేళాదుల మద్యము.
 బ. కండ్లు.
 కల్లుపెంట. కల్లమైడుచోటు.
 కల్లుబెల్లము. కల్లువండిచేసిన బెల్లము.
 కల్లువడు. అ. క్రి. స్తంభించు.
 కల్లువెల్లి. సురాసముద్రము.
 కల్లెలక. పొలములలో కలుగులయం
 దుండెడి యెలుక.
 కల్లేడు. ఒకపక్షి.
 కల్లేలు. ఒకనది.
 కల్లోలము. సం. పెద్దఅల; సంఘోషము.
 కల్లోలిని. సం. నది.
 కల్వ. కలువ. [నూలు సాధనము.
 కల్వము. ఖల్లము, కలువము, మందు

కల్వలదొరదారి. పార్వతి.
 కల్వారము. వా. కన్హారము.
 కవ. జోడు, యుగళము.
 కవకవ. నవ్వుట పలుకుట వ్రాయుట
 యందగు ధ్వన్యనుకరణము.
 కవచము. సం. బొందలము; తప్పెట;
 కలజావ్యి.
 కవట. పెద్దకొమ్మ. విణ. తేత.
 కవడె. వాద్యవిశేషము. [వాడు.
 కవణకాడు. మల్లగమనమును తెలిసిన
 కవణము. గుట్టము మొదలగు వానియొక్క
 ఉలవలు మొదలగు భక్ష్యము; చికిత్సా
 ర్థము కన్నులకు గట్టిన కట్టు.
 కవను. కసపు.
 కవపులుగు. చక్రవాక పక్షి.
 కవపుల్లుదాయ. చంద్రుడు.
 కవయుట. రతి, సంగమము.
 కవరు. ఇం. కాగితపు సంచి, పైకప్పు.
 కవటలు. బ. పాచికలు.
 కవలవారు. కవల బిడ్డలు.
 కవలు. బ. యమళశిశువులు; నశలవులు;
 నకుల సహదేవులు మొ|| జోళ్ళు. అ.
 క్రి. కవలుకొను.
 కవలుకొను } అ. క్రి. వేదాదిపఠనము
 కవలువోవు } సందు కొంత సామ్యముచే
 ఒకటి విడబడి మఱియొకటి వచ్చి కల
 యుట.
 కవాటము. సం. తలుపు. [చొప్ప మొ.
 కవాడము. ఎద్దులుమోయు బరువు, గడ్డి
 కవాటు. హిందండువారుచేయు సాధకము
 కవి. సం. కవిత్వముచేప్పువాడు; పండి
 తుడు; శుక్రుడు; వాల్మీకి; జలపక్షి;
 ఆత్మ, బ్రహ్మము; కల్లెము; పక్షి.
 కవించ్చే. ప్రే. కవియించు.
 కవిక. సం. కల్లెము.
 కవిచేయు. అ. క్రి. వ్యాపించు.
 కవిడి. చర్మవాద్య విశేషము.
 కవిత. సం. కయిత, కవిత్వము.
 కవిత్వము. సం. కవిచెప్పిన పద్యాదికము.
 కవియు. వ్యాపించు; ఎదుర్కొను.
 కవియుదేంచు. అ. క్రి. కవియు.

కవిరి. తాంబూలముతో గూడ నుపయోగించుకొనుటకు కాఁచు మొదలగు వస్తువులు చేర్చి చేసిన ఉండ.

కవిరియుండలు. బ. ఖాదిరగుటికలు.

కవిల. కపిలవర్ణము.

కవిలమొదవు. కపిలగోవు.

కవిలియ. కపిల.

కవిలె. కడితము; ధర్మాధర్మముల లేక ఆయవ్యయాదుల లెక్కలు నానాఁడు వ్రాసి చేర్చిన పత్రముల కట్ట.

కవు. కొ (వృత్తియందు కొను శబ్దమునకు మీఁది వర్ణము లోపింపఁగా మిగిలిన రూపము).

కవుఁగిలి. కొఁగిలి.

కవుఁగిలింఁచు. స. క్రి. ఆలింగనముచేయు.

కవుఁగిలింత(పు). ఆలింగనము.

కవుఁచే. మాంసము; చేపమీఁది పొలను.

కవుఁజే. కపింజలము.

కవుడు. కపటము; వంచన.

కవుడువు కయివడి.

కవును. మగ్యభాగము; ఆకు చెప్పలు; వింటినడుము.

కవురు. రంగు.

కవులు. రాజులోనగువారు ప్రజల మొదలగువారి కిచ్చునట్టి ఒడంబడిక.

కవేష్టము. ఇంచుక వేడి. సం. విణ.

ఇంచుక వేడిగలది, నులివెచ్చనిది.

కవ్యము సం. విత్పదేవతల కీయదగిన అన్నము.

కవ్యడి. రెండుచేతుల వడిగలవాఁడు, నవ్యసాచి, అర్జునుడు.

కవ్యడిచెలి. అర్జునసఖుఁడు, కృష్ణుఁడు.

కవ్యపుఁగొండ } మందరపర్వతము.

కవ్యపుమల }

కవ్యపుమల తరిత్రాడు. శేషసర్పము.

కవ్యము. పెరుగు చిలికడు సాధనము, మంథానము.

కవ్యు. స. క్రి. కబిలించు; అపహరించు

కశ. సం. కొరడా, గుఱ్ఱము మొదలగు వానిని కొట్టునట్టి చబ్బకు.

కశము. సం. పూతి మార్జాలము.

కశిపువు. సం. అన్నము; వస్త్రము; అన్న వస్త్రములు; పఱుపు.

కశేరుక. సం. వెన్నెముక.

కశేరుకము. సం. కమ్మరేగుగ; కొట్టిగడ్డ నమ్మదుంప; వెన్నెముక.

కశేరువు సం. తుంగముస్త్రో.

కశ్యలము. సం. మూర్ఖ; ఎఱుకుల పల్లె. విణ. మలినము.

కశ్యము. సం. గుఱ్ఱపునడుము; మత్స్యము. విణ. కశకుదగినది.

కషణము. సం. ఒరలుక.

కషము. సం. ఒరగల్లు; సాన.

కషాయము. సం. ఒగరు; కావిరంగు; మనోదోషము; రంగు; పూసికొనెడు చందనాది; చిత్తస్థబ్ధత; రక్తవర్ణము; అనేక వస్తువులు చేర్చి కాంచిన ఓషధి రసము; చందనాదులపూత. విణ. ఎఱ్ఱ నిది; వాసనగలది.

కషాయిక. సం. నీరు దోమ.

కషికుఁడు. సం. కన్నపుదొంగ.

కమఁడు. సం. సానపెట్టుట మొదలగు పనులచే తీవించెడు ఒక నికృష్టజాతి వాఁడు.

కష్టపడు. మి. అ. క్రి. దుఃఖపడు.

కష్టపఱుచు. సం. స. క్రి. బాధించు, బాధపెట్టు. [కష్టదశ.

కష్టపాటు. మి. కష్టపడుట, దుఃఖపడుట;

కష్టము. సం. దుఃఖము; పాపము; ప్రయాసము. విణ. దుఃఖము గలది; పాపము గలది; చొరరానిది. (అష్టకష్టములు—దేశాంతరగమనము, భార్యావియోగము, అపత్కాలమున బంధుదర్శనము, ఉచ్చిష్టభక్షణము, శత్రుస్నేహము, పరాన్నప్రతీక్షణము, భంగము, దారిద్ర్యము.)

కనటు కష్టము, పాపము; మాలిన్యము.

కనమన తొట్టుపాటు.

కనము. కక్కనము.

కనరత్న. హిం. సాధకము, వ్యాయామము.

కనరు. కోపము; నిగ్గు; గాలివాన; పెచ్చు,

లాభము; లజ్జ; కాపము, తిట్టు. అ. క్రి.
చలించు. స. క్రి. కోపించు.
కనవు. తృణాది, గడ్డి; చీల పురు చేత
ఊడ్చెడి పెంటపోగు, అవకరము.
కనవుఁగువ్వు. పొరకతో ఊడ్చి చేర్చిన
పెంటపోగు; గడ్డివామి.
కసాయి. కటిక, మాంసికుఁడు.
కసి. కోపము; దుండ; కోరిక.
కసింద. కాసమర్థము.
కసిఁగాటు. అనివృద్ధత జూచు.
కసిడి. విణ అల్పము.
కసిమనఁగు. అ. క్రి. విజృంభించు.
స. క్రి. ఖండించు; చంపు; నాశముచేయు
కసిమసి. తొట్రుపాటు.
కసిమిరి. తీట. [ఊట గల తావు.
కసియుము. కషాయము; నీటియొక్క
కసివారు. సవారీమార్గము.
కసివెంద. కసిందగ. [బుట్టలు కుట్టుట.
కసిదా(దు). హిం. వస్త్రముమీద పూలు
కసినము. కృష్ణవర్ణము; నీలకలధాత
వస్త్రము. విణ. నల్లనిది.
కసు. వృత్తియందు కనురుశబ్దమునకు
మీఁదివర్ణము లోపింపఁగా మిగిలిన
రూపము.
కసుఁగందు. శేతబిడ్డ; నలుపు.
కసుగందు. అ. క్రి. పుష్పదులువాడిపోవు.
కసుగాయ. శేతకాయ.
కసుగు. అ. క్రి. నలఁగు. స. క్రి. నలఁచు;
పులుము; బాధించు.
కసుబా. హిం. విణ. అధికారులుండు
గొప్ప గ్రామము; తాలూకాలోని
ప్రధాన నగరము. [కము.
కసుమాలము. విణ. మలినము; అప్రయోజ
కసురు. శేతకాయ.
కసెచేరులు. బ. కుళ్లాయ బొందులు.
కసెము. కస్సెము; కషాయము.
కస్తి. దుఃఖము; కోపము; ఆపద.
కస్తురి. కస్తూరి; కుక్కపేరు.
కస్తురిపట్టియలు. బ. పుష్పవిశేషము;
ధాన్యవిశేషము.
కస్తురిపసుపు. గంధహరిద్రగ.

కస్తురిపిల్లి. గంధమార్జాలము
కస్తురిమల్లచీర. స్త్రీవస్త్ర విశేషము.
కస్తురివీణియ. మృగనాభి, కస్తూరి ఉండెడి
జింకబొడ్డు.
కస్తూరి. కుక్కపేరు. సం. మృగమదము.
కస్తూరినిగరాలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
కస్తూరిపట్టెలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
కన్యము. త్రవ్విన కాలువ.
కస్సెము. నీళ్లు చిద చిద యనెడు నేల;
కషాయము. [ధ్వన్యనుకరణము.
కహకహ. సం. రాక్షసహాసనమునందగు
కహారము. సం. నిత్రాడు, గృహవిశే
షముయొక్క నడిమికంబము.
కహారము. సం. కొంచెము యెఱుపు తెలు
పుచుగలిగి మిక్కిలిపరిమళముగలకలువగ.
కహ్వాము. సం. బకము, కొంగ.
కళ. కోభ; మూర్ఖ; చెమ్మ. సం. చూ. కల.
కళంకము. సం. చిహ్నము; నింద; ఇనుప
చిట్టెము.
కళంకు. కలంకు.
కళత్రము. సం. భార్య; పిఱుఁడు; కోట.
కళపెళ. ఉడుకుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము.
కళబట్టుట. మూర్ఖ.
కళబుట్టు. అ. క్రి. మూర్ఖిల్లు.
కళవరపాటు. సంభ్రమము; కలఁతపాటు.
కళవరము. మల్లబంధవిశేషము.
కళవళపడు. అ. క్రి. ఊభిపడు; సంభ్ర
మించు.
కళవళము. కలవరము.
కళవళించు. అ. క్రి. కళవళపడు.
కళవనము. చర్మము.
కళాంజి. తమ్మపడిగము.
కళాచిక. బరిణె.
కళానిధి. సం. చంద్రుఁడు. [పూర్ణుఁడు.
కళాప్రపూర్ణుఁడు. సం. కళలయందు పరి
కళాయి. నీలిమందుకాఁచెడు గంగాళము;
ఇత్తడిపాతలు మొదలగు వానికి
పూసెడు నీసపు పూత. [వాఁడు.
కళాపంతుఁడు. సం. కళలయందారిజేరిన
కళావతి. సం. కళలు తెలిసిన ఆఁడుది;
తుంబురుని వీణె.

కళానగందవడి. లేపన విశేషము.
కళాసము. చర్మము.
కళానిక. కళాంబి.
కళానించే. అ. క్రి. అలయు.
కళింగ. సం. అడుది.
కళింగము. సం. కొడిసెకాయ; ఒక
దేశము; కూకటిమూఁగపక్షి; నెమిలి
యడుగున.
కళిందజ. సం. యమనానది; కాళింది.
కళుకు. కాంతి; కిరణము; చూర్ణము; ఒక
పక్షి.

కళ్యు. కాంతి; ఒక పక్షి.
కళేబ (వ) రము. సం. శరీరము.
కళ్యము. కల్లము.
కళ్య. కల్ప.
కళ్యము } ఖలము, ధాన్యము నుతిచెడు
కన్యము } స్థలము.
కల్పయము. కల్లము.
కల్ల. శైత్యముచే గట్టి పడిన యమ్మి,
కఫము, శ్లేష్మము; కల్పము.
కక్కుము. ఖలీనము, గుఱ్ఱమునోటఁ దగిలించునది.

కా

కా. అవ్య. కదా, కిలాడ్లకము; కాకి అఱ
చుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము. విణ.
కుత్తితశబ్దమునకు వృత్తియందు వచ్చెడి
ఆదేశము. ద్ర. అవధారణార్థకము.
ఇత్యర్థకము.
కాంక్ష. సం. కోరిక.
కాంక్షించే. సం. ప. క్రి. కోరు.
కాంక్షితము. సం. విణ. కోరఁబడినది.
కాంచనము. సం. బంగారము; ఆకరవు;
ఉమ్మెత్త; సంపెంగ; కాంచనము;
నాగకేసరము.
కాంచనారము. సం. కాంచనము.
కాంచని. సం. హరిద్ర, పసుపు.
కాంచి. సం. ఒంటిపేటగల అడుదాని
మొలనూలు; కంచి. ఒక మోక్షపురి.
కాంచనము కోవిదారము.
కాంచే. ప. క్రి. చూచు; పొందు; బిడ్డను
కను; భాగ్యముఁబొందు; సక్తమగు.
కాంజికము. సం. ఆరనాళము, కలి.
రూ. కాంచికము.
కాంఠపటము. సం. తెర, పరదా.
కాంఠవృష్టుడు. సం. విణ. ఆయుధముల
చేతఁ బ్రదుకువాడు, శస్త్రాజీవుఁడు.
కాంఠము. సం. కావ్య పరిచ్ఛేదము;

బాణము; జలము; ఆకులు మొదలగు
వాని యీనె; తామర మొదలగువాని
కాండ; వరి మొదలగువాని పోచ;
ముండ్లు మొదలగువాని దుబ్బు; మోడుగు
మొదలగువానికట్టి; చెట్టుబోచె; గుఱ్ఱము;
కుత్తితము; ఏకాంతము; సమయము;
దండము. [ధరించినవాడు.
కాండీరుడు. సం. విణ. బాణమును
కాండెనువు. సం. ములుగొలిమిడి.
కాండ్ర. తృణవిశేషము; అనురుగురు.
కాండ్రు. పులికాయుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము. [ప్రేకిణము.
కాంత. సం. చక్కని (స్త్రీ); (స్త్రీ);
కాంతము. సం. ఇనుము; నూదంటురాయి.
(చంద్రసూర్యాయ శబ్దములకును తత్ప
ర్యాయ శబ్దములకును వెనుక వచ్చున
ప్పుడు) తాయి విణ నుందరము.
కాంతలకము సం. నందివృక్షము.
కాంతారము. సం. అడవి, పేరడవి;
పోరానిత్రోవ; తెలుపుకలసిన పచ్చ
చెఱుగు.
కాంతాళవడు. అ. క్రి. ఈర్ష్యపడు.
కాంతాళము. ఈర్ష్య; తాలిమిలేమి; కోపము
కాంతి. సం. శోభ, జిగి; కోరిక.
కాంతిముచము. సం. కాంతిని హరించునది.

కాంతుఁడు. సం. పెనిమిటి. విణ. ఒప్పి
దము గలవాఁడు.

కాందవము. సం. అట్టు. [చేగువాఁడు.

కాందవికుఁడు. సం. విణ. పిండివంటలు

కాందారి

కాందారిప్రాద్దు } నిశీధకాలము.

కాందిశీకుఁడు. సం. విణ. భయపడి పాటి
పోయెడివాఁడు.

కాంపిల్యము. సం. కంపిల్యము.

కాంబవికుఁడు. సం. సంకుపూసలు మొద
లగునవి చేసి అమ్మిడువాఁడు.

కాంబళము. సం. విణ. కంబళిచేతఁ గప్పఁ
బడినది. (రథము.)

కాంబోజము. సం. 56 దేశములలో
నొకటి; కాంబోజదేశపు గుఱ్ఱము; వెలి

చండ్ర; బండిగురివెంద. వా. కాంభో
జము.

కాంబోరి. సస్యవిశేషము.

కాంబోజి. రాగవిశేషము.

కాంన్యకారుఁడు. సం. కంచరవాఁడు.

కాంన్యము. సం. కంచు; గిన్నె; బంగారు
వెండి మొదలగు వానితో చేయఁబడిన

పాన పాత్రము.

కాఁక. వేడిమి; శరీరమందలి ఉష్ణము,
జ్వరము; తాపము; తపము; శోషము.

విణ. ఉష్ణము.

కాఁకర. కారవేల్లుము.

కాఁకరూటి. సం. పంది.

కాఁకరవత్తి. బాణసంచు విశేషము.

కాఁకవెలుగు. ఉష్ణరక్తి, సూర్యుఁడు.

కాఁగ. ద్ర. హేత్వర్థకము

కాఁగు. నీర్లుకాఁచుకొనెడికుండ, పెద్ద

బాస. అ. క్రి. శోషపడు; నీర్లు మొ||

తప్తమగు.

కాఁగుడు. తపించుట, తపనము.

కాఁచర. కాసర.

కాఁచి. కాకమాచి.

కాఁచే. ఒకానొక అంగడి దినుసు, ఖాది

రము. ప్రే. నీర్లుపాలు మొ|| కాఁగఁ

జేయు, తప్తముచేయు.

కాఁచేవడియములు. బ. కవిరియుండలు.

కాఁడ. కలువ మొ|| వానికాఁడ; కూరాకు

మొదలగు వానికామ; తొడిమ, వృంతము

కాడి. పులియఁబెట్టిన కడుగునీరు; రథ

యుగము, ఎద్దు మొదలగువాని మెడ

మీద నుంచెడు బండి మొదలగువాని

కాడి. [హద్దుగా నేర్పఱచిన కట్ట.

కాడిగట్టు. ఒక్క రొక్కరి నేలలకు

కాఁడు. బహుప్రహృర్థకము (వ న్నె

కాఁడు, విలుకాఁడు అని); నిషేధార్థ

కము (వాఁడు కాఁడు అని). అ. క్రి.

నాటు [మాఁదారి.

కాఁదారి. అర్ధరాత్రము. రూ. కాఁదారి

కాఁదారిప్రాద్దు. అర్ధరాత్రము.

కాఁపడము. నొప్పిగలిగినచోటున వేడి

వస్తువుతో నొత్తుట.

కాఁపత. కూడ్రస్త్రి.

కాఁపు. కాఁపురము; గృహస్థుఁడు; పంట

పెట్టువాఁడు; కూడ్రుఁడు; నివాసము.

కాఁపుడు. కాఁచుట.

కాఁపుది. కాఁపత.

కాఁపురము. నివాసము; సంసారము.

కాఁపురించే. అ. క్రి. కాఁపురముచేయు;

వసించు. [పును).

కాఁబట్టి అవ్య. కనుక (హేతువును దెలు

కాఁబట్టు. అ. క్రి. కావలసియుండు.

కాఁబడు. అ. క్రి. అగు. [ననుట.

కాఁబోలు. ద్ర. ఔసేమా, అయియుండు

కాక అవ్య. ఆశీరాద్యర్థకము; కాని; పర్యం

తార్థకము; వినాత్థకము (అదిగాక యని)

తక్కు; ఉత్తార్థకము. సం. కాఁచి;

కాకిదొండ; కారుకొల్లి; కుక్క

మేడి; వెలమసంధి.

కాకగుడము సం. నువ్వులు.

కాకచించ. సం. గురిజ. రూ. కాకచించి.

కాకజంఘ. సం. కాకిదొండ; వెలమ

సంధి.

కాకజంబుక. సం. కాకినేరేడు.

కాకతాళియము. సం. విణ. కాకివాలఁగా

తాటిపండు పడిన విధమువంటిది, అక

స్మిక సంభవము, ఒకన్యాయము.

కాకతిందుకము. సం. కాకితుమ్మిక.

కాకతుండఫల. సం. కాకిదొండ
 కాకతుండము. సం. ఆగరువు; కాహళ
 మను వాద్యవిశేషము; బాణవిశేషము.
 కాకనాసిక. సం. కాకిదొండ.
 కాకపక్షము. సం. పిల్లజుట్టు, కూకటి.
 కాకపీలుకము. సం. కాకతుమ్మిక.
 కాకపుష్పము. సం. కోయిల
 కాకమల్లి అడవినుల్లె.
 కాకమాచి. సం. కాచి
 కాకము. సం. కాకి; కాకులమూడి; ఒక
 చెట్టు. విణ. అల్పము.
 కాకముద్గ. సం. కాకిపెసర.
 కాకరుహము. సం. నవ్వులు.
 కాకలము. సం. కాగితము. [ధ్వని.
 కాకలి. సం. నూత్నుమైన అవ్యక్తమధుర
 కాకాంగి సం. కాకిదొండ.
 కాకాక్షిన్యాయము. సం. కాకిమాపువలె
 నేదో నొక ప్రక్రి కొఱుగులు.
 కాకాదని. సం. పెద్దకాచి.
 కాకాయ. అవ్య. నవ్యర్థకము.
 కాకాహి. సం. కిప్ప. [కాకి; కాచి.
 కాకి. కాకము. విణ. అల్పము. సం. ఆడు
 కాకికలువ అల్లిపువ్వు, కాకోత్పలము.
 కాకిచిప్ప. శంబూక, నీటియందలి గుల్ల.
 కాకిచెఱుకు. చెఱుకువంటి తృణవిశేషము.
 కాకిచమ్మలు బ. మూర్ఛావికారవిశేషము.
 కాకిచోవు. ఆకస్మికమృతి.
 కాకిణి. సం. కర్ణమునందు నాలవపాలు;
 కొలి చెడు కోల; ఒకగవ్వ; తూనిక
 భాగము; ఎఱ్ఱగురిజ.
 కాకితము హిం. కాగితము. వ్రాయు
 పత్రవిశేషము, కాకలము.
 కాకితపు మూర్ఛావిశేషము.
 కాకితుమ్మికి నల్లతుమికి, కాకతిందుకము.
 కాకిదము. కాకితము.
 కాకిదొండ. అడవిదొండ, కాకతుండఫల
 కాకినేరేడు. నేలనేరేడు, కాకజంబువు.
 కాకిపెసర. పిల్లపెసర, కాకముద్గ.
 కాకిబంగారు. అర్ధకము; పీతార్ధకము.
 కాకిబాతు. ఒకవిధమైన అడవిబాతు.
 కాకిమేడ్చి. కాకోదుంబరిక.

కాకితెక్కలు బ వడ్డలో విశేషము.
 కాకితెల్లు. తృణవిశేషము.
 కాకివన్నె. ఒకవన్నెగలపందెవుకోడిపుంజ
 కాకివెదురు. గుండ్రము.
 కాకిసొమ్మ. కాకితీపు.
 కాకు. గాసి; తిరస్కారము విణ.
 వ్యర్థము; శూన్యము; శ్రమము.
 కాకుడు. సం. పిచ్చుకకుంటు.
 కాకుత్స్పండు. సం. శ్రీరామచంద్రుడు.
 కాకుదము. సం. తాలువు, దొడ.
 కాకున్నె. అవ్య. నిశ్చయమును దెలుపును.
 కాకుపు. సం. గద్దదస్యరాదికము; పామ
 నోక్తి. [పము.
 కాకృత్యము. సం. అకార్యము; పశ్చాత్తా
 కాకేదువు. సం. కాకితుమ్మిక.
 కాకేమి. అవ్య. మఱియొకదాని లేమిని
 దెలుపును.
 కాకోటి. కావడిబద్ద.
 కాకోత్పలము. సం. కాకికలువ.
 కాకోదరము. సం. సర్పము, పాము.
 కాకోదుంబరిక. సం. కాకిమేడి.
 కాకోలగ్రీవుడు. సం. శివుడు, విషము
 కంఠమందుగలవాడు.
 కాకోలము. సం. నరకవిశేషము; విష
 భేదము; బొంతకాకి.
 కాకోలి. సం. కారుకొల్లి.
 కాకోలుడు. సం. కుమ్మరి.
 కాక్షి. సం. అడవితొగరితీగ; తొగరి;
 తొగరిమచ్చ. [చేతి దివ్యతీ.
 కాగడా. కొయ్య లేక గుడ్డతో నేర్పబచిన
 కాగతము. కాగితము.
 కాగితము. కాగితము.
 కాగిదము. కాగితము.
 కాగి. స. మత్స్యవిశేషము.
 కాచము. సం. గాజు; ఉట్టి; నేత్రరోగము
 కాచస్థాలి. సం. కలిగొట్టు.
 కాచితము. సం. విణ. కావడియట్టియం
 దుంచబడినది.
 కాచే. అ. క్రి. చెట్టుఫలించు; ప్రకాశించు
 (ఎండ లేక వెన్నెల కాయు.) స. క్రి.
 బాధలు తొలగించి రక్షించు; ఎదురు

చూచు; సహించు; పోషించు; పశ్వాదులను పాలించు
 కామేశ్వరి. మాంసాశనము.
 కామేశ్వరితనము. మాంసాశనత్వము.
 కాజే. గుఱ్ఱమునకు పైని వేసినజీను.
 కాజి. ఒకానొక చెట్టు; మహా మృదీయుల అచారి.
 కాటకము. క్షామము. కఱపు.
 కాటా. హిం. పెద్ద త్రాసు.
 కాటికాపరి. శృశానముందు కాఁపురముండువాఁడు.
 కాటిగాఁడు. పక్షివిశేషము.
 కాటిపాపఁడు. గొల్లవాఁడు.
 కాటిపాపలవాండు. బ. మాస్తలాఘవము (జాలవిద్య) చేసిడి అటవికజనవిశేషము
 కాటితోడు. శృశానవానియగు శివుఁడు.
 కాటు. కఱచుట; కఱచిన గాయము; మాఁడి అడుగంటుట.
 కాటుక. అంజనము.
 కాటుకకొండ } అంజనాద్రి.
 కాటుకగుబ్బలి }
 కాటుకపట్టు. అ. క్రి. నలుపుసాణు.
 కాటుకపిట్ట. ఖంజరీటము.
 కాటుకజాయి. సౌవీరాంజనము
 కాటుకతోకులపాము. పులిపెంజర.
 కాటులాడు. అ. క్రి. కలహించు.
 కాటువేపు. అ. క్రి. మాఁడి యడుగంటు.
 కాటెట్టి. ఒకానొక డుద్రదేవత.
 కాటేరి. కాటెట్టి
 కాట్రగడ. కంచెకోట.
 కాట్రేడు. రూ. కాటితోడు.
 కాడు. చితి; శృశానము; అడవి; నాశము; విస్మృతి.
 కాడుచెయు. స. క్రి. నాశముచేయు.
 కాడుపడు. అ. క్రి. కలఁతపడు; స్మృతి తప్పకనఁబడకపోవు. ప్రే. కాడుపఱచు
 కాడ్పడు. అ. క్రి. రూ. కాడుపడు.
 కాణము. ఉలవలు మొదలగు గుఱ్ఱము యొక్క భక్ష్యవిశేషము.
 కాణయాచి } చిరకాలవాసస్థానము.
 కాణాచి }

కాణాదము. సం. క. కాదము పి. ప్రోక్త న్యాయకాస్త్రము.
 కాణి. కాకిణి, డబ్బు.
 కాణుఁడు. సం. ఒంటికంటివాఁడు.
 కాత. ద్ర. ఆశీరథమునందు తద్ధర్మాత్మ క్రియల కనుప్రయుక్తమగు శబ్దము.
 కాతరిల్లు. ఉత్సహించు.
 కాతరుఁడు. సం. విణ. భయపడువాఁడు.
 కాతా. హిం. వ్యాపారములో సంబంధము, లెక్క. రూ. ఖాతా.
 కాతాళము. కోపము.
 కాత్యాయని. సం. పార్వతీదేవి; సగము వయసు చెల్లి కావించిరగట్టిన విధవ.
 కాదంబము. సం. మధురముగా పలికెడి మాంస; ధూమ్రవర్ణములైన ముళ్ళ, కాళ్ళ తెక్కలును గల మాంస; బాణము.
 కాదంబరి. సం. ఒకానొక కావ్యము; ఆఁడుకోయిల; గోరువంక; మద్యము; సరస్వతి.
 కాదంబిని. సం. మేఘ పంక్తి.
 కాదా. అవ్య. కదా. [కలుగునది.
 కాదాచిత్కము. సం. విణ. ఒకానొకప్పుడు
 కాదు. అవ్య. నశిర్ధకము, కాకాదు. రూ. కాదే. [పాము.
 కాద్రవేయుఁడు. సం. క. ద్రువకొడుగు, కాన అడవి. అవ్య. సంబోధనమున అను ప్రయుక్తమగు శబ్దము. ద్ర. కనుక.
 కానఁబట్టు. అ. క్రి. కనఁబడు. [ముఖము.
 కాననము. సం. అడవి; ఇల్లు; బ్రహ్మ-
 కాననిది. గ్రుడ్డిది.
 కాననివాడు. విణ. గ్రుడ్డివాఁడు.
 కాననేమవులు. సం. బ. అడవి చెఱుకులు కానపుంజే. అడవికోడి.
 కానరానడుగులు. గల మేటి. ఉరగము, పాము. రూ. కానరాని కాశ్చయది.
 కానరానిమేక్క. అభిజన్మక్షత్రము, బొమ్మ రిక్క.
 కాని వీసములో నాలుగవ మఱు. అవ్య. వికల్పమును దెలుపున; తక్కువనునర్థమును దెలుపును; పర్యంతార్థకము (పోక కాని తీరదు. ఇచ్చినగాని పోడు అని).

కానిక. కానక, ఉపహారము; ఉపాయ
నము. రూ. కానిక.

కానికులము. చందాలజాతి.

కానిమించు. అ. క్రి. ప్రత్యక్షముగు.

కానిమాట. ఆడరానిమాట, అభిశాపము.

కానివాడు. అప్రయోజనండు.

కానీ. అవ్యవేశపించుట (నుంచిది కానీ
అని); అంగీకారమును దెలుపును; విక
ల్పార్థకము; అభ్యుపగ్రాహకము. (అది
అలాగు కానీ అని). రూ. కాని.

కానీనుడు. సం. పెండ్లికాని కన్యకకు
పుట్టినవాడు (వ్యాసుడు, కర్ణుడు).

కానీరా. వెఱపించెడు మాట.

కాను. చిక్కని మజ్జిగ, నీళ్లుకలియని చల్ల;
ఉప్పుగడ్డి. ర్థము తెచ్చిన ద్రవ్యము.

కానుక. ఉపాయనము; రాజాది దగ్గినా
కానుగు. ఉరంజము.

కానుగునూనె. కానుగువిత్తుల నూనె.

కానువించు. అ. క్రి. అగపడు.

కానువు. ప్రమాతి; పీక్షణము. రూ. కానువు

కాన్క. రూ. కానుక.

కాన్పించు. కనిపించు.

కాపంతము. కుక్కను గట్టెడి కొయ్య.

కాపట్టము. సం. కపటము.

కాపథము. సం. నీటిపట్టివేరు; చెడ్డత్రోవ.

కాపర. రక్షకుడు. [రక్షించు.

కాపాడు. అ. క్రి. బాధలు తొలగించి

కాపి. ఇం. వ్రాతేర్చుటకు పైన పెట్టు
పఱవడి; నకలు. [కాస్త్రము.

కాపిలము. సం. కపిలమునిప్రోక్తసాంఖ్య

కాపిశాయనము. సం. మద్యము, కల్లు.

కాపితేయము. సం. పిశాచము.

కాపు. ఫలించుట, చెట్టు కాయలు కాచుట;

కాపాడుట, సంరక్షణము.

కాపుగడ. రక్షణము.

కాపురుమడు. సం. కుత్సితపురుషుడు.

కాపేయము. కృపణత. సం. కపిస్యభావము

కాపోతము. సం. కపోతముల సమాహము

కాప్యకారము. సం. మనసున పాప ముంచి
మాటాడుట.

కాఫి. ఇం. ఒక విత్తనము. రూ. కాఫీ.

కామ. తామర మొదలగు వానికాడ;

గొడుగు మొదలగువాని దండము; మగ

గుటి; చూచుకము; దేనిలోనైనను

గుచ్చిన కట్టి (గొడ్డటికామ అని).

కామించి. కత్తెణము; కాకమాచి.

కామంజిక. కామంచిగడ్డి.

కామకూటము. సం. వేశ్యాన్నేహము;

వేశ్యానిభవము.

కామకేళి. సం. సురతము.

కామకోటి. సం. దేవీసీత విశేషము.

కామగృహము. సం. ఆడుగుటి.

కామదుఘము } సం. వేలుపుగడ్డి,

కామధుక్కు } కోరిన వస్తువు లిచ్చెడి

కామధేనువు } వేలుటావు.

కామన. సం. ఇచ్చు. [గలది; చక్కనిది

కామనము. సం. అశోకము. విణ. ఇచ్చు

కామనుడు. సం. విణ. ఇచ్చగలవాడు;

చక్కనివాడు.

కామపాలుడు. సం. బలరాముడు.

కామము. సం. కామ్యము; రేతస్సు; కోరిక.

క్రి. విణ. ఇచ్చు వచ్చినట్టు.

కామయిత. సం. విణ. కాముకుడు.

కామరూపి. సం. కోరిన రూపము ధరించు

విద్యాధరాది; ఊసరవెల్లి.

కామల. సం. కామాల.

కామలము సం. కామాల; మరుభూమి;

వసంతబుతువు. విణ. కాముకము.

కామలు. బ. చూచుకములు, అంచులు.

కామాంకుశము. సం. నఖము. గోరు.

కామాటము. మోటపని.

కామాటి. విణ. మోటపనిచేయువాడు.

కామాల. నేత్రరోగవిశేషము, పసిరిక.

కామి. సం. ఇచ్చు; కాముకుడు; జక్కవ;

పావురము.

కామిని. సం. ప్రియ సంగమమునందు

మిక్కిలి యాసగల ఆడుది; ఆడుది;

ఆడుజక్కవ; ఆడు పావురము;

బదనిక.

కాముడు. సం. మన్మథుడు, మరడు.

కాముకము. సం. ఇరుగుడు; తినినము.

విణ. ఇచ్చగలది. [ఆడుది.

కాముకి. సం. సంభోగమునందు ఇచ్చగల

కాముకుఁడు. సం. విణ. ఇచ్చగలవాఁడు; శ్రీ కాముకుఁడు.

కామెల. కామాల, పసిరికొంగము.

కామ్యము. సం. అగ్నిహోత్రాది కామ్య కర్మ. విణ. కోరఁదగినది.

కాయ. చెట్టునఁగాచెడు కాయ; కఠిన వస్తు సంస్పర్శముచే మాస్తాదులయందు కాచెడు కాయ, కిణము; శేత్రకోగ విశేషము; పొట్టు, తప్పధాన్యము, పెసలు మొదలగువానిపైతోలు, శింబ; జూదమునందలి (అడునట్టి) సారలొంగునది; వీజెసారకాయ; శలాటువు; కాక భేదము.

కాయకంటి. కుబేరుఁడు.

కాయకన్ను. కాయకాచిన కన్ను.

కాయకన్మేటి. కుబేరుఁడు. [వృత్తి.

కాయకము. జీవనము; జీవనోపాయము,

కాయకూరలు. బ. శలాటుకాకములు.

కాయజుఁడు. సం. మన్మథుఁడు.

కాయపెండలము. పెండలము దినుము.

కాయమానము. సం. పందిరి.

కాయము. బాలింతకీచెడు మందు, సర్వభౌ సం. శరీరము; సమూహము; స్వభావము; గుణి. విణ. ఋషిదేవతాకము.

కాయలరాసి. తప్పధాన్యపురాసి.

కాయస్త. సం. ఉసిరిక; కరక.

కాయస్తుఁడు. సం. కరణమువాఁడు; పరమాత్ముఁడు.

కాయక. సం. నానాటివడ్డి.

కాయకము. అసారము. సం. జబ్బు; పని; వృత్తి. విణ. శరీర సంబంధి.

కాయరా. హిం. నిర్ణయము, విధి.

కాయలా. హిం. విణ. ఆరోగ్యములేని.

కాయు. అ.క్రి. ఎండ వెన్నెల మొదలగునది ప్రకాశించు.

కాయువు } అనురాగము; కాంక్ష.

కార సం. చెఱ; చెఱసాల; దూతిక; వీజె కరివె; నువ్వుకారిక.

కారండవము సం. కన్నెలేడిపక్షి. [వాది

కారంధమి. సం. కంచు పనివాఁడు; రస

కారంభ. సం. ప్రేంకణము. [చేయునది. కారకము. సం. కర్మాది మట్టుము. విణ. కారకనివింద. కసింద.

కారగ్గి. వావానలము.

కారడుగు. రెండవకారు; అల్పధాన్యము.

కారణ. సం. యాతన. [వధము.

కారణము. సం. హేతువు; కొఱముట్టు;

కారణికుఁడు. సం. విణ. పరీక్షకుఁడు.

కారపుఁజెక్క. ద్రాక్షాత్వము.

కారపుఁబడుగు. గట్టిసూలి పడుగు.

కారపుమన్ను. ఊపరమృత్తిక, కారము.

కారము. కటురసము, ఆఱు రుచులలో

నొకటి; చవుడు; నూలు తెడిపెడి ఒకా

నొక ద్రవద్రవ్యము; బిడ్డలకుఁ బోపెడి

మందు. సం. కప్పము; నిశ్చయము;

మగచుకొండ; యత్నము; వధము.

కారయిత. సం. విణ. చేయించువాఁడు.

కారవల్లి. సం. కాకరతీఁగె.

కారవి. సం. ఇంగువప్రమాను; ఓమము;

నల్లజీలకఱ్ఱ; సదాప.

కారవేల్లము. సం. కాకర.

కారాకు. పండుటాకు, జీర్ణపల్లము.

కారాకూరము. విణ. కలఁగినది.

కారాట వ్యాప్తి.

కారామల్లు. బ. తెల్ల అలచందలు.

కారిండు. సం. స. క్రి. బాధపెట్టు.

కారిక. సం. నూత్రాది వివరణశ్లోకము;

యాతన; చేయుట; మంగలి మొదలగు

వాని పని; నట్టువుని పెండ్లాము.

కారికము. విణ. చలనచేయని క్రొత్త

వస్త్రము, అనాహతము.

కారిజము. కడుపులో నీరుతిత్తి క్రింద

నుండెడు మాంసఖండవిశేషము.

కారిత. సం. అప్పటినికొన్నవాఁడు తన

అక్కఱకొలఁదిని తానుగా ఏర్పఱచు

కొన్న వడ్డి, ఒడఁబాటువడ్డి.

కారియ కృష్ణవర్ణము; బాధ.

కారియము. కార్యము.

కారీషము. సం. కరిషముల సమూహము.

కారు. ఆడవి; ఎండకాలమున చల్లెడు పరి

ధాన్యము; ముదిసి; నస; చాడు;

కాలము; వర్ష కాలము; జ్యేష్ఠమాసము
మొదలు నాలుగేసి నెలల కాలము;
నలుపు; పట్టుకారు, సందంశము;
కృష్ణవర్ణము; చొటి నేల; ఉప్పున. విణ.
ముదురు; జీర్ణము. బ. నిషేధాద్ధకము
(రిపులుకారు అని).
కారుకంద. వనతువరి.
కారుకొను. అ. క్రి. నల్ల బాణు.
కారుకొమ్ముమెకము. దుప్పి.
కారుకొట్టి (ల్లి). కాకోలి.
కారుకొడి. అడవికోడి.
కారుఖానా. హిం. పనిచేయుస్థలము.
కారుగచ్చు. అపల్లజము.
కారుచిచ్చు. దావాగ్ని.
కారుచే, క్రే. కండించు.
కారుజేసము. శణపుష్పిక.
కారుణికుడు. సం. విణ. కనికరము గల
వాడు, కృపాళువు.
కారుణ్యము. సం. కనికరము, దయ.
కారుదున్న. అడవిదున్న.
కారునీళ్లు. బ. డ్లాగోదకము.
కారునువ్వు } జర్తిలము.
కారునూపు }
కారుపెసర. ముద్గపర్ణి.
కారుపోక. శైలపూగము. ప్రహిషము.
కారుపోతు. అడవిదున్న, కాసరము, వన
కారుబుడమ. తీవ్రగంధము.
కారుమినుము. మాషపర్ణి.
కారుమునగ. వనశిగ్రువు.
కారుమొసలి. నక్రపిశేషము.
కారువు. సం. కాసెవాడు; విశ్వకర్మ.
విణ. శిల్పి; చేయువాడు.
కారురు. అడవిపల్లె.
కారె. డ్లాతృణము.
కారెనుపోతు. అడవిదున్న.
కారెము. మల్లకునీళ్లైదు తాటిదోనె.
కారేలకి. ఏలాపర్ణి.
కారోత్తమము. సం. కల్లుతేట.
కాత్మరకము. సం. పాలనురుగు.
కార్మశ్యము. సం. కలకుదనము.
కార్కొను. అ. క్రి. నల్ల బాణు; సందడించు

కార్పిచ్చు. కారుచిచ్చు.
కార్చు క్రే. కారుచు; కాటుచు.
కార్జము. కారిజము.
కార్తవీర్యుడు. సం. కార్తవీర్యాష్టనుడు
కార్తవ్యరము. సం. బంగారము.
కార్తంతికుడు. సం. జోన్ముడు.
కార్తికము. సం. కార్తికమాసము.
కార్తికములు. బ. వడ్లలో భేదము.
కార్తికము. సం. కార్తికమాసము.
కార్తికేయుడు. సం. శుమారస్వామి.
కార్తె కృత్తికానక్షత్రము; నూర్యుడుండు
నక్షత్రము.
కార్పటికుడు. సం. తీగ్గమును మోసికొని
పోయేడు బాటసారి; కోమటి.
కార్పణ్యము. సం. లాభము; అజ్ఞానము;
దైన్యము. [నేయబడిన చీర మొ.
కార్పాసము. సం. ప్రత్తి. విణ. నూలిచేత
కార్పాసి. సం. ప్రత్తి చెట్టు.
కార్పరి. కార్యకర్త.
కార్పిట. అడవి బీట.
కార్పణము. సం. చిల్లింగి, మూలికచేత
చేసెడి ఉచ్చాటనాది క్రియ. విణ. నెఱ
వేటుదాక పని చేయునది.
కార్ముడు. సం. విణ. కర్మశిలుడు.
కార్ముకము. సం. విల్లు; వెనురు. [నేగ్గరి
కార్ముకుడు. సం. విణ. పనియందు
కార్మునగ. కారుమునగ.
కార్మదర్పి. సం. పనిని నిర్వహించువాడు
కార్మధార. సం. విణ. కార్యము చేయు
విధానము. [జనము.
కార్యము. సం. పని; హేతువు; ప్రయో
కార్మలయము. సం. ఆఫీసు.
కార్మ్యము. సం. మద్ది.
కార్మపణము. సం. పదియాలుపణముల
యెత్తు; కర్ణ మెత్తు పెండిటంకము.
కార్మికము. సం. కర్ణ మెత్తు పెండిటంకము.
కార్ముడు. సం. దున్నుకొని బ్రతుకు
వాడు; కారువాడు.
కార్మి. సం. మన్మథుడు; శుకుడు;
ప్రద్యుముడు; పిల్లవేచు.
కార్వము. సం. మద్ది.

కాటడవి. దట్టమైన అడవి.

కాటియ. కందు; కష్టము; బాధ.

కాటియపడు. అ. క్రి. యాతనపడు.

కాటియపెట్టు. స. క్రి. యాతనపడుతు.

కాటు. అజ్ఞానము; కష్టము. విణ. సాంద్రము.

అ. క్రి. నీరుకాటు; స్రవించు; రాలు.

బ. అన్యతవచనము; వ్యర్థ వచనము;

పరుష వచనము; బహువచనాగ్రకము

(జేడుక కాటు, తెక్కలి కాటు అని).

కాటుకొను. అ. క్రి. సందడించు; క్రమ్ముకొను

కాటుకొడి. పొ చివేటాడు నొకవక్షి.

కాటుచే. ప్రే. కాటజేయు.

కాటొడ్డెము. పరుషోక్తి.

కాల. సం. కలిగొట్ట; నల్లజలకలు; నల్ల

తెగడ; నీలి; మంజిటి.

కాలకంఠము. సం. పిచ్చుక; నెమిలి;

కాటుకపిట్ట; కూరుగుండరి; కేరిస.

కాలకంఠిక. సం. పెద్దమ్మ.

కాలకంఠుడు. సం. శివుడు.

కాలకము. సం. పుట్టమచ్చ.

కాలకాలుడు. సం. శివుడు.

కాలకూటము. సం. సముద్రములో పుట్టిన

ఒక విషము.

కాలక్రుద్ధుడు. సం. యముడు.

కాలక్షేపము. సం. కాలమును వెళ్లబుచ్చుట

కాలఖండము. సం. కారిజము.

కాలగోచరుడు. సం. మరణించినవాడు

కాలజ్ఞము. సం. కోడి; కోయిల.

కాలజ్ఞుడు. సం. జ్ఞానవంతుడు;

జ్ఞోన్ముడు. [రించిన గ్రామము.

కాలటి. శ్రీ శంకర భగవత్పాదులవత

కాలటుక. కుండలంచుటకై రెండు

మొనలు ఇరుప్రక్కల గోడలయందు

పొదిగి ఊతగా కాళ్ళు ఉంచి అడ్డముగా

ఆమర్చిన ప్రాసము.

కాలధర్మము. సం. మరణము

కాలవత్రి. గచ్చ.

కాలపృష్ఠము. సం. కర్ణుని విల్లు; విల్లు;

ఒక ఇట్టి; రావులుగు. [వర్ణము.

కాలము. సం. తటి, సమయము; కృష్ణ

కాలమేషి. సం. కారుగచ్చ.

కాలమేషిక. సం. నల్ల తెగడ; మంజిటి.

కాలయాపన. సం. కాలవిలంబము, జాగు.

కాలరి కాలిబంటు; నడచువాడిచ్చెడి

పన్ను; దూత. [కాలారివాడు.

కాలరివాడు. దారి నడచువాడు. రూ.

కాలరు ఇం. చొక్కామెడపట్టి.

కాలశాకము. సం. కటిజేము.

కాలశేయము. సం. గోరసము, చల్ల.

కాలసూత్రము. సం. ఒక సరకము.

కాలస్కంధము. సం. చీకటిప్రాస;

తుమికి; కేరిస.

కాలస్థాలి. సం. కలిగొట్ట.

కాలాంతకుడు. సం. శివుడు.

కాలానుసార్యము. సం. ఇరుగుడు; నల్ల

అగలు; తాతిపువ్వు;

కాలాయనము. సం. ఇసుము.

కాలారి. జనులమీద జనుచేయు పన్ను.

కాలికంచేము అందలములు.

కాలిక. సం. కాళిక; ద్రౌపది; బొడ్డు;

నలుపు; చీకటి; అడుకాకి; నూగారు;

పొగగుమి; బంగారునందలి దోషము;

మద్యము; క్రొత్తమబ్బు; మబ్బుగుంపు;

వై వర్ణము; నెలవడ్డి; జటామాంసి;

తేలుకొండి; పొట్ట.

కాలిడు. అ. క్రి. చొచ్చు, ప్రవేశించు.

కాలితోవ } ఒకడు నడచి పోదగిన

కాలిదారి } మార్గము, ఏక పది.

కాలినడ. పాదాచారము.

కాలిపాదువ. మల్లయుద్ధములోని మెలకువ

కాలిపుట్టువు. పాదజాడు; కూడుడు.

కాలిబంటు. పదాతి. [యంత్రము.

కాలిబోను. మృగములను బట్టు కూట

కాలియ. పికాచము.

కాలీచి. సం. న్యాయ విచారణ స్థలము.

కాలీయము. సం. నల్ల అగలు, విణ. కాల

సంబంధి.

కాలు. పాదము; పాతిక, నాల్గవ వంతు;

మంచపు కోడు మొ॥ అ. క్రి. దగ్ధము.

కాలుడు. సం. యముడు; శవైశ్చరుడు;

శివుడు. [కాలు కోలుపు.

కాలుకొను. సం. క్రి. కాలాడు. ప్రే.

కాలుగడియ. పాతిక గడియ.

కాలుగిద్ద. గిద్దలో నాల్గవ వంతు.

కాలుచు. ప్రే. కాలజేయు, దహించు.

కాలుదివియ. కాగడా.

కాలుద్రవ్య. అ. క్రి. కారణము లేక
యద్ధమునకు యత్నించు; కాలితో
నేలను త్రవ్వ. [వివాహమున.

కాలుద్రొక్కు. వినాహము. క్రి. కడియ;

కాలుపు. కాల్పుట, దహనము.

కాలుబలము. మి. కాలితో నడచు నేన,
పదాతి నేన. రూ. కాల్బలము.

కాలుమడి. మూత్రము. [చేయు.

కాలుమడుచే. అ. క్రి. మూత్ర విసర్జనము

కాలుమానిసి. పదాతి.

కాలువ. నీరు నిలిచిన ఊరుదరి పల్లము;
నీళ్లు పాటుటకు త్రవ్విన మార్గము, కుల్య;
పరంపర.

కాలువురు. బ. కాల్వరు. కాలిబంట్లు.

కాలువ్యము. సం. కలఁక.

కాలుసేతులు. బ. పాణిపాదము.

కాలేజి } ఇం. కళాశాల.

కాలేయకము సం. గంధకాస్తవిశేషము;
మానిపసుపు; కస్తూరిపసుపు.

కాలేయము. సం. కారిజము. [రాక్షసులు.

కాలేయలు. సం. బ. కాలకేయలనెడి

కాల్కను. కాలుకొను.

కాల్పు. స. క్రి. దగ్ధముచేయు.

కాల్పవృత్తి. కాలుద్రవ్య.

కాల్పొక్కు. కాలుద్రొక్కు.

కాల్పడ. కాలినడ.

కాల్పించే. స. క్రి. దహింపఁజేయు.

కాల్పంటు. పదాతి.

కాల్మాడి. కాలుమడి.

కాల్మాడుచే. కాలుమడుచు.

కాల్మకము. సం. కచోరము.

కాల్మకరణీయము. సం. ప్రాతః కాలమున
చేయఁదగినపని.

కాల్మము. సం. కల్యము, ప్రాతః కాలము;
కచోరము. విణ. ఆయా కాలమునకు
సంబంధించినది.

కాల్మ. కాలువ.

కాల్మరు. బ. పదాతులు.

కావంచి. కామంచి. [సమూహము.

కావచికము. సం. కవచము తొడిగినవారి

కావటి సం. కావడి.

కావడి. వివధము, నీళ్లు మొదలైనవి మోసి
కొని వచ్చుటకై చెండు కొనలయందును
ఉట్లు అమర్చిన బ్రద్ద.

కావడించే. స. క్రి. కావడియందు ఎత్తు.

కావడిచేటులు. ఉట్లత్రాళ్లు.

కావడిబద్ద. విహంగిక.

కావడిమట్లు. బ. ఉట్లయడుగువి.

కావడియుట్లు. బ. శిశ్యములు.

కావరము. క్రొవ్వ, మదము.

కావరి. ధూర్జుడు.

కావరించే. అ. క్రి. క్రొవ్వ, మదించు.

కావరితనము. ధూర్జత్యము.

కావరుడు. విణ. దుర్బుడు.

కావలము. పాపము; మదము.

కావలయు అ. క్రి. ఆవశ్యకమగు; అపే
క్ష్యమగు; అగు.

కావలి. రక్షణము.

కావలికాడు. కొత్తలు. విణ రక్షకుడు.

కావలిబొట్టు. బిడ్డలకు రక్షగానుంచెడు
నలని తిలకము.

కావలుడు. మత్తుడు.

కావా } గుఱ్ఱమునుడితిరుగుట, అశ్వ
కావాకదము } మండలాకారగతి.

కావారి. అకులగొడుగు.

కావి. ఎఱుపు; కాషాయ వస్త్రము.

కావించే. ప్రే. కాలజేయు; చేయించు.

కావిగను. అ. క్రి. ఎఱువగు.

కావిగోచిదారి

కావితాలుపు } సంన్యాసి.

కావిబట్టలసామి

కావిరి. నలుపు, పొగ లేకయే పొగవలె
ముంచుకొనునది.

కావిరిబొట్టు. కావలిబొట్టు.

కావిటాయి. ఎఱువనుద్దటాయి, కేగురు
టాయి, రిక్తవర్ణపర్వతధాతువు.

కావు. అఱుచుట వీడ్చుట మొదలగు వాని

యందగు ధ్వన్యనుకరణము; పాతెఱ
మొదలగు వానిపైకప్పు; కావలిబొట్టు;
బొట్టు.

కావుట. అగుట.

కావుత. ద్ర. కాత, అగుత.

కావున. ద్ర. కనుక, హేతువునుచెలుపునది

కావుపాతెఱ. ధాన్యముంచెడికుండ.

కావులు. బ. యతికాటీలు.

కావులగలాడు. సంన్యాసి.

కావేరి. సం. ఒకనది; పనుపు; వెలయాలు.

కావేషము. గ్రా. ద్వీపము, పగ.

కావ్యము. కవిరచించిన గ్రంథము;
కబ్బము. (పంచ కావ్యములు — రఘు
వంశము, కుమారసంభవము, మేఘసందే
శము, భారవి, మాఘము.)

కావ్యుడు. సం. శుక్రడు; కవి, కావ్యకర్త

కాశము. సం. తొట్లు; ఒక దేశము.

కాశి. సం. ఒకమోక్షపురి, వారణాసి
క్షేత్రము.

కాశ్మీరము } సం. గుమ్మడు.

కాశ్మీరజన్మము. సం. కుంకుమపువ్వు.

కాశ్మీరము. సం. కుంకుమము, కుంకుమ
పువ్వు; మెట్టకామరదుంప; 56 దేశము
లలో నొకటి.

కాశ్యపి. సం. భూమి; అనూరుడు. గ్ర. లది.

కాషాయము. సం. కావిబట్ట; కావిరంగు

కాష్ఠ. సం. దిక్కు; పడునెనిమిది తొప్ప
పాట్లకాలము; మేర; మ్రానిపనుపు;
అతిశయము.

కాష్ఠతమడు. సం. వడ్డవాడు.

కాష్ఠపాటలి. సం. తెల్ల కలిగొట్టు.

కాష్ఠము. సం. కట్టె, కట్టి.

కాష్ఠీల. సం. కదళి.

కాస. కాసె.

కాసంత. స్వల్పము.

కాసమర్దము. సం. కసింద.

కాసము. సం. దగ్గు

కాసర. ఒక చెట్టు (కాసర కాయలు).

కాసరము. సం. దున్నపోతు.

కాసరపడ్లు. బ. కాలిధాన్య విశేషము.

కాసరవరుగు. ఎండ బెట్టిన కాసర
కాయలు.

కాసా. దాసీపుత్రుడు.

కాసారము. సం. కొలను, మడుగు.

కానించే. స. క్రి. కాసెగాకట్టు.

కానియ. కాసె.

కాసీడు. తాతి పనివాడు.

కాసీనము. సం. మైలుతుత్తము.

కాసు. టోలి, దుగ్గానిలో నాల్గవ (పదవ)

భాగము; ధనము; ఒక బంగారునాణెము

కానువు. సం. శక్తి - ఆయుధము.

కానూధరుడు. సం. కుమారస్వామి.

కాసె. తాయి తొలుచు పని; కచ్చు; దట్టి.

రూ. కానియ.

కాసెకోక. లాగుమీద కట్టుకొనెడి దట్టి.

కాసెనిల్కడ. మల్లబంధ విశేషము. గ్ర. కము.

కాసెయులి. తాయి తొలిచెడు ఉలి; టం

కాసెవాడు. అశ్మకుట్టుడు, తాతి పని

చేయువాడు; కల్పకారుడు, వ్యాప

హరిక (స్త్రీ) కూడ్రజాతుడు; దేవా

లయ శిలాదారు కర్మోపజీవి.

కాసెవేయు. అ. క్రి. వస్త్రమును గోచి

వలె వెతుక చెక్కు. [అచ్చర.

కాహళ. సం. కాళె, వాద్యవిశేషము; ఒక

కాహళము. సం. కోడి; సద్దు. విణ. అస

భ్యము; ఎండినది; చెడ్డది; పెల్లయినది.

కాహళి. సం. కాళె; యువతి.

కాహళిక. సం. కాహళవాద్యము.

కాహళికుడు. కాళె ఊడువాడు.

కాళంజి. తమ్ము పడిగము.

కాళయుక్త. సం. ఒక సంవత్సరము.

కాళంజి. కాళంజి. [పము.

కాళి. సం. పార్వతీదేవి; దేవీమూర్తి విశే

కాళింగము. సం. ఎనుగు; కేలగుమ్మడి.

కాళింగి. సం. పుచ్చ.

కాళింగుడు. సం. ఒక సర్పము.

కాళింది. సం. యమునానది.

కాళిందీభేదనుడు. సం. బలరాముడు.

కాళిక. సం. కాళి; నలుపు; కాలిక.

కాళియ. కాహళి.

కాళియుడు. సం. ఒక సర్పము.

కాళి. కామాళావాద్యము. [భాగము.
కాళ్ళకడ. మంచమున పాదములుంచెడి
కాళ్ళకడియములు. బ. హంసకములు.
కాళ్ళగిలుసులు బ. రశనలు.
కాళ్ళగ్రుచ్చు. స. క్రి. తన్ను.
కాళ్ళచెనడచు. స. క్రి. కాళ్ళనుగ్రుచ్చు.
కాళ్ళజెట్టి. ఆధారిక, ఒక వివక్రమి.
కాళ్ళనుగ్రుచ్చు. స. క్రి. తన్ను.
కాళ్ళ. బ. పాదములు.

క్రి

క్రి. పశ్చిమభక్తియందువచ్చెడిప్రత్యయము.
క్రిక. కోపము; పశువులను మెడిలను
చంపెడు ఒక వ్యాధి.
క్రికరి. సం. దాసి.
క్రికరుడు. సం. బంటు, బీతిగాడు.
క్రికిణి. సం. గజై, చిలుగంట.
క్రికిరాట(త)ము. సం. కోయిల; చిలుక;
పచ్చగోరింట; అశోకము.
క్రికిరాతుడు. సం. మన్మథుడు.
క్రికిరి. కోపము; రోత; అపవాదము.
క్రికిరిపడు. అ. క్రి. కోపగిల్లు, కోపించు;
రోతపడు.
క్రికిరిపాలు. కోపపడుట; రోతపడుట.
క్రికిరి. విణ. అల్పము.
క్రిచిత్తు. సం. అవ్య. ఇంచుక.
క్రిచిద్వలగ్న. సం. కొంచెము (సన్నపు)
నడుముగలస్త్రీ.
క్రిచిలికము. సం. ఎఱ్ఱ.
క్రిచులుకము. సం. ఎఱ్ఱ; మీడిగాలి.
క్రిచే. విణ. అల్పము.
క్రిజ. సం. వింటి నాశ్రిమోత.
క్రిజల్కము. సం. కేశరము, అకరువు.
క్రిజుడు. సం. విణ. వ్యర్థజన్మడు.
క్రినరుడు. సం. కిన్నరుడు.
క్రినరేసుడు. కుజేరుడు.
క్రిపచానుడు. సం. విణ. లోభి.
క్రిపచుడు. సం. విణ. లోభి, పిసినిగొట్టు
క్రిపాకము. సం. కంజీరము.
క్రిపాకుడు. సం. విణ. మూఢుడు
నిరర్థుడు.

క్రింపురుషము. భారతాది వర్ణములలో
నొకటి.
క్రింపురుషుడు. సం. కిన్నరుడు.
క్రింవదంతి. సం. లోకప్రవాదము, జను
లాడుకొనుమాట, నానుడి. [రావులుగు.
క్రింశారువు. సం. బాణము; పరిముల్లు;
క్రింశుక. సం. మాశేరుగ.
క్రింశుకము. సం. మోదుగు.
క్రింస్తుప్పుము. సం. ఒక కరణము. [బాము
కిక(కా)కిక. నవ్వుటయందగు ధ్వన్యనుకర
క. సం. చాపము, పాలపిట్ట.
కికింకిరి. కోపవికారము; అసహ్యము.
కికిదివి. స. పాలపిట్ట.
కికురించు. స. క్రి. వంచించు; లాలించు.
కికురింత. వంచన; వంచనకరణము; కికు
రింపు.
కికురు. వంచన.
కికురువెట్టు. స. క్రి. వంచించు.
కికురువెడుచు. స. క్రి. వంచించు.
కిక్కునగడ్డి. క్రోవివంటి నడతృణము.
కిక్కురించు. స. క్రి. కికురించు.
కిక్కురింత. కికురింత.
కిక్కురు. కికురు.
కిక్కురువెట్టు. స. క్రి. కికురువెట్టు.
కిక్కున. మిక్కిలి కదియక.
కిఖి. సం. కొంక నక్క, చిన్న నక్క.
కిగ్గాడి. విణ. అంబేద. [న్న విశేషము.
కిచిడి. నానావస్తువులు చేర్చియుండిన చిత్ర
కిచకిచే. పక్షులు మొదలగునాని కూత
యందగు ధ్వన్యనుకరణము.
కిచేకిచ కొట్టు. అ. క్రి. కూయు.
కిచ్చడి. కిచిడి. [యందగు ధ్వన్యనుకరణము
కిటకిట. పిణె మొదలగు నానిబిరడత్రిప్పుట
కిటకిటలాడు. అ. క్రి. క్రిక్కిరియు.
కిటి. సం. పంది, వరాహము.
కిటికి(క్రి). గవాక్షము.
కిటికిటి. గవాక్షము; దిడ్డివాకిలి.
కిటుకు. కపటము; మర్మము.
కిట్టము. సం. మలసామాన్యము.
కిట్టికోల. ఇటీవలకుగా నొక తట్టు
కొనలకజేర్చి కట్టి చిన్నకోలలతో నేర్ప
అపబ్రధిన సాధనము.

కిట్టిమము. సం. ఉప్పనీళ్లు. [కూలమగు.
కిట్టు. అ. క్రి. స. క్రి. సమిపించు; అను
కిణము. సం. కఠిన వస్తు సంస్కర్మముచే
గాని వింటినారి మొదలగువాని ఒరయిక
చేగాని కాచెడి కాడు.
కిణిహి. సం. ఉత్తరేనుగ; తెల్లగినియ.
కిణ్వాము. సం. పాపము; నురాబీజము.
కిత. దేవతార్పణమునకై కళ్ళమున నొక
దెసబోసెడు మూడుదోసిళ్ల రాశి.
కితవము. సం. ఉమ్మెత్త.
కితవుడు. సం. జూదరి విణ, మోస కాడు
కితాబు. హిం. బిరుదు; పుస్తకము.
కిత్త. చేతనాచేతనాగ్ని.
కిత్తనార. చాగసార, మోటుగుడ్డ.
కిత్తలి. ఒక నారింజ, నాచేయి.
కిత్తి. కిత్తి.
కిడుకు. అ. క్రి. బిడ్డలు నిద్రలేచునపుడు
అలస్యముచే నొకవిధముగా మూలుగు;
తల్లిదండ్రులు మొదలగువారిని ఏదేని
కావలసిన పీడించుచున్నప్పుడు బిడ్డలు
ఒకవిధముగా మూలుగు.
కినియు. అ. క్రి. కోపించు; సమిపించు.
కినుక. అలుక, కోపము.
కినుకకాడు. విణ. కోపముగలవాడు.
కినుకము. కోపము.
కినుపు. కోపము.
కినువడు. అ. క్రి. కోపపడు.
కిసక్. కినుక, కోపము.
కిన్నర. సం. కిన్నెర.
కిన్నెరుడు. సం. అశ్వముఖమును నరశరీ
రమునుగల దేవయోని విశేషము.
కిన్నరేకుడు. సం. పైడితేలుడు, కుబేరుడు
కిన్నెర. కిన్నర, తంత్రివాద్య విశేషము.
కిన్వడు. అ. క్రి. కోపపడు.
కిఫాయతు. హిం. లాభము.
కిముఖాబు. హిం. బంగారుపువ్వులతో
గాని, వెండి పువ్వులతోగాని కుట్టిన
విలువగల యొకవిధమైన పట్టుబట్ట.
కిముడు. విణ. అల్పము.
కిమ్మతు. హిం. వెల. [వేయి.
కిమ్మసు. మి. అ. క్రి. ఏమియను, ప్రశ్న

కిమ్మిరము. సం. చిత్రవర్ణము; నారదబ్బు.
విణ. చిత్రవర్ణముగలది.
కిమ్మిరుడు. సం. ఒక రాక్షసుడు.
కియ్యము. ఒక అక్షరము క్రింది
కియ్యవడి } యకారము.
కిరణము. సం. వెలుగు, సూర్యాదికిరణము
కిరము. సం. పంది.
కిరాటుడు. సం. కోమటి.
కిరాతతిక్రము. సం. నేలవేము.
కిరాతదేశము. సం. రిదేశములలోనొకటి.
కిరాతము. సం. అల్పతనపు; నేలవేము.
కిరాతి. సం. కిరాతస్త్రీ; పార్వతి; గంగ;
కుంపెనకత్తె.
కిరాతుడు. సం. ఎటువూవాడు, నెనులి
పింఛము ధరించి అడవియందు తిరిగెడు
బోయ.
కిరానా. హిం. చిల్లర దినుసులు.
కిరాం. హిం. బాడుగ, కూతి.
కిరీ. సం. పంది.
కిరీటము. సం. బొమిడికము, కోటిరము,
ఒక విధమైన రాజుల తలపాగ.
కిరీటి. సం. అర్జునుడు; కోడి.
కిరీటి వచ్చు. మరకతము; నీలమణి.
కిరుదెస. రొండిలోని వాతరోగము.
కిరుసు. ఇరుప్రక్కల వాదరగలిగిన వాట
మైన కత్తి.
కిర్మిరము. సం. కిమ్మిరము
కిర్మిరుడు. సం. ఒక రాక్షసుడు.
కిర్లి. మల్లబంధ విశేషము.
కిఱకిఱ. రథశేమిధ్వని.
కిఱుజెప్ప. రూ. కిఱుజెప్ప. [నము.
కిఱుకు. వంచనము; భ్రమణము, పర్యట
కిఱుకుపాడుచు. అ. క్రి. సంచరించు.
కిఱుడు. విణ. హీనము.
కిఱుపు. స. క్రి. కన్ను గిఱుపు.
కిఱువులు. బ. కృత్రిమ బాధలు.
కిఱుమెట్లు. బ. కిఱుజెప్పలు.
కిఱులు. బ. క్రిష్ణలు. [తిరుగుబాటు.
కిల్లు. రథాది ధ్వనయనుకరణ విశేషము;
కిఱుజెప్ప. కిఱుమను చెప్ప, ఆకుజెప్ప.
కిలకిల. హంసాదులయు నవ్వలయు
ధ్వనయనుకరణ విశేషము.

కిలకిలలాడు. అ. క్రి. కిలకిల ధ్వనిచేయు;
 కిల కిలఁ బలుకు. [చెలఁగు.
 కిలకొట్టు. అ. క్రి. శబ్దించు; మ్రోగు,
 కిలాతము. గుఱ్ఱము.
 కిలారము. పనుల మంద, ఘోషము.
 కిలారి. గొల్లవాడు.
 కిలారించే. అ. క్రి. కిల కిల మని మ్రోగు.
 కిలారుచే } అ. క్రి. కిలకిల మని మ్రోగు;
 కిలారుచు } బొబ్బరించు.
 కిలాసము. సం. సోబె, సిబ్బెము. విణ.
 సిబ్బెము గలది. [గలవాడు.
 కిలాని. సం. విణ. సిద్ధులుఁడు, సిబ్బెము
 కిలింజకము. సం. చాఁప.
 కి లి కిం చి తము. సం. రోషాశ్రుహర్షి
 భీత్యాదుల సంకర రూపమగు స్త్రీల
 శృంగార చేష్ట. [చెడ్డవిషము.
 కిల్పిషము. సం. పాపము; తప్ప; రోగము;
 కిల్లాకు } ఖండపత్రిక, చీటి.
 కిల్లాకు చీటి }
 కిల్లు. అ. క్రి. మరణించు.
 కిళాకుచీటి. కిల్లాకు చీటి.
 కివకివ. ధ్వన్యనుకరణ విశేషము.
 కివ్వ. అ. క్రి. మడియు.
 కిళోరము. సం. శిశువు; పిల్ల; గుఱ్ఱపుపిల్ల;
 తైలపర్ణిక్. [యోవనావస్థ కలవాడు.
 కిళోరుఁడు. సం. సూర్యుఁడు. విణ.
 కిమ్మపు. సం. జేన; ముంజేయి; మూర.
 కిన. నెమలికూత.
 కినమస. వ్యధ, దుఃఖము.
 కినరు. అంటు సోఁకుటవలన పసిబిడ్డలకుఁ
 గలిగెడి దోషము; కోప వికారము.
 కినలము } సం. పల్లవము, చిగురు.
 కినలయము }
 కిసాలువ. అనుకరణ ధ్వని.
 కినుమిను. ఘ్రుద్రాక్ష, నిర్భీజ ద్రాక్ష
 కిస్తీ. హిం. వంతు చొప్పున చెల్లించు
 ద్రవ్యము, వాయిగా.
 కిస్తీ బంది. హిం. వాయిదాల ఏర్పాటు.
 కిన్మను వండుగ. క్రీస్తు జన్మదినోత్సవము.
 కిన్మిను. హిం. కినుమిను.

కీ

కీచేట్లాడు. అ. క్రి. కలహించు.
 కీచే. శుక మాష కాడి ధ్వన్యనుకరణ
 విశేషము; అశ్రావ్య ధ్వని.
 కీచేకళ్ళ } అడిమినపుడు కీచుకీచను
 కీచేబుట్టు } నట్లు లోపల విల్లు పెట్టి
 కుట్టిన బటువు తెలగడ.
 కీచుఁతాయి. ముదురు కుమ్మరపురుగు.
 కీచేలాడు. అ. క్రి. కలహించు.
 కిక. గీక, గజ ఘీంకారము; కిస.
 కికటము. సం. గుఱ్ఱము; ఒకా నొక
 దేశము. విణ. పిసినివాఁడు; పేదవాఁడు.
 కికనము. సం. ఎముక; నులిపురుగు.
 కివకము. సం. గాలి తాఁకున మ్రోగెడి
 (బొంగు) వెదురు.
 కిచకుడు. సం. ఒక రాక్షసుడు.
 కిటకము. సం. సామాన్యముగా పురుగు.
 విణ. కఠినము.
 కిటమణి. సం. మెఱుంగుడు పురుగు.
 కిటము. సం. పురుగు.
 కిటరాజము. సం. కుమ్మర పురుగు.
 కిటు. ఉపేక్ష; గోడపెట్టునపు డొక తడవ
 యుంచెడు మట్టిపాదపు.
 కీడు. అశుభము; తప్ప; దోషము; పాపము;
 అపకారము, అపద. విణ. అధమము;
 అశుభకరము; దుష్టము.
 కీడుపడు. అ. క్రి. తక్కువపడు.
 కీడుపాటు. కొఱతసాటు.
 కీడుమేళ్ళు. బ. శుభాశుభములు. [కష్టపడు
 కీడ్పడు. అ. క్రి. కీడు పడు; కీడు పొందు;
 కీడ్పరచే. స. క్రి. పోగొట్టు; తిరస్కరించు;
 కీడుపొందించు.
 కీడ్పాటు. కీడుపాటు; కీడు పొందుట.
 కీత. విణ. తక్కువ, నికష్టము.
 కీతు. కొబ్బరియాకు చాఁప.
 కీవృశము. సం. విణ. ఎటువంటిది. రూ.
 కీవృక్కు, కీదృక్కు.
 కీనాశుడు. సం. యముఁడు; రాక్షసుఁడు
 విణ. ఒంటి నున్న చోఁ జంపెడువాఁడు;
 దున్నెడువాఁడు; పిసినివాఁడు; పేద
 వాఁడు.

కినీడ. పార్శ్వపు నీడ.
 కినిరునేల. అనూపము.
 కిరము. సం. చిలక; ఒక దేశము.
 కిరితి. యశము, కీర్తి.
 కిర్ణము. సం. విణ. కప్పబడినది; చెదరినది; నొప్పింపబడినది. [గానము.
 కిర్తనము. సం. స్తుతి, పొగడిక, గుణ
 కిర్తనీయము. సం. విణ. పొగడదగినది.
 కీర్తి. సం. యశస్సు; విరివి; తేట; ఆడుగు,
 పంకము, బురద. [గుణగానముచేయు.
 కీర్తించు. సం. స.క్రి. సుతించు, పొగడు,
 కీర్తితము. సం. విణ. పొగడబడినది.
 కీల. సం. అగ్ని జ్వాల. [గట్టెడు గూటము.
 కీలక. సం. ఒక సంవత్సరము; పనుల
 కీలకము. మర్మము.
 కీలము. సం. గణిక, మేకు; చిల్లకోల;
 మోచేయి; లేశము.
 కీలరి. విణ. కీలెఱిగినవాడు.
 కీలారము. పనులమంద.
 కీలారి. విణ. గొల్లవాడు.
 కీలాలము. సం. నీళ్లు; నెత్తురు.
 కీలి. సం. అగ్ని.
 కీలించు. సం. స. క్రి. జగుల్పు.
 కీలితము. సం. విణ. కట్టబడినది.
 కిలు. సులభముగా ఇటునటు వంగుట
 తిరుగుట మొదలగువానికి అనుకూల
 మాగా నేర్పబడిన మఱి లేక సూత్రము;
 వాడకీలు, మ్రాసు మొదలగు వానిపై
 పూసెడు ఒకానొక ద్రవ్యము; మగ్రము;
 ఉపాయము; కపటము.
 కిలుకత్తి. మఱకత్తి.
 కిలుకాడు. సూత్రధారి. [కీలుకొలుపు.
 కిలుకొను. అ. క్రి. తగులు; నాటు; క్రే.
 కిలుగంటు. జాటుగా ముడిచిన వెండ్రు
 కల దూముడి, ధమ్మిలము, శేకబంధ
 విశేషము. రూ. కీల్గంటు,
 కిలుపడు. అ. క్రి. తగులు.
 కిలుగుట్టము. మఱగుట్టము.
 కిలుబొమ్మ. మఱబొమ్మ.
 కిల్పొమ్మ. స్త్రీవిశేషము.
 కివాడ. ఊరుచుట్టునుండు పాటి పొలము,

కిశవర్తి. సం. ఉత్తరేశుగ.
 కిశము. సం. కోతి. విణ. దిసమొలది.
 కిశవల్లి. కిశపర్తి.
 కిశుడు. వాసరుడు.
 కిస. అన్య. కొంచెము. [విణ. అల్పము.
 కిసర. తిత్తి మొదలగు వానిలోపలి పొర.

కు

కు. అప.పక్షివిభక్తియందువచ్చెడు ప్రత్య
 యము. సం. భూమి. విణ. వృత్తియందు
 కుచ్చిత శబ్దమునకు వచ్చు అదేశము.
 కుంక. విధవాస్త్రీ.
 కుంకటి. జాట్టు; పిల్లజాట్టు; విణ. ప్రధా
 నము. రూ. కూకటి.
 కుంకటివేరు. తల్లివేలు.
 కుంకట్లు. బ. ముంగురులు.
 కుంకి. విధవ.
 కుంకుడు. ఆరిష్టము, ఘేనీలము.
 కుంకుడుబురుగు. ఒకానొక యెట్టు
 పురుగు. [పము; తిలకవిశేషము.
 కుంకుమ. సం. రక్తవర్ణముగల చూర్ణవిశే
 కుంకుమపువ్వు } మి. ఒకానొక అంగడి
 కుంకుమపూవు } దినుసు, అగ్ని శిఖము.
 కుంకుమము. సం. కుంకుమ, కుంకుమపువ్వు.
 కుంకుము. చెందిరము, కుంకుమ; కుంకుమ
 పువ్వు.
 కుంచిక. సం. కుంచెకోల.
 కుంచితము. సం. విణ. వక్రము; వంక
 రైనది; ముడువబడినది.
 కుంచిత్రుడు. సం. విణ. వంగువాడు.
 కుంచిని. చిత్తరవులు వ్రాసెడు కలము.
 కుంచీయ. కుచ్చు, చిత్రము వ్రాసెడు
 తూలిక; కుచ్చెయిడిన వస్త్రము; సురటి;
 శేతకాండు పడుగు సరిచేసెడిసాధనము;
 కుంచె.
 కుంచె. కూర్చు, కుంచీయ; కుంచీక;
 గోడకు సున్నము గొట్టెడు మట్ట.
 కుంచెకాళంజి. సౌరి; తమ్మ పడిగము.
 కుంచెకోల. కుంచీక, బీగము తీసెడువంకర
 యనుప కమ్మి. [నాలుగు మానికలు.
 కుంచేము. నాలుగు సేరుల; బల్ల, బళ్ళ,

కుంచే. స. క్రి. కుంగజేయు, తక్కువ చేయు, ముడుచు.
కుంజము. సం. పొదరిల్లు; ఏనుగు కటు మఱలు; ఏనుగుకొమ్ము. గ్రాట్టు.
కుంజర. సం. ఆ రె; ఏనుజాజి; కలి కుంజరము. సం. ఏనుగు; వెండ్రుక; ఉత్తరపదమైనచో శ్రేష్ఠము.
కుంజరాశనము. సం. రావి, అశ్వత్థము.
కుంజలము. సం. పులియఁబెట్టికడిగిననీరు కుంట. కొలను; పల్లము; చెలువు; కుంట నేల. చూ. అల్పతటాకము.
కుంటదూలము. కడదూలమునకును గోడ నును అడ్డముగా నుంచు చిన్న దూలము. కుంటనేల. పదియాలు బాగల పొడవు నెడల్పును గల భూమి.
కుంటముక్కు. మత్స్య విశేషము.
కుంటి. విణ. కాలు లేక చేయి విడిగిన వాడు, ఖంజాడు; స్వభావమునఁగాలు లేనివాడు, పంగువు.
కుంటికత్తె. కుట్టని, కుంటెనకత్తె.
కుంటిగాము. శనిగ్రహము.
కుంటిది. పంగు స్త్రీ, ఖంజ.
కుంటినకత్తియ } కుట్టని, కుట్టని.
కుంటినకత్తి }
కుంటు. ఆ. క్రి. కాలు నేలఁ జక్కగా మోపక నడచు. విణ. కాలులేనివాడు పంగుత్వము.
కుంటుగించే. ఆ. క్రి. కుంటు.
కుంటువడు. ఆ. క్రి. కుంటియగు; చెడు; తగ్గు; తెగు.
కుంటుపిచ్చుక. విణ. కాలు లేనివాడు, పిచ్చుకకుంటు, కుంటి. పడు.
కుంటువడు. ఆ. క్రి. కుంతితమగు, కుంటు కుంటువాటు. ఆ. క్రి. బలహీనమగు.
కుంటెన. విటదూత; అంటుజోడు; విటీ విటుల సంధానము.
కుంటెనకత్తియ. కుంటెనకత్తె.
కుంటెనకత్తె. కుట్టని, తార్చెడు స్త్రీ, విటీ విటులను తార్చెడు దూతిక. దూత.
కుంటెనకాడు. తార్చువాడు, విటవిటీ ఘంటెన కుచ్చెలు. బ. ఈడ్పుల నెడు కర్ణ భూమి విశేషము.

కుంటెనముడి. తాటాకుల పుస్తక మయొక్క దారిము నడుమ నుండే ముడి.
కుంటెనీడు. కుంటెనకాడు.
కుంతనము. సం. మొక్కపోవుట.
కుంతము. సం. విణ. మొక్కపోయినది; మొద్దుడి. సోమరి.
కుంతితము. సం. విణ. మూఁడు; కుండ. మట్టి పాతము; మేడమిడి కల శము; ఇరును తగిలించెడు బండి కంటి నడిమి గుబ్బ; వర్తుల భండము. బ. ఏనుగు కుంభస్థలము.
కుండంగి. గోలాంగూలము.
కుండకిటుండు. సం. చెడి పోయిన బ్రాహ్మణ స్త్రీయొక్క కొడుకు; దానిని గామించిన వాడు. నికుండు.
కుండగోకరి. విణ. వంటవాడు, బొద కుండగోలదాల్చు. సన్నాధిని.
కుండపోగులు. కుండల విశేషము.
కుండమార్పు. స. క్రి. ఒకటి నిచ్చి మఱి యొకటిని పుచ్చుకొను.
కుండమార్పు. ఒకటిని ఇచ్చి మఱియొక టిని పుచ్చుకొనుట, వినియము.
కుండము. సం. వంటకుండ; గుడిలోని గంట; నిప్పుల గుండము; తూనిక గుండు; కొండ.
కుండరాశి. సం. కుంభరాశి. త్రాడు.
కుండలము. సం. పోగులు; గుండ్రన; కుండలి. సం. పాము; ఉప్పి; తిప్ప తీగ; కుండలాకారవృత్తము, గొండ్డి; నెమలి; వరుణుడు. విణ. పోగులు గలవాడు.
కుండలించే. సం. స. క్రి. నున్నచుట్టు; వలయాకారమగునట్లు వంచు.
కుండలిండ్రుడు. సం. విణ. అచితేమిడు కుండలికరణము సం. నున్న చుట్టుట.
కుండలు. ఏనుగు కుంభస్థలము.
కుండానుగు. గోరక్షతుంభి.
కుండి. సం. కమండలువు, గిండి.
కుండినము. సం. కుండిన నగరము.
కుండుడు. సం. మగడుండ అంతు మగ నికేలుట్టిన కొడుకు.

కుంధ్రుణాచి. సం. తెల్లబల్లి.
 కుండె. తంతువు.
 కుండెవల. బాలభేదము. గోదుమక.
 కుంతము. సం. ఈటె; బల్లెము; అడవి
 కుంతలము. సం. తలవెండ్రుక; నాగలి;
 యవలు; ఒకానొక దేశము.
 కుంతాలము. సం. క్రితాశము.
 కుంతి. సం. గొంతి, పాండురాజు
 పెండ్లాము; రేణుకయనుగంధద్రవ్యము
 గుగ్గిలపుఁజెట్టు.
 కుంతిసుత మధ్యముడు. అర్జునుడు.
 కుంధనము. సం. మూలుగు.
 కుంద. స్తంభము.
 కుందకము. అభ్యంతరము; లోపము.
 కుందనము. మేలిమి బంగారము.
 కుందము. సం. మొల్లక; ఒకనిధి; బండి
 కంటి తిరుగుడు.
 కుందారము. సం. వరాహము, పంది.
 కుంది. తాయి మొదలగువానిచే జేయఁ
 బడిన కుదురు, ప్రహ్వలూఖలము; దీప
 పాత్ర విశేషము.
 కుందికాళ్ళు. బ. బాలక్రీడా విశేషము.
 కుందియన. కుంది.
 కుందు. తక్కువ; దుఃఖము, విచారము;
 శోకము; ఆ. క్రి. క్రుంగు; చచ్చు; తగ్గు;
 దుఃఖించు; కాలుచక్రగానేలనాసించక
 నడచు
 కుందుడు. సం. వెన్నుడు; విష్ణువు.
 కుందురుకి. సం. అండుగు.
 కుందురువు. సం. కుండురుక్క మనెడి
 గంధద్రవ్యము.
 కుందుతెల్లు. ఇక్ష్వారిక. [ద్రవ్యము.
 కుందురువు. కుండురుక్క మను గంధ
 కుందెన. కుంది; తోలగుంట; ఒక చెట్టు
 కుందెనకొమ్ము. కుండేటికొమ్ము.
 కుందెనగితి } బాలక్రీడావిశేషము.
 కుందెనగుడి }
 కుందెలు. కుండేలు ✓
 కుందేటికొమ్ము. గడ్డిదినుసుక. విణ. శూ
 న్యము, అత్యంతాభావము గలది.
 కుందేటివల. కుండేళ్ళనుపట్టువల,

కుందేలు. చెవులపిల్లి, శశము.
 కుంపటి. హసంతి, చలికాచుకొనుటకై
 నిప్పులుంచెడుపాత్ర విశేషము.
 కుంపిసి. ఇం. కంపేసి.
 కుంపె. తాంబూలపాత్రము.
 కుంపెన. కర్ణభూషావిశేషము.
 కుంపెరుగు. ద్రవ్యము, అడుగుపెరుగు.
 కుంపిణి. ఇం. అంగ్లేయప్రభుత్వమువారు.
 కుంబ. సం. యూపముచుట్టు; మిక్కిలి
 దుర్లభముగా నిండిన వెలుగు; యజ్ఞ
 కాలకుఁ జాట్టునిడిన వెలుగు.
 కుంభకము. సం. ఊపిరి బిగబట్టుట,
 ప్రాణాయామవిశేషము, పూరకమునకు
 ద్విగుణసమయము గాలిని కుంభించి
 కుక్షిలో నిలుపుట.
 కుంభకారుడు. సం. కుమ్మరవాడు.
 కుంభజుడు. సం. కుంభసంభవుడు.
 కుంభము. సం. కుండ; ఏనుగు కుంభ
 స్థలము; కుంభరాశి; అన్న పురాశి; గుగ్గి
 లపుఁజెట్టు.
 కుంభవర్ణము. సం. కుండలతోఁగొమ్మరిం
 చినట్లు పడు వర్ణము.
 కుంభసంభవుడు. సం. అగస్త్యుడు;
 ద్రోణుడు.
 కుంభాండము. సం. గొమ్మడి.
 కుంభాండుడు. సం. ఒకరాక్షసుడు.
 కుంభాభిషేకము. సం. క్రొత్తగా గుడిక
 ట్టించి అందుప్రతిష్ఠ చేసిన దేవతకు కుంభ
 మునందుదకమునుంచి మంత్రపూతమైన
 ఆ యుదకముచేత చేయించెడుస్నానము.
 కుంభారతి. అలఘారతి.
 కుంభి. సం. ఏనుగు; కలిగొట్టక; పిన
 గొమ్ముడుక; కుంభిక, తీగపాచి; వంట
 కుండ; కుమ్మరవాడు; మొసలి.
 కుంభించు. సం. స. క్రి. (ఊపిరి) బిగ
 బట్టు, కుంభకముచేయు.
 కుంభిక. సం. తీగపాచి, వారిపర్తి.
 కుంభిని. సం. భూమి, కేల.
 కుంభీననము. సం. పాము; విషజ్వాలలు
 క్రక్కెడు పాము.
 కుంభీపాకము. సం. ఒక సరకము.

కుంభీరము. సం. మొసలి, నక్రము.
 కుంభుడు. సం. నైశకుడు; కుంభకర్ణుని
 కొడుకు. [గలవాడు.
 కుకరుడు. సం. విణ. ఈచబోయిన చేయి
 కుకీలము. సం. పర్వతము.
 కుకుందరము. సం. పిఱుదిమిడి గుంత.
 కుకురము. సం. కుక్క. [కుమ్ము.
 కుకులము. సం. వనినాటిని గుంట;
 కుక్క. వేపి, కుర్కురము, కుకము.
 విణ. కుత్తితము.
 కుక్కగొడుగు. పుట్టకొక్క, ఛత్రాకము.
 కుక్కతులసి. మి. ఫణిర్లకము.
 కుక్కపాల. వటపత్రిక.
 కుక్కబూరుగు. బూరుగుదినుసు.
 కుక్కముల్లు. వ్యాధివిశేషము.
 కుక్కమూతిపిందె. కాపుడిగినప్పడు కిలి
 గెడు కుక్క మూతివంటి మూతికలపిందె.
 కుక్కమేడి. కాకోదుంబరిక.
 కుక్కవాయింట. వూతిమయూరి, కావన
 బర్బరక. రూ. కుక్క వావింట.
 కుక్కి. పల్లము; త్రాళ్ళువదలి పల్లము
 పడిన మంచము. విణ. లోతు.
 కుక్కివడు. అ. క్రి. పల్లముపడు.
 కుక్కు. వా. స. క్రి. ఆణఁచు; త్రోయు.
 కుక్కుటభ్యజుడు. సం. కుమారస్వామి.
 కుక్కుటము. సం. కోడి; కపటము;
 మిణుగుణులు; కుక్కు.
 కుక్కుటాండము. సం. కుక్కుటి గ్రుడ్డు.
 కుక్కుటి. సం. అడుకోడి; అసత్యపుడక
 కుక్కుడు. పీడనము. [పుణుగు.
 కుక్కుభము. సం. ఆలజము, గంప
 కుక్కురము. సం. గండివనము; మంచి
 పత్రిక; కుక్కు.
 కుక్కి. సం. కడుపు, ఉదరము.
 కుక్కింభరి } సం. విణ. పొట్ట పోసి
 కుక్కింభరుడు } కొనుటతప్ప వేతమియు
 నెఱుంగనివాడు. [బుజపత్రిక.
 కుచందనము. సం. ఎఱ్ఱగంధము; కుష్ఠము;
 కుచము. సం. స్తనము. [చెప్పెడువాడు.
 కుచరుడు. సం. విణ. పరుల దోషమును
 కుచేలము. సం. (భూమికి వస్త్రమైనది)
 సముద్రము.

కుచోద్యములు. బ. కుచ్చితపుపనులు.
 కుచ్చలి. ఘోలిక.
 కుచ్చలి గంత } సున్యాసులు మొదలగు
 కుచ్చలి బొంత } వారు ధరియించెడు
 బొంత.
 కుచ్చి. చిన్న గుడిసె.
 కుచ్చితము. విణ. కుత్తితము, నాలి.
 కుచ్చితుడు. విణ. కుజనుడు, చెనటి.
 కుచ్చిళ్లు. బ. బట్ట కట్టుకొనునప్పుడు ముడి
 చిన బట్టముడుతలు. [కుచ్చు; కూర్చు.
 కుచ్చే. గుచ్చము; పట్టు మొదలగువాని
 కుచ్చేమీను. గండోలము, మిక్కిలి
 పుచ్చముగల చేప.
 కుచ్చేలమెకము. చమరీ మృగము.
 కుచ్చేలు. బ. కొనచెవి నుంచుకొనెడి
 భూషణము; స్త్రీలు జడయందు జేర్చి
 అల్లుకొనెడి భూషణ విశేషము.
 కుచ్చే. వస్త్రభంగము, నెఱి; కచ్చభేదము;
 కెంపులతో జేసినపని.
 కుచ్చేతియు. స. క్రి. సానబట్టు.
 కుచ్చెల. 64 కుంటలకొలది, ఎనిమిది
 గొట్టుల కొలది; కంకులతోడి జొన్న
 చొప్ప మొదలగువాని ప్రోగు; కచ్చు.
 కుచ్చెలి. కుచ్చలి, ఘోలిక.
 కుచ్చెళ్లు. బ. కుచ్చిళ్లు; అంజి.
 కుజ. సం. సీత; పార్వతి. [దొంగ.
 కుజంభిరుడు సం. చంపిదోచుకొను
 కుజనుడు. సం. దుర్జనుడు.
 కుజము. సం. చెట్టు.
 కుజవారము. సం. చంగళవారము. [రుడు.
 కుజుడు. సం. అంగారకుడు, నరకాసు
 కుటకము. సం. తరికంబము.
 కుటజము. సం. కొడిసె, కొండమల్లె;
 తుమ్మి; అగి సె.
 కుటజుడు సం. అగస్త్యుడు, ద్రోణుడు.
 కుటన్నటము. సం. కయివడిముస్తా;
 దుండిగము. [విశేషము.
 కుటపము. సం. ఇంటితోట; ధాన్యమాన
 కుటపుడు సం. ఒకముని.
 కుటము. సం. కుండ; గుడిసె; చెట్టు; ఇల్లు.

కుటరము. సం. ఔరుగుచిలికెడుకంబము, తరిగంబము.

కుటరాజము. సం. సరస్వతిజెట్టి.

కుటాక. పక్షివిశేషము.

కుటి. సం. గుడిసె, బుడిసి; నీళ్ళు మోసెడు పనికత్తె; మురయనెడు గంధద్రవ్యము.

కుటిక. సం. గుడిసె

కుటిల. సం. ఒకయేలు.

కుటిలము. సం. విణ. వంకరైనది; పక్రస్వభావముగలది.

కుటిలిక. సం. తండసము, మంగలవాడు పెండ్రుకలూడదీసెడు సాధనము.

కుటిరము. సం. గుడిసె. మొదలగువారు.

కుటుంబము. సం. పెండ్లాము బిడ్డలు

కుటుంబి. సం. కుటుంబపోషకుడైన వాడు. [స్త్రీ].

కుటుంబిని. సం. కుటుంబపోషకురాలగు

కుటుండు. సం. తాతిపనివాడు.

కుట్టకుడు. సం. విణ. ఛేదించువాడు.

కుట్టడము. కుట్టుపని.

కుట్టనము. సం. ఛేదనము.

కుట్టని. సం. కుంఠనకత్తె.

కుట్టమితము. సం. దంతపీడనాదులచే కోపభావ మభినయించినను లోపల మిక్కిలి ఆనందము పొందునట్టి స్త్రీల యొక్క శృంగారచేష్టావిశేషము.

కుట్టాకము. సం. విణ. ఛేదించునది.

కుట్టాకుడు. సం. విణ. కుట్టకుడు.

కుట్టారము. సం. పర్వతము, కొండ.

కుట్టారుగలు. బ. కోద్రవవిశేషము.

కుట్టావలు. బ. సర్ప పవిశేషము.

కుట్టిమము. సం. తాతి కట్టడపు నేల; దానివృత్తి.

కుట్టియ. గుడస్థానము.

కుట్టు. కుట్టుడు; కుట్టుశూల; పొయ్యిలో క్రీక్కిరిసియుండు బూడిద మొదలగు

నది; కొంచెపు కడుపునొప్పి. స. క్రి.

గుచ్చు; ఆకుకుట్టు; గుడ్డలుకుట్టు; కరము,

చీమ తేలు మొదలగునవి కుట్టు; పొడుచు.

కుట్టుకాడ. చెవికట్టుకమ్మి.

కుట్టుడాకు. పుల్లయ, విస్తర, పత్రపాత్రము.

కుట్టుడు. ఛేదనము; భేదనము; దంశనము; నీవనము, కుట్టుట.

కుట్టుతేలు. తుండ్రుడు; కంటకము.

కుట్టుపోగులు. బ. ఉంగరమువంటి పట్టి పోగులు.

కుట్టుపోయు. స. క్రి. కుట్టు. ప్రాణము.

కుట్టునురు. కొంచెము మిగిలియున్న

కుట్టె. రూ. కుట్టియ

కుట్టులము. సం. నరకవిశేషము; అరవిరి

మొగ్గ; కొంచెము వికసించి మొగ్గ.

కుట్ర. వంచన; విణ. కుత్సితము.

కుట్రపువాడు. కుట్టుపనిచేయువాడు.

కుతరము. సం. కుటరము.

కురారము. సం. గొడ్డలి; గండ్రగొడ్డలి.

కురేరకము. సం. నల్లగగైరక.

కుడంగము. సం. పొదరెల్లు; బోడతరము

కుడక. నారికేళ పేతము; గంధము మొద

లగునవి ఉంచు పాత్ర.

కుడతా. హిం. చౌక్కాయి. ప్రము.

కుడపము. సం. మానిక. భాస్యమాన విశే

కుడి. కడుపు. విణ. అపసవ్యము, దక్షిణము.

కుడిచేయి. దక్షిణ హస్తము.

కుడితి. బియ్యము జొన్నలు మొదలగు

వాని కడుగు నీరు.

కుడిది. విణ. అపసవ్యము, దక్షిణము.

కుడినీరు. త్రాగదగిన జలము.

కుడిపి. విణ. కురూపి.

కుడిమిగా(వా)డు. పాములవాడు.

కుడియడుగు పరువడి. నల్లబంధ విశేషము

కుడిశము. సం. మత్స్య విశేషము.

కుడుంగము. సం. కుడంగము.

కుడుక. తక్కువ తట్టె.

కుడుచే. స. క్రి. అనుభవించు; భక్షించు,

తిను; త్రాగు, పానముచేయు; పండు

చున్న మొ|| చీక. భుజించువాడు.

కుడు ప రి. విణ. అనుభవించువాడు;

కుడుపు. తిండి, భోజనము; అనుభవము.

క్రమే. కుడువఁ జేయు.

కుడుము. మొదకము, భక్ష్య విశేషము.

కుడుముల తిండికాడు. వినాయకుడు.

కుడుపు. స. క్రి. రూ. కుడుచు.

కుడ్యకారుడు. సం. గోడపెట్టువాడు.
 కుడ్యమత్స్య సం. బల్లి.
 కుడ్యము. సం. గోడ; వూత.
 కుణంబము. సం. కొయ్యతోటకూరి.
 కుణకము. సం. పిల్ల.
 కుణపము సం శవము; దుర్గంధము.
 కుణి. సం. నందివృక్షము. విణ. ఈచర
 బోయిన చేయిగలవాడు.
 కుణుంబము. సం. వ న వాస్తు క ము,
 చెంచలికూరి. [మకరణము.
 కుతకకృత. సం. ఉడుకుటయందగు ధ్వన్య
 కృతపము. సం. మధ్యాహ్న కాలము;
 దినముయొక్క ఎనిమిదవ భాగము;
 వాద్యము; మేక్షత్రుప్పటికంబళి;దర్భ.
 కుతపుడు.సం.సూర్యుడు; తోడబుట్టిన
 దాని కొడుకు.
 కుతస్యము. సం. విణ. అసభ్యము.
 కుతి. శోకము.
 కుతిక. రూ. కంఠము.
 కుతికంటు. బంగారురేకుతో పట్టెగా
 మెడకు అంటి యుండునట్లు చేసియుంచు
 కొనెడి భూషణము.
 కుతికలపాటు. విచారము;దుఃఖము,బాధ.
 కుతినీ. కుత్తినీ, ఒక దినము పట్టుబట్ట.
 కుతిల. బాధ.
 కుతిలపడు. ఆ.క్రి. బాధపడు. ప్రే
 కుతిలపఱచు.
 కుతిలపాటు. కుతిలపడుట.
 కుతిలపెట్టిన. సం. క్రి. బాధపెట్టు.
 కుతిలము. శోకము.
 కుతుక. కంఠము.
 కుతుకము. సం. వేడుక, తమి.
 కుతుపము. సం. చిన్న (చేతి) సిద్ధె.
 కుతువు. సం. సిద్ధె.
 కుతూహలము. సం. ఆనుభవంపని కోరిక
 యందలిఆస, తమి, వేడుక; నాయికకు
 సునోజ్ఞమైన వస్తువును చూచుటయందు
 గల లోలత్వము. విణ. ప్రశస్తము.
 కుత్తిక. కంఠము.
 కుత్తికంటు. కంఠభూషావిశేషము.
 కుత్తుక. కంఠము. [కెవుడు
 కుత్తుకగందువాడు. నీలకంఠుడు,

కుత్తుకబంటి. కంఠముపర్యంతము.
 కుత్తు. సం. నింద, దూఱు.
 కుత్తువము. సం. కుత్తు. [స. క్రి. దూఱు.
 కుత్తుంచే సం. ఆ. క్రి. రోతపడు
 కుత్తుతము. సం. విణ.నికృష్టము,కీడ్వడినది
 కుత్తుతుడు సం. విణ. నికృష్టుడు.
 కుభము. సం. దర్భ; ఏనుగు మీద
 బఱచెడి యెఱ్ఱకంబళి.
 కుదప. పెరుగు గడ్డ; నీళ్లుకట్టి అడుగుగా
 దున్నుట, రొంపిడుక్కి; పెరుగుచిదప.
 కుదరము. సం. గుఱ్ఱము. [యిల్లడ.
 కుదప. ఉపనిధి, చెప్పక చూపక ఉంచిన
 కుదించే. ప్రే. తగ్గించు, నెనగలు మొ||
 వదియుంచు.
 కుదికిలబడు } ఆ. క్రి. ముఖము పైకెత్తు
 కుదికిలు } కొని ముడ్డి నేల మోప
 గొంతు కూర్చుండు. [మరలు.
 కుదియు. ఆ. క్రి. ఆడగు; క్రుంగు; తగ్గు;
 కుదిర. గుఱ్ఱము.
 కుదిరిక. అమరిక; నిలుకడ; నెమ్మది;
 విధము; సాందర్యము; పొందిక.
 కుదిలిక. కుదులుట.
 కుదుకనగోలు. వంచన.
 కుదుచే. ప్రే. వదించు.
 కుదుప. దుర్మాంసపిండము; వంచన;
 పెరుగుచిదప.
 కుదువు. విణ. పంగువు.
 కుదురు. అమరిక; అగసాలెవాని వంపటి;
 నిలుకడ; స్థానము; నెమ్మది; వండ
 మొదలగునవి కుదిరికగా నిలుచుట కేర్ప
 అచిన పీఠము; ఆలవాలము, పాదు;
 ప్రాపు; సాందర్యము. ఆ. క్రి. అమరు;
 అనుకూలమగు; స్థిరమగు; స్వస్థమగు.
 కుదురుకొను. ఆ. క్రి. కదలక నిలుచు.
 ప్రే. వదురుకొలుపు.
 కుదురుచే. ప్రే. వదిరించు.
 కుదురునిండు. సం. క్రి. వ్యాపించవలసిన
 చోటు అంతయు వ్యాపించు; సంచరించు
 కుదురుపడు ఆ. క్రి. స్థిరపడు; నెలకొను.
 రూ. వదురుడు.
 కుదురుపాటు. వదురుపడుట.

కుదుర్పు. స. క్రి. కుదురజేయు.
 కుదులు. అ. క్రి. చలించు.
 కుదువ. ఆధి, తాకట్టు, అప్పు నిమిత్తము
 ఉంచిన ఆస్తి వస్తువు.
 కుదువపెట్టు. స. క్రి. తాకట్టుంచు.
 కుద్దాలము. సం. త్రవ్వనట్టి ఒకానొక
 సాధనము, గుద్దలి; కాంచనము +
 కుధరము } సం. పుడమి తాలుపు,
 కుద్ధము } కొండ.
 కునటి. స. మణిశిల.
 కునట్టి. పంగువు.
 కునాశకము. సం. తీలటకసింద.
 కునికిపడు. అ. క్రి. తూరిగి పడు,
 నిద్రించు. [నిద్రా వికారము.
 కునికిపాటు. తూరిగిపడుట, ప్రమీల,
 కునుకు. నిద్ర. అ. క్రి. తూరిగి, నిద్రించు
 కునుస్తు. పంగువు.
 కున్న. రూ. కూన.
 కున్నెడు. బాలుడు.
 కున్ననము. స. గాజు చిప్ప; పెద్దకుండ.
 కున్నారము. సం. గాజు చిప్ప.
 కువనము. అరచట్ట; నిడుచట్ట; అవిక;
 పాముయొక్క పైతోలు.
 కువితుడు. సం. విణ. కొపపడినవాడు.
 కువూయము. సం. విణ. కుత్తిలము.
 కువ్వు. రాశి; వరి మొదలగు వాని ప్రోగు.
 కుప్పంగూర. కుప్పవడుట.
 కుప్పగూల. కుప్పలగునట్టు. [గింజలు.
 కుప్పడుగు. కుప్పలక్రింద నేలను రాలిన
 కుప్పతిలు. అ. క్రి. కుప్పగూర.
 కుప్పతెప్పలుగా. కుప్పలు తేలునట్లు.
 కుప్పనగూర. కుప్పవడుట.
 కుప్పము. గ్రామము; చెంబడివారిపల్లె.
 కుప్పవడు. అ. క్రి. కుప్పగాజేరు.
 కుప్పనము. అవిక. రూ. కుపనము.
 కుప్పి. అవాక్కుష్పి; కాచరుపకము,
 పింగాణి చిప్ప [ఊపిరిపట్టు.
 కుప్పించే. అ. క్రి. దాటునప్పుడు
 కుప్పిగంతుకొను. అ. క్రి. దుముకు.
 కుప్పిగంతులు. బ. బాలక్రిడావిశేషము.
 కుప్పియ. మెడనిడుపుగాగల కాచపాత్ర

విశేషము; తాంబూల పాత్రము; గాడుగు
 మీడి గుబ్బ; ఒక దినుసు మట్టి పాత్ర;
 ఇత్తడి మొదలగు వానితో జేసి యెద్దు
 కొమ్మున దగిల్చుడు గుబ్బ; (స్త్రీ) శిరో
 భూషా విశేషము; గిండి మొదలగు వాని
 మీడి మూత.
 కుప్పీలు. బ. బాలక్రిడా విశేషము.
 కుప్పె. రూ. కుప్పియ.
 కుప్పెంట. హరితమంజరి.
 కుప్పెకొల. బాణ విశేషము, ఘోరకము;
 రూపగంధ. [తక్కిన లోహము.
 కుప్పము. సం. వెండి, బంగారు దక్క
 కుబునము. సర్పకంచుకము; చొక్కాయి;
 తలుపునకు గ్రిందుమీదుల సుంచెడు
 కూచము.
 కుబేరకము. సం. నంది వృక్షము.
 కుబేరాక్షము. సం. బాలక్రిడా విశేషము.
 కుబేరాక్షి. సం. కలిగొట్టు. [దిగధిపతి.
 కుబేరుడు. సం. పైడితేడు, ఉత్తర
 కుబ్బి. సం. పొట్ల; కంసునిదాసి.
 కుబ్బము. సం. గజవిశేషము; గొజ్జంగి,
 ఒక చెట్టు. [తొమ్మువాడు.
 కుబ్బుడు. సం. విణ. మరుగుజ్జా, బొక్కి
 కుబ్బిక. సం. గొజ్జంగి.
 కుమందమన్. కుమందాను.
 కుమందరులు. ఇం. కమేండెంట్.
 కుమారము. సం. చొక్కపు బంగారు;
 గుజ్జపు పిల్ల; చిలుక; ఉలిమిరి.
 కుమార్గము. సం. విణ. అపమార్గము,
 చెడుమార్గము.
 కుమారి. సం. కూతురు; ఎవిమిదేండ్ల
 చిన్నది; పార్వతి; ఒక యేలు; జంబూ
 ద్వీపము; నల్లపిచ్చుక; కలబంద;
 చెమంతి; పిన్నగోరంట; విరజాజి.
 కుమారిక. సం. కుమారి, కూతురు.
 కుమారిత. ఆడుపడుచు.
 కుమారిలు. అ. క్రి. కుములు.
 కుమారుడు. సం. కొడుకు; బాలుడు;
 కుమారస్వామి; (నాట్యక్రియందు)
 యువరాజు.
 కుమి. కుమాలవిశేషము.

కుముటు. ఓకరకైకంఠబిలమున ఎత్తువికా
రము. అ. క్రి. ఓకరకై కంఠబిలమున
వికారమెత్తు; కక్కువాయి.
కుముదు. సం. గుమ్ముడుగ; కే.కుగ.
కుముదబంధపుడు. సం. కలువవిందు,
చంద్రుడు.
కుముదము. సం. తెల్లగలువ, కలువగ
ఎట్టుదామరగ; నిర్మతిద్దజమ; ఒకపాము.
కుముదిక. సం. పినగుమ్ముడుగ.
కుముదిని. సం. తెల్లగలువతీగగ; కలు
వలకొలను. [సుండు.
కుముదుడు. సం. ఒకకోతి; ఒకరాక్ష
కుముద్వంతము. సం. విణ. తెల్లకలువలు
తరచుగాగలది (ప్రదేశము).
కుముద్వతి. సం. తెల్లకలువ తీగగ;
కుకుని పెండ్లాము.
కుములు. అ. క్రి. కుమారిలు, లోలోపల
దహించు. [ఉముకనిపపు.
కుమ్మ. నీరుపోనిననిపపు; బ్యాంలెనినిపపు;
కుమ్మకు. హిం. సహాయము, తోడు.
కుమ్మర. కుండలు చేసి జీవించెడి (కుంభ
కార) జాతి. విణ. నలుపు.
కుమ్మరగువ్వ. ఒకపక్షి, ఖంజరీటము.
కుమ్మరచెట్టు. కృష్ణముంజముగ
కుమ్మరత. కుమ్మరిది, కులాలస్త్రీ.
కుమ్మరపురుగు. ఒకానొకపురుగు, యమ
కీటము.
కుమ్మరపొనిక. కుమ్మరచెట్టుగ.
కుమ్మరపొలికచెట్టు. ఒకచెట్టు.
కుమ్మరవాడు. ఘటనిర్మాణోపజీవి; కిల్ప
కారస్త్రీవ్యావహారికజాతుడు, కులా
లుడు.
కుమ్మర సారె. కులాల చక్రము.
కుమ్మరసారె చుక్క. విశాఖనక్షత్రము
కుమ్మరసారెలు. బ. బాలక్రిడా విశేషము.
కుమ్మరి. కుంభకారుడు, కుమ్మరవాడు.
కుమ్మరించే. ప్రే. కుమ్మరిలంచేయు.
కుమ్మరించు. మల్లబంధ విశేషము
కుమ్మరిలు. అ. క్రి. నీళ్ళు మొదలగునవి
కుండ మొదలగు వానియందుండిపడు;
రాలు.

కుమ్మి. రూ. కుమి.
కుమ్ము. స. క్రి. నలియగొట్టు; పొడుచు;
పొట్టు నిపపు; కుకూలము.
కుమ్మునుద్ది. సంకేత వృత్తాంతము.
కుమ్మె. పోటు.
కుమ్మెలువోపు. అ. క్రి. గాయమగు
కుయ్యాలించే. అ. క్రి. మొల విను.
కుయి. మొల; రక్షణము.
కుయ్యి కుయి.
కురంగట. సమీపము
కురంగమము సం. హరిణము, జింక.
కురంగము. సం. జింక; కోతి.
కురంట. సమీపము.
కురంటక. సం. తుమ్మి +
కురంటకము. సం. పచ్చ గోరంటగ;
పచ్చ చేమంతి + పచ్చ పువ్వులములు
గోరంటగ; పచ్చ పువ్వుల పెద్ద
గోరంటగ.
కురండము. సం. అండవృద్ధి, బుడ్డ.
కురపము సం. గుట్టమును దో మెడు
గొలపము. [కోగము.
కురము పశువులకు (గలిగెడు శీత
కురరము. సం. లకుముకి పిట్ట; నల్ల
ముక్కు ఎట్టికాళ్ళును గల హంస.
కురది. సం. గొట్టె; అడుగులకుముకి.
కురవ. పర్యత మార్గము.
కురవకపులుగు. ఖండనము మందపిచ్చుకి.
కురవకము. సం. ఎట్టిగోరంటగ; ఎర్ర
చేమంతి. [దనవస్త్రము.
కురాళము. చప్పురము; అశ్వాద్యాచాఛ
కురాసాని. ఒక దేశము.
కురాసానియోమము. యవానిగ.
కురించి. ద్వితీయావిభక్తి ప్రత్యయము.
కురిచి. హిం. కుర్చీ, కూర్చుండునట్టి
యున్న తపీరవిశేషము.
కురుచిపీట. కుర్చీవలె ఎత్తుకాళ్ళుగలపీట.
కురిడి (డి). లోపలనీరింకిన కొబ్బరి.
కురిమిడి } నీళ్ళునిలుచుటకై మడిచుట్టు
కురిమిడిగట్టు } చేసినకట్ట, గనిమ.
కురియు. అ. క్రి. వర్షించు. ప్రే. కురియించు.
కురు. ఊరువు, తోడ.

కురుక. నిద్ర.
 కురుంబరము. సం. సమూహము.
 కురుజీ. చినకంట్లము.
 కురుజ్ఞే. మంచె; వామనుడు. బ. ఇంటి
 శ్రేణీలక్రింద నిలువగానుంచెడి దూలము
 మీది గుఱ్ఱము.
 కురుజ్ఞే. జున్ను; శ్వేతవిశేషము; బాణపు
 సంచునగ; ఈకలు రాల్చినపక్షి; స్థిర
 రథము.
 కురుజ్ఞేతేనె. క్షౌద్రభేదము.
 కురుప. గొట్టెత్తుపట్టకంబళిశేయుగొల్ల.
 కురుపగొట్టె. దేహమునందు నిడుపు
 బొచ్చుగల గొట్టె.
 కురుపు. ప్రణమము.
 కురుబిస్తము. సం. పలమెత్తుబంగారము.
 కురుమ. కురుప.
 కురుమగొట్టె. కురుపగొట్టె.
 కురుమవాడు. జాబాలుడు, గొంగల్లు
 నేయువాడు.
 కురుమాడు. ఇంటిపార్శ్వములకప్పు.
 కురుమాపు. కొంచెపుమాపు.
 కురుమింద. క్షుద్ర జలచరము.
 కురులు. బ. ముంగురులు; శిరోజములు.
 కురువ. కొండమీది కాలిత్రోవ.
 కురువడ్డాలు. ఆక్కుళ్లు.
 కురువిందము. సం. కంపు, మాణిక్య
 విశేషము; అద్దము; ఇంగిలీకము; నిడు
 మున్నె; పీహి విశేషము.
 కురువు. సం. తొడ; ఒక వర్షము; ఒక
 రాజు; ఒక దేశము; అన్నము.
 కురువేరు. ఒక వేరు, ప్రీతేరము,
 కేశాంబు నామము.
 కురువేరు దంటనారి. మన్మథుని నల్లవది
 యగు వింటియొక్క నారి.
 కురుళము. సం. ముంగురులు.
 కురుగ్రరము. సం. గండివనము; కుక్క.
 కుచ్చి. కురిచి.
 కుర్వనము. సం. క్రీడ. రూ. కూర్వనము.
 కుర్పరము. సం. కూర్పరము, మోచేయి.
 కుర్వాణుడు. సం. పనివాడు. విణ.
 చేయువాడు,

కుఱంగట } దగ్గఱ.
 కుఱంగట }
 కుఱంగలి. సమీపము.
 కుఱకుఱ. విణ. అల్పము.
 కుఱినువులు. బ. తిల విశేషము.
 కుఱు. విణ. కుఱుచశబ్దముయొక్క లుప్త
 రూపము; హ్రస్వత్వము; కొంచెము;
 త్వర.
 కుఱుకు. రాశి, కుప్ప.
 కుఱుకొని. త్వరపడి.
 కుఱుగడ దండము.
 కుఱుచే హ్రస్వస్వరము; తొడిగికోనున్న
 వస్త్ర విశేషము. బ. నాట్యవిశేషము.
 విణ. హ్రస్వము.
 కుఱుచేదనము. కుఱుత్వము; వామత్వము
 కుఱుచేది. పొట్టిది, హ్రస్వము; హ్రస్వ.
 కుఱుచేవడు. ఆ. క్రి. తగ్గు.
 కుఱుచేలు. బ. నాట్యభేదము.
 కుఱుచేవాడు. పొట్టివాడు, వామనుడు
 కుఱుదూలములు. బ. ఇంటిచిప్ప పెణ
 కలజేసిన దూలములు.
 కుఱునువులు. కుఱినువులు.
 కుఱుపు. కురుపు, ప్రణమము.
 కుఱుమట్టము. వినమ్రము, వినతము.
 కుఱుమాడు. ఇంటి మూలకప్పు.
 కుఱువు. కురు.
 కుఱువేరు. కురువేరు, ప్రీతేరము.
 కుఱు. కోడెయనుపొతు; కొడుకు; శిశువు,
 బాలుడు.
 కుఱుడు. కొడుకు; బాలుడు; బిడ్డడు.
 కుఱ్ఱి. పాడియావు, ధేనువు.
 కుఱ్ఱు. ఆ. క్రి. కూయు, అఱుచు.
 కులకము. సం. ఒక క్రియతో ముగిసెడు
 పద్యముల సమూహము; చేదుపొట్ల;
 కాకేతుమ్మిక; పుట్ట.
 కులకాంత. సం. కులశ్రీ.
 కులకుల. ధ్వన్యనుకరణవిశేషము.
 కులకుడు. సం. విణ. కులశ్రేష్ఠుడు.
 కులట. సం. అసతి, అంకుటాలు.
 కులదీపకుండు. సం. విణ. కులమును
 ప్రకాశింపజేయువాడు,

కులదేవత. సం. ఇలు వేల్పు, వంశక్రమముగా ఉపాసింపబడెడు దేవత రూ. కులదైవతము.
కులనగము. సం. కులపర్యతము.
కులపతి. సం. మునికులమునకు ప్రభువైనవాడు; పదివేల శిష్యుల కన్నవస్త్రము లిచ్చివేదాధ్యయనము చేయించువాడు.
కులపర్యతములు. సం. బ. మహేంద్రము మలయుము సహ్యము శక్తిమంతము ఋక్షము వింధ్యము పారియాత్రము.
కులపాలిక. సం. తెల్లదండ్రులచే నిచ్చి పెండిచేయబడిన స్త్రీ, కులస్త్రీ.
కులబ్రాహ్మణుడు. సం. వంశక్రమముగా వచ్చిన పురోహితుడు.
కులబ్రహ్మలు. సం. బ. కులముచెడినవారు.
కులము. సం. కొలము, బ్రాహ్మణాది వర్ణము; వంశము; తెగ; ఇల్లు; ఊరు; శరీరము; చేదుపొట్ట.
కులవిద్య. సం. వంశక్రమాగతమగువిద్య.
కులవిప్రుడు. సం. వంశక్రమముగా వచ్చిన పురోహితుడు.
కులనంభవుడు. సం. విణ. మంచివంశము నందుబుట్టినవాడు.
కులస్త్రి. సం. కులపాలిక, మానవతి.
కులహీనులు. సం. బ. కులముతక్కువవారు.
కులాయము. సం. పక్షిగూడు; చోటు.
కులాలము. సం. పక్షివిశేషము, గంప పులుగు.
కులాయి. హిం. తలమీదనుంచు టోపీ.
కులాలి. సం. కనుపాలవిత్తులు.
కులాలుడు. సం. కుమ్మరివాడు.
కులి. సం. వాతుడు; చేయి.
కులివి. మేకలు కాచుకొనువాడు.
కులిరు. చల్లదనము.
కులిరుగొను. అ.క్రి. శీతలమగు; చల్లబడు.
కులిశము. సం. వజ్రాయుధము; మత్స్య విశేషము. [బుట్టినవాడు.
కులీనుడు. సం. విణ. మంచికులమునకు కులుకు. విలాసము; శృంగారపు మదిలిక; వణకుట. అ.క్రి. శృంగారముగకుదులు.
స. క్రి. పూయు, చందనము మొదలగు

దానిని అలడు; పోయు; పెదచల్లు; వేయు. ప్రే. కుదిలించు.
కులుకులాడి. కులుకుగలస్త్రీ; స్త్రీ.
కులుప. శోఫ, ఉల్మడ.
కులుపురాయి. రాజావర్తపురాయి.
కుల్మాపము. సం. పులియఁబెట్టిన కడుగు నీరు; గుగ్గిళ్ళు; గోధుమవిశేషము.
కుల్య. సం. కాలువ; నీళ్లుపోయెడికోవి; తిప్పతీగ.
కుల్యము. సం. ఎముక; తొలిచినకొండ దొన; మాంసము; మానవిశేషము.
విణ. మంచికులమునబుట్టినది; కులము నకు హితమైనది. [మనుష్యుడు.
కుల్మ్యుడు. సం. గౌరవింపఁదగిన కువ. రూ. కువ్వ. [రేగు; రేగుబండు.
కువలము. సం. కలువ; ముత్యము; కువలయము. సం. కలువ; భూవలయము.
కువలాయికము. సం. మాంసజాతివిశేషము కువాడము. కపటము. [పలుకువాడు.
కువాదుడు. సం. విణ. పరులదోషమును కువాళము. కపటము; వామానము మొదలగు దాని గవునె.
కువిందుడు. సం. సాలెవాడు.
కువేణి. సం. చేపలబట్టి వేయుబుట్ట.
కువ్వ. కుప్ప, రాశి.
కువ్వాడము. కాపట్యము.
కుశ. సం. త్రాడు; దర్భ.
కుశము. సం. నీళ్లు; ఒక ద్వీపము; పలువు; దర్భ.
కుశలము. సం. శుభము, క్షేమము; తృప్తి; పుణ్యము. విణ. నేగ్గరి. గ్రలవాడు.
కుశలుడు. సం. విణ. నేర్పరి; కుశలము కుశాగ్రీయము. సం. విణ. కుశాగ్రము వంటిది.
కుశాలు. హిం. సంతోషము. [వస్తువు.
కుశి. సం. కట్టు; ఇనుముతో చేసిన కుశికము. సం. ఆయోవికారము.
కుశికుడు. సం. విశ్వామిత్రుని తండ్రి.
కుశీలపుడు. సం. ఆటపాటలచే జీవించు నట్లువుడు; నానాదేశ సంచారమైన బట్టువాడు; వాల్మీకి.

కుశుడు. సం. రాముని పెద్ద కొడుకు.
విణ. పాపము చేసినవాడు; మడించిన
వాడు.
కుశేయము. సం. పద్మము.
కుషీ. హిం. సంతోషము. రూ. ఖుషీ.
కుష్మము. సం. వ్యాధివిశేషము, పులుము;
చెంగల్వకొట్టు; విషభేదము.
కుసి. కూచము; గడియందుఁ జొప్పించు
టకుఁగాను సన్నగాఁజెక్కిన మంచపు
పట్టె మొదలగువాని చివర; దుఃఖము.
కునిగుంపులు. బ. శ్రమము.
కుసిలించే. ఆ. క్రి. ఆత్మప్రిచే దుఃఖించు
కుసిలంత. ఆత్మప్రిచే దుఃఖించుట.
కుసిని. వంటయిలు.
కుసీదము. సం. వడ్డికిచ్చి జీవనముజేయుట.
కుసీదకుడు. సం. విణ. వడ్డికిచ్చి జీవనము
చేయువాడు.
కుసుంబా. కుసుంభపుష్పము.
కుసుంభము. సం. కుసుమపువ్వు; బంగారు;
కమండలువు.
కుసుంభరాగము. సం. బయటికిమాత్రము
విశేషముగాఁ గనఁబడి లోపల బొత్తిగా
లేని ఆసురాగము.
కుసుమ. ఒక చెట్టు; సస్యవిశేషము;
కుసుంభపుష్పము; కుసుంభవర్ణము; ఆర్త
వము; పుండునందలి మొలక. బ. శాలి
ధాన్యవిశేషము. [కొప్ప.
కుసుమగర్భము. సం. పువ్వులు ముడిచిన
కుసుమపూవు. కుసుంబా. [విశేషము.
కుసుమపూరాజనాలు. బ. శాలి ధాన్య
కుసుమము. కుసుంభవర్ణము. బ. శాలి
ధాన్యవిశేషము సం. పుష్పము; కంటి
తెవులు; స్త్రీరజస్సు; పండు.
కుసుమేమవు. సం. మన్మథుడు.
కుసుమాంజనము. సం. పుష్పాంజనము.
కుసుమాపచయము. సం. పువ్వులు
కోయుట సంగ్రహించుట.
కుసులి. వామనుడు.
కుసులు. కొయ్యల నొకదానితో నొకటి
జేర్చియుండు నతుకులు. ఆ. క్రి. కుసిలించు
కుసూలము. సం. ధాన్యముంచెడు గరిసె.

కుస్మతి. సం. నికృతి, కుత్సితభావము.
కుష్టు. కుష్టము.
కుస్తరించే. స. క్రి. ఊఱడించు; సమా
ధానపఱచు; సవరించు; చఱచు.
కుస్తుంబరి } సం. ధాన్యాకము,
కుస్తుంబురువు } కొత్తిమిరి.
కుస్తుభము. సం. సముద్రము.
కుస్తుబుడు. సం. విష్ణువు.
కుహకము. సం. వంచన.
కుహకుడు. సం. వంచకుడు.
కుహముడు. సం. జారుడు, అంకుమగఁడు
కుహన. సం. అర్థాపేక్ష చేతనగుక పటచర్య
కుహనము. సం. ఎలుక; పాము. విణ:
ఈర్ష్యగలది.
కుహరము. సం. గుహ; రంద్రము; ఒకపాము
కుహళ. సం. కాలేవాద్యము.
కుహళి. సం. పోకపొత్తి.
కుహళ. సం. కాలేవాద్యము.
కుహువు. సం. చంద్రకళ కానరాని ఆమా
వాస్య; కోకిలధ్వని.
కుహూరటము. సం. కోయిల.
కుహేళిక. సం. ధూమిక, మూడమంచు.
కుళాయ. కుళాయి, కుళాయి.
కుళము. కొలను; చెలువు.
కుళింగము. సం. అడవిపిచ్చుక; కాకి.
కుళీరము. సం. పీత, ఎండ్రకాయ.
కుళుత్తము. సం. ఉలవలు.
కుళుత్తిక. సం. కనుపాలవిత్తులు.
కుళుపు. ఉంగరమునకుఁ బొడిగెడువిశాల
మగు మణివిశేషము.
కుళ్లా—య. కుళ్లాయి.
కుళ్లాయి. పటరచితమగుటము.
కుళ్ళు. ఆ. క్రి. దుఃఖించు; అవియు; కాల
మతిక్రమించుటచే ఫలాదులు నలుపు
పాటిచెడు, రూ. క్రుళ్ళు.
కుళ్ళుపోతు. విణ. క్రుళ్ళగించు స్వభావము
గలవాడు, రూ. క్రుళ్ళుపోతు.

కూ

కూ. అవ్య. పిలువఁగా పామరజనులెచ్చ
రించుకొనుటయందు వచ్చును.
కూక. అఱపు.

కూకట. మయూరశిఖ. [ము
కూకటి. జాట్టు; పిల్లజాట్టు. విణ. ప్రధా
కూకటికువ్వె పక్షివిశేషము.
కూకటిగుడ్డంగి. దాత్యూహము.
కూకటిగువ్వ. ఏటిరింత.
కూకటిమువ్వ ధూమ్యాటము.
కూకటిమూఁగ. కళింగము, ధూమ్యా
టము, ఒకపక్షి.
కూకటివేరు. కుంకిటి వేరు.
కూకరించు. అ.క్రి. కూకలువేయు.
కూకలు. అతిశయవాగ్ధ్యములు.
కూకవేటులు. బ. పాములొనొక భేదము.
కూకు. అ.క్రి. ఆస్థమించు.
కూకురుగుండెగి } పక్షివిశేషము,
కూకురుగుండె } దాత్యూహము.
కూత. కూయుట; మృగాదిధ్వని; సరిగ
మాది స్వరము.
కూతకైదువు. శంఖము.
కూతనెల. కోనునేల, క్రోశము. రూ.
కూతపట్టు కూతివేటు.
కూతు. కూతురు, పుత్రిక.
కూతు(రి)కూతురు. దౌహిత్రి.
కూతు(రి)కొడుగు. దౌహిత్రుడు.
కూతుబిడ్డ. నేపగంగ.
కూతురిబిడ్డ. ఆకాశగంగ; దౌహిత్రి.
కూతురు. పుత్రిక.
కూతురుబుడమ. ఏలావాలకము.
కూకిపలుకు. మణితమా, రతికాలమునందలి
గళరవము.
కూకిలు. బ. పారావతములు.
కూకు. పాలవిరగుడు.
కూకుదుడు. సం. విణ. వసునిసత్కరించి
యలంకృతురాలగు కూకునిచ్చివాడు.
కూకువు. సం. ఎనిమిదేండ్లకన్న.
కూచి. విణ. యుద్ధయాత్రకు పైనికులు
హచ్చరికపడుటకై యుద్ధవాద్యములను
మోయించుట; వాడి.
కూచిమారుడు. సం. పురుషజాతులు
నాల్గింటిలో నొకజాతివాడు.
కూచిసేయు. హిం. దండయాత్రవెడలు.
కూచేము. గూటము; స్తంభము; పట్టి
కాగ్రము.

కూజో. హిం. మృతాపత్రవిశేషము.
కూటకము. సం. గొడగ, ఏడికోలతేని
నాగలి; వెండ్రుకల కొప్ప.
కూటపాకలము. సం. ఏనగులకు వచ్చెడి
ఒక జ్వరము.
కూటమి. కూడిక; రతి, సంగమము.
కూటము. చావడి; కొలువు కూటము.
సం. దాగలి; పురద్యారము; అమ్మ;
ఆకాశము మొదలగునది; సమ్మెట;
మాయ; కపటము; కట్టు; పర్యతశిఖ
రము; గాగడము; దుఃఖము; రాశి,
ప్రోగు; బొంకు; బోను; ఇల్లు; విరిగిన
కొమ్ములుగల ఎద్దు; మండపము.
కూటశాల్మలి. సం. కొండబూరుగు.
కూటస్తమ్మి. సం. ఆక్షరము, మూలప్రకృతి
విణ. ఎల్లకాలము నొక రూపమై యుండు
నది, ఆత్మ, బ్రహ్మము.
కూటస్తుడు. సం. మూలపురుషుడు.
కూటాకము. సం. సమ్మెట.
కూటాగారము. సం. మేడమీది ఇల్లు.
కూటాము. రూ. కూటము.
కూటగుండ. కుండము, అన్నము వండు
కొనెడి కుండ.
కూటినిట్లు. బ. పుల్లనీళ్లు, పులిగంజి.
కూటిపేద. విణ. తిండిలేనిది; తిండిలేని
వాడు.
కూటిముత్యము. మనుష్యులచే జేయఁ
బడునట్టి ఒక దినుసు ముత్యము.
కూటిసారా. అన్నిముచేతజేసిన సారా.
కూటు. ధాన్యముంచుటకు వెంటి తో
నేర్పగచెడు గొర్రె. [కాసేడు.
కూటుడు. సం. తాయి తొలుచువాడు,
కూటువ. గుంపు; ప్రోగు, రాశి; చతురంగ
బలముగల నేన.
కూటువమూఁక. ప్రోత్యూహపఱచి అక్క
డక్కడ వెదకితెచ్చిన పిటికీ బలము.
కూటువు. గుంపు; ప్రోగు
కూడ. ద్ర. సహితమును సర్థమును చెలువు
నది; సహర్థకము.
కూడబడు అ.క్రి. చేరు, సమీపించు.
కూడబెట్టు. స.క్రి. చేర్చు; తార్చు.

కూడముట్టు. స.క్రి. తఱుముకొని పోవు.
 కూడలి. చెంటిమూటి కూడికగలది.
 కూడలివారి. చెండు మూడు త్రోవలుగల
 సిన దారి.
 కూడలితాయి. ఎల్లరాయి.
 కూడలివాయి. చెండుపంచలు చేరెడుమూల
 నేర్పరచిన నీటిదారి.
 కూడిక. చేరిక, సంయోగము.
 కూడు. అన్నము అ.క్రి. తగు. స.క్రి.
 పొందు, సంగమించు; గుణించు; లెక్క
 కలియఁగూడు.
 కూడుదల. లాభము.
 కూడునీరలు. బ. అన్న వస్త్రములు.
 కూణి. సం.విణ. రూ. కుణి
 కూన. శిశువు, పిల్ల, బిడ్డ, కందు; కుక్క
 పిల్ల; పిల్లిపిల్ల.
 కూనగుంత. మీట మొదలు అనెడిపల్లము.
 కూని. హిం. నగహత్య, ఖాని.
 కూపకము. సం. ఓడకంబము; పిరిదిమీది
 గుంత; దొరవు, చెలమ; చెతిసిద్దె.
 కూపము. సం. నుయ్య; చెలమ; ఓడ
 కంబము; పిరిదిమీది గుంత.
 కూపారము. సం. సముద్రము.
 కూపి. సం. కుప్పె; గాజుకుప్పె.
 కూపెట్టు. అ.క్రి. అఱచు; మొఱయిడు,
 కోదించు. [విణ. మనోజ్ఞము.
 కూబరము. సం. బండి (రథము) నొగ
 కూబరి. సం. రథము.
 కూయి. మొఱ; రక్షణము.
 కూయు. అ.క్రి. మొఱపెట్టు; మృగాదులు
 ధ్వని చేయు. [వంకాయ మొం.
 కూర వ్యంజనము; కాకము, తోటకూర,
 కూరట. పారిలుట.
 కూరవసువు. కూరలొచ్చేచెడు పనువు.
 కూరము. సం. అన్నము, వంటకము.
 కూరముక్కు. మత్స్యభేదము.
 కూరాడు. కాచినకలి.
 కూరిచి. అవ్య. ఉద్దేశార్థమునందున్వితీ
 యావిధ క్రితీ చేరివచ్చునది. రూ. కూర్చి.
 కూరిమి. చెలిమి, ప్రేమ.
 కూరు. అ.క్రి. కలుగు; దుస్సిపోవు, స.క్రి.
 పొందు; గొయ్యి మొ|| కూరు.

కూరుకు. నిద్ర. అ.క్రి. నిద్రించు.
 కూరుకుపాటు. నిద్ర.
 కూరుకువాడు. నిద్రాశువు. [ప్రించు.
 కూరుకొను. అ.క్రి. చొచ్చు. ప్రే. చొ
 కూరుచే. అ.క్రి. ప్రియపడు. ప్రే. కూడఁ
 బెట్టు.
 కూరుచుండు. అ.క్రి. ఆసీనుడగు.
 కూరుపరి విణ. కూర్పరి, కూర్పునట్టివాడు.
 కూరుపు. కూర్పు, ఘటన.
 కూరుమొన. యుద్ధసన్నద్ధనేన.
 కూర్కు. నిద్ర. అ.క్రి. నిద్రించు.
 కూర్కుపాటు. కూర్కు.
 కూర్కువాడు. కూరుకువాడు.
 కూర్కొను. కూరుకొను.
 కూర్చు. సం. విణ. పెరిగిన గడ్డముమీసము.
 కూర్చుము. సం. పట్టుకుచ్చు మొ; దరభ
 పిడికిలి; కనుబొమలనడుము; పెరిగినమీస
 గడ్డములు; మెచ్చు; మోసము.
 కూర్చుశీర్షము. సం. జీవకమునెడి గంధ
 ద్రవ్యము.
 కూర్చి. తూలిక; కూరిచి.
 కూర్చిక. సం. కుంచెకోల; జున్ను; వాగరి;
 చిత్తరువువాసెడుతూలిక; బొనుమడి;
 మొగ్గ; నూది.
 కూర్చినవాడు. విణ. గ్రథనమొనర్చిన
 వాడు; ఇష్టుడైనవాడు.
 కూర్చు. స.క్రి. యోజించు, చెంటి
 నొక్కటిగాకూర్చు; పొందించు.
 కూర్చుండఁబడు. అ.క్రి. కూరుచుండు.
 కూర్చుండు. అ.క్రి. ఆసీనుడగు.
 కూర్చువాడు. ఇష్టుడైనవాడు.
 కూర్చినిపాటు. హిం. వందనము; సలాము.
 కూర్పరము. సం. మోచేయి; మోకాలు.
 కూర్పరి. కూరుపరి; సంధానము చేయునది;
 మాన్యమధ్యతంతుబంధము, అరితోసి.
 కూర్పానకము. సం. అరచట్ట; అవిక.
 కూర్పు. గ్రథనము, కూరుపు.
 కూర్పుము. సం. తాబేలు; ఒకయుప
 వాయువు.
 కూర్మి. కూరిమి.
 కూలంకప. సం. ఏలు, నది.

కూలంకపము. సం. సముద్రము.
 కూలంబడు. అ. క్రి. పడు; చదికిలంబడు.
 కూలము. సం. దరి; గుంట; మట్టి మొద
 లగువానిదిబ్బ; మూకకెనుక.
 కూలముద్రుజము సం. విణ. ఒడ్డును
 ధేదించునది.
 కూలి. కూలివానికిచ్చెడి ద్రవ్యము; వేత
 నము; పన్ను, భాగధేయము
 కూలియాలు. వెలయాలు, వేశ్య.
 కూలివాడు. వైతనికుడు.
 కూలు. లవిత్రమూలము. అ. క్రి. చచ్చు;
 ఇల్లుచెట్టు మొ|| పడు.
 కూలుచే. స. క్రి. చంపు ప్రే. పడ
 జేయు. రూ. కూల్చు. రూపము.
 కూలు రూపు. అమాంతముగా పడినట్టి
 కూళ్ళాండము. సం. గుమ్మడి.
 కూమ్మాండము. సం. గుమ్మడి; పికాచ
 భేదము; భూణవిశేషము.
 కూనముఱపిక బ. తలుపుక్రింద మీదను
 ఉండునవి; స్తంభములకమర్చి బోదెలు
 తగిలించునవి. కుత్తితస్త్రీ; కట్టిడి.
 కూళ్. విణ. కుత్తితుడు; అవివేకి;
 కూళ్తనము. కుచ్చితము.
 కూళ్తుడు. కుత్తితుడు; మూఢుడు.
 కూళ్ళాపిడలు. పిండిపంటలలోని భేదము.

కృ

కృకణము. సం. పక్షివిశేషము, కక్కెర.
 కృకము. సం. కంతనాళము, బొండుగు;
 ముచ్చిలిగుంటమీది బుడిపి.
 కృకరము సం. ఒకయు పవాయువు;
 కక్కెర.
 కృకలానము. సం. ఊసర వెల్లి; తొండ.
 కృకవాకువు. సం. ఊసర వెల్లి, మయిలు
 చాయలొండ; కొడి; నెమలి.
 కృకాటిక సం. పెడతల; ముచ్చిలిగుంట.
 కృచ్చుము. సం. కప్టము; పాపము;
 సాంతపనాది వ్రతము.
 కృతకము. సం. విణ. కృత్రికము.
 కృతకర్ముడు. సం. విణ. నేర్పరి.

కృతకాద్రి. సం. క్రిడించుటకొఱకు నేర్పఱ
 పఱచిన పర్యతము, చేతగట్టు.
 కృతకృత్యుడు. సం. విణ. కృతార్థుడు.
 కృతఘ్నత. సం. చేసిన మేలు మఱచి
 పోవుట.
 కృతఘ్నుడు సం. విణ. చేసిన మేలు
 మఱచినవాడు. [పోకుండుట.
 కృతజ్ఞత సం. చేసిన మేలు మఱచి
 కృతజ్ఞము. సం. శ్వాసము, కుక్క.
 కృతజ్ఞుడు. సం. విణ. ఒరులుచేసిన మేలు
 మఱవనివాడు.
 కృతపదు మి. స. క్రి. కడచు; విడబడు.
 కృతపుంఖుడు సం. విణ. గుఱితప్పక
 వేయువాడు.
 కృతమాలకము. సం. నల్లగూబ.
 కృతమాలము. సం. తేలగ.
 కృతము. సం. ఉపకారము; కృత
 యుగము; నాల్గంకెలపాచిక. క్రి. విణ.
 పెల్లు విణ. చేయబడినది; నొప్పింపఁ
 బడినది.
 కృతముఖుడు. స. విణ. నేర్పరి.
 కృతలక్షణుడు. సం. విణ. గుణములచేత
 బ్రసిద్ధి చెందినవాడు.
 కృతసాపత్నిక. సం. మొదటి పెండ్లాము.
 కృతహస్తుడు. సం. విణ. గుఱితప్పకయేయు
 వాడు; నేర్పరి.
 కృతాంతము. సం. అశుభకర్మము;
 భాగ్యము; సిద్ధాంతము.
 కృతాంతుడు. సం. యముడు.
 కృతార్థుడు. సం. విణ. నేరవేరినపనిగల
 వాడు, ధన్యుడు.
 కృతి. సం. చేయుట; ప్రబంధము,
 కావ్యము, గ్రంథము; ఒకచందస్సు;
 నొప్పించుట; పండితుడు. విణ కృతా
 ర్థుడు; నేర్పరి.
 కృతుడు. సం. కడుపుకూటివాడు.
 కృత్తము. సం. విణ. ధేదంపబడినది; నరక
 బడినది; త్రుంచబడినది.
 కృత్తి సం. ఒకదేవత; చర్మము; చెట్టు
 వైపట్ట; బుజపత్రం.
 కృత్రిక. సం. ఒక నక్షత్రము.

కృత్తివాసుడు సం. శివుడు. [దేవత.
కృత్త్య. సం. క్రియ; చేయుట; ముగ్గు; ఒక
కృత్త్యము. సం. పని. విణ ధనాదులచే
ఛేదించదగినది.
కృత్రిమధూపకము సం. అనేక పరిమళ
వస్తువులుకూర్చి చేసిన ధూపము.
కృత్రిమము. సం. ఉప్పుదినుసు; చిల్లమడ్డి.
విణ. స్వతఃపుట్టినదిగాక ఒకరిచేజేయఁ
బడినది. [అంతయు, సమస్తము.
కృత్త్వము సం. కడుపు; నీళ్ళు. విణ.
కృవ. సం. కనికరము, దయ. [అజ్ఞాని.
కృవణుడు. సం. విణ. లోభి; కుచ్చితుడు;
కృపాణము. సం. కరవాలము, కత్తి.
కృపాణి. సం. కత్తి; కత్తెగ.
కృపాళువు (డు). సం. విణ. దయగలవాడు.
కృపీలము. సం. కడుపు; జలము.
కృపీలయోని. సం. అగ్ని.
కృపుడు. సం. ద్రోణుని మఱిది.
కృమి సం. పురుగు; చెట్టుమీది నల్ల
పురుగు; లక్క.
కృవి. సం. సాలెవాడు.
కృవము. సం. విణ. బక్క; సన్నము.
కృశానువు (డు). సం. అగ్నిహోత్రుడు
కృశానురేతనుడు. సం. శివుడు.
కృశాశ్వి. సం. నటుడు, నట్టువుడు.
కృశించే. సం. అ. క్రి. చిక్క, బక్క
టిల్లు; సన్నగిల్లు.
కృశుడు. సం. విణ. చిక్కినవాడు.
కృషకము. సం. కట్టు.
కృషకుడు. సం. కృషికుడు.
కృషాణుడు. సం. సేద్యకాడు.
కృషి. సం. సేద్యము, దున్ని పండించుట
కృషికము. సం. కట్టు.
కృషికుడు సం. సేద్యకాడు. [వాడు.
కృషివలుడు సం. దున్నుకొని జీవించు
కృష్టము. సం. విణ. ఒకసారి దున్నబడి
నది (నీల); ఈడువబడినది.
కృష్టి. సం. దుక్కి; చదువరి.
కృష్టి. సం. కృష్ణానది; ద్రౌపది; ద్రాక్ష;
నీలి; పిప్పలి.
కృష్టికర్ముడు. సం. విణ. దురాచారుడు.

కృష్ణపాకఫలము. సం. కలివెగ.
కృష్ణపాకి. సం. నల్లగురిగింజ.
కృష్ణఫల. సం. కారుగచ్చ.
కృష్ణభేరి. సం. కలుకతోహిణి.
కృష్ణము. సం. ఇనుము; మిరియము;
నలుపు; కాకి; కోకిల; దున్న; అశుభ
కగ్గు; కృష్ణపక్షము; నల్లని కడుపుగల
మందపిచ్చుకి. విణ. నల్లనిది.
కృష్ణలి. సం. గురిజే.
కృష్ణలోహితము. సం. నలుపుమించగలి
సినయెఱుపు. విణ. అట్టివన్నెగలది.
కృష్ణవర్త. సం. అగ్ని; దురాచారుడు;
రామావు. [నల్లతీగ.
కృష్ణవల్లి. సం. కమ్మరాచుతీగ,
కృష్ణపుంత. సం. కలిగొట్టు;
కారుమినుము.
కృష్ణసర్పము. సం. నల్లత్రాచు.
కృష్ణసారకము. సం. నల్లవెదురు,
కృష్ణసా(క)రము. సం. ఇట్టి; ఇరుగుడు;
జెముడు. [నల్లపిచ్చుక.
కృష్ణిక. సం. తెవిడలు; నల్లావలు;
కృష్ణిడు. సం. విష్ణువు; అర్జునుడు;
వ్యాసుడు.
కృసరము. సం. పులగము; శ్రాద్ధమున
నిమంత్రితులకు అభ్యంజన కాలమందు
కలిపియిచ్చెడు నువ్వులు బెల్లము.

క

కృష్టము. సం. విణ. ఏర్పాటుచేయబడి
నది; రచితమైనది; నిర్మితమైనది; కూడు
కొనినది; ఛేదించబడినది.
కృష్టి. సం. ఏర్పాటు; కల్పనము.

కె

కె. విణ. కెంపు శబ్దముయొక్క లుప్త
రూపము. (దీనికి పరుషసరళములు పర
మగునప్పుడు) సుమాగమమును తదితర
ములు పరమగునప్పుడు మీదిదానికి
ద్విత్యమును వచ్చును; ఒక స్త్రీ ప్రత్య
యము (ఆకె, ఈకె అని).

కెం. రక్తవర్ణము.

కెంగట. తాళబీజము.

కెంజోయ. రక్తవర్ణము.

కెంజిగురు. ఎఱ్ఱనిచిగురు.

కెందమ్మి } ఎఱ్ఱదామర, రక్తోత్పలము.

కెందామర } ఎఱ్ఱదామర, రక్తోత్పలము.

కెందొగ. ఎఱ్ఱగలువ, రక్తోత్పలము.

కెంపు. పద్మరాగమణి; ఎఱ్ఱపు; ఆధర

మందలి దంతక్షతము. విణ. ఎఱ్ఱనిది.

కెంపుకనులపులుగు } కోయిల.

కెంపుకంటి } ఆంగారకుడు, మజ

కెంపుగాము } గ్రహము.

కెంపురా. అరుణుడు, నూర్పుడు.

కెంపునవతు. స్వాతీనక్షత్రము.

కెడ. పార్శ్వము. రూ. కెడను.

కెడపు. ప్రే. పడకజేయు; త్రోయు; చంపు.

కెడయిక. పడుట; చావు. ఉద్దేశించు.

కెడయు. ఆ. క్రి. చచ్చు; పడు; భేదమగు;

కెడవు. పాటు, పతనము.

కెమ్మొవి. అధరము, పెదవి.

కెమ్మొవిగురి. కప్ప, దంతక్షతము.

కెరకొట్టు. కలకలకాయ.

కెరలియాడు. ఆ. క్రి. చెలరేగు.

కెరలు. ఆ. క్రి. కోపించు; కూయు; అతి

శయించు; విజృంభించు; సంభ్రమించు.

కెరలుచే ప్రే. కెరలకజేయు.

కెరలుబెడుచే. ఆ. క్రి. వర్ధిల్లు; విజృంభించు.

కెర్ణంబు. పక్షి భేదము.

కెర్ణ. తాపము.

కెర్రి. మల్లయుద్ధవిన్నానము.

కెలకు. దిక్కు; పార్శ్వము. స. క్రి. కల

పెట్టు; పెల్లగించు.

కెలన. సమీపము.

కెలను. పార్శ్వము.

కెలయు. ఆ. క్రి. విజృంభించు.

కెలవు. అనురాగము; పార్శ్వము.

కెలనము. కోరిక; సంకోచము; ఉత్సా

హము; అక్కర; పని, కృత్యము.

కెల్లగించే. స. క్రి. పెల్లగించు; రేచే.

కెల్లి. మల్లబంధవిశేషము.

కెళ్ళకుళి. కేళాకూళి.

కెళ్ళగు. ఆరవము.

కెళ్ళవు. ఎడము; దూరము; పార్శ్వము.

కెళ్ళాకుళి } కేళాకూళి.

కెళ్ళాకూళి }

కే

కే. ధ్వన్యనుకరణము.

కేక. పెద్దకూత. సం. నెమలికూత.

కేకయము. సం. 56 దేశములలోనొకటి

కేకరము. సం. కడకన్ను; మెల్లకన్ను.

కేకరించే. ఆ. క్రి. కేకలువేయు; సకి

లించినట్లు శబ్దించు. సం. స. క్రి. కటా

క్షించు.

కేకరింత. కేకలువేయుట; గొంతడుపు

తీటుటకు సకిలించినట్లు శబ్దించుట.

కేకరుడు. సం. విణ. మెల్లకంటివాడు.

కేకలువేయుచే గేలుపట్టినపు. ఆ. క్రి.

చప్పట్లుగొట్టు.

కేకి. సం. నెమలి.

కేకిన. కిస.

కేకినలు. బ. చప్పట్లు; అంజలులు.

కేకినల్లోట్టు. ఆ. క్రి. చప్పట్లుకొట్టుట.

కేస్త. పంకము.

కేట్రాడు. యమపాశము.

కేటాయించే. స. క్రి. వేటుపెట్టుచు.

కేడ. విణ. ధూర్జుడు.

కేడము. భేటకము, డాలు.

కేడములుచ. ధూర్జుడు.

కేడములుచందనము. ధూర్జత్వము.

కేడించే. ఆ. క్రి. స. క్రి. రూ. క్రేడించు.

కేడెము. డాలు, భేటకము.

కేతకి. సం. మొగలి, పచ్చవూమొగలి.

కేతనము. సం. ధ్వజము, పెక్కెము;

గుఱుతు; ఇల్లు; నిమంత్రణము; భూమి;

స్థానము.

కేతు. సం. కేతువు, జెండా.

కేతుమాలము. సం. ఒకవర్ణము.

కేతువు. సం. కేతుగ్రహము; ధ్వజము;

పెక్కెము; గుఱుతు; అగ్ని; కాంతి;

ధూమకేతువు.

కేదరము. సం. రూ. కేదారము.
 కేదారకంకణము. కేదారకటుక నిర్మిత
 మైన కడియము,
 కేదారకటుక. సం. ఒకజాతికటుక రోపిణి
 కేదారము. సం. పరిమడి; కొండ; పాడు;
 ఒక శివక్షేత్రము.
 కేదారుడు. సం. శివుడు.
 కేసము. మోసము; మాయ; కేసోపనిషత్తు.
 కేసిపాతక(న)ము. సం. ఓడతెడ్డు.
 కేమము. సం. పులిపిరికాయ.
 కేయూరము. సం. బాహుపురి.
 కేరజెము. ఒకపక్షి.
 కేరడము. ఉపేత్త; తిరస్థారము; తిరస్థా
 రపుమాట; వంకరమాట; విలాసము.
 కేరడించే. స.క్రి. వక్రముచేయు.
 కేరళము. సం. 56 దేశములలోనొకటి.
 కేరించు. అ.క్రి. విజృంభించు.
 కేరింత. ఆలవరింత.
 కేరిజెము. ఒకపక్షి.
 కేరు. అ.క్రి. ఉత్సహించు; కుతూహల
 పడు; విజృంభించు. స.క్రి తిరస్కరించు;
 పరిహసించు; అతిశయముగనవ్వు.
 కేరువు. విజృంభణము.
 కేర్జము. కేరిజము.
 కేలు. తొండము; చేయి, హస్తము.
 కేలుదమ్మి. కరారవిందము, పద్మమువంటి
 హస్తము.
 కేలుమొగుచు. కేల్మాగుచు.
 కేలుమొనుపు(పు) }
 కేలుమొగ్గ } అంజలిబంధము,
 కేలుమొడుపు } చేమోడ్పు, నతి, నమ
 కేలుమొడుపు } స్కారము.
 కేలుమొడ్పు }
 కేల్లలుపు. అ.క్రి. చేతులుకలుపు.
 కేల్పట్టు. పాణిగ్రహణము, వివాహము.
 కేల్మొగుచే. నమస్కరించు. రూ.
 కేల్మాగుడ్డు.
 కేల్మొగుచేట }
 కేల్మొగుపు(పు) } ఎరగుడు, నతి.
 కేల్మొగ్గ }
 కేల్మొ(త్రి)డుపు }
 కేల్మొ(త్రి)డ్పు }

కేవడము. కేడెము.
 కేవరి. కేవుపుచ్చుకొనువాడు.
 కేవలనులు. బ. కవనిబంటులు, కొట
 గుమ్మముకాచువారు.
 కేవలము. సం. నిర్ణయింపబడినది. విణ.
 అంత; అద్వితీయము, ఒకటి; బొత్తిగా.
 కేవలుడు. సం. అద్వితీయుడు,
 పరమాత్మ.
 కేవ. సమీపము.
 కేవు. ఆతరము, ఓడకిచ్చెడుకూలి.
 కేశకారము. సం. కరఫలము, గొఱపము.
 కేశప్పుము. సం. బట్టతల; పేనుకొటికడి
 రోగము.
 కేశపక్షము. సం. కొప్ప.
 కేశపద్ధతి. సం. పాపట.
 కేశపాశము. సం. కొప్ప, సిగ, చూడ.
 కేశబంధము. సం. పువ్వులుముడిచినకొప్ప
 కేరమార్జనము. సం. దువ్వెన.
 కేశము. సం. తలవెండ్రుక; కురువేరు.
 కేశముష్టి. సం. తేనెమ్రాసు.
 కేశవము. సం. పొన్న.
 కేశవుడు. సం. విష్ణువు. విణ. ప్రశస్తమైన
 వెండ్రుకలుగలవాడు.
 కేశవేశము. సం. కబరి, కొప్ప.
 కేశాంబునామము. సం. కురువేరు.
 కేశి. సం. ఒకరాత్తునుడు. విణ. కేశికుడు.
 కేశికుడు. సం. విణ. మంచి వెండ్రుకలు
 గలవాడు.
 కేశిని. సం. కట్టతీరగ; పద్మపుతీరగ.
 విణ. మంచి వెండ్రుకలుగల(స్త్రీ); (స్త్రీ).
 కేశుడు. సం. వరుణుడు.
 కేస. కిస, నెమిలి కూత.
 కేసరము. సం. ఇంగువ; కింజల్కము,
 అకరువు; జూలు, సింహము మొదలగు
 వాని మెడమీది వెండ్రుక; నాగకేస
 రము; పొన్న; పొగడ.
 కేసరి. ఒకానొకమ్మగము; ఒకదినుసు పరి
 మైరు. సం. సింహము; ఒకవానరుడు;
 గుఱ్ఱము; నాగకేసరము; పొన్న.
 కేసరులు. బ. ఒక కాలిధాన్యము.
 కేళకుళి }
 కేళకూళి } కేళాకూళి,

తేజానూళి. క్రిడాసరస్సు. నలుచదరముగా
నుండి నాలుగువైపుల దిగునది.

తేలి. సం. ఆట; పురుషులు స్నేహమున
స్త్రీలు మొదలగువారిని గద్దించుట
కొట్టుట పరిహసించుట మొదలుగా
గలది; స్రియనితోడి విచారము నందలి
నాయిక యొక్క క్రిడ.

తేలిక. ఆట; సృత్యము.

తేలికీలుడు. సం. విజ. నవ్వించువాడు.

కై

కై. చేయి, హస్తము; తొండము. అప.
చతుర్థీవిధ క్రియందు వచ్చెడు ఒక ప్రత్య
యము; మొల్లనకు యతి. రూ. కయి.

కైంకర్యము. సం. ఊడిగము; భగవంతు
నికిని భగవద్భక్తులకును జేసెడి యూడి
గము.

కైశ. కైశియి.

కైతట్టు. సందర్భము.

కైతలవాడు. కరిణులు.

కైకానుక. రూ. కయికానుక.

కైకయి. సం. కేకయరాజు కూతురు.

కైకొను. అ. క్రి వూను స. క్రి. గ్రహించు;
లక్ష్యపెట్టు.

కైకొలుపు. ప్రే. కైకొనజేయు.

కైకొల. రూ. కయికొల.

కైకొలు. అంగీకారము; గ్రహణము.

కైచోపులు. బ. నమస్కృతి.

కైజీతకాడు. శంబలాయుధసేవి.

కైజీతము. బలైము. రూ. కయిజీతము.

కైజో. గుఱ్ఱపు ముఖచేప్ర; వాగెను వెను
కకు తూడ్చికట్టుట.

కైజామోర. ఆశ్వశిరఃకంపము.

కైజోరు. అ. క్రి. ఒలుగు.

కైజో. కపింజలము.

కైటభారి. సం. హరి, వెన్నుడు.

కైడర్గము. సం. కటిజేము; సినగుమ్మడు.

కైత. కవిత్యము.

కైతవము. సం. కపటము; జూదము.

కైతట్టు. భృంగారము.

కైతవ్య. చేపారిపాటు.

కైతాళము. చేతవాయించుకంచుతాళము.

కైదండ. రూ. కయిదండ.

కైదార(రి)కము } సం. కేదారముల
కైదార్యము } సమాహము.

కైది. ఖైదీ.

కైదు. కపింజలము.

కైదువ } ఆయుధము.

కైదువు }

కైవదము. మి. కవిపరిజ్ఞాన పరిత్యజము
పూరింపనిచ్చెడి పద్యాంతము, సమస్య.

కైపాల. అడపము; కక్షపాల.

కైపు. లాహిరి; అందము; విజృంభణము;
విధము.

కైఫీయతి. హిం. ఒక సంగతి వివరము.

కైముడి. వాద్యవిశేషము.

కైమోడుపు. నమస్కృతి. రూ. కైమోడ్పు.

కైరడు. పేరుగల గుఱ్ఱము.

కైరవడి. కవిరియుండ.

కైరవము. సం. తెల్లకలువ.

కైరవిణి. సం. తెల్లగులువల సమాహము;

తెల్లగులువలుండు కొలను.

కైరపుడు. సం. జూదర; పగవాడు.

కైలాగు కైదండ [పాయముగలవాడు.

కైలాటకాడు. విజ. గుత్తితుడు, మాయో

కైలాటము. మాయోపాయము.

కైలానము. సం. కుజేరుని యునికిపట్టు;

శివుడుండెడి వెండికొండ.

కైలు. హిం. పండిన ధాన్యపు కొలత.

కైలుదార్లు. బ. నూర్చినధాన్యము కొలిపిం
చువారు.

కైవడి. విధము; పోలిక.

కైవడిముస్తై. తుంగముస్తై.

కైవరము } సం. కైవడిముస్తై.

కైవర్రి }
కైవర్రుడు. సం. పల్లెవాడు; చేపల
బట్టువాడు, జాలరి.

కైవల్గము. సం. కేవలభావము, అద్వి
తీయ స్థితి, మోక్షము.

కైవసము. అధీనము.

కైవళి. కైవడి.

కైవారపు చేతులు. బ. నతివిశేషము,

కైవారము. స్తోత్రము, పొగడ్డ; చుట్టు;
గనిమయంచు. సం. వందిస్తోత్రము.
కైవారముచేయు. స. క్రి. స్తుతించు.
కైవారవాక్యములు. మి. స్తోత్రముచేయు
వాక్యములు.

కైవారి. సం. వంది.
కైపు. ఉన్మాదము, కైపు.
కైవ్రాలు. అ. క్రి. రూ. కయివ్రాలు.
కైవ్రాలుచు. ప్రే. కైవ్రాలజేయు.
కైశికము. సం. వెండ్రుకల సమూహము.
కైశికి. సం. ఒక కావ్యవృత్తి.
కైశోరము. సం. పదిమొదలు పదునైజేండ్ల
వఱకుగల వయస్సు.
కైశ్యము. సం. కైశికము.
కైసన్న. ఆహ్వానము. [గూరుపరి.
కైసరుడు. క పీశ్వరుడు, కబ్బపు.
కైసాటిచుక్క. హస్తమత్రము.
కైసేత. అలంకారము.
కైసేయు. స. క్రి. అలంకరించు; పూజించు.

కొ

కొంకనక్క. చిన్నజాతినక్క, గుంట
నక్క, కిశి.
కొంతర. వంపు.
కొంతరలువోవు. అ. క్రి. కైతాదలచేత.
గాళ్లు చేతులు మొదలగునవి నిగిడికొను.
కొంకి. వంపుచీల; దోటి. బ. మచ్చిలి
గుంతకు పార్శ్వమున ఉండెడిఎముకలు;
మోకాలిచిప్పకు లోతట్టు రెండుప్ర
క్కల నుండెడి ఎముకలు.
కొంకు. భయము; వెనుదీయుట; సంకో
చము. అ. క్రి. భయపడు; వెనుదీయు;
సంకోచించు. [స్థలనము.
కొంకుపాటు. భయపడుట; సంకోచపడుట;
కొంకువోవు. అ. క్రి. కొంకరలువోవు.
కొంగ. బకము, క్రాంచము.
కొంగకాళ్ళవాడు. విణ. నిడుపుమోకాళ్ల
వాడు, ఊర్ధ్వజ్ఞావు.
కొంగవాలు. మాధిగకత్తి.
కొంగు. వస్త్రమునకు మొదటను చివరను
ఉండెడిది, చెఱగు.

కొంగుమాయు. అ. క్రి. బహిష్టయగు.
కొంగోడువడు } అ. క్రి. ఒడ్డిగిల్లు; ఒఱగు.
కొంగోడువోవు }
కొంచే. క్రాంచపర్వతము; క్రాంచపఠీ;
కొంగు.
కొంచేగుబ్బలి. క్రాంచపర్వతము.
కొంచేదీవి. క్రాంచద్వీపము.
కొంచేమల. క్రాంచపర్వతము.
కొంచేమలగిట్టినజాణుడు. క్రాంచదార
ణుడు, కుమారస్వామి.
కొంచేమొగ్గరము. క్రాంచపూహము.
కొంచేసారము. క్రాంచ(మధ్య)స్వరము.
కొంచించు. అ. క్రి. సంకోచించు.
కొంచెయము. న్యూనత. విణ. అల్పము.
కొంచే. మలినస్వేదము. అ. క్రి. సంకో
చించు.
కొంచేబోవు. స. క్రి. పట్టుక పోవు.
కొంచేవచ్చు. స. క్రి. తెచ్చు.
కొంచెకత్తె. విణ. అల్పరాలు; సామాన్య
రాలు. [స్వ. డు. రూ. కొంచెగాడు.
కొంచెకాడు. విణ. అల్పాడు; సామా
కొంచెతనము. అల్పభావము. [మగు.
కొంచెపడు. అ. క్రి. తక్కువపడు; సన్న
కొంచెపుది. అల్పము.
కొంచెపువాడు. అల్పాడు.
కొంచెము. కించిత్తు, అల్పము; న్యూనత.
కొంజే. అ. క్రి. సంకోచించు.
కొంట. కొనుట. [శీలుడు; భ్రష్టుడు.
కొంటి. విణ. తుచ్చుడు; అకార్య
కొంటితనము. తుచ్చత్వము.
కొండ. మల, పర్వతము.
కొండకంది. సస్యవిశేషము. బ. ఆ ధా
న్యము.
కొండకాకి. ఒక దినుసు కాకి.
కొండకాలువ. నెలయేలు, ఝరము, పర్వ
తమునుండి పుట్టిన ప్రవాహము.
కొండకొమ్ము. పర్వతశృంగము. [దుర్గము.
కొండకోట. వరణాకారమైన పర్వతము,
కొండకోటి. బాలక్రీడావిశేషము.
కొండకోలు. కొద్దియగుట.

కొండంగి. కొండముచ్చు.

కొండగీడు. కొండెము చెప్పవాడు.

కొండగుద్దలి. తాళ్లు పెకలించు గుద్దలి.

కొండగుణుడు. సామాన్యలక్షణము.

కొండగొనుగు. అక్షోటము.

కొండగొత్తి(ట్టి)య. కొండగొత్త.

కొండగొత్త. రాహిషము, గాడిదవంటి మృగవిశేషము.

కొండగోగు } కర్ణికారము.

కొండగోను }

కొండగోల. మృగవిశేషము. [గోనసము.

కొండచిలువ. కొండపాము, అజగరము;

కొండచీమ. ఒకదినును చీమ, ఉద్గీషకము

కొండచోలి. పార్వతి. [నృము.

కొండజొన్న. సస్యవిశేషము. బ ఆ ధా

కొండతంగేడు. ఒకదినును తంగేడు.

కొండతేనె. కొండజాళ్ళనుబట్టి తేనె.

కొండతిమ్మరి. కొండతి, అగచరము.

కొండదిగు. ఆ.క్రి. కొండమీదినుండిగు.

కొండనాలుక. అంగిలునుండెడి చిలు

నాలుక, గళశుండిక.

కొండపగతుడు. ఇంద్రుడు, గోత్రారి.

కొండపలుకు. పర్వతచిలమునందలి ప్రతి

ధ్వని.

కొండపిండి. వృక్షవిశేషము, నగభేది.

కొండప్రతి. ఒకదినునుప్రతి.

కొండబూరుగు. కూటకాల్మలి.

కొండబెండ. కచ్చూకము, తస్కరి.

కొండమల్లయ్య. శివుడు.

కొండమల్లె. గిరిమల్లిక.

కొండమామిడి. కొక్కామ్రము.

కొండమారేడు. గంధగర్భము.

కొండము. గుండము.

కొండముచ్చు } గోలాంగూలము, నల్లని

కొండమునువ }

కొండముచ్చు } మూతిగలకొడి.

కొండయల్లుడు. శివుడు.

కొండరాచోలి. అమ్మిక, సార్వతి.

కొండతెక్కలగొట్టినదణి. గోత్రభిడుడు,

ఇంద్రుడు.

కొండతేడు. న గాధిరాజాహినువంతుడు.

కొండల్లము. తృణపుష్పిక, ఒకదినును అల్లము.

[వ్యాధజాతివిశేషము.

కొండవారు. కొండయందుండు బోయలు,

కొండపిటిజంగము. కైలాసవాసి, పార్వతీ

పతి, శివుడు.

కొండసికి. పర్వతశృంగము.

కొండటము. సంతోషము.

కొండడు. స. క్రి. స్తుతించు.

కొండి. అలము, తేలుకొండి; అక్క

తలుపు నంచులయందు గట్టెడు తేలు

తోడి వంటి యినుప గొల్లెము.

కొండిక. బాలుడు; బాలిక. విణ. చిన్న.

కొండికది. బాలిక.

కొండికనాడు. బాల్యకాలము.

కొండికవాడు. బాలుడు.

కొండియ. రాజులు మొదలగు వారు

మొగము తట్టుచేసికొనెడుముడి, కొండె.

కొండియము. కొండెము; పిశునత్వము.

కొండియడు. విణ. కొండెకాడు.

కొండీడు. విణ. కొండెకాడు.

కొండె. కొండి; కొండియ.

కొండెంగ. కుండంగి.

కొండెకత్తె. విణ. కొండెము చెప్ప (స్త్రీ).

కొండెకాడు. విణ. పిశునుడు, కొండెము

చెప్పెడువాడు; తంత్రవాది.

కొండెము. చాడి, మైశునృము.

కొండెవల. చేపల బట్టుటకు ఒకడు

వేసెడు వల. [మటికొంత.

కొండొక. విణ. బాలుడు; చిన్న; కొంచెము,

కొండ్ర. మల్పించి దున్నినచాలు.

కొండ్రకైదుపు. నాగలి.

కొంత. ఇంచుక, కొలది, కించిత్తు.

కొంతము. కుంతము, అయధ విశేషము.

కొండలు. బ. కొంతమంది.

కొందలపడు. ఆ. క్రి. కలతపడు.

కొందలపాటు. కొందలపడుట.

కొందలము. చివారము, దుఃఖము; త్తోభము

కొందలించు. ఆ. క్రి. కలతపడు.

కొందాక. కొంతవఱకు.

కొందు. స. క్రి. నజ్జగ నఱకు,

కొంప. ఇల్లు.

కొంపచెఱుపు. అప్రయోజకుఁడు.
 కొంపోవు. స. క్రి. తీసికొనిపోవు.
 కొంసీలు. ఇం. కవున్సీలు.
 కొకిలికి. విణ. చక్కనతిప్పినది [కొక్కెర.
 కొక్కరాయి. కొంగ, బకము; బలాక,
 కొక్కరించే. అ. క్రి. (కోతి) పెక్కి
 రించు; పక్షులు కాళ్లతో పెల్లగించు.
 కొక్కరింత. కొక్కరించుట.
 కొక్కి. విణ. హెచ్చు తక్కువైనది.
 కొక్కిన. మల్లబంధవిశేషము.
 కొక్కు. కొంగ; పందికొక్కు, మూషకము
 కొక్కురెంతు. మూషికవాహనుఁడు, వినా
 యకుఁడు. రూ. కొక్కురవుతు.
 కొక్కెర. కొక్కరాయి.
 కొక్కెరతోలివేల్పు. బకానురుఁడు.
 కొక్కెన. ఒకచెట్టు †.
 కొక్కెరొక్కె. కోడి కూయుటయం దగు
 ధ్వన్యనుకరణము. రూ. కొక్కెరొక్కె
 కొచ్చెమాటలు. గ్రస్తాక్తి, తొందరమాట.
 కొజ్జె. పండుఁడు.
 కొజ్జె. హిం. అంగజాల, రాణివాసపు
 కావలివాఁడు; పండుడు. [చోటు.
 కొటారము. ధాన్యాదిరాను లుండెడు
 కొటారి. ఉగ్రాణపువాఁడు.
 కొటారు. కొటారము; ఉప్పురానులుండు
 స్థలము, ఉప్పు కొరారు. [సుఁడు.
 కొటిక. గ్రామము, కొట్టిక; లోభి; వామ
 కొటికాఁడు. రూ. కొట్టికాఁడు.
 కొటికాండ్రు. బ. రూ. కొట్టికాండ్రు.
 కొట్టకొన. అన్నిటికిఁగొన, మిక్కిలిచివర.
 కొట్టిడి. సామగ్రులుంచెడు గది, కోస్తము.
 కొట్టము. నృత్యవిశేషము; హస్తీసము;
 అనుకూలకాల; పనులు మొదలగువానిని
 గట్టెడుచోటు, కోస్తము.
 కొట్టరువు. రూ. కొటారు.
 కొట్టాడు. అ. క్రి. కలహించు; బాధపడు.
 కొట్టాము. ఒక దేశము; పనులు మొదలగు
 వానిని కట్టెడుచోటు.
 కొట్టి. వేగు. రూ. కొటి.
 కొట్టించే. స. క్రి. ప్రహరింపఁజేయు.
 కొట్టిక. కొటిక.

కొట్టికాండ్రు. వేగులు.
 కొట్టికాఁడు. వేగరి.
 కొట్టు. దెబ్బ, ప్రహరణము; సామగ్రి
 యుంచెడి యిల్లు, కోస్తము; చతురుపా
 యములలో నాల్గవది. స. క్రి. ప్రహ
 రించు, ప్రహరణముచేయు.
 కొట్టుపడు. అ. క్రి. వ్యయమగు.
 కొట్టులాఁడు. అ. క్రి. కలహించు.
 కొట్టులాట. కొట్టులాడుట, కలహము.
 కొట్టె. మట్టియొంటల యంతటి దళముగల
 కాఁగు; కునులవిశేషము
 కొట్టము. వడ్లదంపకము; వివాహతంత్ర
 విశేషము; ఊడిగము.
 కొట్ర. వానరుఁడు; పిండి మొదలగువాని
 నుడుకఁబెట్టుటకుఁ బెట్టెడి యెసరు.
 కొట్టమారి. విణ. కొట్టుపడు స్వభావము
 గలవాఁడు.
 కొట్టాట రూ. కొట్టులాట.
 కొరారు. కోస్తము.
 కొరే. సామకారి ఇల్లు; వర్తకసంఘము.
 కొడమ. ముఖభాగమునఁగట్టు లేక నడుమ
 వలవలె నల్లికగల యూత్రపంటి మత్స్య
 గ్రహణసాధన విశేషము.
 కొడవండ్లు. బ కొడవళ్లు, లవిత్రములు.
 కొడవలి. లవిత్రము, గడ్డి వరి మొ॥
 కోసెడు సాధనము.
 కొడన. కొండమల్లె†.
 కొడి. దీపశిఖ.
 కొడిద. నికుంచ్య చతురంగుళి.
 కొడిది. ఒక చెట్టు. [పుడిసిలి.
 కొడిదిలి. వంచినచేర; నికుంచ్యహస్తము,
 కొడిమె. పాపము; అబద్ధోక్తి; అపవాదము,
 అపనింద; కష్టము; కు వేణి, చేపలబుట్ట;
 దురవస్థ.
 కొడిమెలాఁడు. విణ. పాపాత్ముఁడు.
 కొడివె. రూ. కొడిమె.
 కొడిన } కుటజము†.
 కొడిసె }
 కొడిసెపాల } ఇంద్రయవము. రూ.
 కొడిసెవిత్తు } కొడిసెప్రాలు.
 కొడుకఁడు } కన్నకొడుకు, పుత్రుఁడు.
 కొడుకు }

కొడుకుకూతురు. పౌత్ర.
 కొడుకుకొడుకు. పౌత్రుడు.
 కొడుగురు. దీపముయొక్క చీటైము.
 కొడుపు. గంట మొదలగునవి వాయిం
 చెడు సన్నకొయ్య; బలపము మొదలగు
 వాని కోపు; కోణము, వీణాదులతంతి
 మీటుటకు బంగారు మొదలగువానితో
 జేసి ప్రవేలికి జేసికొనెడు గోరు; వెదురు
 కనుపుల నడిమిభాగము.
 కొడుము. బిండవంటి వండ.
 కొడ్డు. రూ. కొడుకు.
 కొడ్డి. రూ. కొడిది.
 కొణజే. వాకిటికావలియిల్లు.
 కొణత. కుక్కునుగట్టెడుకొయ్య; మల్ల
 పరికర విశేషము.
 కొణతము. కంబము. కొణత.
 కొణ్ణిగె. కుప్ప; దిబ్బ.
 కొణ్ణిగ. మంజూరు. రూ. కొణ్ణిగ.
 కొణ్ణిత. మల్లపరికర విశేషము.
 కొణ్ణిది. జాతిభేదము.
 కొణ్ణిదిలి. రూ. కొడిదిలి.
 కొణ్ణిదెడు. అరగుప్పెడు.
 కొణ్ణుగురు. దీపముయొక్క చీటైము.
 కొణ్ణుజే. పిడుక, పశువుల దేహముందు
 చేరి రక్తము పీల్చెడు జంతువు.
 కొణ్ణుదురు. రూ. కొణ్ణుగురు.
 కొతిమిరి. కుస్తుంబురువు. రూ. కొత్తిమెరి
 కొతిమెర } రూ. కొతిమిరి.
 కొతిమెరి }
 కొతుకు. గ్రస్తము, వర్ణలోపముగలమాట;
 సంకోచము. అ. క్రి. వర్ణలోపముగా
 మాటాడు; సంకోచించు.
 కొతుకుపడు. అ. క్రి. (మాట) లుప్తవర్ణ
 మగు; సంకుచితమగు.
 కొత్తడుము. కాలావయవము, బురుజు.
 కొత్తడి. స్త్రీ సమాహము.
 కొత్తమిరి. కొతిమిరి. దనియాలపైరుగ.
 బ. దనియాల.
 కొత్తము. తాటిపండు విత్తులోని కండ.
 కొత్తముట్టు. నూలిపోగు ఆతుకు.
 కొత్తళము. బురుజు.
 కొత్తి. స్త్రీ.

కొద. న్యూనత, కొడువ.
 కొదము. పశుపక్ష్యాదులపిల్ల; అడుమేక
 పిల్ల. విణ. యావనము తలచూపినది;
 దృఢము.
 కొదములేనుగు. కరికలభము.
 కొదమర్లు. బ. కొత్తిమిరి విత్తులు.
 కొదరు. అ. క్రి. అతిశయించు; చెదరు; రేగు
 కొదవ. కొఱత, న్యూనత.
 కొదుక. కొదవ, విణ. తక్కువ.
 కొదుకు. అ. క్రి. వెనుదీయు.
 కొదుగు. పరామృఖము.
 కొదుపు. స. క్రి. ఏదేని నోటజేసికొని
 మ్రింగక ఊరక నమలు.
 కొదువ. కొదవ, తక్కువ. [నూత్నము.
 కొద్ది. పరిమితి; కొంచెము, అల్పము,
 కొద్దికొద్ది. కొంచెకొంచెము, అల్పార్థకము.
 కొద్దికాడు. అల్పాడు; ఘడ్పాడు.
 కొద్దిగా వినుట. ఈషచ్ఛవణము.
 కొద్దిది. విణ. కొంచెమైనది.
 కొద్దిపడు. అ. క్రి. కొంచెపడు.
 కొద్దివాడు. కొంచెపువాడు.
 కొన. అగ్రము; చెట్టుకొమ్మ చివర.
 కొనకొను. అ. క్రి. యత్నించు.
 కొనచెవి. కర్ణార్ధభాగము, చెవికొణక
 కొనటి. రూపహీనుడు.
 కొనరిక్క. రేవతీ నక్షత్రము.
 కొనలిడు } అ. క్రి. వర్ధిల్లు.
 కొనలాత్తు }
 కొనసాగు. అ. క్రి. సిద్ధించు; కొనలాత్తు,
 వృద్ధిబొందు.
 కొని. రూ. కొన్ని.
 కొనిపించు. ప్రే. కొనునట్లొనర్చు.
 కొనిపోవు. స. క్రి. కొంపోవు, పట్టుకపోవు
 రూ. కొనుచు(బోవు).
 కొనియాట. నుతించుట; ఆదరించుట;
 కాపాడుట; కొలుచుట.
 కొనియాడు. స. క్రి. స్తుతించు; ఆదరించు;
 కాపాడు; కొలుచు.
 కొనివచ్చు. స. క్రి. తెచ్చు.
 కొను. అ. క్రి. గాటు; సరిపడు. స. క్రి.
 అపహరించు; క్రయము చేయు, వెలకు

దీయు; తీసికొను, పుచ్చుకొను, గ్రహించు, పట్టుకొను; పరిగ్రహించు; లక్ష్యపెట్టు; ప్రేయము. [పించుట. కొనుగోలు. క్రయము; నట్టువుడు కొలి కొనుమేవచ్చు. స. క్రి. తెచ్చు. కొనుజే. పిడుజా. రూ. కొణుజా. కొనుట. కొనుగోలు, క్రయము. కొనుబట. కొనుట. కొలుమొదలు. కొనుటకిచ్చిన ధనము. కొన్నాళ్ళు. బ. కొన్నిదినములు. కొన్ని. స. (కొంతకబ్బమునకు అనుమా దర్థక బహువచనాదేశము.) కొంత సంఖ్యగలవి. [రము. కొవురు. శిఖరము; ఊన్నతి. రూ. కొప్ప కొప్పరము. శిఖరము; ఉన్నతి; విజృంభణము; విజృంభితము; అంసము. [భించు కొప్పరించు. అ. క్రి. ఆతిశయించు; విజృం కొప్పరింత. ఆతిశయించుట; విజృంభణము. కొప్పు. తలయందుదోపిన వెండ్రుకల ముడి, కేశబంధము; ఇంటినడికొప్పు; వింటికొన. కొప్పువల. ఒగిదిగ, బాలపాశ్య. కొప్పెర. వెడల్పుముఖము గల పెద్ద పాత్రము, కటాహము; నారికేళపేళము; కుడక. కొప్రము. కొప్పరము, శిఖరము. కొబ్బరి. కుడక, నారికేళము రూ. కొబ్బెర కొబ్బరికల్లు. నారికేళాసవము. కొబ్బరికాయ. బొండము ఒలిచిన నారి కేళ ఫలము. [కాయలోని గుంజా కొబ్బరిగుంజా. మొక్కమొలచిన కొబ్బరి కొబ్బరిచెట్టు. నారికేళము. కొబ్బరినూనె. నారికేళతైలము. కొబ్బరిపువ్వు. మొక్కమొలచిన కొబ్బరి కాయలోని పువ్వు. [బెల్లము. కొబ్బరిబెల్లము. కొబ్బరికల్లువండి చేసిన కొబ్బరిబొండ్లము. నారికేళఫలము. కొబ్బరియుండలు. బ. మాండములు, భక్ష్యవిశేషము కొబ్బెర. కొబ్బరి, చిప్పతీసిన బెంకాయ.

కొబ్బెరకాయ. కొబ్బరికాయ, బెంకాయ. కొబ్బెరపండు. కొబ్బెరకాయ. కొబ్బెరయుండ. కొబ్బరియుండ. కొమ. కాఖ; అడుది. రూ. కొమ్మ. కొమరసామి కుమారస్వామి. కొమరాలు. యావనవతి; సాందర్యవతి. కొమరిత. కూతురు. కొమరితె. కొమరాలు. కొమరు. వృత్తియందు కొమిరకబ్బమున కగు ఆదేశము; సాందర్యము, మనోజ్ఞత. విణ. మనోజ్ఞము, నుండరము. కొమరుడాలు. అజ్ఞవాలు, కోడి. కొమరుడు. కన్నకొడుకు; కుమారస్వామి; పిన్నవయసువాడు. కొమరుదనము. ఈడు. కొమరుబాయము. ఈడు. కొమరులు. బ. ఇంటి వెన్నపట్టె క్రింది కురుజాలు; కొడుకులు. కొమరుసామి. కుమారస్వామి. కొమరుసామిరథము. మి. కుక్కుటము. కొమరె. కొమరాలు; పుత్రిక, కుమారి. కొమరిత. కూతురు. కొమార్త. కూతురు. కొమిరె. యావనముగలస్త్రీ; స్త్రీ. కొమ్మ. కోటకొమ్మ, కపిశీర్షము; కాఖ; స్త్రీ. కొమ్మబెంకిమెకము. కాఖామృగము, కోతి కొమ్మతారుపుగుల్ల. ఎడకత్తియ, దూతిక. కొమ్మత్రిమ్మరి. కాఖామృగము, కోతి. కొమ్మదాటుమెకము అడవితిరుగుడు, కోతి కొమ్మనటి. కదళీవిశేషము. కొమ్మనగొట్టపిండిచెట్టు. పూతిక. కొమ్మనగొలిమిడి. మూలఫల. కొమ్మనగోర. వృక్షవిశేషము. కొమ్మమెకము. కాఖామృగము, కోతి. కొమ్మరటి. కదళీవిశేషము. కొమ్మి. ఎట్టగోరంట. కొమ్ము. ఉకారాంతముయొక్క రూపాంతరనామము; శృంగము, ఎడ్ల మొదలగువాని కొమ్ము; మాదిగవాడు క్రావ్వించుకొనెడు పాత్రము; పసుపు మొదలగువాని ఎండిన నిడుపాటి గడ్డ;

చిమ్మనఁగ్రోలి; పల్లకిబొంగు; ఏ నుఁ గు
యొక్కి దంతము; పందికోఱ; ఊచెడి
నుషిరవాద్య విశేషము; కాళి; శిఖరము;
కొన; ఉత్సాహము; బలము; గవుండ్ల
వాఁడు బందము తగిలించెడు కత్తిపిడిక
లాని వంకర కొయ్య; అగ్రము; ఆందో
ళికోభయ దండము.

కొమ్ము కాకర. కారవేల్లివిశేషము †.

కొమ్ముకాటు. వరాహము.

కొమ్ముకాడు. వరాహము; అగసాలె
వాడు; కొమ్మువాడు.

కొమ్ముచేప. ఒక ఆడు చేప, శృంగి.

కొమ్ముటేనుగు. మగయేనుగు.

కొమ్ము పెసర. సస్య విశేషము †. బ. ఆ
ధాన్యము.

కొమ్ము పొట్టతీగె. కన్యాశబ్దలత †

కొమ్ముమాచికమ్మ. సనములు గలిగి
రజోదర్శనము లేని స్త్రీ. [నేయు.

కొమ్ములుసూపు. స. క్రి. అలక్ష్మియు

కొమ్మువాడు. కొమ్ముచెడు మాఁదిగ
వాడు.

కొయుగూర. కోయఁదగిననల్లతోటకూర †

కొయ్య. కట్టి, మ్రాన, దారువు.

కొయ్యగాలు. కోత కోసినమోడు.

కొయ్యగూట(టా)ము. దున్నిన మంటి
గడ్డలు చిదుకఁ గొట్టినది.

కొయ్యగూర. కొయుగూర †.

కొయ్యతోటకూర. కొయ్యగూర †.

కొయ్యదిప్పు. అడిబండ, దుప్పడు

కొయ్యనగాండ్రు. బ. మూర్ఖులు.

కొయ్యగూర. కొయుగూర †.

కొరక. అప్రహతభూమి.

కొరడా హెం. జాటి, చలువ, కశ.

కొరడు. వంకరగాక సరిగానుండెడిఇంద్ర
ధనుస్సు; గుడ్లగూబ; మశ్యకభేదము.

కొరద. మత్స్యవిశేషము.

కొరన. కొరక.

కొరవంజి. ఎఱువవాడు; ఎఱువది.

కొరవి. కడిమి †; ఎఱిగోరంట †.

కొరవితాల్పు. పికాచము.

కొరపానిగండు. క్రూరమృగ విశేషము.

కొరి. తెంపుడిమి వెండ్రుక, అర్మము.

కొర్పవగండు. కొరసానిగండు

కొఱ. కొఱత; ప్రయోజనము; మత్స్య
విశేషము; శిల్పము; పాతీనమత్స్యము;
కొఱ్ఱ, ప్రియంగువు †; న్యూనత; అప్ర
యోజనము. విణ. అప్రయోజకము;
కొంచెము; యోగ్యము.

కొఱకు రూ. కొరను.

కొఱత. తక్కువ, న్యూనత.

కొఱతనుఱుకు. సక్రి. అకార్యము
చేయు. విణ. అకార్యము చేయువాడు.

కొఱకట్టు. కొఱవి.

కొఱకు నిమిత్తము, చతుర్థీవిధక్తియుండు
వచ్చెడు ప్రత్యయము.

కొఱకొఱ. కోపవికారము.

కొఱకొఱలాడు. అ. క్రి. కోపగించు.

కొఱగానిది. విణ. కొఱమాలినది.

కొఱగానివాడు. అప్రయోజకుఁడు.

కొఱగామి. అకార్యము; దుర్గత్వము;
దోషము. [కొరడు.

కొఱడు. ఆయుధవిశేషము; మ్రానిమోడు;

కొఱడుకోల. ఆయుధవిశేషము.

కొఱడుపొఱు. అ క్రి తిమరుపట్టు.

కొఱను. సనులు మేయుకించ, వివీతిము;
సడ్కులెర యేరి తను చోటు.

కొఱనోము. తక్కువనోము.

కొఱపము. గొఱపము, అశ్వక్రకచారకము

కొఱప్రాణము. మి. కుట్టునుఱు.

కొఱప్రాణులు. మి. కొనయూపిరిగలవారు

కొఱమాలినవాడు. పనికిమాలినవాడు,
అయోగ్యుఁడు.

కొఱముట్టు. పనిముట్టు, ఉపకరణము.

కొఱలు. అ క్రి. నిండు; ఉండు; ప్రకా
శించు; ఒప్పు. స. క్రి. పొందు.

కొఱవ. ఒక తక్కువజాతి.

కొఱవత. కొఱవది.

కొఱవి. కొంతకాలినకట్టి, అలాతము.

కొఱవిచీమ. పెద్ద యెఱ్ఱచీమ.

కొఱవిదయ్యము. పికాచభేదము.

కొఱవేవు. అ. క్రి. మూర్ఖిల్లు.

కొఱనంది. ఆయము, జీవన్ధానము.

కొలు. రూ. కొల్లు.
 కొలుకు. మేహరొగి విశేషము. స. క్రి.
 కలుచు, దవ్వముచేయు.
 కొలుకువుండు. కొలుకు.
 కొల్లు. మత్స్యభేదము; ప్రియంగువు, సస్య
 విశేషము. బ. కంగుధాన్యము.
 కొల్లు. మేకు, కూలము.
 కొల. పాపము; హింస; కొలిచినకొల.
 కొలకు } కొలను, సరస్సు.
 కొలకువు }
 కొలది. లోతుయొక్క ప్రమాణము; పరి
 మితి. విణ. శక్యము.
 కొలకొల. కలకలధ్వని.
 కొలగాడు. ధాన్యము కొలుచువాడు.
 కొలగారము. ధాన్యముకొలతకిచ్చేడుకూలి
 కొలత. పరిమాణము; ధాన్యము మొదలగు
 వానిని కొలుచుట.
 కొలనిమేఘము మి. వస్త్రవిశేషము.
 కొలను. మడుగు, సరస్సు.
 కొలము. కలము, సజాతీయప్రాణి సమూ
 హము; వంశము.
 కొలవేళులు. బ. వట్టివేళ్లు.
 కొలారకము. కొలత.
 కొలారము } చతుశ్శాలము, నడుమ బయ
 కొలారు } లును నాలుగు ప్రక్కలఁ
 గట్టడమును గల యిల్లు.
 కొలారుబండి. గంత్రి, ఎడ్లబండి.
 కొలి. బిల్లగోడాడునపుడు బిల్లఁబెట్టికోట్టు
 టకుఁ ద్రవ్విన చిన్న పల్లము.
 కొలికి ముక్కునంటినకంటిమూల; హారము
 మొదలగువానికి తగిల్చెడు వంకరకమ్మి;
 పరిపాకము; కంఠము. [లిం చెడు పూస.
 కొలికిపూస. హారమధ్యమణి, కొలికి దగి
 కొలికిముడి. వదలుముడి.
 కొలిపించు అ. క్రి నట్టువుండు కొను
 గోలుచేయు. ప్రే. ధాన్యాదికము
 కొలువఁ జేయు.
 కొలిమి. కమ్మరి నిప్పుంచెడు పల్లము.
 కొలిమితిత్తి కొలిమి యూడెడు తిత్తి,
 భద్రు, భద్రీక.
 కొలుచు. ధాన్యము; పరిధాన్యము. స. క్రి.

దేవాదులను పూజించు; సేవించు;
 వస్త్రధాన్యాదికము కొలతచేయు.
 కొలుపు గ్రామదేవతకు చేసెడు ఉత్స
 వము. అ. క్రి. నట్టువుండు కొలిపించు;
 సమ్మతించు; సరిపడు; చెల్లు. ప్రే. పురి
 కొలుపు; పుట్టించు; (కను) గీటు; అను
 ప్రయుక్తమైన కొను ధాతువునకు ప్రేర
 ణమునందు వచ్చెడి రూపము.
 కొలువడి. కొలత
 కొలువానములు. మత్స్య విశేషము.
 కొలుపు. రాజాదిసభ, ఆస్థానము; చాకిరి.
 సేవ; ఉత్సవవిశేషము.
 కొలుపుకాడు. సేవకుడు.
 కొలుపుకూటము. సభాస్థానము. [హించు
 కొలుపుగొను. స. క్రి. సేవకునిగా పరిగ్ర
 కొలుపుడుకాడు. సేవకుడు. [తెలుపునది
 కొలె. ద్ర. మొదలుకొని అను సర్థమును
 కొల్లి విణ. రూ. కొలది.
 కొల్లు. రూ. కొలను.
 కొల్పుడుచేయు. నతివిశేషము.
 కొల్ల. చూట, దోపుడు, అపహరణము.
 కొల్లకత్తె. విణ. కొల్లపెట్టుస్త్రీ.
 కొల్లకాడు విణ. కొల్లపెట్టువాడు.
 కొల్లకొట్టు. స. క్రి. అపహరించు; (ఆధిక
 లాభముగ) సంపాదించు.
 కొల్లగొను. స. క్రి. కొల్లపెట్టు.
 కొల్లపెట్టు. స. క్రి. అపహరించు.
 కొల్లలాడు. స. క్రి. దోచుకొను.
 కొల్లవేపు. అ. క్రి. చూటవోపు.
 కొల్లాడు. స. క్రి. కొల్లపెట్టు.
 కొల్లాపురి. ఒక పట్టణము.
 కొల్లాబండి. గాడి, ఎడ్లబండి.
 కొల్లాయగుడ్డ. చిన్న అంగవస్త్రము.
 రూ. కొల్లాయి,
 కొల్లారము } కొలారము; నాలుగిండ్ల
 కొల్లారు } బవంతి.
 కొల్లారుబండి. గంత్రి, ఎడ్లబండి.
 కొల్లి. ఒక చెట్టు.
 కొల్లు. కొలుపు.
 కొల్పుడుకాడు. సేవకుడు. [స్థలము.
 కొలాయి. గొట్టములద్వారా నీరులభించు

కొవ్వ. మేదస్సు, మాంససారము; దర్పము. కొన. పురితునుక; ఉపయుక్తముకాని తృణాదుల అగ్రాంశము; కొన, చివర, అగ్రము; పట్టికాగ్రము; కేసరము. కొనగలము తైము. కొన ముంతమామిడి వలె నుండుముత్యము. కొనరు. కోరిక; ఏదేని ఒకవస్తువుతీసికొన్న దానికిచ్చెడుపెచ్చు; ప్రార్థనము; అనులాపము; సంకోచము; అతిశయము. ఆ. క్రి. విజృంభించు; సంకోచించు. స. క్రి. మిక్కిలికోరు, ప్రార్థించు. కొన్నె. దరఫ.

కో

కో. అటపునందగు ధ్వన్యనుకరణము. కోంకణము. సం. ఆయుధ విశేషము; ఒకదేశము. కోగిరి. హిం. గుఱ్ఱపుజీను, ఖోగిరి. కోగు. స. క్రి. గొలుగు; వాప్యాంకురాళి. కోచ. పిటికి. కోచేవాటు. ఆ. క్రి. భయపడు. కోడు. స. క్రి. బియ్యము మొదలగు వానిని చేటలో బోసికొని ప్రక్కవాటుగా నిటునటుత్రిప్పు. కోత. ఛేదించుట, కోయుట; చేసుకోయుట. కోతపట్టు. ఆ. క్రి. కోతకోయ నారంభించు. కోతపడు. ఆ. క్రి. ఖండితమగు. కోతి. వానరము. కోతికొమ్మచ్చి. బాలక్రీడావిశేషము. కోతిపిట్టమామిడి. రసాలవృక్షవిశేషము. కోతిపుల్లలు. బ. మగ్గపుపలక దారిమలను మీదికిదగిల్చెడు పుల్లలు. కోతిమామిడి. అంబాళము, కపీతనము. కోతివన్నె. కపిశవర్ణము. కోదాడు. తాళవృక్ష విశేషము. కోత. నలువ, వస్త్రము; చీర, స్త్రీలు కట్టుకొను వస్త్రము. [తామర. కోకనదము. సం. ఎఱ్ఱకలువ; ఎఱ్ఱకము. సం. చక్రవాకము, జక్కవ; తోడేలు; బల్లి; కప్ప; ఈడు. కోకిలము. సం. కోయిల; చిలుక. రూ. కోకిల. కోకిలాక్షము. సం. ములుగొలిమిడి. కోగట ముండనము. కోగల. కోకిల. కోచ. సందేహము. కోచించు. సం. ఆ. క్రి. సంకుచించు; సందేహము లేకుండ మాట్లాడు. [మూర్ఖులు. కోజేలు. నీచులు. దయలేనివారు; కోట. సాలము; పట్టణము చుట్టుగల ప్రహరీ, దుర్గపురము, (రాజ్య సప్తాంగములలో ఆటవది) కోటకొమ్ములు. కోటమీది దళములు. కోటడు. గుడ్లగూబ. కోటము. సం. గుడ్లగూబ. కోటరము. కోడటికము. సం. చెట్టుతోఱి కోటరింపు పెద్దపులి కూత. కోటరికము. కోటగము. కోటటికము. కోడటికము. కోటవి. సం. దిసమొలది. కోటానగోటులు. మి. బ. అసంఖ్యములు. కోటి. వేగు; కాష్ఠక్రీడ. సం. అంచు; అతిశయము; చివర; వింటికొప్ప; సంఖ్యా విశేషము; సమూహము. కోటికాడు. వేగువాడు. కోటికాండ్రు. బ. వేగువాండ్రు. కోటివర్ష. స. పక్కచెట్టు. కోటిశము. సం. మట్టిగడ్డలు కొట్టెడు కొయ్య రూ. కోటిశము. కోటిరము. సం. కిరీటము. కోటు. ఇం. చొక్కాయి; కంచుక విశేషము, బొత్తములతో తొడుగుకొనునది కోటరు దుక్కికిపోవునపుడుగాని దుక్కియై మరలివచ్చునపుడుగాని దుంప మీదుగా క్రాడికి తగిలించిన సాగలి. కోటము. సం. దుర్గపురము. కోటారము. సం. నీటిపల్లము. కోటము } కోడరికము. కోడంట్రికము }

కోడండ్రము } కోడిలితనము,
కోడరికము } న్ను సాత్వము.

కోరము. సం. గుండ్రకుస్తు, మ డలా కా
రమైన కుస్తుము.

కోడలు. న్నుప, కొడుకు యొక్క
పెండ్లాము. బ. కోడండ్రు.

కోడాడు. అ క్రి. బాధపడు.

కోడి. కుక్కుటము; కుక్కుటి.

కోడిగ. రత్నముల యిరువదింటి సంజ్ఞ.

కోడిగము. విలాసచేష్ట; అపహాస్యము.

కోడిగీడు. విణ. కోడిగముచేయువాడు.

కోడిలేక్కమువాడు. కుక్కుటధ్వజుడు;
కుమారస్వామి.

కోడిలేక్కమువానన్న. వినాయకుడు.

కోడిడెగ. వన్నెకల పండపు కోడిపుంజు
భేదము.

కోడిపేట. అనుకర్షము, నొగ చివరక్రింద
ఎత్తుగానుంచెడు మోపుడుకొయ్య.

కోడిగెము. ఎగతాళి.

కోడిపందెము. ప్రాణిద్యూతవిశేషము.

కోడిపుంజె. కుక్కుటము, మగకోడి.

కోడిపెట్ట. కుక్కుటి, అడుకోడి.

కోడిపొరు. ప్రాణిద్యూతవిశేషము.

కోడిబడి. పసిపిల్లలకు చేసి యిచ్చెడు
భక్ష్యవిశేషము.

కోడిబుడమలు. బ. ధాన్యవిశేషము.

కోడియ. కోడెనూడ.

కోడి. కోడిగ; ధ్వజము.

కోడిడు. కొమరుడు.

కోడు. మంచము మొదలగు వానికంటము;
ఊరిదరినీటి పల్లము. [యెండు.

కోడుతాటు. అ. క్రి పండినవైరు మిక్కిలి
కోడె. కాడిమరపడగినగూడ; విటుడు.

విణ. యకావసముగలది, తరుణము. రూ.
కోడియ. [క్రిమరుడు.

కోడెకాడు. విటుడు; పడుచువాడు,

కోడెతాచే. పురుషస్సము; సర్వభేదము.

కోడెనూడ. పాలువిడిచినగిత్త, పత్నతరము

కోడెరవుతు. వృషభవాహనుడు, శివుడు

కోణంగి. అంగములను వికారముగా

చూపి చిచ్చుమెత్తెడుదాసరి; హాస్య
నాటకుడు.

కోణంగివాడు. కోణంగి.

కోణంగి. కోణంగి.

కోణపుడు. సం. మూలతేడు, నైర్వతుడు

కోణము. సం. అంచు; ఇల్లు మొదలగువాని

మూల; గంట మొదలగువానిని వాయిం

చెడు కొడుపు; దుడ్డుగోల; వాద్య

విశేషము; వీణకొడుపు.

కోణాశ్వుడు. సం. యముడు.

కోణుడు. సం. శనైశ్చరుడు.

కోడండ్రము. బాలరనుదండించుటకై

పట్టుకొని వ్రేలాడునట్లు మీదగట్టెడు

త్రాడు. సం. విల్లు; నాలుగుమూరలవిల్లు;

వెదురువిల్లు; కనుబొమ; ఒకానొక

దేశము.

కోడండ్రామములు. బ. ధాన్యవిశేషము.

కోద్రంగము. సం. మంచె.

కోద్రవములు. సం. బ. ఆళ్లు.

కోస. అడవిలోనుండెడి పల్లె; గోసమా

హము; అడవి; కొన; మూల; కొండల

యందలి మఱుగుచోటు; దేశవిశేషము;

ఇటుకు; శైలశీర్ష కోణము; అగ్రము.

కోసత్రిమూర్తి } వనచరము, కోతి.

కోసమనికి }

కోసతేడు. కోణపుడు, నైర్వతుడు.

కోనెటు. రూ. కోనేలు.

కోనేటు. పుష్కరిణి, నాలుగువైపుల దిగు

నట్లు నలుచదరముగఁగాని దీర్ఘచతుర

శ్రముగఁగాని త్రవ్విన జలాశయము.

కోపకత్తె. మి. విణ. కోపన, కోపముగలస్త్రీ

కోపకాడు. మి. విణ. కోపనుడు, కోపము

గలవాడు.

కోపగించు } స. క్రి కోపించు.

కోపగిల్లు } కోపన. సం. కోపస్వభావముగల (స్త్రీ)

కోపనుడు సం. విణ. కోపకాడు.

కోపపడు. స. క్రి. కోపించు.

కోపము. సం. క్రోధము, కినుక.

కోపి. సం. విణ. కోపముగలవాడు.

కోపించు. సం. స. క్రి. కోపపడు.

కోపు. బలపము మొదలగువాని కడ్డి; కడ్డి;
అందము; వింటికొప్పు; నాట్యము;
నిమిత్తము; ఒక వైపు, పార్శ్వము;
విధము; సమయము; చేపలగుది (గుచ్చు)
నట్టి నూది; మద్యము; నాట్యము తీర్పు.
కోపుదారుడు. సరకులను బైటనుండి తెచ్చి
యమ్మెడువాడు. [భేదములు
కోపులు. బ. నమస్కారము; నాట్యగతి
కోపువాటు. అ. క్రి. అందగించు. [స్త్రీ.
కోమ గోపుగమువలె పెరిగిన పుట్టచివర;
కోమటి. వైశ్యుడు.
కోమలము. సం. నీళ్లు. విణ మృదువు.
కోమలి. నుందరి, చక్కదనముగల (స్త్రీ);
(స్త్రీ),
కోమలికము. చక్కదనము.
కోయ. వ్యాధజాతి విశేషము, బోయ,
కోయవాడు.
కోయస్థికము. సం. చీకగొక్కర.
కోయితోటకూర. కోసినప్పటికి పునః
ప్రరోహముగల కాకింక.
కోయిల. గుడి, ఒకదివ్యస్థలము; కోకిలము.
కోయు. స. క్రి. లవించు, తీగలు మొదలగు
వానిని ఛేదించు; పండ్లు పువ్వులు మొద
లగు వానిని గిల్లు. [ము; తట్ట.
కోర. గిన్నె; కల్లుతాగెడి గిన్నె, చవక
కోరంగి సం. చిట్టెలకి.
కోరకము. సం. మొగ్గ; ఆగవిరిమొగ్గ;
తామరతూడు; తక్కులము.
కోరకొండె. బిడ్డలు మొదలగువారికి ముఖ
పార్శ్వమున వేసెడు కొండె (జడ).
కోరగించు. అ. క్రి. మునులించు; మొలకెత్తు
కోరటు. ఇం. కోర్టు. [గోడ, కరిగోడ.
కోరడి. ఆవరణముగా వేసిన పొడిమట్టి
కోరదూపములు. సం. ఆళ్లు.
కోరవాయి. కోష్ఠ శీర్షస్థమగు వాయువు.
కోరవోపు. అ. క్రి. కొంకరులు వోపు.
కోరనిగ. కోరకొండె. [(వస్త్రము)
కోరా. విణ. కారికము, అనాహతము
కోరాడు. స. క్రి. ఏనుగు మొదలగునవి
కొమ్మలతో నేల బొడిచి దుమ్మెత్తి
పైకి జల్లు; పందిముట్టతో నేల కల్లు

గించు; దుమ్ము మొదలగువానిని ఎత్తి
పైకి జల్లు; తీతి చేయు.
కోరాడుట. ఉత్పాతకేళి.
కోరాబంగారు. మట్టపుబంగారు.
కోరించు. ప్రే. కాంక్షింపజేయు.
కోరింద. లక్కగలిగెడి యొకానొకతీగ,
జతూక.
కోరిందపొద. ఆధారిక.
కోరిక. కాంక్ష, ఇచ్చు; కోరుట; వరము.
విణ. అభీష్టము.
కోరికి } కాంక్ష
కోరికె }
కోరికెలు. బ. కోరికలు.
కోరు. పండినపంటలో రైతునకు వచ్చెడి
పాలు; ధనేతరవస్తురూపమైన కప్పము;
తాకట్టు. స. క్రి. కాంక్షించు, ఇచ్చించు;
కోరాడు. [గాజుపూసలు.
కోరెందపూసలు. బ. ఆటవికులు ధరించు
కోర్కె. కాంక్ష.
కోర్టు. ఇం. న్యాయసభ, న్యాయస్థానము.
కోట. దంప్రి, పార్శ్వదంతము; సర్ప
దంతము. విణ. పెద్ద.
కోటడము. బాధ; అపహాస్యము. బ. అప
హాస్యవచనములు.
కోటమీనములు. పెద్దమీనములు.
కోటుడుపాట. అపధారణవిశేషము.
కోల. దండము; బాణము; పంటకిట్టె;
మగగుటి. విణ. దీర్ఘము. సం. చవ్యమను
గంధద్రవ్యము; పిప్పలి. [గము.
కోలంబకము. సం. వీణెయొక్క సర్వాం
కోలకంరుడు. సం. వరాహమూర్తి,
విష్ణువు. [యము.
కోలకము. సం. క్కొలపుచెట్టు; మిరి
కోలకోతులు. బ. కోటికిమ్మించియును
కాలక్రీడావిశేషము.
కోలగగ్గెర. కార్జునదారమును పెనచి
యెద్దులను మాటకట్టుగాకట్టెడుకట్టు.
కోలజెన్ను. ఒకదినునుజున్ను, బొద్దాలకము
కోలతపేల. ఇత్తడి పాత్రభేదము.
కోలదబ్బు. ఒక దినుసుదబ్బు.
కోలదిపియ } వెలుతురు కట్టెలదివట్టి,
కోలదివ్య }

కోలన. కోల, దైర్ఘ్యము.
 కోలనిమ్మ. నిడుపుదినుసునిమ్మ.
 కోలపాల. అర్కపుష్పిక.
 కోలపాన్న. పుష్పి పర్ణి.
 కోలము. వేపము. సం. తెప్ప; కేగుం
 బండు; పంది; బడి; కాగిలి.
 కోలమెఱుంగు. నిలుపు మెఱుంగు, విరావతి
 కోలలవారు. బ. వేత్రధరులు.
 కోలవల్లి. సం. గజసింహులి.
 కోలవన. జటిల.
 కోలాట. కోలాటము.
 కోలాటకమ్మ. ఒక దినుసు చెవికమ్మ.
 కోలాటము. హల్లీసకము, స్త్రీలుచేతుల
 గోలలుంచుకొనియాడెడిఆట. [మోత.
 కోలాహలము. సం. గుంపునలుట్టిన పెద్ద
 కోలి. సం. కేగుం; గంగకేగుం.
 కోలు. అనుప్రయుక్తమైన కొనుధాతువు
 నకు భావార్థకరూపకము; కొల్ల. విణ.
 పెద్ద. క్రి. విణ. మిక్కిలి.
 కోలుకాడు. నియమించెడి అధికారి;
 కావలివాడు; సుంకరిక్రిందిబంటు.
 కోలుకొను. అ. క్రి. ఉత్పాసించు; తేలు
 కొను; వర్ణిలు. [(యుద్ధ) సన్నాహము.
 కోలుతల. ఎదుటనిలిచి యుద్ధమాచేయుట
 కోలుపడు. అ. క్రి. చెడు, నశించు; అగ
 పడు. స. క్రి. పోగొట్టుకొను; ఓటు
 పడు. ప్రే. కోలుపడుచు. [అశుభము.
 కోలుపాటు. చేటు; పోగొట్టుకొనుట;
 కోలుపాక. పోగొట్టుకొనుట.
 కోలుపోవు. అ. క్రి. చెడు. స. క్రి. పోగొట్టు
 కొను; ఓటుపడు. ప్రే. కోలుపుచ్చు.
 కోలుమనగు. అ. క్రి. విజృంభించు.
 కోలె. వెన్నుకోసినకాడ. ద్ర. అవ్య.
 మొదలుకొని.
 కోలెముక } కశేరుక, వెన్నెముక.
 కోలెమ్ము }
 కోలెమ్ముక. వెన్నెముక.
 కోకోరము సం. గాడిద.
 కోల్కొను. అ. క్రి. కోలుకొను.
 కోల్లల కోలుతల.
 కోల్పడు, కోలుపడు.

కోల్పాటు కోలుపాటు.
 కోల్పలి. పెద్దపులి, వ్యాఘ్రము.
 కోల్పచ్చు. స. క్రి. నాశముచేయు.
 కోప. బిడ్డలకు గొంతునందు గలిగెడు
 వ్యాధి విశేషము; పుట్టకోప.
 కోవరము. ఉక్కళము; కోవురము.
 కోవి. ససాగినాళము; నాళము. [ర్థ్యము.
 కోవిదత. సం. విణ. నైపుణ్యము; సామ
 కోవిదారము. సం. కాంచనము. [సుండు.
 కోవిదుడు. సం. తెలిసినవాడు; విద్వాం
 కోవు. ఆర్జునందగు ధ్వన్యనుకరణము.
 కోవురము. శత్రువును బట్టుటకై పొంచెడు
 పాంచు.
 కోవెల. కోకిల; దేవాలయము.
 కోవెలసారము. పంచమ స్వరము.
 కోశకారము. సం. ఒక గినును చెట్టు;
 పలుపురుగు.
 కోశఫలము. సం. తక్కిలపు చెట్టు.
 కోశము. సం. కత్తియొల; గ్రుడ్డు; జాజీ
 కాయ బెరడు; ఒక దివ్యము; పుస్త
 కము, నిఘంటువు; బొక్కసము; ధన
 ము; కరణి పోసిన వెండి బంగారముల
 ముద్ద; ముచ్చము; మొగ్గ. (పంచ కోశ
 ములు - అస్త్రమయము, ప్రాణమయము,
 మనోమయము, విజ్ఞానమయము, ఆనంద
 మయము.) [రేను; పొట్టు.
 కోశాతకి. సం. బీర, ఆవడ; ఉత్త
 కోశామ్రము. సం. కొండమామిడి.
 కోషము. సం. కోశము.
 కోస్తు. మందుదినుసు, చెంగల్వకోస్తు.
 కోష్ఠము. సం. లోకడుపు; సామద్రులుం
 చెడుకొట్టు; గాదె.
 కోష్ఠసీమ. సం. సిద్ధల నివాసస్థానము.
 కోష్ఠము. సం. ఇంచుక వేడి. విణ. ఇంచుక
 వేడిగలది.
 కోసము. అవ్య. నిమిత్తమును దెలుపునది.
 కోసరము. వా. నిమిత్తము, కోసము.
 కోసలము. సం. ఒక దేశము. [కోలగది.
 కోసు. క్రోశము, రెండుజేల విండ్లపట్టు
 కోసెడు. విణ. క్రోశప్రమాణముగలది.
 కోస్తు. కోస్తు.

కోస్తా. ఇం. సముద్రతీరము.
 కోహకము. సం. దేహానుజాంతుకొన్నప్పిల్లి.
 కోహళము. సం. కాహళమును నాద్యము;
 బజారుమాట.
 కోహళి. కుళ్ళాయి, టోపి.
 కోహళుడు. సం. నాట్యకాస్త్ర ప్రవర్త
 కుడైన ఒకముని. [కరణము.
 కోహూ. పరిహాసమునందగు ధ్వన్యను
 కోళదళము. సం. నళియనెడు గంధ
 ద్రవ్యము.
 కోళి. భయశీలుడు. విణ. ఆశ్చర్యము
 నొందినవాడు.
 కోళితనము. భయశీలత్వము.

కౌ

కౌ. కానుశబ్దముయొక్క లుప్తరూపము.
 రూ. కవు.
 కౌంతి. సం. రేణుక.
 కౌంతికుడు. సం. విణ. ఈతైకాడు.
 కౌగిలి. కవుగిలి. భుజాంతరము.
 కౌగిలింమే. స. క్రి. ఆలింగనముచేయు.
 కౌగిలింత } ఆలింగనము.
 కౌగిలింపు }
 కౌజో. ఒక పక్షి, కపింజలము.
 కౌక్యత్వము. సం. ఆకార్యముచేయుట;
 పశ్చాత్తాపపడుట.
 కౌక్కుటికుడు. సం. కపటముకలవాడు;
 చేరువ మాచుచుబోయెడివాడు.
 కౌక్షింభర్యము. సం. పొట్టపోసికొనువాని
 తనము.
 కౌక్షేయకము. సం. ఖడ్గము, కత్తి
 కౌమే. కవును. [చేయు వద్రంగి.
 కౌటతక్షుడు. సం. స్వతంత్రముగా పని
 కొటికుడు. సం. మృగపక్ష్యాదులనుజంపి
 విక్రయించి జీవించువాడు. [త్వము.
 కౌటిల్యము. సం. వంకరతనము, కుటీల
 కొడు. కపటము. [తుడు.
 కొణపుడు. సం. మూలతేడు, నైర్మ
 కొతుకము. సం. జేడుక, కాతూహలము,
 క్షోరిక; కంకణము; పెండ్లియందు చేత
 గట్టుకొనెడు తోరము; పండుగ; స్త్రీ

పురుషపరిహాసము; పైపైనవచ్చిన మేలు;
 సుతోషము; పాట మొదలగు సుఖము.
 కౌతూహలము. సం. అనాభవింపని రోరిక
 యందలి ఆశ, తమి.
 కౌద్రవీణము సం. ఆళ్లుపండునది(పాలము)
 కౌను. నడుచు; వింటినడుము.
 కౌవము. సం. నూతి జలము.
 కౌపీనము సం. గోవి; ఆకార్యము;
 గుహ్యప్రదేశము. [దినును పిండివంట.
 కౌబేరము. సం. చెంగల్వకొస్తుక; ఒక
 కౌమారము. సం. బద్దేష్టవజ్రు గల
 వయస్సు; బాల్యమునకు ఆవలి వయో
 వస్థ.
 కౌమారి. సం. ఒక మాతృక.
 కౌముదము. సం. కార్తికమాసము.
 కౌముది. సం. చంద్రిక, వెన్నెల.
 కౌమోదకి. సం. విష్ణువుయొక్క గద.
 కౌయ. క్షుద్రజలచరము; చేపమీది
 పాలను.
 కౌరు. వర్ణాధిక్యము.
 కౌరులు. కోపులు, నతి.
 కౌలటినేయుడు. సం. భిక్షుకియైన పతి
 వ్రతయొక్క కొడుకు. [తేరుడు.
 కౌలటియుడు. కౌలటినేయుడు; కౌల
 కౌలటియుడు. సం. అంకుటాలి కొడుకు.
 కౌలవ. సం. ఒక కరణము.
 కౌలీనము. సం. గొప్ప వంశమునందలి
 వుట్టుక; గుహ్యము; పశుపక్ష్యాదుల
 జగడము; జగడము; నిందింపదగినది.
 కౌలు హిం. రాజులు మొదలగువారు
 ప్రజలు మొదలగువారికి ఇచ్చునట్టి
 యొడంబడిక; అభయపత్రము.
 కౌలేయకము. సం. కుక్క. విణ. మంచి
 కులమున బుట్టినది
 కౌశలము. సం. నేర్పు; పనివానితనము.
 కౌశలి. సం. కుశలప్రశ్నము.
 కౌశల్యము. సం. కౌశలము. [ముంగిస.
 కౌశికి. సం. ఒకానొకయేలు; పార్వతి.
 కౌశికుడు. సం. ఇంద్రుడు; విశ్వా
 మిత్రుడు; నిఘంటువు తెలిసినవాడు;
 పాములవాడు.

కౌశేయము. సం. పట్టుబట్టు
కౌసీద్యము. సం. కుసీదభావము; ఆల
స్యము; కునికిపాటు.
కౌసు, మాంసము.
కౌసుమేపరి. మాంస భక్షకుడు. [మణి.
కౌస్తుభము. సం. విష్ణు వక్షస్థలమునందలి
కౌళికుడు. సం. కులాచార తంత్రము
ననుసరించినవాడు; శ్రీవిద్యాసంప్ర
దాయజ్ఞుడు
కౌళుత్తీయము. సం. విణ. ఆలవలు పంగు
నది (పాలము).

క్ర

క్రంగు. మ్రోగుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము.

క్రంచణ. అవ్య. ద్ర. శీఘ్రముగా.

క్రంత. పెండ్లికొడుకువారు పెండ్లికూతు
నకుఁ దీసికొని పోయెడు ప్రధాన
ద్రవ్యము; రచ్చ; సందు త్రోవ;
రంధ్రము; అంగడి.

క్రందనము } సం. ఆర్పు; ఏడుపు;
క్రందితము } పిలుపు.

క్రందిల్లు. ఆ. క్రి. మ్రోగు.

క్రందు. ఎక్కువ; శబ్దము; అతిదారుణ
ధ్వని; సందడి; ఉపద్రవము; క్రంద
నము; తఱచు. ఆ. క్రి. శబ్దించు; విలపించు.

క్రందుకయ్యము. దొమ్మియ్యద్దము; ఎడ
తెగనికలహము.

క్రందుకొను. ఆ. క్రి. అతిశయించు;
తఱచగు. ప్రే. క్రందుకొలుపు.

క్రంప. కంప, ఎండిననుండ్లనుండ; కంట
కాదిభారము.

క్రకచసత్రము. సం. తేకుగ.

క్రకచము సం. అంపము; వెలుతురుగ.

క్రకచారకము. సం. గుఱ్ఱపుకొంపము.

క్రకరము. సం. కక్కెర; అంపము;
వెలుతురుగ.

క్రకరుడు సం. విణ. దీనుడు; బీదవాడు

క్రక్కన. విణ. కఠినము.

క్రక్కు. కడుపున వికారమెత్తి తిన్నది
వెడల నుమియుట; వ్యాధి విశేషము.

స. క్రి. కడుపున వికారమెత్తి తిన్నది
వెడల నుమియు.

క్రక్కున. ద్ర. క్రంచర.

క్రక్కెర. కక్కెర, క్రకరము.

క్రచ్చే. కాంక్ష.

క్రచ్చేట. ద్ర. అవ్య. క్రి. విణ. నిష్కల్మష
ముగా; శీఘ్రముగా, క్రంచర.

క్రచ్చే. కాంక్ష; మాలిన్యము; పేనిన
తాడు మొదలగు వానియందు ఉప
యక్తముకాని తృణాదుల అంశము.
స. క్రి. చుట్టుకొను; కాంక్షించు.

క్రచ్చేకొను. స. క్రి. చుట్టుకొను.

క్రతుధ్వంసి. సం. జన్నపుగొంగ, శివుడు
క్రతుమజుఁడు. సం. జన్నపుడిండి,
దేవత.

క్రతువు. సం. యజ్ఞము; ఒకానొకఋషి.

క్రధనము. సం. వధ; కొల.

క్రధము. సం. ఒక దేశము.

క్రన్త. ద్ర. క్రి. విణ. అవ్య. పిమ్మట,
పశ్చాదర్థకము; మరల, పునరర్థకము;
శీఘ్రముగా.

క్రన్తన. అవ్య. శీఘ్రముగా.

క్రమణము. సం. అడుగుడుట.

క్రమము. సం. వరుస, శేడుగిడుట; అణు
ముట; బలిమి; వడఁకు. [అక్రమించు.

క్రమించే. సం. స. క్రి. అతిక్రమించు;

క్రముకము. సం. పోక; తమ్ములము;

పోకచెట్టుగ; ఎఱ్ఱలాడ్డుగుగ; గంగరావిగ;

నాగముపైగ; ప్రత్తిచెట్టుగ.

క్రమేలకము. సం. ఉప్తము, ఒంటె.

క్రమృణ. అవ్య. ద్ర. మరల, తిరుగ,

పునరర్థకము. రూ. క్రమృటి:

క్రమృణబిడ్డు } అ. క్రి. మరలు, నివ

క్రమృణిలు(లు) } ర్తిలు.

క్రమృణు

క్రమృణుచే. ప్రే. మరలించు, మరల్చు.

క్రమృణుదెంచే. అ. క్రి. మరలు, మరలి

వచ్చు. [వ్యాపించు.

క్రమ్ము. అ. క్రి. కవియు; వైకుంఠు;

క్రమ్ముదల. క్రమ్ముట.

క్రమ్ముదెంచు. ఆ. క్రి. క్రమ్ము. [కొనుట.
 క్రయము. సం. వెల; (వెలయిచ్చి)
 క్రయవిక్రయికుడు. సం. (సరకును)
 కొని అమ్మెడువాడు, బేహారి.
 క్రయించు. సం. స. క్రి. కొను, విలుచు.
 క్రయికుడు. సం. కొనువాడు.
 క్రయ్య. కాలవ.
 క్రయ్యబడు. అ. క్రి. కలయు.
 క్రయ్యము. సం. విణ. కొనుటకు అంగడి
 యందు పఱపబడినది.
 క్రయ్య. అ. క్రి. కలయు.
 క్రల్లవడు. అ. క్రి. ఎండు.
 క్రవ్యము. సం. మాంసము.
 క్రవ్యాత్తు } సం. రాక్షసుడు. విణ.
 క్రవ్యాదుడు } మాంసముతినువాడు.
 క్రవ్యాశి }

క

క్రాంతి. సం. క్రమణము.
 క్రాక. కాక.
 క్రాగు. అ. క్రి. కాగు.
 క్రాగుడు. కాగుడు.
 క్రామ. ప్రే. కాచు.
 క్రాయకుడు. సం. కొనువాడు.
 క్రాయు. స. క్రి. ధ్వనిపూర్వకముగా కళ్ల
 మొదలగువానిని కంతమునుండి నోటికి
 దెచ్చుకొను; క్రగు; ఊమియు.
 క్రార } జడ్డయై యొక అక్షరముతో
 క్రారపడి } కలయు రేఫము.
 క్రాలు. అ. క్రి. (తెక్కెము) అల్లలాడు;
 గిరగిరఁదరుగు; చెదరు; సంచరించు; సంచ
 లించు; సంభవించు; వర్తిల్లు; ప్రప
 ర్తిల్లు; ఒప్పు, ప్రకాశించు.
 క్రాలుగంటి. తర శేఖణ, చలించునట్టి
 కన్నలు గల స్త్రీ; స్త్రీ.

క్రి

క్రి. విణ. క్రిందుశబ్దము యొక్క లుప్త
 రూపము.

క్రించు } విణ. అల్పఁడు; దుష్టుఁడు.
 క్రించుడు } దుర్మార్గుఁడు.
 క్రింద. అవ్య. అధస్సంజ్ఞ.
 క్రిందట. క్రిందను, పూర్వము.
 క్రిందటికత. పూర్వపు కథ.
 క్రిందటిది. విణ. క్రిందిది.
 క్రిందల. క్రిందగుతల,
 క్రిందిది. విణ. క్రిందనున్నది; పూర్వము
 నకు సంబంధించినది. ములు.
 క్రిందిలోకములు. బ. మి. అధోలోక
 క్రిందు. అధోదేశము, అధోభాగము; గత
 కాలము, పూర్వకాలము.
 క్రిందుపడు. అ. క్రి. అడుగుపడు. ప్రే.
 క్రిందుపఱచు.
 క్రిక్కు. బట్టువాడు, వంది.
 క్రిక్కులు. బ. పాఠకులు, వందిజనము.
 క్రిక్కిరించు. అ. క్రి. క్రిక్కిరియు.
 క్రిక్కిరియు. అ. క్రి. ఎడములేక వ్యా
 పించు; సక్తమగు; మిక్కిలికదియు.
 క్రిక్కు. కిఱుకు.
 క్రితము. పూర్వము; మునుపు. [లక్కి.
 క్రిమి. సం. పురుగు; చెట్లమీఁదినల్లపురుగు;
 క్రిమిప్పుము. సం. వాయువిశంగము.
 క్రిమిజము. సం. అగురువు, అగలు.
 క్రిమినల్. ఇం. విణ. నేరముల సంబంధ
 మైన.
 క్రియ. విధము. సం. భ్యాదిధాతువు; పని;
 చేయుట, చేప్ట, ఆరంభము; పూజ;
 ఉపాయము; చికిత్స; ప్రాయశ్చిత్తము;
 వ్యవహారమునందు నిశ్చయమును
 బుట్టించునట్టి లిఖితము సాక్ష్యము మొద
 లగునది; శిక్ష.
 క్రియాకారము. సం. ప్రతిజ్ఞ.
 క్రియాకారుడు. సం. క్రొత్తశిష్యుడు.
 విణ. పనులు చేయువాడు.
 క్రియవంతుడు. సం. విణ. పనియందు
 పూన్ని గలవాడు.
 క్రియ్య. అ. క్రి. కృశించు.
 క్రియ్యాట. క్రిందియూట.

క్రి

క్రి. క్రిందు శబ్దముయొక్క లు పురూపము
క్రిగడుపు. పొత్తికడుపు.
క్రిదొడ. తొడకు లోపలి భాగము.
క్రిడ. సం. పరిహాసము; దూఱు; విహా
రము; ఆట.
క్రిడాదురము. సం. ఆచ్చన గాయలాట.
క్రిడి. కిరీటి, అర్జున యు.
క్రిడిచెలితేరు. విష్ణురథము, గరుత్మంతుడు
క్రిడించే. సం. క్రి. ఆటాడు.
క్రితము. సం. విణ కొనఁబడినది.
క్రినీరు. కీనీరు (ఆర్ద్రము).
క్రివాడ. పాటిపొలము.

క్రు

క్రుంకు. మునుక, మజ్జనము, స్నానము;
ఆస్తమానము. అ. క్రి. తగ్గు; మునుఁగు;
ఆస్తమించు; చచ్చు.
క్రుంకుకొండ. అస్తాద్రి.
క్రుంకుడు ఆస్తమయము.
క్రుంకుడుగట్టు } ఆస్తపర్వతము,
క్రుంకుమల } అస్తాద్రి.
క్రుంకుమెట్ట }
క్రుంగఁబడు. అ. క్రి. క్రుంగు.
క్రుంగిలు. అ. క్రి. క్రుంగు.
క్రుంగు. అ. క్రి. క్రిందికి అడఁగు; దిగఁబడు
క్రుంచము. సం. క్రౌంచపక్షి.
క్రుక్కి. వంచనము.
క్రుక్కిదము. విణ. నిండినది; పూడినది.
క్రుక్కు. స. క్రి. పేలు మొదలగువానిని
చేతి బొటనవేలితో చదుపు; అడఁచు;
తుఱుగు; బలవంతమున లోపల వేసి
క్రుక్కు.
క్రుక్కుడు. క్రుక్కుట.
క్రుధ. సం. కోపము.
క్రుద్ధుఁడు. సం. విణ. కోపపడినవాఁడు.
క్రుమ్మరిలు }
క్రుమ్మరిల్లు } అ. క్రి. సంచరించు.
క్రుమ్మరు }

క్రుమ్ము. (కొమ్ముల) పొడుపు. స. క్రి.
పొడుచు.
క్రుమ్ముడు. క్రుమ్ముట.
క్రుమ్ముడువడు. అ. క్రి. పోటుపడు.
క్రుమ్ములాడు. అ. క్రి. క్రుమ్ము కొని
పోట్లాడు.
క్రుయ్యుఁబాటు. అ. క్రి. క్రుయ్యు.
క్రుయ్యు. అ. క్రి. కృశించు; అయిదు
పదిచేయు; వెనుదీయు.
క్రుష్టము. సం. ఏడుపు; సద్దు.
క్రుష్టగించే. అ. క్రి. (మనస్సులో)
దుఃఖించు.
క్రుష్టగింత. (మనస్సులో) దుఃఖించుట.
క్రుష్టు. అ. క్రి. అంగలార్పు; అవియు;
(కాలమతిక్రమించుటచే ఫలాదులు)
నలుపువాటి చెడు.
క్రుష్టుపోతు. విణ. క్రుష్టగించుస్వభావము
గలవాఁడు.

క్రూ

క్రూరము. సం. విణ. నొప్పించు నది;
భయంకరమైనది; గట్టిది.
క్రూరు. విణ. వాఁడి.
క్రూరుఁడు. సం. పరులను పీడించువాఁడు.

క్రే

క్రే. విణ. క్రేవ శబ్దము యొక్క లు పు
రూపము.
క్రేటు. అ. క్రి. గొంతడుపు తీటుటకు సకి
లించినట్లు శబ్దించు; తొట్రుపడు.
క్రేటుకొను. అ. క్రి. క్రేటు.
క్రేగన్ను. కటాక్షము, కడకన్ను.
క్రేగయి. హస్తాగ్రము; వామహస్తము.
క్రేడి. సంబావుతోఁగలసిన కారు మొద
లగు ఎఱ్ఱవడ్లు.
క్రేడించే. అ. క్రి. తొలఁగు. స. క్రి. అల
క్ష్యము చేయు.
క్రేడిసియు. స. క్రి. పరిహాసముచేయు.
క్రేణి. ఉన్నతపదము; పరిహాసము.

క్రేణించు. స. క్రి. అలత్యముచేయు.
 క్రేణిసేయు. స. క్రి. పరిహాసముచేయు
 క్రేణిట్టు. అ. క్రి. గట్టారము.
 క్రేపు. మేతపట్టినదాడ; పర్యతశిఖరము.
 క్రేయము. సం. విణ. కొనడగినది.
 క్రేయో. వెడలఁగొట్టుటయందగు ధ్వన్యను
 కరణము.
 క్రేవ పార్శ్వము, ఒకవైపు. [కరణము.
 క్రేవు. సింహానాదమునందలి ధ్వన్యను
 క్రేళ్లు. బ. ఉన్నతి; గంతులు; పరుగులు.
 క్రేళ్లుదాటు అ. క్రి. ఎగిరిపడు; గంతులిడు.
 క్రేళ్లుబుచ్చు. అ. క్రి. ఆతిశయించు.
 క్రేళ్లువాటు అ. క్రి. గంతులిడు.
 క్రేళ్లుఱుకు. అ. క్రి. ఎగిరిపడు; గంతులిడు;
 దూఁకు.

క్రై

క్రైలు. ధాన్యమునుతీచి కొలుచుట,
 ఒల్బిడి.
 క్రైలుదారి. క్రైలుచేయించెడి అధికారి
 క్రైస్తవుడు. ఇం. క్రిస్టియన్, క్రీస్తు
 మతస్థుడు.

క్రొ

క్రొ. విణ. క్రొత్తశబ్దముయొక్క లుప్త
 రూపము.
 క్రొం. నూతనమైనది.
 క్రొంకి. కొంకి.
 క్రొంచే. కొంచ.
 క్రొంజోయ. నూతనకాంతి.
 క్రొంజిగురు. లేజిగురు. [మన్నుగడు.
 క్రొంజిగురులవిల్కాడు. పల్లవాస్త్రుడు,
 క్రొంజిలుగుజెల్వ. క్రొత్తసన్నవస్త్రము.
 క్రొంజీకటి. మునిచీకటి.
 క్రొందావి. క్రొత్తతావి, నూతనదరిమళము
 క్రొందొడిమ. క్రొత్తతొడిమ.
 క్రొంబట్టు. క్రొత్తపట్టు.
 క్రొంబని. నూతనశిల్పము.
 క్రొంబిడి. క్రొత్తసిడి.

క్రొంబువ్వు. క్రొత్తపువ్వు.
 క్రొంబులకలు. క్రొత్తపులకలు. [కాఁడు.
 క్రొంబూవిలుకాడు. క్రొత్త పూ విలు
 క్రొంబెరుగు. నూతనదధి.
 క్రొంబొగ. క్రొత్తపొగ.
 క్రొక్కరము. కోడికూత.
 క్రొక్కరు. క్రొత్తకారు, వర్ణకాలము.
 క్రొత్త. విణ. నూతనము; అపూర్వము.
 క్రొత్తడము. కోటయరుజు.
 క్రొత్తడి మగనాలు; పతివ్రత.
 క్రొత్తముట్టు. వడక నారంభించినప్పుడు
 ఏకుననుండి పురిలేక చాఁగదీసి కడుగున
 కంటించెడు నూలు; ప్రథమార్థము.
 క్రొత్తళము. క్రొత్తడము.
 క్రొత్తావి. క్రొందావి.
 క్రొన్ననవిలుకాడు. పుష్పధన్యుడు.
 క్రొన్ననవిలుకానితండ్రి. విష్ణువు.
 క్రొన్నెలలు. బ. కపోలోరుకటోపరి
 ప్రదేశములయందలి సఖతుతములు.
 క్రొమ్మి. ఎఱ్ఱగోరంట.
 క్రొమ్ముడి. కేశబంధవిశేషము.
 క్రొవ్వెదము. దుష్కార్యము; ప్రాయము.
 క్రొవ్వ. మదము; గర్వము; బొడ్డుక్రింద
 నుండెడు పొర మాంసము; బలము;
 మెదడు. అ. క్రి. మదించు, దర్పితుడగు.
 క్రొవ్వగొను. అ. క్రి. మదించు.
 క్రొవ్వెడ. కబరి, కొప్ప.

క్రో

క్రోత. కోతి.
 క్రోడము. సం. ఒడి; తొమ్ము; పండి.
 క్రోడాడు. స. క్రి. కోరాడు. [కరించుట.
 క్రోడికరణము. సం. అలింగనము; క్రోడీ
 క్రోడికరించు సం. స. క్రి. ఒకటిగాచేర్చు.
 క్రోడుడు. సం. శనిగ్రహము; వరాహ
 మూర్తి. [విణ. కోపముగలది.
 క్రోధన. సం. బెండ; ఒక సంవత్సరము.
 క్రోధనుడు. సం. విణ. కోపస్వభావము
 గలవాడు.
 క్రోధము. సం. కోపము; కినుక.

క్రోధి. సం. ఒక సంవత్సరము. విణ.
కోపముగలవాఁడు.

క్రోధించు. సం. స. క్రి. కోపగిల్లు.

క్రోయు. స. క్రి. విషమముగా చాఁచు.

క్రోల. క్రోవి.

క్రోలగచ్చు. వాకూచి.

క్రోలు. క్రోవి. స. క్రి. అనుభవించు; తిను;

త్రాగు; గ్రహించు; తామరనాళము.

క్రోలుకనవు త్పణవిశేషము.

క్రోలుచు. అ. క్రి. శబ్దించు. ప్రే. క్రోలఁ
జేయు. రూ. క్రోల్చు.

క్రోవ. సరము; దర్పణయము.

క్రోవి. వెదురుగొట్టము; అనుపాసెడు
గొట్టము; పిల్లనగ్రోవి; తుపాకి; బుడ్డి;
భూమిలోపల నీళ్లువచ్చుటకు ఏర్పఱచిన
మార్గము; మూస; ఎత్తి గోరంట; ;
కానుగు; కురవకము.

క్రోవెముక. క్రోలెముక.

క్రోశము. సం. క్రోను.

క్రోష్టము. సం. గనుము. [గాడి.

క్రోష్టుచ్చిక. సం. క్రోలపాన్సు, పార్లు

క్రోష్టువిన్న సం. నక్కతోకపాన్సు.

క్రోష్టువు. సం. జంబుకము, నక్క.

క్రోష్టి. సం. ఆడునక్క; తెల్లనేల
గుమ్మడి; లాంగలి.

క్రోసు. క్రోను, క్రోశము.

క్రొ

క్రొంచదారణుడు. సం. కుమారస్వామి.

క్రొంచము. సం. ఒకకొండ; ఒకద్వీపము;
ఒకపక్షి.

క్రొర్యము. సం. క్రూరభావము.

క్ర

క్రమధము } సం. బడలిక; వాడిపోవుట.
క్రమము. }

క్ర

క్రంతము. సం. విణ. బడలినది; అలసినది.

క్రంతి. సం. క్లమము, బడలిక.

క్రి

క్రిన్తము. సం. విణ. తడిసినది.

క్రిశితము. సం. విణ. దారిద్ర్యాదులచేత
క్షేతము నొందినది.

క్రిష్టము. సం. ఒక చిత్రవృత్తి; ఒక శబ్ద
దోషము. విణ. క్షేతమునొందినది, అసం
గతము (వాక్కు).

క్రి

క్రితకము. సం. అతిమధురము.

క్రితక. సం. నీలిచెట్టు. [మము లేనిది.

క్రిబము. సం. నపుంసకము. విణ. విక్ర

క్రిమిడు. సం. నపుంసకుడు; పంద.

క్ర

క్రదము. సం. అర్ధ్యత, తడి. [సాయము.

క్రశము. సం. దుఃఖము; కోపము; వ్యవ

క్ర

క్రబ్ధము. సం. పిఠికితనము; మగతనము

లేమి.

క్ర

క్రమము. సం. కడుపులో నొకప్రక్క

నుండెడి యెఱ్ఱని మాంసము; నీరుతిత్తి.

క్ర

క్రణనము } సం. వీణ మొదలగువాని

క్రణము } ప్రహేత.

క్రధితము. సం. విణ. అగ్ని చేత చక్కగా

మఱిగినది (కాగినది).

క్రయినా. ఇం. శీతజ్వరముల కౌషధము.

క్వా

క్వాణము. సం. వీణాది ధ్వని.

క్వాధము. సం. బాధ; కషాయము.

క్వాధోద్భవము. సం. మ్రాని పనుపున

పండిన అంజనవిశేషము.

క్వి

క్విప్రెంటు. ఇం. మాన్యములమీఁద నీయఁ
బడు అల్పమైన పన్ను.

క్ష

క్షంత. సం. విణ. ఓర్పరి, ఓర్పుగలవాఁడు
క్షణద. సం. రాత్రి.
క్షణదము. సం. నీళ్లు.
క్షణదుఁడు. సం. జ్ఞోన్యుఁడు.
క్షణనము. సం. వధము, కొల.
క్షణప్రభ. సం. తటిత్తు, మెఱపు.
క్షణ భంగురము. సం. విణ. తృటిలో
నశించునది.
క్షణము. సం. పది విగడియలకాలము;
ఉత్సవము, తిరునాళ్ల; పండుగ;
వ్యాపారలేమి; సమయము.
క్షణిక. సం. మెఱపు.
క్షణియించు. సం. స. క్రి. భోజనార్థము
వరించు. రూ. క్షణించు.
క్షతజము. సం. నెత్తురు.
క్షతము. సం. గాయము. విణ. గాయము
నొందినది; నాశమునొందినది.
క్షతి. సం. గాయము; నాశము.
క్షత్ర. సం. క్షత్రియస్త్రీ యందు కూడ్రు
నకుఁ బుట్టినవాఁడు; దాసీపుత్రుఁడు;
సారథి; ద్వారపాలకుఁడు; బ్రహ్మ.
క్షతబంధువు. సం. విణ. స్వధర్మములేక
క్షత్రియునకు బంధుమాత్రుడైనవాఁడు
క్షతము. సం. శరీరము; క్షత్రియజాతి.
క్షత్రియ } సం. రాచది, క్షత్రియస్త్రీ
క్షత్రియాణి }
క్షత్రియి. సం. రాచవాని పెండ్లాము.
క్షత్రియుఁడు. సం. రాచవాఁడు.
క్షత్రుఁడు. సం. క్షత్రియుఁడు.
క్షవ. సం. రాత్రి.
క్షవణకుఁడు. సం. బౌద్ధమతస్థుఁడు.
క్షవణము. సం. ఆశుచిభావము. విణ. సిగ్గు
లేనది.
క్షపాకరుఁడు. సం. చంద్రుఁడు.

క్షపాత్యయము. సం. ప్రాతఃకాలము.
క్షమ. సం. ఓర్పు; భూమి.
క్షమము. సం. విణ. యుక్తము; సమర్థము.
క్షమి. సం. ఓర్పరి, ఓర్పుగలవాఁడు.
క్షమించు. సం. క్షమియించు. స. క్రి.
ఓర్పు, మన్నించు.
క్షమిత. సం. విణ. క్షమి.
క్షమియించు. సం. స. క్రి. మన్నించు;
శమింపజేయు; అడఁచు.
క్షముఁడు. సం. విణ. శక్తుఁడు; హితుఁడు
క్షయ. సం. ఒకసంవత్సరము; ఒకరోగము.
క్షయము. సం. అణుదెవులు; తగ్గుదల;
నాశము; ప్రళయము; ఇల్లు. [నశించు.
క్షయించు. సం. స. క్రి. క్షీణించు; తగ్గు;
క్షయ్యము. సం. విణ. క్షయింపఁదగినది.
క్షరపురుషుఁడు. సం. క్షరుఁడు.
క్షరము. సం. నీళ్లు; మబ్బు; సమస్తభూత
సముదాయము. విణ. నాశముగలది.
క్షరియించు. అ. క్రి. నశించు; ప్రసవించు
కాఱు; పుట్టు.
క్షరుఁడు. సం. క్షరపురుషుఁడు, నశించు
స్వభావముగల సమస్త భూత సము
దాయము.
క్షవధువు. సం. తుమ్ము; దగ్గు.
క్షవము. సం. తుమ్ము; నల్లవలం.

క్ష

క్షాంతము. సం. విణ. ఒర్వబడినది.
క్షాంతి. సం. క్షమ, ఓర్పు.
క్షాత్రము. సం. క్షతధర్మము. [కృశము.
క్షామము. సం. దుర్భిక్షము, కఱవు. విణ.
క్షారకము. సం. కనుగాయ; (పక్షులు,
మత్స్యములు మొదలగువానిని బట్టి
వేసెడి) బుట్ట; లేతమొగ్గ; మొగ్గలగుమి.
క్షారణము. సం. తిట్టు.
క్షరము. సం. ఉప్పు; కారణము; గాజు;
బూడిద; ఉమ్మెత్త.
క్షరాబ్ధి. సం. ఉప్పుసముద్రము.
క్షరితము. సం. విణ. కాఱినది.
క్షరితుఁడు. సం. విణ. పరస్త్రీ గమనాది
దోషములచేత దూఱబడినవాఁడు.

క్షే

క్షేత్రజుడు. సం. మగని ఆజ్ఞచేత అన్య
నకుఁ బుట్టిన కొడుకు.

క్షేత్రజ్ఞుడు. సం. జీవుడు; ఆత్మ.

క్షేత్రపాలుడు. సం. భైరవుడు.

క్షేత్రము. సం. పాలము; వరిమడి; గణిత
శాస్త్రవిశేషము; భార్య; శరీరము; పుణ్య
భూమి; సిద్ధస్థానము, బ. ఏనుగుయొక్క
హస్త వదన దంత శిరో నయన కర్ణ
గ్రీవా గ్రాత్రః కాయ మేఢ్ర పాద
ముఖ.

[బ్రదువాడు.

క్షత్రాజీవుడు. సం. విణ. దున్నుకొని

క్షత్రియము. సం. విణ. మడియందుఁ
బుట్టినది. (తృణము)

క్షత్రియుడు. సం. విణ. పరదారరతుడు.

క్షవణము. సం. ప్రేరేపించుట; చిమ్ముట;
త్రోయుట.

క్షపణి. సం. ఓడనడుపు గడ; ఒక వల.

క్షపము. సం. చిమ్ముట; త్రుళ్లు; తిగ స్కా-
రము; కడపుట; దూఱు; పూత;
ప్రేరణము.

క్షపిష్ఠము } సం. మిక్కిలి వడిగలది.
క్షపీయము }

క్షమ. సం. పార్వతి. [వాడు.

క్షమంకరుడు. సం. విణ. మేలుచేయు

క్షమకారి. సం. విణ. క్షేమము కలిగించు
వాడు; గరుత్మంతుడు.

క్షమతండులములు. సం. బ. త్రోవకు
కట్టిన బియ్యము.

క్షమము. సం. కలిగినది చెడకుండుట;
శుభము; బలరక్తేసం.

క్షమ్యుడు సం. గరుత్మంతుడు.

క్షే

క్షేత్రము. సం. క్షేత్రముల సమూహము.

క్షే

క్షేణి. సం. భూమి; ముంజతృణముచే
నల్లిన బ్రహ్మచారి మొలత్రాడు; సంఖ్యా
విశేషము; ఒకటి.

క్షేణిజము. సం. చెట్టు.

క్షేణీరధుడు. సం. శివుడు.

క్షేదము. సం. నూలుట; పాడి.

క్షేదిష్ఠము } సం. విణ. మిక్కిలితృప్రము.
క్షేదీయము }

క్షేభము. సం. కలత, దోచుడు; అలజడి.

క్షేభించు. సం. స. క్రి. కలతపడు.

క్షేభితము. సం. విణ. కలత పెట్టబడినది.

క్షే

క్షేద్రము. సం. తేనె; నీళ్లు.

క్షేమము. సం. తెల్ల పట్టువస్త్రము; నార
చీర; నూనెయగిసె నారచీర; కుండేటి
త్రుప్పటిచీర; తెల్లచీర; యుద్ధార్థము
లో ట వాకిటి మండపముమీదగాని
కొత్తముమీదగాని యేర్పవచిన గది.

క్షేరము. సం. గొలుగుట, మంగలిపని.

క్షేరికుడు. సం. మంగలవాడు.

క్షే

క్షేతము. సం. విణ. వాడిచేయబడినది.

క్షే

క్షే. సం. భూమి; స్థానము; నిద్ర; ఒకటి
యను సంఖ్య.

క్షేజము. సం. చెట్టు.

క్షేపాత్రుడు. సం. రాజు.

క్షేభృత్తు. సం. కొండ; రాజు.

క్షే

క్షేంక. సం. ఎఱ్ఱనిమొగముగల ఆడు
కోతి. [కోతి.

క్షేంకము. సం. ఎఱ్ఱనిమొగముగల మగ

క్షే

క్షేడ. సం. తెమరుసలాక; పెడబొబ్బ,
సింహనాదము.

క్షేడము. సం. ఆవడపువ్వు; ఎఱ్ఱజిల్లేడు
కాయ; చెవుడు; మోత; విషము.
విణ. పొందరానిది; వంకరైనది.

క్షేడితము } సం. సింహనాదము.
క్షేత్

క్షేత్తము. సం. విషము.

క్షేత్రితము. సం. సింహనాదము.

ఖ

ఖంగు. కంఠఘంటాది ధ్వన్యనుకరణము.
 ఖంగుఖంగు. ఆయుధము లాకటితో
 నొకటి తాకునప్పుడు కలిగెడు ధ్వన్యను
 కరణము.
 ఖంజ. సం. ఛందోవిశేషము. విణ. కుంటిది.
 ఖంజనము. సం. మందపిచ్చుక.
 ఖంజపాదము సం. బాలక్రీడావిశేషము.
 ఖంజరి. సం. వాద్యవిశేషము.
 ఖంజరీటము సం. తుమ్మెద; కాటుకపిట్ట
 ఖంజాడు. సం. కుంటివాడు.
 ఖండ. సం. గర్భాధానాది విధి ప్రతిపాదక
 గ్రంథము; కేదములో నొకభాగము.
 ఖండకము. సం. గోరిచి
 ఖండనము. సం. నఱకుడు.
 ఖండవరశువు(డు). సం. శివుడు; పరిశు
 రాముడు; రామపు; సున్నమువూయు
 వాడు; ఖండాలకమనెడు మందు.
 ఖండము. సం. తునుక; పులకండము;
 రత్నదోషము.
 ఖండశర్కర. సం. పులకండము.
 ఖండా. పెద్ద కత్తి.
 ఖండించు. సం. స క్రి. తునుకలుచేయు,
 నఱకు; ఇట్టిదియని నిష్కర్షగా చెప్ప
 ఖండిక } చిన్న పల్లె.
 ఖండిక }
 ఖండికము. సం. ధాన్యవిశేషము.
 ఖండిత. సం. నాయకుడు రాత్రి మఱి
 యొక దాని యింటికి పోయి ఆ చిహ్న
 ములతో రాగా చూచి కోపమునొందిన
 నాయక. [నిష్కర్ష చేయబడినది.
 ఖండితము. సం. విణ. నఱకబడినది;
 ఖండి. హిం. పుట్టి.
 ఖండిరము. సం. పచ్చపెసలు.
 ఖండువా. పై వస్తువు.
 ఖంబు. సం. ఆకాశము; స్వర్గము; అభా
 వము; ఇంద్రియము; తెలివి; పట్టణము;
 వరిమడి; నుఖము; నున్న.
 ఖగము సం. పక్షి; బాణము; గ్రహము.
 ఖగుడు. సం. సూర్యుడు; వేలుపు.
 ఖగేశ్వరుడు. సం. గరుత్మంతుడు.

ఖచరము. సం. పక్షి; మేఘము; గాలి. .
 ఖచరుడు. సం. దేవుడు; సూర్యుడు
 ఖచించు. సం. స. క్రి. కూర్చు, చెక్కు,
 పాదుగు. [పాడుగబడినది.
 ఖచితము సం. విణ. చెక్కుబడినది,
 ఖజపము. సం. మిల్లి; కొయ్యతెడ్డు.
 ఖజాక. సం. గరిఁజె.
 ఖజానా. హిం. ధనాగారము.
 ఖటము సం. పిడికిలి.
 ఖటిక } సం. బలపము.
 ఖటిని }
 ఖట్టి. సం. పాడె.
 ఖట్టిక. సం. గద్దెయ; పాడె.
 ఖట్టికుడు. సం. కేటకాడు.
 ఖట్వ. సం. మంచము.
 ఖడ్గము సం. ముప్పదియాజంగుళముల
 కత్తి; ఖడ్గమనెడుచుక్కము; ఖడ్గపుగము
 కొమ్ము.
 ఖడ్గాఖడ్గ. సం. ఆవ్య. ఒండొరులుకత్తు
 లతో చేయు యుద్ధము. [వాడు.
 ఖడ్గి. సం. ఖడ్గపుగము. విణ. కత్తిగల
 ఖతమాలము. సం. పొగ; మబ్బు.
 ఖతలము. సం. ఆకాశము.
 ఖతిలకము. సం. సూర్యుడు.
 ఖత్తు. హిం. రీతి; దస్తూరి.
 ఖదిర. సం. మడుగుఁ దామర+.
 ఖదిరము. సం. చంద్ర+.
 ఖదిరుడు. సం. ఇంద్రుడు.
 ఖద్దరు. ఖాదీ, నూలువడికి నేసిన వస్త్రము
 ఖద్ది. బలము.
 ఖద్వేతము సం. మెఱుగుడుఁ బురుగు.
 ఖద్వేతుడు. సం. సూర్యుడు.
 ఖనకము. సం. ఎలుక; పందికొక్క.
 ఖనా. ఖానకము.
 ఖనకుడు. సం. ఉప్పురవాడు; కన్నపు
 దొంగ. విణ. త్రవ్వెడువాడు.
 ఖనము. సం. అత్యుష్ణము.
 ఖని. సం. గని, రత్నములు పుట్టెడు
 చోటు. రూ. ఖాని.
 ఖనితము. సం. గడ్డపాఱ; గుద్దలి.

ఖనిత్ర. సం. పాఠ.
 ఖపులుడు. సం. అన్నము ఆకులోఁ
 బెట్టుకొనక చేతఁ బెట్టుకొని భుజించు
 ప్రతము గలవాఁడు.
 ఖపుతము. సం. పోఁకజబర; పోఁకచెట్టు;
 మ్రానిబంక; నాగముపై. [తృప్తము.
 ఖర. సం. డావరడంగిచెట్టు; ఒక సంవ
 ఖరకరుడు. సం. నూర్మడు.
 ఖరకుటి. సం. మంగలి యిల్లు.
 ఖరక్వాణము. సం. తీతువుపిట్ట.
 ఖరడా. అధికారి.
 ఖరణసుడు. స. విణ. వాఁడి ముక్కు
 వాఁడు, గడ్డ ముక్కు వాఁడు.
 ఖరదండము. సం. జలపుష్పము; కమల
 ము; ఆయుధము; ఖర నాళము.
 ఖరపుష్ప. సం. వాయింటు.
 ఖరమంజరి. సం. ఉత్తరేను.
 ఖరము. సం. గాడిద; ఎండుపోక; వాఁ
 డిమి; కేడిమి. విణ. వాఁడిమిగలది;
 కేడిమిగలది.
 ఖరాగా. హిం. క్రి. విణ. సరిగా, స్థిరముగా.
 ఖరాబు. హిం. చెడ్డవాఁడు; చెడ్డది.
 ఖరారము. సం. కోఱపము.
 ఖరాశ్వ. సం. ఓనుము. [జాదము.
 ఖరిఖలము. సం. పంచెము వేసి ఆడెడు
 ఖరీదు. హిం. వెల, మూల్యము.
 ఖరుడు. సం. ఒకరాక్షసుడు.
 ఖరువు. సం. గర్వము; గుఱ్ఱము; పల్లు;
 శివుడు. విణ. తెల్లనిది; వాఁడిమిగలది.
 ఖర్చు. హిం. వ్యయము.
 ఖర్చువు. సం. దురద; ఒకపురుగు; చిట్టిదుప్
 ఖర్జూరము. సం. వెండి; తేలు; పేరీడు,
 ఫలవృక్షవిశేషము. బ ధాన్యవిశేషము.
 ఖర్జూరి. సం. చిట్టిదుప్. [తలపుట్టె.
 ఖర్పరము. సం. బిచ్చమెత్తెడు కప్పెర;
 ఖర్పరి. సం. పాలకుత్తము.
 ఖర్పరుడు. సం. దొంగ.
 ఖర్పటము. సం. పాలెము; నన్నులు
 ఊర్ల కనుబా; కొండదోస నాశ్రయించి
 యుండెడు పల్లె.
 ఖర్వము. సం. ఒకనిధి; సంఖ్యావిశేషము.
 విణ. అధ మము; పొట్టిది.

ఖర్వాటుడు. సం. విణ. బట్టతలవాఁడు.
 ఖర్వుడు. సం. విణ. పొట్టివాఁడు.
 ఖలితి. సం. విణ. బట్టతలవాఁడు.
 ఖలపువు. సం. విణ. కళ్లమూడ్చువాఁడు.
 ఖలము. సం. కళ్లము; చోటు; నేల;
 పాపము. విణ. అధమము; క్రూరము;
 నీచము.
 ఖలినము. సం. కల్లెము.
 ఖలిని. సం. కళ్లములసమూహము; ఖలుల
 సమూహము; మురియనెడు గంధ
 ద్రవ్యము.
 ఖలీనకము } సం. గుఱ్ఱపు కల్లెము.
 ఖలీనము }
 ఖలుడు. సం. దుర్లభుడు.
 ఖల్మ. సం. కళ్లములసమూహము; ఖలుల
 సమూహము.
 ఖల్మము. సం. తోలు; పల్లము; వస్త్ర
 విశేషము; వానకోయిల.
 ఖల్మటము. సం. బట్టతల.
 ఖనూచి. సం. విణ. ఆ కాశము చూపు
 వాఁడు, మందమతి.
 ఖస్తనము. సం. గసగసా.
 ఖళూరిక. సం. సామకూటము, గరిడీపాల

ఖా

ఖాంశవము. సం. ఇంద్రునియొక్క ఒక
 వనము.
 ఖాటి. సం. పాడె. రూ. ఖాటిక.
 ఖాణము } గుఱ్ఱము మొదలగువానియొక్క
 ఖాణా } యులవలు మొదలు గాఁగల
 భక్ష్యము. [ఉలవలు.
 ఖాణాదిన. హిం. ఆశ్వాదులకుఁబెట్టెడు
 ఖాతకము. సం. అగడ్త. రూ. ఖాతిక.
 ఖాతము. సం. పుష్కరిణి, కోనేలు.
 ఖాతకుడు. సం. విణ. త్రవ్వెడువాఁడు;
 ఆపవతీనెడువాఁడు.
 ఖాతీరు. హిం. లక్ష్యముచేయుట.
 ఖాదకుడు. సం. విణ. తినువాఁడు;
 ఆపవతీనెడువాఁడు.
 ఖాదనము. సం. తినుట; తిండి; పల్లు.
 ఖాదితము. సం. విణ. తినఁబడినది.

భూదీరము. సం. కవిరియుండ.

భూదీ. భద్రరు.

[తినడగినది.

భూద్యము. సం. తినడగిన భండము. విణ.

భూను

భూనుడు } హిం. తురుష్కు ప్రభువు.

భూన్మిఘాలు. బ. భయముగొల్పు పనులు.

భూన్మహాలు. భూనుని స్వంత సిబ్బంది.

భూమందు. హిం. యజమాని. [గట్టిగా.

భూముఖ. హిం. క్రి.విణ. అగత్యముగా,

భూయము. హిం. విణ. స్థిరము.

భూయిదా. హిం. కాయదా.

భూయిలా. హిం. విణ. కాయలా.

భూరి. సం. పుట్టి; ఇద్దము.

భూరీకము. సం. విణ. పుట్టెడు విత్తులు

విత్తడగినది. (పాలము)

భూత్రి } హిం. విణ. ఆక్రమింపబడని,

భూత్రి } ఉత్త.

భూవందు. హిం. భూనుందు.

భూవందు. హిం. భూనుందు.

భూసా. హిం. విణ. స్వంత.

భి

భిన్నము. సం. విణ. భేదమునొందినది.

భిన్నుడు. సం. విణ. అవమానపడి

యూరకున్నవాడు

భిరదారు. కృషి; వ్యవసాయము లెక్క.

భిలము. సం. దున్నని చీటినేల. విణ.

చెడినది.

భిలీభవించు. సం. అ.క్రి. చెడు.

భు

భుదా. హిం. దేవుడు; స్వయంభువు.

భుద్దున. హిం. క్రి. విణ. స్వంతముగా.

భురణసుడు. సం. విణ. బుట్టుముక్కు

వాడు.

[గంధద్రవ్యము.

భురము. సం. డెక్క, గొరిజ; నఖనునెడు

భురముఖము. సం. బూరగొమ్ము.

భురళి. సం. సాను; గరిడీకాల.

భురాకము. సం. మృగవిశేషము.

భురాలకము. సం. ఇనుపబాణము.

భుర్దనవు, సం. ననవిహారాదిక్రీడ, ఆట.

భులాసా. హిం. సౌఖ్యము, నెమ్మది.

భుల్లకము. సం. విణ. త్సుల్లకము, అల్పము

భులను. హిం. వివరము.

భుని. హిం. సంతోషము.

భూని. హిం. నరహత్య, కూని.

భూబు. హిం. నెబ్బాను, బల్లి.

భే

భేంబాణము. సం. గుఱ్ఱము.

భేచరము. సం. మృగవిశేషము.

భేచరుడు. సం. వేలుపు. విణ. ఆకాశ

మునఁ సంచరించువాడు. [విశేషము.

భేటకము. సం. డాటువాటు; గ్రామ

బేటము. సం. పాలెము; పంటకాపు

లుండెడుపల్లె; డాటువాటు; కషము.

విణ. అభయము; ఆకాశమున సంచరిం

చెడి గ్రహాది.

భేటాయించు. కేటాయించు.

భేటించు. స.క్రి. విడిచిపెట్టి.

భేదము. సం. శోకము, దుఃఖము.

భేదిల్లు. సం. అ. క్రి. దుఃఖించు. రూ.

భేదించు.

[గట్టిన ఆనకట్ట.

భేయము. సం. అగడ్త; నీళ్లు పాటుటకు

భేల. సం. క్రీడ, ఆట. రూ. భేలనము.

భేవిహారుడు. సం. ఆకాశవిహారి.

భై

భైదీ. హిం. కైది, చెఱలో నుంచబడిన

వాడు.

భైదు. హిం. కైదు, చెఱ, కారాగృహము

భో

భోగిరి. హిం. గుఱ్ఱపు జీను, శోగిరి.

భోడుడు. సం. విణ. వంటివాడు.

భోలకము. సం. మల్లాయి, పోకచిప్ప;

పుట్ట.

భౌ

భౌగతము. సం. విణ. ప్రసిద్ధము, వాసి

కెక్కినది.

భౌతి. సం. ప్రసిద్ధి, వాసి.

గ

గంగ. విణ. పూజ్యము; పెద్ద. సం. గంగా
నది (పంచగంగాలు — కావేరి, తుంగ
భద్ర, కృష్ణావేణి, గౌతమి, భాగీరథి).
గంగచిప్పలు. బ. దృఢకర్పరములు.
గంగడోలు. సాన్న, గోవు మెడక్రింద
శ్రేలాడు తోలు.

గంగనమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.
గంగమయిలావు. నలుపును పనుపును గల
సిన చాయగల ఆవు.

గంగమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.
గంగరావి. బ్రహ్మదారువు.
గంగరేగు } బదరీభేదము, పెద్దరేగు,
గంగరేను } లికుచము.

గంగజలములు. సం. బ. ధాన్య విశే
షము. [శివుడు.

గంగాధరుడు. సం. మిన్నవాకితాలుపు,
గంగానమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.

గంగాళము. ఇత్తడి రాగి మెదలగు
వానితో జేసిన నీళ్ళ కొప్పెర.

గంగి. విణ. పూజ్యము. యజ్ఞయము;
బిచ్చపు దాసరులు శృంగారింబి తీసి
కొని వచ్చెడి ఎద్దు, గంగెద్దు.

గంగిరెడ్డవాడు. బ. గంగెద్దులను ఆడించు
వాడు.

గంగిరెద్దు } ఆట నేర్చిన ఎద్దు.
గంగెద్దు }

గంగెద్దులాట. బాల క్రీడావిశేషము.
గంజ. సం. కల్లు ఉండెడి యిల్లు, మద్య

కాల; గని.
గంజము. సం. బండాలము; తిరస్థారము

గంజే. కృషికి యోగ్యమైన భూమి.
గంజేన } ఖంజపాదక్రీడ.

గంజేనగాలు }

గంజో. గాంధారి; గంజాయి.
గంజోయి. కలంజము, గంజావి;

గంజాయిపత్రితోచేసినపదార్థము, బంగ
గంజోవి. గంజా, కలంజము.

గంజి. అన్నరసము.
గంజిగుల్ల. నీటి బుగ్గవలె లేచెడి బొబ్బ.

గంజితొరక. గంజిమీడి మీడిగడ.
గంజిపాచిట్టు. పే కాటవంటి ఒక యాట.

గంజే. బజాజు.
గంట. గడ్డిదుబ్బు; కంచుగంట, వాద్య

విశేషము; కాలవిశేషము, ఘంట.
గంటకట్టు. అ. క్రి. గంటవీరపడినదియగు.

గంటకట్టు. సస్యగుచ్చము.
గంటము. అయోలేఖని, తాటాకు

వ్రాయుటకు ఉపయుక్తమైన యుక్కు
సాధనము

గంటమొలనూలు. కింకిణిమేఖల.
గంటలమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.

గంటవేట వేటలో భేదము.
గంటి. క్షతము, గాయము; దుఃఖము.

గంటిపొట్లాటలు. బాలక్రీడావిశేషము.
గంటిలు. కన్యశస్తనవిశేషములు.

గంటు. గనుపు; ముడి; రూకలముడి;
వెండ్రుకలముడి; క్రోధము; కణుపు;

క్షతి. స. క్రి. గాయముచేయు. [చెట్టు
గంటుబారంగి. భార్గి, ఒకానొక మందు

గంటువెట్టు. స. క్రి. (కోపముచే మొగము)
ముడుచు.

గంటె. గరితె; సజ్జపైయ.
గంటెలు. బ. సజ్జలు.

గంటెకామ. ఒకచెట్టు.
గంటెనేల. సజ్జలు పండెడి భూమి.

గంటెనము. అఫలితోక్తి.
గంట్లకపోరము. పద్మంధిక.

గంట్లకామగు. పద్మంధము.
గంట్లము. గర్భిణులకోరిక, దోహదము.

గండ. మొక్కుబడి. [గండండ్రు.
గండడు. శూరుడు; ధీరుడు. బ.

గండకత్తెర. మెడకత్తిగంచెడి యొకదినును
కత్తెర.

గండకము. సం. ఖడ్గమృగము; చేపపిల్ల;
జోన్యము; భేదము; విఘ్నము; సంఖ్యా

విశేషము.
గండగొడ్డలి. పరిశువు.

గండగొడ్డలితాలుపు. పరిశురాముడు.

గండడగను. అ.క్రి. పరాక్రమహీనుడగు;
చచ్చు.

గండదల. జేవతాపార్థన.

గండదీపము. మి. మొక్కుబడినిమిత్తము
పెట్టుదీపము.

గండపెండరము } బిరుదు అంబె,
గండపెండారము } కూరులు కవులు
గండపెండియరము } మొదలగు వారు
కాలను బిరుదుముగా ధరించు సందె.

గండపెండెము }
గండపెండెరము } బిరుదు అంబె.
గండపెండెరము }

గండభేరుండము. సం. ఏనుగులను తన్ను
కొనిపోవు చెండుతలల పక్షి.

గండమాల. సం. మెడచుట్టు గడ్డలు
లేచెడు వ్యాధినిశేషము.

గండము. సం. చెక్కిలి; ఎనుగుచెక్కిలి;
అపాయము, ఒక గ్రహయోగము; ఖడ్గ
మృగము; గుండ్రాయి; గుఱుకు; గుఱుపు
సొమ్ము; పుండు; పొక్కు; నీటిమీద
బుగ్గ; ప్రమాదము.

గండమృగము. సం. ఖడ్గమృగము.

గండరగండడు. కూరులకెల్లకూరడు.

గండరించే. అ.క్రి. ఆవిగభవించు,
పుట్టు. ప్రే. పుట్టించు.

గండరులు. బ. తునుకలు, చెక్కలు.
రూ. గండ్రలు.

గండరువు. పడియచ్చు.

గండపడము. తెర.

గండనైలము. సం. కొండనుండిజాతిపడిన
పెద్దతాయి; కోయిల; నొసలు.

గండాడు. రమించు

గండారు. చెఱసాల.

గండాలి. సం. తీగ గతికి.

గండి. } జలాతిశయము చేత తెగిన
గండిక } చెఱువుకట్ట సందు; సందు;
రంధ్రము; బిలము.

గండిబొంగ. కన్న పువొంగ.

గండివనము. గ్రంథిపర్ణము.

గండిరము. సం. చిట్టికూరక; ఏలువంగక;
తురుజి కూరక.

గండిరి. సం. చిట్టికూరక; ములుజెముడు

గండు. పరాక్రమము; పౌరుషము; బల
ము; పశుజాతీయందు మగది; కష్టము;
తిర్యక్సమర్థమందు నౌపచారికము. అసా
ధ్యము.

గండుగోయిల. పొగరుగోయిల.

గండుజీమ. ఉలంగవము?

గండుడు. సం. కూరుడు.

గండుపదము. సం. కించులికము; ఎఱ్ఱ.

గండుపది. సం. శిలి, ఆడు ఎఱ్ఱ.

గండుపము. సం. పుక్కిలింత; పుడిసిలి;
తొండచుచివర.

గండుపించే. స. స. క్రి. పుక్కిలించు.

గండె. చేపపిల్ల

గండెలము. సం. కుచ్చుల మీను.

గండెలి. సం. ఎఱ్ఱతు మ్రోద; కణదురీగ

గండ. విణ. అభేద్యుడు; ధృష్టుడు;

పెద్దని; (గండచీమ మొ॥) చెఱువు

మొదలగువాని ఖండము. బ. ఖండ

ములు, పరుషము.

గండ్రగత్తెర. గండకత్తెర.

గండ్రగొడ్డలి. పరశువు.

గండ్రచీమ. పెద్ద నల్లచీమ, గండుజీమ.

గండ్రనూకలు. బ. తిండుల ఖండములు,

అర్ధ తిండులములు.

గండ్రక. ఖండము.

గండ్రించే. స. క్రి. ఖండించు.

గండ్రకలు. అరవరలు.

గంత. మెత్తగాఁ బఱచుకొనటకై ప్రాత

గుడ్డలను జేర్చి దట్టముగాఁ గట్టిన బొంత;

కందళము; ఎద్దు మొదలగు వానిమీద

వేసెడు గంత. సం. విణ. పోవుపాడు.

దంతవృము. సం. విణ. వెళ్ళదగినది.

గంతవృడు. సం. విణ. పోదగినవాడు

గంతు ఎగిరిదాటుట, దుముకు; పుతగతి

భేదము.

గంతుకొను. అ. క్రి. దుముకు; చచ్చు.

గంత్రి. సం. గాడిబండి, ఎడ్లబండి.

గందకము. గంధకము.

గందపటక. చందనలేపనము.

గందపట్టె. గందపటక; స్కంధపట్టిక,

బలముకొసము తలుపునకనుచ్చెడు అడ్డు

కొయ్య.

గందపుకుడక. చందనముంచుకొను
పాత్రము. [పర్యతము.

గందపుగొండ. చందనాచలము, మలయ
గందపుగొండలొంకి. వాయువు.

గందపుపొడి. బుక్కా.

గందపుమ్రాసు. చందనవృక్షము.

గందపుబొడి. కొన్ని గంధద్రవ్యముల
జేర్చి చేసిన చూర్ణము.

గందపొడి. గందపుబొడి.

గందము. చందనము, మంచిగందము;
పరిమళము. [బలము.

గందరగోళము. అభాసు; ఆలికిడి; ఆల
గందపొడి. గందపొడి.

గందనరులు. ధాన్యవిశేషము.

గందపట్టె. గందపటక; స్కంధపట్టిక.

గంధకము. సం. ఆంగడి మందుదినును.

గంధకారి. సం. ముడుగులచామరక.

గంధకుటి. సం. మురయనెడు గంధ
ద్రవ్యము.

గంధగజము. సం. మదపుతేనుగు.

గంధగర్పము. సం. కొండమాచేడు.

గంధనము. సం. ఎఱిగించుట; నలుగిడుట;
నొప్పించుట; వెలిగించుట.

గంధనాకులి. సం. సర్పాక్షి.

గంధపిండితకము. సం. వెలికి.

గంధఫలి. సం. ప్రేంకణము; సంపెంగ
మొగ్గ.

గంధమాదనము. సం. ఒకకొండ; ఒక
కోతి; మగతుమ్మెద; మదపుతేనుగు.

గంధము. సం. చందనము; వాసన; గంధ
కము; గర్వము; లేకము; సంబంధము

గంధమూలము. సం. అడవికచోరము;
కొండబెండ.

గంధమూలి. సం. గంటకచోరము.

గంధమూషి. సం. చుంచు, చునుందరి.

గంధమృగము. సం. కస్తురిపిల్లి; పునుగు
పిల్లి.

గంధరసము. సం. బోళము, గోపము.

గంధరాజము. సం. ఒక గంధద్రవ్యము
గంధర్వనగరము. సం. ఆకాశమున నగ

రాకారముగా గోచరించు మేఘచిత్ర
ములు.

గంధర్వము. సం. మృగవిశేషము;

గుఱ్ఱము; అంతరపిరాచము; మగకోయిల.

గంధర్వహస్తకము. సం. అముదపుచెట్టు

గంధర్వుడు. సం. ఒకజీవతాజాతి;

పాటపాడువాడు.

గంధలేశిక. సం. జవ్వడిపిల్లి.

గంధవతి. సం. కల్లు; వ్యాసునితల్లి; నేల;

వాయుపట్టణము.

గంధవహ. సం. నాసిక.

గంధవహము. సం. వాయువు; నాసిక.

గంధవహుడు. సం. వాయువు.

గంధవాహము } సం. వాయువు.

గంధవాహుడు }

గంధసారము. సం. చందనము.

గంధాఖువు. సం. గంధమూషిక, చుంచు.

గంధాశ్రుము. సం. గంధకము

గందిక. సం. గంధకము.

గందిని. సం. గంధకుటి.

గందిలము. సం. పెద్దజాతినక్క, వఱడు.

విణ. వాసనగలది.

గంధోత్తమ. సం. మద్యము, కల్లు.

గంధోలి. సా. కందురీగ.

గంప. కండోలము.

గంపపులుగు. కుక్కుభముపక్షి.

గంబుర

గంబురము } కర్పూరము.

గంబురా

గంబూరరాజనాలు. ధాన్యవిశేషము.

గంబూరు. గంబూరు.

గంబూరి. సం. గుమ్మడు.

గంభీరము. సం. విణ. లోతుగలది.

గంభీరవేది. సా. తోలు దోగునట్లును

నెత్తురు కాటునట్లును కండ యూడు

నట్లును బరి గోలలతోడను అంకుశముల

తోడను పొడిచి ఎంత బాధపెట్టినను

ఒక్కెఱుగకుండునట్టి మదపుతేనుగు.

గంభీరమ. సం. గంభీరభావము.

గగననిమ్నగ. సం. ఆకాశనది. [శము.

గగనము. విణ. దుర్లభము. సం. ఆకా

గగురు. పులకాంకురము, భయమార్గా

దుల చేత మేని పెండ్లుకలు నిక్క

పొడుపుట, తోమాంచము.

గగురుపాటు. రోమాంచము కలుగుట.

గగురుపాడుచే. ఆ.క్రి. రోమాంచితమగు

గగురుపాడువు } గగురుపాటు.

గగుర్పాటు }

గగుర్పు. గగురు.

గగుర్పొడువు. గగుర్పాటు.

గగ్గు. ఆ. క్రి. సంతోచించు; సంతోష

దులచేత గలిగెడు గొంతడుపు, గద్దదిక

గగ్గురు. రూ. గగురు. [సమూహము.

గగ్గులకాడు. ధాన్యమురాల్చిన కంకుల

గగ్గులు. బ. గింజలురాల్చిన కంకులు.

గగ్గెర. కతింజరము, ఒక చెట్టు.

గగ్గెరగడ్డ. కతింజరముదుంప.

గగ్గోలు. ఊభము, కలత; భయము.

గగ్గోలుపడు. ఆ. క్రి. ఊభించు.

గచ్చే. గ్రచ్చ, యక్షాక్షి.

గచ్చకాయ. యక్షాక్షి శలాలువు.

గచ్చకాయాట. బాలక్రిడా విశేషము.

గచ్చపాద. యక్షాక్షి.

గచ్చే. కాంతి; పూత; గారపూత;

దంభము; గ్రస్తాక్రి. విణ. గ్రస్తము.

వర్ణలోపము గాని పదలోపము గాని

కలిగినది.

గచ్చేకొను. స. క్రి. పట్టుకొను, వాయు

రోగము మొదలగువానిచేత బిగిసికొను.

గచ్చేలాడి. దాంభికురాలు, బయటకు

యోగ్యురాలివలె నటించునట్టి స్త్రీ.

గచ్చేవిచ్చగు. ఆ. క్రి. కార్యవైకల్యమగు.

గచ్చేవిచ్చే. ఆఱుమాడు, వ్యత్యస్తము.

గజకర్ణము. సం. ఏనుగు చెవివంటి ఒక

దినును విసనకట్ట.

గజత. సం. గజసమూహము. [వము.

గజదంతము. సం. ఆభినయహస్త విశే

గజనిమిలనము. సం. కపటము.

గజనిమిలిక. సం. లేదని ఉడాయించుట.

గజనిమ్మ. లకుచము. [పిప్పలి.

గజపిప్పలి. సం. ఏనుగుపిప్పలి, పెద్ద

గజభక్తి. సం. అందుగు.

గజము. సం. ఏనుగు; సంఖ్యావిశేషము,

ఎనిమిది.

గజయాన. సం. ఏనుగు నడకవంటి నడక

గల (స్త్రీ); (స్త్రీ).

గజరిపువు. సం. ఏనుగుగొంగ, సింహము

గజస్నానము. సం. ఒక న్యాయము,

ఏనుగుచేసెడి స్నానమువలె వ్యర్థము

(నిష్ఫలము)

గజాననుడు. సం. విశాయకుడు.

గజిబిజి. చిక్క; కలత; నలగుడు;

సందడి; ఊభము; పీడనము. విణ. కల

గినది; నలగినది.

గజిబిజిచే. ఆ. క్రి. కలగు.

గజిబిజి. గజిబిజి, కలవరము.

గజిముచ్చు. పెద్దదొంగ.

గజ్జి. తీటుకులుపు, పాను, కచ్చువు.

గజ్జియ. గజ్జె.

గజ్జెలు. బ. కింకిణులు.

గజ్జెగొలుసు. స్త్రీపాదాభరణ విశేషము.

గజ్జె. విణ. పెద్ద.

గజ్జె. వణిగుటయందగు అనుకరణము.

గజెనిమ్మ. లకుచము.

గజను. కపటము.

గజెము. తుపాకికి మందుగట్టించెడి ఇనుప

సలాక; వాస్తుమానములలో నొకటి;

రెండు మూరల కొలది.

గజ్జెలు. బ. తొడసందులు, వంక్షణములు.

గజ్జె. మదము.

గజ్జెరము. ఖర్చురము.

గటక. పిండితోలేసిన జావ.

గట్ట. సిద్ధనోటికివేసి గట్టించెడు బిరడ.

గట్టన. గట్టించుట, ఘట్టనము.

గట్టి. కఠినము; దృఢత్వము; కార్యము.

విణ. కఠినము; గట్టిది, దృఢము; ఉచ్చై

ర్వాదముకలది.

గట్టించు. స. క్రి. గట్టనచేయు.

గట్టిడెందమువాడు. ధీమండు.

గట్టినబొది. బాలక్రిడావిశేషము.

గట్టివ. ధూర్తుడు.

గట్టివయసుది. ప్రాధ.

గట్టివా. గట్టిగా మాటలాడు వా

గట్టిగా మాటలాడునది; ధూర్తుడు;

ధూర్తస్త్రీ.

గట్టివాచాన. బారస్త్రీ.
 గట్టివాడు. విణ. సమర్థుడు, గడుసువాడు
 గట్టివాతనము. ధూర్తత.
 గట్టివాయి. గయ్యాళి, ధూర్తస్త్రీ.
 గట్టివాయితనము. స్త్రీధూర్తత.
 గట్టివాలిబోటులు. బ. పుష్పలావికలు.
 గట్టివాలు. వైరంధ్రి.
 గట్టు. పర్వతము; ఘట్టము; నద్యాది
 తీరము; చెఱువుకట్ట; మళ్ళకుకట్టినగట్టు.
 గట్టుఁద్రిమృరి. ఆగచరము, కోతి.
 గట్టు తాలువు. నగధరుడు, విష్ణువు,
 కృష్ణుడు.
 గట్టుదాయ. నగవైరి, ఇంద్రుడు.
 గట్టుపట్టి. పార్వతి; మైనాకుడు.
 గట్టురాకొమరునఁ గాచిన నేర్పరి సము
 ద్రుడు.
 గట్టురాచూలి. హైమవతి, పార్వతి.
 గట్టురాపట్టి. పార్వతీదేవి; మైనాకుడు.
 గట్టుల తేడు. నగాధిరాజు, హిమ
 వంతుడు.
 గట్టులరాయడు. గట్టులతేడు.
 గట్టువా. గట్టివా.
 గట్టు వాలు. వైరంధ్రి, విచ్చలవిడియై
 ఒకరి ఇండ్లనుండి శృంగారించుట మొద
 లగు పనులు చేయునట్టి స్త్రీ.
 గట్టువిలుకాడు. } మేధాధన్యుడు;
 గట్టువిలుతుడు } శివుడు. రూ. గట్టు
 విల్లుడు, గట్టువిల్లారి.
 గట్టామూలి. గట్టురాచూలి.
 గట్టయొకమీడు. గట్టులతేడు.
 గట్టయేలికమనుమడు. కుమారస్వామి.
 గట్టరాయడు. కొండతేడు, గట్టయొకి
 మీడు.
 గట్టతేనివిడ్డ. హైమవతి, పార్వతి.
 గట్టనూడు. నగవైరి, ఇంద్రుడు.
 గడ. గణనము; నిడుపాటి కోల; సమా
 హము; ఓడకంబము; కంబము; ఇక్ష్వాది
 కాండము; పెదురుగడ.
 గడగడ. వణఁకుటయందగు అనుకరణము.
 వా. గళగళ.
 గడగడలాడు. ఆ. క్రి. వణఁకు, కంపించు.

గడచీల. ఏతపు బానయందు అమర్చి
 యుండెడు దండెపు బీటలు తగుల్చు
 టకు గడతలనుండు చీల.
 గడన. అర్జనము; లెక్క; లక్ష్యము;
 ఎన్నిక; స్తోత్రము.
 గడనకత్తె } గణిక, బోగముది, వేశ్య.
 గడనపడతి }
 గడనములు. బ. సమాహము.
 గడప. వాకిటి క్రిందిభాగము, దేహళి.
 గడబడ } అల్లరి, అతితొందర.
 గడబిడ }
 గడము. కుండ మొదలగునాని మూత.
 స. గండచేప; విఘ్నము.
 గడమంచె } హిం. మూటలక్రింద నుంచు
 గడవంచె } నది.
 గడసాదన. వ్యాయామము.
 గడసె. అటుక. ప్రము; బలము; చురియాద.
 గడి. నీచు, ఎల్ల; గడము; నాస్యాంకుర విశే
 గడించు స. క్రి. సంపాదించు, కల్పించు.
 గడించుపడతి. గణిక; వేశ్య.
 గడికాళ్ళువేయు. స. క్రి. (రెండు రెండు
 పశువులను) ఒక్కొక్క కాలు చేర్చి లంకె
 వేయుట.
 గడితపడు. ఆ. క్రి. గట్టిపడు.
 గడితము. తఱచు; ముదుగు, లావు; మడత
 బట్ట; సాంద్రవస్త్రము. విణ. తఱచైనది;
 ముదుగైనది.
 గడిత్రాడు. గడికాళ్ళు వేయు బంధము.
 గడిదేఱు. ఆ. క్రి. సమర్థుడగు; (స్త్రీ)
 ప్రాధిధ్యుగు.
 గడిదొంగ. కన్నగాఁడు; గొప్ప దొంగ
 తనములు చేయువాడు.
 గడిపొతు. విణ. ఆహోతు.
 గడిమెకము. ప్రేటునకు చిక్కని మెకము.
 గడియ. ఘటిక, ఇరువది నాలుగు నిమిష
 ముల కాలము; విష్కంభము; తలుపును
 లోపల బంధించెడి గడ్డెమును.
 గడియారము. కాలపరిమాణమును
 చెలుపునట్టి ఒక యంత్రము.
 గడివడ. కఠినముగానుండునట్టి వడియము.
 గడివాడు. ఎల్లలవద్ద కాలపున్నవాడు.

గడివేతు. ఉడుప కుక్క.
 గడి. గడి; దుర్లము, కోట.
 గడు. దారువిశేషము.
 గడుచే. వా. అతిక్రమించు. ప్రే. గడుపు
 గడులుడు. సం. విణ. బొక్కి తొమ్ము
 వాడు. [మించబడు.
 గడువబడు. ఆ. క్రి. మిగుల (బడు;
 గడువు. వాయిదా, నిర్ణయకాలము; మ
 ర్యాద. సం. కంతి, కణితి.
 గడుసరి. ఆసాధ్యుడు; కఠినుడు;
 ధైర్యముగలవాడు; శూరుడు.
 గడుసు. కఠిన్యము; ధైర్యము; కుత్సి
 తుడు; కుత్సితస్త్రీ. విణ. కఠినము;
 ఆసాధ్యము.
 గడుసుమాట. కుత్సితప్రాధోక్తి.
 గడుసురాలు. గడుసుతనముగల స్త్రీ.
 గడుసువడు. ఆ. క్రి. ధీరుడగు.
 గడె. గడియ.
 గడెకారి బల్లెముగలవాడు; పాకిరి.
 గడ్డ మూలము, దుంప; మంటిపెల్ల,
 లోష్టము; కుటుపు, ప్రణము; ద్వీపము.
 గడ్డపలుగు } గుంటకపలుగు, నేల పెల్ల
 గడ్డపాట } గించెడు సాధనవిశేషము,
 ఖనిత్రము. [పాయిత్.
 గడ్డ ప్రాయిత్. గడ్డలుగా ఏర్పడిన
 గడ్డము. చిబుకము; చిబుఁముమీది
 వెండ్రుకలు, శ్మశ్రువు. [గడ్డి.
 గడ్డి. కనవు, తృణము; వరి మొదలగువాని
 గడ్డిపరక. తృణవిశేషము.
 గడ్డిపాము. ఒకవిధమైన పాము
 గడ్డిపెట్ట. పక్షివిశేషము.
 గడ్డిబొద్దు. చుట్టకుదురు.
 గడ్డిమొలత్రాడు. మాంజి.
 గడ్డు. బలాత్కారము; పయాసము. విణ.
 దుర్లభము; ఆసాధ్యము; మిక్కిలి.
 గడ్డుకొను. ఆ. క్రి. అతిశయించు,
 గడ్డెనబెద్దు. బాలక్రిడా విశేషము
 గణకుడు. సం. జోన్యుడు; కరణము
 వాడు; క్షుత్రముస్త్రీయందు ప్రాప్త
 ణముకు పైకాచ వివాహమువలనబుట్టి
 జాబులు మోయు వృత్తిగలవాడు.
 గణగణ. ఘంటాది ధ్వన్యనుకరణము.

గణన. సం. ఎన్నిక; లెక్కపెట్టుట; పరవా.
 గణనీయము. సం. విణ. ఎంచదగినది.
 గణపతి. సం. వినాయకుడు.
 గణము. సం. సమాహము; ప్రమథుల
 సమాహము; సేనావిశేషము.
 గణరాత్రము. సం. పెక్కురాత్రుల
 సమాహము.
 గణరూపము. సం. జిల్లేడు. [రక్కెసగ.
 గణహాసకము. సం. నల్లకచోరము; బల
 గణాధిపతి. సం. గణపతి.
 గణాదిపుడు. సం. వినాయకుడు; శివుడు
 గణి. సం. సాంగముగా వేదాధ్యయనము
 చేసినవాడు; వర్ణాకరస్త్రీయందు రజ
 కునకు బుట్టి హీనజాతులకు తిథివార
 నక్షత్రములను తెలియజెప్పవాడు.
 గణించే. సం. స. క్రి. లెక్కపెట్టు,
 ఎంచు; లక్ష్యపెట్టు.
 గణిక. సం. వేశ్య; అడేనుగు; అడవి
 మొల్ల; నెల్లి.
 గణికారిక. సం. నెల్లి.
 గణితము. సం. విణ. ఎంచదగినది.
 గణిల్లు. ఎద్దు అంకవేయట మొదలగు
 వానియందగు ధ్వన్యనుకరణము.
 గణుతి. ఎన్నిక; స్తోత్రము; లక్ష్యము.
 గణుతించే. స. క్రి. ఎంచు; స్తోత్రము
 చేయు; లక్ష్యముచేయు.
 గణుతిచేయు. స. క్రి. ఎంచు.
 గణెము. వేసగాండ్లు ధరించెడి లక్క
 సామ్మ (భూషణసామగ్రి).
 గణేయము. సం. విణ. ఎంచదగినది.
 గణ్యుడు. సం. విణ. ఎంచదగినవాడు.
 గతపడు. ఆ. క్రి. కడచు; చచ్చు
 గతము. సం. పోక. విణ. గతించినది,
 పోయినది; తెలియబడినది.
 గతి. విధము. సం. మార్గము; శరణము;
 ఉపాయము; పోక, గమనము; జ్ఞానము;
 నారిపుంటి కంటిత్రోవ; బాల్యము
 మొదలగు దశ.
 గతించే. సం. ఆ. క్రి. కడచు; చచ్చు.
 గతుకు. ఎంగిలి తినుట; కుక్కతిండి. స.
 క్రి. ఎంగిలి తిను; కుక్క గతుకు.

గత్ర. ఎరువు. రూ. గత్రము.
 గత్రర. ఉపద్రవము (కలరావ్యాధి).
 గత్తు. మూత్రగంధము. [బాణా.
 గడి. సం. గుడియ, బారెడు ఇసుప
 గడమాయింఁచు. స. క్రి. గద్దించు.
 గడము. సం. తెవులు, రోగము.
 గడరు. దుర్గంధము. [కృష్ణాడు.
 గదా గ్రజుడు. సం. గడునియన్న,
 గదాధరుడు. సం. విష్ణువు.
 గది. శయనగృహము; ఇంటిలోపలి అల;
 రెండు దూలముల మధ్యప్రదేశము. సం.
 గదను ధరించినవాడు, విష్ణువు. విణ.
 తెగులుగలవాడు.
 గదుడు. కృష్ణుని తమ్ముడు.
 గదుకు. రూ. గతుకు.
 గదుగుడు. గళనము, జాణుడు.
 గదుము. స. క్రి. గద్దించు.
 గదుముకొను. స. క్రి. గడుము.
 గదురు. చెడుకంపు. స. క్రి. పొందు.
 గదురుకొను. స. క్రి. గద్దించు; ద్రష్టించు.
 గద్గదము. సం. కంతమూలమున పలుకునట్టి
 వాక్కు. విణ. దగ్గతిక పడినది (మాట).
 గద్గదస్వరము. సం. ఎనుపోతు; దగ్గతిక
 పడిన (కంత) స్వరము.
 గద్గదిక. సం. దగ్గతిక.
 గద్గ. గృధ్రము, పక్షివిశేషము.
 గద్గకాడు. గడుసువాడు.
 గద్గేరు. చోరసాధనవిశేషము.
 గద్గన. గద్దించు. [వాడు, ఖరణసుడు.
 గద్గముక్కువాడు. విణ. వాడిముక్కు
 గద్గటి. విణ. దిట్టనము కలది.
 గద్గటికాడు. విణ. గడుసువాడు, దిట్ట
 తనము కలవాడు, ధీరుడు.
 గద్దించు. అ క్రి. కోపమున అదలించు;
 ధిక్కరించు.
 గద్దియ. కురిచీ మొల ఉన్నత పీఠము;
 సింహాసనము; పీఠము; ఎలుక.
 గద్దువ. గడ్డము, చిలుకము.
 గద్దె. కురిచీ; సింహాసనము; వరిహా; సోది
 గద్దెకాళులది. అరజాట్టు.
 గద్దెనగరులు. బ. లింగధారులు ధరించు
 లింగము నిలుకడగా నుండు పేటిక; సజ్జ.

గద్దెపొంకము. పరువునకు దగిన గౌర
 వంపు మాట
 గద్య. సం. వచనకవిత్వము, గద్యము.
 గద్యము. సం. వచనము. విణ. చెప్పె
 దగినది. [వాణెయ.
 గద్యాణము. సం. వరిహా, ఒక బంగారు
 గనగన. తపించుట యందగు ధ్వన్యనుకర
 ణము; మండుటయందగు ధ్వన్యనుకర
 ణము.
 గనప. విణ. పెద్ద. [ముల్గులు.
 గనపరాకులు. గ న్నే రా కు ల వ ం టి
 గనము. అధికము.
 గనయము. పోకముడి; వింటికొప్ప.
 గని. ఖని, బంగారు మణులు ధాతువులు
 మొదలగునవి పుట్టుచోటు; బిలము.
 గనిము. మడికిజాట్టు నేర్పబడిన గట్టు,
 నేతువిశేషము.
 గనిమె. గట్టు.
 గనియ. ఖండము; ఇత్తూర్ది ఖండము.
 గనిబు. బిణ.
 గనువు. వెదురు చెఱువ మొదలగువాని
 యందు ఎడనెడ నేర్పడియుండు ముడి,
 పర్వము.
 గనె. రూ. గనియ [గల బాణవిశేషము.
 గన్నెరాకమ్ము. గన్నెరాకువంటి యలుంగు
 గన్నెర } కరవీరము.
 గన్నెరు }
 గవటిక. సం. వరిగ మైరు. [మాటలు.
 గప్పాలు. హిం. జంభాలు, అతిశయపు
 గబగబ. త్వర.
 గబాలున. హఠాత్తుగా.
 గబీలు. మంటయందగు ధ్వన్యనుకరణము.
 గబ్బ. కపటము. [యైనది.
 గబ్బాటు. కలత. విణ. వెల తక్కువ
 గబ్బి. గాంభీర్యమునుబట్టి మక్కు కియ్య
 బడిన పే; కపటము. విణ. గర్వి,
 గర్విము కలవాడు.
 గబ్బడము }
 గబ్బిడా } గబ్బిలము.
 గబ్బిడాయి }

గబ్బరాయి } పరోష్ఠి, తైలపాయిక.
 గబ్బలము }
 గబ్బలాయి }
 గబ్బలి. పిడికిలి.
 గబ్బిన. ఒకానొకమూలిక. రూ. గబ్బిసి.
 గబ్బు. గర్వము; దుర్లంధము; మదము;
 గంధము; కుక్కుభము.
 గబ్బుచీరకటి గాఢాంధకారము.
 గబ్బుచెంపమెకము. ఏనుగు.
 గబ్బుపులుగు. ఒక శకునపక్షి.
 గభస్తి. సం. అగ్ని పెండ్లాము; నూర్య
 కిరణము; నూర్యుడు.
 గభీరము సం. విణ. లోతుగలది.
 గభీరిమ. సం. గాంభీర్యము.
 గభోళి. సం. ఒలుగుదిండు.
 గమకము. యత్నము. విణ. అధికము;
 మనోజ్ఞము; స్థూలము. సం. సంగీత
 కాస్త్రమునందు స్వరవిన్యాస భేదము.
 విణ. తోపెంజేయునది.
 గమకించే. అ. క్రి. యత్నించు.
 గమగమ. వాసనకొట్టుటయందగు అను
 కరణము. [వాసనకొట్టు.
 గమగమించే. అ. క్రి. గమగమ యని
 గమనము. సం. గతి, నడక, పోక;
 ప్రయాణము; తలఁపు.
 గమనించే. సం. అ. క్రి. పోవు; తలఁచు.
 గమనిక. విధము. సం. నడపు.
 గమము. సం. పోక; ప్రయాణము; త్రోవ.
 గమల్లవాడు. కృత్రియస్త్రీకి శూద్రునకుఁ
 బుట్టి అయిదు విధముల సారాయి అమ్మ
 వాడు; పుల్కనుడు.
 గమాయించే. అ. క్రి. గమగమించు.
 గమి. సమూహము. విణ. తలఁచు.
 గమించే. సం. అ. క్రి. పోవు.
 గమికత్తె. అంతఃపురమునందు కావలి
 యుండెడు స్త్రీ.
 గమికాడు అధిపతి; అప్పసేనాధిపతి;
 ముఖ్యజనుడు; దళపతి.
 గమికొను. అ. క్రి. ప్రోగువడు.
 గమ్మత్తు. హిం. కేడుక; చమత్కారము.

గమ్ము. వాసనకొట్టుటయందగు అనుకర
 ణము.
 గమ్యము. సం. విణ. పొందదగినది.
 గయ. సం. తీర్థవిశేషము, ఒక మోక్షపురి.
 గయము. సం. పశువు.
 గయాళము. గయ్యాళము.
 గయాళి. విణ. గయ్యాళి.
 గయాళించే. అ. క్రి. గయ్యాళించు.
 గయాళు. నేద్యముచేయుటకుఁ దగని
 పాలము.
 గయ్యుడు ఒక చక్రవర్తి.
 గయ్యాళము. ధిక్కారపు మాట.
 గయ్యాళి. విణ. ధిక్కరించిమాటాడునది,
 ధూర్తస్త్రీ. [మాటాడు.
 గయ్యాళించే. అ. క్రి. ధిక్కరించి
 గర. గడ్డ, ముద్ద. విణ. బరును.
 గరకట్టు } అ. క్రి. ముద్దకట్టు, గడ్డకట్టు.
 గరకొను }
 గరగ చిన్నకుండ, నీళ్ళుత్రాగుట మొద
 లగు వాని కుపయోగించెడు చిన్న
 పాత్రము, గళంతిక.
 గరగడ. నూనె మొదలయినవి చిన్ననోరు
 గల పాత్రములలోఁబోయుటకు అడుగున
 అదోకవలె క్రోవిఅమర్చి చేసిన విశాల
 ముఖపాత్ర విశేషము.
 గరగర. విణ. నిర్దోషము, నిర్మలము.
 గరగరనివాడు. మేదురుడు.
 గరగరిక. నైర్మల్యము; అందము; శృంగార
 రము; శీర్ష; తెలివి; జాగరూకత.
 గరజి. సం. ఒక కరణము.
 గరదుడు. సం. విణ. విషముపెట్టు
 వాడు, ఆతలాయి విశేషము.
 గరము. సం. ఒక కరణము; విషము;
 కృత్రిమ విషము.
 గరపడు. అ. క్రి. గడ్డకట్టు. [కొలది.
 గర్భము. సం. విషము; కసపుప్రోగు;
 గరాగరి. సం. డావరడంగి. రూ. ఖరాగరి
 గరాను. విణ. దుష్టుడు; కుత్సితుడు;
 కుత్సిత స్త్రీ; రాక్షసి.
 గరానులు. బ. రాక్షసులు.
 గరింబె, గరింబె.

రీతి. గంట, ఇనుముతోఁగాని ఇత్తడితోఁగాని కట్టితోఁగాని చేసినతెడ్డు, కంచి.

గరి. వాడి; బరును; బాణముఁజెక్క. గరిగె. గరగ.

గరిడి. గరడి, సాము; సాముకూటము; చోటు; సమీపము; గరిడీలు.

గరిడిముచ్చే. మంచివానివలె దగ్గఱకుఁ జేరియుండి సమయముచూచి దొంగిలిం చెడు దొంగ.

గరిడియ. బుట్ట, కరండిక.

గరిడి. గరిడి.

గరిడిపాల. సాముచేసేడి యిల్లు.

గరిత. స్త్రీ; ఇల్లాలు; పతివ్రత.

గరిమ. సం. గొప్పతనము; బలువు; గురుత్వము. రూ. గరిమము.

గరిమిడి. దూర్వాత్పలాము; ఎల్లెలుక.

గరిమిడికొక్కు. పండికొక్కు.

గరియ. అర్బుదఫలిత.

గరివడి

గరివడియము } ఖాదిరవటకము.

గరివించే. అ. క్రి. గర్విపడు.

గరిష్ఠము. సం. విణ. మిక్కిలి గురువు. మిక్కిలి బలువైనది.

గరిష్ఠుడు. సం. విణ. మిక్కిలి గురువు; మిక్కిలి బలువైనవాడు.

గరిసె. కుసూలము, ధాన్యముంచెడుకొట్ట, మానవిశేషము.

గరిసెబావి. మెల్లెలతో గరిసెవలె నల్ల భూమిలోపలికి కుంచి ఎత్తెడు నూయి.

గరిబు. హిం. బీదవాడు.

గరిబులు. హిం. బీదవారు; పరాయివారు.

గరు. రోమాంచము, పులకాంకురము.

గరుగు. గరియ.

గరుఱ్ఱ. హిం. అగత్యము, అక్కర.

గరుటామంతుడు } మి. గరుత్మంతుఁడు
గరుటాల్మంతుడు }

గరుటి. గరుడి.

గరుడఁడు. అరణ్యట్టు. [స్తంభము.

గరుడకంబము. మి. (గడియందలి) గరుడ

గరుడధ్వజుడు. సం. విష్ణువు.

గరుడఁచ్చు. మి. గారుత్మతమణి, మరకతము. [ధాన్యవిశేషము.

గరుడసరులు. మి. బ. మేల యిన కాలి గరుడాగ్రజుడు. సం. అనూరుడు, గరుత్మంతుని అన్న.

గరుడారతి. ఆరాత్రికా విశేషము.

గరుడి గరుత్మంతుడు.

గరుడిరవుతు గరుడవాహనుడు, విష్ణువు గరుడుడు. సం. గరుడి, గరుత్మంతుడు.

గరుత్తు. సం. పక్షము, తెక్క.

గరుత్మంతము సం. పక్షి.

గరుత్మంతుడు. సం. గరుడుడు.

గరుదాల్పు. రోమాంచము. [గల భూమి.

గరుపనేల. ఇనుకయు తాతిమొరమును గరుపాటు. గగురుపాటు.

గరుపాటుమొన. పందిమూతి ముట్టె.

గరుపాటు. అ. క్రి. రోమాంచితమగు.

గరుము. విణ. గులకజాలచేత గట్టియైనది.

గరులు. బ. తెక్కలు.

గరువతనము. నియతి; శృంగారగర్వము.

గరువము గర్వము; గౌరవము; విరివి;

శృంగారగర్వము

గరువు. చెంప; గరువము; గరుపనేల.

గరుసు. మర్యాద, మేర; ముఖభీతి;

తోలు. విణ. గరుము. [కుండ.

గర్గరి. సం. తరిగడవ, పెరుగుతెగచెడు

గర్గ. సం. ఉఱుము; (మేఘము లోనగు

వాని) ధ్వని; సింహనాదము.

గర్జనము. సం. (మేఘము లోనగువాని)

ధ్వని; కోపము.

గర్జించు. సం. అ. క్రి. (మేఘము మొద

లగునవి) ధ్వనించు; కోపించు.

గర్జితము సం. ఉఱుము; విషగుఘ్నిం

కారము; మదపుటేనుగు.

గర్జము. సం. పిఱుఁదులమీఁది గుంతలు;

త్రిగర్జదేశవిశేషము; గొయ్యి; పల్లము;

బొక్క.

గర్జటము. సం. ఎలుక; పందికొక్కు.

గర్జభము. సం. తెల్లగలుక; గడిద; గంధ

విశేషము.

గర్జభాండము. సం. కలజావ్వి.

గర్జనము. సం. విణ. ఇచ్చగలది, గృహ్నువు.

గర్వనుఁడు సం.విణ ఇచ్చగలవాఁడు.

గర్వాడు. అ.క్రి. తిండితిన.

గర్భకము. సం. వెండ్లు కల లోపల ముడుచుకొన్న పూదండ.

గర్భము. సం. కడుపు; కడుపులోని పిండము; బిడ్డ; ఒక నాటకసంధి.

గర్భాగారము. సం. లోపలిగది, ఓవరి; శయనగృహము.

గర్భాశయము. సం. మావి; గర్భమును చుట్టుకొనియుండెడు సంచి.

గర్భిణి. సం. చూలాలు, కడుపుతోనున్న స్త్రీ. [తలగడ

గర్భిణి. సం. అర్ధచంద్రాకారమైన గర్భుత్తు. సం. చానులు మొ|| గడ్డిపంట; ఎండబెట్టిన వరుగులు; గంట, తృణ

సస్యవిశేషము. [మదము.

గర్వము. సం. దర్పము, అహంకారము, గర్వి. సం. విణ. గర్వముకలవాఁడు.

గర్విం చె. సం. అ.క్రి. గర్విపడు, క్రొవ్వు గర్వితుఁడు. సం. విణ. గర్వించినవాఁడు.

గర్వణము. సం. నింద.

గర్విం చె. సం. స. క్రి. నిందించు. గర్వితము. సం. విణ. నిందింపబడినది.

గర్వపాది. సం. విణ. కద్వదుఁడు, నిందితమైన మాటలుగలవాఁడు.

గర్వము. సం. విణ. పనికిమాలినది.

గర్వ్యుఁడు. సం. విణ. అధముఁడు; నిందింపఁదగినవాఁడు.

గణగణ. భక్త్యములు నమలుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము; కారిన్యము. [మోగు.

గణగణలాడు. అ. క్రి. గణగణ అని గణగణ. తక్కువ, నెలితి, న్యూనత.

గణి. పక్షి తొక్కు; బాణము తొక్కు. గణిఁదె. గంట.

గణిక (కె). దూర్వ, ఒక దినుసు కసవు. గణికచెక్క } పచ్చితోడి మంటి పెల్ల.

గణికచెక్కు } గణికపూజలమెచ్చు గబ్బివేల్పు. వినాయకుఁడు.

గణికమ్మ. గణిబద్ధ. గణిచిప్ప. ముత్యపుజెప్ప.

గణిబద్ధ. గణుకుతోడి తాటాకుబద్ధ.

గణి యీశ. విహంగపక్షము.

గణిసె. వెదురు లోనగువాని బద్దలతో కట్టబడి మూడుపుట్ల భాగ్యము పట్టెడి గాదె, కునూలము; మూడుపుట్ల ప్రమాణము.

గణుకు. కొడవలి మొదలగువాని కక్కు. గణుగు. గరియ, ఒక వృక్షము.

గణువ. పెద్ద. విణ. గొప్పవాఁడు.

గణువు. పృథువు; ఘనుఁడు.

గణ్ణు. త్రేచుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము గణ్ణ. మత్స్యములబట్టెడుసాధనవిశేషము గలఁతియ. గిండిచెంబు, గళంతిక.

గలగల. కదలుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము; అందెలు మువ్వలు మొ|| భూషణములు మ్రోయుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము.

గలజర. గలిజేరు.

గలతరించే. అ. క్రి. శరీరము జల్లుచును. గలపడింపు. అప్రయోజకుఁడు.

గలబ. కలఁత; అల్లరి; గందరగోళము.

గలబరించే. అ. క్రి. కలఁగు.

గలబా } హిం. కలఁత; తాఱుమాటు.

గల్పా } కల్లము.

గల్పము. కల్లము.

గలిజర } పునర్నక.

గలిజేరు } గలిజేరు

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గలిజేరు } పునర్నక.

గవయము. సం. కణితి, అడవిగోవు,
గురుపోతు.

గవర. జూదపు పాచిక.

గవరన. ఎఱుపు. [మైన.

గవరన్మెంటు. ఇం. విణ. ప్రభుత్వ సంబంధ
గవర్నమెంటు. ఇం. ప్రభుత్వము వారు.

గవర్నరు. ఇం. దేశప్రభువు, రాష్ట్ర
ప్రభువు. [బోతు.

గవలము. సం. గేదెకొమ్ము; నల్లయెనుఁ
గవలవాడు. గమశ్శవాడు.

గవాక్షము. సం. కిటికీ.

గవాక్షి. సం. పిన్న పాపరగ్గ; బుడమగ్గ.

గవాక్షుడు. ఒక కోతి. [పెద్దపాపరగ్గ.

గవాదని. సం. పనులు మేయుకంచె;

గవి. గుహ; పల్లము.

గవిని. గవక. [పెడువిత్తులు.

గవిలములు. బ. గంధములొకాచి కలి

గవిసె కునూలము.

గవిసెన. వీణె మొదలగు వానితోడుగు.

గవీదము. సం. విణ. అంతకుముందు

అవులుమేసినది ఉండినది (చోటు).?

గవుండవారు. ఈండ్రవారు.

గవుడు. సారాయి అమ్మ వాడు;

కాపువారి పట్టుపు చేరు.

గవుకు. దుర్గమపుర ద్వారము.

గవుడనరము. స్త్రీ భూషావిశేషము.

గవుడ. కపోలము.

గవుర. వర్తకుడు.

గవురు. కపటము; ఏనుగు; కాలియ.

గవులు. దుర్గంధము; గంధము.

గవుళి. శకునములు తెలుపు బల్లి.

గవుసెన. వీణె మొదలగు వాని యొలు.

గవేధుక } సం. అడవి గోదములు, పట్టి

గవేధువు } వడ్లు. [వెదకుట.

గవేషణ. సం. ఆమంత్రణార్థము వెదకుట;

గవేషించు. సం. వెదకు, అరయు.

గవేషితము. సం. విణ. అన్వేషితము,

వెదకఁబడినది.

గవ్య. సం. ఆవులనంద.

గవ్యము. సం. అల్లెత్రాడు; రాగద్రవ్యము

విణ. ఆవుపాలు మొ॥; ఆవునకు హిత

వైనది. [పంచగవ్యములు—(ఆవు
యొక్క) పాలు, పెరుగు, నేయి,
పంచితము, చేడ.]

గవ్యూతి. సం. చెండుకోసుల దూరము.

గవ్య. శంఖమునినును, కపర్దకము, వరా
టకము.

గవ్యచౌకము. వెలి గారము.

గవ్యము. డ్వుద్రజలచరము.

గవ్యనరులు. ధాన్యవిశేషము.

గళికము. సం. గసి.

గన. ఉబ్బసము.

గనగనలు } నల్లమందు విత్తులు, అహి

గనగసాలు } ఘేన బీజములు.

గని. మేకు; ఘృతాది కల్కము.

గనిక. కొయ్యమేకు, త్రవ్వుటకనువు గా

కొనచెక్కిన కొయ్య; శలాక; బాణము.

గనిబిని. సందడి. విణ. గజబిజి.

గనిరా. ప్రవాళము.

గస్తాలు. మల్లవిద్యాభేదము.

గస్తీలు. బ. కావలివారు; రైతులను

మహానూలు దార్లను కనిపట్టువాండ్లు.

గస్తు. (రాత్రివేళి దొంగతనము మొదలగు

నవి జరుగకుండుటకై) కావలివారి నగరి

ఘోధన, ఊరు తిగి కాచు కావలి.

గహనము. సం. అడవి; గుహ; దుఃఖము;

అశక్యము. విణ. నిబిడము; దుష్పు

వేశము; చొరరానిది; పొందరానిది.

గహరము. సం. పొయికిఁబెట్టెడు కట్టె.

గహ్వరము. సం. అడవి; గుహ; నెపము;

పొదరిల్లు.

గహ్వరి. సం. భూమి.

గళంతక సం. గిండిచెంబు; గరిగపిడత.

గళకలబళము. సం. గంగడోలు, సాన్న.

గళకత్తెర. సం. మల్లబంధ విశేషము.

గళగండిము. సం. గండమాల.

గళగళ. సం. చెప్పటయందగు ధ్వన్యను

కరణము. వా. త్రాగుటయందగు

ధ్వన్యను కరణము.

గళగ్రాహి. సం. విణ. గొంతుకపట్టుకొను

వాడు; శత్రువు; ఎదుటవారి గళధ్వని

విని మరలకూయునది, కోయిల; వెంటనే

గ్రహించువాడు.

గళచుళిక. సం. ఉపజిహ్వక.
 గళనము. సం. జాటుట.
 గళము. సం. కంఠము, కుత్తుక; సజ్జగసము.
 గళనుండి. సం. గొంతుక పోక.
 గళనుండిక. సం. కొండనాలుక.
 గళాంకురము. సం. ఆ గిటిముల్లు.
 గళితము. సం. విణ. జాతినది; తినబడినది?
 గళ్య. సం. కంఠముల సమూహము; పోట
 గళముల సమూహము.
 గళ్ల. కళ్ల.
 గళ్లుగళ్లు. కింకిత్యాదిధ్వని.
 గల్లము. పాలమీగడవంటి లేతకొబ్బెగ.

గా

గాంగము. సం. విణ. గంగది.
 గాంగుడు. సం. గాంగేయుడు.
 గాంగేయుము. సం. బంగారు; ఒక చేప.
 గాంగేయుడు. సం. కుమార స్వామి;
 భీష్ముడు.
 గాంగేరుకము. సం. బలుసుగ.
 గాంగేరుకి. సం. బీజుగ.
 గాంజె. గంజా.
 గాండివము. సం. గాండీవము.
 గాండివి. గాండీవి. సం. అర్జునుడు.
 గాండివము. సం. అర్జునుని విల్లు.
 గాండివి. సం. అర్జునుడు.
 గాండ్రించే. అ. క్రి. (ముఖము) ఉబ్బు;
 పులి గాండ్రించునీ అటచు.
 గాండ్రి. నూనె అమ్మి జీవించెడు జాతి.
 గాండ్రివాడు. తిలహుతకుడు.
 గాంధర్వము. సం. కన్యావరులు పరిష్క
 రేచ్ఛచేత జేసికొను వివాహము; దినము
 యొక్క ఏడవభాగము; సంగీతము.
 గాంధర్వుడు. సం. గంధర్వుడు.
 గాంధారము. సం. సప్తస్వరములలో
 నొకటి; సిందూరము; వీర జేశములలో
 నొకటి. [భార్య.
 గాంధారి. సం. గంజాయి; ధృతరాష్ట్రుని
 గాంధీర్యము. సం. గంభీరభావము.
 గాంజెర. ఒకానొక దుంప.
 గాడి. తొలిచికాని క్రవ్వికాని నిడు

పుగా నేర్పబడిన పల్లము; పసులు నీరు
 త్రాగుటకు గాడి యేర్పడ జాతితో
 గట్టిన తొట్టి; పసులగట్టుచోటగసపు
 వేయుటకు బలకలు మొదలగువానితో
 గాడినేర్పబడిన స్థానము; కట్టకు చేసిన
 గాడి. [కమ్మి.
 గాడికమ్మి. బల్లగోడకు నడుమ నమచ్చెడు
 గాడిగడుగు. స. క్రి. సంచయనముచేయు.
 గాడిప్రాయి. గాడి త్రవ్వి ఏర్పబడిన
 ప్రాయి.
 గాడు. నీచార్థకము (అచ్చి గాడు, సుబ్బి
 గాడు అని). గుదము; కామమదము.
 స. క్రి. గుచ్చు; నాటు.
 గాక. (ద్రుతపూర్వకము) ఆ శీరర్థము
 (ఇచ్చుగాక అని); కాక.
 గాగర. స్త్రీలు కట్టుకొను పావడ.
 గాజె. కుసూలము, ధాన్యము పోయుటకు
 మట్టియొరలచే నేర్పబడిన గాజె.
 గాజోపరుజు. రూ. పరుజు.
 గాజె. కాచము; ఒకదినమునున్న. బ.
 కాచ (గాజుమట్టితో జేసిన) వలయ
 ములు; సువర్ణకటకభేదములు, మాస్త
 భూషావిశేషములు.
 గాజోకప్పెరలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 గాజోగిన్నె. కాచపాత్రము.
 గాజోప్ప. ఒకఉప్పు, కాచము, గాజు
 వండినమట్టి, కాచలవణము.
 గాజోతాయి. హలాకు.
 గాజోలగాడు. ఒకపందపు కోడిపుంజు.
 గాజోలవాండు. గాజులమొడు బలిజెలు,
 శూద్రులలో నొక తెగవారు.
 గాజోవాలు. అ. క్రి. కాంతిహీనమగు.
 గాటము. కాతిన్యము, విణ. అధికము;
 అతిశయము; సాంద్రము.
 గాటు. కారము.
 గాడి. రథవిశేషము; ప్రాయి.
 గాడిద. గాడిద. [వాడు.
 గాడిదకాళ్లవాడు. విణ. గాడిదకాళ్ల
 గాడిదగడపర. గాడిద గడపర.
 గాడిదగుడ్డులు. బ. ఖరనందన సువత్స
 రములు (వ్యంగ్యముగా తెలుగులో
 వాడుక).

గాడిదపిల్ల కోమలము. మి. మొదట మనో
హరము గానుండి తరువాత పాడైనది.
గాడిదపులి. దుమ్ములగొండి, ఒక పులి.
గాడిదె. గార్లభము. [హాకాళ్లవాఁడు.
గాడిదెకాళ్లవాఁడు. విణ. సంజ్ఞాపు, ముట్టు
గాడిదెగడపర.పిండితకముగ [వాహనము.
గాడి. హిం. బండి. ఎడ్లసుకట్టి యొక్కడి
గాడు. కాడు, చేటు, హాని.
గాడుపు. గాలి, వాయువు.
గాడుపుకొడుకు } వాయుపుత్రుఁడు.
గాడుపుచూలి } (భీముడు, హనుమం
గాడుపుపట్టి } తుఁడు.)
గాడుపుమేపరి. పవనాశనము, సర్పము.
గాడుపుసంగడిఁడు. వాయు సఖుఁడు,
ఆగ్ని.
గాడ్డ. గాడిద.
గాడ్డు. గాడుపు, వాయువు.
గాడ్డుకొడుకు. గాడుపు కొడుకు.
గాడ్డుటరదపుదొర. మన్మథుఁడు.
గాడ్డుపట్టి. గాడుపు కొడుకు.
గాఢము. సం. క్రి. విణ. ఆతిశయము,
పెల్లు. విణ. అధికము.
గాణ. గాయనుఁడు, పాటకాఁడు;
గాయని, పాటకత్తె. బ. గాణలు.
గాణాపత్యము. సం. ఒక మతము.
గాణి. గాయని, పాటకత్తె.
గాణిక్కము. సం. గణికల సమూహము,
వేశ్యాబృందము.
గాణి. గాణి.
గాణు. గాడు, కాడు, చేటు, హాని.
గాణుఁడు. గాయనుఁడు, పాటకాఁడు.
గాణేయము. సం. విణ. గణనీయము.
గాత. దెబ్బ (ద్రుతపూర్వము, ద్రుతాం
తము) ఆశిర్వాదు (అవును గాత అను).
గాత. సం. విణ. పాటపాడెడివాఁడు.
గాతము. పల్లము.
గాతి. తిండి.
గాతుకలగు. ఆ క్రి. భేల్లు.
గాత్ర. సం. ఏనుగుయొక్క ముందటి
పిక్కలు మొదలగుచోటు.
గాత్రము. విణ. స్థూలము.

గాత్రము. సం. శరీరము; అవయవము;
గాత్ర. విణ. గాయక సంబంధి.
గాత్రవాలు. ఆస్కందితము.
గాత్రసంకోచి. సం. తొండ; పిల్లి.
గాద. సం. పద్యము; పాట; చక్క
బటప(బడని భావ; పూర్వమైన పుణ్యా
త్ముల చరిత్రము; వాక్యము.
గాధకుఁడు. సం. పాటకాఁడు.
గాద. చెమట కాయల తఱచు.
గాదము. జొన్న మొ|| మెరకచేలలా
మొలచినగడ్డి. వైరులాని కపపు; అకు;
తృణము; కదుము.
గాదిలి. ప్రేమ; బంధువు.
గాదె. గాదె, గతిసెకంటె చిన్నదియగు
పాణక, కుసులము.
గానము. సం. సంగీతము.
గానిగ. నూనెతీసెడి యంత్రము, గానుగ.
గానుగ. గానుగు.
గానుగపిండి. తిలకలగ్నము.
గానుగు. గానిగ, తిలయంత్రము. [పిండి.
గానుగుపిండి. తెలికపిండి. రూ. గాన్
గానుగెద్దు. గానుగు త్రిప్పెడి ఎద్దు.
గాబ. తృణవిశేషము. రూ. గాబము.
గాబరా. హిం. భయము, తొందర, కల
వరము.
గాబు. కొప్పెర.
గామ. పిసీలి కావిశేషము.
గామము. ఊరు.
గామికాఁడు. గామిడి కాఁడు.
గామిడి. విణ. శ్రేష్ఠుఁడు.
గామిడికాఁడు. ఘృష్టిగ శేషుఁడు.
గాము. (సూర్యాది) గ్రహము; పికాచము
గాముగానాలు. గ్రామవారిలెక్కలు.
గాములతేఁడు. గ్రహపతి, సూర్యుఁడు.
గాములతేనిపట్టి. ఆర్కణుఁడు, శని.
గాయకము. ప్రియము; గూఢము; మర్మము.
గాయకుఁడు. గ్రహణశక్తిగలవాఁడు,
గ్రాహకుఁడు సం. పాటపాడువాఁడు.
(బ్రాహ్మణ స్త్రీ పురుషులకు గాంధర్వ
వివాహమువలనబుట్టి సృతగీతవాద్య
ములు వృత్తిగాఁగల ఒకజాతి.)

గాయత్రి. సం. వేదమాత; మంత్రవిశేషము; యజ్ఞోపవీతము; ఒక ఛందస్సు; చంద్రుడు.

గాయని. సం. పాటపాడునది.

గాయనుడు. సం. పాటపాడువాడు.

గాయమాసము. శత్రువిద్యావిశేషము.

గాయము. అశువు, ఈర్ష్యము; కత్తి మొదలగువాని తాకుడు, క్షతి.

గార. నున్నపుడెందడి, గోడ మొదలగువాని పూతకై యినుకజేర్చి దంచిన నున్నము; ఇంగుది; చుణిదోషవిశేషము.

గారకాడు. నున్నమును లేపనముచేయువాడు. [నము.

గారడము. విషమంత్రము; మాయ; పంచగారడి. పాములవాడు.

గారడివాడు కుడిమి గాడు; మాయాజీవి గారడిడు. పాములవాడు. [వము.

గారము. చిన్న వాండ్రయందలి ప్రేమ; గార

గారవము. గౌరవము, గొప్పతనము;

ప్రీతి, ప్రేమము; మిత్రభావము.

గారవిండు. స క్రి. గౌరవపఱము, ఆదరించు; ప్రీతిచేయు.

గారవింపు. ప్రేమము; గరువము.

గారవిలు(ల్లు). ఆ. క్రి. గౌరవపడు.

గారాబము. గౌరవము, గొప్పతనము;

ప్రేమము; చిన్న వాండ్రయందలి ప్రేమ.

గారాబు } గౌరవము; చిన్న వాండ్ర

గారాము } యందలి ప్రేమ.

గారియ. ఘోరిక.

గారు. అప. పూజ్యత్వమును దెలుపునది

(అయ్యగారు అమ్మగారు అని).

గారుడము. సం. మరకతము, గరుడపచ్చ;

విషమంత్రము. విజ. గరుడనిది.

గారుడికుడు. సం. పాములవాడు.

గారుత్పతము. సం. పచ్చ, మరకతముణి.

గారె. మామెపూపము, అచ్చము మినుప

పప్పువడ.

గార్దము. సం. గాడిద, రాసభము.

గార్దభికము. సం. తెల్లకలువ.

గార్పిణ్యము. సం. గర్భిణుల సమాహము.

గార్దవత్వము. సం. ఒక క్రొత్తాగ్ని.

గార్దవ్యము. సం. గృహస్థధర్మము.

గాలికాడు. చేపలనుపట్టువాడు.

గాలికురాలు. ప్రాథ.

గాలము. చేపల బట్టుటకు ఉక్కు

కమ్మతో వంకరగాజేసిన సాధనము;

బడికము.

గాలవము. సం. లూడ్డుగుడ్డు.

గాలవుడు. సం. ఒక ముని.

గాలాము. రూ. గాలము. [పికాచము.

గాలి. వాయువు; మృగముల దేహవాసన;

గాలిండు. స. క్రి. బియ్యము మొ||నీళ్లలో

పోసి తాళ్లు లేక శోధించు; పెదకు.

గాలింపు. శోధనము, నీళ్లుపోసి బియ్యము

మొ|| గాలించుట.

గాలికుంటు. పశువులకు గొరిజలయందు

పుండు పడెడు వ్యాధి.

గాలిగాడు. గాడిద.

గాలిగుడి. పరిశేషము, సూర్యచంద్రాదు

లకు జాట్టునేర్పడెడు మండలము.

గాలిగొను. ఆ. క్రి. గాలిపాటు.

గాలిగ్రుడ్డు. విజ. పేద. [తుడు.

గాలిచూలి. అగ్ని; భీముడు; మానుమం

గాలితండి. ఆకాశము.

గాలితెరకున్నుడు. మనమధుడు.

గాలిదిండి. పవనాశనము, సర్పము.

గాలినెచ్చెలి. వాయుసఖుడు, అగ్ని

దేవుడు, అగ్ని.

గాలిపంట. నిర్ణయములేని పంట.

గాలిపటము } ఒక బాలక్రీడా సాధనము,

గాలిపడగ } గాలిలో నెగురవేసెడు

ధ్వజము.

గాలిమాట. లోకప్రవాదము.

గాలిమేతరి } గాలిండి, పాము.

గాలిమేపరి }

గాలివాన. యుర్మువాతము, గాలితోడి

వాన.

గాలివేత. గాలికొట్టుట; జ్వరభేదము.

గాలినూడు. మేఘము.

గావ. ఒక పక్షి.

గావు. బలి.

గావుకోడి. ఒక మూలిక.

గావుత. (ద్రుతపూర్వకము, ద్రుతాంతము)
అశీరగ్రము (చేయు (గావుత అని).
గావుపట్టు. గట్టిపట్టు. స. క్రి. చంపు;
నాశము చేయు.
గాపటబీసట. సలక్షణము గాని చదువు.
గాసము. గ్రాసము, ఆహారము.
గాని. శ్రమము; దుఃఖము, బాధ.
గానిబడు. అ. క్రి. బాధపడు.
గానిబెట్టు. స. క్రి. బాధించు.
గానిచేయు. స. క్రి. నాశముచేయు.
గానియగు. అ. క్రి. నాశమగు.
గానిలు } అ. క్రి. బాధపడు; శ్రమపడు;
గానిలు } కోపపడు. ప్రే. గాసించు.
గాహనము సం. స్నానము.
గాహము. స్నానము.
గాహితము. సం. మునిగినది.
గాళకుండు. ధీరుండు; ప్రౌఢుండు.
గాళ్లవాడు. గాండ్లవాడు.

గి

గి. అప. నిందయందు ప్రాస్వాద్యమైన
అప్రేక్షితశబ్దము యొక్క ఆద్యక్షరము
నకు వచ్చెడి ఆదేశము.
గింగురు. వింటి నారినండి బాణము వెడ
లుట యందగు ధ్వన్యనుకరణము.
గింజే. బీజము, విత్తు. బ. ధాన్యము.
గింజేలేటుమనికి. ఉంఛవృత్తి.
గింజే కొను. బిడ్డలు వెలికిలబండుకొని
యేడ్చునప్పుడు కాళ్లు విదిలించు; అపద
చేత కాళ్లు చేతులు లాగికొను,
గింటెన. దింటెన.
గింటెము. జంటనేతవస్త్రము. [రము.
గిండి. సన్నపు మెడగల చెబు, భృంగ
గిచ్చు. స. క్రి. గోళ్లను అక్కు; గీచు.
గిజిగాడు. పచ్చపిట్ట.
గిజిగాడు. బండారుపిచ్చుక, గిజిగాడు.
గిజిగిజి. తన్నుకొనుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము.
గిజిగిజిగిను } అ. క్రి. సంభ్రమించు.
గిజిగిజిలాడు }
గిజేరు. గింజ; గుజ్జ.

గిటక. వామనుండు. [కరణము.
గిటగిట. పండ్లుకొఱకుటయందగుధ్వన్యను
గిటగిటన. విణ. అల్పము; కృశము;
నూత్నము.
గిటగిటమను. అ. క్రి. వడఁకు.
గిట్ట. ఖరము, పశువులకాలిగోరు; బాణము
గిట్టమి. విరోధము. [చావఁజేయు.
గిట్టించు. అ. క్రి. గిట్టుబడియగు. ప్రే.
గిట్టింపు. గిట్టుబడి; చావు [చచ్చు; తాఁకు.
గిట్టు. అ. క్రి. అనుకూలించు; నశించు;
గిట్టుబడి. అమృతమునందలి లాభము.
గిడన. విణ. పొట్టి.
గిడిగి. మడుపు, పటహవిశేషము.
గిడిగిల్లు. బ. నమస్కారము.
గిడిబిడి. చర్మవాద్యవిశేషము.
గిడియ. రూ. గిడిగి.
గిడుగు. కామలేని గొడుగు. [వాండ్లు.
గిడ్డ. పొట్టివాడు; పొట్టిది. బ. కుఱుచ
గిడ్డంగి. అవ్య. చెఱసాల; సామగ్రి
యొంచెడి యిల్లు.
గిడ్డతనము. కుఱుచదనము.
గిడ్డది. పొట్టిది.
గిడ్డవాడు. పొట్టివాడు.
గిడ్డి. వామనుండు; గోవు; వామనగవి.
గిడ్డు. శ్వేనవిశేషము, జేగ.
గిత్త. ఎద్దుపట్టనికోడె; వృషభము.
గిత్తతత్తడితేడు. వృషభ వామనుండు,
శివుండు.
గిద్దు. సోలలో నాలుగవ వంతు.
గిద్దు. శ్వేనభేదము.
గిద్దె. గిద్దు.
గినియ. కలభి.
గినుమాడు. స. క్రి. వంచించు.
గినుము. వంచన.
గిన్నియ. గిన్నె.
గిన్నె. సాత్రము; చమకము.
గిబ్బ అచ్చువేసిన ఆఁబోతు, వృషభము
గిబ్బటిండు ఆఁబోతు, వృషభము.
గిబ్బరౌతు. వృషవాహనుండు, శివుండు.
గిబ్బరౌతునకుండు. త్ర్యంబక సఖుండు,
కుజేరుండు.

గిర. సం. వాక్కు. [పాట్టిది.
 గిరక. నూతిరాట్నము; పాట్టివాడు;
 గిరకతనము. కుబ్జత్వము.
 గిరకత్రాడి. హింతాలము.
 గిరకది. పాట్టిది.
 గిరకలు. బ. పాట్టివారు.
 గిరకవాడు. పాట్టివాడు.
 గిరగిర. వలయాకారముగ తిరుగుటయం
 దగు ధ్వన్యనుకరణము.
 గిరణము. సం. మ్రుంగుట.
 గిరదా. హిం. జాట్టును చుట్టియుండు
 వెండ్రుకలు. విణ గుండ్రని.
 గిరపు కుదువ, తాకట్టు.
 గిరన. విణ. పిరికి. [మైన, మహర్షము.
 గిరాకి. హిం. విణ. ప్రియమైన, వెల అధిక
 గిరాట్టువేయు. (తాయి) జువ్వు.
 గిరి సం. మ్రుంగు; పర్వతము; అచ్చన
 గాయలు; శేత్రలోగ విశేషము. విణ.
 పూజ్యము.
 గిరిక. సం. పార్వతి; చిట్టెలుక; జలగ;
 వసురాజు భార్య; విధవ; ఆడవిమల్లె.
 గిరికము. సం. బొంగరము.
 గిరికర్ణి. సం. దింపెనక. [కంచుతాళము.
 గిరిగిటలు. బ. ఆడునప్పుడువాయించెడు
 గిరిజ. సం. పార్వతీదేవి; మాదిఫలము.
 గిరిజము. సం. అభ్రకము; లోహము;
 నీలాజిత్తు; విణ. కొండయందులుట్టినది.
 గిరిధరుడు. సం. విష్ణువు, కృష్ణుడు.
 గిరిభిత్తు. సం. వజ్రాయుధము.
 గిరిమల్లిక. సం. కొండమల్లె.
 గిరియకములు. సం. బ. అచ్చనగాయలు
 గిరిశుడు. సం. శివుడు.
 గిరినింగన్నవృత్తి. బాలక్రీడావిశేషము.
 గిరిసెము దిరిసెము, శిరివము.
 గిరిస్తని. సం. భూమి. [బ్రహ్మస్థితి.
 గిరిశుడు. సం. శివుడు; హిమవంతుడు;
 గిర్గిటలు. బ. రూ. గిరిగిటలు.
 గిఱక. నూతిమీద నమర్చిన నీళ్లుతోడు
 కొనెడి రాట్నము. విణ. గిటక.
 గిఱకతాడు. హింతాలము.
 గిఱి. వలయాకార రేఖ.
 గిఱికొను. స. క్రి. చుట్టుకొను; కుప్పగొను.

గిఱిపిల్లాడి. స్త్రీలు కాలధరించెడి
 మూడవ శ్రేణి పిల్లాణి
 గిఱుకు. తుడుపు. స. క్రి. అక్షరములు
 బటువుగా నేర్పడ వ్రాయక వంకరకొం
 కరగా గీచు; తప్పవ్రాతను తుడుచు.
 గిఱుక్కు. మరలుటయందగు అనుకరణము
 గిఱువు. స. క్రి. (కన్న) త్రిప్ప; కదలించు.
 గిఱుస. వలయాకారముగా తిరుగుటయం
 దగు అనుకరణము.
 గిఱుపురుగు. చెట్లయందుండి యెల్ల
 ప్పుడు గిఱుచుని కూయునట్టి ఒక పురుగు
 గిలక. గిలగిలమోగు బాలక్రీడా సాధ
 నము; గిలగిలమని మోగెడి యిసుప
 తగటి బిల్ల; ఘంటారపక; గిఱక, నూతి
 నండి నీరు చేడుటకు త్రాడు క్రిందికి
 మీదకి దిగుట కనువైన సాధనము.
 గిలకచెట్టు. ఘంటారపక.
 గిలకబండి. చిన్నచక్రముల బండి.
 గిలకరించు. స. క్రి. గిలకొట్టు; చిలుకు,
 మథించు; మోగు, శబ్దించు.
 గిలకొట్టు. స. క్రి. శేషతో కలచు; కది
 లించు; శ్రేష్ఠతో పుణుకు.
 గిలగింతచెట్టు } గిలకచెట్టు.
 గిలగిచ్చ }
 గిలగిల. గిలగిచ్చ. వా. బాధయందగు
 అనుకరణము.
 గిలాబ. హిం. గచ్చువేయుట.
 గిలి. భయము.
 గిలిగించు. స. క్రి. గిలిగింత చెట్టు.
 గిలిగింత. చక్కిలిగింత.
 గిలిగింతచెట్టు. గిలకచెట్టు.
 గిలిగిచ్చే. గిలిగింతచెట్టు.
 గిలిగిట్ట. గిలిగిచ్చ.
 గిలిగిలి. గిలిగిలింత.
 గిలిగిలింత. చక్కిలిగింత.
 గిలుక. క్రూర; శణువుపిప్ప.
 గిలుకు. శబ్దము; మెట్టెలు మొదలగువాని
 యందగు ధ్వన్యనుకరణము.
 గిలుకుపలుకు. కూకేపలుకు.
 గిలుగాడు. స. క్రి. దొంగిలించు.
 గిలుగిచ్చ. గిలక, శణువుపిప్ప.

గిలుపు. స. క్రి. (కన్ను) గిలుపు.
 గిలుబాడు. స. క్రి. దొంగిలించు.
 గిలుబు, అపహరణము, చౌర్యము.
 గిలుబుకొను. స. క్రి. దొంగిలించు.
 గిలుబుకొలు. చౌర్యము.
 గిలుబు సేయు. స. క్రి. దొంగిలించు.
 గిలుపు. గిలుబు, చౌర్యము.
 గిల్లకన్ను. మెల్లకన్ను.
 గిల్లమాపు. మెల్లచూపు.
 గిల్లాలాట. బాలికాక్రీడావిశేషము.
 గిల్లాలు. బాలికాక్రీడాసాధనవిశేషము.
 గిల్లు. నఖత్తము. స. క్రి. నఖత్తము
 చేయు; ఆకులు మొదలగు వానిని కోయు
 గిల్లుడు. నఖత్తము; పత్రపుష్పాద్యప
 చేయము.
 గివులు. స. క్రి. గీలు; భేదించు.
 గినరి. కేసరి.
 గిళనము. సం. తినుట, మ్రొంగుట. [బడ్డది.
 గిళితము. సం. విణ, తినబడినది, మ్రొంగ

గి

గి. అప. నిందయందు దీర్ఘాదియైన ఆమ్రే
 డిత శబ్దముయొక్క ఆద్యక్షగమునకు
 వచ్చెడి ఆదేశము.
 గీత. ఏనుగుకూత, స్థంకారము.
 గీతు స. క్రి. గోకు; కత్తి మొదలగు
 వానితో గీచు. [గిలుపు; చిమ్ము.
 గీటు. స. క్రి. (పండ్లు) కొలుకు; (కన్ను)
 గీత. గీటు, కేళి.
 గీతకట్టియ. వడ్డవారెడు గీతలు గీయుట
 కుపయోగించెడి పలక. రూ. గీత కట్టె.
 గీచే. స. క్రి. గీటుగీచు; గోళ్ళను గిచ్చు.
 గీటడగు. అ. క్రి. చచ్చు.
 గీటడచే. స. క్రి. చంపు.
 గీటనలుచ్చే. స. క్రి. అనాదరించు.
 గీటు. గీత, కేళి; ఉపేక్ష (గీటునం
 బుచ్చి అని).
 గీట్లబద్ద. కేళులు వ్రాసెడి బద్ద, కారిత
 ములు మొదలగు వానియందు గీట్లు
 వేయుట కుపయోగించెడి కోల. రూ.
 గీట్లబద్ద.

గీత. సం. భగవద్గీత. [పలుకబడినది.
 గీతము. సం. సంగీతము, పాట విణ.
 గీతి. సం. పాట, సంగీతము; ఒకపద్యము.
 గీపెట్టు. అ. క్రి. ఏనుగుకూయు; మొల
 పెట్టు; శబ్దించు; ఆర్తరవము.
 గీము ఇల్లు, గృహము.
 గీయు. స. క్రి. గీత గీయు.
 గీరణగింజెలు } బ. అచ్చన గాయలు.
 గీరసగింజెలు } రూ. గీరసం గింజలు.
 గీర్తి సం. మ్రొంగుట.
 గీర్వాణము. సం. దేవభాష.
 గీర్వాణుడు సం. దేవుడు, దేవత.
 గీఱ. గీత
 గీలు. స. క్రి. గోకు; భేదించు; పండ్లతో
 గీలు; బాణములు వేయు; కొట్టు.
 గీలుగాజోలు. బ. ఒకవిధమైన గాజులు.
 గీలుడు. గోకుడు; భేదనము.
 గీలునామము. గీట గలిగిన నామము.
 గీలు. అ. క్రి. స్రవించు.
 గీలుకొను. అ. క్రి. అభిముఖునగు.
 గీలుకొలుపు. స. క్రి. పొందించు, పుష్ప
 దుల ధరించు.
 గీల్కొను అ. క్రి. గీలుకొను.
 గీల్కొలుపు. స. క్రి. గీలుకొలుపు.
 గీవు. తాకట్టు. రూ. గిరవు.
 గీప్పతి. సం. బృహస్పతి. రూ. గీర్పతి.
 గీననమామిడికాయ. గీసి యూజులెట్లిన
 మామిడికాయ.

గు

గుంచము. సం. పువ్వులగుత్తి.
 గుంజ సం. పూస గురివెంద; గురిజగ్గ;
 ఆవ్యక్త మధురధ్వజ; ఉప్పు పండెడి
 భూమి, ఉప్పుశము; తిప్పెట.
 గుంజిలిపెట్టు. స. క్రి. గోపనముసేయు.
 గుంజిళ్ళు. బ. దండనవిశేషము, చేతులు
 కట్టుకొని రెండు కార్కు చేర్చిపెట్టి
 కూర్చుండి లేచుట; నతి. [కుండ.
 గుంజిళ్ళుపెట్టించుకొనువల్పు. వినాయ
 గుంజే. స్తంభము; కట్టుగొట్టు.

గుంజెనుసుగు. స. క్రి పరిహాసముచేయు;
ఎలుగుగొడ్డాట.

గుంజోటన. వ్యసనము.

గుంజో. తాడు ఈడు మొదలగువాని
మోపు మొదలు; తాటి తేగ మొనయందు
బుట్టిలోనుండి గిజారు. స. క్రి. లాగు;
ఈడుకు.

గుంజోలాడు. స. క్రి. పెనగొను.

గుంట. కొలను; గొయ్యి, పల్లము; భూ
పరిమాణ విశేషము; చెఱువు; అల్ప
తటాకము; కొండ్ర; పిటిదిమిఁ దిగుంట.

గుంటక. దున్ని విత్తులు చల్లినవెనుక
నేల సవరచేయు సాధనము.

గుంటకగుజ్జాలు. బ. గుంటక యడ్డకు
పండ్లవలె నుండునవి.

గుంటకపలుగులు. బ. గుంటకగుజ్జాలకు
వేయఁబడి నేల గీచుకపోవునవి.

గుంటకయడ్డ. గుంటకకు అమర్చిన అడ్డ.

గుంటకలగర. భృంగరాజము.

గుంటక్రోవ ఒక దినుసు పిరంగి.

గుంటగలగర } భృంగరాజము.

గుంటగలిజేరు }

గుంటచోళ్లు. బ. బాలక్రీడావిశేషము.

గుంటదూలము. గృహవిశేషములయందు
కడయొత్తుల మీఁదనుండి గుజ్జాలనడిమికిఁ
జొప్పించెడి చిన్నదూలము.

గుంటనక్క. చిన్నజాతినక్క. [పాయి.

గుంటప్రాయి. గుంటత్రవ్వ వీర్వలచిన

గుంటి. చేనిభాగము; దున్నుట మొదలగు

వానికేర్పఱచుకొన్న భాగము(పాలము)

గుంటుగు. గుంటకి.

గుంతితము సం. విణ. మూయఁబడినది;

(ఘృళి మొదలగువానిచే) కప్పఁబడినది.

గుండ. గుడ్డ; పొడి. ద్ర. పంచమివిభక్తి

ప్రత్యయము.

గుండంగి } నీరుకొడి, జలక్కుటము.

గుండగి }

గుండగొయ్యి. విణ. దువ్వుడు.

గుండడు. దానుడు.

గుండకము. సం. దుమ్ము; నూనెపాత్రము;

అవ్యక్తమగురధస్వి.

గుండతుంగ. దీర్ఘ రాజము. [గర్జము.
గుండము. ని ప్పుల గుంట; గొయ్యి,
గుండా. విణ. ధీరుడు.

గుండిగ. వెడల్పు నోరుగల లోహ
పాత్రము; నీరుపోసికొనెడియిత్తడిపాత్ర.
గుండియ. గుండె.

గుండిలము. సం. మద్దల మోత.

గుండి. బరణి; బొత్తాను.

గుండు. గోళము, గుండ్రని వస్తువు;

గుండ్రపుతాయి; తూనికతాయి; పిరంగి

గుండు; కపిలేగుండు; పెద్దతాయి; పర్వ

తము; గుల్మము; అశ్వము.

గుండుకొను. స. క్రి. వేష్టించు, చుట్టుకొను.

గుండుగిలు. ఆ. క్రి. చుట్టువడు.

గుండుగుత్త. సమస్త స్వాతంత్ర్యముతోడ

నిచ్చెడుగుత్త.

గుండుజెల్ల. పెద్దగంప [పాత్ర.

గుండుతపెల. నీళ్ళుపోసికొనెడి ఇత్తడి

గుండుపులుగు. చక్రవాకము.

గుండుములుపుగాడు. పక్షివిశేషము.

గుండె. హృదయము; మనస్సు.

గుండెకాయ. హృదయము.

గుండెకుళ్లు. అప్రయోజనము.

గుండెతల్లడము. భయంకరము.

గుండ. గుండ్రముయొక్కలు ప్రరూపము.

విణ. గుండ్రనిది.

గుండ్రతనము. వర్తలత. [ముస్త.

గుండ్రతుంగ. దీర్ఘ నాళము; ఒక దినుసు

గుండ్రదనము. గోళత్వము; వలయాకా

రము.

గుండ్రన. వర్తలత, గుండ్రదనము.

గుండ్రనిది. విణ. గోళాకారమైనవస్తువు.

గుండ్రము. విణ. వర్తలము.

గుండ్రలా. బ. పిండికొట్టి చెరుగఁగా

వెనుక నీలించినఉండలు; చెఱుకు రాట్నపు

కంబములు. [కూయు.

గుండ్రలుకొలుపు. ఆ. క్రి. గుడ్లగూబ

గుండా. గుండతుంగ.

గుండ్రాయి. పొత్తరము; పచ్చడి మొ॥

నూతొడు తాయి; చక్రాయి.

గుండించు. ఆ. క్రి. కడుపుత్రిప్ప.

గుండ్రంపు. గుండ్రంచుట. [గుంట.
 గుంత. పల్లము; పిటిదిమిడి గుంట. రూ.
 గుంద్ర. సం. నాగము పైకి; ప్రేంకణము.
 గుంద్రము. సం. కాకిచెఱుకు.
 గుంథము. సం. గుంజ. [మించు
 గుంపించు. స. క్రి. కుప్పవేయు; అతిక్ర
 గుంపు. సమాహము, ప్రాణిసమాహము;
 చతురంగబలయుతనేన.
 గుంపెన. ఒకానొక చెట్టు; విజృంభణము.
 గుంఫనము. సం. మాటలు మొదలగు
 వానిని కూర్చుట.
 గుంఫము. సం. కూర్చుట; మాటలు మొద
 లగు వాని కూర్పు; బాహుభూషణము.
 గుంపించు. సం. అ. క్రి. గుంఫితమగు.
 స. క్రి. పుష్పదులుకూర్పు.
 గుంఫితము. సం. విణ. కూర్పబడినది.
 గుంబము. రూ. గుమ్మము.
 గుగ్గిలపుఁజెట్టు. గుగ్గలువృక్షము.
 గుగ్గిలము. గుగ్గలువృక్షపు బంక.
 గుగ్గిళ్లు. ఉడుక వేసిన సెంగలు మొదలగు
 నవి, అభ్యుపము.
 గుగ్గులుపు. సం. కాశము, గుగ్గిలపుఁజెట్టు.
 గుచ్చలి. కుచ్చలి.
 గుచ్చకము. సం. పూగుత్తి; నెమలిపురి;
 పొద; ముప్పదిరెండుమణులు గ్రుచ్చిన
 హారము.
 గుచ్చుపుప్ప. సం. బంతిచెట్టు.
 గుచ్చువలిక. సం. ద్రాక్ష.
 గుచ్చము. సం. పూగుత్తి; ముప్పదిరెండు
 పేటల ముత్యాలహారము; సమాహము.
 గుజరాష్ట్రముపట్టు. మి. వస్త్రవిశేషము.
 గుజెస్తా. హిం. విణ. కడచిపోయిన.
 గుజోరతు. హిం. వశము.
 గుజిరిఅంగడి. బజారు స్థలము; సాయం
 త్రము తెఱచు అంగడి, దొంగబజారు.
 రూ. గుజరి, గుజిరి, గుజిలీ.
 గుజ్జెనగూళ్లు. బ. గుజ్జనగూడు.
 గుజెగుజె. విణ. పీడితము.
 గుజెగుజెఱుకులు. బ. బాలక్రీడావిశేషము
 గుజెగుజెలడు. అ. క్రి. త్రొక్కుటపడు.
 గుజెగుజెలు. బ. గుఫగుసలు.

గుజెగుజెవోపు } అ. క్రి. సంకటపడు.
 గుజెగుజెలువోపు }
 గుజెరాతి. ఘూర్జర దేశము; ఘూర్జరభాష;
 నాట్యవిశేషము. [సమర్పించు.
 గుజెరానుపఱుమే. హిం. స క్రి. ఇచ్చు;
 గుజెరాయింమే. గుజరానుపఱుచు.
 గుజెరి. సంతచోటు.
 గుజెరీ. ఘూర్జర దేశము.
 గుజోటి. విణ. ధనవంతుఁడు.
 గుజోరు. రూ. గిజారు.
 గుజ్జెనగూడు. పిల్లలవంట, బాలికలూడు
 కొనువప్పడు గురుగులతో వండిన వంట
 కము.
 గుజ్జెరాతి. రూ. గుజరాతి. [దేశమువారు.
 గుజ్జెరాతులు. బ. ఘూర్జరులు; గుజరాతి
 గుజ్జెరి. ఘూర్జర దేశము.
 గుజ్జెరివాడు. ఘూర్జరుఁడు.
 గుజ్జే. చిక్కని రసము; అనుకర రస
 ద్రవ్యము; కబ్బిత్యము; పొట్టియెద్దు;
 గంటకగుజ్జ; దూలపుగుజ్జ; బండి పఱుపు
 గుజ్జ; పాపటపుగుజ్జ. విణ. పొట్టివాడు;
 పొట్టిది.
 గుజ్జేతనము కుఱుచఁదనము, కబ్బిత్యము.
 గుజ్జేది. పొట్టిని. [గల పొట్ట.
 గుజ్జేపొట్ట. కన్యాకబ్బము; పొట్టికాయలు
 గుజ్జేమామిడి. రాజామ్రము, పొట్టిదినుసు
 మామిడి.
 గుజ్జేవాడు. పొట్టివాడు.
 గుజ్జేవేలుపు. వినాయకఁడు.
 గుజ్జేవేలుపుతండ్రి. శివుఁడు.
 గుజ్జేనయిదోడు. కుమారస్వామి.
 గుజ్జెనగూళ్లు. బ. గుజ్జనగూళ్లు.
 గుటక ఒకతూరి నోటఁబోసికొని మ్రిం
 గెడు నీళ్లు మొదలగువాని కొలది.
 గుటగుట. అన్నముడుకుట నీళ్లుత్రాగుట
 మొదలగువానియందగు ధ్వన్యనుకరణ
 ము; పందికూత. బ. పెద్దటిక పుమాటలు
 గుటుకు. రూ. గుటుక్కు.
 గుటుక్కును. అ. క్రి. చచ్చు.

గుటుకుగుటుకు } మింగుటయందగు ధ్వ
గుటుకు } న్యనుకరణము.
గుట్ట. చిన్న కొండ; రాశి; కొండ.
గుట్టు. మర్మము; గాంభీర్యము; తాత్ప
ర్యము బయలుపుచ్చుమి. [పడుట.
గుట్టుబేడు. రాజనంత్రము బయలు
గుట్టుసాకిరి. విణ. వాది తన వ్యవహారము
గెలుచుటకొఱకు రప్పింపఁగా వచ్చి
దాగియుండి ప్రతివాదియొక్క మాట
లన్నియుఁ జక్కఁగా విన్న సాక్షి.
గుడ. సం. గుళిక; జెముడు; ద్రాక్ష.
గుడక. పెంకాయబుట్టు మొదలగునది;
పాలడ.
గుడత్తుక్కు } సం. లవంగపుఁ బట్ట.
గుడత్తుచము }
గుడపుష్పము. సం. ఇష్ట.
గుడఫలము. సం. గొనుగు. క్రవచము.
గుడము. సం. బెల్లము; గోలి; ఏనుగు
గుడక. సం. నిద్ర. [చిన పొగాకు.
గుడాకు. మి. బెల్లముతో జేర్చి మర్చిం
గుడాకేళుడు. సం. ఆర్జునుడు; శివుడు.
గుడారము. పటగృహము, దేరా,
వస్త్రముచేత నేర్పఱచిన యిల్లు.
గుడారు. గుడారము.
గుడారులు } గుడారములు, ఎఱ్ఱపట్టు
గుడార్లు } గుడారములు.
గుడి. ఇకార రూపాంతరనామము; పరి
వేషము; వలయాకార శిఖి; దేవాలయము
గుడిక. సం. గుళిక. [యెల్లల యేర్పాటు
గుడికట్టు. గ్రామము నాలుగు దిక్కుల
గుడికొను. అ.క్రి.క్రమ్ము [వస్త్రకవచము.
గుడిగి. మోకాలివఱకుఁ దొడిగికొను
గుడిగుడి. విణ. అల్పము.
గుడిగుడిగుంజము. బాలక్రీడావిశేషము.
గుడిగుడి. హుక్కాగొట్టము.
గుడిమెట్టు. పరివేషము; చంద్రసూర్య
లకుఁ బాట్టు నేర్పడు మండలాకారము.
గుడిబెల్ల. మత్స్యవిశేషము.
గుడిదిరుగు. అ. క్రి.గుండ్రముగాదిరుగు.
గుడిసె. కుటి, కుటిరము, గట్టి తాటాకులు
జేసి గుండ్రముగా చేసినది, స్తంభములు
గోడలు నుంచక మెల్లలునాటి తృణా

దులతో నేర్పఱచిన చిన్న యిల్లు; ఒక
విత్తు చింతపడు.
గుడిసెవాటు. కులట.
గుడిసెవాటుది కుశేశ్య.
గుడుక్కు. గుటుకు.
గుడుగుడు. చిన్న హుక్కా; పరుగెత్తుట
యందగు ధ్వన్యనుకరణము. [మము.
గుడుగుడుగుంచుములు. బ. బాలక్రీడావిశే
గుడుగురావిలము. పక్షివిశేషము.
గుడుప ఇనుప దుడ్డు.
గుడుసరి. కపటముగలవాఁడు.
గుడును. పరివేషము. విణ. వలయాకార
మైన వస్త్రపు, గుండ్రము; గుడిసె.
గుడుసుకయిదుపు. విష్ణుచక్రము.
గుడుసుపఱచే. స. క్రి. కొంచెముసేయు,
కొంచెపఱచు.
గుడుసువడు. అ. క్రి. గుండ్రమగు.
గుడుసువాలు. చక్రాయుధము.
గుడూచి సం. తిప్పతీగ.
గుడెము. బోయపల్లె.
గుడ్డ. వస్త్రము; కిర్పటము, బట్టతునుక.
గుడ్డము } చేను, క్షేత్రము; చేనుతునుక.
గుడ్డము }
గుడ్డి. గుడ్డివాఁడు, అంధుఁడు; గుడ్డిది;
అట్టచెమ్మ అటలో వెలికిలబడు ఒంటి
కాయ.
గుడ్డికన్ పాదుసా. కుబేరుడు
గుడ్డికొక్కరాయి } కోయష్టికము. రూ.
గుడ్డికొక్కెర } గుడ్డికొక్కెరాయి.
గుడ్డితనము. అంధత్వము.
గుడ్డిది. అంధురాలు.
గుడ్డివాఁడు. అంధుఁడు.
గుడ్డు అండము.
గుడ్డగుబ్బలి. ఘూకము.
గుడ్డగూబ. ఉలూకము.
గుణకము. సం. పెంచెడు లెక్క.
గుణనిక. సం. వల్లజేయుట, అభ్యాసము;
అనేకమైన లెట్లుగలది.
గుణపడు. మి. అ.క్రి. చక్కఁబడు.
గుణము. సం. ఐశ్వర్యాది (మధ్యం
ములు—ఐశ్వర్యము, వీర్యము, యశము;

శ్రీ, జ్ఞానము, వైరాగ్యము); త్యాగ
కౌర్యాది; త్రాడు; వడము; వింటి నారి;
నూలిపోగు; మడుగు; శబ్దాది (భూత
గుణములు—శబ్దము, స్పర్శము, రూపము,
రసము, గంధము); నీల పీత శుక్లాది;
సంధ్యాది (ఇవి ఆఱు—సంధి, విగ
హము, యానము, ఆసనము, ద్వైధము,
అశ్రయము); సత్త్వాది (ఇవి మూడు—
సత్త్విము, రజస్సు, తమస్సు); ఇంద్రి
యము; అప్రధానము; అలవాటు;
కావ్య గుణములు—క్షేపము, ప్రసా
దము, మాధుర్యము, సౌకుమార్యము,
సమత, అర్థదీపనము, జౌదార్యము,
కాంతి, ఓజస్సు, సమాధి అని పది.

గుణలయని. సం. జేరా. ప్రభుభూడు.
గుణవంతుడు. సం. సుగుణములుగల
గుణవతి. సం. గుణవంతురాలు, సుగుణ
ములుగలస్త్రీ. [నడిమికంబము.
గుణవృక్షకము. సం. ఓడకంబము, ఓడ
గుణాలయము. సం. గుడారము.

గుణి. సం. విల్లు విణ. గుణముగలవాడు.
గుణించే. సం. స. క్రి. గుణకముచేయు,
రెట్లుచేయు.

గుణితము. సం. మాల్లలతో అచ్చులను
మాల్లలను జేర్చి చెప్పట. విణ. గుణింపఁ
బడినది, రెట్లుచేయ్యఁబడ్డది. [వాడు.
గుణుడు. సం. భీముడు. విణ. వంట

గుణోత్కర్షము. సం. గుణాతిశయము.

గుణ్యము. సం. విణ. గుణింపఁదగినది.

గుత్త. వస్త్రము; ఫలప్రపదమైన యొక
సొత్తును ఆ సొత్తుగలవానికి తత్ఫలార్థము
తగిన ధనమిచ్చి అనుభవముననుచు
కొనుట, ఇజారా. [వాడు.

గుత్తకాడు. గుప్తికారుడు, గుత్తయెత్తిన
గుత్తగ. ఇజారా.

గుత్తగెను. స. క్రి. గుత్తయెత్తు.

గుత్తము కచ్చితము; బిగువు.

గుత్తవ. గుత్తగ, ఇజారా.

గుత్తి. పుష్పాదుల గుచ్చము; చీలమండ.

గుత్తికగువ్వ. గువ్వగుత్తిక.

గుత్తికవ్వము. గుత్తిగాఁగట్టిన కవ్వము,

వెదురుకొయ్య చివరను చిల్చి దార
ముతోఁగట్టి యేర్పఱచిన కవ్వము.
గుత్తిపండ్లు. బ. గుత్తులు గుత్తులు గ
పండెడు ఒక విధమైన పండ్లు.

గుత్తిమల్లెలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
గుత్తిలుగుత్తులు } బ. గుత్తిమల్లెలు.
గుత్తులు

గుత్తివడు. అ. క్రి. ముడుగు.

గుత్తుకము. సం. పూగుత్తి.

గుత్తుము. సం. వరి మొదలగువానిగంట;

పూగుత్తి; ముప్పదిరెండు మణులు

గ్రుచ్చిన హారము; గండివనము.

గుదగుదలాడు. అ. క్రి. దగ్గుత్తికతో నేడ్చు.

గుదము. సం. పాయపు, మూడి, మల

ద్యారము.

గుది. ఆకులు మొదలగువాని గ్రుచ్చిన

సరము; గుత్తి, గుచ్చము; పశుబంధన

రజ్జువు. [పాదము వెనుకటి భాగము.

గుదికాలు. చీలమండకు దిగువనుండు

గుదికూర్పు. గుంఫనము.

గుదిగట్ట. దుప్తమగు ఆవు మొదలు గాఁగల

వానికి మెడను గట్టెడు కొయ్య; క్రొ

త్తావు మెడకఁ గట్టునది.

గుదిగాలు రూ. గుదికాలు.

గుదిగుంజెలు. బ. పనులదొడ్డి మొదలగు

వాని ద్వారమందు నిలువుగాఁ బాతిన

కంబములు.

గుదిగొను. అ. క్రి. అతిశయించు; దట్ట

మగు; మూటకట్టుగాఁ గూలఁబడు.

గుదిత్రాడు మాడకాలికి కట్టిపెట్టెడి

త్రాడు.

గుదిత్రాయు. స. క్రి. కాళ్యుకట్టిత్రోయు

గుదియ. గడ; దండము, నాలుగుమూరల

నిడివిగల దండము; తడకట్టునది, గుది

గట్ట; ఇనుపదుడ్డు.

గుదియకట్టలు. బ. గుదిగుంజల కడ్డముగా

జొప్పించెడు కట్టలు, పశువులదొడ్డి

ద్వారమునకు అడ్డముగా వేసిన కట్టలు.

గుదియతాలువు. దండధరుడు; యముడు

గుదియించే. స. క్రి. నిలుపు.

గుదివడు. అ. క్రి. కట్టువడు.

గుదె. రూ. గుదియ.
 గుదెయ్యలు. దండధరుడు; యముడు.
 గుద్ద. కుట్టియ, గుదము.
 గుద్దలి. కుద్దాలము, నేలత్రవ్వడి సాధ
 నము, జేళ్ళు మొదలగునవి పెల్లగించెను
 సాధనము. బ. గుద్దండ్లు.
 గుద్దలించు. స.క్రి. నేలత్రవ్వ; గుద్దలితో
 బెల్లగించు; వెదకు.
 గుద్దు. ముష్టిపూతము. స.క్రి. పిడికిటగుద్దు.
 గుద్దులాట. ముష్టిముష్టి; కళకళము.
 గురకలు. బ. తృణధాన్యభేదము.
 గునగున. వేగముగా నడచుటయందగు
 ధ్వన్యనుకరణము.
 గునపనకొడి. అడవికొడి.
 గునపము. గడ్డపాట. [నూత్రవిశేషము
 గునామొలనూలు. బిడ్డలుకట్టుకొనెడుకటి
 గునియు. ఆ.క్రి. నర్తించు; కులుకు.
 గునిసాడు. ఆ.క్రి. గునియు.
 గునిసె. వాచునుడు.
 గునుక. ఆల్పధానము. [పరువెత్తు
 గునుకు. అంటిస; గునుక. ఆ.క్రి. కొద్దిగా
 గునుకుడు. గునుక.
 గునుకులు. బ. తృణధాన్యవిశేషము.
 గునుగుడు గునుక.
 గునుగుపరుగు గునుక, కొంచెపు పరుగు.
 గునువము ఇనుపదుడ్డు.
 గునుపు. విలాసవిశేషము.
 గున్న. పిల్ల; వాచునుడు; కరికలభము;
 త్తుపము, కురుచచెట్టు.
 గున్నంగి. పక్షివిశేషము.
 గుపారము. అంజమెడపట్టు.
 గుపారు. ఉప్పుత.
 గుప్త. సం. వైశ్యుని ఉపపదము.
 గుప్తకేళి. దాగిలిమూతలు, దాగుడు
 మూతలాట. [దాచుబడినది.
 గుప్తము. సం. విణ. రక్షింపఁబడినది;
 గుప్తరాగము, సం. మొగలి.
 గుప్త. సం. కాపాడుట; దాచుట; చెఱ
 సాట; పాతలు.
 గుప్పవగూర. చిందరవందర.
 గుప్పలించు. స.క్రి. వస్త్రము మొదలగు
 వానిని ఊనుము; తుక్కిలించు; ఉంచు.

గుప్పించు. స.క్రి. (బాణాదులను)
 ప్రయోగించు; కురియు.
 గుప్పలి. పిడికిలి, ముష్టి.
 గుప్ప. స.క్రి. విస్తరించివేయు; ఉంచు;
 చల్లు; (దూడ పాలుత్రాగు నప్పుడు
 తలతో) పొదుగును పొదుచు;
 గుప్పించు, బాణాదులను ప్రయోగించు;
 విసరివైచు; ఎ గ యు ట యం దు ను
 మ్రోయుట యందును వాసనకొట్టుట
 యందును వైచుటయందునునగు అను
 కరణము. [ముగా.
 గుప్పన. ద్ర. క్రి. విణ. దబ్బున, శీఘ్ర
 గుప్పెడు. పిడికెడు.
 గుబ. కొరడు.
 గుబక. తలుపుగందపట్టెమీడి గుబ్బ.
 గుబగుబ. కోకిల ధ్వన్యకరణము. బ.ధ్వని
 తోఁగూడిన పరుగులు.
 గుబారము. మల్లయుద్ధ విశేషము.
 గుబాలు. రూ. గుబేలు.
 గుబాలున. ద్ర. క్రి. విణ. దబ్బున. [కించు
 గుబాళించు. ఆ.క్రి. వాసనకొట్టు; ప్రకా
 గుబిలి. ఒక శకునపక్షి; గులిమి, కన్యమలము
 గుబుకు. స.క్రి. రూ. గుమకు.
 గుబురు. దట్టము; సమాహము; వృక్ష
 విటపము, చెట్టువిరివి.
 గుబులు. గుప్పని కొట్టువాసన; భయము,
 గుండెకొట్టుకొనుట.
 గుబులుకొను. ఆ.క్రి. గుప్పనివాసనకొట్టు
 గుబును. కిటుకు, [ధ్వన్యనుకరణము.
 గుబేలు. పగులుట, పడుటయందగు
 గుబ్బ. కుచము; గొడుగుమీడిగుబ్బ;
 తలుపు గందపట్టెమీడిగుబ్బ; బాణము
 నలుగుక్రిందిగుబ్బ. విణ. గుండ్రమైనది.
 గుబ్బికాయ. వీణాగ్రశలాటువు.
 గుబ్బిటిలు(ల్లు). ఆ.క్రి. తిరుగుడువడు.
 గుబ్బిటిలు(ల్లు). ఆ.క్రి. ఉప్పొంగు, అతి
 శయించు.
 గుబ్బన. ద్ర. క్రి. విణ. శీఘ్రముగా.
 గుబ్బపేట. క్రేపు, కొండచరియ.
 గుబ్బిమేకులు. బ. గంధపట్టెలకు చేసెడి
 మేకులు.

గుబ్బిమాను. కుండలు చేయు సాధనము.
 గుబ్బిలాడి. యావనముగల స్త్రీ.
 గుబ్బిలి. పర్యతము.
 గుబ్బిలికాడు. ఒక శకునపక్షి.
 గుబ్బిలిదొర. నగాధిరాజు, హిమాద్రి.
 గుబ్బిలివట్టి. పార్వతి.
 గుబ్బిలివట్టిగుట్టము. సింహము.
 గుబ్బిలివిలుకాడు. కివుడు, మేరు
 ధన్యుడు. [ములు
 గుబ్బిలు బ. చూచుకములు; స్త్రీ కుచ
 గుబ్బనరము. పెక్కు దినము మణులు
 గ్రుచ్చిన సరము.
 గుబ్బిక. ఉచ్చు.
 గుబ్బిరి. ఒక చెట్టు.
 గుబ్బిలికాడు. గుబ్బిలికాడు.
 గుబ్బి. గుండె అదురుటయందగు భవ్యన్య
 నుకరణము.
 గుబ్బిమను } అ. క్రి. గుండె గుబ్బినియ
 గుబ్బిరను } దురు.
 గుబ్బెత. యవతి.
 గుమగుమ. గుమ గుమ యను వాస;
 వాసనకొట్టుటయందగు ఆచుకరణము.
 గుమాను. హిం. ఆచుమానము.
 గుమాస్తా. హిం. క్రింది ఉద్యోగస్థుడు
 గుమి. పోగు, గుంపు; కుమి.
 గుమికాడు. కాకి.
 గుమితి. ఆయుధవిశేషము.
 గుమిలి. ఒక శకునపక్షి.
 గుముకు. స.క్రి. పిడికిటితో పాడుచు.
 గుముదు. రూ. గుమ్ముడు.
 గుమురు. రూ. గుబురు.
 గుమ్మ. శ్రీరధార, పాలు పిండునప్పుడు
 వచ్చెడు ధార; స్త్రీ; గాజెవంటి బొట్టు.
 గుమ్మడు. విణ. అలంకరించుకొనువాడు
 గుమ్మటము. దీ ప ముం చెడు కాగితపు
 గూడు.
 గుమ్మడి. కూస్తూండము. [సామ్మి.
 గుమ్మతీలు. బ. చెవితమ్మెల నుంచెడు
 గుమ్మము. వాకిలి, ద్వారము.
 గుమ్మాళి. పాదరత్న.
 గుమ్మి. కుసులము, గాజె.
 గుమ్మితి. ఆయుధవిశేషము.

గుమ్ము. పిడికిటిపోటు; వాసనకొట్టుట
 యందగు ఆచుకరణము. స.క్రి. పిడికి
 టితో బాడుచు.
 గుమ్ముడు. కాశ్మర్యము, శ్రీపర్ణి.
 గుమ్మెట. వాద్యవిశేషము.
 గుమ్మెత. గుమ్మెట; కుంభవాద్యము;
 అల్పపటగృహము. [వాడు.
 గుమ్మెతకాడు. గుమ్మెత వాయింతు
 గుమ్మెతము. తుడుమువాద్యము.
 గురగుర. పందికూత, ఘుర్ఘరధ్వని; కంఠ
 ధ్వని విశేషము.
 గురణము. సం. యత్నము.
 గురపిడి. అడవిగోవు.
 గురపోతు. మగ గవయము.
 గురికొప్పే. తెలివి. [పిడత.
 గురిగి. అడుపడుచులు ఆడుకొను చిన్న
 గురిగింజే. గురిజపూస.
 గురిజే. గుంజ, గురిగింజ; గుంజాలతి;
 శ్రీహస్తీరీలత.
 గురిమాసి. కైశితకాడు.
 గురియ. రూ. గురిగి.
 గురువెంద. గుంజే.
 గురు. మృవిశేషము, గవయము.
 గురుడు. సం. గురువు.
 గురుక. నిద్ర.
 గురుకు. పశువ్యాధిభేదము.
 గురుగింజ. గురిగింజ. [చెట్టు.
 గురుగు. శ్రీహస్తీని, ఒకదినునుకూరాకు
 గురుగుకూర. ఒకానొక కాకము.
 గురుగువల్లిక. గురుచ, శ్రీహస్తీని.
 గురుచే. గురుగువల్లిక. [చెట్టు.
 గురుజే. ఉత్తండి, ఒకదినునుకూరాకు
 గురుజో. వజ్రము.
 గురుతు. చిహ్నము.
 గురుదా. కల్పి.
 గురుపోతు. గురపోతు.
 గురులు సం. బ. తేలిదండ్రులు.
 గురువారము. సం. బేస్తవారము, లక్ష్య
 వారము, బృహస్పతివారము.
 గురువు. జేగపుపరుగు. సం. విద్యచెప్పిన
 వాడు, ఉపాధ్యాయుడు; మంత్రము

చెప్పినవాడు; తత్త్వము నుపదేశించు
వాడు; బృహస్పతి; కులముపెద్ద;
తండ్రి; తండ్రితోడబుట్టినవాడు;
తాత; అన్న; మామ; మేనమామ; రాజా;
కాపాడువాడు; గుర్వత్తురము, ఆల
ఘువు. విణ. ఘనము, గొప్పని; బలువు,
భరింపగూడనిది.

గురువుదేటు. అ. క్రి. జిజ్ఞాస చిప్పిలు.

గురువులు. బ. పరుగులు.

గురువులువాలు. అ. క్రి. వేగపుపరువుగా
పాటు; అతిశయించు.

గురువెంద. గురిగింజ.

గురును. జీవస్థానము; మేగ; కార్యము;
పశువుల తోకచివర పాడుగు వెండ్డు
కలు మొలుచుట కాధారముగా నుండు
తావు.

గురుసులు. బ. శేషమూలములు.

గుర్గురించేమెకము. పంది.

గుర్గురింత. పంది.

గుర్గించే. స. క్రి. గుఱుతుపట్టు.

గుర్తు చిహ్నము, గుఱుతు.

గుర్విణి. సం. చూలాలు, గర్భిణీస్త్రీ.

గుర్వ. విణ. అధికము.

గుర్వెట్టు. అ. క్రి. గుఱకపెట్టు.

గుఱక. నిద్రయందలి ధ్వని; నిద్ర.

గుఱగుఱ ఒకవిధమైన దురద; కంఠధ్వని
విశేషము.

గుఱాలగోచే. అశ్వపాలకుడు.

గుఱి. లక్ష్యము; గుఱుతు; దృష్టాంతము;
నిర్ణయము; మితి; బాణాదుల లక్ష్యము;
సరిహద్దు; వాయుదా.

గుఱించే. స. క్రి. ఉద్దేశించు; నిర్ణయించు.

గుఱికట్టు. అంచు; మితి.

గుఱికాడు. విణ. కృతహస్తాడు.

గుఱికొండి. మర్కము, ఆయము; న్యూనత.

గుఱికొను. స. క్రి. లక్షించు.

గుఱిచి. అప. కూరిచి, కూర్చి.

గుఱుకొను. అ. క్రి. ఉద్దేశించు,
యత్నించు. [కరణము.

గుఱుగుఱు. ఒఱులుటయందగు ధ్వన్యన

గుఱుతు. ఆనవాలు, చిహ్నము; మేర.

గురుపెట్టు } అ. క్రి. గుఱకపెట్టు.
గుఱుపాడుచు }

గుఱుములు. బ. గింజలు, విత్తులు.

గుఱువెట్టు. అ. క్రి. గుఱకయిడు.

గుఱుపుజేక్క. అశ్వినీనక్షత్రము.

గుఱుపుజేంగ. హాలాహలము.

గుఱుపుబీటలు. బ. ద్వారబంధముమీద

నంచెడు గుఱుపుమూత కొయ్యలు.

గుఱుపుపెరజేలు. బ. పాములలో నొక
భేదము.

గుఱుపుమూతవారు. బ. కింపురములు.

గుఱుపుమోమువెల్పు. కింపురముడు.

గుఱుపుసారము. ధైవతస్వరము.

గుఱుపెక్కుడు. అందలములు.

గుఱుము. అశ్వము.

గుఱు. కోపము; కోపమునందగు అనుకర
ణము; నిద్రాధ్వని; నిద్రయందగు
ధ్వన్యనకరణము.

గులక } ఒక దినుసుతాయి.
గులకణాయి }

గులకరించే. అ. క్రి. రమ్యమగు.

గులకరింత. తుద్రజలచరము.

గులగుల. పుట్టలను కోరాడుటయందగు
అనుకరణము. బ. చూర్ణము; నలగుడు;
దురద.

గులప. గుఱుపువాడు.

గులాబి. హిం. పుష్పవృక్ష విశేషము,
లాక్షాపుష్పము. [బిచ్చము.

గులాము. దాసుడు; దాసురాలు;

గులి. సం. గోలీ; తీటగుల్ల.

గులిబి(మి). తోక్కము, కర్ణమలము.

గులిమికదురు. గులిమితీసికోనెడు పెండి
మొదలగువానిపుల్ల.

గుల్పము. సం. చీలమంద.

గుల్మము. సం. తుప్ప, బోదలేని చెట్టు;
కడుపులోని పిత్తజమాంసగ్రంథి, వ్యాధి
విశేషము; సేనావిశేషము; వైస్యరక్ష
ణము; పురాణముఖమైన రాజమార్గము.

గుల్మి. గులిబి, గులిమి. [ఉలపము; పొదరు

గుల్మిని. సం. దట్టముగాఅల్లుకొనెడితీగ,

గుల్ల. కప్పచిప్ప, తుద్రశంఖము. విణ.

అల్పము; బోలు, లోపల ఏమియు లేనిది;
బొబ్బ, తెల్లప్రతిమ.
గుల్లకాడు. విణ. ఏమియు లేనివాడు.
గుల్లపడు. అ క్రి. అవమానపడు.
గుల్లపుటికె. చిన్నగంప.
గుల్లాము. గులాము; గుట్టాలవాడు.
గువాకము. సం. పోక చెట్టు. రూ.
గూవాకము.
గువ్వ. కపోతపక్షి; అడవిపావుగము; పక్షి.
గువ్వకరిగెను. స. క్రి. చుట్టుకొను.
గువ్వకుత్తుక. (ఆకటిచేత(గలుగు) హీన
స్వరము. [హీనస్వరమగు.
గువ్వకుత్తుకపడు. అ. క్రి (ఆకటిచేత)
గువ్వకోలుకొను } స. క్రి. చుట్టుకొను.
గువ్వకోల్కొను }
గువ్వగుత్తి } ఒక గడ్డి, కపోతాంఘ్రి+
గువ్వగుత్తుక }
గుసగుస, రహస్యవాక్యముల చప్పుడు.
గుసగుసలువోవు. అ. క్రి. గుసగుస యని
మాటలాడు.
గుహ. సం. కొండగవి, కొండయందు
తొలుపబడిన గొప్పబిలము; పల్లము;
నక్కతోకపొన్న.
గుహారు. అపవాదము. [ఎలుగుమంటి.
గుహశయము. సం. సింహము; పెద్దపులి;
గుహుడు. సం. కుమారస్వామి; ఒక
వ్యాధుడు, శ్రీరాముని చెలికాడు.
గుహ్యకుడు. సం. మణిభద్రాది దేవయోగి
విశేషము.
గుహ్యకేశ్వరుడు. సం. కుబేరుడు.
గుహ్యతమము. సం. విణ. మిక్కిలి
రహస్యమైనది.
గుహ్యము. సం. ఏకాంతము; ఉపస్థము.
శ్రీ పురుషులగుటి; తాచేలు; సేపము.
విణ. దాచబడినది, రహస్యము.
గుళిక. సం. ఉండ, రసమణి మొ.
గుళిగ. గుళిక.
గుళుంఛము. సం. వికసించిన పూగుత్తి.
గుళుచ్చము. సం. పువ్వు మొదలగువాని
గుత్తి.
గుళుచ్చి. సం. తిప్పతీగె; గుగ్గులువృక్షము

గుళ్లు బ. కుండెనగుడియను బాలక్రిడా
విశేషము.

గూ

గూండ గుడ్లగూబహుత.
గూండించే. అ. క్రి. (గుడ్లగూబ)కూయు.
గూటి పంది, ఘృష్టి.
గూటిగువ్వ. ఈశురాల్పినపక్షి.
గూడు. కులాయము, పిట్టగూడు; గోడ
యందు త్రవ్వినగూడు; గోడయందు
దీపముంచుట కేర్పబడిన చోటు;
(పెంపుడు చిలుకలు మొదలగునవి
యందు) పంజరము; ఆకుగుడిసె.
గూడుకానుపు. పక్షి.
గూడుబండి. చాప కట్టిన బండి.
గూటము } ఉలిమిఁదఁ గొట్టెడి వడ్ల
గూటము } వానియొకానొక కొఱముట్టు;
గంజ; మేకు; ముదిగవాని ఒక కొఱముట్టు
గూడ. వానకు తలమీద వేసికొనుటకై
యల్లిన జమ్మగూడ; తిరుపగూడ, తిరు
వారాధనయుంచునది; నీళ్లు చల్లెడు
వెదురుబుట్ట; పూవులు మొదలగునవి
యుండెడుబుట్ట; మత్స్యములనుగట్టెడి
సాధనవిశేషము; దొప్ప. [యడ్లకట్టు.
గూడకట్టు. కచ్చుమలేక కట్టిన తోవతి
గూడపాల. మామేన, కారిబి.
గూడబాతు. బకవిశేషము.
గూడారము } రూ. గూడారము.
గూడారు }
గూడెము } గ్రామసమీపమున నుండెడి
చిన్న పల్లె; కొండదొన వాశ్రయించి
యుండెడు బోయపల్లె. [పాము.
గూడపాత్తు. సం. కానరాని కాళ్లు గలది,
గూడపురముడు. సం. కేగువాడు.
గూడమణి. సం. బాలికాక్రిడావిశేషము.
గూడము. సం. రహస్యము; శ్రీ పురు
షుల గుటి. విణ. దాచియున్నది;
దాచబడినది.
గూడసాక్షి. సం. విణ గుట్టుసాకిరి.
గూడము. సం. పురిషము, మలము.
గూడ. క్రిందికి దిగిన గుడము, వ్యాధి
విశేషము.

గూన. పెద్దకుండ.
 గూనిది. కుబ్జ.
 గూనివాడు విణ. కుబ్జుడు.
 గూను. వంగిన నడుము; నడుముమీది
 వంపు; కుణునదనము.
 గూనుడు స. విణ. ఏరిగిన వాడు.
 గూనుగిల్లు. అ. క్రి. గూను కలుగు.
 గూబ. కర్ణమూలము; కొఱడు; గుడ్లగూబ,
 ఊలూకము.
 గూబతడ. మహాబలం.
 గూబరి. మాదిగవాడు.
 గూబు. అశ్వవిశేషము.
 గూవనాలు. బ. బాలక్రీడావిశేషము.
 గూహనము. స. గోపనము.

గృ

గృంజనము. స. విషము తిన్న పశువు
 యొక్క మాంసము; వెల్లులి.
 గృద్ధువు. స. విణ. ఇచ్చగలవాడు.
 గృద్ధము. స. గడ్డ విణ. పిసినివాడు.
 గృద్ధని. స. కిరుడెస. త్రిగ; పంది?
 గృష్టి. స. తొలియీత యావు; పాచి
 గృహకచ్చవము. స. (నూతన) సన్నె
 కలు.
 గృహగోధిక. స. బల్లి.
 గృహద్రుమము. స. కేకు; పాలకేకు
 గృహవతి. స. గృహస్థు; మంత్రి; విశు
 వక యిచ్చువాడు.
 గృహభూదారము. స. పందికొక్కు.
 గృహమణి. స. దీపము.
 గృహము. స. ఇల్లు; పెండ్లాము.
 గృహమృగము. స. శునకము.
 గృహమేధి. స. గృహస్థుడు.
 గృహస్థు. స. భార్యగలవాడు, గృహ
 స్థుడు.
 గృహస్థుడు. స. భార్యను పరిగ్రహించి
 ధర్మార్థకామములనడపుచు వేదపాఠము
 వైశ్యదేవాదిహోమము ఆతిథిపూజ
 పితృతర్పణము బలియు సనెకు పంచ
 యజ్ఞములనుజేయుచు ప్రపర్తించువాడు
 గృహస్థాణము. స. ఇంటి నడిమికంబము

గృహవగ్రహణి. స. దేహలి, గడప,
 గృహి. స. గృహస్థు.
 గృహిణి. స. భార్య, ఇల్లాల; ఎఱ్ఱ
 తుమ్మెద; కణుమరిగ.
 గృహితము. స. విణ. గ్రహింపబడినది.
 గృహితి. స. గ్రహింపజాలిన బుద్ధి.
 గృహ్యకము. స. పెంచిన మృగపక్షులు.
 విణ. పరాధీనము.
 గృహ్య. స. పేట, కాఖానగరిము.
 గృహ్యము. స. కర్మబోధక గ్రంథము;
 పెంపుడు మృగము మొ. విణ. స్వాధీ
 నము; పరాధీనము; గ్రహింపదగినది.

గె

గెంగెట. కంగట.
 గెంజాయి. గ. జా.
 గెంటనరు. పరువవచనము; కంటకము.
 గెంటించే. అ. క్రి. చలిండు.
 గెంటు. అ. క్రి. చలిండు; తొలగ.
 స. క్రి. ద్రొబ్బు, త్రోయు; ప్రయోగించు.
 గెంటువడు. అ. క్రి. తప్ప. దట్టము.
 గెంటెము. జంటనేత వస్త్రము. విణ.
 గెండ. గండకము; పారుచు.
 గెండె. గండె.
 గెగలు. శేలి.
 గెచ్చి. గచ్చ.
 గెజ్జె. అంబుపక్కర.
 గెట్టె. గుట్టపుడెక్కి.
 గెడ. జతి; సమాపము; కేటకుదగిన
 యొకానొక సాధనము.
 గెడ్డలు వా. బ. లోష్టములు.
 గెనయు. అ. క్రి. పుష్టియగు.
 గెనను. మధ్యలుపు.
 గెనుసుదుంప. గెనను, చిలగడదుంప.
 గెబ్బు. స. క్రి. ఆపహరించు; గ్రహించు;
 గర్వము.
 గెజ్జ. శేఖ. [యొక్కయు గుత్తి.
 గెల. గొల, పండ్లయొక్కయు కాయల
 గెలిపించు. స. క్రి. జయింపజేయు.
 గెలివి. సంతోషము.
 గెలివికాడు. రవణుడు.
 గెలివిడి. సంతోషము; యుద్ధజయము.

గెలుచు. అ. క్రి. పోవు; పోఁ జేయు.

స. క్రి. జయించు. ప్రే. పుచ్చు.

గెలువము జయము.

గెలుపు. జయించుట; జయము.

గెలుపుకాడు. విణ. జయశీలుడు.

గెలుపుకొను. స. క్రి. జయించు. [డు.

గెలుపుపేరుగలాడు. విజయుడు, పార్థుడు.

గెలుపుబాసయొడయడు. పార్థుడు.

గెలువము. జయము.

గెలుపుమను. స. క్రి. పంపు.

గెల్పు. గెలువము, జయము.

గెల్పుకొను. స. క్రి. గెలుచు.

గెల్లి. ఉప్పురాశి.

గెల్లు. కలకలధ్వని.

గెల్విడి. ఓరుపు.

గే

గేందుకము. సం. చెండు, బాలురు ఆడు
కొనెడుబంతి (గుడ్డ తోలు చెండు).

గేడించే. కడకొత్తు.

గేడెకాల్లవాడు. విణ. కొంగకాల్లవాడు.

గేదగి. కేరికి, పచ్చపూమొగలి, బంగారు
వన్నె మొగలి.

గేదె. పద్మ; బత్తె, మహిషి.

గేదెచెలవ. మూడేడ్ల ఎనుపమాడ.

గేదెదూడ. ఏడాదిలోపల కేదెదూడ.

గేదెపడ్డ. నాలుగేడ్ల కేదెపడ్డ.

గేదెపెయ్యి. రెండేడ్ల కేదెపెయ్యి.

గేమ్ము. ఇం. బి. ఆటలు. [నది, పాడునది

గేయము. సం. పాట. విణ. పాడదగి

గేరంజము. సం. కేరజము.

గేలి. పరిహాసము, అపహాస్యము.

గేలికొట్టు. స. క్రి. పరిహాసించు.

గేస్తు. ఇంటికాపు, గృహస్థు.

గేస్తుడు. గృహస్థుడు.

గేస్తురాలు. ఇల్లారు; గృహస్థురాలు.

గేహము. సం. ఇల్లు, గృహము.

గేహలి. సం. దేహలి.

గేహి. సం. గృహస్థుడు.

గేహిని. సం. ఇల్లారు.

గేహనర్తి. సం. ఇంటిలోనుండి ప్రగల్భ
ములు పలుకువాడు.

గై

గైరికము. సం. జేగులు, పర్వత ధాతు
విశేషము; బంగారు.

గైరేయకము. సం. కారుపోక.

గైరేయము. సా. నిలాజిత్తు.

గైసేత. వా. అలంకరించుట.

గొ

గొ. అవ్య. చూపుటయందు వచ్చును.

గొంగ. సహజశత్రువు, గర్భశత్రువు.

గొంగడి. కంబలి, ఉన్నితో నేసినదుప్పటి

గొంగడికాడు. పక్షివిశేషము.

గొంగలి. కంబలి.

గొంగలిపురుగు. కంబలిపురుగు.

గొంజె గొడ్డాలు.

గొంబరి. విణ. కుత్సితుడు; కఠినుడు.

గొంటి. విణ. దుష్టురాలు.

గొంటు. విణ. దుష్టుడు; బందనలేనివక్త

కుత్సితుడు; కుత్సితురాలు; కుత్సితము.

గొంటుకాడు. విణ. కఠినుడు.

గొంటుతనము. గడుసుతనము.

గొంటుపోక. క్రముక భేదము, గొట్టువక్కు

గొంటు. కొండ్ర. [స్పృత్యము.

గొండిలి. మండలాకార స్పృత్యము; నర్తకి;

గొండిలు. బ. నతి. [యా. గొండిలి.

గొండ్లి. ఉత్సవము; గానము; కేలి, క్రీడ.

గొండెము. గొండెము.

గొండెము. తలుపుచిలుకు. [స్త్రీ.

గొంతి. కుంతిజీవి, పాడురాజు భార్య;

గొంతు. కంఠము; కంఠధ్వని.

గొంతుకూర్చొనుట. కుక్కుటాసనము.

గొంతుక. కంఠము.

గొంతుకపోక. కంఠము ముందటిప్రక్క

పోకపలె నుండెడి యొముక.

గొంతుకోలు. కంఠనాళము.

గొంతుక్రొవి. గొంతుకోలు.

గొంతుపోక. కంఠము ముందటిపోక.

గొంతుమాటు. మల్లబంధవిశేషము.

గొంతుముడి. గొంతుపోక. [గోరుట.

గొంతెమకోరిక. కోరదగని కోరికలను

గొంతెమగోరు. ప్రసాదణి.

గొంది. మూల; సంది; పరత్వముయొక్క

అత్యల్పకోణము.

గొంట్ల. క్రీడ. [అరమ్యమాక్తికము.

గొగ్గి విణ. ఎచ్చుతక్కువైనది; కరస్త్తము;

గొగ్గిట. బగ్బరత్వము.

గొగ్గిపండ్లవాడు. బగ్బరదంతుడు.

గొజ్జింగ. కుబ్జకము, ఒక పూజెట్టు. బ.

గొజ్జంగిపూలు.

గొజ్జంగి. కబ్జకము.

గొజ్జంగినీరు. హిమాంబువు, పన్నీరు.

గొజ్జంగిపువ్వు. పన్నీరు పువ్వు.

గొజ్జంగ. గొజ్జంగి.

గొజ్జంగిబ్రాలు. ధాన్యవిశేషము.

గొజ్జి. ఇగిరిన పులును కూర మొ.

గొటగొట. గోండ్రించుట మొదలగువాని

యందగు ధ్వన్యనుకరణము.

గొట్టపుతాళము. తలుపు గొట్టెము తగిలించి

వేసెడి ఒక తాళము.

గొట్టము. త్రోవి; వెదురుగొట్టము.

గొట్టి. ఒగడినును గడ్డ, కళేరుకము.

గొట్టికాండ్రు. బ. కొటికాండ్రు.

గొట్టు. దౌప్యము; విరోధ. విణ. కఠినము;

దుర్లభము; దుష్టము.

గొట్టె. ఘోటజటి.

గొట్టయ. బదరి.

గొట్టె. కేగుచెట్టు.

గొడగు. స. క్రి. గొణగు.

గొడగ. ఏడికొల తేని నాగలి.

గొడగర. చెప్పలుకుట్టి జీవించెడు (చర్మ

కార) జాతి. [స్త్రీ] కులాల జాతుడు.

గొడగరవాడు. చర్మకారుడు; క్షౌరక

గొడగరి. మాదిగవాడు, చర్మకారుడు.

గొడవ. ఆపద; తప్పు; దుఃఖము; అడ్డి;

కలత, ఊధము; కులకలహము; కల

హము.

గొడారి } గొడగరి, చర్మకారుడు

గొడారివాడు }

గొడిగ. గులకతాయి.

గొడియ. అందలముయొక్క ఒక ఆవయవము

గొడివె. కష్టము; ఆపద; ఉపద్రవము.

గొడుగు. ఎండచాటుపుట్టువు, ఆతపత్రము, ఛత్రము.

గొడుగుగడ్డి. గుడ్డి కామంచి, ఆతిచ్చత్రము

గొడుగుపానలు. బ. పాదుకలు.

గొడుగుబల్ల. తలుపుమీడి కుబుసము తిరి

గొడు పట్టె; ద్వారముమీడి చెక్క.

గొడుగుమెట్టెలు. బ. వాటముపెట్టి ఓరలు

సన్నముగా దీర్చిన వెడలుపు మెట్టెలు.

గొడువు. గొడుగు.

గొడె. రూ. గొడియ. [నైనవాడు.

గొడ్డ. బిణుసు; బిణుసుమాట. విణ. బిణు

గొడ్డంటిచిప్ప. గొడ్డలియొక్క చిప్ప.

గొడ్డగము. విణ. బాధించునది.

గొడ్డతనము. మూఢత్వము. [నము.

గొడ్డలి. కుతారము, చెట్టు నలకెడు సాధ

గొడ్డలు. బ. బిణుసుమాట.

గొడ్డావు. వంధ్యగోవు.

గొడ్డు. పశువు; వంధ్యత్వము; వంధ్యా

త్వము, గొడ్డాలితనము; ఈననిపశువు;

గొడ్డాలు. విణ. కూన్యము.

గొడ్డుగొండర. కర్కటకి.

గొడ్డుబోతు. విణ. వంధ్యపురుషుడు,

నిష్ప్రయోజకుడు.

గొడ్డుచెట్టు. కాయనివృక్షము.

గొడ్డురాలు. బిడ్డలు కనని స్త్రీ.

గొడ్డువేవు. అ. క్రి. వ్యర్థమగు.

గొడ్డెలు. స. క్రి. గుత్తెత్తు.

గొడ్డాలు. గొడ్డురాలు, వంధ్యాస్త్రీ.

గొడ్డు. బ. పశువులు.

గొణగు. అ. క్రి. మాట వెడలనీక నోటనె

గొణగొణయను.

గొణగ. రూ. గొడగ. [కరణము.

గొణగొణ. గొణగుటయందగు ధ్వన్యను

గొణగొణలాడు. అ. క్రి. గొణగొణయను.

గొణిగలు. బ. నతి.

గొణిడె } తలుపు గుండు తగిలించెడి

గొణిద } యినుపచీల.

గొణ్ణెము. గొండ్లము; తలుపుపైట బంధిం

చునది.

గొతువు నీలమణి విశేషము.

గొత్తడి. సాధ్య. [కంపు; గుచ్చము.

గొత్తు. వెన్న మొదలగునవి పాసి పోయిన

గోద. ఆఁకలి; కోపము. [పడు; విజృంభించు.
గోదకొను. అ. క్రి. అతిశయించు; త్వర
గోదగద. కైరము.

గోనకొని. అవ్య. ఒప్పుగా. [గొనకొలుపు.
గోనకొను. అ. క్రి. య త్నించు. ప్రే.
గోనను. వానునఁడు.

గోనవ. అతిగిన నాఁగేలు. విణ. పొట్టి.
గోనపు. విలాసము.

గోనబ. వామనుఁడు. [మనోజ్ఞము.

గోనబు. విలాసము; మనోజ్ఞత. విణ.

గోనబుకాడు. విణ. నుందరుఁడు.

గోనబుపాట. సంచుపాట.

గోనము. రూ. గొనప.

గోనము. గుణము, శౌర్యాదిగుణము;
మంజులము; వింటినారి; మడుగు.

గోనయము. వింటినారి; వింటికొప్పు

గొనినె వామనుఁడు.

గొనుగు. గుడఫలము.

గొప్ప. లావు, స్థూల్యము. విణ. అధిఁము,
ఘనము, పెద్ద; పృథువు.

గొప్పగుడారము. మహాపటృహము.

గొప్పది. విణ. ఘనమైనది; స్థూలమైనది.

గొప్పబొడ్డెగలాడు. లంబోదరుఁడు,
విశాయకుఁడు.

గొప్పమెయిప్రాడ. విశాయకుఁడు.

గొప్పబొడ్డెమొకము } మహామృగము,
గొప్పయజ్ఞమొకము } ఏనుగు.

గొప్పయెద్దు. మహాక్షము.

గొప్పవాడు. ఘనమైనవాడు.

గొప్పలు. బ. వరిమడి మొదలగువాని
యందు కొంచెము పొడవుగానుండు

చోట్లు; గోపానసి.

గొబ. గుహ; గొంది.

గొబడి. పక్షివిశేషము.

గొబ్బండు. పెద్ద పండు.

గొబ్బరము. ఎరువు.

గొబ్బి. ధనుర్మాసదినముల సాయంకాల
సమయములందు గడపలకునుండు బాలి
కలు పాటలుపాడి చేతులుకట్టుచుఁ జాట్టి
తల్లిబిడ్డలచేడు గొకతేడుక; సమర్థుడి

నప్పుడు బాలికలు పాటలుపాడి చేతులు
తట్టుచుఁ జాట్టివచ్చి జరపించెడి ఒక
తేడుక; కోకిలాక్షము, ఇత్తురకము.

గొబ్బికాయలు. ధాన్యవిశేషము.

గొబ్బిళ్లు. బ. బాలక్రిడావిశేషము;
బాలికాక్రిడావిశేషము; నమస్తారము;
అల్లొనేరేళ్ళు. [సహసార్థకము.

గొబ్బుర. ద్ర. క్రి. విణ. వేగముగా. అవ్య.

గొయ్యి. పల్లము, గర్తము.

గొరక. ఇనుపబాణము; మృగవిశేషము;
అల్పకుంతము; గొరగ.

గొరకకట్టె అలుగుగల చేతికట్టి; గొంక.

గొరంకి. కారిక.

గొరగ. మైలారును గొలిచెడి ఒకానొక
మతస్థుఁడు; వైవభిక్షుకుఁడు.

గొరగొర. వేగము.

గొరవంక గోరంకి, కారిక.

గొరవంక తెగదబి. మన్మథుఁడు.

గొరవక. గోరంకి.

గొరిజియ

గొరిజె

గొరిజె

గొరిసె

గొరిసెగాలి. పశువుల గొరిసెల నడుమ
పుండై పురుగులు పడెడి ఒక వ్యాధి.

గొరువంక. రూ. గోరువంక.

గొఱకకట్టె. అలుగుగల చేతికట్టి.

గొఱకు. విణ. నీచుఁడు.

గొఱగొఱ. గొణగొణ.

గొఱపము. గుఱ్ఱమును ధోమెడుసాధనము

గొఱబోతు. గవయ మృగము.

గొఱిడె. గుడారము.

గొఱియ గొట్టె.

గొఱియలనూడు. అడవికుక్క.

గొఱుగు స. క్రి. డ్రోరముచేయు.

గొఱుగుట. కోఁగుట.

గొఱె. రూ. గొట్టె.

గొట్టికట్టులు. గొట్టిపట్టెలకు వేయుకట్టులు
గొట్టినేల. గొట్టు, ముప్పదిరెండు కుంటల
పొలము. [లించునది.

గొట్టినెగలు. బ. అడ్డకువేసి కాడికిఁ దగి

గొట్టిపట్టెలు. గొట్టిపట్టెలకు వేసి తగిలించెడు పట్టెలు. [నాగవాసములు.

గొట్టిమొలలు. బ. గొట్టికట్టలకు వేసెడి

గొట్టియడ్డ గొట్టికి పండ్లుతగిలించెడియడ్డ.

గొట్టియడ్డపట్టె. నాగలు పైనవేసి గొట్టి పండ్ల మొలలకు గట్టునది.

గొట్టియ. గొట్టి.

గొట్టు. ముప్పదిరెండు కుంటల కొడి; దున్నిన పొలముమీద దున్నెడు యంత్రము.

గొట్టె. మేషము; మేషి.

గొట్టెనుచ్చు. గొట్టెపెండ్రుకలు.

గొలి. పండ్ల, కాయల గెల.

గొలక. కలకలధ్వని. బ. తాటిచున్నలు గొలకు. నేనాదుల కలకలధ్వని శబ్దము.

గొలగెల. కలకలధ్వని; ధ్వన్యకరణము;

గొలిమిడి. కోకిలాక్షము, ఇచ్చుకము.

గొలివె. తృణవిశేషము. బ. తృణధాన్య విశేషము.

గొలుగు. గొనుగు, పీలుపు.

గొలును చేత ధరించెడి యొక సాము; ఏనుగుకాలుగట్టెడు విగళము; సంతెల; తీగలతో అల్లినది; పురుషులు కంఠమందు ధరించునట్టి బంగారపు గొలును.

గొలునుకట్టు } విడివిడిగా లేక గొలును
గొలునుమోడి } వలె నొకటితో నొకటి
పెనగొన్న వ్రాలు.

గొల్మిడి. గొలిమిడి.

గొల్ల. ద్వారపాలకుడు; ధనపాలుడు, పశువులను మేపియు పాలు పెరుగు అమ్మియు జీవించెడు (గోపాలక) జాతి.

గొల్లడు. గొల్లవాడు, గోపాలకుడు.

గొల్లకి(కి)లాది. గొల్లడు.

గొల్లజిడ్డు. కూలిని.

గొల్లత(ది). గోపిక, గోపాల(స్త్రి).

గొల్లదెందు. మత్స్యవిశేషము.

గొల్లపట్టె. ఘోషము.

గొల్లమాట. గ్రామ్యాక్తి.

గొల్లవాడు. గోపాలకుడు, ఆవులు గేదెలు కాయువాడు; వైశ్య (స్త్రి) కూద్రజాతుడు; పాలు పెరుగు అమ్మెడి

నాలుగు వర్ణములను మోసెడి వృత్తి గలవాడు.

గొల్లము. లోతుగల పల్లము.

గొల్లియన గొల్లన. గుడారము.

గొల్లు. కలకలధ్వని, కోలాహలము.

గొల్లత. గొల్లత.

గొల్లర. చిన్న జేరా, గుడారము.

గొల్లనబండి. గాడి.

గొవరు. తాపము.

గొవరువోపు. అ. క్రి. తపించు.

గొహరు. ఉపద్రవము.

గొల్లి. గానము; క్రిడ. [చునది.

గొల్లము. గొండెము, తలుపుబైట బంధిం

గో

గో. అవ్య. చూపుటయందు వచ్చును.

గోండుడు. సం. పామరజాతివాడు.

విణ. ఉలుకుడుబొడ్డువాడు. [కూయు.

గోండ్రించే. అ. క్రి. పులికూయు; ఎలుగు

గోండ్రిలు(ల్లు). అ. క్రి. పులికూయు.

గోండు. అంగలార్పుటయందగు ధ్వన్యను కరణము.

గోండుకప్పు. పెద్దకప్పు.

గోండు. హి. తుమ్మజిగురు.

గోతు. స. క్రి. గీతు, గీటు, గోళ్లునుగోతు.

గోతుడు. పాలుకాచినప్పుడుగు నంటి కొనిన దాని సత్వము.

గోతుడుపాట. దోతుడుపాట.

గోగడి. పక్షివిశేషము.

గోగు. కర్ణికారము. రూ. గోను.

గోగుట. కోగట, ముండనము.

గోగునారపట్టా. గోగునారచేత చేసినగోసే

గోగువిత్తులు. బ. కర్ణికారబీజములు.

గోచి. కాపీనము.

గోచికట్టు బ్రహ్మచారి.

గోచికాడు. బ్రహ్మచారి. విణ. నిర్గుడు

గోచిబాచడు. బ్రహ్మచారి.

గోజోట. గోజాడుట.

గోజోడు. స. క్రి. పీడించి యడుగు.

గోజో. గోజాట; గోండు. స. క్రి. గోజాడు

గోటు. కోకయంచున చేర్చివట్టెడుసన్నని.

సరిగపట్టె; రవికలమీద వేయునది;
ఒయ్యారము; రేఖ; నువర్ణకటకభేదము.

బ. గోటు.

గోటుగత్ర. విణ. ఒయ్యారము గలది.
గోటుకాడు. విణ. ఒయ్యారము గల
వాడు.

గోదు. బందన, గోందు.

గోదురు. పెద్దకప్ప. రూ. గోదురుకప్ప.

గోకంటకము. సం. పల్లెరుగ; ఏనుగు
పల్లెరుగ; గోవులకొరిసె.

గోకర్ణము. సం. కడితిమ్మగము; జాత్ర;
కంచరగాడిద; పాము.

గోకర్ణి సం. చాగి.

గోకర్ణుడు. సం. ప్రమథగణవిశేషము.

గోకిలము. సం. రోకలి; నాగలి.

గోకులము. సం. ఆవులమంద.

గోకులికము. సం. అడుసునబడిన యెద్దు.

గోకురకము. సం. పల్లెరుగ; ఏనుగుపల్లెరు.

గోగంధనము సం. ఎదురుగాలి.

గోగ్రంధి. సం. పసుల కొట్టుము; ఏఱు
పిడక; బెండ.

గోచరము. సం. ఇంద్రియముల కగపడు
నది; ఇంద్రియార్థము, విషయము.

గోచరించు. సం. ఆ. క్రి. అగపడు. ప్రే
అగపఱచు.

గోచారము. సం. నూర్యాదిగ్రహముల
యొక్క మేషాదిరాసులలో సంచారము.

గోజిహ్వా. సం. ఎద్దు నాలుకచెట్టు, బెండ.

గోటదొర్లుడుకాయ. బాలక్రిడావిశేషము.

గోటరింపు. వ్యాఘ్రధ్వని.

గోటాపన. పక్షియొక్క; విజృంభణము.

గోటినాటులు } బ. నఖక్షతములు.
గోటినొక్కులు }

గోటిమొన. నఖాగ్రము.

గోడ. కుడ్యము.

గోడకాలు. కరగోడ.

గోడగము. బాధాకరము, దుఃఖకరము.

గోడగించు. ఆ. క్రి. మాటాడు; కబ్బించు.

స. క్రి. తిరస్కరించు.

గోడచెర్పు. విణ. జడుడు.

గోడదొల్కులప్రోడ. ఎలక.

గోడవురుగు. నల్లి, మత్కుణము.

గోడము. గుడెము.

గోడవాడము. యుద్ధము.

గోడా. గుఱ్ఱము, ఘోటకము.

గోడాడు ఆ. క్రి. దుఃఖించు.

గోడి. ఆణగడు; వంపు.

గోడిగ(గె). ఆడుగుఱ్ఱము, ఘోటిక.

గోడిపట్టెలు. బాలక్రిడావిశేషము.

గోడిపెట్టు నెత్తిమీద కొట్టు చెబ్బు.

గోడివడు. ఆ. క్రి. ఆణగ; వంపగు.

గోడివెట్టు. స. క్రి. వంచు.

గోడు. దుఃఖము; రోదనము. క్రి. రణము.

గోడుగోడు. ఏడ్చుటయందగు ధ్వన్యను

గోడెము. కొండదొన నాశ్రయించి
యుండెడు బోయపల్లె.

గోణము. గోవణము, కొపీనము.

గోణముదారి. సన్న్యాసి.

గోణాము. కొపీనము.

గోణి ఎద్దు. సం. గోనె.

గోతము. జనుపనారసంచి; మల్లులు
సాధనకొఱకు తాళ్ళు నించి యుంచు
కొనెడు గోనె.

గోతముడు సం. ఒక ముని. [గోనెసంచి.

గోతాము. గోతము; డబ్బులు పోసికొనెడి

గోతి. ఆడుది. [బుడమ.

గోతుంబ. సం. పిన్నపాపరిగ; పుచ్చగ;

గోత్ర. సం. నేల, భూమి; గోవుల గుంపు.

గోత్రభిత్తు } సం. ఇంద్రుడు.
గోత్రభిరుడు }

గోత్రము. సం. వంశము; పేరు; గొడుగు;
అడవి; బలిమి; వరిమడి; కొండ. [వాడు

గోత్రుడు. సం. విణ. గోవులగాచు

గోద. ఎద్దు. సం. అండాశమ్మ, గోదాదేవి.

గోదము. సం. మస్త్రీమ్మము, మెదడు.

గోదరి. చర్మకారుడు.

గోదారణము. సం. హలము.

గోదారి. వెన్నకాచిన మడ్డి.

గోదావరి. సం. ఒకనది.

గోదు. హిం. తుమ్మ జిగురు.

గోదుమ. గూఢామము, సస్యవిశేషము.

బ. ధాన్యవిశేషము. [విశేషము.

గోదుమవూసలు. బ. స్త్రీ. కంఠ భూష

గోధ. సం. ఉడుము; అల్లెతాటిచెట్టు
తాకకుండుటకై యుడుముతోలుతోల
గుట్టి చేతికి దొడిగి కొన్న కవచము.

గోధసము. సం. ఆవుల మంద.

గోధాపది. సం. చెప్పవలెట్లు.

గోధి. సం. నొసలు, నుడురు.

గోదిక. సం. ఉడుము; నీరుడుము.

గోధుమారుడు. సం. గొల్లవారుడు.

గోధూమపురట్టుడు బిరుద వాచకము
(తిరుగలిలో గోధుమలు విసిరినట్లు శత్రు
వులను నురుమాడువాడు).

గోధూమము. సం. గోధుమ; నారదము.

గోధూమములు. సం. బ. యవలు.

గోనర్దము. సం. కయి వడిము పై;
బెగ్గురుపక్షి.

గోన(నా)సము. సం. కొండచిలువ.

గోనియ. గోనె.

గోను. గోగుచెట్టు.

గోనె. అడ్డముగా నడుమగుట్టుపోసి ధాన్య
ము నించి యెద్దసమీప వేసెను జరుప
నారపట్టలసంచి; ఎద్దమీదికి పట్టాలు
కూర్చి కుట్టినది; ముత్తము ధాన్యాదులు
పట్టునది.

గోనెట్టెడు. ధాన్యపుగోనెలు మోసెడియెద్ద

గోనెనంచి. గోతము, పట్టాలుకుట్టిచేసినది.

గోనెవణము. పులితోనేసిన పట్టాలు కుట్టి
పరుచుకొనునది.

గోనెపరదా. అడ్డము కట్టెడి గోనె.

గోపతి. సం. ఆబోతు; స్వర్గాధిపతి,
ఇంద్రుడు; రాజు; శివుడు; నూర్యుడు.

గోపసము. సం. దాచుట; కాపాడుట.

గోపము. సం. బోశము.

గోపానని. సం. చూరుపట్టె, చూరుకమ్మి.

గోపాయితము. సం. విణ, కావ(బడినది.

గోపాలుడు. సం. గొల్లవారుడు; విష్ణువు;
రాజు.

గోపి. సం. గొల్లది, మామెన.

గోపిక. సం. గొల్లది.

గోపించందనము. సం. ఒక దినుసునుద్దమున్ను.

గోపితము. సం. ప్రభాతము, వేకువ.

గోపితము. సం. సోమపానము; తీర్దము;

కాపాడుట; నీటిదొస; ప్రభాతకాలము;
నూతనద్దగాడి.

గోవు. దుష్టుడు.

గోవుడు. సం. గొల్లవారుడు; రాజు; గోవుల
కధిపతి; అనేక గ్రామాధికారి. విణ.
రిక్షించువారు; దాచువారు.

గోవుచ్చము. సం. కోతి; ఆవుతోక.

గోవురము. సం. గవను, పట్టణవ్యూరము;
వాకిలి; కైవడిము పై. [దగినది.

గోవ్యము. సం. విణ. దాచుదగినది; కావ

గోవ్యుడు. సం. ఊడిగవువారు. విణ.
కావదగినవారు.

గోమంతుడు. సం. గోవులకొడయడు.

గోమయచ్చత్రము. సం. కుక్కగొడుగు.

గోమయము. సం. పేడ; ఆవుపేడ.

గోమాయువు. సం. నక్క.

గోమారి. చెక్కపిడుజా, పశువులకు
బట్టెడి ఒక పురుగు.

గోమి. సం. గోవులకొడయడు; నక్క.
విణ. గోవులు గలవారు.

గోమింపే స. క్రి. గోము చేయు.

గోమిని. సం. లక్ష్మి. [గారివము.

గోము శ్రమ మెఱుంగనితనము; మృదువు;

గోముఖము. సం. అలుకుట, గోముఖా
కారముగా ఇల్లు అలుకుట; మొసలి;
వాద్యవిశేషము; కురంగవిశేషము.

గోమేదము. సం. గోమేదికము.

గోమేదికము. పనుపువన్నెగల రత్నము,
నవరత్నములలో నొకటి.

గోమేదము. సం. ఒక యజ్ఞము.

గోయి. గర్జము. [తాంశము.

గోర. గోరు వంక; కదళీకేసరాగ్రవృం

గోరంక }
గోరంకి } కారికాఖగము.
గోరకి }

గోరంకువు. సం. గోరువంక; దిస మొల
వారు; బట్టువారు.

గోరంట. కురంటవృక్షము.

గోరంత. స్వల్పపరిమాణము.

గోరంట. కురంటకము.

గోరక్షకుడు. సం. గోపాలకుడు.

గోరక్షము. సం. గోరక్షణము; రాజశ్రీ
సంరక్షణము; భరతశాస్త్రోపజీవనము
గోరక్షుడు. సం. శ్రుతియపురుష వైశ్య
శ్రీ జాతుడు; మాహిష్యుడు.

గోరగింత. భయంకరత్వము.

గోరచనము. గోరోచన.

గోతజము. గౌరచనము.

గోరడము. అపహాస్యము.

గోరతనము. దౌష్ట్యము.

గోరప. గట్టిమోతి.

గోరపడు. అ. క్రి. అనన్యపడు.

గోరపన. అపవాదము.

గోరము. జేహముయొక్క అన్యోన్యము;
అపద; రోత. విణ రోతగలది; భయం
కరము, ఘోరము.

గోరవంక. గోరంకి.

గోరనము. సం. ఆవుపాలు; ఆవుపెరుగు;
అవుమజ్జిగ (చల్ల).

గోరి. హిం. కట్టిన సమాధి.

గోరింక. గోరంకి, కారిక.

గోరించు. అ. క్రి. ఎగయు. ఉన్నతనమగు.

గోరింపు. ఎగపు; గర్వము.

గోరిక. సం. గోరంకి.

గోరీ. హిం. తురకల సమాధి.

గోరు. సఖము; తంతి మీటుటకు బంగారు
మొదలగు వానితోఁజేసి వ్రేలికి వేసి
కొనెడు ప్రతిసఖము; అరటిపువ్వు
లోపలనుండు వస్తువిశేషము. విణ.
అబ్బము. [సాధనములు.

గోరుగండ్లు. బ. గోళ్లు మొదలైనవి తీయు
గోరుగల్లు. సఖనికృంతనము, (మంగలి
గోళ్లుతీసెడి) యినుప సలాక.

గోరుగొలము. చేపలనుబట్టుటకు ఉక్కు
కమ్మితో వంకరగాఁ జేసిన గాలము,
బడిశము.

గోరుగొండి. గోరుగల్లు రూ. గోర్గొండి.

గోరుచిక్కుడు. చిన్న దినుసుచిక్కుడు.

గోరుచీరణము. గోటివలె కొనయందు
వంపుగల ఉలి. [ఒకదినుసుగడ్డ.

గోరుచుట్టు. గోటిచుట్ట లేచెడు పుండు,
గోరుపడవ. కంబళి.

గోరుపిల్లాడు } స. క్రి. పుట్టచెండాడు;
గోరుపులాడు } ఎగురవేయు.

గోరుముద్ద. గోటిమీదికితీసికొని పిల్లలకు
బెట్టు అన్న పుముద్ద.

గోరులు } బ. గోళ్లు.

గోర్లు } బ. గోళ్లు.

గోరువంక. గోరంకి.

గోరువంకలు. బ. గోటినాటులు

గోరువెచ్చ. ఇనుమంతకాక, మందోష్ణము.

గోరోత్తు. సఖశతము.

గోరోచన. సం. గోరోజనము.

గోరోజనము. ఆవులకడుపులోండి యెత్తెడి
ఒకవస్తువు.

గోర్లము. సం. (శిరస్సులోనుండెడి) మెదడు
గోర్లడము. ఏనుగుమీద పఱచెడి ఒక
ఎఱ్ఱని కంబళి; కంబళి.

గోర్పిల్లాడు. గోరుపిల్లాడు.

గోర్మోపు. స. క్రి. గోరు మోపు.

గోర్వంక. గోరువంక. బ. గోటినాటులు.

గోర్మోచ్చ. గోరువెచ్చ.

గోఱజము. గోరోజనము; మృగవిశేషము.

గోఱడము. అపహాస్యము.

గోల. కోలాహలము; గొప్పదియైన ఆర్త
ధ్వని; ఉపశాఖ; శ్రీ. విణ. మగ్ధుడు;
మగ్ధశ్రీ. సం. కాగు; గోదావరి;
మణిసిల.

గోలకము. సం. కాగు; గోలీ.

గోలకొండ. ఒక పట్టణము. [పిట్ట.

గోలత్తిక. సం. అడుమండపిచ్చుక, ఉష్వ
గోలాంగూఱము సం. కొండము చుప్ప;
కోతి.

గోలించు. స. క్రి. చమురుపోసి వేచు.

గోలియము. పెద్దబాన.

గోలిహము. సం. మొక్కపుంజెట్టు.

గోలీ. గోలకము, బాలురాడుకొను చిన్న
తాతియుండ; తురకల సమాధి.

గోలు. వేము బొద్దనకు ప్రక్క వేరిపఱ
చెడు సన్నని వేముబొద్దు. [ణము.

గోలుగోలు ఏడ్చుటయందగు భవ్యమకర

గోలురించు. అ. క్రి. (పులి) కూయు.

గోలె. నుండి, అరంభకాల నిశ్చయార్థ
మందు వచ్చు నిపాతము.

గోలెము. కటాహము; కాఁగు; నీళ్లు
 పోనెడి మంటిపాత్ర.
 గోలోమి. సం. తెల్లగఱిక; మరులుజెడ; పస; కేల గొలిమిడి.
 గోల్లోలు. రూ. గోలుగోలు.
 గోవే గవయ్యగము; యౌవనము. విణ.
 మనోజ్ఞము, అందము.
 గోవందిని. సం. ప్రేక్షణము.
 గోవణము. కొసినము, రూ. గోణము.
 గోవమొలత్రాడు. మగవాని మొలనూలు.
 గోవావు. సాధువుకాని యావు.
 గోవాల్లు. బ. పడుచువాఁడు; విటుఁడు.
 గోవిందగంతులు. మి. గోవింద గోవింద యని గంతులు వేయుట.
 గోవిందద్వాదశి. సం. పువ్యసత్వత్రయతో గూడిన ఘాల్లిన శుద్ధ ద్వాదశి.
 గోవిందములు. అల్లోనేకల్లు
 గోవిందుఁడు. సం. విష్ణువు, కృష్ణుఁడు; గోవులకొడయఁడు; బృహస్పతి.
 గోవిందభగవత్పాదులు. సం. శ్రీ శంకర భగవత్పాదుల గురువు.
 గోవిట్టు. సం. గోమయము.
 గోవు. సం. ఆవు; కన్ను; దిక్కు; బాణము; భూమి; వాక్కు; నీళ్లు; ఎద్దు; కిరణము; స్వర్గము; చంద్రుఁడు; వజ్రాయుధము.
 గోవుపము. సం. ఆబోతు.
 గోశాల. సం. పశువుల కొట్టము. [నము.
 గోశీర్షము. సం. పసుపువన్నెగల చంద గోశ్రేణి. సం. తంగేడు.
 గోపా. హిం. అంతఃపురము.
 గోమపేమ పాగామీఁద సొగసుగా కట్టు కొనబడిన వస్త్రము.
 గోష్ఠము. సం. పశువుల దొడ్డి, గోవుల మంద యుండు చోటు.
 గోష్ఠ్యుఁడు. సం. విణ. తానుండెడుచోటు నుండుకొని పరులను ద్వేషించువాఁడు.
 గోష్ఠి. సం. సభ; పరస్పరసల్లాపము.
 గోష్ఠదము. సం. గోవుపాదము; గోవు యొక్క అడుగుకొలఁది; గోవు గొరిసె యిడిన గుంట; గోవులు తిరిగిడిచోటు.
 గోవంఖ్యుఁడు. సం. గొల్లవాఁడు.

గోసంగి. మాలవాఁడు. [భేదము.
 గోసంగివాండ్లు. బ. మాదిగవాండ్లలో
 గోసంగి మాలవాఁడు.
 గోసడుమే. స. క్రి. నిందించు.
 గోసన. చాటించుట, ఘోషణ.
 గోసము. సం. బోళము, వేకువ.
 గోసర్గము. సం. ప్రభాతము; వేకువ.
 గోసాయి. గోస్వామి, చైతన్యమత మవలం బించిన సన్న్యాసి.
 గోసు. అపదూలు; దూలు; దోషము.
 గోసున. చాటించుట.
 గోస్తనము. సరి. నలువది వూసల సరము.
 గోస్తని. సం. ద్రాక్ష.
 గోస్వామి. సం. గోవుల కొడయఁడు; (నాట్య పరిభాషయందు) ఇతర రాజు యొక్క కొడుకు; గోసాయి. [వాఁడు.
 గోహత్యగాఁడు మి. విణ. గోహత్య చేసిన గోహరి. సం. పరాక్రమము.
 గోళకుఁడు. సం. విధవకు అంకుమగని యందు పుట్టిన కొడుకు.
 గోళము. సం. మండలము; ఉండ; బొక్క.
 గోళి. కూరాకు దినుసు.
 గోళులు. బ. నఖములు. [షము.
 గోళ్ళకుతికంటు. శ్రీ కంఠభూషా విశే గోళ్ళగొండి. తృణవిశేషము. బ. తృణధాన్య విశేషము.
 గోళ్ళు. బ. నఖములు.

గౌ

గౌండ్లవాఁడు. రూ. గవుండ్లవాఁడు.
 గౌఁడు. సారా యమ్మువాఁడు; కాఁపు వారి పట్టపుపేరు. [కర్త.
 గౌడపాదులు. సం. మాండుకృకారికా గౌడము. సం. ఒక దేశము.
 గౌడలి. వృద్ధాంగన.
 గౌడసరము. శ్రీభూషావిశేషము.
 గౌడి. సం. పద్యములయొక్క యొక రీతి.
 గౌడిగేదె. ఒకజాతి గేదె.
 గౌణము. సం. విణ. అనుఖ్యము.
 గౌతమి. సం. గోదావరి, నదివిశేషము.
 గౌతముఁడు. సం. ఒక ముని; జనుఁడు.

గౌద. చెంప, గవుద.
 గౌధారము } నం. ఉడుముయొక్క పిల్ల.
 గౌధేయము } రూ. గౌధేయము.
 గౌపుచ్చికము. సం. సంగడి; ఏలుదాటు
 నది. విణ. గోవుచ్చుముచేత కొనబడి
 నది; గోవుచ్చుముచేత దాటించునది.
 గౌర. బేహరి, వర్తకుడు.
 గౌరము. సం. అకరువు; తెల్లవలు;
 తెలుపు; పచ్చన; పాటలవర్ణము. విణ
 ఎఱ్ఱనిది; తెల్లని; పసుపుపచ్చనిది;
 స్వచ్ఛమయినది. [వినయము.
 గౌరవము. సం. గొప్పతనము; గురుత్వము;
 గౌరవించు. సం. స. క్రి. గొప్పపఱచు.
 గౌరి. సం. పార్వతి; సమర్థుడని కన్యక;
 పదియేండ్ల కన్యక.
 గౌరికుంకుమలు బ ధాన్యవిశేషము.
 గౌరిగనయము. మి. వస్త్రవిశేషము.
 గౌరికుంకుమలు. సం. బ. వడ్డలభేదము.
 గౌరిపాషాణము. సం. పాషాణములలో
 భేదము. [కాలియ; గృహగోధిక.
 గౌరు. పార్వతి; కపటము; ఏనుగు;
 గౌరుడు. సం. చంద్రుడు.
 గౌర్వరు. ఇం. గవర్నరు.
 గౌలు. దుర్గంధము; గంధము
 గౌలేయకము. సం. కారపోక.
 గౌష్ఠీనము. సం. అంతకుముందు గోవుల
 మంద యున్నచోటు.
 గౌసెన. పిణె మొదలగువానిమీదియొక.
 గౌళదేశము. సం. 56 దేశములలోనొకటి.
 గౌళి. శకునములు చెప్పేడు బల్లి.

గ్ర

గ్రంథ. కందరము. [లయము.
 గ్రంథకుటి. సం. వ్రాసెడి గది; గ్రంథా
 గ్రంథనము. సం. రచన.
 గ్రంథము. సం. శాస్త్రము; కావ్యము;
 ముప్పదిరెండవరముల స్తోకము; ధనము.
 గ్రంథి. సం. కంఠి; కణుపు; ముడి; గండి
 వనము.
 గ్రంథిక. సం. కట్టతీగ.

గ్రంథికము. సం. పి ప్పలి వేరు; గండి
 వనము; గుగ్గిలపురజెట్టు; వెలుతురు.
 గ్రందికుడు. సం. జోన్యడు; యుధిష్ఠి
 రుని కడగొట్టు తమ్ముడు.
 గ్రంథితము. సం. విణ. కూర్పబడినది.
 గ్రంథిపర్ణము. సం. గండి వనము;
 పచ్చాక్ష; మంచిపత్రి.
 గ్రందిపాతు. సం. లాట్టిపిట్ట.
 గ్రందిలము. సం. ములువెలగ; వెలు
 తురు. విణ గనువులు గలది.
 గందె. దారబందము మొదలగువాని నిలు
 వలయందు బిగగొట్టిన చీలలకు తగిలిం
 చెడి తలుపులయందలి యిరువ పట్టె.
 గ్రక్కతిల్లు. అ. క్రి. బెడరు.
 గ్రక్కదలు. అ. క్రి. మిక్కిలి కదలు.
 గ్రక్క(కుక్ర)న. ద్ర. క్రి. విణ. శీఘ్రముగా.
 గ్రగ్గులకాడు. పలాయించుడు; భయ
 కాంచుడు.
 గ్రచ్చే. కాలపత్రి.
 గ్రచ్చేకాయలు. బాలక్రిడావిశేషము.
 గ్రచ్చే. విణ. గ్రస్తము, వర్ణలోపముగాని
 పదలోపముగాని కలిగినది (మాట).
 గ్రథనము. సం. కూర్పు, గద్యపద్యాదులు
 కూర్పుట; పుష్పాదులు గ్రచ్చుట.
 గ్రథితము. సం. విణ. కూర్పబడినది;
 గ్రవ్వబడినది.
 గ్రద్ద. గృధ్రము, గద్ద.
 గ్రద్దగోరు. చోరసాధనవిశేషము.
 గ్రద్దన. ద్ర. క్రి. విణ. శీఘ్రముగా.
 గ్రద్దముక్కువాడు. గద్దముక్కువాడు.
 గ్రమ్మన. ద్ర. క్రి. విణ. శీఘ్రముగా.
 గ్రనించు } సం. స. క్రి. కవులు; తిను;
 గ్రనియించు } మింగు; లోగొను.
 గ్రనిష్ఠువు. సం. విణ. తినువాడు;
 మింగువాడు. [మింగబడినది; గ్రచ్చు.
 గ్రస్తము. సం. విణ. తినబడినది;
 గ్రస్తు. ఇంటికాపు, గృహస్థు.
 గ్రహచారము. సం. గ్రహములయొక్క
 తిరుగుదల; ఒకానొకయవస్థ.
 గ్రహణము. సం. రాహువు నూర్యచంద్రు
 లను బట్టుట; పుచ్చికొనుట, గ్రహం

చుట; ఆదరించుట; చెఱినినిన ప్రాణి;
చేయి; బుద్ధి, జ్ఞానము.

గ్రహణి. సం. ఆతిసారరోగము.

గ్రహపతి. సం. సూర్యుడు.

గ్రహము. సం. సూర్యాది; గ్రహించుట;
అనుగ్రహము; చెఱ; రాహువు సూర్య
చంద్రులను బట్టుట; పికాచము, పూత
నాది; ఊర్ధ్వకాఁగ మైన యజ్ఞ పాత్ర
విశేషము; యుద్ధ ప్రయత్నము;
రాహువు. [వాడు.

గ్రహయాళువు. సం. విణ. గ్రహించు
గ్రహరాజు. సం. సూర్యుడు; చంద్రుడు;
బృహస్పతి.

గ్రహించు. సం. స. క్రి. పుచ్చికొను; తెలిసి
కొను; రూ. గ్రహించు.

గ్రహితుడు. సం. విణ. గ్రహించువాడు.

గ్రహిత. సం. విణ. గ్రహించువాడు.

గ్రహితుడు. సం. విణ. గాలి సోకిన
వాడు.

గ్రా

గ్రాంధికము. సం. విణ. గ్రంథముది.

గ్రాంజే. ఒకానొకచెట్టు.

గ్రాద. కడుము.

గ్రామటిక. సం. పల్లె, కుగ్రామము.

గ్రామణి. సం. మంగలి. విణ. అధికారి,
గ్రామాధిపతి; ముఖ్యుడు.

గ్రామత. సం. గ్రామముల సమాహము.

గ్రామతక్షుడు. సం. గ్రామమున కధీరు
డైన వడంగి.

గ్రామదేవత. ఊరిని రక్షించు శక్తి.

గ్రామధానము. సం. పాలెము.

గ్రామము. ఊరు; పల్లెటూరు; పడ్డాది
స్వరము; సమాహము.

గ్రామసింహము. సం. కుక్క.

గ్రామసూకరము. సం. ఊరబంది.

గ్రామాంతము. సం. మాటపల్లె.

గ్రామిణ. సం. నీలిచెట్టు; వేశ్య. విణ.
ఊరిది. [తము.

గ్రామ్యధర్మము. సం. సంగమము; మర

గ్రామ్యము. సం. ఒక ఆర్థిదోషము; ఒక
శబ్దదోషము; రతిబంధ భేదము. విణ.
అసభ్యమైనది (మాట); పామరము;
గ్రామమందు పుట్టినది.

గ్రావము. సం. పర్వతము; తాయి.

గ్రాసము. కబళము. [నది.

గ్రాహకము. సం. డేగ. విణ. గ్రహించు

గ్రాహము. సం. గ్రహించుట; చెఱ;
నెగడు, ఒకనీటిపాము; మొసలి; పంది.

గ్రాహి. సం. వెలగె.

గ్రాహ్యము సం. విణ. గ్రహింపదగినది.

గ్రి

గ్రిక్కర. ఓకర.

గ్రి

గ్రిటు. బలవంతము.

గ్రివ. సం. కంఠము; మెడ; మెడనరము.

గ్రివము. సం. కిరణము.

గ్రివాదఘ్నము. సం. విణ. కుత్తుకబంటి.

గ్రిష్మము. సం. ఎండ వేడిమి; వేసంగి,
గ్రిష్మముతువు.

గు

గుక్కు. మ్రింగుట; ఊపిరి; నోటినిండు గా,
నోటెడు; కుంభకము, ఊపిరిపట్టుట.

గుక్కుగోను. స. క్రి. మ్రింగు, కబళించు.

గుక్కులుమ్రింగు. అ. క్రి. అపేక్షపడు;
సంకోచించు.

గుక్కిలి. గుక్కి.

గుక్కిళ్లుమ్రింగు. గుక్కులు మ్రింగు.

గుక్కుమిక్కును } అ. క్రి. మాటాడ

గుక్కుమిక్కుమను } నోరెత్తు.

గుక్కుడు. నోటెడు.

గుచ్చికొంగిలించు. స. క్రి. చిక్కబట్టి
ఆలింగనము చేయు.

గుచ్చు. అ. క్రి. నాటు; కాంగిలించు.

గ్రవే. నాటించు; తూర్పు.

గుడ్డి. విణ. అంధకుడు; అంధభావము

గుడ్డింగిలాయి. ఇంగిలాయి భేదము.

గ్రుడ్డికామంచి. గొడుగుగడ్డి
గ్రుడ్డికొక్కటాయి. కోయట్టికము
గ్రుడ్డివాటు. పైవికము.
గ్రుడ్డు. గుడ్డితనము; కనుగ్రుడ్డు; పక్షి
మొదలగువాని అండము.

గ్రుడ్డుకానువు. అండజము, పక్షి; సరిసము.
గ్రుడ్డుగూబ. ఘూకము. [పాడుచు.
గ్రుడ్డు. పిడికిటిపాటు. స. క్రి. పిడికిడితో
గ్రుడ్డులాట. గ్రుడ్డులాడుట, నియర్థము.
గ్రుడ్డులాడు. అ. క్రి ఒకరినొకరు గ్రుడ్డుచు
పోటాడు.
గ్రువ్వకరి. గువ్వలగుంపు.

గ్రే

గ్రేటు. గడ్డదకంతసాధుధ్వని.
గ్రేణి. పరిహాసము, అపహాస్యము.

గ్రై

గ్రైవము. సం. మెడనుగిట్టెడి త్రాడు.
గ్రైవేయకము. సం. మెడను బెట్టెడు సొమ్ము
స్త్రీలుకంతమునధరించెడితీగె, నాను మొ.
గ్రైవేయము. సం. గ్రైవము; గ్రైవేయకము

గ్రొ

గ్రొచ్చు. గుడ్డలి మొదలగువానితోపల్లము
చేయు; త్రవ్వు.

గ్రొప్పించు. క్రే. త్రవ్వించు.
గ్రొయ్యు. అ. క్రి. పల్లము పడు.

గ్రో

గ్రోవులు. భూపణవిశేషము.

గ్గ

గ్గహము. సం. పంచెము; జూదమునందలి
పంచెము.

గ్గా

గ్గాని. సం. శ్రమ, బడలిక, శ్రమముచేత
గలిగిన దౌర్బల్యము; పీడ; రోగాదుల
చేతగలుగు అలపు.

గ్గానుడు. సం. విణ. తెవులుగొంటు.
గ్గాసు. ఇం. అద్దము.
గ్గాస్సువు. సం. విణ తెవులుగొంటు.

గ్గా

గ్గా. సం. చంద్రుడు.

ఘ

ఘంట. సం. గంట, కాలపరిమాణవిశేష
ము; రాగవిశేషము; మొక్కపుంజెట్టు;
వాయించెడిగంట.

ఘంటాపథము. సం. పదిబాణలు వెడల్పు
గల రాజమార్గము; మల్లి నాథకృతమగు
కిరాతార్జునీయ వ్యాఖ్య.

ఘంటారవ. సం. గిలగిచ్చు. [ఘటనము.
ఘట. సం. నమూనాము; వీనుఁగులగుంపు;
ఘటము. సం. ఎళనీరుకాయ; కుండ;
వీనుఁగుకుంభస్థలము; శిఖరము; పాడు
నుయ్యి; ఊపిరి లోనికీచిసి నిలుపుట.

మటకుండు. సం. విణ. ఘటిల్ల జేయు
వాడు.

ఘటదాని. సం. విటీవిటులను తాల్చేడి

ఘటన. సం. కూర్పు, కూర్పుట.

మటయంత్రము. సం. నూతి గిరక.

ఘటయోని. సం. కుంభసంభవుడు.

ఘటశాని. సం. తార్కికుడు.

ఘటి సం. చిన్నకుండ.

ఘటించే } సం. స. క్రి. కూర్పు;
ఘటియించే } పొందించు.

ఘటిక. సం. గడియ, ఇరువదినాలుగు
నిమిషముల కాలము; గడ్డెమును.

ఘటిల్లు. సం. అ. క్రి. కలుగు; సమ
కూరు; పొందు.

ఘటికారము. సం. గడియారము.

మటికారుడు. సం. కుమ్మరవాడు.

మటియంత్రము. సం. ఏతము, నీళ్లు
చేడెడు రాట్నము; నూతిమీఁదగిరక.

మట్టన. సం. గట్టించుట.

మట్టము. సం. తీరము; నుంకము మొద
లైనవి తీయుచోటు; వసగిరి ప్రాయ
దేశము; స్థానము; పరిస్థితి.

ఘట్టితము. సం. విణ. గట్టింపఁబడినది.
ఘనంపఱచు. మి. స. క్రి. స్థిర పఱచు;
గొట్టునీయు.

ఘనము. సం. నృత్యాదిమధ్యమానము;
కంచుతాళము మొదలగు వాద్యము;
నడిమిపెరుగు; తుంగముపై; దిటవు;
మబ్బు, మేఘము; దట్టన, తఱచు;
గొప్ప; విరివి; సమ్మెట. విణ. దట్ట
మైనది; దిటవుగలది.

ఘనరసము. సం. మనగ చెట్ట; నీళ్లు;
కర్పూరము; గుళిక; చెట్టుబంక; మజ్జిగ;
చాగ. విణ. దట్టమైనది.

ఘనశ్రోణి. సం. భూమి,
ఘనసారతరువు. సం. కర్పూరపగఱికి.
ఘనసారము. సం. కర్పూరము.

ఘనాఘనము. సం. వర్షించెడి మేఘము;
హింసించెడి మదపుటేనుగు.

ఘనాఘనుడు. సం. ఇంద్రుడు.

ఘనాత్యయము. సం. శరత్కాలము.

ఘనీభవించు. సం. అ. క్రి. ముద్దకట్టు,
గడ్డకట్టు. [మేఘుడు.

ఘనుడు. సం. విణ. గొప్పవాడు;

మనోపలము. సం. వడగల్లు.

ఘరట్టము. సం. తిరుగలి, తిరుగల్లు.

ఘర్జరము. సం. గుడ్లగూబ; కొండవారి;
వాకిలి; కడుపులో ధ్వని.

ఘర్జరి. సం. చిలుగుంట; వీణావిశేషము;
స్వరభేదము.

ఘర్జరీకము. సం. గుడ్లగూబ.

ఘర్మము. సం. ఎండ; చెమట; వీనుగు
హృదయమనందలి మదము; వేడిమి;
వేసంగికాలము; ఎండవేడిమి.

ఘర్షణము. సం. ఒరయిక.

ఘర్షణాలము. సం. పొతము.

ఘర్షించు. సం. క్రి. రాయిడిచేయు.

ఘస్మరుడు. సం. విణ. తిండిపొతు;
చంపినవాడు.

ఘశ్రము. సం. దినము. విణ. నొప్పించునది.

ఘా

ఘాంటికుడు. సం. వేకువను రాజులనిద్ర
మేల్కొలిపెడువాడు.

ఘాట. సం. పెడతల. [యము.

మాటు. ఇం. సంరక్షక భటుల సముదా

మాతకుడు. సం. విణ. చంపువాడు.

మాతము. సం. దెబ్బ; బాణము.

ఘాతించు. సం. స. క్రి. చంపు.

ఘాతని. సం. విణ. చంపునట్టిస్త్రీ.

ఘాతుకుడు. సం. విణ. చంపువాడు;

నొప్పించువాడు. [గార.

ఘారిక. సం. అప్పుము, భక్ష్యవిశేషము,

మానము. సం. లేతపచ్చిక, గడ్డి.

ఘి

ఘిరాయిండు. హిం. స. క్రి. యుట్టడించు.

ఘీ

ఘీంకాశము. సం. వీనుగు గీక.

ఘీంకృతి. సం. ఘీంకారము.

ఘు

ఘుటము. సం. చీలమండ.

ఘుటి. సం. మడమ.

ఘుటిక. సం. కాలిగుత్తి, చీలమండ;

ఉండ; బద్దమయిన పాదరసపు ఉండ.

ఘుణము. సం. మ్రానతొలుచు పురుగు,

నుసిపురుగు.

ఘుణాక్షరన్యాయము. సం. మ్రానియందు

నుసిపురుగు తొలువఁగా నేర్పడిన యక్ష

రముయొక్క న్యాయము.

ఘుర్జరము. సం. అడవిపంది కూత.

ఘుర్జరించు. సం. అ. క్రి. (పంది)కూయు.

ఘుర్మరము. సం. కుమ్మరపురుగు.

ఘుష్టము. సం. విణ. చాటింపఁబడ్డది.

ఘుస్మణజలము. సం. కాశ్మీరనీరము.

ఘుస్మణము. సం. కంకుమపువ్వు.

ఘోష

ఘోషము. సం. గుడ్డగూఁబ.
ఘోషరము. సం. ఒకానొక దేశము.
ఘోషనము } సం. తిరుగుడు, తిరుగుట,
ఘోషి } గిరగిర తిరుగుట.
ఘోషితము. సం. విణ. తిరుగుడుపడినది;
కూరుకుపాటు పడినది; త్రిప్పబడ్డది.
ఘోషిల్లు. సం. అ. క్రి. తిరుగుడుపడు;
మోఁగు.

ఘృ

ఘృణ. సం. దయ, కనికరము; రోత.
ఘృణి. సం. కిరణము.
ఘృతకోశాతకి. సం. నేతిబీజు.
ఘృతము. సం. నెయ్యి; నీరు. విణ.
వెలిగినది.
ఘృతస్పృక్కు. } సం. అగ్ని,
ఘృతస్పృశుడు. } అగ్ని హోత్రుడు.
ఘృతాచి. సం. ఒక దేవతా వేశ్య.
ఘృతేళిక. సం. ఎఱ్ఱచీమ.
ఘృతోదము. సం. నేతిసముద్రము.
ఘృష్ట. సం. పాచితీగ; పోటి; రాయిడి;
కిరణము; పంది.

ఘో

ఘోంట. సం. పోతక; కేగక.
ఘోటకము. సం. గుడ్డము.
ఘోటజటి. సం. గొట్టెచెట్టు.
ఘోటము. సం. గుడ్డము.
ఘోటి } సం. అడుగుడ్డము.
ఘోటిక. }

ఘోటాణము. సం. గుడ్డము; ఒకానొక
దేశము.

ఘోణ. సం. నాసిక, ముక్కు.
ఘోణి. సం. వీనికదోమ; పంది.
ఘోర. సం. గుడ్డపుముక్కు. ?
ఘోరదర్శనము. సం. పెద్దపులి.
ఘోరము. సం. నక్క. విణ. భయంకరము.
ఘోరుడు. సం. శివుడు. విణ. భయం
కరుడు.

ఘోలి. సం. గోళి, ఒకదినుసుకూరాకు.
ఘోష. సం. సదాపక; ధ్వని.
ఘోషకము. సం. చేతిబీజు.
ఘోషణ. సం. చోటించుట; చోటింపు.
ఘోషము. సం. గొల్లపల్లె; ఆవులమంద;
ఉణుము; కంచు; చేతిబీజు.
ఘోషవతి. సం. వీణె; పార్వతివీణె.
ఘోషా. పిం. గోషా, రాణివాసము,
స్త్రీలు పరులకు కనబడకుండుట.
ఘోషించు. సం. అ. క్రి. మోయు. స. క్రి.
ధ్వనిచేయు; చాటు.
ఘోషుడు. సం. గొల్లవాడు.
ఘోళము. సం. చేల్ల.

ఘ్ర

ఘ్రాణతర్పణము. సం. విణ. మంచివాసన
గలది. [న చూచుట.
ఘ్రాణనము. సం. మూర్ఛనుట, వాస
ఘ్రాణము. సం. ముక్కు. విణ. మూర్ఛ
నబడినది.
ఘ్రాణించు. సం. స. క్రి. ఆఘ్రాణించు.
ఘ్రాతము. సం. విణ. మూర్ఛనబడినది.

—०००००—

చ

చంకరము. సం. తేరు; చెట్టు.
చంక్రమణము. సం. దాటుట.
చంగము. సం. విణ. నేర్పరి; చక్కనిది.
చంచ, సం. చాపక; కవుతో జేసినబొమ్మ.

చంచరీతము. సం. తుమ్మెద.
చంచల. సం. మెఱపు; లక్ష్మి.
చంచలము. సం. గాలి; మందపిచ్చుక.
విణ. చలించునది, కదలునది.

చంచలించే. సం. అ. క్రి. చలించు.
 చంచలుడు. సం. విణ. కాముకుడు,
 చపలచిత్తుడు.
 చంచుడు. సం. చెంచువాడు. [చెట్టు.
 చంచువు. సం. పక్షిముక్కు; ఆముదపు
 చండ. సం. నల్లకచోరము; బలురక్కెస
 చండకము. సం. వ్యాఘ్రము.
 చండము. సం. చింతచెట్టు. విణ. మిక్కిలి
 కోపముగలది; తీవ్రము.
 చండాంశువు. సం. సూర్యుడు.
 చండాతకము. సం. వేశ్యల చల్లడము,
 చల్లాడము.
 చండాతము. సం. గన్నేరు.
 చండాలుడు. సం. మా ల వా డు,
 బ్రాహ్మణస్త్రీ కూద్రజాతుడు; మలా
 త్సారణజీవి. రూ. చాండాలుడు.
 చండి. సం. పార్వతి; కోపముగల స్త్రీ;
 మిక్కిలి ప్రేమగలస్త్రీ; చంపునట్టిస్త్రీ
 చండించే. సం. అ. క్రి. మిక్కిలికోపించు
 స. క్రి. బద్దలుచేయు.
 చండిక. సం. పార్వతి; కోపముగల స్త్రీ.
 చండిమ. సం. వాడిమి.
 చండిలము. సం. వాస్తాకము.
 చండిలుడు. సం. మంగలి; శివుడు.
 చండుడు. సం. ఒకరాక్షసుడు; యమ
 కింకరుడు. విణ. మిక్కిలికోపముగల
 వాడు; వాడిమిగలవాడు.
 చందన. సం. మామెస. [గంధము.
 చందనము. సం. కుంకుమపువ్వు; మంచి
 చందనాచలము } స. మలయపర్వతము
 చందనాలయము }
 చంద్రకము. సం. నెనులిపురికన్ను.
 చంద్రకాంతము. సం. కపటము; చలువ
 జాయి; చంద్రకాంతముణి.
 చంద్రకి. సం. నెనులి; కవుజు.
 చంద్రకితము. సం. విణ. నెనులిపురి
 కన్నులవంటి జాడగలది.
 చంద్రగోళి. సం. వెన్నెల.
 చంద్రచ్చందము. సం. వేయి పేటల
 ముత్యాలహారము.
 చంద్రబొత్తి. సం. పగలువత్తి.

చంద్రబాల. సం. పెద్దయేలకి.
 చంద్రబీజము. సం. వెండి.
 చంద్రభాగ. సం. ఒకానొకయేలు.
 చంద్రము. సం. కర్పూరము; నీళ్లు; బం
 నారు; కంపిల్లము.
 చంద్రముడు. సం. చ ద్రుడు.
 చంద్రవంకలు. మి. ధాన్యవిశేషము; గోటి
 నాటులు. [యిల్లు.
 చంద్రశాల. సం. వైమేడ; వెన్నెల; మిద్ద
 చంద్రశేఖరుడు. సం. శివుడు.
 చంద్రసంజ్ఞము. సం. కర్పూరము.
 చంద్రహాసము. సం. కత్తి; రావణుని
 కత్తి; కుచేరుని ఖడ్గము.
 చంద్రాతపము. సం. వెన్నెల; మేలుకట్టు.
 చంద్రాపీడుడు. సం. చంద్రశేఖరుడు.
 చంద్రాలోకము. సం. వెన్నెల; ఒక ఆలం
 కారగ్రంథము.
 చంద్రిక. సం. వెన్నెల; కుసుమపువ్వు.
 చంద్రికవన్నె. మి. కాసుంధ వస్త్రము.
 చంద్రుడు. సం. చందమామ.
 చంద్రదేవయము. సం. ఉల్లేడ, మేలుకట్టు;
 జౌషధవిశేషము.
 చంపకము. సం. సంపెగ, సంపంగి.
 చంపువు. సం. గద్యపద్యములు గల
 కావ్యము.
 చకారగుళ్ళు. బ. చీవాట్లు ఏక. చకారగుడి.
 (చీవాట్లు లోని చకారమునకు గుడి
 యిచ్చి. చో యగును)
 చకితము. సం. భయము; నాయకకు చేని
 చేతనైనను ప్రియుని ఎదుట కలిగెడు
 భయసంభ్రమము.
 చకితుడు. సం. విణ. భయపడినవాడు.
 చకోరకము } సం. వెన్నెల పులుగు.
 చకోరము }
 చకోరాశ. సం. వెన్నెల.
 చక్రకారకము. సం. పులిగోరు.
 చక్రడోల. సం. అంకులరాట్నము.
 చక్రధరము. సం. సర్పము. [హితుడు.
 చక్రధరుడు. సం. విష్ణువు; గ్రామపురో
 చక్రపక్షము. సం. హంస.
 చక్రపాణి. సం. విష్ణువు.
 చక్రబంధుడు. సం. సూర్యుడు.

చక్రమర్చనము. సం. తగిరసగ్గ.
 చక్రము. సం. ఆయుధవిశేషము; విష్ణు
 సుదర్శనము; గానుగు; జక్కవ, చక్ర
 వాకము; బండికల్లు; గుంపు; దండు;
 రాష్ట్రము; గ్రామ పాఠశాలము;
 కుమ్మరిసారె; నీటిసుడి; చిన్న నాణెము.
 చక్రయాగము. సం. మధుపానగోష్ఠి;
 మండలార్చనము.
 చక్రల. సం. వల్లువముపై
 చక్రవర్తి. సం. రారాజు, సప్తద్వీపములు
 విలసరాజు.
 చక్రవర్తికూర. వాస్తాకముగ్గ.
 చక్రవర్తిని. సం. సార్వభౌమురాలు;
 కోరిందగ్గ.
 చక్రవాకము. సం. జక్కవపక్షి.
 చక్రవాళము. సం. చుట్టుకొండ; చక్ర
 వాళపర్వతము; గుంపు; మండలము;
 గుండనిది.
 చక్రవృద్ధి. సం. వడ్డికి వడ్డి.
 చక్రాంగము. సం. జక్కవ; హంస.
 చక్రాంగి. సం. ఆడుహంస; కటుక
 పాపిణి.
 చక్రాలత్రపుడు. మి. బాలక్రీడావిశేషము.
 చక్రి. సం. విష్ణువు; జక్కవ; పాము;
 రారాజు; కుమ్మరి.
 చక్రీవంతము. సం. గార్దభము.
 చక్రువు. సం. శేత్రము
 చక్రుశ్రవము. సం. కనువికి, పాము.
 చక్రుష్ట. సం. కనుపాల; అందకత్తె.
 చక్రుష్టము. సం. మొగలిగ్గ; పుండరీకముగ్గ.
 చక్రి. కంటికి పొతమైనది.
 చక్రిన్ము. సం. శేత్రము.
 చటక. సం. ఆడుపిచ్చుక; ఆడుపిచ్చుక
 పిల్ల; పిప్పలివేరు.
 చటకము. సం. ఊరబిచ్చుక,
 చటకారి. ఈ దేశమునఁబుట్టిన ఆంగ్లేయ
 సంతతివాడు.
 చటకాశిరము. సం. పిప్పలివేరు.
 చటాకు. మి. నేరులోపడు నాణవవంతు.
 చటులము. సం. విణ. చంచలము, చలిం
 చునది.
 చణకము. సం. నెనగగ్గ

చణకములు. సం. బ. నెనగలు.
 చణుడు. సం. విణ. నేర్పరి. [రంగము.
 చతురంగము. సం. చదరంగము; చదు
 చతురంగులము. సం. తేలగ్గ.
 చతురంత. సం. భూమి.
 చతురంతము. సం. పాలకీ.
 చతురంతయానము. సం. పల్లకి.
 చతురము. సం. గజశాల; అభినయహస్త
 విశేషము. విణ. నేర్పరి.
 చతురశ్రము. సం. నాలుగుమూలలుకలది
 చతురశ్రకము. సం. ములువెలగ్గ.
 చతురస్రము. సం. విణ. చదరము.
 చతురాననుడు. సం. బ్రహ్మ, నలువ.
 చతురిమ. సం. నేర్పరితనము.
 చతురుడు. సం. విణ. నేర్పరి; సమర్థుడు.
 చతురుపధాశుద్ధుడు. సం. విణ. కామ
 రహితుడు.
 చతుర్ధతి. సం. తా. బేలు.
 చతుర్థము. సం. విణ. నాలుగవది.
 చతుర్థి. సం. చవుతి. [ద్విజము.
 చతుర్థంతము. సం. విరావతము, ఇంద్ర
 చతుర్థశము. సం. విణ. పదునాలుగవది.
 చతుర్థశి. సం. పక్షమునందు పదునాలుగవ
 తిథి; పదునాలుగుతంతులు గల వీణ;
 పరివాదిని. [మోక్షములు.
 చతుర్వద్రము. సం. ధర్మార్థకామ
 చతుర్బుజుడు. సం. విష్ణువు.
 చతుర్బుజుడు. సం. బ్రహ్మ. [ములు.
 చతుర్వర్ణము. సం. ధర్మార్థకామ మోక్ష
 చతుర్విధకవిత. సం. విణ. నాలుగు విధము
 లైన తెలుగు కవితము. [తెనది.
 చతుర్విధము. సం. విణ. నాలుగు విధము
 చతుర్ధాయణి. సం. నాలుగేండ్ల ఆవు.
 చతుశ్శాల } సం. నాలుగిండ్ల బవంతి.
 చతుశ్శాలము } [నాలుగు.
 చతుష్కము. సం. చదుకము; చవిక,
 చతుష్టి. సం. పెద్దకోనేణు; దోమతెర;
 నాలుగు పేటలుగల హారము.
 చతుష్టయము. సం. న. నాలుగు.
 చతుష్పథము. సం. చదుకము, నాలుగు
 ప్రోవలు కలసినదారి; మంచవిశేషము.
 చతుష్పథుడు. సం. బ్రాహ్మణుడు.

చతుష్పదము. సం. ఒక కరిణము, చతు
స్పాత్తు; నాలుగుకాళ్ల జంతువు, చతు
స్పాదము. [దము.
చతుష్పత్తి. సం. అఱువది నాలుగు; ఋగ్వే
చత్వరము. సం. ఇంటిముంగిలి; వ్రతము
పూనినవానికి పండుకొనుటకు చక్క
బఱచిన భూమి; నాలుగుత్రోవలు కల
సినదారి; అగ్నిహోత్రము నుంచుటకై
సంస్కరించిన స్థానము. [విధవాస్త్రీ.
చత్వరి. సం. శ్రవణక్షమమైన బుద్ధి;
చత్వరిక. సం. బాలవిధవ. [హంద్యము.
చత్వరము. నలువదియేండ్లకువచ్చు దృష్టి
చత్వారింశత్తు. సం. స. నలుబది.
చత్వారింశము. సం. విణ. నలుబదవది.
చపల. సం. మెఱపు; లక్ష్మీ; అంకుటాలు;
పిప్పలి.
చపలత. సం. చాపల్యము, రాగద్వేషా
దుటచే పనులయందుగల తబ్బిబ్బు.
చపలము. సం. కోతి; చేప; చేలు వ
తాయి; జేగము; పాదరసము. క్రి. విణ
త్వరితము. విణ. కదలునది; నిలుకడ
లేనిది; వడిగది.
చపలుడు. సం. చంచలుడు.
చపేటము. సం. చాచినవ్రేళ్లుగల అఱ
చేయి (హస్తము); చెంపకాయ రూ.
చపటము.
చమత్కారము. సం. శేర్పు; అద్భుతము
చమత్కృతి. సం. చమత్కారము.
చమరము. సం. వింజామరి; నవరము;
నవరపుమెకము.
చమరి. సం. చమరీమృగము; చిగురుకొమ్మ.
చమరికము సం. కాంచనము.
చమరీమృగము. సం. ఆడునవరపుమెకము
చమనము. సం. చతురప్రమైన యజ్ఞ
పాత్రము; పక్షిపిల్ల.
చమని. సం. సోపుపిండి.
చమువు. సం. 729 రథములును అన్ని
యేనుగులును 2187 గుఱ్ఱములును 3645
గురు కాల్యారుసుగల సేన; సేన.
చమూరువు. సం. కలదులేదనుతోడగలిగి
తెల్లగానైనను నల్లగానైనను నానావర్ణ

ములు గలదిగానైన నుండెడు మృగ
విశేషము.
చయము. సం. సమూహము; పుట్టకోట;
కోటకొఱడు; సంగ్రహము.
చరకము. సం. చరకసంహిత, ఒక వైద్య
శాస్త్రము; కూర్చిన రెండువస్త్రములు.
చరకుడు. సం. చరకసంహిత ప్రణేత
యగు ఒకముని.
చరణము. సం. తినుట; తిరుగుట, సంచా
రము; నడవడిక; పాదము; వేరు; ఋగ్వే
దాది; కులము.
చరణాయుధము. సం. కోడి.
చరమక్రియ. సం. అంత్యకర్మము.
చరమధాతువు. సం. వీర్యము.
చరమము. సం. విణ. కడపటిది, చివరది;
పడనుటిది.
చరమాది. సం. అస్తవస్వతము.
చరము. సం. ఒకానొకజూదము. విణ.
కదలునది; తిరిగిడుప్రాణి.
చరాచరము. సం. జగత్తు. విణ. తిరుగు
నదియుఁ దిరుగనిదియునైనది. [చేయు.
చరించు. సం. అ. క్రి. తిరుగు. స. క్రి.
చరిత } సం. నడవడి.
చరితము }
చరిత్రము. సం. నడవడి. రూ. చరిత్ర.
చరిష్టువు. సం. విణ. తిరుగునది. క్రుడు.
చరుడు. సం. జేగువాడు; అంగార
చరువు. సం. హోమయోగ్యాన్నిము;
హవ్యము; హవ్యము వండెడి కుండ.
చర్చ. సం. విచారణ, తర్కించి విచారిం
చుట; చర్చిక్యము.
చర్చరి. సం. చప్పట్లు.
చర్చించు. సం. స. క్రి. విచారించు.
చర్చిక్యము. సం. చేతనిడిన కుంకుమము
మొ|| గంధాదులమైవూత.
చర్మటము. సం. చాచినవ్రేళ్లుగల అఱ
చేయి; ఒక మందుచెట్టు.
చర్మటి. సం. ఒబ్బట్టు.
చర్మకష } సం. సంబరము.
చర్మకారము }
చర్మకారుడు. సం. మాదిగవాడు,
గొడారువాడు.

చర్మకీలము. సం. కంతి.
 చర్మచటక. సం. చీకురువాయి.
 చర్మజ్ఞుతి. సం. ఒకానొకయేఱు; అరటికి
 చర్మప్రసేవిక. సం. తొలిమితిత్తి.
 చర్మభేదిక. సం. ఆతొనూధి.
 చర్మము. సం. తోలు; కేడెము.
 చర్మి. సం. కేడెముధరించినవాడు; భుజ
 పతము. [ర్థము.
 చర్మ్య సం. నడచుట; ఆచారము; ప్రవ
 చర్వణ. సం. ఈగ.
 చర్వణము. సం. నమలుట, భక్షణము.
 చర్వితచర్వణము. సం. నెమరు; ఒక
 న్యాయము.
 చర్వితము. సం. విణ. తినబడ్డది.
 చర్లణి. సం. అంకుటాలు.
 చల. సం. లక్ష్మి, సిరి.
 చలచ్చంచువు. సం. చకోరము.
 చలదళము. సం. రావి.
 చలదళము. సం. కప్ప.
 చలనము. సం. కదలుట; తిరుగుట; చల్ల
 డము. విణ. కదలునది.
 చలమంచము. సం. తూగుమంచము.
 చలము. సం. వణకు. విణ. వణకుగలది;
 కదలునది.
 చలాకి. హిం. విణ. చుఱుకైన. [నిది
 చలాచలము. సం. విణ. కదలునది కదల
 చలానా. హిం. ఆయా వస్తువుల పట్టి.
 చలామణి. హిం. విణ. వాడుకలోనుండు.
 చలాయించు. హిం. ఆ. క్రి. జరిగించు;
 పాటిపోవు.
 చలావణి. హిం. విణ రూ. చలామణి.
 చలించు. సం. ఆ. క్రి. కదలు.
 చలితము. సం. విణ. కదలింపబడినది.
 చలియించు. సం. ఆ. క్రి. కదలు.
 చవిక. సం. చవ్యము.
 చవ్య. సం. వసగ.
 చవ్యము. సం. ఒక మందుదీనును.
 చపకము. సం. కల్లు త్రాగిడిగి న్నె;
 గి న్నె; గిండి; ఒకదీనును కల్లు.
 చపాలము. సం. యూప స్థంభ శిరోభాగ
 ము నందలి దారుమయమైన కడియము.

చా

చాంగేరి. సం. పులిచింత.
 చాంచల్యము. సం. చపలత్వము.
 చాండాలిక. సం. మాలవీణ.
 చాందిని. హిం. మేలుకట్టు.
 చాందీ. హిం విణ, మెఱుంగులేని.
 చాంద్రమానము. సం. చంద్రుని గతినిబట్టి
 యేర్పడెడు కాలపరిమాణము.
 చాంద్రాయణము. సం. భుజింపదగిన
 ముప్పదిరెండు కబళములలో చంద్రుని
 యొక్క తీయవృద్ధుల ననుసరించి క్రమ
 మున కృష్ణపక్షమందు ఒక్కొక్కడిగా
 తగ్గించుచు శుక్లపక్షమునందు ఒక్కొక్క
 కడిగా హెచ్చించుచు భుజించి యాచ
 రించెడి ఒక వ్రతము.
 చాంద్రి. సం. వెన్నెల.
 చాంపేయము. సం. బంగారు; ఆకరువు;
 నాగకేసరము; సంపెంగ; సంపెంగ
 మొగ్గ. [శముగిలిగి యుండుట.
 చాకచ(చి)క్రము. సం. ఉజ్జ్వలత, ప్రకా
 చాకోరము. సం. చకోరపక్షుల గుంపు.
 చాక్రికుడు. సం. వేకువను రాజుల నిద్ర
 మేల్కొల్పిపెడివాడు; గాండ్లవాడు,
 తెలికలవాడు. [పిల్ల.
 చాటకైరము. సం. ఏట్రంత; పిచ్చుకమగ
 చాటుకారము. సం. బంగారు పూసలు
 గుచ్చిన ఒంటిపేటహారము,
 చాటువు. సం. ప్రియమైన మాట.
 చాతకము. సం. వానకోయి(వె)ల.
 చాతురి. సం. చతురత్వము, నేర్పు.
 చాతుర్జాతము. సం. ఏలకులు లవంగము
 ఆకుపత్ర నాగకేసరము.
 చాతుర్మాన్యము. సం. ఒకయజ్ఞము;
 ఆషాఢశుద్ధ ద్వాదశి మొదలు కార్తిక
 శుద్ధ ద్వాదశి వఱకు (నాలుగునెలలు
 చేసెడి యొక వ్రతము.
 చాతుర్వము. సం. చాతురి.
 చాతుర్వర్ణ్యము. సం. బ్రాహ్మణాది చతు
 ర్వర్ణములు, బ్రాహ్మణక్షత్రియ వైశ్య
 శూద్రులు.

చాదస్తము. గ్రా. వెట్టిరినము.
 చాదస్తుడు. గ్రా. వెట్టివాడు.
 చాపము. సం. ధనుస్సు, విల్లు.
 చాపలము } సం. చాంచల్యము.
 చాపల్యము }
 చామరపుష్పము. సం. పోక చెట్టు;
 మామిడి; మొగలి; తైల్లు.
 చామరము. సం. వింజామరి, సురటి.
 చామికరము. సం. బంగారు.
 చాముండ. సం. ఒకమాతృక.
 చారటి. సం. మెట్టదామర.
 చారణుడు. సం. నెరవిద్య మొ|| ఆట
 వాడు; నానాదేశ సం చార కుండైన
 నట్టువుడు; నానాదేశ సంచారకుండైన
 బట్టువాడు; ఒకజాతి ఖేచరుడు.
 చారము. సం. చెఱ; నడ; చోర?
 చారవాయువు. సం. పడమటి గాలి.
 చారిత్రము. సం. చరిత్రము; నడవడి.
 చారిమము. సం. ఒప్పిదము.
 చారుడు. సం. కేగువాడు, హర్కారా.
 చారువు. సం. బృహస్పతి. విణ. ఒప్పి
 దమైనది, సుందరము.
 చార్పిక్యము. సం. చేతనిడిన కుంకుమము
 మొ||; గంధాదులమైపుత.
 చార్మణము. సం. చర్మములసమూహము.
 చార్వాకుడు. సం. ఒకొనొక (నాస్తిక)
 మతము వాడు; ఒకరాక్షసుడు.
 చార్వి. ఇం. నేరస్థాపన.
 చార్వి. సం. ఊహాపాత్రమమైనబుద్ధి.
 చాలనము. సం. చలింపజేయుట; జల్లెడ
 చాలని. సం. జల్లించెడు జల్లెడ.
 చాలాకి. హిం. విణ. చుఱుకైన.
 చాపము. సం. పాలపిట్ట.

చి

చింక. చిన్న కాలువ. బ. రెల్లలలోనుండు
 కొన్నలు.
 చింకలిక్కు. ఎఱ్ఱని మొగముగల కోతి.
 చింగు. కచ్చ ఖేదములు.
 చింగోటి. ఆయుధవిశేషము.
 చించ. సం. చింత.

చించే. ప్రే. చినుగజేయు; ఖండించు.
 చింత. తింత్రణీవృక్షము. సం. తలపు;
 వగపు; ఇష్టానిష్టకార్యవిచారము.
 చింతకుడు. సం. విణ. చింతించువాడు
 చింతగుల్లి. బరడుతోనుండు చింతపండు.
 చింతన. సం. పలుమాఱు తలచుట.
 చింతనియము. సం. విణ. చింతింపదగినది.
 చింతపండు. బరడుడ్డిన తింత్రణీ ఫల
 ములముద్ద, తింత్రణీకమా.
 చింతాకు. తింత్రణీదళము.
 చింతాకుచేణుడు. బాలక్రీడావిశేషము.
 చింతామణి. సం. కోరికలనిచ్చెడు దేవతా
 రత్నము. [వగచు. రూ. చింతిల్లు.
 చింతించే. సం. ఆ. క్రి. చింతచేయు;
 చింతితము. సం. విణ. చింతింపబడినది.
 చింతిలు. ఆ. క్రి. చింతిల్లు.
 చింత్యము. సం. విణ. చింతింపదగినది.
 చింద. చీపరపిట్ట, ఆతాయిపక్షి.
 చిందము. శంఖము.
 చిందర. తునుక; చీదర?
 చిందరవందరలు. బ. తునుకతునుకలు?
 చిందఱ. విజృంభణము; తూటు; ఖండ
 ము; కోపము.
 చిందఱగొను. ఆ. క్రి. విజృంభించు.
 చిందఱరేగు. ఆ. క్రి. ఆవేశమెత్తు.
 చిందఱవందఱ. తునుక; కలగుండు. విణ.
 కలగుండు వడినది. అవ్య. కణకోర్థకము.
 చిందఱవందఱచేయు. స. క్రి. ఖండించు.
 చిందఱవోవు. ఆ. క్రి. తూటువోవు.
 చిందఱసేయు. స. క్రి. ఛేదించు. రూ.
 చిందఱలుసేయు.
 చిందాడు. ఆ. క్రి. చిందులుద్రొక్కు.
 చిందియ. చిందె.
 చిందిలి. విణ. చలించినది.
 చిందిలిపడు. ఆ. క్రి. సంభ్రమించు.
 చిందిలిపాటు. వేగిరపాటు.
 చిందిలు. ఆ. క్రి. చలించు.
 చిందు. గీత ప్రబంధవిశేషము; నాట్యము;
 మాతంగనాట్యము; కోపము; చిందిన
 చిందువు. ఆ. క్రి. నీళ్లు పాత్రమునుండి
 తొనడిపడు; రాలు; వ్యాపించు. స.
 క్రి. వెచ్చముసేయు. విణ. చెదరినది.

చిందుగ. వృక్షవిశేషము.
చిందుద్రొక్కు. అ. క్రి. నర్తనముచేయు.
చిందుపరువు. బాలక్రిడావిశేషము.
చిందులుద్రొక్కు. అ. క్రి. నర్తించు.
చిందువ. చిన్న పెట్టె; వృక్షవిశేషము.
చిందువందు. విణ. చెదరినది.
చిందువందుచేయు. స. క్రి. చెదరఁగొట్టు.
చిందువాలు. చిందు.
చిందె. జట్టుకుల్లాయ.
చింపి. జీర్ణవస్త్రము. విణ. చినిగినది.
చింపిటి. నిప్పుసోకినట్లుండు కొనలుగలిగి
బిరుసెక్కిన చిన్న వంకరవెండ్రుకలు.
చింపు. ప్రే. చించు, బ్రద్దలుచేయు.
చింబు. మేఁక. [పోతు.
చింబోతు. మేఁకపోతు; ముదురు మేఁక
చిక్టూరి. రూ. చిన్నకటూరి.
చిక్మక. చిక్కు.
చిక్లలము. సం. బురుద.?
చికిచికి. విణ. చిన్న.
చికిత్స. సం. (రోగమునకుఁజేయు) ప్రతి
క్రియ, వైద్యము.
చికిత్సకుడు. సం. వైద్యుడు; క్షత్రియ
శ్రీ బ్రాహ్మణులకు ప్రాజాపత్య వివ-
హమువలనబుట్టి శస్త్రదాహ వైద్యము
భూతవైద్యము చేయువాడు.
చికిత్సించు. సం. అ. క్రి. చికిత్సచేయు.
చికినము చికినివక్క.
చికిని. చాయవక్క.
చికిలి. తుడిచి చక్కఁజేయుట.
చికిలికాడు. శస్త్రమార్గకుడు.
చికిలిచేయు. స. క్రి. తుడిచిచక్క చేయు.
చికిలిచూపు. వాఁడిచూపు; చంచలదృష్టి.
చికిలివాడు. (కత్తులు మొదలైన వానిని)
చికిలిచేయువాడు.
చికిలు. అ. క్రి. చనువుచే నేడ్చు. [యిచ్చ
చికిర్. సం. చేయనిచ్చ, చేయవలెననెడి
చికిర్చితము. సం. విణ. చేయనిచ్చింపఁ
బడినది.
చికిర్చువు. సం. విణ. చేయనిచ్చగలవాడు
చికురము. సం. వెండ్రుక, తలవెండ్రుక;
కొండ; పక్షివిశేషము; పాము; ముంగిస;
వృక్షవిశేషము. విణ. కదలునది.

చిక్కు. సం. పోకకాయ; పోకచెట్టు.
చిక్కుంటు. కంకతిక, తలచిక్కుతీసి
కొనెడి సాధనము. [దువ్వెన.
చిక్కుంటె. తలచిక్కు దీసికొనెడు నిడుపు
చిక్కుఁదనము. సాంద్రత.
చిక్కుటూరి. చిన్నకటూరి.
చిక్కుణబిల్ల. బాలక్రిడావిశేషము.
చిక్కుణము. సా. చికినివక్క; ఏనుగు
హృదయమదము; పోక. విణ. చిక్కు
నిది; తఱచైనది; నునువైనది.
చిక్కున. తఱచు; బలము; ధార్మ్యము;
సాంద్రత; మృదువు; స్పృగ్ధత.
చిక్కునాబిల్లులు. బ. బాలక్రిడా విశేషము
చిక్కునిది. విణ. చిక్కుణము.
చిక్కుపట్టు. నిర్ణయము.
చిక్కుమన్ను. బంకమన్ను.
చిక్కుము. ఉట్టి; తీగలు మొదలగు
వానితోనల్లి పనుల మూతికి దగిలించెడు
బుట్ట; దారముతో నల్లిన సంచి సం.
చుంచెలుక. [యవలపిండి.
చిక్కునము. నలుగురిండి; హరిద్ర. సం.
చిక్కునది. శుష్కించినది. గుడు.
చిక్కునవాడు. (రోగాదులచేత) శుష్టాం
చిక్కు. కష్టము; సంకటము; మెలి. అ.
క్రి. (శరీరము) కృశించు; తప్పు; తగులు;
దొరకు; మిగులు; స్వవశమగు; పట్టు
వడు; పరిహరించు; మాను.
చిక్కుఁజేయు. స. క్రి. వంచించు.
చిక్కుడు. క్షుద్రకంబీలత.
చిక్కుతాళము. మి. తలుపు గొల్పేముతగి
లించి నేనెడి ఒకదినును బీగము.
చిక్కుపడు. అ. క్రి. చిక్కుగు; పట్టువడు;
సంకటపడు.
చిక్కుపాటు. సంకటపాటు.
చిక్కువడు. అ. క్రి. చిక్కుగు; సంకట
పడు; పట్టువడు; దారముకార్యము మొ||
చిక్కుబడు; స్వాధీనత తప్పు.
చిక్కుట్టు. స. క్రి. చీ చీ యను.
చిక్కుల. చిక్కుంటు.
చిక్కుడము. సం. ఉడుత.
చిగ్గరించు. అ. క్రి. పల్లవించు.
చిగ్గరింత. తృణవిశేషము.

చిగిత్వనది. పల్లవితము.
 చిగిలింత. తృణభేదము.
 చిగిలికాడు అంద గాడు.
 చిగురాకు. పల్లవము, చిగురనున్న ఆకు.
 చిగుతాకుదిండి. పికము.
 చిగురాకువిలుకాడు. మన్మథుడు.
 చిగురు. పల్లవము, దంతములకు చుట్టు
 నుండు సూక్ష్మ మాంసము. విణ. శేత.
 చిగురుగొమ్మ. చిగిరించిన శేతకొమ్మ.
 చిగురుబొడి. చిగురువలె మనోజ్ఞురాలగు
 (స్త్రీ); (స్త్రీ).
 చిగురుబొడి. ఆడుది.
 చిగురుకొను. అ.క్రి. చిగిరించు.
 చిగురుచే. అ.క్రి. చిగిరించు; ఎఱ్ఱనగు.
 చిగురుటంబలి. శేతజగుళ్లతో పండిన
 యంబలి.
 చిగురుటాకు. చిగురాకు.
 చిగురుటల్లె. కురువేరుదంట నారి.
 చిగురుడు. అల్పచండలకము.
 చిగురువిలుకాడు } మన్మథుడు.
 చిగురువిల్లుడు }
 చిగురొత్తు. అ. క్రి. చిగురుచు; అసురక్త
 మగు. [వించు.
 చిగుర్చు. అ. క్రి. ఇగిరించు, (చెట్టు) పల్ల
 చిగుళ్లు. బ. పల్లవములు; దంతములకు
 పట్టుగానుండేడి చిగుళ్లు.
 చిప్పేట. విణ. అగ్నిమయము.
 చిచ్చుకంటి. ముక్కంటి, శివుడు.
 చిచ్చుకొల. ఆగ్నేయాస్త్రము.
 చిచ్చుకొరణము. జ్వాలాతోరణము.
 చిచ్చి } అవ్య. శిశువులకు జోల పాడు
 చిచ్చి } నపుడు సీదాపరిహారార్థము చెప్ప
 బడుమాట.
 చిచ్చె. అగ్ని, చేతనాచేతనాగ్ని; తాపము.
 చిచ్చెబుద్ధి. ఒకవిధమైన బాణసంచు.
 చిచ్చెబుద్ధు. బ. బాణసంచుభేదము.
 చిచ్చెట. విణ. అగ్నిమయము.
 చిటకము. విలాసము.
 చిటచిట. కాగిననూనెయందు నీటిబొట్టు
 పడగా గల్గునట్టిధ్వన్యనుకరణము; మిడు

గురులు చెదరుట మండుటయందగుధ్వ
 న్యనుకరణము; పరితాపము; కోపము.
 చిటచిటమును } అ. క్రి. మండిపడు.
 చిటచిటలాడు }
 చిటపాట. ఈర్ష్యచే గలిగెను స్త్రీయొక్క
 కోపము; ఆకులుదినుట చినుకులు పడుట
 కాయలు రాలుట నిప్పుమండుట మొద
 లైనవాని యందగు ధ్వన్యనుకరణము.
 చిటాలు. ధ్వన్యనుకరణము.
 చిటి. విణ. చిన్న; సన్నము. రూ. చిట్టి.
 చిటిక. తృటి; అంగుళిసోట్టనము, నడిమి
 ప్రేలిని పెద్దప్రేలితోగూర్చి ధ్వనింపఁ
 జేయుట; నడిమిప్రేలిని పెద్దప్రేలితో
 గూర్చి ధ్వనింపఁజేయునంతకాలము. బ.
 వాద్యవిశేషము. [కాభరణములు.
 చిటిక(కి, కె)న బొద్దులు. బ. పాదకనిష్ఠి
 చిటికనప్రేలు. కనిష్ఠిక.
 చిటికరించు. అ. క్రి. చిటికజేయు.
 చిటికరింత. చిటిక.
 చిటికలాట. బాలక్రీడావిశేషము.
 చిటికాడు. పొట్టిగానుండుటచేత కుక్క
 కీయబడిన పేరు. విణ. చిన్నవాడు.
 చిటికెన } కనిష్ఠిక.
 చిటికెనప్రేలు }
 చిటిగాడు. ఈండ్రవాడు.
 చిటిగొట్టె. చిన్నజాతి గొట్టెచెట్టు.
 చిటితాళము. మి. మ్రానితోజేసిన తాళ
 విశేషము; చిటితాళము; ఒక కంచు
 తాళము.
 చిటిపాటి. విణ. అల్పము.
 చిటిబొద్దులు. బ. చిటికెనబొద్దులు.
 చిటిముత్తములు } బ. ధాన్యవిశేషము.
 చిటిముత్యాలు }
 చిటిలింగడు. చిన్న లింగమువలె నుండు
 టచే కుక్కకీయబడిన పేరు.
 చిటిప్రేలు. చిటికెనప్రేలు.
 చిటుకను. అ. క్రి. రూ. చిటుక్కను.
 చిటుకు. స. క్రి. చిటికెలుజేయు; చిటుకు
 పాటుకు.
 చిటుకుపాటుకు. వానజెలిసిన పిమ్మటఁ

జెట్టుమీఁదనుండి బొట్టు పడునపుడు
కలుగు ధ్వజస్వరణము. [అనురునుదు.
చీటుకుపాటుకుమను. అ. క్రి. పలుకు,
చీటుకురను } అ. క్రి. చీటుక్కని
చీటుక్కను } మ్రోగు.
చీటులు. అ. క్రి. చిట్టు; మిక్కిలికోపించు
చిట్ట. చిన్నపొద; ఆశ్చర్యము. విణ. కల్పితము.
చిట్టంటుచేతలు. బ. విలాసము.
చిట్టంటులు. బ. నఖదంతక్షతాది.
చిట్టకము. కపటము; శృంగారచేష్ట; లీల.
చిట్టచివర. విణ ఆన్నిటికిచివర; అత్యగ్రము
చిట్టడవి. కాణడవి.
చిట్టడుగుకత్తెర. మల్లయుద్ధగతి భేదము.
చిట్టతుమికి. రావణవృక్షము.
చిట్టమిడుమే. అ. క్రి. చిటికవేయు.
చిట్టము. చిట్టెము.
చిట్టలు. ౧. అక్కిజను; కల్పితము.
చిట్టా. దినపులెక్క, చిర్టా.
చిట్టాడు. అ. క్రి. చలించు; సంచరించు;
ప్రసరించు; తిప్పటడుగులిడు; క్రిడించు.
చిట్టాముదపుఁజెట్టు. బల, ఏరందవిశేషము
చిట్టాముదము. చిట్టాముదాలనూనె. బ.
ఁజిట్టాముదపువిత్తులు.
చిట్టాన. పొదమాటు.
చిట్టి. గిద్ద, సోలయందు నాల్గవభాగమైన
మానవిశేషము. విణ. చిన్న.
చిట్టియ. చిట్టె.
చిట్టియము. చిట్టెము.
చిట్టివేలు. చిటికనర్రేలు.
చిట్టియ. ఖర్జూరి.
చిట్టిడ. తుద్రరక్కనాంగము.
చిట్టితచెట్టు. చిట్టియ. త్రపుడు కలిసినది.
చిట్టు. తపుడుకలిసిన నన్ననూక, ఉముక
చిట్టుడుకునీళ్ళు. బ. అన్నముడుకుచుండఁ
గా తీసిన జలము, పొంగునీళ్ళు.
చిట్టుములు. బ. గర్భిణికి గర్భిణి యొకా
నొక లక్షణమైన ఉమ్ములు.
చిట్టె. వస్త్రముల యంచులయందు వేసెడు
చిన్న కమ్మి. వెదురుగనుపు; చిత్ర
పటము; తంత్రము.

చిట్టెము. లోహకిట్టము, ఇనుము కాంచు
నప్పడు వచ్చెడు ముటికి.
చిట్టెలుక. చిన్నజాతి యెలుక, గిరిక.
చిట్టెలకి. ఉపకుంచిక.
చిట్టెపొట్టకాయ. బాలక్రీడావిశేషము,
చిట్టు. వృత్తాంతము. అ. క్రి. పగుళ్ళు
వాణు; మిక్కిలి కోపించు. [అలవాడు.
చిట్టుకట్టియ(కట్టె). విణ. మిక్కిలికోపము
చిర్టా. హిం. కోజావారి లెక్క.
చిడివి. విణ. అల్పము; చిన్నది; పగుషము.
చిడిము. కోపము; తొట్టు, తొందర.
చిడిముడిపడు అ. క్రి. తొట్టుపడు.
చిడిముడిపాటు. తొట్టుపాటు.
చిడుగు. విణ. అల్పము
చిడుగుడు. బాలక్రీడావిశేషము.
చిడుము. తీలకుఱుపు; ఒకవిధ మైనగజ్జి.
చిత. సం. సాద; ప్రోగు. విణ. కప్ప(బడి
నది; చేర్చబడినది.
చిత. సం. సాద; ప్రోగు. [నలఁకు.
చితుకు. అ. క్రి. కుఱుపు మొదలగునవి
చిత్ర. ఒక కార్తె పేరు, చిత్రానక్షత్రము.
చిత్రగింజు. అ. క్రి. మనస్కరించు. స. క్రి.
తలఁచు; యోజించు. [ఋతువు.
చిత్రడి. మిక్కిలి తడి; వర్షము; వర్ష
చిత్రడినేల. నీరు కొంచెముగల పట్టి.
చిత్రము. సం. మనస్సు.
చిత్రర. అంబుపక్కర.
చిత్రయపు. చిత్రము, ఆశ్చర్యము; పటము
నందు రూపముప్రాయుట; చిత్రము,
బొమ్మ, పటమునందు వ్రాసినరూపము.
చిత్రటి. వర్ష ఋతువు.
చిత్రనమున్నతి. సం. గర్వము.
చిత్రాబోగము. సం. చిత్రపరిపూర్తి.
చిత్రిని. శ్రీజాతి విశేషము.
చిత్రు. దిద్ది చక్కపఱపని మొదటవ్రాసిన
వ్రాత; మొదటగుణించుకొను లెక్క.
సంజ్ఞానము, అవిభుప్రస్వప్రకాశము.
చిత్య. సం. సాద.
చిత్యము. సం. గోరీ.
చిత్ర. సం. చిత్రనక్షత్రము; మాయ; ఎలుక
జిడి; గుమ్మడి; పిన్న పాఠక; బుడమ.
చిత్రకంఠము. సం. కపోతము, గువ్వ.

చిత్రకము. సం. బొట్టు; చిఱుతపులి;
ఆముదపుఁజెట్టు; గుమ్మడిక; చిత్రమా
లము.

చిత్రకవిత్వము. సం. చతుర్విధకవిత్వలలో
నొకటి, బంధకవిత్వాదిరచన.

చిత్రకాయము. సం. చిఱుతపులి;
చిత్రకారుడు } సం. ముచ్చి, చిత్తరువు
చిత్రకుడు } (బొమ్మలు) వ్రాయు
వాడు.

చిత్రకృత్తు. సం. తినాసము.
చిత్రగుప్తుడు. సం. యముడు; యముని
కరణము, యమునివద్ద లెక్క వ్రాయు
వాడు.

చిత్రతండుల. సం. వాయువిడంగము.
చిత్రదండము. సం. కందక.
చిత్రపక్షము. సం. కవుఁజూ; నెమలి.
చిత్రపర్ణి. సం. కోలపొన్నక.
చిత్రబింబము. సం. ఊసరవెల్లి, కామ
రూపముగలతొండ.

చిత్రభాను. సం. ఒక సంవత్సరము.
చిత్రభానువు(డు). సం. అగ్ని; సూర్యుడు
చిత్రము. సం. ఆశ్చర్యము; బొమ్మ,
చిత్తరువు; నానావర్ణము; బొట్టు విణ.
ఆశ్చర్యకరమైనది; నానా వర్ణములు
గలది. [నామకము, ఒక ఓపది.

చిత్రమూలము. సం. చిత్రకము, అగ్ని
చిత్రరదుడు. సం. ఒకగంధర్వుడు;
ఒకానొక విద్యాధరుడు; సూర్యుడు
చిత్రరేఖ. సం. ఒకయచ్చర; ఉప-చెలిక-తై
చిత్రవాలము. సం. పాలపిట్ట.
చిత్రశిఖండిజుడు. సం. బృహస్పతి.
చిత్రశిఖండులు. సం. బ. మరీచ్యాది సప్త
మహర్షులు.

చిత్రించు. సం. స. క్రి. చిత్రమువ్రాయు.
చిత్రిక. తోపుడు, మాను నునుపు పఱ
చెడి వర్ణవాని ఒక కొఱముట్టు.
చిత్రిణి. సం. చిత్తిని.
చిత్రితము. సం. విణ. చిత్రంపఁబడినది.
చిదంబరము. సం. ఒక క్షేత్రము; చిదా
కాశము.
చిదక. విణ. చప్పట.

చిదకముకువాడు. అవటీటుడు.
చిదగెద. వ్యత్యాసము; కలహము.
చిదాకాశము. సం. ఆకాశమువలె
వ్యాపకమగు చిత్తు, పరబ్రహ్మము.
చిదియు. ఆ. క్రి. సలగు.
చిదుకు. ఆ. క్రి. చిప్పిలు.
చిదుగు. సమిధ, ఎండిన చిన్న పుల్ల.
చిదుపు. క్షే. చిదియఁజేయు.
చిదుము. చిగురు. స. క్రి. గిల్లు; హింసించు;
చంపు; పువ్వులు మొదలగువానినిగోయు;
త్రుంచు; వ్రేచు.
చిదుముట. హింస.
చిదురలు }
చిదురుపలు } బ. నూత్న ఖండములు;
చిదుర్పలు } నూత్న భాగములు.
చిదువలు }
చిన. చిన్న, అల్పము, కనిష్ఠము.
చిని. చిన్న; మనోజ్ఞము.
చినుగు. ఆ. క్రి. వస్త్రాదికముభిన్నమగు
చినుకు. వర్ష బిందువు; అల్పవర్షము ఆ. క్రి.
కాఱు. ఆం. క్షే. కార్చు.
చినుకుఁబూస. ముత్యము.
చినుక్. చినుకు.
చిన్న. విణ. అల్పము; కనిష్ఠము; చిహ్నము;
బాలుడు; కనిష్ఠుడు; కనిష్ఠురాలు.
చిన్నకారు. బాల్యము, అలరుపాయము
చిన్నజేమ్మి } శమీరము.
చిన్నజేమ్మితుప్ప }
చిన్నటనాడు. బాల్యము.
చిన్నతనము. అలరుపాయము, బాల్యము;
నూత్నత్వము; అనూనము. [నది.
చిన్నది. కన్యక, బాలిక; విణ. చిన్నయై
చిన్ననాడు. బాల్యము.
చిన్నపాఁపర. గోతుంచి.
చిన్నబోవు. ఆ. క్రి. భిన్నుడగు.
చిన్నము. నాలుగు గురిగింజలయెత్తు; నాల్గై
గురిగింజలయెత్తుగల బంగారునాణెము.
చిన్నరిపొన్నరి. విణ. మనోజ్ఞము.
చిన్నటికము. చిన్నతనము.
చిన్నవాడు. బాలుడు. విణ. చిన్నయైన
వాడు. [పుచ్చు.
చిన్నవోవు. ఆ. క్రి. భిన్నుడగు. క్షే. చిన్న

చిన్నారి } విణ. మ నో జ్ఞ ము,
చిన్నారిపాన్నారి } సుందరము.
చిన్ని. విణ. చిన్న; మనోజ్ఞము, సుందరము.
చిన్నిదము. చిన్ని పువు; బంగారు.
చిన్నిది. విణ. చిన్నది; సుందరము.
చిన్ని పువు (పువ్వు). భూషణవిశేషము. బ.
నమస్కృతి.
చిన్నిపూతేకు. చిన్ని శుభ్రము.
చిన్నియ. చిన్నాము; విలాసము.
చిన్నియెలుక చిట్టెలుక.
చిన్నిరామ. మి. చిన్న భార్య.
చిన్నె. చిన్నాము; విలాసము.
చిన్నెలాడి. విణ. విలాసవతి, శృంగార
చేష్టలుగలస్త్రీ.
చిన్నెలాడు. విణ. విలాసవంతుడు,
శృంగారచేష్టలుగల పురుషుడు.
చిన్నెలాండు. బ. విలాసవంతులు; విలాస
వంతులు.
చిప్పటము. సం. అడుగులు. విణ. చప్పట
ముక్కువాడు. బ. అడుగులు; కొబ్బరి
కాయచిప్ప మొ.
చిప్ప. కప్పచిప్ప; కల్లుత్రాగెడిగిన్నె;
తెంకాయచిప్ప; తాచేటిచిప్ప; చిప్ప;
భూగోళమునందర్భభాగము; పుత్రైపు
జిప్ప; మోకాటిచిప్ప; తునుక; తల
పుత్రై; చేపమోదిపాలను; చిప్పకసపు.
విణ. అల్పము. [మోటకత్తి.
చిప్పకత్తి. చెట్టు మొదలైనవి నలకడు
చిప్పకసపు. చిప్పగడ్డి.
చిప్పకుంకటి } కాకపక్షము, పిల్ల
చిప్పకూకటి } జాట్లు.
చిప్పగడ్డి. మాలాత్మణము.
చిప్పగుడ్డలి } చెట్టునరుగు గొడ్డలి
చిప్పగొడ్డలి } (గుడ్డలి).
చిప్పపెడ(ణ)క. ఇంటిపార్శ్వ భాగముల
కప్ప.
చిప్పము. బట్టలు మొదలగువానిమూట.
చిప్పముతై(త్య)ము. కృత్రిమ మాత్రికము
చిప్పముతి. కళాహీనమగు ముఖము.
చిప్పర. చిప్ప.
చిప్పలు(లు) అ. క్రి. ఒడ్డుగిల్లు, ఉద్గ

మించు, నీటిబొట్టు మొ|| లోపలనుండి
వైకుంఠము.
చిప్పెము. చిప్పము.
చిప్పె } దక్షి, వస్త్రసీపసూపజీవి;
చిప్పెవాడు } చక్రకారస్త్రీ బ్రాహ్మణ
జాతుడు.
చిబుకము. సం. గడ్డము.
చిబుకు. స. క్రి. చప్పరించు. [కరణము.
చిమచిమ. గాయపుమంటయందగు అను
చిమట. రూ. చిమ్మట, ఝిల్లిక.
చిమటా. ఖడ్గముపై సంగ్రాహ్యతలమ
లోని చీలపట్టున నలుగు నమర్చుట
కుపయోగ్యమగుతావు; శేకోత్పాటిని.
చిమిటా. వెండ్రుకలూడఁదీసెడితండసము
చిమిడిక. చిమిడిన యన్నము.
చిముటాలు. బ. తైరమప్పడు తండస
ముతో వెండ్రుకలూడఁదీయుడ.
చిముటు. స. క్రి. నైగకుకన్నుమూసి తెలుచు
చిముడు. అ. క్రి. అన్నము మిగులనుడుకు,
పాకముచెడు. [చిముడుచ్చ.
చిముడుచే. క్రే. చిముడఁజేయు. రూ.
చిమ్మి. ఇం. పొగగొట్టము, పొగగూడు.
చిమ్మ. జలకణసమూహము.
చిమ్మచీకటి. గాఢాంధకారము.
చిమ్మట. ఈలపురుగు, ఝిల్లిక.
చిమ్మటబుట్టు. శబ్దము.
చిమ్మదిరుగు. అ. క్రి. గిరగిరఁదిరుగు.
చిమ్మనగొట్టము } జలక్రీడయందు నీళ్లు
చిమ్మనగ్రోవి } చిమ్మడు గొట్టము.
చిమ్మనము. చిమ్మట.
చిమ్మతాయి. బాలక్రీడావిశేషము.
చిమ్మిట. చిమ్మట, ఝిల్లిక.
చిమ్మిరి. నువ్వులును బెల్లమునుకొట్టి
చేసెడియుండ.
చిమ్మిరేగు అ. క్రి. మిక్కిలివిజృంభించు.
చిమ్మిలి. చిమ్మిరి.
చిమ్ము. సంమార్జనము; పొడుచుట; వైచుట.
స. క్రి. మీటు; వైచు; సంమార్జించు.
చిమ్ముడు. చిమ్ముట.
చిమ్ముబిల్లులు. బ. బాలక్రీడావిశేషము.
చిమ్ములాట. చిమ్ములాడుట.

చిమ్మలూడు. స. క్రి. ఒకరిమీఁద నొకరు
చిమ్మకొను.

చిమ్మెట. చిమ్మట, ఝిల్లిక.

చియ్య. కండ, మాంసము. [వాఁడు

చిరంజీవి. సం. విణ. చిరకాలముజీవించు

చిరంటి. సం. జేవరాలు; షేరంటాలు.

చిరంతనము. సం. విణ. ప్రాతది; పురా
తనము. [జాగుచేయువాఁడు.

చిరక్రియుఁడు. సం. విణ. పనిలో చాల

చిరగడము. తియ్యకండగ; చిరిగిపోవుట.

చిరజీవి. సం. కాకి. విణ. చిరకాలము
జీవించువాఁడు.

చిరత్తుము. సం. విణ. చిరంతనము.

చిరమర. భేదము.

చిరము. సం. అవ్య. బహుకాలము;

అలస్యము, కాలవిలంబము. [కాలము.

చిరరాత్రుము. సం. పెక్కరాత్రులు, చాల

చిరాకు. కోపము. [విణ. చిరజీవి.

చిరాయువు. సం. బూరుగు. వేలుపు.

చిరి. సం. చిలుక.

చిరిక. సం. పురాతనమలము.

చిరిపి. తైలమార్జకము.

చిరిబిల్వము. సం. కానుగు.

చిరిమిడి. భక్ష్యవిశేషము.

చిరివేరు. బట్టకు నెట్టురంగువేయుటకు నుప
యోగమగుములము. [చిన్నమగు.

చిరుఁగు అ.క్రి. చినుఁగు, పస్తాదికము

చిరుక. స. చిమ్మట.

చిరుకు. అల్పము.

చిరుగడము. తియ్యకండగ.

చిరుగు. అ.క్రి. చినుఁగు. [గుండకుస్తు.

చిరుగుడు. వ్యాధివిశేషము, కోతము,

చిరుత. కాన్యక్రిడ.

చిరుతరి. ప్రసాదము.

చిరుతలుకవియు } అ.క్రి. మిఱుమిట్లుగొను

చిరుతలుగ్రమ్ము } రూ. చిరుతలువాలు.

చిరునామ. జాబులమీఁదను, లెక్కల

మీఁదను వ్రాయు వ్రాత.

చిరువడము. తియ్యకండగ,

చిరువాలు. ఆనవాలు.

చిర్నగవు } చిటునవు.

చిర్నవు } చిటునవు.

చిర్పటము. సం. నక్కదోస.

చిఱచిఱ. కోపవికారము.

చిఱచిఱలాడు. అ. క్రి. మండిపడు, కోప
వికారముచూపు.

చిఱి. స్వల్పము; చిట్టికూర.

చిఱికూర. చిట్టికూర.

చిఱికొండి. చిన్నసిగ.

చిఱితాళము. చిట్టితాళము. [లలోభేదము.

చిఱిసెనగలు. బ. మనూరములు, సెనగ

చిఱు. చిఱుతశబ్దముయొక్కలు ప్రరూపము.

విణ. అల్పము, స్వల్పము.

చిఱుకప్పలు. బ. కప్పలలో భేదము.

చిఱుగంట. గజ్జె, కింకిణి

చిఱుగాలి. మందమారుతము.

చిఱుగూబ. పైడికంటి పిట్ట.

చిఱుచేప. డుప్రదాండజము.

చిఱుత. చిన్నపులి; సానుచేసెడివారు

త్రిప్పెడుచిన్నకోల; బాలుఁడు, శిశువు;

అల్పము; దారుఖండము. విణ. చిన్న.

చిఱుతకట్టె. చేతడుకట్టె.

చిఱుతగండు. చిఱుతపులి.

చిఱుతగూబ. కనకాక్షి, చిఱుగూబ.

చిఱుతనగేడు. బాలక్రిడావిశేషము.

చిఱుతనబిల్లలు. బాలి కాక్రిడావిశేషము.

చిఱుతపట్టా. సిద్ధలను కట్టెడి పట్టా.

చిఱుతపులి. చిఱుత, చిత్రకాయము.

చిఱుతమారుతము. మి. మందమారుతము.

చిఱుతుక. చిన్నవయసుగలస్త్రీ.

చిఱుతేకు. పంజెచెట్టు, భార్గి.

చిఱుదిండి. భక్ష్యము.

చిఱుదొడ. పిక్క, లోఁదొడ.

చిఱుద్రాక్ష. లఘుద్రాక్ష.

చిఱునప్పు. స్మితము, మందహాసము.

చిఱునామ. శిరోనామ.

చిఱునాలుక. కొండనాలుక; ఒకవ్యాధి.

చిఱుపాల. క్షీరావి.

చిఱుపులి. చిఱుత. [పసుపుచాయ.

చిఱుబంతిపనుపు. పూసికొను పనుపు,

చిఱుబొద్ది } పాఠ, ఏ కాక్షిల.

చిఱుబొద్దికూర } పాఠ, ఏ కాక్షిల.

చిలువమీలు. బ. పోతాధానము. [చిహ్ను
చిలుము. ఆ. క్రి. విజృంభించు. స. క్రి
చిలువడ్డు. బ. అణువు, శాలిధాన్య విశేషము
చిలువాలు. ఇవుర గాఢచిహ్నము; ఆన
నాలు. [యొక్కమైన యొకానొక వేరు.
చిలువేరు. ఎఱ్ఱచాయ వేయుటకు ఉప
చిలువేరుపోడు. చిలువేరు వైరుగునేల.
చిలువెనగలు. బ. చిన్న జాతి వెనగలు,
మనూరము.
చిట్ట. కోపము; చింఱిటి.
చిట్టచిట్ట. తొట్టుపాటు.
చిట్టలువోడుచే. ఆ. క్రి. సంభ్రమించు.
చిట్టి. చిట్టికూర.
చిట్టికూర. తండులీయము.
చిట్టిపట్టె. బాలక్రీడావిశేషము.
చిట్టు. కోపము.
చిట్టుద్ది. చిన్న ఉద్ది.
చిట్టుబుట్టు. చిరచి; బాలక్రీడా విశేషము
చిట్టుమను. ఆ. క్రి. కోపించు; బుసకొట్టు.
చిట్టుముట్టాడు. ఆ. క్రి. చిలుచిలులాడు;
పెనగులాడు. స. క్రి. భేదించు.
చిలక. శుకము.
చిలకకూర. హిలమోచిక.
చిలకకొయ్య. నాగదంతము.
చిలకలు } చిలకత్రాడుగట్టు కొయ్య.
చిలకడ }
చిలకడతాడు. ఎద్దుమీడి కందళము, గంత
బిగించెడి త్రాడు.
చిలకత్రాడు. చిలుకనుగట్టు రజ్జువు.
చిలకలకొలికి. స్త్రీ. [త్రాడు.
చిలగత్రాడు. ఎద్దుమీడి గంత బిగించు
చిలచిల. పట్టుటయందగు అనుకరణము.
చిలవ. నీర కోడి.
చిలికించే. స. క్రి. చల్లు.
చిలిచిమము. స. క్రి. కిక్కిరింపపునం దుం
డెడి తేలువంటి చేప. [డు.
చిలిపి. విణ. అల్పము; నికృష్టము; దుష్టు
చిలిమిది(ద). అక్షోడము.
చిలిచిలివేపు. ఆ. క్రి. సందడించు.
చిలుక. శుకము; రథాక్షుసంధానితేలిము.
చిలుకకూర. హిలమోచిక.

చిలుకకొయ్య. నాగదంతము, వస్త్రములు
మొదలైనవి యుంచుటకు గాను గోడ
యందు గొట్టిన చిలుక వంటి ఆకారము
గల కొయ్య; మంటిగోడకు వేసిన యొంక.
చిలుకడ. పగము మొదలగువాని కొససు
వేసెడి కొలికిముడి [పదకపు బిళ్ళ
చిలుకతాళి. జోడుచిలుకలుగా చేసిన
చిలుకత్తు. కవచవిశేషము.
చిలుకత్రాడు. చిలకత్రాడు.
చిలుకతోటకూర. ఒక దినుసుతోటకూర.
చిలుకముక్కు. శుకనాసన. బ. ధాన్య
విశేషము.
చిలుకమ్ము. దుష్కుంటకశరము.
చిలుకయారె. ఒక దినుసు మాదిగనూది.
చిలుకరవుతు } మన్మథుడు.
చిలుకరౌతు }
చిలుకరించే. స. క్రి. చల్లు.
చిలుకలకొలికి. చిలుకకొలికివంటి కొలు
కులుగల స్త్రీ; స్త్రీ.
చిలుకు. కొలికి; గొండ్లము; బాణము;
బాణముయొక్క అలుగు; శేషము. ఆ.
క్రి. చిందు; ప్రసరించు; మీలు; స. క్రి.
చల్లు; త్రచ్చు.
చిలుకుట. మధనము; దధిమధనము.
చిలుకుడు. చిలుకుట.
చిలుకుటమ్ము. చిలుకమ్ము.
చిలుకుమార్చు. స. క్రి. చంపు.
చిలుగు. దీర్ఘ యష్టిక.
చిలుప. కొంచెముగఁజేరి నిలిచిన నీళ్లు.
చిలువచిలువ. కొంచెము కొంచెము,
మిక్కిలి కొంచెము.
చిలుము. తామ్రాదిమాంసము; విషము.
చిలుముగులియలు. బ. పాములలో నొక
భేదము. [త్రుప్తపట్టిన కత్తి.
చిలుమువాలు. విణ. తులువ; తుండ్రుడు;
చిలువ, పాము.
చిలువకన్నియ. నాగకన్యక.
చిలువటెంకి. వల్మీకము, పుట్ట. [బుండు.
చిలువతాలుపు. శివుడు, ఉరగభూష
చిలువతొండి. పన్న గాశనుడు, గరుత్మం
తుడు; నెనులి.

చిలువదొర. సర్పరాజు.
 చిలువమేత. వాయువు.
 చిలువమేతరి. చిలువతెండి.
 చిలువతేడు. సర్పరాజు.
 చిలువానము. కూడఁబెట్టిన ధనము.
 చిలువాయనము. విణ. చిల్లర; త్సుద్రము.
 చిలువాలు రూ. చిలువాలు.
 చిల్క. చిలుక; చిలుకకూర.
 చిల్కడ. రూ. చిలుకడ.
 చిల్కు. రూ. చిలుకు. [మడ్డి.
 చిల్ల. కతకము. శల్యము; సిల్లము, చిల్ల
 చిల్లకోల. తోమరము.
 చిల్లిగిండె. ఇందుగు, కతకము.
 చిల్లిగొండి. విణ. కలహకారి.
 చిల్లిగోలు. భింసివాలము.
 చిల్లితర్కంబులాడు. అ.క్రి. తగవులాడు.
 చిల్లిపెంకు } పగిలినకుండయొక్క చిన్ని
 చిల్లిపెంచే } పెంకు.
 చిల్లిమడ్డి. సిల్లము. అందుగుబంకితో
 కేసిన ధూపద్రవ్యము.
 చిల్లిము. హుక్కాను నిప్పు పెట్టుకొనెడు
 వాత్రము. సం. చీపరసిట్ట; తడికన్ను.
 విణ. తడికంటిది.
 చిల్లర. చింతపండు మిరపగాయలు మొద
 లగు సరకు; కొంచెముపాటి నాణెము.
 విణ. త్సుద్రము; కొంచెపుది.
 చిల్లరకాడు. విణ. త్సుద్రకాడు, అబ్బుడు
 చిల్లరవాడు. సందడికాడు.
 చిల్లాడ(ణ)ము. ఆయుధవిశేషము.
 చిల్లాబుడు. సం. బందిపోటుదొంగ.
 చిల్లి. రంధ్రము, తూటు; కందరము. సం.
 చిట్టికూర. [క్రియ
 చిల్లింగి. కార్మణము, ఉచ్చాటనాది
 చిల్లు. చిమ్ముట మొదలగు వానియందగు
 ధ్వస్యనుకరణము.
 చిల్లుపాల్లు. సంక్షోభము.
 చిల్లులువోవు. అ.క్రి. తూట్టుపడు.
 చిల్లోటి. ఒక దినను డాలువాలు.
 చిల్లోటికడెము. ఖేటక భేదము.
 చిల్వ; చిలువ, సర్పము.
 చివగి. చివ్యగి, సివంగి.
 చివక. సన్నని చిన్ననిడుపాటికొమ్మ.

చివచివ. గను నాదులయందగు అనుకరణము
 చివర. అగ్రము; ఉపకాళి.
 చివికిపోవు. అ. క్రి. తడియుటచే సారహీ
 నముగు; సారహీనముగు; నశించు.
 చివికివెలము. కాకజంఘ.
 చివుక. పావులా; జతుక.
 చివుకపిట్ట. ఒక దినను గబ్బిలము.
 చివుకపిల్లి. ఒక దినను మార్జాలము.
 చివుకు. ఎగయుట మొదలగు వానియందగు
 అనుకరణము. అ. క్రి. తడియుటచే
 సారహీనముగు; సారహీనముగు. విణ.
 సారములేనిది. రూ. చివుక్కు.
 చివుక్కు. దాటుట మొదలగు వానియందగు
 అనుకరణము.
 చివుక్కురుమను. అ. క్రి. (తన్నెవరేని
 ఒకమాట చెప్పినను మర్మము బయట
 పడినను) మనస్సుకలగు.
 చివురాకు. నవదళము.
 చివురు. చిగురు, పల్లవము. విణ. తేత.
 చివురుటాకు. నవదళము.
 చివ్వ. కలహము; సన్నని చిన్ననిడుపాటి
 కొమ్మ; కుంతము; యుద్ధము. బ. బాణపు
 సంచువగ.
 చివ్వంగి. చివగి, సివంగి.
 చివ్వగి. సివంగి.
 చివ్వన. ద్ర. తటాలున.
 చివ్వలాడి. విణ. కలహశీలురాలు.
 చివ్వ. స. క్రి. చెక్కు.
 చివ్వన. ద్ర. క్రి. విణ. శీఘ్రముగ.
 చిహ్ను. సం. చిహ్నము. [తెక్కము.
 చిహ్నుము. సం. లాంఛనము, గుఱుతు;
 చిల్ల. అగ్రము; పంగ.
 చిల్లచెట్టు. కతకము.

చీ

చీ. అవ్యధిగర్హకము, తిరస్కారవాక్యము
 చీకటి. అంధకారము, తిమిరము.
 చీకటిగాము రాహువు.
 చీకటిగుండెదిగులు } తమిషహ,
 చీకటిగొంగ } నూర్యడు.
 చీకటిచెట్టు. తమాలము.

చీకటితప్ప. జారత్వము.
 చీకటిమిత్తి. చంద్రుడు.
 చీకటిమొటికిట్లు. బ. బాలక్రీడావిశేషము
 చీకటిమాను. చీకటిపెట్టు.
 చీకటియ్యాగ. చిన్న దోసు.
 చీకటిరేయి తమిస్ర, తమారాత్రి.
 చీకటివేరుపత్తు. చంద్రుడు.
 చీకటులదొంగ. తమిస్రహ, నూర్యుడు.
 చీకిలి. చీపురుగట్ట.
 చీకు. గ్రుడ్డితనము. స.క్రి. కుడుచు; చప్ప
 రించు; చుంబించు. అ.క్రి. కొయ్య మొ||
 తడిసి చివుకు. విణ. అంధుడు; చివికింది
 చీద. ఆతాయి, చిందపక్షి.
 చీదఱ. ఉపద్రవము; తూటు; అస
 హ్యము; విజృంభణము; ఖోభము.
 చీదఱగొను. అ. క్రి. ఉపద్రవపడు;
 ఆవేశమెత్తు; తూటువోవు.
 చీదఱరేగు. అ. క్రి. ఆవేశమెత్తు.
 చీదఱలువోవు. అ. క్రి. తూటువోవు.
 చీదు. స.క్రి. చీమిడి బయలుపుచ్చు.
 చీదుడు. చీదుట, నానామలపరిహృతి.
 చీపురు. సమ్మార్జన, శోధని, చీపురుగట్ట.
 చీకటి. అంధకారము.
 చీకాకు. చివికిన ఆకు; శ్రమము; విణ.
 శ్రమమునొందినది.
 చీకాకుపడు. అ.క్రి. బలహీనమగు; శ్రమ
 పడు; చీదరపడు.
 చీకిరేను. ఒక చెట్టు.
 చీకిలింపు. అ.క్రి. మిటుమిట్టగొను.
 చీకిలిమాకిలి. విణ. కొక్కిరిబిక్కిరి.
 చీకు. విణ. అంధము; నిస్సారము; గుడ్డి
 వాడు; గుడ్డిది.
 చీకుకొక్కెర. గుడ్డికొక్కెర.
 చీకురాయి. జతుక.
 చీకురించే. అ.క్రి. అంధమగు. [పురుగు.
 చీకురువాయి. చీకురాయిపిట్ట; కుమ్మర
 చీకువాయి. చీకురాయి.
 చీకువాలు. చీకటి, తిమిరము.
 చీకొట్టు. స.క్రి. ధిక్కరించు.

చీటి. పత్రిక; ఖండపత్రిక, స్వల్పశేఖ.
 చీటికిమాటికి. ద్ర అవ్య. మాటికిమాటికి.
 చీడ. సన్యాసులను చెఱిచెడి ఒక పురుగు;
 రోగము; సన్యరోగము.
 చీడపురుగు. ఒక సన్యకీటము.
 చీడు. పుంజముతక్కువయగు వార.
 చీడుదబ్బు. నూలిచీడుతగిలించుటకు పెదరు
 బ్రద్దలతో గుమ్మటమువలె గట్టబడిన
 సాలెవాని సాధనము.
 చీతలవ. పక్షివిశేషము.
 చీనము. అల్పదారుచ్చేది. సం. బంగారు;
 ముప్పదిఅంగుళముల పొడవుగలిగి గువ్వ
 వన్నె కలిగిన జింక; ఒక దేశము; ధాన్య
 విశేషము; నూలు; వస్త్రవిశేషము,
 గుజ్జపుపల్లమునకు క్రిందవేసెడు మెత్త.
 చీనాము. చీనము.
 చీపర. ఆతాయిపక్షి.
 చీపు. ఆరటిగలయందలి ఒక భాగము.
 చీమ. పిషీలిక.
 చీమచిటుకు. ఇంచుకంత చప్పడు.
 చీమిడి. నానామలము, సింఘాణము.
 చీము. పూయము, చెడితెల్లనైన నెత్తురు.
 నెత్తురువిఱిగి బనట్టిది.
 చీముంత. చెంబు.
 చీర. వస్త్రము; కోక.
 చీరచింపు. మత్స్యవిశేషము.
 చీరణము. చిన్న యలి.
 చీరపిట్ట. చీరపేను.
 చీరపేను. శ్వేతయూకము, గుడ్డనంటి
 కొనియండు తెల్లని పేను.
 చీరపోతు. చీర పేను.
 చీరము. సం. కాషీనము; రేఖ; జలుగు
 వ్రాత; నలువదిపూసలు గ్రుచ్చిన పరము;
 వల్కలవస్త్రము; సీసము.
 చీరి. లక్ష్యము. సం. ఈలపురుగు.
 చీరిక. చీలిక, చీలినబ్రద్ద, శకలము; చింపి
 గుడ్డ. సం. చిమ్మట.
 చీరికి. లక్ష్యము, పరవా.
 చీరికిగొననిది. లక్ష్యపెట్టబడినది.
 చీరు. స.క్రి. పిలుచు; చీల్చు; బ్రద్దలు చేయు
 చీరుక. సం. ఈలపురుగు.
 చీరుడు. చీలుట; పిలుపు.

చీరె. వస్త్రము, కోక.
 చీర్ణము. చిన్న యులి.
 చీటు. స. క్రి. గీటు; చీల్చు; పెలుచు.
 చీటుడు. చీల్చుట.
 చీల. కీలము, మేకు.
 చీలమండ. గుల్ఫము, ఘుటిక, కాలిమడ
 నుల కిరుప్రక్కలనుండు కీలు.
 చీలి. మార్జాలము, సిల్లి.
 చీలిక. పాయ; బ్రద్ద.
 చీలు. అ. క్రి. విదారితమగు.
 చీలుచే. ప్రే. చీలకేయి, బ్రద్దలు చేయ
 చీల్చు. ప్రే. విదారించు. [వస్త్రము.
 చీవతము. సం. భిక్షుకుని (సంన్యాసి)
 చీవాట్లమారి. నిందితుడు.
 చీవాట్లు. బ. గడ్డింపుమాటలు.

చు

చుంబకము. సం. త్రానుముల్లు; సూదంటు
 తాయి.
 చుంబకుడు. సం. పెక్కు గ్రంథముల
 యందు ఇంచుకించుక చదివినవాడు;
 ముద్దు పెట్టుకొనువాడు; మోసకాడు.
 చుంబనము. సం. ముద్దు.
 చుంబించే. సం. స. క్రి. ముద్దు పెట్టుకొను
 చుక్రము. సం. చింతపండు; పులికడుగు;
 పులుసు; పుల్లప్రబ్బు; చుక్కూర.
 చుక్రిక. సం. పులిచింత.
 చుచుందరి. సం. చుంచెలుక.
 చుబుకము. సం. గడ్డము, గడ్డవ.
 చులుకము. సం. చేర; పుడిసిలి; ముంత;
 చిలుత పులి.
 చుల్లము. సం. తడికన్ను. విణ. తడికంటిది.
 చుల్లి. సం. ప్రాయ్య; సాద.

చూ

చూచుకము. సం. అంచు; చుచుమొన.
 చూడ. సం. నెనులిజాట్టు; జాట్టు, శిఖ;
 చూరు; బాహుపురి. తీయుట.
 చూడాతర్కము. సం. పుట్టు వెండ్రుకలు
 చూడామణి. అలంకారార్థము తలయం
 దుండుకొనెడు రత్నము; కిరీటాగ్ర
 రత్నము; గురిగింజ.

చూడాల. సం. ఒకయోగిని; వట్టువము పై
 చూడాలుడు. సం. విణ. జాట్టుగలవాడు.
 చూతము. సం. మామిడి. పొడిచేయుట.
 చూర్ణకము. సం. పేలిపిండి; ఒకగద్యము;
 చూర్ణకుంతలములు. సం. బ. చుంగురులు.
 చూర్ణము. సం. బుక్కా. గందవొడి;
 నున్నము; దుమ్ము; పొడి.
 చూర్ణిక. సం. వచనకవిత్వ(గద్య)భేదము;
 గ్రంథభేదము; పేలిపిండి.
 చూలిక. సం. పిల్ల జాట్టు; ఏనుగుచెవి
 మొదలు; ఒక నాటకాంగము. [మోకు.
 చూష. సం. ఏనుగునడుమున గట్టెడుతోలు
 చూషకము. సం. సరిగాలి. ?
 చూషణము. సం. పీల్చుట.

చె

చె. విణ. చెన్ను శబ్దముయొక్క లుప్త
 రూపము.
 చెం. రక్తవర్ణము.
 చెంక. చెంప.
 చెంగగొట్టు స. క్రి. ఓడించు.
 చెంగట. సమీపము.
 చెంగనలు } బ. నతి; ఆపజయము;
 చెంగనాలు } బాలకేళి; లంఘనము.
 చెంగలి. విణ. సమీపము; రక్తతృణము.
 చెంగలించు. ఆ. క్రి. ఆతిశయించు; ప్రకా
 శించు; విజృంభించు; హసించు.
 చెంగలంపు. చెంగలించుట.
 చెంగలికోవ్వు. పారిభాష్యము.
 చెంగలువ. హల్లకము, ఎఱ్ఱగలువ;
 ప్రియముచే కుక్కకియ్యబడిన పేరు.
 చెంగలువనెచ్చెలి. కుముదబాంధవుడు,
 చంద్రుడు.
 చెంగల్వ. ఎఱ్ఱగలువ.
 చెంగల్వకోవ్వు. పారిభాష్యము.
 చెంగావి. చంద్రిక; మనోజ్ఞమైన ఎఱుపు.
 చెంగావిపుట్టము. చెంగావీచీర.
 చెంగు. కొంగు, నెఱుగు; చిలుకు; కచ్చు;
 వాద్య విశేషము. ఆ. క్రి. విడిపోవు;
 తొలగు; వెనుదీయు.
 చెంచుమల. చెంజిమల, జింజీదుర్గము.

చెంచెత. శబరకాంత.

చెంచడము. శ్వేనవిశేషము.

చెంచలి } కుంజము, విశున్నకము
చెంచలికూర } ఒక దినుసుకూర.

చెంచే. శబరుడు; వ్యాధజాతి విశేషము.
గంధమూషికము.

చెంజి. చెంచుల.

చెండాడు. సక్రి. ఖండించు.

చెండి. చండి, పార్వతి.

చెండిపోతు. కుజుడు.

చెండు. కందుకము; పూబంతి; బాలక్రిడా
విశేషము. సక్రి. ఖండించు.

చెండుచెండాడు. సక్రి. ఖండించు. రూ.
చెండుచెండాడు.

చెండుదానిమ్మ. కాయలు లేక పూవులు
మాత్రము చెండువలె బూచెడి యొక
దినుసు దానిమ్మ.

చెంత. సమీపము.

చెందమ్మి. ఎఱ్ఱదామర. రూ. చెందామర.

చెందలలు. చెంబుతలవలె నున్న నైనది

చెందామర. ఎఱ్ఱదామర.

చెందించు. ప్రే. పొందించు.

చెందిరము. సిందూరము, కుంకుమము.

చెందిరిక. కమ్మపై దుద్దు; సిందూరము;
కుసుంధ పువ్వు; కుసుంధవర్ణము.

చెందు. అక్రి. కలుగు. సక్రి. పొందు.

చెందుప్ప. ఇందుప్ప, సైంధవము.

చెందొగ } ఎఱ్ఱదామర; †ఎఱ్ఱగలువ

చెందొవ } ఎఱ్ఱదామర; †ఎఱ్ఱగలువ

చెంద్రము. సిందూరము.

చెంద్రవంకలు. బ. ధాన్యవిశేషము.

చెంద్రిక. తాటాకుజాబులమీది వల
యము; నీరుకావివర్ణము. రూ. చెందిరిక.

చెంద్రిమము. సిందూరము.

చెంద్రము. కుంకుమము, సిందూరము.

చెంప. చెక్కిలి, కపోలము; పార్వము.

చెంపకల్లి. స్త్రీభూషావిశేషము.

చెంపకాయ. చెంపదెబ్బ, చపేటిక.

చెంపకొప్ప. ప్రక్కకొఱగించి వేసినకొప్ప
చెంపదెబ్బ. చపేటిక.

చెంపనరులు. బ. స్త్రీభూషావిశేషము.

చెంబడివాడు. నావికుడు.

చెంబు. కలశము, వాడుకొనెడి చేపాత్ర.

చెంబుతల. బట్టగట్టిన తల.

చెకడా. శకటవిశేషము; వస్త్రపులు. తెచ్చు
టకు చెండెట్లు కట్టినది.

చెకపికలాడు. స. క్రి. బాధపెట్టు.

చెకము. వస్త్రము మొదటిబద్దె.

చెకముకిరాయి. వా. నిప్పుపడెడు రాయి.

చెకుముకి నిప్పులుకలుగుటకైయొకదినుసు

తాతితో దాకించెడి యొక్కతునుక.

చెకుముకితుపాకి. చెకుముకిరాయితో

చేసిన తుపాకి. [శిల.

చెకుముకితా(రా)యి. అగ్ని శిల, నిప్పుబడు

చెక్క. మ్రాను మొదలగువాని పలుచని

ఖండము; బద్దె, శకలము; త్వక్కు;

దారుభేదము.

చెక్కకొణుజే } చెక్కపిడుఁజు.

చెక్కకొణుదురు } చెక్కపిడుఁజు.

చెక్కచెట్టు. ఎఱ్ఱచాయ వేయుటకు ఉప

యోగించెడి చెక్కగల యొకదినుసుచెట్టు

చెక్కడము. (గత్తుములను) పొదుగుట.

చెక్కతాపి. బేలుదారి గోడ మొదలగు

వానిమీద వూసిన గారను తాచి మట్ట

పరచెడు వీపున విడియమర్చిన గుండ్ర

నిడుపు జేనెడు చిన్న పలక.

చెక్కపిడుఁజే. పశువుల మేని రక్తము

బీల్చెడి యొక దినుసు పిడుఁజు.

చెక్కలు. పూగ భాగములు, పోక

చెక్కలు. [లోని నేయి.

చెక్కియము. మస్త్రము, ఎముకల

చెక్కిలి. కపోలము, గండస్థలము.

చెక్కిళ్ళు. బ. కపోలములు.

చెక్కు. ఖచనము, చెక్కడము; చెక్కిలి.

స. క్రి. (గత్తుములను) పొదుగు;

ఖచించు, చెక్కలుచేయు. ఇం. హుండి

చెక్కుచెదరు. అ. క్రి. పాలిపోవు, వికృతి

నొందు.

చెక్కుచెమర్పు. అ. క్రి. ఆలయ, బడలు.

చెక్కుచెమర్పు. శ్రమము.

చెక్కుటద్దము. అద్దమువంటి కపోలము.

చెక్కుడుపాత. దోకుడు పాత, గడ్డి

తోకడు పాత.

చెక్కులు. బ. క పోలములు; చిన్న నూకలు
 చెక్కెము. రూ. చెక్కియము.
 చెచ్చెర. ద్ర. క్రి. నులభముగ; శీఘ్రముగ
 చెట్ట. అశుభము, కీడు; చేయి. (చెట్టవట్టె
 నని.) విణ. దుష్టుడు; మంచిది కానిది.
 చెట్టపుమొకము. ఒత్తెడుపిల్లి.
 చెట్టవట్టు. పెండ్లి. స. క్రి. పెండ్లియాడు
 చెట్టు. గుల్మము; వృక్షము; ఓవధి.
 చెట్టుద్రిమ్మరి. కాఘామ్యము, కోతి.
 చెట్టుగట్టు. అ. క్రి. చెట్టుగా నేర్పడు.
 చెట్టునట్టు. వానరము.
 చెట్టుప. తొక్క.
 చెట్టుపడు. అ. క్రి. స్తంభించు.
 చెట్టకట్టె. రూ. చిట్టుకట్టియ.
 చెట్టకరిపి. అట్టడు, ఖలుడు.
 చెడగరము. విణ. క్రూరము; క్రూరుడు.
 చెడనాడు. స. క్రి. నిందించు.
 చెడమి చెడకపోవుట.
 చెడిది. అశుభము; ఆపద.
 చెడిప(పె). అంకుటాలు, జారస్త్రీ.
 చెడి. చల్లదము.
 చెడు. అ. క్రి. కనబడక పోవు; కొల్ల
 పోవు; నశించు; కార్యవైకల్యమగు.
 చెడుకంపు. పూతిగంధము, దుర్గంధము.
 చెడుగడు. క్రూరుడు.
 చెడుగు. అశుభ కార్యము. విణ. దుష్టు
 రాలు; ధూర్తుడు; కుచ్చితుడు; కుత్సిత
 స్త్రీ; క్రూరము.
 చెడుగుడు. చిడుగుడు. [అశుభకరము.
 చెడ్డ. కీడు. విణ. మంచినికానిది; దుష్టము;
 చెడ్డతొయ్యలి. కులట, జారస్త్రీ.
 చెడ్డమాట. దుర్వచనము.
 చెడ్డి. మోకాలి వలకుదొడిగి కొనుగుడిగి
 చెడ్డు. స. క్రి. తొడచఱు.
 చెణకు. స. క్రి. అంటు.
 చెణగరము. రూ. చెడగరము.
 చెణుకు. అల్పము, లేశము.
 చెతురు. సామర్థ్యము; ద్వంద్వార్థము
 (పలుకు).
 చెత్త. గడ్డి మొ॥ చెత్త, అవకరము.
 చెద. చెదపురుగు.

చెదపురుగు. వల్మీకకీటము.
 చెదరబడు. అ. క్రి. చెదరు.
 చెదరు. చెదరుట; కలత, త్నోభము. అ. క్రి.
 కొదరు, విడిపోవు; ఎగసి ప్రసరించు.
 చెదలు. బ. పుట్టపెట్టు చీమ; భూమిని
 పుట్టలు పెట్టు చెదపురుగులు.
 చెదవట్టు. అ. క్రి. చెదలుపట్టు.
 చెదారము. తృణలేశము, చెత్త; అంటిస.
 చెనగి. పొట్టి తెంకాయచెట్టు.
 చెనగులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 చెనటి. విణ. కుత్సితుడు; కుత్సితస్త్రీ;
 వ్యర్థము; శూన్యము; అల్పము.
 చెనకు. ఎదిరించుట; తాకుట; గోటినొక్కు.
 స. క్రి. ఎదిరించు; తాకు. [సోలు.
 చెరయు. స. క్రి. ఎదిరించు; అంటు, తాకు;
 చెనుపరి. విణ. గ్రామ్యము.
 చెన్నగి. చెనగి.
 చెన్నగులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 చెన్నటి. రూ. చెనటి.
 చెన్నటిబోవు. అ. క్రి. వ్యర్థమగు.
 చెన్నచెర్ల. లాంగలి, విశల్యం.
 చెన్నచెఱుకు. అగ్నిశిఖ.
 చెన్నపట్టణము. ఒక పట్టణము.
 చెన్ను. అందము; కాంతి; సౌందర్యము;
 విధము. విణ. సుందరము.
 చెన్నుడు. విణ. అందకాడు..
 చెప్పించు. ప్రే. చెప్పనటులజేయు.
 చెప్పు. పాదరక్ష. స. క్రి. పలుకు, వచించు.
 చెప్పడుమాట. ఒకరు చెప్పనట్టిమాట.
 చెప్పుతట్ట. గోధాపది.
 చెమట. స్వేదము.
 చెమటకాయ. ఎండవేడిమిచేత జేహము
 నందుగలిగియు చిన్నగుల్ల. [వాడు.
 చెమటగొట్టు. విణ. మిక్కిలి చెమటగల
 చెమటపట్టు. } అ. క్రి. చెమటగలదియగు
 చెమటపోయు. }
 చెమటియావు. చిత్రవము.
 చెమరకాయ. చెమటకాయ.
 చెమరించు. అ. క్రి. చెమటపోయు.
 చెమరు. చెమట; చెమరుగాకి.
 చెమరుబోతు. విణ. చెమటగొట్టు.

చెమరుచే. అ. క్రి. చెమటపోయి; ఆవిరిలు; ఆర్ద్రమగు, చెమ్మగిల్లు.

చెమరు- (ట) నెత్తురు. అతిగారబము, ప్రేమ.

చెమర్కాకి చెమరుగాకి.

చెమర్పు. అ. క్రి. రూ. చెమరుచు.

చెమికలు. బ. నేయునప్పుడు తెగిననూలు. అదికడు నూలితుసుకలం.

చెముడు. సింహుండము.

చెమురుకాకి. ఆళ్ళకోస, కరుకము.

చెమ్మ. విణ. ఆర్ద్రత, తడి; శింబి

చెమ్మగిల్లు. అ. క్రి. తడి గలదియగు.

చెమ్మట. రూ. చెమట.

చెమ్మటిలు. అ. క్రి. ఆర్ద్రమగు.

చెమ్మయులుకు } అ. క్రి. చెమరుచు.

చెమ్మరించు }

చెయి. హస్తము; కరికరము; తొండము; చెండుమూరల ప్రమాణము.

చెయిదము } పని, కృత్యము, చేష్ట, చెయిది } కర్మము.

చెయువులసాకిరి. కర్మసాక్షి, సూర్యుడు.

చెయుము } రూ. చెయిదము, చెయిది,

చెయి } పని.

చెయ్యి. రూ. చెయి.

చెయ్యెత్తుపాడువు. పురుషప్రమాణము.

చెయ్యి. రూ. చెయ్యువు

చెరగు. అంచు; బట్టకొంగు.

చెరప. చెంప.

చెరపజాట. జాల్ముడు.

చెరచెర ద్ర. క్రి. విణ. శీఘ్రముగా

చెరమ. నానాపుటము.

చెరలాటము. విహారము.

చెరలాడు. అ. క్రి. విహరించు; వ్యాపించు; సంచరించు.

చెరప } పంటకును నీళ్ళుకాచుటకును చెరపము } ఉపయోక్తమయిన యిత్తడి పాత్రము, చరువు.

చెరి. చెటి, పరస్పరము; పుష్టము.

చెరికి. విణ. ధూర్జుడు.

చెర్చుడు. క్రి. బియ్యము మొదలగు

చెర్చిని చేతుతో చెరుగు.

చెరువు చెక్కుట; తటాకము. స. క్రి.

చెక్కు; గ్రుచ్చు. [కట్టి.

చెర్చుకోలి. ఎడ్లను కొట్టెడి చబుకు కట్టిన

చెర్చుము } రూ. చెరవ.

చెర్చి }

చెట. చాము, కారాగృహము; కయిడు;

నిర్బంధము; ప్రగ్రహము.

చెటగు. అంచు; కొంగు; దిక్కు.

చెటగు మాయ. అ. క్రి. బహిష్కరణ.

చెటగు మావినది. బుతుమతియైన స్త్రీ.

చెటకడము చెల్లము.

చెటకు ఇడ్డువు.

చెటకుగడ. ఇడ్డుదండము.

చెటకుతోడు. ఇడ్డువణము.

చెటకుచేలి. చెటకుపండ్లెడు భూమి.

చెటకుచందెము. పంచములలో భేదము.

చెటకుచానక్రము } ఇడ్డురసము.

చెటకుపాళి }

చెటకుచెలికాడు. ఇడ్డుగన్నుడు, మన్న

ధుడు, [మొదటిది.

చెటకుచెల్లి. మన్నధ ధనుస్సులలో

చెటగుడు. ప. క్రి. చెటపట్టుకొను.

చెటచే. ప్రే. చెడజేయు; పోగొట్టు.

చెటచెలియెడు. అ. క్రి. కోపమున మడు.

చెటపట్టు. ప. క్రి. నిర్బంధముచేసిపట్టు.

చెటపసచేట. విణ. నాశకుడు; నాశకు

రాజకాల్ముడు.

చెటపు. ఆశుభము. ప్రే. చెటచు.

చెటపోవు. అ. క్రి. నిర్బంధముచేతపట్టువడు.

చెటమ. నానాపుటము.

చెటలాట. ఆసివారు.

చెటలాడు. అ. క్రి. సంచరించు.

చెటవడు. అ. క్రి. చెటపోవు. [కొను.

చెటచెల్లికొను. అ. క్రి. స్వాధీనముచేసి

చెటపోలి. చారకాల, బందిఖానా.

చెటి. ఆవ్య. ఒక్కొక్కనికి; పరస్పరము.

చెటియింక. తలాయంత; ఒకరొకరు

ఇలలింశచొప్పన.

చెటివగము. పరస్పరము సగము సగము.

చెటంక. ఆవ్య. చెటి.

చెటంక. చెటకు.

చెఱుచే. ప్రే. నకింపజేయు; పని భగ్గుముచేయు.
 చెఱువరి. విణ. నాశకుడు. [చెఱుచు.
 చెఱువు. అశుభము; భంగము. స. క్రి.
 చెఱుము. స. క్రి. తాచు.
 చెఱువు. తటాకము; సత్రము.
 చెలగు. అ. క్రి. ఉత్సహించు; శబ్దించు;
 సంతోషించు; ఒప్పు; ప్రకాశించు;
 బొబ్బరించు; వికసించు.
 చెలది. సాతెపురుగు.
 చెలదితెర. సాతెపురుగు నేసిన కేత.
 చెలదిబల్లి. సాతెపురుగు.
 చెలక. క్షేత్రము.
 చెలగము. సాతెపురుగు.
 చెలగాటము. విహారము.
 చెలగు. స. క్రి. ఖండించు.
 చెలది. త్వగ్గత వ్యాధి భేదము.
 చెలపాది. మాత్సర్యశీలుడు.
 చెలమ. కూపకము, దొరువు, ఎండిపోయిన
 ఏఱు మొదలగు వానియందు నీళ్ళ కొఱకు
 త్రవ్వెడు పల్లము. [చిమ్ము.
 చెలయు. అ. క్రి. విజృంభించు. స. క్రి.
 చెలరేగు. అ. క్రి. మిక్కిలి విజృంభించు.
 చెలవు. స. క్రి. ఖండించు; విజృంభించు.
 చెలామణి. చెల్లుబడి, పనికివచ్చుట.
 చెలి. స్త్రీ. విణ. స్నేహితుడు; స్నేహితు
 రాలు; రాజ్యసప్తాంగములలో మూడవది
 చెలిక. బీటికేల.
 చెలికత్తియ. } విణ. స్నేహితురాలు,
 చెలికత్తె. } సఖి.
 చెలికవెలుగు. కాకజంఘ.
 చెలికాడు. విణ. సఖుడు, స్నేహితుడు
 చెలికారము. స్నేహము.
 చెలికె. పరిగ నేరిన పొలము. [గము.
 చెలిది. చెల్ల; చర్మరొగము; మేహరొ
 చెలిపి. కపోలము.
 చెలిమరి. విణ. స్నేహితుడు; సఖి.
 చెలిమి. స్నేహము; ప్రేమము.
 చెలిమికత్తియు } విణ. చెలికత్తె, స్నేహి
 చెలిమికత్తె } తురాలు.
 చెలిమికాడు. విణ. చెలికాడు.
 చెలిమిచుక్క. అనూరాధ సక్షత్రము.

చెలిమిడి. జలతండులీయ విశేషము.
 చెలియ. ఆడుది; సఖి.
 చెలియకట్ట. వేల, సముద్రతీరము.
 చెలియలు. చెల్లెలు.
 చెలువ. స్త్రీ; అందముగల ఆడుది; మనో
 హరమైన నోరుగలది. [సౌందర్యము.
 చెలువనేత్రవిలాసము. మి. స్త్రీ. కన్నుల
 చెలుపము } కాంతి; అందము, సౌంద
 చెలువు } ర్యము.
 చెలువుడు. ప్రియుడు; విటుడు; నుం
 దరపురుషుడు.
 చెల్ల. రూ. చెలిక.
 చెల్లు. స. క్రి. రూ. చెలగు.
 చెల్లి. చెలది.
 చెల్మి. ప్రేమము; మిత్రభావము.
 చెల్ల. } ద్ర. అయ్యోయనట,
 చెల్లబో. } సంతాపార్థకము.
 చెల్లచెదరు. విణ. మిక్కిలి చెదరినది.
 చెల్లరె (రే). అవ్య. సంతాపార్థకము.
 చెల్లచెదరు. రూ. చెల్లచెదరు.
 చెల్లి. చెల్లెలు.
 చెల్లించే. స. క్రి. జయించు.
 చెల్లియ. లు. చెల్లెలు.
 చెల్లు. అ. క్రి. ఆయిపోవు; కడచు; మర
 జించు; సిద్ధించు; తగు; శక్యమగు; దీర్ఘ
 మగు; చేరు; సాగు. విణ. చేరినది.
 చెల్లుబడి. అధికారము. విణ. సిద్ధిబొం
 దినది.
 చెల్లె. చెల్లెలు.
 చెల్లెలు. అనుజ, సోదరి.
 చెల్వ. రూ. చెలువ.
 చెల్వు. రూ. చెలువు.
 చెవాకు కర్ణ పత్రము.
 చెవి. శ్రోతము; రాట్నము మొదలగు
 యంత్రములయందుగల తదవయవ విశే
 షము; తాళపుచెవి.
 చెవికెలు. గట్టి నూలుపోచలు.
 చెవికొణక. కొనచెవి.
 చెవిచొరుపాము. కర్ణ జలూక.
 చెవిటి. విణ. చెవిటివాడు.
 చెవిటితనము. బాధిగ్రస్తము.

చెవిటిమూఁగ. విణ. చెవుడును మూఁగత
నమును గలవాఁడు, ఏడమూఁగుడు.

చెవిటివాఁడు. విణ. బధిరుఁడు. [పాలిక.

చెవితమ్మ. పోగులుంచుకొను తావు, కర్ణ

చెవిదొరఁబెట్టు స. క్రి. శ్రుతమగు.

చెవియాకు. లక్కాకు; కమ్మ.

చెవియొగు. } స. క్రి. ఆలకించు.

చెవివాలఁబెట్టు. } ఆకర్షించు.

చెవుడు. బాధర్యము. [ప్రే. చెవుడుపఱచు.

చెవుడువడు. ఆ. క్రి. చెవుడు గలదియగు.

చెవుడుపాటు. చెవిటితనము.

చెవుడ్చుడు. రూ. చెవుడుపడు.

చెవుడ్చాటు. చెవిటితనము.

చెవులపిల్లి } శశకము, నుంచేలు.

చెవులపోతు } శశకము, నుంచేలు.

చెవులపోవులు. బ. కర్ణభూషావిశేషము.

చెవ్వ. శిశువులకు పుట్టినతోడనే కలుగు

వ్యాధి విశేషము.

చెవ్వకాయలు. చెవ్వ.

చెవ్వారు. కర్ణప్రతము; తాటకము.

చే

చే. హస్తము (చేసంజ్ఞయని); తొండము.

అప. తృతీయా విభక్తియందు వచ్చు

ప్రత్యయము. (రామునిచే, ధనముచే అని).

చేత. చేయుట; కృత్యము. విణ

కృతిమము.

చేతకాఁడు. విణ. క్రియావంతుఁడు.

చేతగట్టు. కృతకాఁది. [చెట్టు.

చేతరా(లా)ని. యురసి, ఒకానొక మార

చేతరికము. వైరము.

చేతఱికము. కీడు. [కేరి]

చేతిదొండ. చేదుగలదొండ, తిక్తకుండి

చేతిదోస. చేదుగలదోస, తిక్తకర్మటి

చేతినిట్లు. తిక్తోదకము.

చేతివుచ్చు. తిక్తకాశంగి.

చేతిపొట్ట. చేదుగలపొట్ట, పటోలిక.

చేతిబీట. చేదుగలబీట, కటుకోశాతకి

చేతియానుగు. తిక్తాలాబువు.

చేతిసార. చేదుగలసార, కటుకుంచి.

చేత్రాడు. నీళ్లుచేదనునట్టి త్రాడు.

చేద. నీళ్లుచేదనునట్టి పాత్రము.

చేదు. తిక్తము, వడ్డసములలో నొకటి;

వికటగంధము. ఆ. క్రి. ఆకర్షించు;

నూతిలో నీళ్లులాగు.

చేప. మత్స్యము.

చేపరాసి. కడరాసి, మినరాశి.

చేపు. పాలు ఉప్పతిల్లు. స. క్రి. పాలు

ఉప్పతిల్లుజేయు.

చేపుడు. చేపుట.

చేకట్టు. బ. హస్తభూషావిశేషము.

చేకత్తి. చిన్నకత్తి, కరవాలిక.

చేకము. వస్త్రము యొక్కబద్దె.

చేకానుక. రాజులు మొదలగువారిని జూడఁ

బోవునపుడు కొనిపోయెడి యుపహారము

చేకుఱు. ఆ. క్రి. లభించు, ప్రాప్తమగు;

సిద్ధించు, అనుకూలమగు.

చేకూడు. ఆ. క్రి. హస్తగతమగు.

చేకూరు (ఱు). ఆ. క్రి. చేకూడు.

చేకూరుచు. ప్రే పొందజేయు.

చేకొణద. క్షీరమారట. [చెదలు.

చేకొణుజో (దు). శిథిలి, పచ్చవర్ణముగల

చేకొను. స. క్రి. పట్టుకొను, గ్రహించు;

ఆదరించు; జయించు. ప్రే. చేకొలుపు.

చేకొలుపు. ప్రే. చేకొనజేయు. [వృక్షము.

చేగ. చేవ; దృఢము; బలము; మధురసా

చేగలమొకము. కిరి, మాస్తి, ఏనుగు.

చేగలవాఁడు. పదాన్వయము.

చేగోడి. భక్ష్యవిశేషము.

చేచేమురు. ఆజ్యము. [భకరము.

చేట. శూర్పము, చెరిగెడుసాధనము; అశు

చేటకుఁడు. సం. భృత్యుఁడు.

చేటకొల్లారు. త్రిశాల, మూడు వైపుల

మూడిండ్లుకలిపి కట్టిన కట్టడము.

చేటగొళ్ళబోటి. శూర్పాఖి.

చేటచెవులమొకము. శూర్పకర్ణము, ఏనుగు

చేటచెవులవేలుపు. శూర్పకర్ణుఁడు, వినా

యకుఁడు. [కట్టు.

చేటచేటు. ఆడువారి ఒకవిధమైన కోక

చేటరిక్క. విశాఖ నక్షత్రము

చేటరిక్కనెల. వైశాఖ మాసము.

చేటవీనుల దణి. శూర్పకర్ణుఁడు, వినా

యకుఁడు.

చేటనవతురిక్క. విశాఖ నక్షత్రము.
 చేటి. సం. దాసి; పనికత్తె. రూ. చేటిక.
 చేటు. శాశము; ఆశుభము; కీడు; ఆపద.
 చేటుడు. సం. పనివాడు; సర్వసచి
 వుడు; శృంగారి నాయకునియొక్క
 ఒకానొక సచివుడు. విణ. నికృష్టుడు.
 చేటుపాటు. ఆశుభము; ఆపద.
 చేటుముణుగు } కీడుపొందు.
 చేటుమూడు }
 చేట్టాటు. ఆశుభము; ఆపద.
 చేట్టకొఱవి. విణ. నిర్భాగ్యుడు.
 చేడి. ఆశుభము.
 చేడిది. ఆశుభము; ఆపద.
 చేడియ. స్త్రీ. రూ. చేడె. కీడుపొందు.
 చేడ్పుడు. అ. క్రి. బాధపడు; చలించు;
 చేడ్పాటు. బాధ; కీడు పొందుట.
 చేత. చే (ప్రత్యయము.)
 చేతకి. సం. కరికి.
 చేతడియాటకుండ. వ్యవధి లేకుండ.
 చేతన. సం. బుద్ధి; బుద్ధివృత్తి, తెలివి;
 జ్ఞానము.
 చేతనము. సం. మనుష్యాది ప్రాణి;
 జీవుడు; ఆత్మ; పరమాత్మ; విణ. ప్రాణ
 ముగలది.
 చేతనుడు. మనుష్యుడు.
 చేతప్పించను. అ. క్రి. మన యధీనతనుండి
 తప్పిపోవు.
 చేతముకు. చిన్నతముకు. [యగు.
 చేతరించు. అ. క్రి. చైతన్యము కలది
 చేతవులు. అ. క్రి. చేకులు; సప్తవచ్చు.
 చేతస్సు. సం. హృదయము, మనస్సు,
 చిత్తము; జ్ఞానము.
 చేతాకు. సాహసము.
 చేతిపాదుప. మల్లయుద్ధములోని మెలకువ.
 చేతిబిడ్డ. పనిబిడ్డ.
 చేతివ్రాలు. బ. హస్తరేఖలు; సంతకము;
 హస్తాక్షరములు.
 చేతులప్పళించు. అ. క్రి. లాపటచు.
 చేతెడు. హస్తప్రమాణము.
 చేతెజుగితములు. సం. బ. మన్మథగేయ
 ములు; శృంగారపదములు.
 చేతెభవుడు. సం. మన్మథుడు.

చేతాళ్లు. బ. నీళ్లుతోడునట్టిత్రాళ్లు; మల్ల
 యుద్ధాయుధము.
 చేదండ. హస్తావలంబము.
 చేదర్చెనము. చేకానుక.
 చేదిదేశము. సం. 56 దేశములలో నొకటి
 చేదివియ. దివ్యటీ, కరదీపము.
 చేదోడు. విణ. కార్యసహాయుడు; కార్య
 సహాయురాలు.
 చేను. పంటసేల, క్షేత్రము; పరి మొద
 లగు పైరు; అడవి.
 చేపట్టు. ఆవలంబము; అనుగ్రహము;
 స్థానము; వివాహము; హస్తగ్రహణము.
 స. క్రి. ఆవలంబించు; గ్రహించు; పెండ్లి
 యాడు.
 చేపట్టుకుంచేము విణ. ఎవ్వరేడికోరినను
 దానిని నెరవేర్చువాడు. [లభించు.
 చేపడు. అ. క్రి. చిక్కు; పట్టువడు;
 చేపల్లటి. అంతరిపల్లటి.
 చేపెట్టె. చిన్న పెట్టె, మంజూష.
 చేబ. మల్లబంధ విశేషము. [దీనిన అప్ప.
 చేబదులు. చేతిఅప్ప, అల్పకాలమునకు
 చేబాడిన (సె). చిన్న బాడిన.
 చేబోడి. విణ. నిర్దనుడు.
 చేమ. చేమకూర; కందమూలవిశేషము;
 చేమంతి. చేమంతికి. [శత పత్రిక.
 చేమంతిక. సం. ఒకానొక వూరజెట్టు,
 చేమంతిపువ్వు. స్త్రీ భూమివిశేషము.
 చేమటియావు. చిత్రవర్ణముగలగోవు.
 చేమపూరాజేనములు. బ. కాలి ధాన్య
 విశేషము. [మజ్జగ మిడుచుట.
 చేమిరి. ఆతంచనము, పేరుటకై పాలలో
 చేమోడుచే } అ. క్రి. నమస్కరించు,
 చేమోడుప్ప } మ్రొక్కు.
 చేమోడుపు } నమస్కారము.
 చేమోడుప్ప }
 చేయమ్మ. చేతితో ప్రయోగించెడు
 బాణము.
 చేయలెతి. విణ. సమీపము.
 చేయి. హస్తము; కిరణము; కరిహస్తము,
 తొండము; పక్షము; పట్టు; రెండు
 మూరలకొలది,

చేయిదోడు. విణ. చేదోడు.

చేయివీచు. స.క్రి. యుద్ధానుజ్ఞసంజ్ఞచేయు చేయు. స. క్రి. సలుపు, ఒనర్చు; నిర్వహించు. ప్రే. చేయించు.

చేర. ప్రస్ఫుతి, ఇంచుకవంచలబడినచేయి. చేరిక. కూడిక; చేరుట; సమీపము; రతి.

చేరు. మిరియము మొదలగు సంబారములు చేర్చికాచిన చింతపండురసము; సమీపము; పుష్పమాలిక; సరము; త్రాడు; కట్టు, యువామము; గొలుసు, అ. క్రి. ఒకగు, అనుకొను; సమీపించు. స. క్రి. పొందు ప్రవేశించు.

చేరుకోల. చేఱుకోల.

చేరుగడ. సమీపము; దిక్కు, విణ. సమీపమైనది.

చేరుగొం. చేరివచ్చిన పెండ్లాము. విణ.

చేరివచ్చినది; దుష్టము ద్రులు ధరించు.

చేరుచే. ప్రే. చేరజేయు స.క్రి. పుష్ప

చేరుచేక్క. పాపటబొట్టు.

చేరుదుబియ్యము. అట్లుబియ్యండులములు.

చేరుడులు. బ. తెల్లగా దంచని బియ్యముమొ.

చేరుపు } సమీపము, రూ చేర్చు,
చేరుబడి }

చేరుళ్ళు. బ. చేరుడు బియ్యము.

చేరువ. వర్గము; సమీపము; సేన, చతు

రంగ బలయుత సేన.విణ. సమీపమైనది.

చేరువకాడు. ఒక సమూహమున కధిపతి;

సేనాధిపతి; కావలికాడు.

చేరువయగు. అ.క్రి. సమీపించు.

చేర్కొల. రూ చేఱుకోల. [శపెట్టు

చేర్చు. ప్రే. చేరజేయు; పొందించు; ప్రవ

చేర్చుక్క. పాపటబొట్టు.

చేర్లకోల. రూ. చేరుకోల.

చేర్వ. రూ. చేరువ.

చేఱ. ప్రస్ఫుతి, చులుము.

చేఱు. రూ. చేరు.

చేఱుకోల. కశ, బండిగుట్టములు దుక్కి

ఎద్దులు మొదలగువానిని గొట్టెడుజోతి.

చేఱుచేక్క. జడబిల్ల.

చేఱుబొందు. కొట్టెడు తోలుపట్టెడ.

చేఱులకోల. చేఱుకోల.

చేఱెడు. రెండుపిడికిళ్ళ పరిమాణము.

చేల. వస్త్రము.

చేలని. సం. జూదమునందలి సారె.

చేలము. సం. వస్త్రము. విణ. అధమము.

చేలు. బ. పైరుపండు పొలములు.

చేప. వృక్షాదులబలము; సారము; ధైర్యము; శక్తి; దృఢము. రూ. చేగ.

చేపట్టికాలుద్రొక్కు. వివాహము.

చేపలతి విణ. అధీనము.

చేవాడి. చౌర్యము. [దొంగ.

చేవాడికాడు. చేచుఱుకు గలవాడు,

చేవాటు. విణ. సమీపము.

చేవిచ్చే. అ. క్రి. దండముపెట్టు.

చేవిప్ప. దండము, నతివిశేషము.

చేవెలుగు. దివటీ, కరదీపము.

చేవ్రాలు. బ. సంతకము, మాస్తాక్షరములు

చేప్ట. సం. వ్యాపారము.

చేప్పించే. సం. అ. క్రి. చేప్టలుచేయు.

చేప్పితము. సం. గతి; చేప్ట.

చేసన్న. సంజ్ఞ; అభినయము. [ములు.

చేసన్నగుఱుతులు బ. అభినయ మాస్త

చేసన్నాయి. ఊడు వాద్యవిశేషము.

చేసాచే. అ. క్రి. బాహుముగా చెప్ప.

చేసి. అవ్య. తృతీయావిభక్తిర్వ్యక్తము, చేత

ననుట (వచ్చుటంజేసి యని), [అప్పుడే.

చేసేత. ద్ర. ఒకరొకరి చేతిమీఁదగా;

చై

చైతన్యము. సం. తెలివి; ప్రాణము; చేతన

- భావము; (ప్రధానవాది మతమున) ప్ర

కృతి; చేతనము, మహాదాది స్తంభపర్యం

తమైన సచస్రప్రపంచమునకు అధిష్టాన

ముగానుండెడి ప్రకాశము, పరమాత్మము

చైత్యము. సం. కట్టడము; గుడి; యజ్ఞ

శాల; బౌద్ధుల మతము; జైనల సభ;

బౌద్ధాలయము; సాద; రచ్చమాను;

జనులు విశ్రమించెడి చోటు; బుద్ధ విగ్ర

హము.

చైత్రము. సం. గుడి; గోరి; చైత్రమాసము

చైత్రరథము. సం. కు బేరుని ఈ ద్యానము.
చైత్రనఖుడు. సం. మన్మథుడు.
చైత్రసారధి. సం. మన్మథుడు.
చైత్ర. చైత్రమాసపూర్ణిమ; చైత్రమాసము.
చైత్రకము. సం. చైత్రమాసము.
చైదము. రూ. చెయిదము.
చైది. రూ. చెయిది.
చైవులు. బ. చెయివు.

చో

చోడము. సం. విణ. తీక్షణము; పరిశుద్ధము;
మనోజ్ఞము; సమర్థము.
చోచము. సం. కొబ్బరిబొండ్లము; లవంగపు
పట్ట; భుజించి విడిచిన యన్నము మొ.
చోదకుడు. సం. విణ. త్రోలువాడు;
ప్రేరేపించువాడు. [చుట.
చోదనము. సం. త్రోలుట; ప్రేరేపిం
చోదము. సం. లవంగపుపట్ట.
చోద్యము. సం. వింత, ఆద్యుతము; ప్ర
శ్నము, పూర్వపక్షము. విణ. త్రోల
దగినది; ప్రేరేపింపదగినది; ఆత్మేపింప
దగినది.

చోరపుష్పి. సం. కట్టతీగ; పద్మపుతీగ.
చోరము. సం. గంధద్రవ్యవిశేషము.
చోరితము. సం. విణ. దొంగిలించబడినది
చోరీ. హిం. దొంగతనము.
చోరుడు. సం. దొంగ. [అవిక.
చోలము. సం. కుప్పసము; చొక్కా;
చోవుదారు. హిం. వెండిబెత్తపువాడు.
చోషము. సం. పీల్చుట. [నది.
చోష్యము. సం. పులుసు. విణ. పీల్చదగి
చోళదేశము. సం. 56 దేశములలో ఒకటి.

చౌ

చౌరము. సం. చోరపుష్పి.
చౌరిక. సం. దొంగతనము.
చౌరుడు. సం. దొంగ.
చౌర్యము. సం. దొంగతనము.
చౌలము. సం. ఒకసంస్కారము, పుట్టు
వెండ్రుకలుదీయుట, చూడాకర్మము.

చ్యు

చ్యుతము. సం. విణ. జాతినది; కాతినది
చ్యుతి. సం. జాటుట; కాటుట.

—o—o—o—

చే

చేంక. బాహుమూలము, కక్షము.
చేంకతాళి. చేంకనుదగిలించుకొనుముట.
చేంకిలి. చేంక.
చేంగలించే. ఆ. క్రి. చలించు.
చేంగు. దాటుటయందగు అనుకరణము.
చేంగున. ద్ర. అవ్య. గొబ్బున.
చేంచేదము. అడుజా.
చేంటిపాప. స్తనంధయి, లేక స్తనంధ
యడు. స్తనపానము చేసెడు బిడ్డ.
చేంటిపాపడు. స్తనపుడు.
చేంటిపిల్ల. స్తనప.
చేంటివాడు. స్తనంధయడు, పాలుగుడి
చెడి శిశువు.
చేం. చండి, పార్వతి, విణ. మూర్ధపు

బట్టుగలవాడు; కూరుడు; తీరనికోప
ముగల యాడుది.
చేండితనము. సోమరితనము; మొండితనము
చేండిపోతు. విణ. మూర్ఖపు బట్టుగల
స్వభావముగలవాడు.
చేండ్ర. ఖదిరము.
చండ్రు. ఎద పుట్టువులు. [కము.
చేందమామ. చండ్రుడు; శ్రేష్ఠ వాచ
చేందమామ గ్రుక్కిళ్లు. బ. అధరామృ
తము. రూ. చందమామ గుటకలు.
చేంచమామపక్కె. మత్స్య విశేషము.
చేందమామ పులుగు. చకోరము.
చేందము. ఛందము; విధము.
చేందరిక. వెన్నెల, చంద్రిక ?
చేందా. కానుక, ఉపహారము.

చేందిరిక. వెన్నెల, చంద్రిక.
 చేందిరుడు. చంద్రుడు. ?
 చేందు. చంద్రుడు; అందము; నెల. విణ.
 అందమైనది; యోగ్యమైనది.
 చేందుగు. పృథ్విశేషము; చందుగు పెట్టె
 చేందుకా పెట్టె } సాములు మొదలగువాని
 చేందుగు పెట్టె } నుంచుకొనెడుచిన్న పెట్టె
 చేందునయ. సముద్రుడు.
 చేందురకావి. సిందూరవర్ణము. [వత్తి.
 చేందురజోతి. బాణపు సంచువగ, పగలు
 చేందురపూపు. కనుంభ పుష్పము.
 చేందురమామ. చంద్రుడు.
 చేందురము. సిందూరము, కుంకుము.
 చేందురా. చంద్రకాంతము.
 చేందురుడు. చంద్రుడు.
 చేందురుకావి. చందూరకావి.
 చేందురుకావి పుట్టము. అరుణ వస్త్రము.
 చేందురుకూనలు. బ. గోటీనాటులు.
 చేందురుజోతులు. బ. ప్రకాశించెడి బాణ
 సంచు, ఒక విధమైన బాణసంచు.
 చేందురు వంక. స్త్రీలు ధరించెడి ఒక
 భూషణము. బ. నఖత్తములు.
 చేందువ(వా). మేలుకట్టు, ఉల్లడ.
 చేందువాచేప. ఒక చేప.
 చేంద్రకావి. సిందూరవర్ణము.
 చేంద్రము. సిందూరము.
 చేంపు. ప్రే. చౌవరజేయు. స.క్రి. వధించు
 చేంపుడు హింస, మారణము.
 చేంపుడుగట్టు. వధస్థానము.
 చేకచేక. పర్వతయందును పాటుటయం
 దును అగుననుకరణము. [ఋజువు.
 చేక్క. సౌందర్యము. విణ సుందరము;
 చేక్కెంగా. ద్ర. అవ్య. తిన్నగా.
 చేక్కెజేయు. స. క్రి. సవరించు; పాడు
 చేయు; ముగించు. [భావము
 చేక్కెదనము. సౌందర్యము; ఋజు
 చేక్కెబడు. అ. క్రి. సరిపడు.

చేక్కబెట్టు. స.క్రి. సరిచేయు, సవరించు
 శాశముచేయు.
 చేక్కటి. కార్యము; దిక్కు; నైపు;
 భాగము; స్థానము; ఆర్జవము;
 న్యాయము. విణ. సరి.
 చేక్కట్టు. చక్కటి.
 చేక్కడిగు. అ. క్రి. చచ్చు.
 చేక్కడుచే. స. క్రి. ఖండించు; చంపు.
 చేక్కన. అందము, సౌందర్యము, మంజు
 లము; సరి.
 చేక్కనయ్య. మన్మథుడు; అందగాడు.
 చేక్కని. విణ. అందమైన, సుందరమైన;
 సరియైన.
 చేక్కరవరితి. చక్రవర్తి.
 చేక్క. అవ్య. ఊరక.
 చేక్కట. హింస.
 చేక్కాడు. స. క్రి. ఖండించు; చంపు.
 చేక్కి. వాద్యవిశేషము; సమీపము;
 పార్శ్వము; భాగము; స్థలము.
 చేక్కియ. పార్శ్వము.
 చేక్కిలము. శమ్కులి, భక్ష్యవిశేషము.
 చేక్కిలి. చంక.
 చేక్కిలిగింత. ఆన్యకర స్మర్యము చేతి
 గలిగెడు చంక మొదలైన అంగముల
 సంకోచము; సంతోషకరము. [యగు.
 చేక్కిలిగింతలుచేవు. అ. క్రి. చక్కిలిగింత
 చేక్కిలిగిలి. చక్కిలిగింత. [మంచము. ?
 చేక్కి. పల్లకిలోని అడుగుచట్టము; చిన్న
 చేక్కిపంచువార. గడ్డగానుండెడి తెల్లని
 పంచదార.
 చేక్కు. శల్కము, ముక్క; అణు.
 చేక్కుచేయు. స. క్రి. ఖండించు.
 చేక్కువగడ. అణునొకటి, ఏడు.
 చేక్కెర. శర్కర, పంచదారి; కలకండ.
 చేక్కెరకేళి. శర్కరాకదళి, ఒక అంటి
 చేక్కెరతిండి. చిలుక.
 చేక్కెరతిండిపులుగు. చక్కెరతిండి.
 చేక్కెరబుగడ. భక్ష్యవిశేషము.

చేక్కెరవింటివాడు } ఇ య్మ ధ న్మడు,
చేక్కెరవిలుకాడు } మన్మథుడు. రూ.

చక్కెరవిల్లుడు.

చేగడు } చవుడు.
చేగుడు }

చేచ్చువుకము. విణ. సరియైన చాకము.
రూ. చచ్చాకము. [నొందు.

చేచ్చు. అ. క్రి. కాలముచేయు, మృతి
చేచ్చిడి. చందాలజాతిభేదము. [భేదము.
చేచ్చిడివాండ్లు. బ. పాకివాండ్లలో
చేచ్చిడు. విణ. చచ్చినది.

చేటాలు } క్రేయటయందగు ధ్వన్యను
చేటిల్లు } కరణము.

చేటులువడు. అ. క్రి. మొక్కవోవు.

చేట్ట. కొంచెము ధాన్యముపోసిన చిన్న
గోనె; తొడకు వెలుపలి భాగము;
కవచము; చెట్టుపట్ట; చొక్కాయ,
అంగరేకు; పూత.

చేట్టన. అవ్య. ద్ర. క్రి. విణ. శీఘ్రముగ.

చేట్టపుమొకము. ఒత్తెడుపిల్లి.

చేట్టము, పునుగుచట్టము; న్యాయకా
స్త్రము; మంచము మొదలగువానిపట్టెల
చేరిక; పిండివంటలు ఎత్తి తీసెడిచిల్లులు
గల యినుపగరిటె.

చేట్టలుచీరు. స. క్రి. చంపు.

చేట్టలవాపు స. క్రి. నాశముచేయు.

చేట్టి. అతిక, వెడల్పునోరుగల చిన్న
నుట్టిపాత్రము. [త్రుడు, శిష్యుడు.

చేట్టు. చాప తాయి; రాయి; కొండ; చా

చేట్టుప. తెక్క, పక్షము.

చేట్టుపురుగు. సర్పము.

చేట్టువ. దారహస్తము.

చేట్టువము. గరిటె; త్రెడ్డు; చట్టువ.

చేట్రాయి. చోరపరాయి, వికాలమైన
నల తాయి.

చేడికి. మల్లబంధవిశేషము.

చేతికిలబడు. అ. క్రి. కూలబడు.

చేతికిలు అ. క్రి. పిట్టలు నేల నాను.

చేతుకుపడు. అ. క్రి. కూలబడు.

చేత్త. బెత్త.

చేత్తరి. బెత్త.

చేదను. సమభూమి.

[రాశ.

చేదర. కూర్చుండెడి తడిక; చిన్నవిస్త్ర

చేదరంగపుపలక. అష్టాపదము.

చేదరంగము. ఒకానొక యాట.

చేదరము. చతురశ్రము, సమమైన నాలు
గు మూలలుగలది. విణ. సమానమైనది;
కొఱతలేనిది. బ. ఇంటి కురుజోలమొది
బిగువుపట్టెలు.

చేదరు. ఆశ్రద్ధ; రాజాదిసభ.

చేదలతేజి ఉచ్చైశ్రవము.

చేదలము. పైన్యము; దండువిడిసినచోటు

చేదలయేనుగు. విరావతము.

చేదలు. ఆకాశము; స్వర్గము. [దేవతలు.

చేదలుకాపు. వేలుపు. బ. దివిషదులు,

చేదలుకెంపురాయి. నూర్యకాంత శిల.

చేదలుతోడుకు. కామధేనువు.

చేదలుమానికము. ద్యుమణి, కూర్మ్యుడు.

చేదలేణు. వియద్గంగ, ఆకాశగంగ.

చేదికిలబడు. చతికిలబడు.

చేదికిలు. అ. క్రి. రూ. చతికిలు.

చేదియ. నలగుడు.

చేదియు అ. క్రి. నలగు.

చేదిరిక. కూర్చుండెడి తడిక.

చేదివించు. ప్రే. చదువఁజేయు; వినాహా
దులయందగు బంధువులు మొదలగువారు
ఉపహారముగానిచ్చెడు వస్త్రాదికమును
తమ పేరును పుచ్చుకొనువారి పేరును
లోనుగా పురోహితునిచే చెప్పించు.

చేదుకము. చతుష్పథము, నాలుగుమార్గ
ములు కలయుదారి.

చేదుకు. బురద, పంకము. [(నేల)

చేదును. సమప్రదేశము. విణ. సమము.

చేదుపు. ప్రే. చదియఁజేయు; చావఁజేయు
స. క్రి. కొట్టు; చంపు.

చేదుము. స. క్రి. గ్రుద్దు; చంపు.

చేదుర. విణ. చతుర, సమర్థురాలు.
చదురంగపుసారెలు. బ. చతురంగపు
కాయలు. ?
చేదురంగము. చతురంగక్రీడ. ?
చేదురడుచు. అ. క్రి. పరిహాసమాడు.
చేదరాలు. సమర్థురాలు.
చేదురు. సభ; వివాహోదత్సవములయందు
జరిగించు ఆటకచ్చేరి; నేర్పు; చతురోక్తి
చేదురుడు. విణ. చతురుడు.
చేదువరి. విణ విద్యావంతుడు.
చేదువు. బ్రహ్మయజ్ఞము; పఠనము; విద్య.
స. క్రి. పఠించు.
చేదువులదేవర. బ్రహ్మదేవుడు.
చేదువులపడతి. సరస్వతి.
చేదువులపులుగు. చిలుక.
చేదువులబడి. పాఠశాల.
చేదువులముదుకడు. బ్రహ్మ.
చేదువులయ్య. ఉ పా ధ్యాయుడు;
విద్వాంసుడు.
చేదువులవెలది. సరస్వతి.
చేదువులు. బ. నేడములు.
చేదువులవెలుపు } బ్రహ్మదేవుడు.
చేదువువెలుపు }
చేద్ది. చలిది, పర్యుష్టితాన్వము.
చేనవరి. విణ. చనవుగలవాడు, ఆపుడు
చేనవు. అధికారము; అనురాగము; కోరిక
కాంక్ష; చెల్లుబడి.
చేనవురాలు. విణ. చేనవుగలది.
చేను. చన్ను. అ. క్రి. మరణించు; క్షణ;
చెల్లు; తగు, యుక్తమగు; కడచు. స. క్రి.
పొందు.
చేనుగెప్పు. అవిక.
చేనుగొనలు బ. చూచుకములు.
చేనుబాల. ఓషధీవిశేషము.
చేనుకట్టు. అవిక; పొదుగు
చేనుట. యాత్ర.
చేనుదెంచే. అ. క్రి. వచ్చు; పోవు.
చేనుదేర. ద్ర. రాగా.

చేనుదేరుట. యాత్ర.
చేనుప. మార్గము; బాటసారులగుంపు.
చేనుపకగంధి. మి. చంపకగంధియగు స్త్రీ.
చేనుపకము. చంపకము, సంపాదకము.
చేనుమఱ. చ ను మొ న చు ట్టుగల నల్లని
చోటు; వక్షము.
చేనుమఱుపు. అవిక.
చేనుముక్తులు } బ. కుచాగ్రములు.
చేనుమొలు } చూచుకములు.
చేనుమోములు }
చేనులు బ ఎదపుట్టువులు.
చేనువాడు. విణ చెల్లుబడిగలవాడు.
చేనువు ప్రేమము, అతిప్రీతి.
చేప్తట్టు. అవిక.
చేప్టయి. చన్నుదోయి.
చేన్చిళ్ళు. బ శీతోదకము.
చేన్ను. వక్షోజము, స్తనము; మంగలి
యూడ; తాటిచుండు (చన్నులు).
చేన్నుగవప్ప. అవిక.
చేన్నుదోయి. స్త్రీ స్తనద్వంద్వము.
చేన్నులు. బ. ఎదపుట్టువులు.
చేన్నె. తగునా. రూ. చన్నే.
చేపారము. కాయమాన విశేషము.
చేపు. రూ. చప్పడు. [చట్ట.
చేప్ప. విణ. రసహీనము; భుజము; మద్ర
చేప్పదనము అలవణత; రసాభావము.
చేప్పట. చ పేటము, చటపు; చక్కగా
చాచిన ప్రేక్షతోగూడిన యటచేయి.
చేప్పటించే. స. క్రి. చటచు.
చేప్పట్టు. బ. కరతాళములు.
చేప్పన. చప్పదనము.
చేప్పనిది. విణ. అలవణము; రసహీనము.
చేప్పరమంచేము. చేప్పరకోశ్యచంచము.
చేప్పరము మీద పందిరివలె నేర్పఱచిన
నలుచదరిపు ప్రమానిచట్టము; చౌకము
తీర్చివేసిన పందిరి; కురాళము; గుడార
ము; ఫందిరి. [చవిమాచు.
చేప్పరించే. స. క్రి. నాలుకపైనిడుకొని

చేప్పరించుమొకము. పంది.
 చేప్పరింత. పంది; చప్పరించుట.
 చేప్పి. విణ. లోపలికి అణగెనది.
 చేప్పిడి. విణ. చప్పనిది, అలవణము.
 చేప్పడించు. అ.క్రి. చప్పడుచేయు.
 చేప్పుడు. అచేతనవస్తువులు ఒకటితోనా
 కటి తాఁకుటచేగలుగు ధ్వని, శబ్దము.
 రూ. చప్ప.
 చేప్రము. రూ. చప్పరము.
 చేబుకు. హిం. చేబుకోల, కశ.
 చేబుకుసేయు. స. క్రి. చబుకుతోకొట్టు.
 చేమరు. స. క్రి. అణచేతకొట్టు; చంపు.
 చేమురు. నెయ్యి నూనె మొ స. క్రి.
 రాచు; తేపనముచేయు [ఒప్పుగ.]
 చేయ్యన. ద్ర. క్రి. విణ. శీఘ్రముగ;
 చేరచేర. ధ్వన్యనుకరణము.
 చేరలాట. క్రిడ
 చేరలాటమాడు. అ. క్రి. క్రిడించు.
 చేరలాటము. క్రిడ.
 చేరలాడు. అ. క్రి. క్రిడించు.
 చేరికుండ. సాలెవాని గంజికుండ.
 చేరుక. పశురోగవిశేషము.
 చేరుగుడు. ఈడిక, ఒక బండి. [రాచు.
 చేరుము. స. క్రి. వాద్యమును సేయు
 చేర్చుట. క్రిడ.
 చేర్చుటమాడు. అ. క్రి. క్రిడించు.
 చేర్చుటము. క్రిడ
 చేయు. స. క్రి. అచేతకొట్టు, ఆస్థాల
 నముచేయు; అడచు; అణచేతకట్టు;
 కొట్టు; ఆక్రమించు; తుడుచు, తడిపోవ
 నొత్తు.
 చేయు. ఆస్థాలనము; ఆచ్ఛాదనము.
 చేయుచుదిడక. గోడనుత్పన్న పిడక.
 చేటి } తటము, ఉన్నతమైన పర్వతశి
 చేటియ } ఖరముక్రింది చోటు.
 చేటుపు ఆస్థాలము, చలుపు. ?
 చేలచేలన. ద్రవరూపము.
 చేలది. ప్రచ్ఛర్ది, డోక్కు.

చేలపకారము. మాత్స్యర్యము.
 చేలపకారి. విణ. మాత్స్యర్యశీలుడు.
 చేలపట్టు. అ. క్రి. మాత్స్యర్యముగొను.
 చేలపాది. విణ. మాత్స్యర్యశీలుడు.
 చేలపాడుచు. అ. క్రి. మాత్స్యర్యముగొను.
 చేలపారు. అ. క్రి. చేలముపట్టి పోరాడు.
 చేలమరి. విణ. మాత్స్యర్యశీలుడు.
 చేలము. మాత్స్యర్యము.
 చేలముకొను. అ. క్రి. చేలపట్టు.
 చేలవ. చల్లదనము. ?
 చేలవాది. చావుసమాచారముచెప్పవాడు
 చేలాడము. చల్లడము.
 చేలి. శీతము; శీతవాధ.
 చేలికాపు. కప్ప.
 చేలికారు. శిశిరముతువు.
 చేలికి. చల్లబంధ విశేషము.
 చేలికొండ } శీతనగము,
 చేలిగట్టు } హిమవత్సర్యతము.
 చేలిగరువు. మీద ఇనుకగల తాతిపారు
 నేల; నైనియనుక లోపల రాగిడి గలనేల
 చేలిగాలి. శీతవాయువు.
 చేలిగొండ. చలికొండ.
 చేలిచీమ. పిపీలికా భేదము.
 చేలితటి. శిశిరముతువు.
 చేలిదాయ. నూర్పుడు, ఉష్ణరశ్మి.
 చేలిది. చర్ది, పర్వతశిలాన్నము.
 చేలిదిమూట. చిట్టముదము.
 చేలినట్టు. గాలి, వాయువు.
 చేలినెల. మాఘమాసము; పాల్లనమాసము
 చేలిపందిరి(లి). దాహమునకు నీళ్లుపో
 నెడుచోటు, పానీయశాల.
 చేలిపని. శ్రేయోపచారము.
 చేలిపెడుగు. కొన్ని దేశములయందు కాల
 విశేషమున ఆకాశమునందుండి పడెడు
 చెడగలుపు మంచుగడ్డ.
 చేలిమల. హిమాద్రి. [పిండి.
 చేలిమిడి. కూరాకుదినుసు; బెల్లముకలిపిన

చేలిమిడియుండలు. బ. చేలిమిడిముద్దులు.
 చేలిమిపందిలి. చలిపందిరి.
 చేలిమిరి. శీతము, చలువ. విణ. చల్లనిది.
 చేలిమిరిమల. హిమవత్సర్వతము.
 చేలియిక్క. వాయువు.
 చేలియిసుక. కర్పూరము.
 చేలివాపు. స. క్రి. బుజ్జగించు.
 చేలివాలు. అసవాలు, చిహ్నము.
 చేలివిందల. చలిపందిరి.
 చేలివిడి. చలిమిడి.
 చేలివెలుగు } చంద్రుడు, శీతకరుడు.
 చేలివెల్లు }
 చేలువ. చౌపతాయి; తాయి.
 చేలుపు. ప్రే. చేయు, ఒనరించు; కడపు.
 చేలువ. శీతము; బాధ్యమువలని శైత్యము;
 ధాతవస్త్రము. బ. శైత్యోపచారము.
 చేలువగట్టు. హిమాద్రి.
 చేలువగుట్టము. గాడిద. క్రించియుడుగు.
 చేలువచేయు. స. క్రి. సేవుటిసిళ్లలో నుడి
 చేలువజోతి. చంద్రుడు, హిమాంశువు.
 చేలువడి. శైత్యము, శీతము.
 చేలువబట్ట. ధాత వస్త్రము.
 చేలువమిరియుము. తోకమిరియుము.
 చేలువతాయి. చంద్రకాంతము.
 చేలువతోడు. చంద్రుడు.
 చేలువలమల. హిమగిరి.
 చేలువలతోడు చంద్రుడు.
 చేలువలు. బ. చలిపని.
 చేల్లి. చలిది, చద్ది.
 చేల్మిరి. శైత్యము.
 చేల్లి. మజ్జిగ, తక్రము. విణ. శీతము.
 చేల్లికడి. మెంతిమజ్జిగ.
 చేల్లికము. పేల్లుట.
 చేల్లిగడ్డ. శతమూలిక. [క్షేమముగా.
 చేల్లిగా. ద్ర. శీతమానట్టుగా; పేల్లిగా;
 చేల్లిగాలి. మలయమారుతము.

చేల్లచేరు. చల్లలోపిండివేసి కాచిన చేరు.
 చేల్లచప్పుడు. విణ. జడుడు.
 చేల్లజెంపు. విణ. భయంకరుడు.
 చేల్లడము. సగముతొడలవలకు దొడిగి
 కొనెడు గుడిగి (లాగు), చందాతకము.
 చేల్లదనము. శైత్యము. [శీతము.
 చేల్లన. శైత్యము; క్షేమము; మెల్లన. విణ.
 చేల్లనితెలిదిబ్బ. హిమాద్రి.
 చేల్లనిది. విణ. శీతము.
 చేల్లపందిలి. చలిపందిరి.
 చేల్లపడు. అ. క్రి. చల్లనగు.
 చేల్లపట్ట; పక్షివిశేషము.
 చేల్లిరాడు. తరిగంబము, కుటరము.
 చేల్లివడియుము. వటకవిశేషము.
 చేల్లిసేయు. స. క్రి. చల్లపఱచు.
 చేల్లాడము. అగ్గోరుకము, పేల్లడము.
 చేల్లాణము. వక్రశస్త్రము.
 చేల్లారు. అ. క్రి. ఉపశమిల్లు.
 చేల్లు. స. క్రి. ప్రోక్షించు, (నీళ్లు) పేల్లు;
 విత్తులుచల్లు.
 చేల్లుపోరాట. జలక్రీడ.
 చేల్లుపోరు. కొలఁగులయందుదిగి యొకరి
 మీదనొకరు నీళ్లు చల్లుకొనెడియాట.
 చేల్లులాడు. అ. క్రి. పేల్లుపోరానర్పు.
 చేల్వి. రూ. చలువ.
 చేల్వలు. బ. చలిపని.
 చేవటినేల ఊషరపృథివి. ?
 చేవడు. ఊషరము. ? [పావులో సగము, ?
 చేవలము. వరహాలో ఎనిమిదవ భాగము;
 చేవి. రుచి; రసము; అమృతము; ఘోటి
 గర్భము; మాక్తికాదిభారము.
 చేవిక. } చతుష్కము, చతుస్సము
 చేవికము. } గానుండి నాలుగు వైపుల
 చేవికె. } తెఱపిగలులు, నుండపము.
 చేవిగొను. స. క్రి. రుచిచూచు.
 చేవిరె. చవిక.
 చేవిలివాడు. గర్భిణీహస్తగత శిశువు.

చేవలె. నాలుగు డబ్బులు.
 చేవలెవాడు. చవిలివాడు.
 చేవు. అడ్డ, నాలుగు.
 చేవుక. తెలతక్కువ; తక్కువ.
 చేవుకటు(ట్టు)లు.బ. నాలుగుముత్యములు
 చేర్చికట్టిన పోగులు.
 చేవుకము. చదరము; నిడుపు తెడల్పు సరి
 గాఁగల తుండుగుడ్డ; అశ్వగతివిశేషము.
 స. నాలుగు, చతుష్కము.
 చేవుకసేయు. స. క్రి. తక్కువపఱచు.
 చేవుకళి. ఆడువారికోకల నెతయందునూలి
 పోగులచేత నేర్పడిన చచ్చాక పుట్టిల్లు.
 చేవుకళించే. అ. క్రి. నాలుగు కాళ్లు పై
 కత్తి దాటు. [గతి విశేషము
 చేవుకళింత. చాకిరించుట; వర్తితము, అశ్వ
 చేవుకాడిగుదియ. నాలుగుప్రక్కల తీరిన
 యినుప దండము.
 చేవుకారము. కారము, సబ్బు. [గలపీట.
 చేవుకాలిపీట. నాలుగు కాళ్లు ఎత్తుగాఁ
 చేవుకీ. సుంకరి మెట్టు.
 చేవుకు. పంకము; కళ.
 చేవుగంటి. శరభస్పృగము; అగ్ని దేవుడు.
 చేవుటినేల. ఉప్పన.
 చేవుటువ్వు. రామకము.
 చేవుడు. ఉప్పన; కారపుమన్ను.
 చేవుడేలు. అంబారి.
 చేవుతా. ఉయాల.
 చేవుతి. చతుర్థి, పక్షమందు నాలవతిథి.
 చేవుతు. వస్త్రమసుట భేదము.
 చేవుదంతి. ఇంద్ర దిగ్విజయము.
 చేవుదంతియొకిమిడు. ఇంద్రుడు.
 చేవుదరి. శూద్రుడు.
 చేవుపదము. నాలుగుమూలలు.
 చేవుపుటము. నాలుగు కాళ్లుపైకత్తి దాఁటె
 డిదాటు.
 చేవురు. చవి; తీపితోకలిసినయింనుక ఉప్పు
 చేవులు. బ. ముత్తైపుకాంతి; ముత్యములు
 తూనికయెత్తులు?

చేవుపట్టి. మి. స. చతుష్పట్టి, అఱువది
 నాలుగు.
 చేవుసాలి. కొలారము.
 చేవునీతి. స. ఎనుబది నాలుగు, చతురశీతి.
 చేవ్య. వ్విణ. యా. చవ్య.
 చేవ్యంచ. స. ఆయిదు.

చా

చాంగణ. మల్లబంధవిశేషము.
 చాంగుబల్లి. అవ్య. ప్రశంసార్థకము.
 చాంగ. చాంగదుబ్బు, మోరటగ.
 చాంగజ. నాశము.
 చాంగజగొట్టు. స. క్రి. చంపు.
 చాంగజగొను. స. క్రి. కొట్టు; ఖండించు.
 చాంగజలాట. హింస.
 చాంగజలాడు. స. క్రి. నాశముచేయు.
 చాంగిలింత. నమస్కృతి.
 చాంగిలు(ల్లు). అ. క్రి. నేలకువ్రాలు.
 చాంగు. అ. క్రి. దీర్ఘమగు; అవసతమగు;
 దండాకారిముగ నేలకువ్రాలు అవ్య.
 ప్రశంసార్థకము.
 చాంగురె (రే). అవ్య. ప్రశంసార్థకము.
 చాచే. ప్ర. చాంగజేయు, పొడుగుచే
 యు, ప్రసరింపజేయు, విస్తరింపజేయు
 చాచేయి. బ. ఎడపుట్టువులు; చూచుక
 ములు.
 చాచు. బొట్టుపెట్టుకొనుటకు వూయు
 నల్లనిద్రవద్రవ్యవిశేషము; కాలునపుడు
 కాస్తమునందు ద్రవించెడు ద్రవము;
 కాటుక. స. క్రి. చమురు, రాసు.
 చాచ. కటము, క్రిందఁబఱచుకొనెడుచాఁ
 ప; తెరచాఁప; ఊతె; ఒకదిననువల.
 చాచకట్టు. చాచపఱపువంటి పఱపు.
 చాచకట్టువడు. అ. క్రి. చాచపఱచినట్టుగు
 చాచగద్ద. కుండేళ్లను బట్టెడియొకదినను
 డేగ. [పిండివంట.
 చాచట్టు. అప్పుడమువంటి యొకదినను
 చాచవఱాయి. ఫలకాకారమైన సానువు.
 చాచలు. బ. చిక్కులు?

చోట. చాచుట; పడుగుకొలదివస్త్రము;
అధోంశుకద్యము. ప్రే. చాచు.

చోకట్టు. ధనము.

చోకల. రజకజాతి.

చోకలత } రజకి, రజకస్త్రీ.
చోకలది }

చోకలపిట్ట. భరద్వాజము, ఏటింత.

చోకలవాడు } రజకుడు; పస్త్రక్షాళనోప
చోకలి } జీవి; తంతువాడు (స్త్రీ)

స్వర్ణకారజాతుడు.

చోకి. చోకలి.

చోకిత. రజకి, చాకలది. [వము.

చోకిబాన. బాలక్రీడావిశేషము; పక్షివిశే

చోకిమూట. బాలక్రీడావిశేషము.

చోకిరి. పరిచర్య.

చోకి. కంచము.

చోకెత. చాకలది. [త్యాగశీలుడు.

చోగకాడు. కుబేరుడు. విణ. దాత,

చోగము. త్యాగము, ఈగి.

చోగరతనము. చింతామణి

చోగరాడి } గాడిదగడపరక.
చోగర(లా)డివెలికి }

చోగవాడు. కుబేరుడు.

చోగి. విణ. త్యాగి, త్యాగశీలుడు.

చోగు. అ.క్రి. పోవు; ప్రర్తిల్లు; యత్నించు.

చోగుబడిక. పూజ, అర్చన.

చోచి. స్తనము.

చోచివేత. ఆలస్యము.

చోచు. గంధద్రవ్యము. [మొన

చోటడుగుమొన. మల్లయుద్ధములో గట్టు

చోటించు. స. క్రి. తుడుముమొదలగునవి

ప్రేయించి ఊరివారికందటికి విషయము

ను తెలుపు.

చోటింపు. చాటించుట, ఘోషణ.

చోటు. మఱుగు, వ్యవధానము. స. క్రి.

చాటించు, ఎఱుక చేయు, విశదపఱచు.

చోటుపడు. అ. క్రి. మఱుగుపడు, తిరో

హితమగు.

చోటుబోటులబావ. చంద్రుడు.

చోటువ. చాటించుట; ఉదాహరణము.

చోడి (డి). కొండెము, నేరములుచెప్పట,

పైశునము.

చోడికొరు } కర్ణజపుడు, పిశునుడు,
చోడిగొట్టు } కొండెకాడు.

చోడుపు } విధము.

చోడుపు } విధము.

చోతనవాడు } శిఖాయజ్ఞోపవీతములు ధ
చోతాని } రింపనివైష్ణవుడు, సాతా

ని. బ. కులమక్కలలేని వైష్ణవులు ?

చోతు. స. క్రి. ధరించు.

చోన. ఇంతి, (స్త్రీ)

చోనకి (పి). కలయింపి.

చోనరి. కుఱుచలు,

చోపరుపు. చచ్చునంతటిపరుగు.

చోమ. ఒక దినుసుపడవ; యువతి; (స్త్రీ);

నలుపు; సస్యవిశేషము. బ. శ్యామాక

ధాన్యము.

చోమనచాయ. శ్యామలవర్ణము.

చోమనము. నలుపు. విణ. నల్లనిది.

చోయ. ఛాయ, కాంతి; ఛాయాదేవి,

నూర్యుని భార్య; నిడ; ప్రతిబింబము;

వర్ణము; తైపు; జాడ; పోలిక; సమా

పము; ఋజుభావము. బ. కత్తియొక్క

కాంతులు.

చోయకొడుకు. ఛాయాపుత్రుడు, శని.

చోయచెక్కచెట్టు. చాయవేయుటకు ఉప

యుక్తమైన చెక్కగల ఒకానొకచెట్టు

చోయపట్టి. ఛాయకొడుకు.

చోయపెరిమిటి } నూర్యుడు, ఛాయా

చోయమగడు } దేవీపతి.

చోయవారు. అ. క్రి. పోలు.

చోరిక. తిలకవిశేషము.

చోరు. నున్నముకలిసినకల్లు; చేరు, రసము.

స. క్రి. పొరకకట్టయడుగుతో నుఱివిన

కళ్ళమునూడ్చు, ఊడుచు.

చోరె. చేర.

చోఱ. రేఖ; చారమీను; జీడిమామడి;

చాగగవ్యాఘ్రవర్ణము; బహువల్లము. ?

చోఱకంద. మీదచాఱలుగల యొకదినుసు

కంద, పిండాలువు.

చోఱగలాడు. స. క్రి. చంపు.

చోఱపప్పు. జీడిమామిడిగింజలొని పప్పు;

చాఱబియ్యము.

చోఱబియ్యము. చోఱపప్పు

చౌఱమీను. మత్స్య విశేషము.

చౌఱమొకము. } పు లి, వ్యాఘ్రము,
చౌఱమొకము. } చిత్రకాయము.

చౌఱిక. రేఖ; పత్తిరిబొట్టు; చాఱ, వ్యాఘ్ర
వర్ణము.

చౌఱికె. చాఱ, వ్యాఘ్రవర్ణము.

చౌఱు. చేరు, రసము.

చౌల. విస్తారము, బహుళము.

చౌలఁడు. అనర్హుఁడు; సమర్థుఁడుకాఁడు.

చౌలమి. అశక్తి

చౌలా. చాల.

చౌలాసేవు. ఆలస్యము.

చౌలించే. ప్రే. పని నిలుపుదల చేయు;
శక్తముగఁజేయు.

చౌలిక. సామర్థ్యము.

చౌలు. సీత, నాగఁటి మార్గము, దున్ను
నపుడు కఱ్ఱుచే నేర్పడిన రేఖ; ధార;
పర్యాప్తి; వరుస, వృక్షాది పంక్తి. బ.
చాళ్ళు. అ. క్రి. కావలసినంతయగు,
పర్యాప్తమగు; ఓపు.

చౌలును. ఆలమర్థము.

చౌలువు. వరుస.

చౌలుపేరింటి పూటోడి. సీతాదేవి.

చౌలుబడి. సామర్థ్యము.

చౌలుమానిసి. శూరుఁడు; సమర్థుఁడు.

చౌలుమాసి. విణ. పరాధీనుఁడు.

చౌలువాఁడు. విణ. శక్తుఁడు; సమర్థుఁడు.

చౌలువాఱు. అ. క్రి. వరుసతీరు; పుష్కల
మగు.

చౌల్పుడు. వరుసమగు, చుట్టువడు.

చౌల్పు. వరుస. [రావణుఁడు.

చౌల్పుకుత్తుకల వాఁడు. పంక్తికంఠుఁడు,
చౌవఁజూచే. స. క్రి. చంపు.

చౌవడి. కొలువు కూటము, సభ; సత్రము,
చవిక, మండపము, కాల ?

చౌవు. మరణము.

చౌళియ. మల్లబంధ విశేషము. రూ. చాళె.

చౌ

చౌంగు. అంచు, కచ్చ భేదము.

చౌంగుడు. నిలువయగు చిల్లర ద్రవ్యము.

చౌంగులు. బ. వస్త్రము కుచ్చెకొనలు.

చౌంచే. కాక పక్షము, పిల్ల జాట్టు;
చుంచెలుక; నెమిలి జాట్టు; శిఖ.

చౌంచేకురులు. కుంకటి.

చౌంచేమిద్దె. గోపురమువలె పాడుగుగా
కట్టిన కట్టడము.

చౌంచేజాయి మేడలమీఁది కప్పెడి
తాతి పలకవంటి ఒక దినుసు తాయి.

చౌంచెలుక. చుచుందరి.

చౌండి. } అవ్య. నిశ్చయార్థక బహు
చౌండి. } వచనము.

చౌండు. కంచెలుక; తలమీఁద ఉప్పు
పూచినట్టు పూచెడు వ్యాధివిశేషము.

అ. క్రి. లకు మొ|| సెగచే శుష్కించు.
చౌండెలుక. చుంచెలుక.

చౌండ్రాళ్లు. బాలక్రిడా విశేషము.

చౌంయి. } నిష్ప నీళ్ళు చేరునప్పుడు
చౌంయి. } కలుగు ధ్వన్యనుకరణము.

చౌడి. } చూడుఁడి. అవ్య. నిశ్చయార్థక
చౌడి. } బహు వచనము.

చౌడు. చూడుఁడు.

చౌక్క. శుక్రుఁడు; నక్షత్రము; చుక్క
కూర; తిలక భేదము, చుక్కబొట్టు;
బొట్టు, జలాదుల బిందువు.

చౌక్కకాఁడ. అప్లు వేతనము, మాగాణి
పొలముల యందు మొలచెడి యొక
దినుసు చెట్టు.

చౌక్కకార. మత్స్య విశేషము.

చౌక్కకూర. అప్లు వేతనము, చుక్ర
కాకము †

చౌక్కచేరు. లలాటిక, నుదుట వ్రేలాడ
నుంచుకొనెడు భూమి విశేషము;
చుక్కల చాలు.

చౌక్కనుదుటి పిట్ట. గరుత్మంతుఁడు.

చుక్కపిల్ల. మత్స్య విశేషము.
 చుక్కపిల్లి. మాంధాల విశేషము.
 చుక్కబొట్టు. మండలాకార తిలక విశేషము. [ప్రతికూలము.
 చుక్కయెదురు. విణ. ఎదురుచుక్క, చుక్కలగమికాడు. చంద్రుడు, నక్షత్రే శుడు.
 చుక్కలతెరువు. ఆకాశము, తారాపథము
 చుక్కలదొర } నక్షత్రేశుడు, చంద్రుడు
 చుక్కలరాజు } రూ. చుక్కలరాయడు, చుక్కలతేడు.
 చుక్కలి. ఒకానొక చెట్టు.
 చుక్కవాలు. చుక్కయెదురు.
 చుక్కాని(ను). అరితము, ఓడనడపు చుక్కాని.
 చుచ్చు. మేక; సంతాపమునందుఁ గలిగెడు ధ్వన్యనుకరణవిశేషము.
 చుచ్చుకొట్టు. అ. క్రి. సంతాపముచేత చుచ్చుఅను.
 చుచ్చుఱుకు. విణ. మిక్కిలితిక్షు.
 చుట్ట. గుండుగా చుట్టినచుట్ట; తలమీఁద నుంచుకొనెడుచుట్ట; పొగచుట్ట; మిత్రుడు.
 చుట్టకుదురు. కుండలు కుదిరికగా నిలుచుటకై వానిక్రిందనుంచెడు పెంటిమొదలగువానిచుట్ట, ఆధారకుండము.
 చుట్టచుట్టుకొనెడిదిట్ట. కుండలి, సగము.
 చుట్టతనము. బంధుత్వము.
 చుట్టపక్కములు. బ. బంధువులు.
 చుట్టము. బంధువు; సంబంధి; మిత్రుడు; బంధుత్వము. [స్నేహము.
 చుట్టతీకము. బంధుత్వము; సంబంధము;
 చుట్టలు బంధువు.
 చుట్టలుఁగు. చక్రాయుధము. రూ. చుట్టల్లి
 చుట్టాలు. బ. బంధువులు.
 చుట్టికొను. స. క్రి. పెనగొను.
 చుట్టిరాక. పరివేష్టించి వచ్చుచుండఁగా.
 చుట్టిల్లి. చుట్టను గుండ్రముగాగోడపెట్టి

నడుమనిట్రాడు నాటిదూలములు లేక కట్టినయిల్లు. [ప్రించు.
 చుట్టివచ్చు స. క్రి. ప్రదక్షిణించు; పరివే
 చుట్టు. చుట్టిరాజేయుట; అడుదానికాలి జాట్టనజేలి యుంగరము అనామికాభరణము. ? స. క్రి. వేష్టనముచేయు; చుట్టగాఁజుట్టు; తిరిగిరాజేయు. విణ చక్రగాఁగాక తిరిగితిరిగి పోదగినది (మార్గము); వలయాకారమయినది. ద్ర. నాలుగు ప్రక్కలను.
 చుట్టుంగెల్లారు. చతుశ్శాలము.
 చుట్టుఁగైదువజోదు. విష్ణువు, చక్రి. [నము.
 చుట్టుఁగైదువు. చక్రాయుధము, సుదర్శ చుట్టుఁగెండ. చక్రవాళాద్రి.
 చుట్టుఁబుట్టు. నలుప్రక్క. [చుట్టుఁబుల్లు.
 చుట్టుఁబులుఁగు. చక్రవాకము. రూ. చుట్టుకుదురు. చుట్టకుదురు.
 చుట్టుకొను. స. క్రి. పరివేష్టించు.
 చుట్టుకొల్లారము } కొల్లారము, చతు
 చుట్టుకొల్లారు } శ్శాలము.
 చుట్టుగుల్లి } వృత్తశంఖము, శంఖజాతి
 చుట్టుడుగుల్లి } జలచర విశేషము.
 చుట్టుదల. చుట్టుట. [చుట్టుమాలె?
 చుట్టుమాలియ. చుట్టుకొల్లారము. రూ.
 చుట్టుముట్టు. స. క్రి. చుట్టుకొను.
 చుట్టుపాటు. స. క్రి. చుట్టుకొను, వేష్టించు రూ. చుట్టువాఱుకొను.
 చుట్టువాలు. చక్రాయుధము.
 చుట్టువాలుజోదు } విష్ణువు, చక్రి.
 చుట్టువాలుదారి }
 చుట్టువు. గొడుగు.
 చుట్టువేడెము. గుఱ్ఱముయొక్క మండలగతి
 చునాయించే. స. క్రి. బట్టలునుడతపెట్టు
 చుప్పన(నా)క } శూరపరాఖి.
 చుప్పనాతి }
 చుప్పనమోతి. మిక్కిలి చూఱు.
 చుమి. చూడుమి. అవ్య. నిశ్చయార్థ
 కము. రూ. చుమి.

చేము. చూడుము. [రూ. చుమ్మా
చేమ్మ. వేదన; చూడుమా; శోకము
చేమ్మచేట్లు. బ. కడుపులోఁ గలుగు
వేదన.
చేమ్మలుచుట్టు } అ. క్రి. వేదనపడు.
చేమ్మలువాలు }
చేమ్మి } చుమి. అన్య. కాకున్నె.
చేమ్మి }
చేమ్మ. చూడుము.
చేయ్యంకి. వాద్యవిశేషము, తాళము.
చేర
చేరకత్తి } చిన్నకత్తి.
చేరచేర వేపు. అ. క్రి. మండు.
చేరి }
చేరియ } చురకత్తి, చిన్నకత్తి.
చేఱచుఱ. కాలుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము [కాలు.
చుఱచుఱకాలు. అ. క్రి. తీవ్రముగా
చేఱుకరి విణ చొరవగలవాడు.
చేఱుకు. వాడి; వేడి; వేగము; చుఱు
క్కు. విణ. వాడిగలది; వేడిగలది.
చేఱుక్కు. నాటుట నిప్పుసోఁకుట మొద
లగువానియందగు అనుకరణము.
చేఱువుచ్చు స క్రి. దగ్ధముచేయు.
చేఱు. కాలుట మొదలగువానియందగు
ధ్వన్యనుకరణము.
చేఱుకొను. స. క్రి. కాల్చు.
చేఱుచేఱు. మిక్కిలివేడిగా.
చేలకన. లాఘవము. ?
చేలకనిది. విణ. లఘువు. ?
చేలుకపాటు. ఉలకన. ? [సులభముగా.
చేలుక. ద్ర. క్రి. విణ. లాఘవముగా;
చేలుకజేయు. స. క్రి. లాఘవపఱచు.
చేలుకన. లాఘవము; ఉలకన, సౌలభ్య
ము. విణ. లఘువు; సులభము.
చేలుకపాటు. చులకన.
చేల్క. ద్ర. క్రి. విణ. చులుక.
చేల్కన. చులుకన, ఉలకన,

చేల్కపాటు. చులుకన.
చేల్ల. చుల్లి. [గడ్డ.
చేల్లజేండు. మొటిమవంటి చిన్న నెత్తురు
చేల్లరము. శో డెవయనుగల పంది.
చేల్లి. మగగుఱి, శిశ్నము.
చేవక } మెత్తని సన్నని నిడుపాటి చిన్న
చేవ్వ } రెచ్చు, ఉపకాళి.
చేవ్వె. అవ్య. కాకున్నె; చూడుమి.
రూ. చువ్వె.

చూ

చూ. అవ్య చూడుడు; చూడుము.
చూడి. పశుగర్భము.
చూడు. వాత. స. క్రి. కాల్చు.
చూడుఁగొడుపు. పశువులకు వాతవేసెడి
యిచుపకోల.
చూకురు. శోకము.
చూకురుపడు. అ. క్రి. శోకించు.
చూచాయ. జాడ; తేలిక, లాఘవము. [చు
చూచే. స. క్రి. వీక్షించు. అ. క్రి. యత్నిం
చూట్కి. దృష్టి. [రుడు.
చూడగలవాడు. అందగాడు, నుం ద
చూడమి. చూడకపోవుట
చూడికి } చూపు, కన్ను.
చూడ్కి }
చూపట్టు. అ. క్రి. గోచరమగు.
చూపరి. విణ. చక్కనివాడు; చక్కనిది.
చూపఱు. బ. విణ. చూచువారు, ద్రష్టలు
రూ. చూపఱులు.
చూపించు. స. క్రి. అగపఱచు.
చూపు. చూచుట; దృష్టి. ప్రే. చూపించు
చూపుగుఱ్ఱము. విణ. పనికి ఉపయోగము
కానివాడు. రూ. చూపుడు గుఱ్ఱము.
చూపుడుబూట. విణ. దృశ్యములు
చూప నొప్పకొన్న పూటకాపు.
చూపుడు వ్రేలు. తర్లని.
చూపెట్టు. స. క్రి. కనుపెట్టు, ప్రతీక్షించు.

మోహపమి. చూడసహింపమి.
 మోహపు అ. క్రి. చూడసహించు.
 మోర } చిన్నకత్తి, అసిపుత్రిక.
 మోరకత్తి }
 మోరణనణకు. ఖడ్గయుద్ధములోని ప్రేటు
 భేదము.
 మోరి. రూ. చురి. [యావురి
 మోరియావు. ఒకవిధమైన వన్నెగల
 మోరి. రూ. చురి.
 మోరు. ఇంటిపెణక (ఇంటిమీది కప్పు)
 చివర, వలీకము; పొడి, చూర్ణము. అ. క్రి.
 (పొగ) తగులు. ఎత్తుగా వేసినకమ్మి.
 మోరుకమ్మి. ముంజూరున పెండెకంటె
 మోరుకుట్టు. ఇంటిమీద కప్పు వేయున
 పప్పుడు పూరిపజచి యీతమెల్లెలు మొద
 లగు వానిని పెండెవలె మీదనుంచి
 కట్టుటకై నారతో కుట్టెడుకుట్టు.
 మోరుకుట్టుదబ్బ. మోరుకుట్టునకు నార
 గ్రుచ్చెడు దబ్బనమువంటి కొయ్యద
 బ్బము.
 మోరుపట్టె. మోరుకమ్మి.
 మోరుమొగ్గ. మోరుకమ్మియందు వాసము
 నకు సరిగా మొగ్గవలె నేర్పబడినది.
 మోరె(రే). చూడుడు.
 మోరెలుక. ఒకదినను చిన్న యెలుక.
 మోర్పు. ఇంటికప్పు క్రిందికప్పు.
 మోఱ. కొల్ల; దోచుడు.
 మోఱకాడు. చోరుడు, కొల్లపెట్టువాడు
 మోఱకారుడు. మి. గ్రా. విణ కొల్ల
 పెట్టినవాడు, చోరుడు.
 మోఱకొను. స. క్రి. కొల్లపెట్టు, అపహరించు
 మోఱకొలు. అపహరించుట.
 మోఱలాడు. స. క్రి. అపహరించు.
 మోఱవోపు. అ. క్రి. కొల్లపోపు
 మోఱాడు. స. క్రి. అపహరించు
 మోలాలు. గర్భిణీస్త్రీ.
 మోలి. బిడ్డ, అపత్యము. రూ. చూలి.
 మోలు. గర్భము; బిడ్డ; గర్భస్థపిండము.

మోలుకొను } అ. క్రి. చూలుగలది
 మోలునిలుచు }
 మోలువడు } యగు, గర్భముగు.
 మోవె. చూడుమి. రూ. చూవే.

చో

చోంగ. లాల; పొగత్రాగు గొట్టము.
 చోంగణ(ణి). మల్లబంధ విశేషము.
 చోక. మంజులము, అందము.
 చోకా. చోక్కా. విణ. స్వచ్ఛమయినది
 చోకాటము. విణ. మిక్కిలిస్వచ్ఛము.
 చోకాయ. చోక్కాయ.
 చోకాయి. చోక్కాయి.
 చోకారము. మిక్కిలిస్వచ్ఛత. విణ.
 మిక్కిలిస్వచ్ఛమైనది.
 చోక్క. విణ. చోక్కముయొక్క లుప్త
 రూపము; స్వచ్ఛము.
 చోక్కటము. విణ. అందము; స్వచ్ఛము.
 చోక్కణ. శీతలగ. [చ్ఛము.
 చోక్కతరము. మి. విణ. మిక్కిలి స్వ
 చోక్కము. అధికకాంతిగల రత్నము.
 విణ. అందము; స్వచ్ఛము.
 చోక్కా. పురుషుడు తొడుగుకొనెడి
 కంచుకము, చోక్కాయ. విణ. చోక్కా
 టముయొక్క లుప్తరూపము; మిక్కిలి
 స్వచ్ఛమైనది.
 చోక్కాకులు. బ. ఎండాకులు. [నది.
 చోక్కాటము. విణ. మిక్కిలి స్వచ్ఛమై
 చోక్కాయ } చోక్కా, కంచుకము.
 చోక్కాయి }
 చోక్కారము. మిక్కిలి స్వచ్ఛత. విణ.
 మంజులము.
 చోక్కిడు. స. క్రి. మోసపుచ్చు.
 చోక్కిలి. చోట్ట. విణ. చోట్టపడినది.
 చోక్కిల్లువోపు. అ. క్రి. చోట్టపడు.
 చోక్కు. పారవశ్యము; చోక్కుపొడి;
 మత్తు; మూర్చి; మోహము; యువయువ
 తీసంభృతప్రేమ. విణ. ఎండినది. అ. క్రి.
 పరవశ్యముగు, మత్తుగొను; చచ్చు.

చోక్కునీరు. మద్యము, కల్లు.
 చోక్కుపెట్టు. స. క్రి. చోక్కునట్లు చేయు
 చోక్కుపొడి } మీదఁజల్లినచో పరి
 చోక్కుమందు } వశముగఁజేయు భస్మ
 విశేషము
 చోగా. చోక్కా.
 చోచ్చిలు (ల్లు). అ. క్రి. ప్రవేశించు.
 చోచ్చు. అ. క్రి. ప్రవేశించు; ఆరభించు.
 చోట చోట. కాలుట వడియుట మొద
 లగువానియందగు భ్వస్యనుకరణము.
 చోట్ట. చెఱు మొదలగునవి క్రిందఁబడుట
 మొదలగువానిచే అగు నొక్క; నేహము
 నందు వ్యాధి మొదలగువానిచేతఁ గలిగిన
 పల్లము (వంకర). విణ, వ్యాధి మొదలగు
 వానిచేత వంకరైనది.
 చోట్టకాలు. ఎండిపోయిన కాలు.
 చోట్టు. అణగిన నొక్క. న్రుకరణము.
 చోడ చోడ. చిప్పిల్లుటయందగు భ్వస్య
 చోత్రంచే. అ. క్రి. ప్రవేశించు.
 చోదుగు. చెమ్మ, ఆద్ర్యత.
 చోదుము. ఎండిన అఁగిటి పట్ట.
 చోనుపు. ప్రే ఖచించు; చొప్పించు;
 బాణములు ప్రయోగించు
 చోన్ను. ప్రే. రూ. చోనుపు.
 చోప్ప. జొన్న మొదలగువాని దంటు.
 చోప్పకాడి. రెండెడను కట్టి తోతడు
 దిండువంటి చొప్పమోపు.
 చోప్పడు. అ.క్రి. సరిపడు; కలుగు;వారకు
 చోప్పరి. విణ. త్రోవ తెలిసినవాడు.
 చోప్పరించే } ప్రే. చొప్పడఁజేయు.
 చొప్పఱచే }
 చొప్పించే. ప్రే. చొరఁజేయు. స. క్రి.
 గుచ్చు.
 చొప్పిల్లు. అ. క్రి. తగు; ప్రకాశించు.
 చొప్పు. జాడ; మార్గము; విధము.
 చొబలము. గుఱ్ఱము గ ర భ మ ం దు న్ను
 పిండము.
 చొరఁబడు } అ. క్రి.చొచ్చు, ప్రవేశించు
 చొరఁబాటు }

చొరపోత. విణ. నిరంతరము.
 చొరవ. ప్రవేశము; బుద్ధికుశలత; అన్నము
 మీది యిచ్చు; సాహసము.
 చొరవకత్తియ } విణ. చొరవగల క్త్తి.
 చొరవకత్తె }
 చొరవకాడు. విణ. చొరవకలవాడు;
 సాహసికుడు.
 చొరు. స. క్రి. ప్రవేశించు.
 చొరుగు(పు). చొక్కాకు, ఎండాకు.
 చొఱ. చొఱచేప, రాజీవము, విణ. బాలుడు
 చొఱచొఱ. వడియుట జొబ్బిలుటయం
 దగు భ్వస్యనుకరణము.
 చొటిగాడు. కిరాతుడు, బోయ.
 చొఱ్ఱ. చొఱ్ఱచేప.
 చొలయు. అ. క్రి. మూగ్గుపోవు; వెను
 దీయు; వైముఖ్యమనొందు; వైరస్యము
 నొందు.
 చొల్లు. జొల్లు, చొంగ, లాల.
 చొల్లియము. జడతో చుట్టినచుట్ట.
 చొళ్లు. చొల్లు.
 చొళ్లుమాట. తుంపురులమాట.
 చొళ్లెము. రూ. చొల్లియము.

చో

చో. కాలము; స్థలము. [పము; అప్పుడు.
 చో. ద్ర. చోటుశబ్దముయొక్క లుప్తరూ
 చోట. ద్ర. భాగమున; స్థలమున.
 చోటు. తావు, స్థానము, స్థలము.
 చోడి. సస్యవిశేషము. బ. చోళ్లు.
 చోడు. సోడు. బ్రహ్మరంధ్రము; చోడ
 శబ్దము ప్రథమావిధక్తి రూపము.
 చోడుమ } కష్టము.
 చోడ }
 చోద్యము. ఆశ్చర్యము.
 చోవు. కలఁత, క్షోభము. స. క్రి. కలఁచు;
 త్రోలు, నడపించు; తరుము.
 చోవుడు. కలఁత, క్షోభము.

చోపుడుగట్టె } చోపుపెట్టుకోల.
 చోపుడుగోల }
 చోపుదారు. హిం. వెండిబెత్తపు వాడు
 చోపుదారుడు. హిం. శేత్రధరడు.
 చోర. బాలుడు.
 చోరుగన్తి. గస్తీతిరుగువాండ్రపై విచారణచేయు ఉద్యోగస్థుడు బ. గస్తీలు;
 మైగస్తీలు మొదలగువారిని అందఱినికనిపట్టిపరగణా అంతటను తిరిగెడివాండ్రు.
 చోఱ. చొఱచేఱ; బాలుడు.
 చోఱబుడుత. చోఱమీనుపిల్ల; చేపల పంటికన్నులుగల యాడుడి.
 చోఱవాడు. విణ. బాలుడు.
 చోలా. చొక్కాయ. ? [పిండి.
 చోవి. బూరెలమీద మూతగాపెట్టెడు
 చోళ్లు. బ. ఒకడినుసుతవిడెలు, రాగులు

చో

చో. స. నాలుగు. విణ. చొకముయొక్కలు పైరాపము.
 చోక. విణ. అగ్గవ; వెలతక్కువ; న్యూనత; తిరస్కారము; అర్హము. ?
 చోకట్టులు } బ. నాలుగుముత్యములు చేర్చి
 చోకట్టులు } కట్టిన పోగులు; దోరణపు(బట్టెమీద కపిలెబిల్లకు ఆధారముగా ఇరుప్రక్కలను మర్చిడుగుజ్జేలు; పట్టము
 చోకము. రూ. చవుకము.
 చోకలింత. రూ. చవుకలింత.
 చోకసేయు. స. క్రి. తక్కువపఱచు.
 చోకళము. చవుకలింత.
 చోకళి. రూ. చవుకళి.
 చోకళింమే. రూ. చవుకళింమ. [వము.
 చోకళింత. చవుకళించుట; ఆశ్వగతివిశే
 చోకళింపు. చవుకళించుట.
 చోకాడిగుదియ. రూ. చవుకాడి గుదియ
 చోకారము. కారము, సబ్బు; కారము.

చోకాలి పీట. నాలుగు కాళ్లుగలయెత్తుపీట
 చోకి. కంచము.
 చోకి. సుంకరిమెట్టు.
 చోకు. పంకము; కశ.
 చోకుచెట్టు. ఒకానొకవిదేశీయవృక్షము.
 చోగంటి. ఆగ్నిదేవుడు; శరభమృగము.
 చోగండ్లమెకము. శరభమృగము.
 చోట. ఊపరపృథివి; గూడు.
 చోటుప్పు. రామకము.
 చోడ. కారపునున్న [నున్న, చొటినున్న.
 చోడు. చొటినేల, ఊపరపృథివి; కారపు
 చోడోలు. ఏనుగుపీఠపుమీద కూర్చుండుట
 కమర్చినతొట్టి, అంబారి, పశాదా.
 చోతా. దోలి, ఉయాల.
 చోతి. చతుర్థి. రూ. చవుతి.
 చోతు. ఒకవిధమైన కుల్లాయ.
 చోదంతి. ఇంద్రునియేనుగు, విరావతము.
 చోదంతి యెకిమీడు. ఇంద్రుడు.
 చోదంతిరొతు. ఇంద్రుడు.
 చోదరి. శూద్రుడు, గ్రామమున కైనను
 పరగణాకైనను పెత్తనకాడగుకాపు.
 చోవదము. నాలుగు మూలలు.
 చోవుటము. రూ. చవుపుటము.
 చోరు. తీపుతో కలసిన యించుక ఉప్పు.
 చోలు. బ. రూ. చవులు.
 చోలూరు. చవులూరు, రుచులుపుట్టు; మనో
 హరముగా నుండు.
 చోవంచ. స. అయిదు. [శరుడు.
 చోవంచతూపులజోదు. సున్నభుడు, పంచ
 చోవంచి. స. అయిదు.
 చోపపి. రూ. చవుపపి.
 చోసాలి. చుట్టుకొల్లారు.
 చోనీతి. స. ఎనుబది నాలుగు, చతురశీతి.
 చోనీతి బంధములు. బ. మి. చతురశీతి
 బంధములు, ఎనుబది నాల్గు కామకాస్త్ర
 గ్రాథిత బంధములు.

చ

ఛందము. సం. ఛందస్సు; అభిప్రాయము; వశము; లక్షణకాస్త్రము; ఇచ్చ.

ఛందస్సు. సం. (పద్యలక్షణముఁజేపెడు) లక్షణకాస్త్రము; వేదము; యథేచ్ఛ; ఇచ్చ. (ఛందస్సులు ఇరువది యాలు—ఉక్త, అత్యుక్త, మధ్య, ప్రతిష్ఠ, సుప్రతిష్ఠ, గాయత్రి, ఉష్ణిక్కు, అనుష్టుపు, బృహతి, పఞ్చి, త్రిష్టుపు, జగతి, ఆతిజగతి, శక్వరి, ఆతిశక్వరి, ఆప్తి, ఆత్యప్తి, ధృతి, ఆతిధృతి, కృతి, ప్రకృతి, ఆకృతి, వికృతి, సంకృతి, అభికృతి, తఙ్కృతి.)

ఛగల. సం. బొడ్డి† [పిడకనిష్ఠ.

ఛగలము. సం. నీలిణః; మేఁకపోతు;

ఛగలాండి. సం. గాడిద గడపర†.

ఛట సం. వరుస, సమూహము.

ఛడాయించుట. గ్రా. ఎచ్చువేయుట.

ఛడి. హిం. చువ్వ, బెత్తెము.

ఛత్ర. సం. గుడ్డికామంఁగ†; అడవిసదా†† కొత్తిమిర†; పుట్టగొడుగు.

ఛత్రభంగము. సం. రాజుపోవుట; రాజ్యనాశము; అస్వాతంత్ర్యము; ముండమోపితనము. [అకులుగల చీట్టు.

ఛత్రమహిమము. సం. ఛత్రమువలె

ఛత్రము. సం. గొడుగు.

ఛత్రకము. సం. పుట్టగొడుగు.

ఛత్రాకి. సం. సర్పాక్షి†.

ఛత్రాకుపు. సం. పుట్టకొక్కు.

ఛత్రాతిచ్చత్రము. సం. గొడుగుగడ్డి.

ఛదనము. సం. ఆకు; ఈక; తొక్క; కప్ప.

ఛదము. సం. ఆకు; ఈక; తొక్క; గండి

వనము†; చీకటిమాస†.

ఛది. సం. ఇంటికప్ప.

ఛద్మము. సం. నెపము; కపటము; మోసము.

ఛన్నము. సం. విణ, ఏకాంతము; కప్పబడ్డది.

ఛర్దనము. సం. వమనము; వేము†.

ఛర్తి. సం. వాంతి శోగము.

ఛలము సం. నెపము, మిచ; వెనుదీయుట;

ఛలోక్తి, ఒక అభిప్రాయముతో చెప్పిన పదమునకు మఱియొక అభిప్రాయము తీసికొని యుత్తరము చెప్పట.

ఛవి. సం. కాంతి; కిరణము.

ఛా

ఛాందసము. వా. వేదజడత్వము; లోకజ్ఞానములేమి.

ఛాందసుఁడు. వా. వేదజడుఁడు; లోకజ్ఞానము లేనివాఁడు. సం. వేదము చదివినవాఁడు.

ఛాందోగ్యము. సం. ఒకానొక ఉపనిషత్తు.

ఛాగము. సం. మేఁకపోతు.

ఛాగలకము. సా. మేఁకపోతు.

ఛాగి. సం. మేఁక, అడుమేఁక.

ఛాతము. సం. విణ. భిన్నము.

ఛాత్రము. ఒక తేనె.

ఛాత్రుఁడు. సం. శిష్యుఁడు.

ఛాదనము. సం. ఛదనము.

ఛాదితము. సం. విణ. కప్పబడ్డది.

ఛాయ. సం. నీడ; కాంతి; పోలిక; రీతి;

శోభ; వర్ణము; ప్రతిబింబము; ఛాయా

దేవి, సూర్యుని భార్య; రక్షణము;

లంచము; వరుస; ఇంచుక.

ఛాయాకరుఁడు. సం. గొడుగుపట్టువాఁడు.

విణ. నీడను గలుగఁ జేయువాఁడు.

ఛాయా గ్రహణము. సం. ఫోటో తీయుట

ఛాయా గ్రహము. సం. రా హు పు;

కేతుపు; అద్దము; ఫోటోతీయు యంత్రము

ఛాయా తరువు సం. సురపొన్న; నీడ

చేతనే మిక్కిలి ఉపయోగ కరముగా

నుండెడు పెద్దచెట్టు

ఛాయా దేవి. సం. సూర్యపత్ని.

ఛాయా పుత్రుఁడు. సం. శని.

ఛాయా ప్రియుఁడు. సం. సూర్యుఁడు.

ఛి

ఛిద. సం. నఱకుడు. [భాగించునది.

ఛిదురము. సం. విణ. ఛేదించునది;

చిద్రము. సం. రంధ్రము; దూషణము, తప్ప.
చిద్రితము. సం. విణ. రంధ్రమువెయ్యి.
చిన్న. సం. తిప్పతీగ.
చిన్నము. సం. విణ. నఱకబడ్డది.
చిన్నరుహ. సం. తిప్పతీగ.

చు

చురిక. సం. మొలనుంచుకొనెడిచూరకత్తి

చె

చెయిర్చును. ఇం. అధ్యక్షుడు.

చే

చేకము. సం. పెంపుడు మృగము పక్షి
మొ. విణ. నాగరకము.

చేకానుప్రాసము. సం. రెండేసి వ్యంజనా

క్షరములు జతజతగా ఎడనెడజెప్పఁ
బడు అనుప్రాసభేదము.

చేత్త. సం. విణ. ఛేదించువాడు.

చేత్తవ్యము. సం. విణ. ఛేదించఁదగినది.

చేదనము. సం. కోయుట; చీల్చుట;

త్రుంచుట; నఱకుట.

చేదము. సం. నఱకుడు; తునుక; భిన్నాం
కమునందు క్రింది సంఖ్య.

చేదించే. సం. స. క్రి. నఱకు; త్రుంచు;
కోయు; చీల్చు; తునుకలు చేయు.

చేదితము సం. విణ. ఛేదించఁబడినది.

చేదితవ్యము. సం. విణ. ఛేదించఁ దగినది.

చేద్యము. సం. విణ. ఛేదితవ్యము.

చో

చోటిక. సం. చిటిక.

జ

జంగమము. సం. విణ. సంచరించెడి
మనుష్య భకుపక్ష్యాది ప్రాణి.

జంగముడు. సం. జంగమువాడు.

జంగలము. సం. మాంసము. విణ. జనము

లేనిది (చోటు).

జంఘ. సం. పిక్క.

జంఘాకరికుడు. సం. దూరముగా సమా

చారము తీసికొనిపోయి వచ్చి చెప్పి

జీవించువాడు. విణ. శీఘ్రగమనము

గలవాడు. [ముగా నడచువాడు.

జంఘాలుడు. సం. విణ. మిక్కిలి వేగ

జండా. హిం. ధ్వజము.

జంతుఫలము. సం. మేడిక.

జంతువు. సం. జన్మించు స్వభావముగల

ప్రాణి; పశువు పక్షి మొ॥; జీవాభిమాని

యగు జీవుడు.

జంత్రము. సం. యంత్రము.

జంత్రాలు. ఇం. జనరల్.

జంపతులు. సం. దంపతులు.

జంబాలము. సం. పాచి; బురద.

జంబీరము. సం. నిమ్మక; ఘరవము.

రూ. జంభీరము.

జంబుకము సం. నక్క.

జంబుకుడు. సం. వరుణుడు; నీచుడు.

జంబువు. సం. నేరడుపండు; నేరడు

చెట్టు; నేరడుదీవి; నేరడు.

జంభభేది సూ. ఇంద్రుడు. [దంభము.

జంభము. సం. నిమ్మక; పల్లు; తిండి;

జంభలము. సూ. నిమ్మక.

జంభలుడు. సం. జనదేవుడు

జంభారి. సం. ఇంద్రుడు; వజ్రాయధము

జంబుడు. సం. ఒకానొకరాక్షసుడు.

జగచ్చుక్షువు. సం. సూర్యుడు.

జగతి. సం. లోకము; జనము; భూమి;

ఒక ఛందస్సు.

జగత్తు. సం. ప్రపంచము; గాలి. విణ.

తిరుగునది.

జగత్ప్రాణుడు. సం. వాయువు. రూ.

జగత్ప్రాణము.

జగన్నాదము. సం. ఒకక్షేత్రము.

జగన్నాథుడు. సం. విష్ణువు, జగన్నాథ

స్వామి.

జగన్నాథ. సం. లక్ష్మి; పార్వతి.

జగము. సం. జగత్తు.
 జగముకన్ను. } జగచ్చుత్తువు,
 జగముచుట్టము. } లోక బాంధవుడు,
 నూర్యుడు.
 జగముతల్లి. మి. జగన్మాత. [బ్రహ్మ
 జగములఁబుట్టించుజాబుడు. విశ్వస్పట్టు
 జగలము. సం. మంగళ; మద్యపిష్టము.
 విణ. మోసకాడు.
 జగ్గము. సం. విణ, తినఁ బడినది.
 జగ్గి. సం. భోజనము, తినుట. [లము.
 జమనము. సం. మడికట్టు; మొల, కటిష్ఠ
 జమనేపల. సం. బమ్మమేడి.
 జమన్యజుడు. సం. శూద్రుడు. విణ.
 తమ్ముడు.
 జమన్యము. సం. మగగుఱి; తోక; గొరిసె.
 విణ. తక్కువది; పెనుకటిది; దూఱదగినది
 జట. సం. పెండ్రుకల జడ, చెట్టుఊడ;
 జటామాంసి.
 జటామాంసి. సం. ఒక ఓషధి.
 జటాయువు. సం. గుగ్గిలపుచెట్టు; ఒక
 గృధ్రము, సంపాతితమ్ముడు.
 జటాలము. సం. విణ. జడలుగలది.
 జటావల్లి. సం. రుద్రజడ.
 జటి. సం. జావ్వి; మఱ్ఱి. విణ. జడలు
 ధరించినవాడు.
 జటిల. సం. జటామాంసి; సిప్పలి.
 జటిలము. సం. సింహము. విణ. జడలు
 గలది; పెనగొనినది.
 జటిలుడు. సం. జటాధారి.
 జటులము. సం. పుట్టుమచ్చ.
 జర్రము. సం. కడుపు. విణ. ముదిసినది;
 కఠినమైనది.
 జడ. సం. దురదగొండి.
 జడత. సం. మనస్సున అంగమున చేష్టలు
 ఉడిగియుండుట.
 జడధి. సం. జలధి, సముద్రము.
 జడము. సం. జలము. విణ. చల్లనిది; తెలివి
 లేనిది; మూఁగది; సంచరింపనిది.
 జడిమి. సం. జడత్వము. రూ. జడిమము.
 జడుడు. సం. విణ. తెలియని మందుడు.
 జడులము. సం. పుట్టుమచ్చ.
 జడ్డి. ఇం. న్యాయాధిపతి. రూ. జడ్డి.

జతుక. సం. చివుకపిట్ట, చీమరువాయి;
 లక్క.
 జతుకము. సం. లక్క; ఇంగువ.
 జతుకి. స. సురభితీగ.
 జతుక్కుత్తు. సం. కోరింద.
 జతువు. సం. లక్క.
 జతుక. స. కోరింద; చివుకపిట్ట.
 జత్తువు. సం. మూఁపులయొక్క సంధి
 యొముకలు, కొంకులు. [లుడు.
 జనంగముడు. సం. మాలవాడు, చండా
 జనకుడు సం. తండ్రి; ఒక రాజు.
 జనత. సం. జనసమూహము.
 జననము. సం. పుట్టుక; వంశము.
 జనని. సం. తల్లి; దయ; కోరింద.
 జనపదము. సం. దేశము; గ్రామము,
 పల్లెటూరు?
 జనపదుడు. సం. మనుష్యుడు.
 జనము. సం. ప్రజ, మనుష్యసమూహము;
 ఒకానొక లోకము. విణ. పామరుడు.
 జనముద్దు. మి. విణ. అందఱున మనో
 హరముగానుండు.
 జనయిత. సం. తండ్రి.
 జనయిత్రి. సం. తల్లి.
 జనశ్రుతి. సం. జనులు చెప్పకొనెను
 వృత్తాంతము, లోకవార్త.
 జనాంతము. సం. దేశము.
 జనాంతికపదము. సం. అంతఃపురము.
 జనాభ. హిం. జనసంఖ్య.
 జనార్దనుడు. సం. హరి, విష్ణువు.
 జనాశ్రయము. సం. మండపము. జనులు
 చేరియుండునట్టి చోటు.
 జని. సం. ఆడుది; పెండ్లాయ; కోడలు;
 కోరింద; జన్మము.
 జనుడు. సం. మనుష్యుడు.
 జనులు. సం. బి. మనుష్యులు.
 జనువు. సం. పుట్టుక. రూ. జనుస్సు.
 జనుపాంధుడు. సం. విణ. పుట్టుగుడ్డి
 జన్మము. సం. పుట్టుక.
 జన్మి. సం. జంతువు, ప్రాణి.
 జన్య. సం. తల్లి చెలికత్తె; తోడి పెండ్లి
 కూతురు; సుఖము. [దూఱు.
 జన్యము. సం. విణ. యుద్ధము; అంగడి;

జన్మ్యుడు. సం. తండ్రి; తోడిపెండ్లి
కొడుకు. విణ పుట్టదగినవాడు; పుట్టిం
చువాడు. [బ్రహ్మ.
జన్మ్యువు. సం. జంతువు, ప్రాణి; అగ్ని;
జవ. సం. దాసనము. [యనము.
జపము. సం. మంత్రావృత్తి; వేదాధ్య
జపావుష్టి. సం. దాసనము.
జపించు. సం. స. క్రి. జపముచేయు.
జవ్యము. సం. విణ. జపింపదగిన గాయ
త్రాదిమంత్రము.
జబరు } హిం. బలాత్కారము.
జబరుదస్తి }
జమాఖర్చు. హిం. ఆయవ్యములు.
జమాదారు. హిం. రైతులపైయఁకారి
జముకాణము. కూర్చుండుటకై ముతక
నూలుతో నేసిక్రిందపఱచెడి అస్తరణము.
జముదాడి. హిం. నిడుపైనపిడిగల కటారి
జయ. సం. పార్వతి; పార్వతియొక్క
చెలిక తె; తిథివిశేషము; కరక;
తక్కిలి; నెల్లి; జయవత్సరము.
జయంతి సం. ఇంద్రుని కూతురు; పా
ర్వతి; టెక్కెము; తక్కిలి.
జయంతుడు. సం. ఇంద్రునికొడుకు;
భీముడు; శివుడు. [విశేషము.
జయఘంట. సం. జేగంట, ఘంటా
జయనము. సం. జయించుట; గుఱ్ఱము
మొదలగువానికవచము. [దీవించు.
జయపెట్టు. మి. ఆ. క్రి. జయజయఅని
జయము. సం. గెలుపు; భారతము.
జయవారము. సం. మంగళవారము.
జయించు. సం. స. క్రి. గెలుచు.
జయిల్భానా, హిం. చెఱసాల.
జయుడు. సం. ఇంద్రునికొడుకు; యుధి
ష్ఠిరుడు.
జయ్యము. సం. విణ. గెలువశక్తమైనది.
జర సం. ముసలితనము
జరతము. సం. విణ ముదిసినది; కఱ
కైనది; గట్టియైనది; పనుపు కలిసిన
తెలుపువర్ణము గలది.
జరరుడు. సం. ముసలివాడు.
జరతారు. హిం. జలతారు; సరిగ.

జరద్ధవము. సం. ముసలియొద్దు.
జరబాబు. హిం. బంగారుబట్ట, నాదరా.
జరాభీరువు (డు). సం. మన్మథుడు.
జరాయుజములు. సం. బ. మావితోఁ
గూడ బుట్టునవి, మనుష్యపశ్వాదులు.
జరాయువు సం. మావి; జటాయువు.
జరిత్రము సం. స్తోత్రము.
జరుడు. సం. విణ. ముసలివాడు.
జర్జరము. సం. పాచి; ఇంద్రధ్వజము.
విణ. శిథిలమైనది.
జర్జరితము. సం. విణ. శిథిలమైనది.
జర్జరికము. సం. విణ. పెక్కు తూట్లు
గలది; శిథిలమైనది.
జర్జిలము. సం. అడవినవృత్తులు.
జర్మనిలు. ఇం. బ. జర్మనుదేశీయులు.
జలచరము. సం. జలమునందు సంచరిం
చెడు జంతువు. విణ. హంసాదిపక్షులు.
జలజము. సం. పద్మము, తామర;
శంఖము.
జలతస్కరుడు. సం. నూర్యుడు.
జలతారు. జరతారు
జలదము. సం. ముస్తై; మేఘము.
జలదన్యుడు. సం. నూర్యుడు.
జలద్రోణి. సం. పడనలాని నీరు చోడి
పోనెడి కొయ్యపాత్ర; నూతివద్దిగాడి.
జలధరము సం. మేఘము.
జలధి. సం. సముద్రము.
జలనిధి. సం. సముద్రము.
జలనిర్గమము. సం. నీళ్లువెలికిబోవుట
కేర్పఱచినతాము మొ.
జలనీలి. సం. కైవాలము, పాచి.
జలము. సం. ఉదకము; కురువేరు. విణ.
జడము. [జలముచము.
జలముక్కు. సం. మేఘము. రూ.
జలరాగము. సం. లేతవర్ణముగల కంపు.
జలలిపి. సం. నీటిమీఁదివాత, అప్పుడే
నశించునది.
జలవల్లి. సం. నీరుగొలిమిడి.
జలశుక్తి. సం. కప్పచిప్ప.
జలనూచి. సం. జలగ; మొసలి.
జలనూత్రము. సం. ఒక పాత్రలోనుండి
మఱియొక పాత్రలోనికి నీరు పడుటకై

రెండుకొనలను గొట్టములుకట్టి ఆ పాత్ర
లలో ఉంచిన దారము.
జలహస్తి సం. నెగడు; నీటియేనుగు.
జలాక్షరము. సం. జలలిపి.
జలాధారము. సం. జలాశయము.
జలారము. సం. నీటిగుట్టము.
జలారి. జలదారి. సం. జలద్యారము.
జలార్ణవము. స. వర్ష ఋతువు.
జలాశయము. సం. నీటిపెంకి, మడుగు;
వట్టివేరు.
జలూక. సం. జేలగ; అంతరదామర.
జలొచ్చానము. సం. అలుగు; చెరువు
తూము.
జలౌకసము. సం. జేలగ; జలజంతవు.
జల్లి. హిం. విణ. త్వరయైన.
జల్పనము. సం. ఉపయక్తము కాని
పెక్కుమాటలాడుట.
జల్పము. సం. పరమత నిరసన పూర్వ
కముగా స్వమతమును స్థాపించుటగల
ఒక వాదము.
జల్పాకుడు. సం. విణ. ప్రేలరి.
జల్పితము. సం. ప్రేలుడు. విణ. చెప్ప
బడినది.
జవ స. దాసనము. [వడిగలది.
జవనము. సం. వడి; వడిగలగుట్టము. విణ.
జవనిక. సం. తెరచీర, యవనిక.
జవము. స. వడి, వేగము. విణ. వడి
గలది.
జవాది. సం. జవ్యాది, సంకుమదము.
జవాను. హిం. బలశాలి; బంబ్రౌతు.
జవాబు. హిం. ప్రత్యుత్తరము.
జహ్నుతనయ. సం. గంగానది.
జహ్నువు. సం. ఒకానొకరాజు; విష్ణువు.

జా

జాంగలము. సం. ఆవడ, బీజకాయ;
కవుజా; మెరకనేల; నిర్జలదేశము.
జాంగలి. సం. విషముబోగొట్టువిద్య;
దూలగొండి.
జాంగులికుడు. సం. విషవైద్యుడు.
జాంఘికుడు. సం. జంఘాకరికుడు.

జాంపత్యము. సం. దాంపత్యము.
జాంబవతి. సం. శ్రీకృష్ణుని ఒక భార్య.
జాంబవము. సం. శేరెడుపండు; బంగారు.
జాంబూనదము. సం. బంగారుము;
ఉమ్మెత్త.
జాగర. సం. మేలుకొనుట, జాగారము.
జాగరణము. సం. జాగారిము.
జాగరము. సం. కవచము; మేలుకొనుట.
జాగరించు. సం. ఆక్రి. మేలుకొను.
జాగరిత. స. జాగరూకత. విణ. మేలు
కొనియుండువాడు.
జాగరిల్లు. సం. ఆక్రి. మేలుకొను
జాగరూకుడు. స. విణ. మేలుకొని
యున్నవాడు.
జాగర్య. స. మేలుకొనియుండుట.
జాగా. హిం. స్థలము. [నిచ్చుభూమి.
జాగీరు. హిం. రాజాబహుమానముగా
జాగ్రత్త. సం. అప్రమత్తత.
జాగ్రత్తు. సం. జాగ్రదవస్థ.
జారరము. సం. విణ. జతరసంబంధ
మైనది; మాక్తికమణిదోషము.
జాడి. ఇం. బుడ్డిపంటిచేబు.
జాడ్యము. సం. జడత్యము, జడ్డు.
జాతకర్మము. సం. పుట్టినపుడు చేయు
సంస్కారవిశేషము.
జాతకుడు. సం. విణ. పుట్టినవాడు.
జాతము. సం. సమూహము; సామా
న్యము; పుట్టుక. విణ. పుట్టినది.
జాతరూపము. సం. బంగారు; ఉమ్మెత్త
పుట్టినరూపము; పుట్టినపుటిరూపము.
జాతవేదుడు. స. అగ్నిహోత్రుడు,
జాతాపత్య. సం. బాలెంతరాలు.
జాతి. సం. కులము; పుట్టుక; సామా
న్యము; ఒకఅర్థాలంకారము; పద్య
భేదము; ప్రాయ్య; కాంతి; జాజికాయ;
జాజి; ఉసిరిక; కంపిల్లము; (పురుష
జాతులు నాలుగు—భద్రుడు, దత్తుడు,
కూచిమారుడు, పాంచాలుడు. స్త్రీ
జాతులు నాలుగు—పద్మిని, హస్తినీ,
శంఖినీ, చిత్రజి. పదునెనిమిది జాతులు
బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర,
వ్యావహారిక, గోరక్ష, కిల్బక,

పంచాణ, కుంభాకార, తంతువాయ,
క్షౌరక, రజక, వస్త్రచ్ఛేదక, చర్మకార
తీలఘాతక, బుద్ధక, చండాళ, మాతంగ
జాతులు.)

జాతికోశము. సం. జాజికాయ.

జాతినాగు. మి. పాములలో భేదము.

జాతిపత్రి. సం. జాపత్రి; జాజిపత్రి.

జాతివారు. మి. ఇంగ్లీషువారు; శ్వేత
ముఖులు. [వాండ్లు.]

జాతివార్తలవాండ్లు. సం. బ. నెరివిడ్డ

జాతిఫలము. సం. జాజికాయ.

జాతుపము. సం. విణ. జతువు (లక్క)
వలనఁ గలిగినది.

జాతేక్షము సం. కాలపట్టిన యెద్దు.

జాత్యము. సం. విణ మంచులమందుఁ
బుట్టినది; చక్కనిది; మేలైనది.

జానకి. సం. సీతాదేవి.

జానపదము. సం. జనము; దేశము. విణ.

జనపద సంబంధి; గ్రామము?

జానపదుడు. సం. జనుడు.

జానకిజాని. సం. సీతాపతి.

జానువు. సం. మోకాలు.

జావకము. సం. కాలేయకము.

జావకుడు. సం. విణ. జపముచేయువాడు

జావము. సం. జపము; వేదాధ్యయనము.

జావ్యము. గ్రా. జాగు.

జాఫరా. హిం ఒకరంగు; రక్తవర్ణవిశేషము

జాబాలము. సం. ఒక ఉపనిషత్తు.

జాబాలి. ఒక ముని; ఒక ఉపనిషత్తు.

జాబాలుడు. సం. కురునువాడు; సత్య
కాముడు; ఒకముని.

జాబితా. హిం. పట్టి.

జామదగ్గుడు. సం. జమదగ్నిశిష్యుడు.

జామదగ్గేయుడు. సం. పరశురాముడు

జామాత. సం. అల్లుడు; ప్రభువు; ప్రాద్దు
తిరుగుడు. [జామగి. విణ. సోమరి.

జామి. సం. కులకాంత; తోడబుట్టినది;

జాయ. సం. భార్య, (అగ్ని సాక్ష్యముగా
పెండ్లాడిన). పెండ్లాము.

జాయమానము. సం. విణ కలుగుచున్నది.

జాయా. హిం. నష్టము, చెఱుపు [గాడు?

జాయాజీవుడు. సం. నట్టువుడు; మేళ

జాయువు. సం. మందు.

జార } జార స్త్రీ, వ్యభిచారిణి.
జారిణి }

జారీ. హిం. నెఱవేర్చు, అజ్ఞయగుట.

జారుడు. సం. ఉపపతి, వ్యభిచారి.

జాలకము. సం. లేతమొగ్గ; కనుగాయ;

లేతమొగ్గల గుత్తి; వల; పక్షిగూడు;

కపటము; మునగకాయ; కిటికి.

జాలపాదము. సం. బాతు; హంస.

జాలము సం. కిటికి; వల; సమూహము;

మొగ్గ; కపటము; మాయ; కడిమి.

జాలి. సం. పొట్ట.

జాలిక. సం. వలవంటి నేతగల వస్త్రము;
ఇనుపకవచము; విధవ.

జాలికము. సం. సాలెపురుగు.

జాలికుడు. సం. చెంబడివాడు; బోయ
వాడు; వలచేత జీవించువాడు. విణ.
మోసకాడు.

జాలిని. సం. బీజి; చిత్రకాల; వాగఱి.

జాల్ముడు. సం. ఆలోచింపక పనిచేయు
వాడు; క్రూరుడు; నీచుడు; పామ
రుడు.

జావంకము. మి. జాముచిహ్నము.

జాన్తి. హిం. విణ. ఎక్కువ.

జాహ్నవి. సం. గంగ.

జి

జింక. లేడి, హరిణము; న్యంకువు.

జింక గుఱ్ఱము వలంతి. వాయువు, హరిణ
వాహనుడు.

జింకతల చుక్క. మృగశిర్ష నక్షత్రము.

జింకతల చు (రి) కక్రనెల. మార్గశిర్ష
మాసము.

జింకతాలుపరి } మృగధరుడు, శివుడు;
జింకతాలుపు } మృగాంకుడు,

చంద్రుడు. రూ. జింకతాల్పు.

జింకపొక్కిలి. మృగనాభి, కన్తారి.

జింకరవుతు. వాయువు, హరిణవాహ
నుడు. రూ. జింకరాతు.

జింకిలకము. మృగవిశేషము.

జింగి. సం. మంజిష్ఠ.

జింగిబి వామనఁడు.

జింజిరీ. గొలుసు.

జిగట. స్నిగ్ధము; నిర్వాసము, బంక.

జిగటాలు. బ. దీపము.

జిగమిష. సం. పోషనిచ్చ.

జిగమిమపు. సం. విణ. పోషనిచ్చగలవాడు.

జిగి. సువసు; కాంతి; వర్ణము.

జిగిని. హిం. మెడనుధరించెడి ఒక భూషణము.

జిగిమానము. గ్రా. పిసినిశనము.

జిగిలి. విణ. చిక్కనైనది.

జిగిలికాడు. విణ. అందగాడు.

జిగీష. సం. జయింపనిచ్చ; ప్రయత్నము; అతిశయము.

జిగీమపు. సం. విణ. గెలువనిచ్చగలవాడు.

జిగురు. స్నిగ్ధము; జిగురువూసిన దారము; పట్టులను బట్టుటకై కోలకుఁగాని దారమునకుఁగాని చమిరెడు బందన, నిర్వాసము.

జిగురుకొను. అ. క్రి. జిగటగలదియగు.

జిగురుగండె. పట్టులను కేటాడెడు సాధనము.

జిమత్స. సం. ఆకలి.

జిమత్సపు. సం. విణ. ఆకలిగొన్నవాడు. రూ. జిమత్సుఁడు.

జిమాంస. సం. చంపనిచ్చ.

జిఘాంసుపు(డు). సం. శత్రువు. విణ. చంపనిచ్చగలవాడు.

జిమ్మత్. సం. గ్రహింపనిచ్చ.

జిమ్మత్తుపు. సం. గ్రహింపనిచ్చగలవాడు.

జిమ్ముడు. సం. విణ. మూర్ఖుఁడవువాడు.

జిజ్ఞాస. సం. తెలియనిచ్చ. [వాడు.

జిజ్ఞాసువు. సం. విణ. తెలియనిచ్చగల

జిట్ట. ప్రాచేశము; పెదురుయొక్కయెన్ను

ఒకదినును పక్షిజాతియొక్క సాధారణ

మైన పేరు; తేన; శరము; గుల్మము.

జిట్టకము. కోడిగము.

జిట్టెడు. ప్రాచేశమాత్రము.

జిడికిరింత. మోసపుమాట.

జిడ్కడలి. జిడ్డుకడలి.

జిడ్డు. క్షోభము, కలఁత. ?

జిడ్డి. మోటుగుడ్డు. విణ. మోటైనది.

జిడ్డు. స్నిగ్ధము; నేయి మొదలగువాని జిగురు; వృక్షవిశేషము.

జిడ్డుకడలి. పాలసముద్రము, క్షీరాబ్ధి.

జిడ్డుకడలిబిడ్డ. లక్ష్మి, క్షీరోదజ.

జిడ్డుకొను. అ. క్రి. జిడ్డుగ.

జిడ్డునిర్వామి. జిడ్డుకడలి. [చినవాడు.

జితకాశి. సం. విణ. యుద్ధమునందుజయిం

జితపడు. అ. క్రి. స్థిరపడు; వాడుకపడు;

అనుకూలపడు. [నది.

జితము. విణ. స్థిరము. సం. జయింపఁబడి

జితించు. అ. క్రి. జితపడు.

జితేంద్రియుడు. సం. విణ. ఇంద్రియ

నిగ్రహముగలవాడు.

జిత్తు. యుక్తి; కపటము, మాయ.

జిత్తులకత్తె. విణ. మాయలాడి.

జిత్తులమారి } విణ. వంచకుఁడు, జిత్తులు

జిత్తులవాడు } చేయువాడు.

జిత్య. సం. గొట్టినాగలి ?

జిత్యుఁడు. సం. విణ. జయశీలుఁడు.

జిద్దు. కోపము; కలహము.

జిన. పిట్టగ్రుడ్డు సొన.

జినిసేదిను. ఒక విధమైన ఫిరంగి.

జినుఁగు. నూత్నవస్త్రము; నూత్నము;

చందము.

జినుఁడు. సం. బుద్ధచేవుఁడు, జినచేవర;

విష్ణువు విణ. ముసలివాడు; జయశీలుఁడు

జిన్న. వృక్షవిశేషము

జిప్పె. జిడ్డుగల నేల.

జిబిలిక. ఒక బీజం.

జిబువాయి. జవాబి.

జిబ్బటి } గబ్బిలము.

జిబ్బడాయి }

జిమిడిక. ఒక చర్మవాద్యము.

జిమ్మ. విణ. అధికము. [పెలికులుకు

జిమ్ము. అ. క్రి. (ద్రవ వస్తువు) జిట్టిన

జియ్య. జనకుఁడు; రాజు; దేవుఁడు.

జియ్యరు. వైష్ణవ సన్న్యాసి.

జియ్యలు. బ. దీపతలు.

జిరా. కవచము; బాణము.

జిరాకెంపుటంబారీ. ఎట్టని పట్టు అంబారీ.

జిరాగుజ్జము. జీనగట్టిన గుట్టము.

జిరాయతి. కృషి.

జిరాయి. కవచము; బాణము.

జిరాయితి. కృషి?

జిరిమితి. పిండివంటలోని భేదము. [పము

జిరుకుజాతిదాబాటలు. బాలక్రీడా విశే

జిఱ. తిరుగుట త్రిప్పటలయందగు ధ్వన్య

నుకరణము.

జిఱకొట్టు. ఆ.క్రి. జిఱ్ఱుఁఁదిరుగు.

జిఱజిఱ. రూ. జిఱ.

జిఱ్ఱ. రూ. జిఱ.

జిఱ్ఱత్రాడు పిరియెక్కించిన త్రాడు.

జిఱ్ఱు. చిమ్మటకూత; చీదుటయందగు

ధ్వన్యనుకరణము.

జిఱ్ఱున. ద్ర.క్రి. విణ. తటాలున, త్వరగా

జిఱ్ఱుత్రాడు. రూ. జిఱ్ఱుత్రాడు.

జిల. క.ఁదూతి, దురద.

జిలకఱ } జీలకఱ్ఱ, జీరకము.

జిలకఱ్ఱ }

జిలకఱరాజనాలు. బ. ధాన్యవిశేషము.

జిలగరి. ఒకానొక తుద్రజాతి.

జిలమ. ఒకదినము పరివైరు.

జిలమలు. బ. కాలిధాన్యవిశేషము.

జిలిబిలి. విణ. అల్పము; మందము;

నూత్నమై అవ్యక్తమధురమైనది; శృం

గార ప్రయుక్తమైనది. [పట్టుచీర.

జిలిబిలిచీర. చిన్నచిన్న మళ్ళుగల పన్నని

జెలిబిలిజెల్లి. పాపటబొట్టు.

జిలిబిలిపలుకు. కలధ్వని.

జిలుగు. నూత్నవస్త్రము. విణ.

నూత్నము; మందము; అల్పము.

జిలుగు. స్వర్ణపుష్పి; గొలుసు మోడి

వ్రాత; చిక్కు. ఆ.క్రి. గొలుసు

మోడిగా వ్రాయు.

జిలువు. జినుగు.

జిలే. జిల్లాలు.

జిలేబిలు. బ. మధురభక్ష్యవిశేషము.

జిల్లు. జిలువు; నూత్నము; అల్పము.

జిల్ల. బిల్లగోడాడుటయందలిజిల్ల.

జిల్లా. హిం. కలెక్టరువంటి గొప్పయుద్ధోన్

గఠుని అధీనముననుండు ప్రదేశము.

రాజకీయవిభాగము, మండలము.

జిల్లి. హిం. మాంసముపైనుండు పన్నని

చర్మము.

జిల్లు. కైత్యాధిక్యమును తెలుపుట
యందును కాణుటయందును అగు అను
కరణము.

జిల్లెడు. జిల్లేడు.

జిల్లెడు. అర్కపర్ణము.

జిల్లెడుకాయ. జిల్లేడుచెట్టుయొక్కకాయ.

బ. భక్ష్యవిశేషములు.

జివుక ఒకదినముగబ్బిలము.

జివురు. జిగురు, బంక.

జివుస్. ఎండ ఎండుట మొదలగువాని

యందగు అనుకరణము.

జివుస్. ద్ర.క్రి. విణ. శీఘ్రముగా.

జివురు. చిముడుటయందగు అనుకరణము.

జిమ్మపు(డు). సం. ఇంద్రుడు; అర్జునుడు.

విణ. జయశీలుడు.

జిహన. సం. విడువనిచ్చు.

[వాడు

జిహనువు. సం. విణ. విడువనిచ్చుగల

జిహ్వ. సం. హరింపనిచ్చు. [వాడు

జిహ్వపు. సం. విణ. హరింపనిచ్చుగల

జిహ్వగము. సం. పాము. విణ. వంకరగా

జోవునది; మెల్లగాజోవునది.

జిహ్వము. సం. కపటము; తగరవృక్షము.

విణ. మందము; కలగినది; వంకరయైనది.

జిహ్వయంత్రము. సం. గాలము.

జిహ్వ. సం. నాలుక.

జిహ్వమూలీయము. సం. గ, క ఖ లకు

పూర్వము ఊర్ధ్వ ఘోము ఖము గా

నుంచెడు అర్ధచంద్రాకృతి విసర్గము.

(ఇల్లై, ఊపధ్మానీయము—పఫలకుపూర్వ

ముంచబడు అర్ధ విసర్గము.)

జీ

జీండ్రము. దురవస్థ. విణ. తుచ్చసంభాష

ణము; తుచ్చము, నీచము.

జీగురు. నిర్దానము, జిగురు.

జీగురుగండె. రూ. జిగురుగండె.

జీడి. భల్లాతక్కి; మామిడి మొదలగువాని

తోడిమయందలి పాలు, సాన; మామిడి

తెంకలోని పప్పు

జీడిమామిడి. మారటి; జీడిపప్పుగల

కాయలు ఫలించెడి ఒక మామిడి.

జీడియ. భక్త్యవిశేషము, జీడె.
 జీడె. జీడియ. బ. బెల్లము (చక్కెర)
 పాకముపట్టి నువ్వులద్దినవి.
 జీతగాడు. విణ. (జీతముతీసికొని పని
 చేయు) కూలివాడు.
 జీతనాతములు. జీతము బత్తెము.
 జీతము. వేతనము, నెల నెలకు ఈయ
 టకై నిర్ణయముచేసికొనిన ద్రవ్యము.
 జీనపటము. దట్టి.
 జీనము. గుట్టపుజీను.
 జీని. గుట్టపు పల్లము. విణ. నాణెమైనది,
 జీనిగిరివాడు. చిత్రకారుడు.
 జీనిపని. నున్నితమైన సగిషీపని.
 జీనినరులు. ధాన్యవిశేషము.
 జీను. గుట్టపుపల్లముమీఁదిమెత్త; లంగరు.
 జీనుగ్రీవి. పాములవాడు ఊడెడిబుట్టి.
 జీనుడు. సం. విణ. ముసలివాడు.
 జీనువ. పక్షివిశేషము.
 జీనువముక్కులు. ధాన్యవిశేషము.
 జీనువాయి. జీనువపక్షి.
 జీబిలిక. రూ. జిబిలిక.
 జీబు. చీర; పీచు; ఆకులమెత్త. విణ
 దట్టము; గహనము.
 జీబుకొను. అ క్రి తఱుచగు.
 జీబులుకు. బీజు. [డావరడంగి
 జీమూతము. సం. మేఘము; పర్వతము;
 జీర. కేళి, గీణ.
 జీరకము. }
 జీరణము. } సం. జీలకఱ్ఱ.
 జీరము. }
 జీరా. కవచము.
 జీరాడు. } అ క్రి. వస్త్రముకొంగు
 జీరియాడు. } మొ|| నేల(బడిపారిలు.
 జీరు. అ. క్రి. జాణు; నేలకురాయు. స.
 క్రి. గీణు.
 జీరుకాడు. అ. క్రి; జీరాడు.
 జీరుకు. ఉరియాట; జాణుట; జరుగుడు.
 బ. జరుగుడాట. విణ. జరుగునది.
 జీరుకుపాటు. ఉరియాట.
 జీరుకుబండ. జీరుకులాడెడుబండ. బ.
 జీరుకుబండాట. [మన్ను.
 జీరుకుమన్ను. నీరుతీసినపిమ్మట పేరిన

జీరుగు జీలుగు.
 జీరులాడు. అ. క్రి. జీరాడు. వ్యాపించు.
 జీరువాణు. అ. క్రి. జరుగు; తొలగెను;
 జీర్కు. రూ. జీరుకు.
 జీర్కులు బ. జరుగుడాట.
 జీర్కుబండ రూ. జీరుకుబండ.
 జీర్కుబండలు. బ. జరుగుడాట.
 జీర్. సం. జీలకఱ్ఱ.
 జీర్ణము. సం. జీలకఱ్ఱ. విణ. అతిగినది;
 చినిగినది; ప్రాతది.
 జీర్ణవృంతము. సం. తెల్లలాద్దగు.
 జీర్ణి. సం. జీర్ణమగుట; ముదిమి.
 జీర్ణించు. సం. అ. క్రి. జీర్ణమగు, అణువు;
 శిథిలమగు.
 జీర్ణుడు. సం. విణ. ముదిసినవాడు.
 జీలకఱ్ఱ } జీలకఱ్ఱ.
 జీలకఱ్ఱ }
 జీలుగు. బొందుబెడు, సితవీర్యం.
 జీవ. సం. విణ మొదలగువాని తంతి
 చక్కగా ప్రాణులగుటకు గాను దానిక్రింద
 నుంచెడు కంబళిపీచు మొ||; పాలకూర;
 వింటినాటి; వస; భూమి; ఆభరణధ్వని.
 జీవంజీవము. స. చకోరము; వృక్ష
 విశేషము. [కూర; బదవిక,]
 జీవంతి. సం. జమ్మి; తిప్పతీగ; పాల
 జీవకము. సం. వేగిస.
 జీవకుడు. సం. ప్రాణి. విణ. జీవించు
 వాడు; వడ్డిచేత బ్రతుకువాడు; కొలు
 వుడుకాడు; పిసినివాడు; పాముల
 వాడు.
 జీవగట్ట. మి. గ్రా. జీవనౌషధము.
 జీవచ్చవము. సం. మనుషీనెగు, జీవ
 స్మృతుడు.
 జీవదంతము. సం. నీనుగు జీవించి
 యుండగా కోసి ఎత్తిన దంతము.
 జీవదుడు. సం. వైద్యుడు; శత్రువు.
 విణ. జీవమునిచ్చువాడు.
 జీవధనము. సం. గోవులు మొ.
 జీవన. సం. పాలకూర. [ఉదకము.
 జీవనము. సం. బ్రతుకు; బ్రతుకుజరుపు;

జీవని } పాలకూర.

జీవనియము. సం. ఉదకము.

జీవనోపాయము. సం. బ్రదుకుఁ దెరువు.

జీవనోపధము. సం. బ్రదుకఁజేసెడుమందు.

జీవన్ముక్తి. సం. జీవించియుండఁగనేకర్మ
త్వభోక్తృత్వ ముఖ్యత్వ దుఃఖిత్వాది
బంధము లేకుండునట్టిస్థితి.

జీవన్ముక్తుడు. సం. బ్రహ్మకారవృత్తి
చేత అజ్ఞానము బాధితమై తద్వారా
తనకు స్వరూపమేయై ఆఖండముగా
నుండు బ్రహ్మము సాక్షాత్కరింపఁబడి
అజ్ఞానముతోఁబాటు అజ్ఞానకార్యమైన
సంచితాది కర్మయు సంశయ ఆసంభా
వన విపరీతభావనలును బాధితములు
కాఁగా జీవించియుండియే సకల బంధ
రహితుఁడుగానుండెడి బ్రహ్మనిష్ఠుఁడు.
విష్ణుసంబంధమైన ప్రేమభక్తిగలవాఁడు,
గీతోక్త ఆర్ద్రప్రృత్వాదిలక్షణలక్షితుఁడు
జీవన్ముక్తుఁడు. సం. విణ వైశ్యదేవము
అతిథి భోజనము మొ॥ లేక నిత్యకార్య
ములు చేయనందున బ్రతికియు చచ్చిన
వానితో సముద్రాయుండువాఁడు.

జీవము. సం. ప్రాణము; త. త్వము;
స్వరూపము; పరమాత్మ; విలంబితసృత్వ
ము; బ్రతుకు తెరువు; జీగిసగ్.

జీవరత్నము. సం. శ్రేష్ఠరత్నము.

జీవవృత్తి. సం. గోవులు గుఱ్ఱములు మొ॥
వానిని కాపాడి బ్రదికెడు బ్రదుకు.

జీవశాకము. సం. తోటకూర.

జీవసువు. సం. బ్రదికియున్న బిడ్డలుగల
ఆడుది. [చిట్టికూర.

జీవాంతకము. సం. కొఱుకుతోటకూర;

జీవాంతకుడు. సం. పిట్టవేటకాడు.

జీవాతువు. సం. జీవగణ్ణి; బ్రతుకు; వంట
కము.

జీవాత్మ. సం. దేహి, జీవుడు.

జీవి. సం. ప్రాణి. విణ. జీవించువాఁడు.

జీవించు. సం. ఆ. క్రి. బ్రదుకు.

జీవిక. సం. జీవనోపాయము.

జీవితకాలము. సం. ఆయువు.

జీవితము. సం. ప్రాణము; బ్రదుకు.
జీవితేశుడు. సం. ప్రియుఁడు; యముఁడు.
జీవుడు. సం. ప్రాణి; బృహస్పతి; అంతః
కరణము అంతఃకరణానునందలి చిదా
భాసము అంతఃకరణాధిష్ఠానచైతన్యము
అనునీమూడింటి కూడిక; అవిద్యోపాధి
కుడైనఆత్మ; చిదాభాసము; త్వంపదా
ర్థము.

జీవుక. చీకురువాయి.

జు

జుంగము. సం. బొద్దికూర.

జుంజురుందలకిరాతుఁడు. మి. చింపిరి
జుట్టుగల కిరాతుఁడు.

జుగుప్ప. సం. రోత; నింద; అవమానము.

జుష్టము. సం. ఎంగిలి. విణ. నేవింపఁబడి
నది; అనుభవింపఁబడినది.

జుష్టము. సం. విణ. నేవింపఁదగినది.

? జుహురాణము. సం. ఆశ్వము; వాయువు

జుహురాణుఁడు. సం. చంద్రుఁడు. విణ.

కుటిలము గావించువాఁడు.

జుహువు. సం. సృశ్శేదము.

జుహురాణుఁడు. అగ్ని హోతుడు; అధ్వ
ర్యుఁడు; చంద్రుడు.

జూ

జూటము. సం. జడ; ముడి; చుట్టచుట్టిన
జడలు.

జూటా. హిం. విణ. అబద్ధమైన.

జూతి. సం. శీఘ్రగమనము.

జూర్ణము. సం. జొన్నవైరు.

జూర్తి. సం. జ్వరము.

జృ

జృంభము. సం. ఆవులింత; ఒళ్ళు విఱుచు
కొనుట; వికాసము. [చుట.

జృంభణము. సం. జృంభము; విజృంభిం

జృంబించు. సం. ఆ. క్రి. విజృంభించు;

ఆవులించునది; [నది; వికసించినది.

జృంభితము. సం. ఆవులింత. విణ. పెరిగి

జె

జెండా. హిం. తెక్కెము, ధ్వజము.
 జెండాకుచ్చెలు. బ. ఆచోలములు.
 జెండాగుడ్డ. పతాక.
 జెంత. భూర్వురాలు, దుష్టప్రౌఢస్త్రీ.
 జెగ. గొప్ప.
 జెగితెకాడు. రథికుడు; రాతు.
 జెజాయాలు. ఒకవిధమగు ఫిరంగులు.
 జెట్టి. పంచెపు కోడిపుంజువేరు; మల్లుడు;
 శూరడు; వేటకుక్కలలో భేదము.
 విణ శ్రేష్ఠుడు; ధీరుడు; దిట్ట.
 జెట్టిపట్టు. బ. మల్లుడుపట్టెడిపట్టు.
 జెట్టిపెనకువ. మల్లయద్ధము.
 జెట్టి. మల్లుడు.
 జెడ్డ. ఆక్షరద్విత్యము.
 జెన. రూ. జన.
 జెబర. ఉపకాళి
 జెముడు. చెముడు, సింహుండము.
 జెయిలు. ఇం. కారాగృహము.
 జెఱి. రంకుటాలు; ముసలిది; వేశ్య.
 జెఱి. జెట్టి.
 జెఱిపోతు. జెట్టిపోతు.
 జెఱి. కార్యజెట్టి.
 జెఱిపోతు. సర్వవిశేషము.
 జెల. భూమిలోపలినుండి మైకురికిపడు
 సంతతజలధార, బుగ్గ, ఉత్సవము.
 జెలగ. జలూక, జలగ.
 జెలాకంటె. డేగ.
 జెల్ల. మత్స్యవిశేషము.
 జెవ. శక్తి.
 జెప్ట. గ్రా. పెద్దమ్మ.

జే

జే. జయయనుదీవన; నమస్కారము.
 జేండ్ర. నేతనెసిజీవింపెడిఒకానొకజాతి
 జేండ్రవాడు. కరిణలు, తంతు వాయ
 భేదము.
 జేగంట. జయఘంట, గెలుపు మొదలగు
 సమయములందు కొట్టెడు పెద్దఘంట.
 జేగురు. గైరికము.

జేగుతించు. ఆ. క్రి. ఎఱ్ఱవాలు, ఎఱ్ఱనగు.
 జేగులు. ఎఱుపు, విణ. ఎఱ్ఱనిది.
 జేగులుబురువు. ఇంద్రగోపము.
 జేజె. వేలుపు. బ. దేవతలు.
 జేజే. జయ జయ యనుదీవన, సర్వోత్తమ
 చేత నుండుమని మంగళముచేయుట;
 నమస్కారము; ఇంద్రుడు; దేవుడు;
 దేవత.
 జేజేగట్టు. నురాలయము, మేరుపర్వతము
 జేజేగడ్డి. కామధేనువు.
 జేజేపట్టు. త్రివళాలయము, స్వర్గము.
 జేజేరేని యరదము, ఇంద్రవాహనము,
 మేఘము.
 జేజేలగట్టు. రూ. జేజేగట్టు.
 జేజేలపట్టు } రూ. జేజేపట్టు.
 జేజేలపాలెము }
 జేజేల మానికము. దివ్యరత్నము, చింతా
 మణి.
 జేజేలు. బ. దేవతలు.
 జేడియ } బురద నేల.
 జేడ }
 జేత సం. విణ. జయించువాడు.
 జేతవ్యుడు. సం. విణ. జయింపదగినవాడు
 జేన. పండ్రెండు అంగుళముల కొలది,
 విశిష్టి.
 జేనెడు. విణ. ద్వంద్వకాంగుళప్రమాణము
 జేపెట్టు. స. క్రి. దీవించు.
 జేబ. మల్లబంధ విశేషము.
 జేబు. చీర. హిం. చొక్కాయి సంచి.
 జేమనము. సం. భోజనము.
 జేయుడు. సం. విణ. జయింపదగినవాడు.
 జేరుదస్తు. హిం. దుర్బలమైన.
 జేరుబండు. హిం. చబుకు.
 జేర్చుండు. హిం. సవారి గుఱ్ఱము ముఖ
 పట్టమునకు టంగువారుకు కట్టునది.
 జేవురించు. ఆ. క్రి. ఎఱుపగు.
 జేవురు. జేగురు. [జేగురించు.
 జేవుతించు. ఆ. క్రి. ఎఱ్ఱవారు. రూ.
 జేవులు. జేగులు.
 జేవులుగండ్లు. బ. కోటలోనుండి తుపా
 కులు కాల్చెడు రంద్రములు.
 జేవులుబురువు. ఇంద్రగోపము.

జై

జైత్రము. సం. ఇంద్రధను. విణ. జయ శీలమైనది.

జైత్రుడు. సం. విణ. జయించువాడు.

జైనము. సం. ఒకానొకమతము.

జైనుడు. సం. జైనమతమువాడు. భ్రము

జైవాత్మకము. సం. బ్రదికించెడి యాప

జైవాత్మకుడు. సం. చంద్రుడు, పంట కాపు; వైద్యుడు. విణ. దీర్ఘాయు మ్మంతుడు.

జో

జోంగకము. సం. అగురుచందనము, అగురు+ జోటి. సం. దుప్పటి.

జోటింగుడు. సం. శివుడు.

జోనళము సం. జొన్నపైరు, రక్తవర్ణా

ధి కృష్ణవర్ణము. విణ. ఆవన్నెగలది.

జోనళము. సం. జొన్నపైరు. బ జొన్నలు.

జై

జైపితము. సం. విణ. చంద్రబడినది; తెలుపబడినది;

జైప్రము. సం. విణ. తెలుపబడినది.

జైప్రి. సం. జ్ఞానము; బుద్ధి; తలపు; చంపుట; స్తుతి; సంతోషపెట్టుట.

జ్ఞా

జ్ఞాత. సం. విణ. తెలియువాడు; అహంకారాదులఁ బ్రకాశింపజేయు చైతన్యము; చిదాభాసయుక్తమైన అహంకారము.

జ్ఞాతము. సం. విణ. తెలియబడినది.

జ్ఞాతవ్యము. సం. విణ. తెలియదగినది.

జ్ఞాతి. సం. దాయాదుడు, తనగోత్రమువాడు; తండ్రి.

జ్ఞాతేయము. సం. జ్ఞాతిత్వము.

జ్ఞానము. సం. తెలివి; సామాన్యజ్ఞానము; విశేషజ్ఞానము; బుద్ధి; కాన్త్రజ్ఞానము; వేదము; నేత్రాది ఇంద్రియములద్వారా బయలుపడెడి రూపాదివిషయములలో (బసరించెడి బుద్ధివృత్తి; సమ్యక్ జ్ఞానము; దేవతాధ్యానము మొ॥ (ఉపాసన); పంచవింశతితత్త్వజ్ఞానము; జీవుడు ఈశ్వరుడు జగత్తు-అనెడి భేదభ్రాంతికి అధిష్టానమైనదియు నిత్యమును స్వయం ప్రకాశమును సచ్చిదానందస్వరూపమును అద్వితీయమును పారమార్థిక సత్యమునైన బ్రహ్మ చైతన్యము; శ్రుతియు క్తులచే గలిగిన ఆత్మనిశ్చయము; జ్ఞానసాధనములైన ఆమానిత్యము మొ॥ ఇరువదిగుణములు; ఏకాత్మ దృష్టి; బ్రహ్మకారవృత్తి; స్వస్వరూపస్ఫూర్తి; జ్ఞానాజ్ఞానములను మీటిన జ్ఞానము, సృష్టి స్థితిలయముల భానములేని జ్ఞానము.

జ్ఞానముద్ర. సం. చిహ్నుద్ర.

జ్ఞాని. సం. జ్ఞానముగలవాడు; చతుర్విధ భక్తులలో నొకడు.

జ్ఞానోద్రియములు. సం. బ. తెలిసికొనెడి ఇంద్రియములు, శ్రోత్రము త్యక్తు చక్షువు జిహ్వ గ్రాణము.

జ్ఞాపకము. సం. విణ. తెలియఁజేయునది.

జ్ఞాపనము. సం. తెలియఁజేయుట.

జ్ఞాపితము. సం. విణ. తెలుపబడినది.

జ్ఞా

జ్ఞాడు. సం. విణ. తెలిసినవాడు.

జ్ఞా

జ్ఞాయము. సం. విణ. తెలియదగినది; తెలిసికొనదగిన బ్రహ్మ పదార్థము; శబ్దాది విషయము.

జ్యో

జ్యో. సం. వింటినారి; భూమి; తల్లి.

జ్యోచక్రము. సం. భూచక్రము; భూమి.

జ్యాని. సం. ముదిమి; హాని; ఏలు; జీర్ణ
మగుట.

జ్యాయుడు. సం. విణ. మిక్కిలివృద్ధుడు;
మిక్కిలి శ్రేష్ఠుడు; అగ్రజుడు.

జ్యే

జ్యేష్ఠ. సం. జ్యేష్ఠానక్షత్రము; నాయ
కుడు మిక్కిలి ప్రేమించిన నాయక;
జ్యేష్ఠాదేవి; అప్ప.

జ్యేష్ఠము. సం. ప్రాణము; జ్యేష్ఠమాసము.
జ్యేష్ఠాంబువు. సం. పులికడుగు.

జ్యేష్ఠి. సం. బల్లి.

జ్యేష్ఠుడు. సం. విణ. అగ్రజుడు;
మిక్కిలివృద్ధుడు, మిక్కిలిశ్రేష్ఠుడు.

జ్యై

జ్యైష్ఠము. సం. జ్యేష్ఠమాసము.

జ్యో

జ్యోతి. సం. వెలుగు; నక్షత్రము; అగ్ని;
సూర్యుడు; చంద్రుడు; నేత్రాదండ
యము. [బురువు

జ్యోతిరింగణము. సం. మిడుగులు
జ్యోతిర్గత. సం. మానేరుతీగ.

జ్యోతిశ్చక్రము: సం. సూర్యచంద్రాది
గ్రహ నక్షత్ర మండలము.

జ్యోతిషము. సం. జ్యోతిషము.

జ్యోతిషికుడు. } సం. జ్యోతిషుడు.
జ్యోతిష్కుడు. }

జ్యోతిష్మతి. సం. మానేరుతీగ.

జ్యోతిస్సు. సం. రూ. జ్యోతి.

జ్యోత్స్న. సం. వెన్నెల.

జ్యోత్స్నాప్రియము. సం. చకోరము.

జ్యోత్స్న. సం. వెన్నెలరేయి.

జ్యోత్స్నక. సం. వెన్నెల.

జ్యౌ

జ్యౌతిషికుడు. సం. జ్యోతిషుడు.

జ్యౌత్స్ని. సం. వెన్నెలరేయి.

జ్వ

జ్వరము. సం. జూర్తి, వేడి. వ్రాడు

జ్వరితుడు. సం. విణ. జ్వరముగల

జ్వలనము. సం. మంట; అగ్నిహోత్రము.

జ్వలించు. సం. అ. క్రి. మండు; ప్రకా

శించు. [శించినది.

జ్వలితము. సం. విణ. మండినది; ప్రకా

జ్వొ

జ్వొలము. సం. మంట, అగ్నిజ్వాల.

జ్వొలాజిహ్వయు. సం. అగ్ని; పార్వతి

యొక్కదూత.

జ్వొలాన్మనోహస్యామి. సం. నృసింహ

మూర్తివిశేషము.

—o—o—o—

జ

జేంకించు. స. క్రి. బెదరించు; జడిపించు.

జేంకు. భయము; సంకోచము. అ. క్రి.

భయపడు; సంకోచపడు.

జేంకె } బెదరింపు.

జేంకెన }

జేంకెయొనర్చు. స. క్రి. బెదరించు.

జేంగ. జంఘ, పిక్క; దాటు; పుతగతి
భేదము.

జేంగగంతు. పుతగతిభేదము.

జేంగగోను. అ. క్రి. దుముకు. స. క్రి. దాటు.

జేంగనడక(పు). కాలుచాచిపెట్టి నడచు

నడక.

జంగపిల్లి. అడవిపిల్లి. [లేని వైపుడు.]

జంగము. జంగమువాడు; కులముక్కల

జేంగాళము, విణ. నిడుచాలు.

జేంగి. అగ్నిప్రసారణము.

జేంగియ. ఒక దినుసుగజ్జె.

విత్తుటకు పయోగించెడి యంత్రవిశేషము;
మదము.

జేడ్డు జాడ్యము; తగులము; జోలి.

జడ్డుదనము. తగులము, కాంక్ష.

జడ్డుపడు. ఆ. కి. చుందమగు.

జత' జంట; జోడు; సామ్యము.

జతన. యత్నము.

జతనపడు. ఆ. క్రి. యత్న పడు.

జతనము. యత్నము; త్రిశక్తులలో రెండ

వది; ఉత్సాహము; ఉపాయము. విణ

పదిలము.

జతను. జతనము.

జతనుపడు. ఆ. క్రి. యత్న పడు, సిద్ధమగు.

జే. జతనుపడు. [జతపడు.

జతపడు. ఆ. క్రి. సరిపడు; సిద్ధించు. జే.

జతి. గాన నాట్య యోగ్య శబ్ద సంతతి.

జతిగెలు. బ. ఎద్దుల మెడను తగిలించి

కాడికి గట్టెడు పట్టెడలు.

జత్తిగె. జడ్డిగము.

జడ్డు. కఠిన హృదయత్వము. [పైరు

జనము. శణుము, భంగ, ఒక విధమైన

జనువనార. జనుమునుండి తీసిన నార.

జనుపనారపట్టా. జనుపనార పురితోసిన

గోన.

జనుపవిత్తులు. బ. శణుబీజములు.

జనుము. రూ. జనము.

జన్న. భూజంబువు. [శివుడు

జన్నంపు వేటకాడు. క్రతుధ్వంసి,

జన్నడు. ఒకానొక గుఱ్ఱపు పేరు.

జన్నపుజుక్క. మఘానక్షత్రము.

జన్నపుడిండి. క్రతుభుక్కు, వేలుపు.

జన్నపుగొంగ. క్రతుధ్వంసి, శివుడు.

జన్నపుటొజ్జ. బుద్ధివక్కు.

జన్నపురిక్కనెల. మాఘమాసము.

జన్నము. యజ్ఞము.

జన్న. సన్నిపాతము.

జన్నిగట్టు. బ్రహ్మ, యజ్ఞార్థములైన నియ

మముల నడపు బ్రాహ్మణుడు.

జన్నిదము. యజ్ఞోపవీతము

జన్నియ. దేవతాదుల నుద్దేశించియుంచిన

వస్తువు; దేవతార్థము చేసిన నియమము;

దేవతాదుల నుద్దేశించి యధేచ్ఛముగా

విడిచిన గోవు (ఎద్దు); వ్రతము.

జేన్నియపట్టు. స. క్రి. దేవతాదులను

ఉద్దేశించి యేదనొకవస్తువు నెత్తి

యుంచు.

జన్నియవిడుచు. స. క్రి. దేవతాదులను

ఉద్దేశించి యెద్దు మొదలగువానిని యధే

చ్ఛముగా విడుచు.

జన్నియాపు. హోమధేనువు.

జన్నె రూ. జన్నియు.

జప్పి. హిం జపు.

జప్తీదారుడు. జపుచేయువాడు.

జపు హిం. రాజాజ్ఞచే సాత్తునుబలవంత

ముగా పట్టుకొనుట.

జబర. పోక కమిడి నార; ఉపకాళి.

జబురుజంగి. ఒకవిధమగు ఫిరంగి.

జబ్బ. భుజము; తొడ పెలిమి, దిభాగము.

జబ్బు. రోగము. విణ. మందము; నీరసము.

జబ్బుపడు. ఆ. క్రి. మందమగు; రోగ

యుక్తమగు.

జమ. } హిం. రాబడి.

జమా. }

జమట. జంట.

జమటపాత. దేగను చేతనుంచుకొను

నపుడు దానిగోళ్లు గ్రుచ్చుకొనుండ వేసి

కొనెడు మడత గుడ్డ

జమలి. విణ. జంట.

జమలించు. స. క్రి. రెట్టించు.

జమలిక. చర్మనాద్య విశేషము.

జమలిముక్కలి. పట్నదము, తుమ్మెద.

జమలిగ. ఒక చర్మనాద్యము;

జమాబండి. హిం. సిస్తువర్పాటుచేయుట

జమిడవీచోపు. వింజామర.

జమిడి } ద్వంద్వము; ద్వికము.

జమిలి } ద్వంద్వము; ద్వికము.

జమిలిక(కె). ఒక చర్మనాద్యము.

జమిలిముక్కలి. పట్నదము, తుమ్మెద.

జమిలిముక్కలివిలుకాడు. మన్మథుడు

జమిలిముత్తల. పణ్మఖుడు, కుమార

స్వామి.

జమీను, హిం. భూమి.

జేమీన్ దారి. హిం. జమీన్ దారుక్రింద
 నుండు భూమి. [కారి.
 జమీన్ దారు. రాజుకు సిస్తుకట్టు ఒక అధి
 జముడు. చుముడు.
 జముకాణము. క్రిందవేసి కూర్చుండేడి
 ముతకనూలితో నేసిన పట్ట.
 జముతండ్రి. సూర్యుడు.
 జముదళము } నిడుపుపరుజాగల కత్తి.
 జముదాడి }
 జమున. యమునానది.
 జమునగొంగ. బలరాముడు, కాళిందీ
 భేదకుడు. [ముడు.
 జమునతోబుట్టు. యమునాభాత, య
 జమునయ్య. సూర్యుడు.
 జమునసైదోడు. యముడు.
 జమునెక్కిరింత. దున్న, చుహిషము.
 జముపట్టి. ధర్మరాజు, యుధిష్ఠిరుడు.
 జములు. బ. ద్వంద్వము.
 జమ్మి. శమిశు.
 జమ్మి. తృణవిశేషము; జంబువు.
 జమ్మిఖాణము. జమకాణము.
 జమ్మేలు. జంబూనది.
 జర. కత్తి పిడి, త్వరపు.
 జరగు. ప్రాణుడు. అ. క్రి. తొమ్మిలో
 ప్రాణు; జాటు; జీవనము నడచు; ప్రప
 ర్తిల్లు; కడచు; ఉలుకు; పోవు; మెల్లగా
 పోవు.
 జరత. జలతారు
 జరపు. ప్రే. జరగజేయు.
 జరపోను. జలతారు. [వస్త్రము.
 జరబాజు. విణ. వెండి జలతారుతో నేసిన
 జరబు. పేలసిండి.
 జరి } వెండి బంగారములతో మొలము
 జరి } చేసిన నూలిపోగు; వెండి బంగ
 రముల మొలము,
 జరిమానా. హిం. జాల్మానా.
 జరీన }
 జరీలున } ద్ర. క్రి. వి. శీఘ్రముగ.
 జరుగు. అ. క్రి. రూ. జరగు.
 జరుగుబాటు. జీవనము.
 జరుగుడాట. జీరుకుబండాట.
 జరుగుదు. జాటుడు, గళనము.

జేరుగుబడి. జీవనము.
 జరుపు. ప్రే. జరపు.
 జరుపుడు. దినములను జరుపుట.
 జరూరు. హిం విణ. ఆగత్యమైన.
 జఱజఱ. ఈడ్చుట జాటుటమున్నగువాని
 యందగుధ్వన్యకరణము; శీఘ్రము.
 జఱి. అసతి, కలట.
 జఱిభుడు. విణ పాపి; దుష్టుడు.
 జఱ్ఱున. ద్ర. క్రి. వి. శీఘ్రముగ, దబ్బున
 జలకట్టియ } ఒకానొకడేగ.
 జలకట్టె }
 జలకమాడు. అ. క్రి. స్నానముచేయు.
 ప్రే. జలకమార్పు.
 జలకము. ఉదకము; స్నానము.
 జలగ. నెత్తురు పీల్చేడి యొకానొకజల
 జంతువు.
 జలగంటి. వేటపులుగు.
 జలగడుగు. స. క్రి. బంగారురవ్వలుమొ
 దలగునవి వెదకియెత్తుటకుఁగానా ఇనుక
 ను నీళ్లలోబోసి గాలించు.
 జలగడుగువాడు } మన్నగడిగి ద్రవ్యా
 జలగరి. } ర్జనముచేయువాడు.
 జలజల. ప్రవహించుట రాలుట వడియు
 ట ఉరలుట కాటుట చల్లుట మొదల
 గువానియందగు ధ్వన్య క ర ణ ము;
 శీఘ్రము.
 జలతారు. వెండి బంగారములనీరు పూసిన
 నూలుపోగు; బంగారుతీగె.
 జలదరము. కంపము.
 జలదరించు. అ. క్రి. కంపించు.
 జలదరింపు. భయము.
 జలదారి. ఇంటిలోని మురికినీరుపోయెడు
 కట్టడపు కాలువ.
 జలపరించు. అ. క్రి. కంపించు.
 జలపోత. జరీ.
 జలపోననము. జరీ.
 జలుబు. శైత్యము.
 జలుబుకారు. వర్ష ఋతువు.
 జలుపు. జలుబు.
 జలేరి. పానపట్టము.
 జల్లారి. జలదారి. [పెద్ద గంప.
 జల్ల. మోతబండిమీదిగూడ, బండిజల్ల;

జేల్లును. అ. క్రి. జల్లుమను.

జల్లి. చానురము; కుచ్చు; జాలరు; జడ
బిల్లు; అసత్యవచనము; జల్లెడ; వర్షము;
ఇటికపొడి తాళ్ళు. విణ. అసత్యము.

జల్లించు అ. క్రి. కాలు. స. క్రి. ధాన్యా
దులను జల్లెడలోపోసి గుండ్రముగా
త్రిప్ప; శోధించు.

జల్లికాడు. కల్లరి.

జల్లిపెండెము. పాదభూషావిశేషము.

జల్లిమూకుడు. సగమువఱకు చిల్లులుగల
మూకుడు.

జల్లితేకమెకము }
జల్లిమెకము } చమరీమృగము.
జల్లివాలుమెకము }

జల్లివేరు. వేళ్లకొసను కుచ్చువలె నుండెడు
వేరు.

జల్లు. ఉమియుట రాలుట మొదలగు
వానియందగు ధ్వన్యనుకరణము; వర్ష
ము; వర్షముపడునపుడు చెదరిపడునీళ్లు;
ధారావర్షము. [జల్లుమను.

జల్లుమను. అ. క్రి. భయాదులచే గుండె
జల్లెడ. చాలని, జల్లించెడు సాధనము;
చానురము.

జవ. జడబిల్ల మొదలగువానికి చుట్టు
నేర్పఱచెడి అంచు; యంత్రభేదము.

జవజవ. వణకుటయందగు అనుకరణము.

జవట. తాటిమట్టకు అడుగుననుండెడి
పంగ, తాటిగెలను పొదిగియుండెడిది.

జవదాటు. స. క్రి. మీలు, అతిక్రమించు.

జవనిక. తెరచీర, యవనిక.

జవర. జవట. ? విణ. మృదువు; ఋజువు.

జవరన. మృదుత్వము; ఋజుభావము.

జవరము. తరచుదనము.

జవరాలు. యావనస్త్రీ.

జవలి. వేదిక ?

జవలు. బ. ధాన్యవిశేషము, యవలు.

జవళి. ఆమ్మదగిన క్రొత్తవస్త్రము.

జవాజి. } జవాజి,
జవాది. }

జవాదీపిల్లి. సంకుపు, వేదముఖ్య.

జవాబు. హిం. ప్రత్యుత్తరము.

జవాబుదారి. హిం. ఉత్తరవాదము.

జేవాహిరి. రూ. జావాహిరి.

జవిల్లి. వేదిక.

[మెత్తగిల్లు.

జవుకు. పంపకము. అ. క్రి. మిక్కిలి

జవుజవు. పాడుటయందును క్రుంగుట

యందునగు ధ్వన్యనుకరణము

జవురు. తుపాకి. స. క్రి. కొట్టు; చేతులు

కుప్పచేసియెత్తు.

జవ్వనము. యావనము, ప్రాయము.

జవ్వని. జవరాలు.

జవ్వాజి సంకుమదము.

జవ్వాజిపిల్లి. సంకుపు.

జవ్వాజిపంకెలు. బ. ధాన్యవిశేషము.

జవ్వాడు. అ. క్రి. చలించు.

జవ్వాది } జవ్వాజి.

జవ్వాదు }

జవు. దుర్మదజలము; సౌందర్యము.

జలిపించు ప్రే. జడియజేయు.

జళ్ళుకు. బెదరు.

జళ్లు. బ. జడులు, వర్షములు.

జో

జోండ్ర. తంతువాయ భేదము.

జోగా. విణ. గొప్ప.

[జాగరము

జోగారము. రాత్రి మేలుకొని యుండుట,

జోగిడు. ఆలస్యము చేయు.

జోగిలంబులమిత్తి. వరాహము.

జోగిలము. పంది మొదలగువానిని బట్టెడు

వేటకుక్క; కుక్క.

జోగిలు. నమస్కరించు.

జోగు. ఆలస్యము.

జోగుచేయు. అ. క్రి. ఆలస్యము చేయు.

జోజిము. పాలికలయందు బోసిన నవ

ధాన్యముల నాణు.

జోజేర. వంచన.

జోజేరకాడు. తస్కరుడు; వంచకుడు.

జోజేరపాటలు. బ. జాదరపాటలు.

జోజోము. రూ. జాజము.

జోజోలపాలికలు. బ. మి. వివాహాదుల

యందు ధాన్యాదులంకురించుటకు

నుంచిన మూకుళ్లు, పంచపాలికలు.

జోజి. జాతి.

హాజికాయ. జాతీఫలము.
 హాజిపత్తిరి. జాజిపత్తి.
 హాజిపత్తి. జాతిపత్తిక.
 హాజిరాజనములు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 హాజే. ఎఱుపు; కావిరంగు.
 హాజేవాణు. ఆ. క్రి. ఎఱువనగు.
 హాటి. కళ, బండిగుఱ్ఱములు దుక్కి ఎద్దులు
 మొదలగు వానిని గొట్టెడు చేతుకొల.
 హాడ. అడుగుల గుఱుతు, పాద విన్యా
 సము; పైగ; పోబడి; త్రోవ; విధము.
 హాడకాడు. త్రోవగుర్తెఱిగినవాడు.
 హాడా. క్రి. విణ. ఆమూలముగా.
 హాడాచేయు. స. క్రి. నాశముచేయు.
 హాడి. ఒకడినునుట్టి పాత్రము.
 హాడించే. స. క్రి. కంపమొందజేయు;
 గుడ్డలునీళ్ళలో వేసి అటునిటు పొర్లించి
 యెత్తు.
 హాడి. రూ. జాడి.
 హాడు. గింజపట్టని జొన్నకట్ట.
 హాణ. విణ. నేర్ప 8. (నేర్పుగలవాడు,
 నేర్పుగలది).
 హాణడు. విణ. జాణయగువాడు.
 హాణెత. విణ. ధూర్ధరాణు.
 హాతర. గ్రామదేవతొత్సవము; ఉత్సవము
 హావర. జాదర జాదరఅనువిధమైన పల్లవి
 గల పాట.
 హాది. రూ. జాజి.
 జాదిలి. బుడుబుడుక్కులవాడు.
 జాదు. ఎఱుపు; కావిరంగు.
 హాదుకాను. ఆ. క్రి. తఱుచుకొను.
 హాదురహాదురంబు. ఆవ్య. మిక్కిలిచాతు
 ర్యము. [చెడు నిష్పముట్టించుతాడు.
 హానకి, కర్ణాటకపుతుపాకుల చెవియందుం
 హానము. గుఱ్ఱపుపల్లము మీఁదిపెత్త.
 హాను. అందము; సౌందర్యము.
 హానుగు. చెవి.
 హానువు. అందము; సౌందర్యము.
 హాప. వస్త్రముకుటభేదము.
 హాపత్తిరి } జాతిపత్తిక.
 హాపత్తి }
 హాపిరము } ఆలస్యము.
 హాప్యము }

హావిలి. చంద్రుడు.
 హావిలితాలువు } చంద్రశేఖరుడు,
 హావిలితాలువు } శివుడు.
 హావిలిమేపరి. రాహువు, విధుంతుడుడు.
 హావిలిరిక్క. చుగ శిర్షనక్షత్రము.
 హావిలిజాయి. చంద్రకాంతము.
 హావిల్లి. చంద్రుడు.
 హావిల్లికెసాన. ఒకానొకవస్తువు.
 హావిల్లివట్టి. బుధగ్రహము.
 హావిల్లిరిక్క. జాబిలిరిక్క.
 హావిళ్ళు. బ. బాలికాక్రీడావిశేషము.
 హోబు. పత్రిక, లేఖ.
 హోబుర(రా). ఒకానొకచెట్టు; తావిగట్టిన
 గంధపు చొక్కపాడి.
 హోమ. ఒకఫలవృక్షము. [వస్త్రము.
 హోమారు. నెల్ల, అంచుకమ్ములులేని తెల్ల
 హోమీను. హిం. పూట, ప్రతిభూత్వము.
 హోమీనుదారుడు. హిం. పూటపడు
 వాడు; ప్రతిభువు. [కాలము.
 హోము. యామము, ఏడున్నం గడియల
 హోరీ. గిండి; కమండలువు.
 హోరు } గళనము.
 హోరుడు }
 హోరుముడి. కేశబంధవిశేషము.
 హోర్పు. ప్రే. రూ. జాణుచు.
 హోణు. జాణుడు. ఆ. క్రి. జరగు; ఉఱుగు;
 వదలు; స్థలించు; స్రవించు.
 హోణుచే. ప్రే. జాణజేయు.
 హోణుడు. గళనము.
 హోణుపాటు. స్థలనము, స్థానిత్యము.
 హోణువు. జాణుడు; కొండచటి.
 హోణువాణు. ఆ. క్రి. జారు.
 హోల. జాలము; చేపలపబట్టువల; కిటికీ;
 ఏనుగుసిబ్బెము.
 హోలకట్ట. నల్లజాతియందు బెజ్జములేర్ప
 అచి యుంచిన కిటికీ. [జాలరి.
 హోలకాడు. విణ. ఆలస్యముచేయువాడు;
 హోలంచేలవిడిది, దేవగంగ.
 హోలము. ఆలస్యము.
 హోలములు సేయువాడు. బిరుదులు గల
 వాడు. [జలగడుగువాడు.
 హోలరి. భీమరుడు, చేపలబట్టువాడు;

జోలరివాడు. పల్లెవాడు.
 జోలరు. గొడుగు మొదలగువాని కొనను
 చుట్టు వ్రేలేడు జల్లి మొ. [తట్ట.
 జోలవల్లిక. చిత్రపుపనిచేసిన తములపాకుల
 జోలారి. హింస్ర; జలదారి.
 జోలి. ఖేదము; మనఃఖేదము; విచారము;
 కారుణ్యము; శ్యేనఖేదము.
 జోలికాడు. లూత.
 జోలిబెడు. అ. క్రి. జాలిగొను.
 జోలిచెట్టు. స. క్రి. దుఃఖపెట్టు. [పడు.
 జోలిగొను. అ. క్రి. దుఃఖపడు; విచార
 జోలియ. జాలె.
 జోలియము. జాలెము.
 జోలి. జాలరు.
 జోలు. ఏలు; చిన్న కాలువ; నీళ్లు మెల్లగా
 పాటుట; జలహ, జామయొక్క బహు
 వచనము.
 జోలుకొను. అ. క్రి. ప్రవహించు.
 జోలుదొడుకు. మేళును. [తము.
 జోలుపుట్టువు. ఉచ్చైశ్రవము; ఐరావ
 జోలువా. అపరంజి.
 జోలువాలు. అ. క్రి. ప్రవహించు.
 జోలువు. రూ. జాలు.
 జోలె. ఒకభాతిడేగ; వరాలుపోనెడియొక
 దినుసుసంచి; బొంగరపుత్రాడు.
 జోలెత్తాడు. మల్లుని యుపకరణవిశేషము.
 జోలెము. అశ్వగతివిశేషము.
 జోల్గొను. అ. క్రి. ప్రవహించు.
 జోల్పుట్టువు. రూ. జాలుపుట్టువు.
 జోల్మొలక కల్పవృక్షము.
 జోవ. నూకలు, యవాగువు, పిండి మొద
 లగువానినిజేర్చి పలుచగా (చిన్నగంజి
 జోవడము, అపారుషము; పిటికితనము;
 గుఱ్ఱపుతట్టు; ఒకజాతిడేగ.
 జోవడి. చాకలవాడు.
 జోవళము. గుఱ్ఱపుతట్టు.
 జోవళి. గీతవిశేషము.
 జోవాహరి. రత్నపుసామ్మ.
 జోళించు స. క్రి. రూ. జాడించు.
 జోళియ. రేచితము, అశ్వగతి విశేషము.
 జోళియము. జోళియ; వరహాలు పోనెడి
 సంచి.

జోళువ } అపరంజి.
 జోళువా }
 జోళె. రూ. జాళియ.
 జోళెము, జాళియము.
 జోళ్వా. రూ. జాళువా.

—
 జు

జేం. తావివీచుట మొదలగువాని యందగు
 ధ్వన్యనుకరణము; తుమ్మెదల మొద
 లగునవి మ్రోయుటయందగు ధ్వన్యను
 కరణము.
 జేంజిము } దీపావళిపండుగ నాటిరాత్రి
 జేంజేము } బాలురు కాల్చి త్రొప్పెడు
 తెల్లు విడవలి మొదలగువాని నిడుపాటి
 సన్నకట్ట; కరదీపము.
 జేంజేం. జాం; భ్రమరాది ధ్వని.
 జేంజేలు. చింపిటిజాట్టు; జాంజాటుకట్ట.
 జేంజేలుకట్ట. వెలుతురు పుల్లలు మొద
 లగువానితో ఏర్పరచిన దివటీ.
 జేంటితెనె. జాంటిగలు కూర్చిన తేనె.
 జేంటిగ. తేనెటీగ.
 జేజేలు. గుబురు.
 జేజేలుకొను. అ. క్రి. గుబురుకొను.
 జేట్ట. ప్రాదేశము, జాట్టిలి.
 జేట్టనవేలు } చూపుడువ్రేలు, తర్జని.
 జేట్టవేలు }
 జేట్టిలి. చాపబడిన బొట్టనవ్రేలి చూ
 పుడువ్రేలి నడిమికొలత.
 జేట్టు. నయూరశిఖి; శిఖి.
 జేట్టుబులుగు } నెమలి, శిఖి.
 జేట్టుపక్కి }
 జేట్టుపిట్ట }
 జేట్టుపిట్టతాలుపు. శిఖి వాహనుడు,
 గుమారస్వామి.
 జేట్టుపు. అజశృంగి.
 జేట్టె. జాట్టె.
 జేట్టెనవేలు. చూపుడువ్రేలు.
 జేడుగు. వంచనము; పరాశ్మఖము. అ.
 క్రి. భయాదులచేబడుగు; దాగు; పెను
 దీయ.

జోబుఁగు. అ. క్రి. జాడుఁగు.

జోబుఁగుఁడు. వంచనము.

జోత్త. గోకర్ణము, ప్రస్ఫుతాంగుష్ఠా నామి కా పరిమాణము.

జోత్తనవేలు, జాట్టనవేలు.

జోత్తిలి } రూ. జాట్టిలి.

జోత్తి } రూ. జాట్టిలి.

జోత్తిఁడు. ద్వాదశాంగుళప్రమాణము.

జోన్ను. నవప్రమాత గోక్షీరము వండి చేసినది, జాన్నుబాలు; జాన్నుగడ్డ; తేనె తెల్లై; తేనె.

జోన్నుబాలు. బ. ఈనినతరువాత వారము గోజాలలోఁగా పిదికినపాలు; ధాన్యవిశేషము.

జోన్నుగడ్డ. కాఁగిగడ్డకట్టినజాన్నుబాలు.

జోబ్బ. బాహుపురి.

జోబ్బన. దబ్బున [పట్టు.

జోమాయించు. స. క్రి. (వాగెను) ఈడిచి

జోమికిలు. బ. స్త్రీకర్ణ భూషావిశేషము; పుష్పవిశేషము.

జోమ్మ. పక్షివిశేషము.

జోమ్మఁడు } విటుఁడు.

జోమ్మకాఁడు } విటుఁడు.

జోఱకు. ఉరుము.

జోఱకులు. బ. చెట్లయందుండు చీమలు.

జోఱుకు. నెత్తురు మొదలగునవి లోపల నుండి పైకి వేగముగా వచ్చుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము.

జోఱు. చూపణము, పీల్చుట యందగు ధ్వన్యనుకరణము. స. క్రి. పీల్చు.

జోలిమి. దౌష్ట్యము.

జోలుము. దుండగము.

జోల్మానా. హిం. అపరాధము; దండుగ.

జోవ్వ. ఉచ్చు.

జోవ్వరించు. అ. క్రి. విజృంభించు.

జోవ్వి. ప్లక్షము.

జోవ్విదీవి. ప్లక్షదీపము.

జోవ్వ. వైచుటయందును ఇంకుటయందు నగు ధ్వన్యనుకరణము.

జో

జో. త. త్తఱపాటు.

జోకించు. అ. క్రి. త. త్తఱపడు.

జోజకత్తియ. జూదమాడెడి స్త్రీ.

జోజకాఁడు, జూదకాఁడు.

జోజము. జూదము; మోసము.

జోజరి. జూదరి.

జోజి. దూతిక.

జోజోగులు. ఘటవిశేషము.

జోటాడు. స. క్రి. మోసముచేయు.

జోటు. వంచకుఁడు; జూలు; మోసము.

జోటుఁదనము. మోసము.

జోద. అసత్యము.

జోదకత్తియ } విణ. జూదమాడెడు స్త్రీ.

జోదకత్తె } విణ. జూదమాడెడు స్త్రీ.

జోదకాఁడు. విణ. జూదరి.

జోదము ద్యూతము. [ద్యూతకారుఁడు.

జోదరి. విణ. జూదమాడెడువారు.

జోలు. సింహము మొదలగునాని మెడ

మీఁది మెండ్రుకలు; ఏనుఁగుమీఁదఁ బఱ

చెడి యెఱ్ఱకంబలి.

జోవరము. సంతాపము; వ్యగ్రత.

జో

జోంపము. ఆకులు కొమ్మలు మొదలగు

వాని గుంపు; చెమ్మ; నిరంతరధార. విణ.

నిరంతరము; ర్బుల్లరి.

జోంపు. కొండయందలి యూట నీరు.

జోగు. భిక్షుము. రూ. జొగ్గు.

జోటజోట. వడియుట కురియుట మొద

లగునాని యందగు ధ్వన్యనుకరణము.

జోతుకు. పంకము, అడుగు.

జోత్తిలు(ల్లు). అ. క్రి. ఎఱ్ఱవాలు; రంజిల్లు

జోత్తు. ఎఱుపు. [బిడ్డ

జోత్తుపాప. మేననెత్తురు దేఱుచున్న లేత

జోన్న. జూర్ణము, సస్యవిశేషము. బ.

దేవధాన్యము. [ఉప్పతిల్లు.

జోబ్బిలు(ల్లు). అ. క్రి. స్రవించు; నిండాడు;

జోట్టింగ. రూ. జోటీంగ.

జ్ఞానము. చిన్నయేలు.
జ్ఞానము. చొంగ, లాల.
జ్ఞానము } కబరీ విశేషము.
జ్ఞానము }
జ్ఞానము-పు. నమస్కారము.

జ్ఞానము

జ్ఞాన. సామ్యము; బాగు; జత; విధము;
జ్ఞానాహము; వర్ణము, మొత్తము; స్వరూ
పము; స్వభావము; సౌందర్యము. విణ.
మంజులము; సమానము; స్వాధీనము;
యొక్కము.

జ్ఞానచేయు. స.క్రి. సంపాదించు; సిద్ధపఱచు
జ్ఞానపడు. అ. క్రి. జతపడు. ప్రే. జ్ఞాన
పఱచు.

జ్ఞానపఱచు. ప్రే. జతపఱచు.
జ్ఞాన. కాపము; అసత్యము; ఓడ; తిట్టుట.
స. క్రి. తిట్టు; శపించు.

జ్ఞానకొట్టు. స. క్రి. బిడ్డలు నిద్రపోవుటకు
గాను జ్ఞానముని చేత పీడితమగు
తట్టు; చఱచు.

జ్ఞానగపట్టయ } యోగపట్టము.
జ్ఞానగపట్టయ }
జ్ఞానము. యోగము.

జ్ఞాన. భిక్షుకుడు; యోగి.
జ్ఞాన. యోగిని, ఒకానొక శ్రీ దేవత;
సోదకతె.

జ్ఞానగపట్టయ. యోగపట్టము.
జ్ఞాన. భిక్షుము, జనులెక్కిపోయెడియోడ
జ్ఞానగరాలు. భిక్షుకురాలు; యోగిని.

జ్ఞాన. అవ్య. సుఖముగానుండుమనిచేసిడి
చుంగళము.

జ్ఞాన } యోగిత్తు, శ్రీ.
జ్ఞాన }
జ్ఞానకత్తియ. చరిత్ర కత్తియ. రూ. జ్ఞానకత్తి
జ్ఞానపని. మిథునకృత్యము. [వేటకుక్క.

జ్ఞాన. మిక్కిలివేగముగా పరుగెత్తెడి
జ్ఞానగింపు. స. క్రి. జ్ఞాననడతో నడిపించు
జ్ఞాన. అశ్వగతివిశేషము.

జ్ఞానము. చేయమ్ము.
జ్ఞానాలు. బ. నతివిశేషము.
జ్ఞాన. స. క్రి. జతచేయు, చేర్చు.

జ్ఞాన. మల్లబంధవిశేషము.
జ్ఞాన. కవచము; జత, ద్వయము. విణ.
సమానము.

జ్ఞానకొడియ } విణ. జత; సమానము;
జ్ఞానకొడి } సమానుడు.
జ్ఞానవేల్పులరిక్క. విశాఖనక్షత్రము.

జ్ఞాన. రూ. జ్ఞాన. జ్ఞానము } నమస్కారము.
జ్ఞానము }
జ్ఞాన. జ్ఞాన, కాంతి; దీపము.

జ్ఞానాలు } బ. నతివిశేషము.
జ్ఞానాభి }
జ్ఞాన. యోధుడు, దిట్ట.

జ్ఞాన. ఒకజాతి కుక్క.
జ్ఞాన. రూ. జ్ఞాన.
జ్ఞాన. బ. నతి, నమ్రత.

జ్ఞాన. బలాత్కారము.
జ్ఞాన. కురియుటయందగు ధ్వన్యనుకరణ
ము; బలాత్కారము.

జ్ఞాన. పశుమక్షిక.
జ్ఞాన. జ్ఞాన.
జ్ఞాన. ధ్వన్యనుకరణము. [పాట.

జ్ఞాన. బిడ్డల నిద్రరపుచున్నప్పుడు పాడెడు
జ్ఞాన. సంగతి, సంబంధము; స్మృతాంతము;
పర్యాయము; నిమిత్తము; రీతి.

జ్ఞాన. జ్ఞాన.
జ్ఞాన. కత్తుపాల, చాకపుగుడ్డ నాలుగంచు
లును జతజతగాఁ జేర్చి ముడివేసి కట్టి
చుంకను వ్రేల వేసికొనెడు సంచి.

జ్ఞాన. రూ. జ్ఞాన.
జ్ఞాన. జ్ఞానము, జ్ఞానము, జ్ఞానము.
జ్ఞానము. జ్ఞానము, జ్ఞానము, జ్ఞానము.

జ్ఞానము. జ్ఞానము, జ్ఞానము, జ్ఞానము.
జ్ఞానము. జ్ఞానము, జ్ఞానము, జ్ఞానము.
జ్ఞానము. జ్ఞానము, జ్ఞానము, జ్ఞానము.

జ్ఞానము. జ్ఞానము, జ్ఞానము, జ్ఞానము.
జ్ఞానము. జ్ఞానము, జ్ఞానము, జ్ఞానము.
జ్ఞానము. జ్ఞానము, జ్ఞానము, జ్ఞానము.

జ్ఞానము

జ్ఞాన. బురద. అ. క్రి. మిక్కిలిమెత్తగిల్లు.
జ్ఞాన. పాణుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము; క్రుంగుటయందగు అనుకరణము

జ్ఞాన. స. క్రి. కొట్టు; చేతులతో కుప్ప
చేసియెత్తు.

ఝం

ఝంకరణము. సం. ఝంకారము; ఝంకరించుట. [చేయు.
ఝంకరించు. సం. అ. క్రి. ఝంకారము
ఝంకారము } సం. తు మ్మె ద రొ ద
ఝంకృతము } (ధ్వని).
ఝంకృతి
ఝంఝ. సం. గాలివాన; ధ్వనివిశేషము.
ఝంఝ. సం. జంపెతాళము; దూకుడు.
ఝట. సం. నేలయుసిరికత్.
ఝరము. సం. నెలయేలు, కొండకాలువ
ఝరసి. చేతరాసి.
ఝరి. సం. నెలయేలు.
ఝర్ఝరము } కయిముడి, జేగంట.
ఝర్ఝరి
ఝల్లరి. సం. ఉడుక; వాద్యవిశేషము;
గొడుగుజాలరు.
ఝష. సం. బీజు.
ఝషకేతుడు } సం. మన్మథుడు.
ఝషధ్వజుడు }

ఝషము. సం. చేప; మొసలి; అడవి.
ఝషలోచన. సం. స్త్రీ; మచ్చెకంటి.

ఝా

ఝాటము. సం. సమూహము; కుంఝె;
అడవి; పాద; చీపురుకట్ట.
ఝాటలము } సం. మొక్కపుచెట్టు.
ఝాటలి
ఝాబుకము. సం. నున్నపాకులపక్కెత్

ఝి

ఝింటి. సం. నల్లపూవులగోరంట; పచ్చ
పూవులమలుగోరంట; ములుగో
రంట.
ఝిల్లి } సం. చిమట, ఈలపురుగు;
ఝిల్లిక } ఎండజిగి; పుండుతుడిచెడుగుడ్డ

ఝి

ఝిరుక. సం. ఈలపురుగు.

—o—o—o—

ట

ట. భావార్థము. (రక్షించుట, పోషించుట
అని).
టంకకము. సం. వెండినాణెము.
టంకణము. సం. వెలిగారము.
టంకము. పదియారుడబ్బుల బంగారు
నాణెము. సం. వెలిగారము; గడ్డపాట;
గర్వము; రాష్ట్రమలిచెయులి; నల్లవెలగత్;
కత్తి; పిక్క; ధనకోశము; ఇరువదిగురి
గింజలయెత్తు. [మోయించు.
టంకరించు. సం. స. క్రి. టంఠని నారిని
టంకవాటు. ఒకానొకబంగారునాణెము.
టంకశాల. సం. నాణెములుముద్రిం
టంకసాలమి } చెడుచోటు.
టంకసాలవాటు. ఒకబంగారునాణెము.
టంకారము. సం. వింటినారిధ్వని; అశ్వ
రథము; ప్రసిద్ధి.

టంకు. విణ. మాయావి; ధూర్జుడు;
నాగరకతగలవాడు; చాంబిస్సుడు.
టంకృతము } సం. వింటినారిధ్వని.
టంకృతి
టంగణ. అశ్వములలో నొకజాతి.
టంగనా. మట్టనపుగుట్టము.
టంగు. } గుట్టములమీదిగంత
టంగువాటు. } జాతకలిగగట్టెడువారు.
టంటం. వింటినారి మొదలగువాని అను
కరణధ్వని.
టకటంకు. మాయావి.
టకటంకు. మాయావి. విణ. కుత్తిరము.
టక్కరి. విణ. కుత్తిరము, దగాకోరు;
కుత్తిరరాలు; వంచకుడు; వంచకురాలు.
టక్కరికాడు. విణ. మోసకాడు.
టక్కియము. ధ్వజము.

టక్కు. అసత్యము; వంచన, దగా.
టక్కుబాజితనము. టక్కుజితనము.
టక్కులాడి. విణ. మాయలాడి.
టక్కులాడు. విణ. మాయావి.
టక్కుము. ధ్వజము.
టపా-లు. హిం. అంచె.
టపాకాయ. బాణసంచావిశేషము. [ధ్వని.
టప్పుటప్పు. తుపాకులు మొదలగువాని
టలాయించు. క్రి. అటునిటు తిరుగు.
టవటవ } అసత్యము.
టవలి }
టవలి అసత్యము; ధూర్తుడు; ధూర్తము
టవలిక కపటము.
టవలికాడు. ధూర్తుడు; కల్లరి.
టస్సా. హిం. రీతి.
టట్టు. అపాననాయుధ్వని.

టా

టాంగను. ఆశ్వమలలో నొకజాతి.
టాకనా. హిం. చుట్టసపుగుట్టము.
టాకు. ఉంగరము మొదలగునది జాతి
రాకుండ బంగారు మొదలగువానితో
చేసి వేసికొనెడుసన్నని సాదాఉంగరము;
ఓర.
టాటోటు. కపటము; కుజనుడు; కుత్సిత
స్త్రీ; తబ్బిల్లు.
టాటోటుకత్తె. చెడుగు; కుచ్చితురాలు.
టాటోటుకాడు. విణ. కుచ్చితుడు, దగా
లోరు; వంచకుడు.
టాపు. ఇం. ఇల్లు బండిమొ|| వానిపైకప్పు.
టాలాటోలితనము. గ్రా. టక్కురితనము.

టే

టంగ-ణా. వామనుడు. [డు.
టంగణాసామి. గుల్లజేలుపు, విఘ్నేశ్వరు
టికము. త్రికము, మణ్డిచూస.
టికాణా. హిం. స్థానము, ఉండుచోటు.
టికెట్టు. ఇం. రైలు అధికారులు ప్రయా
ణికులకిచ్చు టిక్కెట్.
టిట్టిభము. సం. లఘుముకిసిట్ట.
టిప్పణము. సం. లఘుటిక.

టిట్టి. మోసెడు జంతువు; దున్నుచున్న
యెద్దలలో వలపలి యెద్దు.

టీ

టీక. సం. వ్యాఖ్యాన గ్రంథము.
టీకము. ఒరగల్లు.
టీకా. ఒకదినుసు పతకము; స్ఫోటకము
పొడిపించుట.
టీకు. నడచుటయందలి నిక్కు.
టీచరు. ఇం. ఉపాధ్యాయుడు.
టీపు. చుంచినదనడికకు పూటగాగట్టిన
ధనము.
టీవి. విలాసము.

టూ

టూకి. సంగ్రహము.
టూకించు స. క్రి. సంగ్రహించు.

టె

టెంక. మామిడికాయలోని విత్తు.
టెంకణ దేశము. మి. 56 దేశములలో
నొకటి.
టెంకణము. నతి.
టెంకాణాలు బ. నతివిశేషము.
టెంకాయ. నారికేళఫలము.
టెంకాయచెట్టు. నారికేళము.
టెంకి. స్థానము; తాటాకులకు బెజ్జము
వేసెడు సాధనము; గృహము.
టెంకియ } మాదిగవాడు రంధ్రములు
టెంకె } వేసెడు నూది.
టెక్కి. దాసరికుల్లాయ.
టెక్కియము. టెక్కుము.
టెక్కు. (యావనాదుల వలన గలుగు)
గర్వచేష్ట; విలాసము; మల్లయుద్ధము
లోని మెలకువ.
టెక్కులాడి. విణ. టెక్కులుగల స్త్రీ.
టెక్కులాడు. విణ. టెక్కులుగలవాడు.
టెక్కువ. టెక్కు.
టెక్కుపుగాము. కేతుగ్రహము.
టెక్కుము ధ్వజము.
టెక్కుమెగురగొట్టు. ఆ. క్రి. మరణించు.
టెక్కుము. జెండా.

టే

టేంకణము. సం. ఒకానొక దేశము.
టేరి. మత్స్యభేదము.
టేకు. గృహద్రుమము, కాఘోటము.
టేకుదీవి. కాకద్వీపము.
టేవు. ఇం. నాడా.
టేమాను. కొబ్బరిచెట్టు.
టేవు. మండుటయందగుద్వనృనుకరణము.

టై

టైము. ఇం. కాలము.
టైలరు. ఇం. దర్జీ, కట్టుపనివాడు.

టో

టోకు. మొత్తము; జెట్టు భుజముతో
భుజము తాకించుట; సమీపము.
టోపి } పట్టు మొదలగువానితో నేర్పర
టోపి } చిన కిరీటము; కుళ్ళాయి.
టోలా. హిం. గుంపు.
టోలి. హిం. వైసలో ఎనిమిదవభాగము.

త

తంగన. వామనుడు; పొట్టిది.
తంగురింగు. ఖంగుఖంగు.
తక్కుడు. సం. విణ మోసకాడు.
తక్కురుడు. సం. దేవత. [తిఱుగు.
తలాయించే. హిం. ఆ. క్రి. అటునిటు
తవరవ. శ్రమము; ఆసత్యము; అడ్డంకి.
తవణించే. ప్రే. కామించు.
తవణిల్లు. ఆ. క్రి. ప్రవర్తిల్లు; ఒప్పు.
తవర. విణ. నేర్పరి; నేర్పరుగలది; ధూర్తస్త్రి
తవళి. కపటము.
తవళికత్తె. కుత్సితిరాలు.
తవళికాడు. విణ. మాయావి; వంచ
కుడు, కుత్సితుడు.
తవిణ (ణె). ధక్క.

తా

తాకురు. గ్రా. దేవత; అధిపతి; తండ్రీ.
వా. గురువు.
తాణము. స్థానము.
తాణా. హిం. కావలిష్ఠలము; జమిందారీ
యదోగ్యగస్తులకచ్చేరి.

రాణియ } గృహము; స్థానము.
రాణె }
రాణెవారు. పరిగణామిడినిఘావాను.
రాన. తమి.
రాయము } గ్రా. స్వరస్థాయి.
రాయి }
రారు. గాబరా; గొప్ప.
రావు. స్థానము; గృహము.

రి

రింగణా. విణ. బాటుడు; వామనుడు.
రికానా. హిం. ఆశ్రయము.

రీ

రీవి. వైభవము; ఉదారత్వము.

రే

రేవ. ఒప్పిదము; విధము; ప్రాభవము.

రో

రోలా. తెగ, సమూహము.

ద

దంక. విణ. దిట్ట; ధక్క.
 దంకా. ధక్క.
 దంగి. ఎఱ్ఱపగడ.
 దంగు. అ. క్రి. రూ. దంగు.
 దంగురము. చర్మవాద్యవిశేషము.
 దంచు. ప్రే. దంచు.
 దంబము. స్థితికిమించిన వేపము; ప్రతిష్ఠ;
 కపటము.
 దంబరము. సం. విజృంభణము.
 దంబు. ప్రకాశము; గర్వము; దంభము;
 విధము. విణ. అధికము.
 దంభము. సం. దంభము.
 దక్క. ధక్క.
 దక్కి } ధక్క; డమరుకము.
 దక్కి }
 దక్కు. అ. క్రి. రూ. దక్కు.
 దక్కును. అ. క్రి. రూ. దక్కును.
 దగర. పికాచము. విణ. గండు; సమీపము
 దగరము. అశుభము.
 దగ్గర. దగ్గఱ.
 దగ్గఱ. విణ. దగ్గఱ; సమీపము.
 దగ్గఱించు } అ. క్రి. సమీపించు.
 దగ్గఱు }
 దగ్గు. దగ్గు.
 దగ్గుత్తిక. గద్దదిక.
 దజను. ఇం. పండ్రిండు.
 దప్పి. దప్పి; శ్రమ.
 దప్పి. తప్పెట.
 దబదబ. ఉద్ధతి.
 దబ్బి. అసత్యము; భరణి; హాసీలు పెట్టె.
 దబ్బఱ. దబ్బఱ.
 దబ్బా. శుపాకిమందు మొదలగు నవి
 యుంచుకొనెడు తోలు పెట్టె; సత్తు
 దబ్బా. [అకస్మాత్తుగ.
 దబ్బాటు. అకస్మికము. క్రి. విణ. అవ్య.
 దబ్బాటుసాకిరి. విణ. దబ్బాటునవచ్చి
 యెల్లకార్యములు తెలిసికొనినసాక్షి.
 దబ్బి. దబ్బి, భరణి.
 దబ్బు. బాంకు; కర్ష మెత్తు రాగిముద్ర;
 రెండుదుగ్గానుల రాగినాణెము; ధనము;

దబ్బరయున్ను; ఒకానొక శకునపుబట్టి;
 దంబము. స. క్రి. బాంకాడు. విణ. అస
 త్యమైనది.
 డబ్బుగలవాడు. ధనికుడు.
 డబ్బుడుబ్బు. ఖంగుఖంగు.
 డబ్బుర. వెడలుపాటి నోరుగల లాహ
 పాత్రవిశేషము; గిన్నె. [ద్రవము.
 డమరము. సం. కొల్ల మొదలగు దేశోప
 డమరుకము. సం. డమరుగము.
 డమరుగము. చర్మవాద్యవిశేషము.
 డమరుపు. సం. డమరుగము, డక్కి; చమ
 త్కారము.
 డమామి } డండినుము; చర్మవాద్యవిశే
 డమాయి } షము.
 డమారము }
 డమాను. హిం. తెఱచాప.
 డమ్మను. అ. క్రి. చచ్చు.
 డమ్మారము. ఒక చక్కవాద్యము.
 డయనము. సం. బాలకాదుల క్రిడాశక
 టము; పక్షిగతి, పక్షి మింటికెగయట.
 డయ్యు. అ. క్రి. ఆలయు; బలహీనమగు;
 కృశించు; ఉపశమిల్లు.
 డలాయతు. హిం. బిళ్ళబంట్లాయతు.
 డల్లి. హిం. ముద్ద. [పట్ట.
 డవాలి. హిం. బంట్లాయతు బిళ్ళ తిరిలించు
 డవిణ. ధంకా; డమామి.
 డవులు. మదింపు, రీతి. స. క్రి. ఇంతయని
 వెల మొదలగువాని నూహించు.
 డన్నిన. విణ. ఆలసిన.
 డహువు. సం. గజనిమ్మ.

డా

డా. విణ. ఎడమ.
 డాండాం. నగారాయొక్క పిరంగుల
 యొక్క ధ్వని.
 డాంబికుడు. ఇంద్రజాలాది మాయలు
 చేయువాడు. [డా.కొలుపు.
 డా.కొను. అ. క్రి. దాగుకొను. ప్రే

డే

డేగుర జయఘంటిక, జేగంట
డేక్చా. హిం. పెద్దవంటపాత్ర.
డేగ. శ్రేయము, సాధారణపక్షులను కుం
డేలు మొదలగు స్వల్పమృగాలను జేటూ
డేడు ఒకదినముపక్షి.

డేగాట. పెండ్లిఅయిదవ నాడుచేసేడి ఒక
యుత్సవము. (సమీపబంధువులు పెండ్లి
కొడుకును, పెండ్లికూతును మూపుల
మీద నెత్తుకొని వారిచేమాలలుమార్చిం
ప డేగలవలె ఎగిరియా డేడిఆట.)

డేగిశా. వా. డేక్చా.

డేరా. గుడారము, పటమంటపము.

డె

డెరీ. ఇం. దినచర్య.

డెలీ. ఇం. ప్రతిదినము.

డె

డెంక. నడిచిపల్లముగా నేర్పడిన కాలి
హరి; పాద; కోస.

డెంకవల. జాలభేదము. [అడగు; తగ్గు.

డెంకు. వంకర. అ. క్రి. ఇంకు; ఎండు;

డెంకెన వంకరఅలుగుగల యీకపై.

డెంగ. దొంగ. [తిరోహితమగు.

డెంగు. చెట్టులోనితొట్టి. అ. క్రి. దాగు,

డెకారము. లోను; అంతరాళము.

డెకారముసాచ్చే. అ. క్రి. లోనగు,
లోపడు.

డెక్క. కంకాళము, ఒడలి యెముకల
గూడు; అరగడము; కడుపు; నారికడపు
బొండపుచెక్క.

డెక్కబుట్ట. తేగపాటివీడిన తాటివిత్తు.

డెక్కర-ము. మల్లబంధవిశేషము.

డెక్కు. అ. క్రి. ముదియు. విణ. ముదిసినది

డెగరు. అపరాధము; నింద.

డెప్ప. దొప్ప.

డెలుమే. ప్రే. దొల్లజేయు, రూ. దొల్చు
డెల్ల. బుట్టు; చేటవలె మూడుప్రక్కల
యందు అడ్డుపలకగల బల్ల మొదలగునది.

డెల్లు. అ. క్రి. పార్లు; పడు.

డో

డోకు. ఓకిలింత. అ. క్రి. ఓకిలించు. స.
క్రి. దోకు.

డోగాడు.

డోగియాడు. } అ. క్రి. దోగాడు.

డోగు. అ. క్రి. దోగు.

డోకడా. (రూపాయలో) నూతనపాటు.

డోరము. సం. వ్రతసూత్రము, తోరము.

డోరములు. బ. క త్తిమీడిచారలు.

డోరియా. హిం. చోర. రూ. డోర్యా.

డోల. సం. ఉద్యోల; డోలి, చాతా;
నీలిచెట్టు.

డోలనము. సం. ఊపు; ఊచుట.

డోలము. సం. అభినయహస్తవిశేషము.

డోలా. డోలు.

డోలాబ్జము. సం. కలువపువ్వు.

డోలి. ఉద్యోలవంటి అందలము, డోల.

డోలిక. సం. డోలి. [మము.

డోలు. హిం. ధోలము, చర్మవాద్య విశే

డోసు. ఇం. మద్యపానము; ఔషధ పరి

మాణము.

డోసుగాడు. త్రాగుబోతు.

డో

డోలు. మదింపు, రీతి.

డె

డెస్సరు. ఇం. సహాయవైద్యుడు.

ధ

ధంకము. ఆఁబోతు.

ధంకా. డంకా, యశఃపటహము.

ధక్క. ధంకా.

ధక్కముక్తి. హిం. సంకటము, ఇబ్బంది

ధమామిక. సం. డమాయి.

ధా

ధాక. ధౌద్ధత్యము.

దాలము. సం. దాలువాలు, ఫలకము.

ధి

ధిల్లి. హస్తినాపురము, భారతీయులరాజధాని.

ధు

ధుండి. సం. గణపతిమూర్తి విశేషము.

ధులి. సం. ఆడుతాచేలు.

ధో

ధోలము. సం. డోలు.

ధౌ

ధౌకనము. సం. కానుక.

త

త. అప, ఇది జాతివాచకమగు స్త్రీ ప్రత్యయము (కన్మూరత, కున్మూరత, చాకలత అని); ఆశీర్వాదము (చేయుత, కావుతఅని)

తంకర. తుచ్చధాన్యము

తంగు. రూ. టంగు.

తంగువాలు. రూ. టంగువాలు.

తంగె(గే)డు. గోశ్రేణి.

తంట. తంటా.

తంటలమారి. తంటాలమారి.

తంటనము. చిమటా, కేళోత్పాటిని.

తంటా. కలహము; చాడీ; శ్రమము; అప్పు; మోసము; అధర్మము.

తంటాలమారి. కలహకారి; చాడీగొట్టు, పిశునుడు.

తంటియము } నీలిగ్ధాసలో వేసెడి విత్తుల
తంటెము } చెట్టు, తగిరిన.

తండకము. మిదైటింటికి అడ్డముగా వేసెడి దంతే; వృత్తివిశేషము.

తండనము. చిమటా, మంగలవాడు పెంట్రిక ఊడఁబెట్టెడు సాధనము. సం. కన్మరికొలిమి.

తండా. లంబాడీల సమూహము; సరకు నింపిన గోనెల సమూహము.

తండిరి. తండ్రీ. [పోయి ఆడుగు.

తండు. స. క్రి. (ఇయ్యవలసిన ధనమును)

తండుడు. సం. నందికేశ్వరుడు.

తండుగోల. చేపలఁబొడిచెడు చిల్లకొల, మండము. [బొబ్బరలు.

తండురీణము. సం. కడుగునీరు; పురుగు;

తండులము. సం. బియ్యము; వాయు

విడంగము.

తండులీయము. సం. ధాన్యము; చిట్టికూర.

తండువు. సం. నందికేశ్వరుడు; త్రెడ్డు కొయ్య. [పెత్తనముచేయువాఁడు]

తండె(డే)లు. నావికుడు, ఓడమీద

తండ్రీ. జనకుడు, కన్నవాడు.

తండ్రితండ్రీ. పితామహుడు, తాత.

తండ్రితల్లి. న్నాయనమ్మ, పితౄమహి.

తండ్రీసైదొడ్డు. తండ్రీ తోడఁబుట్టిన వాడు; మేనత్త.

తంతి. తంత్రీ, వినోదములగు వానికి వేసెడు ఉక్కుకమ్మి.

తంతియ. సోపానము. బ. మెట్లు.

దాఁగనముచ్చేలు } బ. దాఁగుడు మూ
దాఁగిలిమూతలు } తలు.

దాఁగు. ఆ. క్రి. ఆదృశ్యమగు, దాఁగు.
దాఁగుడుమూతలు. బ. దాఁగుడు
మూతలు.

దాఁగురించు. ప్రే. దాఁచు; వంచించు.
దాఁగురింత. దాఁచుట; వంచించుట. బ.
దాఁగుడుమూతలు. [తలు.

దాఁగురుమూతలు. బ. దాఁగుడు మూతలు.
దాఁచు. ప్రే. దాఁచు.
దాఁపు. ప్రే. దాఁపు.
దాఁ. విజృంభణము; కౌర్యము; పక్షము.
దాకడ. ఎడమపార్శ్వము; ఉత్తరపు
దిక్కు.

దాకలి. దాగలి.
దాకల్లు. బండికంటి కడకమ్మి.
దాకిని. సం. పికాచస్త్రీ.
దాకురు. స. క్రి. కాళ్లు తేలిగిల పేయ.
దాకొను. ఆ. క్రి. సమీపించు.
దాక్తరు. ఇం. పెద్దపై ద్యుడు; పండితుడు
దాగు. గుఱుతు; వాత; మఱక.
దాత్కూటము. సం. చేదుగలచేప.
దాపలి. ఎడమభాగము.

దాపలింఁచు. ఆ. క్రి. ప్రదక్షిణమగు.
దాపలి. విణ. ఎడమ. [నది.
దాపు. సమీపము; భయము విణ. దాపై
దాపురము. ప్రాప్తి. విణ. దాపురము.
దాబ. పక్షివిశేషము; జంబమువలెవేసి
కొనెడుతోలుపట్టె.

దాబా. బోడిమిద్దె; అపవాదము.
దాబు. దినుసులపట్టిక; డంబము.
దామరము. సం. దేశోపద్రవము; శివోక్త
శంత్రవిశేషము.

దాయి. దాగలి.
దాయు. ఆ. క్రి. కదియు, సమీపించు.
దాల్. రూ. డాలు.

దాలింఁచు. స. క్రి. డాలుతాల్పు. [ము
దాలు. కాంతి; ధ్వజము; వర్ణము; ఘోటక
దాలుకాడు. డాలుచే బట్టినవాడు.
దాలువాలు. డాలు, కేడము.

దావర } ఎఱ్ఱపగడ, దేవతాశము.
దావరడంగి }

డి

డింకవేయు } ఆ. క్రి. మరణించు.
డింకాకొట్టు }
డింకిలు. బ. మల్లవిద్యావిశేషము.
డింకు. ఆ. క్రి. చచ్చు.
డింగరీడు. సేవకుడు; భక్తుడు.
డింగరుడు. సం. సేవకుడు, భృత్యుడు.
డింగిళ్లు. బ. సమస్కార విశేషము.
డించు. ప్రే. దించు, క్రిందికిదించు.
డిండి. గొప్పసాములలో భేదము.
డిండిమము. సం. ధర్మామిక, రాయడి
గిడిగిడి, ఒక వాద్యము.

డిండిరము. సం. సముద్రపు నురుగు.
డిందు. అధఃకిరణము; న్యూనత; అడఁ
కువ. ఆ. క్రి. అడఁగు; ఇల్లు; క్రుంగు;
చచ్చు; మొగ్గు
డిందుపడు. ఆ. క్రి. శమించు; సమాధాన
పడు; భ్రమగొను; బలహీనమగు; ప్రే.
డిందుపఱచు.

డిందుపాటు. ఉపకాంతి.
డింపు. దింపు.
డింబము. సం. కొల్ల మొదలగు కేశోప
ద్రవము; భయము; పక్షిగ్రుడ్డు; తొమ్ము
నందు ఎడమప్రక్క నుండెడు మాంస
గోళము; కడుపు నెడమప్రక్కనుండెడు
మలాశము.

డింభము. సం. పిల్ల; శిశువు; గ్రుడ్డు.
డింబుడు. సం. విణ. వెలికిలెదిరిగిపరుం
డినవాడు (బిడ్డ); చిన్న వాడు;
మూర్ఖుడు.

డిగఁద్రావు. ఆ. క్రి. దిగు స. క్రి. విడుచు.
డిగఁబడు. ఆ. క్రి. దిగఁబడు.
డిగనాడు. స. క్రి. దిగనాడు.
డిగనులుకు. ఆ. క్రి. దిగువకు దుముకు.
డిగియ. నడబావి, దీర్ఘిక.
డిగు. ఆ. క్రి. దిగు; తిగ్గు.

డిగుడు. దిగుడు.
డిగువ. విణ. దిగువ.

డిగ్గద్రావు. అ. క్రి. దిగువకు దుముకు.
 డిగ్గద్రావు. అ. క్రి. దిగు. స. క్రి. విడుచు.
 డిగ్గన. ద్ర. క్రి. విణ. దిగ్గన, తటాణన.
 డిగ్గనాడు. స. క్రి. దిగనాడు.
 డిగ్గనలుకు. అ. క్రి. దిగువకు దుముకు.
 డిగ్గి. అగ్ని.
 డిగ్గియ. నడబావి, దీర్ఘిక, బొడ్డనబావి.
 డిగ్గు. తక్కువ. అ. క్రి. దిగు.
 డిగ్గుడు. దిగుడు.
 డిగ్గువడు. అ. క్రి. తక్కువపడు
 డిమము. సం. రూపక భేదము.
 డిమ్మరి. దిమ్మరి.
 డిమ్మి. ఇం. ఒకవిధమైన కాగితము.
 డిల్లపడు. అ. క్రి. (భయాదులచే) సత్వ
 హీనమగు; నిశ్చేష్టపడగు.
 డిల్లపాటు. డిల్లపడుట.
 డిల్లపావు. అ. క్రి. డిల్లపడు. [మైనది
 డిల్లము. విణ. (భయాదులచే) సత్వహీన
 డిప్తిగ్గు. ఇం. కలెక్టరుక్రిందనుండు దేశము,
 జిల్లా.

డీ

డీ. అవ్య. తలతో పొడుచుట.
 డీకు. ప్రేరేపణ.
 డీకొను. అ. క్రి. పురికొను; కవియు. స. క్రి.
 ఎదిరించు. ప్రే. డీకొలుపు.
 డీకోలు. డీకొనుట. [కెగయుట.
 డీరము సం. మీఁది కెగురుట; పక్షి మింటి
 డీలించు. ప్రే. సడలించు.
 డీలు. అ. క్రి. డిల్లపడు. విణ. డిల్లము.
 డీలుపడు. అ. క్రి. డిల్లపడు; బలహీన
 మగు. ప్రే. డీలుపఱచు.
 డీలుపాటు. డీలుపడుట.

డు

డు. అప. ప్రథమైకవచనము (రాముడు,
 శంభుడు అని); ఆశీరద్ధము (చేయుడు
 అని). మరియు నిది క్రియలయందువచ్చును
 డున్ అప. అవ్య. ఆనంతరార్థమునందు
 వచ్చును (కొట్టుడున్, తిట్టుడున్ అని)
 ఆశీరద్ధము (అయ్యెడు, అగు గాకయని).

డుంకు. అ. క్రి. తగ్గు.
 డుండుకము. సం. దుండిగము.
 డుండుకుడు. సం. విణ. అల్లుడు;
 ప్రూరుడు. [తలలపాము.
 డుండుభము. సం. ఇరుదలపాము, రెండు
 డుక్క. హుడుక్క.
 డుక్కు. అ. క్రి. మఱుగుపడు. [యని)
 డును. ఆశీరద్ధము (అయ్యెడును, అవుగాక
 డుబుడక్క. బుడుబుడుక్క, ఊడుక.
 డుబుడక్కవాడు. బుడుబుడుక్కల
 వాడు, వేషమువేసికొని డుబుడక్కను
 వాయించుచు మేలు కీళ్ళను చెలిపెడి
 యొకజాతి బిచ్చపుజోగి
 డుయ్యు. అ. క్రి. స. క్రి. దుయ్యు; వివ్య.
 డుట్టుచ్చి. అవ్య. యుద్ధమునకు పిలుచుట
 యందు పయోగింపఁబడునది, యుద్ధా
 హ్వానము. [ణము
 డులడుల. డుల్లుటయందగు ధ్వన్యను కర
 డులి. అడుతాఁజేలు.
 డులుచు. ప్రే. పడవేయు; వదలించు.
 డుల్లు. అ. క్రి. పడు; ఊడు.

దూ

దూయు. అ. క్రి. దూయు.

డె

డెంతణము. నతివిశేషము.
 డెందము. హృదయము, మనస్సు.
 డెందమ్ముచూలి. మనసిజాఁడు, మనస్సుధుడు.
 డెక్క. ఖరము, పశువుల కాలిగిట్ట.
 డెక్కి. వస్త్రముకుటభేదము. [యించు.
 డెక్కు. స. క్రి. నివారించు, అటకా
 డెక్కును. అ. క్రి. నెలకొను.
 డెప్ప. నెత్తము.
 డెప్పరము. ఆపద. విణ. అశక్యము, దుర్ల
 భము; దుస్సహము.
 డెప్పరించు. అ. క్రి. అశక్యమగు.
 డెప్ప. స. క్రి. డెప్పు.
 డెబ్బండ్రు. స. డెబ్బదిమంది,
 డెబ్బది. స. సప్తతి, ఏడుపదులు.
 డెబ్బదిమంది. స. డెబ్బండ్రు.

తజివీ(పీ)జు. హిం. ఆ లో చ న; తీర్పు,
పరిష్కారము; ఊహ; తలఁపు.

తటకా. నిశ్చేష్టత

తటకావడు. అ. క్రి. చేష్టలుతక్కు.

తటకాపాటు. ఆశ్చర్యము; తటకాపడుట.

తటతట. గుండెలదరుట మొదలగు వాని
యందలి ధ్వన్యనుకరణము.

తటమట. మోసము, విణ. మోసముగలది;
కలఁతనొందినది. [కలఁచు.

తటమటించు. స. క్రి. మోసపుచ్చు;

తటము. సం. పరిమడి; దరి, ఏటిబడ్డు;

ప్రదేశము; కొండచఱియ, పర్వతశిఖ
రముక్రింది మెరక.

తటవట. రూ. తటమట.

తటవటచేయు. స. క్రి. మోసపుచ్చు.

తటస్థము. సం. విణ. సమాపమునందు
న్నది; ఒనఁగూడినది. [గూడు.

తటస్థించు. సం. అ. క్రి. సమాపించు; ఒనఁ

తటస్థఁడు. సం. విణ. న్యాయస్థఁడు.

తటాక(గ)ము. సం. చెఱువు.

తటాన. ద్ర. క్రి. విణ. తటాలున.

తటాయించు. స. క్రి. అడ్డగించు.

తటారించు. అ. క్రి. ప్రవేశించు.

తటాలు. తటతట. [దబ్బున.

తటాలున. ద్ర. క్రి. విణ. అతిశీఘ్రముగ,

తటి. సం. దరి, ఏటిబడ్డు; ప్రదేశము.

తటిత్తు. సం. మెఱువు.

తటిత్పతి. సం. మేఘుఁడు.

తటిత్వంతము. సం. మేఘము.

తటిని. సం. నది.

తటుకు(క్కు)న. ద్ర. క్రి. విణ. తటాలున

తటుకుపాటు. ఆశ్చర్యము.

తట్ట. పెదురుబద్దలు మొదలగు వానితో
నల్లిన పల్లిక; ఇత్తడి లోహముతో
చేసిన తబుకు; చిన్నగంప.

తట్టిగిల్లు. అ. క్రి. తట్టయగు.

తట్టము. టంగువాణా.

తట్టన. ధైర్యము.

తట్టాడు. స. క్రి. ఇట్టట్టు (అడుగులు) ఇడు.

తట్టి. కుంచము; కేటతెర.

తట్టు. శబ్దవోషములలో నొకటి; సద్యాది

తీరము, దరి; పార్శ్వము. అ. క్రి. కలుగు;
తోఁచు. స. క్రి. కొట్టు, చఱచు, హిం.
పొట్టి గుట్టుము.

తట్టుచేయి. కొటకొమ్మమీఁది అవయవ
విశేషము. [పునుగు.

తట్టుపునుగు. తట్టి యెత్తిన మేలైన
తట్టుముట్టాడు. స. క్రి. (దారిద్ర్యము)
చుట్టుకొను.

తట్టువ. గుట్టుము, కుత్తితాశ్వము.

తట్టువడు. అ. క్రి. బాధపడు.

తట్టువము. రూ. తట్టువ.

తట్టువా. ఆశ్వము.

తట్టువిఱుగఁబడు. అ. క్రి. ఆనతమగు.

తట్ట. స్వర్ణకారజాతి.

తట్టవాఁడు. స్వర్ణకారుఁడు

తడ. అడ్డి; కడ; ధన్యము†.

తడఁబడు. అ. క్రి. తొట్టుపడు; వ్య

త్యాసపడు; చలించు. ప్రే తడఁబఱచు.

తడఁబాటు. వ్యత్యాసము; చలనము.

తడక. గుడిసెకు తలుపుగా వేయునట్టిది.

రూ. తడిక.

తడకట్టు. అడ్డగింత. స. క్రి. అడ్డగించు.

తడకద్రోపరి. తడిక త్రోసివేసి గుడి

సెలలో దొంగిలువాఁడు. [కడుపు.

తడకవాటుతెరడెక్క. అంటుకొనిపోయిన

తడకాలు. మల్లబంధ విశేషము.

తడగము. రూ. తణగము.

తడ. ధన్యవృక్షము.

తడవ. పట్టగానుండు నార.

తడపెట్టు. స. క్రి. తడఁబఱచు.

తడయు. అ. క్రి. ఆలస్యము చేయు;

తడవులాడు?

తడవ. తేప, ఆవృత్తి (ఒక తడవ అని).

తడవాడు. అ. క్రి. దోఁగాడు; తడఁబడు.

తడవియాడు. అ. క్రి. దోఁగాడు.

తడవిల్లు. తడఁబద్దలతోఁ జేసిన విల్లు.

తడవు. ఆలస్యము; చిరకాలము. అ. క్రి.

చేతులతో అట్టిట్టు ప్రాకులాడు; దోఁ

గాడు; స. క్రి. నిమరు; పెదకులాడు;

ప్రస్తావించు; విచారించు; రక్షించు.

తడవుఁగనినపట్టిఁగన్నయ్య. శివుఁడు.

తడవుట. అన్వేషణము.

తడవుడు. వెదకుట; విమర్శ.
 తడవుదాల్చు. ఒంటిజం దెవువాడు.
 తడవులనిడువడు. శేషుడు.
 తడి. ఆర్ద్రత, తేమ; నీరు. విణ. తే మ
 గలది, ఆర్ద్రము.
 తడిక ఆకులు వెదురుబద్దలు మున్నగు
 వానితో చాఁచవలెఅల్లిదడితలుపు
 మున్నగువానివలె ఉపయోగించుకొను
 సాధనము; పప్పులను వేటాడువాడు
 మఱుగుగానుంచుకొను సాధనము.రూ.
 తడక.
 తడికద్రోపరి. తడకద్రోపరి.
 తడిపొడి. విణ. కొంచెముతడిగలిగి పొడిగా
 నుండునది.
 తడియు. అ. క్రి. ఆర్ద్రమగు.
 తడియొత్తు. తడితుడుచుకొను గుడ్డ.
 తడుక. తడక.
 తడుకు. తోటమొదలగువానిచుట్టునేర్పు
 అచెడు వెలుగు; బొందెము.
 తడుకున. ద. క్రి. విణ. తటుకున. [బట్ట.
 తడుపంచ. భుజశిరమునందు వైచుకొను
 తడుపు. గోచి; చిన్నవస్త్రము; ఆర్ద్ర
 త్వము; తడుపంచ. విణ. తడిసినది.
 తడి. తడియజేయు.
 తడుపుదాల్చు. బ్రహ్మచారి, కాపీనదారి.
 తడుము. అ. క్రి. ఆలోచించు. స, క్రి.
 నిమూరు.
 తడువు. తడవు ?
 తడువుతిర్చు. విలంబితము ?
 తడువులనిడువడు. శేషుడు.
 తణగ(గా)ము. ఎద్దుమీద నీళ్లుతెచ్చెడి
 తోలుసంచి (తోలుబరువు).
 తణగామెద్దు. నీళ్లుతెచ్చెడి మెద్దు.
 తతకము సం. వాయువు.
 తతచ్చదము. సం. అఱికి
 తతము. సం. వీణ మొదలగు వాద్యము.
 గాలి. విణ. విస్తృతము, విరివియైనది;
 వ్యాపించినది.
 తతి. సమయము. సం. సమాహము.
 తతిమ్మా. హిం. విణ. మిగత, మిగిలిన.
 తత్తడి. గుఱ్ఱము. [వాహనండు.
 తత్తడినెక్కుదంట. కుబేరుడు, అశ్వ

తత్తబడ పరివారము.
 తత్తరపాటు. సంభ్రమము.
 తత్తరము. సంభ్రమము.
 తత్తఱ. తొట్రుపాటు, సంభ్రమము.
 తత్తఱపడు. అ. క్రి. తొట్రుపడు.
 తత్తఱపాటు తత్తఱపడుట, సంభ్రమము.
 తత్తఱపెట్టు. స. క్రి. తత్తఱపఱు.
 తత్తఱము. స్థలనము; సంభ్రమము.
 తత్తఱించే. అ. క్రి. సంభ్రమించు; చలించు
 తత్తఱిలు(ల్లు). అ. క్రి. తొట్రుపడు.
 తత్తలి. తత్తడి, గుఱ్ఱము.
 తత్తాదృక్కు. సం. సాటిలేనిది.
 తత్తర. సారాపోసెడు తిత్తి.
 తత్పరుడు. సం. విణ ఆసక్తుడు.
 తత్పరుప. సం. ఒక సమాసము.
 తత్తత్తము. సం. విణ. అక్కడ కలిగినది.
 తత్త్వజ్ఞుడు. సం. విణ. తత్త్వము తెలి
 సిన వాడు.
 తత్త్వము. సం. పరమాత్మ; స్వరూపము;
 స్వభావము; సృత్యాదివిలంబితమానము.
 తత్త్వము. సం. సంస్కృతముతోసమమై
 తెనుగు విభక్తిగల శబ్దము.
 తత్త్వము. సం. మృగపక్షుల కోసము వేసిన
 యెర మాంసము ?
 తథాగతుడు. సం. బుద్ధజేవుడు.
 తద్భ. తథ్యము. ప్రథమావిభక్తి ప్రత్యయ
 లోపము. [విణ. సత్యమైనది.
 తద్యము. సం. యథార్థము, సత్యము.
 తదాత్మము. సం. ఆకాలము. [తిథి.
 తదియ. తృతీయ, పక్షమునందు మూడవ
 తదియము. సం. తత్సంబంధమైనది.
 తద్గుణము. సం. ఒక అర్థాలంకారము;
 ఆ గుణము.
 తద్ద } ద్ర. అవ్య. ఎంతయు, అత్యం
 తద్దయు } తము.
 తద్దినము. సం. ఆదినము. వా. మృతి
 బొందిన దినము, ఆర్జికము.
 తద్దె. ఒక పండుగ.
 తద్దర్మము. సం. భూతభవిష్యద్వర్తమాన
 ములనుచెప్పెడి క్రియ.
 తద్భవము. సం. సంస్కృత శబ్దమునుండి
 కలిగిన శబ్దము.

తంతివాద్యము. తంత్రీవాద్యము.

తంతిపు. సంభ్రమము.

తంతు. ఉత్సవవిశేషము; తంత్రము, ఉభయార్థసాధనకమైన ఉపాయము; వినాహాదులలోఁజేయు కార్యవిశేషము.

తంతుకాష్ఠము. సం. సాలెవానినాడె; నూలువడికెడు కదురు.

తంతుకీటము. సం. పట్టుపురుగు.

తంతునాగము. సం. నెగడు, సర్పాకారమైన జలజంతు విశేషము.

తంతునాభము. సం. సాలెపురుగు.

తంతుభము. సం. ఆవాలు.

తంతువాయము. సం. సాలెపురుగు.

తంతువాయుడు. సం. సాలెవాడు.

తంతువు. కుండె, నూలు. సం. నూలిపోగు; తంతునాగము.

తంతె. తంతియ. బ. వీణెమెట్లు.

తంత్రము. సం. క్రొత్తబట్ట.

తంత్రము. సం. ఒరులఆశయము ననుసరించిపోవుట; అధినము; వైస్యము; ఉభయార్థసాధనమైన ఉపాయము; వంశము; ఇల్లు; సాలెపురుగు; దారము; ధనము; ప్రబంధము; రాష్ట్రము; శపథము; వైవాదికాస్త్రము; సామాన్యవిధి; స్వరాష్ట్రచింతి; సిద్ధాంతము; వ్యాకరణకాస్త్రము; కుటుంబవ్యాపారము; ఉత్తమమైనబౌద్ధము; ప్రధానము; సాలెవానిమగ్గము; నూలిపడుగు; పరివారము; ఒకానొకజేదకాళి; హేతువు; ఈలాగుచెయ్యవలెననెడి విచారము. [నరము.

తంత్రి. సం. తంతి; వీణెతీగె; తిప్పతీగె;

తందనము. మాటిమాటికి తానశబ్దపూర్వకముగా చేసెడు రాగాలాపము.

తందర. తంద్ర, తూగు; తత్తరపాటు.

తంద్ర } సం. తూగు, కునికిపాటు; అల
తంద్రి } సత్వము.

తంపర. తామరగుంపు.

తంపి. దాలిగుంట; కలహము; చెత్తయుముకపోసి నీళ్లు కాచుకొనెడిగుంట.

తంబ. తమ్ము, ఒకానొకతీగె.

తంబలవాడు. తంబళవాడు,

తంబళ. శివార్చనచేసి బ్రతికెడుజాతి.

తంబళవాడు

తంబళి

తంబిగ

తంబు. తమ్ముడు.

తంబుగ. మెడ నిడుపుగానుండెడుచెంబు

తంబుర(రా) తంబుఱ.

తంబుఱ(జా). పాటపాడువారు శ్రుతికైయుంచుకొనెడు తంత్రీవాద్యవిశేషము.

తకతక. తాళమునందగు ధ్వన్యనుకరణము.

తకపికలాడు. అ. క్రి. ఇట్టట్టుచలించు.

తకరారు. హిం. వివాదము,

తకావి. హిం. నేద్యముచేయుటకై సహాయముగా నీయఁబడుసామ్ము. [యని)

తక్క. అవ్యవినార్థకము(వినా, అదిదక్క

తక్కటి. మూడుముఖములుగల దీపా

రాత్రికపు పళ్లెము; ఇతరము.

తక్కటె. ఇ. తరము.

తక్కన. విసర్జనము.

తక్కరి. విణ. టక్కరి.

తక్కలి. తక్కిలి, తర్కారి.†

తక్కిడి. తర్కారి†; మోసము.

తక్కిడికాడు. విణ. మోసకాడు.

తక్కినది. విణ. మిగిలినది; అన్యమైనది.

తక్కినవాడు. మిగిలినవాడు; అన్యుడు

తక్కిలి. తర్కారి.†

తక్కుమిగులు; న్యూనతే; టక్కు; అస

త్యము. అ. క్రి. తప్ప; టక్కుచేయు.

స. క్రి. మానుకొను; విడుచు, విణ. ఇత

రము.

తక్కుడు. తక్కుట.

తక్కులాడి. విణ. టక్కులాడి.

తక్కులాడు. విణ. టక్కులాడు.

తక్కువ. న్యూనతే.

తక్కువకంటి. బకము.

తక్కువగు. అ. క్రి. అల్పతనొందు.

తక్కువది. విణ. హీనమయినది.

తక్కువపడు. అ. క్రి. కొఱతపడు

తక్కువపాటు. కొఱతపాటు.

తక్కువవాడు. విణ. హీనుడు,

తక్క. చెండువీసలయెత్తు; తక్కిలి
తక్కడ. తుల, తూచెడి సాధనము,
మేమతట్టులుగ్రచ్చి వ్రేలవేసినత్రాసు;
తక్కరి +

తక్కడు. చెండువీసలయెత్తు.
తక్కె. విణ. స్వల్పము.
తక్కెల. తక్కిలి. + [తక్కడ.
తక్కెడ (ల). తక్కిలి. తక్కరి + దూ.
తక్కెను. ఆ. క్రి. యత్నించు.
తక్కెలకము } కక్కెలకము, కో శ
తక్కెలము } ఫలము +.
తక్కు. హిం. సింహాసనము. [చల్ల.
తక్రము. సం. పాతికపాలు నీళ్ళు కలసిన
తక్రటము. సం. కవ్వము.
తక్కిరు. హిం. నేరము; అపరాధము.
తక్కుడు. సం. దేవయోనిసర్పవిశేషము;
వడ్లవాడు, వడ్లంగి.
తక్కుము. సం. (మాను) చెక్కుట.
తక్కు. సం. బాడిన, (మాను) చెక్కెడి
సాధనము.

తక్కుడు. సం. వడ్లవాడు.
తగటి(టి). విణ. సరిగది, జలతారుగలది.
తగటు. సరిగ, జలతారు.
తగడు. బంగారు మున్నగువాని తేకు.
తగనివాడు. చాలడు.
తగరము. రంగము, వంగలాహము;
పొట్టెలు. సం. నందివర్ధనము.
తగరు. పొట్టెలు, గొట్టెపోతు.
తగరుబాబాస్వామి. అగ్ని.
తగరురవుతు } అగ్ని, మేషవాహనుడు.
తగరురెతు }
తగవరి. న్యాయాధిపతి.
తగవు. తగుట; న్యాయము; ధనాది నిమి
త్రమైన జగడము; పెండ్లప్పుడు పెండ్లి
కూతునకు తల్లిదండ్రులిచ్చెడు బహు
మానము. విణ. తగినది.
తగవుగోరి. విణ. సంధిచేయువాడు.
తగాదా. హిం. దావా, న్యాయము.
తగినది. విణ. యోగ్యమైనది.
తగినవాడు. విణ. యోగ్యమైనవాడు.
తగిన }
తగినది. } ప్రభుత్వాటము +.

తగిలించు. ప్రే. అంటించు; పొందించు;
తగులజేయు, తగుల్చు. [మగు.
తగు. ఆ. క్రి. అర్హమగు; ఒప్పు; యుక్త
తగుకత్తి. సాధనకుపయుక్తమైన ఆయుధ
విశేషము.

తగునది. విణ. యోగ్యమగునది.
తగులగట్టు. స. క్రి. తగిలించు.
తగులబడు. ఆ. క్రి. తగులు; కాలు,
దగ్గమగు. [దహించు.
తగులచెట్టు. స. క్రి. తగిలించు; కాల్చు,
తగులము. అడ్డపాటు; ఆసక్తి, కాంక్ష;
వలపు. [సంగిని.
తగులాటకత్తె. తగులాటముగల స్త్రీ,
తగులాటము. బంధము, సంగము.
తగులు. ఆసక్తి; అభిలాష; పలుపు;
కాంక్ష; తగులాటము. ఆ. క్రి. చిక్కు,
పట్టువడు; పట్టు; తాగు; పొందు,
సక్తమగు; అంటు; పొసగు. స. క్రి.
కూడపోవు, వెంబడించు. ప్రే. తగుల్చు.
తగులుకొను. ఆ. క్రి. రగులుకొను. స. క్రి.
కామించు.

తగులుకొలు. తగులుకొనుట.
తగులుగొండి. విణ. తగులుకొనునట్టిది.
తగులుచే } ప్రే. తగులజేయు.
తగుల్చు }
తగులుడు } తగులుట.
తగులుదల }
తగులుబడి. పట్టుబడి.
తగులువడు. ఆ. క్రి. చిక్కు.
తగులువాటు. తగులువడుట.
తగుల్చుడు. ఆ. క్రి. పట్టువడు.
తగువరి. వా. తగువులు తీర్చెడివాడు.
తగువాడు అర్హుడు; యోగ్యమైనవాడు
తగువు. వా. తగవు; ఉచితప్రకారము.
తగ్గు. తక్కువ, న్యూనత; త్రివర్ణమునందొ
కటియగుక్షయము. ఆ. క్రి. తక్కువగు;
వెనుకకుడియు; తెగిపడు.

తగ్గుదల. తక్కువ.
తగ్గురవలి. మంద్రధ్వని.
తచ్చెన. కపటము; పరిహాసము; తంత్రము?
తచ్చెనలాడు. ఆ. క్రి. } పరిహాసించు.
తచ్చెనసేయు. స. క్రి. }

తనకలి. చిక్కు. విణ. చిక్కు గలది;

చిక్కులఁబెట్టువాఁడు.

తనఖా. హిం. దత్తపత్రము, తాకిట్టు.

తనఖి. హిం. విమర్శ

తనంతగలయతఁడు. స్వయంభువు, బ్రహ్మ

తనంతగలయది. బ్రహ్మము, స్వయం

ప్రకాశము.

తనదు. స్వసంబంధి

తనదుపలుకు. తనమాట.

తనధర్మము. మి. స్వధర్మము.

తనము. అప. భావార్థమునందువచ్చెడు

ఒక ప్రత్యయము (పెద్దతనము, చిన్న

తనముఅను మొ).

తనము. సం. చందనము; చిత్తము?

తనయ. సం. పుత్రిక, కూతురు.

తనయుఁడు. సం. పుత్రుఁడు, కొడుకు.

తనరారు. అ. క్రి. ఉన్నతమగు; అతిశ

యించు. [విజృంభించు; ఒప్పు.

తనరు నుంజాలము. అ. క్రి. అతిశయించు;

తనరుమే. అ. క్రి. రూ. తనరు. ప్రే. తనఁ

జేయు.

తనరువు. అతిశయము; పాడవు; విశాలము.

తనరుచ్చ. రూ. తనరుచు.

తనరుచ్చ. తనరువు; వెడలువు; సంతోషము.

తనాది. స్తంభములమీఁది గోడకు క్రింద

వేసెను పెద్ద కొయ్య దూలము.

తని. విణ. అల్పము; నూత్నము.

తనిఖీ. హిం. విమర్శ. [శరీరత.

తనిమము. సం. కార్మ్యము; విస్తారము;

తనియు. అ. క్రి. తృప్తిపడు.

తనివి } తృప్తి.

తనివు } తృప్తి.

తనివెచ్చ. ఇనుమంత కాఁక.

తనివోవు } అ. క్రి. తృప్తిపడు.

తనిసను } అ. క్రి. తృప్తిపడు.

తను. విణ. తనువు శబ్దము యొక్క లుప్త

రూపము. వా. స. తాను.

తనుకు. తాపము. అ. క్రి. కలుగు,

ప్రాప్తించు; జ్వలించు; ప్రకాశించు;

తపించు.

తనుత్రము } సం. కవచము, బొంద

తనుత్రాణము } లము.

తనుధర్మము. సం. దేహ ధర్మము. జనన

మఁజాది. [పడు.

తనుపారు. అ. క్రి. చల్లనయగు; తృప్తి

తనువు తృణము, తనివి, తృప్తి నొందిం

చుట; శైత్యము; శైత్యోపచారము;

పితృయజ్ఞము; తడి; సంతోషము; వజ్ర

కాంతి. ప్రే. తనియఁ జేయు. రూ.

తన్ను. [త్రీ

తనుమధ్య. సం. సన్ననినడుముగల త్రీ;

తనుయాత్ర సం. శరీర యాత్ర.

తనువడు. అ. క్రి. చల్లబడు.

తనువు. సం. దేహము; తోలు. విణ.

చిన్న; బక్క; సన్నము.

తనువెచ్చే. ఇనుమంత కాఁక.

తనూజేడు సం. కొడుకు.

తనూనపాత్తు. సం. అగ్నిహోత్రుఁడు.

తనూభవుఁడు. సం. కొడుకు.

తనూరుహము. సం. వెండ్రుక; అొక్క.

రూ. తనురుహము.

తన్ను. తనుకు. [నిచ్చు.

తన్నిడు. అ. క్రి. స్వాధీనమగు; తన్నుదా

తన్ను. పాదభూతిము. స. క్రి. కాళ్ల

[గుచ్చు, పాదముతో తాడనముచేయు;

ఒరయు. [కోల.

తన్నుఁగోల. ఏటవాలుగా పోటి పెట్టిన

తన్నుబల్ల. ద్వారముయొక్క అరిగాళ్ల

మీఁద వేసెడు పలక.

తన్నుబిల్ల. బాలక్రీడావిశేషము. [కొను.

తన్నులాడు. అ. క్రి. ఒకరినొకరు తన్ను

తన్నయము. సం. తత్త్వరూపమైనది.

తన్మాత్రము. సం. శబ్దాది. (పంచతన్మాత్ర

ములు—పంచమహాభూతిములు— శబ్ద

తన్మాత్రము, స్పర్శతన్మాత్రము,

రూపతన్మాత్రము, రసతన్మాత్రము,

గంధతన్మాత్రము. [గల త్రీ; త్రీ.

తన్వి. రూ. తనివి. సం. పలుచని శరీరము

తపతప. అొక్కలు కొట్టుకొనుటయందగు

ధ్వన్యనుకరణము. [తపించు.

తపతపలాడు. అ. క్రి. అఁకలిచే ప్రాణము

తపన. వా. తపనము.

తపనము. సం. తాపము; నాయికకు

ప్రియవియోగకాలమందు మన్మథావేశముచే కలిగెడు చేష్ట; వేసంగికాలము; సరకవిశేషము; జీడిగ.

తపనీయము. సం. బంగారు.

తపసుడు. సం. సూర్యుడు.

తపము. సం. వేసంగికాలము; కాయశోషణము, ఉపవాసాదిరూపమైన తపస్సు; ఒకలోకము; చాంద్రాయణాది వ్రతము; శిశిరబుతువు; మాఘమాసము; ఆలొచన; గీతోక్తమైన త్రివిధమగు తపస్సు.

తపమువడు. సం. న. క్రి తపస్సుచేయు.

తపసి. ఋషి, తపస్వి; గారత.

తపసి కన్పావ. అత్రి నే త్రజుడు, చంద్రుడు.

తపస్య. సం. వ్రతచర్య.

తపస్యము. సం. ఫాల్గునమాసము.

తపస్వి. సం. తపస్సుచేసెడిముని. విణ. కనికరింపఁదగినవాఁడ.

తపస్విని. సం. తాపమురాలు; కటుక రోహిణి; జటామాంసి.

తపస్సు. సం. తపము

తపారము } ఒకదినము కుశ్లాయ.

తపారు } ఒకదినము కుశ్లాయ.

తపాల. అంచలద్వారా జాబులంపుట.

తపాలకచ్చేరి. ప్రతాలయము.

తపించు. సం. అక్రి. ఎండు; కాలు; జ్వరాదులచే తాపమునొందు; తపస్సు చేయు. రూ. తపించు.

తపేల. వండుకొనెడి యిత్తడిపాత్ర.

తపోధనుడు. సం. తపస్సేధనముగాఁగల వాఁడు, ఋషీశ్వరుడు.

తప్తము. సం. విణ. కాంచబడ్డది; కల్పబడ్డది; ఎండించబడ్డది.

తప్తవాలుకము. సం. సరకభేదము.

తప్త. గింజపట్టని ధాన్యము అవ్య. వినార్థకము, తక్కు. క్రించు, పారిజూచు.

తప్తకనుజౌచే. స. క్రి. నిదానించి విలొ

తప్తకాయ. విత్తుపట్టనికాయ.

తప్తట. పప్పెట.

తప్తద్రొక్కుట. అసన్మార్గప్రవర్తనము; ఆశ్చ్యలంఘనము చేయుట.

తప్తనదారి. తప్తత్రోవ. [ధాన్యములు. తప్పలు. బ. కొంత గింజపట్టిన సకల తప్పదము. తప్పు

తప్పు. అపరాధము, నేరము, దోషము.

అ. క్రి తప్పుచేయు; తక్కు. స. క్రి.

అతిక్రమించు; పరాకగు.

తప్పుడు. తప్పుట.

తప్పుడుగాయ. పక్షివిశేషము.

తప్పుడువడు అ. క్రి. తప్పుపడు; సరితప్పు

తప్పుత్రోవ. పెడదారి, అపమార్గము

తప్పుదల. తప్పుట.

తప్పుదారి. అపథము, తప్పుత్రోవ.

తప్పుదెబ్బలు. బ. బల్లయందు ప్రొద్దెక్కి

వచ్చినదులకై వచ్చిన క్రమమును వట్టి

బాబురను ఉపాధ్యాయులు కొట్టెడు

ఒకటి రెండు మొదలగు దెబ్బలు.

తప్పెట. పటహవాద్యము; వనకుళుత్తము

తప్పెల. తపేల, వంటగిన్నె. రూ. తప్పెలా

తపావతు. హిం. భేదము.

తపిసిలు. హిం. విపర్లము.

తబక తుచ్చధాన్యము.

తబము. తపస్సు.

తబిని. ఋషి

తబిసిళ్ళు. తేడా.

తబుకు. తాంబూల పాత్రము; పాత్రము

తబును. తపస్సు.

తబేలా. హిం. అశ్వశాల.

తబ్బిబ్బు. విపర్యయము; తోట్రుపాటు. బ.

నిలుకడలేని రచనలు

తబ్బిలు. హిం. మార్పు.

తమంగము. సం. మంచె.

తమకపడు అ. క్రి. సంభ్రమించు, త్వర

పడు; మోహపడు.

తమకము. త్వర; మోహము; ప్రేమము.

తమకి. విణ. త్వరగలవాఁడు; మోహము

గలవాఁడ.

తమకించే. అ. క్రి. త్వరపడు; చలించు.

తమకు. విధము. అ. క్రి. చలించు; వెను

దీయు.

తమగము. మంచె; మంటపము.

తమట. జ్వాల.

తమటము. తప్పెట.

తమమయము. మీ మయము.

తమము. సం. చీకటి; ఒకగుణము;

కోకము; రాహుగ్రహము.

తమరకము } సం. తగరము.

తమరము }

తమరు. తాము.

తమలపాకుటిగె. నాగవల్లిగ.

తమలపాకులు. బ. నాగవల్లిదళములు

తమలము. తాంబూలము.

తమన్విని. సం. రాత్రి.

తమన్ను. సం. చీకటి; తమోగుణము;

అజ్ఞానము, మోహము.

తమాము. హిం. విణ. అంత, పూర్తిగా.

తమాయించే. అ. క్రి. శమించు, స్థిమిత

పడు. [పత్రము; చీకటిచెట్టు.

తమాలపత్రము సం. బొట్టు; మకరికా

తమాలము. సం. బొట్టు; కత్తి; ఉలిమిరి;

చీకటిచెట్టు.

తమాషా. హిం. వేడుక.

తమి. త్వర; కుతూహలము; అపేక్ష;

వలపు. సం. రాత్రి. చీకటి.

తమిద. రాగివైరు.

తమిద(దె)లు. బ. రాగులు, చోళ్లు.

తమికోను. అ. క్రి. త్వరపడు; కుతూహల

పడు; అపేక్షపడు; మోహపడు. క్రే.

తమికోలు.

తమిదెలు. బ. చోళ్లు.

తమిరె. కాడినడిమిచీల.

తమిస. సం. చీకటిరాత్రి; చిమ్మచీకటి

తమిసము. సం. చీకటి; కోపము.

తముకు. తుడుమువాద్యము.

తములపాకు. నాగవల్లిదళము.

తములపుటాకు. తమలపాకు.

తములము. తాంబూలము.

తమోపహుడు. సం. నూర్యుడు;

చంద్రుడు; అగ్నిహోత్రుడు.

తమోమణి. స. మెఱుంగుడులురుగు.

తమ్మ. చరిత (నమలిన) తాంబూలము;

శింబి. తంబి.

తమ్మంటు కుండలము,

తమ్మకఱ. తాంబూలపు మణక.

తమ్మటము. తప్పెట.

తమ్మతనుకు } పతద్గ్రహము, తాం

తమ్మపడిగము } బూలము ఉమియు

పాత్రము.

తమ్మలము. తాంబూలము.

తమ్మళ. తంబళ.

తమ్మళి తంబళవాడు. [హము.

తమ్మి. పద్మలత; పద్మము; పద్మవ్యూ

తమ్మికంటి. పద్మాక్షి, కమలము వంటి

కన్నులుగల స్త్రీ; స్త్రీ; కమలాక్షుడు,

విష్ణువు,

తమ్మికెంపు. పద్మరాగమణి. [హస్తము.

తమ్మికేలు. కర కమలము, పద్మము వంటి

తమ్మిగద్దియ దళవాయి } బ్రహ్మ, కమ

తమ్మిగద్దియసామి } లాసనుడు.

తమ్మిచేక్కిలిగింత } నూర్యుడు, పద్మినీ

తమ్మిచుట్టము } వల్లభుడు.

తమ్మిచూలి. బ్రహ్మ, పద్మభవుడు.

తమ్మిచెలి. నూర్యుడు, కమలాపుడు.

తమ్మిదీవి. పుష్కర ద్వీపము

తమ్మిదొర. పద్మినీవల్లభుడు, నూర్యుడు

తమ్మిపగతుడు. అబ్బారి, చంద్రుడు.

తమ్మిపుట్టు. బ్రహ్మ, పద్మభవుడు.

తమ్మిబిడారంపు గరితమిన్న. లక్ష్మీ, పద్మా

లయ.

తమ్మి మోహరము. పద్మవ్యూహము.

తమ్మియ. చెవితమ్మె; పలుపుతమ్మె.

తమ్మియింటిగరిత. పద్మాలయ, లక్ష్మీ.

తమ్మిఱాయి. కెంపు, పద్మరాగము.

తమ్మివొల్లంటిమగడు. నూర్యుడు,

పద్మినీవల్లభుడు.

తమ్ము. తమ్ముడు.

తమ్ముడు. అనుజుడు, కనిష్ఠభ్రాత.

తమ్ములపగవాడు. చంద్రుడు, అబ్బారి.

తమ్ములము. తాంబూలము. [పుడు.

తమ్ములవిందు. నూర్యుడు, కమలా

తమ్మువాడు. తమ్ముడు.

తమ్మి. చెవియొక్క అడుగుభాగము;

పలుపుయొక్క ముందుభాగము.

తయారు. హిం. విణ. సిద్ధమైన.

తయినాతి. హిం. కాచికోనియుండుట.

తయిరు. ధధి, పెరుగు.
 తరంగ. తరంగము.
 తరంగము. సం. ఆల, కరడము.
 తరంగిణి. సం. నది.
 తరండకము. సం. ఏరుదాఁటెడిపుట్టి.
 తరండము. సం. ఓడ; పుట్టి; గాలపు
 దారముకట్టినకొయ్య మొ.
 తరంగ. ఆల. బ. తరంగములు.
 తరకటించే. ఆ. క్రి తర్కించు.
 తరకటింపు. తర్కము.
 తరకనము } అమ్మలపొది.
 తరకసా }
 తరక్షము } సం. సివంగి.
 తరక్షువు }
 తరగంపియ } ఒకదినునుటంపము.
 తరగంపె }
 తరగతి. మి. గ్రా. తరమును చెలి పెడు
 భాగము. [కొనెడి సొమ్ము.
 తరగతిగుండ్లు. మి. గ్రా. బ. మెడనుకట్టు
 తటటు. కశ; అశ్వాదుల శీఘ్రలంఘనము;
 తోలునారి.
 తరణము. సం. దాటుట; ఓడ.
 తరణి. సం. ఓడ; దాటుట; పిన్నగో
 రంట; నూర్యుడు; సముద్రము.
 తరిణికాంతము. సం. నూర్యకాంతశిల.
 తరతర. ప్రప్రథమము.
 తరతరము. అవ్యక్తి. విణ. క్రమముగా;
 నానాటికి; పరంపరగా.
 తరవణ్ణము. సం. కేవు, ఓడనడపువాని
 కిచ్చెడు కూలి.
 తరపు. స. క్రి. హరించు, పోగొట్టు.
 తరపు. హిం. పక్షము; వైపు.
 తరబడి. తరము; మానము; సామ్యము;
 వరుస; వస్తువు.
 తరబియ్యతు. హిం. నేర్పు.
 తరమిడి. శీఘ్రము; అత్యంతము.
 తరము. పురుషాంతరము; సమూహము;
 మానము; సామ్యము; వరుస; దినుసు.
 విణ. శక్యము; శక్తము; సమానము;
 సంభ్రమము; శ్రేష్ఠము; ఇద్దరుమోయు
 భిలువు. సం. దాటుట,

తరలిక. యాత్ర. [బయలు వెడలు.
 తరలు. ఆ. క్రి. ప్రయాణముగు, కదలు,
 తరలుడు. యాత్ర.
 తరవరి } పట్టాకత్తి. యా. తరవలి.
 తరవలి }
 తరవాణి. పుల్లనీళ్లు; పులిసినగంజి.
 తరవాయి. సమయము; ఈ పక్రమము;
 వరుస, అనాక్రమము; తడవ; మిగిలినది.
 తరవారి. సం. కత్తి; పట్టాకత్తి.
 తరవు. శీఘ్రము.
 తరసము. సం. మాంసము.
 తరస్వి. స. విణ. వేగముగ నడుచువాడు;
 బలిమిగలవాడు
 తరస్సు. సం. బలిమి; వడి.
 తరహా. హిం. విధము, రీతి.
 తరళము. సం. చారమధ్యరత్నము; గంజి.
 విణ. చలించునది; అమరాగముగలగి;
 ప్రకాశించునది.
 తరళితము. సం. విణ. చలించినది.
 తరళేక్షణ. సం. క్రాలుగంటి.
 తరాజే } త్రాసు, తుల.
 తరాసు }
 తరి. త్రచ్చుట; వెన్న. సం. ఓడ; పొగ;
 మబ్బు; మాగాని.
 తరించే. సం. స. క్రి. (సముద్రము మొద
 లగువానిని ఓడ మొదలగు సాధనము
 లచే) దాటు.
 తరికంబము. చేల్లరాడు.
 తరికాడు. విణ. త్రచ్చువాడు.
 తరిగంబము. కుటరము.
 తరిగట్టు. కివ్వపుమల, మందరగిరి.
 తరిగట్టుత్రాడు. శేషఫణి.
 తరిగట్టుదారి. విష్ణువు, కూర్మమూర్తి.
 తరిగడవ. మంధని. [ఆవు.
 తరిగలావు. చాలవెన్న వచ్చెడి పాలిచ్చు
 తరిగొండ. మంథాద్రి, మందరాద్రి.
 తరిగొట్టి. ఒకదినునుకూరాకు, విశల్య.
 తరిగొల. కివ్వము, మంథాసము.
 తరిమేట్టు. స. క్రి. పెరుగుని వేదనము చేయు
 తరిటి. చెండు పెండెలు విగించెడు గోనె
 పట్ట. యా. తరిటి,

తరితీపు ఉపేక్ష; అపేక్ష; ఆలస్యము; గర్వము; ప్రీతి. [ఉపేక్షించు.

తరితీపుసేయు. అ. క్రి. గర్వించు. స. క్రి.

తరిత్రాడు. కవ్యపుత్రాడు, మంథానగజ్జువు

తరిదాలువు. మందరధరుడు. రూ. తరి

దాలు.

తరిపిదూడ. తఱపిదూడ.

తరిపియావు. తఱపి యావు.

తరిపట్టు. స. క్రి. (దేవతల నుద్దేశించి

పెరుగును) త్రచ్చక నిలుపు.

తరివె. మ్రాసు చిలుకుట.

తరు. చెట్టు, తరువు.

తరుచు. మధించు, చిలుకు.

తరుచుట. చిలుకుట, మధనము.

తరుణము. సమయము. సం. కుబ్జపుష్పము,

అముదపుర జెట్టు. విణ. యౌవనము

గలది; క్రొత్తని; తేతని. రూ. తలనము.

తరుణి. సం. చేమంతి కి; యౌవనము గల

స్త్రీ; స్త్రీ.

తరుణిమ. సం. యౌవనము.

తరుణియ. మి. యౌవనపతి. [వాడు.

తరుణుడు. సం. విణ. యౌవనము గల

తరుపండులు. మి. చెట్లపండ్లు.

తరువు. తఱచుట; తరిపిదూడ; ముదురు

తోరనుల్లి; దృఢము.

తరుమ. తరువు.

తరులు. బ. వరులు.

తరువడి. తరిమెన.

తరువాత. అంతరము.

తరువాయి. తరువాత.

తరువు. ఈయవలసిన ధనాదికము నిమ్మని

చేయు నిర్బంధము. సం. చెట్టు.

తరువుకత్తె. విణ. తరువు వచ్చినది.

తరువుకాడు. విణ. తరువు వచ్చినవాడు.

తర్కము. సం. తర్కించుట; ఊహ,

అధ్యాశీరము; కారిణము; కోరిక; తర్క

శాస్త్రము.

తర్కరకము. సం. కాకిగూడు.

తర్కించు. సం. అ. క్రి. తర్కముచేయు.

తర్కుటము. సం. (నూలు) వడుకుట.

తర్కులానకము. సం. నూలువడుకునపుడు

కదురు క్రిందనుంచుకొనెడు చిప్ప.

తర్కువు. సం. (నూలువడకెడు) కదురు.

తర్పు. స. క్రి. రూ. తరుచు.

తర్దనము. సం. ఆదలుపు, చెదరించుట.

తర్దని. సం. జాప్తినప్రేలు.

తర్దించు. సం. స. క్రి. ఆదలించు.

తర్జుమా. హిం. అనువాదము.

తర్జువు. సం. త్రెడ్డు.

తర్జకము. సం. అప్పుడుపుట్టినదూడ.

తర్జనకము. కాకిగూడు.

తర్పణము. సం. తృప్తి; తృప్తిచేయట;

సిత్యుజ్ఞము.

తర్పము. సం. యూపస్తంభపుకొన.

తర్పు. అ. క్రి. రూ. తరిలు.

తర్పెర. ఏరు.

తర్వాత. ఆవ్య. అనంతరము.

తర్దణము. సం. దప్పిగొనుట.

తర్దము. సం. దప్పి; ఇచ్చు; అత్యాదగము.

తర్దితుడు. సం. విణ. దప్పిగొన్నవాడు

తిజక. గింజెపట్టని ధాన్యము. బ. కాయ

ధాన్యము మేలురాకెక్కా మిగిలినది.

తిజమే. బాహుళ్యము. విణ. బహుళము;

అధికము.

తిజటు. కళ; మాన్యము. స. క్రి. కొర

డాతో, గొట్టు విణ. మూర్ఖము.

తిజటుగొను } స. క్రి. కొర డాతో,

తిజటుసేయు } గొట్టు.

తిజతఱ. త. త్తె.

తిజతఱలాడు. అ. క్రి. త. త్తెపడు.

తిజపి. బమ్మయము, అణునెలదూడ;

తారుణ్యము. విణ. తరుణము.

తిజవియావు. బమ్మయణి, బహుకాలము

నకు ముందీనిన యావు

తిజలు. అ. క్రి. చలించు; బయలుపెడలు;

సంభ్రమించు; భయపడు. స. క్రి. విడుచు

తిజలుచు. క్రి. తఱలజేయు. రూ. తఱలు

తఱి కాలము, సమయము; సమీపము;

త్రాడు మొదలగువాని యొత్తుడురేఖ;

తఱిమెన శబ్దముయొక్క లుప్తరూపము;

వళి. రూ. తరి.

తణిగొను. అ. క్రి. యత్నించు.

తణిగొల్పు. స. క్రి. ప్రేరేపణచేయు.

తటిపవెన్నెల. పండువెన్నెల.?
 తటిమిడు. స. క్రి. గిఱగిఱతిప్ప.?
 తటిమెన. మానుచిలుగుట.
 తటిమెనబెట్టు. స. క్రి. మానుచిలుగు.
 తటియబడు. అ. క్రి. తటియు.
 తటియు. అ. క్రి. సమాపించు. స. క్రి.
 అతిక్రమించు; దాటు.
 తటివడు. అ. క్రి. ఒత్తుడుడు.
 తఱుగు. తగ్గు. అ. క్రి. అల్పతనొందు.
 తఱుగరి. తఱుగుబేరకాడు, బేరము
 పొందించెడివాడు, దలాలీకాడు.
 తఱుగాకు. కొయుగూర్చి.
 తఱుగు. అమ్మెడువానికిని గొనెడువాని
 కిని ఒకసరకును వెలకునిచ్చి తీసియిచ్చి
 వారివద్ద నూటికింతయని తీసికొను
 ద్రవ్యము. స. క్రి. ఖండించు; చించు.
 అ. క్రి. తగ్గు.
 తఱుచు. తఱచు, సాంద్రత్వము.
 తఱుపు. ఏడాదివయసుచెల్లిన దూడ;
 మణివిశేషము.
 తఱుము. అ. క్రి. కవియు; త్వరితపడు.
 స. క్రి. వెంబడించి పరుగెత్తించు. బలా
 త్కరించు; తటిమెనబెట్టు; ఉచ్చాట
 నముచేయు.
 తఱుముకపోవు అ. క్రి. వెనతగులు.
 తఱులమెకము } వలీనుభము,
 తఱులమొరమెకము } కోతి.
 తఱులు. బ. తరంగములు; వళులు.
 తఱువు. అ. క్రి. తగ్గు. స. క్రి. ఖండించు.
 తఱుసలి. విణ. ఉద్ధతుడు; ఉద్ధతురాలు.
 తఱ్ఱ } విణ. నీచుడు.
 తఱ్ఱు }
 తల. కిరన్ను; కిరనువె ద్రుకలు; కొన;
 వూనిక; ఎత్తు; ముందుభాగము; మొత్తము;
 ఎడ; సమయము; చోటు; రంగము;
 పక్షము. విణ. మొదలు, ఆది; స్మృతి
 విశేషము.
 తలంచు. తలచు.
 తలంటు. అభ్యంగము. అ. క్రి. తలయంటు.
 తలంపు. తలచు. [జేయు.
 తలకించు. అ. క్రి. చలించు. ప్రే. తలక

తలకు. చలనము; భయము. అ. క్రి.
 చలించు; భయపడు [గించు, పోగొట్టు.
 తలగు. అ. క్రి. తొలగు. ప్రే. తొల
 తలగుడు. తొలగుట.
 తలచు. స. క్రి. ఎంచు; ధ్యానించు,
 స్మరించు; విచారించు.
 తలడు. భయము; చలనము.
 తలపించు ప్రే. స్మరింపజేయు.
 తలపు. తలచుట, స్మరణము; అభి
 ప్రాయము; కోరిక; చింత; జ్ఞప్తి; హృద
 యము.
 తలపుకేళాకూళి. మానససరస్సు.
 తలపుకేళాకూళి పులుగురొతు. హంస
 వాహనము, బ్రహ్మ.
 తలపుచేయు. అ. క్రి. ఎంచు.
 తలపుచోలి. మన్మథుడు, మనసిజాడు.
 తలపుమిన్న. చింతామణి. రూ. తలపు
 రతనము.
 తలపుతాయి. చింతామణి
 తలపుతాయినంతరించినదొర. ఇంద్రుడు.
 రూ. తలపుమానికము గలాడు.
 తలపుసాకిరి. విణ. ఈకార్యము నీ
 వెఱిగియుండుమని పలుమాటు వాదిచే
 తెలిపింపబడిన సాక్షి.
 తలబ్రాలు అద్భుతతలు, వివాహ
 కాలమందు దొసిళ్లతో తలమీద
 బోయునక్షతలు.
 తలకట్టు. అకారముయొక్క రూపాంతర
 నామము; కిరీటము; పాగకట్టుట; పాగ
 విణ. ముఖ్యము; శ్రేష్ఠుడు; శ్రేష్ఠురాలు
 తలకడచు. స. క్రి. అతిక్రమించు; ముంద
 టికివచ్చు.
 తలకప్ప. జలచర విశేషము.
 తలకపాల్లు తుచ్చధాన్యము.
 తలకాడి. బరువు అధికమైరెండెద్దలకంటె
 హెచ్చుగ కట్ట వలసినప్పుడు సంతన
 చేసి మొదటికాడికి ముందుకట్టెడు
 మఱియొకకాడి, ప్రాసంగము.
 తలకాయ. తల. [కూర్పు.
 తలకూడు. అ. క్రి. సిద్ధించు, ప్రే. తల
 తలకెడవు. విణ. తలకిందు.

తలకొట్టమారి. శిరశ్చేదనము పొందిన

వాడు; అవినీతుడు.

తలకొని. అత్యంతము.

తలకొను. అ. క్రి. కలుగు; యత్నించు స.

క్రి. తాల్చు. ప్రే. తలకొల్పు.

తలకొనుదెంచు. అ. క్రి. తలకొను.

తలకొని. దహనసంస్కారమున శవము

తలఁడనుంచెడు కొఱవి; గూఢశక్రువు.

తలకొల. సాధువుకాని యావును పిదుకు

నపుడు కొనను త్రాడుకట్టి దానికొమ్ము

లకు తగిలించి పట్టుకొనెడు కొల.

తలకొలు. తలకొనుట. [విలాపము.

తలక్రిందు. విణ. అ ధో ముఖమైనది;

తలక్రిందుజేగి. బిచ్చగాడు.

తలగడ (పండుకొనునపుడు) తలయుంచు

కొనెడు దిక్కు; ఉపధానము, తలక్రింద

ఎత్తుగా నుంచుకొనెడు నిడుపాటి దిండు.

తలగడుగు. తలంటు, అభ్యంగము.

తలగాము. రాహువు.

తలగుంజె. నిట్రాడు.

తలగొట్టమారి. శిర్షచ్ఛేద్యుడు.

తలచీల. మీటను మునసకు (నిట్రాడును

ఏతపుఁగదురును) జేర్చి బిగించెడు చీల.

తలచేమురు. తలకు రాచికొనెడి నూనె.

తలచోవడి. తలవాకిటి (ఇంటి ముందటి)

చావడి.

తలచేట్టు. పాగ, ఉష్ణీషము.

తలచేట్టు. పాగకట్టుట; పాగ.

తలచూపు. అ. క్రి. తోచు.

తలజూలు. పన్నులు.

తలడిల్లు. అ. క్రి. రూ. తల్లడిల్లు.

తలడించు. అ. క్రి. చలించు.

తలతంత్రము. సం. మార్గమున ఉపద్రవ

ములు లేకుండ చూచుటకై యుద్ధము

నకు ముందు నడచెడి సైన్యము.

తలతల. అవ్య. మనుష్యునికి మనుష్యునికి.

తలతలము. తొలఁగు తొలఁగుము.

తలత్రాడు. ఎద్దు కొమ్ములకుఁ గట్టెడు

కుచ్చుల తొలుత్రాడు.

తలదువారము. తలవాకిలి. [లెండుట.

తలనట్టు. జేరుపురుగు కొరికి మోపు

తలనిలుపు. తల పొడవు.

తలపడు. అ. క్రి. ప్రారంభించు; ఏర్పడు.

స క్రి. ఎదుర్కొను; తాఁకు.

తలపాటు. ప్రారంభము; ఎదిరించుట.

తలపాలు. కఠోజి, తలపుట్టె.

తలపెట్టు. అ. క్రి. ప్రారంభించు. ప్రే.

ఎదిరింపఁజేయు. స. క్రి. ప్రస్తావించు.

తలపాలము. పాలిమేర వెంబడి నున్న

పాలము.

తలపోత. చింత; ఆలోచన.

తలపోయు. అ. క్రి. తలంచుకొను;

చింతించు; విచారించు.

తలబీకనకాయ. విణ. కలఁతనొందినది.

తలబుదారు. బ. రహితులను దివాణపు

చాకర్లను పిలువవచ్చినవారు.

తలమాటు. చేటు, నాశము.

తలమానికము. అలంకారార్థము శిరము

నందుంచుకొనెడు రత్నము. విణ.

శ్రేష్ఠము.

తలమాను. తలమీఁద నంటుకొన్నమావి.

తలమించు. అ. క్రి. ముందుమించు.

తలమిగులు. అ. క్రి. ముందుమిగులు,

ముందటికివచ్చు.

తలమీఱు. అ. క్రి. ముందుమీఱు.

తలము. ఏతము; స్థానము విణ. శక్తిము.

తలము. సం. వింటిదెబ్బ తగులకుండచేతికి

తొడుగుకొనెడి అత్తెము; అడవి; కార

ణము; పాతాళలోకము; స్వరూపము;

క్రిందిభాగము; కాళ్ళ చేతుల క్రిందిభా

గము; తాటిచెట్టు; చాచినప్రేళ్ళుగల

అఱచేయి; కత్తియొక్కపిడి; ఎడమచేతి

తంతిమీటు.

తలముదప్ప. అ. క్రి. అశక్తమగు.

తలమునుక. శిరస్సొనము; శిరఃప్రమా

ణము. రూ. తలమునక్కు.

తలముళ్ళు. బ. జేటకాని సాధనము;

దొంగయొక్క సాధనము.

తలయంటు. అభ్యంగము. అ. క్రి. తల

మీఁద (నూనెపెట్టి) రాచు.

తలయంపి. తలగడ, మంచమునకు

తలవైపు. రూ. తలాపి.

తలయెత్తు. అ. క్రి. వర్ధిల్లు; మొలచు.

తలయేరు. తలనొప్పి.
 తలయేలు. ఆ కాశగంగ.
 తలరు. భయము. అ. క్రి. చలించు;
 చింతించు; కలగు; సంభ్రమించు; ఒప్పు
 తలవంపు తలవంచుట; అవమానము.
 తలవరి. తలారివాడు.
 తలవాకిలి. ఇల్లు మొదలగువాని మొదటి
 ద్వారము, ప్రహరిద్వారము.
 తలవాడి. ఇక్షుగము.
 తలవాడు } తలవాడి.
 తలవాడె }
 తలవిడి. తలనఱకిన తాటిచెట్టు మొదలగు
 తృణద్రుమముయొక్క తలతుండు.
 తలవిడు. పురఃప్రదేశము, సమీప ప్రదేశము.
 తలవు. అ. క్రి. తొలగు. ప్రే. తొలఁ
 తలసాల. ఇంటి తలవాకిలి.
 తలా. అవ్యక్తి విణ. చెటి.
 తలాడు. తలగడ.
 తలాపి. తలయంపి.
 తలాపు. తలగడ.
 తలాటము. పికిలిపిట్టకొక్కలు మొదలగు
 వానిచే నేర్పఱచి గుఱ్ఱమునెత్తిని నెలు
 పుగా ననుచ్చుడు తురాయి.
 తలాటి. ఆనుడుబిల్ల.
 తలాడ. రూ. తలగడ.
 తలాయంత. తలకొంచెము.
 తలారి. ఆరకుడు, కొత్తలుబంబ్రాతు,
 రాత్రులయందు దొంగతనము లేకుండు
 నట్లు కావలికాను దొరతనపుబంటు.
 తలారింపే. అ. క్రి. మరలు.
 తలారిదొర. కొత్తలు.
 తలి. రూ. తల్లి.
 తలికె. అవ్య. ముందు.
 తలిమము. సం. దూదివేసినపఱపు; మేలు
 కట్టు; తాతికట్టడపు నేల; కత్తి.
 తలియ. భోజనపాత్రము.
 తలిరు. చిగురు, పల్లవము.
 తలిరుబోడి. చిగురుబోడి.
 తలిరుమే. అ. క్రి. పల్లవించు, చిగురించు;
 సంతోషించు; అతిశయించు. రూ. తలిర్పు

తలిరువానరి. దాసరివాండ్రు భేదము.
 తలిరుదిండి. కోయిల.
 తలిరుపు. తలిరుచుట. రూ. తలిర్పు.
 తలిరుమేతరి. కోకిలము.
 తలిరువిలుతుడు. మన్మథుడు. రూ.
 తలిరువిల్తుడు.
 తలివము. శయ్య.
 తలుకు. రూ. తిరుకు.
 తలుగు. పలుపు.
 తలునము. సం. తరుణము.
 తలుని. సం. తరుణి.
 తలుపు. కవాటము.
 తలేరు. తలనొప్పి.
 తలోదరి. సం. కృశోదరియగు స్త్రీ; స్త్రీ.
 తల్లడ. రూ. తలగడ.
 తల్లి. అ. క్రి. రూ. తలగు. రూ. తలుగు.
 తల్పు. స. క్రి. రూ. తలచు.
 తల్పము. సం. దూదిపఱపు; అట్టడి;
 భార్య; శయ్య.
 తల్పు. తలుపు.
 తల్లడి. రూ. తలాపి.
 తల్లకెడవు } విణ. తలక్రిందు.
 తల్లక్రిందు }
 తల్లజము. సం. ప్రకస్తవాచకము, శ్రేష్ఠ
 తను దలుపునది.
 తల్లజుడు. సం. ప్రకస్తమైనవాడు.
 తల్లడకుడుచు. అ. క్రి. తలడించు.
 తల్లడపడు. అ. క్రి. చలించు; వ్యాకులపడు.
 తల్లడపాటు. అ. క్రి. చలనము; వ్యాకులత.
 తల్లడపెట్టు. స. క్రి. చలింపజేయు; బాధ
 పెట్టు.
 తల్లడము. చలనము; వ్యాకులత. [పడు.
 తల్లడించు. అ. క్రి. చలించు; వ్యాకుల
 తల్లడింపు. భయము; తల్లడపాటు.
 తల్లడిలు } చలించు, వ్యాకులపడు.
 తల్లడిల్లు }
 తల్లి. జనని. విణ. మొదటిది; ముఖ్యము.
 సం. యువతి.
 తల్లిబుణము. మి. మాతృజాము.
 తల్లికొండ. మొదటికొండ.
 తల్లిగోడ. ఇంటికి ముఖ్యమైనప్రక్కగోడ.
 తల్లితండ్రు. మాతామహుడు.

తల్లితల్లి. అమ్మమ్మ, మాతామహి; శ్రీదేవి;
అమ్మలగన్నయమ్మ.

తల్లిదండ్రులు. జననీజనకులు, మాతా
పితరులు.

తల్లియొఱు. నూతిపై యొఱు.

తల్లివేరు. ముఖ్యమైన వేరు.

తల్లివేసటఁబావినదంట. గరుత్మంతుఁడు.

తల్లిసైదోడు. మేనమామ, మాతులుఁడు;

తల్లి తోడఁబుట్టినది, మాతృవృష.

తవక్షిరి. తృక్షక్షిరి.

తవన. కృష్ణ కాలము.

తవనిది. మి. తపోనిధి.

తవరము. తగరము.

తవరాజము. సం. యనాన శర్కర.

తవరాజు. తపోరాజు.

తవలి. అపత్యము; తస్కరుఁడు.

తవాయి. యుద్ధము; తట్లు.

తవిద. రాగిపైరు.

తవిదలు. బ. చోళ్లు, రాగులు.

తవు. అ. క్రి. తగు, యుక్తమగు.

తవుకోల. కోరుడు పాఱ.

తవుటిపాము. మలుఁగు చేప.

తవుడు. ఫలీకరణము, నియ్యము మీఁది
మెత్తని పాట్టు.

తవులఁబడు. అ. క్రి. తగులఁబడు.

తవులు. అ. క్రి. స. క్రి. తగులు.

తవులుకొను. అ. క్రి. స. క్రి. తగులుకొను.

త్రే. తవులు కొలుపు.

తవులుచే. త్రే. తగులుచు. తూ. తవుల్పు.

తవులుపడు. అ. క్రి. తగులుపడు.

తవెల. గొర్రు వెడల్పుగా నుండు నుండ
వంటి లోహపాత్రము.

తవ్వ. నేరు, మానికలో సగము.

తవ్వద. రూ. తవిద.

తవ్వగోల. కోఱుడు పార.

తవ్వము. సం. విణ. బాడిస మొదలగు
వానిచే చెక్కఁబడినది.

తని. దట్టమగు నాటువరుస. [తనిలీము.

తనిరీ(లీ)బు. హిం. బహుమానము. రూ.

తనుకు. అసత్యము; వంచనము; త్రేమ

గలిగినట్లు చేయు చేష్ట. అ. క్రి. త్రేమ
గలిగినట్లు చేష్టించు.

తనుకులాడి. తనుకులు గలది.

తస్కరించు. సం. స. క్రి. దొంగిలించు.

తస్కరుఁడు. సం. దొంగ.

తస్స. దుర్మాంసము.

తహతహ. వ్యసనము, వేగిరపాటు, సంభ్ర
మము; శ్రమము, ఆయాసము; కుతూ
హలము.

తహతహపడు. అ. క్రి. కుతూహలపడు.

తహతహపెట్టు. స. క్రి. కుతూహలపఱుచు.

తహస్సీలు. హిం. శిస్తు.

తహస్సీలుదారు. హిం. వరహాలు వనూలు
చేయు (సిస్తు వ్యవహారము చూచు)
ఉద్యోగస్థుఁడు.

తల్లతల్ల. మిరుమిట్లు కొలుపు కాంతి;
మెఱయుట యందగు అనుకరణము; తగ
రము?

తల్లిగ. } కంచము; భగవన్ని వేదనాన్వ
తల్లియ. } మైన యన్నము.

తల్లికు. మిక్కిలి ప్రకాశము; కిరణము;
శ్వేత భేదము; అడు దేగ.

తల్లికొత్తు. అ. క్రి. మిక్కిలి ప్రకాశించు.

తల్లికుక్కు. మెఱయుట యందగు అనుకర
ణము.

తట్లు. బ. చెరువు మొదలగు వానియందు
గాలిచేత ఉలికి దరిని మోచెడు చిన్న
చిన్న అలలు.

తా

తా. స. తాను అను దానికి ప్రాతిపదికము.

తాండవము. సం. నృత్యము, పురుషుఁడు
చేయు నృత్యము, ఉద్ధతమైన నృత్యము;
తృణవిశేషము. [నృత్యముచేయు.

తాండవించు. సం. అ. క్రి. ఉద్ధతముగా

తాండ్ర. తాడి, విభీతకము.

తాండ్రపురుగు. లూత.

తాండ్రబెత్తు. బెత్తువలెనుండు తాండ్ర
బెత్తు, తాడిబిళ్ళ.

తాంతము. సం. విణ. బడలినది; వాడినది.

తాంతి. సం. బడలిక.

తాత్పర్యము. సం. సిద్ధాంతము నెఱిగిన
వాడు; వివక్షకుడు.

తాంబూళము. తాంబూలము మొదలగునవి
యొంచుకొనుటకు ఉపయుక్తమగు పెద్ద
పల్లెము పిండి మొ॥ కలిపెడి యిత్తడి
పాత్ర. [పోత.

తాంబూలము. సం. వక్కాకు, తములము;
తాంబూలపల్లి } సం. తమలపాకుల పీఠ.
తాంబూలి }

తాడించు. స. క్రి. శ్రమపఱచు. ప్రే. తగి
లించు, తాడకజేయు.

తాడు. తాడుట ఆ. క్రి. మార్కను.
స. క్రి. స్పృశించు, అంటు; (యుద్ధమున)
మట్టు.

తాడుడు. స్పృశము [జ్వరము.
తాడుడువేడి, వరుస మేరకు నచ్చడి
తాడుదల. యుద్ధప్రారంభము.

తాగలి. పల్లపుమడి.

తాచే. స. క్రి. తన్ను.

తాట. త్వక్కు, చెట్టుపి పట్ట; మోసము
తాటకత్తె. మోసకత్తె.

తాటదమ్మడు. జీవనార్థము సన్నాసి
వేషము ధరించినవాడు

తాడి. విభీతకము.

తాపు. తన్ను.

తాబేలు. కూర్చుము.

తాకట్టు. ఆధి, నమ్మకమునకై అప్పటిసి
కొన్న వానిపద్దనంచెడి ఆస్తి (వస్తువు).

తాకత్తు. హిం. బలము.

తాకు. కాలిటాకు.

తాభీదు. హిం. అజ్ఞాపత్రము.

తాగడించు. నిష్పంధించు.

తాగాడి. } వీనామామ, నూతి మిఠాయి

తాగాణి. } అడ్డముగా వేసెడి దూలము.

తా. తాగాడు, తాగాడె.

తాగు. స. క్రి. (నీళ్లు మొదలగునవి) త్రాగు.

తాగుబోతు. విణ. మద్యపాయి, మద్య

పానముచేయు స్వభావముగలవాడు.

తాచే. స. క్రి. చెక్కు; తొలుచు; అప

లంబించు; స్థాపించు.

తాజా. హిం. నాణ్యమైనది.

తాజా. హిం. క్రొత్త.

తాజీము. బహుమానము.

తాజా. కుళ్ళాయ.

తాటంకము. సం. చెవికమ్మ.

తాటాకుచేక్కెర. బాలక్రీడావిశేషము.

తాటాదూటము. విణ. చక్కనతప్పినది.

తాటించు. స. క్రి. కొట్టు.

తాటికట్టెడ. తాటిగిట్టిపాము.

తాటికట్టు. తాటి చెట్టునుండితీసినమద్యము

తాటిగిట్టిపాము. తాటి చెట్టుమీదనుండిడి

పాము.

తాటిచెట్టు. తాళవృక్షము.

తాటిచేన్నులు. బ. తాటి చెట్టు వెన్నులు.

తాటిపడగవాడు. తాళాంకుడు, బల

రాముడు; తాళధ్వజాడు, భీష్ముడు.

తాటిబెల్లము తాటికట్టువండిచేసినబెల్లము

తాటిరిక్క. శ్రేష్ఠమాసము.

తాటిరిక్కనెల. శ్రేష్ఠమాసము.

తాడనవతుచుక్క(రిక్క). తాటిరిక్క.

తాటొటు. మోసము; అసత్యము. విణ.

అన్యతామాడువాడు; వంచకుడు.

తాడము సం. నుత్తే?

తాడనము. సం. కొట్టుట.

తాడించు. సం. స. క్రి. కొట్టు.

తాడి. తాళవృక్షము.

తాడితము. సం. విణ. కొట్టు(బడినది).

తాడితుడు. సం. విణ. కొట్టు(బడినవాడు)

తాడివిళ్ళ. తాండ్రబెత్తు.

తాడు. త్రాడు; తాటిచెట్టు.

తాడె తాండ్ర.

తాత. పితామహుడు; మాతామహుడు;

బ్రహ్మ. సం. తండ్రి. విణ. కనికరింప

దగినవాడు.

తాతతల్లి. లక్ష్మి.

తాతవనఁటివెల్లి. గంగ.

తాత్పర్యము. సం. అభిప్రాయము.

తాదృశము. సం. విణ. అటువంటిది.

తాదృశుడు. సం. విణ. అటువంటివాడు

తానకము. జెట్టు నిలుచుండుట యందలి

భేదము; స్థానము.

తానదీవియ. సం. స్థానదీపిక.

తానము. స్నానము; స్థానము. సం. తన్న
కారముతో పాడెడి వాట.
తానవము. సం. తనత్వము.
తాను. అత్తు.
తాప. నిచ్చెన; మెట్టు, సోపానము.
తాపము. సం. సంతాపము; బాధ; తపిం
చుట. (తాపత్రయము-ఆధ్యాత్మికము;
అదిభౌతికము, అధిదైవికము.)
తాపరము. సోపానము.
తాపనతరువు. సం. గారచెట్టు. [బుషి.
తాపనుడు. సం. తపస్సుచేయువాడు;
తాపి. ఆణి, మర్మము; బాడ; బేలుదారి;
బేలుదారి గొడవెట్టునపుడు గారను
అడుగును ఎత్తివేసి తాళ్ళనుపెట్టి సరి
పఱచెడు కొయ్యపిడివేసిన మట్టాకువంటి
ఒక యినుప పనిముట్టు; చెక్కతాపి.
తాపించు. స.క్రి.నిలుపు; చెక్క; మోడు.
తాపించుము. సం. చీకటిచూసు.
తాపికత్తియ. సంధానముచేయునది; రూ
తాపికత్తె.
తాపికాడు. సంధానము చేయువాడు;
మర్మ మెఱిగినవాడు.
తాపిత(తా). మేలైనపట్టువస్త్రము.
తాపితము. సం.విణ.తపింపఁజేయఁబడినది.
తాపి. రూ. తాపి.
తాపు. అవలంబము. స. క్రి. చెక్కు.
తాబందు. స్త్రీలుకట్టుకొను పావడ.
తాబు. తాపు, కాగితము.
తాబేదారు. హిం. తక్కువపనివాడు,
క్రిందియుద్యోగస్థుడు. [వ్యాధి.
తామర. పద్మలత; పద్మము; ఒకచర్మ
తామరకాడ. మి. పద్మ కాండము, నాళము
తామరగింజ. పద్మబీజము.
తామరచెలి. నూర్యుడు, కమలాపుడు.
తామరతంపము. తామరతంపర.
తామరతంపర. తామరల సమూహము;
అభివృద్ధి.
తామరతూడు. బిసము, వృణాలము.
తామరతూపరి. మన్మథుడు, పద్మ సాయ
కుడు.
తామరతేగ. పద్మమాలము.
తామరదుంప. కర్ణాటము.

తామరదుద్దు. కర్ణిక.
తామరపాకు. పద్మపత్రము.
తామరపూనలు. బి. పద్మబీజములు.
తామరపొక్కిలివాడు. పద్మనాభుడు,
విష్ణువు.
తామరబావి. పద్మాకరము.
తామరరేకు. పద్మదళము, తామరపూరేకు
తామరసము. సం. తామర; బంగారు;
రాగి.
తామరతాయి. పద్మరాగమణి.
తామరాకు. పద్మపత్రము.
తామలకి. సం. నేలయుసిరికి.
తామనము. ఆలస్యము. సం. పాము. విణ.
తమోగుణముగలది.
తామని. సం. మహాకాళి; చీకటిరేయి.
విణ. తమోగుణముగలవాడు.
తామనించు అ. క్రి. ఆలస్యముచేయు.
తామనుడు. సం. తామసమనువు. విణ.
తమోగుణముగలవాడు; దుష్టుడు.
తామిస్రము. సం. చీకటి; చీకటిమయ
మయిన ఒక నరకము.
తాము. బి. తమరు.
తామెర. తామర.
తామెలు. తాబేలు. [వాడు; కంచరి.
తామ్రకుట్టకుడు. సం. రాగిపనిచేయు.
తామ్రచూడము. సం. కోడి; అభినయ
హస్తవిశేషము.
తామ్రపర్ణి. సం. ఒకానొకయేలు; పడ
మటిదిక్కునందుండేడు ఆడేనుగు,
వరుణదిగ్విభార్య. [ఎఱ్ఱనిది.
తామ్రము. సం. రాగి; ఎలుపు. విణ.
తామ్రాక్షము. సం. కోయిల.
తాయత. తాయెతు.
తాయము. ఆరుదగు వస్తువు.
తాయి. తల్లి.
తాయించు. తాయించు.
తాయిత. కేయూరము.
తాయెత్తు } తాయిత, తల్లి బిడ్డలకుఁగట్టెడు
తాయెతు } రక్షాబంధము.
తాయెత్తు }

తార. సుషిరవాద్యవిశేషము. సం. తారా
 జీవి, ఒకమహావిద్యఃబృహస్పతిభార్య;
 వాలి (సుగ్రీవ) భార్య.
 తారక. సం. కంటినల్లగుడ్డు; నక్షత్రము.
 తారకజిత్తు. సం. కుమారస్వామి.
 తారకము. సం. కన్ను.
 తారకాణ-ము. దృష్టాంతము.
 తారకాణింఁచు. స. క్రి. తార్కాణించు.
 తారకుఁడు. సం. తారకానురుఁడు; మాలిమి
 కాఁడు; విణ. దాఁటించువాఁడు.
 తారణ. స. ఒకసంవత్సరము. విణ. తిరిం
 పఁజేయునది. [ఎచ్చుతగ్గులు.
 తారతమ్యము: సం. తరతమభావము,
 తారపీట. ఎద్దువెన్నుపై వేయుపీట.
 తారమాషికము. మాక్షికభేదము.
 తారము. సాలుగుకానులనాణెము. సం.
 దేవీప్రణవము; ప్రణవము; ఊర్ధ్వస్పరము;
 వెండి; పులుగడిగినముత్యము; ముత్యము
 పులుగడుగుట; కనుగుడ్డు; నక్షత్రము.
 తారసము. సమీపము; తలపాటు. విణ.
 సమీపించినది.
 తారసింఁచు. అ. క్రి. తారసిల్లు.
 తారసిల్లు. అ. క్రి. సమీపించు; వ్యాపించు
 . రూ. తారసిలు.
 తారాదు. అ. క్రి. తిరుగులాడు; జీరాడు.
 తారాపథము. సం. ఆకాశము.
 తారాపీట. ఎద్దువెన్నుమీదవేసేపీట.
 తారి. ఆటాడించెడు నూత్రధారి. [దినము.
 తారీఖు. హిం. ఆంగ్లేయ మాసములోని
 తారు. బ. తమరు అ. క్రి. సంచరించు;
 పోవు; కదియు; పొంచు.
 తారుకాణము. తార్కాణము.
 తారుకొను. స. క్రి. కదియు. ప్రే. తారు
 కొలుపు.
 తారుచు. ప్రే. తార్పు.
 తారుణ్యము. స. యౌవనము.
 తారుపు. తార్పుట; బరణి.
 తారువుకత్తియ. } తారుకత్తి
 తారువుకత్తి }
 తారుమారగు. అ. క్రి. వ్యత్యస్తమగు,
 నివర్యాసమగు.

తారుమారు. వ్యత్యయము.
 తారేయుఁడు. సం. అంగడుఁడు; బుధుఁడు
 తార్కాణ-ము. దృష్టాంతము, నిదర్శనము
 తార్కాణముసేయు. స. క్రి. సత్యమని
 చూపు, రుజువుచేయు. [నిరూపించు.
 తార్కిణింఁచు. స. క్రి. దృష్టాంతపఱచు,
 తార్కెకుఁడు. సం. తర్కశాస్త్రజ్ఞుఁడు.
 తార్కొను. స. క్రి. కదియు. ప్రే. తార్కొ
 లుపు. [రుఁడు.
 తార్ద్యుఁడు. సం. గరుత్మంతుడు; ఆనూ
 తార్పు. ప్రే. తారఁజేయు, కదియించు.
 తార్పు. తార్పుట, పొందించుట.
 తార్పుకత్తియ } తార్పుకత్తి, గంఠెన
 తార్పుకత్తి } కత్తి.
 తార్పులాడు. పెంపుడు పొట్టేలు కోడి
 మొ|| జగడమాడు.
 తార్ద్యము. సం. విణ. తరింపఁ దగినది.
 తాఱు. అ. క్రి. అడఁగు; మఱుఁగుపడు;
 డాగు; ? పరుగెత్తు; కనుపెట్టు;
 హరించు. [స్తము.
 తాఱుమాఱు. వ్యత్యాసము. విణ. వ్యత్య
 తాఱుమాఱువడు. అ. క్రి. వ్యత్యస్తమగు.
 తాలకి. సం. తాటికల్లు.
 తాల(ళ)ధ్వజుఁడు. సం. బలరాముఁడు;
 భీష్ముఁడు. [ద్రవ్యము +
 తాల(ళ)పర్ణి. సం. మురయినెడు గంధ
 తాల(ళ)ము. సం. హరిదళము; జేన.
 తాలాం(ళాం)కుఁడు. సం. బలరాముఁడు.
 తాలి. మంగళనూత్రము. సం. నేల యుని
 రికి + [బోయు.
 తాలింఁచు. స. క్రి. కూర మొ|| తిరుగఁ
 తాలింపు. సంస్కారము, వ్యంజనా
 ద్యంగము, తిరుగఁబోత; తాలించిన
 కూర.
 తాలిక. మెలిక. [నూత్రపు బొట్టు.
 తాలిబొట్టు. మంగళ నూత్రము; మంగళ
 తాలిమి. క్షును; ధైర్యము.
 తాలిమికత్తియ. } విణ. క్షుమావంతు
 తాలిమికత్తి. } రాలు.
 తాలిమికాఁడు. విణ. క్షుమావంతుఁడు.
 తాళిశివ. సం. నేల యునిరిక +

తాళి(ళి)న పత్రము. సం. తాళిన పత్రి;
శేల యుసిరిక +

తాలు. ఎ న్ను తీసి ఎండిపోయినపైరు;
కొంతగింజపట్టిన ధాన్యము.

తాలుచు. స. క్రి. ధరించు; (నూలు) పిరి
పెట్టు; తిరికలుచేయు; దారము మొద
లగువానిని పేను; పిండిమొదలగు వాని
యందు మెటికలు మొదలగు వానిని
చేటతోతట్టియెత్తు.

తాలుజిహ్వాము. సం. కారుమొసలి [క్రీ].
తాలుపరి. విణ. ధరించినవాడు; ధరించిన
తాలువు. సం. దవుడ, దొడ.

తాలూకా. హిం. జిల్లాలో నొక భాగము.
తాలూకు. సంబంధము.

తాలుపు. స. క్రి. రూ. తాలుచు.

తాల్మి. రూ. తాలిమి.

తాపకాళ్లు బ. ఏతమెత్తువాడు కాళ్లంచు
కొనుటకు నమర్చినపట్టెలు.

తాపకీనము. సం. విణ. త్వదీయము, నీది.

తాపకోళ్లు. బ. తాపకాళ్లు.

తాపడము. రుద్రాక్షులు మొదలగు నవి
గ్రుచ్చినపేరు (హారము); చెండు.

తావరము. విణ. స్థావరము, ఒక్కచోట
నుండునది. [గృహము, నివాసము.

తావలము. ఆ ధారము; స్థానము,
తావళము, రూ. తావడము.

తావారము. తావారము.

తావి. పరిమళము; కలమధాన్యవిశేషము.

తావిగట్టు } మలయపర్వతము, చంద
తావిగుబ్బలి } నాలయము.

తావితోబెనచినది. సంస్కృతమైన కాక
పాకాది.

తావినూనె. అత్తరు.

తావిమోపరి. గంధవహుడు, గాలి.

తావివిలుకాడు. మన్మథుడు.

తావిజే. కేయూరము.

తావు స్థానము, గృహము; కాగితము.

తావుకొను. అ. క్రి. స్థిరపడు.

తావేలువేయుట. హిం. పోల్చిచూచుట.

తాళ్ళిళ్ళు. హిం. భయము.

తాహతు. హిం. శక్తి.

తాళకము. సం. పర్వతధాతువిశేషము,

హరిదళము; హరితాళభేదము; తొగరి
మన్ను; చిన్నబీగము.

తాళగించే. అ. క్రి. తాళముజేయు.

తాళగిరి. తాళముజేయువాడు.

తాళపత్రము. సం. తాటాకు; చెవ్వాకు.

తాళపత్రిక. సం. కైతాళము. ?

తాళము. మల్లబంధవిశేషము; బీగము,

బంధించుటకై తలుపునకు జేయునట్టిది,

సం. పాడునపుడు చేతులతోచుటచెడి

చుట్టపు; తాటిచెట్టు; పరుఱు; పాడున

పుడుజరిగెడు కాలపరిమాణము; తాళము

జేసెడుకంచువాద్యము.

తాళముచెయ్యి } తాళముజేయుటకు

తాళముచెవి } తీయుటకు తగిన సాధ

నము.

తాళమూలిక. సం. శేలత్రాడుగ.

తాళవృంతము. సం. విసనకట్ట.

తాళాలు. బ. మల్లవిద్యా విశేషములు.

తాళి. పతకము, పదకపుబిళ్ళ; హారవిశే

షము; లలంతికావిశేషము. సం. శ్రీ

తాళముగ.

తాళించే. స. క్రి. జూదమాడునపుడు

క్రిందజేయుటకై పాచికలనుచేతనుంచు

కొని యిటువట్టుతీపు.

తాళిక. క్షు. విణ. క్షు. మము.

తాళితాకు. అ. క్రి. మూర్ఖిలు.

తాళిమి. ఓర్పు. [తాళినపత్రి.

తాళినపత్తిరి. ఒకానొకమందుదినను. రూ.

తాళి. రూ. తాళి. [వాడు.

తాళికుడు. విణ. కార్యమును ముగించు

తాళినపత్రి. తాళినపత్రి.

తాళు. అ. క్రి. తాళికయగు; సహించు;

నిదానించు. [సహించు.

తాళుకొను. అ. క్రి. తాళు, ఓర్పుకొను,

తాళుపాము. బాలక్రీడా విశేషము.

తాళ్ళారము. స్తంభముల మీదికి దించిన

చోపా.

త్రి

తిండి. తినుట, భక్షించుట.

తిండి. భోజనము; ఆహారము.

తెండికత్తియ. విణ. మిక్కిలితినునట్టిస్వభా
వముగలది. రూ. తెండికత్తి.
తెండికాడు. విణ. మిక్కిలితినునట్టిస్వభా
వముగలవాడు.
తెండిపాతు. విణ. తెండికాడు; తెండికత్తి
తెండిడు. విణ. తెండికాడు.
తెండిడి } సం. చింతచెట్టు.
తెండిచి }
తెండికము } సం. చింతపండు.
తెండిచిము }
తెందుకము. సం. తుమ్మికి
తికమక. కలత; తొట్టుపాటు; అంగ
ములయొక్క అస్వాధీనత.
తికమకగను. ఆ. క్రి. తొట్టుపడు;
(అంగములయొక్క) అస్వాధీనతను
జూడు.
తికమకలాడు. తికమకగను.
తికము. టికము.
తిక్క. ఉన్నాదము.
తిక్కగను. ఆ. క్రి. వెత్తెత్తు.
తిక్కటమక్కట. త్తోభము.
తిక్కడి. నూలువడికెడి చిప్పకదురు.
తిక్కణిక. సం. ఇటికపగడము.
తిక్ర. సం. కలుకరూపిణి.
తిక్రము. సం. చేతిపాట్ల; చేదు. విణ
చేదైనది.
తిక్రకము. సం. ఉలిమిరి; పంద్ర.
తిగ. స. తికము, మూడు.
తిగకంటి. శివుడు, త్రవ్వబడుడు.
తిగకాళ్లదేవర. అగ్ని, తిపాత్తు.
తిగపొలుదాయ. తిపురారి, శివుడు.
తిగవంపు. స. నాలుగు.
తిగియు } స. క్రి. ఆకర్షించు.
తిగుచు }
తిగుచుకొను. స. క్రి. పట్టుకొను, పుచ్చు
కొను, తీసికొను.
తిగుళ. ద్రవిడదేశము.
తిగ్గుము. సం. కేడిమి. విణ. కేడిమికలది
తిట్ట. రాశి, గడ్డిరాశి.
తిట్టాట. తిట్టాడుట.
తిట్టాడు. స. క్రి. తిట్టు. [నిందించు.
తిట్టు. కాపము; నింద. స. క్రి. శమించు;

తిట్టుపాటు. అపవాదము; నింద.
తిట్టువడు. ఆ. క్రి. నిందింపబడు.
తిట్టువాటు. అపవాదము.
తిడిమ్మి. రథము పాటునప్పటి యందగు
ధ్వజముకరణము.
తిణిగి. మల్లబంధ విశేషము.
తితఉచ్చ. స. జడద.
తితిష. సం. త్తాంతి, ఓర్పు.
తితిపుచ్చుడు. సం. విణ. తుమించునట్టి
స్వభావముగలవాడు.
తిత్తి. ఒలిచి కొలిమి యూడుటకు అను
వుగా నేర్పరచిన మేడతొలు; మృగ
ముల తొలు; ఒలిచి సుతిపోయుట
నేర్పరచిన తొలు; ఒలిచి సారాయి
కొనిపోవుటకు అనువుగా నేర్పరచిన
మేడతొలు; తొలు సంచి; సంచి.
తిత్తికాడు. విణ. తిత్తిపోయువాడు.
తిత్తిరి. సం. తిత్తువు పిట్ట [దినము.
తిధి. సం. పాడ్యమి మోదలయినది; క్రాద్ధ
తినాసము. తినిశము
తినిశము. సం. నెమ్మి
తిను. ప. క్రి. భక్షించు, భుజించు. ప్రే.
తినిపించు, భుజింపజేయు.
తినుకు. ముక్కిముక్కి విష్టించుట. ఆ. క్రి.
ముక్కి ముక్కి విష్టించు.
తిన్న. విణ. మనోజ్ఞము; యుక్తము;
యోగ్యము; స్వస్థము; ఋజువు;
సౌమ్యము.
తిన్నదనము. తిన్నన.
తిన్నన. మనోజ్ఞత; యుక్తత; యోగ్యత;
స్వస్థత; సౌమ్యత; ఋజుత్వము.
తిన్నియ. తిన్నె.
తిన్నె. వేదిక, అరుగు.
తిపిరి. సారకాయ.
తిపిరికిన్నె. సాంకాయచేరచించిన
వాద్య విశేషము.
తిపురుకట్టు. ఆ. క్రి. వ్యాపించు.
తిప్ప. చిన్నకొండ; కొండ; దిబ్బ.
తిప్పకాయ. విణ. ఆకతాయ, పెంక.
తిప్పతీగ. గుడూచీలత. [చిలువ.
తిప్పతిమ్మరి. కోతి, అగచరము; కొండ
తిప్పజెల్లు. ఇత్తుకము.

తిప్పనత్తు. తిప్పతీగ సాగము.
 తివిరి. మాఱుపాటు. విణ. అల్పము.
 తిబ్బి. ముందటికికుట్టుపోనిచ్చుచు వెనుకకు
 మరలించి మరలించుకుట్టెడు గట్టికుట్టు.
 తిమి. సం. సూతామడపాడుగుచేప.
 తిమింగిలము. సం. తిమినిమింగెడిచేప.
 తిమిడి. రూ. తిడిమ్మి.
 తిమితము. సం. విణ. తడిసినది. [షము.
 తిమిరము. సం. చీకటి; శైత్రోగవిశే
 తిమిరి. రూ. తిమ్మిరి.
 తిమిరిమీను. ఒకదినుసుచేప.
 తిమురు. తిమ్మరి; గర్వము. అ. క్రి
 త్వరపడు; ఉద్రేకించు; ఒళ్లు విఱుచు;
 గర్వించు.
 తిమురుకొను అ. క్రి. ఆ గ్రహముతో
 పెనగులాడి వదలించుకొను.
 తిమ్మ. విణ. స్వస్థము.
 తిమ్మడు. కోతి.
 తిమ్మదియ్యము. రత్యత్పత్తి.
 తిమ్మన. స్వస్థత; మంజులము; బాగు.
 తిమ్మనము. మజ్జిగపులును; పాలుపిండి
 బెల్లమువేసి వండినది ?
 తిమ్మప్పడు. వేంకటేశ్వరస్వామి
 తిమ్మవడు. అ. క్రి. స్వస్థపడు. [షము.
 తిమ్మిరి. స్వర్ణము తెలియని వ్యాధి విశే
 తిమ్మ. స. క్రి. దీవించు.
 తియ్య. విణ. మధురము.
 తియ్యదనము. కమ్మన, మాధుర్యము.
 తియ్యబోడి. చెఱుకునలె మనోజ్ఞురాలగు
 స్త్రీ; స్త్రీ.
 తియ్యకంద. మి. కనరులేనికంద.†
 తియ్యగూర. పులుసుచేరిని కమ్మగూర.
 తియ్యదానిమ్మ. తయ్యని విత్తులు గల
 దానిమ్మ.†
 తియ్యన. మాధుర్యము.
 తియ్యనిమ్మ. కమ్మనిమ్మ, శర్కరాంకము†
 తియ్యమాను ఇత్తువు.†
 తియ్యమామిడి. ఎలమావి, రసాలవృక్షము
 తియ్యము. ప్రియవచనము; ప్రియము,
 ఇష్టము; మంజులము.
 తియ్యమునగ. మధుశీగ్రువు†.
 తియ్యమాను. చెఱుకు†

తియ్యవిలుకాడు. మన్మథుడు, ఇత్తుధ
 న్నగు రూ. తియ్యవిల్కాడు.
 తిరగలి. ఘరట్టము.
 తిరపడు. అ. క్రి. స్థిరపడు.
 తిరము. విణ. స్థిరము.
 తిరశ్చినము. సం. విణ. అడ్డముగాబోవు
 నది. [చేయు.
 తిరస్కరించు. సం. స. క్రి. అనాదరము
 తిరస్కరిణి. సం. తెరచీర.
 తిరస్కారము. సం. అనాదరము.
 తిరస్కృతము. సం. విణ. తిరస్కరింపఁ
 బడినది.
 తిరస్క్రియ. సం. తిరస్కారము.
 తిరస్తు. రాష్ట్రము, రాజ్యసప్తాంగము
 లతో నొకటి.
 తిరి. జట; నుడి.
 తిరిక. మెలిక; దీపము.
 తిరిగివచ్చు. అ. క్రి. ప్రదక్షిణముగు.
 స. క్రి. పరివేష్టించు.
 తిరితివులాడు అ. క్రి. పెనగులాడు.
 తిరివగాడు. బిచ్చ మెత్తుకొనువాడు,
 భిక్షుకుడు. [మెత్తువాడు.
 తిరివగొట్టు. విణ. విరక్తుడుకాక భిక్ష
 తిరివము భిక్షము. విణ. భిక్షుకుడు.
 తిరివరి. విణ. తిరిపగాడు.
 తిరిపె } భిక్షుకుడు.
 తిరిపెగాడు }
 తిరిపెము. భిక్షము.
 తిరియు. స. క్రి. భిక్ష మెత్తు.
 తిరిర. మత్స్యవిశేషము. [దొక్కుకొను.
 తిరివడు. అ. క్రి. కలతపడు, కలఁగఁ
 తిరివెట్టు. స. క్రి. కలతపఱుచు.
 తిరిటము. సం. కిరిటము. లాద్దుగు†.
 తిరు. విణ. శ్రీప్రదము.
 తిరుడు. విణ. స్థిరుడు. [రము.
 తిరుకాపు. భగవంతునియొక్క అలంకా
 తిరుకొలను. పుష్కరిణి.
 తిరుకొళము. కోశెఱు.
 తిరుగ. మరల.
 తిరుగబడు. అ. క్రి. ఎదిరించు; తిరుగు;
 మరలు; విపరీతమగు; కలతపడు, ?

తిరుగబోలె. తాలింపు.

తిరుగబోయు. ఆ. క్రి. తాలించు.

తిరుగడ. మఱి పెట్టిన గొట్టము.

తిరుగలి. పిండిమొదలైనవి విసరెడుకల

యంత్రము, ఘరట్టము; భ్రమ, భ్రాంతి.

తిరుగాడు. ఆ. క్రి. సంచరించు. రూ. తిరుగులాడు.

తిరుగు. తిరుగుట; అపజయము. ఆ. క్రి.

సంచరించు; పరిభ్రమించు; నెనుకకు

మరిలు; మరలినప్పు; స. క్రి. పరిశీలించు.

తిరుగుబోతు. విణ. విటుడు; వ్యభిచారి.

తిరుగునట్టి స్వభావము గలవాడు; వ్యభి

చారిణి, తిరుగునట్టి స్వభావము గలది.

తిరుగుడు. తిరుగుట; మాటుపాటు; మఱి;

చక్రము; సంభ్రమము. [చీల.

తిరుగుడుచీల. తిరుగుడు నొక్కులుగల

తిరుగుడుత్రాడు. పక్షులనుబట్టెడుసాధన

విశేషము.

తిరుగుడునొక్కు. తిరుగుడుమర.

తిరుగుడుపడు. ఆ. క్రి. పరిభ్రమించు.

తిరుగుడుపాటు. తిరుగుడుపడుట.

తిరుగుడుబిల్లి. స్త్రీలకొర్రాపూషణ విశే

షము. బ. బాలక్రిడావిశేషము.

తిరుగుడువడు. ఆ. క్రి. కలగెక్రివొక్కు

కాను. ?

తిరుగుదల. మరలుట. [విముఖము.

తిరుగుమొగము. విణ. అభిముఖము;

తిరుగువాటు. స. క్రి. పరిశీలించు.

తిరుచిన్నము. వాద్యవిశేషము.

తిరుచే. స. క్రి. తిరియు, దీనవృత్తిని

యాచించు.

తిరుచూర్ణము. మి. పసుపుబియ్యముచేర్చి

చేసివైష్ణవులు నొసటనుంచుకొనెడివాడి.

తిరునాళ్ళు } దేవోత్సవము.

తిరునాళ్ళు }

తిరునీటు, వైష్ణవులు నొసటనుంచు కొనెడు

గోమయభస్మము.

తిరువగూడ. వైష్ణవులు తిరుమణిపెట్టె

మొదలైనవియొంచి చేంకను దగిలించు

కొనెడు తాటాకులబుట్ట.

తిరుపతి. శేంకటాద్రి.

తిరుపు. తిరుగుట.

తిరుపులుగట్టు. ఆ. క్రి. వ్యాపించు.

తిరుమజ్జనము. మి. భగవంతుని అభిషే

కము. [కొనెడు ధవళమృత్తిక.

తిరుమణి. వైష్ణవులు నొసటనుంచు

తిరుమణిపడము మి. తామరపూసలదండ

తిరుమన్ను. తిరుమణి.

తిరుమల. శేంకటాచలము, తిరుపతి.

తిరుమాళిగ. గృహము.

తిరుముడి. వైష్ణవుడు.

తిరువడికోల. దాసరివాని దీపస్తంభము.

తిరువరంగములు. బ. కాలిధాన్యభేదము

తిరువారాదనము. మి. వైష్ణవపరిభాషలో

జీవతార్చన.

తిరువీది. దేవుడూలేగువీధి.

తిరువు. ఆ. క్రి. స. క్రి. రూ. తిరుగు.

తిరోధానము. సం. మఱుగుపాటు; అగ

పడకపోవుట.

తిరోభావము. సం. మఱుగుపడుట.

తిరోహితుడు. సం. విణ. మఱుగుపడిన

వాడు; దాగియిన్నవాడు.

తిర్గు. రూ. తిరుగు.

తిర్నిలు. తిరునీటు, విభూతి.

తిర్వక్కు. సం. విణ. అడ్డముగాఁ బోవు

నది; అడ్డముగా నున్నది.

తిర్లిక. దీపము.

తిర్వళిక. దీపము. [వర్తి.

తిటి. మెలి; కర్ణ రంధ్రాలలోఁ ద్రిప్పెడు

తిటికి. మత్స్యవిశేషము.

తిటిపగొట్టు. తిరిపగొట్టు.

తిటుగబోలె. తాలింపు; అభిఘాతము. ?

తిటుగల్లు. ఘరట్టము, తిరుగలి.

తిటుగు. ఆ. క్రి. గిరగిర తిరుగు.

తిటుగుడు. తిరుగుడు; పర్యటనము; తిరి

గడి మఱ.

తిట్టి. బుట్టవలె తాటి ఈనలతో నల్లిన

మత్స్యగ్రహణ సాధన విశేషము.

తిట్టిగొట్టు. తిరిపగొట్టు.

తిలకంరము. ఊరఁ బిచ్చిక.

తిలకము. సం. సౌవర్చలమనెడి యుప్పు;

కడుపులో కుడిప్రక్క నుండెడు ఎఱ్ఱని

మాంసము; నల్ల గుఱ్ఱము; పుట్టుచుచ్చు;
బొట్టు; బొట్టు గుత్త; పొట్ట. విణ.
శ్రేష్ఠము.

తీలకాలకము. సం. పుట్టుచుచ్చు.

తీలకించు. ఆ. క్రి. ప్రకాశించు; ప్రస
న్నత నొందు. స. క్రి. చూచు.

తీలమాతుకుడు. స. తెలికలవాడు.

తీలకండులవ్యాయము. సం. నువ్వులును
బియ్యమును గలసిన విధము.

తీలతండులము. సం. ఆలింగన విశేషము.

తీలపద్మి. సం. రక్త చందనము.

తీలపేజము. సం. పొల్లనువ్వులు. రూ.

తీలసింజము.

[గనుగు.

తీలయంత్రము. సం. తెలికలవాని

తీలలు. సం. బి నువ్వులు.

తీలిప్పము. సం. కొండ చిలువ. రూ.

తీలిత్తిము.

[(పొలము).

తీల్యము. సం. విణ. తీలలు పండుది

తీల్యము. సం. లొడ్డుగుత్త

తివ. తిగ, మూడు.

తివాని. మేలైన చిత్రాసనము, రత్న కంబ
ళము రూ. తివానీ.

తివియు. స. క్రి. రూ. తిగియు.

తివుచే. స. క్రి. తిగుచు.

తివుట. కోరిక; కీక్రము.

తివురు. ఆ. క్రి. త్వరపడు; కుతూహల
పడు; యత్నించు; మోగు; కోపపడు.

స. క్రి. కోరు.

తివ్వ. తీగ.

తివ్వపల. సం. ఉసిరిక.

తివ్వము. సం. పువ్వ నక్షత్రము; పువ్వ
మాంసము; కలియుగము.

తీ

తీ. వృత్తియందు తిగ శబ్దమున కగు ఆశ
శము; త్రిసంఖ్య.

తీంబ్రము. దురద.

[చురుకు.

తీండ్ర. ప్రకాశము; వేడిమి; లేజము;

తీండ్రము. విణ ప్రచందము.

తీండ్రించు. అ. క్రి. ప్రకాశించు; జ్వలించు.
రూ. తీడించు.

తీగ. లత; స్త్రీలు మెడను ధరించెడి
బంగారు పట్టెడ; మొలనూలు; వీణ
మొదలగువాని తంతి.

తీగబోడి. లతాతన్వి; స్త్రీ.

తీగకానుగు. మర్కట.

తీగగతిక. గండాల్.

తీగజేజి. ఒక దినసుజాజి.

తీగతుమడి. దీర్ఘమాల.

తీగపాల. క్షీగావ్.

[భార్య.

తీగపేరికల్కి. వల్లి, కుమారస్వామి

తిగపేరికల్కిమగడు. కుమారస్వామి.

తీగబచ్చేలి. కలంబి.

[వము.

తీగమల్లియ. తీగమల్ల. బ. ధాన్యవిశే

తీగమల్ల. ఒకమల్ల.

తీగమెఱుగు. ఉఱుములేని మెఱుగు;

ప్రాద్దుతిరుగుచెట్టు.

తీగమోడి. వ్రాతపని.

తీగయిల్లు. చాదరిల్లు.

తీగయెలుగు. హీనస్వరము.

తీగలువాఱు. అ. క్రి. వ్యాపించు.

తీగవిలుకాడు. మన్మథుడు.

తీగనరులు. బ. ధాన్యవిశేషము. రూ.

తీవనరులు.

తీగసాగు. వర్షిల్లు.

తీగియ. రూ. తీగ.

తీగె. తీగ, లత.

తీగెకానుగు. లతాకరంజము.

తీగెగతిక. గండమార్వ, తీగగతిక.

తీగెపాల. క్షీరిక, చిఱుపాల.

తీగెబచ్చేలి. కలంబి, ఆల్లుబచ్చెల్.

తీగెబోడి. తీగవలెనున్నమైనది, లతా

తన్వి; స్త్రీ.

[విశేషము.

తీగెమల్లియ. తీగమల్ల. బ. ధాన్య

తీగెమెడనూలు. కంఠభూషావిశేషము.

తీగెమోడి. జిలుగు.

తీగెయిల్లు. నికుంజము.

తీగెయెలుగు. హీనస్వరము.

తీగెనరులు. బ. ధాన్యవిశేషము.

తీట. ఒకవిధమైన గజ్జి; కండుపు, దురద

తీటకనింద }
 తీటకనివింద } రేగడిమాల, కచ్చుగి
 తీటకనివేంద }
 తీటకోవెల
 తీడ. తీండ్ర
 తీడిరించు. ఆ. క్రి. ప్రకాశించు.
 తీపురము. అగడము.
 తీక్షకంటక. సం. కందాళి.
 తీక్షగంధ. సం. ఓమముగ; నల్లపలుగ.
 తీక్షగంధము. సం. మునగ; పెద్దముమ్మి
 ను కెందగ.
 తీక్షతుండము. సం. వోమ.
 తీక్షము. సం. వేడిమి; విషము; పోరు;
 ఇందుప్ప; ఇనుము; ఉక్కు; ఉప్ప;
 గాజోప్ప. మ్రొక్కై నది; వాడియైనది.
 తీగ. తీగ; చెఱువు క్రింది పొలము
 తీడు. స. క్రి. వాడిచెయు.
 తీతువు. తీ త్తిరిపక్షి.
 తీనతేరగా. హిం. క్రి. విణ. తారుమారుగా.
 తీనియ } తీన్నియ.
 తీన
 తీపారు. ఆ. క్రి. మనోజ్ఞమగు.
 తీపి. మాధుర్యము; ఇచ్చ. విణ. మధురము.
 తీపు. మాధుర్యము; నొప్పి. విణ. మధు
 రము; కదళిఫలగుచ్చాంశము.
 తీపు. ద్రాడు. వేటాడుటకడగిన సాధన
 విశేషము.
 తీమునుగి. ఎఱ్ఱమునుగి.
 తీయ } మధురము.
 తీయన
 తీయము. తీయ్యము.
 తీయమునుగి. తీమునుగి
 తీయు. ఆ. క్రి. తొలగెను; కృశించు;
 తగ్గు. స. క్రి. తగ్గుచు; తీసికొను; వెల
 యిచ్చికొను; వేయు.
 తీయువాడు. గ్రహయాళువు.
 తీరమిగండి. అవకాశము. ?
 తీరము. సాదృశ్యము. సం. ఒడ్డు; తగరము
 తీరు. చక్కన; విధము; న్యాయము;

శరము; మంజులము. సౌందర్యము
 సంధి. ఆ. క్రి. చక్కబడు; శక్యమగు
 మరణించు; యుక్తమగు.
 తీరుకులు. నాట్యగతివిశేషములు.
 తీరుచు. ప్రే. తీర్పు.
 తీరుపరి. తీర్పరి.
 తీరువు తీర్పు.
 తీరువ. కాపులు ధాన్యము మొదలగు
 నవి పంటపెట్టి తీసికొనిపోవునపుడు
 నేలయొక్క స్వాతంత్ర్యమునుబట్టి రాజు
 నకు చేరవలసిన భాగమునకిచ్చెడు ధనము
 తీర్పు. తీర్పుచేయు; దిద్దు; సృష్టిగతవాద్య
 ములు సమముకావించు; నాశముచేయు;
 పాపు. రూ. తీటుచు.
 తీర్ణము సం. విణ. దాటబడినది.
 తీర్ణమాట. మి. స్నానము.
 తీర్ణమాడు. మి. ఆ. క్రి. తీర్ణములలో
 స్నానముచేయు. ప్రే. తీర్ణమార్చు.
 తీర్ణము. సం. మహర్షులు స్నానముచేసిన
 పుణ్యోదకము; పుణ్యనది; రేవు; నూతి
 యొద్దితొట్టి; జలము; పుణ్యక్షేత్రము;
 పుణ్యస్థలము, యజ్ఞము; శాస్త్రము;
 ఉపాయము; పాత్రము; స్త్రీరిజస్సు;
 ఉపాధ్యాయుడు; మంత్రీ.
 తీర్ణములాడు తీర్ణమాడు.
 తీర్ణవాసి. సం. విణ. తీర్ణనేవచేయువాడు.
 తీర్పరి. న్యాయాధిపతి; చారుడు. విణ.
 అధికారి; కార్యనిర్వాహకుడు.
 తీర్పు. న్యాయము; చక్కబాటు; తాళ
 మానలయ, సృష్టిగత వాద్యములు సమ
 మగుట.
 తీటమి. అక్కట; కర్తవ్యకార్యము.
 తీటిక. పనిలేక యూరికుండుట; అవకా
 శము; దిద్దుట. [అవకాశపడు.
 తీటు. స. ధి. ఆ. క్రి. నశించు; పాయు;
 తీటుడ మిగియి; తీరిక.
 తీటుచు. ప్రే. నశింపజేయు; పాపు.
 తీటుదల. మిగియి.
 తీటువడు. ఆ. క్రి. నశించు.
 తీటుపాటు. తీటిక.
 తీటువు. ప్రే. తీటుచు. రూ. తీర్పు.
 తీటుబడి. అవకాశము.

తీలగు. అ.క్రి. అడగు.

తీలు. అడకము.

తీలుపడు. అ.క్రి. అడగు.

తీవ. రూ. తీగ.

తీవంచే. స. నాలుగు. [నుడు.

తీవంచే మోములదిట్ట. బ్రహ్మ, చతురాన

తీవరపడు. అ.క్రి. త్వరితపడు.

తీవరపాటు. త్వరితపడుట.

తీవరము. త్వరితము, త్వర.

తీవరించే. స.క్రి. త్వరితపఱచు.

తీవరుడు. సం. చేపల బట్టువాడు;

సముద్రుడు; వ్యాధుడు.

తీవియ. రూ. తీగియ, లత.

తీవిరము. తీట.

తీవె. రూ. తీవియ, లత.

తీవెనరులు. బ. ధాన్య విశేషము.

తీవ్ర. సం. నల్లవలుగ; కటుక రోహిణి;

తీగ గణిక

తీవ్రగంద. సం. ఓమము

తీవ్రగంధము. సం. కారుబుడమ.

తీవ్రము. సం. క్రి. విణ. ఆతిశయము;

కేడిమి. విణ. అధికము; మిక్కిలికేడి

మిగలది; కారముగలది.

తీనివేత. వ్యవకలనము.

తీనివేయు. స. క్రి. ఖండించు; ఎత్తివేయు

తు

తుంగ. తృణవిశేషము. సం. జమ్మి.

తుంగగడ్డి. తుంగకసవు.

తుంగభద్ర. సం. ఒకనది.

తుంగభద్రము. సం. మదపుటేనుగు.

తుంగము. సం. కొండ; పొన్న. విణ.

పొడవైనది, ఉన్నతమైనది.

తుంగి. సం. వాయుట.

తుంట. తునుక; చెఱుగ. విణ. దుష్టుడు.

తుంటరి. విణ. దుష్టుడు, తుచ్చుడు;

తుచ్చుగాలు.

తుంటవిలుకాడు } మన్మథుడు, ఇక్షు

తుంటవిలుతుడు } ధన్యుడు.

తుంటి. రొండి. బ. (తుంట). కటి

యొక్కీళ్లు.

తుంటికూర. రూ. తూటికూర.

తుండము. ఖండము. సం. పక్షిముక్కు;

నోరు; మొగము.

తుండి. సం. వీనుగు; ఉఱుగుబొడ్డు; పక్షి

ముక్కు; మొగము; పక్షి. [ఖండించు.

తుండించే. స. క్రి. తునకలుచేయు,

తుండికేరి. సం. దొండ; ప్రత్తి.

తుండిభుడు } సం. విణ. ఉఱుగుబొడ్డు

తుండిలుడు } వాడు.

తుండిరము. సం. దొండపండు, బింబ

ఫలము.

తుండు } ఖండము, తునుక.

తుండెము

తుంతుభము. సం. ఆవలు.

తుంతుర్వని. చల్లనినీటి బిందువులు.

తుందపరిమృజుడు. సం. సోమరి, విణ.

బొజ్జనిమురుకొనువాడు.

తుందము. సం. కడుపు.

తుంది. సం. కడుపు; ఉఱుగుబొడ్డు విణ.

బొజ్జకడుపువాడు,

తుందిభుడు } సం. విణ. బొజ్జకడుపు

తుందిలుడు } వాడు; ఉఱుగుబొడ్డు

వాడు.

తుందుడుకు. సంతాపము; విచారము;

కలత; మనోవ్యధ; అనాలాచిత కారి

త్వము. విణ. యోజింపక త్వరపడి

చేయవాడు.

తుందునుకలు. బ. చిన్న చిన్న ఖండములు.

తుంపర. శీకరము, గాలిచేత చెదరిపడు

నీరు మొదలగువాని బొట్టు.

తుంపెళ్లు. బ. జడి.

తుంపురు. తుంపర.

తుంపురుమాట. అంబూకృతము.

తుంపెనలాడు. అ.క్రి. చలించు; ఊగాడు

నర్తించు.

తుంపెనలు. చలనము. [లాడు.

తుంపెనలుగునియు. అ. క్రి. తుంపెన

తుంబ. సం. వీణెసొంట్.

తుంబకము. సం. విణ. నంగిమాట?

తుంబము. సొంట్.

తుంది. సం. అనుగ. తుమ్మి?

తుంటిక. సం. సౌఖ్య? బండిచక్రము నడిమి
రంధ్రము; తూము.

తుకతుక. సంతాపము; కోపము; అన్నము
మొ॥ ఉడుకుటయందగు ధ్వన్యనుకర
ణము; కాగుటయందగు ధ్వన్యనుకర
ణము. [మడి.

తుకము. విత్తనాల చల్లకపు అంచన; నారు
తుకాటము. మిక్కిలి ప్రాంతది.

తుక్కు. విణ. అల్పము; లోహ దోషము,
[తుప్ప; పనికిమాలిన గడ్డి మొ. [రము.

తుక్కుడు. విణ. పనికిమాలినది, ని సా
తుకారము. సం. గుట్టము.

తుఖరము. సం. బాణము. ?

తుచ్చ. సం. నీలి +.

తుచ్చము. సం. నీలి; పొల్లు. విణ. శూన్య
ము, వట్టిది; అప్రియము; అల్పము;
అధమము. [మందుడు.

తుచ్చుడు. సం. విణ. అల్పండు;

తుజాలకము. సం. ఆరుదొండ +.

తుజోగు. విణ. త్వరపడువాడు.

తుటము. సేన. ?

తుటాయించే. స. క్రి. ఆలత్యపటచు.

తుటారము. దిట్టతనము; పరుషవచనము.

తుటారి. విణ. దిట్టతనముగల స్త్రీ; పారు
వ్యముగల స్త్రీ.

తుటారించే. స. క్రి. తిరస్కరించు.

తుటారికత్తియ } విణ. తుటారి.

తుటారికత్తి } విణ. తుటారి.

తుటారికాడు విణ. దిట్టతనముగలవాడు

పారువ్యముగలవాడు. [అనుకరణము.

తుటుక్కు. గుండెలు అదరుట యందగు

తుటుము. సమూహము; సేన; మల్లర

ఉ పవిత్ర విశేషము.

తుట్టతుద. కేవలముతుద, మిక్కిలిచివర.

తుట్టమర. అవ్య. క్రి. విణ బొత్తిగా.

తుట్టియ. తుట్టె, సమూహము.

తుట్టు. నష్టి. విణ. నాశమడు.

తుట్టె- అట్ట; సమూహము; తేనె పెర.

తుట్టెగట్టు. అ. క్రి. ఉండగట్టు.

తుట్టెపురుగు. సర్పభేదము; సగ్గుము.

తుట్టెపురుగుగుంపుగొంగ. పన్నుగా శ
నుడు, గరుత్మంతుడు. [కుప్ప. ?

తుట్ర. మంచువంటితూరవాన; ఊడ్చిన

తుడుచే. స. క్రి. తడిపోవనొత్తు; నిమురు;

ఊడ్చు, కనువు మొ॥ అవలికి నెట్టు.

తుడుపు. తుడుచుట; తప్పువాలను గిటి

కిన గిఱంకు. [తుటుము.

తుడుము. మడ్డువు, వాద్యవిశేషము;

తుడ్చు. స. క్రి. రూ. తుడుచే.

తుటె సోపానము.

తుత్తి. కంగునీపత్రము +.

తుత్తినాగము లోహవిశేషము.

తుత్తిరి. తుత్తి +.

తుత్తుంభిక. సం. వాద్యవిశేషము.

తుత్తునియలు. బ. చిన్న చిన్న తునుకలు.

తుత్తుమురు. మిక్కిలితుమురు (పాడి).

తుత్తుఱుగొను. అ. క్రి. చిలుమువలె

కలుషితమగు.

తుత్త. సం. చిట్టెలకి; నీలి +.

తుత్తము. సం. అగ్ని; మ్రాని పగులు

వండిన అంజనవిశేషము. [తుత్తము.

తుత్తాంజనము. సం. తుత్తము, మములు

తుద. అగ్రము. అంతము, చివర.

తుదకులమునేర్పరి. శూద్రుడు.

తుది. అంతము; మరణము.

తుదిదిక్కుటెంకి. ఈశానుడు.

తుదిముట్టు. అ. క్రి. చేచ్చు.

తుదిరేయి. కల్పాంతము.

తుదివాడు. విణ. కడపటివాడు.

తుడక. ఖండము.

తునికోల. తూచునట్టికోల.

తునికోలదుడ్డు. గవుండవాడు కల్లుబుడ్డి

తగిలించుకొని పోయెడు తునికోలవంటి

దుడ్డుకోల.

తునియ. ఖండము.

తునియు. అ. క్రి. ఖండితమగు.

తునుగు. అ. క్రి. తునియు.

తునుక. తునియ, ఖండిము.

తునుమాడు } స. క్రి. చేంపు తునుకలు

తునుము } చేయు.

తునె. ఖండము.

తున్నకము. సం. నందివృక్షము. [వాడు. తున్నవాయుడు. సం. బట్టలుకుట్టెడి తున్నాడు } సక్రి. తునుము. తున్ను }
 తుపర. తుంపర.
 తుపాకి. హిం ఇనుపక్రొవి, మందుగుండు వేసి గట్టించికాల్పెడు ఇనుపగొట్టముగల యుద్ధసాధన విశేషము, అగ్న్యస్త్రము. తుపాకిలు. తుపాకులు. [వాతము. తుపాను. హిం. గలివాన, ఝు ఝూ తుపారము. వస్త్రముకుటభేదము. తుపాసి. ద్విభాషి, ఒక భాషను మఱియొక భాషలో చెప్పెడువాడు. [కరణము. తుపుక్కు. ఉమియుటయందగు ధ్వన్యను తుప్ప. నేలనంటియుండెడి చిన్నపాద. తుప్పటిల్లు అ. కి తనియు. తుప్పర. తుంపర. తుప్పలుదూలు. అ. క్రి. మిక్కిలిచలించు. తుప్ప. లోహమలము; ఉమియుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము. తుభము. సం. మేకపోతు, ఛాగము. తుమిక(కి). తిందుకము. తుమురు. సూక్ష్మఖండము; ధూళి. తుములము. సం. సంకులము, దొమ్మి యుద్ధము; తాండ్ర. విణ. వ్యాఖల మైనది. తుమ్మ. బర్బాగము. తుమ్మి. ద్రోణము. తుమ్మిక } తుమిక, తిందుకము. తుమ్మికి }
 తుమ్మిపూరాజనాలు. బ. ధాన్యవిశేషము. తుమ్ము. తుతము. అ. క్రి తుతముచేయు. తుమ్మెద. పూచెనెండ్రావెడి యొకదినను సల్లెక్కలపురుగు, చంచరీకము. తుమ్మెదకంటు. సం. పెంగళ. తుమ్మెదమామిడి కొశామ్రము. తుమ్మెదమల్లె మన్నుభుని మొదటిదియగు వింటియొక్క నారి తుమ్మెదరేవుడు. బాలక్రిడావిశేషము. తురంగమము } సం. అశ్వము, గుఱ్ఱము. తురంగము }
 తురక, తురకవాడు, తురమ్మడు.

తురకదొగ్గలి. ఒకదినను దొగ్గలి. తురకపికి(గి)లి. ఒకదిననుపికి(గి)లిపిట్ట. తురకతాయి. బొంతతాయి. తురకవేము. తృణనింబము. తురకాణ్యము. గ్రా. తురకప్రభుత్వము; తురకజనము. తురగము. సం. గుఱ్ఱము; మనస్సు. తురము. సం. శీఘ్రము. తురా. రూ. తురాయి. తురాయణము. సం. అసక్తివాచకము. తడబడకుండా చదువడము. తురాయి(యి). నిడుపుకాడపెట్టి కట్టిన పూబంతి; శిరోభూషావిశేషము. తురాపా(పా)పాడు. సం. ఇంద్రుడు. తురి. సం. కండెలుంచి నేనెడ. య. త్రము, నాడె. తురికి(కి). టర్కి దేశపు గుఱ్ఱము. తురితము. అవ్యక్తి. విణ. శీఘ్రము. తురీన. ద్ర. క్రి విణ. తటాలున. తురీయము. సం. సర్వాధారము నిరుపాధి మునైన బ్రహ్మవైశిన్యము. విణ. నాలుగవది. [హిం. మును మితిసరి. తురీయాతితము. సం. తురీయమనెడి వ్యవ తురుంభము. సం. పూలదండలు మొదలగునవి తురిమినకొప్పు. తురుజే. గండీరకాకము. తురుపి. హిం. } గుఱ్ఱపుదండు, అశ్వ తురుపు. ఇం. } దళము. తురుష్కము. సం. చిల్లమడ్డి; ఒకానొక దేశము. తురుమ్మడు. సం. తుగకవాడు. తుర్యతుండి. సం. పిండిదొండ. తుర్యము. సం. తురీయము. విణ. నాల్గవది. తుఱగలి. ప్రకాశము. తుఱగలిండు } అ. క్రి. ప్రకాశించు; తుఱగలిగొను } అతిశయించు. తుఱుగు. స. క్రి. (బలవంతమునలోపల వేసి) క్రుక్కు. తుఱుతు. రూ. తుఱ్ఱు. తుఱుము. పొడి; కొప్పు. స. క్రి. తుఱుము వీరటతో పొడిపొడిచేయు; పుష్ప

దులు, ధరించు; (కొప్పుగా) ముడుచు;
(కొప్పున) చెరువు.

తులుముప్పేట. తురుముటకనువుగా చివ
రనుపండ్లెప్పచిన వంకరయినపకమ్మి
చెక్కినపీట.

తుట్ట. తుట.

తుట్టు. వేగిరపాటు, త్వర. క్రి. విణ. శీఘ్రము.
తుల. సం. తక్కిడ; దూలము; తులా
రాశి; సమానత్వము; నూలుపలములకొ
లది [హలపడు.

తులకించే. ఆ. క్రి. ప్రకాశించు; కుతూ
తులకింపు. ప్రకాశము. [మూడవభాగము.
తులము రూపాయయెత్తు, పలమునందు
తులసి. సం. తొళిసి.

తులసికోట. మి. గృహమునస్త్రీలు పూజ
చేయుటకు పెంచిన తులసి చెట్టుకోట.

తులాకోటి. సం. కాలి అంచె.

తులామానము. సం. త్రాసున తూచెడు
తూనిక. [తూచబడినది.

తులితము. సం. విణ. సరిపోల్పబడినది;
తులుచే. విణ. వేగముగలది.

తులుచేన. వేగము. [రాలు.

తులువ. విణ. కచ్చితుండ; కచ్చి తు
తులువచేరకత్తి. వంపుచురకత్తి.

తుల్యదృశ్యుడు. సం. సమదృష్టికలవాడు.

తుల్యము. సం. విణ. సమము.

తుల్యుడు, విణ. సముడు.

తువర. తుంపర. [ఒగరై నది.

తువరము సం. ఒగరు, ఒకరసము. విణ.

తువరి సం. కండి; అడవికండి; ఎట్ట
మన్ను; తువరిధాన్యము.

తువాల ఇం. తుండుగుడ్డ.

తువ్వర. తుంపర.

తువము. సం. పొట్టు, ఉముక; తాండ్ర.
తుపారము. సం. మంచే; మంచు తుంపర.

విణ. చల్లనిది.

తుపితుడు. సం. గణదేవతావిశేషము.

తుప్పి. సం. సంతోషము. [వాడు.

తుప్పుడు సం. విణ. సంతోషముపొందిన
తున్న. విణ. ఒగరై నది (నేల).

తున్ను. విణ. నీచము.

తున్ను పెండెర. పెండెర భేదము.

తున్నె. తున్న.

తుహినకరుడు. సం. చంద్రుడు.

తుహినము సం. మంచు.

తూ

తూ. తూ పొడుచుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము.

తూగొడు. ఆ. క్రి. ఊగు; చలించు.

తూగియాడు. ఆ. క్రి. తూగొడు.

తూగు. ఊగుట; కూరుకుపాటు. ఆ. క్రి.
ఊగు; నిదించు, కూరుకు; చలించు;
తూనికపడు; నడచు.

తూగుటుయ్య(య్య)ల. ఉయ్యాల
మంచేము.

తూగువలక. తాపి వాడు గోడల
మట్టము చూచుటకై జాయివేలగట్టిన
నిడుపాటి పలక.

తూగుమంచేము. ఉయ్యాల మంచేము.

తూచు. ప్రే. తూనిక వేయు.

తూట. తునుక విణ. దుష్టుడు.

తూటకట్టు. ఆ. క్రి. ఖండితమగు.

తూటరి. విణ. దుష్టుడు. [జేయు.

తూటాడు. స. క్రి. వేధించు. తూట్లువడ

తూటి. తూటికూర.

తూటికూర. నల్లి.

తూటిగానపుజేగలబోటి. సరస్వతి

తూటు. చిల్లి, రంధ్రము.

తూటుకట్టు. ఆ. క్రి తూటుపడు,
చిల్లినడు.

తూడరి. విణ. దుష్టుడు.

తూడు. బిసము, మృణాలము.

తూడుదిండి. హంస.

తూడునూలునారి. మన్మథుని మూడవది
యగు వింటియొక్కనారి.

తూడువిల్లుడు. మన్మథుడు.

తూతకొమ్ము. మురళి.

తూకము పూనిక.

తూకు. రూ, తూకము.

తూకొను. ఆ. క్రి. పూను; ప్రవేశించు.

తూడికూర. వారిపర్ణి.

తూణము } సం. అమ్మలపాది.
 తూణీరము }
 తూదము. సం. గంగరావి.
 తూనరతుక్కము. బాలక్రీడా విశేషము.
 తూనిక. ఉన్మాదము, తూచుట.
 తూనికకోల. త్రాసుదండె.
 తూనికవేయు. స క్రి. తూచు
 తూనిగ. తూనిగ.
 తూనిగతానిక. బాలక్రీడా విశేషము.
 తూనిగ. పతంగిక.
 తూనెకొట్టట. బాలక్రీడా విశేషము.
 తూపరము. రంధ్రము.
 తూపరాణము } జలనిర్గమము, జలదారి.
 తూపరాణి }
 తూపి. గుడిలోమూల విగ్రహము ఉండెడు
 చోటికి మీద విమానమువలె ఎత్తుగా
 కట్టినకట్టడము.
 తూపు. బాణము.
 తూపురాసి. జలదారి.
 తూపురిక్క. శ్రవణనక్షత్రము.
 తూపురిక్కనెల. శ్రావణమాసము.
 తూపోడుచు. స. క్రి. ఉమియు.
 తూబరము. సం. కాలమున హిమ్మలు
 మొలవని పశువు.
 తూబరుడు. సం. ప్రాయమున గడ్డము
 మీసమురానిచుగ వాడు; అంతఃపురపు
 కావలివాడు.
 తూము. బండిచక్రము నడిమిరంధ్రము;
 జలనిర్గమము; నీళ్లుబయటికి వచ్చునట్లు
 ద్వారమేర్పఱచిన కట్టడము; ఆధిమ
 నాలుగుకుంచముల కొడి; నూదిబెజ్జము
 తూమెడునెల. కుంట, తూమెడు విత్తులు
 విత్తెడిపాలము. [తుంపర.
 తూర చానబొట్టు; మత్స్యవిశేషము;
 తూరజెల్లు. ధారావగ్గము.
 తూరనగోలలు } బ. బాలక్రీడావిశే
 తూరనతుంకములు } షము.
 తూరనడుక్క. బాలక్రీడావిశేషము.
 తూరి. ఆవృత్తి. [తూరిపడు.
 తూరు తుచ్చధాన్యము అ. క్రి. (సన్నగ)
 తూరుపాట. పవనము, తుచ్చధాన్యక్షేప
 ణము.

తూరుపాట(బట్టు. స. క్రి. గల్లనాట్టు
 మొదలగునవి యెగిరిపోవునట్లుగాచేట
 మొదలగువానితో ధాన్యము మొదలగు
 వానినిపైకెత్తి క్రిందుగాఁజోయు. రూ.
 తూర్పాట(బట్టు.
 తూరుపు. ప్రాగ్దిశ. రూ. తూర్పు. [తము
 తూరుపుగొండ. ఉదయము, పూర్వపర్వ
 తూరుపుదణి } ఇంద్రుడు.
 తూరుపుజేడు. }
 తూరుపెత్తు. స. క్రి. ధాన్యానికిమును
 ఎత్తి తూరుపుగాలికివిడుచు; ఏదేనిగాలి
 వాటముగా ఎత్తివిడుచు; పెండుకలు
 పాయదీసిఅడ్డముగా మీదికెత్తిపట్టు.
 రూ. తూర్పెత్తు.
 తూర్పు ప్రే. రూ. తూరుచు.
 తూర్దము. సం. క్రి. విణ శేగము. విణ.
 వడిగలది. [బట్టు.
 తూర్పాట(బట్టు. స. క్రి. తూరుపాట
 తూర్పాట. తూరుపాట.
 తూర్పుడి తూరుపాట(బట్టుట.
 తూర్పు. సూర్యుడుదయించెడు దిక్కు.
 తూర్పుకొండ. ఉదయాద్రి.
 తూర్పెత్తు. స. క్రి. తూరుపెత్తు. [మోత.
 తూర్దము. సం. వాద్యము; వాద్యపు
 తూట(బడు. అ. క్రి. తూటు.
 తూటు. అ. క్రి. చొచ్చు.
 తూటుచు. ప్రే. తూట(జేయు.
 తూల. పండువేప. [తొలగు.
 తూల(బాటు అ. క్రి. తూలు; చలించు;
 తూలనాళిక. సం. దూదిచుట్ట, ఏక.
 తూలపోపు. మి. అ. క్రి. చిన్నపోపు. ప్రే.
 తూలపుచ్చు. [దూది.
 తూలము. సం. గంగరావి; ఆకాశము;
 తూలాడు. అ. క్రి. తూలు.
 తూలి. చేపలనుబట్టిజీవించెడు యెకా
 నొకజాతివాడు. సం. తూలిక.
 తూలిక. మాల్యగ్రంథి. సం. చిన్న
 యీక; వ్రాసెడుకలము; కుంచీ,
 చిత్రమువ్రాసెడు వాగర.
 తూలికాడు. తూలి.
 తూలించు. స. క్రి. చంపు; బలహీనము
 గావించు; ఆపలికి తొలగించు.

తూలిని. సం. బూరగుత్.
 తూలియాడు. అ. క్రి. చలించు.
 తూలు. అ. క్రి. చలించు; తొలగెడు;
 అడగారు. ప్రమాటలు.
 తూలు. హిం. తిట్లు, పెంచిచెప్పిన తూలు
 తూలుచే. ప్రే. చలించజేయ; తొలగె
 గించు. రూ. తూల్పు.
 తూట్టికుండు. సం. విణ. మాటలాడక
 ఊరకుండువాడు.

తృ

తృటి. సం. అల్పకాలము; ఏలకి.
 తృట్టాముండు. సం. విణ. దాహము
 (మజ్జగ) త్రాగు కోరికగలవాడు.
 తృట్టు. సం. దప్పి; ఇచ్చు.
 తృణగ్రాహి. సం. మరకితము.
 తృణజలూక. సం. గడ్డిజలగ, తృణమల
 యందున. చరించెడి యొక దినుసువుగు.
 తృణజ్యోతి. సం. మానేరుతీగ; జ్యోతిష్మతి
 తృణత. సం. తృణభావము; విల్లు.
 తృణద్రుమము. సం. తాటిచెట్టు;
 టెంకాయక; ఈడుక; పోడిక.
 తృణధాన్యము. సం. విత్తక పండెడు
 గునుకు నివ్వరి దూసరి మొ.
 తృణధ్వజము. సం. వేదురు.
 తృణపుష్పిక. సం. కొండయల్లము.
 తృణప్రాయము. సం. విణ. గడ్డిపోచతో
 సమానమైనది; అల్పమైనది.
 తృణము. సం. గడ్డి, కిక్కునమొదలగు
 గడ్డి; గంటె చామ మొదలగువైరు.
 తృణరాజము. సం. తాటిచెట్టు; గిరిక
 తాటిచెట్టు; టెంకాయచెట్టు.
 తృణశూన్యము. సం. మల్లె. (రూ. తృణ
 శూన్యము); మొగలిపండు. విణ. తృణ
 మలేనిది. [చేయ.
 తృణీకరించు. సం. స. క్రి. అలక్ష్యము
 తృణ్య. సం. గడ్డిమొపు.
 తృతీయము. సం. స. మూడవది.
 తృతీయాకృతము. సం. విణ. మూడుచోళ్లు
 (ముమ్మాలు) దున్నిన పొలము.

తృతీయాప్రకృతి. సం. నపుంసకుడు.
 రూ. తృతీయ ప్రకృతి.
 తృప్తము. సం. పురోడాశము. విణ.
 తృప్తిపొందినది.
 తృప్తి. సం. తగ్గణము, తనివి.
 తృప్తుడు. సం. విణ. తనిసినవాడు.
 తృప్. సం. దప్పి; ఇచ్చు; అత్యాదరము.
 తృప్తితుండు. సం. విణ. దప్పిగొన్న
 వాడు; ఇచ్చుగలవాడు.
 తృప్త. సం. ఇచ్చు; దప్పి; ఆశ.
 తృప్తకు. సం. విణ. తృప్తితుండు.

తె

తెంకాయ. రూ. టెంకాయ.
 తెంకాయచెట్టు. కొబ్బరిచెట్టు.
 తెంకి. స్థానము; గృహము. రూ. టెంకి.
 తెంచు. ప్రే. తెగజేయు. గూ. తెంచు.
 తెండు. అ. క్రి. పరుండు, నిద్రించు.
 తెందెప్పలు } బ. విణ. అపారము.
 తెందెపలు }
 తెంపరి. విణ. సాహసికుడు; కూరుడు.
 తెంపి. విధవాస్త్రీ; తెంపు, తెగువ.
 తెంపు. తెగువ, సాహసము, చొరవ;
 తెగుట. ప్రే. తెంచు.
 తెకతెక. ఉడుకుట కాగుట యెగయుట
 యందగు ధ్వన్యనుకరణము.
 తెకతేర. విణ. బొత్తిగా సంబంధములేనిది;
 అప్రయత్నముగా.
 తెక్కరము. విలాసము.
 తెక్కలి. దొంగతనము; వంచన; ప్రమా
 దము. విణ. వంచకము.
 తెక్కలికాడు. దొంగ. విణ. వంచకుడు.
 బ. తెక్కలికారు.
 తెక్కలిపాటు. విపత్తు.
 తెక్కు. రూ. టెక్కు, విలాసము.
 తెగ. సజాతీయ సమాహము; సమాహ
 ము; విధము; పక్షము; (ఎక్కుపెట్టిన)
 అల్లెతాడు; (అల్లెతాటిని) ఎక్కుపెట్టుట;
 నిడుపు. ద్ర. నిశ్శేషముగా; ఖండితము
 గా; జత, సమానము.
 తెగగొట్టు. స. క్రి. నజను.

తెగఁజూచు. స. క్రి. నేంపు.
 తెగఁబడు. అ. క్రి. తెగించు.
 తెగఁబాటు. తెగించుట.
 తెగఁబాటు. అ. క్రి. తెగించు.
 తెగఁజే. అ. క్రి. కలఁగు.
 తెగఁటాటు. అ. క్రి. నశించు. చచ్చు.
 తెగఁటాటుచే. ప్రే. తెగటాటఁజేయు.
 రూ. తెగటార్చు.
 తెగటార్చు. హింస.
 తెగటు. అ. క్రి. త్రుళ్ళు, గర్వించు.
 తెగడ. త్రివృత్త.
 తెగడిక. అపవాదము.
 తెగడు. నింద. అ. క్రి. ఉపేక్షింపఁబడు.
 స. క్రి. తిరస్కరించు; ఉపేక్షించు;
 నిందించు.
 తెగవేయు. స. క్రి. నఱుకు, చేదించు.
 తెగించు. అ. క్రి. సాహసించు.
 తెగితిరే. చచ్చినావురా.
 తెగినవేపురముగిత్రోవ. దేవగంగ.
 తెగు. అ. క్రి. ఖండితమగు; చిన్నమగు;
 చచ్చు; తీర్చుగు; సాహసించు.
 తెగుచు. స. క్రి. చంపు.
 తెగుట. మరణము.
 తెగుడు. తెగుట.
 తెగుదల. అంతము; తుల్యము.
 తెగుదారి. విణ. దాత; సాహసికుడు;
 సాహసికురాలు.
 తెగుదెంపు. తీర్పు.
 తెగుబడి. తెగుట; దుక్కి; అమృతము.
 తెగులు. చీడ; కోగము.
 తెగులుగంటు. విణ. వ్యాధిగ్రస్తఁడ;
 వ్యాధిగ్రస్తరాలు; వ్యాధిగ్రస్తము.
 తెగులుగను. అ. క్రి. వ్యాధిగ్రస్తమగు.
 తెగువ. సాహసము; దాతృత్వము; వాఁడి.
 తెగువదు. అ. క్రి. వేటుపడు.
 తెచ్చు. స. క్రి. తీసికొనివచ్చు, ఆనయి
 చు, ఆహరించు. ప్రే. తెప్పించు.
 తెటిక. ప్లవము.
 తెట్టగిలఁబడు. అ. క్రి. తెట్టగిల్లు.
 తెట్టగిల్లు. అ. క్రి. నిస్సాగమగు.
 తెట్ట. కాశి.

తెట్టతెన్ను. } ఘంటాపథము,
 తెట్టతెరువు. } నడివీధి.
 తెట్టి. తెట్టువ. [ప్రాది భారము.
 తెట్టియ. తెట్టువ; తేనెతెట్టె; తృణకా
 తెట్టు. పట్టణమునకైనను కొటకైనను
 బయటచుట్టు వేసిన కంచెకొట.
 తెట్టువ. సమూహము; నీటియందు గాలి
 కొక్కప్రక్క చేరిన తృణాదిసమూహము.
 తెట్టువగట్టు. అ. క్రి. నీటియందు తృణాది
 కము గాలికొక్కప్రక్క చేరు. రూ.
 తెట్టువలుగట్టు.
 తెట్టువలుగను. అ. క్రి. తెట్టువగట్టు.
 తెట్టువు. రూ. తెట్టు.
 తెట్టె. తేనెతెట్టె, మధుపటలము; వర్ణము.
 తెట్టెము. మొత్తము; వర్ణము.
 తెట్టెలుగట్టు } అ. క్రి. రాశిపడు.
 తెట్టెలుగొను }
 తెడ్డు. దర్శి, కొయ్యగరిఁటె; అరిత్రము; ఓడ
 నడిపెడు తెడ్డు. రూ. తెడ్డు.
 తెడ్డుమూతికొంగ. జలపక్షి విశేషము.
 తెసే (బ) మణు. అ. క్రి. శయనించు.
 తెనుఁగు. తెలుఁగు, ఆంధ్రభాష.
 తెనుఁగువాఁడు. ఆంధ్రుఁడు.
 తెనుఁగుదేశము. ఆంధ్రదేశము, 56 దేశ
 ములలోనొకటి.
 తెన్నిడి. కీతి.
 తెన్ను. మార్గము; కుష్టము.
 తెన్నుండు. అ. క్రి. పరుండు. [రాశి.
 తెప్ప. తెప్పకొయ్య, ప్లవము; ప్రావు,
 తెప్పదెరలఁగ. ద్ర. క్రి. విణ. అతివేగముగా.
 తెప్పలఁదేలు. అ. క్రి. అతిశయించు; ఓల
 లాడు. ప్రే. తెప్పలఁదేల్పు.
 తెప్పిర్లు. అ. క్రి. తెప్పిటిల్లు.
 తెప్పటిలు(ల్లు) } అ. క్రి. స్వస్థుడగు,
 తెప్పెలు. } అపాయమునుండి తేలు.
 తెప్పున. ద్ర. క్రి. విణ. కీమ్రముగ.
 తెబక. మొత్తము. [శేష్మము.
 తెమడ. కఫము, వైత్యముచే గలిగెడు
 తెమలించు. స. క్రి. కదలించు.
 తెమలు. అ. క్రి. చలింపు. [తెమల్లు.
 తెమలుచే. ప్రే. తెమలఁజేయు. రూ.
 తెమ్ము. తేమ; లోప్తము.

తెమ్మెర. చల్లగాలి; గాలి, వాయువు.
 తెమ్మెరకోడుకుంభీముడు, వాయుగుతుడు
 తెమ్మెరచెలి. అగ్ని, వాయుసఖుడు.
 తెర. అడ్డుపల; అడ్డునుకట్టినపరదా; అల.
 బ. పరంపర.
 తెరంగు. దారి.
 తెరచేప. గాలివచ్చునప్పుడు ఓడకొయ్య
 కుఁ గట్టు తంతుపటము.
 తెరచీర. యవనిక, పరదా.
 తెరతెర. పరంపర; పైపై. [వాండ్రు.
 తెరనాటకపు జంగాలు. బొమ్మలాట
 తెరపి. అడ్డుపాటు; వ్యవధానము.
 తెరయ్యాగ(గి). తూనీఁగ.
 తెరల. కబళము.
 తెరలబాటు. అ. క్రి. తొలఁగు.
 తెరలిక. గుంపు.
 తెరలు. అ. క్రి. బయలుదేలు; కలఁగు
 చలింపు; తొలఁగు; మరణించు; తెల్లు;
 విచ్చు.
 తెరలుచు } ప్రే. తెరలఁజేయు.
 తెరలుచు }
 తెరలుడు. ప్రయాణము.
 తెరవాటు. అ. క్రి. జిడ్డుదేటి తెరగట్టు.
 తెరపు. మార్గము, దారి.
 తెరవేట. తెరయెత్తి ఆడెడు వేట.
 తెరవేటకాడు. తెరయెత్తి వేటాడెడు
 వేటకాడు.
 తెరుకువ మార్గము.
 తెరుపుమరుపు. అపస్మారము.
 తెరుపరి. దారినడచువాడు, పథికడు;
 పథికురాలు.
 తెరువాటిడు. విణ. తెరువాటుకాడు.
 తెరువాటు. (దొంగలు) దారిగట్టికొట్టుట,
 అభిగ్రహము.
 తెరువాటుకాడు. పరిపంథి, దారుణ
 కొట్టెడి దొంగ, దారికట్టి కొట్టి దోచు
 కొను దొంగ.
 తెరువు. దారి, మార్గము. [పొంగు.
 తెల్లు. నీళ్లు మొదలగు వికాగి సలసల
 కైయ్య. తెరువు, మార్గము.
 తెఱ. అగ్ని. విణ. తెఱపయ్యినది.

తెఱంగు. విధము; క్రమము; చక్కన;
 సంది; సౌందర్యము.
 తెఱంగుపడు } అ. క్రి. సందియగు. [యము.
 తెఱంగువడు }
 తెఱకువ. బుద్ధి; తెలివి; వివేకము; ఉపా
 తెఱకొను. అ. క్రి. తెఱలు. ప్రే. తెఱ
 కొలుపు. [అనిమిషము, చేప.
 తెఱగంటి. అనిమిషుడు; అనిమిష (స్త్రీ);
 తెఱగంటిబోసము తెచ్చిన లావరి. గరు
 త్పంతుడు, అమృతాహరణుడు.
 తెఱగంటిపూకు. కిల్లవృక్షము.
 తెఱగంటియన్నులు. బ. అప్పరసలు.
 తెఱగంటితేడు. దేవేందుడు. [తెర్పు.
 తెఱచే. స. క్రి. విప్లవ, తెఱవఁజేయు. రూ.
 తెఱనోటిమెకము. పంచాస్యము, సింహము
 తెఱవ. తెఱచుట; ఉపశమనము. విణ.
 మఱుంగులేనిది.
 తెఱపి. అవకాశము, వ్యవధానము.
 తెఱపుమఱపు. చిత్తస్పృహ ము తప్పి
 నప్పుడు కలుగు తబ్బిబ్బు. [సింహము.
 తెఱమొగముమెకము. పంచాస్యము,
 తెఱలు. అ. క్రి. తెఱకొను; మరణించు;
 (వాసన) బయలుపెడలు. [భార్య.
 తెఱవ. పంచాస్యము దాచలేనిది, (స్త్రీ);
 తెఱవామెకము. పంచాస్యము, సింహము.
 తెఱపు. మార్గము; విధము.
 తెఱపుగాపరి. పెద్దపులి.
 తెఱ్ఱ. విణ. రూ. తెఱ; అగ్ని.
 తెల్. విణ. రూ. తెల్ల.
 తెలిగాలు. బ. కూడ్లులలో భేదము.
 తెలిచే. స. క్రి. రూ. తెలుచు.
 తెలితెలబోవు. అ. క్రి. వెలవెలబోవు.
 తెలితెలవాటు. అ. క్రి. తెలితెలబోవు;
 తెల్లగా తెల్లవాటు.
 తెలినాకు. రూ. తెల్లనాకు.
 తెలవాటు. రూ. తెల్లవాటు.
 తెలి. విణ. తెల్లనిది; నిర్మలము; అచ్చము.
 తెలికపిండి. పిణ్యాకము.
 తెలికలు. బ. నువ్వులు. [మఁడు.
 తెలికవాడు. గాండ్లవాడు, తిఘాతు
 తెలిగంటి. ధవళాక్షి; (స్త్రీ).

తెలిగాము. శుక్రగ్రహము.
 తెలిగిబ్బ. శివనాహునము.
 తెలిగొను. అ. క్రి. ప్రమాణము చేయుచు.
 తెలిదమ్మి. తెల్లదామర, పుండరీకము.
 తెలిదమ్మికంటి. పుండరీకాక్షుడు, విష్ణువు
 తెలిదీవి. శ్వేతద్వీపము.
 తెలిదీవిమన్నీడు. విష్ణువు.
 తెలిపక్కము. శుక్లపక్షము.
 తెలిపిట్ట. హంస, శ్వేతగరుత్తు.
 తెలిమెకము. సింహము.
 తెలిమేనుసామి. బలరాముడు.
 తెలిమొదవు. కామధేనువు.
 తెలిమోముపక్కి. గరుత్మంతుడు.
 తెలియ. భోజన పాత్రము.
 తెలియు. అ. క్రి. జ్ఞాతమగు; విశదమగు;
 మేలుకొను; ప్రసన్నతనొందు. స. క్రి.
 ఎఱుగు.
 తెలియేఱు } ఆకాశగంగ.
 తెలివాఁక }
 తెలివి. దేహత్వాది భేదజ్ఞానము, వివే
 కము; ప్రకాశము, కాంతి; వికాసము;
 ప్రసన్నత; (నీళ్ళు) తేలుట; తెలుపు;
 బుద్ధి, జ్ఞానము; సామాన్య జ్ఞానము.
 తెలివికత్తె. విణ. వివేకముగలస్త్రీ, ప్రాజ్ఞ
 తెలివికాడు. విణ. వివేకముగలవాడు;
 ప్రాజ్ఞుడు, అభిజ్ఞుడు.
 తెలివిడి. దృష్టాంతము; తెలియఁజేయుట;
 జ్ఞానము, తెలివి.
 తెలివిల్లుడు. మన్మథుడు.
 తెలుఁగు. ఆంధ్రభాష.
 తెలుఁగు దేశము. మి. త్రిలింగదేశము, 56
 దేశములలో నొకటి.
 తెలుయే. స. క్రి. మొక్కు; తేర్పు;
 ప్రార్థించు. రూ. తెల్పు. తెల్పారు.
 తెలుపారు. అ. క్రి. తెల్లనగు. రూ.
 తెలుపు. ఊట; ధావళ్యము; పరిశుద్ధి;
 శ్వేతపర్వము; మేహూగము; శుక్రము.
 విణ. ధవళము. ప్రే. తెలియఁజేయు;
 మేలుకొలుపు; తేర్పు. రూ. తెల్పు.
 తెలుపుడు. ఎఱుక. రూ. తెల్పుడు.
 తెలుపుడు సేయు. స. క్రి. ఎఱింగించు. రూ.
 తెల్పుడు సేయు

తెలుపువాఱు. అ. క్రి. తెలుపారు.
 తెలె. భోజనపాత్రము.
 తెల్ల. విణ. ధవళము; స్పష్టము.
 తెల్లకలిగిట్టు. కాష్ఠపాటలగ్.
 తెల్లకొక్కెర. బలూక.
 తెల్లగగ్గెర. అర్జకముగ్.
 తెల్లగడ్డ. లకునముగ్.
 తెల్లగన్నెరు. శ్వేతకరవీరముగ్.
 తెల్లగఱిక గోలూమిగ్.
 తెల్లగలిజేరు. దీర్ఘపత్రముగ్
 తెల్లగినియ. సునాభముగ్.
 తెల్లగురిజే. మధుశ్రవగ్.
 తెల్లగురిగింజే. శ్వేతపాక్షిగ్.
 తెల్లగోరంట. పైరేయకముగ్.
 తెల్లచెఱుకు. తేజనకముగ్.
 తెల్లజిలకఱ. అజాజిగ్.
 తెల్లజిల్లేడు. అలర్కముగ్.
 తెల్లజేనము. వృత్తపద్ధిగ్.
 తెల్లడాలుమెకము. సింహము.
 తెల్లతుమ్మ. అరిమేదముగ్.
 తెల్లతెగడ. సర్వానుభూతిగ్.
 తెల్లతేజి. ఉచ్చైశ్రవము.
 తెల్లదనము. ధావళ్యము.
 తెల్లదమ్మి. పుండరీకముగ్.
 తెల్లదామర. పుండరీకముగ్.
 తెల్లదించిన. అశ్వఖురిగ్
 తెల్లదీవి. శ్వేతద్వీపము. [నిది.
 తెల్లన. తెలుపు, ధావళ్యము. విణ. తెల్ల
 తెల్లనాకు. తెల్లని సన్నపు తములపాకు.
 తెల్లనార. మత్స్యవిశేషము.
 తెల్లనిదొర. శివుడు; బలరాముడు.
 తెల్లనేలగుమ్ముడు. విదారిగ్.
 తెల్లపులుగుడు. శ్వేతవాతంగిని.
 తెల్లబుడమలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 తెల్లమి(ము). స్పష్టము; స్ఫుటము.
 తెల్లములక. శ్వేతబృహతిగ్.
 తెల్లమొదవు. కామధేనువు
 తెల్లమాను. కల్పతరువు.
 తెల్లయిరుగుడు. శ్వేతపత్రముగ్.
 తెల్లయుప్ప. చూకికఫలగ్.
 తెల్లయురగ. పిల్లవేళ్ళది. అరణ్ణా.
 తెల్లయేనుగు. ఖరాపతము,

తెల్లల్పొద్దుగు. జీర్ణవృంతము.
 తెల్లవట్టివేరు. లామజ్జకము.
 తెల్లవన. హైమవతి.
 తెల్లవాడు. జాతివాడు, శ్వేతముఖుడు.
 తెల్లవాఱగ. ప్రభాతకాలము.
 తెల్లవాటి. తెల్లవాఱగ. [సారహీనమగు.
 తెల్లవాటు. అ. క్రి. ఉదయమగు; తెల్లనగు;
 తెల్లవాటుగడ. ప్రభాతకాలము.
 తెల్లవావిలి. శ్వేతసురస.
 తెల్లనినెగలు. బ. నెనగలలో భేదము.
 తెల్లపలు. సిద్ధార్థము.
 తెల్వికాడు. ఏఱుకువాడు.
 తెవ. వర్ణము, తెగ.
 తెవడు. స. క్రి. తిరస్కరించు.
 తెవులు. తెగులు, రోగము.
 తెవులుగొంటు. విణ. రోగి.
 తెవులుగొను } అ. క్రి. రోగగ్రస్తమగు.
 తెవులువడు }
 తెవుగొంటు. తెవులుగొంటు.

తే

తేకు. కాకోటము, ఊకు. [తెలివి.
 తేకువ. ధైర్యము; భయము; జ్ఞానము,
 తేజెట్టు. సారిశేఖ వృక్షము.
 తేటి. తుమ్మెద.
 తేటితెగదబ్బి }
 తేటియల్లెవాడు } మన్మథుడు.
 తేటియల్లెవింటిదెర }
 తేడు. అ. క్రి. శయనించు. స. క్రి. వెదకు.
 తెగ. తాటి మొలక.
 తెగన వృద్ధి; నాణెము.
 తెగము. త్యాగము.
 తెగాకత్తి. చురకత్తి.
 తెజనకము. సం. కాకివెదురు.
 తెజనము. సం. వెదురు.
 తెజని. సం. చాగ.
 తెజము. సం. తేజస్సు.
 తెదరిలు(ల్లు). ప్రకాశించు.
 తెజస్సు. సం. ప్రకాశము; దీప్తి; ప్రభా
 నము; ప్రతాపము; శతస్సు.
 తెజస్వి. సం. విణ. తేజస్సుగలవాడు.

తేజి. మేలుజాతిగుఱ్ఱము; గుఱ్ఱము.
 తేజితము. సం. విణ. వాడిచేయబడ్డది.
 తేజి. తేజి. [గుఱ్ఱము.
 తేజు. ఉత్తమాశ్వము, అరేబియా దేశపు
 తేజు. ప్రకాశము; కాంతి; ప్రతాపము.
 తేట. నైర్మల్యము; ప్రసన్నత; సౌంద
 ర్యము; తెలివి; తేజిన మజ్జగ మొదలగు
 నది. విణ. నిర్మలము; ప్రసన్నము; విశదము
 తేటతెల్ల. విణ. మిక్కిలి స్పష్టము; స్పష్టము
 తేటపడు. అ. క్రి. విశదమగు.
 తేటిక. తెప్ప.
 తేడా. పెచ్చు.
 తేణువు. ఉద్ధారము.
 తేది. తారీఖు, తిథి.
 తేనియ. తేనె.
 తేనియతిండి. మధుపము, తుమ్మెద.
 తేనెగ. జాంటిగ. [యము.
 తేసిడ్లు. బ. తేయాకు తేసి కాచిన కమ
 తేనె. మధువు.
 తేనెగద్ద. పక్షివిశేషము.
 తేనెగాఱు. కాచనలయ విశేషము.
 తేనెటిగ. తేనెనూర్చెడి యీగ, మధు
 మక్షిక.
 తేనెతిండి. మధుపము; తుమ్మెద.
 తేచేతెల్ల }
 తేనెతెర } మధుపలము.
 తేనెతెన. విణ. మధుపూరితము. బ. భక్త్య
 భేదములు.
 తేనెతొల. భక్త్యవిశేషము.
 తేనెదానిమ్మ. తియ్యదానిమ్మ.
 తేనెపటికబెల్లము చిన్న పూదేనె?
 తేనెపట్టు. మధుపలము.
 తేనెమామిడి. రసాలము, తియ్యమామిడి.
 తేనెమాను. కేశమస్త్రీ.
 తేనెయరటి. మధుకదలి, బూడిదవర్ణపు
 పండుగల నల్ల అరటి.
 తేనెసారా. తేనెచేత చేసిన మద్యము.
 తేప. అవృత్తి; రడన; తెప్ప; ప్లవము;
 అతివృద్ధి? లఘుత్వము?
 తేపిక. తెప్ప, ప్లవము
 తేమ. తడి, అర్ధగ్రత. విణ. తడిగలది.
 తేమగిల్లు. అ. క్రి. అర్ధమగు, చెప్పుగిల్లు.

తేమనము. సం. తడియుట; తిమ్మనము;
మజ్జిగ పులును.
తేమము. సం. తడియుట.
తేమానము. వడ్డి.
తేమాను. తేంకాయమాను.
తేయాకు. తే అను ఒక దినుసు అకు.
తేయు. అ. క్రి. అటుగు
తేర. తేట; కొనకుండ నిమి త్తము తేకుండ
ఊరక వచ్చుట; సంబంధములేమి. విణ.
సంబంధములేనిది. క్రి. విణ. వ్యర్థముగా;
అనాయాసముగా.
తేరకత్తియ } విణ. అన్యరాలు.
తేరకత్తె }
తేరకాడు. విణ. సంబంధము లేనివాడు;
అన్యఁడు.
తేరకు ద్ర. అవ్య. క్రి. విణ. వ్యర్థముగా;
అనాయాసముగా.
తేరకుదేర. అవ్య. క్రి. విణ. అప్రయత్న
తేరగిను. అ. క్రి. తేటపడు.
తేరసగణములు. త్రయోదశగణములు.
తేరా. హిం. త్రయోదశవాచకము.
తేరినది. విణ ప్రసన్నము.
తేరు. రథము; బండి. అ. క్రి. కలుగు.
తేరుకాడు. రథికుడు.
తేరువూస్తరి. సారథి.
తేర్పు రూ. తేలుచు.
తేల్చి కాచి తేటిన నెయ్యి.
తేటికొనజూచు } స.క్రి. తేస్సగాచుచు.
తేటిచూచు }
తేటిచూపు. తేటపడజూచుట.
తేలు. జలాదుల స్మృత్యము, ప్రసన్నత.
అ. క్రి. తేటపడు; నిర్మలమగు; ప్రస
న్నతనొందు; ఊటడిల్లు; స్వస్థతనొందు;
తేప్పిలు; కలుగు; ముగియు; కడతేలు;
మరణించు.
తేలుకొను. అ. క్రి. స్వస్థతనొందు.
తేలుగడ. ముగియక; తేలివిడి.
తేలుచు. ప్రసన్నత నొందించు; చంపు.
తేలగిలబడు } అ. క్రి. పైకితేలు;
తేలగిలు(ల్లు) } పరవశమగు.
తేలవేయు. స. క్రి. తేలగిలజేయు.
తేలాడు. అ. క్రి. తేలు,

తేలిండు. స. క్రి. ఓడించు; తేలగిలజేయు
తేలిక. లఘుత్వము. విణ. లఘువు.
తేలిపోవు. అ. క్రి. హానిచేయక తొలగి
పోవు; ఓడిపోవు; నిష్ఫలమగు.
తేలియాడు. అ. క్రి. తేలు.
తేలు. వృశ్చికము. అ. క్రి. నీళ్ళలో
మునుగక మీదసంచరించు; నీళ్ళలో
క్రిడించు; స్నానముచేయు; తేలగిల్లు;
పాడచూపు; సిద్ధించు; పరిష్కృతమగు.
తేలుకొండి. వృశ్చికాల్గి.
తేలుచు. క్రి. తేలజేయు. రూ. తేల్చు.
తేలుబాణము, బాణసంచులో భేదము.
తేలుమణి. తేలుకొండి; వృశ్చికమణి.
తేలుమీను. చిలిచిమను.
తేలుమేవరి. ఉడుము.
తేలుమొన. తేలుకొండి.
తేలురాసి. వృశ్చికరాశి.
తేలువాణు అ. క్రి. పుట్టు.
తేవ. ఉత్సవవిశేషము.
తేవనము సం. ఆటలోట; ఆట.

తై

తైజసము. సం. బంగారువెండి మొదలగు
ధాతుద్రవ్యము; రాజసగుణము.
తైజసావర్తని. సం. బంగారు మొదలగు
నివి కరణముగా.
తైజసుడు. సం. నూత్నుజేహాభిమాని
యగు జీవుడు; హిరణ్యగర్భుడు.
తైతిలము. సం. ఒకకరణము; మండేగ.
తైత్తిరము. సం. తిత్తిరిపత్నీల సమాహము
తైత్తిరీయము. కృష్ణయజుర్వేదము; ఒక
ఉపనిషత్తు. [యం దెడిబంటు.
తైనాతి. హిం. ఎప్పుడు కనిపెట్టుకొని
తెరు; పెరుగు, దధి. [వాడు.
తెర్రికుడు. సం. విణ. తీర్థసేవ చేయు
తెలవర్ణి. సం. చిల్లమడ్డి; పీతచందనము.
తెలపాయిక. సం. గబ్బిలము.
తెలము. సం. నూనె.
తెలికుడు. సం. తెలికలవాడు.
తెలినము సం. విణ. తిలలుపండునది
(పాలము).
తైషము. సం. పుష్యమాసము.

తొ

తొంక. రూ. తో.క. [సవించునది.
 తొంగలి. పకాశము. విణ. వాలునది;
 తొంగలించు. అ. క్రి. అతిశయించు;
 ప్రకాశించు; వికసించు; వర్ణిల్లు; సవించు
 నిక్కు.
 తొంగలిగొను. అ. క్రి. తొంగలించు.
 తొంగలిపాట్లు. బ. సతి.
 తొంగలితప్ప. దట్టమగు వెంట్రుకలుగల
 కంటితొప్ప, ఘనపత్తము.
 తొంగిళ్లు. బ. నీళ్లు మొదలగు వానిబొట్లు;
 తలంటునపుడు పసిబిడ్డల (బండుకొన) (బెట్టుటకయి చాచిన యూరుద్యయము.
 తొంగు. అ. క్రి. వాలు; శయనించు, నిద్రించు
 తొంట. చెట్టుపట్ట, త్వక్కు; కనపువెంటి.
 తొంటచేతివాడు. కుకరుడు, ఈచాబో
 యినచేయగలవాడు.
 తొంటచేయి. ఈచాబోయిన చేయి.
 తొంటి. విణ. తొల్లిటి.
 తొంటె. పూర్వము.
 తొండ. సరటము, కృకలాసము.
 తొండపుద్రాడు. కపిలబాక్కినతొంకను
 కట్టెడుద్రాడు.
 తొండపుదోమ. ఏనికదోమ, ఘోణి.
 తొండము. గజమస్తము; కపిలబాక్కిన
 తో.క.
 తొండరడిప్పొడి. పన్నిదతాత్పర్యాలలో
 నొకడు, విప్రనారాయణుడు.
 తొండరూపురిక్క. పుష్కమినత్తుత్రము.
 తొండాడు. స. క్రి. త్వరితము.
 తొరటి. రంధ్రము.
 తొండు } విణ. సోమరి, ప్రాణహాలిన
 తొండెరు } వాడు.
 తొండుతనము } అలసత్వము, సోమరి
 తొండెరుతనము } తనము.
 తొండ్లి. ఒకానొకచెట్టు.
 తొంద. తుండిలుడు, బొజ్జపెట్టినవాడు.
 తొందర. మిక్కిలి సంభ్రమము; సంభ్ర
 మము, త్వరితము; బాధ; స్థలనము.
 తొందరచేయు. స. క్రి. బాధించు.
 తొందరపడు. అ. క్రి. సంభ్రమించు.

తొందరపాటు. తొందరపడుట.
 తొందరమాట. త్వరితోదితము.
 తొందళము. రెండుమూడు దినములు
 కూరలు చేసిన దప్పళము.
 తొందు. విణ. తొంద.
 తొంబ. గ్రా. గుంపు.
 తొంబండు. స. బ. తొంబదిమంది.
 తొంబది. స. తొమ్మిది పదులు, నవతి.
 తొంబదినూలు } స. తొంబది నూలులు.
 తొంబనూలు }
 తొంబందుము. అడకనవకము.
 తొకతొక. విణ. తొక్కు, అవ్యక్తవాక్కు
 తొక్క. త్వక్కు, చెట్టు మొదలగు వానితోలు
 తొక్కట—ము. సంకటము, వ్యధ.
 తొక్కటపడు. అ. క్రి. సంకటపడు.
 తొక్కటపాటు. సంకటపాటు.
 తొక్కిన. మల్లబంధ విశేషము.
 తొక్కు. ఉప్పును కారమునుచేర్చి తోటి
 లోపేసి చిరియగొట్టిన చింతకాయ
 మొదలగు వానిముద్ద. విణ. అవ్యక్తము.
 స. క్రి. ఉప్పును. కారమునుచేర్చి చింత
 కాయలు మొదలగు వానిని తోటిలో
 పేసి చిదియగొట్టు.
 తొక్కుడు. విణ. ఉప్పును కారమునుచేర్చి
 తోటిలోపేసి తొక్కినది. (చింతకాయ
 మొదలగునది. [కష్టము; ఒకపక్షి.
 తొగ. కలువ; సమాహము; విధము;
 తొగకంటి, కలువలవంటికన్నులుగలస్త్రీ;
 స్త్రీ.
 తొగకొమ్మ తొలగుబావ. నూర్మడు.
 తొగచెలి—కాడు. కుముదభాంధపుడు;
 చంద్రుడు. [జాతి.
 తొగట. గుడ్డలు వేసి బ్రతికెడు ఒకానొక
 తొగడు. లోపలి కణగుట.
 తొగర. ఒగర.
 తొగరి. కందిచెట్టు; అడవికందితొగ;
 నురాప్రదేశపునమ్మ.
 తొగరు ఎఱ్ఱనూలు; ఎఱుపు. విణ. ఎఱ్ఱనిడి
 తొగరుకొను. అ. క్రి. ఎఱ్ఱనగు. ప్రే.
 తొగరుకొలుపు
 తొగరుముక్కు పులుగు. } చిలుక;
 తొగరుమోముపుల్లు. }

తెగతేడు. చంద్రుడు, తొగదొర.
రూ. తొగలతేడు.

తెగలవాడు. త. తువాయభేదము.

తెగవిందు. కుముద బాంధవుడు, చంద్రుడు

తెగనూడు. నూర్యుడు.

తెచ్చియము } తుచ్చవచనము.

తెచ్చెము }

తొటతొట. తొరగుటయందగు ధ్వన్యన
కరణము.

తొట్ట విణ. స్థూలము; దుష్టుడు.

తొట్టిగిలబడు. అ. క్రి. సంధమించు.

తొట్టిగిలు(ల్లు). అ. క్రి. ఆతిశయించు;
జనించు.

తొట్టి. నోరు వెడల్పును అడుగు సన్నము
నైన గంపపంటి మట్టిపాత్రము; పశు
వులు కుడితినీళ్లు త్రాగుట కుపయుక్త
ముగ తాతితో కట్టినకట్టడము; కొప్పెర.

తొట్టికట్టు. కక్ష్య, రాజగృహముయొక్క
అంతరువు. [కొను నాడె.

తొట్టియ. నేయు వాడునూలుకిం డెనుంచు
తొట్టిల. ఉయ్యాలతొట్టి.

తొట్టు. చెఱువుక్రిందిపొలము; సంబంధము;
పడుటయందగు ధ్వన్యనకరణము; తె
ట్టువ; తీగ. అ. క్రి. వ్యాపించు; ప్రప
హించు; స్రవించు; ఎగడట్టు; నిండు
కొను; నాటు; జరగు. స. క్రి. స్పృశిం
చు; అవలంబించు; మొదలుకొను.

తొట్టుకొను. అ. క్రి. తొట్టు.

తొట్టువ. తెట్టువ.

తొట్టె. దారుపాత్రము; కాగు; తొట్టియ.

తొట్టెనాళ. తురి, పటనిర్మాణమునకునూలు
కండెనుంచు నల్పదారునాళము.

తొట్టెల. ఉయ్యాలతొట్టి.

తొట. తొట్టి.

తొటగిల్లు. అ. క్రి. తడబడు, స్థలించు.

తొటలబడు. అ. క్రి. తొట్రుపడు.

తొటలు(ల్లు). అ. క్రి. స్థలించు, తడబడు;
భేదిల్లు. [తొట్టి; చిన్నకంప.

తొట్రు. స్థలనము, తడబడుట; చెట్టు

తొట్రుకొను. అ. క్రి. తొట్రుపడు. ప్రే.

తొట్రుకొలుపు.

తొట్రుపడు. అ. క్రి. స్థలించు, తడబడు.

తొట్రుపాటు. తొట్రుపడుట, స్థలనము.

తొట్టె
తొట్టియ } బిడ్డలు పండుకొను
తొట్టె } ఉయ్యాల తొట్టి

తొడ. గజ్జకు మోకాలికి నడిమి భాగము,
ఊరువు.

తొడకు. అ. క్రి. నీరు మొ|| ఒలుకు.

తొడగు. అ. క్రి. ఆరంభించు; మొదలు
కొను; యత్నపడు.

తొడవ. త్వక్కు, అంట.

తొడవుట్టువు } ఊరుజాడు, వైశ్యుడు.

తొడబిడ్డ } ఊరుజాడు, వైశ్యుడు.

తొడబెల్లము. తొడగిల్లుట.

తొడయు. స. క్రి. తుడుచు; కడుగు.

తొడరిక. అనుసరణము.

తొడరు. అ. క్రి. కలుగు; యత్నించు;
సక్తమగు; తడబడు, తొట్రుపడు;
ఎదిరించు. స. క్రి. అనుసరించు; ఎది

రించు; చెణుకు, ప్రాపించు; అనుకరించు

తొడరువు. యత్నము, విణ. మొదటి.

తొడలేనివాని సైదేడు. గరుత్మంతుడు,
అనూరు సోదరుడు.

తొడవనము. త్వక్కు, అంట. [కము.

తొడవిల్లు. బాణమును సంధించిన కార్ము

తొడవు. భూషణము.

తొడి. త్వర. [తొట్రుపడు.

తొడిబడు. అ. క్రి. చలించు; చెదరు;

తొడికిలు. స. క్రి. ఒడియు. [కొను.

తొడికొను. స. క్రి. పిలుచుకొను; తొడు

తొడితెచ్చు. స. క్రి. పిలుచుకొనివచ్చు.

తొడిమ. ఆకు పూవు కాయ మొదలగు

వాని కాండ, వృంతము.

తొడిమె. వా. తొడిమ.

తొడు. స. క్రి. సొమ్ములు మొదలగునవి

ధరించు; బాణము సంధించు.

తొడుకు. గోమహిష్యాది; దొంగమేఠ.

స. క్రి. పట్టు; ఒడిసిపట్టు; ఒడియు;

గ్రహించు. [నుడు.

తొడుకుసామి. శివుడు, వృషభ వాహ

తొడుకు సాహణిమాను. హిమాద్రి.

తొడుకొను. స. క్రి. రూ. తొడుకొను;

తొడుగుకొను.

తొడుగఱ(జు). ముండకంప మోపు.
 తొడుగు. ఆభరణము; కవచము; బాణము;
 గవిసెన; ముండకంప మోపు. స. క్రి.
 (కవచ భూషణాదులను) ధరించు; (వింట
 బాణము) సంధించు.
 తొడుపు. కవచము; చెప్పి నది మరల
 చెప్పట; అనును, పొన్ను.
 తొడుపు. స. క్రి. రూ. తొడుగు.
 తొడును. సంబంధము; చిక్కు, బాధ.
 తొడ్డు. స. క్రి. రూ. తొడుగు.
 తొణుకు. వా. అ. క్రి. నీళ్లు మొలచిండు.
 తొత్తడము. సాంకగ్యము.
 తొత్తడికము. తొత్తుడనము.
 తొత్తు. దాసి, బానిస; లంఙె.
 తొత్తులమారి. విణ. తొత్తులయిండ్లకుఁ
 బోవు స్వభావము కలవాఁడు.
 తొన. బద్ద, తొల. విణ. రక్షకము.
 తొనకు. తొట్రుపాటు. అ. క్రి. తొలఁకు;
 చలించు.
 తొన్నుండు. అ. క్రి. శయనించు.
 తొపారము. రూ. తొపారము.
 తొప్పదోఁగు. అధికముగా మునుఁగు. ప్రే.
 తొప్పదోఁచు. ప్రే. తొప్పదోఁచు
 తొప్పదోఁగు. రూ. తొప్పదోఁగు.
 తొప్పరిలబడు. అ. క్రి. ఆనతము.
 తొప్పఱ. సంక్షోభము, కలఁత.
 తొప్పటిలు(ల్లు) } అ. క్రి. ఒఱగు.
 తొప్పఱు }
 తొప్పలుదోరలు. విణ. బ. కోటానఁ
 గోటులు.
 తొప్పి. టోపి.
 తొబక. విణ. విత్తులురాలినది.
 తొమ్మండ్రు. స. బ. తొమ్మిదినుండి.
 తొమ్మందుము. తొమ్మిది తూములు,
 నవాధకి. [నూలులు.
 తొమ్మనూ(న్ను)లు. స. తొమ్మిది
 తొమ్మడు. నాశము.
 తొమ్మిది. స. ఎనిమిదియునొకటి, నవకము.
 తొయ్యలి. శ్రీ. [త్యరితము.
 తొర. త్యర, వేగిరపాటు; ఆపద. క్రి. విణ.
 తొరఁగు. అ. క్రి. స్రవించు; ప్రవహించు;
 బాటు; పడు; నాలు.

తొరపడు. అ. క్రి. వేగిరపడు, త్యరపడు.
 తొరపణము. వా. వడ్లవాఁడురంధ్రములు
 వేయు సాధనము.
 తొరలించే. ప్రే. చల్లార్పు.
 తొరలు. అ. క్రి. కలయు; కలుగు; మారు.
 తొరలుచే. ప్రే. మార్పు. రూ. తొరల్పు.
 తొరితొరి. అవ్య. క్రి. విణ. తెన్నగా.
 తొరుఁగు. అ. క్రి. రూ. తొరఁగు.
 తొరుపు. స. క్రి. తొర్లించు.
 తొర్లించే. ప్రే. చల్లార్పు.
 తొఱ. రూ. తొఱి.
 తొఱఁగు. విడివడు. స. క్రి. విడుచు.
 తొఱఁగుచోచ్చు. అ. క్రి. (పనులు) తప్పిం
 చుకొనిపోవు.
 తొఱఁగుచోవు. అ. క్రి. తొఱఁగుచోచ్చు.
 తొఱట. తొఱి.
 తొఱటలువాటు. అ. క్రి. రంధ్రములుపడు.
 తొఱతెనె. పుట్టతెనె.
 తొఱపు. స. క్రి. తొఱఁగు.
 తొఱద్రొక్కు. గట్టిద్రొక్కుడు.
 తొట్ట. చెట్లయందేర్పడు పెద్దరంధ్రము,
 గోటరము. [వెలితి; మొట్టి.
 తొట్టి. ముందటి పండ్లులేని నోరు; తొడుకు;
 తొట్టివాడు. విణ. తొట్టినోటివాఁడు.
 తొట్టు. ఆవు.
 తొట్టుపట్టు. ఆవులమంద, గోష్ఠము.
 తొల. పనసపండు మొదలగువానితొన.
 తొలకాఁడు. అ. క్రి. తొనఁకు; చలించు;
 అతిశయించు; ప్రకాశించు.
 తొలకు. చలనము; ఆల; ప్రకాశము; అతి
 శయము. అ. క్రి. తొనఁకు; చలించు;
 అతిశయించు; ప్రకాశించు.
 తొలఁగఁబాటు. అ. క్రి. తొలఁగు.
 తొలఁగించే. స. క్రి. ఆవలికి పోఁజేయు;
 ఆపాకరించు.
 తొలఁగు. అ. క్రి. ఆపసరిల్లు; స్వస్థానమును
 విడిచిపెట్టు; యుద్ధమునుండి విముఖుఁ
 డగు; దారితప్ప.
 తొలఁగును. తొలఁగుట, ఆపసరణము.
 తొలఁగుబావ. శత్రువు. [తొలఁగఁజేయు.
 తొలఁచే. స. క్రి. కడుగు; తుడుచు. ప్రే.

తొలకరి. (వైత్రవైశాఖమాసములయందు కురియు) వాన; వర్షర్తువు.

తొలకరించు. ఆ. క్రి. (వైత్రవైశాఖమాసములయందు) వానకురియు; వానకురియు పుట్టు;

తొలకరి మెటువు. మల్లయుద్ధగతి భేదము;

వర్షకాలారంభమందలి తిటిత్తు.

తొలకరిగల్గుగువ్వ. హంస.

తొలకరినూడు. హంస.

తొలకియాడు. ఆ. క్రి. ప్రకాశించు.

తొలకు. మృగముల వెనుక కాలిమూలమునకును ప్రక్కకును నడిమిచోటు, ఉపరంధ్రము.

తొలి. పూర్వకాలము; ముందు; మొదలు; రంధ్రము; చక్రమధ్య రంధ్రము; కందరము; కోటరము. విణ. ముందటిది; మొదటిది. రూ. తొల్లి.

తొలిక. రంధ్రము.

తొలిగట్టు. ఉదయగిరి.

తొలిచేదువులు. బ. వేదములు.

తొలిజాతివారు. బ. బ్రాహ్మణులు.

తొలిజాతియొడయఁడు. మి. బ్రహ్మ.

తొలిదిక్కు. తూర్పు, ప్రాగ్విశి.

తొలిదుక్కి. ఆద్యకృషి, మున్నరక.

తొలినాడు. పూర్వదినము.

తొలియాతయావు. గృష్టి.

తొలివారము. ఆదివారము. [దేవులు.

తొలివేలుపులు. బ. రాక్షసులు, పూర్వ

తొలివేల్పుపగతురు. బ. దేవతలు, అను

రారలు. [ములలు పురూషము.

తొలు. విణ. 'తొలుత, తొలుకు' శబ్ద

తొలుక. త్వక్కు, అంట.

తొలుకరి. వర్షకాలము, వర్షర్తువు.

తొలుకారు. వర్షర్తువు; ముక్కారుపంటలలో

మొదటికారుపంట. రూ. తొల్కారు.

తొలుకు. స. క్రి. కురియు.

తొలుకుడువు. అన్నప్రాశనము.

తొలుగట్టు. ఉదయాది.

తొలుచేదువులు. బ. వేదములు.

తొలుచు. స. క్రి. వేదించు, రంధ్రముచేయు;

తొఱు. రూ. తొల్పు.

తొలుత. ముందు; మొదలు. విణ. మొదటిది. ద్ర. మొదట.

తొలుదీవి. జంబూద్వీపము. [తొలుదొల్ల

తొలుతొలుత. ద్ర. మొట్టమొదట. రూ.

తొలునాడు. పూర్వదినము.

తొలునీటిరిక్కు. పూర్వాసాధానక్షత్రము.

తొలుపంది. ఆదివరాహము. రూ. తొల్పంది

తొలుపక్కము. శుక్లపక్షము.

తొలుబలుకులు } బ. వేదములు.

తొలుమినుకులు } బ. వేదములు.

తొలుమినుకులకడలు. బ. శ్రుతిశిరస్సులు,

ఉపనిషత్తులు. [ఘనాఘనము.

తొలుమొగులు. వర్షించుచున్న మేఘము,

తొలురిక్కు. అశ్వినీ నక్షత్రము.

తొలురిక్కునెల. ఆశ్వయుజమాసము.

తొలువేలుపు. నురజ్యేష్ఠాడు, బ్రహ్మ;

పూర్వదేవుడు, అనురుడు.

తొలునంజె. ప్రాతఃసంధ్య.

తొల్కరి. తొలకరి.

తొల్కరించు. ఆ. క్రి. తొలకరించు.

తొల్పుదువులు. బ. వేదములు.

తొల్పు. స. క్రి. తొలుచు.

తొల్లంగమయ్య. ఆదిభిక్షువు, శివుడు.

తొల్ల. రూ. తొలుత.

తొల్పాడు. ముందటిదినము, తొలిదినము.

తొల్లి. ముందు; బిలము. విణ. ముందటిది.

తొల్లించు. ప్రే. రూ. తొల్లించు.

తొల్లింటిది. పూర్వకాలసంబంధమైనది.

తొల్లిక. త్రవ్వటకుపయ్యుక్తమైన పాతి

వంటి చిన్న సాధనము; మత్స్యవిశేషము.

తొవ. కలువ. రూ. తొగ.

తొవర. విణ. రూ. తొగర.

తొవరి. రూ. తొగరి.

తొవరు. విణ. రూ. తొగరు.

తొన్న. ఉచ్చారణలోపము.

తొన్న. విణ. బోసి.

తొళక. విణ. పలుచనిది.

తొళసి. తులసి.

తొళ్ళక. నేల కుళ్ళగించెడి పనిముట్టు.

తే

తే. ఆప. తృతీయా విధక్తియందు వచ్చు
ఒకానొక ప్రత్యయము (రామునితో,
గోవునితో అని). ద్ర. కూడ; వెంబడి.
తే.క. పశ్వాదులపుచ్చము. [స్తంభము.
తే.కగుంజే. ఆదోళక గా నేర్పబచిన
తే.కచిచ్చు. నిప్పురిగిలించిన పిడకలవరుస
తే.కచుక్క. ధూమకేతువు.
తే.కపురువు. పుచ్చముగల క్రిమివిశేషము.
రూ. తోకపురువు. [మరిచము.
తే.కమిరియము. చేలువమిరియము, చాల
తే.గు. ఆ. క్రి. నిద్రించు; మునుగు; తడి
య; నాను; స్రవించు; మిశ్రమగు.
తే.చిగాడు. శ్వేన విశేషము.
తే.చే. మాదిగవాడు.
తే.చే. ఆ. క్రి. ఉదయించు; స్ఫురించు,
భావ ముదయించు; భాసించు; ప్రత్యక్ష
మగు. ప్రే. తోగజేయు.
తే.ట. ఉప వనము; గృహోపవనము;
తపోవనము; ఉద్యాన వనము.
తే.టకాపు. ఉద్యాన పాలకుడు.
తే.టకూర. ఒక దినుసు కూరాకు, మారి
మము +.
తే.టపోక. భూపూగము +.
తే.టమాలియ } తోట కాపు. రూ.
తే.టమాలె } తోట మాలి.
తే.టమొల్ల. కుందము +.
తే.టవాడు. ఉద్యాన పాలకుడు.
తే.టిడు. ఉద్యాన పాలకుడు.
తే.డు. స. క్రి. నీళ్లు మొ|| చేడు; కెల్ల
గించు; నూలిపోగు తీసిచుట్టు.
తే.డుచోతు. కార్మణము. విణ. పంపు
చేయువాడు.
తే.డెలు. రూ. తోడెలు. [భీముడు.
తే.డెటి కడుపు మేటి. వ్యూహదరుడు,
తే.డెలు. అడవి కుక్క. వృకము.
తే.డెళ్ళ గొంగ. రామ మృగము.
తే.తెంచు. ఆ. క్రి. ఉదయించు; కన
బడు; ప్రత్యక్షమగు; వచ్చు.
తే.వ. సగకట్టి పిండి యుడకఁ బెట్టినది.

తే.విక. తలపు; తోచుట.
తే.వు. పెంపుడు వనము; ఎలుపు;
తోపిక; నుకీయలు మొదలగు వాని
మూత పిండి; చెట్ల గుంపు.
తే.బుట్టు. తో.బుట్టువు.
తే.బుట్టుగు(వు). సోదరుడు; సోదరి.
తే.కము. సం. అపత్యము, విడ్డ.
తే.కొను. స. క్రి. రూ. తోడుకొను.
తే.క్రము. సం. గులిమి; పచ్చన; పచ్చ
యవలు. విణ. పచ్చనిది.
తే.చు. రూ. తో.చు. [సామాను.
తే.టా. హిం. ఒక విధ మైన మందు
తే.టి. మాల, చండాలుడు.
తే.డ. ఆప. రూ. తో.
తే.డంటు. చేమిరి.
తే.డబుట్టినది. సోదరి.
తే.డబుట్టినవాడు. సోదరుడు.
తే.డబుట్టు. తో.డబుట్టువు.
తే.డబుట్టుగు(వు). సోదరుడు; సోదరి.
తే.డనము. సం. ఖండనము.
తే.డా. కాలికి నేసికొను బిరుదు; బాల
క్రీడా విశేషము. [భార్య, యాత.
తే.డికోడలు. మగని తోడబుట్టినవాని
తే.డిమాలు. తో.బుట్టువు.
తే.డితెచ్చు. స. క్రి. పిలుచుకొని వచ్చు.
ప్రే. తోడి తెప్పించు.
తే.డియల్లుడు. సడ్డకుడు, వడ్డకుడు.
తే.డివాడు. తోడనున్నవాడు.
తే.డు. ఆన, శపథమునందు పలుకునది
(చేవునితోడు,తండ్రితోడుఅని); తోడఁ
బుట్టువు; చేమిరి; త్వక్కు; మాట. విణ.
సహాయము.
తే.డుబాలు. పాలు పిండబోవునపుడు
పాలదు తల్లూ సుంచుకొనెడు నీళ్ళు.
తే.డుకొను. ఆ. క్రి. (పాలు) పేరుకొను.
స క్రి. పిలుచుకొను. రూ. తోడికొను.
తే.డుచ్చెల్ల. చేమిరిపెట్టు మజ్జిగ,
తే.డుత. ద్ర. తోడ; వెంటనే.
తే.డుతోడు. ద్ర. వెంబడిని.
తే.డునీడ. విణ. సహాయుడు; సహాయము.
తే.డుపట్ట. త్వక్కు.

తేడుపడు. అ. క్రి. సహాయపడు.
 తేడుపాటు. సాహాయ్యము
 తేడుపెట్టు. స. క్రి. చేమిరిపెట్టు.
 తేడువేయుట. ఆతంచనము,
 తేడువేపు. అ. క్రి. సరియగు; సాయమగు.
 తేడము. కొంచెము.

తేడ్కెను. స. క్రి. రూ. తోడుకొను.
 తేడ్కెచ్చు. స. క్రి. రూ. తోడితెచ్చు.
 తేడ్కే. ద్ర. శీఘ్రముగా, వెంటదీని; క్రమముగా.

తేడ్కేడ. ద్ర. శీఘ్రముగా; వెంటవెంట
 తేడ్పడు. అ. క్రి. రూ. తోడుపడు.
 తేడ్పాటు. రూ. తోడుపాటు.

తేతెంచు. అ. క్రి. కనబడు; క్రమ్ము;
 పుట్టు; వినబడు; వచ్చు. స. క్రి. తీసి
 కొనివచ్చు; తీసికొనివెళ్ళు.

తేతెచ్చు. స. క్రి. తోడితెచ్చు.

తేత్రము. సం. (వీనుగును పొడిచెడు) బరి

గోల; (పనులను దోలెడు) ములుకోల.

తేదనము. సం. నొప్పించుట; (పనులను
 దోలెడు) ములుకోల.

తేడు. నరుసకట్టు.

తేనమ్ము. అల్పబాణము.

తేనిగాడు. శ్వేనవిశేషము.

తేపరా. హిం. ఉలవలసంచి.

తేపాటు. అవ్య. వలె. [తోలుగంత.

తేపారము. డేగల ముఖమునకుగట్టెడు

తేవి. రూ. టోపి.

తేవు. హిం. విణ. ఒకవిధమైన ఎలుపు.

తేమకము. తోముట.

తేమరము. సం. నేజా, చిల్లకోల.

తేమాలియ. తోమాలె. [మాలి.

తేమాలె. పత్రపుష్పనిర్మితమాల; తోలు

తేము. స. క్రి. (మురికిపోవ) రుద్దు.

తేముడు. (మురికిపోవ) రుద్దుట, ధావనము.

తేయగాడు. విణ. విధముగలవాడు.

తేయజము. సం. తామర. [స్త్రీ; స్త్రీ.

తేయజాకి. సం. తామరపంటికన్నులుగల

తేయదము. సం. నెయ్యి; మేఘము;

తుంగ్గ.

తేయధి. సం. సమాద్రము.

తేయపిప్పలి. సం. సీరుపిప్పలి.

తేయము. సామ్యము; విధము; తెగ;
 తడవ; పరివారము; సమయము; సేన.
 సం. జలము.

తేయరుహము. సం. తామర.

తేయలి. స్త్రీ.

తేయసూచకము. సం. కప్ప.

తేరణ. పంక్తి; తోరణము.

తేరణము. సం. తలవాకిటిద్వారము,

పుష్పమాలికాదులు గట్టుటకై గృహము

నకు వెలుపల స్తంభద్వయముచేత నేర్ప

ఱపబడిన ద్వారము; మంగళార్థముగ

ఆ తోరణమునకుగట్టెడు మామిడాకు

మొదలగువాని సరము. [రూ. తోరమల్లి

తేరమల్లెజాయి. వజ్రమువంటి ఒకజాయి.

తేరము. కంకణము, వ్రతసూత్రము;

లావు. విణ. స్థూలము; మంజూలము; అధి

కము; బలిష్ఠము.

తేరహస్తము. మల్లబంధవిశేషము.

తేరహస్త. విణ. సమృద్ధము.

తేరెము. శ్వేన రజ్జువు.

తేలు. చర్మము, తీక్కు. స. క్రి. (పనులు

మొదలగువానిని) నడిపించు.

తేలుక. తోలు, చర్మము.

తేలుచు ప్రే. తోలించు.

తేలుదాలువు. కృత్తిహనుడు, శివుడు.

రూ. తోలుదాలువు.

తేలువాదెము } ఆ నర్థము, తోలు

తేలువాయిదము } మూసిన సర్వవిధ

వాద్యము.

తేలెము. అల్పము.

తేవ. కొణిగ, మంజూర.

తేనము. సంతోషము.

తేనిరాజే. మి. తొలగడగినరాజు.

తేస్తానము. సామ్మదాచుకొను తోలు

పొరల తిత్తి.

తౌ

తౌ. అ. క్రి. రూ. తగు.

తౌటిపాము. ములుగుచేప.

తౌడు. రూ. తవుడు.

తౌర్యత్రికము. సం. నృత్యగీతవాద్యములు

తొలఁబడు. అ. క్రి. రూ. తగులఁబడు.
 తొలు. అ. క్రి. రూ. తగులు.
 తొలుకొను. అ. క్రి.స.క్రి.రూ. తగు(వు)లు
 కొను. ప్రే. తొలుకొలుపు.
 తొలుచే. ప్రే. రూ. తగు(వు)లుచు. రూ.
 తవుల్పు.
 తొలువడు. అ. క్రి. రూ. తగు(వు)లువడు.
 తొల్మము. సం. సామ్యము.

త్య

త్యక్తము. సం. విణ. విడిచిపెట్టఁబడ్డది.
 త్యజనము. సం. విడుపు.
 త్యజించు. సం. స. క్రి. విడుచు.

త్యా

త్యాగధ్వజము. సం. దానధర్మములుచేయు
 దుచునీ తెలియపఱచు చిహ్నము
 (జెండా).
 త్యాగము సం. ఈవి; విడుపు.
 త్యాగా. కత్తి, ఖడ్గభేదము.
 త్యాగి. సం. విణ. ఈవికాడు; శూరుడు.
 త్యాజ్యము. సం. వర్జ్యకాలము, విణ.విడు
 వ్యదగినది.

త్ర

త్రంపి. దాలి.
 త్రచ్చేన. చిలుకుట; చెక్కుట.
 త్రచ్చు. స. క్రి. రూ. తరుచు.
 త్రవ. సం. సిగ్గు, లజ్జ; అంకుటాలు.
 త్రవిష్టుడు. సం. విణ. మిక్కిలి సిగ్గుగల
 వాడు.
 త్రపుకర్కటి. సం. ములుదోస.
 త్రపుపు. సం. తగరము, సీసము.
 త్రపుపము. తగరము.
 త్రపున. సం. చేదుగల దోస.
 త్రపునము. సం. తగరము.
 త్రమ్ము. దుమ్ము. స. క్రి. దుమ్ముచేయు.
 త్రయము. సం. మూడు.
 త్రయి. సం. ఘూడువేదములు; మూడు;

ఏనుగుకాలిసంకెల; కుటుంబముగల(స్త్రీ);
 మంచిమనస్సుగల(స్త్రీ).
 త్రయీతనువు(డు) సం. సూర్యుడు.
 త్రయీధర్మము. సం. వేదవిహితధర్మము.
 త్రయీమూర్తి. సం. సూర్యుడు.
 త్రయోదశము. సం. పదుమూడవది.
 త్రయోదశి సం. పక్షమునందు పదుమూ
 డవ తిథి.
 త్రవు. స. క్రి. రూ. (త్రవ్య).
 త్రవుకొల. రూ. త్రవ్యకొల.
 త్రవ్వటము. త్రవ్వట, ఖననము.
 త్రవ్వటించు. స. క్రి. త్రవ్య.
 త్రవ్వితండము. విణ. అసంఖ్యము.
 త్రవ్య. స. క్రి. ఖననము చేయు;
 ఖండించు; పుట్టుపూర్వోత్తరముల నెత్తు;
 ప్రస్తావమునకుఁదెచ్చు.
 త్రవ్యకొల. గుద్దలి.
 త్రనకము. సం. గడ్డిపరక. [ప్రాణి.
 త్రనము. సం. విణ. జంగమము, తరిగెడి
 త్రనరము. సం. నూలుచుట్టుట; నూలు
 కండె; పంకెకట్ట. [బువులకొలది.
 త్రనరేణువు. సంజ్ఞాదేవి; ముప్పదిభరమా
 త్రస్తము. సం. విణ. భయపడినది.
 త్రస్తరి. సం. పరిహాసము; క్రిందు.
 త్రస్తరించు. అ. క్రి. పరిహాసమాడు.
 త్రస్తువు. సం. విణ. భయపడువాడు.
 త్రస్స. బ్రహ్మబిందువు.

త్రా

త్రాచ్చె. సర్పభేదము.
 త్రాగు. స. క్రి. పానముచేయు.
 త్రాగుడు. పానము; రజ్జువు, పాశము.
 త్రాడు. వేనినదారము; కిరణము.
 త్రాడుదాలువు. పాశి, వరుణుడు.
 త్రాడువడు. అ. క్రి. దారమగు; రజ్జుపడు;
 కృశించు; నిస్సత్త్వమగు. రూ. త్రాడ్వడు
 త్రాణ. బలము, శక్తి.
 త్రాణనము. సం. రక్షించుట.
 త్రాణము. సం. కలుకానుగు; రక్ష
 ణము. విణ. రక్షింపఁబడ్డది.
 త్రాత. సం. విణ. రక్షించువాడు.

త్రాతము. సం. విణ. రక్షింపబడ్డది.
 త్రాపుపము. సం.విణ. త్రపువుచేతి చేయఁ
 బడినది. [త్రాంత.
 త్రాయంతి. సం. కలుకానుగుం; కలు
 త్రాయమాణ. సం. కలుకానుగుం. విణ.
 కావబడుచుండునది.
 త్రావు. స. క్రి. రూ. త్రాగు.
 త్రావుడు. రూ. త్రాగుడు.
 త్రావులు. హిం. మిద్దె యింటికి జేయు
 సన్న దూలములు. [ప్రము.
 త్రాసము. సం. భయము; రత్నదోష విశే
 త్రాసు. తూ.చెడు తుల.
 త్రాసురాసి. తులారాశి.

త్రి

త్రింశతు. సం. స. ముప్పది.
 త్రింశము. సం. ముప్పదవది.
 త్రిక. సం. నూతిమీది గిరక; ఏతాము;
 ముడ్డిపూస.
 త్రికంటకము. సం. ములుజెముడు; +
 పెద్ద పల్లెరుగ; మత్స్య విశేషము.
 త్రికకుత్తు. సం. త్రికూట పర్వతము;
 విష్ణువు; ఆభినయ హస్త విశేషము.
 త్రికటుకము. సం. సొంటి పిప్పలి మిరి
 యాలు; ఏలగులు ఆకుపత్రి లవంగ
 ములు. రూ. త్రికటువు.
 త్రికము. సం. మూటి సమాహము;
 ముడ్డి పూస; సొంటి పిప్పలి మిరియాలు;
 కరక తాడి యుసిరికలు; మూడు దారులు
 కలియుచోటు.
 త్రికాష్ఠి. సం. త్రిక్కటి ఆయుధము.
 త్రికూటము. సం. ఇందువు; త్రికూట
 పర్వతము.
 త్రికోణము. సం. ముక్కోణము.
 త్రిక్క. రూ. తిక్క.
 త్రిక్కటి. త్రికాష్ఠి.
 త్రిక్కు. చిక్కు, బాధ. అ. క్రి. తక్కు.
 త్రిగర్త. సం. అరిక్కుటాలు. [నొకటి.
 త్రిగర్తము. సం. వీర జేతములలో
 త్రిగుణా కృతము. సం. విణ. మూడు
 చాళ్లు (మమ్మలు) దున్నిన పొలము.

త్రితయము. సం. స. మూడు.
 త్రితలుడు. సం. మనోబుధ్య హంకార
 ములను జయించినవాడు.
 త్రిదండము. సం. మనోదండము వాగ్దం
 డము కాయదండము; ఇవిగల సంన్యాసి
 సాశ్రమము. [దండములుగల సంన్యాసి
 త్రిదండి. సం. మనోదండ వాగ్దండ కాయ
 త్రిదశాలయము. సం. స్వర్గము.
 త్రిదశుడు. సం. దేవత.
 త్రిదివ. సం. ఒకయేఱు.
 త్రిదివము. సం. స్వర్గము.
 త్రిదివేశుడు. సం. దేవత.
 త్రిదోషములు. సం. వాతపిత్తశ్లేష్మములు.
 త్రిద్యున్నప్పుక్కు. సం. మూడుదినములు
 కలసిన తిథి. [శివుడు; యముడు.
 త్రిధాముడు. సం. అగ్ని; విష్ణువు;
 త్రినేత్రుడు. సం. ముక్కుంటి, శివుడు;
 ఈశానుడు.
 త్రిపతాకము. సం. మూడు రేఖలుగల
 నొసలు; ఆభినయహస్తవిశేషము.
 త్రిపథగ. సం. గంగానది.
 త్రిపథము. సం. మూడుప్రోవలు కలసినది.
 త్రిపది. సం. ఏనుగుకాలిసంకల.
 త్రిపుండ్రము. సం. నొసటనుంచినవిబూది
 మండలగువాని మూడురేఖలు.
 త్రిపుట. సం. చిట్టేలకి; తెల్లతెగడ; +
 మల్లె; ఒకతాళము, ఏడు మాత్రల
 కాలము.
 త్రిపుటము. సం. దరి; నరము.
 త్రిపురము. సం. మయుచేసేనిర్మింపబడిన
 మూడుపురములు; బంగి.
 త్రిపురసుందరి. రాజరాజేశ్వరి, దుర్గ.
 త్రిపురాంతకుడు. సం. శివుడు.
 త్రిపు(పూ)రుపము. సం. పితృపితామహ
 ప్రపితామహములు.
 త్రిపుట. పర్యటనము, తిరుగుట.
 త్రిపురి. విణ. త్రిమూరి. [త్రిప్పికొలుపు.
 త్రిప్పికొను. అ. క్రి. తిరిగి కొను. [ప్రే.
 త్రిప్పియాడు. [ప్రే. త్రిప్ప. [మరలించు.
 త్రిప్ప. తిరుగుడు. [ప్రే. తిరుగజేయు;
 త్రిప్పడుత్రాడు. తిరుగుడుత్రాడు.
 త్రిప్పిత్రాడు. కవ్యపుత్రాడు.

ప్రిఫల. సం. క ర క తా డి యు సిరికలు;
ద్రాక్షాకాశ్మర్య ఖర్జూరఫలములు;
జాతలవంగపూగఫలములు.

ప్రిభండి. సం. తెల్ల తెగడ†.

ప్రిభువనము. సం. మూడులోకములు.

ప్రిమూర్తులు. సం. బ. బ్రహ్మ విష్ణువు
మహేశ్వరుడు.

ప్రిమ్మట. త్రిప్పట; ఆపద.

ప్రిమ్మటకాడు } విణ. ఇచ్చ వచ్చి నట్టు
ప్రిమ్మరి } తిరుగువాడు.
ప్రిమ్మరీడు }

ప్రిమ్మరు. ఆ. క్రి. సంచరించు. స. క్రి.
చుట్టివచ్చు. [నది.

ప్రియోమ. సం. రాత్రి; పనుపు; యమునా

ప్రిరాత్ర. సం. ముట్టుది.

ప్రిరాత్రము. మూడురాత్రులు; యాగ
విశేషము.

ప్రిలింగము. సం. శ్రీశైలదక్షారామకాశే
శ్వరములనెడు మూడు లింగస్థానము
లకు నడుమనుండు దేశవిశేషము. విణ.
మూడులింగములు గలది.

ప్రిలోకతంత్రము. సం. మూడులోకముల
వ్యాపారములు.

ప్రిలోకి. సం. లోకత్రయము.

ప్రిలోచనుడు. సం. ముక్కంటి, శివుడు.

ప్రివత్సము. సం. మూడేండ్ల కొడెమాడ.

ప్రివర్గము. సం. ధర్మార్థకామములు;
సత్త్వరజస్తమములు; క్షయస్థాన
వృద్ధులు; త్రికటుకము; త్రిఫల.

ప్రివిక్రముడు. సం. విష్ణువు, మూడు
లోకములను మూడడుగులుగా కొలిచిన
వాడు.

ప్రివిష్టపము. సం. స్వర్గము.

ప్రివృత్తత్రు. సం. తెల్ల తెగడ†. [నది.

ప్రివేణి. సం. ప్రయాగత్రయము; గంగా

ప్రిశంకువు. సం. ఒకరాజు; పిల్లి; మిడుత.

ప్రిశిఖము. సం. త్రిశూలము; సిగడండ.

ప్రిశిఖుడు. సం. ఒక రాక్షసుడు.

ప్రిశూలము. సం. ముమ్మైనవాలు, ఒక
ఆయుధము.

ప్రిశృంగము. సం. పరికాగడ్డ.

ప్రిషవణము. సం. మూడు సవనములు

(ప్రాతస్సవనము, మాధ్యందినవనము,
సాయంసవనము); మూడుకాలములు.

ప్రిష్టుప్పు. సం. ఒక ఛందస్సు.

ప్రిసంధ్యము. సం. ప్రాతస్సంధ్య
మధ్యాహ్నసంధ్య సాయంసంధ్య.

ప్రిసీత్యము. సం. విణ. మూడుచాళ్లు
దున్నిన పొలము. [వైదూర్య విశేషము.

ప్రిసూత్రము. సం. బ్రహ్మ సూత్రము;

ప్రిసోత-స్సు సం. గంగానది; నదీవిశే
షము. [దున్నిన పొలము.

ప్రిహల్యము. సం. విణ. మూడుచాళ్ళు

ప్రిహాయణి. సం. మూడేండ్ల పెయ్యి.

త్రు

త్రుంగు. ఆ. క్రి. తునుకలగు; నశించు;
చచ్చు.

త్రుంగుడు. నాశము; ప్రళయము.

త్రుంగుడువడు. ఆ. క్రి. నశించు.

త్రుంచు. ప్రే. (త్రుంగజేయు) తునుకలు
చేయు; చంపు; ఉత్తరించు.

త్రుంపుడు. ఖండము.

త్రుక్కు. గర్వము.

త్రుటనము. సం. తెగుట.

త్రుటి. సం. లఘుత్వరమయొక్క చతుర్థ
భాగోచ్చారణము చేయునంతటి కాల
ము; ఇంచుక; సంశయము; చిట్టెలకి †.

త్రుటితము. సం. విణ. తెగినది.

త్రుట్టియ. } సమూహము.

త్రుట్టి. }

త్రుప్పు. ఇనుము మీది ముటికి; అరుచి.

త్రుప్పుడు. పశు పక్ష్యాదుల మేనిపోషము.

త్రుస్సు. నీళ్లు చిమ్ముట యందగు ధ్వన్యను
కరణము.

త్రుళ్ళగించు. ఆ. క్రి. ఎగురు.

త్రుళ్ళగింత ఎగురుట.

త్రుళ్ళించు. ప్రే. ఎగిరిపడజేయు.

త్రుళ్ళింత. ఎగురుట; గర్వము.

త్రుళ్ళియాడు ఆ. క్రి. ఎగిరిపడు; గర్వించు

త్రుళ్ళు. ఎగిరిపాటు; గర్వము. ఆ. క్రి.

ఎగిరిపడు; గర్వించు. [వము గలవాడు.

త్రుళ్ళుబోతు. విణ. త్రుళ్ళునట్టి స్వభా

త్రుళ్ళుపిండి. సోల్లటకము కనిపించినపుడు
సోల్లరమ్మకు కొట్టిపెట్టెడుపిండి.
త్రుళ్ళుమింత. త్రుళ్ళుగింత.

త్రె

త్రెంచు. త్రే. త్రెగజేయు.
త్రెంపు. త్రే. రూ. త్రెంచు.
త్రెక్కొట్టు. ఆ. క్రి. ఎగడట్టు.
త్రెక్కొను. స. క్రి. చెఱచు; చంపు;
కలచు; త్రాగు; మింగు; పొందు.
త్రెక్కలు. త్రెక్కొనుట.
త్రెక్కొలుకొను. స. క్రి. చంపు.
త్రెగు. ఆ. క్రి. తెగు.
త్రెడ్డు. తెడ్డు.
త్రెయ్య. ఆ. క్రి. తెగు.
త్రెవ్వన. సొందర్యము, చక్కన.
త్రెవ్వ. ఆ. క్రి. తెగు, ఖాడితెమగు.
త్రెళ్ళు. ఆ. క్రి. పడు.

త్రే

త్రేంచు. ఆ. క్రి. ఉద్ధరించు. రూ. త్రేనుచు.
త్రేంపు. ఉద్ధరము. రూ. త్రేనుపు.
త్రేగుడు. జగటపాతిన యెంగిలి మొ.
త్రేజరి. ఇం. త్రేజరి, ప్రభుత్వ ధనాగ
రము; ద్రవ్యసంబంధమైన.
త్రేటి. సుందరము; వెదకు.
త్రేత. సం. త్రేతాయుగము; అగ్నిత్రయము
త్రేనుచు. ఆ. క్రి. త్రేంచు.
త్రేనుపు. త్రేంపు.
త్రేన్పు. ఆ. క్రి. రూ. త్రేనుచు.
త్రేన్పు. రూ. త్రేనుపు.
త్రేవుడు. రూ. త్రేగుడు.

త్రె

త్రెగుణ్యము. సం. సంసారము; సత్త్వ
రజస్తమోగుణములు; త్రిగుణములస్థితి;
త్రెత్తిసొగంధ్యమాంద్యములు.
త్రెపురుషము. సం. విణ. ముగ్గురు పురుషుల
స్వరూపము.

త్రెల్లొక్కము. సం. ముల్లొక్కములు.
త్రెల్లర్రికుండు. సం. విణ. ధర్మార్థకామ
ములయందిచ్చు గలవాడు.
త్రెల్లర్రికుండు. సం. మొందటిమూడువర్ణము
లలోనివాడు.
త్రెల్లవిద్యుడు. సం. వేదవిద్యుడు.
త్రెల్లవిష్టపము. సం. విణ. స్వర్గసంబంధ
మైనది.

త్రొ

త్రొండి. విణ. లోతైనది.
త్రొక్కటము. సంకటము, వ్యథ.
త్రొక్కటపడు. ఆ. క్రి. సంకటపడు.
త్రొక్కటపాటు. సంకటపాటు.
త్రొక్కు. త్రొక్కుడు. స. క్రి. కాలితో
నడుము. [రతి.
త్రొక్కుడు. త్రొక్కుట; ఆపద; పక్షుల
త్రొక్కుడుగమ్మి. కడపక్రిందిపలక.
త్రొక్కుడుపట్టె. త్రొక్కుడుగమ్మి. బ.
సారెవాడు సేయనప్పడు త్రొక్కుడు
చెక్కలు.
త్రొక్కుడుపలక. రాళ్ళపనివాని కాళ్ళ
క్రింది పలక.
త్రొక్కుడుబిల్ల. బాలక్రీడా విశేషము.
త్రొక్కుడువడు } ఆ. క్రి. ఒత్తిడినొందు;
త్రొక్కువడు } కాలియడుముడునొందు.

త్రో

త్రోచు. ఆ. క్రి. వడిగొను; పూను; నడచు;
కవియు; మీటు. స. క్రి. త్రోయు;
ఉజేక్షించు; చంపు. [త్రోకు.
త్రోటి. సం. పిట్టముక్కు; చేపముక్కు;
త్రోదోపు. మిక్కిలిత్రోపు.
త్రోదోపులాడు. స. క్రి. మిక్కిలిత్రోయు,
బలాత్కారముచేసి త్రోయు.
త్రోపడు. ఆ. క్రి. త్రోయబడు.
త్రోపనంగొటవి. విణ. ఉభయధ్రుష్టుడు;
ఉభయ ధ్రుష్టురాలు.
త్రోపరి. విణ. త్రోయువాడు.
త్రోపాటు. త్రోపడుట.

త్రోపాడు. స. క్రి. త్రోయు. [ధము.
 త్రోవు. త్రోయుట; నిరాకరణము; నిషే.
 త్రోవుడు. త్రోవు; చిత్రక.
 త్రోవుడుపెట్టు. స. క్రి. చిత్రితో మాను
 నునుపుపఱచు.
 త్రోవువడు. అ. క్రి. త్రోయబడు.
 త్రోవుసేయు. స. క్రి. నిరాకరించు.
 త్రోయు. స. క్రి. తోలగనూకు, వెలికి
 నెట్టు; వదలించు.
 త్రోలు. స. క్రి. తోలు.
 త్రోవ. దారి, మార్గము. [తెరువరి.
 త్రోవరి. విణ. మార్గము నెఱిగినవాడు;

త్ర్య

త్ర్యంగటము. సం. ఒకదినును చిక్కము.
 త్ర్యంగటుడు. సం. కివుడు.
 త్ర్యంబక నఖుడు. సం. కుబేరుడు.
 త్ర్యంబకుడు. సం. ముక్కంటి, కివుడు.
 త్ర్యబ్జ. సం. మూడేడ్ల పెయ్య.

త్ర్యా

త్ర్యాషణము. సం. సొంటి పిప్పలి
 'మిరియాలు. రూ. త్ర్యాషణము.
 త్వంకారము. సం. మైత్ర్యాది నూచకము
 గా నుపయోగించు త్వం శబ్దము.
 త్వక్కు. సం. తోలు, చర్మము; లవం
 గపు పట్ట; చెట్టు పట్ట; నార. [వాకు.
 త్వక్ప్రము. సం. లవంగపు పట్ట; ఇంగు
 త్వక్కిర — ము. సం. వెదురునుండి కాని
 బొడును బియ్యమునుండి కాని తీయ
 బడు గింజలవంటి సారము. రూ. త్వక్
 క్షీరి.
 త్వక్కుప్పము. సం. సోబె.

త్వక్పారము. సం. వెదురు †. [చెట్టుపట్ట.
 త్వచము. సం. లవంగపు పట్ట; తోలు,
 త్వచిసారము. సం. వెదురు †.
 త్వర. సం. వేగిరపాటు; తొందర
 త్వరపడు. మి. అ. క్రి. తొందరపడు.
 త్వరితపడు. సం. అ. క్రి. వేగిరపడు.
 త్వరితము. సం. క్రి. విణ. శీఘ్రము;
 వేగము. విణ. వడిగలది.
 త్వష్ట. సం. విశ్వకర్మ; ద్వాదశాదితు
 లలో నొకడు; వడ్లవాడు. విణ.
 చెక్కబడినది.

త్వా

త్వాదృశము. సం. విణ. నీ వంటిది.
 త్వాదృశుడు. సం. విణ. నీవంటివాడు.

త్వి

త్విట్టు. సం. జిగి; మంట; వెలుగు.
 త్విష. సం. తేజస్సు.
 త్విషాంపతి. సం. నూర్యుడు.
 త్విషి. సం. తేజస్సు, కిరణము.

త్వ

త్వరువు. సం. కత్తి మొ॥వాని పిడి.

ధ

ధుడనము. సం. చుట్టుకొనుట; కప్పట.
 ధుత్కారము. } సం. ఉమియుట ననుక
 ధూత్కారము. } రించెడి శబ్దము, ధుతినుట
 ధోవేయము. సం. గండివనము, పచ్చాకు,
 మాచివత్రి †,

ద

దంగు. ఆ. క్రి. బియ్యము మొదలగునది
పై శవుడు పోవునట్లు మెదుగు.

దంగుడు. విణ. దంచినది.

దంచిన — ము. పెద్దపిరంగి. [జేయు.

దంచే. ప్రే. (వడ్డు మొ||) దంపు, దంగ
దంచుట. అవహానము.

దంట. జంట. విణ. ప్రాధపురుషుడు,

దిట్టతనముగలవాడు; సేర్పరి; ప్రాధస్త్రీ

దంట మోములదేవర. అగ్ని, ద్వితీయుడు.

దంటు. జొన్న మొదలగువాని కాండ.

దండ. సమీపము; ప్రాపు; ఎద్దుముడ్డి

మీద ముల్లుకోలతో పొడువగా

సేర్పడినబొరుసు; హరము; పుష్పమాలిక.

దండక. సం. దండకావనము; ఒక స్థానము.

దండకడియము. కేయూరము, భుజవల

యము.

దండకము. సం. ఛదోవిశేషము, ఆంజ

నేయదండకము మొ||; దేశవిశేషము.

విణ. దండించునది.

దండకవిలియ. ప్రాత తెక్కలపుస్తకపు

కట్ట; రూ. దండకవిల. [డూత.

దండగోల. అవలంబము, ఆలంబము,

దండచెయ్యి } ప్రగండము, భుజము

దండచేయి } క్రింది సందిలి.

దండచేరు. సందిలంగట్టుకొనెడు తోరము

దండధరుడు. సం. యముడు; రాజ;

కట్టపట్టినవాడు.

దండసము. సం. దండించుట.

దండనాయకుడు. సం. సేనాధిపతి.

దండనీతి. సం. కానుందకీయాద్యర్థ

కాస్త్రము; చాణక్యదులు చెప్పిన నీతి

కాస్త్రము.

దండపడు. ఆ. క్రి. సమీపించు; ఎద్దు

ముడ్డిమీద ముల్లుకోలతో పొడువగా

బొరుసుగా సేర్పడు.

దండపాటు. సమీపించుట.

దండపాశకుడు. సం. కొత్తాలు,

చోళాప ద్రవములేకుండ పట్టణమును

కాపాడెడి అధికారి.

దండము. సమస్కారము; సర్వోత్కర

చేత నుండుమని మంగళము చేయుట.

సం. దుడ్డుకట్ట; కొలకట్ట; చతురాయ

ములలో నొకటి, రాజదండము; జరి

మానా; దండించుట; చెట్టుబోదె; కాండ;

కవ్యము; వీణాదివాద్యము వాయించెడు

కొడుపు; దండు; అడ్డముగాతీర్చిన వ్యూ

హము; గర్వము; పీడనము; పథము;

బారెడు; గుట్టము; హరమునందలిపేట;

కప్పము; సమూహము; దేహము; గడి

య; పలుపు (యతి) ధరించుదండము;

బా; జత; చిలుక.

దండయాత్ర. సం. దిగ్విజయయాత్ర,

యద్దయాత్ర; అధ్వరయాత్ర.

దండయాముడు. సం. ఆగస్త్యుడు;

యముడు. [కోలాటము.

దండలానకము. సం. సృత్యవిశేషము,

దండవిష్కంభము. సం. తరిగంబము.

దండనిలు(ల్లు). ఆ. క్రి. ఇటుకుకొను;

అణగు; అదుముడువడు. [కపటము.

దండాజినము. సం. దండకృష్ణాజినములు;

దండాట. (పెండ్లిలో) డేగాట.

దండాడింపు. దండాట, పెండ్లిలో

బదవనాడు వధూవరుల నెత్తుకొని

బుక్కు భర్తండ జల్లుకొనుచు నాడెడి

యాట.

దండాహతము. సం. మజ్జిగ, చల్ల.

దండి. ప్రతాపము; శౌర్యము. విణ.

ప్రతాపవంతుడు; శౌర్యవంతుడు;

గొప్ప; సమృద్ధము. సం. ఒక కవి; య

ముడు; ద్వారపాలకుడు. విణ. కట్ట

పట్టినవాడు.

దండించే. సం. స. క్రి. కిషించు.

దండిక. సం. కిన్నర; హరమునందలిపేట

దండితుడు. సం. విణ. దండింపబడిన

వాడు.

దండియ. కిన్నెర; వీణె; తంబుర; పల్లకి

బొంగు; త్రాసుకోల; పడుగు నేల రాచు

కొనకుండ మగపుగుంతకెడుట అడ్డముగా

పాతిన కొయ్య; ఏతపుకడవకుమీద

నడ్డముగానుంచి కట్టెడు కొయ్య.

దండియము. బట్టలు ఆటవేయుట మొద
లగు వానికిఁగాను అడ్డముగా కట్టెడు
చారము (లేక) కొయ్య; గరిడిసాదన
లలో ఒక విధము. [బలయుతనేన.
దండు. సమూహము; సేన; చేతురంగ
దండుడు. సం. నూర్యని ప్రక్కనుండు
వారలలో నొకఁడు; యముడు.
దండుగ(గు). రాజు ధనవంతుని బలాత్తా
రముచేసి పుచ్చుకొనెడు ద్రవ్యము; అధి
కారి తప్పచేసిన వానినుండి అపరాధము
నకుఁగాను పుచ్చుకొనెడు ద్రవ్యము;
సప్తము.
దండుదారి. రాజమార్గము.
దండుదివియ. దీపపు సెమ్మి.
దండుబాట. రాజమార్గము.
దండులంజె. బజాజీ.
దండువ(వు). రూ. దండుగ.
దండె. రూ. దండియ.
దండెత్తు. అ.క్రి. యుద్ధప్రయత్నముచేయు
దండెపుఁబింటలు. బ.గడచీలతగుల్పుటకు
దండెకునడుమగ్రుచ్చిన రంధ్రములుగల
రెండు పీటలు. [దండియము.
దండెము. బట్టలు ఆటవేసెడిత్రాడు. రూ.
దండెరావేయు. హిం. త ప్పెట కొట్టి
చాటించు. [వాఁడు.
దండుడు. సం. విణ. దండింపఁదగిన
దంతభావనము. సం. పలు దోముట;
చండ్ర. [భాగము.
దంతభాగము. సం. ఏనుఁగుముందటి
దంతము. సం. పల్లు; పెద్దపల్లు; కొండ
నడుము; పొదరిల్లు; పొడవుత్రాయి.
దంతశర. సం. పులిచింత.
దంతశరము. సం. నిమ్మ; కెలగ;
చింత; నారిదము.
దంతావళము. సం. ఏనుఁగు.
దంతి. ప్రత్యక్షి; జాంబవతి. సం.
దంతెచ్చెట్టు; ఏనుఁగు; కొండ. విణ.
కోటపండ్లవాడు.
దంతియ. మిదైటింటికి అడ్డముగావేసెడు
పట్టె; అచ్చుకట్టుదంతె; పైరుమీద
దున్నెడి కొయ్యపండ్లుగల ఒకపనిముట్టు

దంతురము. సం. విణ. ప్రక్కలనాగి
నడుము పొడవైనది.
దంతురించు. అ. క్రి. ప్రకాశించు.
దంతురుడు. సం.విణ. మిట్టపండ్లవాఁడు
దంతె. రూ. దంతియ. [నది.
దంత్యము. సం. విణ. దంతమునందు పుట్టి
దందడి. తఱచు. విణ. తఱచైనది.
దందడించు. అ. క్రి. తఱచగు.
దందడివెట్టు. స. క్రి. రాయిడిచేయు.
దందన. మాయ; ఆలస్యము, కాలయా
పనము. [రూ. దందనకత్తె.
దందనకత్తియ. విణ. మాయచేయునది.
దందనకాడు. విణ. మాయచేయువాఁడు.
దందశూకము. సం. పాము.
దందశూకుడు. సం. రాక్షసుడు.
దందనము. సం. విణ. అకాశస్వతము.
దంపకట్టి. దంపనాగలి.
దంపకట్టు. దమ్మునాగలికి వేసినకట్టు.
దంపతి. సం. దంపతులు.
దంపతులు. భార్యాభర్తలు.
దంపనాగలి. అడుసునడున్నెడునాగలి.
దంపు. దంపుడు. ప్రే. రూ. దంచు.
దంపుటిల్లు. వడ్లు దంచునట్టి యిల్లు.
దంపుడు. దంచుట, అవహసనము.
దంభము. సం. కపటము; తప్ప.
దంభిళి. సం. వజ్రాయుధము.
దంశ(న)నము. సం. కాటు; కవచము;
పల్లు. [కవచము.
దంశము. సం. అడవి యీగ; కాటు;
దంశి. సం. అడవిదోమ.
దంశిక. సం. పటుకాటు.
దంశితుడు. సం. విణ. కాటుపడ్డవాఁడు;
కవచముతోడిగినవాఁడు.
దంష్ట్రము. సం. కోటపల్లు.
దంష్ట్రాయుధము. సం. అడవిపంది.
దంష్ట్ర. సం. అడవిపంది.
దక్కించుకొను. స. క్రి. అనుభవించు;
వశపరచుకొను; ప్రాప్తమయిన దానిని
నిలుపుకొను.
దక్కినంపుద్రోవ. దక్షిణాయనము.
దక్కినంపురాయఁడు. దక్షిణదిక్కున కధి
పతి, యముడు.

దక్కినపుతోడు(సామి). యముడు.
 దక్కినము. దక్షిణదిక్కు.
 దక్కు. అ. క్రి. అనుభవయోగ్యమగు.
 విణ. అనుభవయోగ్యము.
 దక్కును. అ. క్రి. స్వతంత్రుడగు; కలుగు;
 దాచు.?
 దక్కులు. దక్కునుట. విణ. స్వాధీనము
 దక్కులుపడు. అ. క్రి. దక్కును.
 దక్షకన్య. సతీదేవి, పార్వతి.
 దక్షత. సం. ఇంటిలో పెద్దదిక్కు; సమర్థత.
 దక్షాయ్యము. సం. గద్ద.
 దక్షిణ. సం. యజ్ఞము మొదలగు వాని
 యందు ఋత్విజా లు మొదలగువారి
 కిచ్చెడు ధనము; కుడిదిక్కు; దానసాధ్య
 కార్యము ఇచ్చెడి ధనము.
 దక్షిణము. సం. విణ. కుడి భాగము;
 దక్షిణ దిక్కు. విణ. కుడి; కుడిదిక్కు.
 దక్షిణస్తుడు. సం. లేరునడపువాడు.
 దక్షిణ హస్తము. సం. కుడిచేయి.
 దక్షిణాగ్ని. సం. ఒక శ్రాతాగ్ని.
 దక్షిణాధీశుడు. సం. యముడు.
 దక్షిణాపథము. సం. వింధ్య పర్వతము
 మొదలగునవి నేతువు వలకుగల దేశము
 దక్షిణీయుడు. సం. విణ. దక్షిణ యియ్య
 దగినవాడు.
 దక్షిణుడు. సం. అనేక నాయకలయందు
 సమముగా ప్రవర్తించు నాయకుడు.
 విణ కుటిలము గాక చక్కవైన మనస్సు
 కలవాడు; దాక్షిణ్యము కలవాడు;
 నేర్పుగలవాడు; పరోపకారి.
 దక్షిణేంద్రము. సం. బోయవాని చేతి కుడి
 ప్రక్క గాయము చేయబడిన మృగము.
 దక్షిణ్యుడు సం. విణ. దక్షిణకు దగిన
 వాడు.
 దక్షుడు. సం. దక్ష ప్రజాపతి; ఒక ముని.
 విణ. నేర్పరి; సమర్థుడు; తెలిసినవాడు.
 దఖలు. హిం. ప్రణేకము.
 దగ. తాపము; దప్పి.
 దగదగ. మొదలుట మొదలగు వానియం
 దగు అనుకరణము.
 దగదగమను. అ. క్రి. మి అ మి ట్లు
 గొల్గ పుట్టు ప్రకాశించు.

దగర. విణ. రూ. దగ్గఱ.
 దగరము. రూ. డగరము.
 దగరు. యుద్ధ సాధన విశేషము.
 దగల్పజీ. హిం. దొంగ; మోసకాడు.
 దగళ్ళ. కవచము.
 దగా. హిం. మోసము.
 దగ్గఱ. సమీపము.
 దగ్గఱింజే. } అ. క్రి. సమీపించు.
 దగ్గఱు. }
 దగ్గు. కాసము. అ. క్రి. కాసముచేయు.
 దగ్గ. సం. నూర్చుడున్న దిక్కు.
 దగ్గము. సం. విణ. కాల్యబడ్డది.
 దగ్గిక. సం. మాడు.
 దచ్చి. అప్తకము.
 దచ్చికడలు. బ. అప్తదిక్కులు.
 దచ్చికాళ్ళమెకము. అప్తపాదము, శరభ
 మృగము.
 దచ్చేవుక. స. ఎనిమిది.
 దటాయించే. హిం. స. క్రి. కోపించు.
 దట్ట. దట్టా.
 దట్టన. అడలుపు; సాంద్రత.
 దట్టము. పావడ; సమూహము; (అశ్వా
 దుల) దట్టి; ఖండము. విణ. సాంద్రము;
 తఱచు; అధికము; బడుగు; విరళము.
 దట్టా. తోలు; నిర్దే మూతికి వేసేడు మంటి
 మూత. [చల్లడము.
 దట్టి. దట్టి, కాసె, నడికట్టు; కచ్చుము;
 దట్టింజే. దట్టికట్టు. స. క్రి. అడలుచు.
 దట్టి. రూ. దట్టి. [గలవాడు.
 దట్టుడు విణ. ధృష్టుడు; దిట్టతనము
 దడ. పణతు; కొయ్యత్రాను; దాళా.
 దడకట్టు. స. క్రి. (నెయ్యి నూనె మొద
 లగునవి తీయు పాత్రములనుగాని అవి
 యుంచునున్న పాత్రములనుగాని) పరి
 ఎత్తు తాలను దడతట్టునుంచి తూచు.
 దడదడ. క్రి విణ. వడిగా, శీఘ్రముగా.
 దడదడమను. అ. క్రి. దడదడకొట్టుకొను
 దడబడ. ఆతేగము, ఆటోపము.
 దడము. నే న; స మూ హ ము. విణ.
 దట్టము. [నేర్పఱచిన మఱుగు.
 దడి. తాటాకులు మొదలగు నానితో

దడిగ. డాలు, ఖేటకము.
 దడిబము. శయ్య.
 దడిమము. శయ్య. విణ. సన్నము,
 దడియ. పర్యతసమిపభూమి.
 దడియబడు. అ. క్రి. దడియఁగఁబడు.
 దడియము కట్టు, పదిసేరులయెత్తు.
 దడియు. అ. క్రి. వణఁకు.
 దడివము. శయ్య; సన్నము.
 దడెము } దడియము, కట్టు
 దడ్డియము }
 దడ్డెము. శరావవిశేషము.
 దణా. నేన.
 దణాయఁడు. నేనానాయకుఁడు.
 దణి-య. ప్రభువు; నేనానాయకుఁడు.
 రూ. దణె.
 దణ్ణము. వా. దండము.
 దత్తకుఁడు. సం. దత్తపుత్రుఁడు.
 దత్తము. సం. ఈవి. విణ. ఇయ్యఁబడినది.
 దత్తి. చెప్పినట్లునడచుకొనువాఁడు; నేవ
 కొఱకు పెంపీయఁబడినవాఁడు. సం.
 దానము.
 దత్తు. దత్తస్వీకారము, పెంచుకొనుట.
 దత్తుఁడు. సం. ఒక రాజు; దత్తాత్రే
 యుఁడు; పెంపుడుకొడుకు; ఒకజాతి
 పురుషుఁడు. విణ. కుదువయుంచఁబడిన
 వాఁడు.
 దత్తురము. వంచనాభేదము, ఆకర్షణము.
 దద్దడము. చిన్నగుడి; బోడిమిదై.
 దద్దటిల్లు } అ. క్రి. తత్తిపడు.
 దద్దఱు }
 దద్దళము. రూ. దద్దడము.
 దద్దిర్లు. అ. క్రి. రూ. దద్దటిల్లు.
 దద్దు. దద్రురోగము; చీనుకుట్టుట మొద
 లగువానిచేఁగలిగిడి బుడిపి.
 దద్దురు. దద్రురోగము.
 దద్రుప్పుము. సం. తగిరిస్త. [వాఁడు.
 దద్రుణుఁడు. సం. విణ. దద్దురోగముగల
 దడపు. సం. దద్దురోగము.
 దధి. సం. పెరుగు; సరళమను ధూప
 ద్రవ్యము; వస్త్రము; మద్ది.
 దధితము } సం. వెలఁగ.
 దధితము }

దదిబునము. సం. మీఁగఁగఁగిరిన పెరుగు.
 దదీచి. సం. ఒక ముని.
 దధ్యస్తము. సం. దధ్యోదనము.
 దధ్యుదము. సం. పెరుగునముద్రము.
 దధ్యోదనము. సం. మిరియములు పెరుగు
 లోనగువానితో సంస్కరింపఁబడిన
 యన్నము; నైవేద్యవిశేషము.
 దనియము. కొత్తిమిరి, ధాన్యాకము. బ.
 కొత్తిమిరివిత్తులు
 దనియు. స. క్రి. సంగమించు, కూడు.
 దనివు. సంగమము, కూడిక.
 దనుక. ద్ర. అవ్య. పర్యంతార్థకము.
 వఱకు. [దనుకు.
 దనుకు. స. క్రి. తాఁకు; పొందు; రూ.
 దనుజుఁడు. సం. దానపుఁడు, దను
 నుతుఁడు, అనురుఁడు, రాక్షసుఁడు.
 దనువు. సం. దానపులతల్లి.
 దప్పము. విణ. సాంద్రము, దట్టము.
 దప్పళము. కాయగూరలు వేసి పలుచగా
 కాచిన పులుసు, చోప్యము.
 దప్పి. పిపాస, శ్రమము.
 దప్పిక. దప్పి.
 దఫా. హిం. తడవ.
 దబకాయించే. హిం. స. క్రి. అడుము.
 దబదబ. తలుపు బల్ల మొదలగునవి తట్టుట
 పరుగెత్తుట మొదలగువాని యందగు
 ధ్వన్యనుకరణము.
 దబము. తపస్సు.
 దబరా. హిం. వెడలైనగిన్నె.
 దబాయించే. హిం. స. క్రి. అడుము.
 దబ్బ. జంబీరవిశేషము; దరఫ్ఫ; తొన;
 బద్ద; వెనురుబద్ద; ఈడ. త.
 దబ్బదము. మూకుడు.
 దబ్బడించే. స. క్రి. మూకుటితోమూయు;
 చెతులతో చఱచు.
 దబ్బనము. గోనెలుకుట్టెడు నూది.
 దబ్బపాన్పు. దర్భశయ్య.
 దబ్బయుంగరము. పవిత్రపు ముడివలె
 బంగారముతో చేసిన యుంగరము.
 దబ్బర. అరివాణము; గిన్నె.
 దబ్బి. బొంకు, అబద్ధము; తాసము

విపత్తు; తప్పు. విణ. బొంకుకాడు; మోసకాడు. [మోసకత్తె. దబ్బుటక త్రియ. విణ. బొంకులాడునది; దబ్బుటకాడు. విణ. బొంకులాడువాడు; మోసకాడు. [కాడు; దబ్బుటి. విణ. దబ్బుటక త్రియ; దబ్బుట దబ్బువాడు. విణ. మేదరవాడు. దబ్బుచేలు. అనామిక. దబ్బుళము. గోనెలు కుట్టెడు నూది. దబ్బుటు. రూ. డబ్బాటు. [సాధనము. దబ్బిచిప్ప. తాటిచెట్టు బద్దలు చేసెడు దబ్బిలి. ధూర్జడు; బాధ; కయ్యము. దబ్బు. మాట; దబ్బడము; బల్లలు మొ॥ చుటచుట మొదలగు వా ని యం ద గు ధ్వన్యనుకరణము; అసత్యము. స. క్రి. చెప్పు. దబ్బుడు. మూత్ర, మూకుడు. దబ్బున. ద్ర. క్రి. విణ. శీఘ్రముగా. దబ్బుర. రూ. డబ్బుర. దబ్బువెట్టు. స. క్రి. మూయు. ద్రభ్రము. సం. విణ. సన్నము; కొంచెము. దమధము. సం. క్లేశము నోర్పుతనము; దండనము. దమనము. సం. అణచుట; దవనము + దమనుడు. సం. ఒక ముని; కూరుడు. విణ. అణచువాడు. దమము. సం. దండోపాయము; క్లేశము నోర్పుతనము; ఇంద్రియ నిగ్రహము; అణచుట; అడుసు. దమయంతి. సం. నలుని భార్య. దమి. సం. విణ. అణచువాడు. దమించే. సం. స.క్రి. అంగగ్రహణము. రూ. దమించు. దమితుడు. సం. విణ అణపఁబడిన వాడు; తపఃక్లేశ సహనము గలవాడు. దముననుడు. సం. అగ్ని హోత్రుడు. దమ్ముడు. విణ కపటము లేనివాడు. దమ్ముము. నాలుగు కానుల నాణెము; ధర్మము. దమ్మిడి. అయిదు కానుల నాణెము. దమ్ము. పంకము, బురద. ధమ్ముకొను. ఆ. క్రి. పంకిలవుగు,

దమ్ముచేసిన పొలము. ఊళ్ళుటకు సిద్ధము చేసిన పొలము. [సాధనము. దమ్మునాగలి. మడికి నీరుకట్టి దున్నెడి దమ్ముపలక. పొలము సవర చేసెడి సాధనము. దమ్మము. సం. మోయుటకు దున్నుట కును బనుపఱపఁ దగిన వయసుగలకొడె. దయ సం. కనికరము, కరుణ. దయచేయు. మి. ఆ. క్రి. కరుణించు. స. క్రి. ఇచ్చు. రూ. దయసేయు. దయచేయుడు. రండు; పొండు. దయవాడు. మి. దయగలవాడు. దయా దాక్షిణ్యములు. సం. కనికరము; ఔదార్యము. [వాడు. దయాళువు(డు). సం. విణ. దయగల దయిత. సా. ప్రియురాలు; స్త్రీ. దయితుడు. సం. ప్రియుడు. విణ. ఇష్టుడు. [లిపాణు. దయివాణు. ఆ. క్రి అతిశయించు; పొర దయ్యము. దైవము, వేలుపు; విధి; పికాచము. దయ్య. ఆ. క్రి. రూ. డయ్య. దర. వెల, విలువ. దరఖాస్తు. హిం. విన్నపము. దరణము. ఎనిమిదిదిబ్బుల నాణెము, బేడ. దరదము. సం. ఇంగిలీకము. దరబారు. హిం. దర్బారు. దరము. సం. భయము; శంఖము; గొయ్యి అవ్వ. ఇంచుక. దరహాసము. చిఱునవ్వు. దరాం. ఇం. ఒకకొలత; మద్యపానము. దరి. మేర; సమీపము; నద్యాదితీరము; పార్శ్వము; అంతము. సం. గుహ. దరికొను. ఆ. క్రి. మండు, కాలు. క్షే. దరికొలుపు. దరితుడు. సం. విణ. భయపడినవాడు. దరిద్రుడు. సం. విణ. బీదవాడు. దరిబేసి. దీనుడు; ఫకిరు; లోభి. దరిమిల. హిం. తరువాత. [నిచ్చు. దరిసించు. స. క్రి. చూచు; కానుకగా దరిసెనము. రాజులు మొదలగువారిని

చూడఁబోవునపుడు తీసికొనిపోయి
యిచ్చెడు కానుక.
దరీబు. ధనవంతుడు.
దనుజు. గచ్చువూతలో తాళసు కలుపుట
దరువు. గీతివిశేషము; తాళము.
దరువుచేయు. అ. క్రి. తాళముచేయు.
దరోబు. హిం. అంత.
దర్దా. హిం. మెట్టు, స్థితి.
దర్జీ. హిం. కుట్టుపనిచేయువాడు.
దర్జుర. సం. దుర్గ.
దర్జురము. సం. కప్ప; మబ్బు.
దర్బకుడు. సం. మన్మథుడు.
దర్బణము. సం. అద్దము.
దర్బము. సం. క్రొవ్వు, గర్వము; కన్తూరి
దర్పించు. సం. అ. క్రి. గర్వించు.
దర్పారు. హిం. ఒకరాగము; కచ్చేరి,
కొలుపుకూటము.
ధర్మ. సం. శుశము, దర్భగడ్డి.
ధర్మపోటు. మి. శ్రాద్ధములయందు భోక్త
లు తిను సాచారము.
ధర్మముద్రిక. సం. దబ్బయంగరము.
ధర్మపు. హిం. విచారణ. [పదగ.
ధర్మి. సం. మిల్కి; గరిఁటె; పాముయొక్క
ధర్మికరము. సం. పాము.
ధర్మకుడు. సం. ద్వారపాలకుడు. విణ.
చూపెడువాడు; నేర్పరి.
ధర్మనము. సం. కన్ను; అద్దము; బుద్ధి;
తెలివి; కల; శాస్త్రము; ధర్మము;
చూచుట; చూపుట.
ధర్మని. సం. ఉపరథ్య.
ధర్మనియము. సం. విణ. చూడఁదగినది.
ధర్మము. సం. అమావాస్య; అమావాస్య
నాడు చేయఁదగిన యిష్టి; చూపు.
ధర్మయిత. సం. విణ. చూపువాడు.
ధర్పించు. సం. ప. క్రి. చూచు.
ధర్మితము. సం. విణ. చూపఁబడినది.
ధర్మేనంబిచ్చు. స. క్రి. కానుకగానిచ్చు.
ధర్మనము. దరిసెనము.
దలపము. ముఖత్రాణ(కవచ)ము.
దలారి(లి). హిం. తఱుగరి.
దలిమము రూ. దడిమము.
దల్లు. రూ. జల్లు.

దవ. దుమ్ము; ఇత్తుగ్రము?
దవంతి. కందకము, అగడ్త.
దవగడు. ఎండాకు.
దవతి. హిం. సిరాబుడ్డి.
దవనవున్నము. చైత్రశుద్ధపూర్ణిమ.
దవనము. దేవశేఖరము.
దవము. సం. కార్పిచ్చు; అడవి.
దవనము ధాన్యము.
దవళము. గీతివిశేషము.
దవిష్టము } సం. విణ. మిక్కిలి దూర
దవియము } మందున్నది.
దవు. దూరము.
దవుడ. దొడ, తాలువు.
దవుడనరాలుపట్టుకొను. అ. క్రి. తాలు
నాడీ బంధనమగు. [పుత్రము.
దవుడు. ధావనము, పరుగు; అశ్వాదుల
దవురు. కాంతి.
దవ్వ. మ్రునినడిమి మెత్తనిభాగము.
దవ్వ. విణ. దూరము; దూరప్రదేశము.
దశ. సం. అవస్థ; వత్తి; బ. బద్దె; ప్రభు
త్వము, అధికారము?
దశకము. సం. ప. పది. [శిఖరము.
దశనము. సం. కవచము; నూటిపల్లు;
దశనవానస్సు. సం. పెదవి.
దశబలుడు. సం. బుద్ధజేవుడు.
దశమము. సం. పదియవది.
దశమి. సం. పక్షమునందు పదియవ తిథి.
విణ. తొంబదియేండ్ల వృద్ధు.
దశమిస్తుడు. సం. విణ. నవ్వుపీర్చుడు;
వృద్ధుడు.
దశరథుడు. శ్రీరాముని తండ్రి.
దశార్ణము. సం. 53 దేశములలో నొకటి.
దశాస్యుడు. సం. రావణాసురుడు.
దశాహము. సం. మృతిపొందినవానికి పది
యవ నాడు చేయు శ్రాద్ధము.
దష్టము. సం. విణ. కఱవఁబడినది.
దసరా. దశరాత్రము, ఆశ్వయుజశుద్ధ
పాడ్యమి మొదలు విజయదశమివఱకు
గల పదిరోజులు.
దసిలీ. ఒకదినును పట్టు; వదలు.
దనుకు. ఇం. వ్రాతబల్ల. [వాడు.
దనువంది. గ్రుద్దులాటకు జెట్టిలను గూర్పు

దసెన. ఆయుధవిశేషము.

దస్త్రము. హిం. చేవ్రాలు.

దస్త్రము. హిం. వ్రాసిన కాగితాలకట్ట.

రూ. దస్త్రము.

దస్త్రా. హిం. ఇరువది నాలుగు తావుల కాగితములు; ఇరువది నాలుగు బాణములకట్ట దస్త్రావేజు. హిం. వ్రాత పూర్వక మైన సాధనము.

దస్త్రు. హిం. వనూలయినసొమ్ము; ధనము

దస్త్రూరి. హిం. చేతివ్రాత.

దస్త్రుడు. సం. శత్రువు; దొంగ.

దస్త్రాభోగములు. బ. వడ్డలలో భేదము.

దస్త్రులు. సం. అశ్వినీదేవతలు.

దహనము. సం. కాల్చుట; అగ్ని; చిత్రములముగ్గ; జీడిగ. [దుష్టుడు.

దహనుడు. సం. అగ్ని హోత్రుడు. విణ.

దహనోపలము. సం. చెకుముకితాయి.

దహరము. సం. హృదయము.

దహరాక్షాశము. హృదయగుహ.

దహించు. సం. స. క్రి. కాల్చు. రూ. దహించు.

దళకొను } అ. క్రి. అధికమగు; దట్ట
దళగించు } మగు.

దళనము. సం. ఖండించుట; భేదించుట.

దళమెత్తు. స. క్రి. యుద్ధ ప్రయత్నము చేయు.

దళము. అధికమము. విణ. అధికము; తఱచు; దట్టము. సం. ఆకు; నేన; హరిదళము; భాగము; బద్ద.

దళముకొను. అ. క్రి. అధికమగు. ప్రే. దళము కొలుపు.

దళవరి. ధాన్య విశేషము; నేనాధిపతి.

దళవాయి. నేనాధిపతి; సుంకరికి సహాయుడైన యుద్ధోగస్థుడు.

దళనంచు. దళముజాతి.

దళనరి. ఘనత. విణ. తరచు; మందము.

దళించు. సం. స. క్రి. ఖండించు; భేదించు.

దళితము. సం. విణ. ఖండింపఁ బడినది; బద్దలు చేయఁబడ్డది; వికసించినది.

దా

దా. విణ. రూ. దా.

దాంతి. సం. ఇంద్రియనిగ్రహము.

దాంతుడు. సం. విణ. అడపఁబడినవాడు

ఇంద్రియనిగ్రహముగలవాడు.

దాంపత్యము. సం. దంపతిభావము.

దాంభికుడు. సం. విణ. దంభముగలవాడు

దాఁక. ద్ర. పర్యంతము; దమక.

దాకొను. అ. క్రి. మఱుంగుపడు.

దాఁగనముచ్చులు. బ. దాఁగిలిమూతలు

దాఁగర. ఒరుగులు మొదలగునవి యెండఁ

బెట్టు తట్ట, ప్రసేవము. [మైనది.

దాఁగలి. కమ్మరవాని పనులకు ఆధార

దాఁగిలి మూతలు } బ. బాలక్రి. దా

దాఁగిలి ముచ్చులు } విశేషము.

దాఁగు } అ. క్రి. అదృశ్యమగు,

దాఁగుకొను } మఱుంగుపడు.

దాఁగురించు. స. క్రి. దాఁచు; వంచించు.

దాఁగురింత. దాఁగురించుట. బ. దాఁగురు

మూతలు.

దాఁగురు మూతలు. బ. దాఁగిలిమూతలు

దాఁచు. ప్రే. దాఁగఁజేయు, గుప్తము

చేయు.

దాఁటడుగు పరువడి } మల్లబంధ విశే

దాఁటడుగు మొన } షము.

దాఁటు. లంఘనము; సమూహము; నద్యాది

తరణము; నేన. అ. క్రి. లంఘించు. స. క్రి.

తరించు; ఉల్లంఘించు.

దాఁటుకట్టు. అ. క్రి. గుంపుగూడు.

దాఁటుకొను. అ. క్రి. లంఘించు.

దాఁటుడు వల. జాల విశేషము.

దాఁపన. దాఁచుట, గోపనము.

దాఁపరము. దొంగిలించుట.

దాఁపరించు. స. క్రి. దొంగిలించు.

దాఁపరిడు. దొంగ.

దాఁపఱికము. గోపనము.

దాఁపు. ప్రే. దాఁచు.

దాఁపుడు. దాఁచుట, గోపనము.

దాఁపురము. దాఁచుట; గోపనము; దాఁ

చిన సొమ్ము. [దాక్షి.

దాక. వెడల్పు నోరుగల యుటిక; బోగిటి;

దాకలి. దాగలి; కాచి సాగఁ గొట్టెడు
 ఇనుము బంగారు మొదలగువానికి ఊత
 గా క్రిందనుంచెడు యినుప ముద్ద మొ.
 దాకల్లు. బండి కంటి కడకమ్మి, నేమి.
 దాకొను. ఆ. క్రి. సమీపించు; చేరు.
 దాకాయణి. సం. సతిదేవి; దేవి; పార్వతీ
 దేవి; లోహిణీ నక్షత్రము; ఆశ్వినాది
 నక్షత్రము; భూమి.
 దాక్షిణాత్యుడు. సం. దక్షిణ నేశస్థుడు.
 దాక్షిణ్యము. సం. మొగమోటుము; పర
 కార్యము నిర్వహించెడిశక్తి. [వాడు.
 దాక్షిణ్యుడు. సం. విణ. దక్షిణకు తగిన
 దాఖలా. హిం. రుజువు, నిదర్శనము.
 దాగలి. రూ. దాకలి, కూటము.
 దాటరి. కప్ప.
 దాటాయి. బాలక్రీడా విశేషము.
 దాడి. దండయాత్ర, శత్రు జయాధ్యము
 దండెత్తి పోవుట, ధాటి; గడ్డము.
 దాడింబ. దానిమ్మ.
 దాడింబము. సం. దానిమ్మ. [వాడు.
 దాడికాడు. నేగులవాడు; దండెత్తు
 దాడిచేయు. ఆ. క్రి. దండెత్తు, యుద్ధ
 ప్రయత్నము చేయు.
 దాడినిమ్మ. దానిమ్మ.
 దాడిమ పుష్పకము. సం. ములు మోడుగు.
 దాడిమము. సం. దానిమ్మ; ఏలకి.
 దాడిమ్మ. దానిమ్మ.
 దాడియాడు. స. క్రి. మార్కొను.
 దాధ. సం. కోటపల్లు; సమూహము.
 దాణ. గుఱ్ఱపు ఆహారము, ఉలవలు మొ.
 దాణము, సుంకము.
 దాత. సం. విణ. ఇచ్చువాడు.
 దాతకట్ట. ఉద్వనము. [వానకోయిల.
 దాతూహళము. సం. కూకురు గుండగి;
 దాత్రము. సం. కొడవలి.
 దాదాపు. మిక్కిలిసమీపము.
 దాది-లి. పాలిచ్చిపెంచుస్త్రీ, ఉపమాత.
 దాదినిజొన్న. జొన్నలలోభదము.
 దాదుంగ. దాతకట్ట, ఉద్వనము.
 దానము. సం. ఈవి, ఇచ్చుట; ఏనుగు
 కళిలముదము; పాలనము; ఛేదనము;
 శుద్ధి; చతురుపాయములలో నొకటి.

(దశ దానములు—గోదానము, భూదా
 నము, తిలదానము, హిరణ్యదానము,
 ఆజ్యదానము, వస్త్రదానము, ధాన్య
 దానము, గుడదానము, రాప్యదానము,
 లవణదానము. షోడశమహాదానములు—
 గోదానము, భూదానము, తిలదానము,
 హిరణ్యదానము, రత్నదానము, విద్యా
 దానము, కన్యాదానము, దాసీదానము,
 శయ్యాదానము, గృహదానము, అగ్ర
 హారదానము, రథదానము, గజదానము,
 ఆశ్వదానము, ఛాగదానము, మహిషీ
 దానము.)

దానవారి. సం. దేవత; విష్ణువు.
 దానవుడు. సం. దనుజుడు.
 దానశౌండుడు. సం. విణ. వదాన్యుడు,
 చాలాయిచ్చెడివాడు.
 దాని. సం. దాత; ఏనుగు.
 దానిమ్మ. దాడిమవృక్షము. [చుట.
 దాపనము. సం. దండుగగొనుట; ఇప్పిం
 దాపరము. ప్రాప్తి.
 దాపరించు. ఆ. క్రి. ప్రాప్తించు.
 దాపల. ఎడమ, వామభాగము.
 దాపలించు. ఆ. క్రి. ప్రదక్షిణమగు. స. క్రి.
 ఎడమవైపు గనుంచు; ప్రాప్తింపజేయు
 దాపించు. ఆ. క్రి. సమీపించు; గుప్తము
 చేయించు. [వాడు.
 దాపితుడు. సం. విణ. దండుగగొనబడిన
 దాపు. సమీపము; ఆధారము; భయము.
 స. క్రి. చేర్చు; చెక్కు.
 దాపురమగు. ఆ. క్రి. ప్రాప్తించు.
 దాపురము. ప్రాప్తి.
 దాప్యము. సం. విణ. దండుగగొనఁదగినది.
 దామని. సం. దామనత్రాడు.
 దామము. సం. (పసులగొట్టెడు) పలుపు;
 ఉలుద్రాడు; దండ.
 దామర. ఉరిత్రాడు; మండలాకారకుస్థము
 దామెన. పదియిరువది యెడల మెడలకు
 కట్టెడి నిడివిత్రాడు.
 దామెర. మండలాకారకుస్థము.
 దామోదరుడు. సం. విష్ణువు.
 దాయ. జ్ఞాతి; శత్రువు.

దాయగట్టు. స. క్రి. ఉజ్జుకట్టు.
 దాయకుడు. సం. విణ. ఇచ్చువాడు.
 దాయము. పాచికలు గవ్వలు మొదలైన
 వానియందలి పంచెము; గవ్వలాట;
 విపత్తు. సం. పంచుకొనడగిన తండ్రి
 సోత్తు; ఈవి; అరణము; కట్నము, ఉల్ల
 కట్టుమాట.
 దాయాదుడు. సం. జ్ఞాతి; పుత్రుడు.
 దాయి. దాగలి. సం. విణ. ఇచ్చువాడు.
 దాయు. ఆ. క్రి. సమీపించు.
 దార. నీటిచాలు; దానము; క్రమము; కత్తి
 యంచు. సం. బ. అగ్ని సాక్షిగా పెండ్లా
 డిన భార్య. [సారథి. విణ. చీల్చువాడు]
 దారకుడు. సం. బాలకుడు; కృష్ణుని
 దారణ. వెల.
 దారణము. సం. చీల్చుట. [ఇంగిలీకము.
 దారదము. సం. వివభేదము; పాదరసము
 దారబందము. ద్వారబంధము.
 దారము. నూలిత్రాడు, నూత్రము.
 దారి. మార్గము. విణ. ధరించువాడు.
 దారింఁచు. సం. స. క్రి. చీల్చు.
 దారితము. సం. విణ. చీల్చబడినది;
 బ్రద్దలు చెయ్యబడ్డది.
 దారిద్ర్యము. సం. బీదతనము.
 దారుకీటము. సం. ఘుణము.
 దారుణము. సం. భయానకరసము. విణ
 భయంకరమైనది.
 దారుస. ద్ర. క్రి. విణ. తటాలున.
 దారువు. సం. క్షి. కొయ్య; దేవరారువు
 ఇత్తడి.
 దారుహరిద్ర సం. మ్రానిపనువు.
 దారుహస్తకము సం. కొయ్యతెడ్డు.
 దారొగా. హిం. వైయధికారి.
 దార్ద్రము. సం. దిటవు.
 దార్దురికుడు. సం. కమ్మరవాడు.
 దార్ద్రాఘాటము. సం. వడ్డంగి పిట్ట.
 దార్పి. సం. మ్రానిపనువు; బెండగ.
 దార్పిక. సం. బెండగ; మ్రానిపనువున
 వండిన అంజన విశేషము.
 దాలి. పాలుకాచుట మొదలగువానికి
 వేర్పిన పిడకల ప్రాగు

దాలిగుంట. పిడకలు ఉముకవేసి పాలు
 మొదలగునవి కాచుగుంట.
 దాల్చిని. హిం. గుడత్వక్కు, నుగంఠి
 ద్రవ్య విశేషము.
 దాప. దావా, వ్యాజ్యము.
 దావంతము. దుఃఖము.
 దావము. సం. అడవి; కార్చిచ్చు.
 దావరడంగి. రూ. దావరడంగి.
 దావరము. చార్యము.
 దావరి } విణ. వీరుడు.
 దావరీడు }
 దావా. హిం. వ్యాజ్యము, అభియోగము.
 దావికము. సం. విణ. దేవికానది యందు
 బుట్టినది.
 దాశపురము. సం. కై వడిముస్తే.
 దాశరది. సం. శ్రీరామచంద్రుడు; భర
 తుడు; లక్ష్మణుడు; శత్రుఘ్నుడు.
 దాశార్థుడు. సం. కృష్ణుడు.
 దాశుడు. సం. బెస్తవాడు, జాలరి.
 దాసనము. జపగ.
 దాసరయ్య. తా. బేలు.
 దాసరి. విష్ణుసేవకుడైన శూద్రుడు.
 దాసరికొయ్య. మత్స్యవిశేషము.
 దాసరిగాడు. తా. బేలు.
 దాసరివాడు. విష్ణుదాసుడు, దాసరి.
 దాసరిపాము. సర్పవిశేషము.
 దాని. సం. వెలకుగొన్న పనికిత్తై, పరి
 చారిక; కాకిదొండగ; నల్లగోరంటగ.
 దానుడు. సం. వెలకుగొన్న పనివాడు,
 భృత్యుడు; శూద్రుడు; జ్ఞాని; జాలరి,
 చేపలఁ బట్టువాడు.
 దాసేయి. సం. వ్యానుని తల్లి.
 దాసేయుడు. సం. దాసీపుత్రుడు; జాలరి
 దాసేరకము. సం. లొట్టిపిట్ట, ఒంటె.
 దాసేరుడు. దాసీపుత్రుడు; జాలరి;
 శూద్రుడు.
 దాస్తికము. అధికారమునందలి దిట్టతనము.
 దాన్యము. సం. సేవ.
 దాహకుడు. సం. విణ. కాల్చువాడు.
 దాహము. కాలుట; దప్పి.
 దాహరి. రూ. దాసరి.
 దాళా. పడియొక్క హెచ్చుతక్కు

నెయ్యి నూనె మొ|| తీయుపాత్రములను
గాని అవియుంచునున్న పాత్రములను
గాని సరియై త్తు జాలనుదడతట్టనుంచి
తూచుట. [వాని పప్పు.

దాళి. సం. బేడలు, సెనగలు మొదలగు
దాళింబ } దానిమ్మ.

దాళిమ్మ }
దాళికుడు. విణ. కార్యకర్త.

దాళు. వర్ణలేశము.

దాళువ. దొడ.

దాళువాపంట. శరదృతువు మొదలుకొని
నీరాసరాను పండెడు పల్లపుపంట.

ది

ది. అప. సంబంధమును దెలుపునది. (నాది,
నీది మొ.)

దింకము. ఈరు.

దింకలు. మల్లవిద్యావిశేషము.

దించు. ప్రే. క్రిందికిదిగజేయు, అవత
రింపజేయు.

దింబన. గరికర్ణి. [దారువు.

దిండడ. నాగలికి అడ్డముగా నమర్చిన
దిండిడు. విణ. కాసెకట్టినవాడు.

దిండిరము. నురుగు, ఘేనము.

దిండు. నిడుపాటి గుండ్రపుతలగడ, ఉప
ధానము; నిడుపాటి గుండ్రపుతలగడవలె
చెక్కబడినమాను; మెలుగు విశ్ల
మొదలగునవి యంటించెడు జాళ్లపని
వాని సానతిరుగుడుకొయ్యి; కాసె;
అతిశయము.

దిందిం. మృదంగాదివాద్యధ్వనివిశేషము
దింపు. లంబనము, ప్రేలుట. స. క్రి.

దించు.

దింపులువోపు. అ. క్రి. ప్రేలాడు.

దిక్కమొకములు } కాండికీకులు,
దిక్క(క్రా)మొగములు } భయముచేత
దిక్కునకొకరుగా పాటినవారు.

దిక్కు. సం. దిశ; దెస; శరణ్యము, ప్రాపు

దిక్కుచెడు. అ. క్రి. దిక్కులేకపోవు.

దిక్కులంధరము. సం. విణ. దిక్కులను
ధరించినది. [కులు.

దిక్కుతి. దిక్కులకుడు. బ. అష్టదిక్కుల

దిగ. అప. దిగువశబ్దమునకు వృత్తియందు
అదేశముగా వచ్చిన రూపము.

దిగంబరుడు. సం. శివుడు; భైరవుడు.

విణ. దిస్సమొలగలవాడు.

దిగదీయు. స. క్రి. దిగఁడుడుచు.

దిగఁడుడుచు. స. క్రి. (దృష్టివోషముమొద
లైనవానికి ఉప్పు మిరపకాయ మొద
లగు వానిని) చుట్టివేయు.

దిగఁడుడుపు. దిగఁడుడుచుట.

దిగఁద్రావు. అ. క్రి. దిగు. స. క్రి. విడుచు
దిగఁబడు. అ. క్రి. దిగు; అడఁగు; క్రుంగు;
జాలు.

దిగదిగ. వచ్చుట పోవుట విసరుట మొ
యుట మొదలగువానియందగు అనుక
రణము.

దిగనాడు. } స. క్రి. విడుచు.

దిగవిడుచు. }
దిగనన. ద్ర. క్రి. విణ. దిగువగా.

దిగాలుపడు. అ. క్రి. తెల్లబోవు.

దిగు. అ. క్రి. మీఁదనుండి క్రిందికి వచ్చు;
అవతరించు; దిగుతున్నగు; ప్రయాణమై
పోవునపుడు దారిలో విడియు; దిగఁబడు

దిగుచు. ప్రే. దించు.

దిగుడు. విణ. అనతము; తక్కువ.

దిగుదల. అడుగు, క్రిందిభాగము.

దిగుమతి. ఓడ మొదలగు వానిలో నున్న
సరకును దించుట.

దిగులు. గుండెయదరు, భయము.

దిగులుపడు. అ. క్రి. దిగులాండు.

దిగులుపాటు. దిగులుపడుట.

దిగువ. క్రిందు. విణ. క్రిందైనది.

దిగువాటు. దిగువ.

దిగువాయి. విణ. తక్కువ. ప్రడు; కాలు

దిగువాలు. అ. క్రి. మీఁదనుండి క్రిందకు

దిగ్గజములు. బ. అష్టదిగ్గజములు.

దిగ్గన. ద్ర. క్రి. విణ. తటాలన, శీఘ్రముగ

దిగ్గనాడు. స. క్రి. విడుచు.

దిగ్గియ. రూ. దిగ్గియ. [రూ. దిగు.

దిగ్గి. స. క్రి. భయమునందగు అనుకరణము

దిగ్గుడు. విణ. రూ. దిగుడు.

దిగ్గున. ద్ర. క్రి. విణ. రూ. దిగ్గున.

దిగ్గురను. అ. క్రి. భయముచే హృదయము దిగ్గురను.
 దిగ్గోలు. కోయు మైదనకు నుండు మైదు.
 దిగ్గము సం. విషము పూసిన బాణము, విణ. పుయ్యబడ్డది.
 దిగ్బంధము. సం. మంత్రముచే కట్టెడు దిక్కుల కట్టు; సాలెపురుగు.
 దిగ్బంధము. సం. దిక్కుల తల్పిబుచ్చు. వా. భ్రమ.
 దిగ్వాసుడు. సం. విణ దిక్కులు వస్త్రముగాఁ గలవాడు, దిగంబరుడు.
 దిచ్చరి. కులట.
 దిచ్చేమొగము. విణ. ఆదృశ్యము.
 దిట. శక్తి. [దృఢము.
 దిటము. అతిశయము; ధైర్యము. విణ. దిటవరి. ధీరుడు.
 దిటపు. శక్తి. విణ. దృఢము.
 దిట్ట. శక్తి. విణ. దాఢ్యము గలవాడు; ధీరుడు; ధైర్యము గలవాడు; సామర్థ్యము గలవాడు.
 దిట్టడు. విణ. ధైర్యము గలవాడు.
 దిట్టపడు. అ. క్రి. అలముకొను. [ధైర్యము
 దిట్టము. నిర్ణయము; శక్తి. దృఢత్వము;
 దిట్టరి. దిట్ట; ధీరుడు.
 దిడ్డి. గవని మొదలగు వాని ప్రక్కనుండు చిన్న వాకిలి; పల్లకి మొదలగు వానికి వేయతెర; చిన్న వాకిలి.
 దిడ్డిగంత. దిడ్డికన్నము. [ద్వారము.
 దిడ్డి వాకిలి. పెరటి గుమ్మము; పక్షి దిడ్డివైచు. స. క్రి. పాలకీలు మొదలైన వాని వాకిలికి పరదా యమర్యు.
 దితము. సం. విణ. నతిశబ్దము.
 దితి. సం. అనుభవ తల్లి; నరకుడు.
 దితినుతుడు. సం. దైత్యుడు, అనురుడు.
 దిద్దిం. ధిం ధిమ్మును ధ్వన్యను కరణము.
 దిద్దు స. క్రి. శక్తిించు; సవరించు.
 దిద్దుగడ. }
 దిద్దుడు. } శక్తిించుట; సవరించుట.
 దిద్దుపాటు. }
 దిద్దుబడి. }
 దిద్దుక్ష. సం. మాడనిచ్చు.

దిద్దుకుపు. సం. విణ. మాడనిచ్చుగలవాడు
 దిధక్ష. సం. కాలనిచ్చు.
 దిధకుపు. సం. విణ. కాలనిచ్చుగలవాడు
 దిధిమపు. సం. మాటు మనువుది; మాటు మనువుదాని మగడు.
 దిఁకరుడు. సం. నూర్యుడు.
 దినగోల. దినబత్తెము.
 దినచర్య. సం. ప్రతి దిన కార్యక్రమము; దినచర్య వ్రాయు పుస్తకము.
 దినదినగండము. సం. ప్రతి దినమువచ్చెడి అపాయము. [నిచ్చెడి కూలి.
 దినబత్తెము. మి. దిన భృత్య, దినదినము దినమట. సం. నూర్యుడు.
 దినము. సం. పగలు; అటువది గడియల కాలము, రోజు; తిథి; ప్రతిదినము.
 దినవెచ్చుము. మి. ప్రతి దినము చేపెడి వ్యయము.
 దినసరి. సస్య విశేషము.
 దినసరులు. బ. ప్రతి దిన కార్యక్రమము; కాలిధాన్య విశేషము.
 దినాంతము. సం. సాయంకాలము.
 దినారి. దీనారము.
 దినుసు. రకము, విధము; వస్తువు; సామ్యము
 దినుస్సు. రూ. దినుసు.
 దిన్నె. వృక్షవిశేషము. రూ. దిన్న.
 దిబదిబ. అనుకరణ ధ్వని. [కుప్ప.
 దిబ్బ. దీప్తము; కొండ; ఉన్నత భూమి;
 దిబ్బడము. రూ. దబ్బడము.
 దిబ్బు. బల్లలు మొదలగువాని చప్పుడు; దిబ్బె. దీపము. [ణము చేయు.
 దిబ్బెమెత్తు. అ. క్రి. దీప మెత్తి ప్రమాదిబ్బెము. దీపము.
 దిమాకు. హిం. అధికారము; గర్వము.
 దిమిదిమి దిందిం.
 దిముకు. దిందిం.
 దిమ్మ. తెలివి; దిబ్బ; భ్రమము; వర్గము; మంచపు కోడు మొదలగువాని క్రింద నుంచుటాయి; కంసాలి బంగారు మొ|| సాగఁగొట్టుట కుపయోగించెడి ఇనుప ముక్క; ఇటుక మొదలగు వానితోఁ గట్టెడి చిన్న స్తంభము.
 దిమ్మరి. మత్తుగలవాడు; మత్తుగలది.

దీప్తురీడు. విణ. మత్తుకలవాడు.
 దీప్తున. కేలచదును. [మైన నొప్పి.
 దీప్తు. వర్ణము; భ్రమ; మత్తు; ఒక విధ
 దీప్తువట్టు } ఆ. క్రి. భ్రమగొను; మత్తు
 దీప్తువడు. } కొను.
 దీప్తు. తామరపూవులూనిడుద్దు; కొయ్య
 బిరడ; తాళ్ళు మొదలగువానితో నేర్ప
 ఊచిన చిన్నమిట్ట.
 దీప్తున. కానెవాని ఒకకొఱముట్టు.
 దిరదిర. ద్ర. గిరగిర తిరుగుటయందగు
 అనుకరణము.
 దిరిసెన—ము. } శరీపము.
 దిరిసెము. }
 దిర్దిర. ద్ర. రూ. దిరదిర.
 దిలాపా. హిం. హెచ్చరిక; ధైర్యము
 దిలీపుడు. సం. ఒక రాజు. [చెడి దీపము.
 దివటీ. ఇనుపసలకకు గుడ్డలుచుట్టిముట్టిం
 దివము; సం. స్వర్ణము; ఆకాశము; పగలు
 దివనము. సం. దినము.
 దివన్వతి సం. ఇంద్రుడు.
 దివాంధము. సం. గుడ్లగూబ.
 దివాకరుడు. సం. సూర్యుడు.
 దివాకీర్తి. సం. మంగలవాడు; మాల
 వాడు; చండాలుడు.
 దివాణము. రాజు కొలువుకూటము;
 కొలువుకూటము; రాజస్థానము.
 దివాను. హిం. మంత్రి. [కొలను.
 దివాభీతము. సం. గుడ్లగూబ; కలువ
 దివాభీతుడు. సం. దొంగ.
 దివాలా. హిం. వ్యవహారమునందలి నష్ట
 ముచే సర్వసంపదపోవుట, చేసిన
 ఆపన్నలు చెల్లించలేనిస్థితి.
 దివి. సం. ఆకాశము; స్వర్ణము; పాలపిట్ట
 దివిజుడు. సం. దేవత.
 దివిదారికొమ్ము. చెండిట్టికొమ్మలను ఇరు
 ప్రక్క మొనలుగా జతపఱచి ఏర్పఱచిన
 మల్లసాధనవిశేషము.
 దివియ. దీపము; దివటీ.
 దివియకంబము. దీపస్తంభము.
 దివియకోల. దివటీ.
 దివిపదుడు. సం. దేవత.
 దివు. ఆ. క్రి. రూ. దిగు.

దివె. దీపము; దివటీ.
 దివెకంబము. దీపస్తంభము.
 దివెదారికొమ్ము. దాసరల దీపస్తంభము.
 దివో(వో)కనము. సం. పక్షి; చాతకపక్షి.
 దివో(వో)కనుడు. సం. దేవత.
 దివ్య. దీపము; దివటీ. సం. ఉసిరిక.
 దవ్యచతువు. సం. కండ్లజోడు; నుగంధ
 విశేషము; దివ్యదృష్టి. విణ. దివ్యదృష్టి
 గలవాడు; మంచికన్నులుగలవాడు;
 గ్రుడ్డివాడు.
 దివ్యము సం. లౌకిక సాక్ష్యాదిప్రమాణ
 ములు సరిగాలేనపుడుచేసెడి ఒక పరీక్ష,
 గంగోదకాదులను తాకిచేసెడి శపథ
 విశేషము, ప్రమాణముచేయుట; లవం
 గము; ఉత్పాతవిశేషము. విణ. అప్రా
 కృతము; దివియందుఁ బుట్టినది; ఒప్పు
 నది; మనోహరము; ప్రకాశించునది.
 (పంచదివ్యములు — తుల్యదివ్యము
 (పరీక్ష), అగ్నిదివ్యము, జలదివ్యము,
 విషదివ్యము, కోశదివ్యము.)
 దివ్యాఱుపుఁబ్రువు. దివ్యేయార్పమిడుత.
 దివ్యులు. సం. బ. దేవతలు.
 దివ్యోపపాదుకుడు. సం. విణ. అయోని
 సంభవదేవాది.
 దివ్యటీ. రూ. దివటీ.
 దివ్యటీ } రూ. దివటీ.
 దివ్యులు. దీపము; దివటీ.
 దివ్యులకంబము. దీపస్తంభము.
 దివ్యులకోల. దివటీ.
 దివ్యే. దీపము.
 దివ్యేకంబము. దీపస్తంభము.
 దివ్యేకోల. దివటీ.
 దివ్యేచమురు. ఆముదము.
 దివ్యేటీ. అగ్నిబొడి, దివటీ.
 దివ్యేయార్పు. దివ్యేయార్పమిడుత.
 దివ్యేనుది. గోటయందు దీపముపెట్టుటకై
 ఆమర్చిన గూడు.
 దిశ. సం. దెస, దిక్కు.
 దిశి. దిక్కు.
 దిశ్యకరుడు. సం. సూర్యుడు.
 దిశ్యము. సం. విణ. దిక్కునందుఁబుట్టినది.

దీప్తము. సం. భాగ్యము; కాలము. విణ. ఉపదేశింపబడినది.
 దీప్తాంతము. సం. మరణము.
 దీనంతడుచు. స. క్రి. దూఱు.
 దీనంతు. నింద. [దిసంతులుకొట్టు.
 దీనంతుకొట్టు. స. క్రి. నిందించు. రూ.
 దీనమొల. వస్త్రహీనమైనమొల.
 దీనమొలవాడు. విణ. దిగంబరుడు,
 దిగ్యాసుడు, అంబరాంబరుడు.
 దీనమొలవేల్పు. శివుడు; కాలభైరవుడు
 దీన్యమొల. రూ. దీనమొల.
 దీన్యమొలవాడు. విణ. దిగంబరుడు.
 దీన్యమొలవేల్పు. రూ. దీనమొలవేల్పు.
 దీన్యు. పాముబుసకొట్టుట యందగుధ్వంస
 నుకరణము.

దీ

దీ. అవ్య. రూ. డీ.
 దీకు. రూ. డీకు. [క్రొను.
 దీకొను. అ. క్రి. స. క్రి. డీకొను, ఎదు
 దీకొలు. రూ. డీకొలు.
 దీక్ష. సం. యజ్ఞాది క్రియారంభమునందు
 అనుష్ఠింపఁబూనుకొనెడు ఆచారనియ
 మము; ప్రతాదులయందు నియమము
 చేయుట.
 దీక్షించు. సం. అ. క్రి. దీక్షవహించు.
 దీక్షితుడు. సం. సోమముగల యజ్ఞము
 నందు దీక్షవహించినవాడు.
 దీటు. స. క్రి. సరిచేయు; సామ్యము;
 ఆక్రమణము. విణ. సరి, సమానము.
 దీటుకట్టు. అ. క్రి. దీటుకొను.
 దీటుకొను. అ. క్రి. నిండుకొను స. క్రి.
 సవరించు; సరిపోలు. ప్రే. దీటుకొలుపు
 దీదివి. సం. అన్నము; బృహస్పతి.
 దీధితి. సం. వెలుగు, కిరణము.
 దీన. సం. ఎలుక. విణ. దీనురాలు.
 దీనాతము. సం. వైడినాణెము, మొహరి.
 దీనుడు. సం. విణ. దరిద్రుడు; దర్ప
 ముడిగినవాడు. భయపడినవాడు.
 దీపకము. సం. ఒక అర్థాలంకారము;
 ఓమము; దీపము; దీమము. విణ. వెలి
 గించునది.

దీపకిట్టము. సం. దీపపు కొణుగురు.
 దీపగంబము మి. దీపస్తంభము.
 దీపధ్వజము. సం. దీపస్తంభము.
 దీపనము. సం. ప్రకాశింపఁజేయుట; రగులు
 కొలుపుట; జరరాగ్నిని వృద్ధి చేయుట.
 దీపని. సం. ఓమము; మెంతులు.
 దీపము. సం. దివ్యే; తీగ; బయిరవా
 సము; మయూరశిఖి.
 దీపపాదపము. సం. దీపస్తంభము.
 దీపవల్లి. సం. దీపపువత్తి.
 దీపవృక్షము. సం. దీపస్తంభము.
 దీపశిఖ. సం. దీపపుకొడి.
 దీపాంధము. సం. పందికొక్కు.
 దీపావళి. సరకచతుర్దశి మఱునాటిపండుగ
 దీపించు. సం. అ. క్రి. ప్రకాశించు.
 దీపిక. సం. దీపము.
 దీప్తము. సం. విణ. వెలిగినది; కాలినది;
 మండినది; ప్రకాశించినది.
 దీప్తి. సం. కాంతి; ప్రకాశము.
 దీప్యకము. సం. ఓమము; యవలబియ్యము;
 నెమలిజుట్టు.
 దీప్యము. సం. ఓమము; జీలకఱ్ఱ.
 దీమము. పక్షిమృగాదులను పట్టుటకై
 వేటకానిచేఁ బెంపఁబడిన పక్షిమృగ
 ముమొదలగునది; గృహము.
 దీమనము. ధైర్యము; ఉపాయము.
 దీము. రూ. దీమము. [లను పిలిచెడిపిట్ట.
 దీముపిట్ట. తాను పెంచబడి స్వజాతి పక్షు
 దీర్ఘకౌశిక. సం. ఏనుగుశెలగ.
 దీర్ఘజంఘము. సం. ఒంటె; కొంగ;
 బెగ్గురుపక్షి; విణ. నిడుపాటి పిక్కగలది.
 దీర్ఘదర్శి. సం. విద్వాంసుడు; గద్ద.
 విణ. దేశకాల లక్షణములు తెలిసిన
 వాడు; దూరపు యోచన కలవాడు.
 దీర్ఘదేహి. సం. పందికొక్కు.
 దీర్ఘనిద్ర. సం. పెద్ద నిదుర, మరణము.
 దీర్ఘవత్రము. సం. తెల్ల గలిజేరు.
 దీర్ఘవృష్టము. సం. సర్పము.
 దీర్ఘము. సం. విణ. ఆయతము, నిడుద,
 నిడువైనది.
 దీర్ఘమూల. సం. తీగతుడుడి.
 దీర్ఘవృంతము. సం. మండిగము.

దీర్ఘసూత్రుఁడు. సం. విణ. చిరక్రియుఁడు
దీర్ఘాయువు. సం. కాకి; మార్కండే
యుఁడు; బూరుగు; జీవక మను గంధ
ద్రవ్యము విణ. పెక్కేండ్లు బ్రదుకు
వాఁడు.

దీర్ఘిక. సం. బొడ్డన బాళి.
దీర్ఘము. సం. విణ. చీల్పబడినది; భయ
పడినది; గాయము. ? [రూ. డీలు.
దీలు. అ. క్రి. డిల్లపడు. విణ. డిల్లము.
దీలుపడు. అ. క్రి. రూ. డీలుపడు.
దీవటి. కరదీపము.
దీవన. ఆశీర్వాదము.
దీవనబ్రాలు. అక్షతలు, సేసలు.
దీవనము. ధైర్యము; ఉపాయము; ఆలో
చన; అభిప్రాయము.
దీవి. జలమధ్య మందుండెడి ద్వీపము.
దీవించు. స. క్రి. ఆశీర్వదించు.
దీవియ. దీపము.
దీవియ కంబము. దీప స్తంభము.
దీవె రూ. దీవియ.
దీవెన. ఆశీర్వచనము.
దీవెనకోల. ననుస్కారము.
దీవెనబ్రాలు. మంత్రాక్షతలు.

దు

దు. సంబంధార్థమందు యుష్మదస్మచ్ఛబ్ద
ములకు వికల్పముగానగు ఆగమము (నీదు
సామ్మ నాదు సామ్మ మొ)
దుంకము. రంధ్రము.
దుంగ. మూనిమొద్దు.
దుండగము. దౌష్ట్యము; కీడు; అపరా
ధము; ధూర్జత. [అపరాధి.
దుండగిఁడు విణ. దుష్టుఁడు; ధూర్తుఁడు;
దుండరికము. దుండగము.
దుండి. దొరసాని.
దుండిగము. శోణకము.
దుండిలము. } దుండిగము.
దుండుకము. }
దుండుబలి. విణ. సోమరి.
దుండుబలితనము. సోమరితనము.
దుండెకాఁడు. ధూర్తుఁడు; అపరాధి?

దుంత. మహిషము, దున్న పోతు.
దుంతరపుతు. మహిష వాహనుఁడు.
యముఁడు.
దుందీలము } దుండిగము.
దుండుకము }
దుండుడుకు. గర్వము; మిక్కిలి తొందఱ;
మిక్కిలి తడఁబాటు; కష్టము.
దుందుభి సం. పాచికయందలి ఇత్తిగ;
భేరి; వరుణుఁడు; ఒక సంవత్సరము;
ఒక రాక్షసుఁడు.
దుందుము చక్రాకారపు దివటీ.
దుందులు. రూ. జంజాలు.
దుంప. కందము, గెనుసు మొదలగువాని
గడ్డ; నాఁగేటి గొడగ; మూలము.
దుంపకూర. కందమూలము.
దుంపబచ్చలి. ఉపోదక.
దుంపరాస్తము. సుఖవా, రాస్తా విశే
షము, ఒక మందు దినుసు.
దుంబాల. హిం. పన్ను లేక ఈనాముగా
ఇచ్చిన భూమి. [సున్నని కూర పిండి.
దుంబొడి. (మెంతి, జలకల చేర్చి చేసిన)
దుఃఖపడు. మి. అ. క్రి. దుఃఖించు,
నొగులు. ప్రే. దుఃఖపడుచు.
దుఃఖపాటు. మి. దుఃఖపడుట.
దుఃఖపెట్టు. మి. స. క్రి. దుఃఖపడుచు,
దుఃఖము. సం. బాధ, కష్టము; భేదము.
దుఃఖించు. సం. అ. క్రి. దుఃఖిల్లు.
దుకాణము. అంగడి, ఆపణము.
దుకూలము. సం. తెల్లవస్త్రము; పట్టు
వస్త్రము; సన్నవస్త్రము.
దుక్కి. దున్నుట; నాఁగేటిచాలు; ఘక్కి
మునుగుటకుఁ దగిన వర్షము.
దుక్కిటెద్దు. హాళికము, దున్నుటకుపయో
గించెడి యెద్దు.
దుక్కిపాలము. దున్నినపాలము.
దుక్కిముచ్చే. కర్షకుఁడు.
దుక్కివాలు. హాలము, నాఁగలి.
దుక్కివాలుదాలుపు. హాలాయుధుఁడు,
బలరాముఁడు.
దుగ. స. రెండు, ద్వయము.
దుగవదిరూపులదుండగిఁడు. ద్వాదశకాత్ర,
సూర్యుఁడు.

దుగపుట్టుక. ద్విజుడు; బ్రాహ్మణుడు.
దుగమొగములపులుగు } గండ భేరుండ
దుగమొగంబులపులు } పక్షి.
దుగమొములవేల్పు } ద్విశీర్షుడు, ఆగ్ని
దుగమొములయ్య } రూ. దుగమొము
దుండగిడు.

దుగలము. పావులా.
దుగానా. నమస్కారము.
దుగినుడు. బ్రహ్మ, ద్రుహిణుడు.
దుగుణము. స. దుగ. కణ. చెండింతలు.
దుగులము రూ. దుగలము.
దుగ్గ. కాళి; పార్వతి; దుర్గ
దుగ్గతండ్రి హిమవంతుడు.
దుగ్గాని. ఏగాని.
దుగ్గి. పార్వతి, దుగ్గి.
దుగ్గికన్నయ్య హిమవంతుడు.
దుగ్గు. తొక్కు, మార్గ శా క ము, విణ.
రూపము చెడినది (తృణము).

దుర్గ వా అనూయ; ద్వేషము.
దుర్గతుంటి సం. పాలానుగు.
దుర్గపాణము. సం. పాలతాయి.
దుర్గము. సం. పాలు. విణ పిదుకబడినది;
నింపబడినది.

దుర్గిక సం. చిటుపాల.
దుట్టుపు(పు). జుట్టుపు.
దుడిదుడి గునగున.
దుడుకడు. బాలకుడు. విణ. దుష్టుడు.
దుడుకు. దౌష్ట్యము; ఉద్ధతి; అపరాధము.
విణ. దుష్టము; ఉద్ధతము; ఉద్ధతుడు;
ఉద్ధతురాలు. [విణ. మోటుకాడు.
దుడ్డు. ధనము, డబ్బు; దండము; గద.
దుడ్డుగొట్ట } దండము, పరిఘము, లావు
దుడ్డుగొల } కట్టి.
దుడ్డె. బాలకుడు. విణ. ధూర్తుడు;
ధూర్తురాలు.

దుడ్డు. ఏగాని. [ప్రాదేశము.
దుత్త. పాలకుండ, చిన్న మూతికుండ;
దుత్తాయి. చిన్న చొక్కా, కూర్పము
దుత్తూరము. కపటము. సం. ఉమ్మెత్త.
దుడ్డు. కర్ణిక, తామరపువ్వు మొదలగు
వానిలోని దిమ్మె; తొలకజుబువొడి

చంద్రిక. బ. కన్యాభరణ విశేషములు.
విణ. అసత్యము.

దుద్దెక్కు. అ. క్రి. అతిశయించు.
దుదుముము. సం. పచ్చ నీరల్లి.
దునియు. స. క్రి. కృషి చేయు. దుక్కి
చేయు, దున్ను.

దునిడు. కూరుడు; ప్రభువు.
దును. స. క్రి. దున్ను.

దునుకు. బాధ. [ధరించినాడు.
దునె(నే)దారి. కణ. కూరుడు; కత్తి చేత
దున్న. మహిషము; మగపశువు.
దున్నపోతు దున్న; నిందార్థకము.
దున్ను. స. క్రి. కృషి చేయు, దుక్కిచేయు
దుప్పటము వెలగల సన్నపాటి వెడబు
వస్త్రము; క వ చ ము; ఉత్తరీయము;
నిచోళము.

దుప్పటి. దుప్పటము; నిచోళము, పక్క
మీదల బరచుట కుపయోగించు ముతక
బట్ట. రూ. దుప్పటి. [షము.
దుప్పి. పృషతము, రురవు, మృగ విశే
దుబారా హిం. విణ. చెట్టింపు; వ్యర్థము.
దుబాని హిం. ద్విభాషి, భాషాంతరము
చేయువాడు. రూ. దుబానీ.

దుబ్బ. అడుగుతీ; పాత్ర విశేషము.
దుబ్బ. గడ్డి మొదలగు వాని గంట, తృణ
మూలము.

దుమగతికేతు. ధూమకేతువు.
దుమదుమ. విణ. మిక్కిలి తడిగలది.
దుమా. క్రాయుట యందగు ధ్వస్య ను
కరణము.

దుమారము. దుమ్ము.
దుమారు. విణ. సమూలము.
దుము. రూ. దుమ్ము.
దుముకు ఉల్లివనము, గంతు. అ. క్రి.
ఉలుకు; గంతువేయు.

దుముకులాడు. అ. క్రి. గంతులువేయు.
దుముక్కు. ఉలుకుట యందగు ధ్వస్యన
కరణము.

దుముదారి. ఉక్కడిడు.
దుముదారు దండు, సేన.
దుముదుములాడు. అ. క్రి. దుమ్ము లు
రేగు; నివ్వలు రేగు.

దుమ్ము. ధూళి, పరాగము; ఎముక.
 దుమ్ముధూళి. విణ. సుగ్ధ.
 దుమ్మురేచు. స. క్రి. కోరాడు.
 దుమ్ములగొండి. కొర్నవగండు, మృగ
 విశేషము.
 దుయుముడి. రూ. దూయుముడి.
 దుయు. అ. క్రి. రూ. దూయ.
 దురంగి హిం. రెండువన్నెలు గలిగినది.
 దురంతము. సం. విణ. అంతము లేనిది.
 దుతతిక్రమము. సం. విణ. అతిక్రమింపఁ
 గూడనిది.
 దురత్యయము. సం. విణ. చేటులేనిది.
 దురద. కంఠూతి, జిల; కనరు.
 దురద కంద మహాకంఠము.
 దురదగొండి } దూలగొండి,
 దురదగోవెల } కంఠూర.
 దురదుర. ద్ర. క్రి. విణ. శీఘ్రముగా.
 దురదృష్టము. సం. దౌర్భాగ్యము.
 దురధిగమము. సం. విణ. కష్టముచేత
 పొందఁదగినది; కష్టముచేత చదువఁ
 దగినది; కష్టముచేత ఎఱుంగఁ దగినది
 దురధ్వము. సం. చెడ్డత్రోవ.
 దురవిల్లు. అ. క్రి. దుఃఖించు, శోకించు;
 తపించు; కలఁగు.
 దురపుటోరపు దానరి తండ్రి బ్రహ్మ.
 దురభిగ్రహము. సం. ఉత్తరేసు.
 గ్రహింపఁగూడనిది.
 దురము యుద్ధము; వేగము.
 దురవాపము. సం. విణ. పొందఁగూడనిది.
 దురా. రూ. దురాయి. [అకృత్యముగా.
 దురాకృతము. సం. అకృత్యము. క్రి. విణ.
 దురాచారము. సం. చెడ్డ నడవడి. విణ.
 చెడ్డ నడవడి కలది. [కలవాడు.
 దురాచారుడు. సం. విణ. చెడ్డ మనస్సు
 దురాడుము. ఒఱుగుదిండు.
 దురాత్ముడు. సం. విణ. చెడ్డ మనస్సు
 గలవాడు. [స్మరింపఁ దగనిది.
 దురాధర్మము. సం. తెల్లవాలు. విణ. తిర
 దురాధర్మము. సం. విణ. తిరస్కరింపఁ
 దగనివాడు.
 దురాపము. సం. విణ. పొందఁగూడనిది.
 దురాయి. అజ్ఞ, ప్రతిఘటించు శక్తి.

దురారోహ. సం. బూరుగు.
 దురారోహము. సం. తొండ. విణ. ఎక్కఁ
 గూడనిది. [పనిది.
 దురాలభ. సం. తీటుకసెంద.
 దురాలాపము. సం. చెడుమాట.
 దురాలోకము. సం. విణ. చూడఁగూడనిది.
 దురాశ. సం. వ్యర్థమైన ఆశ.
 దురానధము. సం. విణ. పొందఁగూడనిది.
 దురితము. సం. పాపము.
 దురుసు. కారిన్యము. విణ. కఠినము. క్రి.
 విణ. శీఘ్రము. [దీపకాంతి.
 దురోణము. సం. కలశము; యాగశాల;
 దురోదరము. సం. జూదము; పందెము.
 దురోదరుడు. సం. జూదరి.
 దుర్గ. సం. పార్వతీదేవి; నల్లసిన్నుక; నీలి
 చెట్టు. [విణ. గబ్బుగలది.
 దుర్గంధము. సం. గబ్బు. చెదువాసన.
 దుర్గతి. సం. నరకము; బీదతనము.
 దుర్గతుడు. సం. విణ. దరిద్రుడు.
 దుర్గమము. సం. విణ. పోఁగూడనిది;
 పొంద శక్యముగానిది. [నిది.
 దుర్గము. సం. ఖిల్లా, కోట. విణ. పోఁగూడ
 దుర్గి. సం. దుర్గ.
 దుర్గుణి. సం. విణ. దుష్టబుద్ధిగలవాడు.
 దుర్గుటము. సం. విణ. ఘటింపనిది.
 దుష్టనత. సం. దుర్జనత్వము.
 దుర్జనుడు. సం. విణ. దుష్టుడు,
 మజనుడు. [వాడు.
 దుర్జయుడు. సం. విణ. గలువఁగూడని
 దుర్జాతి. సం. విణ. దుర్జనుడు.
 దుర్జయము. సం. విణ. ఎఱుంగఁగూడనిది.
 దుర్జయము. సం. దుర్నితి.
 దుర్జాంతము. సం. విణ. అణంపఁబడనిది.
 దుర్జినము. సం. మేఘముచేత నూర్చుడగ
 పడని దినము.
 దుర్గురూటుడు. సం. నాస్తికుడు.
 దుర్గురము. సం. విణ. ధర్మపశ్యముగానిది.
 దుర్గుర్. సం. నల్లయప్ప.
 దుర్గురము. సం. విణ. తిరస్కరింపశక్యము
 దుర్మయము. సం. దుర్లయము. [వ్యాధి
 దుర్మామ. పం. ఏనుగు జలగ; మూల

దుర్బామము. సం. మూలవ్యాధి. [గానిది
దుర్బిరీక్ష్యము. సం. విణ. చూడశక్యము
దుర్బివారము. సం. విణ. నివారింపరానిది
దుర్బలుడు. సం. విణ. బలములేనివాడు
దుర్బిణి. హిం. దూర (నూత్న) వస్తు
దర్శనయంత్రము.

దుర్బగుడు. సం. విణ. దు ర దృష్ట
నంతుడు. [గానిది.

దుర్బరము. సరి. విణ. భరింపశక్యము
దుర్బగుడు. సం. విణ. దుర్బగుడు.
దుర్బిక్షము. సం. క్షామము, కఙ్కవు.

దుర్బతి. సం. ఒక సంవత్సరము. విణ.
దుర్బుద్ధి కలవాడు.

దుర్బరణము. సం. (విషభక్షణాదులచేత
చచ్చెడు) చెడ్డచావు.

దుర్బాని. సం. విణ. మర్యాదలేనివాడు.

దుర్బుఖ. సం. ఒక సంవత్సరము.

దుర్బుఖుడు. సం. ఒక రాత్రినుడు. విణ.

అసంబద్ధవచనములాగువాడు. [గానిది

దుర్బభము. సం. విణ. పాండశక్యము

దుర్బోకము. సం. విణ. చూడనలవిగానిది.

దుర్బ్యర్థము. సం. వెండి; నూగుదోస.

విణ. చెడ్డవర్ణముగలది.

దుర్బహము. సం. విణ. మోయరానిది.

దుర్బిధుడు. సం. విణ. ద రి ద్రుడు;

దుర్బిసేతుడు. సం. విణ. వినయము లేని

వాడు; అవినీతుడు. [గలవాడు.

దుర్బ్యసని. సం. విణ. చెడు వ్యసనములు

దుర్బదుడు. సం. పగవాడు. విణ.

చెడ్డమనస్సు కలవాడు.

దులదుల. సంభ్రమము.

దులావి. హిం. దూబరదండి.

దులి. సం. ఆడుతాచేలు; ఒక ముని.

దులుపు. స. క్రి. (ప్రక్కల నంటుకొని

యొడుగు గింజలను) రాల్చు; విడిలించు.

దువ, యా, దుగ.

దువారము. వాకిలి; రంధ్రము.

దువాళము } వేగమున అంతమేరయు

దువాళి } సమముగా పాఠేడి యశ్వ

ధార. [చేయుచు; ప్రసరింపజేయు.

దువాళము చేయు. స. క్రి. దువాళము

దువాళించు. ఆ. క్రి. ప్రసరించు; వేగము

నొందు; ప్రకాశించు.

దువ్వ. తువర; దుమ్ము; ధూళి; పుప్పొడి;

కణము.

దువ్వగాలించుజాణ. వాయువు.

దువ్వటము. దుప్పటము.

దువ్వలువ. దుప్పటము; కట్టుకోక.

దువ్వల్య. నిచోళము.

దువ్వె. పులి; చిఱుత పులి.

దువ్వె. పులి; చిఱుతపులి. స. క్రి. (దువ్వె

తో తల) చిక్కుదీయు; నిమరు.

దువ్వెన. దువ్వెట తువయు క్తమైన సాధ

నము, కంకటిక.

దువ్వెననుడు. సం. ఇంద్రుడు. [గానిది

దుష్కరము. సం. విణ. చేయశక్యము

దుష్కృతము. సం. పాపము. విణ. దుష్ట

ముగా చేయబడినది.

దుష్టము. సం. విణ. చెడ్డది.

దుష్ట. అవ్య. దుష్టము.

దుష్టాడు. సం. విణ. చెడ్డవాడు.

దుష్టపుటిగె. యుగ్మ ఫలిక.

దుష్పిత్రము. సం. సల్లకచోరము; బలు

రక్కెస.

[మార్గము.

దుష్పథము. సం. అధర్మము; చెడు

దుష్పర్మ. సం. తీట కసింద.

దుష్పర్మము. సం. విణ. స్పృశింపరానిది.

దుష్పథ రీతి. సం. ములక.

దుష్ప్రభ. సం. మైలచాయ తొండ.

దుష్ప్రపము. సం. విణ. దురాపము.

దుష్ప్రారుదుడు. సం. దుష్ప్రడగు పురు

షుడు. [కొన

దునికిలు(ల్లు) ఆ. క్రి. జాణు; తప్పించు

దుస్తరము. సం. విణ. దాటరానిది.

దుస్తు. వస్త్రము; అందము.

దుస్త్యజము. సం. విణ. విడువరానిది.

దుస్తా. హిం. విణ. ఇతరమైన.

దుస్సర. యా. దూసరి.

దుస్ససేనుడు. దుశ్శాసనుడు. [గానిది.

దుస్సహము. సం. విణ. సహింపశక్యము

దుస్సాధము } సం. విణ. సాధింపరానిది

దుస్సాధ్యము } దుస్సెర. దుస్సర.

దుష్టుడు. సం. కష్టము లో నున్న
వాడు; నిలుకడ లేనివాడు.
దుహిత. సం. కూతురు.
దుహిత. హస్తాభరణ విశేషము.
దుహ్యము. సం. విణ. పిడుకదగినది.

దూ

దూకలి. బాధ
దూకు. అ. క్రి. దుముకు.
దూకుడు. విణ. ఎగుడుదిగుడు.
దూకొను. స. క్రి. ఆస్వాగించు; పొందు;
లోపలికి చొచ్చు.
దూట. అరటి యూచు.
దూటు. స. క్రి. పొడుచు.
దూటుకొను. అ. క్రి. ఎగురు.
దూబుదిండి. విణ. మిగుల బెట్టక యెంత
యున్నను అంతయు వెచ్చించి తీసువాడు
దూబిడి. నూలు తోడునపుడు చీడు
కలిగించుటకు నిలిపెడు పీతమనుర్చిన
కొయ్యి.
దూగర. తుంపరి; ధాన్యాదిపరాగము.
దూగతి. కఱదూపము.
దూడ. పశుశిశువు, లేగ.
దూడపాల. శారిబగ్. [రూ.దూతుడు.
దూత. సం. రాయబాధి; కుంటెనకాడు.
దూతి-క. సం. కుంటెనకత్తె.
దూత్యము. దూతభావము దూతకిర్రము.
దూది. తూలము, విత్తుతీసినప్రత్తి
దూదిదబ్బు. దళసరిగానుండెడు దబ్బు.
దూదినిమ్మ. మాతులుంగకముగ్.
దూదేకులవాడు. తురువ్వు విశేషము.
దూనము. సం. విణ. తపింపజేయుబడినది,
దూవ. దప్పి. [పించు.
దూపటిలు(ల్లు) అ. క్రి. దప్పిగాను; పరిత
దూపము. ధూపము. [తట్ట.
దూపార్తి. దూపముజేసెడి పాదముపెట్టిన
దూపించు } అ. క్రి. దప్పిగాను; పరిత
దూదిలు(ల్లు) } పించు,
దూపె. ఉపస్థ; అవలక్షణము.
దూబ. అధముడు; మండుడు; ఆప్ర
యోజకుడు; ఖాతవిశేషము.

దూబూచి బాలక్రిడా విశేషమునందగు
అనుకరణము. బ. బాలక్రిడా విశేషము.
దూముడి. రూ. దూయుముడి.
దూయు. అ. క్రి. పాటు; ప్రవేశించు;
బాణమునాటిపెడలు. స. క్రి. పిడికిటితో
ఆకులు మొదలగువానినూడదీయు; తీయు
దూయుతీగ. దూసరిగ్.
దూయుముడి. నులభముగా నూడదీయు
నట్లు మొననుడిచి వేసిన ముడి.
దూరదర్శి. సం. విద్వాంసుడు; గద్ద.
విణ. దూరాలోచన కలవాడు.
దూరదృక్కు. సం. దూరదృష్టి కలవాడు.
దూరము. సం. విణ. దవ్వు.
దూర్పు. స. క్రి. దూఱజేయు.
దూర్వ. సం. గతికగ్.
దూఱు. నింద, ఉపాలంభము. స. క్రి.
నిందించు. [ప్రే. దూర్పు, ఖచించు.
దూఱుదుంకెన. బాలక్రిడా విశేషము.
దూదువడు. అ. క్రి. నిందింపబడు.
దూల కంఠూతి, దురద.
దూలగొండి } దురదగొండి, ప్రావృషా
దూలగోవెల } యణిగ్.
దూలపోతు. ఎప్పుడును దురద గలవాడు
దూలము. ఇంటి కురుజుల కాదరువుగా
ననురైడి ప్రమాను.
దూపణము. సం. దోషము; దూషించుట
దూపణుడు. సం. ఒక రాక్షసుడు.
దూషించు. సం. స. క్రి. నిందించు, దూఱు.
దూషిక. సం. కంటిపుసి; వాగర; సాలె
పురుగు. [తోలు మోతు.
దూష్ట. సం. ఏనుగునడుమున గట్టెడు
దూష్టము సం. గుడారము, జేరా;
వస్త్రము. విణ. దూషింపదగినది.
దూసర. నుదర్శనలత.
దూసరి. తృణవిశేషము; అపవాదు.
దూసరులు. బ. తృణధాన్య విశేషము.

దృ

దృక్కు. సం. కన్ను; చూపు, దృష్టి; బుద్ధి.
విణ. చూచువాడు.
దృగాయుధుడు. సం. శివుడు.

దృగ్గము. సం. విణ. కూర్వబడినది.
 దృఢదంశకము. సం. కారుమొసలి.
 దృఢము. సం. క్రి. విణ. ఆత్మంతము;
 అతిశయము; బిగి. విణ. అధికము;
 దిటవుగలది; కఠినము; బలిసినది. [నది.
 దృఢము. సం. విణ. ఆదరింపబడినది; చీలి
 దృఢి. సం. తిత్తి.
 దృఢువు. సర్వవిశేషము.
 దృఢుడు. సం. విణ. దర్పముగలవాడు.
 దృఢము. సం. విణ. గ్రువ్వబడినది.
 దృశ. సం. దృక్కు, దృష్టి, చూపు.
 దృశి సం. దృష్టి; ఆత్మ.
 దృశ్యము. సం. విణ. చూడదగినది.
 దృషత్తు. సం. తాయి; సన్నెకల్లు.
 దృషత్తుత్రి. సం. కల్వపుగుండు.
 దృష్టము. సం. రాజానకు తన బలము
 వలనను పగవారివలనను పుట్టినభయము.
 విణ. చూడబడ్డది.
 దృష్టరజ. సం. సమర్థాడిన పడుచు.
 దృష్టాంతము. సం. ఉదాహరణము; ఒక
 అర్థాలంకారము; కాత్రము; చావు,
 ప్రత్యక్షము. [రించు.
 దృష్టాంతికరించు. సం. స. క్రి. ఉదాహ
 రణము. చూపు; కన్ను; బుద్ధి. బ. దృష్ట.
 దృష్టించు. సం. స. క్రి. చూచు.

దె

దెంచేనము. పెద్దపిరంగి.
 దెందము హృదయము, మనస్సు.
 దెత్తి. సికాచము. [కృత్రిమ లక్ష్యము.
 దెప్పము. బాణాదుల కెదుట నిల్విన
 దెప్పర. అశక్యము; అశుభము.
 దెప్పరము. అపద; విణ. అశక్యము;
 దుస్సహము; అశుభము. బ. దుస్సహ
 వచనములు.
 దెప్పరిలు(ల్లు) అ క్రి. అపదనొందు.
 దెప్పటికము. దుస్సహత్వము.
 దెప్పు. స. క్రి. (ఒకడు చేసిన కీడును
 మేలును) ఎదుటచెప్ప, ఎత్తిపాడుచు;
 ఉపాలంభించు.
 దెప్పుడు. దెప్పట, ఉపాలంభము.

దెబ్బ. కొట్టు, తాడనము.
 దెబ్బసరులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 దెబ్బటు. బలిష్ఠమైనవాన.
 దెన. దిక్కు, దిశ; అవస్థ; దురవస్థ;
 పార్శ్వము; కాపు; ఆశ్రయము.
 దెనచెడు. అ. క్రి. దిక్కులేకపోవు.

దే

దేండ్ర. జేండ్ర.
 దేండ్రవాడు. తంతువాయ జేదము.
 దేకు. స. క్రి. ముడ్డితోరాచు; కూర్చుండి
 జరుగు.
 దేకిచ. హిం. పెద్దవంటపాత్ర.
 దేబె. విణ. జేవురుగొట్టు; దీనుడు.
 దేయము. సం. విణ. ఇయ్యదగినది.
 దేరిజే—ము } ఒకవిధమైన గుడారము.
 దేరిజే } రూ. దేరిజ.
 దేవకము. సం. పాచిక.
 దేవకాంచనము. సం. కోవిదారవృక్షము.
 దేవకి. సం. శ్రీకృష్ణుని తల్లి.
 దేవకినందనుడు. సం. శ్రీకృష్ణుడు.
 దేవకుసుమము. సం. లవంగము.
 దేవఖాతకము. సం. ఆఖాతము.
 దేవచ్చందము సం. నూలు చేటల
 ముత్యాలహారము.
 దేవజగ్గకము. సం. కామంచి గడ్డి.
 దేవత. సం. దేవి; దేవుడు.
 దేవతరువు. కల్పవృక్షము.
 దేవతాడి. దేవతాళము.
 దేవతాళము. సం. డాదరదంగి.
 దేవత్వము. సం. దేవతాస్వరూపము.
 దేవదత్తము. సం. ఒక ఉపవాయువు;
 అర్జునుని శంఖము.
 దేవదారి. దేవదారువు.
 దేవదారువు. సం. ఒకానొక వృక్షము.
 దేవదాని. వా. వేశ్య.
 దేవదేవుడు. సం. శివుడు.
 దేవద్ర్యక్కు. సం. విణ. దేవతలనుగూర్చి
 పోవువాడు; దేవపూజకుడు.
 దేవనము. సం. క్రీడ; జూదము; గెలువ
 నిచ్చు; స్వప్నము; వ్యవహారము; పాచిక.

దేవనాళము. సం. అడవికిక్కన కనవు. దేవభూయము. సం. దేవత్యము. దేవమణి. సం. కాస్తుభము; చింతామణి; గుట్టపుమెడ నుడి. శివుడు. [దేశము. దేవమాతృకము. సం. వానలచేత పండెడి దేవమానము. సం. గర్భాష్టమమాసము. దేవయజ్ఞము. సం. హోమము, వైశ్వ దేవము. దేవయానము. సం. దేవతావిమానము; అర్చిరాచిమార్గము. దేవర: ప్రభువు; దేవత. దేవరింపు. పరిదేవనము. దేవరుడు. సం. మగనితోడబుట్టినవాడు దేవలుడు: సం. తంబళవాడు; నంబి వాడు; కూలికి దేవపూజ చేయువాడు రూ. దేవలకుడు. దేవవర్ధకి. విశ్వకర్మ. దేవవల్లభము. సం. పాస్త. దేవసరులు. బ. ధాన్యవిశేషము. దేవసాయుజ్యము. సం. దేవత్యము. దేవళము. దేవాలయము. దేవళ్ళు. బ. దేవతలు. దేవాంగులు. బ. శేడవారు. దేవాంబరముపాత్రి. మి. వస్త్రవిశేషము. దేవాజీవి. } సం. దేవలుడు. దేవాజీవుడు. } దేవానాంప్రియము. సం. మేక. దేవానాంప్రియము. సం. విణ. మూర్ఖుడు దేవాలయము. సం. గుడి. దేవి. సం. పార్వతీదేవి; రాజభార్య; చాగ; పిక్క. దేవిధి. హిం. కోటవాకిలి; రాజనగరు. దేవు. స క్రి. నీళ్ళు మొదలగు వాని యందుండి తడవియెత్తు; పెదకు. దేవుడు. సం. దేవత; మేళుడు. దేవురించు. అ. క్రి. దీనవృత్తినియాచించు. దేవురింపు } దేవురించుట, దైన్యము. దేవురు } దేవురించుట, దైన్యము. దేవురుగొట్టు. విణ. దేబె, దీనుడు. దేవులాడు. స. క్రి. పెదకులాడు. ధేవుడు. సం. మగని తోడబుట్టినవాడు

దేవె(వే)రి. దొరసాని; రాజపత్ని. దేశము. సం. అనేకపట్టణములుగల గొప్ప భూభాగము, అంగవంగళింగాది; ప్రదేశము; చోటు; భాగము. దేశరూపము, సం. న్యాయము, పాడి. దేశాహి. దేశాయి, పెద్ద. దేశాహిమిరాశి. దేశాయాలమిరాశి. దేశి, సం. సంగీతవిశేషము. [వాడు; పెద్ద. దేశికుడు. సం. గురువు; దేశము తిరుగు దేశియము సం. విణ. దేశమునఁ బుట్టినది. దేశ్యము. సం. విణ. దేశమునకుఁ దగినది; దేశమునఁ బుట్టినది. దేనము. ద్వేషము. దేహము. సం. శరీరము. [చావు. దేహయాత్ర. సం. తిండి, జీవనోపాయము; దేహారము. నివాసము. దేహళి. సం. (ఇంటి) కడప. దేహాయ. నేల శిస్తు. [జీవుడు. దేహి. సం. విణ. దేహముకలవాడు,

దై

దైతేయుడు. సం. దితి సుతుడు. దైత్యగురువు(డు). సం. శుక్రడు. దైత్యారి. సం. విష్ణువు; నేలుపు. దైత్యుడు సం. దితి సుతుడు, అసురుడు దైన్యపడు. మి. అ. క్రి. దీనత్యయనొందు. దైన్యపాటు మి. దైన్యపడుట. దైన్యము సం. దారిద్ర్యదులచేతగలుగు దురవస్థ, దీనత్యము. దైర్ఘ్యము. సం. నిడుపు. దైవజ్ఞ. సం. సోదకత్తె; బల్లి. దైవజ్ఞుడు. సం. జ్యోతిష్టుడు, జ్యోతిష్టుడు దైవతము. సం. దేవత. విణ. దేవతది. దైవప్రశ్నము. సం. ఉపశ్రుతి. దైవము. సం. దేవత; అదృష్టము; భాగ్యము; జ్యోతిష్టోమాదియజ్ఞముపారంభింపఁ బడినప్పుడు యథావిధిగా తత్కర్మము నడపిన ఋత్విజుని నలంకరించి కన్య నిచ్చి చేయు వివాహము. విణ. దేవత లకు సంబంధించినది.

దైవాలు. అ. క్రి. ఆతిశయించు; పొరలి
పాటు; ఒప్పు; ఉప్పతిల్లు.
దైవికము. సం. విణ. దైవమువలనఁగలిగి
నది; దేవతలకు సంబంధించినది.

దొ

దొంకెన. రూ. దొంకెన.
దొంగ. చోరుఁడు; అరణిపువ్వులాని
వస్తువిశేషము; తేగలోని యొక పదా
ర్థము. విణ. పంచకము. [యన్నము.
దొంగకూడు. దొంగతనముగా తినెడి
దొంగతనము. చార్యము.
దొంగపని. దొంగతనము.
దొంగబీగము. మాటుబీగము.
దొంగయిసుక. క్రింది నీళ్ళు తెలియకుండ
మీఁద వ్యాపించియుండెడి యిసుక.
దొంగరేయి. అర్థరాత్రము.
దొంగజీకము. దొంగపని.
దొంగలమిండగీడు. ఉడుపకుక్క.
దొంగసొమ్ము. దొంగిలినసొమ్ము.
దొంగిలింఁచు } స. క్రి. ఒకరిసొత్తు నపహ
దొంగిలు } రించు.
దొంగు. అ. క్రి. డాఁగు.
దొండ. చింబికాలత.
దొండి. రంధ్రము.
దొండు. మీనభేదము. [పరగా వచ్చునది.
దొంతర. పరంపర; దొంతి. విణ. పరం
దొంతరముద్దు. చుంబన విశేషము.
దొంతి. ఎత్తువరుస, ఒకటిమీఁదనొకటిగా
నుంచిన కుండలు మొదలగువాని వరుస;
వరుస. విణ. దొంతిగానుండునది.
దొందడి. సందడి, సమ్మర్దము. [ర్దమగు.
దొందడించు. అ. క్రి. సందడించు, సమ్మ
దొందము. ద్వంద్వరోగము, వాతపిత
క్షేష్మములలో నేరంటి ప్రకోపము
వలననైననుగలిగిన రోగము. స్థూలము.
దొందు. జత. విణ. స్థూలకాయఁడు;
దొంపు. మళ్ళవరుస, తలనట్టు.
దొంబులిగొట్టు. పిటికీ, భీరువు.
దొగ్గలి. రక్తబాష్పము.
దొట్ట. తీగ.

దొడదొడ. కాటుట మొదలగు వానియందగు
ధ్వన్యనుకరణము.
దొడప. విణ. కురూపి; నీచుఁడు.
దొడ్డ. విణ. గొప్ప, గొప్పది.
దొడ్డచిక్కిణము. మిక్కిలి దట్టమైనది.
దొడ్డతనము. గొప్పతనము; మంచితనము;
భాగ్యము.
దొడ్డయెద్దు మహాత్ము.
దొడ్డవయసు. పెద్దవయసు.
దొడ్డవాఁడు. విణ. గొప్పవాఁడు.
దొడ్డి. పనులుమేయుకంచె; పనులకొట్టము;
పెరడు; ఇంటివెనుక స్థలము.
దొడ్డికట్టు. నాలుగిండ్లు కలిపి కట్టిన బవంతి
దొడ్డిక్కావాఁడు. విణ. పంగటికాళ్ళవాఁడు
ప్రజ్ఞాఁడు.
దొడ్డికాళ్ళు. బ. ఎడముగానుండుకాళ్ళు.
దొడ్డివల ఒక దినుసువల.
దొడ్డివాకిలి. పెరటి ద్వారము.
దొడ్డు. విణ. రూ. దొడ్డు.
దొడ్డువాలు. అ. క్రి. అధికమగు.
దొత్తి. విణ. వ్రేలాడునది.
దొద్దు. కొల్ల, దోపిడి.
దొద్దకత్తి. విణ. దోపిడికత్తి.
దొద్దకాఁడు. విణ. దోపిడికాఁడు.
దొద్దకొను. స. క్రి. కొల్లకొట్టు.
దొద్దచేవు. అ. క్రి. కొల్లచేవు.
దొద్దు. విణ. బొజ్జపెట్టినవాఁడు.
దొన. కొండమీఁది నీటిపల్లము; అమ్ముల
పొది; ఈంద్రవాని కత్తులపొది; జల
నిర్గమద్రోణము. కూయు.
దొనదొనమును అ. క్రి. దొనదొనయని
దొనయుప్పు. చాటియుప్పు, రామకము.
దొనరు. విణ. దొంగ్యము.
దొనుకు. దుఃఖము; విచారము.
దొన్నియ. } ద్రోణి, త్రాగుటకుపయుక్త
దొన్నె. } మైన దొప్ప.
దొప్ప. ఆకులతో కట్టిన దొన్నె.
దొప్పదోగు. అ. క్రి. ముసుగు.
దొప్పదొప్ప కొట్టుకొనుట యందగు
ధ్వన్యనుకరణము.
దొబ్బ. మాంసభండము; ముద్ద; పిండము.
దొబ్బలగొట్టు. అధురుగుండ్లియ.

దొబ్బు. నింద. స. క్రి. సంభోగించు; అప
హరించు. స. క్రి. దూషించి బుద్ధిచెప్ప.
దొమ్మ. పశువులయొక్క తొమ్మడుపు
వ్యాధి; అవయవవిశేషము; మూర్ఛవంటి
రోగము.

దొమ్మడోలు. అశ్వగంధం.

దొమ్మర. గడకట్టియాడి జీవనము చేసెడి
యొకానొకజాతి.

దొమ్మరి. దొమ్మరవాడు.

దొమ్మి. సంకులసమరము, అందఱుకలియఁ
బడి చేయు యుద్ధము; సందడి; అందఱు
కలియఁబడుట. చేయు; పెనఁగులాడు.

దొమ్ములాడు. అ. క్రి. దొమ్మియుద్ధము
దొర. రాజు; ప్రభువు సేనానాయకుడు;
యోధవరుడు; సామ్యము. విణ. గొప్ప
వాడు; సమానుడు.

దొరఁకునన్నాని. సమ్మించి మోసపుచ్చి
దొంగిలించికొనిపోయెడు దొంగ.

దొరకొను. అ. క్రి. యత్నించు. స. క్రి.
ఆరంభించు.

దొరకు. అ. క్రి. లభించు. ప్రే. దొరకించు
దొరకువడు అ. క్రి. లభించు. సిద్ధించు.
దొరకొను. అ. క్రి. లభించు; సంభవించు;
దొరకొలు. దొరకుట; యత్నించుట;
ఆరంభించుట.

దొరకొలునన్నాని. దొరఁకునన్నాని.

దొరగడలు. గొప్పఅల.

దొరతనము. ప్రభుత్వము.

దొరయు. అంటు; సమానముగు; ఒప్పు;
కలుగు; జరగు. స. క్రి. పోలు.

దొరలు. అ. క్రి. దొర్లు, పొర్లు; పడు;
కలయు; మాటుకొను. స. క్రి. అనుభవించు
దొరవి. కొలను.

దొరసాని. రాణి, రాజాభార్య.

దొరుగండి. నిండినప్పుడు నీళ్లు వెలుపలికిఁ
బోవుటకై ఏర్పఱచినదొరువు తూము.

దొరువు. నడబావి; కొలను; చెలమ.

దొరువుపట్టెడ. గంతయెద్దుల తోఁకక్రిందఁ
దగిలించెడు పట్టెడ.

దొర్లు. అ. క్రి. పొర్లు. చూ. దొరలు.

దొర్లు. దొరువు; చెలమ.

దొట } కోటరము.

దొట్టుట } దొట్టుట.

దొట్టు. స. క్రి. పొందు.

దొలుపు. ప్రే. దొర్లుఁజేయు.

దొనఁగు } పాపము; ఆపద; విఘ్నము;

దొనవు } దోషము.

దో

దో. సం. బాహువు.

దోకిన. దోఁకుట.

దోకు. స. క్రి. నేలకు ఎదురుగ చెక్కు.

దోకుడు. దోఁకుట.

దోకుడుబాట. దోఁకునట్టిపాట.

దోకుడుబార బాలక్రిడా విశేషము.

దోగాడు. అ. క్రి. బిడ్డ నేలఁ జేతులూడి
మోకాళ్ళతో నడచు, దోఁగియాడు.

దోగు. అ. క్రి. మేనితోలాలియు; దోఁగాడు

దోగురు. దొంగతనము.

దోచు. స. క్రి. దొంగిలించు; కొల్లగొట్టు
ఆకర్షించు. [బాణము.

దోటమ్ము. దోఁటివంపైన ఆలుగుగల

దోటి. అందనిపండ్లు మొదలగువానిని
కోయుటకు ఉపయుక్తముగా వంకర
చిల్లదోఁసినకోల, అంకుశి.

దోటిముక్కర. దోఁటివంటి ముంగర.

దోటు. వా. స. క్రి. ఇచ్చు.

దోపరి. దొంగ; కొల్లకాడు.

దోపిడి. దోఁచుకొనుట; కొల్ల, పశ్యతో
హరణము; చౌర్యము. [తోహరుడు.

దోపిడికాడు. దొంగ; కొల్లకాడు, పశ్య
దోపు. దోఁచుకొనుట; చూట, కొల్ల;

పూర్ణాశకము. స. క్రి. చొప్పించు.

దోపుకాడు. దొంగ; దోపిడికాడు.

దోపుడు. దోపిడి.

దోపుడుకాడు. దోపిడికాడు.

దోర్గ. సం. గొల్లవాడు; దూడ; కవి
త్వముచెప్పి జీవించెడుకవి. విణ. పాల
పిదుకువాడు.

దోగ్గి సం. పాలిచ్చెడి యావు.

దోణ(ణా)ము. భుజమునకు బలము వచ్చు
టకై త్రిప్పెడు జెట్టివాని. యుపకరణ

విశేషము; మానుసుకరముగా చీలు
టకై యక్కడక్కడ చెక్కిన మేకు
లను దిగఁగొట్టెడి యుపకరణవిశేషము.

దోషి. హిం. దోషతి.

దోషని. ద్వాదశి.

దోదుమి (ము). రెండంచుల కత్తి.

దోదుముదారి. ఆయుధవిశేషము.

దోదుమ్మి(మ్ము) రెండంచులకత్తి.

దోనము. దోణము.

దోనమ్ము. అల్పశరము. [విణ. అల్పము.

దోని. దోన; దోనె; కాలువతూను.

దోనియ. దోనె.

దోనె. జలగడుగువాని సాధనము; చిన్న
యోడ, ద్రోణి; ఒంటికొయ్యపడవ;
సాలెవాడుచాఁపు చుట్టెడుమాను.

దోమ. మశకము.

దోమటి. అన్నము.

దోమతెర దోమలు నొరకుండ మంచము
చుట్టుజేయువలగడ్డ, చతుష్కి.

దోము. ఆహారము దేహమునపట్టక పకు
వులు పాటుకొనుట; కడుపువాఁపు?

దోయి. ద్వయి, జత; కలయిక; సాటి.

విణ. తోడు.

దోయికట్టు. అ. క్రి. జతకూడు.

దోయిడి. విణ. కూన్యము.

దోయిలి. దోసిలి.

దోయిలించే. స. క్రి. చేతులనుజోడించు;
దోసిలిపట్టు.

దోర. రాక; దొంతర. విణ. పండఁబాటి
నది; ఒఱగినది.

దోరగలు(ల్లు). ఒడ్డగడవు.

దోరగలు(ల్లు)పడు. అ. క్రి. ఒడ్డగడవగు.

దోరగాయ. పండఁబాటిన కాయ.

దోరగించే. ప్రే. దోరగిల్లజేయు.

దోరగిలు(ల్లు). అ. క్రి. ఎఱ్ఱబాటు; ఒఱగు
దోరణ. తోరణము. [కమ్మి.

దోరణపుంగమ్మి. ద్వారముమీఁది యడ్డ

దోరణపుఁబట్టె. కపిలబిల్లికింది యడ్డపట్టె.

దోరణపుసాటిరిక్కి. అనురాధానక్షత్రము

దోరణము. తోరణము.

దోరపాక. ఓరపాక.

దోరము. ద్వారము.

దోరు. అ. క్రి. మరణించు; ఒఱగు.

దోరుచే. ప్రే. చాపజేయు; వ్రాల్చు.

దోరువా. పక్షివిశేషము.

దోరెము. డేగలకుఁగట్టెడు త్రాడు.

దోర్చు. రూ. దోరుచు. [ము; మోచేయి.

దోర్మధ్యము. సం. బాహువుల మధ్యభాగ

దోల. సం. రూ. డోల.

దోవతి. పురమాడు కట్టుకు నెడి పంచె.

దోష. సం. భుజము; రాత్రి.

దోషకము. సం. దోస, అట్టు.

దోషకారి. సం. విణ. దోషముచేయువాడు

దోషగ్రాహము. సం. ఇందుపుణ్యెట్టు.

దోషజ్ఞుడు. సం. పండితుడు; వైద్యుడు.

విణ. దోషమునెఱిగినవాడు.

దోషము. సం. తప్ప; పాపము. (కావ్య

దోషములు—పదదోషములు, వాక్య

దోషములు, అర్థదోషములు. అందు పద

దోషములు—అప్రయుక్తము, అపుష్టా

ర్థము, అసమర్థము, నిర్లక్ష్యము, నేయా

ర్థము, చ్యుతసంస్కారము, సందిగ్ధము,

అప్రయోజకము, క్లిష్టము, గూఢార్థ

కము, గ్రామ్యము, అన్యార్థము,

అప్రతికము, అవిమృష్టవిధేయాంశము,

విరుద్ధమతికరము, అశ్లేలము, పరుషము.

వాక్యదోషములు—శబ్దహీనము, క్రమ

భ్రష్టము, విసంధి, పునరుక్తియుతము.

వ్యాకీర్ణము, వాక్యసంకీర్ణము, అపూ

ర్ణము, వాక్యగర్భితము, భిన్నలింగము,

భిన్నవచనము, న్యూనోపమము, అధికో

పమము, భగ్నచ్ఛందము, యతిభ్రష్టము,

అశరీరము, అరీతికము, విసర్గలుప్తము,

ఆస్థానసమాసము, వాచ్యవర్జితము,

సమాప్తపునరాత్తము, సంబంధవర్జితము,

పతిత్పిక్వణము, అధికపదము, ప్రకమ

భంగము. అర్థదోషములు—అపార్థము,

వ్యర్థము, ఏకార్థము, ససంశయము,

అపక్రమము, భిన్నము, అతిమాత్రము,

పరుషము, విరసము, హీనోపమము,

అధికోపమము, అసమోపమము, అప్రసి

ద్ధోపమము, హేతుకూన్యము, నిరలం

కృతి, అశ్లేలము, విరుద్ధము, సహచర

చ్యుతము.)

దోషాకరుడు. సం. చంద్రుడు. [రుడు.
దోషాచరుడు. సం. చంద్రుడు; నికాచ
దోషాటుడు. సం. రాత్రించరుడు, రాత్రి
నుడు. [త్తుడు.

దోషి. సం. విణ. తప్పగలవాడు; పాపా
దోషించు. సం. ఆ. క్రి. దోషముపుట్టు.
దోస. కర్కటి.

దోసకాయ. ఉర్వారము.
దోసకారి. విణ. దుష్టుడు; దుష్టురాలు;
కుచ్చితుడు; కుచ్చితురాలు.

దోసము. దోషము, పాపము; తప్ప.

దోసి. విణ. దోషి.

దోసియ. దోసె. [చేరిక.

దోసిలి. అంజలి, వంపబడిన రెండుచేరల

దోసిలించు. అంజలి ఘటించు.

దోసె అట్టు, దోషకము.

దోసెడ్డు. ప్రసృతి ద్వయము, రెండు
చేరల ప్రమాణము.

దోహదము. సం. కోరిక; వేవిళ్ళు, గర్భ
చిహ్నము; ఎరువు; ఆకాలమున తరు
గుల్మలతాదులకు ఫలపుష్పాదులను
పుట్టించెడు స్త్రీల పాదతాడనాదిక్రియ
ఎరువు జేయుట. [గర్భము

దోహదలక్షణము. సం. స్త్రీలవయస్సాధి;

దోహదవతి. సం. వేవిళ్ళగల స్త్రీ.

దోహనము. సం. పాలుపితుకుట.

దోహరి. మాలవాడు.

దోహలము. సం. ఉత్సాహము.

దో

దో. దూరము. క్రి. విణ. దూరముగా.

దోడ. తాలువు, బుగ్గలోపలిభాగము.

దోడు. జోడన; వండయాత్ర; పరుగు.

దోత్యము. సం. దూతభావము; దూత
కర్మము.

దోరాత్యము. సం. చెడ్డతనము.

దోరు. కాంతి.

దోర్జన్యము. సం. చెడ్డతనము.

దోర్బాగ్యము. సం. దురదృష్టము.

దోలతు(త్తు). భాగ్యము; అధికారము.

దోవారికుడు. సం. ద్వారపాలకుడు.

దోవు. దూరము.

దోష్ట్యము. సం. చెడ్డతనము; అల్లరి.

దోహిత్తుడు. సం. మనుమడు, కూతురి
కొడుకు.

దోహృదము. సం. దోహదము, వేవిళ్ళు.

ద్య

ద్యౌవావృధువులు సం. మిన్నమన్ను.

ద్యు

ద్యుతి. సం. కాంతి; వెలుగు.

ద్యుమణి. సం. సూర్యుడు. [క్రమము

ద్యుమ్నము. సం. ధనము; బలము; పరా

ద్యునదుడు. సం. చేవత.

ద్యూ

ద్యూతము. సం. జూదము.

ద్యో

ద్యోతకము. సం. విణ. ప్రకాశింపజేయు
నది; స్ఫురింపజేయునది.

ద్యోతనము. సం. ప్రకాశించుట; ప్రకా
శింపజేయుట; స్ఫురింపజేయుట.

ద్యోతమానము. సం. విణ. ప్రకాశించు
చున్నది; స్ఫురించుచున్నది.

ద్యోతము. సం. ఎండ; తేజస్సు.

ద్యోతించు. సం. ఆ. క్రి. ప్రకాశించు;
స్ఫురించు.

ద్యోతితము. సం. విణ. ప్రకాశించినది;
స్ఫురించినది.

ద్ర

ద్రఢిష్టుడు. సం. మిక్కిలి దృఢమయిన
వాడు.

ద్రప్పము. సం. పలుచని పెరుగు; తుంపురు?

ద్రబ్బెడ. భక్త్యవిశేషము.

ద్రవంతి. సం. ఎలుకజీడి

ద్రవము. సం. తడి; రసము; పరిహాసము; పగులు; యుద్ధమువలనఁ జాఱుట.
 ద్రవింఱు. సం. అ. క్రి. కాలు.
 ద్రవిడము. సం. ఆరవ దేశము, 56 దేశములలో నొకటి. ప్రము; సామర్థ్యము.
 ద్రవిణము. సం. ధనము; బంగారు; పరాక్ర
 ద్రవ్యము. సం. ఇత్తడి; పూత; మందు; మద్యము; లక్క; ధనము; గుణవత్తు; పృథివ్యాది. (ఇవి తొమ్మిది-పృథివి, అస్స, తేజము, వాయువు, ఆకాశము, కాలము, నిత్యము, ఆత్మ, మనస్సు.) విణభవ్యము; ద్రువికారము.
 ద్రష్ట. సం. చిదాభాసయుక్తమైన అహంకారము, చూచువాఁడు; సాక్షి, ప్రకాశింపఁజేయువాఁడు.

ద్రా

ద్రాక. ద్రాక్ష.
 ద్రాక్ష. సం. ఒకలత.
 ద్రాఘిష్ఠ్యము. సం. విణ. మిక్కిలి దీర్ఘము.
 ద్రాబ. విణ. అసారము; అసారుడు; అసానోక్తి; అధమము; అధమఁడు.
 ద్రావకము. సం. రసగంధక పాపాణాదుల యందు తీసెడు రసవిశేషము; బరువైన తాయి.
 ద్రావకుడు. సం. విణ. నేర్పరి; మోసకాఁడు
 ద్రావిడము. సం. ద్రవిడభాష; కచోరము.
 ద్రావిడుడు. సం. విణ. ద్రవిడదేశమునందు బుట్టినవాఁడు.

ద్రీ

ద్రీండు. దిండు. [వాఁడు?
 ద్రీమ్యురి. సం. చరించునది; సం. చరించు
 ద్రీమ్యురీడు. సం. చరించువాఁడు?
 ద్రీమ్యుంఱు. స. క్రి. త్రుమ్యురించు.

ద్రు

ద్రుంగ. అ. క్రి. తక్కువగు. [గొడ్డలి.
 ద్రుఘణము. సం. ఇనుపగుదియ; గండ

ద్రుఘణుడు. సం. బ్రహ్మ.
 ద్రుడ్డు. రూ. దుడ్డు. త్రుమ్మెద; తేలు.
 ద్రుణము. సం. కత్తి; విల్లు; ఒక దినుసు
 ద్రుణి. సం. ఆఁడుతాఁబేలు.
 ద్రుతము. సం. వేగము; ద్రుతలయకాలము; నకారము. క్రి. విణ. త్వరితము. విణ. వడిగలది; కరగినది; చీలినది.
 ద్రుపదము. సం. బొండకొయ్యి.
 ద్రుమము. సం. చెట్టు; పారిజాతము.
 ద్రుమామయము. సం. లక్క.
 ద్రుముడు. సం. ఒక కింపురుష ప్రభువు.
 ద్రుమోత్పలము. సం. కొండగోగు.
 ద్రువయము. సం. త్రాను మూర తూము మె|| మానము.
 ద్రువు. సం. నృక్షము.
 ద్రుహిణుడు. సం. బ్రహ్మ దేవుడు.

ద్రూ

ద్రూణము. సం. తేలు.

ద్రై

ద్రెక్కొము. స. క్రి. ఎదిరించు?
 ద్రెయ్యు. అ. క్రి. తెగు?

ద్రో

ద్రొబ్బు. స. క్రి. పడఁద్రోయు.

ద్రో

ద్రోణకాకము. సం. బొంత కాకి.
 ద్రోణదుఘ. సం. తూమెఁడుపాలిచ్చెడిఅవు.
 ద్రోణము. రూ. దోణము. సం. తూము; నల్లుము; ఒకకొండ; తుమ్మి; బొంత కాకి; జలాశయవిశేషము; తేలు.
 ద్రోణము. రూ. దోణాము.
 ద్రోణి. సం. దోసె; పసులుమేయు కంచె; చెండుకొండలనడిమి; దొన్నె; జలగడుగు వాని సాధనము; దేశవిశేషము; నీలి.
 ద్రోణుడు. సం. ద్రోణాచార్యుడు.

ద్రోవది. ద్రాపది.

ద్రోహము. స. చంపనిచ్చు; కీడుతలఁపు.

ద్రోహ. స. విణ, ద్రోహముచేయువాడు

ద్రా

ద్రాణికము. స. విణ. నల్లుము విత్తులు
విత్తదగినది (పాలము).

ద్రాపది. స. పాండవుల భార్య.

ద్య

ద్యంద్యము. స. ద్రీ పురుషుల జత;
ఇద్దఁ తొకరితోనొకరు చేయు యుద్ధము;
రహస్యము; కీతోష్ణాది; నుఖదుఃఖాది;
రెండు.

ద్యయము. స. జత; రెండు.

ద్యయాతిగుఁడు. స. రజస్తమోగుణ
రహితుఁడు; ద్వైతరహితుఁడు.

ద్యయి. స. రెండు.

ద్వా

ద్వాదశకము. స. స. పండ్రెండు.

ద్వాదశము. స. విణ. పండ్రెండవది.

ద్వాదశాంగుళము. స. జేన.

ద్వాదశాత్ముఁడు స. నూర్చుఁడు.

ద్వాదశి. స. పక్షమునందు పండ్రెండవ
తిథి.

ద్వాపరము. స. ద్వాపరయుగము; సంశ
యము.

ద్వారపాలకుఁడు } స. వాకిటి కావలి
ద్వారపాలుఁడు } వాఁడు.

ద్వారబంధము. స. వాకిట నిరుపక్కు
లను క్రిందుమీఁదుల నమర్చిన మ్రాని
చట్టము.

ద్వారము స. వాకిలి; ఉపాయము.

ద్వారయంత్రము. తిలుపుతాళము.

ద్వార(రా)వతి. ద్వారకానగరము.

ద్వాష్టి(ష్టి)తుఁడు. } స. ద్వార పాల
ద్వాష్ట(ష్ట)ుఁడు. } కుఁడు.

ద్వి

ద్వికము. స. కాకి; జక్కవ. స. రెండు
ద్విగుణాకృతము. స. విణ. రెండుచాళ్లు
దున్ని నది (పాలము). [ద్రవ్యము.

ద్విజ. స. బారంగి; రేణుకయను గంధ
ద్విజన్మము. స. పక్షి; పల్లు.

ద్విజన్ముఁడు. స. బ్రాహ్మణుఁడు;
క్షత్రియుఁడు; వైశ్యుఁడు.

ద్విజము. స. పక్షి; పల్లు; పాము.

ద్విజరాజు. స. చంద్రుఁడు; గరుత్మం
తుఁడు; శేనుఁడు.

ద్విజాతి. స. ద్విజము; ద్విజాఁడు.

ద్విజిహ్వము. స. సర్పము.

ద్విజిహ్వఁడు. స. విణ కొండెగాఁడు.

ద్విజాఁడు. స. బ్రాహ్మణుఁడు; క్షత్రి
యుఁడు; వైశ్యుఁడు.

ద్వితయము. స. జత, రెండువస్తువులు.

ద్వితీయ. స. భాంధ్య; విదియ; ద్వితీయా
విభక్తి.

ద్వితీయము. స. విణ. రెండవది.

ద్వితీయాకృతము. స. విణ. రెండు
చాళ్లు దున్ని నది (పాలము). [వాఁడు.

ద్వితీయుఁడు. స. కొడుకు. విణ. రెండవ

ద్విధాగతి. స. ఎండ్రకాయ; మొసలి.

ద్విపటి. స. దుప్పటము; కప్పుడుదుప్పటి.

ద్విపద. స. ఒకబుక్కు.

ద్విపది. స. ఒకఛందస్సు.

ద్విపము. స. ఏనుగు.

ద్విపాద్యము. స. తగిన దండుగకంటె
యినుమడియగు దండుగ. [వాఁడు.

ద్విభాషి. స. రెండుభాషలు తెలిసిన

ద్విరదము. స. ఏనుగు.

ద్విరననము. స. పాము.

ద్విరేఫము స. తుమ్మెద.

ద్వివర్ణ. స. ద్వివోయని.

ద్విషత్తు. స. శత్రువు.

ద్విమఁడు. స. శత్రువు.

ద్విసంధాగ్రాహి. స. విణ. రెండుమాటులు
స్మరింపఁ గానే ధారణచేయుగలవాఁడు,

ద్వీసీత్యము } సం. విణ. రెండవచాళ్లు
ద్వీహల్యము } దున్నినది (పాలము).
ద్వీహాయని. సం. రెండేండ్ల ప్రాయముగల
పెయ్యి.

ద్వీ

ద్వీపము. సం. పులితోలు; పులి; నీళ్ళ
నడమనున్న దీవి. (సప్తద్వీపములు—
జంబువు, ప్లక్షుము, కుశము, క్రౌంచము,
కాకము, కాల్యాలి, పుష్కరము.)
ద్వీపవతి. సం. నది. [ద్రము.
ద్వీపి. సం. పెద్దపులి; చిఱుతపులి; సము

ద్వే

ద్వేషణుడు. సం. శత్రువు.
ద్వేషము. సం. పగ, శత్రుత్వము.
ద్వేషి. సం. ద్వేషముగలవాడు.
ద్వేషించు. సం. ఆక్రి విరోధించు; ఏవగించు

ద్వేష్ట. సం. విణ. ద్వేషించువాడు; పగ
గలవాడు. [గొనదగినవాడు.
ద్వేష్టుడు. సం. పగవాడు. విణ. పగ

ద్వై

ద్వైతము. సం. జీవాత్మ పరమాత్మలకు
భేదముచే పెడి యొకమతము; ఒకానొక
వనము.
ద్వైతీయవాదము. సం. విణ. రెండవది.
ద్వైధము. సం. వద్దణములలో నొకటి.
ద్వైపము. సం. విణ. పులితోలుచేత కప్ప
బడినది (రథము); ద్వీపసంబంధమైనది;
ద్వీపిసంబంధమైనది.
ద్వైపాయనుడు. సం. వేదవ్యాసుడు.
ద్వైమాతురుడు. సం. విశాయకుడు.

ద్వ్య

ద్వ్యస్తము. సం. రాగి.

—ధన్వంతరము—

ధ

ధగిడి హిం. నీచస్త్రి.
ధట—ము సం. తక్కించు.
ధటి. సం. దట్టి; గోచి.
ధటిని. సం. నూలిమొలతాడు.
ధట్ట. సం. నేన; సమాహము.
ధట్టము. సం. సమాహము.
ధత్తురము. సం. ఉమ్మెత్త.
ధనంజయుము. సం. ఒక ఉపహాయువు;
సర్వవిశేషము; మద్ది
ధనంజయుడు. సం. అర్జునుడు; అగ్ని.
ధనదుడు. సం. కుబేరుడు విణ. ధనదాత,
ధనము. సం. విత్తము; ఆవుల మంద.
ధనవంతుడు. సం. ధనముగలవాడు.
ధనహరి. సం. బతురక్కాస; చోరనా
మక గంధద్రవ్యము.
ధనాధిపుడు. సం. కుబేరుడు.
ధని. సం. విణ. ధనముగలవాడు. [స్త్రి.
ధనిక. సం. సాధ్యు; యావనముగల స్త్రి;

ధనికము. సం. దనియాలు.
ధనికుడు. సం. విణ. ధనముగలవాడు;
వర్తకుడు; ఆప్వలవాడు;
ధనిష్ఠ. సం. ధనిస్థానక్షత్రము.
ధనుఃపటము సం. మోరటి.
ధనుర్ధరుడు. సం. విణ. విలుకాడు.
ధనువు. సం. విల్లు; ధనూరాశి; నాలుగు
మూరల కొలది; మోరటి. విణ.
విలుకాడు.
ధనుశ్శ్రేణి. సం. చాగి.
ధనుష్మంతుడు. సం. విలుకాడు.
ధనుస్సు. సం. విల్లు; ధనూరాశి;
ధన్నాసరి. తెన్నాసరి దేశమునకు సరిబం
ధించినది.
ధన్య. సం. ఉనీరిక; దాది; ధన్యురాలు.
ధన్యుడు. సం. విణ. పుణ్యవరతుడు;
కృతార్థుడు.
ధన్వంతరము. సం. వంటిపట్టు.

ధన్వంతరి. సం. జేవవైద్యుడు; నూర్యుడు; మహేశ్వరుడు.
 ధన్వము. సం. మెట్టనేల; విల్లు; విల్లుభూమి
 ధన్వయనము. సం. తీటకసింధు.
 ధన్వి. సం. ఏలుమర్దిక; అర్జునుడు. విణ.
 విలుకాడు; శేర్పరి.
 ధమనము. సం. కిక్కిసకసవు.
 ధమని. సం. నరము; నఖమనెడు గంధ
 ద్రవ్యము; మెడ; గొట్టము; అగసాలె
 వాని గొట్టము; గువ్వగు త్రిక.
 ధమనుడు. సం. అగ్ని. విణ. కొలిమి
 తిత్తి నూడువాడు; కూరుడు.
 ధమ్మిల్లము. సం. కీలుగంటు, కొప్ప; ము
 తైములు పూలు మొదలగునవి ముడి
 చిన కొప్ప.
 ధర. వెల. సం. భూమి; మావి; మెదడు.
 ధరణము. సం. ధరించుట; ఉన్నాన విశే
 షము.
 ధరణి. సం. భూమి.
 ధరణీధరము. సం. కొండ. [రాజు.
 ధరణీధరుడు సం. విష్ణువు; కేళుడు;
 ధరణీశ్వరుడు. సం. రాజు; శివుడు.
 ధరము. సం. కొండ; అదికూర్మము; దూది.
 ధరాధరము. కొండ; అదివరాహము; అది
 కేళుడు.
 ధరామరుడు. సం. బ్రాహ్మణుడు.
 ధరావత్తు. హిం. నిలువయుంచుసొమ్ము.
 ధరించు. సం. స. క్రి. తాల్పు; ష్రాము.
 ధూ. ధరియించు.
 ధర్మి. సం. భూమి.
 ధర్మ. సం. విణ. ధరించువాడు.
 ధర్మవ్యము. సం. విణ. ధరింపదగినది.
 ధర్మారము. సం. ఉమ్మెత్త.
 ధర్మకవిత. మి. ధర్మము గొనుటకు కవిత
 కక్కినవాడు; దానపాత్రుడు.
 ధర్మకాహళి. సం. యుద్ధవిరామ నూచక
 ముగా ఊదెడి బాకా. [వాడు.
 ధర్మజ్ఞుడు. సం. విణ. ధర్మమెఱిగిన
 ధర్మదార. మి. ధర్మకాహళి.
 ధర్మధ్వజి. సం. తాటదమ్మడు.
 ధర్మపుత్రుడు. సం. ధర్మరాజు.
 ధర్మవత్తనము. మిరియము.

ధర్మము. సం. పుణ్యము; న్యాయము;
 సామ్యము; స్వభావము; ఆచారము;
 ఉపనిషత్తు; యజ్ఞము; విల్లు; ఆత్మ;
 సత్సహవాసము; ఏకదేశవృత్తి; ధాంబ
 పోషణములు చేయునది; అభ్యుదయ
 నిశ్చేయస హేతువగు వేదోక్తకర్మ
 విశేషము; సత్యము శౌచము దయ
 దానము ఆహారవి నాలుగు పాదములుగా
 గలది; బ్రహ్మచర్యము అహింస దానము
 మొదలగునవి
 ధర్మరాజు. సం. యుధిష్ఠిరుడు; యముడు;
 బుద్ధదేవుడు. [కాస్త్రము.
 ధర్మసంహిత. సం. స్మృతి, మన్వాదిధర్మ
 ధర్మాత్ముడు. సం. విణ. పుణ్యాత్ముడు.
 ధర్మాధికరణము. సం. న్యాయవిచారణ
 స్థలము. [రించువాడు.
 ధర్మాధిక్యుడు. సం. న్యాయమువిచా
 ధర్మాననము. సం. విణ. ధర్మాధికారి
 కూర్చుండు సీతము.
 ధర్మి. సం. విణ. ధర్మముగలది.
 ధర్ముడు. సం. యముడు; సోమయాజి;
 ఒకవనువు; బుద్ధుడు; ధగ్గుదేవత.
 ధర్మువు. ధర్మము. [తొలగెనిది.
 ధర్మ్యము. సం. విణ. ధర్మమువలన
 ధర్మణము. సం. తిరస్కరించుట.
 ధర్మణి. సం. జారస్త్రి.
 ధర్మించు. సం. స. క్రి. తిరస్కరించు.
 ధర్మిడు. సం. అంతఃపురపాలుడైన
 ఖాజావాడు.
 ధవము. సం. ఒక ఫలవృక్షము.
 ధవళ. సం. ఆవు.
 ధవళచామర. సం. విణ. వింజామర.
 ధవళము. సం. తెలుపు; ఆజౌతు. విణ.
 తెల్లనిది; చక్కనిది.
 ధవళములు. గ్రా. ఒకదినును పాట.
 ధవళాంగి. సం. సరస్వతీదేవి.
 ధవళిమము. సం. తెలుపు.
 ధవిత్రము. సం. యాగమునందు అగ్నిని
 ప్రజ్వలంపజేయుటకు కృష్ణాజినముతో
 చేయబడిన విసనకట్టి
 ధవుడు. సం. మగడు; మనుష్యుడు;
 అధిపతి; మోసకాడు.

ధా

ధాటి. సం. దాడి, దండయాత్ర; మట్టడి చేయుట.

ధాత. సం. బ్రహ్మదేవుడు; ఒక ఆదిత్యుడు; ఒక సంవత్సరము. విణ. ధరించువాడు; రక్షించువాడు.

ధాతకి. సం. ఆరె.

ధాతువుప్పిక. సం. ఆరె.

ధాతువు. సం. వాతాది (త్రిధాతువులు — వాతము, పితృము, శేషము); రసాది (సప్తధాతువులు — సము, ఆస్మక్కు, మాంసము, మేదస్సు అస్థి, మజ్జ, శుక్లము); మణిసిల మొదలగు శిలావికారము; గైరిక ధాతువు; పృథివి మొ॥; శబ్దము మొ॥; త్వక్కు మొ॥; భూధాతువు మొ.

ధాత్రి. సం. భూమి; దాది; తల్లి; ఉసిరికత్త. ధాత్రేయి. సం. దూతి కావిశేషము; భూమి ధాన. సం. దనియాలు; మొగ్గ. బ. బొలుగులు.

ధానుమ్మడు. సం. విలుకాడు.

ధాన్యము. సం. దనియాలు; కొలుచు, వడ్డు మొ. (సవధాన్యములు — వడ్డు, గోదమలు, యవలు, పెసలు, సెనగలు, కందులు, బొబ్బరలు, నవ్వులు, మినుములు, ఉలవలు.)

ధాన్యసారము. మినుములు.

ధాన్యాకము. సం. దనియాలు.

ధాన్యాష్టము. సం. పులియఁ బెట్టిన కడుగు నీరు.

ధామనిధి. సం. నూర్యుడు

ధామము. సం. గృహము; చోటు; కిరణము; కాంతి; లేజస్సు; ప్రభావము; పుట్టువు; శరీరము.

ధామార్గవము. సం. ఆవడత్త; ఉత్తరేనుత్త.

ధాయ్య. సం. యాగమునందు అగ్నిని ప్రజ్వలించఁ జేయునపుడు పఠించెడు ఋక్కు.

ధార. సం. వైకుండి పడు నీరు మొదలగు వాని చాలు; కత్తి మొదలగు వాని వాదర; కుండ మొదలగు వాని చిల్లి;

దండు ముందటి భాగము; ప్రవాహము; పరంపర; ధారానగరము; వర్షధార; అశ్వధార(గతి) (అశ్వగతి విశేషములు — అస్కండితము, ధారితకము, రేచితము, వర్జితము, ప్లుతము).

ధారణ. క్రయము, ధర. సం. భగవంతుని దప్ప మఱియొకటి నెఱుంగుచు; మేర; జ్ఞప్తి చుండుంచుకొనుట.

ధారణము. సం. ధరించుట. [చేయు. ధారనిలుపు మి. స. క్రి. ప్రస్తుతించునట్లు ధారపోయు. మి. స. క్రి. చేత నీళ్ళు పోసి కొని దత్తముచేయు.

ధారము. సం. అప్పు; పర్యవేషము.

ధారాకదంబము. సం. నీరుకడిమి.

ధారాటము. సం. గుట్టము; వానకోయిల.

ధారాధరము. సం. మేఘము; ఖడ్గము.

ధారానంపాతము. సం. ఎడతెగని వాన.

ధారాళము. సం. విణ. ధారిగలది; అడ్డపాటు లేనిది.

ధారిక. సం. చెవి చొగు పాము; జెట్టి.

ధారుణి. సం. భూమి. [గల హంస.

ధార్తరాష్ట్రము. సం. నల్లనిముక్కు కాళ్ళు

ధార్తరాష్ట్రుడు. సం. ధృత రాష్ట్రుని కొడుకు; పర్యవేషము.

ధార్మపత్తనము. సం. తక్కులము.

ధార్మికుడు. సం. విణ. ధర్మాత్ముడు; విలుకాడు.

ధార్మ్య. సం. ధాయ్య; కోరిందత్త.

ధార్మ్యము. సం. విణ. ధరింపఁదగినది.

ధార్మ్యము. సం. దిట్టతనము.

ధావనము. సం. పరుగు; ఉదుకుట; కడుగుట; తోముట.

ధావని. సం. నక్కతోకపాన్న.

ధావళ్యము. సం. తెలుత్ర.

ధి

ధిక్కారము. సం. తిరస్కారము.

ధిక్క్రతుడు. సం. విణ. తిరస్కరింపఁబడిన వాడు.

ధిక్కియ. సం. ధిక్కారము.

ధిషణ. సం. బుద్ధి..

ధిషణుడు. సం. బృహస్పతి.
 ధిష్ణ్యము. సం. గృహము; స్థానము; బలము;
 సత్కృతము.
 ధిష్ణ్యుడు. సం. శుక్రాచార్యుడు.

ధీ

ధీ. సం. మతి, బుద్ధి. [మనస్సు.
 ధీంద్రియము. సం. జ్ఞానేంద్రియము;
 ధీమంతుడు. సం. విద్వాంసుడు; బృహ
 స్పతి. విణ. బుద్ధిమంతుడు.
 ధీమతి. సం. బుద్ధిమంతురాలు; విదూషి.
 ధీర. సం. వ్యంగ్యముగా కోపప్రకాశము
 చేయు నాయక; ధీరురాలు.
 ధీరము. సం. కంకుమ పువ్వు.
 ధీరలలితుడు. సం. ధీరుడు కళాసక్తుడు
 నైన నాయకుడు, చతుర్విధ నాయకు
 లలో నొకడు.
 ధీరశాంతుడు. సం. ధీరుడు శాంతుడై
 నైన నాయకుడు, చతుర్విధ నాయకు
 లలో నొకడు.
 ధీరాధీర. సం. వ్యంగ్య వ్యంగ్యముగా
 కోపప్రకాశము చేయు నాయక.
 ధీరుడు. సం. విద్వాంసుడు. విణ.
 ధైర్యము గలవాడు; స్వాతంత్ర్యము
 గలవాడు; మనో వికార కారణము
 లుండియు మనోవికారమును పొందని
 వాడు.
 ధీరోధాత్ముడు. సం. చతుర్విధ నాయకు
 లలో నొకడు, ధీరుడు ఉదాత్తుడు
 నైన నాయకుడు.
 ధీరోద్ధతుడు. సం. చతుర్విధ నాయకులలో
 నొకడు, ధీరుడు ఉద్ధతుడు నయన
 నాయకుడు.
 ధీమరుడు. సం. జాలరి, పల్లెవాడు.
 ధీనచివుడు. సం. కార్య లో చ న
 యోగ్యుడగు మంత్రి.

ధు

ధుంధుమారము. సం. కి అదూపము; పట్టు
 పురుగు. [విడువబడినది.
 ధుతము. సం. విణ. కదలింపబడినది;

ధుని. సం. నది, ఏలు.
 ధుర సం. బరువు. [యెద్దు గుఱ్ఱము మొ.
 ధురంధరము. సం. విణ. బరువు మోసెడి
 ధురంధరుడు. సం. విణ. బరువు మోయు
 వాడు; శ్రేష్ఠుడు.
 ధురి. సం. బరువు.
 ధురీణము. సం. విణ. ధురంధరము.
 ధురీణుడు. సం. విణ. ధురంధరుడు.
 ధురీనన్ } | ద.ఓ క్కుమ్మడి, యుగప
 ధురీలునన్ } దర్శకము.
 ధుర్యము. సం. విణ. ధురీణము.
 ధుర్యుడు. సం. విణ. ధురంధరుడు.
 ధుస్తు(స్తూ)రము. సం. ఉమ్మత్తి

ధూ

ధూతము. సం. విణ. కదలింపబడ్డది;
 ఎగురగొట్టబడ్డది.
 ధూననము. సం. కదలించుట.
 ధూపటము. సం. ధూమరూప పటము.
 ధూపము. సం. పరిమళించెడి గుగ్గిలము
 మొదలైనవాని పొగ; ధూపసాధనము
 లైన అగురువత్తి మొ.
 ధూపాయితము } సం. విణ. ధూపము
 ధూపితము } కేయలడినది; కపింప
 కేయలడినది.
 ధూమకేతువు. సం. తోకనుక్క,
 ఉత్పాతవిశేషము; అగ్ని.
 ధూమధ్వజుడు. సం. అగ్నిహోత్రుడు.
 ధూమపానము. సం. పొగత్రాగుట.
 ధూమము. సం. పొగ.
 ధూమయోని. సం. మేఘము; అగ్ని.
 ధూమలమము. సం. నలుపు మించగలసిన
 యెఱుపు. విణ. నలుపు మించగలసిన
 యెఱుపు గలది.
 ధూమిక. సం. పొగమంచు.
 ధూము. హిం. కలత; జాడ్యము.
 ధూమ్య. సం. ధూమ సమాహము.
 ధూమ్యాటము. సం. కూకటిమూలగపిట్ట.
 ధూమ్రకము. సం. ఒంటె.
 ధూమ్రపత్ర } సం. పొగాకు.
 ధూమ్రపత్రిక }

ధూమ్రము. సం. ధూమలము.

ధూర్జటి. సం. శివుడు. [ఉమ్మెత్తి.

ధూర్తము. సం. ఒక దినుసు ఉప్పు;

ధూర్తుడు. సం. విటుడు; జూదరి. విణ
మోసకాడు.

ధూర్వహము. సం. విణ. ధురింధరము.

ధూర్వహుడు. సం. విణ. ధురింధరుడు.

ధూళి. సం. దుమ్ము.

ధూళికుట్టిమము. సం. దున్నిన పొలము.

ధూళిగుచ్చకము సం. గందవొడిబుక్కా.

ధూళిజంఘము. సం. కాకి.

ధూళిధ్వజుడు. సం. వాయువు.

ధూళికదంబము. సం. నెమ్మిత్తి; కడిమిత్తి;

ఉలిమిత్తి. [విణ. బూడిదవర్ణము గలది.

ధూనరము. సం. గాడిద; బూడిదవర్ణము.

ధృ

ధృతము. సం. విణ. ధరింపబడ్డని.

ధృతరాష్ట్రుడు. సం. దుర్యోధనుని తండ్రి;
నాగనరసింహము; రాజా.

ధృతి. ధరించుట; ధైర్యము; సౌఖ్యము;
ఒక యోగము; ఒక ఛందస్సు; యజ్ఞము;

ప్రీతి.

ధృవ సం. ముయ్యోకుపొన్న.

ధృష్టుడు. సం. శృంగార నాయకులలో
నొకడు. విణ. దిట్టతనము గలవాడు;

ధూర్తుడు.

ధృష్టాత్ సం. విణ. దిట్టతనము; ప్రతిభ.

ధృష్టువు. సం. విణ. దిట్ట; ప్రతిభగలవాడు

ధే

ధే. గుఱ్ఱమును తోలుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము.

ధేనుక. సం. తేగటియావు; ఆడేనుగు;

ఆడుగుఱ్ఱము; చిన్నకత్తి; పార్వతి.

ధేనుకము. సం. చీరపేను.

ధేనుకుడు. సం. ఒక రాక్షసుడు.

ధేనువు. సం. తేగటియావు.

ధేనుస్య. సం. ఖడ్గవనెట్టిన యావు.

ధై

ధైనుకము. సం. అవుల మంద.

ధైర్వము. సం. ధీరత్వము, దీమసము.

ధైవతము. సం. సప్తస్వరములలో ఆఱవది

ధో

ధోరణము. సం. వాహనము.

ధోరణి. సం. పద్ధతి; పంక్తి; పరంపర.

ధోరితకము. సం. ధారితకము, ధారితము.

ధౌ

ధౌతము. సం. విణ. ఉదుకబడ్డది; కడుగు
బడ్డది, తోమబడ్డది.

ధౌతి. సం. హతయోగ చక్రియలలో
నొకటి.

ధౌరంధర్యము. సం. ధురంధరత్వము

ధౌరితకము. సం. ధారితము, అస్కండిత
మున కంటె నధికమై చతురమైన యొక
యశ్వధారి (పరుగు)

ధౌరేయము. సం. దురంధరము.

ధౌరేయుడు. సం. విణ. ధురంధరుడు.

ధౌర్యము సం. ధూర్తత్వము.

ధృ

ధృతము. సం. విణ. ఉదబడినది.

ధ్యా

ధ్యాత. సం. విణ. ధ్యానించువాడు.

ధ్యాతము. సం. విణ. ధ్యానింపబడినది.

ధ్యాతవ్యము సం. విణ. ధ్యానింపదగినది

ధ్యానము. సం. తలఁపు; తలఁచుట;

మనసు నిల్పి జేవుని చింతనచేయుట;

మనస్సు విర్విషయముగా నుండుట.

ధ్యానించు. సం. స. క్రి. ధ్యానముచేయు.

ధ్యామము. సం. చిప్పకవుత్తి; దవనము.

విణ. నల్లనిది.

ధ్యే

ధ్యేయము. సం. విణ. ధ్యానింపఁదగినది.

ధ్రు

ధ్రువ. సం. గీతివిశేషము; స్రుగ్భదము; గుఱ్ఱపుసుడి; గుఱ్ఱపుసుడియుండుచోటు; చాగి; ముయ్యాకుపొన్న.

ధ్రువము. సం. ఊహ; నిశ్చయము; మట్టి; మ్రోడు; గసిక; ఉత్తర ధ్రువము; దక్షిణధ్రువము; గ్రహయోగ విశేషము; తాళవిశేషము. విణ. ఎడ తెగనిది; కదలనిది; నిలుకడ గలది.

ధ్రువుడు. సం. ఒక భాగవత శ్రేష్ఠుడు; ఒకవనువు; విష్ణువు; శివుడు; సత్కత్ర రూపమున నుండెడి ధ్రువుడు.

ధ్వ

ధ్వంసనము. సం. నాశము; నాశనము; చంపుట. విణ. నశింపఁజేయునది.

ధ్వంసము. సం. నాశము. [బడ్డది. ధ్వంసితము. సం. విణ. ధ్వంసముచేయఁ

ధ్వజదుము. సం. తాటిచెట్టు. ధ్వజము. సం. టెక్కెము, జెండా; టెక్కెపుకంబము; గుఱుతు; మగ గుటి; గర్జము. [సాగించు; కత్తిగట్టు.

ధ్వజమెత్తు. సం. స. క్రి. పోరాటము ధ్వజిని. సం. నేన.

ధ్వజుడు. సం. కిల్లమ్మెడువాడు.

ధ్వని. సం. చప్పుడు; వ్యంగ్య ప్రధాన శబ్దము.

ధ్వనించు. సం. ఆ. క్రి. శబ్దించు. [తము.

ధ్వనితము. సం. విణ. మ్రోసినది; వ్యంజి

ధ్వస్తము. సం. విణ. నశించినది; జాతినది.

ద్వా

ద్వాంక్షము. సం. కాకి; కొక్కెర.

ద్వాంక్షి. సం. అడుకాకి.

ద్వాంతము. సం. చీకటి.

ద్వానము. సం. ధ్వని.

న

న. అప. సప్తమ్యేకవచనమందు వచ్చెడి

ఒకానొకప్రత్యయము (వనమున, పుర పురమున అవి). సం. లేమిని తెలుపునది

నంకు. ఉపవాసము స. క్రి. నేలనుకోరాడు నంగ. విణ. నంగనాచి.

నంగనాచి. వడ్లచిలుక. విణ. దిట్టతనము కలిగియు బయటికి ఏమియు తెలియని దానివలె నుండెడి శ్రీ.

నంగి } ముక్కున నొత్తి పలికెడి
నంగిమాట } మాట.

నంగు. ఆ. క్రి. ముక్కుతో మాటాడు.

నంజె. ఉపసేచనము; నంజానొనవస్తువు; ఊడుపునుడి.

నంజె. విషము; నెత్తురుచచ్చి తెల్లపాటుట స. క్రి. ఉపసేచనముగొను, ఊరుగాయ మొలి తిను.

నంజెడు. మాంసము.

నంజెడుదిండి. క్రవ్యాదుడు, రాక్ష నుడు. విణ. మాంసభక్షకుడు.

నంజేవాటు ఆ. క్రి. నెత్తురుచచ్చి తెల్లపాటు

నంటు. స్నేహము. విణ. స్నేహితుడు.

నంటుకత్తె. విణ. స్నేహితురాలు.

నంటుకాడు. విణ. స్నేహితుడు.

నండ్రకాయ. ఎండ్రకాయ.

నంద. సం. తిథి విశేషము; మంత్ర; కలిమి;

ఒక దుర్గామూర్తి.

నందకము. సం. విష్ణు భిక్షము. విణ. సంతోషకెట్టునది.

నందన. సం. కూతురు; ఒక సంవత్సరము

నందనము. సం. ఇంద్రుని యుద్ధాన

వనము. విణ. ఆనందింపఁజేయునది.

నందనుడు. సం. కొడుకు. విణ. సంతోష
పెట్టువాడు.
నందనుతుడు. సం. శ్రీ కృష్ణుడు.
నంది. సా. శివుని వాహనము; నందికేశ్వ
రుడు; నందిచెట్టు; ధవపృక్షము; కల
జువ్వి.
నందించు. సం. ఆ. క్రి. సంతోషించు.
నందికేశ్వరుడు. సం. నంది, శివుని వాహ
నము; శివపార్శ్వచరుడు; శివుని ద్వారా
పాలకుడు
నందిని. సం. కామధేనువు కూతురు.
నందిముఖి. సం. నక్కతోడ బియ్యము
నందివర్ధనము. నంద్యావర్తము; పూర్ణిమ;
అమావాస్య.
నందుడు. సం. శ్రీ కృష్ణుని తండ్రి.
నంద్యావర్తము. సం. పడమట దక్క
దక్కిన మూడు దిక్కుల వాకిళ్ళు గల
రాజగృహము; నందివర్ధనము.
నంబరు. ఇం. సంఖ్య; వ్యజ్ఞము.
నంబి. విష్ణుపూజకుడు; దేవలకుడు.
నంబెరుమాళ్ళు. బ. శ్రీరంగ నాయకులు.
నకనకబిందు } ఆ. క్రి. కృశించు; వాడు;
నకనకలాడు } ఆరకలిచే బాధనొందు.
నకనకలు. బ. కార్మ్యము.
నకనకలుగుడుచు. ఆ. క్రి. కృశించు.
నకలు. హిం. ఒకదానిని చూచి వ్రాసినది
నకారగుళ్ళు. బ. నియోగి. [నకాసి.
నకాషి. హిం. రంగుపని చేయువాడు. రూ
నకాసి (నీ). విణ. నకిషిపని చేసినది.
నకాసుతివాసు. చిత్రకంబళ విశేషము.
నకిషి. హిం. అలంకారపుపని; చెక్కడపు
పని
నకిబు. వేత్రధరుడు, చోపుదారుడు.
నకుతిము. సం. ముంగిస.
నకులుడు. సం. పాండవులలోనొకడు.
నకులెట్ట. సం. సర్పాక్షి.
నక్క. జంబుకము. విణ. తుద్రము.
నక్కకొమ్ము. చిఱుతపులి గొట్టు.
నక్కతోడ కనవు. సింహపుచ్చి.
నక్కతోడ పాన్చు. క్రోష్టవిన్ను.
నక్కతోడ బియ్యము. ధాన్యవిశేషము.
నక్కడోన. చిరభటుము.

నక్కనరము. ఒక దినుసు వేరు.
నక్కనేరేడు. కాకినేరేడు.
నక్కమోరు. కుదురని కంతి.
నక్కరేగు. కమ్మరేగు. రూ. నక్క లేను
నక్కవిరిగి. తుద్ర తేలువు.
నక్క. హిం. మోటుజరి.
నక్కిళ్ళు. బ. పక్కపండ్ల కీళ్ళు.
నక్కు. ప్రానియతుకు; బంగారుతునుక;
బంగారు నాకగా నడుమ గనుపట్టెడు
నిగ్గు; నాగటికట్టి. ఆ. క్రి. ఒడుగు;
అపసరిల్లు.
నక్కిరి. కింజి.
నక్కిలు. కమ్మరేగు.
నక్తంచరము. సం. గుడ్లగూబ.
నక్తంచరుడు. సం. రాక్షసుడు.
నక్తందివము. సం. రేపగలు.
నక్తకము. సం. చినిగినబట్ట; మాసినబట్ట;
బట్ట; నల్లగూబ.
నక్తమాలము. సం. కానుగు.
నక్తము. సం. రాత్రి; నక్తవ్రతము.
నక్తవ్రతము. సం. పగలు ఉపవసించి రాత్రి
భోజనము చేయుటగల వ్రత విశేషము.
నక్తము. సం. అడ్డకమ్మి, త్రొక్కుడు
గమ్మి; మొసలి
నక్షత్రమాల. సం. ఇరువదియేడు ముత్య
ములు గ్రుచ్చిన యెంటిపేట హారము;
ఇరువదియేడు పద్యములుగల కవితా
విశేషము.
నక్షత్రము. సం. చుక్క; అశ్వినాది.
(అశ్వినీ, భరణి, కృత్తిక, రోహిణి,
మృగశిర, ఆర్ద్ర, పునర్వసు, పుష్యమి,
ఆశ్లేష, మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర, మాఘ,
చిత్త, స్వాతి, విశాఖ, ఆనురాధ,
జ్యేష్ఠ, మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరా
షాఢ, శ్రవణము, ధనిష్ఠ, శతభిషము,
పూర్వభాద్ర, ఉత్తరభాద్ర, రేవతి.)
నక్షత్రేసుడు. సం. చంద్రుడు.
నఖంపచము. సం. విణ గోరువెచ్చునిది.
నఖము. సం. గోరుగంధద్రవ్యవిశేషము.
నఖముఖాల. సం. క్రి. విణ. అన్ని దిక్కుల
నఖరము. సం. నఖము. [సింహము.
నఖరాయుధము. సం. కుక్క; పులి;

సఖోత్పాటని. సం. గోరుగల్లు.
 సగ. భూషణము; లోహపాత్రము;
 పాగాకు దూది మొదలగువాని కంట్రపు
 మూట; సిద్ధలజోడు; ఉన్న క్షము. అంగి.
 సగదు. హిం. ధనము; చేతివెల, రొక్కము
 సగధరుడు. సం. విష్ణువు.
 సగము. సం. కొండ; చెట్టు
 సగరము. సం. పట్టణము.
 సగరి. సం. పట్టణము.
 సగరు. రాజగృహము; దేవగృహము.
 సగవరి. విణ. నవ్వుగలవాడు.
 సగవు. నవ్వు.
 సగవైరి. సం. ఇంద్రుడు.
 సగాధిపుడు. సం. హిమవంతుడు.
 సగారా. హిం. పెద్దధంకా.
 సగాను. హిం. చిత్రము. [అపహాసించు.
 సగు. హాసము. అ. క్రి. నవ్వు, హాసించు;
 సగుబాటు. అపహాసము.
 సగౌకనము. సం. పక్షి; సింహము; శర
 భము. రూ. సగౌకము.
 సగ్గు. చూర్ణము, నుగ్గు.
 సగ్గుంకరణము. సం. విణ. దిన్నమొల
 వానినిగా చేయుటకు సాధనమైనది
 సగ్గుహువు. సం. నానా ద్రవ్యములచేత
 చేయబడిన నురాచీజము.
 సగ్నిక. సం. దిసమొల యాడుది; సమర్థా
 దని పడుచు.
 సగ్గుడు. సం. బుద్ధజేవుడు; బట్టు
 వాడు. విణ. దిసమొలవాడు.
 సచ్చిక(గ). సమ్మిక.
 సచ్చినవాడు. అశ్చేడు, విశ్వాసపాత్రుడు
 సచ్చి. బాధ; ఆలస్యము. స. క్రి. నమ్ము.
 సచ్చికాడు. విణ. ఆలసుడు; బాధకుడు
 సచ్చికుప్ప } విణ. బాధించువాడు.
 సచ్చిగొట్టు }
 సచ్చిపెట్టు. స. క్రి. బాధించు. [నూడు.
 సజీబు. విణ. హిం. ఉత్తముడు; కులీ
 సజేరానా. హిం. అపరాధము, దండము.
 సజేరు. హిం. సముఖము; సౌందర్యము;
 కానుక.
 సజ్జో. అణువు. విణ. మిక్కిలి నలగినది,

సజ్జోనజ్జో. క్రి. విణ. విడకియుండు
 తునకతునకలు.
 సటన. సం. కవటప్రవర్తనము.
 సటనము. సం. నాట్యము; నటన.
 సటమండనము. సం. హరిదళము.
 సటము. సం. ఇరుగుడుగు; దుండిగము.
 సటవాలు. రేచితము, అశ్వగతివిశేషము.
 సటి. సం. వేశ్య; నట్టువుని పెండ్లాము;
 నాట్యకత్తె; కాకిదొండ; గువ్వగుత్తిక
 సటించు. సం. అ. క్రి. నర్తించు; కపట
 ముగా ప్రవర్తించు. రూ. నటియించు.
 సటుడు. సం. అభినయము తెలిసినవాడు;
 నాట్యము చేయువాడు.
 సటుపైడ్డు. ఇం. విణ. సొమ్ము చెల్లింప
 కుండ టప్పాద్వారా పంపబడినది.
 సట్ట. పాచిక.
 సట్టక. డుము. సరినడుము.
 సట్టకోతి. బాలక్రిడా విశేషము.
 సట్టడవి. ఆరణ్యమధ్యము.
 సట్టెడుము. మిక్కిలి మధ్యము.
 సట్టాడు. అ. క్రి. వర్తించు; చలించు.
 సట్టిల్లు. గర్భగృహము; గృహమధ్యము.
 సట్టు. నివాసస్థానము; గృహము, స్థానము;
 ఆలస్యము; ఆటంకము; సస్వరోగ విశే
 షము; నటుడు.
 సట్టుక. ఆటక.
 సట్టుకొట్టు. అ. క్రి. ఆలస్యము చేయు.
 సట్టుకొను. అ. క్రి. కుదురుకొను.
 సట్టుగుడు. నటుడు, నట్టువుడు.
 సట్టువులుగు. లాసకము, నెమలి.
 సట్టువ. ఆట; ఆటకాడు.
 సట్టువకాడు. ఆటకాడు.
 సట్టువచావడి. నాటకకాల.
 సట్టువడు. అ. క్రి. అడ్డిపడు.
 సట్టువపిట్ట } లాసకము, నెమలి.
 సట్టువపులుగు }
 సట్టువము. నాట్యము, ఆట.
 సట్టువాడు. నటుడు.
 సట్టువాలు. బాలక్రిడా విశేషము.
 సట్టువుడు. నటుడు.
 సట్టువొజ్జో. నాట్యపాధ్యాయుడు.
 సట్టేలు. సదీమధ్యము.

నట్టొట్టు. బ. అట్టొట్టు.
 నట్టొట్టు. రూ. నటవాలా.
 నడ. నడక.
 నడక. గమనము; ప్రవర్తనము; వృత్తి.
 నడగఁడు. గుఱ్ఱము.
 నడగొండ. సంచరించెడి కొండ.
 నడగొట్టు. అ. క్రి. నిలుచు.
 నడచు. అ. క్రి. గమనించు; ప్రవర్తించు.
 నడబోడు. పదాతి; కాలిబంటు.
 నడత. ప్రవర్తనము, నడవడి. [రించు.
 నడతంచే. అ. క్రి. వచ్చు; పోవు; సంచ
 నడదివియు. కరిదీపము.
 నడపినుఁగు. జీవచ్ఛవము.
 నడవు గమనము; ప్రవర్తనము; వృత్తి
 ప్రే. నడవఁజేయు. [రపిణిని బావి.
 నడబావి. దీప్తిక, నడవిపోవుటకు మేల్చే
 నడము. సం. కిక్కినకసపు. రూ. నశము
 నడయాడు. అ. క్రి. సంచరించు; చలించు.
 నడవ. నేతువిశేషము; మార్గము; అశ్వి
 దము; తలవాకిటికిని నడిమి వాకిటికిని
 నడిమి చోటు. [త్రము; వృత్తి.
 నడవడి-క. నడత; ప్రవర్తనము; చరి
 నడి. నడిమిశబ్దముయొక్క లుప్తరూపము;
 మధ్యము. విణ. మధ్యము.
 నడికట్టు. కటిబంధము, బిగువునకై నడు
 మునఁగట్టెడు కట్టు. [గట్టెడు త్రాడు.
 నడికట్టుత్రాడు. కక్ష్య, ఏనుఁగునడుమునఁ
 నడికిరే-యి. అర్ధరాత్రము. బ. నడికిరేలు.
 నడికొప్పు. ఇంటి నడికొప్పు.
 నడితి. నడత.
 నడినెత్తి. బ్రహ్మరంద్రస్థానము.
 నడిమి. నడి; మధ్యము. [మధ్యవాడు.
 నడిమివాడు. అన్నదమ్ములమధ్యవాడు;
 నడిమివ్రేలు. నడివ్రేలు.
 నడివ్రేలు. మధ్యము.
 నడిరేయి. నిశీధము, నడికిరే.
 నడు. నడుము శబ్దముయొక్క లుప్త
 రూపము, మధ్యము. విణ. మధ్యము,
 నడుఁకు. కంపము. అ. క్రి. కంపించు.
 నడుకొన. మధ్యభాగము.
 నడుకొను. అ. క్రి. కంపించు.
 నడుగుంట. బ్రహ్మరంద్రము.

నడుచు. అ. క్రి. రూ. నడచు.
 నడుచుతీతి. వర్తమానకాలము.
 నడుచొచ్చు. అ. క్రి. నడుచు ప్రవేశించు.
 నడుతిర్పు. మధ్యము లయ.
 నడుదింపు. మాంసవిశేషము.
 నడుదిన్నె. ద్వీపము.
 నడునడు. నడఁకుటయందగు అనుకరణము
 నడునెత్తి కఠో మధ్యభాగము.
 నడుపు. జరుపు, నడపు.
 నడుబ్రాయపుది. ప్రాథమ్య.
 నడుమంతరము. మి. కవును; మధ్య
 కాలము. విణ. మధ్యకాలమునఁ గలిగి
 నది. రూ. నడుమంత్రము.
 నడుము. కటిప్రదేశము; మధ్యభాగము,
 మధ్యప్రదేశము; మధ్యకాలము.
 నడుముకట్టు. అ. క్రి. సిద్ధపడు.
 నడురాతిరి } అర్ధమరేయి, నిశీధము.
 నడురే-యి }
 నడువడి. రూ. నడవడి.
 నడువీది. రాజవిధి.
 నడ్డి. పూర్వకాయము వెనుకకు వంగి
 యుండుట; నడుమువెనుకక్రిందిభాగము.
 విణ. చప్పట. [గుంత.
 నడ్డిగుంట. కుకుందరము, పిటిండిమిడి
 నడ్డిముక్కుగలాడు } విణ. అవటీటుడు,
 నడ్డిముక్కువాడు } చి దు క ము క్కు
 వాడు.
 నడ్డి. నడత.
 నడ్డు. రూ. నడుము.
 నడ్డు. సం. కిక్కిసవామి.
 నడ్డుంతము } సం. విణ. కిక్కిసకసపు
 నడ్డులము. } అధికముగఁగల దేశము.
 నతము. సం. విణ. పంగినది; పంకనైనది;
 లాఁతైనది.
 నతి. సం. నమస్కారము; వంపు; వంగుట
 నతిజోబిల్లు. బ. ఒకవిధమైన పాటలు.
 నతుఁడు. సం. పంగినవాడు; నమస్క
 రించినవాడు.
 నత్త. గుల్లయందుండు పురుగు.
 నత్తగుల్లు. క్షుద్రశంఖము.
 నత్తగొట్టు. పక్షిభేదము.

నత్రి. తడఁబడుచు మాట్లాడెడువ్యాధి విశేషము. [అఁడు.
 నత్రివాఁడు. విణ నత్రిగలవాఁడు, లోహా
 నత్తు. హిం. నానాభరణ విశేషము;
 ముక్కుపోగు. అ. క్రి. తడఁబడుచు
 మాటాడు.
 నదము. సం. ప్రాంత; సముద్రము;
 శోణము సింధువు దామోదరము
 బ్రహ్మపుత్రము మొ.
 నదరు నజరు.
 నది. ఏలు, ఆమడకు మీటి పాఁతువులు,
 గంగ గోదావరి మొ.
 నదీకాంతుఁడు. సం. శివుఁడు; సముద్రుఁడు
 నదీజారుఁడు. సం. శివుఁడు.
 నదీమాతృకము. సం. ఏలీ ఆసరాసు
 పండెడి దేశము.
 నదీనర్థము. సం. ఏలు మర్తి.
 నద్దము. సం. విణ. కట్టబడ్డది.
 నద్రి. సం. టంగువాలు.
 నన. పుష్పము; మొగ్గ; చిగురు; మొలక.
 ననంద. మగనితోడఁబుట్టినది, అఁడుబిడ్డ
 ననబోడి. పూబోడి; స్త్రీ.
 ననకారు. వసంతబుతువు, కుసుమాకరము.
 నననీరు. పుష్పరసము.
 ననయు. అ. క్రి. పుష్పించు; చిగురించు
 ననవిలుకాఁడు. పుష్పధన్వఁడు, మన్మ
 ఘుఁడు.
 ననవిలుకానన్న బ్రహ్మ. [ననవిల్తుఁడు.
 ననవిలుతుఁడు. ననవిలుకాఁడు. రూ.
 ననంద. సం. రూ. ననంద.
 ననుబ్రాయి. చక్కఁగాఁడుకనిబియ్యము.
 ననుబ్రాయివడు. అ. క్రి. ననుబ్రాయి
 యగు.
 ననుచు. అ. క్రి. ననయు; మొగ్గయెత్తు;
 ఆమరాగమొందు; ఆతిశయించు;
 ఇంపగు. [ఇంపు.
 ననుపు. ఆమరాగము; ఆతిశయము;
 ననుపుకత్తి. విణ. ప్రియురాలు; జారస్త్రీ.
 ననుపుకాఁడు. విణ. ప్రియుఁడు; విటుఁడు.
 ననుపువడు. అ. క్రి. స్నేహపడు.
 నన్న. విణ. కుఱుచు
 నన్నూలు. స. చతుశ్శతి.

నన్నుకాఁడు. రూ. ననుపుకాఁడు.
 నన్నాయి. రూ. ననుబ్రాయి.
 ననీరు. ఊఁడు వాద్యవిశేషము.
 నపుంసకుఁడు. సం. మగతనము లేనివాఁడు.
 నప్త. సం. కొడుకు; మనుమఁడు; ముని
 మనుమఁడు. [రాలు.
 నప్రి. సం. మనుమరాలు; మునిమనుమ
 నప్ప. బాలకుఁడు.
 నపరు. హిం. ఆసామి.
 నఫా. హిం. లాభము.
 నఫిరి. హిం. బాకా; బాకాఁడువాఁడు
 నబాబు. హిం. మహమ్మదీయ ప్రభువు.
 నభము. సం. ఆకాశము; శ్రావణమాసము
 మేఘము; పద్మాకాలము; బిసత్తుంతువు;
 తమ్మపడిగము; ముక్కు.
 నభవుఁడు. సం. పుట్టుక లేనివాఁడు.
 నభశ్చరుఁడు. సం. దేవుఁడు; విద్యాగ
 రుఁడు; మేఘుఁడు.
 నభనంగమము. సం. పక్షి.
 నభన్యము. సం. భాద్రపదమాసము.
 నభన్వంతుఁడు. సం. వాయువు.
 నభన్వత్తు. సం. వాయువు.
 నభోగిర. సం. ఆకాశవాణి.
 నమనము. సం. వంగుట; నమస్కరించుట
 నమలు. స. క్రి. చర్వణము చేయు.
 నమలి. నెమిలి. [వాఁడు.
 నమనితుఁడు. సం. విణ. పూజింపబడిన
 నమస్కరించు. సం. స. క్రి. చేమోడ్చు
 నమస్కారము. సం. వంగి చేతులు
 జోడించుట.
 నమస్కారి. స. ముడుంగుదామరగ.
 నమస్కృతి. సం. నమస్కారము.
 నమస్య. సం. పూజ. [వాఁడు.
 నమన్వీతుఁడు. సం. విణ. పూజింపబడిన
 నమస్సు. సం. నమస్కారము.
 నమించు. సం. స. క్రి. నమస్కరించు.
 నమితము. సం. విణ. వంగినది.
 నమిలి. నెమిలి.
 నముగాములు. బ. మంచిచెడ్డలు.
 నముచి. ఒకరాక్షసుఁడు.
 నమూచినూడమఁడు. సం. ఇంద్రుఁడు.
 నమూదు. హిం. విణ. కనబడచఁబడినది,

నమూనా. హిం. మాదిరి.
 నమేరువు. సం. నురపొన్నఁగ్.
 నమోదు. హి. రూ. నమూదు.
 నమ్మకము. విశ్వాసము.
 నమ్మదుంప. కశేరుకముగ్. [క్షతములు.
 నమ్ములు. బ. పీఠమీఁదఁజేయు నభి
 నమ్మి నెమిలి.
 నమ్మిక(గ). నమ్మకము. [చిన వాఁడు.
 నమ్మినవాఁడు. విణ. ఆత్మఁడు; విశ్వసిం
 నమ్ము. స.క్రి. విశ్వసించు; ఆశ్రయించు.
 నమ్మువాఁడు. ఆత్మఁడు; విశ్వసిం చు
 వాఁడు.
 నమ్రత. సం. వినయము.
 నమ్రము. సం. విణ. వంగినది.
 నమ్ముఁడు. సం. విణ. వినయముగలవాఁడు.
 నయ. అందము.
 నయగారము. మనోజ్ఞత; విలాసము;
 మృదుత్వము; మృదువచనము. విణ.
 కృత్రిమము; అనుకూలము.
 నయగారి. విణ. మనోజ్ఞము; మృదుత్వము
 గలవాఁడు; మృదువచనము గలవాఁడు.
 నయనము. సం. కన్ను; పొందించుట.
 నయము. లాభము; సునుపు: మృదుత్వము;
 అందము. విణ. చాక; సునుపైనది;
 మేలైనది; మృదువైనది; అందమైనది.
 సం. నీతి; పొందించుట; ద్యూతవిశేషము.
 నయించు. సం. స. క్రి. పొందించు.
 నర. పలితము, ముడిమిచే పెండ్లుకల
 యందుఁ గలుగు తెలుపు; ముడిమిచే
 తెల్లబాటిన పెండ్లుక.
 నరకఁడు. విణ. నీచుఁడు; మోటువాఁడు
 నరకము. సం. దుర్గతి; పాపఫలము ననుభ
 వించెడి స్థానము (నరకములు — తామి
 స్రము, లోహశంకువు, మహానిరయము,
 కాల్యాలి, రారవము, కుంభలము, పూత
 మృత్తికము, కాలనూత్రము, సఁఘా
 తము, లోహితోదము, సవిషము, సం
 ప్రపాతనము, మహానరకము, కాళో
 లము, సంజీవనము, మహాపథము, అపీచి,
 అంధతామిస్రము, కుంభీపాకము, అసి
 పత్రవనము, తాపనము మొ.)
 నరకాంతకుఁడు. సం. కృష్ణఁడు.

నరకుఁడు. సం. ఒక యనునఁడు.
 నరగ—జేము. నగారా.
 నరదేవుఁడు } సం. రాజు, ప్రభువు.
 నరపాలుఁడు }
 నరపు. పలితము.
 నరభోజనుఁడు. సం. రాక్షసుఁడు.
 నరము. నాడి. సం. రామకర్పూరముగ్.
 నరయు. అ. క్రి. పలితమగు; ముడిమిచే
 పెండ్లుకలు తెలుపగు.
 నరవ. కొండతోవ.
 నరవాహనుఁడు. సం. కుచేరుఁడు.
 నరనింగఁడు. నరసింహస్వామి.
 నరనింగము. మల్లబంధవిశేషము; నర
 సింహము.
 నరాజి(జీ). కత్తి.
 సరిగి. గొట్టెలశరీర వర్ణవిశేషము.
 సరిడి. గుండెయుబ్బగవు పశుశోగము.
 సరియఁడు. నక్క.
 సరియు. రూ. నరయు.
 సరుఁడు. సం. మనుష్యుఁడు; మగవాఁడు;
 అర్జునుఁడు; నగబుసి; పరిమాత్మ.
 సరుజ్ఞ. గ్రుడ్డు తెత్తుక వెలికి పుట్టలోనికి
 సాగు చీమల చాటు. [తలు.
 సరులుగనని పెద్దలు. బ. నిర్జరులు, దేవ
 సరువు నరయుట, పలితము.
 సరేంద్రుఁడు. సం. ప్రభువు; భూత
 వైద్యుఁడు; విషవైద్యుఁడు.
 సర్తకి. సం. నాట్యమాడెడిస్త్రీ; అడే
 సఁగు; గువ్వగుత్తికగ్. [వాఁడు.
 సర్తకుఁడు. సం. నట్టువుఁడు. విణ. అడేడు
 సర్తనియము సం. నెమిలి.
 సర్తనము. సం. ఆట; నృత్యము.
 సర్తించు } సం. అ. క్రి. నృత్యము
 సర్తిలు(ల్లు) } చేయు.
 సర్మరుఁడు. సం. విటుఁడు; పరిహాసకుఁడు
 సర్మద. సం. ఒకనది.
 సర్మదుఁడు. సం. వేడుక చెలికాఁడు.
 సర్మము సం. పరిహాసము.
 సర్మిలి. అపేక్ష.
 సఱకు. నఱకుడు. స. క్రి. ఖండించు.
 నఱకుడు. ఖండనము.
 నఱకుడువడు. అ. క్రి. ఖండితమగు.

నటమ. విణ. కి పటముగల.
 నటవ. అటవ.
 నటుకు. నటకు; గాయము.
 నటుకుడు. నటకుడు; గాయము.
 నటుకుపరువడి. శస్త్రవిద్యాభేదము.
 నటుకుబియ్యము. ననుబ్రాయి.
 నటుకులాడు. స.క్రి. ఒకరి నొకరు నటుకు
 కొను. కిరణము.
 నటుక్కు. దిగులుపడుట యందగు అను
 నటుజే. నలుపు; నూత్నము.
 నటుమాడు. స. క్రి. పొడిచేయు.
 నటుము. పొడి స. క్రి. పొడిచేయు.
 నట్టి. అట్టి, పెంకెయాపు; పెంకెయెద్దు.
 నట్టాడు. అ. క్రి. సంచరించు. ?
 నల. విణ. నల్లనిది.
 నలఁక } తాపము; వ్యాధి; శ్రమము;
 నలఁకువ. } బాధ.
 నలఁగు. అ. క్రి. నలియుగు; పీడితమగు;
 చెడు; శ్రమపడు.
 నలఁగుడు. పీడనము.
 నలఁగుడువడు. అ. క్రి. పీడితమగు.
 నలఁగుడువెట్టు. స. క్రి. పీడించు.
 నలఁమే. ప్రే. నలఁగఁజేయు.
 నలకూబరుడు. సం. కు బేరుని కొడుకు.
 నలదము. సం. వట్టివేరు; పూఁదేనె.
 నలమేనిదొర. కృష్ణుడు
 నలవడు. అ. క్రి. నలఁగు.
 నలి. రోగము. నలును; చూర్ణము. విణ.
 నలఁగినది; సన్నము. ద్ర. అత్యంతము.
 ద్ర. క్రి. విణ. యోగ్యముగా. సం.
 గువ్యగుత్తిక †.
 నలికండ్లపాము రక్తపుచ్చి, బ్రాహ్మణి.
 నలికము. సన్నదనము, తుత్యము.
 నలికిరి(లి) } నలికండ్ల పాము.
 నలికించు }
 నలిగులి. విణ. మిక్కిలి నలఁగినది.
 నలిగొట్టు. విణ. మిక్కిలి సన్నమగునది.
 నలితిండి. చిలుదిండి.
 నలితిండికొడు. విణ. తిండిపోతు; సోమరి.
 నలినము. సం. పద్మము; నీరు.
 నలిని. సం. తామర; తామరకొలను;
 తామరతీగ; తామరతంప; మిన్నెలు

నలియు. అ. క్రి. నలఁగు
 నలిరేగు. అ. క్రి. విజృంభించు. ము.
 నలు. నాలుగున కాదేశముగా వచ్చురూప
 నలుఁగు. ఉద్యర్తన ద్రవ్యము, స్నాన
 మప్పుడు మేనటాచుకొనుటకు కొన్ని
 గంధ ద్రవ్యములుచేర్చి నూతొడుపిండి;
 ఉత్సాదనము, స్నానమప్పుడు పెండ్లి
 కూతునకును పెండ్లి కొడుకునకును మేన
 నలుఁగుపిండి పెట్టి నలఁచుట. అ. క్రి.
 నలియగు.
 నలుఁగుడు. రూ. నలగుడు.
 నలుగుఁబిండి. ఉద్యర్తనము.
 నలుఁడు. సం. నలచక్రవర్తి; ఒకనాన
 రుడు; ఒక పితృదేవత.
 నలుకువ. రోగము; బాధ.
 నలుగడ. నాలుగుదిక్కులు.
 నలుగురు. స. నలువురు; అందఱు.
 నలుచదరము. చతురస్రము.
 నలుమే. ప్రే. నలియఁజేయు.
 నలుతుము. చతురాధకి, నల్లము.
 నలుతుమునేల. నల్లము విత్తులు విల్లెడి
 భూమి.
 నలుదెసలు. మి. వి. నాలుగు దిక్కులు.
 నలుపలము. చతుఃపలము.
 నలుపు. కళంకము; నీలిమ, కృష్ణవర్ణము
 విణ. కృష్ణవర్ణముగలది. ప్రే. రూ. నలును.
 నలుబది. స. నాలుగుపదులు, చత్వారిం
 శత్రు.
 నలుమడి. నాలుగురెల్లు, చతుర్దళము.
 నలుమాటు. నాలుగావృత్తులు.
 నలుమూల. నాలుగు మూలలు.
 నలువ. చతుర్ముఖుడు, బ్రహ్మ.
 నలువంఁదు. స. నలుబదిమంది.
 నలువతేజి. హంస.
 నలువది. స. నలుబది.
 నలువపడతి. బ్రాహ్మి, సరస్వతీదేవి.
 నలుపు. విధము; సౌందర్యము, సామర్థ్యము
 విణ. ఒప్పదమైనది.
 నలువురు. స. నలుగురు.
 నలుసంత. అల్పప్రమాణము.
 నలుసాల. చతుశ్చాలము.
 నలుసు. రేణువు; తృణాది లేశము,

నల్లరు. స. నలుగురు.
 నల్లదరము. నలుచదరము.
 నల్లిగ. స. పండ్రెండు.
 నల్లము. నలుతుము, చతురాధకి.
 నల్లలము. నాలుగుపలములు.
 నల్లబి. స. నలుబది.
 నల్లముదేవర. చతురాననుడు, బ్రహ్మ.
 నల్ల. నెత్తురు; రక్తవిశేషము; నలుపు, కృష్ణ
 పర్ణము; నీలపర్ణము; హరిద్వర్ణము; బొగ్గు.
 విణ. నలుపైనది.
 నల్లకచోరము. చోరము.
 నల్లకలువ. ఇందీవరము.
 నల్లగగ్గెర. కఠింజరము.
 నల్లగఱిక. బాలతృణము.
 నల్లగింటెన. నీలపుష్పి.
 నల్లగినియ. కటభి.
 నల్లగినియ. అశిశి.
 నల్లగురిగింజ } కృష్ణపాకి.
 నల్లగురిజ }
 నల్లగుబ. కృతమాలకము.
 నల్లగొలిమిడి. నీలదూర్వ.
 నల్లగోరంట. ఆర్ద్రగళము.
 నల్లగ్రుడ్డు. కంటిలోన నల్లనిగ్రుడ్డు.
 నల్లగ్రోలునట్టిటెంకి. నిర్మతి.
 నల్లచీమ. పిపీలిక.
 నల్లచెన్నగులు బ. ధాన్యవిశేషము.
 నల్లచెఱకు. అనిక్షుపు.
 నల్లచేమ. కృష్ణాణకము.
 నల్లచ్చిగాడు ఏటింత, భరద్వాజపక్షి.
 నల్లజిడి. జీడి, భల్లాతకి.
 నల్లజీలకఱ్ఱ. బహుగంధ.
 నల్లజీగ. సర్పాక్షి.
 నల్లతుమికి. శితిసారకము.
 నల్లతెగడ. కాలమేషి.
 నల్లతోటకూర. కాలహరిషము,
 నల్లత్రాచు. కృష్ణసగ్గము.
 నల్లదండము. నీలిమ, చామనచాయ.
 నల్లదానరిగాడు. తాచేలు.
 నల్లదింటెన. నీలపుష్పి, నల్లగింటెన.
 నల్లదిరిసెనము. ఇరుగుడు.
 నల్లదోమ. తీక్ష్ణతుండము.
 నల్లద్రాగుడు అంబాణుపిడుక.

నల్లద్రావుడు. ఆస్రపుడు, రాక్షసుడు.
 నల్లద్రావువాడు. నిగ్గశి.
 నల్లద్రావెడువాడు. రాక్షసుడు.
 నల్లన. నీలిమ, నలుపు.
 నల్లనయ్య. శ్రీకృష్ణుడు.
 నల్లనయ్యరవాలు. గరుత్మంతుడు.
 నల్లనాగు. నల్లత్రాచు.
 నల్లనేల. శేగటినేల.
 నల్లనేలగుమ్ముడు. క్షీరవిదారి.
 నల్లనైదువ. కాళి, పార్వతి.
 నల్లనైదువగేస్తు. శివుడు, ఉమాపతి.
 నల్లపిచ్చుక. పోతకి.
 నల్లపులుగుడు. కృష్ణకాంభోజి.
 నల్లపూస. ముత్తయిదువలు గ్రుచ్చి మెడను
 గట్టుకొనెడు చిన్న నల్లగాజుపూస.
 నల్లపెసలు. శింభికములు.
 నల్లప్రజ. నల్లమంది.
 నల్లబుడమలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 నల్లబుడుసర కాకమాచి.
 నల్లమంది. ఆటవికసంఘము; గడిసీమనివ
 సించువారు; పల్లవల మోయబోయిల
 జాతివారు.
 నల్లమందు. అభిని.
 నల్లమడుగు. మిక్కిలిలోతుగలమడుగు.
 నల్లమద్ది. అశ్వకర్ణము.
 నల్లయారెలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 నల్లయరుగుడు. కృష్ణశింశప.
 నల్లయుప్పి. దుర్బర్ణ.
 నల్లయుమ్మెత్త. హేమి.
 నల్లయురగ. పంచెపు కోడిపుంజులలో
 నల్లరటి. కదళిభేదము, పచ్చరటి.
 నల్లవడు. నల్లనగు. [రాముడు.
 నల్లవలువదాల్పు. నీలాంబరుడు, బల
 నల్లవావిలి శేఫాలిక.
 నల్లవిష్ణుక్రాంత ఘోరపుష్పి.
 నల్లవి(వో). అవ్య. ఔరా; అయ్యో.
 నల్లవెదురు. కృష్ణసారము.
 నల్లనుగంధిపాల. శారిబాలత.
 నల్లవలు. రాజక.
 నల్లి. పఱపులయందుండి నెత్తురుత్రాగుడు
 పుణుగు, మత్కుణము.
 నల్లిండ్లు. బ. అగ్రహారము,

నల్లక. నలికండ్ల పాము.
 నల్ల. జేన.
 నల్లెరు. నల్లెరు.
 నల్లెరు. ఒక దినుసు తీగ, వజ్రవల్లి.
 నల్లజక్కి. హంస.
 నల్లది. స. నలువది.
 నల్లము. సం. నన్నులుమానలదూరము
 నల్లరు. స. నలుగురు.
 నల్లరాణి. బ్రాహ్మి, సరస్వతి
 నవ. కంఠూతి, జిల.
 నవత. నవయుట; దుఃఖము; త్నయము.
 నవకము. మృదుత్వము. సం. తొమ్మిది;
 నూతనమయినది.
 నవకారము. సం. నవాసారము
 నవగోజి. గొప్ప గుడారము.
 నవటాకు హిం. నేగులా ఎనిమిదవవంతు
 నవతి. సం. తొంబది.
 నవనము. సం. స్తోత్రము. [యెత్తిన వెన్న
 నవనీతము. సం. వెన్న, అప్పుడు చిలికి
 నవమము. సు. విణ. తొమ్మిదవది.
 నవమాలిక. సం. విరజాజిత. [తిథి.
 నవమి. సం. పక్షమునందు తొమ్మిదవ
 నవము. సం. స్తోత్రము. విణ క్రొత్తది.
 నవయు. అ. క్రి. కృశించు; కుష్కించు.
 నవరంగము. సం. గృహవిశేషము.
 నవరు. రూ. నగరు. [కల్పన
 నవల. స్త్రీ; కుడుపము, మానిక; ప్రబంధ
 నవలా. స్త్రీ.
 నవాతు. మిక్కిలి తెల్లని గడ్డ చక్కెర.
 నవారు. హిం. మంచమున కట్టి నూలుపట్టె
 నవాసాగరు } నవక్షారమును ఒక దినుసు
 నవాసారము } ఉప్పు.
 నవి. కరగోడ పెట్టుటకు నిడువున త్రవ్వి
 యెత్తిన మట్టి పల్లము.
 నవీనము. సం. విణ. క్రొత్తది.
 నవు. నవ్వు.
 నవుకరి. హిం. కొలువు, నేవ.
 నవుకరు. హిం. కొలువు కాడు, నేవకుడు
 నవుకు. అంగన్యూనత. విణ. నిమ్మము,
 పల్లము. [ధ్రమించు.
 నవుడుకొట్టు. అ. క్రి. ఏమియు తోచక
 నవుబట్టు. నొబట్టు.

నవురు. విణ. మృదువు.
 నవ్యము. సం. క్రొత్తది; నుతింపఁదగినది.
 నవ్య. బాలకుడు.
 నవ్య. హాసము; వికాసము; పరిహాసము.
 అ. క్రి. హాసించు; వికాసించు. స. క్రి. పరి
 హాసించు; అపహాసించు.
 నవ్యబాటు. ఎగతాళి, అపహాసము.
 నవ్యలాట. రూ. నవ్యలాట.
 నవ్యలబండి. నవ్యేడు స్వభావముగలది.
 నవ్యలాట. పరిహాసము.
 నశించే. సం. అ. క్రి. నాశమగు.
 నశ్వరము. నశించునది. [గు పడినది.
 నష్టము. సం. నాశము నొందినది; మఱుఁ
 నష్ట. సం. నాశము, నష్టము.
 నస. దురద; ఉపద్రవము. సం. నాసిక.
 నసగూటి. జారుడు; జారిణి.
 నసగూడు. కామోదకము
 నసిమిరి. దురద.
 నసుకు. అసత్యపుమాట. విణ. అసత్యము.
 నసుగు. అస్ఫుటవాక్కు. స. క్రి. అస్ప
 ష్టము గాఁజెప్ప.
 నసువు. అంకురము.
 నస్తితము. సం. ముకుద్రాడు కుట్టినయెద్దు
 నస్తితము. సం. నసితము. రూ. నస్యోతము.
 నహి. సం. అవ్య. అభివార్ధకము, లేమిని
 డెలుపునది.

నా

నా. స. నేను అనుదానికి ప్రాతిపదికము.
 నాంచారు. ఒకదేవత.
 నాంది. ప్రారంభము. సం. దేవతలు
 బ్రాహ్మణులు మొదలగువారు చేయు
 నట్టి ఆశీర్వాదము; నాటక ప్రారంభ
 మునందు జర పెడి మంగళము; భేరి.
 నాందీకరుడు. సం. విణ. ఆశీర్వాదము
 చేయువాడు; భేరివాయించువాడు.
 నాందీవాది. సం. విణ. నాందీకరుడు.
 నాగటిచోలుకూర. తటిగొట్టి, లాంగలి.
 నాగటిచోలుపేరియతివ. సితాదేవి.
 నాగటిచిప్ప. (నాగటి) పణత, నిరీషము.
 నాగటిజోదు. హలి, బలరాముడు.

నాగటిదుంప } గొడగ, నాగటిచిప్ప
 నాగటియారు } రూ. నాగటిపణశ.
 నాగటిచీల. ఏడికోల జాణసుండుటకై
 బిగించినచీల. [లము, మున్నెడిసాధనము.
 నాగలి. సర్వావయవములుగల లాంగ
 నాగలివోల్చోదు. బలరాముడు, హలి.
 నాగు. ధాన్యమునకువడ్డిగానిచ్చుధాన్యము
 నాగురు గొల్లజిడ్డు.
 నాగెలు. నాగలి.
 నాగేలు. నాగలి.
 నాచికోలు. అపహరించుట.
 నాచు. వారిపట్టి, తీగపాచి; దొంగ.
 స. క్రి. అపహరించు.
 నాచుడు. ఒక త్పుద్రజలచరము. [దశ.
 నాడు. ఆకాలము; అదినము; కాలము,
 నాడెకత్తె. నాణెము గలది.
 నాడెకాడు. నాణెము గలవాడు.
 నాడెము నాణెము.
 నాపజాయి విషశిల.
 నాకబలి. సం. నాగవల్లి.
 నాకము. సం. స్వర్ణము; ఆకాశము.
 నాకిని. సం. దేవతా స్త్రీ.
 నాకు. స. క్రి. లేహనము చేయు.
 నాకులి. సం. సర్పాక్షి.
 నాకువు. సం. పుట్టి; కొండ; మని.
 నాకేళుడు. సం. ఇంద్రుడు.
 నాక్రము. సం. నక్రముయొక్క ముఖము
 పంటి ముఖముగల నక్క.
 నాగ. విణ. పూజ్యము; పెద్ద.
 నాగడు. శేషుడు.
 నాగకంకణుడు. సం. శివుడు.
 నాగకేసరము. సం. ఒకానొక చెట్టు.
 నాగకేసరులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 నాగగన్నేరు. ఒక దినుసు గన్నేరు.
 నాగచెముడు. న్నుహిభేదము.
 నాగజిహ్వాక. సం. మణిశిల.
 నాగదంతకము. సం. గొండ్లము తగిలిం
 చెడు నాగవాసము; చిలుక కొయ్య.
 నాగదంతి. మకూలకము. సం. గురుగు.
 ఏనుగు తుమ్మి.
 నాగభాళి. ఒక దినుసు ముండ్లచెట్టు.

నాగనెరెడు. పెద్ద నేకేడు. [వి.శేషము.
 నాగపడగలదండ మి. స్త్రీ కంత భూషా
 నాగపడగలు. మి. బ. పాము-పడగవలె
 నేర్పడియుండు కర్ణభూషావిశేషము.
 నాగపసాని. నాగవల్లి నడ పెడు ముత్తైదువ
 నాగపాశము. సం. నాగాస్త్రము; పరుణుని
 యాయుధము; ఒక రతిబంధము.
 నాగపెంజెర. ఒక దినుసు పెంజెర (సము)
 నాగప్పసాని. రూ. నాగపసాని.
 నాగబంధము. చిత్రక విత్త్యములోని సర్పా
 కారి బంధము.
 నాగబల. సం. బీజ. [మైన చిన్ని పేము.
 నాగబెత్తము. పాన్సు పేసిన మంత్ర పూత
 నాగభూషణుడు. శివుడు.
 నాగమల్లె. అష్టపత్రిక.
 నాగమల్లెలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 నాగమసాని నాగపసాని.
 నాగము. సం. సత్తు; సీసము; తగరము;
 రతిబంధ విశేషము; పాము; ఏనుగు;
 కొండ; గ్రహము; గొండ్లము తగిలిం
 చెడు నాగవాసము; మబ్బు; ఒక ఉప
 వాయువు; ముస్తా; నాగకేసరము;
 పాన్సు; (ఉత్తర పద్మమైనపుడు)
 శ్రేష్ఠము. (అష్టనాగములు-అనంతుడు,
 వాసుకి, తిక్షకుడు, శంఖపాలుడు,
 కుశికుడు, పద్ముడు, మహాపద్ముడు;
 కర్కాటకుడు).
 నాగముస్తా. భద్రముస్తకము.
 నాగరంగము. సం. నారింజ.
 నాగరకత. సం. నాణెము; నైపుణ్యము.
 నాగరకుడు. సం. దొంగ; ప్రవీణుడు;
 శిల్పి; చిత్రకారాని; కుచ్చితుడు. విణ.
 పట్టణమునక బుట్టినవాడు.
 నాగరము. ఆడువారి శిరోభూషావిశే
 షము. సం. సొంటి; ముస్తా; నాగరా
 త్కరము; గోరట. విణ. నగరమునకు
 హితమైనది; నగరమునకబుట్టినది.
 నాగరి. సం. నిపుణురాలు; నాగరివి.
 నాగరికుడు. సం. నగరాధ్యక్షుడు.
 నాగరుడు. సం. మగని తోబుట్టువు.
 నాగలోకము. సం. పాతాళము.
 నాగవము. సం. ఒకకరణము,

నాగవల్లి. నాగవల్లి.

నాగవల్లి. పెండ్లిలో నాలవనాడు జరిగిన
శుభకార్యము. సం. తములపాకుతీర.

నాగవారికుడు. సం. గరుత్మంతుడు.

నాగవాసము. గొండ్లము తగిలించెడు
రెండుకొనలు వంచిన యినుపకమ్మ;
వేశ్యాసమాహము; ఆటమేళము. సం.
పాతాళలోకము.

నాగసంభవము. సం. సిందూరము.

వాగసరము. నాగస్వరము.

నాగసుగంధ. సం. సర్పాక్షి.

నాగస్వరము. సం. పాములవాడుడుఁడెడు
బుట్టి; సన్నాయి.

నాగసారము. నాగస్వరము.

నాగా. హిం. శూన్యము, నున్న, విడిచి
పెట్టబడినది.

నాగాంతకుడు. సం. గరుత్మంతుడు.

నాగిని. లోకాంతరము పొంది దేవతా
త్వము వహించిన ముత్తయిదువ. సం.
గొల్లజడ్డు.

నాగు. పాము.

నాగుబాము. త్రాచు, నాగము.

నాగులు. బ నాగుబాము; నాగములు.

నాగువు. నాగుబాము.

నాగోదము. సం. ఉదరత్రాణము.

నాచి. స్త్రీ. [సున్నితమైన.

నాజోకు. హిం. విణ. నాణ్యమైన;

నాట. సం. రాగవిశేషము.

నాటకము. నాట్యప్రధానమై గద్యపద్యా
త్మకమైన గ్రంథవిశేషము; నాటక
గ్రంథముయొక్క నాట్యము.

నాటకసాల. నాట్యశాల.

నాటనము. నాటుట.

నాటిక. సం. క్లృప్తవృత్తముగల నాటక
విశేషము; ఆటకత్తె.

నాటు. నాటుట. ఆ. క్రి. గ్రుచ్చుకొను;
స. క్రి. (నేలను) నాటు మొదలగునది

గ్రుచ్చు. ప్రే. గ్రుచ్చు. [కొలుపు.

నాటుకొను. ఆ. క్రి. నెలకొను. ప్రే. నాటు

నాటుపురము. పల్లెటూరు.

నాట్నము. నాడుమొదలగువానిని నాటుట

నాట్యము. సం. నృత్యము; నృత్తగీతవాద్య
ముల కూడిక.

నాడా. హిం. సన్ననినూలుపట్టె.

నాడి. సం. నరము; ఇడాపింగళానుష
ష్టాది; గడియకాలము; గొట్టము; నారి
కుటుపు; ఈనె; కాడ; తెల్లగటిక;
మోసకాని నడక.

నాడింధముడు. సం. అగసాలెవాడు.

నాడిక. దేశము. సం. గడియకాలము.

నాడీప్రణము సం నారికుటుపు.

నాడు. దేశము; జనపదము. ఆ. క్రి. నాటు.

స. క్రి. స్థాపించు.

నాడె. తురి, నడుమ నూలి కండెనుంచి
నేసెడు సాలెవాని సాధన విశేషము.

నాడెము. విణ. నాణెము.

నాణకము. సం. నాణెము, రూపాయిమొ.

నాణము. మాంసరసము.

నాణకత్తె. నాణెముకల స్త్రీ.

నాణెకాడు. నాణెము కల వాడు;
వైశ్యుడు. రూ. నాణెగాడు.

నాణెము. ముద్రింపబడిన రాగి వెండి
బంగారముల బిళ్ళ; ఇచ్చి పుచ్చుకొనుట
యందలి యోగ్యత; మంజులత; ద్రవ్యము;
నాగరకతి. విణ. మంజులము; శ్రేష్ఠము.

నాతము. బత్తెము.

నాతి } స్త్రీ.
నాతుక }

నాథము. సం. ముకుతాడు.

నాదవంతుడు. సం. విణ. పరాధీనుడు.

నాధుడు. సం. ఖామందు; ప్రభువు; భర్త

నాదము. సం. ధ్వని. [గల; చిక్కిన.

నాదారు. దారిద్ర్యము. హిం. విణ. తేమిడి

నాదించే. సం. ఆ. క్రి. మోగు.

నాదు ధ్వని. [ప్రేబు.

నాదుకొల్పు. స. క్రి. ధ్వనింపఁ జేయు;

నాదేయము సం. కైవడిముస్తా. విణ.

నదీ సంబంధమైనది.

నాదేయి. సం. కిత్తలి; నారదము; తక్కిలి;

దాసనము; నీరు ప్రబుత్త; కాకినేరేడు;

నేలనేరేడు.

నాధుడు. సం. నాధుడు.

నాన. సిగ్గు.

నానబ్రాలు. నానశియ్యము.

నానగడ. విణ. సిగ్గుమాలినవాడు.

నానబియ్యము. లాజము, నానబెట్టిన
చేరుడు బియ్యము. [గలది.

నానారూపము సం. విణ. పలుదెలుగులు

నాను కంతాభరణ విశేషము. ఆక్రి. ద్రవ

ద్రవ్యము పోయిన బహుకాలముండు.

నాను కోవి. నాను (నగ).

నానుమే. ప్రే. నానజేయు. రూ. నాన్పు

నానుడి. కింవదంతి; నామెత.

నానుడు. విణ. తడిసినది.

నానుడువాన. విడువక పరిచెడు పొడిపొడి
చిరుకల వర్షము.

నానుపు. ప్రే. చలువచేయు.

నానుబోర. మాంసముగల తొమ్మ.

నానొడి. కింవదంతి. [పిండికాడ.

నానై జంతికలు వత్తుచున్నప్పుడు జాతొడి

నానైల జంతికలలో భేదము.

నావసాని. రూ. నాగపసాని.

నావితుడు. సం. మంగలవాడు.

నాభి. సం. కస్తూరి; బొడ్డు; వసనాభి;

బండికంటినడిమితాము; తిలకము; త్రితి
యుడు; చక్రవర్తి.

నాభిజన్మము. సం. బ్రహ్మ.

నాభిదమ్ముము } సం. విణ. బొడ్డెత్తుగలది;

నాభిద్యయసము } బొడ్డుబంటి (లోతు).

నామకరణము. సం. బిడ్డలకు పేరు పెట్టుట

గల యొక సంస్కారము.

నామకా. గ్రా. క్రి. విణ. పేరుకు.

నామగుంట. గళగర్తము.

నామగోప్యము. సం. పేరుగుప్తముచేయుట

కవితా చమత్కారములలో నొకటి.

నామధేయము. సం. పేరు.

నామమడచే. మి. స. క్రి. చంపు.

నామము. నొసటబెట్టుకొనెడు బొట్టు,

ఊర్ధ్వపుండ్రము సం. పేరు.

నామరులు. బి. పాచికలు.

నామర్దా. హిం. విణ. పేరికివాడు, పుం

స్త్యము లేనివాడు.

నామా. హిం. ౧ వాతేత్యూర్వక మైనది.

నాము. జొన్న మొదలగువాని కొయ్య

గాలన చిగురించిన మొలక. [మూషి.

నాముషి. హిం. అపమానము. రూ. నా

నాముకా. గ్రా. క్రి. విణ. పేరుకు.

నాయకరము. అధిపత్యము.

నాయకవాడి(ళి). సేద్యపు పనులను

పరామరికచేసెడు దివాణపు బంటు.

నాయడు. ప్రభువు; బలిజెలు మొదలగు

వారి పట్టపుబేరు. [మధ్యమణి.

నాయకము. సం. మేరువువూస, హార

నాయకుడు. సం. అధిపతి. (సాధారణ

నాయకులు నలుగురు-ధీరోదాతుడు,

ధీరోద్ధతుడు, ధీరలితుడు, ధీరశాం

తుడు.) శృంగార రసాలంబన పురు

షుడు. (వీరు నలుగురు-అనుకూలుడు,

దక్షిణుడు, ధృష్టుడు, శత్రుడు.) విణ.

శ్రేష్టుడు. [వత్సా-నాయనా అని).

నాయన. తండ్రీ; కోమలామంత్రణము

నాయము. విణ. న్యాయయుక్తము. సం.

నీతి; పొందించుట.

నాయి. శుక్కు.

నాయిక. సం. శృంగారరసాలంబనస్త్రీ.

(త్రివిధ నాయికలు - స్వీయ, పుక్తియ

సామాన్య. అప్రవిధ నాయికలు-స్వాధీన

పతిక, వాసకసజ్జక, విరహోత్కంఠిత,

విప్రలబ్ధి, ఖండితి, కలహంతరిత, ప్రోషిత

భర్తృక, అభినారిక.)

వార. చీల్చిన తాటిమట్ట మొదలగునది;

జనుము మొదలగువాని పీచు; హార

మీడిపీచు; తాడు మొదలగువానిపీచు.

బ. చెట్టుపట్ట, వల్కలము.

నారంగము. సం. నారింజ; అమడబిడ్డ;

పిప్పలిరసము.

నారంగుడు. సం. విటుడు.

నారకము. సం. నరకము. [వస్త్రములు.

నారచీరలు. బి. వల్కలములు, ముని

నారట్టము. సం. బీటికనేల.

నారణపక్కి. నారాయణపక్షి.

నారదబ్బి. ఒకదినును దబ్బి.

నారదము. సం. నారింజ; మేఘము.

నారదుడు. సం. ఒక దేవర్షి. [వస్త్రము.

నారమడి. ఒకదినును నారతోనేసిన మడి

నారఘ్న. సం. నరలసమూహము; జ్ఞానము; అప్పుడుపుట్టిన దూడ. బ. జలము. విణ. సర్వసంబధమైనది. [బాణము. నారసఘ్నము. నారాచము, అచ్చయినప నారాచము. నారసము; నెగడు, నీటి ప్పినుగు; గంటము. మైనత్రాసు. నారాచి. సం. చిరునారిసము; లోహమయ నారాజి(జి). కత్తి. నారాయణము. సం. ముముక్షువులననుగ్రహించుటకై బదరికాశ్రమమున తిప మొనర్చుచుండు పరమహంస పరమగురువు. నారాయణపక్షి. సం. నారణపక్షి. నారాయణము. సం. ఒక ఉపనిషత్తు; ఒక వేదభాగము; నారాయణతైలము. నారాయణి. సం. దుర్గ, పార్వతి; లక్ష్మి; గంగ; పిల్లపీఠము. నారాయణుడు. సం. విష్ణువు, సర్వాంతర్యామియగు భగవంతుడు. [అడుది. నారి. విటినారి; నాడి. సం. భాగ్య; నారింజ. నారంగము, నారడము. నారికడము. నారికేళము. నారికాయ. అల్లెత్రాటి తాకుడువలన చేతగలిగిన కిణము. నారికుంపు. నెలపుండు, నాడీవణము. నారికెడము. కొబ్బరి. నారికేళము. సం. టెంకాయచెట్టు. భారుమే. శ్రీ. నాటంజేయు రూ. నార్పు. నాణు. నాట్నమునకుగాను దణచుగా విత్తులుపోసి మొలచిన మొలకలు. నాలికి. హిం. పల్లకి. [వేయు ఇనుపబిళ్ల. నాలిము. హిం. లాడము, గుఱ్ఱపుగిట్టలకు నాలవకొలము. శూద్రకులము నాలవకొలమువాడు. శూద్రుడు. నాలాయకు. హిం. విణ. తగని. నాలి. కుత్సితపువని. విణ. కుత్సితము; మందము; వంచకము. నాలిక. రూ. నాళక. నాలికచేటు. తృణవిశేషము; నాలికచేర్లు తినుటవలన పనులకు నాలికాయందు ముండ్లవలె గలిగిండు వ్యాధివిశేషము. నొలికి, నొం. పల్లకి. రూ. నాల్కి.

నాలిగాలి. మందమారుతము. [రాణ. నాలిబూతము. విణ. కుత్సితండు; కుత్సిత నాలిముచ్చు. విణ. కుత్సితండు. నాలుక. జిహ్వ. బ. సర్వజిహ్వకము; అగ్నిజ్వాలలు. [చకము. నాలుగు. సం. మూడునొకటి, చతుర్వా నాలుగుకంబాలాట. బాలక్రీడావిశేషము. నాల్క. రూ. నాళక. నాల్లు. నాళగు. నాల్కన్నులవేల్పు. అగ్ని, ద్వితీయండు. నాప. సం. ఓడ. నావి. సస్యరొగము. నావికుడు. సం. ఓడనడుపువాడు. నావుడు. అనవుడు. నావురు. నాగిని, గొల్లజడ్డు. [నది. నావ్యము. సం. విణ. నావచే దాటదగి నాశము. సం. చేటు; కనబడమి; అనుభవములేమి; నశించుట. నాశిలు(ల్లు). సం. అ. క్రి. నవయు. నాన. సం. ముక్కు; అడ్డకమ్మి, లక్ష్మి కమ్మి. నానత్తులు. సం. అశ్వినీదేవతలు. నాసాపుటము. ముక్కురంధ్రము. నాసామణి సం. ముక్కుర. నాసి. పిల్లి విణ. నికృష్టము. నానికము. సం. ముక్కు. నానిరిల్లు. అ. క్రి. నశించు. నానీరము. సం. నాయకునకు ముందట నడిచెడిసేన; సేనకుముందటి భాగము. నానీరుడు. సం. విణ. అగ్రసరుడు. నాస్త హిం. ఉపాహరము. [దృష్టి. నాస్తికత. సం. నాస్తికభావము; మిథ్యా నాస్తికుడు. సం. వేదములను నిందించెడు వాడు. బ. చార్వాక మాధ్యమిక యోగాచార సౌత్రాంతిక వైభాషిక దిగంబరులు. నాస్తిక్యము. సం. నాస్తికత. నాశము. లాడము. సం. తామర మొదలగు వానికాడ; క్రోవి; గొట్టము; చిన్నన గ్రోవి. అగసాలెవాని ఉండగ్రోవి. నాళి. సం. కూరయొక్క నాగ.

నాళికేరము. సం. నారికేళము.†
నాళికము. సం. తామర; తామరతంపర;
బాణము; బాణపు ములికి.
నాళికాననుడు. సం. బ్రహ్మ.

ని

ని. అప. ద్వితీయైకవచనమందు వచ్చెడు
ఒక ప్రత్యయము. (రాముని, శంభుని
అని)
నింకు. అ. క్రి. ఇంకు, నశించు
నింతెఱ. అవ్య. క్రి. విణ. శీఘ్రము.
నింగి. ఆకాశము.
నింగిచూలి. ఆకాశజాడు, వాయువు.
నింగిమిరి. సువర్ణలక్ష్మి.
నింగివడు. అ. క్రి. అస్తమించు.
నింగినిగ. వ్యోమకేశుడు, శివుడు.
నించు. ప్రే. నిండజేయు.
నింజిలి. మనోవ్యధ.
నింట. జలపూరము. [నిండుకొను.
నిండబిడు. అ. క్రి. నిండు, నిండారు,
నిండారు. అ. క్రి. నిండు.
నిండు. పూర్ణత. అ. క్రి. పూర్ణమగు. విణ.
పూర్ణము. [కొలుపు.
నిండుకొను. అ. క్రి. నిండు. ప్రే. నిండు
నింద. సం. దూఱు; అపదూఱు.
నిందించు. సం. స. క్రి. దూఱు.
నిందితుడు. సం. విణ. దూఱబడినవాడు.
నిందుడు. సం. విణ. దూఱబడినవాడు.
నింపాది. విణ. సమృద్ధము. వా. సుఖితము.
నింపారు. అ. క్రి. పూర్ణమగు.
నింపిరి. మలము, ముఱికి. [చేయు.
నింపు. సమృద్ధి. ప్రే. నించు, పూర్ణము
నింబతరువు. సం. మందారము; వేము.
నింబము. సం. వేము, వేపచెట్టు.
నికటము. నికృంధము. సం. సమీపము.
విణ. సమీపమైనది.
నికము. నిక్కము.
నికరము విణ. త్రోవుడుపోగా మిగిలి
నది, సారభూతము. సం. సమాహము;
నిధి; సారము. విణ. శ్రేష్ఠము.
నికర్ణము. సం. పట్టణాదులకు వెలుపల

నండెని మైదానము; వాసయోగ్యమైన
భూమి; దున్ననినేల.
నికష. సం. రాక్షసులతల్లి.
నికషము. సం. ఒరగల్లు, బంగారము ఒర
నెడితాయి; సాన.
నికషాత్మజాడు సం. నిర్వృతి.
నికామము. సం. క్రి. విణ. కోరినట్టు.
నికాయము. సం. లక్ష్యము; సమాహము,
తెగ; గృహము; పరమాత్మ.
నికాయ్యము. సం. గృహము.
నికారణము. సం. కొల, వధము.
నికారము. సం. అపకారము; తిరస్కా
రము; ధాన్యమును తూర్పెత్తుట; బెద
రించుట. [నము.
నికాశము సం. నిశ్చయము. విణ. సమా
నికుంచకము. సం. సోల.
నికుంజము. సం. పాదరిల్లు.
నికుంభము. సం. దంతి.
నికుంబుడు. సం. కుంభకర్ణునికొడుకు.
నికురుంబము. సం. సమాహము.
నికృంతనము. సం. ఖండనము, నశింపజేయు.
నికృతము. సం. విణ. దూఱబడినది; వం
చింపబడినది; త్రోవుడు చేయబడినది.
నికృతి. సం. బెదగుమాట; వంచన;
త్రోవుడు.
నికృత్తము. సం. విణ. నశింపబడినది.
నికృష్టము. సం. విణ. అధమము.
నికృష్టుడు. సం. విణ. హీనుడు.
నికేతనము. సం. గృహము.
నికేతము. సం. గృహము.
నికోచకము. సం. ఊడుగు.
నిక్కచ్చి. నిగ్బంధము; శ్రమము; సంక
టము; సారిమా.
నిక్కవుడిగమేలు నేర్పుకాడు. బ్రహ్మ,
సత్యలోకాధిపతి.
నిక్కము. నిర్ణయము; యాథార్థ్యము;
సత్యము. విణ. సత్యమైనది; సార్థకము.
నిక్కల. కన్నది యనుభవమునకు తెచ్చెడు
కల.
నిక్కవుడు. నిష్కాపట్యము.
నిక్కవెడుచు. అ. క్రి. నిక్కుననించు.
నిక్కాడక. మిక్కిలికాక.

నిక్కు. ఉన్నతి; గర్వము; విలాసము
అ.క్రి. ఉన్నతమగు; గర్వించు; అతిశ
యించు; వర్ణింపు; దీర్ఘమగు.
నిక్కుబోతు. విణ. గర్వ.
నిక్కుడు. ఉన్నతి.
నిక్కువము. నిక్కుము.
నిక్కువీనులకెక్కి } ఉన్నతశ్రవము;
నిక్కువీనువపురము } ఇంద్రుని గుఱ్ఱము.
నిక్కువీనులకెక్కినెక్కురౌతు. ఇంద్రుడు
నిక్కుణము } సం. వీణ మొదలగువాని
నిక్కుణము } మోత, మోత.
నిక్షేపము. సం. పాతిపెట్టినసొమ్ము, నిధి;
చెప్పి చూపియుంచిన యిల్లడ; ఉంచుట
నిక్షేపించు సం. స.క్రి. పాతు, పూడ్చు;
ఉంచు.
నిఖా. హిం. దీర్ఘ దృష్టితో విచారణచేయుట
నిఖాతము. సం. విణ. శ్రవ్యబడినది.
నిఖిలము. సం. విణ. సమస్తము.
నిగడము. రూ. నిగళము
నిగణము. సం. హోమధూమము.
నిగదము. సం. స్పష్టముగా చెప్పుట.
నిగదించు. సం. స.క్రి. స్పష్టముగా చెప్ప.
నిగనిగ. మెఱయుటయందగు అనుకరణము;
కాంతివిశేషము.
నిగమము. సం. వేదము; అంగడివాడ;
మార్గము; పట్టణము.
నిగమాశ్వుడు. సం. శివుడు.
నిగముడు. సం. వణిజుడు, బేహరి.
నిగరణము. సం. మ్రింగుట; కంఠము.
నిగరము. పెల్లిక. విణ. శ్రేష్ఠము. సం.
మ్రింగుట. [సంకెల.
నిగళము, సం. ఏనుగుకాలి సంకెల;
నిగా. హిం. దృష్టి; విచారణ. రూ. నిఘా.
నిగాదము. సం. స్పష్టముగా చెప్పుట.
నిగారము. కాంతివిశేషము. విణ. శ్రేష్ఠము.
సం. మ్రింగుట, తినుట. [చోటు.
నిగాళము. సం. గుఱ్ఱపు మెడలమీపపు
నిగిడారు. అ. క్రి. వ్యాపించు.
నిగిరిక. హ. వివ్యము?
నిగుడు. అ. క్రి. వ్యాపించు; నిక్కు;
చాగు; పాగు; విజృంభించు; తేగిర
పడు; కవియు; తక్కుబడు; చిప్పిల్లు.

నిగుడుచు. క్రే. నిగుడజేయు. రూ.
నిగుడ్డు.
నిగుడుచెంచు. అ. క్రి. నిక్కు.
నిగుణు. నిష్ఫలమొడి బూది.
నిగూఢము. సం. విణ. మఱుగుపుచ్చినది.
నిగూహనము. సం. మఱుగుపుచ్చుట.
నిగ్గడి. విణ. కఠినము.
నిగ్గ. ఉత్కృష్టకాంతి; వర్ణలేకము;
సాగము. అ. క్రి. నిర్వహిల్లు. విణ.
త్రోపుడుపోగా మిగిలినది.
నిగ్రహము. సం. త్రోపాడుట; బెదరు
మాట; చెఱ; మేర; నిరోధించుట;
సంహరించుట.
నిగ్రహించు. సం. స. క్రి. త్రోపాడు.
నిమంటువు. పదపదార్థములను తెలియ
జేసెడు గ్రంథము; వేదనిఘంటువు.
నిమమ. చదరపువస్తువు.
నిమనము. సం. భోజనము.
నిఘాతిక. సం. దాగలి. [బడినది.
నిమ్మము. సం. విణ. అధీనమయినది; గుణించ
నిమ్మడు. సం. విణ. అధీనడు.
నిచయము. సం. గుమి, సమాహము.
నిచితము. సం. విణ. పఠవబడ్డది.
నిచులము. సం. ఎఱ్ఱగక్నేరుగ; కప్పడు
దుప్పటి. [దుప్పటి.
నిచోళము. సం. గవుసెన; కప్పడు
నిచ్చెన. నిశ్రేణి, వైకెక్కెదగిన సాధనము
నిచ్చెనపంజా. దివిటీకమ్మలమర్చిన నిచ్చెన
వంటి సాధనము.
నిచ్చే, అన్య. సదా; ప్రతిదినము.
నిచ్చయము నిశ్చయము.
నిచ్చలము. నిశ్చయము. విణ. నిశ్చలము;
నిర్దోషము; నిరంతరము.
నిచ్చెలు. నిశ్చయము. అన్య. సదా.
నిజము. సం. స్వభావము. విణ. తనది;
కాశ్యతమైనది.
నిజాయితీ. విణ. న్యాయమైన.
నిజేమరి విణ. సత్యశీలుడు.
నిజేము. సత్యవచనము; నిశ్చయము. విణ.
సత్యము, యథార్థము. [ప్రభువు.
నిజోం. నిజాము, ఒక మహమ్మదీయ
నిజోగి. మంత్ర.

నిటలము. సం. నుదురు.

నిటలాక్షుడు. సం. శివుడు.

నిటాలము. సం. రూ. నిటలము.

నిట్ట. ప్రవాహము; స్తంభము; స్థానము; నిక్కు; పార్శ్వము. విణ. నిక్కినది; సరియైనది.

నిట్టకనిలుచు. అ. క్రి. నిట్టనిలుచు. నిట్టకనిలువు. సరినిలువు. రూ. నిట్టకనిల్పు. నిట్టగ్రమ్ము. అ. క్రి. ఉప్పొంగు; రోమాంచితమగు; విజృంభించు.

నిట్టనిలుచు. అ. క్రి. సరిగానిలుచు. నిట్టనిలుచుండు. అ. క్రి. సరిగానిలుచుండు నిట్టపంట. నిష్కారణము.

నిట్టరాడు. కహారము, దూలములేనియింటి నడిమిపాడవు కంబము. [అధికము.

నిట్టలము. నిశ్చయము; నిలుకడ. విణ. నిట్టయెడుచు. అ. క్రి. ఉప్పొంగు; రోమాంచితమగు; విజృంభించు. [శుక్లము.

నిట్టు. ఉపవాసము; జ్ఞానము. విణ. నిట్టుపాసము. శుష్కపవాసము.

నిట్టూరుచు. అ. క్రి. నిట్టూర్పు విడుచు. రూ. నిట్టూర్పు. [నిట్టూర్పు.

నిట్టూరువు. దీర్ఘనిశ్వాసము. రూ. నిట్ర. నిలువు. రూ. నిట్రము.

నిట్రాడు. రూ. నిట్టరాడు.

నిట్రాయి. పొడుపుతాయి.

నిట్రించు. సం. క్రి. నిలువుగానుంచు.

నిట్రిల్లు. అ. క్రి. ఉపవాసముండు.

నిట్రు. ఉపవాసము. విణ. శుష్కము.

రూ. నిట్టు.

నిట్రుపాసము. నిర్జలాపవాసము.

నిడికుడకలు. పిండివంటలలో భేదము.

నిడివి. దైర్ఘ్యము, ఆయామము. విణ. దీర్ఘము.

నిడు. నిడుదశబ్దముయొక్కలుప్తరూపము చిడుచు. అ. క్రి. చాగు.

నిడుద. దైర్ఘ్యము. విణ. దీర్ఘము.

నిడుదవెన్ను } దీర్ఘపృష్ఠము, సర్పము,

నిడుపడు } పాము.

నిడుపకమ్మలు. ద్వారకాఖలు, కడపకు ఇరుప్రక్కలనుండు నిలువులు.

నిడుపడుపొన్నుతేడు. విష్ణువు, శేషశాయి నిడుపు. దైర్ఘ్యము; నిడివి. విణ. నిడివి యొనది, దీర్ఘము.

నిడుముస్తె. తుంగ.

నిడువారు విణ. దీర్ఘము.

నిడువెండ్రుక. రోమాంచము. [మగు.

నిడువెండ్రుకవెట్టు. అ. క్రి. రోమాంచిత

నిడును. ఎడపెట్టు; చదువునప్పటి దీర్ఘాదుల ఉచ్చారణ ధ్వని.

నిడ్డ. చెబ్బ.

నితంబము. సం. పిలుదు; స్త్రీ యొక్క కటి వెనుక భాగము; మొల; కొండ నడుము; మూపు; దరి. [స్త్రీ.

నితంబిని. సం. గొప్పపిలుడులుగలస్త్రీ;

నితాంతము. సం. క్రి. విణ. అత్యంతము,

పెల్లు, అతిశయము. విణ. అధికము.

నిత్రమల్లె. మల్లికావిశేషము.

నిత్రము. విణ. నిత్యము.

నిత్యనేమము. మి. నిత్యనియమము.

నిత్యప. మి. నిత్యమువచ్చు ప్రసాదము.

నిత్యపెండ్లికొడుకు. మి. ఎల్లప్పుడు పెండ్లి కొడుకువలె నుండువాడు.

నిత్యము. సం. క్రి. విణ. ఎల్లప్పుడు. విణ. ఎడతెగనది. [లంకారము.

నిదర్శనము. సం. దృష్టాంతము; ఒక అర్థా

నిదామము. సం. గ్రీష్మఋతువు, వేసవి;

వేడిమి; చెమట.

నిదానము. ఆత్రపడక విచారించుట. సం.

ఆదికారణము; పెయ్యపలుపు; తోగ

నిర్ణయము.

నిదానించు. అ. క్రి. ఆత్రపడక విచారించు

నిదిగ్గము. సం. విణ. పెంపబడినది.

నిదిగ్గిక. సం. వాఙ్మధుర.

నిదిధ్యానము. సం. ఆత్మచింతనము,

ధ్యానము. రూ. నిదిధ్యానము.

నిదుర. నిద్ర. [స్వభావము కలవాడు.

నిదురపోతు. విణ. నిద్రాశువు, నిద్రపోవు

నిదురపోవు } అ. క్రి. నిద్రించు.

నిదురించు }

నిదేశము. సం. చెప్పట; దాపు; అజ్ఞ.

నిదేష్ట. సం. అజ్ఞాపించువాడు.

నిర్దము. విణ. స్నిగ్ధము, నునుపుగలది;
స్నిహము కలది.
నిర్దా. నునుపుగలది.
నిర్దుర. నిద్ర.
నిర్దురపోతు. నిద్రాళువు. [తలు.
నిర్దురలేనట్టి పెద్దలు. ఆస్వప్నలు, జేవ
నిర్దురపోవు. ఆ. క్రి. నిద్రించు,
నిద్ర. సం. కూర్చు, నిద్దుర; తత్త్వాజ్ఞా
నము, స్వరూపాజ్ఞానము; మూఢవృత్తి
ఏమియును తోపకుండుట.
నిద్రపోవు. మి. ఆ. క్రి. నిద్రించు [వాడు.
నిద్రాణుడు. సం. విణ. నిద్రించుచున్న
నిద్రాళువు (డు). సం. విణ. నిదురపోతు.
నిద్రించే. సం. ఆ. క్రి. నిద్రపోవు.
నిద్రలు (ల్లు). సం. ఆ. క్రి. నిద్రించు
నిధనము. సం. కలము; చావు; చేటు;
వైధనతార. [దాచుకొన్న సొమ్ము
నిధానము. సం. ఉంచుట; పాతలు;
నిధి. సం. పద్మాది [నవనిధులు —
పద్మము, మహాపద్మము, శంఖము,
మకరము, కచ్చపము, ముకుందము,
కుందము, నీలము, వరము (ఖగ్గుము)
అనెడి అర్థజేవతారూపములైన రత్న
విశేషములు]; జేదపాతము; ఆధారము;
సముద్రము; పాతలు; విష్ణువు
నిధీశుడు. సం. కుజేరుడు.
నిధువనము. సం. వడకు; రతి.
నిధ్యానము. సం. దర్శనము, చూపు.
నినంసా. నమింపనిచ్చ
నినదము } సం. ధ్వని, మోత.
నినదము }
నిన్. ఆవ్య. మఱియు, చార్థకము
నినుచు. ప్రే. నిండు.
నినుపారు. ఆ. క్రి. పూర్ణమగు.
నినుపు. రూ. నింపు.
నిన్పు. గతదిశము, పూర్వదినము.
నివరము. సం. పాతము, చదువు.
నివరించు. సం. స. క్రి. నిపాతముచేయు.
నివము. సం. కుండ, కలశము.
నిపాతము. సం. పాతము, చదువు.
నిపాతనము. సం. పడద్రోయుట,
నిపాతము. సం. పడుట; (వ్యాకరణము

నందు) సాధారణవిధికి సంబంధింపక
వినిపించబడిన శబ్దము; అవ్యయము.
నిపాతించు. సం. స. క్రి. పడద్రోయు.
నిపానము. సం. పనులు మొదలగునవినీళ్లు
త్రాగుటకై నూతినదద్దతాయి మొదలగు
చానితో స్పృశించిన తొట్టి.
నిపుణుడు. సం. విణ. శేర్పరి.
నిప్పచ్చేరము. నాశము; దారిద్ర్యము.
విణ. కూన్యము; దీనము; బలహీనము.
నిప్పటి } అకులుగపి నిప్పలా జేసి
నిప్పట్లు } కాల్చెడు భక్ష్య విశేషము.
నిప్పత్తు. నిర్జలాపవాసము.
నిప్పు. అగ్ని. బ. అంగారములు.
నిప్పుండి. పక్షి విశేషము, చకోరము.
నిప్పుక. అగ్ని. బ. అంగారములు.
నిప్పలనుమింగుపులుగు. నిప్పనిండి.
నిప్పవన్నెగుత్తులకాచుగు అంగారవల్లరి.
నిబంధన. సం. గ్రంథము.
నిబంధనము. సం. ఏర్పాటు; కట్టు;
చేతువు; వీణాశంతులు గట్టెడి బిరడ.
విణ కూర్పుబడ్డది మొ.
నిబంధము. సం. గ్రంథవృత్తి; మలమూత్ర
ములు స్తంభించుట; బంధము; ఏటేట
గాని నెల నెలకు (గాని ఇచ్చునట్లుం గీకరింప
బడిన జేతనము మొ. [గించు.
నిబంధించు. సం. స. క్రి. బంధించు; అడ్డ
నిబద్ధి. విణ. నిజము, సత్యము.
నిబద్ధించు } స. క్రి. నిజపఱచు; రుజువు
నిబద్ధించు } చేయు. [అడ్డగింపబడినది
నిబద్ధము. సం. విణ. బంధింపబడినది;
నిబద్ధణము. సం. చంపుట.
నిబద్ధితము. సం. విణ. చంపబడినది.
నిబిడము. సం. విణ. దట్టమైనది.
నిబిడికరించు. సం. ఆ. క్రి. దట్టముచేయు
నిబిడికృతము. సం. విణ. నిబిడముగా
జేయబడినది.
నిబిరీనము. సం. విణ. దట్టమైనది.
నిబోధనము. సం. గ్రహించుట; బోధించుట.
నిబ్బద్ధి. విణ. సత్యము.
నిబ్బరము. ఆశ్వగతివిశేషము. క్రి. విణ.
అతిశయము, పెల్లు. విణ. అధికము;
నిశ్చలము.

నిబ్బరించు. ఆ. క్రి. ఆతిశయించు; నిదానించు.

నిబ్బరికము. కరుణ. [ఉప్పొంగు.

నిబ్బరికించు. ఆ. క్రి. కరుణించు; నిభము. సం. నెపము. విణ. సమానము.

నిభాయించు హిం.స.క్రి.సహించు,తాళు నిభృతము. సం. విణ. తీగ్నబడినది.

నిమంతనము. సం. శ్రాద్ధ భోజనాదుల యందు తగిన వారిని నియమించుట.

నిమంత్రించు. సం. స. క్రి. నిమంత్రణము చేయు.

నిమంత్రితృడు. సం. విణ. నిమంత్రింపబడినవాడు. [లీనమగుట.

నిమజ్జనము. సం. మజ్జనము, మునుగుట;

నిమటాయి ఒకదినును తీగ్. [మాటకము.

నిమయము. సం. వినిమయము, వస్తువుల

నిమాజు. హిం. ప్రార్థన రూ. నమాజు.

నిమితకడు. బరువు మోసెడి పనివాడు;

యుద్ధమునకు నియోగింపబడినవాడు;

మందుపట్టడవలన జీవించువాడు.

నిమితము. నియమనము; బరువు మోసెడి

వృత్తి; యుద్ధమునకు నియోగింపబడుట

మందుపట్టడవలన జీవించుట. [గుఱుతు.

నిమిత్తము. సం. హేతువు; శకునము; గుఱి;

నిమిషము. సం. కను తెప్ప వాల్చుట;

తెప్ప వేయనంత కాలము.

నిమిలనము. స. కన్ను మూయుట; చావు

నిముకళా. కైలుచేసిన కళ్ళమునందలి

యడుగుధాన్యము; కొఱత.

నిముకు. స. క్రి. పాలు కుడుచు.

నిమురు. స. క్రి. తిగియు, ఆకర్షించు;

తడవు, ప్రేమతో శరీరమును స్పృశించు,

వాత్సల్యముతో రాచు; ఆవరించు.

నిమునము. నిమిషము; నిమేషము.

నిమే. నేమము, సగము.

నిమేషము. సం. నిమిషము.

నిమ్మగ. సం. నది. [నీచము; పల్లము.

నిమ్మము. సం. క్రింద. విణ. లోతైనది;

నిమ్మ. జంబీరము.

నిమ్మళము. విణ. నిశ్చింతము; స్వప్నము;

నిమ్మళంకము; శాంతము.

నిమ్మళి. శాంతము. [మను; శాంతించు.

నిమ్మళించు. ఆ. క్రి. నిశ్చింతమగు; స్వప్న

నియంత. సం. రథసాగధి. విణ. నియ

మించువాడు; నడపువాడు.

నియంతవృడు. సం. విణ. అడ్డగింప

దగినవాడు; అడ్డాపింపదగినవాడు.

నియంత్రణ సం. అడ్డగింత. [నది.

నియంత్రితము స. విణ. అడ్డగింపబడి

నియతము. సం. విణ. నియమముగలది;

నిత్యమైనది; నిగ్రహింపబడినది.

నియతి. సం. నియమము; భాగ్యము.

నియమనము. సం. నియమించుట.

నియమము. స. ఏర్పాటు; నిశ్చలబుద్ధి;

కట్టు; పనుపు; స్రుతిజ్ఞ; శరీరముకంటె

భిన్నములైన మృజ్జలాదులు సాధముగా

గలిగి నిత్యముగా నాచరించదగిన ఒక

యోగాంగము. (దశనియమములు—

తపము, సంతోషము, ఆస్తిత్వము,

దానము, భగవదగ్గన, సిద్ధాంతవాక్య

శ్రవణము, అజ్ఞమతి, జపము, హోమము

(వ్రతము). పంచనియమములు—కౌచము,

సంతోషము, తపస్సు, స్వాధ్యాయము,

ఈశ్వరప్రణీధానము. పక్షాంతినిము—

కోపములేమి, గురునేవ, కౌచము,

మితాహగము, అప్రమత్తత.)

నియమించు. సం. స. క్రి. అడ్డాపించు.

నియమితము సం. విణ. నియమింపబడి

నది; కట్టబడినది. [దగినది.

నియమ్యము సం. విణ. నియమింప

నియాతరము. సం. పడద్రోయుట.

నియామకుడు. సం. ఆ కాటి; తిండేలు.

విణ. నియమించువాడు.

నియామము సం. నియమము. [వాడు.

నియుక్తుడు. సం. విణ. నియోగింపబడిన

నియుతము. సం. లక్ష.

నియుద్ధము. జెట్టిపోట్లాట, బాహు

యుద్ధము. [దగినది.

నియోక్తవ్యము. సం. విణ. నియోగింప

నియోగము. సం. అడ్డ; నియమించుట.

నియోగి. సం. విణ. నియోగముగల

వాడు; నియోగి; రాజకీయకార్య

నియుక్తుడు.

నియోగించు. సం. స. క్రి. అజ్ఞాపించు.
నియోగ్యుడు. సం. విణ. ప్రభువు.
నియోజనము. సం. పనువు, ఆజ్ఞ.
నియోజ్యుడు. సం. పనివాడు; భృత్యుడు
నియోధ. సం. విణ. బాహుయద్దము
చేయువాడు.

నియ్యోగి. మంత్రి; ఒక తెగ బ్రాహ్మణుడు
నిరంకుశము. సం. విణ. అడ్డములేనిది;
నివారింపరానిది.

నిరంజన. సం. పున్ను.

నిరంజనము. సం. యజ్ఞమునకుఁ దగిన
చిత్రవర్ణహరిణము. విణ. కాటుకలేనిది;
దోషములేనిది; అజ్ఞానములేనిది;
బ్రహ్మము.

నిరంజనుడు. సం. శివుడు.

నిరంతరము. సం. విణ. దట్టము; ఎడ
తెగనిది; ఎడములేనిది; తఱచు.

నిరకు. సం. నిర్ణయముచేసినవెల [వాడు].

నిరక్షరకుక్షి. సం. పొట్టలో అక్షరములేని

నిరతము. సం. విణ. మిక్కిలి ఆసక్తిగలది.

నిరతి. సం. మిక్కిలి ఆసక్తి.

నిరత్యయము. సం. విణ. నాశములేనిది.

నిరపరాధుడు. సం. విణ. అపరాధము
లేనివాడు.

నిరపాయము. సం. విణ. అపాయములేనిది.

నిరపేక్షము. సం. విణ. అపేక్ష లేనిది; కని

పైనను ఆధారపడనిది, ఆస్తి, బ్రహ్మము.

నిరయము. సం. దుర్గతి, నరకము.

నిరర్థకము. సం. విణ. అడ్డములేనిది.

నిరర్థకము. సం. విణ. వ్యర్థముగానది.

నిరవగ్రహుడు. సం. విణ. అడ్డపాటు
లేనివాడు; స్వతంత్రుడు.

నిరవధికము. సం. విణ. మేరలేనిది.

నిరసనము. సం. తిరస్కారము; కాద
నాట; ఆక్షేపము; ఇదము; ఉమియుట.

నిరసించు. సం. స. క్రి. తిరస్కరించు;
విశించు; చంపు; ఉమియు.

నిరస్తము. సం. విణ. స్వరితము లేక జెప్ప
బడినది (చూడు); తిరస్కరింపబడినది;

విడిచిపెట్టబడినది; వెడలగ్రస్తబడినది;
ప్రయోగింపబడినది (బాణము); నిరా
కృతము.

నిరాకరణము. సం. తిరస్కారము.

నిరాకరిష్టువు. సం. విణ. తిరస్కరించు
వాడు. [శము; వాయువు; బ్రహ్మము.

నిరాకారము. సం. తిరస్కారము; ఆకా

నిరాకారుడు. సం. విష్ణువు; శివుడు;

పరమాత్మ. విణ. ఆకారములేనివాడు.

నిరాకృతము. సం. విణ. న్యాయముచే
త్రోయబడినది,

నిరాకృతి. సం. తిరస్కారము. విణ.

రూపములేనివాడు; వేదము చదువని

వాడు. [బ్రహ్మవాడు.

నిరాకృతుడు. సం. విణ. తిరస్కరింప

నిరాఘాటము. సం. విణ. కొలఁదలేనిది;

మేరలేనిది. [వ్యాధిలేనిది.

నిరాతంకము. సం. విణ. భయములేనిది;

నిరాపనింద. మి. గ్రా. అపదాఱు

నిరాబారి. మని [రోగములేనిది

నిరామయము. సం. రోగములేనిది. విణ.

నిరాయాసము. సం. విణ. ఆయాసములేనిది.

నిరాయుధము. సం. విణ. ఆయుధములేనిది.

నిరాలంబము. సం. బ్రహ్మము; ఒక ఉప

నివత్తు. విణ. అనలంబములేనిది.

నిరాశము. సం. విణ. ఆశలేనిది.

నిరాసకము. సం. విణ. నిరసించునది.

నిరాసము. సం. నిరసనము.

నిరాహారము. సం. విణ. ఆహారములేనిది.

నిరీక్షణము. సం. చూపు.

నిరీక్షించు. సం. స. క్రి. చూచు

నిరీక్షితము. సం. విణ. చూడబడినది.

నిరిసము. సం. గొడగ, కిట్టు విడికోల

లేని వాగలి.

నిరు. అవ్య. గతార్థకము; అభావాద్ధకము.

నిరుకడము. ఒకానొక చెట్టు.

నిరుకళము. విణ. నిర్దళము.

నిరుకు. నిరతు; నిశ్చయము.

నిరుక్తము. సం. ఒక వేదాంగము, వేద

నిఘంటువు విణ. చెప్పబడినది.

నిరుక్తి. సం. అర్థనిర్వచనము; అలంకార

విశేషము.

నిరుడిమావియావు. గృప్తి.

నిరుడు. గత సంవత్సరము. [వాడు.

నిరుద్యోగి. సం. విణ. ఉద్యోగము లేని

నిరుద్యోగుడు. సం. విణ. ఉద్యోగము లేవాడు.

నిరుద్దము సం. విణ. నిరోధింపబడినది.

నిరుపద్రవము. సం. విణ. ఉపద్రవములేనది

నిరుపమము. సం. విణ. ఉపమ లేనిది.

నిరురుతి. నిర్వృతి. [కెక్కినది.

నిరూఢము. సం. విణ. రూఢము, ప్రసిద్ధి

నిరూఢి. సం. రూఢి, ప్రసిద్ధి.

నిరూఢము. సం. అరయిక; చూపు;

తారాణము. [చేయు.

నిరూపించు. సం. స. క్రి. నిరూపణము

నిరూపితము సం. విణ. నిరూపింపబడినది.

నిరూప్యము సం. విణ. నిరూపింపఁదగినది.

నిరూహము. సం. ముగిసినవాక్యము. విణ.

ఊహలేనిది; నిశ్చయింపబడినది.

నిర్వృతి. సం. పెద్దమ్మ; మూలతేడు,

దిక్కుల విశేషము; ప్రేతకళ; దినము

యొక్క పండ్రెండవ భాగము. విణ.

ఉపద్రవములేనిది.

నిరోధము సం. అడ్డు; అడ్డుపెట్టుట; చేటు.

నిరోదించు. సం. స. క్రి. అడ్డగించు.

నిర్గంధము. సం. విణ. గంధములేనిది.

నిర్గతము. సం. విణ. వెడలఁబడినది.

నిర్గతి

నిర్గమనము } సం. వెడలఁబాటు.

నిర్గమము

నిర్గమించు. సం. అ. క్రి. వెడలఁబడు.

నిర్గళనము. సం. వెలికిజాటుట.

నిర్గళితము. సం. విణ. వెలికిజాతినది.

నిర్గుండి. సం. వావిలి; నల్లవావిలి.

నిర్గుణము. సం. బ్రహ్మము. విణ. గుణ

ములు లేనిది. [రహితుడు.

నిర్గుణుడు. సం. పరమాత్మ. విణ. గుణ

నిర్గ్రంథనము. సం. చంపుట.

నిర్గ్రంథుడు. సం. విణ. దిగంబర

జైనడు; బీదవాడు; మూర్ఖుడు;

విరక్తుడు; హృదయగ్రంథి విడిచిపోయిన

వాడు. [అంగడి. విణ. ఘటములేనిది.

నిర్వృత్తిము. సం. బహు జనసమృద్ధముగల

నిర్వృత్తము. సం. విణ. ఒకటి; రాచు

టకు సాధనమైనది.

నిర్వాతము. సం. పడుగు; వజ్రము. [వాడు.

నిర్వృణుడు సం. విణ. కనికరములేని

నిర్వృషము. సం. ధ్వని.

నిర్వరము. సం. విణ. జనములేనిది.

నిర్వర. సం. తిప్పతీగ; మురగ. [వాడు.

నిర్వరుడు. సం. చేపత. విణ. ముదిమి లేని

నిర్వలము సం. విణ. జలములేనిది.

నిర్రించు. సం. స. క్రి. గలుచు.

నిర్రితుడు సం. విణ. గెలువఁబడినవాడు.

నిర్రిపుడు. సం. విణ. జీవములేనివాడు.

నిర్ర్ము. సం. రుగ్రము, సెలయేలు.

నిర్ర్రిణి. సం. ఏలు, నది. [తీర్పు.

నిర్న్యము. సం. ఏర్పాటు; నిశ్చయము;

నిర్న్యించు. సం. స. క్రి. ఏర్పాటుచేయు;

నిశ్చయించు. [వాడు.

నిర్న్యకుడు. సం. విణ. నిర్న్యముచేయు

నిర్న్యము. సం. విణ. శోధితము, గరగర

యైనది.

నిర్న్యదము. సం. విణ. నిర్న్యలేనిది.

నిర్న్యతము. సం. విణ. నిర్న్యంపఁబడినది.

నిర్న్యజకుడు. సం. చాకలవాడు

నిర్న్యత. సం. విణ. నిర్న్యముచేయువాడు

నిర్న్యయము. సం. విణ. నిర్న్యముచేయఁ

దగినది.

నిర్న్యము. సం. విణ. చక్కఁగా కాలినది.

నిర్న్యముడు సం. విణ. కనికరములేనివాడు

నిర్న్యనము. సం. చక్కఁగా భేదించుట.

నిర్న్యితము. సం. విణ. చక్కఁగా భేదింపఁ

బడినది.

నిర్న్యనము. సం. చక్కఁగా కాలుట.

నిర్న్యించు. సం. స. క్రి. చక్కఁగా కాలుచు.

నిర్న్యరణము. సం. చక్కఁగా చీల్చుట.

నిర్న్యరితము. సం. విణ. చక్కఁగా చీల్చఁ

బడినది.

నిర్న్యము. సం. విణ. నిర్న్యంపఁబడినది.

నిర్న్యము. సం. ఆజ్ఞ; చెప్పట; సమీపము

నిర్న్యించు. సం. అ. క్రి. ఆజ్ఞాపించు; చెప్పు

నిర్న్యము. సం. విణ. నిర్న్యంపఁదగినది.

నిర్న్య. సం. విణ. నిర్న్యంచువాడు.

నిర్న్యము. సం. బ్రహ్మము. విణ. దోషము

లేనిది.

నిర్దనుడు. సం. విణ. ధనములేనివాడు.

నిర్వరించు. సం. స. క్రి. నిర్వారణచేయు
నిర్వారణము. సం. నిశ్చయము.
నిర్వారణీయము. సం. నిర్వరింపఁబడినది.
నిర్వారితము. సం. విణ. నిర్వరింపఁబడినది
నిర్వార్యము. సం. విణ. నిర్వారణీయము.
నిర్వార్యుడు. సం. విణ. శంకింపక కర్మలు
చేయువాఁడు.

నిర్వాతము. సం. విణ. ధూతము.

నిర్వామము. సం. విణ. పొగకూడరాజ
కుండఁ బోయినది, పాడైనది.

నిర్వంధము. సం. బలాత్కారము.

నిర్వందించు. సం. స. క్రి. బలాత్కరించు.

నిర్బుద్ధి. సం. విణ. బుద్ధితేనివాఁడు.

నిర్బయము. సం. భయములేమి. విణ.
భయములేనివాఁడు.

నిర్బరము. సం. క్రి. విణ. పెల్లు, అతిశ
యము. విణ. అధికమైనది.

నిర్బర్తనము. సం. అదలుపు; లత్తుక.

నిర్బర్తించు. సం. స. క్రి. అదలించు.

నిర్బర్తితము. సం. విణ. అదలంపఁబడినది.

నిర్బాగ్యదామోదరుడు. సం. విణ. దర్శ
నారాయణుడు. [వాడు.

నిర్బాగ్యుడు. సం. విణ. భాగ్యములేని
నిర్బిన్నము. సం. విణ. చక్కగా భేదిం
పఁబడినది. [విణ. మదములేనిది.

నిర్మదము. సం. మదముడిగిన యేనుగు.

నిర్మలము. సం. నిర్మాల్యము; అభ్రకము.
విణ. తేటయైనది; తెల్లనిది.

నిర్మాణము. సం. యోగ్యత; సారము;
నిర్మించుట, రిచన.

నిర్మాత } సం. విణ. నిర్మించువాడు.
నిర్మాయి }

నిర్మాల్యము. సం. దేవతలను పూజించి
తీసివేయఁబడినది.

నిర్మించు. సం. స. క్రి. నిర్మాణముచేయు.

నిర్మితము. సం. విణ. నిర్మింపఁబడినది.

నిర్మితి. సం. నిర్మాణము.

నిర్మిమిష. సం. నిర్మింపనిచ్చు.

నిర్మృక్తము. కుబుసమువిడిచినపాము; విడిచి
పెట్టఁబడ్డది. [సంగరహితుడు.

నిర్మృక్తుడు. సం. విణ. బంధరహితుడు;

నిర్మృలము. సం. విణ. వేరులేనిది; మూలము
లేనిది. [జేయు; నాశముచేయు.

నిర్మూలించు. సం. స. క్రి. వేరులేనిదిగా.

నిర్మృష్టము. సం. విణ. తుడువఁబడినది.

నిర్మృతము. సం. పాము—కుబుసము; కుబు
సము; విడుపు; ఆకాశము.

నిర్వ్యంత్రణము. సం. విణ. అడ్డములేనిది.

నిర్వ్యంత్రితము. సం. విణ. అడ్డములేనిదిగా
జేయఁబడినది.

నిర్వాణము. సం. ఏనుగు కడకఁజీప్రదే
శము; చావు; ముక్తి; వెడలఁబాటు;
ప్రయాణము.

నిర్వాతనము. సం. పగతీర్చుకొనుట;

చంపుట; అప్పు మొలతీర్చుట; దాచఁ

బెట్టినసాము మరల నప్పగించుట; ఈవి

నిర్వాతము. సం. విణ. వెడలఁబడినది.

నిర్వాసము. సం. చెట్టు బంక; కషాయము.

నిర్వాహము. సం. సిగబంతి; చిలుక

కొయ్య; కషాయము; వాకిలి.

నిర్వజ్జము. సం. విణ. లజ్జలేనిది.

నిర్వహత. తుద్రజలచరము?

నిర్వచనము. సం. అర్థవివరణము. విణ.

వచనము లేనిది. [దగినది.

నిర్వచనీయము. సం. విణ. నిర్వచింపఁ

నిర్వచించు. సం. స. క్రి. నిర్వచనముచేసి

చెప్ప.

నిర్వహణము. సం. దానము.

నిర్వర్తనము. సం. చూపు, చూచుట.

నిర్వర్తించు. సం. నెఱవేర్చు.

నిర్వర్తిల్లు. సం. అ. క్రి. నెఱవేలు.

నిర్వహణము. సం. ప్రస్తుత కథాసంహార

రూపమైన యొకనాటకసంధి; ప్రకృతాభి

నయమును నిర్వహించుట; నెఱవేర్చుట.

నిర్వహించు. సం. నెఱవేర్చు.

నిర్వహిల్లు. సం. స. క్రి. జూగు; నెఱవేలు

నిర్వాణము. సం. మోక్షము; నాశము;

సుఖము; ఏనుగు నీళ్ళలో మునుగుట.

విణ. చల్లాతీనది.

నిర్వాణుడు. సం. విణ. ముక్తి నొందిన

వాఁడు; కాంతిఁబొందినవాఁడు.

నిర్వాతము. సం. విణ. గాలిలేనిది, గాలి

లేనిచోటు మొ.

నిర్వాదము సం. లోకనింద; నిశ్చయ
వాదము అవ్య. వాదములేమి; వాదము
లేకుండ.

నిర్వాపణము. సం. చంపుట; ఈవి.
నిర్వాసనము. సం. చంపుట; వెళ్ళగొట్టుట.
నిర్వాసితము. సం. విణ. వెళ్ళగొట్టబడినది.
నిర్వాన్యము. సం. విణ. వెళ్ళగొట్టబడినది.

నిర్వాహకుడు. సం. విణ. నిర్వహించు
నిర్వాహము. సం. శక్తి; జరగఁబాలు
నిర్వికల్పము. సం. విణ. కల్పనలులేనిది;
భేదముపశమించినట్టిది; బ్రహ్మము.

నిర్వికల్పనమాధి. సం. త్రిపుటీ రహితమై
ప్రకాశించెడి జ్ఞానము, బ్రాహ్మస్థితి
నిర్వికారుడు. సం. విణ. పరమాత్మ;
వికారములేనివాడు; స్థితప్రజ్ఞుడు.

నిర్విష్ణుము. సం. విణ. విష్ణుములేనిది;
అవ్య. విష్ణుములేమి; విష్ణుములేకుండ.
నిర్విష్ణుడు. సం. విణ. నిర్వేదమునొందిన
వాడు.

నిర్విశేషము. సం. విణ. విశేషములేనిది.
నిర్విష. సం. అతివసగ. విణ. విషములేనిది.
నిర్విషయము. సం. నిరాకరణము;
బ్రహ్మము. విణ. విషయము లేనిది.

నిర్విషయి. సం. విణ. విషయవాసనలేని
వాడు. ప్రాందఁబడినది; నిలిచినది.
నిర్విష్టము. సం. విణ. చొరఁబడినది;
నిర్విర్యము. సం. విణ. వీర్యములేనిది.

నిర్వృతము. సం. ఇల్లు. విణ. నుఖించు
నది; నశించిది.

నిర్వృతి. సం. నుఖము; ఊట; నాశము.

నిర్వృత్తము. సం. విణ. నెఱవేరినది.

నిర్వృత్తి. సం. సంతోషము; మోక్షము;
నెఱవేఱుట. విణ. నృతిలేనిది.

నిర్వేదము. సం. భేదము; పరమవైరా
గ్యము; తన్నుదానిందించుకొనుట; సకాప
త్యాపవిశేషము.

నిర్వేదించు. సం. ఆ.క్రి. నిర్వేదపడు.

నిర్వేషము. సం. కూలి; జీతము; భోగము.
మూర్ఖపోవుట.

నిర్వైరము. సం. విణ. వైరములేనిది,

నిర్వృధనము. సం. రంధ్రము.

నిర్వృజము. సం. విణ. నెపములేనిది.

నిర్వరణము. సం. నిశ్చేషముగా మారిం
చుట; సీనుఁగును కాల్పుట.

నిర్వారము. సం. ఒంటినినాటినములికిమొ.
ఊడఁబెఱుకుట; మలముత్రాదుల వెడ
లించుట. [నట్టిది, పరిమళము.

నిర్వారి. సం. విణ. దూరముగావ్యాపించు

నిర్వృతము. సం. విణ. ఊడఁబెరికినది.

నిర్వృతి. సం. నిర్వారము.

నిర్వాదము. సం. భ్వని.

నిలు. ఉప. మిక్కిలి; బొత్తిగా.

నిలుపేద. మిక్కిలిపేద. [గర్వించు.

నిలుసీలుగు. ఆ.క్రి. మిక్కిలి నీలుగు;

నిలఁబడు. ఆ.క్రి. నిలువఁబడు.

నిలక. నిలుపు.

నిలయనము. సం. ఆధారము.

నిలయము. సం. గృహము.

నిలింపుడు. సం. వేలుపు; బోయ.

నిలాయనము. సం. వాఁగుడుమూఁతెలట.

నిలీనము. సం. విణ. మిక్కిలి అడఁగినది.

నిలుకడ. స్థితి, ఉనికి, స్థైర్యము; విగా
మము. రూ. నిల్కడ.

నిలుగు. నిలుచుట. ఆ.క్రి. ఒడ్లువిలుచుకొను

నిలుచు. ఆ.క్రి. స్థితిమగు, నిలఁబడు; ప్రతి

స్థితిమగు; ఉండు; శేషించు; అడ్డిపడు.

రూ. నిలుచు.

నిలుచుండు } ఆ.క్రి. ఉత్థితమగు, నిలఁ

నిలుచుకొను } బడియుండు.

నిలుపు. ఉండుట, నిలుచుట; నిష్ఠ; నిలు

పుట, ప్రతిష్ఠ; స్థైర్యము. ప్రే. నిలువఁ

బెట్టు; ప్రతిష్ఠించు; అడ్డగించు; స్థిరప

ఱచు; నిరోధించు. విణ. నిలుపునది;

స్థిరమైనది. రూ. నిల్పు.

నిలుపొపు. ఆ.క్రి. ఒడ్చు.

నిలువ. శేషము. రూ. నిల్వ.

నిలువఁబడు. ఆ.క్రి. నిలుచు; అడ్డిపడు;

ప్రతిస్థితిమగు రూ. నిల్వఁబడు.

నిలువరము. విణ. స్థిరమైనది; నిజము;

రూ. నిల్వరము.

నిలువరించు. ఆ.క్రి. చలంపక నిలుచు,

ప్రే చలింపక నిలువు; నిలువు రూ
నిల్వరించు.
నిలువు నిలుచుట; చేయి మీఁదికెత్తుకొని
నిలుచున్న పురుషుని చేయిపొడుపు
కొలఁది, పురుషప్రమాణము; మీఁది
యంతస్తు; ఆకృతి; చేనిలో కొంతకొసిన
తరువాత కొయఁగల భాగము. బ.
ఆరిగాళ్ళు.
నిలువుఁగొలుపు. నిలుచుండి చేయు నేవ.
నిలువుగాళ్లు బ. తావకాళ్ళను వెంక
మాను మొదలైనవాని కాధారముగా
సాటిన స్థంభములు
నిలువుజీతము నిలుచుండి నేవ చేయునట్లు
ఏర్పాటుచేసికొని యిచ్చెడు జీతము.
నిలువొపు. అ.క్రి. ఓర్పు.
నివరి. రూ. నివ్వరి.
నివర్తనము సం. మరలఁబాటు, మలుట
నివర్తించు } సం. అ. క్రి. మరలఁ
నివర్తలు(లు) } బడు, మరలు. ప్రే. నివ
ర్తిల్లఁజేయు.
నివసతి. సం. ఇల్లు.
నివసథము. సం. గ్రామము.
నివసనము. సం. ఇల్లు. [చేయు.
నివసించు. సం. అ. క్రి. ఉండు, వాసము
నివహము. సం. సమూహము.
నివాతము. సం. ప్రాపు, విణ బాణములచే
చేదింపరానిది (కివచము); గాలితేనిది.
నివాసము. సం. పితరులను దేవతలను
నువ్వులు నీళ్లు విడుచుట మొదలు గాఁగల
కర్మము [గించుట
నివారణము సం. అడ్డగింతు; తొల
నివారణీయము. సం. విణ. నివారింపఁ
దగినది. [తొలఁగించు
నివారించు సం. స. క్రి. అడ్డగించు;
నివారితము సం. విణ. నివారింపఁబడినది.
నివాసము. సం. ఇల్లు; నివసించుట.
నివాసి. సం. విణ. వాసముచేయువాఁడు.
నివాళి, నీరాజనము, ఆతి.
నివాళించు. అ. క్రి. నీరాజనమిచ్చు.
నివాళిక. రూ. నివాళి.
నివాళికరములు. మి. బ. నతిపశేషము.
నివాళితము. స. విణ. చుట్టఁబడినది,

నివిష్టుడు. సం. విణ. కూర్చున్నవాఁడు;
[పశేషించినవాఁడు.
నివీతము. సం. మెడను దండవలెప్రేతడు
జండము. విణ. కప్పకొనఁబడినది (పై
బట్ట).
నివీతి. సం. నివీతము గలవాఁడు.
నివుడు. అ. క్రి. రూ. నిగుడు.
నివుడుచు ప్రే నిగుడ్చు. రూ. నివుడ్చు.
నివురు. స. క్రి. సమురు.
నివుణు. నిష్పలమీఁది బూది.
నివృత్తము. సం. విణ. నిలుప్రక్కల చుట్టఁ
బడినది.
నివృతి. సం. నలుప్రక్కల చుట్టుట.
నివృత్తము. సం. విణ. మరలినది.
నివృత్తి. సం. మరలఁబాటు. మరలుట.
నివేదనము. సం. ఎఱుక; సమర్పణము.
నివేదించు. సం. స. క్రి. ఎఱిగించు; సమ
ర్పించు. [సమర్పింపఁబడినది.
నివేదితము. సం. విణ. ఎఱిగింపఁబడినది;
నివేద్యము. సం. విణ. ఎఱిగింపఁదగినది;
సమర్పింపఁదగినది.
నివేశనము. సం. ఇల్లు; పురము; ప్రశే
శము; ఉంచుట; ఉండుట; చొప్పించు
చుట; వాసయోగ్యస్థానము.
నివేశము. సం. ఇల్లు; చొరవ; ఎత్తిన
దండు నిడిసినపాళెము; పెండ్లి; ఇల్లడ.
నివ్వటించు } అ. క్రి. నెఱవేయు,
నివ్వటిలు(లు) } సిద్ధించు; అతిశయించు;
కలుగు; వ్యాపించు. ప్రే. నివ్వటిల్లఁజేయు
నివ్వరి. తృణధాన్య విశేషము.
నివ్యాళి-క. ఆరతి, నీరాజనము.
నివ్వెర. పాఠవశ్యము; నిశ్చేష్టత; భ్రాంతి;
అశ్చర్యము.
నివ్వెఱ. మిక్కిలిభయము; నివ్వెర.
నివ్వెఱగు. పాఠవశ్యము; నిశ్చేష్టత;
భ్రాంతి.
నివ్వెఱపడు. అ. క్రి. పరవశమగు; చేష్టలు
దక్కు; భ్రాంతిపడు; మిక్కిలిభయపడు
నివ్వెఱపాటు. రూ. నివ్వెఱ.
నిశ. సం. రాత్రి; పనుపు; మ్రానిపనుపు.
నిశాంతము. సం. ఇల్లు; నేకువ. విణ.
మిక్కిలి అడఁగినది,

నిశాకరుడు. సం. చంద్రుడు.
 నిశాఖ్య. సం. హరిద్ర, పసుపు.
 నిశాచరి. సం. రాక్షసి; అశుకటాళు;
 పయిడికంటి పిట్ట.
 నిశాచరుడు. సం. రాక్షసుడు.
 నిశాటుడు. సం. రాక్షసుడు.
 నిశాతము. సం. విణ. మిక్కిలి వాడి
 చేయబడినది.
 నిశాదర్శి. సం. గుడ్లగూబ.
 నిశాన్. హిం. జెండా; చేత్రాలు; గుఱుతు
 నిశాని(సి). హిం. చిహ్నము; జెండా.
 నిశానీదారు. హిం. రాజచిహ్నము ధరించు
 డప్పులు మొదలగు వానిని వాయించు
 వాడు; వ్రాలు చేయలేనివాడు, వ్రేలి
 ముద్ర చేయువాడు. [పెట్టగలవాడు
 నిశానుదారు. హిం. గుఱుతు మాత్రము
 నిశాపతి. సం. చంద్రుడు; కర్పూరము.
 నిశామణి. సం. చంద్రుడు.
 నిశామనము. సం. చూడుట; వింటు;
 ఆలోచించుట; తెలుపుట.
 నిశారణము. సం. చంపుట.
 నిశాహ్వ. సం. పసుపు.
 నిశతము. సం. విణ. వాడియైనది.
 నిశీద్య. సం. రాత్రి.
 నిశధము. సం. నడుచేయి.
 నిశీధిని. సం. రాత్రి.
 నిశ్చయము. సం. నియమ, నిర్ణయము.
 నిశ్చయించు. సం. స. క్రి. నిర్ణయించు.
 నిశ్చల. సం. నేల, విణ. కదలనిది. [వాడు.
 నిశ్చాయకుడు. సం. విణ. నిశ్చయించు
 నిశ్చింతుడు. సం. విణ. చింతలేనివాడు.
 నిశ్చితము. సం. విణ. నిశ్చయింపబడినది.
 నిశ్చేష్టాకరణము. సం. మంత్రధర్మము
 లలో నొకటి. [వాడు.
 నిశ్చేష్టించుడు. సం. విణ. చేష్టలుతెక్కిన
 నిశ్చే(శ్చే)ణి. సం. నిచ్చెన; తాతచెట్టు.
 నిశ్చే(శ్చే)యనము. సం. మోక్షము;
 శుభము; జ్ఞానము; భక్తి.
 నిశ్చేయనుడు. సం. శివుడు.
 నిశ్చయింపనము. సం. నిట్టూర్పుట.
 నిశ్చయించు. సం. అ. క్రి. నిట్టూర్పు.
 నిశ్చయించు. సం. నిట్టూర్పు.

నిశ్చయించు. సం. నిట్టూర్పు.
 నిశ్చయము. సం. తాలమానలఘుచతుష్టయ
 కాలము. విణ. బ్రహ్మము; శబ్దము లేనిది.
 అవ్య. శబ్దము లేమి; శబ్దము లేకుండ.
 నిశ్చలకము. సం. విణ. ఏకాంతము. చేయు
 నిశ్చేషపఱచు. సం. స. క్రి. పూర్తిగా లేకుండ
 నిశ్చేషము. సం. విణ. సమస్తము. అవ్య.
 శేషము లేమి; శేషము లేకుండ.
 నిశ్చేద్యము. సం. విణ. శుభపఱచబడినది.
 నిష్పంగము. సం. అమ్మలపొది; మిక్కిలి
 సంగము.
 నిష్పంగి. సం. విణ. విలు కాడు.
 నిష్పణ్ణము. సం. విణ. ఉండినది;
 కూర్చుండినది. [డుట.
 నిష్పవ్య. సం. ఆంగడి; బజాణు; కూర్చుం
 నిష్పద్యరము. సం. ఆడును, బురద.
 నిష్పద్యరి. సం. రేయి. [విణ. కఠినము.
 నిష్పదము. సం. ఒక కొండ; ఒక దేశము.
 నిష్పచేతుడు. సం. నలచక్రవర్తి.
 నిష్ప. హిం. మత్తు.
 నిష్పాదము. సం. ఒక స్వరము. [వాడు.
 నిష్పాది. సం. మావటీ(విణ. కూర్చుండిన
 నిష్పారుడు. సం. ఒక తెగ మాలవాడు;
 బోయ; కూడ్రస్త్రియందు బ్రాహ్మణు
 నకు పుట్టినవాడు.
 నిష్పద్యము. సం. విణ. నిష్పేధింపబడినది.
 నిష్పాదనము. సం. చంపుట.
 నిష్పేషము. సం. గర్భాధానము.
 నిష్పేధము. సం. త్రోపుడు.
 నిష్పేధించు. సం. స. క్రి. త్రోపుడు చేయు
 నిష్పేషము. సం. చక్కగా నేవించుట;
 సోమపానము.
 నిష్పేవితము. సం. విణ. చక్కగా నేవంప
 బడినది. [దగినది.
 నిష్పవ్యము. సం. విణ. చక్కగా నేవంప
 నిష్కము. సం. మాడ; టంకము; నూట
 యెనిమిది మాడలు; పతికము; పలము;
 బంగారు; పాడి.
 నిష్కర్ష. సం. నిశ్చయము.
 నిష్కర్షించు. సం. స. క్రి. నిశ్చయించు.
 నిష్కళ. సం. ముట్టుడిగినస్త్రి.

నిష్కళము. సం. ఆవయవరిహితము,
 బ్రహ్మము. విణ. కళలేనిది
 నిష్కానితము. సం. విణ. ఉనుపబడినది;
 పెడలింపబడినది.
 నిష్కుటము. సం. అంతిపుగము; ఇంటి
 తోట; తలుపు; వరిమడి.
 నిష్కుటి. సం. పెద్దయేలకులు.
 నిష్కుహము. సం. తొట్ట.
 నిష్కృతము. సం. విణ. ప్రాయశ్చిత్తము
 చేయబడినది.
 నిష్కృతి. సం. ప్రాయశ్చిత్తము.
 నిష్కృమణము. సం. గృహదులనుండి
 బయలుపెడలుట; నాల్గవ మాసమున
 శిశువునకు నూర్యని చూపించెడి ఒక
 సంస్కారము, బ్రలము; పెడలబాటు.
 నిష్కృమము. సం. చెడినకులము; బుద్ధి
 నిష్క్రాంతము. సం. విణ. బయలుపెడలినది.
 నిష్క్రాంతి. సం. బయలుపెడలుట.
 నిష్క్రయము. సం. క్రియారహితము,
 బ్రహ్మము.
 నిష్ట. సం. ఉనికి; చేటు; తాత్పర్యము;
 నిశ్చలత; తుది; ముగియక; వేడికోలు;
 ప్రస్తుత కథాసంహారరూపమయిన యొక
 నాటకసంధి; అభేదజ్ఞానము; బ్రాహ్మీస్థితి
 నిష్ఠానము. సం. మజ్జిగపుణాను.
 నిష్ఠించు. సం. ఆ. క్రి. స్థిరమగు.
 నిష్ఠితము. సం. విణ. చక్కగానుంచ
 బడినది.
 నిష్ఠివనము. సం. ఉమియుట.
 నిష్ఠురము. సం. విణ. కఠినము; పరుష
 మైనది (మాట).
 నిష్ఠేవము. సం. ఉమియుట.
 నిష్ఠ్యాతము. సం. విణ. ఉమియబడినది;
 త్రోయబడినది.
 నిష్ఠ్యాతి. సం. ఉమియుట.
 నిష్ఠాతుడు. సం. విణ. నేర్పరి.
 నిష్ఠుందము. సం. విణ. కదలికలేనిది.
 నిష్ఠుక్రము. సం. విణ. చక్కగాకాగినది.
 నిష్ఠుత్తి. సం. సిద్ధి; పరిసమాప్తి.
 నిష్ఠున్నము. సం. విణ. సిద్ధమైనది.
 నిష్ఠాదనము. సం. నిష్ఠుత్తి; సిద్ధి.
 నిష్ఠాదించు. సం. స. క్రి. సిద్ధింపజేయు.

నిష్ఠాదితము. సం. విణ. సిద్ధించినది.
 నిష్ఠాద్యము. సం. విణ. సిద్ధింపఁదగినది.
 నిష్ఠావము. సం. అనుములు; చేటమున్నగు
 వాని గాలి; తూర్పుత్తుట; పెసలుమొద
 లగు వాని పొట్టు; పొల్లు. విణ. నిర్వి
 కల్పము. [బడినది.
 నిష్ఠిప్తము. సం. విణ. చక్కగా నూలు
 నిష్ఠిషణము. సం. చక్కగా నూలుట.
 నిష్ఠియోజనము. సం. విణ. ప్రయో
 జనము లేనిది.
 నిష్ఠివాణి. సం. విణ. క్రొత్తబట్ట.
 నిష్ఠలము. సం. విణ. ఫలములేనిది.
 నిష్ఠ్యందము. సం. ప్రవింఛుట. విణ.
 ప్రవింఛునది. [ఈవి.
 నిస్తర్గము. సం. స్వభావము; కలిగించుట;
 నిసి. నిశ, రాత్రి; అర్ధరాత్రము.
 నిసిందా. హిం. నాయువాడు.
 నిసివెలుగు. నిశామణి. చంద్రుడు.
 నిసుగు(వు). శిశువు. [మధ్యస్థము.
 నిర్మత్తము. సం. విణ. దాచబెట్టినది;
 నిస్తందము. సం. విణ. చొరవగలది.
 నిస్తరణము. సం. దాటుట; పెడల
 బాటు; వెరివు. [దాటు.
 నిస్తరించు. సం. స. క్రి. చక్కగా
 నిస్తర్గణము. సం. చంపుట. [వైనది.
 నిస్తలము. సం. విణ. కదలునది; వట్టు
 నిస్తారకము. సం. విణ. నిస్తరింపజేయునది.
 నిస్తారము. సం. దాటుట.
 నిస్తుపితము. సం. విణ. చులకనగాచేయ
 బడినది; పొట్టుపోగొట్టినది; విడువ
 బడినది. [లేనిది.
 నిస్త్రింశము. సం. కత్తి. విణ. కనికరము
 నిస్త్రిందము. సం. మిక్కిలి చలనము. విణ.
 స్థిగము; కదలికలేనిది.
 నిస్త్రిహము. సం. విణ. ఆశలేనిది.
 నిస్త్రిందము. సం. రూ. నివ్యందము.
 నిస్రౌవము. సం. గంజి; ప్రవింఛుట.
 నిస్సనము } సం. ధ్వని. [వాడు.
 నిస్సానము }
 నిస్సుడు. సం. విణ. ఉత్సాహములేని
 నిస్సంతు. సంతానములేమి.
 నిస్సత్త. సత్త లేమి.

నిస్సత్తువ. శరీరదౌర్బల్యము.
 నిస్సరణము. సం. ఇల్లు మొదలగువాని
 ముందటిభాగము; చావు; ముక్తి; బయలు
 వెడలుట; ఉపాయము.
 నిస్సహాయము } చరమవాద్యవిశేషము.
 నిస్సాణ(స)ము }
 నిస్సోరము. సం. విణ. సారములేనిది.
 నిస్సృజుడు. సం. విణ. బీదవాడు.
 నిహంత. సం. విణ. చంపువాడు.
 నిహతము. సం. గుణకారము; అనుదాత్త
 స్వరము. విణ. చంపబడినది; గుణింప
 బడినది.
 నిహతి. సం. చావు.
 నిహననము. సం. చంపుట.
 నిహక. సం. ఉడుము; నీటియుడుము.
 నిహింసనము. సం. చంపుట.
 నిహితము. సం. విణ. ఉంచబడ్డది.
 నిహినుడు. సం. విణ. నీచుడు.
 నిహ్నువము. సం. అపనమ్మిక; కపటము;
 మఱుగుమాట.
 నిహ్నువించు. సం. స.క్రి. మఱుగువుచ్చు;
 మోసగించు; నమ్మకుండు.
 నిహ్నుతి. సం. నిహ్నువము.

నీ

నీ. స.నీవు అనుదానికి ప్రాతిపదికము.
 నీగు. స.క్రి. నివర్తించు.
 నీడు. కమ్మవారిబిరుదుపేరు, నాయుడు
 యొక్క మాఱురూపము.
 నీకాశము. సం. ప్రకాశము; నిశ్చయము.
 విణ. సమానమైనది.
 నీగ. బాలక్రీడావిశేషము.
 నీచము. సం. పల్లము. విణ. అధమము.
 నీచు. ధూర్జుడు; అధముడు; పాప
 రుడు; మాంసము.
 నీచుడు. సం. విణ. పాపి; అధముడు;
 వాచునుడు; తక్కువవాడు.
 నీటికానువు. కృషీటయోని, అగ్ని.
 నీటికుప్ప. జలరాశి.
 నీటికెదురెక్కుపుట్టువు. చేప.
 నీటిచూలి. కృషీటయోని, అగ్ని.

నీటితాత. వాయువు
 నీటితాలువు. జలధరము, మేఘము.
 నీటిదయ్యము. జలగ్రహము, నెగడు.
 నీటిపుట్టుగు. అబ్జము, తామర.
 నీటిమోపరి. వారివాహము, మేఘము.
 నీటియిక్క. కాస్తుభము, విష్ణువక్షస్థలము
 నందలి మణి.
 నీటిరాయుడు. నీటితీడు.
 నీటిరిక్క. పూర్వాషాఢా నక్షత్రము.
 నీటిరిక్కనెల. ఆషాఢమాసము. [దుడు.
 నీటితేడు. అప్పతి, వరుణుడు; సము
 నీటితేనిరిక్క. శతభిషానక్షత్రము.
 నీటివ్రాలు. అసత్యము; అస్థిరము.
 నీటు. శృంగారగర్వము; విలాసము; అలం
 కారము.
 నీటుకత్తియ. నీటుకత్తె.
 నీటుకాడు. విణ. నీటుగలవాడు.
 నీడ. చాయ; ఎండలేమి; రక్షకము; ప్రతి
 బింబము.
 నీడము. సం. పిట్టగూడు.
 నీడొడ్డువము. సం. గూడుకానువు, పిట్ట.
 నీతకము. సం. రూ. నీతము.
 నీతము. నియమము. సం. ధనము; ధాన్య
 ము. విణ. పొందింపబడినది; శిక్షింప
 బడినది; తేబడినది.
 నీతి. సం. న్యాయము; పొందించుట.
 నీధ్రము. సం. రూ. నీవ్రము.
 నీవము. సం. కడిమి; మంకెన; నల్ల
 యిరుగుడు.
 నీయంచే కంకికాడ.
 నీరంధ్రము. సం. బ్రహ్మము. విణ. సందు
 లేనిది, ఎడములేనిది, దట్టము.
 నీరజము. సం. తామర; ముత్యము; చెంగల్య
 ణోష్ఠ. విణ. నీటలుట్టినది.
 నీరదము. సం. మబ్బు; తుంగ.
 నిరధి. సం. సముద్రము.
 నిరము. సం. జలము; నీరు. [లేనిది.
 నిరసము. సం. దానిమ్మ. విణ. రసము
 నీరాకు. పాచి, వారిపర్తి.
 నీరాజనము. సం. ఆరతి.
 నీరాట. స్నానము; జలక్రీడ. [జంతువు.
 నీరాటము. సం. నీశ్వయందు చరించు

నీరాడు. కూరాటిలా పోనెడు వేన్నీళ్ళు.

అ. క్రి. స్నానముచేయు.

నీరామని. వర్షముతువు.

నీరారుచు. ప్రే. నీరాడఁ జేయు. రూ. నీరార్పు.

నీరితే. ఒకానొక అడవి చెట్టు.

నీరిప్ప. మధులకము. [అల్పము.

నీరు. ఉదకము; కన్నీరు; మూత్రము. విణ.

నీరుంగావి. నీరుకావి.

నీరుఁట్టియ. నీరుకట్టె.

నీరుకట్టు. ఆశ్మరి, మూత్రబంధరొగము.

నీరుకట్టె. నీరుపాము.

నీరుకడిమి. ధారాకదంబము.

నీరుకాకి. హద్దువు.

నీరుకాయ. నీటిబుగ్గ, బుద్బుదము.

నీరుకాయవాడు. నీటిమనుష్యుడు.

నీరుకాటు. సందంశక విశేషము.

నీరుకావి. కొంచెమెటువు, ఆరుణ వర్షము.

రూ. నీర్కావి.

నీరుకావులు. బ. ధాన్య విశేషము.

నీరుకాళ్ళు. బ. శోణహరిత వర్షములై ఉభయ సంద్యలయందుఁ దోచెడు సూర్యకిరణములు.

నీరుకుక్క. జలశునకము.

నీరుకుప్ప. జలరాశి, సముద్రము.

నీరుకోతి. జలమర్కటము.

నీరుకోడి. జలమర్కటము.

నీరుగండి. తూము కాలువ, జలనిర్గమము

నీరుగన్నెరు. హిజ్జలము.

నీరుగుట్టు. జలచర విశేషము.

నీరుగొబ్బి. ఒక చెట్టు.

నీరుచిచ్చు. బడవాగ్ని.

నీరుచిట్టి(ట్టె). జలతండులీయము.

నీరుచెంపలి. విశున్నకము.

నీరుమేటుకు. మూత్రము విడుచునపుడు

మంటయెట్లెడు రొగవిశేషము.

నీరుటెంకి. జలాశయము.

నీరుడి. ఆతిమూత్రము.

నీరుడుము. నీహాకి.

నీరుతాలువు. జలధరము, మేఘము.

నీరుతిట్ట. జలరాశి, సముద్రము.

నీరుతిట్టి. మూత్రకోశము, క్లోమము.

నీరుతుట్ర } అలగద్దము, నీరుపాము.

నీరుదోమ. జలమశకము.

నీరుద్రిమ్మరి. జలచరము, జలజంతువు.

నీరుపంది. జలనూకము.

నీరుపదును. కొంచెపు పదును.

నీరుపాది. ఒకచెట్టు. [విశేషము.

నీరుపాప. అగ్ని; నీటి మనుష్యుడు; జలచర

నీరుపాపర మత్స్యవిశేషము.

నీరుపాము. జలవ్యాళము; సగళఫరి, మత్స్యభేదము.

నీరుపాయము యావనము.

నీరుపిప్పలి. జలపిప్పలి.

నీరుపిల్లి ఉద్రము.

నీరుపుట్టువ. అబ్జము, తామర; శంఖము; కొమ్మభము; ఉచ్చైశ్రవము; ఐరావ వతము; అగ్ని; చంద్రుడు మొ.

నీరుప్రబ్బ. విమలము.

నీరుబుగ్గ(డ్డ). బుద్బుదము.

నీరుబొద్ది. వృద్ధదారిక విశేషము.

నీరుమజ్జిగ. మూడుపాళ్లునీళ్లుగలసినమజ్జిగ.

నీరుమట్టము. జలవ్యాప్తిగల భూభాగము

నీ : మానిసి. నీటిమనుష్యుడు.

నీరుముంపు. విణ. జలప్రాయము.

నీరుముట్టు. అల్పచమానము; ఆధికాచ

మానము. [వారివాహము.

నీరుమోపరి. కలశము; మేఘము. విణ.

నీరుల్లి. ఎఱ్ఱగడ్డ, పలాండువు.

నీరువంగ. వృంతాకము.

నీరువట్టివేరు. లామజ్జకము. [కొను.

నీరువట్టు. దప్పి, పివాస. అ. క్రి. దప్పి

నీరువడి. ప్రవాహావేగము.

నీరువత్తిగ. భక్ష్యవిశేషము.

నీరువరి. నీవారత్పణము.

నీరువామి. జలరాశి, సముద్రము.

నీరెండ. శేతయెండ.

నీరెత్తువంగ. నీరువంగ.

నీరెన. జలచరవిశేషము.

నీరేనుగు. నీటియెనుగు.

నీరొట్టు. భక్ష్యవిశేషము.

నీరొట్టె. భక్త్యవిశేషము.
 నీర్కృష్టై రూ. నీరుకట్టై.
 నీర్కావి. రూ. నీరుకావి.
 నీర్నిచ్చుచ్చు. రూ. నీరుచ్చుచ్చు.
 నీర్నిచ్చుచ్చుకాడు. టిట్టిభభేదము.
 నీర్చల్లి. జలచరవిశేషము.
 నీర్వట్టు. రూ. నీరుకట్టు.
 నీర్వామి. రూ. నీరునామి.
 నీఱు. భస్మము. రూ. నిఱు.
 నీలంగువు. సం. ఈగ; నక్క; పురుగు
 నీలడు. నీలాశ్రమము.
 నీలకంఠము. సం. ముల్లంగి; నెమలి;
 ఊరణిచ్చుక; బంగారుపిచ్చుక; కాటుక
 పిట్ట; పాము.
 నీలకంఠుడు. సం. శివుడు.
 నీలకము. సం. నల్లకోతి. గ్రల కెంపు?
 నీలగంధి. సం. మాణిక్యవిశేషము; నల్లనీరు
 నీలదూర్వ. సం. నల్లగొలిమిడి.
 నీలపుష్పి. సం. నల్లగింటెన.
 నీలమణి. ఇంద్రనీలము; శ్రీకృష్ణుడు.
 నీలము. సం. నల్లతాయి; నీలిచెట్టు; నలుపు;
 ఒకకొండ; ఒకనిధి. విణ. నల్లనిది.
 నీలలోహితుడు. సం. శివుడు.
 నీలాంగము. సం. పాలపిట్ట; బెగ్గురు;
 మండ్రగబ్బ; తేలు. నిర్వృతి; శని.
 నీలాంబరుడు. సం. బలరాముడు;
 నీలాబ్జము. సం. నల్లకలువ. తట్ట.
 నీలాలి. రెండుముఖముల దీపారాత్రికపు
 నీలి. నల్లనూలు; నీలిచెట్టు. విణ. నల్లనిది;
 గారడముగలది; నీలవస్త్రము. సం. నల్ల
 గోరంట; నీలిచెట్టు.
 నీలిగోతాము. ఒక మల్లవిద్యాసాధనము.
 నీలిమందు. నీలియాకువండి చేసినవస్తువు.
 నీలిమ. సం. నలుపు. రూ. నీలిమము.
 నీలిమబ్బు. జేటసాధనవిశేషము?
 నీలిశానము. నల్లసేనపుతాయి.
 నీలిరాగము. సం. బయటికి విశేషముగా
 కనబడక లోపల నెప్పటికి వీడకుం
 డేడు గాఢానురాగము.
 నీలుడు. సం. వానరుడు. రూ. నీలు.
 నీలుగు. అ.క్రి. ఒళ్లువిఱుచుకొను; చచ్చు.

నీలోత్పలము. సం. నల్లకలువ.
 నీవరి. నివ్వరి.
 నీవాకము. సం. వ్యవహారాదులయందు
 న్యూనాధికతలులేక కలిగినది సలుకుట;
 మహర్షి ములైన ధాన్యాదులయందలి
 జనల ఆదరాతిశయము.
 నీవారము. సం. విత్తక పంపెడు దూస
 రులు మొదలగు తృణాధాన్యము; నివ్వరి.
 నీవి. సం. స్త్రీయొక్క కోకముడి; ఆసలు
 సాము; చెఱసాల; పండెపుసాము.
 నీవు. యుష్మచ్ఛబ్ద ప్రథమైక వచనము.
 నీవృత్తము } సం. జనపదము.
 నీవృత్తు }
 నీవ్రము. సం. ఇంటిచూరు; బండికంటి
 కడకమ్మి; అడవి; రేవతీనక్షత్రము.
 నీశారము. సం. కప్పడుదుప్పటి; తెరచీర.
 నీహారము. సం. మంచు.
 నీళ. సం. నీశాదేవి, ఒక విష్ణుపత్ని.
 నీళ్ళచివది. కాగు.
 నీళ్ళతేడు. వరుణుడు. త్రము.
 నీళ్ళతేనిరిక్క (చుక్క). శతభిషా నక్ష
 నీళ్ళవరుగు. ఉప్పు.
 నీళ్ళాడు. అ.క్రి. ప్రసవించు; స్నానము
 చేయు. క్రే. నీళ్ళార్చు.
 నీళ్ళు. బ. ఉదకము.
 నీళ్ళునమలు. అ.క్రి. సంకోచించు.

ను

ను. అప. నాశబ్దమునకు ప్రథమైక వచన
 మందు వచ్చెడు ప్రత్యయము (నేను
 అని); తుమద్ద భావ లక్షణాద్యర్థముల
 యందు వచ్చు ప్రత్యయము (వండను
 బోయెను అను మొదలగునది); ద్విత్వీయైక
 వచనమందు వచ్చెడు ప్రత్యయము; (వన
 మును, గోవును అని); క్రియలలో తద్ద
 ర్మార్థక ప్రథమ పురుషైక వచనమందును
 తద్దర్మ వర్తమాన భవిష్యద్వ్యతిరేకార్థ
 కోత్తమ పురుషైక వచనముల యందును
 వచ్చెడు ప్రత్యయము (కొట్టును, కొట్టు
 దును, కొట్టుచున్నాను, కొట్టగలను,
 కొట్టను అని). అవ్య. సమాచ్ఛయా

ర్థమును అవధారణార్థమును వ్యతిరేకార్థ
ద్యోతకమైన ప్రశ్నమునందు సహితార్థ
మును ఎటులు ఎట్లు ఎట్లు అను శబ్దముల
కడపటఁజేసినపుడు ఏవిధముచేతనైనను
నర్థమును కొన్నిచోట్ల ఆర్థవిశేషమును
వ్యతిరేక క్రియలమీఁద వికల్పార్థమును
దెలుపును; పాదపూరణమందు అంత
మొదలగు శబ్దములమీఁద వచ్చును; ఏని
ఐన అనువానివలె వ్యతిరేకార్థద్యోతక
మైన ప్రశ్నమునందు వచ్చును.

నుంకు. ఉపవాసము.

నుక్కట. నలనము.

నుగ్గాట. హింస; ఖండించుట.

నుగ్గాడు.స. క్రి. ఖండించు; వధించు.

నుగ్గు చూర్ణము; ఖండము. బ. పిడక. అ.

క్రి. నలంగు.

[గాన్.

నుగ్గునూపేగాన్. ఊచకాస్తి నుగ్గు చేసినట్లు

నుగ్గులువాలు. అ. క్రి. నగ్గు.

నుచ్చిళ్ళు. బ. నురుంగు.

నుచ్చు. గొట్టెల మేకల పెంటిక. స. క్రి

నుచ్చు పాఠిలు చుట్టు.

నుచ్చుపాఠలు. బ. గొట్టెల మేకల

చన్నలకుఁ జాట్లెడు గుడ్డపెట్టిలు.

నుచ్చెన. బ్రహ్మరంద్రము.

నుజ్జే. విణ. క్షతి నొందినది.

నుడి. మాట, పదము; చెడ్డపేరు, అపప్రథ

నుడికారము. పదము, మాట; మాట మొద

లగువానియందలి సొగసు, సరిసత్వము;

సలుకుబడి, రచన. విణ. సరసమైనది.

నుడిపడఁతుక. వాగ్దోషి, సరస్వతి.

నుడివోనలుంగు త్రిశూలము.

నుడు. నుడి.

నుడుగు. మాట స. క్రి చెప్ప.

నుడుగుపడఁతి వాణి, సరస్వతి.

నుడుగుపడఁతిమామ. విష్ణువు.

నుడుగుఁజేడు. గీవృత్తి, బృహస్పతి.

నుడువరి. విణ. వాచాబుండు, మాటలమారి.

నుడువు. రూ. నుడుగు.

నుతము. సం. విణ. నుతింపఁబడినది

నుతి. సం. స్తోత్రము, పొగడిక. [చేయు.

నుతింఁచు. సం. స. క్రి. పొగడు, స్తోత్రము

నుతిక. మొత్తము; తెగ.

నుతియించు. రూ. నుతించు.

నుత్తము. సం. విణ. త్రోయఁబడినది.

నుదురు. లలాటము, నొసలు.

నున్. అవ్య. చార్థకము. రూ. ను.

నును. విణ. నునుపు శబ్దముయొక్క లుప్త

రూపము; అల్పార్థకము.

నునువరి. విణ. నునుపుగలది.

నునువు. మస్యణత, స్నిగ్ధత, నున్నన.

విణ. స్నిగ్ధము, నున్న. [స్నిగ్ధము.

నున్న. నున్నని ఉముక. విణ. నునునైనది,

నున్నన. నునుపు, నున్నదనము.

నున్నము. సం. విణ. త్రోయఁబడినది.

నుయి } నూయి, కూపము.

నుయ్యి }

నురుంగు. ఘేనము; గతిలేని శరము.

నురుంగుదబ్బి. కాలఖండము, కారిజము.

నురువు. నురుంగు.

నురువుడు సస్యమంజరీచూర్ణము.

నుర్వు. నురుంగు.

నుటిచియాడు. స. క్రి. నాశముచేయు.

నుటిపిడి. నుఱుచుట [త్రొక్కి నలుపు.

నుఱుచు. స. క్రి. ధాన్యాదికముకాళ్ళతో

నుఱుపు. స. క్రి. నుఱుచు; చంపు.

నుఱుమాడు. స. క్రి. పొడిచేయు; చంపు.

నుఱుము. చూర్ణము, పొడుము. స. క్రి.

నుఱుమాడు. [చంపు.

నుఱుముచేయు. స. క్రి. పొడిచేయు;

నులక. త్వక్సూత్రము, మంచమల్లెడు

సన్నపుత్రాడు.

నులకమంచము. నులకఅల్లినమంచము.

నులి ప్రేగులలోనొప్పి; చిక్కు. విణ.

అల్పము.

నులించు. ప్రే. నులియఁజేయు.

నులికొమ్ముమొకము. కృష్ణమ్మగము, ఇట్టి.

నులిగుల్ల. జలచరవిశేషము. [పడు.

నులిగొను. అ క్రి. దారము మొ|| చిక్కు

నులితడ. గూబతడ. [ఎమిడికలు.

నులిపురుగులు. బ. కడుపులోని సన్నని

నులియు. అ. క్రి. ఏదైననొకటితాఁగుటచే

స్థానముతప్పి యిట్టట్లు తొలంగు; పొడి

యగు.

నులివాళ్ళు. బ. కొంచెమువాడుటలు.
 నులివాళ్ళవాడు. అ. క్రి. కొంచెమువాడు.
 నులివు. నులియుట; ధ్వని?
 నులివెచ్చు-న. ఇనుమంతకాక, కోష్ణము.
 నులివెట్టు } స. క్రి. నులియజేయు రూ.
 నులుచు } నులుపు.
 నులుము స. క్రి. రెండుప్రశ్నతో
 కండను గట్టిగా బట్టి యటునిటుత్రిప్ప;
 ఉన్నా లించు; చంపు;
 నులును. న్యూనత.
 నుల్క. రూ. నులక.
 నుపు. రూ. నువ్వు. విశేషము.
 నువ్వు. తిలసస్యము. బ. తిలలు, ధాన్య
 నున. కండూతి.
 నునము. కనరు.
 నునలు. అ. క్రి. ఆలస్యముచేయు; పూను
 స. క్రి. ఒళ్లు విఱుచుకొను.
 నుసి. పురుగులు తొలువగా రాలిన
 ప్రమానిపాడి. విణ. ఆల్పము.
 నుసిపురుగు. ఘుణము, ప్రమానుతొలిచి
 నుసి రాల్చెడు పురుగు.
 నునుగు. స. క్రి. తిరస్కరించు.
 నునుమ. ఎండకాలమున కన్నులయందు
 ముసరెడుచిన్నదోమ, నూత్నమృగశకము
 నునుము. స. క్రి. ఆకర్షించు.
 నునులు. లాఘవము. అ. క్రి. మెదలు,
 కదలు, చలించు.

నూ

నూ. నూపుశబ్దముయొక్క లుప్తరూపము.
 నూక. వృక్షవిశేషము.
 నూగారు. రోమరాజి, రోమావళి, నాభి
 పైని రోమరేఖ.
 నూగు. కొన్ని యాకులమీద కాయల
 మీద ఏర్పడియుండు చినచిన్న ముండ్లు;
 వడ్లు జొన్నలు మొదలగువాని రేణువు;
 లేతదనము. విణ. లేత. [రేణువు.
 నూగుడు. వడ్లుజొన్నలు మొదలగువాని
 నూగుదోన. ఏలావాలుకముగ.
 నూటిడి. భక్ష్యవిశేషము.
 నూచిండి. నువ్వులపాడి.

నూబువ్వు } తిలపుష్పము.
 నూబూవు }
 నూక. తండులకణము.
 నూకపాట్టు. ఉముక. [జావ.
 నూకలజోవ. నూకలతోపలుచగా కాచిన
 నూకలు. తండులఖండములు. [గొట్టు.
 నూకు. స. క్రి. త్రోయు; త్రోలు; పడె
 నూకుడు. త్రోపుడు.
 నూగులు. బ. నూపులు, తిలలు.
 నూగుజీడెలు. బ. జీడెలు.
 నూచే-ము. పాడి.
 నూతనము. సం. విణ. క్రొత్తది.
 నూతివాయికట్టు. వీనాహము, నూతిచుట్టు
 కట్టిన హంసపాది మొ.
 నూత్నము. సం. విణ. నూతనము.
 నూదోన. నూగుదోన.
 నూనియ. నూనె.
 నూనె. తైలము.
 నూనెపంకెన. నూనెనమర్చిన దువ్వెన.
 నూనెముంత. గుచ్చబల్గ.
 నూనెముడి. కీలుగంటు, జాటుముడి.
 నూనెయగిసె. నల్లగిసె.
 నూపురము. సం. కాలి అండ.
 నూయ. నూయి.
 నూయి. కూపము, బావి.
 నూయిడి. నువ్వులతోచేసిన యిడి.
 నూర్పు. స. క్రి. నులుచు.
 నూర్పిడి } నులుచుట; ధాన్యమును మర్చిం
 నూర్పు } చుట.
 నూటంచేల కత్తి చేగొంచు జోదు. వజ్ర
 పాణి, ఇంద్రుడు.
 నూటంచేలకైదుపు } శతకోటి, వజ్రాయు
 నూటంచేలవాలు } ధము.
 నూటంచేలవాల్తోదు. వజ్ర, ఇంద్రుడు.
 నూటిపిడి. నులుచుట.
 నూటు. స. శతము. స. క్రి. ఆయుధము
 వాడిచేయు; సన్నెకంట మర్చించు.
 నూటుగురు. స. వందమంది, నూటుమంది
 నూటుచే. స. క్రి. నులుచు.
 నూటుచేక్కలపోవు. శతభివానక్షత్రము
 నూటువు. నులుచుట. [త్రాయి.
 నూటుజాయి. శేషణి, సన్నెకల్లు; మంగల

నూలాను. సరకులుపోయు వస్తువిశేషము.
నూలిగరను. బట్టతల.
నూలు. ప్రతివడికిన పోగు.
నూలుకొను. ఆ. క్రి. ఒప్పుకొను; తుదురు
కొను; చక్కబడు; పురికొను. ప్రే.
నూలుకొలుపు. రూ. నూలుకొల్పు,
నూల్కొల్పు
నూలుకోలు నూలుకొనుట.
నూల్కొను. రూ. నూలుకొను.
నూవు. నువ్వు.
నూవుంబువ్వు. నూఁబూవు.
నూవుచేను. తిల్యము.
నూవులు. బ. తెలికలు, తిలలు.

నృ

నృగవుడు. సం. పురుషుడు భుడు, పురుష
శ్రేష్ఠుడు.
నృత్యము. సం. నృత్యము.
నృత్యము. సం. శరీర మాస్తకేత్రాభినయ
ములచేత భావమును తెలుపుచు ఆడెడి
ఆట, నాట్యము.
నృపతి. సం. రాజు; కుబేరుడు.
నృపలక్ష్మము. సం. రాజనకుఁబట్టెడుతెల్ల
గొడుగు.
నృపాలుడు. సం. తేడు, రాజు.
నృపుంగవుడు. సం. నరపుంగవుడు.
నృపుడు. సం. తేడు, రాజు.
నృశంసుడు. సం. విణ. క్రూరుడు;
ఘాతుకుడు.
నృసింహుడు. సం. నృసింహస్వామి,
విష్ణువు; నరశ్రేష్ఠుడు.
నృహరి. సం. నరహరి, నృసింహస్వామి.

నె

నె. నెఱ నెటి శబ్దముల బుద్ధరూపము.
నెంజిలి. మనోవృద్ధి.
నెండ్ర. పాలఘ్నమును తృణవిశేషము.
నెక్కర. ఒకానొక చెట్టు.
నెక్కెను. ఆ. క్రి. పాదుకొను; చాటు;
తోడ్పడు; వ్యాపించు; కలుగు; అతి

శయించు; ఫలించు. ప్రే. నెక్కొలుపు,
నెక్కొల్పు.
నెక్కొలు. నెక్కొనుట.
నెగడి. దుష్టమృగములు బెదరుటకు చలి
కాచుకొనుటకు వేసెడు మంట; పికా
చము.
నెగడు. లతాకారమున చుట్టుకొని ప్రాణి
హింసచేయు జలచర విశేషము, తంతు
నాగము. ఆ. క్రి. బయలుమెఱయు; వృద్ధి
పొందు; ప్రవర్తించు.
నెగవు. గర్వము; మండిపడుట. [లేచు.
నెగయు—దెంచు. ఆ. క్రి. ఎగయు, పైకి
నెగవు. ఎగవు, ఎగురుట.
నెగులు బాధ; దుఃఖము; విచారము.
నెగ్గడము. త్రొక్కిడి, సమృద్ధము.
నెగ్గు. ఆ. క్రి. నిర్వహిల్లు. [కరణము.
నెగ్గురు. గుండెయదరుట యిందగు అను
నెచ్చెలి. నేపిహితుడు, నేపిహితురాలు.
నెచ్చు. మిక్కిలి సన్నమైన నూకల సయా
హము. [చప్పడు.
నెటిక. శ్రేష్ఠ మొదలగువాని క్షిప్ర కదలిక
నెటికతట్లు. బ. బాలక్రీడా విశేషము.
నెటుకురు. నెటిక విఱుగుటయందగు
అనుకరణము.
నెట్టన. ద్ర. క్రి. విణ. అత్యంతము; అనివా
ర్యముగ. రూ. నెట్టనము.
నెట్టపంట. క్రి. విణ నిష్కారణముగ.
నెట్టము. నెమిలియొకలతోఁజేసిన దార
ముల పాగ.
నెట్టిక. రూ. నెటిక.
నెట్టికనీల. విణ. సదాచార సంపన్నమగు
స్వభావము గలవాడు; సదాచార
సంపన్నమగు స్వభావముగలది.
నెట్టియము. చుట్టుకుదురు; గుండుపాగ.
నెట్టు. పూనిక, యత్నము; స్థానము;
ఉపద్రవము. స. క్రి. గెంటు, పూని
త్రోయు. బ. బాలక్రీడా విశేషము.
రూ. నెట్టు.
నెట్టుకొను. ఆ. క్రి. పూనుకొను; నెలకొను;
అతిశయించు. స. క్రి. బలాత్కరించు.
నెట్టుడుగాయ. బ. బాలక్రీడా విశేషము.

నెట్టె. ఉద్ది.
 నెట్టెము. రూ. నెట్టియము.
 నెడిమె. ద్వీపము.
 నెత్తకమ్మ. పాచికల పందెము.
 నెత్తపలక } చదరంగమాడెడు పలక.
 నెత్తపుంబలక } అష్టాపదము.
 నెత్తము. పాచికలాట, హదము; పందెము;
 కొండమీది వికాల సమప్రదేశము.
 నెత్తమ్మికొలనికావు. వాయువు.
 నెత్తమ్మిదిమ్ములనిదురమందు చంద్రుడు
 నెత్తరి. జూదరి. [మీది ముడుతలు.
 నెత్తలులు. బ. పెద్దయలలు. కడుపు
 నెత్తి. తల, శిరస్సు. రూ. నెత్తికాయ.
 నెత్తురు. రక్తము. రూ. నెత్తు.
 నెత్తురుఁబ్రొద్దు. సంధ్యాకాలము.
 నెత్తురుకందు. పసిపాప. రూ. నెత్తుకందు.
 నెత్తురుకుదుము. నెత్తురు ముద్ద.
 నెత్తురుగడ్డ. వ్రణభేదము. [రాక్షసులు.
 నెత్తురుద్రావుడు-లు. బ. అసపులు,
 నెత్తురునీరు. అరణవారి.
 నెత్తురుపాడ. ముట్టుఁబాము.
 నెత్తురుపాత్తు. రక్తసంబంధము.
 నెత్తురుబంక. మలముతో నెత్తురుబంక
 యును పడు వ్యాధివిశేషము.
 నెత్తురువాటు. ఆక్రి ఎఱ్ఱుచగు.
 నెత్తు. రూ. నెత్తురు.
 నెత్తుకందు. తేతబిడ్డ.
 నెనడు. ఎముకలతోనిక్రొవ్వు, మజ్జ.
 నెనరు. కృతజ్ఞత; ప్రేమ. విణ. కృతజ్ఞుడు
 ప్రేమపాత్రము. చక్కనిపడుము.
 నెన్నడుము. నడుము; నట్టనడివిప్రదేశము;
 నెన్నదురు. వికాలభాలము, చక్కని
 నుదురు; నుదురు.
 నెన్నుదుళ్లనువ్రాయుదునేదారి. బ్రహ్మ.
 నెన్నెనలు. నుదురు.
 నెపమార్పు. ఆక్రి. చంపు.
 నెపము. కారిణము; తప్ప; మిష, కప
 టము, వ్యాజము.
 నెప్పరము. వేగము. [కాలిని.
 నెప్పరి. విణ. ఉపాయకాలి; ఉపాయ
 నెప్పరించు. సక్రి. నిరూపించు.

నెప్పళము. వేగము. [కమము.
 నెప్ప. ప్లానము, ప్లాన్యము, ఉపాయము;
 నెప్పకొను. ఆక్రి. పాదుకొను.
 నెమకు. సక్రి. వెదకు, అన్వేషించు.
 నెమకుడు. అన్వేషణము.
 నెమరు. రోమంథము, పశువులు కొంచె
 మునమలి తిన్నదానిని నోటికితెచ్చు
 కొని మరల చక్కగా నమలుట.
 నెమరుచు. సక్రి. నెమరువేయు. రూ.
 నెమర్పు.
 నెమలి. నెమలియడుగు; మయూరము.
 నెమలికన్ను. చంద్రకము.
 నెమలు. నెమలి.
 నెమిలి. మయూరము; నెమిలియడుగు.
 నెమిలియడుగు. పూతికరజము †. బ.
 కుచనఖతములు.
 వెమిలివడ్డు. బ. కాలిధాన్యవిశేషము.
 నెమిలిసారము. వడ్డస్వరము.
 నెమురు. తైలలేపనము.
 నెమ్మది. సుహృదయము; కాంతి; స్వస్థత.
 నెమ్మయి. శరీరము.
 నెమ్మి. ప్రేమ; నుఖము; నెమ్మది; కాంతి;
 త్నము; నెమిలి; పంజాలము, తిని
 శము; స్నేహము; రథనేమి.
 నెమ్మిక. ప్రేమ. [యీక్షతో చేసినకలము
 నేమ్మికలము. నెమిలికలము, నెమిలి
 నెమ్మిజేట్టు. మయూరశిఖర [స్వామి.
 నెమ్మిరొతు. శిఖివాహనుడు, కుమార
 నెమ్మిజేడు. కుమారస్వామి.
 నెమ్మిలి. నెమిలి.
 నెమ్మిలిపరుఁజే. కత్తిపరుఁజు.
 నెమ్ము. తడి. బ. పలకలు మొదలైనవియంట
 వేయ లోపల జొప్పించెడి మేకులు;
 బండిచక్రముల రంధ్రములయందు జొ
 ప్పించెడి ఇనుపగొట్టములు.
 నెమ్ముకొను. ఆక్రి. చెమ్మగిల్లు.
 నెమ్మేను. నుందర శరీరము.
 నెయి. నెయ్యి.
 నెయ్యపుటలుక. ప్రణయకోపము.
 నెయ్యపుఁజేడు. రతిపతి, మన్మథుడు.
 నెయ్యమాడు. ఆక్రి. స్నేహించు.

నెయ్యమి. నెయ్యము.
 నెయ్యము. నేహము; ప్రేమ; ఇంపు.
 నెయ్యరి విణ. నేహితుడు; నేహితు
 రాలు.
 నెయ్యి తైలము; ఘృతము.
 నెయ్యిడు. విణ. నేహితుడు.
 నెయ్యిరాలు. విణ. నేహితురాలు.
 నెర. నెరవుశబ్దముయొక్క లుప్తరూపము.
 నెరడు. విణ. గొగ్గి, విచమము.
 నెరవు. వ్యాపనము. విణ. అధికము. ప్రే.
 నించు; నెఱవేర్చు; పఱపు; వ్యాపింపఁ
 జేయు.
 నెరయిక. నెరయుట. శించు, వ్యాపించు.
 నెరయు అ.క్రి. నిండు; నెఱవేఱు; ప్రకా
 నెరయింటరి. తుమ్మెద.
 నెరపంజి. తీక్ష్ణగంధము.
 నెరపరి. ఉపాయశాలి
 నెరవు. పూర్తి; వ్యాప్తి; మార్గము; ఒక
 చెట్టు. విణ. పూర్ణము; అధికము; యక్తము;
 విశాలము; వ్యాపకము; వ్యాప్తము.
 నెరవెంద. తీక్ష్ణగంధము.
 నెరనకర. దేవతాశయము.
 నెరను. తప్ప; కళంకము; దోషము;
 నలును; గవుండ్లవాడుకట్టులు నూతొడు
 పాడి; చిహ్నము.
 నెరి. వక్రత
 నెరుము. స. క్రి. రాచు.
 నెఱ. విణ. నెఱవు శబ్దముయొక్క లుప్త
 రూపము, గొప్ప. (నెఱమంట, నెఱవిదై
 యని.)
 నెఱకు. రూ. నెఱను.
 నెఱకులు. ఆయువుపట్టు, మర్మస్థానములు
 నెఱక. వెండ్రుక.
 నెఱకాడు. విణ. పూర్ణాడు.
 నెఱతనము. ఆభోగము, పరిపూర్ణత.
 నెఱను. మర్మము; జీవస్థానము.
 నెఱపనగాడు. ప్రకాశింపఁజేయువాడు
 నెఱవు. రూ. నెరవు.
 నెఱయు. రూ. నెరయు.
 నెఱవాది. విణ. నేర్పరి.
 నెఱవిదై. హస్తలాభవముగల విద్య.

నెఱవిదైవాండు. జాతివార్తలవాండు.
 నెఱవు. రూ. నెరవు.
 నెఱవేఱు. అ. క్రి. సిద్ధించు, ముగియు.
 నెఱనరి. సింహము. విణ. శూరుడు.
 నెఱా. నెఱ.
 నెఱి. అందము; బాగు, యోగ్యత;
 మంచి; గొప్ప; అత్యంతము; ఆచారము;
 వస్త్రపు కుచ్చె; క్రమము; పక్షియాకల
 చిక్క; శ్వాసము; పరాక్రమము;
 పూర్తి; తొక్క; వక్రత; విధము; ప్రజ్ఞ.
 బ. వెండ్రుకలు; చుట్టవెండ్రుకలు. విణ.
 వక్రము.
 నెఱిక. వస్త్రపుకుచ్చె; పైటపావడ.
 నెఱిపడు. అ. క్రి. సిద్ధించు, అగు.
 నెఱియ. చీలిక, భూమి పగులు. అవ్య.
 మిగుల; బొత్తిగా.
 నెఱి. రూ. నెఱియ.
 నెఱియ. రూ. నెఱి, నెఱియ.
 నేల మాసము; చంద్రుడు; పున్నమ;
 స్థానము; కర్పూరము; శశిపూవు, ఆడు
 దాని శిరోభూషావిశేషము.
 నెలత }
 నెలతుక } త్రి.
 నెలకట్టు. తాతికట్టడపు నెల.
 నెలకుప. స్థానము.
 నెలకూన. బాలచంద్రుడు; నఖక్షతము.
 నెలకొను. అ.క్రి. నిలుకడయగు; నిలుచుండు
 నెలగ. ధనము.
 నెలచేట్టు }
 నెలచేలుప } చంద్రకాంతిశిల.
 నెలచూలి. సౌమ్యుడు, బుధుడు.
 నెలచెలియలు. చంద్రసహోదరి, లక్ష్మి.
 నెలజేవ్వనము. నిండుజవ్వనము.
 నెలజోడు. సూర్యుడు.
 నెలతాలువు. చంద్రశేఖరుడు; శివుడు.
 రూ. నెలతాల్పు.
 నెలతునియ. చంద్రకళ.
 నెలతాపడము చకోరపక్షి.
 నెలదారి. నెలతాల్పు; శివుడు.
 నెలదారిసింగిణి. మేరుపర్వతము.
 నెలపంది. శల్యమృగము.

నెలపట్టి. నెలచూలి, బుధుడు.
 నెలపట్టు. చంద్రగ్రహణము.
 నెలపాలు. చంద్రకళ. [సినవంతు.
 నెలపు. ధాన్యముతోలుచువాని కీమువల
 నెలపులుగు. చకో. పక్షి. రూ. నెలపుల్ల
 నెలపాడుపు. చంద్రోదయము.
 నెలబాల. ఘుట్టుది.
 నెలబాలుడు. బాలచంద్రుడు.
 నెలమేపరి. రాహుపు, విధుంతుడుడు.
 నెలయల్లుడు. మన్మథుడు.
 నెలజాయి. చంద్రకాంత శిల. రూ. నెలజా
 నెలవంక. బాలచంద్రుడు, చాందు, ఒక
 భూమణము; నఖతము.
 నెలవంకకోల. ఆర్ధచంద్రబాణము.
 నెలవత్తి. పచ్చకప్పరపుపలుకు; పోక చెక్క
 నెలవరి. విణ. నివసించువాడు; పరి
 చయముగలవాడు; మర్మ మెఱిగిన
 వాడు.
 నెలవారము. సోమవారము.
 నెలవీసము. చంద్రకళ. [చయము.
 నెలపు. గృహము; నివాసస్థానము; పరి
 నెలపుకొను. రూ. నెలకొను.
 నెలవెలుగు. వెన్నెల, చంద్రిక.
 నెల్లి. శ్రీపర్ణము, నెల్లిహారగ. రూ. నెలి.
 నెల్లిచెట్టు. ఉసిరికగ.
 నెవడు. రూ. నెగడు.
 నెవము. రూ. నెపము.
 నెవయు. రూ. నెగయు.
 నెవిలి. ఆప్ర. నెమిలి.
 నెవులు. రూ. నెగులు. [తూము.
 నెవ్వ. దారిద్ర్యము, ఆపద, పతిపు,
 నెవ్వడి. అతిశీఘ్రము.
 నెవ్వగ. అధికవిచారము.
 నెవ్వము. అధికవిచారము; ఆపద.
 నెళవరి. తూ. నెలవరి.
 నెళపు. పరిచయము; మర్మము. [ణము.
 నెళిసెళి. విజుగుటయందగు ధ్వన్యనుకరి

నే

నే.స. నాశబ్ద ప్రథమైక వచనమునకు
 సరళస్థిర వర్ణములు పరములగుచో ద్రుత
 ము లోపించిన రూపము; నేయి.

నేజెల్లి. ఆవ్య. సంతాపమును దెలుపును.
 నేడు. ఈదినము.
 నేత. వ్యూతి, నేయుట. విణ. నేసినది.
 బ. సన్నబారచాపులు. [వాడు.
 నేతకాడు. తంతువాయుడు, సాలె
 నేతపలక. నేతకాడు నేయునపుడు
 పడుగుపేకలను ఉగ్గించునట్టి పలక.
 నేతపురుగు. తంతువాయము, సాలె
 పురుగు.
 నేతరి. నేతకాడు.
 నేతము. చిల్లలోల. రూ. నేజా.
 నేటించు. ఆ.క్రి. దృఢపడు.
 నేటు. నిశ్చయము. విణ. దృఢము; సత్వ
 ము; శ్రేష్ఠము.
 నేటుకొను. ఆ.క్రి. నేటించు.
 నేటుసేయు. స.క్రి. నిశ్చయపఱచు.
 నేత సం.విణ. ప్రభువు; స్వామి; నాయ
 కుడు.
 నేతికశలి. ఘృతసముద్రము.
 నేతిబీణ. ఘృతోకాతికగ.
 నేతినంద్రము. ఘృతసముద్రము.
 నేతురె. నేర్తువా.
 నేత్తుడు. సం. స్వామి; నాయకుడు.
 నేతచ్చుడము. సం. కనుతెప్ప.
 నేత్రము. సం. కన్ను; తరిత్రాడు; ఏలు;
 తేరు; వేరు; వస్త్రము. [గుడ్డ.
 నేత్రపట్టము. సం. కన్నులకుగట్టుకొను
 నేత్రముపట్టు. మి. వస్త్రవిశేషము. రూ.
 నేత్రపట్టు.
 నేత్రవారి. సం. కన్నీరు. [మందున్నది.
 నేదిష్ఠము సం. విణ. మిక్కిలి సమీప
 నేని. రూ. నీని.
 నేను. స. నాశబ్దమునకు ప్రథమైక వచనము
 నేపథ్యము. సం. నేపము, వస్త్రాద్యలం
 కారము; నాట్యస్థానము; తెరిలోపలి
 ప్రదేశము
 నేపాళము. సం. 56 దేశములలోనొకటి;
 ఒక చెఱకు; నేపాళపుజెట్టు.
 నేపాళిక. సం. నేపాళపుజెట్టు.
 నేబు. పండ్రెండు కాసులనాణెము.
 నేమకము. నేమము, నియమము.

నేమంబుగన్నమన్నీనితల్లి. దేవగంగ.
 నేమము. నియమము. సం. కాలము;
 మేర; ఖండము; ప్రాకారము; కపటము
 నేమి. సం. బండికంటికడకమ్మి; గిజక,
 తిశాసము.
 నేమించు. స. క్రి. నియమించు.
 నేము. స. క్రి. భావ్యము చేటలోఁబోసి
 కొని యిటునటు దిప్ప. స. నాశబ్ది
 ప్రథమా బహువచనము, మేము.
 నేయము. స్నేహము; న్యాయము. సం.
 విణ. తీసికొని పోదగినది, చేర్చదగినది.
 నేయి. నెయ్యి. మొదలగువానిని అల్లు.
 నేయు. స. క్రి. నేతచేయు; చాపలు
 నేయుడు. మిత్రుడు.
 నేరబోతు. విణ. తెలియనివాడు.
 నేరమి. నేర్వకపోవుట; అజ్ఞానము;
 దోషము, అపరాధము.
 నేరము తప్ప, అపరాధము.
 నేరాణి. విణ. సరిగతో నేసినది.
 నేరిమి. నేర్పు.
 నేరుమే. రూ. నేర్పు.
 నేరుపరి. రూ. నేర్పరి.
 నేరువు. రూ. నేర్పు.
 నేరువుకాడు. రూ. నేర్పుకాడు.
 నేరువులాడు. విణ. నేర్పరి.
 నేరేణి. జంబూనది.
 నేరెడల్లులు. సతివిశేషము.
 నేరెడు } జంబూనృత్యము.
 నేరెడు }
 నేరెడుదీవి. తొలుదీవి, జంబూనీవుపము.
 నేర్పు. అ. క్రి. ఓపు. స. క్రి. అభ్యసించు
 నేర్పరి. విణ. సమర్థుడు; సమర్థురాలు.
 నేర్పు. విజ్ఞానము; సామర్థ్యము, చతుర
 త్యము. ప్రే. నేరుపక్షేయము.
 నేర్పుకాడు. విణ. సమర్థుడు, నేర్పరి.
 నేజా. విణ. నేతా.
 నేలి. భూమి; ప్రదేశము; దేశము.
 నేలంగలుపు అ. క్రి. చంపు.
 నేలకమి. భూకదంబము.
 నేలకలిగొట్టు. భూపాటలి. [చేయు.
 నేలకుఁగోలకుఁదెచ్చు స. క్రి. క్రిందుమీఁదు

నేలగుమ్మడి. భూమికర్కారువు.
 నేలగుమ్మడు. విదారి.
 నేలగొలిమిడి. గోలొమి.
 నేలచూలి. భూపుత్రి, సీత.
 నేలజేమ్మి. పిన్నజమ్మి, శమీరము.
 నేలతంగెడు. ఆకుల్యము.
 నేలతాడి. తాళమూలిక.
 నేలతామర. ప్థలపద్మిని. [భూధరుడు.
 నేలతాలుపు. భూధరిము, కొండ; రాజు,
 నేలతోళని. భూతులసి.
 నేలనమిలి. పక్షివిశేషము.
 నేలనేరెడు. భూమిజలబుక.
 నేలపట్టి. భూమిజ, సీతాదేవి; భాముడు;
 కుజుడు; భూపుత్రి; నరకాసురుడు.
 నేలపట్టిమగనిబంటు. వానరిము, హనుమ
 నేలపల్లటి. పారాతవిశేషము.
 నేలపొన్న. అంధ్రపర్ణిక.
 నేలబువి. వల్మీకము. [రకము.
 నేలమామెర. దూడ పాలవేరులలో నొక
 నేలమాలియ } భూగృహము, భూమి
 నేలమాలె } లోపల గట్టిన యిల్లు.
 నేలములక. వాసుడు, వార్తాకి.
 నేలయడుగు పాతాళము.
 నేలయునిరిక. భూధాత్రి, వితున్నకము.
 నేలరేను. భూబదరి.
 నేలతేడు. భూపతి; జమీన్దారు.
 నేలవేము. భూనింబము.
 నేలవేలుపు. భూదేవుడు, బ్రాహ్మణుడు
 నేలనంపెగ భూమిచంపకము.
 నేలొపు. శ్వేనవిశేషము.
 నేవ. కోవము; జగుప్పు; అపవాదము.
 నేవడము. రూ. నేవళము.
 నేవము రూ. నేవము.
 నేవల(ళ)ము. మణులు గ్రచ్చిన హారము.
 నేస్తకత్తియ. విణ. స్నేహితురాలు. రూ.
 నేస్తకత్తె.
 నేస్తకాడు. విణ. స్నేహితుడు.
 నేస్తము. స్నేహము.
 నేస్త్ర. విణ. స్నేహితుడు. [కత్తె.
 నేస్త్రురాలు. విణ. స్నేహితురాలు, చెలి
 నేహరము. రూ. నేవలము.

బ్ర

నైకభేదము. సం. విణ. అనేక భేదములు కలది.

బ్రగనిగ్రము. సం. నిగనిగలాడుట.

బ్రగమము. సం. ఉపనిషత్తు; వైదిక నిఘంటువులలోని రెండవకాండము.విణ.

పట్టణముది.

బ్రగముడు. సం. పౌరుడు; వర్తకుడు

బ్రచికము. సం. అవుయొక్క శిరఃప్రదేశము

బ్రచికి. సం. చక్కని రూపము మంచి

గుణములుగలిగి సమృద్ధిగా పాలిచ్చెడి

యావు. [నమ్రత.

బ్రచ్యము. నీచత్వము; భక్తిచేగలిగిడి

బ్రజము. సం.విణ. తనది;స్వాభావికము.

బ్రధనము. సం. నిధనతార.

బ్రపథ్యము. సం. రూ. నేపథ్యము.

బ్రపుణము } సం. నిపుణత్వము, నేర్పరి

బ్రపుణి } తనము.

బ్రపుణ్యము }

బ్రమితైకము. సం. శ్రాద్ధాదికర్మ. విణ.

నిమిత్తమువలనగలిగినది.

బ్రమిశము. సం. నైమిశారణ్యము.

బ్రమేయము. సం. సరకులమాటకము.

బ్రయగౌఢము. సం. చుట్టిపండు.

బ్రయాయికుడు. సం. న్యాయశాస్త్రము

తెలిసినవాడు.

బ్రరాశ్యము. సం. ఆశలేనితనము.

బ్రర్పతి. సం. పెద్దమ్మ; నైర్పతుడు.

బ్రర్పతుడు. సం. చతుర్థదిక్పాలకుడు,

మూలతేడు; రాక్షసుడు.

బ్రర్పణ్యము. సం. దయలేనితనము.

బ్రర్పల్యము. సం. నిర్మలత.

బ్రర్పము. సం. నీలిమ. [దగిన వస్తువు.

బ్రవేద్యము. సం. దేవతలకు నివేదింపఁ

బ్రవధుడు. సం. నలచక్రవర్తి.

బ్రవ్వికుడు. సం. టంకసాలకధికారి.

బ్రస్తికబ్రహ్మచారి. సం. యావజ్జీవబ్రహ్మ

చారి.

బ్రస్తికుడు. సం. విణ. నిష్కలవాడు.

బ్రహ్మర్యము. సం. నిష్ఠారత.

నై

నైసర్గికము. సం.విణ. స్వాభావికము

నైస్త్రింశికుడు. సం.విణ. కత్తియాయుధ

ముగాఁగలవాడు. [నిస్సన్నిహిత.

నైస్సృహ్యము. సం. ఇచ్చలేనితనము,

నొంచు. ప్రే. నొవ్వఁజేయు, నొప్పించు.

నొక్కము. పెద్దసదాపఁ.

నొక్కు. అదుముడువలనగలిగిన పల్లము;

వళి, ముడుత. స.క్రి. అదుము, అణఁచు.

నొక్కుడు. నొక్కుట, పీడనము.

నొగ. యుగంధరము, కాడిమానికి అధా

రమై బండి మొదలగు వాని మొదట

నుండెడు నిడుపాటి మ్రాసు.

నొగులు. వికలమగుట; నొప్పి, దుఃఖము.

ఆ.క్రి. బడలు; వికలమగు; నొచ్చు; దారి

ద్రావ్యమలచే పీడనొందు.

నొగులుచే. ప్రే. నొగులఁజేయు, ఎడ

లించు; నొప్పించు. రూ. నొగుల్లు.

నొచ్చిళ్ళు. బ. చొంగ.

నొచ్చె. ఆ.క్రి. నొప్పిజెందు; దారిద్రావ్య

మలచే పీడనొందు.

నొచ్చుకొను. ఆ.క్రి. పశ్చాత్తాపపడు.

నొచ్చుకోలు. పశ్చాత్తాపము.

నొడలిదొంతి. సంశయము?

నొడి. రూ. నుడి.

నొడికాడు. విణ. మాటలమారి.

నొడికారము. రూ. నుడికారము.

నొడికారి. విణ. మాటచమత్కారముగల

వాడు.

నొడుగు. స.క్రి. రూ. నుడుగు.

నొడుచే. స.క్రి. తప్పలుపట్టు.

నొడువు. తప్పలుపట్టుట.

నొడువు. స.క్రి. చెప్ప. రూ. నుడువు.

నొప్పి. తీపు; కూల, బాధ; అపద.

నొప్పించు. స.క్రి. బాధపెట్టు.

నొప్పిగుంటి. విణ. వ్యాధిగ్రస్తుడు.

నొలి. నవ్వు, దుఃఖము. [చప్పించు.

నొల్లు. స.క్రి. బిడ్డలు నోట ప్రశ్నించుకొని

నొవులు, రూ. నొగులు,

నావి. } వేదన, దుఃఖము; వ్యాధి. రూ.
నావ్య. } నావి.
నానలు. నుదురు, భాలము.
నాప్త. ద్ర. గ్రా. నానలు.

నో

నోచే. స. క్రి. నోము చేయు; వ్రతమాచరించు
నోత. నోచుట.

నోటగాడు. బచ్చు, పరాటు. ?
నోటిబీగము. దేవతాప్రార్థనకై దాడల
యందు కట్టుకొనెడు చాకపు టాహపు
కమ్మ. [ప్రామిసరీనోటు.

నోటు. ఇం. కరెన్సీనోటు; బ్యాంకునోటు;
నోనాలు. స. క్రి. నోవ్వనాలు ?

నోనాడు. స. క్రి. నోవ్వనాడు.
నోనేయు. స. క్రి. నోవ్వేనేయు ?

నోబిలుప్రైజు. ఇం. ప్రపంచమున కాశ్రు
పరిశోధనలోను సాహిత్యములోను ప్రవీ
ణులై ప్రసిద్ధులైన వారికిచ్చు గొప్ప
బహుమతి. [ప్రోగొట్టు.

నోము. వ్రతము. స. క్రి. వ్రతము చేయు;
నోయు. అ. క్రి. నోచ్చు.

నోరికడి. నోటిముద్ద.
నోరు. ముఖద్వారము, ముఖచిలము.

నోరుమెంగ. విణ. మూగ.
నోరూరు. అ. క్రి. రుచిగల వస్తువులు తిన

కోరికచే నోటనీళ్ళూరు; అపేక్షించు.
నోరెత్తు. అ. క్రి. మాటాడయత్నించు.

నోవరి. విణ. వ్యాధిగలవాడు.
నోవి } నావ్య.

నోవు } నావ్య.

నా

నా. నవు, నవ్య.
నాక. సం. నావ, ఓడ.

నాకరి. హిం. నాక్రి, కొలువు.
నాకరు. హిం. కొలువుకాడు.

నాకాదండము. సం. ఓడ నడపు గడ.
నాకు. నవున, మొట్టి.

నాడుకొట్టు. అ. క్రి. మిణకరించు.
నాబతు } హిం. నవుబత్తు, చర్మ వాద్య

నాబత్తు } విశేషము.
నోరు. విణ. నవురు, మృదువు.

న్న

న్న. ఆవ్య. సముచ్చయార్థకము (నేనున్న
వాడున్న అని).

న్య

న్యంకువు. సం. కొమ్ములదుప్పి; ఒకముని
న్యక్కారము } సం. తిరస్కారము.

న్యకృతి }
న్యకము. సం. విణ. అధమము; సమస్తము
న్యగ్రోధము. సం. మట్టి; జమ్మి; బార.

న్యగ్రోది సం. ఎలుకజీడి.
న్యర్బుదము. సం. పది యర్బుదములు.

న్యస్తము. సం. విణ. ఉంచబడ్డది.

న్యా

న్యాయము. సం. భోజనము.
న్యాయము. సం. తగవు; తప్పని ధర్మము;

స్వధర్మమువలన చలించు పకుండుట;
తర్కశాస్త్రము. [గూడినది, తగినది.

న్యాయము. సం. విణ. న్యాయముతో;
న్యాయము. సం. ఉనుచుట; ఇల్లడ; కాడిక.

న్య

న్యంఖము. సం. ఆఱు ఓంకారముల
సమాహము. విణ. మిక్కిలి సుందరము

న్యంబుము. సం. కిర్మరంగమును మ్రోసి
పండు; దర్భతోజేసిన మ్రుక్కు. విణ.

రోగముచే వంగినది; బోరగించినది.
న్యంబుడు. సం. విణ. రోగముచే వంగిన

వాడు; క్రిందు మొగము గలవాడు;
గూనివాడు.

న్యాయ

న్యాయము. సం. పదునాఱు ఓంకార
ముల సమాహము.

న్యాయము. సం. విణ. తక్కువది; నింద్యము

న

నాస్తిమాతి. సం. శివుడు.

ప

పంకజము. సం. తామర, పద్మము.
 పంకజాక్షుడు. సం. విష్ణువు.
 పంకజాననుడు. సం. బ్రహ్మ.
 పంకము. పాలు. సం. బురద; పాపము.
 పంకరుదాము. సం. తామర.
 పంకా. హిం. పెద్ద విసరు గట్టి.
 పంకి. బురద. [పట్టించు.
 పంకించు. అ. క్రి చ లిం చు. స. క్రి.
 పంకిణీ. పంపుశ్రద్ధములుంచు పాత్ర.
 పంకిలము. సం. విణ. బు ర ద గ ల ది
 (దేశము).
 పంకెన. తడి, పదన.
 పంకేజము } సం. తామర, పద్మము.
 పంకేరుహము }
 పంఖా. హిం. పెద్ద విసరు గట్టి.
 పంఖీ. హిం. చిన్న విసరగట్టి.
 పంగ. ఎడముగా చాగినశాఖ, శాఖా
 ద్వయ మాలము.
 పంగటి. విణ. ఎడముగలది.
 పంగటించు. స. క్రి. ఎడముగా చాచు.
 పంగటికాళ్ళవాడు. ప్రజ్ఞాడు, దొడ్డికాళ్ళ
 వాడు.
 పంగనామము. ఊర్ధ్వపుండ్రము; నడుమ
 ఎడముగలుగ పంగవలె తీర్చిన తిరుమణి.
 పంగనామములు పెట్టు. వా. నమ్మించి
 మోసగించు.
 పంగము దేవబ్రాహ్మణులవృత్తులమీద
 దొరతనమువారు తీసెడు కప్పము.
 పంగిడి(డి) } ఓడము, ఏనుగును పట్టెడి
 పంగిణీ } గొయ్యి.
 పంగు. భయము; ఉపస్థము.
 పంగువు సం. శని. విణ. ఈచబోయిన
 కాలు గలవాడు, కుంటివాడు.
 పంగెన. పంగిడి.
 పంచకము. సం. యుద్ధభూమి. స. అయిదు
 పంచగవ్యము. సం. అయిదు విధములైన
 గోసంబంధి వస్తువులు. (ఆవు పేడ,
 పంచితము, పాలు, పెరుగు, నెయ్యి)
 పంచగుప్తము } సం. తాచేలు.
 పంచగూఢము }

పంచజనుడు. సం. మనుష్యుడు.
 పంచత. సం. పంచత్వము.
 పంచత్వము. సం. చావు; ఐదగుట.
 పంచదశకము. సం. పదియేను.
 పంచదశము. సం. పదియేనవది.
 పంచదశి. సం. అమావాస్య; పున్నున;
 ఒక మహావిద్య; వేదాంతపంచదశి.
 పంచనఖము. పులి; ఏనుగు; తాచేలు.
 పంచనఖి. సం. ఉడుము.
 పంచపాత్రము. వా. లోహపాత్ర విశే
 షము. సం. పంచపాత్రములనమాహారము
 పంచబాణములు. సం. అరవిందము ఆశో
 కము చూతము నవమల్లిక నీలాత్పలము
 అను నైదు.
 పంచబాణుడు. సం. మన్మథుడు.
 పంచభద్రము. సం. అయిదు చోట్ల మంచి
 నుశ్యుగల గుఱ్ఱము.
 పంచభిక్ష. సం. తెలిచియున్న యైదిండ్లకు
 మాత్రమే వెళ్ళి భిక్ష గొనుట.
 పంచమంగళము. సం. స్తన శిరః కుంభ
 చూలికా వక్షోమధ్యములయందు మంచి
 నుశ్యుగల గజము.
 పంచమము. సం. కోయిల; గాగవిశేషము;
 ఒకస్వరము. విణ. అయిదవది; ఇంపైనది.
 పంచమవేదము. సం. అయిదవ వేదము;
 భారతము. [ద్రౌపది.
 పంచమి. సం. పక్షమునందు అయిదవతిథి;
 పంచముడు. వా. మాలవాడు. సం.
 విణ. నేర్పరి. [వక్త్రుడు.
 పంచముఖుడు. సం. శివుడు. రూ. పంచ
 పంచలక్షణము. సం. పురాణము. (పంచ
 లక్షణములు—సర్గము, ప్రతిసర్గము, వంశ
 ము, మన్వంతరము, వంశానుచరితము.)
 పంచవట్టె. మి. గ్రా. అయిదుపట్టెలు.
 పంచవన్నియ. మి. గ్రా. పంచవన్నె.
 పంచవన్నె. మి. గ్రా. అయిదురంగులు.
 విణ. ఐదురంగులు గలది. [భేదము.
 పంచవన్నె బిరుదులు. మి. బాణసంచులో
 పంచశరుడు. సం. మన్మథుడు.

పంచశాఖము. సం. చెయ్యి, హస్తము.
 పంచపములు. సం. బ. ఐదో ఆటో.
 పంచసారము. సం. పంచదార.?
 పంచాంగము. సం. తిథి వార నక్షత్ర
 యోగకరణములను తెలియజేసెడు
 జ్యోతిషగ్రంథ భాగము; కూర్మము;
 ఆశ్వవిశేషము; ప్రణామ విశేషము.
 పంచాంగులము. సం. ఆముదపుజెట్టు.
 పంచాననుడు. సం. శివుడు.
 పంచామృతము. సం (అవుయొక్క)
 పాలు పెరుగు నెయ్యి చక్కెర తేనె
 యను నైదు.
 పంచాయతి. సం శ్వాయము తీర్చుటకై
 మధ్యస్థముగా నేర్పడిన అయిదుగురి
 కూటమి.
 పంచారతి. ఆశ్చర్యారతి.
 పంచాలి. సం. గీత విశేషము.
 పంచాశత్తు. సం. స. ఏబది.
 పంచాశము. సం. విణ. ఏబదవది.
 పంచాన్యము. సం. సింహము.
 పంచాన్యము. సం. శివుడు.
 పంచిక. సం. జూదము.
 పంచితము. గోమూత్రము. [విడుచు.
 పంచితలు (ల్లు). అ. క్రి. గోవు మూత్రము
 పంచియ. పంచె; అంగవస్త్రము.
 పంచివేత. ఒక్కడొక్కడింటిం
 యయ్య వలసినదని భాగములు వేసి
 కొనుట, చందా.
 పంచె. ఉత్తరీయము; పురుషుడు కట్టు
 కొనెడి బట్ట; అంగవస్త్రము; వస్త్రము.
 పంచే. చూరుక్రింది గోడదరి స్థలము.
 పంచేకము. అశ్వపశ్చాత్రిచేకము; ఏదుము
 పంచేపాక. విణ. అధికము; సమీపము.
 పంచేకరపాట్లు. బ. అత్యధిక దుఃఖములు.
 పంచదార. శక్కుర.
 పంచదారతిండితేజిరౌతు. మన్మథుడు.
 పంచేపాక } ఇంటి ప్రక్క వంచి కట్టిన
 పంచేపాళి } కట్టడము, పంచ
 పంచబంగాళము. విణ. అదృశ్యము;
 దూరము.
 పంచాణము. శిల్పము.

పంచాణమువాడు. శిల్పి.
 పంచాది. పంచ; పంచపాక, స్తంభముల
 మీదికి దించిన చోపా.
 పంచారము. అతిశయము; వ్యాపనము.
 పంచారించు అ. క్రి. వ్యాపించు; అతి
 శయించు.
 పంచు. స. క్రి. ఆజ్ఞాపించు; తుచ్చు; భాగించు
 పంజరము. సం. గవుసెన; శరీరము; శరీ
 రముయొక్క యెముకల గూడు; పంజె
 రము.
 పంజి. కప్పము.
 పంజియ. పంజె, బాకంగి.
 పంజె. బారంగి; దారిద్ర్యము; దరిద్రుడు
 విణ. అల్పమైనది.
 పంజెతనము. దారిద్ర్యము.
 పంజె. అవిక;
 పంజెన. అప్ర. నిగరమైనది.
 పంజెరము. పక్షిని పెట్టి పెంచెడు గూడు
 పంజెళము. పంచాలి.
 పంజోయి. ఒకదినముదివటీ.
 పంజో. దివటీ; ఒకదినముదివటీ; విడవలి
 మొదలగు వానికట్ట; విడవలి మొదలగు
 వాని గంట. [కమ్మలు.
 పంజోలకమ్మలు. బ. రత్నములు చెక్కిన
 పంట. పండుట; కృషి; ఫలము; పండిన
 సస్యము. [రెడ్లలో ఒక తెగవాడు.
 పంటకాపు. కృషి (పంట) చేజీవించువాడు;
 పంటచెలి. భూమి.
 పంటపైరు. చంద్రుడు, ఓషధీశుడు
 పంటపొలము. పండినపొలము.
 పంటరెడ్లు. బ. రెడ్లలో ఒక తెగవారు;
 పంటవలతి భూమి. రూ. పంటపొలతి.
 పంటవలతితోడికోడలు. లక్ష్మి.
 పంటసాల ఉగ్రాణము; కణజము.
 పంటి. మూతివెడల్పుగలవండ.
 పంటించు. అ. క్రి. జాగుచేయు; తడలడు.
 పంటియ. పంటె.
 పంటి } సాలెవాడు నూలుచుట్టెడు
 పంటికట్టి } సాధనవిశేషము. రూ. పంటె
 కోల.
 పంట } చిల్లులుగల అలుగులు.
 పంట్రకోల } మూడునాలుగుగల కట్టి.

పంటింఁచు. స.క్రి. పంటితోబాడుచు.
పండ. సం. ఉన్నదియున్నట్లు తెలిసెడి
బుద్ధి, సమ్యక్జ్ఞానము.
పండాకు. జీర్ణపత్రము.
పండావారు. బ. జగన్నాథాది త్రైతము
లందు వసించెడి ఒకజాతి బ్రాహ్మ
ణులు. రూ. పండాలు. [జేయు.
పండించు. స.క్రి. వంచించు; ఫలింపఁ
పండితుఁడు. సం. చదువరి; తెలిసినవాడు,
సమ్యక్జ్ఞానముగలవాఁడు.
పండినది. విణ. పక్వమయినది.
పండు. ఫలము. అ.క్రి. ఫలించు; శయ
నించు. విణ. పండినది
పండుఁడు. సం. నపుంసకుఁడు, కేడి.
పండుకొను. అ.క్రి. శయనించు.
పండుగ(గు). ఉత్సవము, సంక్రాంతి
మొ||; సంతోషము.
పండుచేప. మత్స్యవిశేషము, ఝుషము.
పండుటాకు. పండాకు.
పండురతిబుదంట. శుకము, చిలుక.
పండువ(పు). రూ. పండుగ.
పండువెన్నెల. పూర్ణచంద్రిక. [భేదము.
పండెట్టది. పంచెపు కోడిపుంజులలోని
పండేరము. భక్ష్యవిశేషము.
పండ్రెండవది. ద్వాదశము.
పండ్రెండు. స. ద్వాదశసంఖ్య.
పండ్లపాచి. దంతమలము, పుష్పిక.
పండ్లమాను. చేలలో పైరులోని గాదము
పోవునట్లు దున్నెడు సాధనవిశేషము.
పండ్లు. బ. ఫలములు; దంతములు.
పండ్లుకొఱుకు. స.క్రి. కోపలక్షణ మగ
పఱచు.
పంతకాఁడు. విణ. పోటిచేయువాఁడు;
స్పర్ధకలవాఁడు; ప్రతిజ్ఞకలవాఁడు;
పౌరుషముకలవాఁడు.
పంతగించు. అ. క్రి. పోటిచేయు; ప్రతిజ్ఞ
చేయు; విధించు. [షము; విధము.
పంతము. స్పర్ధ, పోటీ; ప్రతిజ్ఞ; పౌరు
పంతు. మేలిమి. విణ. మేలు.
పంతులు. బ. చదువులయ్యవాడు; కొందఱు
బ్రాహ్మణులలో గొప్ప యద్యోగస్థు
లకు పూజ్యవాచకము.

పంద. విణ. కోచ, పిటికి; సముభేరుఁడు
పందల. కపాలమునుండి రక్తము కాఱు
చున్న తల, అప్పుడే నఱకిన తల.
పంది. సూకరము.
పందికొక్కు. మూషిక, దీర్ఘదేహి.
పందిగడ్డ. పరికెగడ్డ, శృంగాటకము†.
పందిగోరు. కేటకాని సాధన విశేషము.
పందిపేట. గాఢీ మొదలగు ఎక్కుడు
బండ్ల చివరను పందిమూతివలె మ్రాసు
మొదలగు వానితో జేసి యమర్చిన ఒక
పరికరము.
పందిపోటు. పందీఁటె.
పందిముక్కు. పందిపేట. రూ. పందిమూతి.
పందియము. రూ. పందెము.
పందిరి } మండపము, గుంజలు నాటి
పందిలి } మీఁద కొయ్యలు కట్టి టెంకా
యాకులు మొదలగు వానిని కప్పినది.
పందివల మృగముల వేటాడు వలలో
భేదము
పందీఁటె. పందిని పొడుచునట్టి యీఁటె.
పందుము. ఖార్యర్థము, పదితూములు.
పందెకాఁడు పందెముపెట్టి కోడి మొద
లగు వానిని జగడమునకు నిడుచువాఁడు.
పందెనమందుము. పదునెనిమిదితూములు
పందెము. పణము, జూదము మొదలగు
వానియందు ఓడెడువాఁడు గెలిచెడు
వాని కిచ్చునట్లు పంతమాడి పెట్టెకు
ధనాదికము; దాయము; పాచికలు
గవ్వలు మొదలగువాని పొర్లికి; ప్రతిజ్ఞ.
పందెరము. ధనాదికము పంచిపెట్టుట.
పందొమ్మందుము. పందొమ్మిదితూములు
పందొమ్మిది. స. ఏకోనవింశతి.
పంపకము. విభాగము, పంచుట; పంపుట,
ప్రేవణము.
పంపర. పంపరపనస†.
పంపరపనన మి. ఫలవృక్షవిశేషము.
పంపించు. స. క్రి. పంచు, పుచ్చు.
పంపిణి పంచిపెట్టుట, విభాగము.
పంపు. నియోగము, అజ్ఞ; అజ్ఞాపింపఁ
బడిన పని; పంపకము; చరిమశ్చ వరుణ;
అభిచారము, మారణకర్మము; అద్దపేరు

నవటాను, తులామానవిశేషము. స. క్రి. పక్కె. మత్స్య విశేషము; పిచులము.
 ఆజ్ఞాపించు; పంపించు.
 పంపువడు. అ. క్రి. ఆజ్ఞాపింపఁబడు.
 పంపువెట్టు. స. క్రి. ఆజ్ఞాపించు.
 పంబ. చర్మవాద్య విశేషము, పణవము.
 పంబలవాండ్రు. బ. పంబచాయించెడు
 వాండ్రు.
 పంబిన. ఆవ్య. భృశార్థకము.
 పంబు. జయము; ఎద్దుమీఁద జేసెడు పెద్ద
 సిద్ధ. అ. క్రి. అతిశయించు. [త్రాళ్ళు.
 పంబుదాళ్ళు. బ. దేనినేని ఈడ్చికట్టిన
 పకడు. హిం. ప్రశస్తమైనది.
 పకపక. కిలకిల. రూ. పకాపక.
 పకాలి. రూ. పక్కాలి.
 పకియి. హిం. బైరాగి, భిక్షుకుఁడు.
 పకిలు. ఏయుటయందగుధ్వన్యనుకరణము
 పకోడి. హిం. భిక్షువిశేషము. రూ.
 పకోడా.
 పక్క. దేహాది పార్శ్వము; పక్షము;
 పరుండుటకై పరచినశయ్య; సహాయము;
 మాసములూ స. ము. [పల్లె.
 పక్కణపడు. సం. బోయపల్లె, ఎఱుగు
 పక్కణి. బరణి.
 పక్కము. మాసార్థము, శుక్ల(కృష్ణ)పక్ష
 ము; పార్శ్వము. విణ. తోడు.
 పక్కర. గుఱ్ఱము మొదలగువానిపై జేయ
 బడిన అంగి. [మయిన; నిండు.
 పక్క. హిం. విణ. పక్షమయిన; సిద్ధ
 పక్కాలి. నీళ్లుతెచ్చెడి తోలుసంచి
 పక్కి. పక్షి. [విష్ణువు.
 పక్కిడాల్వెలుపు. గరుడధ్వజుఁడు,
 పక్కిణి. బరణి. [పక్షము.
 పక్కియ. పక్కెచ్చెట్టు; పార్శ్వము;
 పక్కియొడలివాఁడు. కిన్నరుఁడు. [రుఁడు
 పక్కిరాయఁడు. గరుత్మంతుఁడు, భిశ్వ
 పక్కు. ఎండినవట్టు; నవ్వుట మొదలగు
 వానియందగు ధ్వన్యనుకరణము; ముడు
 సలి; ఎండిన మెతుకు.
 పక్కుగొను. స. క్రి. శరీరములొర క్తముగడ్డ
 కట్టుకొనునట్లు చేయు; గాఢముగా నాటు
 పక్కున. ద్ర. క్రి. విణ. తటాటన,
 దబ్బున.

పక్కె. మత్స్య విశేషము; పిచులము.
 పక్కెర. అంగి; గుఱ్ఱము మొదలగువాని
 కవచము.
 పక్కెరాలు. అంతఃపురపు కావలికత్తె
 పక్కిమము. సం. విణ. పండినది; వండఁ
 బడినది. [చేటు మూడినది.
 పక్వము. సం. విణ. పండినది; వండినది;
 పక్షకము సం. దిడ్డివాకిలి; పక్క.
 పక్షచరము సం. తన కదుపును బాసి
 యొంటిఁజరించెడి యేనుఁగు.
 పక్షచరుడు. సం. చంద్రుఁడు.
 పక్షతి. సం. పాద్యమి; పిట్ట యొక్క
 తొక్క మొదలు.
 పక్షద్వారము. సం. దిడ్డివాకిలి.
 పక్షపాతము. సం. ఒక పక్క కొఱుగుట.
 పక్షపాతి. సం. పక్షపాతము గలవాఁడు.
 పక్షభాగము. సం. ఏనుఁగుయొక్క పార్శ్వ
 భాగము.
 పక్షము. సం. నెలయందు పదియేను దిన
 ములు; పిట్ట తొక్క; ప్రక్క; ప్రక్క
 యిల్లు; పగ; పక్షపాతము; బలము;
 రాజకెడ్డి యేనుఁగు; ప్రాయ్వియొక్క
 ముఖభాగము; చెలికాఁడు; సహాయుఁడు;
 తర్కవిషయ సాధ్యము; అంపగతి; (కేశ
 తత్పర్యాయములకు పరమైనచో) సమా
 నము.
 పక్షాంతము. సం. పున్నమ; అమావాస్య.
 పక్షి. సం. పిట్ట, పులుఁగు.
 పక్షిణి. సం. చెండు పగళ్ళ నడుమ నున్న
 రాత్రి; ఆఁడుపిట్ట.
 పక్షికిరించు. సం. పక్షముంచు.
 పక్షిము. సం. తొప్ప వెండ్రుక; పక్షి
 త్రుప్పుడు; నూలు మొ॥వాని సన్నని
 తునుక; అకిరపు.
 పక్షిలము. సం. విణ. పక్షము గలది.
 పక్షిలించు. సం. అ. క్రి. తొప్పజేయు.
 పగ శత్రుత్వము; శత్రువు.
 పగఁబట్టు } అ. క్రి. విరోధపడు.
 పగగొను }
 పగచోటు. దూషించుట.
 పగటిచీరకు. గ్రుడ్లగూబ, దివాంధము.

పగటిది. విణ. అహ్నిభవము.
 పగటిజోతి. నూర్యుడు, దినమణి.
 పగటివేలుపు } నూర్యుడు, దివాకిరుడు
 పగటివేల్పు }
 పగటు. ప్రకాశము; లావణ్యము. స. క్రి.
 ప్రకటించు. [ఒకటి.
 పగడ. పాచికలమీది ఒంటి చుక్క. స
 పగడచౌవంచేయడుగులపక్కి. పట్నదము
 తుమ్మెద. [తుండు.
 పగడపంటిదొర. విఘ్నేశ్వరుడు, ఏకదం
 పగడపుజిట్ట. పక్షివిశేషము.
 పగడపుతీగెలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 పగడపురిక్క. ఆర్ద్రానక్షత్రము.
 పగడము. ప్రవాళము, మణివిశేషము.
 పగడపాల. పాచికలు సారెలు గల సాగ
 తాల పలక; సాగతాల ఆట.
 పగతుడు. శత్రువు.
 పగతురాలు. శత్రుగాలు. [వాడు.
 పగదారి. విణ విహారము విహించిన
 పగదీర్చికొనుట. వైరిశుద్ధి.
 పగదెంచు. స.క్రి. చంపు.
 పగయీగుట. వైరిశుద్ధి.
 పగణు. బ. శత్రువులు.
 పగలింటిదొర. నూర్యుడు, అహరతి.
 పగలు. దినము, అహస్సు. [ధము.
 పగలుకానని పుల్లు. గ్రుడ్లగూబ, దివాం
 పగలువత్తి. ఒక దినము బాణపు సంచు,
 మతాబు. [కరుడు.
 పగలుసేయువలంతి. నూర్యుడు, దివా
 పగలొత్తులు. వా. పగలువత్తులు.
 పగవాడు. శత్రువు.
 పగిడి. కరబూజా.
 పగిడి. విధము; కష్టము.
 పగిడివోలె. ఇవార్థకముపై ఇవార్థకము.
 పగులగొట్టు. స.క్రి. పగుల్చు, ఖండించు,
 భేగించు.
 పగులబాటు. అ. క్రి. పగులు.
 పగులు. చీటిక; బీటిక. అ. క్రి. భిన్న
 మక; చీలు. [పగుల్చు.
 పగులచే. ప్రే. పగుల జేయు. రూ.

పగుళ్లువాటు. అ. క్రి. చీలు; బీటికలువాటు
 పగ్గము. ప్రగ్రహము, గుఱ్ఱము మొదలగు
 వాని కల్లము మొదలగు వానియందు
 తగిల్చి యీడ్చి పట్టెడు త్రాడు; సారె
 వాడు పడుగు నీడ్చి కట్టెడు త్రాడు;
 తరిత్రాడు; త్రాడు. [భాషించు.
 పగ్గించు. అ. క్రి. ప్రజ్ఞా వాదములు
 పగ్గియ } ప్రజ్ఞావాదము, ప్రజ్ఞను దెలుపు
 పగ్గి } మాట; బడాయి.
 పంక్తి. సా. వరుస; ఒక ఛందస్సు; పది.
 పచ. సం. పాకము, వంట,
 పచంపచ. సం. మ్రాని పనుపు.
 పచసము. సం. పాకము, వంటుట.
 పచారి. హిం. చిల్లర దినుసులమ్మ వాడు
 పచారు. వా. విహారము.
 పచేరము. విహారము. [మగుగది.
 పచేళిమము. సం. విణ. తనంతిల పక్వ
 పచ్చి. విణ. తడిగలది; ఉడుకనిది; ఎండ
 నిది; కాలనిది; తేలునిది; మఱుగులేనిది
 ముదురనిది.
 పచ్చిక. బాలత్యము, పచ్చికసవు.
 పచ్చిదేటు. అ. క్రి. పచ్చియగు.
 పచ్చివులుసు. కాంచకుండ మినుప పిండి,
 బెల్లము మొ|| చేర్చి చేసెడి పులుసు.
 పచ్చిబియ్యపు మామిడి. నార లేక కండ
 గల మామిడి. [చేయని బియ్యము.
 పచ్చిబియ్యము. నానబ్రాలు; ఉప్పుడు
 పచ్చిమాట. మఱుగులేని మాట.
 పచ్చియము. రూ. పచ్చెము
 పచ్చెకాడు } విణ. మాచుచుండగా
 పచ్చెపువాడు } దొంగిలించువాడు,
 పశ్యతో హరుడు.
 పచ్చెము. మాచుచుండగా దొంగిలించుట,
 పశ్యతోహరణము.
 పచేరణ. నటన.
 పచేరించు. అ. క్రి. ప్రవర్తించు. స. క్రి.
 ప్రకటించు; ప్రసరింపజేయు; అంగడి
 యందమ్ముటకు సరకుల నమర్చు; వల
 పఱచు; బాణాదులను ప్రయోగించు;
 చాచు; నడపు; సవరించు.
 పచేరింపు. ప్రసరణము.

పంచరము. అంగడి. [జేయ. పంచరించే. స. క్రి. నడవు; ప్రసరింపఁ పంచారు. వా. విహరము. పచ్చ. హరితవర్ణము, పసరువన్నె; సీత వర్ణము, పసుపువన్నె; గరుడపచ్చ, మర కతమణి; పచ్చని చెట్లు మొనలైనది కర చరణాదులయందు పొడిపించు కొనుట చేత నేర్పడెడు పసరువన్నె లేఖ. విణ. హరితవర్ణము, పసరువన్నె గలది; సీత వర్ణము, పసుపువన్నె గలది. పచ్చెబ్రాలు. బ. శోభనాక్షతలు పచ్చకన్నుల మెకము. సింహము. హర్యక్షము. పచ్చకప్పురము. చల్లదనమును మంచి పరిమళమును గల యొక విదమయిన కర్పూరము. పచ్చెగంబుర. పచ్చ కర్పూరము. పచ్చెగన్నేరు. పచ్చ పూవుల గన్నేరు; ధాన్య విశేషము. పచ్చెగోరంట } కురంటకము. పచ్చెచేమంతి } పచ్చెజనుము. శణుపుపిప్పి. పచ్చెజొవ్వి. కలుజావ్వి, కపీతనము. పచ్చెజొన్న. జొన్నలో భేదము. పచ్చెడము. ప్రచ్ఛదము, పఱుపు మీద పఱచెడు దుప్పటి; వస్త్రము; కట్టు వస్త్రము; అంగవస్త్రము. పచ్చెడి. ఉప్పు కారిము వేసి నూతినది, ఊరుబండి; కూర గాయదినములు మొ॥ జానిలో నేదేని ఖండములుచేసి చేసిన వ్యంజన విశేషము; ఖండము. [పిచ్చుక పచ్చెతల పిచ్చిక. సీతముండము, బండారు పచ్చెన. పసరువన్నె; పసుపువన్నె. పచ్చెనీరుల్లి. దుర్బ్రహ్మము. పచ్చెపచేర. మిక్కిలి పచ్చన. పచ్చెపిట్ట } హరీతము, గిజిగాడు; పచ్చెపులుగు } బండారు పిచ్చుక. పచ్చెపెనలు. బ. ఖండికము. పచ్చెముపాడు. విణ. మిక్కిలి కూన్యము.

పచ్చెయరటి. సీతకదలి; హరితకదలి. పచ్చెయిరుగుడు. సారిణి. [స్త్రము. పచ్చెయెన్నువిల్లు. చిగురువిల్లు, పల్లవా పచ్చెయిక్కలపిట్ట. చిలుక. పచ్చెవలువదారి. సీతాంబరుడు, విష్ణువు. పచ్చెవారువపుజోడు. హరిద శ్వుడు, నూర్పుడు; శుకవాహనుడు, మన్మథుడు. రూ. పచ్చవార్షపుజోడు. పచ్చెవిల్లుతుడు. మన్మథుడు, ఇత్తు ధన్యుడు. రూ. పచ్చవిల్లుడు. పచ్చెవిల్లునితండి. విష్ణువు, కృష్ణుడు. పచ్చెవిల్లుని తల్లి. శ్రీ, లక్ష్మీదేవి. పచ్చెకు. హరితపత్రిక. పచ్చెడు. సం. కూద్రుడు. పచ్చె. ప్రజ, జనము. పచ్చెదొర. బ్రహ్మ, ప్రజాపతి. పచ్చె. వెనుక; సమీపము. పటకా. హిం. నడుము దిగించు పట్టె. పటకారుడు. సం. సాలెవాడు. పటచ్చురము. సం. ప్రాత బట్ట. పటపట. కదలుట, కొట్టుట, కొఱుకుట, పగలుట లోనగువానియందగు ధ్వన్యను కరణము. పటమంటపము. సం. డేరా. పటము. పాము-పడగ. సం. బట్ట; చిత్త రపు వ్రాయు వస్త్రాదికము; మోరటి. పటలము. సం. ఇంటికప్పు; సమూహము; పరివారము; గ్రంథభాగము; నేత్రరోగ విశేషము; నొసటి బొట్టు; రత్న దోషము పటలి. సం. సమూహము. పటవణి. వ్యాపనము. పటవణించే ఆ. క్రి. వ్యాపించు. పటవాసకము. సం. వస్త్రములకు వాసన కట్టెడు బుక్కాము. [ప్రాత. పటహము. సం. తప్పెట; యుద్ధవాద్యపు పటా. గోనెపట్టము. రూ. పట్టా. పటారి. హిం. మందుసామానుజాతి. పటాణి. గుఱ్ఱము [లలో నొక జాతివారు. పటాణీలు. బ. పతానువారు, తురుష్క పటాపంచే-ము. విణ. అగోచరము; చెల్లా చెదరు. బ. కకవికలు, యగాగగం

పటాలము. దండు.

పటాను. మందు సామానుజాతి.

పటిక. పటికారము, రంగదృఢ, బట్ట
చాయను కాపాడునది.

పటికబెల్లము. కలకండ, ఘాణితము.

పటికము. ఒక దినుసు తెల్లతాయి, స్ఫటికము

పటికారము. వెలిగారము

పటికిరింత. చలనము.

పటితల్లించే. స. క్రి. చలుచు.

పటిమ. సం. పటుత్వము.

పటిష్ఠము. సం. విణ. మిక్కిలి పటుత్వము
గలది. చందనవృక్షము.

పటిరము. సం. మంచుగండము, చందనము;

పటుకాణు. రూ. పట్టుకాణు.

పటుకు. పడవై చుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము. బ్రహ్మ.

పటుక్కు. తెగుటయందగు ధ్వన్యను కర

పటుతాళించు. స. క్రి. ఆటునిటు బెళు
కంగజూచు.

పటుపట్టి. సం. రెడ్డివారి నానలబాలు.

పటువు. సం. ఇందుపప్పు; చేతిపొట్టక విణ
వారవకాడు; తెవులు లేనివాడు;

నేగిరి; సమర్థుడు; బలవంతుడు;

బలము గలది.

పటుసాలె } పట్టునూలువాడు.

పట్టుసాలె } పట్టునూలువాడు.

పట్టెమంచము. పట్టెమంచము.

పట్టెలు. గ్రామాధికారి.

పట్టెలము. సం. చేతిపొట్టక; పొట్టక.

పట్టెలి. సం. పొట్టక. మొ.

పట్టె. వృక్షచర్మము, చెట్టుపట్టె గోనెపట్టె

పట్టకము. సం. తమ్మపడిగము.

పట్టడ. కిల్పికాల, కుమ్మరివడ్డంగి మొదలగు

వారు పనులు చేయుచోటు.

పట్టణము. సం. పత్తనము, కోటచేతను

అగడ్తచేతనుదుర్గముమైన ప్రధాననగరము

పట్టపగలు. కుతపము, మట్టమధ్యాహ్నము

పట్టపులేమగు. భద్రగజము.

పట్టపుదేవి. మి. ఏలికసాని, పట్టమహిషి.

పట్టపువాడు. గాలకాడు, తూలి.

పట్టభంగము. సం. సోపానము,

పట్టభద్రుడు. పండెపు కోడిపుంజులాని

భేదము సం. పట్టాభిషిక్తుడు.

పట్టమార్పుది. పండెపు కోడిపుంజు.

పట్టము. బిరుదు; రాజ్యము; పట్టినము. సం.

రాజ్యాభిషేకకాలమున నొసటగట్టెడు

పట్టా; పట్టునూలు, చెట్టుబెరడు; (రాజు

రైతులకిచ్చెడు) పట్టా; చదుకము; (ప్రణామ

మొదలగు వానికి కట్టెడు) కట్టు; సన్నె

కలు; పీట.

పట్టసారాయి. మద్యవిశేషము.

పట్టా. రాజు రైతులకిచ్చెడు కవులు; పట్టా

కత్తి; గోనెపట్ట మొ.

పట్టాకత్తి. దోదమ్మి, రెండువైపుల వాడి

గల పెద్దకత్తి.

పట్టి. పుత్రుడు; పుత్రిక. అప. పంచమీ

విభక్తియందు వచ్చెడు ఒకప్రత్యయము;

హేతువునందు గుణమందుక్రియయందు

వచ్చును. సం. పలక; రాజ్యాభిషేకకా

లమునందు నొసటగట్టెడుపట్టము; ఎఱ్ఱ

లాద్దుగు.

పట్టించు ప్రే. విద్యార్థులకు నూతన

పుస్తక పఠన ప్రారంభము చేయించు;

గ్రహింపజేయు; ప్రారంభముచేయించు

స. క్రి. లేపనముచేయు.

పట్టింపు. విద్యార్థులకు నూతనపుస్తక

పాఠమును ప్రారంభము చేయించుట;

కాంక్ష, ఆక్కూ; పట్టుదల.

పట్టిక. సం. పలక; మంచము మొదలగు

వాని చట్టము; కుమ్మరవాని దాగలి.

పట్టికాఖ్యము. సం. ఎఱ్ఱలాద్దుగు.

పట్టికామంచము. సం. పట్టెమంచము.

పట్టిపట్టి. మనుమడు; మనుమరాలు.

పట్టియ. రూ. పట్టె.

పట్టియము. పెద్దకత్తి; కత్తి. చేర.

పట్టిలి. ఎడముగా వంపబడిన వ్రేళ్ళుగల

పట్టినము. సం. ఆయుధవిశేషము.

పట్టి. వస్తువుల నామములను వరుసగా

వ్రాసిన కాకితముమొ||; లోపల వక్ర

పెట్టి చుట్టిన తములపాకుచుట్ట; ఇనుము

మొదలగువాని తోట,

పట్టు. గ్రహణము; పద్దు; పూత; వైశా
ల్యము; ఆభినివేశము; నివాసస్థానము;
స్థానము; ఆవకాశము; సమయము;
స్థైర్యము; విషయము; కారణము;
అక్కణ; ఆవలంబము; పట్టుదల;
ఘట్టము; జెట్టికీలఱిగి కరచరణాద్యవ
యవములను ఇటునటు కదలక యదు
ముట; బంధుత్వము; ఒకజాతి పురుగుల
వల్ల కలిగెడు ఒకదినను మేలుతరపు
నూలు. అ.క్రి. చెల్లు; బహుకాలము
చెల్లు; పద్దుపట్టు; ఇంచు; ప్రారంభించు;
అంటు; అక్కణకలుగు; పట్టుదల
చేయు; కలుగు. స. క్రి. గ్రహించు;
నిర్బంధముచేసి గ్రహించు; ఆవలం
బించు; ఊడు; మూర్ఖును; జెట్టికీ
లఱిగి కరచరణాద్యవయవములను
ఇటునటు కదలక యదుము; పినుకు.

పట్టుగొమ్మ. ఆధారము, ఊతకోల.

పట్టుకాటు. సందంశము, నిష్పనకాల్పిన
లోహములను ఎత్తెడు ఒక యినుపకొర
ముట్టు.

పట్టుకొను. అ.క్రి. నెలకొను; (నాయు
తోగము మొదలగు వానిచేత) బిగిసికొను
పట్టుకొలు. నిలుపు. వస్త్రము.

పట్టుచీర. పట్టాంకుకము; స్త్రీ ఔష
పట్టుజీనువు. పక్షివిశేషము, పిగిలిపిట్ట.
పట్టుడు. పట్టుదల.

పట్టుదల. ఆభినివేశము, వదలిపట్టు.

పట్టుపంచె. పట్టుచీర; ఔషవస్త్రము.

పట్టుపురుగు. పట్టుపంటి వర్ణముగల ఒక
దినను పురుగు; కోశకారము
పట్టుబడి. ఏదే నొకదానిక్రింద వ్యయ
మొనగనము.

పట్టువడు. అ.క్రి. గృహీతమగు, చిక్కు;
విఠతమగు. ప్రే. పట్టువణచు.

పట్టుసారువ. మీటద్రొక్కువాడుపట్టు
కొనుటకు గుంజతోజేర్చి కట్టిన పంగల
కొయ్య.

పట్టుసాలియ. పట్టునూలుతో వస్త్ర
ములు తయారుచేయువాడు, తంతు
నాయభేదము. రూ. పట్టుసాలె.

పట్టె. పలక; మంచము మొదలగు వాని
చట్టము; రాజ్యాభిషేక కాలమునందు
నొసటగ్రట్టెడు పట్టము; మిద్దెటిండ్ల
మీద బణచెడు మ్రాను మొ||; పక్క;
పట్టెవలెదీర్చిన ద్రవ ద్రవ్యపురేఖ;
కుంచె. బ. పట్టెవలెదీర్చిన మన్నపు
పూత మొ.

పట్టెడ. మంచము మొదలగు వానికినల్లెడు
నవారు; ఎద్దు మొదలైన వాని మెడకు
కట్టుటకు ఊపయోగముగా నూలితో
నేసినపట్టె; పట్టెవలె కోసినతోలు;
పట్టెవలె చాగగొట్టిన తగడు; పట్టె
వలెనుండెడు స్త్రీకంతాభరణవిశేషము;
కమసాలెవాని దాగలి; వృక్షవిశేషము
పట్టెడజేట్టుది. పంచెపు కోడిపుంజు విశే
షము. క్రొయ్యలక్రింది చట్టము.
పట్టెడమ్రాను. సానదిండు ప్రక్క
పట్టెమంచము. నవారు అల్లినమంచము.
పట్టెమాటుపు. వస్త్రమునందలి చిత్రవర్ణ
విశేషము.

పట్టెము. రూ. పట్టియము.

పట్టెవర్దనము. మి. ఊర్వపుండ్రము,
మగవారు మిక్కిలి పెడల్పుగాను దళ
ముగాను పట్టెవలె తీర్చిన నొసటిబొట్టు.

పట్టెన. అడ్డకత్తి

పట్టుము. పట్టణము; పట్టము.

పట్ట. కిరాతభేదము.

పట్టది. ఎఱుకతి.

పట్టవాడు. కిరాతుడు.

పఠము. సం. చదువు.

పఠాణి. యవనభేదము; కచ్చిగుఱ్ఱము.

పఠించు. సం. సక్రి. చదువు.

పఠిత. సం. విజా. పఠించువాడు.

పఠితము. సం. విజా. పఠింపబడినది.

పఠితవ్యము. సం. విజా. పఠింపదగినది.

పడకు. సందు; గుహ.

పడత. హనువు.

పడతి } స్త్రీ.

పడతుక } స్త్రీ.

పడక. శయనము, పరుండుట.

పడకట్టిల్లు. శయనగృహము.

పడక సేయు. అ. క్రి. శయనించు.
 పడగ. తొక్కెము; పటము; సగ్గళము;
 ప్రి కర్ణభూషా విశేషము.
 పడగదారి. పాము, ఫణి.
 పడచే. స. క్రి. రూ. పడయు.
 పడచే. ఎత్తలి, కనుసాలె పనిముట్టు.
 పడత. పణత, నాగటిచిప్ప.
 పడతామర. తామర.
 పడదల. ఒడికట్టు, నడుముకుధరించుపట్టి.
 పడపు. ఆర్జనము; ఆగ్నితపి త్తము.
 పడమటికొండ. పశ్చిమవైలము, ఆస్తాద్రి.
 పడమటిదొర. వరుణుడు, పశ్చిమ దిక్పాలకుడు. [పశ్చిమము.
 పడమర. ప్రతీచి, పశ్చిమదిక్కు. విణ.
 పడమరదిరుగు. స.క్రి. క్షిణించు, మఱలు.
 పడపుగొమ్మ } గణిక, వెలయాలు.రూ.
 పడపుజేడియ } పడపుకైలి.
 పడపుది }
 పడము. అందలమున క్రింద పఱచెడు
 రత్నకంబళము; వస్త్రము. [బిడ్డను]కను.
 పడయు. స. క్రి. పొందు; సంపాదించు;
 పడలు. బ. రాసులు. [ఉడుపము.
 పడవ. యుద్ధము; ప్రళయము; చిన్న దోనె;
 పడవలము. నేనాముఖము; లేజి.
 పడవాలు. నేనాధిపతి; స్వల్పనేనాధిపతి.
 పడసాల. కూటము.
 పడాల. అందలముమీఁది పన్నాగము.
 పడాలు. రూ. పడవాలు.
 పడి నేరు, రెండు సోలల కొలది; ధాన్య
 రూపకమైన నియమితజీతము. [నము.
 పడికట్టు. తూనికకట్టె; మర్యాద; సోపా
 పడిగము. తమ్మపడిగము.
 పడిగమడ. పడగ.
 పడిగల్లు. తుపాకిగుండు.
 పడిగాపు. పంచన కాచియుండు నేవకుడు,
 పంచన కాచియుండుట
 పడిగె. పటము.
 పడిగెముడి. పడగ.
 పడిచేయు. అ. క్రి. జీతము నిర్ణయించు.
 పడితరము. ఏర్పాటు, ఏర్పాటుచచ్చు
 మొత్తము.

పడిదియ } చాకలవాడు చలువలు అడ్డ
 పడిది } కిచ్చుట.
 పడిదియము } ద్రవరూపమగు వ్యంజన
 పడిదిము } విశేషము.
 పడియ. నీళ్లునిలిచిన చిన్న పల్లవు.
 పడియచ్చు. ఒత్తి రూపమేర్పఱచుటకై
 తొలిచినయచ్చు.
 పడివ. ఎక్కుటకాయత్ర పఱచునపుడు
 సవరించెడు గుఱ్ఱపుసవరణ; లేజి.
 పడిసెము. శైత్యలోగవిశేషము, సీనము.
 పడిసేటు. అడిబండ.
 పడిహారి. ద్వారపాలకుడు.
 పడిహారుడు. పటిక.
 పడు. అ. క్రి. పఠనమగు; శ్రమమునొందు;
 రాలు; శయనించు; చచ్చు; పూడు;
 అస్తమించు. స.క్రి. అనుభవించు; పొందు.
 పడుక పఱపు.
 పడుకట్టిల్లు. శయనగృహము.
 పడుకు. శిల; చటి.
 పడుగాయ. రాలినకాయ.
 పడుగు. వస్త్రపు నేతయందలి నిడుపు
 నూలు; నైకపృథీసిన కుచ్చెల పరికప
 మొ|| భాగధేయము; చటి.
 పడుగొమ్మ. క్రిందికిపడుచున్న కొమ్మ.
 పడుచేడు. బాలకుడు.
 పడుచే. కన్య; కన్నెటికముకానివేశ్య;
 బాలిక; బాలుడు.
 పడుచే. జేత. జారత్వము.
 పడుచేతనము. బాల్యము; యౌవనము.
 పడుచేది. విణ. యౌవనముగలది.
 పడుచేరాశి. మి. కన్యారాశి.
 పడుచేలతిండి. విణ. శిశుభూతిని.
 పడుచేవాడు. విణ. యువకుడు, యౌ
 వనముగలవాడు.
 పడుదల. పక్షివిశేషము; డాబ.
 పడుపు జారత్వము.
 పడుపుకత్తియ. వేశ్య. రూ. పడుపుకత్తె,
 పడుపుచెలి, పడుపుచేడియ, పడుపుదిమొ.
 పడుబాటు. నతివిశేషము. విణ. శిథిలమైనది.
 పడువ. విణ. మిక్కిలి పల్లమైనది.

పడువరి. కోత కోయనపుడు గింజలు

రాలి మొలచిన వరిపైరు,

పడువాడు. పతయాళువు.

పడె. రూ. పడిము.

పడ్డ. గృష్టి, తొలియాలిపు (లేక) గేదె.

పడ్డవాడు. విణ. పడినవాడు, పతితుడు.

పణకు. సందు; గుమా.

పణతి } ప్రి.

పణత. నాగటిదుంప.

[కొను.

పణతలపడు. అ.క్రి. దవుడ నరాలు పట్టు

పణము మల్లబంధవిశేషము; సం. పండు

ము; వెల; కూలి; ధనము; జూదము;

కొనుట; వ్యవహారము; కర్ష మెత్తురాగి

టంకము; గవ్వయెత్తు; అమృతదగిన

కూర మొదలగువాని పిడికిలి.

పణవము. సం. ఉడుక; తప్పెట; పంబ.

పణసము. సం. విణ. కొనదగినవస్తువు.

పణాయితము. సం. విణ. పొగడబడినది.

పణితము. సం. విణ. పొగడబడినది;

పండుము గాఢజేయబడినది.

పణితవ్యము. సం. విణ. పొగడదగినది;

అమృతదగినది.

పణిదము. గుడపాకము, చక్కెర.

పణిదియ. రూ. పడిదియ.

పణిహరి

పణిహారుడు } ద్వార పాలకుడు.

పణుగు. చటి.

పణ్య. సం. మానేరుతీగ.

పణ్యము. సం. విణ. పణితవ్యము.

పణ్యవిధి. సం. అంగశృంగబహు.

పణ్యస్త్రీ } సం. శక్య, వెలయాలు.

పణ్యంగన } సం. శక్య, వెలయాలు.

పణ్యజీవుడు. సం. దుకాణదారు.

పణ్యరము. నానబెప్ప; భక్ష్యము.

పతంగము. సం. పాదరసము; పక్షి; మిడుత;

బాణము; పిల్లి; కాలిధాన్య విశేషము.

పతంగమము. సం. పక్షి.

పతంగిక. సం. లేనెటిగ.

పతంగిచక్క. బకానుచక్క.

పతంగుడు. సం. నూర్మడు.

పతకము. పదకము.

పతగము } సం. పక్షి.

పతత్తు }

పత్రము. సం. పక్షి తొక్క.

పత్రతి. సం. పక్షి.

పతద్రహము. సం. తమ్మతనుకు.

పతనము. సం. పడుట, పాటు.

పతయాళువు. సం. విణ. పడెడు స్వభా

వము కలవాడు.

పతాక. సం. జెండా, టెక్కుము; టెక్కు

పుగంబము; సౌభాగ్యము.

పతాకము. సం. అభినయహస్త విశేషము.

పతాకి. సం. విణ. టెక్కుముగలవాడు.

పతాకిని. సం. నేన.

పతి. సం. మగడు; భావండు.

పతింవర. సం. తనంతట మగని వరించు

నట్టి ఆడుది.

[చెడినవాడు.

పతితుడు. సం. విణ. పడినవాడు; పదవి

పతిమ. ప్రతిమ.

పతివత్ని. సం. మగనాలు, ముత్తైదువ.

పతివ్రత. సం. మగనియందు నిష్ఠగలస్త్రీ.

పత్రసము. సం. పట్టణము.

పత్రా. హిం. ఆమాకి, బాడ

పత్రి. ప్రత్తి. సం. గమనము; నేనావిశేషము

(ఒక రథము, ఒక యోధుడు, మూడుగుల్ల

ములు, ఏవురు కాల్వగునుగలనేన); కాలి

బగటు.

[మొ.

పత్తిరి. పూజకుపయోగించెడు చిల్వదళము

పత్తిరిబొట్టు. తిలకవిశేషము.

పత్తిరేకు. లోహముల నదికించునపుడు

పత్తిసలెగొట్టి పెట్టెడు సజాతీయమైన

పొడిరేకు.

పత్తు. నేల.

[పెండ్లాము.

పత్తి. సం. అగ్ని సాక్షిగా పెండ్లాడిన

పత్తిసంయాజము. సం. ఒకయాగము.

పత్రపరశువు. సం. ఆకుతాయి.

పత్రపాశ్య. సం. పాపబొట్టు, చేరుచుక్క.

పత్రభంగము. సం. స్త్రీలయొక్క చెక్కిలి

మొదలగు వానియందు వ్రాయబడు

మకరికాపత్రము.

పత్రము. సం. ఆకు; వ్యవహారముయొక్క

చెల్లుబడికై యొకరొకరు వానికొనెడు

అకు; పిట్టతొక్క; వాహనము; బాణము; చురక త్రి; లవంగపుంబట్ట.
 పత్రరథము. సం. పక్షి.
 పత్రలేఖ. సం. పత్రభంగము.
 పత్రల. సం. పెద్దయేలకి; శ్రీతాళము.
 పత్రలత. సం. మిక్కిలి నిడుపుచురియ.
 పత్రలేఖ. సం. పత్రభంగము.
 పత్రన్నుహి. సం. అకుజెముడు.
 పత్రాంగము. సం. రక్తచందనము;
 భూర్జము; పద్మకావ్యము.
 పత్రాంగుళి. సం. పత్రభంగము.
 పత్రి. పత్తిరి. సం. పక్షి; డేగ; బాణము;
 కొండ; మ్రాను; రథికుడు.
 పత్రిక. సం. వ్యవహారముయొక్క చెల్లు
 బడ్డెకై యొకరొకరు వ్రాసికొనెడు
 పత్రము; జాబు; పత్రము. [దండిగము.
 పత్రిష్టము. సం. ముటికియై తిన పట్టుచీర;
 పథము. సం. మార్గము, త్రోవ.
 పథశ్రమ. సం. విణ. మార్గాయాసము.
 పథి. సం. త్రోవ.
 పథికుడు. సం. బాటసారి.
 పథ్యము. సం. విణ. హితము, అను
 కూలము; ఆరోగ్యకరమైన పదార్థము.
 పదంపడి. అవ్య. మఱియు; తరువాత,
 వెనుక.
 పదకము. క్రమము; సరవిశేషము. సం.
 దేవపదచిహ్నము క్తమైన కంఠాభరణ
 విశేషము; రత్నములు చెక్కినబిల్ల.
 పదగుడు. సం. కాలిబంటు.
 పదచౌళి. నాట్యభేదము.
 పదటము. ఆశ్రమము.
 పదటి. ధూళి.
 పదటు. ఆశ్రమము.
 పదడు. బూడిద. [వాడి; పరిపాకము.
 పదను. సమయము; తడి; ఆర్ద్రత్వము;
 పదనుకొను. అ. క్రి. తడియు.
 పదపడి. అవ్య. మఱియు; తరువాత.
 పదము. సం. పాదము; పద్యపాదము;
 ఇనుక మొదలగుచోట్ల గనబడెడు
 పాదచిహ్నము; చిహ్నము; శబ్దము;
 వాక్యము; ప్రయత్నము; స్థానము; కప
 టము; వస్తువు; కిరణము.

పదరము. తములపాకులు పదిలముగా
 నుంచెడి యడపము.
 పదరు. బ. త్వరితోక్తి; కోపవాక్కు;
 చలనము. అ. క్రి. త్వరపడు; కోపించు;
 చలించు. స. క్రి. ఆక్షేపించు
 పదలము. ఆరవీపె.
 పదవి. ఉన్నతస్థితి; సంపద, విశ్వరథము.
 సం. మార్గము.
 పదాజి. సం. పదాతి.
 పదాడము. బిరుదు.
 పదాతి. సం. కాలిబంటు.
 పదార్థము. సం. వస్తువు; శబ్దములయొక్క
 అభిధేయము. (సప్త పదార్థములు—
 ద్రవ్యము, గుణము, కర్మము, సామాన్య
 ము, విశేషము, సమవాయము, అభా
 వము.)
 పదార్పాల్లదొర. చంద్రుడు, కళానిధి.
 పదాణు. స. పదునాఱు [సం. పాదము.
 పది. స. తొమ్మిదియు నొకటి, దశకము.
 పదింబదిగ. క్రి. విణ. గట్టిగా; చక్కగా.
 పదికుడు. సం. పదాతి.
 పదినూఱుంబేలవాలు. సుదర్శనచక్రము,
 సహస్రారము.
 పదియార్దము. పదునాఱుతూములు.
 పదియాణు. స. పదునాఱు.
 పదిలపడు. అ. క్రి. దృఢపడు; స్థిరపడు.
 క్రి. పదిలపఱుచు.
 పదిలము. స్థైర్యము; జాగ్రత్త. విణ.
 దృఢము; సుఖము; నిలుకడ.
 పదిలిండు. స. క్రి. పదిలపఱుచు.
 పదిలుడు. విణ. జాగరూకుడు; స్థిరుడు.
 పదివేసములసామి. విష్ణువు, దశరూప
 భృత్యు.
 పదుండు. పదిమంది.
 పదుగు. సజాతీయ ప్రాణిసమూహము.
 పదుగుండు } స. పదిమంది.
 పదుగురు }
 పదునకొండు. స. పదకొండు.
 పదునలుతుము. పదునాలుగుతూములు.
 పదునాణు. స. పదాణు.
 పదునాలుగు. చతుర్దశ వాచకము.

పదును. పదియంగుళముల వఱకు నేల
యందు తడి చొచ్చునంతటి వర్ష
ప్రమాణము. [తూములు.
పదునెనమందుము. పదు నెనిమిది
పదునెనిమిది. సం. ఆష్టాదశ వాచకము.
పదునేడు స. సప్తనశ వాచకము.
పదునేడుము. పదునేడు తూములు.
పదునేను } స. పదియేను.
పదునైదు }
పదునొకండు } స. ఏకాదశ వాచకము.
పదునొకటి }
పదునొకొల్లుము. పదునొకండు తూములు.
పదుపు. రూ. పదుగు.
పదుము. పందుము.
పదుముత్తము. పదుమూడు తూములు.
పదుమూడు. స. త్రయోదశ వాచకము.
పదురు. విధము. బ. త్వరితపుమాట. ఆ. క్రి.
త్వరపడు. స. పడుగురు.
పదురుమే. ప్రే. పదురెక్కేయు, త్వర పెట్టు.
పదువు. రూ. పదుగు.
పదువురు. రూ. పదుగురు.
పద్దియము. పద్దెము.
పద్దు. పంతము; ప్రతిజ్ఞ; జాపితా; చిట్టా.
పద్దుడు సం. కాలిబంటు.
పద్దె. పద్దియము.
పద్దెము. పద్యము.
పద్దతి. సం. మార్గము; వరుస; అడుగు.
పద్దెనిమిది. స. పదునెనిమిది.
పద్దుకొండు. స. పదకొండు.
పద్దుల్లు. స. రూ. పదునాలుగు.
పద్దు. సం. లక్ష్మీదేవి; బారంగి; మెట్ట
దామరగ.
పద్దుకము. సం. ఏనుగు మొగమునందలి
బొట్టసమూహము; పద్దుకాస్తముగ.
పద్దుకాస్తము. సం. ఓచధి విశేషము.
పద్దుకోశము. సం. అభినయహస్తవిశేషము.
పద్దుచారణి. సం. మెట్టదామరగ.
పద్దునాభుడు. సం. విష్ణువు. [భేదము.
పద్దునాయకులు. సం. బ. శూద్రులలో
పద్దుప్రతము. సం. చెంగలవ్యకోస్తుగ.
పద్దుపుద్గి. మి. చొరపుష్పిగ.

పద్దుబాంధవుడు. సం. నూర్పుడు.
పద్దుము. సం. తామర; తామరపువ్వు;
ఒకనిధి; పద్దువ్యాహము; ఒకసంఖ్య;
ఏనుగు మొగమునందలి బొట్ట సమూ
హము; ఒక నాగుఁబాము.
పద్దుయోని సం. బ్రహ్మ. [షము.
పద్దురాగము. సం. కెంపు, మాణిక్య విశే
పద్దువెలమలు. మి. గా. బ. పద్దునాయ
కులు. [తటాకము.
పద్దుకరము. సం. కొలను; చెఱుపు,
పద్దుటము. సం. తిగిరిసగ.
పద్దులయ. సం. లక్ష్మీదేవి.
పద్ది. సం. ఏనుగు.
పద్దెని. సం. తామరతీగ; తామరకొలను;
తామరతంపర; ఒకజాతిస్త్రీ; అడేనుగు;
లక్ష్మీ; తామరపూవు. ?
పద్దెనిపల్లభుడు. సం. నూర్పుడు.
పద్ద్య. సం. త్రోవ.
పద్ద్యము. సం. శ్లోకము; పాదములు గణ
ములునుగల కావ్యము.
పద్ద్యుడు. సం. శూద్రుడు.
పద్దుమే. ప్రే. రూ. పదురుచు.
పన. చేలలో కోసివేసిన ఓదెలప్రోగు.
పనటి. వంటకుండ; కుండ.
పనవు. స. క్రి. ప్రలాపించు; చుట్టుకొను.
పనన. ఒక వేదభాగము; వృక్షవిశేషము;
పననము. సం. పనసచెట్టు.
పనసవాండు. బ. క మ సా లె వా రి ని
యాచించి బ్రతుకువారు.
పనాయితము. సం. విణ, స్తుతింపఁబడినది.
పని. వ్యాపారము; కర్మము; ప్రయో
జనము; శిల్పము. నియోగము. [రాగము.
పనికుచ్చె. అధికకాంతిగల కృత్రిమ పద్మ
పనిగొను. స. క్రి. నియోగించు.
పనిగోరడిబండ. పనులు చేయుపలుగాకి.
పనిచెఱుచువాడు } విఘ్నేశ్వరుడు.
పనిచెఱుపులదొర } రూ. పనిచెఱుపు
వేం. [విధము.
పనితప్రక్రియ. సం. విణ. పొగడఁబడిన
పనితము. సం. విణ. పొగడఁబడినది.
పనిపడు. ఆ. క్రి. అలవడు; అక్కఱపడు.

పనిముట్టు. ఉపకరణము, సాధనము.
 పనివంచు. స.క్రి. పనిగొను, నియోగించు.
 పనిపడు. అ.క్రి. రూ. పనిపడు.
 పనివాడు. భృత్యుడు; కర్మకారుడు.
 పనివిను. అ. క్రి. ఆజ్ఞావశవర్తియగు;
 వచ్చెదను (లేక) పోయెదను అనుట.
 పనుకు. అ. క్రి. ఆగ్రహించు.
 పనుగొను. అ. క్రి. గట్టిపడు; కలుగు.
 పనుచు. స.క్రి. నియోగించు; పుచ్చు, పంపు
 పనుపడు. అ. క్రి. రూ. పన్నుపడు. ప్రే.
 పనుపఱచు.
 పనుపరి. విణ. ఆజ్ఞకు లోబడిన వాడు.
 పనుపు. నియోగము; దాస్యము.
 పనులసాకిరి. కర్మసాక్షి, నూర్యుడు.
 పన్ను. విణ. ఆనామధేయుడు, వృద్ధుడు.
 పన్నుకము. రచన.
 పన్నుగము. సం. పాము; పద్మకావ్యము.
 పన్నుగాశనుడు. సం. గరుత్మంతుడు.
 పన్నుధి. సం. మీఁగాలు సగము కప్పియుం
 డెడి పైజారు.
 పన్నుము. వేదమునందలి అట్టమునకు ఆవ
 యవము. సం. విణ. జాతీనది.
 పన్నా. గ్రా. కాగితము వస్త్రము మొదలగు
 వానియొక్క పరిమాణము.
 పన్నాగము. అందలముమీఁదికప్పు. వా.
 ఉపాయము.
 పన్నారు. బాలికలాడుకొను గురిగి.
 పన్నారులోవి. చిన్నపాత్రభేదము.
 పన్నాలు. గ్రా. గడ్డతునుక.
 పన్నిక. పన్నకము; నాఁగలి మొదలగు
 దానికి అంగములు మార్చుట?
 పన్నికము. పన్నిక.
 పన్నిదము. ప్రతిపణము, జూదమునందు
 ఒడ్డెడుధనాదికము; పాచికలు గవ్వలు
 మొదలగు వాని పొర్లిక.
 పన్నిద్దఱు. స. పండ్రెండుమంది.
 పన్నిద్దరుము. పండ్రెండుతూములు.
 పన్నియ. మగ్గమునందు పడుగునూలు
 వేలు వేలు చొప్పించుటకై నడుమదువ్వె
 నపండ్లవలె నిలుపుగా నేర్పడియుండు
 నట్లు వెదురుబద్దలతో అడ్డముగాఁగొట్టె

బడిన సాలెవాని సాధనవిశేషము. రూ.
 పన్నె.
 పన్నిరు. పన్నిరు.
 పన్నిరుగు(పు)రు. స. పన్నిద్దఱు.
 పన్నిర్ద(ల్లి)ము. పండ్రెండు పలములు.
 పన్నిరము. సం. పన్నిరు.
 పన్నిరు. గొజ్జగి నీరు, పన్నిరము.
 పన్ను. కరము, ప్రజలయొద్ద మర్యాద
 ననుసరించి పుచ్చుకొనెడి ప్రభువుపాలి
 ద్రవ్యము. విణ. ఒప్ప, అ.క్రి. యుదము.
 నకు సిద్ధపడు; కలుగు. స. క్రి. వీర
 ఱు; చేయు. ప్రే. అమర్చు, సిద్ధ
 పఱచు; కలుగఁజేయు.
 పన్నుండు అ. క్రి. శయనించు.
 పన్నుగడ. రచన; ఏతపు కడపపై దండె
 నుంచి త్రాళ్ళతో బిగించుట.
 పన్నుపడు అ.క్రి. వాడుకపడు; కలుగు;
 నాటు. ప్రే. పన్నుపఱచు. ప్రముల్లు.
 పన్ను. పన్నె; అంకవన్నె వెనుకటియను
 పన్ను రూ. పనుపు.
 పన్నురి. రూ. పనుపరి.
 పప్పు భక్ష్యము.
 పప్పుణము. సం. పాపట.
 పప్పుర. కింశుకము.
 పప్పుళి. వస్త్రమునందలి చిత్రవర్ణవిశే
 షము; చిత్రవర్ణ వస్త్రవిశేషము.
 పప్పుళిపచ్చెదము. గుడ్డలతో దళసరిగా
 కుట్టిన దుప్పటి. దాస్యము; నూపము.
 పప్పు పొట్టుపోయి బద్దలైన కాయ
 పప్పుచేయు. స. క్రి. నులుముచేయు.
 పప్పుదప్పళము } పప్పుచేరు, పప్పుచేర్చి
 పప్పులును } కాంచినపులును.
 పబువు. విణ. ప్రభువు. ఆతిథ్యము.
 పబ్బము సంక్రాంతిము||; ఉత్సవము;
 పట్టికు. ఇం. విణ. బహిరంగమైనది,
 అందఱికి చెందినది.
 పమిదె. దీపపాత్రము.
 పముజే. పంజా.
 పమ్మకము. అంచులుమడిచి కుట్టెడుకుట్టు.
 పమ్ము. అ. క్రి. ఆతిథ్యించు. స. క్రి.
 అంచులుమడిచి కుట్టు.

పయట. పైట, స్త్రీయొక్క ఉత్తరీ
యము (తొమ్మిది వస్త్రము).
పయనము. ప్రయాణము.
పయనించు. ఆ. క్రి. ప్రయాణమగు.
పయర. దక్షిణపుగాలి; గాలి; దక్షిణపు
గాలిచేబండ్లకు కాయధాన్యము,
కందులు పెసలు మొ.
పయన్య. సం. పాలక; పిన్నపాలక; రెడ్డి
వారి నానబ్రాహ్మణ.
పయన్యము. సం. విణ. పాలకు హిత
వైనది; పాలయందుబుట్టినది, నెయ్యి
పెరుగుము. [పాలగొలిమిడిక.
పయన్యిని. సం. పాడియావు; ఏలు;
పయన్సు. సం. పాటు; నీరు.
పయి. ఉపరిభాగము, మీడు.
పయిట. పైట.
పయిడి. బంగారు; ధనము; ఉంకువ.
పయిడికంటి. కనకాక్షి. విణ. బంగారు
చాయ కన్నులుగలది.
పయిడిచూలాలు. నేల, వసుగరభ.
పయిడితామర. మెట్టతామర.
పయిడిదొర. ధనాధిపుడు, కుబేరుడు.
పయిడినెలత. లక్ష్మి.
పయిడిప్రత్తి. కార్పాసభేదము [చేయు
పయిడిముడుచు. ఆ. క్రి. నిశ్చితార్థము
పయిడిముడుపు. నిశ్చితార్థము.
పయిడిరాయుడు. పయిడిదొర.
పయిడితేడు. పయిడిదొర. [వర్గము.
పయికము. చెండుకానులనాణెము; ధనము
పయికొను. ఆ. క్రి. ఆతిశయించు; కవియు;
యత్నించు; కలుగు.
పయిజోలు. పన్నధి.
పయిజోలుమట్ట. మత్స్యవిశేషము.
పయిజు. వదరు.
పయిద. బాబుడు.
పయిదలి. స్త్రీ.
పయినము. ప్రయాణము.
పయిపడు. ఆ. క్రి. ఆతిశయించు, కవియు.
పయిపాటు. కవియుట.
పయిపయిగ. ద్ర. క్రి. విణ. నులభముగా.
పయిర. పయర.

పయిరము. గోవు.
పయిరు. సస్యము. [చంద్రుడు.
పయిరులయెకిమీడు ఓ ప. ధీ శుడు,
పయిన. దమ్మిడి; కాని.
పయినరము. రతి.
పయోజము. సం. తామర.
పయోదరము. సం. టెంకాయ; కోశకార
మను చెఱుకు; మేఘము. బ. పాలిండ్లు.
పయోధి } సం. పయోనిధి, సముద్రము.
పయోరాశి }
పయోష్టి. సం. ఒకనది.
పయ్య. పల్ల.
పయ్యట. పయట.
పయ్యద. పయ్యద.
పయ్యర. దక్షిణపుగాలి; గాలి.
పయ్యె. పయ్య.
పయ్యెట. పయట.
పయ్యెద. పైట.
పయ్యెర. రూ. పయ్యర.
పర. కంటిపార; అరటి మొదలగువాని
పార. విణ. పరము శబ్దముయొక్క లుప్త
రూపము. సం. పరావాక్కు.
పరంబ్రహ్మ. సం. పరబ్రహ్మ.
పరంగి. శ్వేతముఖుడు; ఒక మూలిక.
పరంగీలాగి కెంపుజాతి దినుసు.
పరంజము. సం. గానుగ; కత్తి; చురకత్తి
ములికి; నురుగు.
పరంజె. (జో). ఇల్లుకట్టునప్పుడుపనివారల
కొఱకు కొయ్యలతో గట్టిన కట్టడము.
పరంపర. సం. పరిపాటి, వరుస; సంతా
నము; హింస. [వధ.
పరంపరాకము. సం. యజ్ఞమునందలి పశు
పరంపరావాహనము. సం. తేరుమోసు; అనే
కులు మోయునట్టి యందలము మొ.
పరంపరుడు. సం. ముమ్మనుడు.
పరంగు. ఆ. క్రి. ఒప్పు; ప్రయుక్తమగు;
ప్రవర్తిల్లు; ప్రసరించు, వ్యాపించు;
ప్రసిద్ధమగు; ప్రయాణమగు; ప్రవ
హించు; విహరించు.
పరజో. కత్తిపిడి, తన్నువు.
పరట. ఏలుబడిక.

పరఁటి. పనఁటి, ఘటము. [వుఁడు. పరఁటిపుట్టువు. అగస్త్యుఁడు, కుంభసంభవఁడై. పంఁటె.

పరక దేనిలోనైనను ఎనిమిదవ వంతు, ఁండు వీసములు; గడ్డి మొదలగువాని పోఁచ.

పరకాయప్రవేశము. సం. ఇతరశరీరములలో ప్రవేశించు నొకవిధమగు యోగవిద్య.

పరకాళాబట్ట. తెల్లని నాజాకుబట్ట.

పరకియ. సం. త్రివిధ నా యి క ల లో నొకతె, పరనిభార్య. విణ. ఇతరునిది. పరగ. ద్ర. క్రి. విణ. ఒప్పుగా.

పరగడ. గ్రామ పరిసర భూమి, ఊరి బయటి పొలము.

పరగడుపు. ఆహారము వేయని కడుపు.

పరగణా. హిం. జమీలో భాగము.

పరగణాదేశపాండ్య. పరగణా లెక్క దివాణమునకు వ్రాయించెడివాఁడు.

పరచి. ఎరవు.

పరజాతుఁడు. సం. విణ. పెంపుడుబంటు.

పరజే. పక్షివిశేషము.

పరతంత్రుఁడు. సం. విణ. పరాధీనుఁడు.

పరద. ఆడేలు.

పరదము. తమలపాకులనుపదిలపఱచునది.

పరదా. హిం. తెర, యివనిక.

పరదేశి. సం. అన్యదేశమునుండి వచ్చిన వాఁడు, అతిథి.

పరపతి } ఇతరునియొద్ద చేబడులుగా పరపత్నము } ద్రవ్యము పుచ్చుకొనుట.

పరపిండాదుఁడు. సం. విణ. ఒకరింటి కూడు దినువాఁడు.

పరపు. విరివి. ప్రే. బాణముప్రయోగించు; ప్రహసించఁజేయు. విణ. విరివిగలది.

పరపుకరము. నతివిశేషము.

పరపుష్టము. సం. కోయిల.

పరభాగము. సం. గుణాతిశయము.

పరభృతము. సం. కోయిల.

పరభృత్తు. సం. కాకి,

పరమపదము సం. వైకుంఠము, మోక్షము

పరమము. సం. పరమాత్మ. విణ.

జిద్యము; ఉత్కృష్టము; ప్రధానము.

పరమహంస. సం. ఒక ఉపనిషత్తు; అతీత పదము నొందిన సన్న్యాసి; పరమాత్మ.

పరమాణువు. సం. నూత్నము కంటె నూత్నమైన అణువు. [మాత్ముఁడు.

పరమాత్మ. సం. ఉత్తమపురుషుఁడు, పర పరమానా. హిం. రాజాజ్ఞ.

పరమాన్నము. పాయసము. సం. పాలు పోసి అనుకుగా వండిన యన్నము.

పరము. కట్టెబండిమీఁది పఱపు మ్రాను; చదును; అనశనప్రతము. సం. కేవలము;

మోక్షము. విణ. అన్యము; దూరము; మీఁదిది; శ్రేష్ఠము.

పరమువడు. ఆ క్రి. పాణాచారమువడు.

పరమేశ్వరి. సం. దేవి, పరదేవత, దుర్గ.

పరమేశ్వరుఁడు. సం. శివుఁడు; విష్ణువు; ముమ్మారులుగల సగుణ బ్రహ్మము; బ్రహ్మము.

పరమేష్ఠి. సం. బ్రహ్మ.

పరవంజే. స. క్రి. కమ్మకొను; ప్రసరించు.

పరవంతుఁడు. సం. విణ. పరాధీనుఁడు.

పరవశము. సం. విణ. పరాధీనము.

పరవా. ప్రావరణవస్త్రము.

పరవాది. విణ. ఆత్రగొట్టు.

పరవు. వ్యాపనము. ఆ. క్రి. రూ. పరఁగు.

పరశురాముఁడు. సం. జమదగ్ని సుతుఁడు.

పరశువు } సం. గండగొడ్డలి. పరశ్వథము }

పరశ్వతము. సం. విణ. నూటికంటె నధిక సంఖ్య గలది.

పరస. ఉత్సవమునకువచ్చు జనము.

పరసు. విధము; సమయము.

పరస్పరము. సం. అన్యోన్యము; ఒండొరులు

పరస్పైపదము. సం. క్రియాపదముయొక్క భేదము, క్రియాఫలము ఇతరుని పొందుటను తెలుపునది. [వధికసంఖ్యగలది.

పరస్పహస్రము. సం. విణ. వేయికంటె

పరశులు. గులకతాయి తాలవంటి (శరీరమునందలి) కాయలు.

పరాకు. తత్పరత; ఏమరిక, ప్రమాదము,

పరాకుఁడు. సం. కుత్సితుఁడు.

పరాకుపడు. ఆ. క్రి. ప్రమాదపడు,

పరాక్రమము. సం. బలము, వీర్యము; కౌర్యము; సామర్థ్యము; ప్రారంభము. పరాక్రాంతి. సం. పరాక్రమము. పరాదము. సం. పుష్పాడి; దుమ్ము; నలుగురిపిండి; రాహువు సూర్యచంద్రులను బట్టుట; చందనము; విఖ్యాతి; పర్యత విశేషము. ప్రాచీనవాణి. పరాజ్యులు. సం. విణ. పెడమొగము పరాచకము. గ్రా. పరిహాసము. పరాచితుడు. సం. విణ. బానిసీడు. పరాచీనుడు. సం. విణ. పరాజ్యులు. పరాజయము. సం. ఓటమి. ప్రాచీనుడు. సం. విణ. ఓడిపోయిన పరాత్పరుడు. సం. విణ. శ్రేష్ఠులకందరికి శ్రేష్ఠుడు, పరమాత్మ. ప్రాచీనుడు. సం. విణ. ఒకరియాజ్ఞలలో పరాన్నుడు. సం. విణ. ఒకరింటి కూడు తినువాడు. పరాభవ. సం. ఒక సంవత్సరము. పరాభవము. సం. వాశము, తిరస్కారము, అవమానము. పరాభవించు. సం. స.క్రి. అవమానించు. పరాభూతి. సం. పరాభవము. పరాభూతుడు. సం. విణ. పరాభవించబడినవాడు. పరామరిక (స). పరామర్శము. పరామరిపించు. స.క్రి. పరామర్శచేయు. పరామర్శము. సం. చక్కగా విచారించుట. పరామర్శించు. సం. స. క్రి. చక్కగా విచారించు. పరాయణము. సం. ఉత్తమమైన ఆశ్రయము; ఆసక్తి. విణ. ఆభీష్టము. పరాయణుడు. సం. విష్ణువు. విణ. ఆసక్తుడు. పరాయి. వా. విణ. ఇతరము. పరారి. విణ. ఎత్తుపడి ఊరు విడిచి పారిపోయినవాడు. పరార్థవాది. సం. వకీలు. పరార్థ్యము. సం. విణ. ముఖ్యము. పరావాక్కు. నిత్యమైనవాక్కు, మూలాధారమునండి ఆవిర్భవించెడి నాదరూపమైనవర్ణము.

పరావృతము. సం. విణ. పొర్లాడినది. పరాసనము సం. చంపుట. పరాసు. ఇం. ప్రాంసు. మృతుడు. పరాసుడు. ప్రాంచివాడు సం. విణ. పరాసువు. సం. విణ. చచ్చినవాడు. పరాస్కంది. సం. దొంగ. పరాస్తము. సం. విణ. అపజయమొందినది; నిరాకరించబడినది. పరి. నేన, చతురంగబలయుత నేన; కాలు బలము; సమూహము; పంక్తి; వేప్తనము; ఆవృత్తి. పరిజించు. స. క్రి. పరుజాతో బట్టు. పరిక. ముగ్ధ. పరికట్టె. దరిద్రుడు. పరికరము. సం. ఒకయర్థాలంకారము; ఉపకరణము; సమూహము; పరివారము; నడికట్టు; యోగపట్టె; ప్రారంభము; మంచము; వివేకము. పరికరించు. స. క్రి. పరీక్షించు. పరికర్యము. సం. దేహమునందలి ముటికి పోగొట్టుట. పరికాడు. తెగకు ముఖ్యమైన యేనుగు. పరికి. కిరాతభేదము. పరికించు. స.క్రి. పరీక్షించు; విచారించు; అన్వేషించు. పరికిణి. పావడ, గాగర. పరికూటము. సం. గవని వాకిట నుండెడు మట్టిదిబ్బ. పరికెగడ్డ. ఒకదినుసుగడ్డ, శృంగాటకము. పరిక్రమము. సం. విహారము; ప్రదక్షిణము. పరిక్రియ. సం. చుట్టివేయుట. పరిక్షిత్తు. సం. అభిమన్యునికొడుకు, పరిక్షిత్తు పరిక్షిప్తము. సం. విణ. నలుప్రక్కలజాట్టబడినది. ప్రయట; ఎత్తుట. పరిక్షేపము. సం. కదలించుట; చుట్టివే పరిక్షితుడు. సం. పరిక్షిన్నహారాజు. విణ. పరిక్షించినవాడు; పరిక్షింపబడినవాడు. పరిఖ. సం. అగడ్త. పరిగణనము. సం. ఎన్నిక. పరిగణించు. సం. స. క్రి. ఎంచు. పరిగణితము. సం. విణ. ఎన్నబడినది.

పరిగతము. సం. విణ. కదిలిపోయినది;
చుట్టఁబడినది; తెలియఁబడినది; పొందఁ
బడినది; నుటవఁబడినది.
పరిగమి. తుటుము
పరిగియ. వృక్షవిశేషము; మత్స్యవిశే
షము. [బడినది.
పరిగ్రహితము. సం. విణ. పరిగ్రహింపఁ
పరిగె. రూ. పరిగియ. క్రి. విణ. శీఘ్రము;
కోసినచేలొదిగఁబడిన కంఠలు.
పరిగెచేను. సస్యము కోసిన చేను.
పరిగెబ్రతుకు. శిలవృత్తి.
పరిగెను. అ. క్రి. బారుతీరు. స. క్రి.
చుట్టుకొను. [కూడఁబెట్టుట.
పరిగ్రహణము. సం. ప్రీతితోపుచ్చుకొనుట
పరిగ్రహము. సం. ప్రీతితోపుచ్చుకొనుట
భార్య; పరివారము; సం. చిమోదలు;
శాపము, శపథము; ఉపకరణము;
కూడఁబెట్టుట.
పరిగ్రహించు. సం. స. క్రి. ప్రీతితో
పుచ్చుకొను; కూడఁబెట్టు.
పరిమము. సం. ఒక గ్రహయోగము;
లాతీకట్టు; కుఱుచయనుపడుడు; ఇనుప
కట్టగుదియ; బాణము; గడియప్రమాను;
కోటగవను; గాజుకుండ; కుండ; దెబ్బ.
పరిఘాటించు. అ. క్రి. ఎదురాడు.
పరిఘాతనము. సం. ఇనుపకట్ట గుదియ;
దెబ్బ. [దలిపెడుమాట; ప్రమాత.
పరిఘోషము. సం. ఉఱుము; సైగచే
పరిచయము. సం. ఎఱుక; స్నేహము;
స్నేహపూర్వక విశ్వాసము.
పరిచయించు. సం. అ. క్రి. స్నేహించు.
పరిచరించు. సం. అ. క్రి. పరిచర్య చేయు.
పరిచరుడు. సం. కాచియుండు భటుడు.
పరిచర్య. సం. సేవ, ఊడిగము.
పరిచార్యము. సం. యాగాగ్ని; స్థండిలము
పరిచారకుడు. సం. సేవకుడు.
పరిచారము. సం. పరిచర్య.
పరిచారక. సం. ఊడిగపుది, దాసి.
పరిచార్యుడు. సం. విణ. పరిచర్య చేయఁ
దగినవాడు.
పరిచితము. సం. విణ. పరిచయము గలది.

పరిచితి. సం. పరిచయము.
పరిచ్యుతము. సం. విణ. చక్కఁగా
విడువఁబడినది.
పరిచోళిక. మల్లబంధ విశేషము.
పరిచ్చదము. సం. కప్పడు వస్త్రము;
పరివారము.
పరిచ్చిత్తి. సం. నిశ్చయము; మేర.
పరిచ్చిన్నము. సం. విణ. పరిచ్ఛేదము
నొందినది.
పరిచ్ఛేదము. సం. గ్రంథభాగము; మేర.
పరిచ్ఛేదించు. సం. అ. క్రి. నిశ్చయించు;
విభజించు.
పరిజనము. సం. పరివారము.
పరిజించు. స. క్రి. పరుఁజాతొఁ బట్టు.
పరిధవము. అతిశయము.
పరిధవించు. ప్రే. పరిధవిల్లఁజేయు; అతి
క్రమించు; ధరించు.
పరిధవిల్లు. అ. క్రి. ప్రవర్తిల్లు; అతిశ
యిల్లు; ఒప్ప, ప్రకాశించు,
పరిణతము. సం. కొమ్మతో అడ్డముగాఁ
బొడిచెడి యేనుగు. విణ. పరిపక్వమయి
నది; మార్పుగలది.
పరిణతి. సం. పరిపాకము; మార్పు;
త్రివిధమైన తెనుగుక్రియలలో నొకటి.
పరిణద్దము. సం. విణ. కట్టఁబడినది.
పరిణమించు. సం. అ. క్రి. పరిపక్వమగు;
మార్పునొందు.
పరిణయము. సం. వివాహము.
పరిణామము. సం. ఒక యర్థాలంకా
రము; మాటరూపు; పరిపక్వమగుట;
పరిపక్వమగుసమయము.
పరిణాయము. సం. సారలయొక్క సవ్యాప
సవ్య ప్రసారిణము.
పరిణాహము. సం. వెడలుపు.
పరిణేత. సం. మగఁడు. [వ్యాకులపడు.
పరితపించు. సం. అ. క్రి. సం. తాపమునొందు
పరితము. కోయిల. [మము.
పరితాపము. సం. సంతాపము, నరకవిశే
షరీతుష్టి } సం. మిక్కిలిసంతాపము,
పరితపము }

పరిపాదము. స. అ. క్రి. మిక్కిలి సంతోషించు. [బడినది. పరిపాదము. సం. విణ. బొత్తిగా విడువఁ పరిపాదించు. సం. స. క్రి. బొత్తిగా విడుచు పరిపాదము. సం. బొత్తిగా విడుచుట. పరిపాదము. సం. విణ. బొత్తిగా విడువఁ దగినది. పరిపాదము. మల్లయుద్ధ కాయమానభేదము. పరిపాదము సం. రిక్షణము; చంపవచ్చిన వాని నడ్డగించుట. పరిపాదము. సం. వస్తువుల మాటకము. పరిపాదము. నూర్చాది పరిపాదము. పరిపాదము. సం. దుఃఖముతోడి మాట; విలపించుట. పరిపాదము. సం. దోవతి, కట్టుబట్టు. పరిపాదము. సం. ఒక సంవత్సరము. పరిపాదము. సం. నూర్చాది పరిపాదము; యజ్ఞమునందు వశుబంధనార్థము నాటిన పైపట్ట గల కొయ్య. [భటుడు. పరిపాదము. సం. చుట్టుకొని కావించుడు పరిపాదము. సం. శత్రువు; తెరువాటు దొంగ. పరిపాదము. సం. విణ. నేర్పుగలది; మార్పు గలది; చక్కగా పండినది (లేక) ఉడికినది. [సాము. పరిపాదము. సం. మూలధనము, ఆసలు పరిపాదము. విణ. బహుప్రకారము. ఆవ్య. చిందఱవందఱ. పరిపాదము సం. నేర్పు; మార్పు; చక్కగా పండుట (లేక) ఉడుకుట. పరిపాదము. సం. అనుక్రమము, వరుస. పరిపాదము. సం. విణ. చక్కగా కాపాడువాడు. పరిపాదము. సం. చక్కగా కాపాడుట పరిపాదించు. సం. స. క్రి. చక్కగా కాపాడు. పరిపాదము. సం. విణ. చక్కగా కాపాడఁబడినది. [మైనది. పరిపాదము. సం. విణ. చక్కగా పవిత్ర పరిపాదము. సం. విణ. చక్కగానిండినది. పరిపాదము. సం. చక్కగానిండుట. పరిపాదము. సం. కయివడివచ్చుట.

పరిపాదము. అ. క్రి. కొదరు. పరిపాదము. సం. విణ. చక్కగా పాపించువాడు పరిపాదము. సం. చక్కగా పాపించుట; పరిపాదించు. సం. స. క్రి. చక్కగా పాపించు. [పాపింపఁబడినవాడు. పరిపాదము. సం. విణ. చక్కగా పరిపాదము. సం. నీరుకోడి. విణ. కదలునది. పరిపాదము. సం. రాజయోగ్యమయిన వస్తువు, శ్వేతచ్ఛత్రాది పరిపాదము; పరిపాదము; భూమణము. పరిపాదము. సం. అ. క్రి. అవమానపడు. పరిపాదము. సం. అవమానము, తిరస్కారము. పరిపాదించు. సం. స. క్రి. అవమానించు. పరిపాదము సం. పరిపాదము. పరిపాదము. సం. పదార్థవివేచనాచార్యుల యొక్క యుక్తియుక్తవాక్కు; గ్రంథ సంక్షేప నిర్వాహముకొఱకు చేయునట్టి సంక్షేపవివేచనము. పరిపాదము. సం. నిందాసహితమైన యుపాసంభవము; అలాపము; నియమము. పరిపాదము. సం. విణ. అవమానింపఁ బడినది. [వాడు. పరిపాదము. సం. అవమానింపఁబడిన పరిపాదము. సం. అంతట తిరుగుట. పరిపాదించు. సం. అ. క్రి. అంతట తిరుగు. పరిపాదము. సం. విణ. అంతట గుండ్ర మైనది. పరిపాదము. సం. మెదుపుట వలనను రాయిడి వలనను బుట్టిన యొప్పిదపు తావి; సురతమున నలగిన మేనిపూత మొదలగు వానివలన బుట్టిన తావి; మెదుపుట; రాయిడి. పరిపాదించు. సం. అ. క్రి. తావి నీచు. పరిపాదము. సం. కొలత; తూనిక; ప్రమాణము. పరిపాదము. సం. అంతట తుడుచుట. పరిపాదించు. సం. క్రి. ఖండించు; చంపు. రూ. పరిపాదము. పరిపాదము. హింస. పరిపాదము. సం. విణ. కొలది యాడఁ బడినది; చేర్చబడినది.

పరిమితి. సం. కొలది.
 పరియ. రూ. పటియ.
 పరియంకము. శయ్య.
 పరియంతము. పర్యంతము. [యంతము.
 పరియాచేకము. పరిహాసము. విణ. పరిహాస
 పరియాచేకము సేయు. స. క్రి. పరిహాసించు.
 పరియాచేకుడు. హాస్యములు చెప్పు
 వాడు, పరిహాసకుడు.
 పరియు. అ. క్రి. తప్పు; చెడు; సారహీనమై
 చెక్కలు వాసి రాలు.
 పరిరంభము. సం. అలింగనము.
 పరివట్టము. విష్ణుప్రసాదముగా గ్రహించి
 తలఁజూట్టుకాను పట్టు.
 పరివర్తనము. సం. బొత్తిగా విడుచుట;
 చంపుట. [బడినది.
 పరివర్తితము. సం. విణ. బొత్తిగా విడువఁ
 పరివర్తనము. సం. మార్పు; చుట్టివచ్చుట;
 వెనుకకు తిరుగుట. రూ. పరివర్తము.
 పరివర్తించు. సం. అ. క్రి. తిరుగు.
 పరివనధము. సం. గ్రామము.
 పరివాదము. సం. దూఱు, నింద; వీణె
 వాయిచెడి కొడుపు.
 పరివాదిని. సం. ఏడు తీగలు గల వీణె.
 పరివాపనము. సం. గొఱుగుట.
 పరివాపము. సం. వెడపెట్టుట; కొలది;
 పాడు; తనివి.
 పరివాపితము. సం. విణ. గొఱుగఁబడినది.
 పరివారము. సం. పరిజనము; సేన;
 కత్తియొఱు.
 పరివాహము. సం. పరివాహము.
 పరివిగ్నము. సం. విణ. ఉద్విగ్నము.
 పరివిత్తి. సం. తమ్మునికి పెండ్లియయి
 తనకు కాకుండెడి యన్న.
 పరవృథుడు. సం. విణ. ప్రభువు; నాయ
 కుడు. రూ. పరివృథుడు.
 పరివృతము. సం. విణ. చుట్టుకొఁబడ్డది;
 పొందఁబడినది; తెలియఁబడినది.
 పరివృత్తి. సం. ఒక యర్థాలంకారము.
 పరివేత్త. సం. అన్నకన్న ముందు పెండ్లా
 డిన తమ్ముడు. [రూ. పరివేశము.
 పరివేషము. సం. గాలిగుడి; పరివేషనము.

పరివేష్టనము. సం. చుట్టివచ్చుట; పరివట్టము
 పరివేష్టించు. సం. స. క్రి. చుట్టివచ్చు.
 పరివ్యాధము. సం. కొండగోగు; నీరుప్రబు
 పరివ్రాజకుడు } సం. సంన్యాసి.
 పరివ్రాట్టు }
 పరిశిష్టము. సం. విణ. కడపటశేషించినది.
 పరిశీలనము. సం. పరిశీలించుట.
 పరిశీలించు. సం. స. క్రి. విచారించు,
 శాస్త్రాది పరిశోధనముచేయు.
 పరిశుద్ధము. సం. విణ. మిక్కిలి శుద్ధిపొందినది
 పరిశుద్ధి. సం. మిక్కిలి గరగర.
 పరిశోధనము. సం. మిక్కిలి శోధించుట.
 పరిశోధించు. సం. స. క్రి. మిక్కిలి శోధ
 నముచేయు. [మిక్కిలి అలపు.
 పరిశ్రమము. వా. కృషి, అలవాటు. సం.
 పరిశ్రాంతము. సం. విణ. పరిశ్రమముగలది.
 పరిశ్రాంతి. సం. పరిశ్రమము.
 పరిషత్తు. సం. సభ; సమూహము.
 పరిషేచనము. సం. మంత్రపూర్వకముగా
 పుడిసిటనీళ్లు పోసికొని భోజన పదార్థ
 ములపై ప్రోక్షించుట.
 పరిష్కరించు. సం. స. క్రి. చక్కఁబెట్టు.
 పరిష్కారము. సం. చక్కఁబెట్టుట; తొడవు.
 పరిష్కృతము. సం. విణ. చక్కఁబెట్టఁ
 బడినది; అలంకరింపఁబడినది.
 పరిష్కృతి. సం. పరిష్కారము.
 పరిష్వంగము. సం. కాలేగింత.
 పరిసంఖ్య. సం. ఒక యర్థాలంకారము;
 ఒక విధి. [సమాధానము; చావు.
 పరిసరము. సం. పరగడ, నదీనగరాది
 పరిసర్పము. సం. చుట్టివచ్చుట.
 పరిసర్ప. సం. అంతట తిరుగుట.
 పరిసారము. సం. పరిసర్ప.
 పరిసెనము. గంతు.
 పరిస్కందుడు. సం. బానిసీడు.
 పరిస్తరణము. సం. అగ్ని చుట్టుపఱచిన దర్భ
 పరిస్తామము. సం. ఏనుఁగుమీఁద పఱచెడి
 యొట్టి కంబళి.
 పరిస్పందము. సం. మాల్యాదిని స్పృశము;
 దర్పణాదులపరకరణము.

పరిస్ఫృటనము. సం. చీల్చుట; ప్రకాశింపఁజేయుట. శింపఁజేయుట. శింపఁజేయుట.
పరిస్ఫృటించు. సం. స.క్రి. చీల్చు; ప్రకాశింపఁజేయుట. సం. కల్లు.
పరిస్మృతము. సం. విణ. కాఠిన్యము.
పరిహరించు. సం. స.క్రి. విడుచు.
పరిహసనము. సం. నగవు.
పరిహసించు. సం.స.క్రి. పరిహాసముచేయు.
పరిహారము. సం. తొలగించుట, త్రోసివేయుట; విడుపు.
పరిహరి. సం. విణ. పరిహరించువాఁడు.
పరిహర్యము. సం. మాస్తవలయము. విణ. విడువఁదగినది.
పరిహసము. సం. పరియాచకము.
పరిహృతము. సం. పరిహరింపఁబడినది.
పరిహృతి. సం. పరిహారము.
పరీక్ష. సం. పరిశీలనము.
పరీక్షించు. సం. స.క్రి. పరిశీలించు.
పరీతము. సం. విణ. చుట్టుకోఁబడినది.
పరీతాపము. సం. సంతాపము.
పరీధావి. వా. పరిధావి.
పరిభావము. సం. పరిభవము.
పరిరంభము. సం. పరిరంభము.
పరివర్తము. సం. పరివర్తనము.
పరివాదము. సం. పరివాదము.
పరివాపము. సం. పరివాపము.
పరివారము. సం. పరిజనము; కత్తియొర; తిరిగిడుప్రాణి.
పరివాహము. సం. కలుఁజు; రాజార్హమైన శ్వేతచ్ఛత్రాది వస్తువు.
పరీవృతము. సం. విణ. పరివృతము.
పరీష్టి. సం. ఆమంత్రణార్థమువెదకుట; పరిచర్య; ప్రాకామ్యమును ఒక విశ్వర్యము.
పరిసారము. సం. పరిసారము.
పరిహాసము. సం. పరిహాసము.
పరుండు. అ. క్రి. శయనించు.
పరుఁజే. కత్తిపిడి.
పరుఁడు. సం. శత్రువు; పరమాత్ముఁడు; విణ. అన్యుఁడు; ఉత్కృష్టుఁడు.
పరుగిడు. అ. క్రి. ఉఱుగు.
పరుగు. ప్రధానము, శీఘ్రమునము; కోనుదూరము.

పరుగుగొను. అ. క్రి. ఉఱుగు.
పరుగునెల. కోనుదూరము.
పరుగుమెట్టు. పరుగునెల.
పరుగువాఱు. } అ. క్రి. ఉఱుగు.
పరుగువెట్టు. }
పరుగెత్తు. అ. క్రి. ప్రధానించు.
పరువడి. పర్యాయము; క్రిమము; అత్యంతము. స.క్రి. ప్రవృత్తి, పర్యవము.
పరువము. ప్రాయము; పరిపాకము; యావపరువిడు. అ. క్రి. పరుగెత్తు.
పరువు. పరుగు, శీఘ్రమునము, ధావనము; కోనుదూరము; పరిపాకము; గౌరవము. సం. వెదురుగనువు.
పరువుగొను } అ. క్రి. పరుగెత్తు, ప్రధానించు, శీఘ్రమునము
పరువువాఱు } చేయు.
పరువువెట్టు }
పరువెత్తు }
పరువము. సం. విణ. కఠినము, నిష్ఠూరము; నిష్ఠూరవాక్యము; చిత్రవర్ణము.
పరుస. యాత్రిక సమూహము; జనసమూహము. విణ. కఠినుఁడు.
పరుసదనము } కఠినస్థము, పారవ్యము
పరుసనము }
పరుసము. స్పర్శము, పరుసవేది. విణ. పరుసము.
పరుసవేది. సోఁకినమాత్రమున ఇసుమును బంగారుచేయు రత్నము, స్వర్ణముణి.
పరుసు. విధము; పరువము.
పరూపము. సం. పేరీదు.
పరూపి. సం. చిట్టిదు.
పరేచకము పరిహాసము.
పరేతరాట్టు. సం. యముఁడు.
పరేతుఁడు. సం. భూతవిశేషము. విణ. చచ్చినవాఁడు.
పరేష్టుక. సం. పెక్కితలీనిన యావు.
పరే దితుఁడు. సం. పెంపుడుబంటు.
పరేక్షము. సం. చాటున, చాటుగా. విణ. ఇంద్రియగోచరము గానిది.
పరోధ. సం. పరకీయనాయిక.
పరోష్టి. సం. గబ్బిలము.
పర్కటి. సం. జాబ్బి; సోఁకమాను మొదలగు వాని క్రొత్తిపండు.

పర్వని. సం. మ్రానిపసుపు. మ్రేఘము.
 పర్వన్యము. సం. ఉఱుము; ఉఱిమెడు
 పర్వన్యఁడు. సం. ఇంద్రుఁడు.
 పర్వము. సం. ఆకు; మోడుగుఱి.
 పర్వకాల. సం. ఆకుటిల్లు, మునిగృహము.
 పర్వానము. సం. నల్ల గడ్డెరఱి.
 పర్వా. హిం. పరదా, తెర.
 పర్వలము. సం. పాపటచెట్టు; అప్పడము.
 పర్వాటకము. తృష్ణాఘ్నము, తృణవిశేషము
 పర్వంకము. సం. మంచము; యోగపట్టె.
 పర్వంతము. సం. వఱకు, దనుక, దాఁక.
 పర్వటినము. సం. తిరుగుట, సంచారము.
 పర్వటించు. సం. ఆ క్రి. తిరుగు, సంచరించు.
 పర్వయము. సం. క్రమముతప్పట.
 పర్వవసానము. సం. ముగియక,
 పర్వవసితము. సం. విణ. ముగిసినది.
 పర్వవస్త. సం. విరోధించుట.
 పర్వస్తము. సం. విణ. పడినది; కొట్టబడినది
 పర్వస్తక. సం. యోగపట్టె.
 పర్వాణము. సం. గుఱ్ఱపుడీను.
 పర్వాప్రము. సం. నిండాదు; యథేష్టము;
 తృప్తి; ప్రాప్తి; శక్తి; నివారణము;
 చాలుననుట. ర్రతీంచుట.
 పర్వాప్తి. సం. ఆధికము; ప్రాప్తి; శక్తి;
 పర్వాయము. సం. సమానార్థకశబ్దము;
 ఒక యర్థాలంకారము; అవసరము;
 క్రమము; ప్రకారము; అవృత్తి.
 పర్వాయోక్తి. సం. ఒక యర్థాలంకారము.
 పర్వలోచనము. సం. చక్కఁగా ఆలో
 చించుట. ఆలోచించు.
 పర్వలోచించు. సం. స. క్రి. చక్కఁగా
 పర్యవేక్షించునము. సం. అప్పు.
 పర్యవేక్షము. సం. విణ. త్రోయబడినది.
 పర్యదానము. సం. త్రోయుట.
 పర్యదానించు. సం. స. క్రి. త్రోయు.
 పర్యవేక్షతము. సం. చలిది. విణ. బహు
 కాలము ఉంచబడినది.
 పర్యేషణ. సం. ఆమంత్రజాగ్రత్తమువెదకుట.
 పర్యతము. సం. కొండ.
 పర్యతుఁడు. సం. ఒకానొక దేవఋషి.
 పర్యము. సం. గనుపు; అమావాస్య
 ప్రతిపత్సంధి; పండుగ; విషావదాది;

సమాహము; ప్రస్తావము; గ్రంథభాగము;
 లక్షణాంతరము. (పంచపర్వములు—
 అష్టమి, చతుర్దశి, అమావాస్య, పూర్ణిమ;
 రవిసంక్రాంతి.)
 పర్వరీణము. సం. అకులయూనె; బాద
 మాడు కంబళి; గనుపు; ఆకు నలిపినపనరు.
 పర్వసంధి. సం. పున్నమకును పాడ్యమికిని
 అమావాస్యకును పాడ్యమికిని మధ్య
 కాలము.
 పర్వా. హిం. లక్ష్యము.
 పర్వ. యావనము; ప్రధావనము. ఆ. క్రి.
 వ్యాపించు; ఒప్పు.
 పర్వ. సం. ప్రక్కయొముక.
 పఱ. ఉప్పు పండెడుబయలు; బయలు;
 నున్నము మొదలగువానిని గొలిచెడు
 మానవిశేషము; సమాహము. విణ. ఇత
 రము; మిక్కిలి; గొప్ప.
 పఱగించు. ఆ. క్రి. వ్యాపించు. స. క్రి.
 బాణాదులు ప్రయోగించు.
 పఱగు. ఆ. క్రి. ప్రసరించు.
 పఱగడ. ఇతరస్థలము; పార్శ్వము.
 పఱగడము. ఇతరస్థలము.
 పఱచు. ఆ. క్రి. పాటిపోవు, పాటు,
 పరుగిడు. ప్రే. పడఁజేయ; దుప్పటి మొద
 లగువానిని పఱచు; పాటుపడఁజేయు.
 పఱత(త్తి). ప్రవాహము.
 పఱతెంచు. ఆ. క్రి. పాటివచ్చు.
 పఱద. ప్రవాహము.
 పఱపఱ. బట్టలు మొ||చించుట యందగు
 ధ్వన్యనుకరణము.
 పఱపు. పడక; వేగము; విరివి, వైకాల్పము
 విణ. విరివిగలది. ప్రే. పోగొట్టు;
 త్రోలు; ప్రయోగించు; పూయు.
 పఱవ. ప్రవాహము.
 పఱి. విధము; కాఁడిబరువు.
 పఱిక. ఒకదినునొప్పు. యెన్ను.
 పఱిగ. కోయునపుడు చేనియందు రాలిన
 పఱిగపిట్ట. పఱిగయేటితిను పక్షివిశేషము.
 పఱిగబ్రతుకు. ఉంచవృత్తి, గింజలేలు
 కొనితని బ్రదికడు బ్రదుకు.
 పఱిగరి } విణ. పరిగయేలువాఁడు,
 పఱిగవాఁడు } ఉంచవృత్తిగలవాఁడు.

పటిగొను. స. క్రి. అపహరించు.
 పటిపటి. పీడనము. విణ. పీడితము.
 పటియ. బ్రద్ద; తునుక; బీటిక; గొయ్యి.
 పటియవాయు. అ. క్రి. చీలు. ప్రే. పరియ
 వాపు.
 పటియవాణు. అ. క్రి. భేదిల్లు.
 పటివోవు. అ. క్రి. కొల్ల పోవు; నశించు;
 చెడిపోవు.
 పఱుచు. ప్రే. పడఁజేయు; దుప్పటి మొద
 లగువానిని పఱచు; పాటుపడఁజేయు.
 పఱువు. పఱచినశయ్య, పడక. ప్రే. పడఁ
 జేయు; పాటుపడఁజేయు.
 పఱె. రూ. పఱియ.
 పఱ్ఱ. ఉపవృత్తిపండ్లబయలు; బయలు;
 ధాన్యాదులుకొలిచెడు మానవిశేషము;
 గుడము.
 పఱ్ఱయుప్ప. తనంతట తా పండినయుప్ప
 పఱ్ఱయ. రూ. పఱియ.
 పఱ్ఱు. చించుటయందగుధ్వన్యనుకరణము.
 పఱ్ఱె. రూ. పఱియ.
 పఱ్ఱెమీను. మత్స్యవిశేషము.
 పలంకప. సం. ఈగ; బోడతరము.
 పలంకపము. సం. లత్తుక; పల్లెక; గుగ్గి
 లము; మోడుగు; రాన్న.
 పలంకమడు. సం. రాక్షసుడు.
 పలంగు శయ్య.
 పలకు. అ. క్రి. శలించు?
 పలక. వ్రాసెడి పలక, లేక బల్ల; కేడెము;
 తలుపు మొదలగువాని కుపయోగించు
 టకై కోయఁబడిన మ్రానిచ్చెక్క; బల్ల;
 జూదమాడుబల్ల; సాలెవాడు నేత సరి
 తట్టెడు సాధనవిశేషము.
 పలకము. చిన్న నుంచము.
 పలకసరి. పురుష కంఠాధరణ విశేషము.
 పలగండుడు. సం. తాపిపనివాడు.
 పలచేము. కప్పము.
 పలవాడు. దేశవిశేషము, పల్నాడు.
 పలప్రటలు. చిల్లరిజనము.
 పలపల. తొరఁగుటయందగు అనుకర
 ణము; వేగుటయందగు అనుకరణము.
 నిణ. విరళము; కృశము.

పలపలన. వైరశృయము; కార్యము విణ
 విరళము; కృశము.
 పలము. మూడుతులములు. సం. నాలుగు
 కర్ణములు, ఎనుబది చిన్నములయొత్తు;
 మాంసము. [నూపుపిండి.
 పలలిము. సం. మాంసము; బురద;
 పలలుడు. సం. రాక్షసుడు.
 పలవ. రెండుకొమ్మల మొదలు.
 పలవరము. పలవరింత.
 పలవరించు. అ. క్రి. ప్రలాపించు.
 పలవరింత } పలవరించుట; ప్రలాపము.
 పలవరింపు }
 పలవించు } అ. క్రి. రూ. పలవరించు,
 పలవు } ప్రలాపించు.
 పలాండువు. సం. నీరుల్లి.
 పలాములుచేయుట. స. క్రి. పాడుచేయుట;
 దోపిడిచేయుట.
 పలాయనము. సం. పాటిపోవుట.
 పలాయితుడు. సం. విణ. పాటిపోయిన
 వాడు [వరిపోచ మొ|| మోడు.
 పలాలము. సం. చెత్త; పొట్టు; గింజలేని
 పలాశము. సం. ఆకు; ఆకుపచ్చ; గంట్లక
 చోరము; మోడుగు. విణ ఆకుపచ్చ
 నిది. [రాక్షసుడు.
 పలాశి. సం. చెట్టు; కోకింద; జువ్వి;
 పలాశుడు. సం. రాక్షసుడు. [పట్టి.
 పలాస్తి. ఇం. వ్రణములకంటించు మలాము
 పలిక్కి. సం. ముసలిది; తొలిచూలియావు.
 పలితము. సం. నర, నరయుట; నర
 పెండ్రుక; బురద; తాతిపూవు.
 పలు. పల్లు. విణ. అనేకము.
 పలుగు. స్ఫుటికము.
 పలుక. తెల్లన, వైవర్ణ్యము. [మగు.
 పలుకఁబాటు. అ. క్రి. తెల్లనగు, వివర్ణ
 పలుకన. రూ. పలుక.
 పలుకప్పు. పెదవి, రదనచ్చదము.
 పలుకమి. మానము, అభిమానము.
 పలుకరించు. అ. క్రి. మాటాడు. స. క్రి.
 హెచ్చరించు. ప్రే. మాటాడించు.
 పలుకరింత } మాటాడుట; హెచ్చరిం
 పలుకరింపు } చుట.

పలుకు. భాషితము, మాట; నింద, పక్షి
 ధ్వని; వీణాదిస్వరము; విద్య; తునుక,
 ఖండము; గింజ(విత్తు) లోపలిపలుకు.
 ఆ. క్రి. మాటాడు. స. క్రి. అను;
 నిందించు. రూ. పల్కు.
 పలుకుఁజెలి. వాగ్దేవి, సరస్వతి;
 పలుకుఁదత్తడి. చిలుక.
 పలుకుదోడు. మాట సహాయము. విణ.
 పలుకరించు తోడు.
 పలుకుబడి. ఉచ్చారణము; వచోనిబంధ
 నము, బడంబడిక. [విశేషము.
 పలుకుజూయి. ప్రశీధ్వనియిచ్చెడు శిలా
 పలుకులపులుగు. శుకము, చిలుక.
 పలుకులవెలది. వాగ్దేవి, సరస్వతి.
 పలుకువెలదిమగఁడు. బ్రహ్మ.
 పలుకెంపు } దంతక్షతము.
 పలుగంటి }
 పలుగఱ. పండ్లపాడి.
 పలుగఱడి. పనులదొడ్డి మొదలగువానికి
 పెట్టెడు తలుపు; బండిపరము. విణ.
 పెక్కు గఱడులు గలది.
 పలుగాకి. విణ. దుష్టుఁడు.
 పలుగు. గుంటకగుఱ్ఱాలకును పాపటపుగుఱ్ఱా
 లకును తగిలించెడు దళమైన యినుప
 తగుడు; గడ్డపలుగు. విణ. దుర్బలుఁడు.
 పలుగుండ్లు. స. బ. పలుపురు.
 పలుగుగుంటక. పలుగుఅనుర్చిన గుంటక.
 పలుగుడుబాము సర్పవిశేషము.
 పలుగుపిట్ట. గుడ్లగూబ.
 పలుగురు. స. బ. అనేకులు.
 పలుగుజూయి. పటికపుతాయి.
 పలుగొమ్ములమొకము. ఏనుగు, దంతి.
 పలుగొట్టు. మైదులోని గాదము పెల్లగించు
 టకై పండ్లవలె మేకులమర్చిన పలక.
 పలుచే. విణ. దళసరికానిది; వెలితియైనది;
 చిక్కన కానిది; చులక.
 పలుచేన. సన్నదనము; వెలితితనము;
 అనుకుందనము; చులుకందనగు.
 పలుచేపడు. ఆ. క్రి. పలుచనగు.
 పలుదెర. పలుకప్వ, రదనచ్చదము.
 పలునొక్కు. దంతక్షతము.
 పలుపట్టడ. సంకిరజాతిజనము,

పలుపు. యోక్తము, పనుల మెడఁగట్టెడు
 తలుగు; గుఱ్ఱము మెడఁగట్టెడు త్రాడు.
 పలుమరు(ఱు) } ద్ర. క్రి. విణ. మాటిమా
 పలుమారు(ఱు) } టికి; అనేకావృత్తులు.
 పలుము. ప్రలాపము. ఆ. క్రి. ప్రలాపించు.
 పలుమేరు. వృక్షవిశేషము.
 పలువ ప్రలాపము. విణ. దుర్బలుఁడు,
 కుచ్చితుఁడు.
 పలువరము. } ప్రలాపము,
 పలుకింత. } నిద్రలో కలవరించుట.
 పలువరింపు. }
 పలువలువ. పెదవి, రదనచ్చదము.
 పలువిత్తు. విణ. లంజెకొడుకు.
 పలువుండు. స. బ. బలుపురు.
 పలువురు. స. బ. అనేకులు. రూ. పల్వురు
 పలునము. విణ. రూ. పరుసము.
 పల్కప్వ. రూ. పలుకప్వ.
 పల్కన రూ. పలుకన.
 పల్కరించు. ఆ. క్రి. మాటాడు. స. క్రి.
 హెచ్చరించు. ప్రే. మాటాడించు.
 పల్కరింత. రూ. పలుకరింత.
 పల్కు. రూ. పలుకు.
 పల్కుఁజెలి. పలుకుఁజెలి. [ణులు.
 పల్కుటల్లుమేటులు బ. జీవతలు, గీర్వా
 పల్కుబడి. రూ. పలుకుబడి.
 పల్కులచెలియత్త. లక్ష్మి.
 పల్కెంపు. రూ. పలుకెంపు.
 పల్గంటి. రూ. పలుగంటి.
 పల్గాకి. విణ. రూ. పలుగాకి.
 పల్పాడు. రూ. పలునాడు.
 పల్పొక్కు. రూ. పలునొక్కు.
 పల్పల. రూ. పలపల.
 పల్పలన. విణ. రూ. పలపలన.
 పల్పరు(ఱు) } ద్ర. క్రి. విణ. పలు
 పల్పారు(ఱు) } మాఱు, మాటిమాటికి.
 పల్పొంకము. సం. మంచము; మంచె;
 యతులు మొదలగువారి అసనము;
 యోగపట్టె.
 పల్పొంకిక. సం. పల్లకి.
 పల్పయనము. సం. గుఱ్ఱపుజీను.
 పల్ల. విణ. పాటలవర్ణముకలది; కపిలవర్ణము
 కలది; అరుణవర్ణముకలది,

పల్లకట్టు. విణ. పల్లవమ్మే చూపట్టునది.
 పల్లకమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.
 పల్లకి(క్రి). మనుష్యులు మోసికొని
 పోయెడు వాహనము, పల్లంకిక.
 పల్లగించే. స. క్రి. జీనుకట్టు.
 పల్లట-ము. కష్టము; చలనము; వ్యత్యా
 సము; సంభ్రమము. [భేదము.
 పల్లటి. జక్కణిసాధన విశేషము; పుత్రగతి
 పల్లటిలు(ల్లు). అ. క్రి. చలించు, డీలపడు;
 దుఃఖపడు; వ్యత్యస్తమగు; తెల్లబోవు;
 ఎఱువాటు.
 పల్లటి. ఎగురుట; ఒకపావురము.
 పల్లటిల్లొను
 పల్లటిల్లొటు } అ. క్రి. ఎగురు.
 పల్లటిల్లొచ్చు }
 పల్లన-ము. గుఱ్ఱపుజీను; అంబారి.
 పల్లపు(బంట). నీరాసరాను పండెడుపంట.
 పల్లము. నిమ్మభూమి, పల్లపునేల; గుఱ్ఱము
 మొదలగువాని నెక్కువపుడు క్రింద
 మెత్తగా నుండుటకై కట్టి మీదవేసి
 కట్టెడు గంఠ, పర్యాణము. సం. ధాన్య
 ము పోనెడు పెద్ద గరిసె.
 పల్లజపులు. బి. వ్యర్థములైన మాటలు;
 ఆడరాని మాటలు.
 పల్లవము. సం. చిగురు; చిగిరించినకొమ్మ;
 కోక చెఱుగు; లత్తుకరంగు; శృంగారము;
 విరివి; వెనుకటి చరణముల యందలి
 యర్థము ననుసరించి సంగీతము మొదట
 చెప్పెడు పాక్యము.
 పల్లవాస్త్రుడు. సం. మన్మథుడు.
 పల్లవించే. సం. ఆ. క్రి. చిగుర్చు.
 పల్లవికుడు. సం. జారుడు, కాముకుడు.
 పల్లవిత్తము. సం. విణ. చిగిర్చినది; లత్తు
 కచే నెఱ్ఱనైనది; విరివయైనది.
 పల్లపుడు. సం. విటుడు.
 పల్లా. హిం. పండుము, నూటయిటువది
 పక్కా నేరల మానము; రాజ్యముల
 నొక భాగము, తాలూకా.
 పల్లాయనమువాడు. విణ. ఆప్తుడు
 పల్లాయనము. ఆప్తు; పర్యాణము.
 పల్లి. సం. పల్లె; గుడిసె; బల్లి.

పల్లించే. స. క్రి. జీనుకట్టు.
 పల్లిక. వెదురుబ్రద్దలు మొదలగువానితో
 నల్లిన తట్టు.
 పల్లియ. పల్లె.
 పల్లు. దంతము. విణ. పల్లపునేల.
 పల్లుడు. విణ. పల్లము, నిమ్మభూమి.
 పల్లె. పల్లెజాతి; బడి; కుగ్రామము, చిన్న
 ఊరు. రూ. పల్లియ.
 పల్లెకూటము. చదువులబడి.
 పల్లెత. పల్లెది, పల్లెజాతి(స్త్రీ).
 పల్లెమాట. గ్రామ్యాక్తి.
 పల్లెరు. పల్లెరుగ.
 పల్లెవాడు. కైవర్లుడు.
 పల్లెరు. శ్వదంష్ట్రు.
 పల్లెరుగాయ. స్త్రీ భూషావిశేషము.
 పల్లెరుబూవు. స్త్రీ భూషావిశేషము.
 పల్లొత్తు. దంతక్షతము.
 పల్వరించే. అ. క్రి. రూ. పలవరించు.
 పల్వలము. సం. పడియ, గుంట.
 పల్వల్పు. రూ. పలువలువ.
 పల్వలుగలదొర. శేషుడు.
 పవటిగ్రుడ్డి. గూబ; పయిడికంటి.
 పవడము. పగడము, ప్రవాళము.
 పవడించే. అ. క్రి. పవళించే.
 పవతుడు. శక్రువు.
 పవనతయ్యడు. సం. భీముడు; మాను
 మంతుడు; అగ్ని. [కుమ్మరి-ఆవము.
 పవనము. సం. గాలి; తూర్పుత్తుట;
 పవనాశనము. సం. పాము.
 పవమానము. సం. గాలి.
 పవమానుడు. సం. వాయుదేవుడు. [త్తుట
 పవము. సం. గాలి; గోమయము; తూర్పు
 పవలు. పగలు.
 పవళించు. అ. క్రి. శయనించు
 పవళింత } శయనము.
 పవళింపు }
 పవాడము. ఒక కార్యము నెఱవేరినది
 నని దేవుని ప్రార్థించుకొని ఆ ప్రార్థన
 నెఱవేరినయెడల దేవునియెదుట చేయు
 జిహ్వచ్ఛేదనాది సాహసకృత్యము.
 పవి. సం. ప్రజాయుధము.

పవిత్రకము సం. జనపనారితో నల్లిన
వలత్రాడు; మేడిగ; రావి.
పవిత్రము. సం. జూదెము; దర్భగ; దర్భ
ముడి యుంగరము; జలము; గోమయము;
తామ్రము. విణ. పరిశుద్ధము; పవిత్రము
చేయునది.

పవిది. పగిది.
పవుజే. వరుస; సేన.
పవుజేలుతీరు. అ. క్రి. బారులుతీరు.
పవుజేలుతీర్పు } స. క్రి. బారులుతీర్పు.
పవుజేలుసేయు }
పవులు. అ. క్రి. పగులు.
పవ్య. బాన.
పవ్యడించు } అ. క్రి. శయనించు.
పవ్యళించు }
పవ్యళింపు. పడక, శయనము.
పశుపతి. సం. శివుడు, ఈశ్వరుడు.
పశుమక్షిక. సం. జోటీగ.
పశువతి. మి. స. క్రి. యజ్ఞార్థము పశు
వుగా నొనర్చి చంపు. [తీవుడు.
పశువు. సం. నాలుగుకాళ్లజంతువు; గొట్టె;
పశ్చాత్తాపము. సం. అనుతాపము, వెనుక
చింతపడుట. [తీది; వెనుకటిది.
పశ్చిమము. సం. పడమర. విణ. పడమ
పశ్యతేహరుడు. సం. పచ్చికాడు.
పశ్యల్లాటుడు. సం. శివుడు.
పష్టాహి. సం. తొలిచూలిపెయ్యి(పడ్డ).
పస. సారము; సమృద్ధి; చాతుర్యము;
మెఱుంగు, కాంతి; స్ఫురణము.
పసగు. అ. క్రి. విశదమగు.
పసందు. హిం. అందము.
పసగడుగు. బియ్యపుకడుగు.
పసగరగొను. స. క్రి. సీడించు.
పసదనము. ప్రసాదనము, తానుకోరిన
పని నెఱవేడినపుడు నెఱవేర్చుకొన్న
వాడు సంతోషించి నెఱవేర్చినవానికి
సంతోషముగానిచ్చెడు వస్త్రార్థరణాది
ద్రవ్యము; అన్నము.
పసను. ఎఱుపుమించిన పనుపువన్నె.
విణ. ఎఱుపుమించిన పనుపువన్నెగలది;
బాగు.
ఫనపన. వానయొక్కముసరు,

పసరము. గోమహిషజాతి.
పసరించు. అ. క్రి. వ్యాపించు, ప్రసరించు.
పసరింపు. వ్యాపనము, ప్రసారము.
పసరిక. కామాల.
పసరు. ఆకురసము; ఆకుపచ్చన; ప్రసా
రము, వ్యాపనము. విణ. ఆకుపచ్చనిది.
పసరుగాయ. కనుగాయ, శలాటువు.
పసరుమొగ్గ. లేతమొగ్గ, త్సారకము.
పసలము. రూ. పసరము.
పసాదము. అన్నము.
పసాపడు. స. క్రి. భుజించు. [రము.
పసారము. అంగడి; సంచారము, ప్రసా
పసారు. రూ. పసరము.
పని వాసన; ఆకలి; పశ్చాదులమీది
గాలి; గోగణము. బ. గోవులు. విణ. లేత.
పనిడి. బంగారు; ధనము.
పనిడికంటి. పైడికంటి, దీప్తాక్షము.
పనిడికాయ. పొత్తినూలికాయ.
పనిడిపురుగు. పొత్తినూలికాయపురుగు.
పనిడితోడు. ధనాధిపుడు, కుచేరుడు.
పనిక. పస.
పనిగావు. గోపకుడు.
పనిగొను. అ. క్రి. గాలిపట్టు, పసిబట్టు.
పనితిండి. పులి.
పనితిండిపోతు. పులి. [యైనది.
పనిపాప. పసిబిడ్డ. విణ. మిక్కిలి లేత
పసిబట్టు. పసిగొను.
పసిబిడ్డ. అడ్డపట్టుపాప.
పనిమనుషరి. గోరక్షకుడు.
పనిమనువు. గోరక్షణము.
పనిమి. పచ్చదనము, ఆకుపచ్చన; ఎఱుపు
మించినపనుపువన్నె; గోరోజనపువన్నె
పనిమిడి. విణ. పసిమిగలది.
పనిమొగ్గ. పసరుమొగ్గ.
పసరిక. పసరువన్నె; అడది; కామాల;
పచ్చపిట్ట; లేతగడ్డి; నల్లగట్టిక. విణ.
పసరువన్నెగలది.
పసరికపాము. హరితసర్పము.
పసరికపిట్ట. హారీతము.
పసరికమొగ్గ. పసరుమొగ్గ.
పసలేగ. తర్లకము.
పనివాడు. బాలకుడు,

పనుపాడు. ఆ. క్రి. పనుపు పూసికొని
జలకమాడు. [వర్ణముకలది.
పనుపు. హరిద్ర; పీతవర్ణము. విణ. పీత
పనుపుబిట్ట. పసిరికపిట్ట.
పనుపుబొడి. హరిద్రాదూర్ణము.
పనుపుముద్ద. పసిరికపిట్ట. [మొల్ల.
పనుపుమొల్ల. హేమపుష్పిక, పచ్చపూవుల
పనుబాప. పసిపాప.
పనురము. రూ. పసరము.
పనురు. పసరు.
పనులగోడలు. కోటగోడ
పనులకాపరి. ఆల. గాపరి
పనులపోలిగాడు. ఏట్రీంత.
పనులము. పసరిము.
పనులవాడు. గొల్లవాడు.
పనులు. బ. గోమహిషజాతి, పశువులు.
పస్తాయించు. ఆ. క్రి. పచ్చాత్తాపపడు.
పస్తల్లి. } ఉపవాసము.
పస్త. }
పస్త్యము. సం. గృహము. [కలది.
పస్త్య. పాటలవరము. విణ. పాటలవర్ణము
పళపళ. విణుగుట విణుచుట ఆకులు
రాలుట ప్రకాశించుట మున్నగువాని
యందగు ఆనుకరణము.
పళ్ళము. రూ. పళ్ళెము.
పళ్ళాలమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.
పళ్ళిక. పల్లిక.
పళ్ళెము. } భోజనపాత్రము; తాంబా
పళ్ళెరము. } లము.

పా

పాంకోళ్ళు. బ. కొయ్యతో చేసిన పాద
రక్షలు, పావకోళ్ళు.
పాంచజన్యము. సం. విష్ణువు యొక్క
శంఖము; ఒక అగ్ని; ఒక ఉపదీపము.
పాంచాలము. సం. 56 దేశములలోనొకటి.
పాంచాలి. సం. ద్రౌపది; బొమ్మ.
పాంచాలిక. సం. బొమ్మ, వస్త్రప్రతికలా
లోహదులచేతఁజేయఁబడిన ప్రతిమ.
పాంచాలుడు. సం. ఒక జాతిపురుషుడు
విణ. పాంచాలదేశమున పుట్టినవాడు.

పాంజేబులు. బ. కాలికి ధరించుగొలుసులు
పాంజేవులు. కాలిగజ్జెగొలుసులు.
పాండరము. సం. తెలుపు. విణ. తెల్లనిది.
పాండవబీడు. మి. బహుకాలమునుండి
దున్న నీ బీటి నేల.
పాండితి. సం. పాండిత్యము.
పాండిత్యము. సం. జ్ఞానము; పండిత
భావము; విద్యాప్రాధి.
పాండిమ—ము. సం. తెలుపు.
పాండిడు. పాండ్యదేశపురాజు.
పాండుకంబళి. సం. తెల్లకంబళిచేత కప్పఁ
బడినరథము. విణ. తెల్లకంబళిగలది.
పాండురము. సం. తెల్లపులుము; తెలుపు;
తెలుపుమించినపచ్చన. విణ. తెల్లనిది;
తెలుపు మించినపచ్చనిది.
పాండువు. సం. పాండురాజు; పాండు
కోగము; పేరీడు; తెలుపు; తెలుపు
మించినపచ్చన. విణ. తెల్లనిది; తెలుపు
మించిన పచ్చనిది. [నొకటి.
పాండ్యదేశము. సం. 56 దేశములలో
పాండుడు. సం. తెరువరి.
పాంశువు. సం. పరాగము, దుమ్ము;
ఎరువు; చౌటుప్ప.
పాంసనుడు. సం. విణ. దూషకుడు.
పాంసుల. సం. భూమి; అంకుటాలు.
పాంసులవణము. సం. చౌటుప్ప.
పాంసువు. సం. పాంశువు.
పాంకుడు. పండ్లపాచి మొ.రూ. పాంకుడు
పాంకోడు. పావకోడు.
పాంఘము. సంబంధము.
పాంచి. పండ్లముటికి; నీటియందు కలిగెడు
పచ్చనిముటికి, వైచాలము; నీటియందు
కలిగెడు పచ్చనితీగ, వారిపల్లిక. విణ.
ప్రాతది. [నొకతీగ, బదర.
పాంచితిగ. మజ్జిగచిక్కనఁజేయు నొక
పాంజేబులు. బ. గజ్జెగొలుసు.
పాండి. పయస్యము; క్షీరము.
పాత. వస్త్రము; జీర్ణవస్త్రము. విణ.
బహుదినముల నాఁటిది.
పాతగిలు(స్థు). ఆ. క్రి. పాతదియగు.
రూ. ప్రాత. [పల్లము; నిధి.
పాతము. ధాన్యముంచుటకై నేలనుత్రవ్విన

పాఠశ్రుతికము ఎఱుక.

పాఠు. పూడుపు, నిఖననము; భూమి మొదలగు వానిలోపల దిగినట్టిపవ్యతము మొదలగువాని అధోభాగము. స. క్రి. పూడుచే

పాఠపజేగము. నాగలోకము.

పాఠపజన్మిగట్టు వినాయకుడు, నాగ యజ్ఞోపవీతి.

పాఠపతూపు. నాగాస్త్రము.

పాఠపతోడపులవేలుపు. శివుడు, ఉరగ భూషణుడు.

పాఠపమీను. ఒకజాతి ఆడుచేప, శృంగి.

పాఠపమేపరి } పన్నుగా శసరండు,

పాఠపమేపుడు } గరుత్మంతుడు; నెమిలి.

పాఠపర. గోతుంబి.

పాఠపరమ్ము. నాగాస్త్రము.

పాఠపతోడు. శేషుడు, సర్పరాజు.

పాక. దూలములుంచక కట్టినయిల్లు.

పాకనాడు. దేశవిశేషము.

పాకపుటి. సం. కుమ్మరావము.

పాకము. సం. పంట; వంట; నర; పిల్ల.

(త్రివిధపాకములు - ద్రాక్షాపాకము, నాకేశపాకము, కదళీపాకము.)

పాకలము. సం. చెంగల్యకోస్తుగ; గుడ్డుము;

గజమునకుఁ గలుగు పిత్త జ్వరము.

పాకశాసని. సం. ఇంద్రుని కొడుకు, జయంతుడు.

పాకశాసనుడు. సం. ఇంద్రుడు.

పాకాన్నము. సం. పాకెన.

పాకారి. సం. ఇంద్రుడు.

పాకి. మఱుగు పెరటి కుప్పయై తైడు వాడు. రూ. పాకీ.

పాకు. పాగు, పాకము.

పాకుడు. సం. శిశువు; ఒక ఆసురుడు.

పాకెన } పెండ్లియందు మూడవనాటి పాకెన్న } బువ్వము.

పాక్యము. సం. అట్టుప్పు; యవక్షారము.

పాక్షికము. సం. విణ. పక్షమునఁగలిగినది.

పాగ. ఉక్టీషము, తలకట్టు; అశ్వశాల.

బ. పావకోళ్లు.

పాగడము. పాదములందు ఒంకలుగాఁ జేసియుంచెడి భూషణము.

పాగా. తలపాగ, తలను చుట్టుకొనునది; అశ్వశాల; అశ్వసమూహము. బ. పావ కోళ్లు. [గుడపాకము.

పాగు. బెల్లము కాచఁగానగుద్రవత్వము, పాచకుడు సం. వంటవాడు; అగ్ని.

పాచనము. సం. పాయశ్చిత్తము; పులును; చింతపండు. విణ. పక్వము. చేయునది.

పాచని. సం. కరక.

పాచిక. జూదమాడెడి అడ్డసాళ్లు; దాసి. సం. వంటలక్క. [చేయబడినది.

పాచితము. ప్రాయశ్చిత్తము. సం. పక్వము పాచేనము. రూ. పాసనము.

పాచే. ప్రేతోలఁగించు; చిక్కడలించు.

పాచ్చా. పాడుసా. [సాంటి.

పాట. సంగీతము; పదము; విధము; అగలు

పాటకము. స్ఫోటకము. సం. పట్టాకత్తి;

వాద్యము; నద్వాదితీరము; అక్షాది

చాలనము; సేనానివేశము; పాగడము.

పాటకచ్చేరి. గానసభ.

పాటకత్తె. గాయిక.

పాటకాడు. గాయకుడు. [వాడు.

పాటకుడు. స్తుతిపాఠకుడు; వంది, బట్టు

పాటచ్చరుడు. సం. దొంగ. [అదరణము.

పాటన. అలంకారము; సం. స్కారిము;

పాటనము. సం. చీలుపు.

పాటపాట. విణ. కొంచెము కొంచెము.

పాటపాలము. చిలువేరువైయ్యెడు నేల.

పాటబండి. రథవిశేషము, గాడి.

పాటము. కెంపుల నాణెము చూచుటకు తగిన యెండ.

పాటల. సం. కలిగొట్టు.

పాటలము. సం. కలిగొట్టుపువ్వు; ఎఱ్ఱవడ్లు తెలుపుమించిన యెఱుపు, గులాబివన్నె

విణ. తెలుపుమించిన యెఱుపుగలది.

పాటలి. సం. మొక్కపుఁజెట్టు; కలిగొట్టు చెట్టు. [శక్తత; తీక్షణత.

పాటవము. సం. ఆరోగ్యము; నైపుణ్యము

పాటి. సామ్యము; ప్రమాణము. విణ.

సమానము; సామాన్యము; న్యాయము;

కొలదిది.

పాటించు. స. క్రి. ఆదరించు; విచారించు;

ప్రతీక్షించు; ధరించు; పొందు,

పాటిగోను. స. క్రి. సరిచేయు.
 పాటితము. సం. విణ. చీల్చబడినది.
 పాటిసేల. ఊరు ఎత్తుపడిపోయి పాడుబడ్డ
 నేల.
 పాటిరేవు. దిగినడచిదాటిపోదగినరేవు
 పాటిలు (ల్లు) అ. క్రి. కలుగు.
 పాటినము. కొట్టు, పాటినము.
 పాటిరము. సం. చందసము; పెదురుచేవ;
 జల్లెడ; పరిమడి; ముల్లు; మల్లంగి.
 పాటిలు. బ. స్త్రీహస్తభూషావిశేషము.
 పాటు. పడుట; శ్రమము; ఆపద; సముద్ర
 జలాల్పణ శమనము; కష్టము; విధము.
 పాటునబడు. అ. క్రి. యథాస్థితికివచ్చు.
 పాటుపడు. అ. క్రి. శ్రమపడు.
 పాటుమానిసి. పాటుపడు మనమ్యుడు.
 పాట్లని. విణ. దుష్టుడు.
 పాట్లమారి. విణ. మిక్కిలి శ్రమపడు
 స్వభావము గలవాడు.
 పాత. సం. చిలుబొద్ది. [వాడు.
 పాతకుడు. సం. వేదపాఠము చదువు
 పాఠము. సం. చదువు; వేదపాఠము,
 బ్రహ్మయజ్ఞము; ఆధ్యాపనము.
 పాఠశాల. సం. బాలురు చదువుచోటు.
 పాతి. సం. చిత్రమూలము; పాఠకుడు.
 పాతినము. సం. కొట్టు, వేయికోటలచేప.
 పార్వము. సం. విణ. పతింపదగినది.
 పాడగము. స్త్రీపాద భూషావిశేషము.
 పాడలు. అ. క్రి. పాడుపడు. [కాల.
 పాడలి. గోడకు క్రిందుగా నిర్మించిన చిన్న
 పాడి. ధర్మము; వ్యవహారము; న్యాయము;
 స్వభావము; సద్భవము.
 పాడు. పాటిసేల; పల్లె. అ. క్రి. పాట
 పాడు. విణ. కూనము.
 పాడునుయ్యి కసవు మొదలగువానిచే
 గప్పబడిన ముఖభాగముగల కూపము,
 అంధకూపము.
 పాడుమాట. అశుభవాక్కు, రుశతి.
 పాడువడు } అ. క్రి. కూనముగు.
 పాడువాలు }
 పాడె. శవవాహనము.
 పాడెగట్టు. దుష్టుడు.
 పాడ్యమి. పక్షమంధ మొదటితిథి.

పాణని. మాల.
 పాణి. ముత్తెపునీరు. సం. మనికట్టు మొద
 లుకొని ప్రేళ్లతోగూడిన చేయి.
 పాణింధమము. సం. కొలిమితిత్తి; చీకటి;
 వాద్యవిశేషము.
 పాణిక. సం. లేడ్డు.
 పాణిగృహితి. సం. అగ్ని సాక్షిగా పెండ్లా
 డిన పెండ్లాము, యజ్ఞాధికారముగలభార్య
 పాణిగ్రహణము. సం. పెండ్లి.
 పాణిముడు. సం. చేతులతో తాళము
 వేయువాడు.
 పాణిపీడనము. సం. పెండ్లి.
 పాణిపడము. అమృలపాది.
 పాణివాదనము. కరతాళమువేయుట.
 పాణివాదుడు. సం. పాణిఘుడు.
 పాణౌకృతి. సం. పెండ్లి.
 పాత. సం. విణ. కాచువాడు.
 పాతకము. సం. పాపము; మహాపాపము;
 (ఇవి ఆయుడు-స్వర్ణస్త్రీయము, సురాపా
 నము, బ్రహ్మహత్య, గురుపత్నిగమ
 నము, ఇవిచేయువారితోడినహవాసము.)
 పాతనము పడవేయుట.
 పాతము. సం. పతనము; పాటు; రాహువు.
 విణ. కావబడినది.
 పాతరకత్తె. ఆటకత్తె.
 పాతరలాడు. అ. క్రి. నర్తించు, ఆటాడు.
 పాతరలు. బ. ఆటకత్తె; ఆట.
 పాతరి. ఆటకత్తె.
 పాతాళము. సం. క్రిందిలోకము; బడబాగ్ని.
 పాతిక. ఒకటిలో నాలుగవభాగము. రూ.
 పాతికె.
 పాతివ్రత్యము. సం. పతివ్రతాత్వము.
 పాతుకుడు. సం. విణ. పడునట్టి స్వభావ
 ముగలవాడు.
 పాత్ర. సం. నాట్యమాడేస్త్రీ.
 పాత్రము. సం. రెండుదరుల నడుము;
 భ్రుకుంసాది; మంత్ర; యోగ్యము; యో
 గ్యుడు; యోగ్యురాలు; స్రువాది; గిన్నె
 పాత్రలాడు. అ. క్రి. రూ. పాతరలాడు.
 పాథస్సు. సం. జలము; అన్నము.
 పాథేయము. సం. అన్నము వియ్యము
 మొదలగు దారిబత్తెము.

పాదోధి. సం. సముద్రము.
 పాదోనిధి. సం. సముద్రము.
 పాదక. సం. పాతిక.
 పాదశబ్దము. సం. అంశ.
 పాదకి. అప్ర. దాసి.
 పాదగ్రహణము. సం. అభివాదనము.
 పాదచారి. సం. కాలిబంటు. విణ. నడచి
 పోవువాడు.
 పాదజుడు. సం. శూద్రుడు.
 పాదట్టు. ఇంద్రులొపలి వాసములకు పట్టె
 లకు పట్టెడుబూజు.
 పాదత్రాణము. సం. పైబాణు.
 పాదప. సం. పావకోళ్లు.
 పాదపట్టము. సం. కాలియండ. [పీట.
 పాదపము. సం. చెట్టు; కాళ్లుంచుకొనెడు
 పాదబంధనము. సం. ఉలుండ్రాడు;
 పనుల కాళ్లకు గట్టెడి త్రాడు.
 పాదము. సం. అడుగు; కాలు; కిరణము;
 చెట్టు వేరు; పద్యమునందలియొకచరణము;
 పాతిక, నాలవపాలు; కొండతటితిప్ప.
 పాదరసము. పారదము, రసము.
 పాదటి. విణ. అధముడు.
 పాదలి. ఓరపాక. విణ. అధముడు.
 పాదశాఖలు. సం. బ. కాలివేళ్లు
 పాదసరము. సం. గజ్జెగొలుసు.
 పాదస్పృటము. సం. కాళ్లు పగుళ్లుపాటెడు
 కువ్వవిశేషము. [రము.
 పాదాంగదము. సం. అంశ; బిరుదు పెండ్ల
 పాదాండ్రపురుగు. సాలెపురుగు
 పాదాగ్రము. సం. మీఁగాలు.
 పాదాతము. సం. పదాతుల సమూహము.
 పాదాతికుడు. సం. పదాతి, కాలిబంటు.
 పాది. ఏలుదాఁటెడి యొకానొక సాధన
 విశేషము; పాదివేట.
 పాదిక. సం. పాతిక; చిన్నకంబము.
 పాదిగువ్వ. పాదివేట కుపయుక్తమయిన
 పెంపుడుపిట్ట.
 పాదిరి(లి). కలిగొట్టు.
 పాదివేట. కక్కెర కాఁజు కావకోడి
 పూరేడు మొదలగు పెంపుడుపిట్టలను
 పైకి విడిచి పిట్టలను పట్టెడు ఒకానొక
 వేట.

పాదు. ఆలవాలము, చెట్టు మొదలగు వానికి
 నీళ్లుపోయుటకై క్రింద కుదురు గాఁజేసిన
 పల్లము; క్రిందు; నిలుకడ.
 పాదులు. సం. పావకోళ్లు.
 పాదుకము. సం. మచ్చె.
 పాదుకొను. ఆ. క్రి. నెలకొను; నిలుచు.
 ప్రే. పాదుకొలుపు. [పాదునిలుపు.
 పాదునిలుచు. ఆ. క్రి. పాదుకొను ప్రే.
 పాదువు. సం. పావకోళ్లు; చెప్పులు.
 పాదుపహ }
 పాదుపాహ } రాజు, ప్రభువు
 పాదుపాహు }
 పాదుసా. రాజు.
 పాదుసాహ. రాజు.
 పాదుకృత్తు. సం. మాదిగవాడు.
 పాదువాహుడు. సం. పావకోళ్లు(లేక)
 చెప్పులు తెచ్చువాడు.
 పాదెట్టు. పాదట్టు, బూజు.
 పాదెట్టుపురుగు. సాలెపురుగు.
 పాద్యము. సం. విణ. పాదముకొలుకైన
 ఉదకము.
 పానకము. బెల్లము మొగలగువానినిగలిపి
 యేలకులపాడి మొదలైనవిచేర్చి చేసెడి
 పానీయము. సం. ఫలరసాదులు చేర్చి
 చేసెడు పానీయము, మరబతు.
 పానగోష్ఠిక. సం. పదిమందిచేరి మద్యపా
 నముచేయుట; ఆసేకులుచేరి మద్యపా
 నము చేసెడిచోటు.
 పానము. పానపట్టము సం. ప్రాణము,
 నిట్టూర్పు; త్రాగుడు; త్రాగుడుగిన్నె;
 కాపు, రక్షణము; త్రాగెడి జలము
 మద్యము మొ.
 పానలు. బ. సం. దేహము.
 పానపట్టము. లింగపీఠము.
 పానసము. వంటయిల్లు.
 పానసీడు. వంటలవాడు.
 పానారము. పండుపోక.
 పానీయము. సం. జలము. విణ. త్రాగద
 గినది; కావదగినది.
 పానీయశాలిక. సం. చలిపందిలి. [పాన్ను.
 పానువు. మంచము; పలుపు, శయ్య. రూ.

పాప. బిడ్డ; శిశువు; తారక, కంటి నల్ల
 గుడ్డులోని ప్రతిఫలనము.
 పాపడు. బాలుడు; బిడ్డడు.
 పాపచేలి. సం. అగణసాంటి.
 పాపట. సేనుంతము, కేశపీఠ; వృక్ష విశేషము
 పాపటగుడ్డలు. బ. పాపటపడ్డకు పండ్లవలె
 నుండునవి. [అనెడి భూషణము.
 పాపటచేటు. పాపటబొట్టు. బ. బిందీలు
 పాపటనెగలు. బ. పాపటపడ్డకు జేసి
 కాడికిగట్టినవి.
 పాపటపడ్డ. పయిరుమీద దున్న సాధన
 మునకు వేసెడి అడ్డకట్ట.
 పాపటపలుగులు. బ. పాపటగుడ్డలకు నేల
 గీచుకపోవునట్లు వేయునవి.
 పాపటపొన్నులు. బ. పాపటగుడ్డలకు
 వేయు పొన్నులు.
 పాపటబొట్టు లలాటిక, పాపటకు సరిగా
 నుడుటవ్రేతడు చేయుచుక్క.
 పాపటము. గుంటక, వైరుమీద గాదము
 పోవదున్నెడు సాధనము.
 పాపటపుచ్చే. ప్రే. దావిడిచి తొలగించు
 పాపటవోపు. ఆ. క్రి. దారివిడిచి తొలగెను.
 పాపనము. గుంటక.
 పాపము. సం. దుష్కృతము, విణ
 దుష్కృతముగలది.
 పాపరిండ్లు. బ. పాములకిరవులు.
 పాపలగనుతావు. ఉపస్థ.
 పాపాత్ముడు. సం. పాపచిత్తుడు.
 పాపాతిముద్ద. పాపాత్ముడు.
 పాపి. సం. విణ. పాపముగలవాడు.
 పాపిష్టి. సం. మిక్కిలి పాపాత్మురాలు.
 పాపిష్టుడు. సం. విణ. మిక్కిలిపాపి.
 పాపు. ప్రే. పోగొట్టు, పాయజేయు;
 దున్ను. [అధముడు.
 పాపుడు. సం. విణ. పాపి; హింసకుడు;
 పాపోసు. ముచ్చె.
 పాప్తము. సం. పాపము.
 పామము. సం. గడ్డి.
 పామనుడు. సం. విణ. గజ్జిగలవాడు.
 పామరుడు. సం. విణ. తెలియనివాడు;
 నీచుడు.

పాము. సర్పము. స. క్రి. దుద్దు, రాచు.
 పాముదొండ. చేతిదొండ.
 పాముమేత. వాయువు.
 పాములనారిగాడు. పక్షి విశేషము.
 పాములబిడారు. పుట్ట.
 పాములమేత. వాయువు. [శనుడు.
 పాములమేతరి. గరుత్మంతుడు; పన్నగా
 పాములవాడు. పాములనుబట్టియాడించి
 జీవించువాడు, వ్యాకృతాహి, అహి
 తుండితుడు.
 పాములవేటకాడు. గరుత్మంతుడు.
 పాయ. చీలిక; ఒకనదిలోనుండిచీలి పాటి
 ననది; ఖండము; చర్మము మొదలగువాని
 ఖండము; ముసుము; మున్ను.
 పాయబొటు. ఆ. క్రి. అన్నము మొ|| పాయ
 పాయకట్టు. ఒక ముఖ్యగ్రామముతో జేరిన
 యుపగ్రామముల సమూహము, జన
 పదము. [త్ర్యము లేని రైతు.
 పాయకారి. భాగప్రకారము భూస్వామి
 పాయకుడు. కల్పలము; కల్పలమున
 కథిపతి.
 పాయఖానా. హిం మఱుగుదొడ్డి.
 పాయగిలు(ల్లు). ఆ. క్రి. తొలగెను.
 పాయగొమ్మ. పంగలకొమ్మ.
 పాయపోసు. ముచ్చె. [కాలము.
 పాయము. ఈడు; యావనము; జీవిత
 పాయవట్టము. కాలియంబ.
 పాయవడు. ఆ. క్రి. చీలు; తొలగెను;
 దారివిడిచి తొలగెను; వెలివడు.
 పాయవాటు. ఆ. క్రి. తొలగెను.
 పాయనము. సం. పాపము, పరమాన్నము;
 దేవదారుబంకతో జేసిన భూపద్రవ్యము
 పాయి. పాలు. సం. త్రాగుబోతు.
 పాయికుడు. సం. కాలిబంటు.
 పాయిఖానా. పాయఖానా.
 పాయు. ఆ. క్రి. తొలగెను; చిక్కడలు;
 పక్వపదార్థము కాలాతిక్రమణముచే
 మెత్తబడి చెడు. స. క్రి. విడుచు.
 పాయువు. సం. ముడ్డి, గుదస్థానము.
 పాయ్యము. సం. పరిమాణము, త్రాసు మొ||
 జలము; త్రాగుట, విణ. నిందింపదగినది.

పారంగతుడు. సం. విణ. ఉత్తీర్ణుడు,
గట్టెక్కినవాడు, కృతార్థుడు.
పారంపరి. సం. పారంపర్యము.
పారంపర్యము. సం. పుత్ర శిష్యపరంపరి.
విణ. పరగపగనుండి వచ్చినది.
పారగుడు. సం. విణ. పారంగతుడు.
పారడ. రూ. పాలడ.
పారణము. సం. ఉపవసించిన మఱు
నాడు విహితకాలమున చేయు భోజనము.
పారతంత్ర్యము. సం. పరాధీనత, ఒకరికి
లోబడియుండుట. [మైనది.
పారత్రకము. సం. విణ. పరలోకసంబంధ
పారదము. సం. పాదరసము. రూ. పారితము
పారధారికుడు. సం. పరదార రతుడు,
వ్యభిచారి. [వ్యభిచారము.
పారదార్యము. సం. పరదార గమనము,
పారదేశికుడు. సం. విణ. అన్య దేశస్థుడు,
దారి = దడునాడు.
పారమార్థికుడు. సం. విణ. పరమార్థ
బుద్ధి గలవాడు; ముఖ్యుడు.
పారము. మల్లబంధ విశేషము. సం. ఆవలి
దరి; సమీపము; అంతము. [మైనది.
పారలౌకికము. సం. విణ. పరలోకసంబంధ
పారవములు. బ. పావురములు.
పారవశ్యము. సం. పరవశత, పరాధీనత.
పారశవుడు. సం. పరశ్రీయందుఁ బుట్టిన
వాడు; నిపాడుడు.
పారశీకము. సం. 56 దేశములలోనొకటి;
ఆ దేశమునందు బుట్టిన గుఱ్ఱము.
పారశ్వధికుడు. సం. గండ గొడ్డలి
యాయుధముగాఁ గలవాడు. రూ.
పారశ్వధుడు.
పారసి. పారిశీక దేశపు భాష. విణ. పార
శీక దేశమునందు గలిగినది.
పారప్రాణేయుడు. సం. పరశ్రీయందుఁ
బుట్టినవాడు.
పారా. హిం. కావలి. రూ. పహారా.
పారాణి. పాదములకుఁ జేయు కుంకుమాద్య
లంకారము.
పారాణింపు. స. క్రి. కుంకుమము మొద
లగు వానితోఁ పాదముల నలంకరించు.

పారాయణము. సం. ఆవలితీరము జేరుట;
సంపూర్ణముగా వేదాదుల అధ్యయనము
చేయుట; మొత్తము. [తుమికి.
పారావతము. సం. పావురము; కోతి
పారావతాంఘ్రి. సం. మాగేరు.
పారావారము. సం. ఈవలావలిదరులు;
పముద్రము. [సంస్థానీ.
పారాశరీ. వేదవ్యాసుడు; శుకుడు;
పారాశర్యుడు. సం. వ్యాసుడు రూ.
పారాశర్యుడు.
పారి. తడవ; మన్న. సం. గిండి; ఏనుగు
కాలి గొలుసు; మల్లచిప్ప; నీరుప్రబ్బ;,
పాలుపిడుకుపాత్రము.
పారిక. దాసురాలు.
పారికాంక్షి. సం. ముని; కృత్యచాంద్రా
యనాది వ్రతశీలుడు.
పారికాపు. పరిచరుడు. [నుండుగోడ.
పారిగోడ ప్రహరిగోడ, ఆచరణముచుట్టు
పారిజాతము. సం. ఒక దేవతావృక్షము;
కల్పవృక్షము. బ. ధాన్యవిశేషము.
పారిణి. సం. పచ్చయిరుగుడు.
పారితధ్య. సం. జడదొల; సిగపువ్వు.
పారితోషికము. సం. సనదనము, బహు
మానము.
పారిష్టవము. సం. విణ. చలించునది.
పారిభద్రము. సం. దేవ దారులు; పర
శము; కేము; పారిజాతము; బాడిద.
పారిభావ్యము. సం. చెంగల్యకోస్తు.
పారియాత్రకము. సం. ఒకానొకకొండ.
పారివాడు. పరిచరుడు.
పారివేట. పాదివేట. [సభ్యుడు.
పారిషదుడు. సం. శి వాసుచరుడు;
పారిషద్యుడు. సం. సభాయోగ్యుడు.
పారిహరికుడు. సం. విణ. పరిహారము
చేయువాడు. [మగుట.
పారిహర్యము. సం. నూడిగము; పరిహార
పారింద్రము. సం. పెనుబాము; సింహము.
పారిఖత్తు. హిం. విభాగపత్రము.
పారిణుడు. సం. విణ. పారంగతుడు.
పారు. అ. క్రి. పరుగెత్తు; పాపేనముచేయు;
పక్షుల గలివిశేషము.
పారుకాడు. అ. క్రి. పరుగెత్తు.

పారుడు పాచేనము, ద్రవమలవిసర్జనము.
పారుపత్తెకాడు. విణ. అధికారి; పారు
పత్తెముగలవాడు.

పారుపత్తెము. దొరతనమువారికియవలసిన
ధనమును ప్రజలవలన రాబట్టెడి యధి
కారము; అధికారము.

పారువ. జాడ.

పారువమోయే. స.క్రి. చక్కఁగాఁజూచు.

పారువము } పావురము.
పారువాయు }

పారువ్యము. సం. కఠిన్యము; పరుసఁ
దనపుమాట. [ఈడగ.

పారేవతము. సం. ఒకదినును ఎఱ్ఱకీత్తలిగ;

పార్తెంచే. అ. క్రి. రూ. పాఱుతెంచు.

పార్థక్యము. సం. పృథగ్భావము, వేర్పాటు.

పార్థివ. సం. ఒక సంవత్సరము.

పార్థివము. సం. శరీరము; భూమివికారము

పార్థివుడు. సం. రాజు. [క్షువు.

పార్థుడు. సం. అర్జునుడు; రాజు; ఋషు

పార్వత్యము. పారుపత్తెము.

పార్వతు. భీరువు, పంద.

పార్వతము. సం. మృగవిశేషము. విణ.

పర్వకాలమున విధింపఁబడిన శ్రాద్ధాది
కర్మ.

పార్వతి. సం. హైమవతి; గౌరి; ద్రౌపది;

ఒక గోపిక; అందుగుగ; పాలకూరగ

పార్వతినందనుడు. సం. కుమారస్వామి.

పార్వతీయము. సం. ప్రార్థులరుగుడుగ

విణ. పర్వతమునందు పుట్టినది.

పార్వము. పావురము.

పార్శ్వము. సం. గృహ గ్రామాదిసమీప

ప్రదేశము; ప్రక్క; ప్రక్కయెముకలు.

పార్శ్వదుడు. సం. కి వా ను చ రు ఁ డు,

సభ్యుడు.

పార్శి. సం. కాలినుడను; దండ వెనుక;

వెనుక; పిచ్చిది; గెలువఁదలఁపు.

పార్శిగ్రామము. సం. దండెత్తిపోవు రాజు

నకు వెనుక దిక్కున నుండు శత్రువు.

పార్శిత్ర. సం. ముచ్చె. [చుండెడి నేన.

పార్శిత్రము. సం. వెంటనుండి రక్షించు

పార్శి. పారసీభాష.

పాఱ. శ్రవ్యనట్టి యొక సాధనము, ఖని

పాఱఁజూయే. స. క్రి. దృష్టినిగిడ్చిచూచు.

పాఱఁదోలు. స. క్రి. తఱుము.

పాఱఁబోతు. పాఱఁబోయుట.

పాఱఁబోయు. స. క్రి. కుమ్మరించు.

పాఱనాడు. అ. క్రి. పోనాడు.

పాఱము } పాఱయొక్క వాదర

పాఱవాతము } వంటి వాదరగల

పాఱవాతియము } బాణము.

పాఱవేయు. } స. క్రి. విసరివేయు; వదల

పాఱవైచే } విడుచు.

పాఱుడు. అ. క్రి. పాఱు.

పాఱిపోవుట. పలాయనము.

పాఱు. అ. క్రి. ధావన మొనర్చు, పరుగెత్తు;

ప్రవహించు; ప్రసరించు.

పాఱుడు. బ్రాహ్మణుడు.

పాఱుఁబోతు. విణ. పిటికి.

పాఱుటక్క. బ్రాహ్మణస్త్రీ.

పాఱుటసుర. మి. బ్రహ్మరాక్షసుఁడు.

పాఱుటాకులు. బ. మునులు మొదలగు

వారు వస్తుమునకు మాటుగా కట్టకొ

నెడు యొకదినును ఆకులు.

పాఱుడు. ప్రవాహము; పాఱుట.

పాఱుత. బ్రాహ్మణి. [హించు.

పాఱుతెంచే. అ. క్రి. పరుగెత్తివచ్చు; ప్రవ

పాఱునీరు. ప్రవాహోదకము.

పాఱుపోగు. దూరదూరముగా పోయు

నూలిపోగు.

పాఱుపోతు పిటికివాడు.

పాఱులకెకిమీడు. బ్రహ్మ.

పాఱువాడు. బ్రాహ్మణుడు.

పాఱువేట. దేవోత్సవవిశేషము.

పాల. చాచము, ఒకపిట్ట; క్షీరికగ. విణ.

శ్వేతము; పాటలము.

పాలంకి ఒకకూరగ.

పాలంక్య. సం. కుందురుక్కముగ.

పాలంక్యము. సం. పాలంకికూరగ.

పాలకడలల్లుడు. విష్ణువు.

పాలకడలి. క్షీరాబ్ది.

పాలకడలివెన్న. చంద్రుడు.

పాలకన్ను. ధాన్యవిశేషము.
 పాలకాయ. భక్ష్యవిశేషము.
 పాలకి (కీ). పల్లకి, పల్లంకిక, శిబిక.
 పాలకిబొంగురిక్క(మొక్క). మఘా నక్ష
 త్రము.
 పాలకుఁడు సం.విణ. పరిపాలించువాఁడు.
 పాలకుప్ప. పయోరాశి. క్షీరోదము.
 పాలకూర. జీవంతి, మధుస్రవ
 పాలకొడిన. శ్వేతకుటజము.
 పాలకొయ్య. యూపము, యజ్ఞమునందు
 పశు బంధ నార్థమై నాటిన పైపట్టలేని
 కొయ్య. [నము
 పాలగచ్చె. సన్న సున్న పువ్వుత, తేప
 పాలగరువు. మోఁద ఇసుకగల తాతిపాఱు
 నేల (రేగడినేల).
 పాలగార. పాలగచ్చు.
 పాలగుంతె. యూపము.
 పాలగుమ్మ. పాలపిట్ట.
 పాలగుమ్మడు. క్షీరవిదార్య.
 పాలగొలిమిడి పయస్విని.
 పాలగోకుఁడు. గోఁడి యెత్తిన పాలకుండ
 లోని యడుగంటు.
 పాలమ్మము. సం. గుడ్డికామంచి.
 పాలచేప. ఒకదినము తెల్లచేప.
 పాలచేరులు. బ. గజనరము.
 పాలచోట సముద్రముననుండి మనుష్యు
 లను భక్షించెడి తెల్లని చోట మీను.
 పాలబోకు. గృహాద్రుమము. [శంఖము.
 పాలడ. బిడ్డలకు పాలుపోసెడు చిన్న
 పాలతుత్తము. ఒక అంగడి మందుదినన,
 ఖర్వరి.
 పాలతేకు గృహాద్రుమము.
 పాలతో తలయంటు. పాలతో తలయంటి
 బాసచేయు, ప్రమాణముచేయు.
 పాలనము. సం. రక్షణము, పరిపాలించుట
 పాలపండ్లు. బ. పుట్టుదంతములు.
 పాలపాప. పాలుత్రాగెడు శిశువు, స్తనప.
 పాలపాపఁడు, స్తనపుఁడు.
 పాలపిట్ట. కిక్కిదివి, చాపము.
 పాలపూస. తెల్లని గాజుపూస.
 పాలబుగ్గలు. బ. పాలంటిన బుగ్గలు.
 పాలబుడుత. పాలపాపఁడు.

పాలబుద్ధులు. పాలుత్రాగునాటి బుద్ధులు;
 చిన్నతనపు బుద్ధి.
 పాలమన్ను. ధనశీమ్యుత్తిక, నుద్ద.
 పాలమిఁగడలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 పాలము. సం. కొయ్యపడిగము; మడ్డు.
 పాలమున్నీటి కూతురు. లక్ష్మీ, క్షీర
 సముద్రరాజతనయ. [పతి.
 పాలమున్నీటియల్లుఁడు. విష్ణువు, శ్రీయః
 పాలమున్నీరు. క్షీరసముద్రము.
 పాలలోబడినబల్లి. ఒక న్యాయము. (పాల
 లోబడిన బల్లి యటునిటుకొట్టుక లాడు
 చుండును)
 పాలవంటి కులము. నిర్మలమైన వంశము.
 పాలవంటి వయసు. అచ్చమైన యౌవన
 మతోనున్న వయస్సు.
 పాలవన్నె. పయ్య, పాటలవల్లము.
 పాలవాగు. క్షీరాబ్ధి.
 పాలవిజుగుఁడు. వితీగినపాలు, క్షీరవికృతి
 పాలవెల్లి } క్షీరాబ్ధి.
 పాలసంద్రము }
 పాలసత్రాళ్లు. బ. గుఱ్ఱముకాళ్ళుకట్టుత్రాళ్లు
 పాలసుఁడు. రాక్షసుఁడు, పలాశి. విణ.
 మూర్ఖుఁడు; దుర్జనుఁడు.
 పాలసున్నము. పాలగచ్చు. [దుష్టురాలు.
 పాలనురాలు. రక్కసి; మూర్ఖురాలు;
 పాలాడు. స. క్రి ఖండించు.
 పాలానుగు. దుగ్ధతుంగి. [పాలార్పు.
 పాలారుచే. స. క్రి. ఉపేక్షించు. రూ.
 పాలావు. పయస్విని, మిగుల పాలిచ్చెడి
 యావు. [పచ్చనిది.
 పాలాశము. సం. ఆకుపచ్చన. విణ. ఆకు
 పాలాసత్రాళ్లు. రూ పాలసత్రాళ్లు.
 పాలించే. స క్రి. కాపాడు.
 పాలిండ్లు. బ. పయోధరములు, శ్రీస్తన
 ములు. రూ. పాలిండులు.
 పాలిక. సం. అంకురారోపణ సంస్కార
 యోగ్యమైన (నవ ధాన్యములు నాఱు
 పోసెడు) శరావవిశేషము; పాలకురాలు
 పాలికాఁపు. విణ. భాగస్థుఁడు, ధణీక్రింద
 పండించిన పంటలో పాలుపుచ్చుకొను
 వాఁడు.

పాలిమేట్టము. పాలినాడు.
 పాలితము. సం. పెద్దటేకుకు. విణ. రక్షింపఁ
 బడినది. [వాడు.
 పాలితుడు. సం. విణ. పెంచుకొనఁబడిన
 పాలిని. సం. నల్లతెగడకు. విణ. పాలించు
 నది.
 పాలివాడు. జ్ఞాతి; పాలేరువాడు. విణ.
 భాగస్వామి.
 పాలియ. పాలిక, శరావవిశేషము.
 పాలు. భాగము; వంతు; పంటలోరైతు
 వంతు వచ్చినభాగము; వశము; పక్షము;
 విషయము; సమీపము; గవామలక్షీరము;
 జెముడు మట్టి మొదలగు చెట్లయందుఁ
 గలిగియున్నది. అ.క్రి. తెల్లబాటు.
 పాలుగొను. స. క్రి. పంచుకొను. రూ.
 పాల్గొను.
 పాలుడు. పాండురంగము.
 పాలునీరును వెలిజేయుపక్కి. హంస.
 పాలుపడు. అ.క్రి. పూసుకొను; స్వాధీనమగు
 పాలుపుచ్చు. ప్రే. విభాగించు; నిర్ణయించు
 పాలుపుచ్చుట. భాగాహారము.
 పాలుపోవు. అ.క్రి. విభక్తమగు; నిర్ణీతమగు.
 పాలుబాస. ఉభయరాసియైన అంబర
 ములో కాపువానికి చేరవలసిన వర్ష
 ధాన్యము. [కక్కుటితి.
 పాలుమాలిక. ప్రాణమాలిక, బద్ధకము
 పాలుమాలు. అ.క్రి. రూ. ప్రాణమాలి.
 పాలువెట్టు. స.క్రి. భాగించు; నిర్ణయించు
 పాలెగాడు. చిన్నజమీన్ దారుడు.
 పాలెము. గొల్లపల్లె; ప్రధానగ్రామసమీప
 మందుండెడి చిన్నపల్లె.
 పాలెలు. బ. బిల్లల మొలత్రాటియందలి
 వెండిబంగారముల బిల్లలు.
 పాలేరు. మేడిపాలికి దున్నెడు మడక;
 పాలేరువాడు. [మడకవాడు.
 పాలేరువాడు. విణ. మేడిపాలికిదున్నెడు
 పాలెలు, క్షీరనది; క్షీరాబ్ధి.
 పొల్కడలి. రూ. పాలకడలి.
 పొల్కడలికాన్పు. కామధేనువు.
 పొల్కడలిపట్టి. చంద్రుడు.
 పొల్గొను. స. క్రి. రూ. పాలుగొను,

పొల్పుడు. అ.క్రి. పాలుపడు; అభిముఖ
 ముగా సిద్ధమగు.
 పొల్కాలిక. రూ. పాలుమాలిక.
 పొల్కాలు. అ. క్రి. రూ. పాలుమాలి.
 పాపంచే. మెట్టు, సో పా న ము. రూ.
 పాపంచే.
 పావకము. సం. చిత్రమాలము; జడిక;
 నెల్లిక.
 పావకుడు. సం. అగ్ని చూడత్రుడు;
 నూర్చుడు; మంచినడవడికలవాడు.
 విణ. పవిత్రము చేయువాడు.
 పావకోళ్లు. బ. కోయ్యతో చేసిన పాద
 రక్షణ, పాదుకలు.
 పావటిలు. బ. మెట్టు.
 పావడ. స్త్రీలు మొలకు గట్టుకొనెడు
 వస్త్రవిశేషము; ధారవస్త్రము; వస్త్రము.
 పావడము. కానుక.
 పావనము. సం. సాంశపనాదివ్రతము;
 జలము; గోమయము; రుద్రాక్షము;
 అందుగుబంకతో చేసిన ధూపద్రవ్యము;
 పచ్చగుంటగలిజేరుకు. విణ. పవిత్రము;
 పవిత్రముచేయునది.
 పావని. సం. ఆవు; గంగ; తులసిక;
 భీముడు; హనుమంతుడు. విణ. పవి
 త్రురాలు; పవిత్రముచేయుస్త్రీ.
 పావనుడు. సం. పవిత్రుడు; పవిత్రము
 చేయువాడు.
 పావలి. చిన్నజాతిగోలికూరారు, విచిల్లిక
 పావలు. బ. పావకోళ్లు.
 పావళము. పక్షిభేదము.
 పావాడము. రూ. పవాడము.
 పావాలు. బ. రూ. పాగాలు.
 పావి. పావి.
 పావిలి. పావలి. [నాలుగవ వంతు.
 పావు. పాదము, నాలవభాగము; వరాలా
 పావుకోళ్లు. వా. బ. అడిగట్టలు.
 పావుపావులు. మల్లవిద్యాభేదము.
 పావురపుఁబలుకు. కూకీపలుకు.
 పావురము. పావురాయి, పారావరము.
 పావురపల్కు. కూకీపల్కు.
 పావురాయి. పావురము.

పావురాలు. బ. పావురములు.

పావులా. పాదరూప్యకము, రూపాయిలా
నాల్గవభాగము. [నాల్గవభాగము.

పావుసేరు. ఆఱు తులములు; సేరులో
పాశకము. సం. పాచిక.

పాశము. సం. త్రాడు; కేశ తన్మర్యాదుము
లకు పరమైనచో వానిసమూహము; కర్ణ
శబ్దపూర్వకమైనపప్పుడు నుకర్ణము; ఛత్ర
పూర్వకమైనపప్పుడు నుత్పితచ్ఛత్రము.

పాశి. సం. వరుణుడు; యముడు; వ్యా
ధుడు, విణ. పాశధరుడు.

పాశుపతము. సం. విణ. పశుపతి యధిదై
వతము గాగల ఆస్త్రము హవిన్యుమొ||;
పశుపతిమతము; బక పుష్పము.

ఒక దర్శనము.

పాశుపతుడు సం. విణ. శైవుడు.

పాశుపాల్యము. సం. గ వాక్వాదిరక్షణవృత్తి

పాశ్చాత్యుడు. సం. విణ. పడమటివాడు;
వెనుకటివాడు; వెనుకబుట్టినవాడు.

పాశ్య. సం. పా శ ము ల స మూ హ ము,
త్రాశ్య

పాషండము. సం. ఒక మతము.

పాషండి. సం. } వేదబాహ్యుడు. రూ.
పాషండుడు } పాఖండుడు, పాఖండి.

పాషాణదారకుడు. సం. కాసీడు, తాయి
తొలుచు పనివాడు. [యలి.

పాషాణదారణము. సం. టంకము, కాసె
పాషాణము. సం. తాయి.

పాసంగు } కాలిధాన్యవిశేషము.
పాసంగు }

పాసనము. విశేషనమలగుట.

పాసిక. రూ. పాచిక.

పాసియము } పాయసము, క్షీరాన్నము.
పాసిము }

పాళ. పోలకమొదలగువాని కప్పుడుతోడి
పూగుత్తి, కుహళి.

పాళము. విధము; సమయము; బంగారు
మొదలగువాని కడ్డి; కొలది.

పాళా. బంగారు మొదలగువాని కడ్డి.

పాళి. పాలె; సారెలపాలె; కలముచివరి
నుండు వ్రాతసాధనము. సం. అంచు;

గుఱుతు; చోటు; వరుస; చెవితమ్మె;
కొండనెత్తము; మీసములుగల ఆడుది;
పేను; తోడ; ? ప్రదేశము ?

పాళియ. పాలె.

పాళియము. పాలెము.

పాళీ. కలముపాళీ; పాలె. బ. జూదము.
పాళె. జూదమాడెడు పలక.

పాళెంబుదిగు. ఆ. క్రి. దండు విడియు.

పాళెగాడు. పాలెముపట్టుదొర.

పాళెము. కావలి; పాలెగానిపట్టణము;
చిన్నపట్టణము; దండు; దండువిడియు
చోటు. [విడిసిన స్థలము.

పాళెముపట్టు. పాలెగానిరాజ్యము; దండు

పి

పింగ. సం. పార్వతి; గోరోజనము; ఇం
గువ; కాడ.

పింగము. సం. కురువేరు; గోరోజనపు
వన్నె; ఆ వన్నెగలది.

పింగలి. విణ. వెనుకటిది; వెనుకటివాడు
పింగలించే. అతిశయపుమాటలాడు.

పింగళ. సం. దక్షిణపుదిక్కునందలి ఆడే
నుగు; ఒకనాడి; వైడికంటి; ఒక వేశ్య;
ఒక సంవత్సరము.

పింగళము. సం. కోటి; ఒక పాము; ముం
గిస; ఒకనిధి, గోరోజనమువంటివన్నె.
విణ. ఆ వన్నెగలది.

పింగళి. ఒక వన్నెగల కోడిపుంజ.

పింగళుడు. సం. సూర్యనిద్రకృతుండు
వారిలో నొకడు; అగ్ని; శివుడు.

పింగాణి. ఒకదినము తెల్ల మట్టిపాత్రము.

పించియము } నెమిలిపురి.

పించెము. }

పించేము. మదము, గర్వము.

పించే. కరోటి విశేషము.

పించేమన్నిగొను. స. క్రి. చంపు.

పించును. ఇం. చిరకాలము పని చేసినం
దుకై యిచ్చు మనవర్తి.

పించుము. సం. నెమిలిపురి; శ్రీకృష్ణుని
శిరోభూషణము.

పింజ. సం. హింస; దూది; పనుపు.

పంజనము. సం. దూదేకు విల్లు.
 పంజము. సం. బలము; హింస. విణ. కలఁత
 బాటినది.
 పంజరము. సం. బంగారు; బోను; రక్త
 పంజర; అస్థిపంజరము; హరిదళము;
 ఎఱుపు మించిన పసుపువన్నె. విణ.
 ఆ వన్నెగలది.
 పంజలము. సం. దర్భ; హరిదళము;
 పసుపువన్నె; మిక్కిలి కలఁతపాటిన నేన
 పంజించు. స. క్రి. పంజిపోయు; నీళ్లు
 చిలక రిలఁజిమ్ము.
 పంజిక. సం. నూలిచుట్టు.
 పంజూషము. సం. గులిమి.
 పంజె. కచ్చభేదము; ముందు చెక్కుకొనెడి
 వస్త్రపుసుచ్చె; వెనుకఁజెక్కుకొనుదోవ
 తిక్కంగు; కుచ్చిళ్లు.
 పంజె. దూదేకువిల్లు; బాణపుంఖము.
 పంజెకొండ. పంజ.
 పంజెనగ్రోవి. చిన్ననగ్రోవి. [తుచ్చురాలు
 పంజోరి. దూదేకువాడు; తుచ్చుఁడు;
 పంఠ. సం. విటజన సమాశ్రయము.
 పండపుష్పము. సం. తామరపూవు; ఆహో
 కపుఁబువ్వు; దాసనపుఁబువ్వు; నంది
 వర్ధనపుఁబువ్వు; మెల్లనూయి.
 పండము. సం. బ్రదుకుఁదెరువు; ఇనుము;
 పితృదేవతలకిచ్చెడిఅన్న పుముద్ద; శరీరము
 శరీరమునందు ఏక దేశము; గృహమునందు
 ఏక దేశము; చెండు; గజకుంభము;
 బోళము; బలము; దట్టము; చిల్లమడ్డి;
 దాసనపుఁబువ్వు; కవళము; ముద్ద;
 కడుపులోని పండము; సమాహము.
 పండలి. ముద్ద.
 పండాభ్రము. సం. వానతూర.
 పండాలుపు. సం. చారికందగ.
 పండి. పిష్టము, పొడి. సం. సమాహము;
 మంగగ; సారగ; పండము; పండభర్తారము
 పండిత. సం. బంటికంటి నడిమితూము;
 పిక్కయందలిమాంసము; తేనిక, దేవతా
 విగ్రహాదులను ప్రతిష్ఠించెడి పీఠస్థానము.
 పండికూడు. సంకటి.
 పండికూఠ. ఒకడినుకుకూరాకుగ.

పండికొండ. కొండపిండిగ.
 పండితము. సం. అందుగుబంకతోఁజేసిన
 ధూపద్రవ్యము. విణ. దట్టము; గుణింపఁ
 బడినది; ఎంచఁబడినది; చేర్పఁబడినది.
 పండిదొండ తురగ్యతుండగ.
 పండివీచు. మర్దనము.
 పండిపోకలు. బ. గుడపిండములు.
 పండిబండ-దుబ్బు పాపాణభేదిగ.
 పండిమిరియము. పలుచగా వండిన
 వ్యంజనవిశేషము.
 పండిలము. వంతెన.
 పండివంట. పిష్టకము. (అప్పము మొదలగు
 ఆహారము, చక్కిలము మొదలగు భక్ష్యము
 పండివడియము. పండితోఁజేసినవడియము
 పండివించు. అ. క్రి. పొడిపొడిగాఁజేయు.
 పండికృతము. సం. విణ. ముద్దగాఁజేయఁ
 బడినది.
 పండితకము. సం. మంగగ; మరువముగ.
 పండు. గుంపు. స. క్రి. పాలుపితుకు;
 రసముపిడుచు సం. చెండు.
 పండుకొను } అ. క్రి. గుంపుగూడు.
 పండుగట్టు }
 పంనియ } రత్నాలపొంగులు మొదలగు
 పందె } వానియందు జవచుట్టు నేర్పఱ
 చెడు తదవయవవిశేషము; నవ శలా
 టువు, కాయయగుటకు ముందటిది.
 పంపిణి. స్త్రీల వేణివిశేషము.
 పంపినలాడు. అ. క్రి. పింపిళ్లుగూయు.
 పంపినలు. బ. పింపిళ్లు.
 పంపిళ్లులు. బ. పెదవిమీదుగా నొక
 విధమైన ధ్వనికలిగించుచు నర్పించెడి
 బాలికాక్రిడా విశేషము.
 పంపిళ్లాడు. అ. క్రి. నర్పించు.
 పంపిళ్లు. బ. ఉత్సాహము; సంతోషము;
 గంతులు; పింపిళ్లులు.
 పంపిళ్లుగూయు. అ. క్రి. బాలకులు బాలి
 కలును పెదవిమీదుగా నొక విధమైన
 ధ్వని కలిగించుచు నర్పించు; నర్పించు.
 పికపికలు. బ. విణ. చెల్లాచెదరు.
 పికము. సం. కోయిల.
 పికవర్ధనము. సఖ. కాకి.

పికిలి. పక్షివిశేషము.

పికిలిపువ్వు. పికిలిపిట్టతోఁక క్రిందిఁగొక్క
పక్క. జంఘ; స్పృక్క, ఒకానొకచేట్టు
పక్కటిలు(ల్లు). ఆ. క్రి. నిండు; అతిశ

యించు; వ్యాపించు; సిగులు; వర్ణిలు.

పిక్కారు. దాళువా పంట.

పిక్కిలి. పికిలిపిట్ట.

పిక్కు. కపటము, వంచన; మర్మము;

క్రొత్తబట్ట మడతలో నున్న తక్కువ
చెంగు. ఆ. క్రి. వెనుదీయు. స. క్రి.

దగాచేయు, వంచించు.

పిక్కుమెకము. వంచకము, నక్క.

పిగిలి. పిగిలిపిట్ట. [నుందుండు కుచ్చు.

పిగిలికుచ్చు. పిగిలిపిట్టయొక్క పుష్పభాగ

పిగిలిపట్ట. పిగిలి. [బిగువుచేచినుఁగు.

పిగులు. ఆ. క్రి. వస్త్రముమొదలగునది

పించుడము. సం. పశువు; పటపు. [వాఁడు

పించుడిలుఁడు. సం. విణ. పెద్దకడుపు

పించుడము సం. కడుపు; పశువు-అవ

యవము.

పించుడిలుఁడు. సం. బొజ్జగలవాఁడు.

పిచుమందము } సం. వేయు, వేపచెట్టు.

పిచుమర్దము }

పిచులము. సం. నీరుకాకి; గన్నేరుగ;

పక్కగ; దూది. [ఒక రాక్షసుఁడు.

పిచువు. సం. దూది; కుష్మభేదము; మాడ;

పిచ్చటము; సం. సత్తు; తగరము; సీసము;

కంటితెవులు.

పిచ్చి. ఉన్మాదము, వెట్టి.

పిచ్చిక. ఊరిబిచ్చిక, చటకము.

పిచ్చికకుంటు. } అనూరుఁడు. విణ. పం

పిచ్చికుంటు. } కువు, కాళ్లులేనివాఁడు

పిచ్చిలు } ఆ. క్రి. చిప్పిలు, ఉపాంగు.

పిచ్చిల్లు }

పిచ్చివాఁడు. విణ. ఉన్మత్తుఁడు, వెట్టివాఁడు

పిచ్చె. పిచ్చు, చింతివత్తు.

పిచ్చె. ఉన్మాదము విణ. హీనము.

పిచ్చపట్టు. బుద్ధతత్వము.

పిచ్చపెనలు. బ. ఒకదినునుపెనలు.

పిచ్చులించు. ఆ. క్రి. అతిశయించు; భయ

పడు. స. క్రి. ప్రశంసించు.

పిచ్చె. చింతివత్తు; జంతువులకడుపునాని
పిత్తికోశము.

పిచ్చెక. పిచ్చిక, చటకము.

పిచ్చెకకాలు. తృణవిశేషము, పర్వటము.

పిచ్చెకకుంటు. } రూ. పిచ్చికకుంటు.

పిచ్చెకుంటు. }

పిచ్చెకకోళ్ళు. బ. ధాన్యవిశేషము.

పిచ్చెగుంట. కుంటి, ఖంజాఁడు.

పిచ్చెగుంటివాఁడు. బ. కమ్మవారిని అడి

గిగాని జీవించువాఁడు.

పిచ్చ. సం. అంఠి; ఒఱ; గుఱ్ఱపుకాలి

పుండు; గుంపు; పోక; పాయయొక్క

జొల్లు; బూరుగుబంక; వరుస; గంజి

మీడిమీఁగడ.

పిచ్చందకము. స. రాజగృహారచన.

పిచ్చము. సం. నెలలిపురి; సిగ; తోక.

పిచ్చిల. సం. ఇగురుడుగ; బూరుగుగ.

పిచ్చిలము. సం. విణ; రసవంతమైనది;

పేరినది; మీఁగడకట్టినది.

పిటకము. సం. చిన్నపెట్టె; చిన్నగంప;

చెరుటపొక్క; కురువు.

పిటము. సం. గంప.

పిట్ట. పులుఁగు, పక్షి.

పిట్టపిడుగు. క్రి. విణ. అనివార్యము.

పిట్టబాణములు. బాణనాచులోనిభేదము.

పిట్టు. వాసెనమీఁదఉడుకఁబెట్టినసిండి.

పిఠరము. సం. కవ్వపుకోల; ముస్తా;

పంటకుండ.

పిఠరి. సం. కుండ, [చరము.

పిడక. వా. పిడుక, ఏరుపిడక; ఒక జల

పిడకమొనలి. శిశుమారము.

పిడచే. వా. పిడుచ.

పిడచేపాత. అబంకుఁజాట్ట.

పిడత. వా. పిడుత.

పిడవ. పిడిచినబట్ట. [ఆఁడుమృగము.

పిడి. పిడికిలి, ముప్పి; త్సరపు, కత్తిపిడి;

పిడికట్టు } వింటినడుము.

పిడికిచికట్టు }

పిడికిలి. గుప్పిలి, ముడువఁబడిన ప్రేళ్లుగల

అఱచేయి, ముప్పి.

పిడికిలించే. స. క్రి. పిడికిటఁబట్టు.

పిడికిలింత. నతి. [గల తండులాదికము. పిడికెడు. గుప్పెడు, ముప్పిపరిమాణము పిడికోల. నాగేలు మొదలగువాని మేడి. పడిగంట. నిడుపు పిడిగలగంట. పడిగుడ్డులు. బ. బాలక్రిడా విశేషము; పిడికిటిపోట్లు, ముప్పిఘాతములు. పడిగొట్టు. స. క్రి. ఎడ్డువట్టలుగొట్టు. పడిమూర. ముడువబడిన ప్రేళ్ళు గల మూర, రత్తి. పడియము. బాగు. పడియేనుగు. అడేనుగు, హస్తిని. పడివాటు పనకట్టలను చేతికొలది ఏత్తి గింజలు రాలగొట్టుట; ఒడంబడిక. పడివాదము. మూర్ఖవాదము. పడివేయు. అ. క్రి. కత్తులకు పిడితయారచేసి అమర్చు; పనులకట్టిలో చేయిడి త్రిప్ప. పడిసాన. ఆసోటని, పడ్లవాడు కొయ్యలకుగాని తొళ్లపనివాడు రత్నములకుగాని రంద్రములు వేసెడిసాధనము. పడుఁజే } పనువుల దేహమందు చేరి క్త పడుఁదు } ముప్పిల్పడు ఒక పురుగు; పడుక. పిసికి పిడుచగాచేసి తట్టి ఎండఁబెట్టిన పేడ, కరిషము. పడుకమొసలి. శిశుమారభేదము. పడుగు. ఆశని. పడుగుకైదువు. వజ్రాయుధము. [శము. పడుచే. అన్నము మొదలగువానిముద్ద, కబ పడుచేపాత. అలుకుచుట్ట, అలుకుగుడ్డ. పడుచే. స. క్రి. రసము మొద. వానిని పిండు. పడుత. మిక్కిలిచిన్నకుండ. [పక్షేయు. పడువరించే. అ. క్రి పిడుగువలె శోషింపడెము. పిడియము, బాగు. పిడ్డు. పిడుగు. పిణ్డాకము. సం. తెలికపిండి; ఇంగువ; నిల్లమడ్డి; కంకుమపువ్వు. పిత. సం. తండ్రి. (తండ్రులైదుగురు-కన్న వాడు, వడుగుచేసినవాడు, చదువు చేపినవాడు, అన్నము పెట్టినవాడు, పెంపుదీర్చికాపాడినవాడు.) పితర. తండ్రి. పితరదొర. యముడు, పితృపతి.

పితరుడు. తండ్రి. బ. మృతిపొందిన పితృనగ్నమువారు, పితృదేవతలు. పితరులచేక్క. మఘానక్షత్రము. పితరులదణి } యముడు, పితృపతి. పితరులతేడు } పితరులు. బ. పితాళ్లు. పితలబుట్టించినదొర. బ్రహ్మ. పితలాటము. మోసము రూ. పితలాటకము. పితామహి. సం. తండ్రితల్లి, నాయకమ్మ. పితామహుడు. సం. తండ్రితండ్రి; బ్రహ్మ. పితాళ్లు. బ. పితరులు. పితుకు. స. క్రి. పాలుపిండు. [కుట్ర. పితూరి హిం. రాజుద్రోహము; కలహము; పితృతిథి. సం. అమావాస్య. పితృపతి. సం. యముడు. పితృప్రసూవు. సం. సాయంసంధ్య. పితృయజ్ఞము. సం. పితృతర్పణము. పితృవనము. సం. స్మశానము. పితృవ్యండు. సం. పితండ్రి; పెదతండ్రి. పితము. సం. ధాతువిశేషము, వైత్యము. పిత్రడి. ఇత్తడి. పిత్రల. సం. నీరుపిప్పలి. పిత్రలము. ఇత్తడి. విణ. పిచ్చగలది. పిత్రు. అపానవాయువు. అ. క్రి. అపాన వాయువు విడుచు. పిత్ర్యము. సం. విణ. తండ్రినుండిలభించినది; పితృసంబంధి(తీర్థము, శ్రాద్ధము మొ) పితృంతము. సం. పక్షి. విణ. పడఁగోరు చున్నది. [టిడి; తక్కువ, సీచము. పదప. తరువాత, వెనుక. విణ. వెనుక పదపద. విణ. అనుకు; మృదువు. పదపదన. అనుకుదనము; మృదుత్వము; విణ. అనుకు; మృదువు. పదుకు. స. క్రి. పితుకు. [కప్పట. విధానము. సం. తిరోధానము, మఱుగు; పన. విణ. పిన్న. పనగుమ్ముడు. ఔను. [వృండు. పనతండ్రి. తండ్రితమ్ముడు, (కనిష్ఠ) పితృ పనతల్లి. తల్లిచెల్లెలు, (కనిష్ఠ) మాతృవ్యస పనద్దము. సం. విణ. కట్టబడినది(వస్త్రము); తొడుగబడినది. (కవచము.)

పినాకము. సం. శివునివిల్లు; త్రిశూలము.
 పినాకి. సం. శివుఁడు.
 పినాకిని. సం. ఒకనది; ఒకవీణె.
 పినుఁగు. పీనుఁగు. విణ. లుబ్ధుఁడు.
 పిన్న. బాలకుఁడు. విణ. చిన్న.
 పిన్నకక్కెర. కృకణపక్షి.
 పిన్నగోరంట. సహా.
 పిన్నగ్రద్ద. ఆతాయి.
 పిన్నజెమ్మి. నేలజమ్మి, శమీరము.
 పిన్నటనవ్వు. చిఱునవ్వు.
 పిన్నటనాడు. పిన్న నాడు.
 పిన్నతనము. బాల్యము.
 పిన్నతుముకి. కాకితుముకి.
 పిన్నది. చిన్నది.
 పిన్నదూలగోవెల. కంఠూర.
 పిన్ననాడు. బాల్యదశ.
 పిన్ననుదురు. ఏనుఁగునొసటిబుడిపి.
 పిన్ననెల్లి. తుద్రాన్ని మంథము.
 పిన్ననెరేడు. కాకినేరేడు.
 పిన్నపాప. కన్యక.
 పిన్నపాపర. గోతుంబ.
 పిన్నపాల. చిఱుపాల, క్షీరావి.
 పిన్నములక. నేలములక, కంటకారిక.
 పిన్నముల్లంగి. తుద్రములకము.
 పిన్నమ్మ. తల్లిచెల్లెలు.
 పిన్నయిప్ప. మధూళిక, గారీవాసము.
 పిన్నయేలకి. ఉపహంచక.
 పిన్నయ్య. పినతండ్రి.
 పిన్నటికము. పిన్నతనము.
 పిన్నవరగోగు. కమలవల్లభ.
 పిన్నవాడు. బాలకుఁడు.
 పిన్ని. పిన్నమ్మ.
 పిపాస. సం. నిరుద్రావనిచ్చ, దప్పి.
 పిపాసేతుఁడు } సం. విణ. దప్పిగొన్న
 పిపాసువు } వాడు.
 పిపీలకము. సం. చీమ.
 పిపీలిక. సం. ఆడుచీమ.
 పిప్పల. సం. పిప్పలి.
 పిప్పలము. సం. జలము; బాతు; రావి.
 పిప్పలాశనము. సం. ఏనుఁగు.
 పిప్పలి. సం. ఊపణము; రావి.

పిప్పళ్లు. సం. ఊపణము.
 పిప్పి. రసమంతయు పీల్చుఁగామిగినది;
 నిస్సారమైనది; నలిచి రసము పింకిన
 ఆకుమొ.
 పిప్పిక. సం. పండ్లపాచి.
 పిప్పిరి. పిప్పి.
 పిప్పుపు. సం. పుట్టుమచ్చ.
 పిమ్మట. మనోవ్యభ. ద్ర. అనంతరము,
 తరువాత; పరోక్షము.
 పియ్యి. మలము.
 పిర. కానిలో నాలవభాగము.
 పిరంగి. సిపాయలు యుద్ధమస్వడుమందు
 గుండువేసి గట్టించి కాలెడి యినుప
 క్రోవి, శతఘ్ని; ఖడ్గము; అరణాట్టు?
 అనుమంతిగాఁడు?
 పిరంగిచెక్క. ఏలాపర్ణి.
 పిరంగి. పిరంగి.
 పిరంగు. పిరంగి.
 పిరి. మెలి; పెంటి; గోనెలు మొదలగు
 నవి కట్టెడు త్రాడు.
 పిరిగిను. అ. క్రి. పెనఁగొను, చుట్టుకొను.
 స. క్రి. మెలిపెట్టు.
 పిరువీకు. పీఠులాట; బాధ.
 పిరువీకులాడు. అ. క్రి. పెనఁగులాడు,
 పిరువీకుసేయు. స. క్రి. పీఠులాడు;
 బాధించు.
 పిర్వీకు. రూ. పిరువీకు.
 పిఱ. రూ. పిర.
 పిఱికి. విణ. భీరువు, పంద.
 పిఱికికండ. అధైర్యము.
 పిఱికిమొకము. లేడి; జింక.
 పిఱు. పిఱుదుశబ్దముయొక్కలు పై రూపము
 పిఱుదు. మొలకు పెనుకటిభాగము, నితం
 బము; పెనుక.
 పిఱుదుకొను. స. క్రి. పెంబడించు.
 పిఱుతివియు. } అ. క్రి. పెనుదీయు,
 పిఱుతివుచు } పరాజ్ఞుభవగు.
 పిఱుదీయు }
 పిఱుము. పరువభావము. విణ. పరువము
 పిఱువడు. అ. క్రి. పెనుదీయు; భయపడు.
 పిఱువెట్టు. స. క్రి. అనాదరించు.

పిఱువోపు } అ. క్రి. వెనుదీయు.
 పిఱునను }
 పిఱ్ఱి. పిఱుఁడు, శ్రోణి.
 పిలక. కందగడ్డలోనగువాని మొలక;
 కొద్దిగానుంచుకొనినజట్టు; పిలుక.
 పిలపిల. మూఁగుటయందును వచ్చుటయం
 దును పోవుటయందును విక్కిరించుట
 యందునగు అనుకరణము.
 పిలుఁగు. విణ. రూ. పినుఁగు.
 పిలుక. పక్షి మొదలగువానిపిల్ల.
 పిలుకు గర్వము.
 పిలుకుమారు. అ. క్రి. చచ్చు; నాశ
 మొందు. రూ. పిల్గుమారు.
 పిలుకుమార్పు. ప్రే. చంపు; నాశముచేయు.
 పిలుకుమారు. అ. క్రి. చచ్చు; నాశ
 మొందు. రూ. పిల్గుమారు.
 పిలుకుమారుచే. ప్రే. చంపు; నాశము
 చేయు. రూ. పిలుకుమారు.
 పిలుచు. స. క్రి. ఆహ్వానించు. రూ. పిల్చు.
 పిలుపు } పిలుచుట, ఆహ్వానము.
 పిలుపుడు }
 పిల్క. రూ. పిలుక.
 పిల్ల. పక్షి మొదలగువానిసంతతి; బాలిక,
 ఆఁడుపడుచు. విణ. చిన్న. బ. బిడ్డలు.
 పిల్లఁగ్రోలు } మురళి.
 పిల్లఁగ్రోవి }
 పిల్లకాయ. బాలఁడు.
 పిల్లగడ్డము. నడుమమాత్రము కొంచెము
 పెండుకలుగల గడ్డము.
 పిల్లగాఁడు. బాలఁడు.
 పిల్లగిఱులు. బ. బాలక్రీడావిశేషము.
 పిల్లిజోట్టు. బాలుఁడు ముందటి సిగ, కాక
 పక్షిము.
 పిల్లిదీపు. బాలక్రీడావిశేషము.
 పిల్లిదేవి. బాలక్రీడావిశేషము.
 పిల్లనగ్రోలు } ఊదుటకనువు గా బెజ్జములు
 పిల్లనగ్రోవి } వేసిన పెదరు గొట్టము,
 మురళి. [కూపకము.
 పిల్లనూయి. నూతిలోపలి చిన్న నూయి,
 పిల్లిపిచ్చిరొచ్చుగడ్డ, నానాయణి, శతావరికి
 పిల్లిపెసర్ల. కాకిపెసర్ల మధ్యపర్లి.

పిల్లము. సం. తడికన్ను. విణ. తడికన్ను
 గలది. [గంతు.
 పిల్లమొఱము. తలక్రిందుగా వేసెడుగంతు;
 పిల్లవేలు. చిట్టికనప్రేలు.
 పిల్లలఁగలిగించువేరు కామ.
 పిల్లాడి. పిల్లాణి.
 పిల్లాకము. సం. పక్షిపిల్ల.
 పిల్లాణి. స్త్రీలకాలి నాల్గవవ్రేలినగ.
 పిల్లి. మార్జాలము.
 పిల్లికనతనము. వైదూర్యము.
 పిల్లిగడ్డ. పునుఁగుచట్టము.
 పిల్లిశీలము. మి. కపటవర్తనము.
 పిల్లు. కసపు.
 పిల్లరుగంతు. పిల్లమొఱము.
 పిశంగము. సం. గోరోజునపువన్నె. విణ.
 గోరోజునపువన్నెగలది.
 పిశాచకి. సం. కుబేరుఁడు. [దయ్యము.
 పిశాచము. సం. దేవయోనివిశేషము; పిల్లి;
 పిశాచి. సం. పిశాచస్త్రీ; జటామాంసి.
 పిశిత. సం. జటామాంసి.
 పిశితము. సం. మాంసము.
 పిశున. సం. పిక్క; కొండబెండ.
 పిశునము. సం. కాకి; కుంకుమపువ్వు.
 పిశునుఁడు. సం. నారదుఁడు. విణ.
 శౌండకాఁడు; కూరుఁడు; నీచుఁడు.
 పిష్టకము. సం. నూఁబొడి; పిండివంట;
 నేత్రరోగవిశేషము. [మూఁకుడు.
 పిష్టపచనము. సం. బాణలి, బూరెల
 పిష్టము. సం. పిండి; సీసము. విణ. పొడి
 చేయఁబడినది; నూఁబడినది; రుబ్బినది.
 పిష్టాతము. సం. వస్త్రములకు వాసనకట్టెడు
 బుక్కా.
 పిన. ఆవివేకము.
 పినక. తలపెండ్రుకలయందు చెమటచే
 బందనగొను ముఱికి.
 పినరు. కడిగినధాన్యములో త్రోవుడుపడి
 నది; లేశము; విత్త.
 పిసాని. పిశాచి; పిశాచము.
 పిసాళము. ప్రకాశము; వికాసము; పరి
 హాసము; వ్యాపనము; దొంగయత్తు.
 పిసాళి. మూఁకుడు; కుత్సితస్త్రీ; కుత్స

తుడు. విణ. ప్రకాశముగలది; వ్యాపనముగలది; దొంగయెత్తుగలది.

పిసాళించు. ఆ. క్రి. ప్రకాశించు; పరిమళించు; వ్యాపించు; పరిహాసములాడు. దొంగయెత్తువేయు. స. క్రి. పరిహాసించు పిసి. తొలియుండు బిగ (గొట్టుటకై చెక్కిన స్తంభము పట్టె మొదలగువాని చివర. పిసికిళ్ళు. బ. జొన్నలు మొదలగువాని యూచబియ్యము; పిసుకుటలు.

పిసిడి
పిసినారి
పిసిని
పిసినిగొట్టు } విణ. పిసినివాడు, లోభి.
పిసుకు. స. క్రి. పిండి మొదలగువానిని చేతమర్దించు; పాదములు మొదలగు వానినొత్తు.

పిస్తోలు. ఇం. పిస్తల్.
పిహితము. సం. ఒక అర్థాలంకారిము; కనుతొప్పముత. విణ. కిప్పబడినది.
పిళ్ళ. కొన్ని జాతుల చేరనకు చెప్పడు పదము.

పిళ్ళారి. వినాయకుడు.
పిళ్ళు. బ. దూడలను కుడువనీని యావులను దూడలుచచ్చిన యావులను మరులు కొలుపుటకై తనోన్యనిద్యారమున జొప్పించిలాగెడుతొరపుకుఁచక సపువెంటి.

పి

పీకు. స. క్రి. పెఱుకు; తీసివేయు.
పీకులాట. పీకులాడుట.

పీకులాడు. ఆ. క్రి. పెంగులాడు.
పీకువీకాడు. ఆ. క్రి. మిక్కిలి పెఱుకులాడు
పీకె. నాగస్వరము మొ॥ వాద్యముల ముఖమున జొప్పించెడు క్రోవి పుల్ల; కాలెవలెఁజుట్టిన చిన్న ఆకుచుట్ట; తాగి మిగిలిన పొగచుట్ట.

పీకెవాటు. ఆ. క్రి. చప్పటయగు; కృశించు
పీచేమడఁపు. హింస.

పీచేమణఁచే. స. క్రి. చంపు.

పీచేము. మదము.

పీచేర. నారాయణి. పిల్లపీచరక్.

పీచే. గూడువలెఁ బెనఁచుకొనియుండు నారి.

పీట. పీఠము, కూర్పుండెడుపలక.

పీటముడి దట్టముగావేయబడినముడి.

పీటవెట్టు. ఆ. క్రి. లేవక యొకచోటనే పాడుకొనియుండు

పీటవెట్టుమొకము. ఘృష్టి, పంది.

పీగద్ద. పీఠిగద్ద.

పీరమర్దుడు. సం. నర్మదుడు, శృంగార నాయక సచివులలో నొకఁడు. విణ.

ధృష్టుడు.

పీఠము } సం. కూర్పుండెడి అసనము,

పీఠి } పీట; మంత్రసిద్ధినిగూర్చెడి

జపస్థానవిశేషము; దేవతాస్థానవిశేషము

పీఠిక. సం. గ్రంథము మొదటవ్రాసెడు

దాని పుట్టువూర్వోత్తరము, ఉపోద్ఘా

తము, భూమిక; క్రమము.

పీడ. సం. బాధ, దుఃఖము; సిగదండ;

సరళవృక్షము. [బాధపెట్టుట.

పీడనము. సం. పరులచే గలుగురాయిడి

పీడించు. సం. స. క్రి. బాధించు.

పీడితము. సం. విణ. బాధపెట్టబడ్డది;

పిసుక (బడినది) చున్నది.

పీడ్చమానము. సం. విణ. పీడింపఁబడు

పీత. ఎండ్రకాయ; కుశీరము. సం. పసుపు

పీతదారువు. సం. దేవదారువు; సరళ

వృక్షము; మ్రానిపసుపు. [వృక్షము.

పీతద్రువు. సం. మ్రానిపసుపు; సరళ

పీఠనము. సం. కుంకుమపువ్వు; దేవదా

రువు; అంబాళము; హరిదళము.

పీతముండిము. సం. పచ్చతలపిచ్చుక,

బండారుపిచ్చుక.

పీతము. సం. పువ్వురాగము; పసుపువన్నె.

విణ. పసుపువన్నెగలది; తాగబడినది.

పీతసాలకము. సం. కేఁగిసత్.

పీతాంబరము. సం. పచ్చవలువ; పసుపు

వన్నెగల పట్టుబట్ట; మాయ.

పీతాంబరుడు. సం. విష్ణువు. విణ. ప్రచ్ఛ

వలువదాల్చు.

పీఠి. సం. పానము; గుఱ్ఱము.

పీఠిగోరువంక. విట్ శారిక,

పీఠిరిగద్ద. పీగద్ద.
 పీఠిరిగుంట. ముఱికిగుంట.
 పీతోలు. పైనుండునన్ననిచర్మము.
 పీనము. సం. సంతోషము; చెమట. విణ.
 లాఘవము.
 పీనస. సం. దోషం.
 పీననము. సం. పడిసెము.
 పీనస్కంధము. సం. దున్న.
 పీనాహము. సం. నూయివాయికట్టు.
 పీనుగు. ప్రాణమువాసినబొంది, శవము.
 పీనుగుదిండి. పిశాచము
 పీనుగుపెంట. దురవస్థ; కష్టము; పీను
 గులప్రాణు.
 పీనోద్ధి. సం. పెద్దపాదుగులయావు.
 పీఘ. పీచుగు.
 పీయి. మలము.
 పీయాపము. సం. ఆమృతము; పాలు;
 జాన్న బాలు; జాన్నగడ్డ.
 పీరు. గుమ్మ, తీరధార. ఆ.క్రి.రూ.పీలు.
 హిం. మహమ్మదీయ భక్తుల జ్ఞాప
 కార్థమైన చిహ్నము; తురకీలు వారి
 పండుగలో పూజించు చేతివంటి
 . ఆకారముగల విగ్రహము.
 పీరుచే. స.క్రి. పీలుచు. రూ. పీర్పు.
 పీర్లపంజా. తురకల యుత్సవములోని
 చిహ్నము.
 పీల. విణ. బక్క, కృశము చుక్కాను.
 పీలి. పికిలి పక్షి; ఓడకు దారి చూపెడు
 పీలిక. వస్త్రాదుల పేలిక.
 పీలికాడు. ఓడచుక్కానుతిపైడువాడు.
 పీలితొంగళ్ళు. నెమలి యీకలకుచ్చలు.
 పీలిదండలు. సందిట నుంచుకొను కుచ్చు
 మాలికలు.
 పీలు. ఆ.క్రి. రూ. పిగులు.
 పీలుకము. సం. పక్షిపిల్ల.
 పీలుచే. (ఫలరసాదుల) జాణు; (నీరు
 గాలి పొగ మె||) పీలుపు.
 పీలుపర్ణి. సం. చాగ; దొండం.
 పీలుపు. సం. గొలుగుచెట్టు; ఏనుగు;
 పరమాణువు; తాటిచెక్క; పుష్పము;
 భాణము,

పీవము. సం. విణ. పీనము.
 పీవరము. సం. తాఁబేలు. విణ. క్రొవ్వి
 నది; లావుది, బలిసినది.
 పీవరి. సం. పెద్దపీచరక.
 పీవరి.

పు

పుంఖము. సం. బాణము—పిడి; డేగ;
 ప్రశస్తాచరణము.
 పుంఖానుపుంఖము. సం. శుభాశుభరూప
 మయినయది; శరపరంపర.
 పుంగవము. సం. ఎద్దు; ఋషభము.
 పుంశపుండు. సం. (ఉత్తరపదమైనచో)
 శ్రేష్ఠుడు
 పుంగుడు. తెల్లపాడల కుష్టము; పులిపిరి
 పుంజము. సం. రాశి, సమాహము.
 పుంజి. సమృద్ధి; వరి మొదలగు పైరు;
 రాశి. విణ. సమృద్ధము.
 పుంజికొను. ఆ.క్రి. గుబురుకొను.
 పుంజీ. నాలుగు. [రాశివడు.
 పుంజీభవించే. సం. ఆ.క్రి. ప్రాణవడు,
 పుంజే. ఎద్దడినేల.
 పుంజేము. ముప్పది యొనికల నూలు.
 పుంజేలదండ. శ్రీకంఠాధరణవిశేషము.
 పుంజు. మగకోడి, కుక్కుటము.
 పుంజేదాలుపు. కుమారస్వామి, కుక్కుట
 భవజాడు.
 పుంజేలవేరువిత్తు. పంచపు కోడిపుంజు.
 పుంట. సంధ్యాకాలము. రూ. పుంటె.
 పుండరికము. సం. తెల్లదామరక; తెల్ల
 గొడుగు; ఒక తీర్థము; ఒక గంధ ద్రవ్యము;
 ఆగ్నేయ దిక్కునందలి ఏనుగు; కప్ప;
 తియ్యమామిడిక; తెల్లపాడల కుష్టము;
 పులి.
 పుండరీకాక్షుడు. సం. విష్ణువు.
 పుండరీకుడు. సం. ఒక పరమభాగవతుడు
 పుండరించే. ఆ. క్రి. ఆధుత కల్పనము
 చేయు.
 పుండాకొరు. తంటాకొరు.
 పుండు. వ్రణము.
 పుండ్రము. సం. నలుపుగలసిన యెఱ్ఱ
 చెఱుకు; తెల్లదామరక; నుదుటితిలకము;

పురుగు; పువ్వులగురి వెందఱ; ఒక దేశము; ఇత్తువిశేషము.

పుంత. కాలిదారి; పశువులునడిచెడి దారి.

పుంభావము. సం. పురుషత్వము.

పుంశబ్ది. సం. జారస్త్రీ.

పుంసవనము. సం. గర్భధారణమైన రెండవ (మూడవ) మాసమున పురుష ప్రజగా పుట్టవలెనని చేసెడి సంస్కార విశేషము; పాలు.

పుకారు. హిం. కేకలు; ఆల్లరి; వదంతి.

పుకిలించు. స. క్రి. రూ. పుక్కిలించు.

పుకిలింత. రూ. పుక్కిలింత.

పుక్క. రూ. బుక్క.

పుక్కిలి. బుక్కలోపలి భాగము,

పుక్కిలించు. స.క్రి. నీళ్లుమెదలగువానిని గండ్మాపించు.

పుక్కిలింత. పుక్కిలించుట, గండ్మాపము

పుచ్చికోలు. ప్రతిగ్రహము, పుచ్చికోనుట.

పుచ్చె. తలపుత్తై; పెంకాయబొండ్లముమొ.

పుచ్చే. కాళింగము.

పుచ్చేడిక. లజ్జ.

పుచ్చేడిక. సిగ్గరి; లజ్జగలవాడు; లజ్జగలది.

పుచ్చేడికతనము. సిగ్గు.

పుచ్చే. అముదపునుడ్డి. అ.క్రి. పుప్పిపట్టు,

కొయ్య మొదలగునది పుచ్చిపోవుట.

స.క్రి. గ్రహించు, తీసికొను; పెఱుకు;

నియోగించు. ప్రే. పోజేయు.

పుచ్చేకొను. స.క్రి. గ్రహించు.

పుచ్చేకోలు. పుచ్చుకొనుట. ప్రేయట.

పుచ్చటి. సం. నెటికవిఱుచుట; చిటిక

పుచ్చము. సం. తోక; వెనుకప్రక్క.

పుట. సం. పుస్తకములొనిపత్రముయొక్క

యొకవైపు, పేజి; పొరట.

పుటతేనె. కురుజుతేనె.

పుటపుట. అడుగుటయందగుఅనుకరణము.

పుటపుట. విణ. అధికము; ప్రవృద్ధము.

పుటపుటనగు. అ.క్రి. ప్రవృద్ధునగు.

పుటభేదము. సం. పట్టణము; చతుర్విధ

వాద్యము; ఏటివంపు.

పుటభేదనము. సం. పట్టణము.

పుటము. అశ్వగతివిశేషము. సం. గుఱ్ఱపుగిట్ట

బొంధము పక్కముచేయు డిప్పలజంట; మూత; ఒండొంటికలయిక.

పుటముబ్బు. అ.క్రి. మీదికిముబ్బు.

పుటమెగయు. అ.క్రి. మీదికెగయు;

దాటు.

పుటి. సం. దొప్ప; మూత; గోచి.

పుటిక. చిన్నగంప; చిన్నతట్ట. సం. ఏలకి.

పుటికె. పుటిక.

పుటితము. సం. దోసిలి; దొప్పవలెకూర్చ

బడిన రెండుచేతులు. విణ. కుట్టబడి

నది; దొప్పగాజేయబడినది. [ణము.

పుటుక్కు. తెగుటయందగు ధ్వన్యనాకర

పుట్ట. వల్మీకము; చిన్నపొద; జన్మస్థా

నము, ఆకరము; రాశి.

పుట్టకాపరి. సర్పము.

పుట్టకాపు. ఎలుగుబంటి; సర్పము.

పుట్టకాలివాడు. విణబోదకాలుగలవాడు

పుట్టకాలు. బోదకాలు, పుట్టవలెదుర్మాం

సముపెరిగినకాలు, వల్మీకపాదము.

పుట్టకూటిమెకము. ఎలుగుగొడ్డు.

పుట్టకూడు. చీమగుడ్డతోగలసిన పుట్ట

మట్టిమద్ద. [కూడుమేపుడు.

పుట్టకూడుదిండి. ఎలుగుబంటి. రూ. పుట్ట

పుట్టకూడుమెక్కుమెకము. ఎలుగుబంటి.

పుట్టకొక్కు. కుక్కగొడుగు; పుట్టయందు

తెల్లగా మొగ్గవలె మొలచునది, శిలీం

ద్రము. [బయట పెట్టినపెద్ద మట్టితిన్నె.

పుట్టకోట. కోటకు బలముకొనము కోట

పుట్టకోవలు. బ. పుట్టమీది శిఖరములు.

పుట్టగొడుగు. గోమయచ్చుతిక; పుట్టయం

గు తెల్లగా గొడుగువలె మొలచునది,

పుట్టకొక్కు.

పుట్టగోచి. పెద్ద కాపీనము.

పుట్టదూలు. వల్మీకధపుడు, వాల్మీకి.

పుట్టచెండు. ఎగురగొట్టి యాడెడు

పస్తాగ్రికృతమైన బంతి. బ. బాలక్రీడా

విశేషము.

పుట్టచెమ్మ. వల్మీకశింబి.

పుట్టచేర్పు. పుట్టకొక్కు.

పుట్టతమ్మ. ఒకదినుసు తమ్మ.

పుట్టతేనె. పుట్టలోపెట్టిన పేరతేనె.

పుట్టతేలు. మండ్రగబ్బ.

పుట్టదిట్ట. సగము.

పుట్టపుట్టుపు. రూ. పుట్టచూలు.

పుట్టపెట్టినట్టు } సగము, పాము.

పుట్టమనేడుగబ్బి }

పుట్టము. వస్త్రము.

పుట్టి. ఖారి, ఇరువదితూముల ప్రమాణము;

ఇరువది మణుగుల యెత్తు; పేనులతో

పెద్దగంపవలె అల్లి మీద తోలుకప్పి

కుట్టబడిన యేలుదాటెడు సాధనవిశే

షము; కరడిగ.

పుట్టించే. ప్రే. లేనిది కలుగజేయు.

పుట్టిక. రూ. పుటిక. [వా. పుట్టిల్లు.

పుట్టినిల్లు. జన్మస్థానము, మాతృగృహము

పుట్టు జన్మము. అ. క్రి. జన్మించు.

పుట్టుక. జన్మము. [శువు.

పుట్టుకచేలవశేతి. చంద్రుడు. హిమాం

పుట్టుకల్లరి. విణ. పుట్టుక మొదలు కల్ల

లాడువాడు.

పుట్టుగట్టు. ఉదయాద్రి, తూరుపుగొండ

పుట్టుగు. జన్మము.

పుట్టుగొడ్డు. విణ. పుట్టుక మొదలు గొడ్డు

తనముగలది, వంధ్య; వంధ్యము.

పుట్టుగ్రుడ్డి } విణ. పుట్టుక మొదలు గుడ్డి

పుట్టుచీకు } వాడైనవాడు, జనుసా

ధుడు. [చెయ్య

పుట్టుచెయుపు. జాతకర్మము. రూ. పుట్టు

పుట్టుపాప. విణ. వ్యాధిచే తెల్లబాటిన

దేహముగలవాడు.

పుట్టుపునుగు. లోమశశమ్మగమదము.

పుట్టుపూర్వములు మి. పూర్వచరిత్రము.

పుట్టుబడి. పుట్టుక ఉత్పత్తి.

పుట్టుమచ్చు. జడలము, పుట్టుక మొదలు

దేహమునందు కలిగిన నల్లబొట్టు.

పుట్టుమూగ. పుట్టుక మొదలు మూగ

యైనవాడు.

పుట్టుమొండి. విణ. పుట్టుక మొదలు మొండి

వాడు, పంగువు, కంటి.

పుట్టువడుగు. పుట్టుక మొదలు బ్రహ్మచారి

యైనవాడు, విష్ణువు.

పుట్టుపు. జన్మము. [వాడు.

పుట్టువెట్టి. పుట్టుక మొదలు వెట్టివాడైన

పుట్టెడు. పుట్టిప్రమాణము.

పుట్టెడునేల. ఇరువదికుంటల భూమి

పుట్టిల్లు. రూ. పుట్టినిల్లు.

పుడక. వా. పుల్ల; కట్టెపుల్ల.

పుడకవేయు. స. క్రి. మనస్సును తిప్ప,

మనస్సును పాడు చేయు.

పుడమి. నేల, పృథివి.

పుడమితాలుపు. శేషుడు; రాజు; కొండ

పుడమితేరెక్కువాడు. శివుడు, త్రిలో

రథుడు.

పుడమిపట్టి. రూ. నేలపట్టి.

పుడమిపుడు. మి. రాజు.

పుడమిపుట్టు. చెట్టు, భూజము; నీత,

భూమిజ.

పుడమిముద్దియకోక } సముద్రము.

పుడమిమొలనూలు }

పుడమిరా విష్ణువు.

పుడమితోడు. భూపతి, రాజు. [వుడు.

పుడమివేలుపు. బ్రాహ్మణుడు, భూదే

పుడమిశుడు. మి. రాజు, భూపతి.

పుడికిరించే. స. క్రి. రూ. పుణికిరించు.

పుడికిరింత రూ. పుణికిరింత.

పుడికిళ్లు. బ. రూ. పుణికిళ్లు.

పుడిగ. త్యాగము. [ప్రసృతి.

పుడిసిలి గుడియబట్టిన చేరిలో సగము,

పుడిసిలించే. స. క్రి. (జలము మొదలగు

వానిని) పుశిసిటబట్టు.

పుడిసిలింత, పుడిసిలింతుట.

పుడిసెడు. చేరలో సగము.

పుడుకులు. బ. రూ. పుణుకులు.

పుడుక. పుల్ల; కట్టెపుల్ల.

పుడుకబావిలి. త్రీకిర్ణ భూపావిశేషము.

పుడుకు. ఈవి, ఇచ్చుట స. క్రి. కొంచె

ముగా ఇచ్చు; ఇచ్చు; (అయిదు ప్రశ్నతో)

ప్రహించు; చీకటిలో తడవు.

పుడుకుగల్లు. చింతామణి, ఈవులరతనము

పుడుకుదొడుకు. కామధేవు, ఈవుల

మొదవు [మాను.

పుడుకుమాను. కల్పవృక్షము, ఈవుల

పుడుగ త్యాగము

పుణికిరించే. స. క్రి. కొంచెముగా ఇచ్చు

(సన్నిపాత జ్వరదోషముచేత ఐదు

ప్రశ్నతో) ప్రహించు.

పుణికిరింత. పుణికిరించుట.
 పుణికిళ్ళు. బ. బాలక్రీడా విశేషము.
 పుణుడులు. బ. భక్ష్య విశేషములు,
 గుండని ఒక పిండివంట.
 పుణుకు. రూ. పుడుకు.
 పుణ్య. సం. గంగ; శులసి; పుణ్యస్త్రీ.
 పుణ్యకము పుణ్యము; ఒకవ్రతము.
 పుణ్యజనుడు. సం. నిర్భతి; యక్షుడు;
 రాక్షసుడు; నాజనుడు.
 పుణ్యజనేశ్వరుడు. సం. కుబేరుడు.
 పుణ్యభూమి. సం. ఆర్యావర్తము.
 పుణ్యము. సం. ధర్మము, సుకృతము.
 విణ. పవిత్రము; నుందరము; పవిత్రము
 చేయునది. భేదము.
 పుణ్యమొన. మల్లయుద్ధమునగట్టు మొన
 పుణ్యవంతుడు } సం. విణ. ధార్మికుడు,
 పుణ్యాత్ముడు } సుకృతి.
 పుణ్యాహము. సం. పుణ్యదినము, పవిత్ర
 మైన దినము.
 పుణ్యాహవాచనము. సం. దైవాది కర్మ
 ప్రారంభమునందు మంగళార్థము పుణ్యా
 హమును శబ్దమును మూడు మాటలు
 చెప్పెడు ఒక శుద్ధికర్మము.
 పుతపుత. చలనమునందగు అనుకరణము.
 పుతపుతపోవు. ఆ.క్రి. వివశమగు.
 పుత్ర. పృథము, పీఠ.
 పుత్రడ. నూలుకండె.
 పుత్రడి. ఆపరంజి, బంగారము; పుత్రభిక్.
 పుత్రడికాసు. మత్స్యభేదము.
 పుత్రడిచూపుల మగువ. లక్ష్మి.
 పుత్రము. క్రి. పంపుదనులు.
 పుత్రు. రూ. పుత్రడి.
 పుత్రులి-క. సం. బొమ్మ, పాంచాలిక.
 పుత్రిక. సం. చిట్టిగ; ఒక తేనెటీగ.
 పుత్రిమే. ప్రే. పుచ్చు, పంపించు; అజ్ఞా
 పించు. యాగము.
 పుత్రకామేష్టి. సం. పుత్రప్రాప్తికై చేసెడు
 పుత్రకుడు. సం. పుత్రుడు.
 పుత్రజీవము. గారచెట్టు- ఆకులవంటి
 ఆకులు గలిగి సంతానము గలుగజేసెడి
 ఒక ఓషధి, గర్భదాత్రి.

పుత్రి. సం. పుత్రిక, కూతురు.
 పుత్రిక. సం. కూతురు; పుత్తభిక్, బొమ్మ;
 లక్కదూది.
 పుత్రుడు. సం. కొడుకు. (పుత్రులు పన్ని
 ద్దఱు- జౌరనుడు, భార్యయందు
 తనకుబుట్టి-కొడుకు; క్షేత్రజుడు, ఏదేని
 యొక కారణమున సంతాన విచ్ఛిత్తి
 కలుగఁగా పెద్దల యనుజ్ఞచేతన భార్య
 యందు జేనరుడు మొదలగు వారికి
 బుట్టిన కొడుకు; దత్తుడు, దత్తు తీసి
 కొన్న కొడుకు; కృత్రిముడు, గుణజ్ఞు
 డని యభిమానించి పెంచు కొన్న
 కొడుకు; గూఢోత్పన్నుడు, అంకుమగ
 నికి బుట్టిన కొడుకు; అపవిద్దుడు, తల్లి
 చేతఁగాని ండ్రిచేతఁగాని ఉభయుల
 చేతనుకాని విడువఁబడగా తెచ్చి
 పెంచుకొన్న కొడుకు; కాసినుడు,
 కన్యాత్వమున రహస్యముగా ఇతరునికి
 బుట్టిన కొడుకు; సహోధజుఁజు, గర్భి
 జిగానుండ తెలిసికాని తెలియకాని
 వివాహముచేసికొన్న భార్యయందు
 బుట్టిన కొడుకు; క్రితుడు, తలిదండ్రుల
 వద్ద వెలయుచున్న కొడుకు; పానర్భ
 వుడు, పునర్భవునందుబుట్టిన కొడుకు;
 స్వయందత్తుడు, తలిదండ్రులు లేక
 కాని తలిదండ్రులచేత ఆకారణముగ
 విడువఁబడికాని తనంతట నేను నీకు
 బుత్రుడు నయ్యెదనని వచ్చిన కొడుకు;
 జ్ఞాతిరేతుడు, జ్ఞాతికొడుకు.)
 పుదియబొట్టు. ఊర్ధ్వపుండ్రము.
 పుదీనా. హిం. పొదీనా, సువాసనగల
 ఒక దినుసు మొక్క.
 పునలము. సం. శరీరము; ఒకపదార్థము,
 ద్వ్యణుకాది; రూపాలుగలది. [రుడు
 పుస్తలుడు. సం. జీవుడు; నుందరాకా
 పునర్జీవము. సం. గోరు.
 పునర్భవ. సం. గలిజేగు.
 పునర్భవ. సం. చంద్రభ.
 పునర్భవము. సం. గోరు; పునర్జన్మ. విణ.
 తిరుగఁబుట్టునది.
 పునర్భవి. సం. జీవుడు.

పునర్భువు. సం. మాఱునునువుని.
 పునర్వసు. సం. ఒక నక్షత్రము.
 పునర్వసువు. సం. విష్ణువు; శివుడు;
 కాత్యాయనముని.
 పునస్సంధానము. సం. విచ్చిన్నమై
 పోయిన యగ్నిని మరల హోమ
 కుండుమునండు గూర్చుట.
 పునస్సంస్కారము. సం. రెండవసారి
 చేసెడి ఉపనయనాది సంస్కారము.
 పునాది. బలమున కై గోడ కడుగున
 భూమిలో లోతుగా త్రవ్వి పెట్టెడు
 గోడ.
 పునాసలు. బ. పునర్వసువు, నూర్యుడు
 పునర్వసు నక్షత్రమందుండగా విత్తిన
 ధాన్యము, సజ్జలు కొఱ్ఱలు బొబ్బలు
 మొ.
 పునాసాటకడాలు బ. పునాసలు.
 పునిస్త్రీ. గ్రా. భర్త బ్రదికియున్న యా
 డుది, పుణ్యస్త్రీ.
 పునితుడు. సం. విణ. పవిత్రుడు.
 పునుగు. మార్హరికవలనగు గంధ
 ద్రవ్యము; కలమధాన్యవిశేషము
 పునుగుచేట్లము బిడాలకము; పునుగు
 ఉండునట్టి కోశము.
 పునుగుపల్లి. మార్హరి, రోమశము.
 పునుగురాజనాలు బ. మిక్కిలి వాసన
 గల శాలిధాన్యవిశేషము. [యొముక
 పురుక. కపాలము, పుట్టె, తలచిప్ప,
 పునుకకంఠేమువాడు } శివుడు, కపాల
 పునుకతాలుపు } భృత్యు.
 పునుకదారి
 పునుకకంఠేమువానివిల్లు. మేరునగము.
 పునెము. చూ. పున్నెము.
 పున్న. పునుక, కరోటి.
 పున్నుచిల్లి పునుగుపిల్లి.
 పున్ను. విణ. పిన్న. [నేనవతిథి.
 పున్నుమ. పూర్ణిమ; శుక్లపక్షమునందుపడు
 పున్నాగము. సం. మరలపొన్న; ఇంద్రుని
 యోనుగు; పునవశ్రేష్ఠుడు; తెల్లలున;
 జాజికాయ
 పున్నియము } పుణ్యము; సుకృతము. విణ.
 పున్నెము } సుకృతముగలది.

పుష్పము. పువ్వు, పుష్పము.
 పుష్పి. వ్యాధిచేత పురుగుపడి గోరు మొద
 లగునది పుచ్చుట.
 పుష్పించే. ప్రే. పుచ్చు; పంపించు.
 పుష్పపురుగు. నుసిపురుగు.
 పుష్ప పశువులగొరిజలు ప్రసన్నపురుగులు
 పడెడు వ్యాధి. [పరాగము.
 పుష్పాడి. మష్పములయందలిధూళి, పుష్ప
 పుబ్బ. ఒకనక్షత్రము. [నాడు.
 పుమాంసుడు. సం. మనుష్యుడు, మగ
 పుయిలోట సంకోచము; లజ్జ; భయము;
 అధైర్యము; ముఖస్తీతి. [మోహితుము.
 పుయిలోటము. వెనుదీయుట, సంకోచము,
 పుయిలోడు. అ. క్రి. వెనుదీయు; భిన్నుడగు.
 పురంట. సంధ్యా కాలము.
 పురందరుడు. సం. ఇంద్రుడు.
 పురగిది. సం. పెనిమిటిగొడుగులు పెద్ద
 కుటుంబమునగుల (స్త్రీ); (స్త్రీ).
 పురట. సంధ్యా కాలము.
 పురడించే } అ. క్రి. వర్షిల్లు; విజృంభించు;
 పురణించే } తిరస్కరించు; ఎదురించు.
 పురతకీసులు. ఇం. పోర్చుగీసు దేశము.
 పురపుర. పొక్కుటయందగు అనుకరణము.
 పురపురబొక్కు. స. క్రి. మిక్కిలి వెత
 నొందు. [పడు.
 పురపురలాడు. అ. క్రి. మిక్కిలియ పేక్ష
 పురము. సం. పట్టణము; శరీరము; ఇల్లు;
 మేడ; మూడు; గుగ్గిలపుజెట్టు.
 పురశ్చరణము } సం. మంత్రసిద్ధికై శా
 పురశ్చర్య } స్త్రము విధించిన సంఖ్య
 ననుసరించి నడిపెడి జపహోమశర్వణ-
 ఆభిషేక బ్రాహ్మణ భోజనములు.
 పురశ్చదము. సం. దర్భ.
 పురస్కరించే. సం. స. క్రి. ముందిడు
 కొను; పూజించు.
 పురస్కారము. సం. ముందిడుట;
 పూజనము; సన్మానము; పరిగ్రహిం
 చుట; తడుపుట; శత్రువాక్రమించుట;
 అపదూరుపడుట.
 పురస్కార్యము. సం. విణ. పురస్కరింపఁ
 దగినది. [గలది.
 పురస్కృతము. సం. విణ. పురస్కారము

పురస్కృతి. సం. పురస్కారము. రూ.
పురస్క్రియ. [గలవాడు.

పురస్కృతుడు. సం. విజ. పురస్కారము
పురస్కరుడు. సం. విజ. ముందు నడచు
వాడు. గుడు.

పురహరుడు. సం. శివుడు, త్రిపుగాంత
పురాకృతము. సం. విజ. పూర్వజన్మ మందు
జేయబడిన శుభాశుభకర్మము.

పురాణదంపతులు. సం. బ. పార్వతీపర
మేశ్వరులు.

పురాణభట్టు. సం. పురాణము చెప్పవారు.

పురాణము. సం. సర్వ ప్రతిసర్గాది పంచ
లక్షణములతో గూడిన బ్రాహ్మది (ఆవి
పదు నెనిమిది—బ్రాహ్మము, పాద్యము,
వైష్ణవము, శైవము, భాగవతము, నార
దీయము, మార్కండేయము, ఆగ్నేయ
ము, భవిష్యత్తు, బ్రహ్మకైవర్తము,
తైంగము, వారాహము, స్కాందము,
వామనము, కార్మము, మాత్స్యము,
గారుడము, బ్రహ్మాండము) పదు నెని
మిది; కార్మపణము. విజ. ఆనాదియయి
నను నూతనముగనే యుండెడి ఆత్మ,
బ్రహ్మము; ప్రాతది.

పురాణిండు. ఆ. క్రి. వర్ణిల్లు; విజృంభించు.

సం. స. క్రి. పురాణము చెప్ప.

పురాతనము. సం. పరమాత్మ. విజ. ఆనాది
గురు పరంపరచే వచ్చినట్టిది; ప్రాతది.

పురాతని. దేవి, దుర్గ; మాయ, ప్రకృతి.

పురాయించు. ఆ. క్రి. వర్ణిల్లు, విజృంభించు.

పురారి. సం. శివుడు.

పురావృత్తము. సం. తొల్లిటికథ.

పురి. పురికొన (తాడు); మెలి; నెమిలి
పించుము; ఆక్రమణము; ధాన్యము పోసి
యుంచుటకు పొణకవలె గడ్డితో గట్టిన
మూటు. సం. పట్టణము.

పురికొను. ఆ. క్రి. కవియు, క్రిము; విజృం
భించు; ఎచ్చరిక దెచ్చుకొను. పే. పురి
కొలుపు. ఆజ్ఞాపించు; ప్రేరేపించు; రేగ
జేయు; కవియజేయు. రూ. పురికొల్పు.

పురిటిల్లు. వా. నూతికాగృహము.

పురిడి. పక్షివిశేషము,

పురిపిట్ట } బహి, నెమిలి.
పురిపులుగు }

పురిలోము. రూ. పురులోము.

పురివిచ్చు. ఆ. క్రి. వేటుపడు, విడిపోవు;
వెనుదీయు.

పురివిదుర్పు పిట్ట. నెమిలి.

పురివిప్పియాడెడు పులుగు. నెమిలి.

పురితత్తు. సం. అంత్రము, ప్రేగు.

పురిషము. సం. మలము.

పురుగు. క్రిమి, కీటకము. [రూ. పురుటాలు

పురుటియాలు. ప్రనూతిక, బాలెంతరాలు.

పురుటిల్లు. అరిష్టము, నూతికాగృహము.

పురుడించు. ఆ. క్రి. పోలికయగు. స. క్రి.
పోలు. [యము. విజ. సమానము.

పురుడు. జాతాశౌచము; జాతాశౌచసమ

పురుదము. సం. బంగారము.

పురులోము. స. క్రి. జ్ఞాత్రము మెలుయించు.

పురువు. పురుగు. సం. ఒక నది; ఒక రాజు;

స్వర్గము; పరాగము. విజ. మిక్కుటము.

పురుషకారము. సం. పురుషప్రయత్నము.

పురుషదమ్ము

పురుషద్వయనము } సం. నిలిసెడు.

పురుషమాత్రము

పురుషము. సం. క్రియలమీది విభక్తుల

సంజ్ఞ (ఇవి మూడు—ప్రథమ పురుషము,

మధ్యమ పురుషము, ఉత్తమ పురుషము);

సురపొన్న; నిలివెండు; కాస్త్రము.

పురుషమృగారతి. మి. ఆరాత్రికా విశే

షము.

పురుషార్థములు. సం. బ. ధర్మము ఆర్థము

కామము మోక్షము ప్రేమభక్తి.

పురుషుడు. సం. మగవాడు; మనుష్యు

డు; జీవుడు; పరమాత్మ.

పురుషోత్తముడు. సం. విష్ణువు, కృష్ణుడు;

ప్రత్యగాత్మ, పరమాత్మ.

పురుహము } సం. విజ. మిక్కుటము.

పురుహువు }

పురుహూతుడు. సం. ఇంద్రుడు.

పురురవుడు. సం. ఒక రాజు.

పురె. అవ్య. ప్రశంసార్థకము, రూ. పురే.

పురోగముఁడు } సం. విణ. ఆగ్రేసరుఁడు,
పురోగామి } ముందు నడచువాఁడు.
పురోగుఁడు }
పురోడాశము. సం. యజ్ఞార్థమైన ఆహారము; సోమలతారసము; హుతశేషము.
పురోణి. చిన్నయుత్తరము, చీటి.
పురోధ-నుఁడు. సం. పురోహితుఁడు.
పురోభాగి సం. విణ. ఎప్పుడును ఒరుల తప్పలే వేదకువాఁడు.
పురోహితుఁడు. సం. సాంగవేదాధ్యాయుడు జపహోమములననుష్ఠించువాఁడును ఆశీర్వాదించువాఁడును శాంతికి పాస్తిక కర్మలను చేయించువాఁడునైన పురోధను.
పుర్ణ. లక్కచిట్ట.
పుర్వ. పురుగు.
పుణ్య. పుణ్య.
పుణ్ణ. విణ. ఎడమ, వామము.
పుణ్ణచెయ్యి } వామహస్తము, ఎడమ
పుణ్ణచెయ్యి } చెయ్యి.
పుణ్ణియ. పుణ్ణి. [పలుచని బుఱద.
పుణ్ణు. పలుచని మలము; పలుచని పేద;
పుణ్ణ. కరోటి, పునుక; తలచిప్ప ఎముక.
పుల. విణ. పనుపుమించిన తెలుపునెప్ప కలది.
పులకండము. కండచక్కెర.
పులకము. సం. గగుర్పాటు; ఏనుగున కిచ్చెడి అన్నపుకబళము; ఒక పురుగు; మణిదోష విశేషము, మణులయందలి చీలిక; వజ్రమణి; హరిదళము; కడప; పులకము? [జ్వరము.
పులకరము. పులకము, గగుర్పాటు;
పులకరించు. ఆ.క్రి. గగుర్పొడుచు.
పులకలు. సం. బ. పులకాంకురములు పొడుచుట.
పులకాంకురము. సం. గరుపొడుచుట.
పులకించు. సం. ఆ.క్రి. గగుర్పాటుగలది యగు.
పులకోద్ధమము సం. గరుపొడుచుట.
పులగము. పొంగలి, పెసరపచ్చ చేర్చి పండిన యన్నము, కృపర,

పులగలి. ధాన్యాష్టము, పులికడుగు.
పులప. కండగాని నల్లరుగాని యెనిపి పెట్టిన పులుసు.
పులపాడుచు. ఆ.క్రి. తెప్పవేయక మాచు.
పులము. సం. గగుర్పాటు, విణ. విపులము.
పులన. మినభేదము. [గిన పుల్లదనము.
పులనరము. పాకము చెడుటవలన గలి
పులనరి. గర్భిష్ఠుఁడు. [దుఃఖపడు.
పులనిలు(ల్లు). ఆ.క్రి. వినర్థి మగు; కలగు;
పులన్తి. పులస్తుఁడు. [సంతోషము.
పులకము. సం. పొల్లు; అన్నపు మెతుకు;
పులాపు. హిం. ఒక విధమైన వంటకము.
పులి వ్యాఘ్రము; విణ. పులిసినది.
పులికడుగు. పులిసిన కడుగునీరు, ధాన్యాష్టము.
పులికూడు. పులిసినయన్నము; భిక్షాన్నము
పులికోచే. పులిముఖమువంటి ముఖము కలిగిన సాలెపురుగువంటి యొక పెద్దపురుగు.
పులిగంజి. పుల్లనీళ్లు, ఆరవాళకము.
పులిగాయము. అతిన గాయపు మచ్చ.
పులిగోరు. నడుమ వ్యాఘ్రమునకును పతకమునకు మూలుగా గూర్చిన హారము; వ్యాఘ్రసఖము.
పులిగోళ్ళవంకెలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
పులిచించలము } చుక్కిక.
పులిచింత }
పులిచెంచెలి }
పులిచెవులాకు. ఒక దినుసు మందుచెట్టు.
పులిజూదము. ఒకానొక ఆట.
పులితేపు. అజీర్ణపుత్రేపు.
పులితెలు. వ్యాఘ్రచర్మము.
పులినము. సం. ఇనుకతెన్నె.
పులినీరు. రక్తము విటిగి గాయము మొదలగు వానియందుండి కాతెడునీరు.
పులిపిరి-కాయ. కిణము, మాంసగ్రంథి, దేహమునందు మిరియమువలె పెరిగెడు దుగ్మాంస విశేషము.
పులిపులి. పులిపిరి. విణ. పీడితము.
పులిపులికాయ. పులిపిరి.
పులిపెరజెర. కాటుక రేకుపాము.
పులిమల. పుంగుడు. [కా పోనిచ్చు.
పులిమిపుచ్చే. స.క్రి. (విషయమును) తేలి

పులిమీనల నుయ్యాల లూగు. అ. క్రి.

సాహసకార్యము చేయు.

పులిమెకము. మత్స్యవిశేషము.

పులిమెట్టు. తేర్చినకడుగుయొక్క యడుగుది.

పులిమేర సీమాస్థలము.

పులియ. విస్తారము; ఎంగిలి విస్తరి.

పులియఁడు. పులివలె నుండుటచే కుక్క
కీయఁబడిన పేరు.

పులియఁబాటు } అ. క్రి. పుల్లనగు.

పులియు } బాలక్రీడావిశేషము.

పులియార. పులిహోర.

పులిరుసు. రూ పుల్లిరుసు.

పులివరుగు. పులియఁబెట్టినవరుగు.

పులివరి. పులుగుడు.

పులిహొర. హరిద్రాన్నము, పులుసుకలి
పిన ఆన్నము. వా. చిత్రాన్నము.

పులు. రత్నాదులమాలిన్యము; గడ్డి. విణ.
అల్పము.

పులుగు. పక్షి. [విష్ణువు

పులుగుతత్తడిరొత్తు. గరుడవాహనఁడు,

పులుగుపిట్ట. గుడ్లగూబ.

పులుగుబొల్లఁడు. గరుత్మాంకుఁడు, కుం
డేందు ధవళుఁడు.

పులుగుతాయి. పచ్చ, గరుడపచ్చ.

పులుగుతేఁడు } గరుత్మాంకుఁడు; ఖగే

పులుగులదొర } శ్వరఁడు.

పులుకండము. కండచక్కెర.

పులుకానిపురువు. పచ్చతొక్క పురుగు;
అల్పఁడు.

పులుకానిపులుగు చిలుక.

పులుకుపులుకు. తొప్పలు మూసి మూసి
తెలుచుచు చూచుటయందగు అనుకర

ణము. రూ. పుల్కుపుల్కు.

పులుగరి విణ. బాడయొడిగినవాఁడు.

పులుగాకు. ఉపద్రవము.

పులుగు. గుఱుతు; బాడ.

పులుగుడు. వాతేష్వు.

పులుచు, మత్స్యవిశేషము. [స్వామి.

పులుచొలి. శరణభవుఁడు, కుమార

పులుచొలితాత. హిమాద్రి,

ములుచొలినవతితల్లి. గంగ.

పులుదిండితాయి. ఇంద్రనీలమణి. రూ.

పులుదిండిచలుప. [బిండి.

పులుప. పలుచగానూతిన పుల్లయూరు.

పులుపు. పుల్లన, ఆమరసము.

పులుమానిసి. అల్పమనుష్యఁడు.

పులుము. కుష్మరోగము. స. క్రి. రుద్దు;
నల పు; పూయ; ఉసుము; కొట్టు.

పులుముడు. పులుముట. [ద్రుమము.

పులుమాను. తాళనారికేశాది తృణ

పులుసు. ఒకరసము, అష్టమ; చింతపండు

రసము, చోష్యము. [కూర.

పులుసుగూర. పులుసుపెట్టి పండిన ఆకు

పులొజ్జ. చక్కెర.

పులొమజ. సం. శచీదేవి, ఇంద్రాణి.

పులొమజిత్తు. సం. ఇంద్రఁడు.

పుల్కులు గగురు.

పుల్కుసుఁడు. సం. బోయవాఁడు; మాల
వాఁడు. విణ. ఆధముఁడు. రూ. పుక్క

సుర.

పుల్కుపుల్కు. రూ. పులుకుపులుకు.

పుల్లము. పులగము.

పుల్లరి. విణ రూ. పులుగరి.

పుల్పిరి. రూ. పులిపిరి.

పుల్పిడుచే. అ. క్రి. రూ. పులపాడుచు.

పుల్ల. పుడక; సమిధ; పాయ్యినిడుకట్టె.

విణ. పుల్లవిది; పనుపుమించిన తెలుపు
వన్నెగలది.

పుల్లంటుతాయి. ఇంద్రనీలమణి.

పుల్లకంద. ఒకదినుసుకంద.

పుల్లగిలు(ల్లు). అ. క్రి. భయపడు.

పుల్లగూర. పులుసుగూర.

పుల్లగొరక. నీరుకొడి.

పుల్లతి. సాదనకాండ్రు గుటికి నాపెడు

పుల్లతిగ. తిప్పతీగ, సోమలత.

పుల్లదానిమ్మ. అష్టదాడిమము. [గలది.

పుల్లన. అమరసము, పులుసు. విణ. పులుసు

పుల్లనీళ్లు. బ. పులిగంజి, కూటినీళ్లు, ఆర
నాళకము.

పుల్లప్రత్తి. ఒకదినుసుప్రత్తి.

పుల్లప్రబ్బ. అష్టశతసమ్యక్.

పుల్లబచ్చెలి. అత్యుత్తమపర్ణి.
 పుల్లమామిడి. కొండమామిడి, కోశా
 మ్రము. [యుసిరిక.
 పుల్లయుసిరిక. కొండయుసిరిక; రాచ
 పుల్లరి. పసులుకపపుమేయటకై యిచ్చెడు
 పన్ను.
 పుల్లరుజ్జే. మత్స్యవిశేషము
 పుల్లవడు. అ.క్రి. స్తంభి. చు, నిశ్చేష్టమగు.
 పుల్లవావిలి. తెల్లవావిలి, శ్వేతిమరస.
 పుల్లవెలగ. ఒక దినుసు వెలగ.
 పుల్లనిల (లు). అ.క్రి. విసర్గమగు; త్తోభపడు
 పుల్లకు. రూ. పుల్లె.
 పుల్లాపు. కపిలగోవు.
 పుల్లియ. రూ. పుల్లె.
 పుల్లిరుసు. తొండపు త్రాటికి అనువుగా
 నమర్చిన చిన్న యిరుసు.
 పుల్లు. తృణము, కపపు. విణ అల్పము.
 పుల్లుడి. ఒకానొకప్పుడు నేద్యమున కుప
 యోగించెడి నేల.
 పుల్లుకుపాము. సర్పవిశేషము.
 పుల్లె. విస్తరాకు; ఎంగిలి విస్తరి.
 పుల్లెన. ఒకానొక మందుచెట్టు.
 పుపు. పువ్వు.
 పుపుబోడి. రూ. పువ్వుబోడి.
 పువ్వాటు. ముందు వెనుకల నుయ్యెలవలె
 నుండగ డుట.
 పువ్వార. ఈడు కొబ్బరి తాడు మొద
 లగు వానివంటి చెట్లయొక్క పూత.
 పువ్వారుబోడి. పువ్వుబోడి
 పువ్విలుకాడు. } మన్మథుడు, పుష్ప
 పువ్విలుతుడు. } ధన్యుడు.
 పువ్వు పూవు, పుష్పము. [లతలు.
 పువ్వుదీవెలు. బ. పూదీగెలు, పుష్ప
 పువ్వుబోడి. పువ్వుబోడి. [యాడుది.
 పువ్వుబోడి. పువ్వువలె అందమైన
 పువ్వుచెట్టు. చిత్రము వ్రాసెడు పాగర.
 పువ్వుచేనె. పుష్పసము, మకరందము.
 పువ్వుధోయిళ్ళు. బ. పుష్పాంజలులు.
 పువ్వులపొట్లము. చిత్రము వ్రాసెడు పాగర.
 పువ్వుల ముడుపు సీమంతోన్నయనము.
 పుష్పతము. సం. విణ. పోషింపఁబడినది.
 పుష్కర. సం. మెట్టతామర

పుష్కరము. సం. ఆకాశము; జలము;
 తెల్లతామర; మెట్టతామరదుంప; వీనుగు
 తొండము చివర; వాద్యముల ముఖము;
 కత్తివాదర; బాణము; చెంగల్యకోస్తుక;
 పుష్కరతీర్థము; ఒకయోగము; బెగ్గురు
 పక్షి; ఒక సగ్గము; పుష్కరదీపము;
 ఒక మేఘరాజము. [గలస్త్రీ.
 పుష్కరాక్షి. సం. తామరలవంటి కన్నలు
 పుష్కరాహ్వాము సం. బెగ్గురుపక్షి.
 పుష్కరి సం. వీనుగు.
 పుష్కరిణి. సం. నలుచదరముగాత్రవీస
 కోనేలు; తామర కొలను; ఆడేనుగు.
 పుష్కరుడు. ఒక యత్నుడు; వరుణుని
 కొడుకు. [ద్రుము, నిండాడు.
 పుష్కలము. సం. విణ. శ్రేష్ఠము; సమృ
 ప్తిము. సం. విణ. పోషింపఁ బడినది;
 బలిసినది.
 పుష్టి. సం. పోషణము; బలుపు; సమృద్ధి.
 పుష్పంధయము సం. తుమ్మెద, మధుపము.
 పుష్పకము. సం. కుబేరుని విమానము;
 కుసుమాంజనము, రత్నకంకణము; కుం
 పటి; కృష్ణుని తేరిగుట్టములలో నొకటి.
 పుష్పకేతువు. సం. కుసుమాంజనము; మన్మ
 థుడు. [నందలి యేనుగు.
 పుష్పదంతము. సం. వాయవ్య దిక్కు
 పుష్పదంతుడు. సం. ఒక విద్యాధరుడు
 పుష్పదన్వుడు. సం. మన్మథుడు.
 పుష్పపుటము. సం. ఆభినయమా స్రవిశేషము
 పుష్పఫలము. సం. వెలగ. [విశేషము.
 పుష్పమంజరి. సం. పూగుత్తి. బ. దాన్య
 పుష్పము. సం. పూవు; మట్టరక్తము;
 గండినము; మాచిపత్రి
 పుష్పరదము. సం. పూలతేరు, విహార
 యోగ్యమగురథము.
 పుష్పరాగము. సం. పీఠమణి, పచ్చ.
 పుష్పరసము. సం. పూదేనె.
 పుష్పలావిక. సం. పూలుకోసెడి స్త్రీ;
 పూలబంతులు సరిములు మొ|| గ్రుచ్చి
 ఆమ్రేడు ఆడుది.
 పుష్పలిహము } సం. తుమ్మెద.
 పుష్పలోలుపము }
 పుష్పవంతులు. సం. నూర్యచంద్రులు.

పుష్పవతి. సం. రజస్వల.
 పుష్పవాటిక. సం. పూలతోట.
 పుష్పశరీరుడు. సం. మన్మథుడు.
 పుష్పసమయము. సం. వసంతియుతువు.
 పుష్పాయుధుడు. సం. మన్మథుడు.
 పుష్పించే. సం. ఆ. క్రి. వికసించు.
 పుష్పిక. సం. గద్య; దంతమలము; లింగ
 మలము.
 పుష్పిణి. సం. రజస్వల.
 పుష్పితము. సం. విణ. పూచినది.
 పుష్పమి. పుష్పనక్షత్రము.
 పుష్పము. సం. పుష్పమి; పుష్పమాసము;
 కలియుగము.
 పుష్పరదము. సం. పుష్పరథము.
 పుసలాయించే. స. క్రి. బుజ్జగించు.
 పుని. నేత్రమలము, దూషిక.
 పునుకు. తుమ్మట మొదలగు వాని నుండగు
 ధ్వన్యనుకరణము.
 పుస్తక భండారము. సం. గ్రంథాలయము.
 పుస్తక భాండారము. గ్రంథాలయము.
 రూ. పుస్తక భాండారము.
 పుస్తకము. సం. లిఖిత పత్ర సపుటము.
 పుస్తము. సం. శిల్పము, శిల్పిల పని;
 పుస్తకము; మాంసపుచక్కిలము;
 సాలె వాడు పడుగు చేయుట.
 పుస్త్రు. దుర్గంధము.
 పుస్త్రే. తాలిబొట్టు, మంగళ నూత్రము;
 మంగళ నూత్రమున గ్రుచ్చెడు బంగారు
 బిళ్ళ.
 పుస్త్రేముడుపు. కంటేబొట్టు; రెండవ
 వివాహమైన (స్త్రీ) మాణుమనువుది.
 పుళిందము. సం. 56 దేశములలో నొకటి.
 పుళిందుడు. సం. (ఇతర భాష తెలియక
 అడవియందు వాసము చేయుచు మిక్కిలి
 జీవహింసాపరుడై తిరిగెడు) ఒక జాతి
 మ్లేచ్చుడు (బోయవాడు); చెంచు
 వాడు?

పూ

పూ. పుష్పము.
 పూంచే. క్రే. రూ. పూనుచు.

పూచీ. పూట, బాధ్యత, జబాబుదారీ
 పూచే. ఆ. క్రి. పూను.
 పూజేప. మత్స్యవిశేషము.
 పూట. సంధ్య; దినము; కాలము; పగ
 టిలో సగము; ఒకడు చేయవలసిన పనిని
 నేను చేసెదనని మఱియొకడు పూనుట,
 ప్రతి భూత్తిము. విణ పూటకాపు
 పూటకాడు. విణ పంటవాడు.
 పూటకాపు విణ. ప్రతిభువు, ఒకడు
 చేయవలసిన పనిని నేను చేసెదనని
 పూచీ పడునాడు.
 పూటకూళ్లమ్మ. వెల తీసికొని వేళ వేళకు
 అన్నము వండి పెట్టెడు వంటలక్క.
 పూటకూళ్ల యిల్లు. పూటకూళ్ళు వండి
 పెట్టెడు గృహము
 పూటకూళ్లవాడు వెల తీసికొని పూట
 పూట అన్నము పెట్టువాడు.
 పూటకూళ్లు. బ. వెలతీసికొని వేళ వేళకు
 పెట్టెడు అన్నము.
 పూటవడు. ఆ. క్రి. పూచీపడు.
 పూటవాటు. పూచీపడుట.
 పూటవెట్టు. క్రే. పూచీపెట్టుట.
 పూడులు. విణ. బ. అనేక సంవత్సర
 ములు. రూ. పూండ్లు.
 పూత. పూయుట, చర్చ; గంధాదులు;
 నున్న పుగచ్చు.
 పూద్రటి. వసంతియుతువు, పుష్పసమయము.
 పూదేనియ. పుష్పరసము, పూదేనె.
 పూపు. ఉద్యమము, పూనిక; శక్తి;
 శౌర్యము.
 పూబాళ. పూగుత్తి. బ. ధాన్య విశేషము.
 పూబిందె. మిక్కిలి తేలి పించ. రూ.
 పూబిందియ.
 పూబోడి. పువ్వుబోడి.
 పూగము. సం. పోగు, సమూహము; పోక
 మాను; గంగరావి.
 పూగీఫలము. సం. పోక కాదు.
 పూగుత్తి. పుష్పమంజరి.
 పూచి-గ. తృణభేదము; బాధ్యత, పూచీ
 పూచినది. పుష్పితము.
 పూచినమాపు. మచ్చలుగల గుఱ్ఱము.
 పూచీ. గా. జబాబుదారీ, పూచీ.

పూచెండు. పుష్పకందుకము.
 పూచే. ఆ. క్రి. పుష్పించు; తప్పనుట్లు
 పాడుము; నిస్సారమగు.
 పూజ. సం. అర్చన, దేవతాదులకు చేసేది
 పరిచర్య, అర్చనపాద్యాద్యపచారము;
 బహుమానము.
 పూజకుడు. సం. విణ. అర్చకుడు.
 పూజనము. సం. అర్చన, పూజచేయుట.
 పూజనీయుడు. సం. విణ. పూజింపదగిన
 వాడు. [చేయు.
 పూజించే. సం. స. క్రి. అర్చించు, పూజ
 పూజితవ్యుడు. సం. విణ. పూజనీయుడు
 పూజితుడు. సం. వేలుపు. విణ. పూజిం
 పబడ్డవాడు.
 పూజె. ఘటాదుల మీది చిత్రము.
 పూజెకుండలు } బచ్చెనపని చేసిన పెండ్లి
 పూజెగులు } కుండలు.
 పూజెసేయు. సం. క్రి. ఘటాదులను
 చిత్రించు. [దగినవాడు.
 పూజ్యుడు. సం. మామ. విణ. పూజింప
 పూజే అర్చన, పూజ.
 పూజేరి. అర్చకుడు. రూ. పూజారి.
 పూటము. బరువు.
 పూడ. గుదము, ముడ్డి.
 పూడిక. నూయి మొదలగు వానియందు
 అడుగునపూడిన మన్ను.
 పూడు. పూడిక. ఆ. క్రి. మట్టి మొదలగు
 వానిచే పల్లము నిండు; నిండు.
 పూడుబాము. డుండుభము, మట్టిలో
 పూడియుండు ఇరుదలలపాము.
 పూడుచే. ప్రే. పూడజేయు; పాతు.
 రూ. పూడ్చు.
 పూడుపు. పూడ్చుట; నిక్షేపము.
 పూత. వికసనము, పూచుట.
 పూతక్రతాయి. సం. శచీదేవి.
 పూతక్రతువు (డు). సం. ఇంద్రుడు.
 పూతన. సం. ఒక రాక్షసి; కరకక; బాల
 గ్రహవిశేషము.
 పూతనము. సం. గజవిశేషము?
 పూతము. సం. విణ. తూర్పుత్తినది; పరి
 శుద్ధమయినది; వడియబోసినది; పవిత్ర
 మైనది.

పూతిక. సం. పునుగుపిల్లి.
 పూతికము. సం. నెమిలడుగుచెట్టు. విణ.
 దుర్గంధముగలది.
 పూతికరజము. సం. నెమిలడుగుచెట్టు.
 పూతికాష్టము. సం. దేవదారువు; సరిశ
 వృక్షము.
 పూతిగంధము. సం. దుర్గంధము; గంధకము
 పూతిగంధి. సం. విణ. దుర్గంధము గలది.
 పూతిదారువు. దేవదారువు.
 పూతిఫలి. సం. కాయగచ్చ.
 పూతిపునుగు. మి. తట్టుపునుగు.
 పూత్యండుము. సం. కస్తూరి మెకము; కంపు
 గల ఒక పురుగు.
 పూదె. బంగారుపూస. రూ. పూదియ
 పూదెగట్టు. ఆ. క్రి. బంగారు పూసగా
 నేర్పడు.
 పూనిక } ఉద్యమము, పూనుట; శప
 పూనికి } ధము.
 పూనిగొల్లలు. బ. గొల్లలలో నొకతెగవారు
 పూనీరు. పనీరు.
 పూను. ఆ. క్రి. కడగు, ఉద్యమించు. సం.
 క్రి. ధరించు; వహించు.
 పూనుచే. ప్రే. పూనజేయు రూ. పూన్చు.
 పూనూక. మిక్కిలి సన్న నూక.
 పూనూనె. సం. పెంగ నూనె.
 పూనె. బరణి.
 పూన్కి. రూ. పూనికి.
 పూన్కికాడు. విణ. పూనిక గలవాడు.
 పూన్చు. ప్రే. పూంచు.
 పూప. శిశువు; మిక్కిలి లేతకాయ; కంటి
 పాప. విణ. లేత.
 పూపము. సం. భక్ష్యము; పిండివంట.
 పూపతిక. సం. పోళీలు, ఒక పిండివంట.
 పూబంతి. పూలచెండు, పుష్పకందుకము.
 పూబోడి. పూబోడి.
 పూమేను. మత్స్యవిశేషము.
 పూమొగ్గ. ముకుళము, అరవిరి.
 పూయము. సం. విడిగిన నెత్తురు, చీము;
 జూదము; పీచుగు. ?
 పూయు. సం. క్రి. తేపనము చేయు, చంద
 నము మొదలగుదానిని అలడు; మన్ను
 మొదలగువానిని మెత్తు.

పూరకము. సం. మాదిఫలము; గాలిని
మెల్లగా లోపలికి లీల్చుట.

పూరకుడు. సం. విణ. నించువాడు,
పూరించువాడు.

పూరించు. స. క్రి. నెఱవేర్చు; కడపు
పూరిల్లు } అ. క్రి. నిండు, పూర్ణమగు
పూరట్లు }

పూరణము. సం. నించుట; గుణించుట;
కుడుము మొదలగు పిండివంట లోపల
బెల్లము వేసి నూతన పప్పుముద్ద మొ||; ?
కైవడిముట్టె; బూరగు; గలిజేరు? ?
విణ. నించునది. [బూరుగు.

పూరణి. సం. వా ప త ం తు వు, పేక;
పూరము సం. ప్రవాహము; జలప్రవా
హము; భక్త్యము; పూరి; వ్రణసంకుద్ది;
అగలువత్తి; గలిజేరు.

పూరా. హిం. విణ. సంపూర్ణమైన.
పూరి. మృగముల చనుపాలు; తృణము,
గడ్డిపంట.

పూరించు. సం. స.క్రి. పూరించు;నించు
పూరిక. సం. పూరి; బూరె. ? [బడ్డది.
పూరితము సం.విణ.నింపబడ్డది;గుణింప
పూరిల్లు. గడ్డిల్లు, తృణకుటి.

పూరి. సం. అపూపవిశేషము, మంటకము.

పూరుదొన్నె. ఒకానొక చెట్టు.

పూరుమడు. సం. పురుషుడు.

పూరెడు. పూరెడుపిట్ట.

పూరేకు. పుష్పదళము. బ. ధాన్యవిశేషము

పూరెడు. పక్షివిశేషము.

పూర్ణ. సం. తిథివిశేషము. [కుడుములు.

పూర్ణగర్భములు. సం. బ. బూరెలు;

పూర్ణపాత్రము. సం. తండులాది యాగ

ద్రవ్య పూర్ణమైన పాత్రము; హోమాంత

మున నిచ్చెడి బ్రహ్మదక్షిణ; జలపూర్ణ

మైన పాత్రము; పుత్రజన్మోత్సవాదుల

యందు అధిపతి శరీరమునుండి నేనకులు

సంతోషముతో దోచుకొనెడి వస్త్రా

భరణాదులు.

పూర్ణమాసము. సం. పున్నమ నాటి

యాగము. రూ. పూర్ణమాసము.

పూర్ణమాసి. సం. పున్నమ.

పూర్ణము. సం. విణ. నిండినది; నిండు;
శక్తిగలది; సమస్తము; వింటినారిని చెవి
దాక తిగుచుట.?

పూర్ణానకము. సం. పుత్రజన్మాద్యుత్సవ
కాలమునందు నేనకులు సంతోషముచే
అధిపతి శరీరమునుండి దోచుకొనెడి
వస్త్రాభరణాదికము; తప్పెట; పాత్రము;
పూర్ణపాత్రము.

పూర్ణిమ. సం. పున్నమ. [మగు.

పూర్ణిభవిండు. సం. అ. క్రి. నిండు, పూర్ణ

పూర్ణము. సం. బావిని చెఱువును కుం

టను త్రవ్వించుట గుడికట్టించుట తోట

పెట్టించుట అన్న సత్రము పెట్టుటయ నెడి

స్మార్తకర్మ; పాలనము. విణ. నింపబడి

నది; కప్పబడినది; పాలింపబడినది.

పూర్తి. సం. పూరణము, నింపుట; నిండా

రుట; పర్యాప్తము.

పూర్వము. కుడుములు మొదలగు పిండి

వంటలలోపల బెట్టెడు బెల్లమువేసి

నూతన పప్పుముద్ద మొ.

పూర్వ. సం. తూర్పు, తొలిదిక్కు.

పూర్వకము. సం. విణ. మొదటిది.

పూర్వగంగ. సం. నర్మదానది.

పూర్వజ. సం. అక్క. విణ. మొదట

పుట్టినది. [పుట్టినవాడు.

పూర్వజుడు. సం. అన్న. విణ. మొదట

పూర్వదేవులు. సం. బ. తొలిజేలులు.

పూర్వపక్షము. సం. కుక్క పక్షము;

చోద్యము, శంక.

పూర్వపర్యతము. సం. తూర్పుకొండ.

పూర్వఫల్గుని. సం. పుబ్బ, ఒక నక్షత్రము

పూర్వభద్రపదము } సం. పూర్వభాద్ర,

పూర్వభాద్రపదము } ఒక నక్షత్రము.

పూర్వమీమాంస. సం. ధర్మనాత్రములు.

పూర్వము. సం. విణ. మొదటిది, మొదటి

దిక్కుది; మొదటిచోటిది; ముందటి

కాలముది. అవ్య. మొదట.

పూర్వరంగము. సం. నాటకమునకు

మొదలుచేసెడి నాందిపాతముమొ.

పూర్వరాగము. సం. శ్రవణమువలన గాని

దర్శనమువలన గాని నాయికానాయ

కులకలయికను ముందేర్పడెడి అనురాగ విశేషము. [రాత్రి. పూర్వరాత్రము. సం. ముందటి దినము పూర్వాషాఢ. సం. ఒకనక్షత్రము. భాగము. పూర్వాష్టమము. సం. పగటియొక్క మొదటి పూర్వులు. సం. స. బ. ముందటివారు. పూర్వోత్తర. సం. ఈశాన్య దిగ్భాగము. పూతెక్క } పుష్పదళము. పూతెకు } పూలకము. సం. గడ్డిపిడికిలి; గడ్డివామి. పూలగురివెంద. వాసంతి. పూలమట్ట. మత్స్యవిశేషము. పూలము. సం. గడ్డివామి; గడ్డియున్న పిడికిలి. [పుష్పధారణము. పూలముడుపు. గర్భిణికి చేయించెడు పూలమ్మువాడు. మాలకరి. పూలవరహ. ఒక నాణెము. [ధన్యుడు. పూలవిలుతుడు. మన్మథుడు, పుష్ప పూలి. ఒకానొక చెట్టు; పూలవరహ. పూవత్తి. బాణసంచు విశేషము. పూవింటి-వాడు } పుష్పధన్యుడు, పూవిలుకాడు } మన్మథుడు. పూవిలుతుడు } పూవు. పుష్పము; కాకరవత్తి మొదలగు వాని యందలి పువ్వు; కంటియందు పడెడి పువ్వు; సౌందర్యము. పూవుబోడి. రూ. పువ్వుబోడి. పూవుగట్టు. ఆ. క్రి పూవుగలదియగు. పూవుటెత్తు } చిత్రము వ్రాసెడి పూవులపొట్లము } వాగల. పూష. సం. సూర్యుడు. [నౌకాడు. పూషుడు. సం. ద్వాదశా దిక్పాలకా. పూష. వ్రేలు మొదలగువాని కీలు; పూజ; రంధ్రము కలిగిన మణి. [హారము. పూసకణ్ణము. భక్త్య విశేషము, మనో పూసకామంచి. తృణవిశేషము. పూసగురుగింటె. గురిజ, గుంజాలత. పూసగురువెంద. గుంజాలత. పూసయెముక. కశీకుక, వెన్నుపూస. పూసలగురివెంద. గుంజాలత. పూసలవాడు. మణికారుడు, రత్నములు సాన పెట్టువాడు.

వృ

వృక్క. సం. పిక్క. వృక్తము. సం. విణ. కూడుకొన్నది. వృక్తి. సం. స్వర్ణము. వృచ్ఛ. సం. ప్రశ్నము, అడుగుట. వృచ్చించే. సం. పశ్చ చేయు, ప్రశ్నించు వృతస. సం. నేన; నేనావిశేషము. (243 ఏనుగులు, 243 రథములు, 729 గుఱ్ఱములు, 1215 మంది కాల్వారును గల నేన). [పుతనాసాహుడు పుతనాపాట్టు సం. ఇంద్రుడు. రూ వృథ. కుంతిదేవి. వృథకృర్ణి. సం. కోలపొన్న. వృథగ్గనుడు. సం. నీచుడు; మూర్ఖుడు; వాపి. [ములుగలది. వృథగ్విధము. సం. విణ. పెక్కు విధ పృదివి. సం. భూమి. [భయ. పృథివీపతి. సం. రాజు; యముడు; వృష పృథుకంఠము. కుమ్మరి పురుగు. పృథుకము. సం. అడుగులు; శిశువు. వృథురోమము. సం. చేప. విణ. పెద్ద వెండ్రుకలుగలది. [గొప్పది. పృథులము. సం. విణ. విరివియైనది, పృథువు. సం. నల్లజీలకఱ. ఇంగువమాను; అగ్ని; ఒకరాజు. విణ. గొప్పది, విరివియైనది. పృద్వి. సం. పుడమి, భూమి; ఇంగువ మాను; నల్లజీలకఱ. విణ. విరివియైనది. పృథ్వీక. సం. ఏలకీ; నల్లజీలకఱ; ఇంగువ మాను. [పులి; చిలుతపులి; చెట్టు పృదాకువు సం. ఏనుగు; పాము; తేలు; పృశ్ని. సం. కిరణము; బోయవాడు. విణ. ఆలిపిరి. పృశ్నిపర్ణి. సం. కోలపొన్న. పృషతము. సం. దుప్పి; నీటితుంపురు. విణ. బ్రహ్మబిందువుతో గూడినది. పృషత్కము. సం. బాణము. పృషత్తు. సం. రూ. పృషతము. పృషదంశకము. సం. పిల్లి. పృషదశమ్యుడు. సం. వాయువు.

వృషదాజ్యము. సం. పెరుగుతోఁ గలపఁ బడిన నేయి.

వృష్టము. సం. విణ, అడుగఁబడినది.

వృష్టి. సం. తాఁకుడు; కిరణము.

వృష్టచతువు. సం. ఎలుఁగుబంటి; ఎండ కాము. [కడచినపనికి చింతించుట.]

వృష్టమాంసాదనము. సం. కొండెము; వృష్టమాంసాదనుడు. సం. విణ, కొండె కాడు.

వృష్టము. సం. వీఁపు; వెనుకప్రక్క; యజ్ఞసంబంధి స్తోత్రవిశేషము; పుట, పేజీ

వృష్టము. సం. వృష్టములనెడి యజ్ఞసం బంధి స్తోత్రవిశేషముల సమూహము; మోపుమోసెడు గుట్టము.

వృష్టి. సం. నూర్మడు; కాలిమడను; నాఁచు; కిరణము ?

పె

పె. పెనుపుశబ్దముయొక్క లుప్తరూపము; ఒక స్త్రీప్రత్యయము. (ఆపే, ఈపెయని.) పెంకి. ఒకానొకతీగ.

పెంకు. ఇంటికి కప్పెడు ఓడుబిల్లి; కుండ మొదలగువాని పెంచి; కఠోటివిశేషము

పెంకె. విణ. మొండికట్టె; మూర్ఖుడు.

పెంకెపురుగు. ధాన్యమునకుఁ బట్టెడు ఒక దినుసుపురుగు.

పెంచి. పించు.

పెంచిక. కుండ మొదలగువాని పెంకు.

పెంచుము. పించియము.

పెంచు. రూ. పెనుచు.

పెంచుకొను. స. క్రి. దత్తుతీసికొను.

పెంచులబేరీ. బాలక్రీడా విశేషము.

పెంజీకఱి. కటిక చీకటి, గాఢాంధ కారము; అవ్యక్తము, అజ్ఞానము.

పెంజెర. ఒకదినుసుకొండచిలువ.

పెంట. చీఁపురుకట్టచేత తుడిచినపోగు, చెత్త, అవకరము; ఎరువుకుప్ప; సమూ హము; ఆవులమంద ముందున్న చోటు.

పెంటగట్టు. అ. క్రి. పెంటకై మందగట్టు. పెంటపట్టు. పనులు మొదలగు వానిదొడ్డి.

పెంటి. పకుపక్ష్యదులలో ఆడుది,

పెంటిక. ఉండ ఉండగా వేసెడు మేక మొదలగువాని పేడ

పెంటికరడు. చిన్న అల.

పెంటిజింక. ఆడుజింక.

పెంటిపడు. అ. క్రి. కవగూడు.

పెంటిపెంజర. పాములలో భేదము.

పెంటిపెనపరి. ఆడుదానితో పెనగు లాడువాడు.

పెంటిక } మేకలు మొదలగుదాని పెంటుక } పెంటిక.

పెండ. పేడ.

పెండరము. గండపెండరము. [రము?]

పెండలము. ఒక జాతి దుంప; గండి

పెండారము. గండపెండరము.

పెండారి మూక. దండు తాలూకు అల్లరి జనము.

పెండియము. పెండెరము; దొడ్డి మొద లైనవాకిటికిఁ బెట్టెడు పెండెము.

పెండిలి. వివాహము. [మానుగు.

పెండిలియగు. స. క్రి. పెండ్లియగు, వివా

పెండిలియాడు. స. క్రి. పెండ్లియాడు, వివాహమాను.

పెండిలిసేయు. స. క్రి. పెండ్లిచేయు, పెండ్లాడు. ప్రే. పెండ్లాడఁజేయు.

పెండె. ఇంటి వాసములమీఁద అడ్డముగా వేసి కట్టెడు కొయ్య; పొగాకు మొద

లైనవాని నగయందు సగము.

పెండెకట్టు. బ. పెండెలవలె పట్టెలుగాఁ దీర్చిన విభూతి కేఖలు.

పెండెము. రూ. పెండియము.

పెండెరము. పెండేరము.

పెండెరము. రూ. పెండారము, అంబె.

పెండ్లము. పెండ్లాము.

పెండ్లాడు. స. క్రి. పెండ్లియాడు.

పెండ్లాము. అగ్ని సాక్షిగా వివాహమైన భార్య.

పెండ్లి. వివాహము. బ. పెండ్లిండ్లు.

పెండ్లికుండలు. బ. పూజలు పెట్టి పెండ్లి యందుపయోగించెడు కుండలు.

పెండికూతురు. వివాహ దీక్షితురాలు, వధువు; కోడలు.

పెండ్లికొడుకు. వివాహ దీక్షితుడు, వరుడు; అల్లుడు.
 పెండ్లిగుమ్మడి. వివాహాది శుభదినముల యందు ఉపయోగించెడు గుమ్మడి, బూడిదగుమ్మడి.
 పెండ్లిసడక. పెండ్లియందువలె తిన్న నడచు నడక.
 పెండ్లియరుగు. వివాహవేదిక, పెండ్లియందు వధూవరులు కూర్చుండుటకై వ్రేలెడు ఎత్తున చాకముత్యివేసెడు తిన్నె.
 పెందగడియ. ధ్వజము.
 పెందలకడ } ద్ర. క్రి. విణ. ప్రాద్దుపోక
 పెందలాడ } మునుపు.
 పెందెరువడి. (వైష్ణవ పరిభాషయందు) గరుత్మంతుడు.
 పెందెరువు. రాజమార్గము.
 పెందొడ. ఊరుమూలము.
 పెందొవ. ముక్తి.
 పెంపగు. అ. క్రి. వర్జిల్లు.
 పెంపరలాడు. స. క్రి. చంపు. [చెందు.
 పెంపారు. అ. క్రి. గొప్పయగు, పెంపు
 పెంపు. వృద్ధి. సమృద్ధి; నాశము; అతిశయము; గౌరవము; మహత్వము. ప్రే. చంపు; నాశముచేయు.
 పెంపుజెందు. అ. క్రి. వృద్ధిబొందు.
 పెంపుడు. విణ. పెంపబడినది.
 పెంపుడుకొడుకు. పెంచుకొన్న కొడుకు.
 పెంపుడుగున్న. కొయిల.
 పెంపుడుచిలుక. పెంచిన చిలుక.
 పెంపుడుతల్లి. పెంచుకొన్నతల్లి.
 పెంపుమీటు. అ. క్రి. అతిశయించు.
 పెకలించు. ప్రే. పెకల్చు.
 పెకలు. అ. క్రి. పెల్లగిల్లు; ప్రయాణమగు.
 పెకలుచే. ప్రే. పెకలించు.
 పెక్కండు. స. బ. అనేకులు.
 పెక్కణము. అభినయముతోడి నృత్యము; మల్లరంగము.
 పెక్కలి. ఒకానొక చెట్టు.
 పెక్కు. స. అనేకము.
 పెక్కురు. స. బ. అనేకులు.

పెక్కువ. వర్ధనము; అధికవ్యము.
 పెగడ. రూ. ప్రెగడ.
 పెగలు. అ. క్రి. పెకలు.
 పెగలుచే. ప్రే. పెకల్చు.
 పెగడ. మంత్ర. [గుమ్మడు.
 పెగుమ్మడు. కాశ్మర్యము, పెద్ద పెగురు. బెగ్గురుపక్షి.
 పెచ్చారి. విణ. మూర్ఖుడు.
 పెచ్చు. అక్కజనుబట్టి నాణెములమార్పు మొదలగు వానియందు అధికముగా నిచ్చెడు ధనము; ఫలాదులవైకుండు తోలు. విణ. అధికము. [విజృంభించు.
 పెచ్చుపెరుగు. అ. క్రి. వృద్ధిబొందు;
 పెటపెట. పండ్లు కొలుకుట మొదలగు వానియందగు ధ్వన్యనుకరణము; కొయ్య మొ|| బ్రద్దలగు ధ్వని.
 పెటపెటము } అ. క్రి. పెటపెట అను
 పెటపెటలాడు } ధ్వని కలది యగు.
 పెటిలు. అ. క్రి. పెట్టు.
 పెటుకు. విణ. విరసము.
 పెటులు. పెట్టుగ్రోవి. అ. క్రి. పెట్టు.
 పెట్ట. కుక్కుటి, ఆడుకోడి; పెంతి.
 పెట్టపోలి } ఆడుకోడివలెనందు శృంఖ
 పెట్టమారి }
 పెట్టియ. వేటిక. రూ. పెట్టె.
 పెట్టు. చెబ్బు; ఈవి, దానము, త్యాగము; మాటు; అవృత్తి. అ. క్రి. కలుగు. స. క్రి. నక్షేపించు, ఉంచు; పట్టులు మొ|| గర్భమునుండి గ్రుడ్లను వెలిపుచ్చు; గ్రుడ్డు పొదిగి పిల్లను చేయు; ధరించు; దానము చేయు; ఇచ్చు; మోపు; గోడ మొదలగు వానిని లేపు; నాటు; కొట్టు.
 పెట్టుజెట్టు. కల్పవృక్షము.
 పెట్టుకొను. స. క్రి. ఉంచుకొను.
 పెట్టుకొలు. పెట్టుకొనుట.
 పెట్టుడు. ఈవి, త్యాగము.
 పెట్టుబడి. మూలధనము, దీనికేని వెచ్చము నకై మొదట పెట్టిన ధనము.
 పెట్టుమందు. వశ్యపదము.
 పెట్టువడు. అ. క్రి. చెబ్బుతిన.
 పెట్టె. వేటిక, సొమ్ములు మొదలగునవి

యంచెడు పెట్టె; పల్లకి నడిమి పెట్టె; బండిపరముమీది పెట్టె; పాము చుట్టు కొను చుట్టు.

[ర్షిన బండి.

పెట్టెబండి. పరముమీద బెట్టెవలె నను పెట్టెలుగుచూను. కల్పవృక్షము.

పెట్టెవెట్టు. అ.క్రి. (పాము) చుట్టుకొను.

పెట్టెకొలికికట్టు. స. క్రి. పెడతొక్కలు విడిచికట్టు.

పెట్టకంబము. అదురువేటు గొట్టము.

పెట్టదిమ్మె అదురువేటు గొట్టము; చేల యందు పక్షులను తోలుటకై సర్పా కారముగా వేసి పట్టుకొని యుండెడు చేరు. [గలవాడు.

పెట్టమారి. విణ. చెబ్బలుతిన స్వభావము పెట్టాగు! మల్లబంధ విశేషము.

పెట్టు. కాలి ధ్వని పూర్వకముగ బ్రద్దలగు; (చర్మము మొ|| బ్రద్దలగు.

పెట్టుగ్రోవి. అదురువేటు గొట్టము.

పెట్టుప్పు. ఒక దినుసు ఉప్పు.

పెరిల్లు. చెబ్బ తగులుట పిడుగు పడుట మొదలగు వాని యందగు ధ్వన్యను కరణము. [రీతము.

పెడ. వెనుక. విణ. పెద్ద; వెనుకటిది; విప పెడబాయు. స.క్రి. ఎడబాయు.

పెడక. కత్తివెనుక భాగము; ఆకు వెనుక భాగము.

పెడకంటి. కాపువారి జాతి విశేషము.

పెడకట్టె. విణ. మూర్ఖుడు; మూర్ఖురాలు.

పెడకట్టెమాట. విపరీత వాక్యము.

పెడకట్టు. బ. చేతులను వెనుకకు విడిచికట్టుట.

పెడకేలు. వెనుకకు తిప్పిన భుజము.

పెడగాలు. వెనుకకు మడిచినకాలు.

పెడచెయ్యి. చేతివెనుకటి భాగము, కర పృష్ఠము.

పెడచెవి. చెవి వెనుకటిభాగము.

పెడచెవిపెట్టు. స. క్రి. వినకపోవు.

పెడచేయి. రూ. పెడచెయ్యి.

పెడతల. కృతాటిక, తల వెనుకటిభాగము

పెడదారి. కాపథము, తప్పుత్రోవ.

పెడనెల. అ.ప్ర. తీర్పరి. [ములు.

పెడప్రాయ్యి. ప్రాయ్యిప్రక్కప్రాయ్యి. పెడబొబ్బ. సింహనాదము, యుద్ధము నందుత్సాహముచే చేయుధ్వని; విపరీత ధ్వని.

పెడమరలు } వెనుకకు తిరుగుట. అ. క్రి. పెడమర్లు } వెనుకకు తిరుగు.

పెడమఱు. అ. క్రి. వెనుకకు మరలు. ప్రే. పెడమరించు.

పెడమల్లె. ఒకజాతి పెద్దమల్లె.

పెడము } వెనుకకు తిరిగిన ముఖము. పెడమొగము }

పెడమొగమువెట్టు. అ.క్రి. విముఖతనొందు పెడమోము. పెడమొగము.

పెడమోమువడు. అ. క్రి. వెనుకకు తిరిగిన మొగముగు, విముఖత నొందు.

పెడరేచు. ప్రే. పురికొలుపు.

పెడలు. పెరడు. [రాలు.

పెడసరకట్టె. విణ. మూర్ఖుడు; మూర్ఖ

పెడసరము. మూర్ఖ్యము.

పెడిసె. అ.ప్ర. పక్షివిశేషము.

పెడుచేడు బాబుడు.

పెడులు. అ. క్రి. పెట్టు.

పెట్ట. మట్టిపెల్ల, లోప్తము.

పెణక. ఇంటియొక్క ఒక భాగపుకప్పు.

పెతరులచ్చుక్త. ప్రైతము, చుహూనక్షత్రము

పెతరులసామి. యముడు, పితృపతి.

పెతరులు. బ. పితరులు, పితృదేవతలు.

పెత్తనగాడు. విణ. అధికారి.

పెత్తనము. అధికారము; పెద్దతనము, వార్ధక్యము.

పెద. విణ. రూ. పెద్ద.

పెదతండ్ర. శ్వేత పితృవృక్షము.

పెదవి. ఒత్తము.

పెద్ద. విణ. వృద్ధుడు, పెద్దవాడు, శ్వేతముడు; శ్వేతమురాలు; గొప్పవాడు;

పెద్దది; గొప్పది; అధికము; శ్రేష్ఠము;

దీర్ఘము. క్రి. విణ. అత్యంతము.

పెద్దకక్కెర. కర్కరేటువు.

పెద్దకాకర. మహాకారశేల్లము.

పెద్దకాచి. కాకాదని.

పెద్దకాపు. విణ. గ్రామాధికారి, ఊరి

పెద్దకాలము. మి. చాలకాలము.
 పెద్దకూకటిమూఁగ. కలింగవిశేషము.
 పెదకొంగ. బలాక.
 పెద్దగఱిక. గండాలి.
 పెద్దగుమ్మడి. పెండ్లిగుమ్మడి.
 పెద్దగుమ్మడు. శ్రీపర్ణి.
 పెద్దగోరంట. కురంటకము.
 పెద్దచేతరాని. ఝరసి.
 పెద్దచేమంతి. మహాసహా.
 పెద్దజిలకఱి. సోపు, జీరకవిశేషము.
 పెద్దజెల్లిమెకము. స్వమరము.
 పెద్దతనము వృద్ధత్వము; గొప్ప; గౌరవము. [నడిపించువాడు.
 పెద్దతల. విణ. పెద్దగానుండి కార్యముల
 పెద్దతుమ్మి. మహాద్రోణము.
 పెద్దది. విణ. గొప్పది.
 పెద్దదవనము. దమనక విశేషము.
 పెద్దదుప్పి. రానుమ్మగము.
 పెద్దదూలగోవెల. ఒక దూలగోవెల.
 పెద్దదోన. రాజకర్కటి.
 పెద్దనిదుర. మరణము.
 పెద్దనిదురవేపు. అ. క్రి. చచ్చు.
 పెద్దనిద్దుర. దీర్ఘనిద్ర, చావు.
 పెద్దసీలి. మహాసీలి.
 పెద్దనెల. క్షేప్తమాసము.
 పెద్దనేరేడు మహాజంబువు.
 పెద్దపల్లెరు ఏనుగుపల్లెరు.
 పెద్దపాఁపర. ఇంద్రవారుణి.
 పెద్దపీచర. పీచరి.
 పెద్దపులి. పులి, వ్యాఘ్రము.
 పెద్దపులుగు. గుడ్లగూబ.
 పెద్దపాదుగావు. పెద్ద పాదుగుగల యావు;
 పీనోధి.
 పెద్దపాల. గోమాంసము.
 పెద్దబీట. రాజకోశాతకి.
 పెద్దబొడతరము. మహాముండిని.
 పెద్దమానేరు. మహాశ్రోతిమ్మతి.
 పెద్దముత్రవపులగము. అతిబల.
 పెద్దములక. మహాచార్తాకి.
 పెద్దముల్లంగి. మహామూలకము.
 పెద్దమ్మ. క్షేప్తాదేవి, పెదతల్లి.

పెద్దమాను. దుండుకము.
 పెద్దయ్యాడ. స్వర్ణపాశేవతము.
 పెద్దయేలకి. ఏలకి.
 పెద్దయ్య. పెదతండ్రి.
 పెద్దరోగము. మి. జేహము తెగ దినెడు
 వ్యాధి, కుష్టురోగము.
 పెద్దఱికము. పెద్దతనము.
 పెద్దలు. బ. విణ. తెలిసినవారు; క్షేప్త
 లయిన (క్ష్మి) పురుషులు.
 పెద్దపరగోగు. బృహత్పీలువు.
 పెద్దవాడు. క్షేప్తాడు.
 పెద్దవాకిలి. గోపురద్వారము.
 పెద్దవారము. మి. బుధవారము.
 పెద్దవారు. పెద్దలు.
 పెద్దవిన్నపము. చెవుడు, బధిరత్వము.
 పెద్దవిన్నపముది. చెవిటిది.
 పెద్దవిన్నపమువాడు. విణ. చెవిటివాడు
 పెద్దవిరి. మహాసీలి.
 పెద్దవీది. రాజమార్గము, రాజపీఠి.
 పెద్దవేలుపు. బ్రహ్మ.
 పెద్దవేలు బొటనవ్రేలు, అంగుళము.
 పెద్దాకుచెట్టు. ఒకానొక అడవిచెట్టు.
 పెద్దాపురి. పెద్దాపురమునందు చేయబడు
 చక్కెర.
 పెద్దింటమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.
 పెన్. విణ. పెను, పెద్ద, గొప్ప.
 పెన. మెలిక; బంధము; రెండు పశువులను
 కేర్చి బంధించెడు బంధము.
 పెనఁకువ. పెనఁగులాట; చుట్టుకొనుట;
 మేళనము; యుద్ధము; వివాదము; కలయిక.
 పెనఁకువలుగొను. అ. క్రి. మెలివడు.
 పెనఁగఁబడు. అ. క్రి. పెనజేసికొను.
 పెనఁగాడు } అ. క్రి. పెనఁగొను
 పెనఁగియాడు }
 పెనఁగు. పెనఁకువ. అ. క్రి. పెనఁగొను;
 చుట్టుకొను; కలయు; యుద్ధము చేయు;
 మాటాడు.
 పెనఁగులాట. పెనఁగులాడుట. [కొను.
 పెనఁగులాడు. అ. క్రి. మల్లాడు, చుట్టు
 పెనఁగువడు. అ. క్రి. చేరు.
 పెనఁగొను. అ. క్రి. మెలిగొను; చేరు,

పెనఁచు. ప్రే. పెనఁగఁజేయు.
 పునపరి. విణ. వివాదశీలుఁడు; భేద
 శీలుఁడు. [పెనఁచు.
 పెనపు. వివాదము; భేదము. ప్రే. కలపు;
 పెనము. కందువు, స్నేహని, దోసెలు
 మొ॥ కాల్చెడు గుండ్రని యినుపతగడు
 పెనయు. ఆ. క్రి. కలయు; పెనఁగు.
 పెనవెట్టు. స. క్రి. మెలివెట్టు.
 పెనవేయు. స. క్రి. మెలివెట్టు; పశువు
 లను ఒకటితో నొకటిచేర్చి ముడివేయు.
 పెనిమిటి. భర్త.
 పెను. విణ. పెనుపుకబ్బముయొక్క లుప్త
 రూపము. [కాళి.
 పెనుఁగొమ్మ. చెట్టుమొదటికొమ్మ, స్తంభ
 పెనుఁబాము. అజగరము.
 పెనుకాకరాజోదు. చంద్రుఁడు.
 పెనుచే. ప్రే. పెంచు.
 పెనుపంజో. కరదీపము.
 పెనుపడు. ఆ. క్రి. అతిశయిల్లు; వర్ధిల్లు.
 పెనుపరి. విణ. వృద్ధిబొందించువాఁడు.
 పెనుపారు. ఆ. క్రి. పెంపారు.
 పెనుపు. పెంచుట; వృద్ధి; ఆధిక్యము;
 మహాత్మ్యము. [తే.త్రము.
 పెనుమనసము. మహాశక్తికానము, కాశీ
 పెనుమినుకులు. బ. వేదములు.
 పెనుమీనువేటరి. గాలకాఁడు.
 పెనుమాను. దుండిగము; పెద్దమాను.
 పెనువెల్లి. ప్రళయకాలము నందలియే కా
 ర్ణవము.
 పెనువేలు. అంగుష్ఠము, బొటనప్రేలు.
 పెన్న. పివాకినీనది.
 పెన్నడవులుఁగు. కురరపక్షి.
 పెన్నింట. విణ. అధికమైనది; ఉప్పొంగి
 నది; పూర్ణముగానున్నది.
 పెన్నిదుర. పెద్దనిద్ర, మరణము.
 పెన్నుద్ది. విణ. సరిసమానుఁడు.
 పెన్నెరు. పెన్నేరుగ. [ములు కలవాడు.
 పెన్నెరులవాడు. కేశి, సాంద్రశిరోజు
 పెన్నెరు. అశ్వగంధం.
 పెన్నోసలు. విశాలభాలము.
 పెన్నిటి. పెనిమిటి.

పెమ్మ. పెద్దటికము. [దూడ; అవు.
 పెయ్య. పాలువిడిచిన ఆఁడు దూడ;
 పెయ్యదూడ. పెయ్య.
 పెర. తేనెతెల్లె; పరము, అన్యము.
 పెరండు. పెరడు.
 పెరఁడు. పెరడు.
 పెరక. పెంకు.
 పెరజోలు. సర్పవిశేషములు.
 పెరటిచెట్టు. పెరిటిలోనున్న చెట్టు;
 అందుబాటులోనున్నది; తత్క్షణమే
 ఉపయోగపడు వస్తువు.
 పెరడు. ఇంటివెనుక భాగము, దొడ్డి.
 పెరతేనె. తేనెలో నొక భేదము. రూ.
 పెరదేనె.
 పెరయ్యఁగ. ఒక దినుసు తేనెటీగ.
 పెరయు. స. క్రి. అంటు.
 పెరరేచు } స. క్రి. ప్రేరేపణచేయు.
 పెరరేపు }
 పెరవణి. పెరిణియాట.
 పెరను. మాంసము.
 పెరిమ. ప్రేమ.
 పెరిమె. పెద్దటికము.
 పెరుఁగాకు. పెరుఁగు తోటకూర.
 పెరుఁగు. దధి. ఆ. క్రి. వర్ధిల్లు; ఎదుగు.
 విణ ఏండ్లు చెల్లినవాఁడు; ఏండ్లు చెల్లి
 నది, వృద్ధిబొందినది.
 పెరుఁగుడు. వృద్ధి; వృద్ధిబొందుట.
 పెరుఁగుతోటకూర. కాకినిగ.
 పెరుఁగునంద్రము. దధిసముద్రము.
 పెరుగు. ఆ. క్రి. తెగు. స. క్రి. తెగిపోవు.
 పెరుమాకోయిల. కాంచీపురము.
 పెరుమాళ్ళుడుగుబుగ్గ. గంగ, విష్ణుపది.
 పెరుమాళ్ళు. బ. విష్ణువు.
 పెరువు. రూ. పెరుఁగు.
 పెర్కు. ఆ. క్రి. రూ. పెఱుకు.
 పెర్లు. ఆ. క్రి. రూ. పెరుఁగు.
 పెర్వు. రూ. పెరువు.
 పెఱ. స. అన్యము, మఱియొకటి,
 పెఱగాయ. విణ. కుత్సితుఁడు.
 పెఱవురాళి. మి. ఇతర పురములు.
 పెఱుమగఁడు. జారుఁడు, పరపురషుఁడు.

పేటయదీ. అన్యమైన శ్రీ.

పేటిక. ఎద్దు మొదలగువానిమీఁద వేసి
మోయించెడు గోసెమూట.

పేటికాటము. ఎద్దు దున్నలు మొదలగు
వానిచే ధాన్యాదులు మోయించుట.

పెలుకు. స. క్రి. పీఠు; పెల్లగించు; మోయు.
ప్రే. మోయించు. [భించు.

పెలుగు. అ. క్రి. ఉద్యమించు; విజృం
పెలరు. అ. క్రి. కంపించు.

పెలుకులు అ. క్రి. భయాదులచేత అంగ
ములు విలవిలపోవు, ఆదిరిపడు.

పెలుచే. అతిశయము; అగ్రహము; అధి
క్యము; కారిత్యము. విణ. ఆత్మంతము.

ద్ర. క్రి. విణ. ఉచ్చైర్గర్భకము, గట్టిగా.

పెలుచేన. అతిశయము; అటోపము; అగ్ర
హము; అధిక్యము; కారిత్యము; ఉచ్చైర్
గర్భకము.

పెల్లు. రూ. పెలుకులు.

పెల్పు. రూ. పెలుచు.

పెల్పున. రూ. పెలుచన. [లోప్తము.

పెల్ల. ఎండి పెల్లగిలిన పలుచని మంటిగడ్డ.

పెల్లగించు. ప్రే. పెల్లగిలజేయు, ఉన్నా
లించు, ఉత్పాటించు.

పెల్లగిలు(ల్లు). అ. క్రి. పాదు ఊడిలేచు,
ఉన్నాలమగు; పాటు.

పెల్లాటకత్తె. కేశ్య.

పెల్లిదము. అతిశయము, అధికము.

పెల్లు. అతిశయము; అధిక్యము. క్రి. విణ.

మిక్కిలి, ఆత్మంతము. విణ. అధికము.

పెల్లుకొను. అ. క్రి. అతిశయిల్లు.

పెసర. ముద్దము, సస్యవిశేషము.

పెసలు. బ. పెసరధాన్యము, ముద్దములు.

పెళపెళ. చెట్టుకొమ్మలు విలుగుట విలు
చుట మేఘములు అముట మొదలగువాని
యందగు ధ్వన్యనుకరణము; ధ్వని
విశేషము.

పెళపెళయను. అ. క్రి. తోలు మొద
లగునవి పెళపెళయని ధ్వనించు.

పెళ్ళుచే. విణ. మూర్ఛుడు; విరసము.

పెళ్ళమ్రాను. దున్నినపిమ్మట మిట్టుపల్ల
ములు సరిపడ మీఁదనీడ్చెడు పలక.

పెళ్ళు. వృక్షకాఖాదులు విలుగుట విలు
చుట మొదలగువానియందగు ధ్వన్యను
కరణము; దొడ్డి.

పెళ్లము. మద్యముచేయుట కనేకవస్తు
వులు చేర్చి చేసినముద్ద, మేదకము.

పే

పేఁట నగరము; కాఖానగరము.

పేఁటు. బీఠిక, చీలిక, పగులు.

పేఁడ. గోమయము.

పేఁడగువ్వ. పారావతవిశేషము.

పేఁడపురుగు. పేఁడయందుండు ఒకదినసు
తొక్కలపురుగు, గోమయకీటకము.

పేఁడు. స. క్రి. ప్రాడు(లేక) దారిముపేను
పేఁపపాద. వేత్రగుల్మిని.

పేక. చీట్లపేక; బట్టనేతయందలి అడ్డ
నూలు, వితానము.

పేగు. రూ. ప్రేగు. [మొదటిచోటు.

పేచకము. సం. గుడ్డగూలి; ఏనుగుతోఁక

పేచకి. సం. ఏనుగు.

పేచి. భారము; తంటా; పేచీ.

పేచిక. ఒకానొక చెట్టు. [పేచి.

పేచీ. ధనాదుల విషయమైన తగాదా;

పేచీభోరు. తంటాలమారి.

పేజి. ఇం. పుట.

పేట. హారములో నొక సరము.

పేటకము. సం. పెట్టె.

పేటనబెట్టు. అ. క్రి. యత్నించు.

పేటము. సం. పెట్టె.

పేటాడు. అ. క్రి. శ్లేదించు; సంచరించు.

పేటి. నడికట్టు. సం. చిన్న పెట్టె.

పేటిక. సం. చిన్న పెట్టె; సమాహము.

పేటి. రూ. పేటి.

పేటు. సరిగ మొదలగు వానితో నేసిన
పట్టె; పర్వతశిఖరము.

పేడి. నపుంసకుఁడు.

పేడు. సన్నచెక్క; కట్టెపేడు.

పేడె. విణ. గడ్డము మీసములేనివాఁడు;

పేట్టె; గడ్డము మీసములేనిది. (మూతి.)

పేడెత్తు. అ. క్రి. విచ్చు, తొలఁగు.

పేడెవాఁడు. పేడె.

పేణి. భక్ష్యవిశేషము. రూ. పేణి.
 పేద. భటుడు. విణ. పిటికి; దరిదుడు;
 దరిదురాలు; అనుద్ధతుడు; అశక్తుడు.
 పేదరాలు. దరిద్ర.
 పేదర్మి. దారిద్ర్యము.
 పేదటికము. దరిద్రత, దారిద్ర్యము.
 పేదటిమి. దారిద్ర్యము; పిటికితనము.
 పేదవడు. అ. క్రి. దారిద్ర్యమునుపొందు;
 దైన్యమునుపొందు.
 పేదవాడు. దరిదుడు.
 పేనా. ఇం. కలము.
 పేను. యూ క ము, తలయందు పట్టెడు
 జంతువిశేషము. స. క్రి. దారముపేడు.
 పేనుగొణుకుట. ఇంద్రులుప్తము.
 పేనుగ్రుడ్డు. లిక్ష, ఈపి.
 పేనుపిల్ల. లిక్ష.
 పేన్మిల్లు. బ. కలయంపి చల్లెడు పేడ కలి
 పినాల్లు, గోమయోదకము.
 పేవర. పక్షివిశేషము.
 పేవరు. ఇం. పత్రము; పత్రిక.
 పేము శేత్రము.
 పేముబొడ్డు. గోడయంచులయందు పేము
 వలె ఏర్పడిబొడ్డు.
 పేయ. రూ. పెయ్య.
 పేయగంజి. మెతుకులు గలగంజి.
 పేయము. సం. నీళ్లు; పాలు; అచ్చము
 లేట; కాపుడుగంజి. విణ. త్రావడగినది
 పేరంగి. ఖడ్గము.
 పేరంటము. రూ. పేరంటము.
 పేరంటాలు. పేరంటమునకు వచ్చిన
 ముత్తయిదువ; మృతనువానిని.
 పేరంటము. పేరంటము.
 పేరంటము. పేరంటము, వివాహాదిశుభ
 కార్యముల నడపుటకు ముత్తయిదువలు
 ఇరుగుపొరుగు ముత్తయిదువులను రమ్మని
 పిలుచుట; వివాహాది శుభకార్యముల
 యందు ఇరుగుపొరుగు ముత్తయిదువలు
 వచ్చిచేయు తత్సంబంధమైన కార్యము.
 పేరంటలు. బ. పేరంటాలు?
 పేరంటాలికూర. ఒక దినము కూరగాయ.
 పేరంటాలు. రూ. పేరంటాలు.
 పేరడవి. మహారణ్యము.

పేరణము } అంగీ; భాండోపరిసృత్యము;
 పేరణి } కవచము.
 పేరము. పరుగు; గుఱ్ఱపు పరుగు.
 పేరాముదపుజెట్టు. రక్తైరండము.
 పేరాముదము. రక్తైరండతైలము.
 పేరాముదాలు. బ. పేరాముదపు విత్తలు.
 పేరి. ఇం. ఒక ఫలవృక్షము.
 పేరిణి. పెరవణి?
 పేరిమ. గాంభీర్యము. [స్నేహము.
 పేరిమి. గౌరవము; అతిశయము; ప్రేమ,
 పేరిమికాడు. విణ. గొప్పవాడు.
 పేరివము. వైత్యము.
 పేరీదు. ఖడ్గూరిము, పరూషము.
 పేరు. నామము; కీర్తి; ప్రాలంబిక, దండ.
 విణ. పెద్ద, గొప్ప; గొప్పది, అధికము.
 అ. క్రి. ఘనీభవించు; సాంద్రమగు; అతి
 శయించు. [ఉంగరము.
 పేరుంగరము అంగుళిమద్ర, పేరుచెక్కిన
 పేరుకొను. స. క్రి. పేరుపెట్టి పిలుచు;
 పిలుచు; ఉచ్చరించు; స్తుతించు; నెయ్యి
 మొ|| ఘనీభవించు.
 పేరుకొనుట. నామగ్రహణము.
 పేరుకొలు. పేరుకొనుట.
 పేరుగలవాడు. విణ. ప్రతిష్ఠపొందిన
 వాడు. [చెప్ప.
 పేరుగ్రుచ్చు. స. క్రి. పేరుపెట్టి పిలుచు;
 పేరుమే. అ. క్రి. అతిశయించు; విజృం
 భించు. స. క్రి. ఒకటిమీద నొకటి
 పెట్టు; ఒకటిమీదనొకటిగా పెట్టి ఏర్ప
 అచు రూ. పేర్పు.
 పేరుటుంగరము. పేరుంగరము.
 పేరుటురము విశాల.
 పేరుడు. పేరుట, ఘనీభవించుట.
 పేరుపడ్డవాడు విణ. ప్రతిష్ఠ పొందిన
 వాడు. [కుండపెంకు.
 పేరుపు. ఒకటిమీద నొకటి పెట్టుట;
 పేరె. అడ్డ వేడెము.
 పేరెద. విశాల.
 పేరెము. గుఱ్ఱపుపరుగు, పరుగు.
 పేరెమువాణు. అ. క్రి. పరుగెత్తు.
 పేరెనవాడు. దొర.
 పేరొజేము. మరతమణివిశేషము.

పేరోజము. సం. విషాదిదోషముల విటి
చెడి ఒక ఉపరత్నము. రూ. పేరజము.
పేరోదనము. పేరోజము.
పేరోలగము. నిండుసభ.
పేర్కొను. రూ. పేరుకొను.
పేర్కొనుట. పేరుకొనుట.
పేర్కొలు. రూ. పేరుకొలు.
పేర్పు. రూ. పేరుచు.
పేర్పు. రూ. పేరువు.
పేర్మి. రూ. పేరిమి.
పేర్మించు. మట్టెలీవలకుర నీనిత్రాడు.
పేలపిండి. సక్తువు, పేలాలు పిసరిచేసినపిండి
పేలలు. బ. లాజలు.
పేలవము. సం. విణ. పలు చనిది; మోతైనది.
పేలా. నీళ్ళుత్రాగెడు ఒకదినునుపాత్ర.
పేలాలు. వా. బ. లాజలు.
పేలిక. చింపిగుడ్డ. రూ. పేలిక.
పేలు. అ. క్రి. సగచేత వేగియులుకు.
పేలుచు. ప్రే. పేలజేయు. రూ. పేల్చు.
పేవు. రూ. పేగు.
పేళలము. సం. కోయిల; రోకలి. విణ.
కోమలము; నేర్పుగలది; చక్కనిది.
పేశి. సం. గ్రుడ్డు; కత్తియొలు; మాంసపు
ముద్ద.
పేశికోశము. సం. గ్రుడ్డు.
పేషణము. సం. నూలుట.
పేషణి. సం. నూతెడుతొయి; సన్నెకల్లు.
పేష్కను. హిం. జమీందారులు ప్రభు
త్వమువారికి కట్టుపన్ను.
పేష్కారు. హిం. అమల్దారు క్రింది యు
ద్యోగస్థుడు; తపణేదారునిక్రిందలెక్క
నాపెడువాడు. ?
పేసెము. గుజ్జ, గుంజ.

పై

పై. పయి, మీడు, ఊర్వభాగము.
పైట. రూ. పయట, పయిట.
పైటకొంగు. కొంత ఎడయెడముగా అడ్డ
కమ్ములు వాటించిన ఆడదాని కొంగు,
మైజాటు.
పైడి. బంగారు; ధనము; ఉంకువ.

పైడికంటి. రూ. పయిడికంటి.
పైడిమోలాలు. వసుగర్భ, భూమి.
పైడితామర. మెట్టతామర.
పైడినెలత. ఇందిర, లక్ష్మి.
పైడిప్రత్తి. కార్వాసభేదము. [చేయు.
పైడిముడుచు. అ. క్రి. నిచ్చితార్థము
పైడిముడుపు. నిచ్చితార్థము, వివాహము
నకు ప్రధానము చేయుట.
పైడియిమ్మొత్త. కాంచనము.
పైడిబేడు. ధనాధిపతి, కుబేరుడు.
పైబట్ట. ఉత్తరీయము.
పైబు. వ్యర్థిక్తి.
పైకము. రూ. పయికిము. సం. పికముల
సమూహము, కోయిలలు.
పైకొను. రూ. పయికొను. ప్రే. పైకొలుపు
పైగస్తీలు. బ. గస్తీలను కనిపట్టెడి అధి
కారులు.
పైజోలు. ముచ్చె.
పైజోలుమట్ట. మత్స్యవిశేషము.
పైర. సం. ఆడువారిపైట.
పైరరము. సం. విణ. కుండలో వండిన
పదార్థము.
పైరావీ(వీ). జలతారు.
పైడాలము. కోపము.
పైతామహము. సం. పితామహుని సొత్తు
పైత్తకము. సం. తండ్రిసొత్తు.
పైత్తప్పసేయుడు } సం. మేనత్త
పైత్తప్పసేయుడు } కొడుకు.
పైత్తము. సం. విణ. పిత్తమువలన గలిగి
నది.
పైత్రము. సం. విణ. పితృసంబంధమైనది.
పైద. పిల్లకాయ.
పైదలి. ఆడుది.
పైది. విణ. మీడనున్నది.
పైన్. అవ్య. ఊర్ధ్వార్థకము.
పైసము. ప్రయాణము.
పైసన్. అవ్య. ఊర్ధ్వార్థకము.
పైపడు. అ. క్రి. మీలు; పైకొను.
పైపాటు. కవియుట.
పైపయిగ. ద్ర. క్రి. విణ. సులభముగా.
పైపెచ్చు. విణ. అదనము.
పైపై. అవ్య. మణిమణి.

వైవైగ. ద్ర. క్రి. విణ. నులభముగా.
వైబట్ట. ఉత్తరీయము.
వైర. రూ. పయర.
వైరము. ఆవు.
వైరు. సస్యము, వరి మొ. [చంద్రుడు.
వైరులయెకిమీడు. ఓ. ప. ధీ శు. డు,
వైరులునులు. మేళము.
వైలుమాను. హిం. జెట్టివాడు,
వైశాచము. సం. నిద్రించియు త్రాగి మై
ముఱచియు నున్న దానిని రహస్యముగా
జేసికొను వివాహము. విణ. పికాచ
సంబంధమైనది.
వైశున్యము. సం. కొండెగానితనము.
వైష్టికము. సగ. పిష్టకృతమైన మద్యము.
పిష్టముల సమూహము.
వైసరము. రతి.
వైసలా. హిం. తీర్పు.

పా

పా. పాన్న శబ్దముయొక్కలు ప్రరూపము.
అవ్య. నిశ్చయమును దెలుపును.
పాంకణము. సంచి; బుట్ట.
పాంకపడు. అ. క్రి. పాండికపడు. క్రే.
పాంకపణుచు. [అందము.
పాంకము. పాండిక; సాందర్యము,
పాంకించు. స. క్రి. పాండికపణుచు.
పాంగటినెల. మార్గశీర్ష మాసము.
పాంగటిపండుగ. మకరసంక్రాంతి.
పాంగట్టు. మేరుపర్వతము.
పాంగరము. ఒకదినను పిండిపంట.
పాంగలి. పాలుచేర్చి పాంగించునట్టి
అన్నము.
పాంగలించు. అ. క్రి. నిక్కు.
పాంగారు. అ. క్రి. ఉలుకు; సంతోషించు;
అతిశయించు; విజృంభించు; నిక్కు.
పాంగిలి. పత్తులయాహారము.
పాంగు. ఉల్బణము; సంతోషము; గర్వము;
అ. క్రి. ఉల్బు, ఉల్బణమును; సంతో
షించు; గర్వించు.
పాంగునిళ్ళు. బ. చిట్టుడుకునీళ్లు.
పాంగుప్రాలు. బ. ధాన్యవిశేషము.

పాంగులకట్టు. శరీరమున పాంగువ్యాధిని
నివారించు విద్య.
పాంచిక. పాంచు. [దుట.
పాంచడము. గూఢనివసతి; పాంచియుం
పాంచే. ఏదేనిమట్టెజేంచి మఱుగుపడి
కనుపెట్టియుండు.
పాంజే. రూ. పోజు
పాంబె. ద్ర. కొఱకు.
పాంత. సమీపము; తీరము.
పాంతకడప. పొయ్యిదగ్గటి నీళ్ళకుండ.
పాంతకత్తె. కుంఠెనకత్తె.
పాంతకన్ను. నిలుకడగలచూపు.
పాంతసము. గ్రహమైత్రీ
పాంతము. పాండు, స్నేహము.
పాందామర. బంగారువన్నెతామర; మువ
ర్ణమయ పద్మము.
పాందామరలపంట. గంగ.
పాందిక. పాంకము; చేరిక; కలయిక.
పాండు. పాందిక; స్నేహము; సంతి;
ప్రాప్తి; అభేదము; అనుకూల్యము. అ. క్రి.
(కన్ను) వాలు. స. క్రి. ప్రాప్తించు;
కలయు, విణ. స్నేహితుడు.
పాందుకాడు. మిత్రుడు.
పాందుకొను. అ. క్రి. స్థిరపడు.
పాందుపడు. అ. క్రి. అనుకూలించు.
పాందుపాటు. అనుకూలించుట.
పాంపిరి. సాంద్రము. విణ. సాంద్రత.
పాంపిరివేపు. అ. క్రి. అతిశయించు; వర్ధిల్లు
వ్యాపించు; పుట్టు; సంతోషించు; విజృం
భించు; ప్రసిద్ధికెక్కు.
పాంపు. మెడవెనుకటిభాగము; ఒప్పు;
ఉత్సాహము; పరాక్రమము.
పాంపెసలారు. అ. క్రి. ఒప్పుగు.
పాంబోరవేల్పు. బ్రహ్మ.
పాకారు. అ. క్రి. నాశమగు.
పాకారుచే. క్రే. నాశముచేయు.
పాకాలు. అ. క్రి. వెడలు; పోవు.
పాక్కడ. మనోవ్యథ. [పెట్టినప్రాయ్యు.
పాక్కలి. ఎత్తుడుప్రాయ్యు; మూడురాళ్లు
పొక్కి. గుఱుతు; ఉపాయము; సమీపము.
పొక్కిపొవడి. జనశ్రుతిభేదము.

పాక్కిలి. బొడ్డు; గుంట, పల్లము; అత్త రావయవము.

పాక్కిలిచూలి } నాభిజన్మడు; బ్రహ్మ
పాక్కిలిపాపడు } దేవుడు.

పొక్కు. దుఃఖము; బొబ్బ; ఎండిలేచిన పెల్ల; జనశ్రుతివిశేషము. ఆ. క్రి. దుఃఖించు బొబ్బలేచు; ఉలుకు.

పొక్కుడు. పొక్కు; ఎండి లేచిన పెల్ల. పొగ. ధూమము; పొగచెట్టు. [నేత్రము. పొగకన్ను. అగ్నిజనించిన కివుని భాల పొగకట్ట. ఇంటిపైకప్పు సందులయందు పెగచేత నుట్టుబడికట్టవలెగనబడెడు సూర్యకిరణము.

పొగగూడు. ఇంటికప్పునందు పొగపోవుటకేర్పడిన సందు.

పొగచెట్టు. ధూమపత్రము.

పొగచే. ప్రే. పొగయించు; సాతాళించు

పొగచేట్ట. పొగకుచుట్ట.

పొగచూరు. ఆ. క్రి. పొగపట్టు.

పొగడ. వకుళము.

పొగడిక. స్తోత్రము.

పొగడికొనుట. ఆత్మస్తుతి.

పొగడికొలు. స్తోత్రము.

పొగడిత. రూ. పొగడ్డ.

పొగడు. స్తోత్రము. స. క్రి. స్తుతించు.

పొగడ్డ. స్తుతించుట; స్తుతి; కీర్తి.

పొగడ్డవడు. ఆ. క్రి. స్తుతింపబడు.

పొగవు. తాలింపు, సాతాళింపు, తిరుగబోత. ప్రే. సాతాళించు. సంచు.

పొగబాణము. మి. ఒకదినను బాణపు

పొగయు. ఆ. క్రి. పొగగలదియగు; కుములు

పొగరు. గర్వము; ధైర్యము; తీక్షణంధము

పొగరుగోయిల. గండుగోయిల.

పొగరుబోతు. విణ. గర్వశీలుడు.

పొగరుపాడ ఏనుగుని బైము.

పొగాకు. ధూమపత్రము.

పొగువు. తాలింపు, తిరుగబోత?

పొగులు. ఆ. క్రి. పరితపించు; కుములు.

పొచ్చెము. న్యూనత; కపటము; కల్ప

వము. విణ. న్యూనము.

పొట. దొప్ప. [ఉబ్బు; వర్షిల్లు.

పొటకరించు. ఆ. క్రి. ఆతిశయించు;

పొటకట(ట్ట). రూ. పొట్టకట్ట.

పొటపొట. రాలుట పడుట కురియుట మొదలగు వానియందగు ధ్వన్యను కరణము.

పొటమరించు } ఆ. క్రి. బొబ్బ మొ||
పొటమరిలు(ల్లు) } లేచు; చిగురు మొ||
పుట్టు.

పొటము. నాసాపుటము. ఆ. క్రి. పుట్టు.

పొటి. విణ. పొట్టి.

పొటిపొటి, విణ. అల్పము.

పొటుకు. చెట్టుమీదనుండి చినుకులు పడుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము; ప్రాద్దుపొడుచుట యందును క్రుంకుట యందును అగు అనుకరణము.

పొటుక్కు. రూ. పొటుకు.

పొటేలు. పొట్టేలు.

పొట్ట. కుక్షి, కడుపు; పరిపొట్ట.

పొట్టకట. రూ. పొట్టకట్ట.

పొట్టకటుకు ఎన్నుపొట్టపట్టు పరువము.

పొట్టకట్ట. బయటికిరాక లోపల బలిసి యుండు ఎన్ను, కలమగర్భము.

పొట్టకూటివాడు. విణ. కడుపు మాటికి పనిచేయువాడు.

పొట్టకూడు. జీతమునకు మాటుగాపొట్టకు పెట్టెడి అన్నము. [మదము.

పొట్టక్రొవ్వు. ఆహారమువలన గలిగిన పొట్టవట్టెడి టంగువాటు.

పొట్టపెండెర. ఒకదినను పెండెర.

పొట్టపొంగెడుకట్టు. కడుపు ఉబ్బినపుడు దానిని పొగొట్టు విధ్య.

పొట్టపొనికొను. మానావమానములు ఎంచక కడుపు నించుకొను.

పొట్టపొనికొనువాడు. కుక్షింభరుడు.

పొట్టము. గోచి. [కుక్షి.

పొట్టవాడు. బొజ్జకడుపువాడు, బ్రహ్మ

పొట్టి. విణ. వామనుడు; వామనము.

పొట్టింపుచీరణము. ఒకదినను చిన్నఉలి.

పొట్టికాకర. పొట్టికాయలుగల కాకర, కర్కాటక.

పొట్టిత్రవికముడు. మి. హ్రస్వస్వరూపుడైన త్రవికముడు.

పొట్టిపెట్ట. పక్షివిశేషము.

పాట్రయ. తేలు.

పాట్రయావు. వామని.

పాట్రవడుగు. వామనుడు, విష్ణువు.

పాట్రవాడు. వామనుడు.

పాట్రు. ఉముక; కాయధాన్యము మీఁది తోలు; కాయధాన్యముల త్వక్సమాహము.

పాట్రుపారలగు. అ. క్రి. పీడితమగు.

పాట్రలు } మేషము, గొట్టెపోతు.

పాట్రేను. భూబదరిఁ

పాట్ర. పటోలిక.

పాట్రపూమేక్క(రిక్క). పువ్యమి.

పాట్రపూరిక్కనెల. పువ్యమాసము.

పాట్రము. పోటలిక, పువ్వులు మొదలగు వానిని ఆకులు మొదలగు వానియందుంచి మడిచిన మడుపు; వస్తువులు చేర్చి పెట్టుచిన్న కాగితపు గుంపు; సేన.

పాట్రు. అ. క్రి. అప్ర. పాఠిపట్టు.

పాడ. రూపు; చూపు; దేహమునందు పెద్దబొట్టుగా నేర్పడు రేఖ.

పాడక. రూ. పాణక.

పాడకట్టు. అ. క్రి. స్ఫురించు; కనఁబడు; ప్రత్యక్షమగు. [శివుఁడు.

పాడకొకఁగట్టుప్రాడ. కృత్తి వాసుఁడు, పాడకొడి. అడవికోడి.

పాడగను } స. క్రి. చూచు.

పాడగానువు } దర్శనము, చూపు.

పాడగాను } దర్శనము, చూపు.

పాడచూచు. స. క్రి. చూచు. [మగు.

పాడచూపు. అ. క్రి. కనఁబడు; ప్రత్యక్ష

పాడతామర. ఒక చర్మవ్యాధి.

పాడతెంచు. అ. క్రి. ఉదయించు; పుట్టు.

పాడదామర. పాడతామర; ఒక దినుసు

పచ్చాకు. [పొరగా నేర్పడు నీడ.

పాడనీడ. సందులగుండ తోచి పాడ

పాడవత్రి. ఒకానొక చెట్టు.

పాడము. అ. క్రి. పుట్టు, జనించు.

పాడమేనుమెకము. దుప్పి.

పాడయెండ. సందులగుండ తోచి పాడ

పాడగా నేర్పడు ఎండ.

పాడలమెకము. దుప్పి. [శివుఁడు.

పాడలగింటెముదాల్చు. కృత్తి వాసుఁడు,

పాడలావు. చిన్న తెల్లమచ్చలు గల అవు.

పాడవడఁగు. అ. క్రి. చెడు; చచ్చు.

పాడవడఁచు. ప్రే. చెఱుచు; చంపు.

పాడవడు. అ. క్రి. కనఁబడు.

పాడవు. రూపు. [పడు.

పాడవునూపు. అ. క్రి. ప్రత్యక్షమగు; అగ

పాడనుత్తె. చిన్న నుత్తె.

పాడి. చూర్ణము. విణ. ఎండినది.

పాడికాయ. పాడుముకాయ, నశ్యము

నుంచుకొను కాయ. [కొట్టు.

పాడిగొట్టు. స. క్రి. చేనియందలి చెట్లు

పాడిచీకటి. మనసుకని చీకటి.

పాడిపట్ట. వక్షివిశేషము.

పాడిసేయు. స. క్రి. చూర్ణము చేయు.

పాడుగు. మీఁడు; ఉన్నతి; ఎత్తు. విణ.

ఉన్నతము; ఉత్కృష్టము. అ. క్రి.

ఉన్నతమగు; వర్ధిల్లు. [దీర్ఘిక.

పాడుగుమడుగు. అ. కాశగంగ, సుర

పాడుచే. అ. క్రి. పశువులు పాడుచుకొను,

పోట్లాడు; ప్రొద్దు (లేక) చుక్క

పాడుచు, ఉదయించు. స. క్రి. కొమ్ము

లతో పాడుచు; పిడికిలి మొదలగు

వానితో క్రుమ్ము; బల్లెము మొదలగు

వాలతోఁగ్రుచ్చు; ప్రేయ; కుట్టు (ఆన)

పెట్టు.

పాడువు. పోడుచుట; పోటు; ఉదయము.

పాడుపుఁగొండ } ఉదయాద్రి, తూర్పు

పాడుపుగుబ్బలి } కొండ.

పాడుపువేలు. చూపుడుప్రేలు.

పాడుము. పాడి, చూర్ణము.

పాడువ } విణ. దుర్జనుఁడు.

పాడువఁడు } విణ. దుర్జనుఁడు.

పాడువు. ఉన్నతి; ఎత్తు; మీఁడు. విణ.

ఉన్నతము; ఉత్కృష్టము.

పాడ్చు. అ. క్రి. రూ. పాడము.

పాణక. ఈత్రబద్ధలు మొదలగు వానితో

నల్లినబొట్ట, ధాన్యాదులుపోయు మనూల

విశేషము.

పాణకుకట్ట. తేలికయైన యొక దినుసుకట్ట.

పాణిమి. అవధానము.

పాణుకుగడ్డి. తృణభేదము.
 పాతము. పొట్లము; గుంపు.
 పాతుకు. ధాన్యపురాశిచుట్టుగోచెడు గిటి.
 పాత్తకము. పుస్తకము.
 పాత్తము. పుస్తము; గ్రంథము; కావ్యము.
 పాత్తిమముత్తే. పుస్తకాభిమానిని యగు
 ముత్తైదువ, సరస్వతి.
 పాత్తర. ఆకులు మొదలగువానికట్ట.
 పాత్తరము. నూతనము గుండ్రాయి, శిలా
 పుత్రిక.
 పాత్తరముల్లు. ఒకదిననుపచ్చిక.
 పాత్తి. మెత్తని సన్నని పాతవస్త్రము;
 చిట్టమీడినార; పోక; పూగుత్తి
 మీడి పట్ట; విశల్య.
 పాత్తిక. పాత్తి.
 పాత్తికడుపు. వస్త్ర, బొడ్డుక్రిందికడుపు.
 పాత్తిగడ్డ. విశల్య.
 పాత్తిచీర. నారచీర.
 పాత్తిదామర. ఆత్మపత్తి.
 పాత్తినూలికాయ. పాత్తినూలిగూడు.
 పాత్తినూలు. పట్టుపురుగు నేనెడు పట్టు
 నూలు. [మెత్తని సన్ననివస్త్రము.
 పాత్తియ. బాలాచ్ఛాదన వస్త్రము;
 పాత్తు. స్నేహము; సంగతి, సంబంధము;
 ఆవిధక్రతి; ఉమ్మడి. విణ. స్నేహితము;
 సంగతము; జగ్గి.
 పాత్తుకత్తె. విణ. స్నేహితురాలు.
 పాత్తుకాడు. విణ. స్నేహితుడు.
 పాత్తుగుడుపు. 'జగ్గి, సహభోజనము;
 (ఇరువురు చేసెడి) ఏకపాత్రభోజనము.
 పాత్తుటాలు. వేశ్య.
 పాత్తుపు. సరస్వతి.
 పాత్తుసేయు. ఆ. క్రి. స్నేహించు.
 పాత్తె. రూ. పాత్తియ.
 పాత్తము. గరిడీనాలయందు క్రిందపల
 చెడి యెఱ్ఱమన్ను.
 పాత్ర. రూ. పాత్తర.
 పాత్రము. రూ. పాత్తరము.
 పాద. గుల్మిని, ఒకటితోనొకటి పెన
 గొన్న బోదలెని చిన్న చెట్లగుంపు;
 నిశంజము.
 పాదక. పెద్దగుంతు, పెద్దయెలుగు.

పాదడు. విణ. వామనుడు; వామనము.
 పాదరిండ్లచుక్క. పునర్వసు.
 పాదరిల్లు. ఇంటివలెనుండు పాద.
 పాదరు పాద.
 పాదరుట్టిల్లు. పాదరిల్లు.
 పాదలాడు. ఆ. క్రి. వర్తిల్లు.
 పాదలిక. పెంపు, వృద్ధి.
 పాదలు. ఆ. క్రి. వర్తిల్లు.
 పాదలుకొను. ఆ. క్రి. పెరుగు; బలియు.
 పాదవెట్టు. స. క్రి. నూచించు; ఆరోపించు.
 పాది. పాదుగు; భారము; తూటిరము,
 అమ్మలపాది; సమూహము; మంగల
 వాని అడపము, తురధానము.
 పాదికట్టు. వాకిటిముందటి పంచపాక.
 పాదిగిలి. ప్రక్కకు సందిటికిని నడిమి
 భాగము.
 పాదిగొను. ఆ. క్రి. గుంపుగూడు. స. క్రి.
 పరిశీలించు.
 పాదిటి. విణ. పొట్టి.
 పాదీనా. రూ. పుదీనా.
 పాదుగు. ఆవు గేదె మొదలగువానికి
 పాలుండెడు చోటు, ఊధము.
 పాదుగుచేయు. ఆ. క్రి. (ఆవు, గేదె
 ఈన(బోవుసమయమున) పెద్ద పాదుగు
 గలది యగు.
 పాదుక. పాది, భారము.
 పాదుగు. పాత్తిగుడ్డ? స. క్రి. క్రమ్ము;
 (రత్నములు మొదలగువానిని) చెక్కు;
 కప్ప; పట్టులుగ్రద్దమత్తొక్కలతోకప్ప.
 పాదుగుడు. కప్పడు.
 పాదుగునీళ్లు. బ. బాలక్రీడావిశేషము.
 పాదుపు. వృద్ధి.
 పాదురు. ఆ. క్రి. పూచు. ప్రే. పాదిరించు.
 పాదువు. రూ. పాదుగు.
 పొద్దు. రూ. ప్రొద్దు.
 పాన. రూ. పాన్న.
 పానటిసది. తావితోఁ జెనచినది.
 పానరారు. ఆ. క్రి. ఒప్పు.
 పానరు. రూ. ఒనరు. [రూ. పానర్పు.
 పానరుచే. ప్రే. కావించు; పానగించు.
 పానరువడు. ఆ. క్రి. పొందువడు.
 పానలు. ఆ. క్రి. దగదగముండు.

పానిక. మంజిగడ్డి. [జము; పొట్టి. పానుగు. తృణవిశేషము. విణ. నిస్తే పానుగుచేప. మత్స్యవిశేషము. పానుగువడు } అ. క్రి. నిస్తే జమగు; పానుపడు } ఉడుగు; నశించు; కూనస్య మగు.

పానుపు. విణ. పరాక్రమము. [మైనది. పాన్న. పున్నాగము. విణ. దృగ్గోచర పాన్నంగి. పక్షివిశేషము. పాన్నగంటి. ఒకదినుసుకూర, సుతాన్యక్షి. పాన్నశ్రీరాజునాలు బ. ధాన్యవిశేషము. పాన్నట్టు. అబక; చట్టువము. పాన్నరి. మనోజ్ఞము. పాన్నాడ. ఒక దినుసుచిలుతపులి. పాన్నారి. విణ. మనోజ్ఞము; స్వర్ణ కారుడు.

పాన్నికొమ్మ. అంచయాన. పాన్ను. బంగారు; రోంకలి మొదలగు వాని మొనను వేసేడు లోహవలయము. పాన్నడు. రూ. పానుపడు. పామ్ము. క్రి. నిశ్చయమును దెలుపునది. పాయి. పాయి్య. [తల, దొంగతల. పాయితల. అసలుతలను బోలిన అబద్ధపు పాయి్య. ప్రాయి్య, అధిశ్రయణి. పార. అరటి ఉల్లి మొదలగువాని పైన పార; కంటిపార, నేత్రరోగవిశేషము; పాముయొక్క కుబుసము; కుచ్చితము; మడత; ప్రమాదము, అపోహ.

పారంబోకు. పోరంబోకు. పారఁటినది. తావితోఁ బెనచినది. పారఁటు. స. క్రి. కూరాకు నీల్లి గుర పార్గించినఁడు. [చీఁపురుకట్ట. పారక. గడ్డి పోఁచు; ఈనపుడుక; పారకచేప. మత్స్యవిశేషము. పారకటి. వాకిటి చేరువ గోడ. పారకనుడి. ఎద్దులు మొదలగువానిమీది తప్పనుడి. [ధనాదికము.

పారచి. చేబడులుగా అడిగితెచ్చుకొన్న పారట. పుట, పేజి, పృష్ఠము. పారతెరపు. తప్పత్రోవ. పారపడు. ఆ. క్రి. ప్రమాదపడు. పారపాటు. ప్రమాదము, పారపడుట.

పారపు. భేదము. విణ. భిన్నము. పారపొచ్చెము. కల్లకపటము. [నెక్కు పారపొపు. అ. క్రి. నీళ్లు మొ|| పారదారి. పారయు. అ. క్రి. కలుగు; పొంచు. స. క్రి. పొందు. ఫలముఁజెందు.

పారలఁబడు. అ. క్రి. పారలు. పారలాట. పారలాడుట, లుతనము. పారలాడు. అ. క్రి. పారలు. పారలించు. స. క్రి. పారలు. పారలిక. పారలుట, లుతనము. పారలియాడు. అ. క్రి. పారలాడు. పారలు. పారలిక. అ. క్రి. పార్లు; ప్రపర్తిలు.

పారలుచు. ప్రే. పారలించు. [దండము. పారలుదండము. పారలుచు పెట్టెడు పారలువెట్టు. అ. క్రి. పారలు. పారల్పు. ప్రే. పారలించు. పారి. లాభము; నష్టము; బలి, మరణము. ద్ర. క్రి. విణ. అత్యంతము; దృఢముగా; క్రమముగా; మాటికి. పారిగొను. స. క్రి. చంపు; శాశముచేయు పారిచూపు. కూరదృష్టి; భేదదృష్టి. పారిమారుచు. ప్రే. చంపు. రూ. పారి మార్పు.

పారిమాలు. అ. క్రి. చచ్చు. పారిమాలుచు } ప్రే. చంపు. పారిమాల్చు } పారివుచ్చు } పారివోపు. అ. క్రి. చచ్చు. పారుగు. పార్వము, ప్రక్క; ప్రాతికేత్య కత, ఇరుగునకుప్రక్క; సమీపము.

పారుగూరు } ప్రక్కనున్న గ్రామము. పారుగునూరు } పారుపు } రూ. పారుగు. పార్లు. అ. క్రి. పారలాడు. పార్లిక. రూ. పారలిక. [కూడు. పార్లు. అ. క్రి. పార్లాడు; పశుమిథునము పార్లుకట్ట. వెల్లువ పారలిరాక అడ్డముగా వేసేడుకట్ట.

పార్లుగాడి. క్రోవ్వుపుచ్చిక్క. పార్లుట. పారలుట; త్రొక్కుట.

పాఠుడు. గూను.

పొరడువోవు. అ. క్రి. గూనుపడు.

పొఱయు. స. క్రి. పొందు.

పొకిచ్చుచు. ప్రే. కలఁచు.

పొటివోవు. అ. క్రి. కలఁగు.

పొల. పొలను. విణ. అల్ల.

పొలఁకు. తృణశ్రేణి.

పొలతి } శ్రీ

పొలతుక } శ్రీ

పొలకు. అ. ప్ర. దుండిగపు ఫలము.

పొలకువ. పోబడి, బాడ.

పొలదిండి. రాక్షసుఁడు, క్రవ్యాదుఁడు.

పొలపము. వ్యాప్తి; వాసన; ప్రకా

శము. విణ. వ్యాప్తము.

పొలవరి. విణ. బాడ తెలిసినవాఁడు;

తెరువాటుకాఁడు. కరణము.

పొలపొల. పొక్కుట యందగు అను

పొలమరి. పొలముకాఁపు. విణ. బాడ

తెలిసినవాఁడు.

పొలమారు. అ. క్రి. ప్రమాదపడు.

పొలమార్పు. ప్రే. పొలమారజేయు.

పొలము. కృషియోగ్యభూమి; పనులు

మేయు కంచె; ఆడవి; ప్రదేశము;

ఊరు; బాడ; విధము.

పొలముపాటు. పైరుపెట్టుట, కృషి.

పొలయలుక. ప్రణయకోపము. రూ.

పొలయల్గు.

పొలయి. సంచారము; వ్యాప్తి.

పొలయు. అ. క్రి. సంచరించు; వ్యాపించు;

సమీపించు; ప్రవేశించు.

పొలన. అ. ప్ర. మత్స్య విశేషము.

పొలసాడు. అ. క్రి. సంచరించు. రూ.

పొలసియాడు.

పొలను. మాంసము; మాంసపు దుర్గంధము;

శల్కము, చేపమీడి పొట్టు.

పొలనుదిండి. రూ. పొలదిండి.

పొలి లాభము; నష్టము; బలి, మరణము.

పొలికలను. యుద్ధభూమి.

పొలితి. శ్రీ

పొలిమేర. నమ. మి. సరిహద్దుప్రదేశము;

గ్రామద్వయ మధ్యప్రదేశము; ఎల్ల

సరిహద్దు.

పొలియక. నాశము; మరణము.

పొలియు. అ. క్రి. చెడు; చచ్చు.

పొలివుచ్చు. ప్రే. పొలిపోవఁ జేయు.

పొలివెట్టు. గుడిశేర్పటచిన స్థితి.

పొలివోవు. అ. క్రి. చచ్చు; చెడు; వ్యర్థ

మగు; ఉడుగు; భంగపడు.

పొలు. మాంసము.

పొలుచు. అ. క్రి. ప్రత్యక్షమగు; కనఁ

బడు; ఒప్పు; స్థిమగు. రూ. పొల్పు.

పొలుతుక. శ్రీ.

పొలునోరు. వంకరనోరు. [పొల్పారు.

పొలుపారు. అ. క్రి. ఒప్పారు. రూ.

పొలుపు. ఒప్పు; విధము; విలాసము;

సౌందర్యము; ధైర్యము. విణ. స్థిరము;

మంజులము. రూ. పొల్పు.

పొలుపువోలె. ద్ర. ఇవార్థముపై ఇవార్థము.

పొలువ. విణ. దుర్జనఁడు.

పొలువడు. అ. క్రి. తఱుఁగు, త్తయించు.

పొలి } శ్రీ

పొలిక } శ్రీ

పొల్ల. బొత్తిగా గింజపట్టని ధాన్యము.

విణ. అబద్ధము; వ్యర్థము; త్రోపుడైనది;

వ్యర్థఁడు.

పొల్లకట్టు. తుచ్చధాన్యము; బొత్తిగా

గింజపట్టని ధాన్యసముహము.

పొల్లతనము. అపజయము; అపారము.

పొల్లవడు. అ. క్రి. వ్యర్థమగు; త్తయించు.

పొల్లవుచ్చు. ప్రే. పొల్లపోవఁజేయు.

పొల్లవోవు. అ. క్రి. పొల్లవడు.

పొల్లు. పొల్ల; నిరర్థకశబ్దము. విణ.

వ్యర్థము; అనర్థము.

పొల్లుఁదనము. అపారము.

పొల్లువడు. రూ. పొల్లవడు.

పొవ. పొగ.

పొవడ. పొగడగ.

పొవయు. రూ. పొగయు.

పొవరు. రూ. పొగరు.

పొవులు. రూ. పొగులు.

పొనఁగ. తుండిలుఁడు.

పొనఁగు. అ. క్రి. అనుకూలించు; లభించు;

చక్కబడు; పొందుపడు; ఒప్పు.

పొనఁగుడు. అనుకూల్యము; ప్రాప్తి.

పానపాన. క్రి. విణ. అస్ర. త్వరితముగ.
పానరాకు. దగ్ధకై మూచూచెడి ఒకా
నొక ఆకు.
పోళపు. వీణాదండము.
పోళ్ల. పొట్ట.

పో

పో. నిశ్చయమును దెలుపునది; అనాదర
మును దెలుపునది. రూ. పొమ్ము.
పోక. పూగవృక్షము; పూగఫలము,
వక్కకాయ.
పోకగంజి. కాచు.
పోకపేరు. భక్ష్యవిశేషము.
పోకబంతిపువ్వు. ఒకానొక పువ్వుము.
పోకముడి. స్త్రీ కటివస్త్రబంధము, నీవి.
పోకు. మంచు కవిసిన గడ్డి.
పోకొత్తు. అడకతైర.
పోగు. తంతువు, నూలిపోగు; పోగు
ద్రాడు; నాసాభరణము. బ. పురుష
కర్తాభరణము. [నేర్పటచెడు త్రాడు.
పోగుద్రాడు. వేటూడుచోట చుట్టిరా
పోగుపోత. పోగుపోయట.
పోగుపోయు. స. క్రి. సంతనకై తిన్నగా
పోగు పాటించు కట్టు. [వాటించు.
పోగువాణు. ఆవరించుకొను; పోగు
పోగుళ్లు. బ. పోగులు.
పోగొట్టు. స. క్రి. పోకడపెట్టు.
పోచి. చునికట్టు మీది చోటు.
పోచీ. పోచి. బ. ఆడువారి హస్తా
భరణ విశేషము.
పోచే. గడ్డి మొదలగువాని పరక.
పోచేవాడు. విణ. దుష్టుడు.
పోహ. స. క్రి. నార మొదలగువాని
నలుసులు వాయ సన్నముగా దీయు.
పోడి. ఒప్పు. విణ. ఒప్పిదము. [విధము.
పోడిమి. ఒప్పు; సంపద; సౌఖ్యము;
పోత. పోయుట.
పోపు. పోకుగడ్డి.
పోక. పోవుట, గమనము; పద్ధతములలో
మాడవది; యాత్ర. బ. నడత, ప్రవర్త
నము; కపట ప్రవర్తనము.

పోకడ. పోవుట గమనము; గతి; నడత,
ప్రవర్తనము; నాశము.
పోకడపెట్టు. స. క్రి. పోగొట్టు; విక్రయించు.
పోకమాను. రొంపిమాను.
పోకలాడి. విణ. కపటప్రవర్తనముగల స్త్రీ.
పోకలాడు. విణ. కపట ప్రవర్తనము
గలవాడు.
పోకారు. అ. క్రి. నశించు. [రూ. పోకార్పు.
పోకారుమే. ప్రే. పోగొట్టు; పోగొట్టుకొను.
పోకాలు. అ. క్రి. పోవు. [గలవాడు.
పోకిరి. విణ. దుర్మార్గ ప్రవర్తనము
పోకిళ్లు. బ. దుర్మార్గ ప్రవర్తనము.
పోకు. నడవడి; నష్ట.
పోగండుడు. సం. విణ. వికలాంగుడు;
బదు మొదలు పడేడ్లలోపలి వయస్సు
గలవాడు. [పనిముట్టు.
పోగర. కమసాలవాడు చిత్రించెడు
పోగు. రూ. ప్రాగు.
పోగుదూబరతిండి. దూబరతిండి.
పోచిట్లు. బ. కకునము చూచుటకై ఇరుగు
పొరుగు ఇండ్లమీద అక్షతలు నీళ్లు
చల్లుట. [ఆడుది; ధాసి.
పోట. విణ. పెద్ద. సం. మాపముగల
పోటకందులు బ. తెల్లకందులు.
పోటకత్తి. అడవి నలుకెడు కత్తి.
పోటకము. స్సోటకము, దేహోమంథయ
బొబ్బలు బొబ్బలుగా లేచెడువ్యాధి
విశేషము. [తెల్లు; చేప.
పోటగళము. సం. కిక్క సకసపు;
పోటనబంతి. పుట్టచెండు.
పోటముంజి. పుట్టగోచి.
పోటరి. విణ. శూరుడు.
పోటలిక. సం. పొట్టము; మూట.
పోటాపోటి. నాకంటే నాకనితైలండుట.
పోటి. స్పర్ధ; పోటుగంబము. విణ. మాణు.
పోటిగాడు. విణ. పోటిగలవాడు.
పోటు. పొడుపు; నొప్పి; యద్దము;
సముద్రోల్పణము; కౌర్యము. [దికము.
పోటుగంబము. ఊరేగానిలిపిన స్తంభా
పోటుగలుపు. రెండవసారితియకలుపు.
పోటుగోల. పోటుగంబము.

పోటుకాడు }
 పోటుబంటు } విణ. శూరుడు.
 పోటుమగడు }
 పోటుమానిసి }
 పోటుముట్టు. యుద్ధసాధనము.
 పోటులాడు. రూ. పోట్లాడు.
 పోటోగ్గు } ఆ. క్రి. యుద్ధప్రయత్నము
 పోటోడ్డు } చేయు.
 పోటోగ్రాఫు. ఇం. పోటోగ్రాఫీ, ఛాయా
 చిత్రము.
 పోట్లలిక సం. పొట్లము; మూట.
 పోట్లాట. పోట్లాడుట, యుద్ధము; కలహము
 పోట్లాడు. రూ. పోటులాడు. [యావు.
 పోట్లావు. చండి, పొడిచెడి స్వభావముగల
 పోట్లాడు. ఆ. క్రి. యుద్ధముచేయు; పోరు.
 పోడు. చిఱువేరు పైరగునేల.
 పోధము. సం. పండుపోక.
 పోణి. విణ. ఒప్పినము.
 పోణిమి. రూ. పోడిమి.
 పోతము. సం. పిల్ల; కిశువు; పడేండ్ల
 యేనుగు; మనుజులెక్కిపోయెడి ఓడ;
 ఇంటిచోటు; వస్త్రము.
 పోతరము. క్రొవ్వు, మదము; గర్వము.
 పోతరాజు. మి. ఒక పురుషదేవత.
 పోతరి. ఒకానొక చెట్టు. [గర్వించు.
 పోతరించే. ఆ. క్రి. క్రొవ్వు, మదించు;
 పోతవణిజుడు. సం. ఓడవేరగాడు.
 రూ. పోతవణిక్కు. [వాడు
 పోతవాహుడు. సం. తండేలు, ఓడగడపు
 పోతాధానము. సం. చేపపిల్లల గుంపు.
 పోతు. మగది, పశుపక్ష్యదులలో
 పురుషజాతి; మహిమము; వృషభము.
 అప. తాచ్ఛిల్యమునందు వచ్చెడు ఒక
 ప్రత్యేయము.
 పోతుకరడు. పెద్దతల, కల్లాలము.
 పోతుకాడు. పక్షి విశేషము.
 పోతుగంట రాజనములు. బ. ధాన్య విశే
 షము. [వాహుడు.
 పోతుగుట్టముగలాడు. యముడు, మహిమ
 పోతుటింగ. మగయోగ.
 పోతుటెనుగు. మగయేనుగు.
 పోతుపిల్లి. మగపిల్లి.

పోతురాజు. మి. పోతరాజు. [యముడు.
 పోతురొతు. మహిమవాహుడు,
 పోతులరాజు. మి. పోతురాజువలె
 నుండుటచే ముక్కుకియ్యి బడిన పేరు.
 పోతువు. సం. కొలత పాత్రముల శుభ్ర
 పఱచువాడు.
 పోత్రము. సం. పందిముట్టై మొన; నాగ
 టిడుంపమొన; వజ్రము; వస్త్రము;
 ఒక ఓడ.
 పోతి. సం. పంది, వరాహము.
 పోనాడు. స. క్రి. పోగొట్టు; నిందించు.
 పోని. విణ. పోలిన.
 పోపడు. ఆ. క్రి. పోవు.
 పోవరి. తెరువాటుకాడు.
 పోపిట్ట. పక్షివిశేషము.
 పోబడి. జాడ.
 పోబెట్టు. అనురాగమువలన బుట్టిన ధ్వని.
 పోయు. ఆ. క్రి. చెమట మొల్పుట్టు. స. క్రి
 (జలాదికము) విడుచు; (నాణు) విడుచు
 (ఉరి) తగుల్చు; (బాణము) సంధించు.
 పోరంబొకు. హిం. సాగబడికిరానినేల.
 పోరచి. కానుక. విణ. వ్యర్థము; నిస్సారము.
 పోరాటము. కలహము; యుద్ధము; మల్లా
 డుట. [చేయు; మల్లాడు
 పోరాడు. ఆ. క్రి. కలహించు; యుద్ధము
 పోరాని. విణ. అప్రమేన.
 పోరామి. అప్రతి; స్నేహము; సంకటము.
 పోరితమాడు. ఆ. క్రి. పోరాడు; మల్లాడు.
 పోరితము. యుద్ధము; కలహము; స్పర్ధ.
 పోరు. కలహము; యుద్ధము; మద్దరాము
 లలో రెండవది. ఆ. క్రి. కలహించు;
 యుద్ధముచేయు.
 పోరుకట్టు. కలహము.
 పోరుదిండి. నారదుడు, కలహశనుడు.
 పోరుపెట్టు. ఆ. క్రి. బిడ్డ ఉడుగక గట్టిగా
 ఏడ్చు.
 పోరుప. పెల్లా; పొర.
 పోరోగిరంపుదంట } నారదుడు, కలహ
 పోరోగిరంపుదిండి } శనుడు.
 పోర్మహిమడు. మి. యుద్ధరంగమందలి
 మహిమనురుడు. [వాడు.
 పోఱుడు. విణ. పిల్లవాడు, పడుచు

పోతీ. విణ. బాలిక, పడుచుది.
 పోతిగాఁడు. విణ. బాలుఁడు.
 పోలఁడు. విణ. బాలుఁడు.
 పోలకమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.
 పోలానిగంటలు. బ. ఏనుఁగుమెడను గట్టె
 డు గంటలు.
 పోలి. సం. పోలి, పోలే.
 పోలిక. సామ్యము, ఉపమ. సం. పోలీ,
 పోలే.
 పోలిక. పోలిక, సామ్యము.
 పోలిగాఁడు. ఏ.టింత.
 పోలియిను } పోలీను.
 పోలిను }
 పోలీను. ఇం. పురజన సంరక్షక భటుఁడు.
 పోలు. ఒప్పు. అ.క్రి. ఒప్పు; యుక్తమగు;
 శక్యమగు. స.క్రి. సరిపోలు.
 పోలుగ. పక్షి విశేషము.
 పోలుగట్ట. బండినొగమీఁది తొట్టికి ఈవ
 లావల అమర్చిన కొయ్య.
 పోలుచే. ప్రే. పోలఁజేయు. రూ. పోల్చు.
 పోలుపొందు. సంగతి, వృత్తాంతము.
 పోలువ. పోలుగపట్ట.
 పోలె. వాసెనకడుము. ద్ర. వరె.
 పోలెవాఁడు. దుష్టుఁడు.
 పోలేటమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.
 పోల్క. పోలిక.
 పోవడి. పోబడి
 పోవు. అ.క్రి. ఆగు; సమీపమునుండి దూర
 మున కరుగు; ఆరంభించు; కడచు; కలయు;
 చెడు; చచ్చు.
 పోవుదెంచే. అ.క్రి. పోవు.
 పోషకుఁడు. సం. విణ. పోషించువాఁడు
 పోషణము. సం. పోషించుట, రక్షించుట;
 పుష్టి.
 పోషించే. సం. స.క్రి. రక్షించు, కాపాడు
 పోష్ట. సం. విణ. పోషించెడివాఁడు.
 పోష్టము. సం. విణ. పోషింపఁదగినది.
 పోసనము. పాలు; కాంతి; పైపూత.
 పోసనాలు. శ్చిరము.
 పోసరము. క్రొవ్వు; గర్వము.
 పోసరించే. అ.క్రి. క్రొవ్వు; గర్వించు.

పోసఁజెక్క. మత్స్యవిశేషము.
 పోనూడు. పాపాను.
 పోస్టాఫీసు. ఇం. తపాలా కచ్చేరి, వార్తా
 లయము.
 పోస్టు. ఇం. టపా, అంచె.
 పోస్టుపోను. ఇం. కొంతకాలమువఱకు
 వెనుకబెట్టు.
 పోస్తకాయ. హిం. గసగసకాయపై బెరడు.
 పోహణ. కూర్పు; నేర్పు.
 పోహణించే. స.క్రి. కూర్చు.
 పోలి } ఒక దినుసు పూరీ; ఒబ్బట్టు.
 పోథి }

పొ

పొండర్వము. సం. పుండరీకమున గంధ
 ద్రవ్యవిశేషము.
 పొండ్రదేశము. సం. 56 దేశములలోనొకటి
 పొఁజే. బార; దండు, నేన, రాజ్యస
 ప్తాంగములలో ఏదవది. [తీర్పు.
 పొఁజేతీరు. అ.క్రి. బారతీరు. ప్రే. పాజ
 పొఁజేదారు. హిం. నేనానాయకుఁడు.
 పొఁజేలకమ్మలు. బ. రత్నతాటంకమణు.
 పొఁజేలుతీరు. అ.క్రి. బారతీరు. ప్రే.
 పాజలుతీర్పు.
 పొఁజేలుసేయు. స.క్రి. పాజలుతీర్పు.
 పొగండుఁడు. సం. బడేండ్లు మొదలు
 పడేండ్లలోపలివాఁడు.
 పొతవము. సం. త్రాసు మూర త్రాసు
 మొదలగు మానము; పరిమాణము.
 పొత్తికము. సం. నేతిచాయగల తేనె.
 పొత్తి. సం. కొడుకుకూతురు; కూతురి
 కూతురు. [మఁడు
 పొత్తుఁడు. సం. కొడుకుకొడుకు, మను
 పొనఁపున్యము. సం. మరలమరల.
 పొనర్బవుఁడు. సం. మాణుమనువుదాని
 కొడుకు. [నందు పుట్టినది;
 పొరము. సం. కామంచీ. విణ; పురము
 పొరన్యము. సం. విణ. మొదటిది; మొదటి
 దిక్కుది. [వాఁడు,
 పొరాణికుఁడు. సం. పురాణము తెలిసిన
 పొరుఁడు. పురజనుఁడు. బ. పురజనము.

పౌరుషము. సం. చుగతనము; పురుషప్రయ
త్నము; పరాక్రమము. విణ. నిలిపెడు.
పౌరుషేయము. సం. పురుషుడు చేసిన పని.
విణ. పురుషుడు చేసినది.
పౌరోహితుడు. సం. విణ. వంటయింటి
అధికారి. [మయినది.
పౌరోహిత్యము. సం. పురోహితునకు ధర్మవ్య
పౌరోహిత్యము. సం. పురోహితుని కృత్యము
పార్థమి } సం. పూర్ణము, పున్నమ.
పార్థమి }
పాలన్యాయము. సం. కుబేరుడు; రావణుడు.
పాలి. సం. గుగ్గిళ్లు
పాలు. అ. క్రి. పగులు.
పాల్మి. సం. శచీజీవి.
పాపము. సం. పుష్కమాసము.
పాపి. సం. పుష్కమితో గూడిన పున్నమ
పాష్కరము. సం. చెంగల్య కోస్తు
పాష్కరము. సం. కుమారంజనము.
పాష్పము. సం. విణ. పుష్పములచే చేయ
దగినది; పుష్పసంబంధమైనది.
పాళి. సం. గుగ్గిళ్లు.

ప్ర

ప్ర. సం. ఉప. ప్రకర్షార్థము.
ప్రదగ. పంగ. ఎడముగా చాగిన కాళి.
ప్రండి. కన్యాశుల్కము.
ప్రకంపనము. సం. పైనుగాలి.
ప్రకటనము. సం. ప్రకటించుట.
ప్రకటము. సం. విణ. వెల్లడి, స్ఫుటము.
ప్రతటించు. సం. స. క్రి. వెల్లడిచేయు.
ప్రకటితము. సం. విణ. ప్రకటింపబడినది.
ప్రకటితము. సం. ప్రస్తావము; గ్రంథ
భాగము; పాటక భేదము. [చెదరిన పువ్వు
ప్రకరము. సం. అగలం; సమాధానము;
ప్రకర్షము. సం. అతిశయము, మేలు.
ప్రకాశితము. సం. చెట్టునడిమి నిడు
గొమ్మ; క్షుంధము, చెట్టుబోద. విణ.
ప్రకాశ ప్రకాశము.
ప్రకాశము. సం. క్రి. విణ. ఇచ్చువచ్చినట్లు.
ప్రతికము. సం. పోలిక, భేదము.
ప్రతాపము. సం. పొండు; వెలుగుడు; కల

యాడించుచు నవ్వెడు నవ్వు. విణ.
మిక్కిలి ప్రసిద్ధము; బయలుపడినది.
ప్రకాశించు సం. అ. క్రి. వెలుగు; మెలయు.
ప్రకిర్ణకము. సం. వింజామరము, నూరటి;
విరివి; గుఱ్ఱము. [చల్లదగినది.
ప్రకిర్యము. సం. నెమలియడుగు. విణ.
ప్రకృతము. సం. విణ. చక్కగా చేయ
బడినది; ప్రకరణము వలన పొందబడి
నది, ప్రస్తుత విషయము.
ప్రకృతి. సం. ప్రత్యయము రాకముందున్న
శబ్దస్వరూపము; ఉపాదాన కారణము;
ఒక ఛందస్సు; పారవర్తము, ప్రజలు;
ప్రధానము, సత్త్వాదిగుణ సామ్యావస్థ;
స్వభావము; స్వామ్యాది (సప్త ప్రకృ
తులు—స్వామి, అమాత్యుడు, సుహృ
త్తు, కోశము, రాష్ట్రము, దుర్గము,
బలము); అవ్యక్తాది. (అప్తప్రకృతులు—
అవ్యక్తము, మహత్తు, అహంకారము,
పంచతన్మాత్రలు.)
ప్రకృష్టము. సం. విణ. ప్రకర్షముగలది.
ప్రకోపము. సం. ముమ్మరిము.
ప్రకోపించు. సం. అ. క్రి. ముమ్మరించు.
ప్రకోపము. సం. తొట్టికట్టు; మంజేయి,
మోచేయి మనికట్టు వీని మధ్యభాగము.
ప్రక్క. పక్క, పార్శ్వము; పక్షము.
ప్రక్తి } పక్క, పిచులము.
ప్రక్తి }
ప్రక్రమము. సం. క్రమము; ఉపక్రమము,
కార్యారంభము; అవసరము, తరవాది.
ప్రక్రాంతము. సం. విణ. ఆరంభింపబడి
నది; అతిక్రమింపబడినది; కడపబడినది
ప్రక్రియ. సం. అధికారము; ప్రకరణము;
మేలైన కార్యము; శబ్దరూపము కలిగిన
విధము.
ప్రక్వణము } సం. వీణాధ్వని
ప్రక్వాణము }
ప్రజ్ఞాకరుడు. సం. విణ. చక్కగా
కడుగువాడు.
ప్రజ్ఞాభవము. సం. చక్కగా కడుగుట.
ప్రజ్ఞాభించు. సం. స. క్రి. చక్కగా
కడుగు. [బడినది.
ప్రజ్ఞాభితము. సం. విణ. చక్కగా కడుగు

ప్రక్షిప్తము. సం. విణ. చక్కగా విసరి
శేయబడ్డది; చేర్చబడ్డది.

ప్రక్షిణము. సం. విణ. మిక్కిలి తుయించి
నది. [రూ. ప్రక్షేపణము.

ప్రక్షేపము సం. చక్కగా విసరిశేయట.

ప్రక్షిబించు. సం. ఆ. క్రి. మిక్కిలి కలత
పడు. [సము.

ప్రక్షేదనము. సం. ఇసుపబాణము, నార

ప్రఖరము. సం. గుఱ్ఱపు పక్కెర; కంచగ
గాడిద; కుక్క. విణ. మిక్కిలి కఱ

కై నది. [కెక్కినది.

ప్రఖ్యాతము. సం. విణ. మిక్కిలి ప్రసిద్ధి

ప్రఖ్యాతి. సం. మిక్కిలి ప్రసిద్ధి.

ప్రఖ్యాతుడు సం. విణ. ప్రసిద్ధుడు.

ప్రఖ్యుడు. సం. విణ. (ఉత్తర పద
మైనచో) తుల్యుడు.

ప్రగండము. సం. దండచేయి.

ప్రగతజానుకుడు. సం. విణ. దొడ్డికాళ్ల
వాడు. [నది; ఎడము గలది.

ప్రగతము. సం. విణ. బొత్తిగా పోయి

ప్రగల్భ. సం. స్వీయాంతర్భేద విశిష్ట
నాయికా విశేషము, ప్రౌఢ నాయిక.

ప్రగల్భత } సం. ప్రతిభ.

ప్రగల్భత్వము }

ప్రగల్భుడు. సం. విణ. ప్రతిభగలవాడు

ప్రగాఢము. సం. క్రి. విణ. పెల్లు. విణ.

అధికము; దృఢము.

ప్రగుణము. సం. విణ. ఋజువు, సరియైనది

ప్రగ్గ. రూ. ప్రంగ.

ప్రగ్గడ. మంత్ర.

ప్రగ్గము. పగ్గము.

ప్రగ్రహము. సం. చెఱ, ఖైదు; చెఱ
బడ్డది; బంగారు; నియమనము; భుజము;

ప్రమానిపముపు; కిరణము; ప్రగ్రహము

ప్రగ్రహము, సం. త్రాసు తూనిక కోల

మొదలైనవాని త్రాడు; గుఱ్ఱము మొద

లగువానిని గట్టెడు పగ్గము.

ప్రగ్రివము. సం. మెడ; ప్రాసాదము

నందలి కిటికీ; ఒలుగుదిండు; కలశము.

ప్రఘటము. సం. ఇసుపగుదియ; రాగి

బిందె; ప్రఘాణము.

ప్రమాణము. సం. తలవాకిటికి ప్రక్క
నుండెడు చిన్నగది.

ప్రమారము. సం. లెస్సగా తడుపుట;
జలాదిధార? [గలది.

ప్రమూర్ణము. సం. విణ. మిక్కిలితిరుగుడు

ప్రచండము. సం. తెల్లగన్నెరుగ. విణ.

చేరరానిది; వాడిమిగలది; సాధ్యము

గానిది; సహింప శక్యము గానిది.

ప్రచండుడు. సం. విణ. ప్రతాపకాళి;

ఎదిరింపరానివాడు.

ప్రచక్రము. సం. ప్రయాణమైన సేన.

ప్రచయము. సం. గుంపు; ప్రసగము;

అభివృద్ధి; పూలుకోయుట; దొంగతన

ముతో ఫలపుష్పదుల త్రుంచుట; సమా

హము; అనుదాత్తస్వర విశేషము.

ప్రచలాకము. సం. సెమిలిపించుము.

ప్రచలాకి సెమిలి.

ప్రచలాయితుడు. సం. విణ. కునికిపాలు

గలవాడు.

ప్రచారము. సం. సంచారము; వ్యవహా

రము; ప్రవేశనిర్దిమమార్గము; సంగతి;

కులాచారము.

ప్రచురము. సం. విణ. అధికము.

ప్రచేతనుడు. సం. వరుణుడు; ఒకముని

విణ. గొప్ప మనసుకలవాడు. రూ.

ప్రచేతుడు, ప్రచేతస్సు.

ప్రచోదనము. సం. ప్రేరేపించుట.

ప్రచోదని. సం. హాతుడు. [నది.

ప్రచోదితము. సం. విణ. ప్రేరేపింపబడి

ప్రచ్ఛదపటము. సం. నిచోళము.

ప్రచ్ఛదము. సం. కప్పడు.

ప్రచ్ఛస్పము. సం. లోపలిద్వారము. విణ

కప్పుబడ్డది.

ప్రచ్ఛర్దిక. సం. వాంతికోగము.

ప్రచ్ఛాదనము. సం. ఉత్తరీయము; అచ్చా

దనము.

ప్రచ్ఛాదించు. సం. స. క్రి. కప్ప.

ప్రచ్ఛాదితము. సం. విణ. కప్పుబడినది.

ప్రజ. సం. సంతానము; జనము.

ప్రజననము. సం. పుట్టుక; యోని; ప్రజనము

ప్రజనము. సం. గర్భముధరించుట; పశు

వులు చూలుకట్టుకాలము; జన్మము;

ఆడుపకువును మగపకువుచూలు నేయఁ
బ్రవర్తించుట; ఆవు ఎనుము మొదలగు
వాని తొలిచూలు;? చూలు;?

ప్రజావి. సం.విణ. మిక్కిలివడిగలవాఁడు.

ప్రజాత. సం. బాలెంతరాలు.

ప్రజాపతి. సం. బ్రహ్మ; విశ్వకర్మ; కశ్యప
ప్రజాపతి; దక్షాదిప్రజాపతి; ఒకసంవత్స
రము. [ద్వాము.

ప్రజాపతి. సం. తోడఁబుట్టినవాని పెం

ప్రజ్ఞ. సం. ఎఱుక; ఆత్మ, బ్రహ్మము;
ప్రాజ్ఞారాలు; బుద్ధి. బ. సామర్థ్యమును
దలిపెడి మాటలు.

ప్రజ్ఞానము సం. కూటస్థజ్ఞానము; బుద్ధి;
గుణులు, ఆనవాలు; దేనిచేత సమస్తము
నెఱుఁగుట సంభవించుచున్నదో అట్టి
బ్రహ్మచైతన్యము.

ప్రజ్ఞాపితృక సం. పుస్తకమునందు
గుణులును వేసిన కాగితము.

ప్రజ్ఞాఁడు. సం. పండితుఁడు. విణ.
పంగటి కాళ్లవాఁడు.

ప్రజ్ఞాపు. సం. విణ. పంగటి కాళ్లవాఁడు.

ప్రజ్ఞులనము. సం. మండుట; ప్రకా
శించుట. [ప్రకాశించు.

ప్రజ్ఞులించు. సం. అ. క్రి. మండు;

ప్రజ్ఞులితము. సం. విణ. మండినది;
ప్రకాశించినది.

ప్రడినము. సం. పక్షి వేగముగా వాలుట;
పక్షి వైకెగయఁ బ్రయత్నించుట.

ప్రణతి. సం. నమ్రత; నమస్కారము.

ప్రణతుఁడు. సం. విణ. నమ్రుఁడు, వంగిన
వాఁడు; మిక్కిలి నమ్రతగలవాఁడు;
నమస్కరించినవాఁడు; స్తోత్రము చెయ్య
బడ్డవాఁడు.

ప్రణమిల్లు. సం. అ. క్రి. నమస్కరించు.

ప్రణయకోపము. ప్రేమముయొక్క కుటిల
ప్రచారమువలన కారణము లేకయే
నాయి కా నాయకులకుఁ గలిగెడు
కోపము.

ప్రణయము. సం. ప్రేమ, స్నేహము;
ప్రార్థన; విషయము; విశ్వాసము; పరి
శయము; మంచిమాటలాడుట.

ప్రణయించు. సం. అ. క్రి. ప్రకాశించు.

స. క్రి. జ్వలించఁజేయు.?

ప్రణయిని. సం. ప్రియురాలు. విణ.

ప్రేమగల స్త్రీ.

ప్రణవము. సం. ఓంకారము.

ప్రణాదము. సం. అనురాగమువలనఁ
బుట్టినధ్వని; గట్టిమోత; చెవుడు.

ప్రణామము. సం. నమస్కారము.

ప్రణాళి. సం. నీళ్లు పోవుదారి; నీళ్లు

పోవుటకు భూమిలో పాతిన క్రోవి.

రు. ప్రణాళిక, ప్రణాళము. [ప్రార్థన.

ప్రణిధి. సం. వేగులవాఁడు, హార్కారా;

ప్రణిపత్తి. సం. ప్రణిపాతము.

ప్రణిపాతము. సం. అభివాదనము.

ప్రణిహితము. సం. విణ. ఒప్పుకొనఁ బడి

నది; ఊచఁబడినది; పొందఁబడినది.

ప్రణీత. సం. యజ్ఞపాత్ర విశేషము.

ప్రణీతము. సం. మంత్రముచేత సంస్క

రింపఁ బడిన అగ్ని. విణ. చేయఁబడినది;

చూప్పింపఁబడినది; త్రోయఁబడినది;

నీళ్లుపోసి వండఁబడినది. [బడినది.

ప్రణుతము. సం. విణ. మిక్కిలి పొగడఁ

ప్రణుతి. సం. మిక్కిలి పొగడిక.

ప్రణుతించు. సం. స. క్రి. మిక్కిలిపొగడు.

ప్రణేయము. సం. విణ. వశ్యము, అధీనము.

ప్రతతి. సం. తీగె; వివి, విస్తారము;

సమూహము.

ప్రతనము. సం. విణ. పురాతనము, ప్రాతది

ప్రతలము. సం. పాతాళ విశేషము;

చాచిన ప్రేళ్లుగల అఱచేయి.

ప్రతాపము. సం. కోశబలముల వలనఁ

గలిగిన ప్రభావము; వేడిమి;

ప్రతాపనము. సం. తెల్లజల్లేడు.

ప్రతాపించు సం. అ. క్రి. ప్రతాపముచూపు.

ప్రతారకుఁడు. సం. విణ. మోసపుచ్చు

వాఁడు.

ప్రతారణము. సం. మోసపుచ్చుట వంచన.

ప్రతారించు సం. స. క్రి. మోసపుచ్చు.

ప్రతారితుఁడు. సం. విణ. మోసపుచ్చఁ

బడినవాఁడు.

ప్రతి. సం. అవ్య. సమానము; మాటు.

ప్రతికర్మము. సం. వస్త్రాద్యలంకరణము.

ప్రతికారము. సం. మాఱుచేత.
 ప్రతికూలము. సం. విరుద్ధాచరణము. విణ.
 అనుకూలము కానిది, వ్యతిరేకము.
 ప్రతికృతము. సం. విణ. మాఱు చేయఁ
 బడినది. [మాఱుచేత.
 ప్రతికృతి. సం. ప్రతిమ; మాఱురూపు;
 ప్రతికృష్టుడు. సం. విణ. దురాచారము
 చేత నిందింపఁబడినవాడు.
 ప్రతిక్రియ. సం. ప్రతికారము, మందు.
 ప్రతిక్షిప్తుడు. సం. విణ. ఆక్షేపింపఁబడిన
 వాడు; అడ్డగింపఁబడినవాడు; పంపఁ
 బడినవాడు. [తీసికొనఁబడినది.
 ప్రతిగృహీతము. సం. విణ. దానముగా
 ప్రతిగ్రహము. సం. పుచ్చుకొనుట; దానము
 పుచ్చుకొనుట; దానద్రవ్యము; సేనకు
 వెనుకటిబలము; తమ్ముపడిగము; గ్రహ
 భేదము. [పుచ్చుకొను.
 ప్రతిగ్రహించు. సం. స. క్రి. దానము
 ప్రతిగ్రహీత. సం. విణ. దానము పుచ్చు
 కొనువాడు. [గ్రహించుట.
 ప్రతిగ్రహము. సం. తమ్ముపడిగము; ప్రతి
 ప్రతిగ్రహ్యము. సం. విణ. పుచ్చుకొనఁ
 దగినది.
 ప్రతిఘటనము. సం. మాటొడ్డుట.
 ప్రతిఘటించు. సం. ఆ. క్రి. మాటొడ్డు.
 ప్రతిఘము. సం. కోపము; మూర్ఛ; ప్రతి
 ఘాతము.
 ప్రతిఘాతము. సం. ప్రతిబంధము; మాఱు
 దెబ్బ; పగతీర్చుకొనుట; వధము.
 ప్రతిఘాతనము. సం. వధము.
 ప్రతిఘాతి. సం. విణ. పగతీర్చుకొనువాడు;
 వధించువాడు.
 ప్రతిచ్ఛాయ. సం. పోలిక; ప్రతిబింబము.
 ప్రతిజాగరము. సం. ముందు వెనుకలాలో
 చించుట; ఎచ్చరిక.
 ప్రతిజోక. మి. నాట్యములలోనొకభేదము
 ప్రతిజ్ఞ. సం. ఏదే నొకపనిని తప్పక చేసె
 దనని దృఢముగా చెప్పట; ప్రతిన, చేసె
 దను చెప్పెదను అను మొ||; శబ్దము
 నిత్యము పర్యతము వహించుట అను
 మొ||; అంగీకారము [ప్రతిజ్ఞ చేయఁబడ్డది.
 ప్రతిజ్ఞాతము. సం. విణ. అంగీకరింపఁబడ్డది;

ప్రతిజ్ఞాతవ్యము. సం. విణ. ప్రతిజ్ఞచేయఁ
 దగినది; అంగీకరింపఁదగినది.
 ప్రతిజ్ఞానము. సం. అంగీకారము.
 ప్రతిజ్ఞేయము. సం. విణ. ప్రతిజ్ఞచేయఁ
 దగినది; అంగీకరింపఁదగినది.
 ప్రతిదానము. సం. వస్తువుల మారకము;
 దాచుకొన్న సొమ్ము తిరుగనిచ్చుట.
 ప్రతిదారణము. సం. యుద్ధము.
 ప్రతిదినము. సం. ప్రతిరోజు.
 ప్రతిధ్వని } సం. మాఱుమ్రోత
 ప్రతిధ్యానము }
 ప్రతిన. పంథము; ప్రతిజ్ఞ.
 ప్రతినిధి. సం. ప్రతిమ; బదులు, మాఱు;
 ముఖ్యసమము; ముఖ్యునకు సమానుడు.
 ప్రతినివిష్టము. సం. విణ. పట్టుపట్టఁబడినది
 ప్రతినివిష్టుడు. సం. విణ. దురభిని వేశము
 గలవాడు.
 ప్రతినివేశము. సం. అక్కఱ, పట్టు.
 ప్రతిపక్షి. సం. శత్రుడు. ? సమానుడు.
 ప్రతిపక్షుడు. సం. శత్రువు; ప్రతివాది;
 ప్రతిపత్తి. సం. గౌరవము; తెలివి; నేర్పు;
 ప్రవేశము; ప్రాప్తి; పదప్రాప్తి.
 ప్రతిపత్తు. సం. పాడ్యమి; బుద్ధి.
 ప్రతిపర్శము. సం. విణ. అంగీకరింపఁ
 బడినది; తెలియఁబడినది.
 ప్రతిపాదకము. సం. విణ. ఇచ్చునది; కలి
 గించునది; తెలుపునది; నిరూపించునది.
 ప్రతిపాదనము. సం. ఇచ్చుట; కలిగించుట;
 తెలుపుట; నిరూపించుట.
 ప్రతిపాదించు. సం. స. క్రి. కలిగించు;
 తెలుపు; నిరూపించు; ఇచ్చు.
 ప్రతిపాదితము. సం. విణ. ప్రతిపాదింపఁ
 బడినది. [దగినది.
 ప్రతిపాద్యము. సం. విణ. ప్రతిపాదింపఁ
 ప్రతిపాలకుడు. సం. విణ. రక్షకుడు.
 ప్రతిపాలనము. సం. రక్షణము.
 ప్రతిపాలించు. సం. స. క్రి. రక్షించు.
 ప్రతిఫలనము. సం. ప్రతిబింబించుట,
 మాఱురూపము తోచుట; పోలిక.
 ప్రతిఫలించు. సం. ఆ. క్రి. మాఱురూపము
 తోచు.

ప్రతిఫలితము. సం. విణ. ప్రతిఫలించినది.
ప్రతిబంధకము. సం. విణ. అడ్డగించునది.
ప్రతిబంధము. సం. అట కావు; అడ్డగింత;
అడ్డగించుట.

ప్రతిబంధించు. సం. స. క్రి. అడ్డగించు.
ప్రతిబద్ధుడు. సం. విణ. అడ్డగింపబడిన
వాడు; మనను చెడినవాడు.

ప్రతిబింబము. సం. ప్రతిఫలనము; ప్రతిమ,
పోలిక.

ప్రతిబింబించు. సం. అ. క్రి. ప్రతిఫలించు.
ప్రతిబింబితము. సం. విణ. ప్రతిఫలింప
నది.

ప్రతిభ. సం. అప్పుటప్పటికి వికసించెడు
బుద్ధి; జ్ఞానమునకు బీజముగా నుండెడి
ఒక సంస్కారము; దీప్తి.

ప్రతిభటుడు. సం. శత్రువు.

ప్రతిభయము. సం. భయనకరము. విణ.
భయంకరము, భయనకరము గలది.

ప్రతిభావంతుడు. సం. విణ. బుద్ధి ప్రకా
శము గలవాడు. [దారుడు.

ప్రతిభువు. సం. పూటకావు, బామిను.

ప్రతిమ. సం. శలాదినిర్మితవిస్తాదిదేవతా
మూర్తి; ఏనుగుదంతములకట్టు; ఏనుగు
దంతముల నడిమిచోటు; ఏనుగు కుంభ
స్థలము క్రింది భాగము; ప్రతిబింబము;
పోలిక; బామ్మ. [తడగట్టెడి ఒడ్దిక?

ప్రతిమానము. సం. ప్రతిబింబము; ప్రతిమ;

ప్రతిమాల. సం. అంతాదిగ్రంథము.

ప్రతిముక్తము. సం. విణ. ధరింపబడినది.

ప్రతిముఖము. సం. ఒక నాటక సంగి.

ప్రతియత్నము. సం. ఇచ్చ; ప్రతికారము;

సంస్కారము; ఆనుకూల్యము.

ప్రతియాతన. సం. ప్రతిమ; ఆనుకూల
మైన బాధ.

ప్రతియోగము. సం. విరోధము.

ప్రతియోగి. సం. విణ. విరోధి.

ప్రతిరోజు. ప్రతిదినము. [చుట; లూటీ

ప్రతిరోధము. సం. ఎదిరించుట; నిరోధిం

ప్రతిరోధి. సం. ఎదిరించువాడు; నిరోధించు

వాడు; లూటీ చేయువాడు.

ప్రతిలోముము. సం. విణ. అవరోహణ

క్రమము గలది.

ప్రతివనధము. సం. గ్రామము.

ప్రతివసించు. సం. అ. క్రి. ఉండు, వసించు

ప్రతివ్యాధి. సం. మాటుమాటు.

ప్రతివాది. సం. విణ. విరోధి; వాదికి ప్రతి

పక్షమువాడు. [పక్షముగా మాటాడు.

ప్రతివాదించు. సం. అ. క్రి. వాదికి ప్రతి

ప్రతివాని. సం. విణ. ఇరుగు పొరుగుల

నుండువాడు.

ప్రతివిధానము. సం. మాటునేత.

ప్రతివిష. సం. అతినసక.

ప్రతివేశము. సం. ఇరుగు పొరుగు ఇల్లు.

ప్రతివేషుడు. సం. విణ. ఇరుగుపొరుగు

ఇంటివాడు. [పని పంచుట.

ప్రతిశాసనము. సం. నేవకులను పిలిచి

ప్రతిశీర్షకము. సం. అమ్ముట; కొనుట;

మాఱకపు వస్తువు; వస్తువుల మాఱకము;

కుదువ.

ప్రతిశ్చాయము. సం. పడిసెము.

ప్రతిశ్రయము. సం. గృహము; స్రావు;

సభ; యాగశాల.

ప్రతిశ్రవము. సం. అంగీకారము.

ప్రతిషేధము. సం. విణ. నిషేధింపబడ్డది;

ప్రతిషేధకుడు. సం. విణ. నిషేధించు

వాడు.

ప్రతిషేధము. సం. నిషేధము; అడ్డగింత.

ప్రతిషేధించు. సం. స. క్రి. అడ్డగించు;

నిషేధించు. [కాయించు.

ప్రతిష్ఠంభము. సం. అడ్డగింత, అట

ప్రతిష్ఠబ్ధము. సం. విణ. అడ్డగింపబడినది.

ప్రతిష్ఠ సం. ఉనికి; భూమి; గౌరవము;

నాలుగవ ఛందస్సు; దేవతా విగ్రహాదు

లకు పూజ్యతను సంపాదించెడి ఒక

సంస్కారము; స్థానము నుండి జార

కుండుట, స్థైర్యము.

ప్రతిష్ఠాపించు } సం. స. క్రి. శాశ్వతముగా

ప్రతిష్ఠించు } నిలుపు.

ప్రతిష్ఠితము. సం. విణ. ప్రతిష్ఠ గలది;

శాశ్వతముగ నిలుపబడినది.

ప్రతిసరము. సం. ఏనుగు కుంభముల

క్రిందిచోటు; కంకణము, చేతగట్టు

కొను తోరము; భూపణము; పూల

దండ, మంత్రవిశేషము; నేన వెనుకటి
దిక్కు; ప్రణకుద్ది. విణ. నియోగింపఁడగినది.
పతిసర్గము. సం. మన్వాదులు చేసెడి
స్పష్టి. (పురాణలక్షణములలో నొకటి.)
పతిసీర. సం. పరిదా, తెరచీర.
పతిసూర్యకము. సం. తొండ.
పతిస్పర్ధ. సం. పోటీ.
పతిస్పర్ధి. సం. విణ. పోటీ పడువాఁడు.
పతిస్పర్ధించు. సం. అ. క్రి. పోటీచేయు.
పతిహతి. సం. అడ్డగింత.
పతిహతుఁడు. సం. విణ. అడ్డగింపఁబడిన
వాఁడు; మనసు చేడినవాఁడు.
పతిహరకుఁడు. సం. మాయావి. విణ.
తీసికొని పోవువాఁడు.
పతిహరి } సం. ద్వారపాలకుఁడు.
పతిహారుఁడు }
పతిహాసము. సం. గన్నేరు.
పతికము. సం. అంగము; ప్రతిసు. విణ.
వ్యతిరేక క్రమముగలది.
పతికారము. సం. పగదీర్చుకొనుట; చికిత్స.
పతికాశము. సం. సామ్యము. విణ.
సమానమైనది. [ఎదురు చూచుట.
పతిక్షణము. సం. అభిలషితార్థమునకై
పతిక్షించు. సం. అ. క్రి. అభిలషితార్థ
మునకై ఎదురు చూచు.
పతిక్షుఁడు. సం. పూజ్యుఁడు.
పతిచి. సం. పడమర. [నందు పుట్టినది.
పతిచీనము. సం. విణ. పశ్చిమ దిక్కు
పతితము. సం. విణ. ప్రసిద్ధికెక్కినది;
ఎలుగుఁ బడినది; ఆదరింపఁబడినది;
సంతోషము నొందినది. [సంతోషము.
ప్రతితి. సం. ప్రసిద్ధి; ఎలుక; ఆదరము.
ప్రతితుఁడు. సం. విణ. ప్రతీతిగలవాఁడు.
ప్రతిపదర్శిని. సం. స్త్రీ.
ప్రతిపము. సం. వాసుభాగము; ఒక అర్థా
లంకారము. విణ. ప్రతిహాసము. [తండ్రి.
ప్రతిపుఁడు. సం. పగవాఁడు; శంతనుని
ప్రతిరము. సం. (నద్యాది) తీరము.
ప్రతివాపము. సం. నిక్షేపించుట; కరగిన
లోహములను పొడిచేయుట; జనోపద్ర
వము.

ప్రతిహారము. సం. ద్వారము; పూర్వము
నేను వీనికి మేలుచేసితినిగాన నిప్పుడు
వీఁడు నాకు మేలుచేయునని యెంచిచేయు
నట్టి సంధి. [పాలకుఁడు.
ప్రతిహారి. సం. ద్వారపాలకురాజు; ద్వార
ప్రతిహారుఁడు. సం. ద్వారపాలకుఁడు.
ప్రతున్నము. సం. విణ. మిక్కిలి వ్యథ
నొందినది.
ప్రతోదము. సం. కొరడా; ములుకొల.
ప్రతోలి. సం. నడువీది; బజారు. [సముక్.
ప్రత్తి. విత్తులతోనుండు దూది; కారా
ప్రత్నము. సం. విణ. పురాతనము; ప్రాతది
ప్రత్యంతపర్వతము. సం. పెద్దకొండచేరువ
నుండు చిన్నగుట్ట. [ప్రత్యగత్వ.
ప్రత్యక్కు. సం. పడమర; విలక్షణవస్తువు,
ప్రత్యక్షేర్పణి సం. ఎలుకచెవి; దంతి.
ప్రత్యక్షుర్ది. సం. ఉత్తరేను; ఎలుకచెవి
ప్రత్యక్షుష్టి. సం. ఉత్తరేను.
ప్రత్యక్షము. సం. సాక్షాత్కారము. క్రి.
విణ. కన్నుల యెదుట. విణ. చక్షురాదీం
ద్రులు గోచరమైనది.
ప్రత్యక్షవాది. సం. చార్యావఁడు.
ప్రత్యగ్రము. సం. విణ. నూతనము; శోధిం
పఁ బడినది. [శత్రునైవ్యము; నిన్నుము.
ప్రత్యనీకము. సం. ఒక అర్థాలంకారము;
ప్రత్యనీకుఁడు. సం. శత్రువు; ప్రతివాది.
ప్రత్యయము. సం. ను ప్ప థి జ్ఞ మొ||;
నిశ్చయము; విశ్వాసము; ప్రసిద్ధి; జ్ఞానము;
ఆచారము; శపథము; వశము; హేతువు;
ఆవకాశము; యుద్ధము.
ప్రత్యయితుఁడు. సం. విణ. నమ్మఁబడిన
వాఁడు; ఆపుఁడు.
ప్రత్యర్ధి. సం. శత్రువు; ప్రతివాది.
ప్రత్యవసానము. సం. భోజనము.
ప్రత్యవసితము. సం. విణ. భుజింపఁబడినది.
ప్రత్యవాయము. సం. కర్మనియమాది
లోపముచేత నేర్పడెడి పాపము; ఆచార
లోపము.
ప్రత్యహము. సం. అవ్య. ప్రతిదినము.
ప్రత్యాకారము. సం. ఖడ్గాదుల యెఱ.
ప్రత్యాఖ్యాతము. సం. విణ. నిరాకరింపఁ
బడినది.

ప్రత్యాఖ్యానము. సం. నిరాకరించుట.
 ప్రత్యాదిష్టము. సం. విణ. నిరసింపఁ
 బడినది.
 ప్రత్యాదేశము. సం. నిరాకరించుట.
 ప్రత్యాభిక్రమము. సం. ప్రతి సంవత్సరము
 చేసెడు శ్రాద్ధము.
 ప్రత్యామ్నాయము. సం. విణ. ముఖ్యమయి
 నది లేనందున దానికి బదులుగా విధింపఁ
 బడ్డది.
 ప్రత్యాల్లిఖ్యము. సం. విణ కాఁడు ఎడమ
 కాలు ముందటికి చాచి నిలుచుట.
 ప్రత్యాశ. సం. ఆభిలాష.
 ప్రత్యాసత్తి. సం. సంగతి, సమీప సంబం
 ధము; సామీప్యము. [చేరిక యైనది
 ప్రత్యాసన్నము. సం. విణ. సంగతము,
 ప్రత్యాసారము. సం. వ్యూహము వెనుక
 నుండు మఱియొక వ్యూహము.
 ప్రత్యాహరము. సం. విషయముల నుండి
 ఇంద్రియములను మరలించుట; అంతర్ము
 ఖత; (వ్యాకరణమున) వర్ణసంగ్రహము.
 ప్రత్యుత్క్రమము. సం. ప్రయోగము,
 నాట్యాది ప్రదర్శనము; యుద్ధముకొఱ
 కైన భటుల యుద్దయము.
 ప్రత్యుత్తరము. సం. మాఱుత్తరము.
 ప్రత్యుత్తానము. సం. అభ్యాగమనము.
 ప్రత్యుద్గతుఁడు. సం. విణ. ఎదురైనవాఁడు
 ప్రత్యుద్గమము. సం. అభ్యాగమనము.
 ప్రత్యుద్గమించు. సం. ఆ. క్రి. ఎదురేగు.
 ప్రత్యుష్మము } సం. ప్రాతః కాలము
 ప్రత్యూషము }
 ప్రత్యూషుఁడు. సం. ఒకవసువు.
 ప్రత్యూహము. సం. చెఱుపు, విఘ్నము.
 ప్రత్యేకము. సం. వేఱువేఱు.
 ప్రత్యేకించు. సం. ఆ. క్రి. ప్రత్యేకమగు.
 ప్రథ. సం. ప్రఖ్యాతి, ప్రసిద్ధి.
 ప్రథనము. సం. విస్తారము.
 ప్రథమపురుషము. సం. ఆన్యుఁడు కర్తగా
 గల క్రియారూపము. [మ, శ్రేష్ఠము.
 ప్రథమము. సం. విణ. మొదటిది; ముఖ్య
 ప్రథితి. సం. ప్రసిద్ధి.
 ప్రథితుఁడు. సం. విణ. ప్రసిద్ధుఁడు.

ప్రథిమ. సం. విరివి. రూ. ప్రథిమము.
 ప్రదక్షిణము. సం. ప్రదక్షిణము.
 ప్రదక్షిణము. సం. ప్రదక్షిణించుట.
 ప్రదక్షిణించు. సం. స. క్రి. వలగొను,
 దేవతాదుల నుద్దేశించి కుడివైపుగా
 చుట్టివచ్చు.
 ప్రదరము. సం. బాణము; చీలుట; విఱు
 గుట; అఁడుదానికి కలుగు రక్త
 స్రావరోగము. [చూపువాఁడు.
 ప్రదర్శకుఁడు. సం. విణ. విశదపఱచి
 ప్రదర్శనము. సం. సందర్శించుట; విశద
 పఱచి చూపుట. [చూపఁబడినది.
 ప్రదర్శితము. సం. విణ. విశదపఱచి
 ప్రదానము. సం. గొప్ప యీవి.
 ప్రదీపనము. సం. వివ. భేదము. విణ.
 ప్రకాశింపఁజేయునది.
 ప్రదీపము. సం. దీపము.
 ప్రదేశనము. సం. కానుక. [స్థలము.
 ప్రదేశము. సం. దేశము; జాట్టిలి; లాడితెఁడు;
 ప్రదేశిని. సం. జాట్టనప్రేలు. రూ. ప్రదేశని.
 ప్రదోషము. సం. మిక్కిలిదోషము; ముని
 మాపు, రాత్రిమొదలు; సూర్యుడెస్త
 మించిన పిదప రెండు గడియలకాలము.
 ప్రద్యుమ్నుఁడు. సం. మన్మథుఁడు.
 ప్రద్యోతనుఁడు. సం. సూర్యుఁడు.
 ప్రద్రావము. సం. పలాయనము, పాఱుట.
 రూ. ప్రద్రవము. [ధనముగఱచి.
 ప్రధనము. సం. యుద్ధము. విణ. గొప్ప
 ప్రధానము. సం. పరమాత్మ; మూల
 ప్రకృతి; బుద్ధితత్త్వము; మంత్రి;
 నేనానాయకుఁడు మొ.విణ. ముఖ్యము.
 ప్రధానుఁడు. సం. కార్యసహాయుఁడు,
 నేనానాయకుఁడు మొ.విణ. ముఖ్యుఁడు.
 ప్రధావించు. సం. ఆ. క్రి. పరుగెత్తు.
 ప్రథి. సం. బండి కంటికడకమ్మి; గొప్ప
 బుద్ధి. విణ దొడ్డబుద్ధిగలవాఁడు; మిక్కిలి
 ధ్యానించువాఁడు.
 ప్రధ్వంసము. సం. వినాశము.
 ప్రన్న. విణ. మనోజ్ఞము, ఇంపైనది.
 ప్రన్నన. మనోజ్ఞత, ఇంపు, ఒప్ప.
 ప్రప. సం. చళిపందిరి.

ప్రపంచము. సం. లోకము; అవిద్యాకల్పిత
జగచ్చిత్రము; సంసారము; శబ్దవిస్తరిము;
ద్వైతభేద విస్తారము; విరివి; వ్యత్యా
సము; మోసపుచ్చుట.

ప్రపంచించు. సం. స. క్రి. విస్తరించు.

ప్రపంచితము. సం. విణ. విస్తరింపఁబడినది.

ప్రపత్తి } సం. భక్తి పరులు చేయు

ప్రపదనము } శరణాగతి, స్వప్రపత్తి

నివృత్తి, గతి వేలులేదని పాదములు

పట్టుకొనుట. [పాదము చివర.

ప్రపదము. సం. ముంగాలు, మీఁగాలు,

ప్రపథము. సం. మంచుమార్గము.

ప్రపన్నుడు. సం. విణ. ప్రపత్తి చేసిన

వాడు. [తీరము.

ప్రపాతము సం. కొండచటియ; నద్యాది

ప్రపానము. సం. గుఱ్ఱపు వైపెదవిచోటు

ప్రపితామహి. సం. ముత్తవ్య. ప్రపితా

మహుని భాగ్య.

ప్రపితామహుడు. సం. ముత్తాత, పితా

మహుని తండ్రి; బ్రహ్మ.

ప్రపున్నాటకము. సం. తిగిరస.

ప్రపొండరీకము. సం. పుండరీకము గంధ

ద్రవ్యము. [కుంకురు.

ప్రపౌత్రి. సం. ముమ్మనుమరాలు, పౌత్రుని

ప్రపౌత్రుడు. సం. పౌత్రుని కొడుకు,

ముమ్మనుమడు.

ప్రప్స. శకలము.

ప్రప్రపితామహి. సం. ప్రపితామహునితల్లి.

ప్రప్రపితామహుడు. సం. ప్రపితామహుని

తండ్రి.

ప్రపుల్లము. సం. విణ. వికసించినది.

ప్రబంధకల్పన. సం. ఇంచుక సత్యమైన

అర్థముగల కాదంబరాధ్వి రచన.

ప్రబంధము. సం. కావ్యము; రచన; సంద

ర్భము; ప్రవాహము.

ప్రబర్తము. సం. విణ. ముఖ్యము, శ్రేష్ఠము.

ప్రబలము. సం. చిగురు. విణ. మిక్కిలి

బలము గలది.

ప్రబలు. అ. క్రి. అతిశయిల్లు; వృద్ధి నొందు.

ప్రబుద్ధము. సం. విణ. వికసించినది.

ప్రబుద్ధుడు. సం. విణ. మేలు కొన్న

వాడు; పండితుడు; జ్ఞాని.

ప్రబోధనము. సం. సమ్యక్ జ్ఞానము; మెల
కువ; అనుబోధముగల సుగంధిద్రవ్యము
కన్నూరి మొ||; అనుబోధము.

ప్రబోధము. సం. మెలకువ; జ్ఞానము;

యథార్థజ్ఞానము.

ప్రబోధించు. సం. స. క్రి. చక్కఁగా

తెలుపు; మేలుకొలుపు.

ప్రబ్బ-లి. ప్రబ్బతీగ, వేతసము.

ప్రబ్బికోలు. అ. క్రి. ప్రబ్బుకొనుట.

ప్రబ్బు. నింద. అ. క్రి. వ్యాపించు; స్థితి

నొందు; ప్రబలు. స. క్రి. నిందించు;

కలయు. [నూర్వని భార్య; దుర్గ.

ప్రభ. సం. వెలుగు; కుబేరుని పట్టణము;

ప్రభంజనుడు. సం. వాయువు. విణ.

చక్కఁగా విలుచువాడు.

ప్రభవ. సం. ఒక సంవత్సరము.

ప్రభవము. సం. పుట్టుక; మొదట ప్రకట

మగు స్థానము; పుట్టుకకు కారణమైనది;

ఎఱుక; పరాక్రమము; జలోత్పత్తి

స్థానము.

ప్రభవించు. సం. అ. క్రి. పుట్టు.

ప్రభాకరుడు. సం. నూర్వడు; అగ్ని;

చంద్రుడు; మిమాంసకులలో నొక

తెగకు చెందినవాడు.

ప్రభాతము. సం. ప్రాతఃకాలము.

ప్రభావము. సం. మహిమ; కోశబలముల

వలన గలిగిన తేజము; శక్తి.

ప్రభిన్నము. సం. మదపుటేనుగు. విణ.

మిక్కిలి భేదపడినది.

ప్రభువు. సం. విష్ణువు. విణ. అధిపతి;

నిగ్రహానుగ్రహ సమర్థుడు.

ప్రభూతము. సం. విణ. అధికము;

బయల్పడలినది. [మొదలగునది.

ప్రభృతి. సం. అవ్య. మొదలు. విణ.

ప్రత్యక్షము. సం. కొప్పన ప్రేరేపకుడండ.

ప్రమ. సం. ప్రమితి, యథార్థజ్ఞానము.

ప్రమత్తుడు. సం. విణ. ప్రమాద పడిన

వాడు; మిక్కిలి మదించినవాడు.

ప్రమథనము. సం. వధము.

ప్రమథాధిపతి. సం. శివుడు. [మజ్జిగ.

ప్రమథితము. సం. నీళ్లుపోయక చిలికిన

ప్రమథుఁడు. సం. ఒక శివసార్వ దుఁడు; భూతవిశేషము. బ. కైలాసమందుండు శివభక్తులు.
ప్రమద. సం. ఉత్తమస్త్రీ.
ప్రమదము. సం. సంతోషము. విణ.
మిక్కిలి మదముగలది.
ప్రమద(దా)వనము. అంతఃపుర యోగ్యమైన రాజోద్యానము
ప్రమనుఁడు. సం. సంతోషము నొందిన మనస్సు గలవాఁడు రూ. ప్రమనస్సు.
ప్రమాణము. సం. ప్రత్యక్షాదిజ్ఞానకరణము, శేత్రము మొదలగు జ్ఞానేంద్రియము; పరిమాణము, కొలత; అంగుళీమానము, జేస మూర మొ||; నిత్యము; మేర; శాస్త్రము; ఎఱుగునది. (ప్రత్యక్షాది ప్రమాణములు ఎనిమిది—ప్రత్యక్షము, అనుమానము, ఉపమానము, శబ్దము, అర్థాపత్తి, అనుపలబ్ధి, సంభవము, వితిహ్యము.) [గాఁ జేసికొను.
ప్రమాణీకరించు సం. స.క్రి. ప్రమాణము
ప్రమాత. సం.విణ. ద్రవ్య, జ్ఞాత, ఎఱిగఁడువాఁడు; తాకికములు వైదికములునగు సమస్తవ్యవహారముల యందు జాగరూకుఁడైయుండెడి జీవుఁడు.
ప్రమాతామహి. సం. మాతామహుని తల్లి
ప్రమాతామహుఁడు. సం. మాతామహుని తండ్రి.
ప్రమాధి. సం. ఒక సంవత్సరము.
ప్రమాదము. సం. ఏమఱుపాటు, తప్పుట వా. అపాయము.
ప్రమాది. సం.విణ. ప్రమాదముగలవాఁడు
ప్రమాపణము. సం. వధము.
ప్రమితి. సం. ప్రమ, యథార్థజ్ఞానము.
ప్రమిద. మల్లకము, దీపము వెలిగించెడు పూత్రము. వా. ప్రమిదె.
ప్రమీతము. సం. విణ. యజ్ఞమునందు ఛంపబడినపకుపు; చచ్చినది.
ప్రమీతుఁడు. సం.విణ. చేచ్చినవాఁడు.
ప్రమీల. సం. కునికిపాటు.
ప్రముఖము. సం. పున్నాగము. విణ.
మొదలగునది; మూలము.

ప్రముఖుఁడు. సం. విణ. ముఖ్యుఁడు; మొదటివాఁడు. [వాఁడు.
ప్రముదితుఁడు సం.విణ. సంతోషించిన ప్రమేయము. సం. విణ. ఎఱుగఁబడెడి విషయము, శబ్దాది.
ప్రమోద. సం. ఒక సంవత్సరము.
ప్రమోదము. సం. సంతోషము.
ప్రమోదించు. సం. అ.క్రి. సంతోషించు, ప్రమీద. ప్రమిద.
ప్రమ్ము. స.క్రి. పరిశీలించు.
ప్రయతుఁడు. సం.విణ. పవిత్రుఁడు; పరిశుద్ధుఁడు; నియతాత్ముఁడు. [యత్నము.
ప్రయత్నము. సం. యత్నము; మిక్కిలి ప్రయత్నించు. సం. అ.క్రి. యత్నించు; చక్కఁగాయత్నించు.
ప్రయస్తము. సం.విణ. నేయి మ సా లా మొ|| వానిచేత సాతాళింపబడినకూర.
ప్రయాగము. సం.తీర్థరాజము, ప్రయాగ; ధాన్యవిశేషము; ఉత్తమయజ్ఞము; గుఱ్ఱము.
ప్రయాగుఁడు సం. ఇంద్రుడు. [నము.
ప్రయాణము. సం. బయలుదేఱుట, పయ
ప్రయాణించు. సం.అ.క్రి. ప్రయాణమగు.
ప్రయాతము. సం. విణ. ప్రయాణమై పోయినది.
ప్రయామము. సం. జయఘంట మొదలగు వాఁగుండ ధాన్యాదుల వెలను ప్రసిద్ధ పఱచుట; వెలకీయఁదగినవస్తువు; మహర్షిములైన ధాన్యాదులయందలి జనుల యాదరాతిశయము.
ప్రయాసపడు. మి. అ.క్రి. శ్రమపడు.
ప్రయాసము. సం. శ్రమము.
ప్రయుక్తము. సం.విణ. ప్రయోగింపబడినది; మిక్కిలి కూడుకొన్నది.
ప్రయుతము. సం. పదిలక్షలు.
ప్రయోక్త. సం.విణ. ప్రయోగించువాఁడు
ప్రయోగము. సం. అనుష్ఠానము, నడపుట అన్త్యశస్ట్రాదులఁ బ్రయోగించుట; సం త్రతంత్రాదులను నడపుట; పంపు, అభిచారము; తారకాణము; కర్తృకర్మక్రియలకూడిక.

ప్రయోగించు. సం. అ. క్రి. అనుష్ఠించు;
చేయు; నడపు; మంత్ర తంత్రాదులను
నడపు; గ్రంథమునందు వాక్యమును
ఉపయోగించు.

ప్రయోజకుడు. సం. విణ. ప్రయోగించు
వాడు; కార్యము నెఱవేర్చువాడు.

ప్రయోజనము. సం. కార్యము; హేతువు
ప్రరోహము. సం. మొలక.

ప్రలంబిప్పుడు. సం. బలరాముడు.

ప్రలంబము. సం. మిక్కిలి ప్రేలాడుట;
కంతమున ప్రేలేడి ముత్యాలహారము
మొ||; స్తనము; కొమ్మ; గిఱకతాడు;?
తగరము.?

ప్రలంబుడు. సం. ఒక రక్కసుడు.

ప్రలంభము. సం. ప్రాప్తి, చక్కఁగా
లభించుట.

ప్రలాపము. సం. ప్రేలడము, (వెట్టివాడు
మొదలగువారి) అర్థశూన్యమయినమాట.

ప్రలాపించు. సం. అ. క్రి. ప్రేలు.

ప్రలోభనము. సం. ఆశ పెట్టుట; మృగము
లను పట్టుటకు పెట్టు మచ్చు.?

ప్రలోభము. సం. మిక్కిలి లోభము.

ప్రలోభించు. సం. స. క్రి. ఆసగొనఁజేయు.

ప్రల్లదనము. ప్రల్లదము.

ప్రల్లదీడు } విణ. ప్రల్లదుడు.

ప్రల్లదకాడు } విణ. ప్రల్లదుడు.

ప్రల్లదము. పారువ్యము; దుర్భాషణము;
దుష్కృత్యము.

ప్రల్లదీడు } విణ. దుష్టుడు; దుర్భాష

ప్రల్లదుడు } ణములాడువాడు.

ప్రల్లదురాలు. విణ. దుష్టురాలు; దుర్భా
షణములాడు స్త్రీ. [వాడు.

ప్రవక్త. సం. విణ. చక్కఁగా మాటలాడు

ప్రవచనము. సం. వేదము; వేదాంగము;

అధ్యాపనము; గొప్పమాట; అర్థాను
సంధానపూర్వకముగా మాటలాడుట.

ప్రవచనీయము. సం. విణ. ప్రవచన

యోగ్యమైన విషయము.

ప్రవణము. సం. చతుష్పథము. విణ.

వాటవు పల్లము; ఆసక్తము.

ప్రవణుడు. సం. విణ. ఆసక్తిగలవాడు;

నమ్రుడు; ఘమభుడు; ఉడారుడు.

ప్రవయుడు. సం. విణ. ముదుసలి.

ప్రవరము. సం. గోత్రము; గోత్రప్రవర్త
కులైన ఋషుల గణము; అగణ; సంతతి.

విణ. శ్రేష్ఠము.

ప్రవరుడు. సం. విణ. శ్రేష్ఠుడు.

ప్రవర్గము. సం. వేదవిహితమైన ఒకకర్మ.

ప్రవర్తకుడు. సం. విణ. ప్రేరకుడు;

ప్రవర్తింపఁజేయువాడు; నడపువాడు.

ప్రవర్తనము. సం. నడత, నడపు, నడపుట.

ప్రవర్తించు. సం. అ. క్రి. నడచు. రూ.

ప్రవర్తిల్లు. పొందు. ప్రే. ప్రవర్తించు.

ప్రవర్తిల్లు. సం. అ. క్రి. మిక్కిలి వృద్ధి

ప్రవహణము. సం. మశమృలు మోయు

వాహనము, పాలకి మొ.

ప్రవహము. సం. బయల్పడలుట;

వాయువు; వాయువిశేషము

ప్రవహించు. సం. అ. క్రి. పాటు, వెల్లివిరియు

ప్రవహిక. సం. గూఢార్థముగల కవితా

విశేషము; సమస్య.

ప్రవాణి. సం. లాక, సాలెవాని సలాక.

ప్రవాదము. సం. కారణములేకయే

లిగి లోకమునందంతట వ్యాపించిన

మాట, బజాణుకబురు; సంవాదము;

పరంపరగా వచ్చిన వాక్యము.

ప్రవారణము. సం. స్వర్ణాది ఫలమును

గోరి చేయుదానము; నివారణము;

కోరింది యిచ్చుట.

ప్రవాసనము. సం. వధము; వేడలఁగొట్టుట.

ప్రవాసము. సం. పరదేశ నివాసము;

పరదేశగమనము; పరస్థళము.

ప్రవాహము. సం. వెల్లువ; ప్రవృత్తి;

అవిచ్ఛిన్నముగా ప్రవర్తించుట; వ్యవ

హారము; పరంపర; పాటుట.

ప్రవాహిక. సం. గ్రహణి, పాచనాలు.

ప్రవాళము. సం. పగడము; వీణాదండము;

చిగురు.

ప్రవిదారణము. సం. పోరు.

ప్రవిష. సం. అతివసగ.

ప్రవిష్టుడు. సం. విణ. ప్రవేశించినవాడు

ప్రవీణుడు. సం. శేర్షరి. [వాడు.

ప్రవృత్తుడు. సం. విణ. ప్రవర్తించిన

ప్రవృత్తి. సం. నడవడి; వర్తమానము; ప్రవేశము; బ్రతుకు తెరువు.

ప్రవృద్ధము. సం. విణ. పెరిగినది; ఆదోకగా పెరిగినది.

ప్రవేశము. సం. విణ. ముఖ్యము.

ప్రవేశి. సం. ఏనుగుమీద(బలచేడి ఎట్టి కంబళి; సర్పాకారముగా అల్లిన జడ.

ప్రవేశనము. సం. ప్రవేశపెట్టుట; సింహ ద్వారము.

ప్రవేశము. సం. చొచ్చుట, చొరవ.

ప్రవేశించు. సం. అ. క్రి. చొచ్చు.

ప్రవేష్టము. సం. చేయి, భుజము.

ప్రవ్యక్తము. సం. విణ. విస్పష్టము.

ప్రవ్రజితుడు. సం. సంన్యాసి.

ప్రవ్రజ్య. సం. సంన్యాసము; తేద బాహ్యమైన రక్తవస్త్రాది.

ప్రవ్య. కుండ.

ప్రశంస. సం. పొగడిక, స్తోత్రము.

ప్రశంసించు. సం. స. క్రి. స్తోత్రముచేయు

ప్రశస్తము. సం. శుభకార్యము. విణ. నేయి నూనె మొదలగు వానిచే పొగపరబడినది; ప్రశంసించబడినది; శ్రేష్ఠమైనది

ప్రశస్తి. సం. ప్రశంస, స్తుతి.

ప్రశస్యము. సం. విణ. ప్రశంసించదగినది

ప్రశాంతి. సం. మిక్కిలి శాంతి.

ప్రశాంతుడు. సం. విణ. మిక్కిలి శాంతి నొందినవాడు.

ప్రశ్న-ము. సం. అడుగుట. [ర్చుట.

ప్రశ్రయము. సం. అనునయము, ఓదా

ప్రశ్నితుడు. సం. విణ. వినితుడు

ప్రప్త. సం. విణ. అడిగడివాడు.

ప్రప్యహము. సం. పనుపఱచుటకుకాడి మోసేడి యెద్దులదాపున గట్టెడికోడె.

ప్రప్రుడు. సం. విణ. అగ్రేసరుడు, శ్రేష్ఠుడు.

ప్రప్టహి. సం. రూ. పట్టహి.

ప్రసంగము. సం. తగులాటము; విషయ విస్తరణ; ప్రస్తావము, కూటలాడుట.

ప్రసంగించు. సం. స. క్రి. ఏదేని ఒక విషయము విస్తరించి చెప్ప; ప్రస్తావించు.

ప్రసక్తి. సం. ప్రసంగము; ప్రస్తావము.

ప్రసక్తించు. సం. అ. క్రి. ప్రస్తావమునకు వచ్చు.

ప్రసన్న. సం. కల్లు.

ప్రసన్నత. సం. సుముఖత; నిర్మలత.

ప్రసన్నము. సం. విణ. సుముఖమైనది; నిర్మలమైనది.

ప్రసన్నుడు. సం. సుముఖుడైనవాడు.

ప్రసభము. సం. బలాత్కారము.

ప్రసరణము } సం. అంతట సేన వ్యాపించుట; వ్యాపించుట.

ప్రసరణి } చుట; వ్యాపించుట.

ప్రసరము. సం. వేగము; వ్యాపనము; మార్గము; యుద్ధము; విషయము.

ప్రసరించు. సం. అ. క్రి. వ్యాపించు. రూ.

ప్రసరిల్లు.

ప్రసర్పణము. సం. ప్రసరణము.

ప్రసవబంధనము. సం. ఆకులు మొదలగు

వాని తొడిమ. [బిడ్డ; పండు.

ప్రసవము. సం. కానుపు; పుష్పము; పుట్టుక;

ప్రసవించు. సం. స. క్రి. (బిడ్డను) కను.

ప్రసవ్యము. సం. విణ. అనుకూలము;

ప్రతికూలము; ప్రసవయోగ్యము; కుడి; ఏడను.

ప్రసహము. సం. బలాత్కారముగా

పొడిచి భక్షించెడి పక్షికాకి గూబ

గ్రద్ద మొ. [నము; అన్నము; నేవ.

ప్రసాదనము. సం. తేర్చుట; బహుమా

ప్రసాదన. సం. నేవ.

ప్రసాదము. సం. ప్రసన్నత, నిర్మలత.

(రూ. ప్రసత్తి). కావ్యగుణములలో

నొకటి; అనుగ్రహము; స్వాప్యము;

భగవదర్పితమైన అన్నము మొ.

ప్రసాదించు. సం. స. క్రి. అనుగ్రహించి

యిచ్చు. [వేషము, అలంకారము.

ప్రసాధనము. సం. సిద్ధింపజేసికొనుట;

ప్రసాధని. సం. దువ్వెన.

ప్రసాధించు. సం. స. క్రి. అలంకరించు.

ప్రసాధితుడు. సం. విణ. వస్త్రాదులచేత

అలంకరింపబడినవాడు.

ప్రసారణము. సం. చాచుట; తిగుచుట.

ప్రసారణి. సం. గొంతెమగోరుగ.

ప్రసారము. సం. వ్యాపనము; గడ్డి మొదలగునవి వ్యాపించుట.

ప్రసారి. సం. విణ. వ్యాపించునది.

ప్రసారితము. సం. విణ. చాపబడినది; తిగువబడినది.

ప్రసాతి. సం. బంధించుట; కట్టెడుసాధనము ప్రసాతుడు. సం. విణ. తత్పరుడు, ఆసక్తుడు. [అలంకరింపబడినది.

ప్రసద్దము. సం. విణ. ప్రసద్ది కెక్కినది; ప్రసద్ది. సం. అంతట ఎఱుక పడుట, భ్యాసిత; అలంకారము.

ప్రసద్దుడు. సం. విణ. పేరుపడ్డవాడు.

ప్రసువు. సం. తల్లి; అడుగుజ్జిము; అరటిగ; ఒకటితో నొకటి పెనంగొన్న ద్రాక్షతీగ మొ.

ప్రసూత. సం. బాలెంతరాలు.

ప్రసూతము. సం. పువ్వు. విణ. పుట్టినది.

ప్రసూతి. సం. తల్లి; కానుపు; పుట్టుక; బిడ్డ.

ప్రసూతిక. సం. బాలెంతరాలు.

ప్రసూతిజము. సం. బాధ; దుఃఖము.

ప్రసూనము. సం. పువ్వుము; ఫలము. విణ. పుట్టినది.

ప్రసృత. సం. కాలిపిక్క.

ప్రసృతము. సం. చేర. విణ. కొనసాగి పెరిగినది; తీర్చబడినది; బయల్పడలి నది; వ్యాపించినది.

ప్రసృతి. సం. చేర, పుడిసిలి.

ప్రసేతము. సం. చల్లుట; జాటుట; కాటుట.

ప్రసేవకము. సం. కరిది, వీణెకాయ; దాగర; దారపు సంచి.

ప్రసేవము. సం. ఎండపుడట్ట; దాగర; వీణెకాయ; తోలుతిత్తి.

ప్రస్తారము. సం. జాయి; రత్నము; చిగుళ్లు మొదలగువానిచే ఏర్పఱచిన శయ్య; దర్భల పిడికిలి. [ప్రస్తారముచేయు.

ప్రస్తరించు. సం. స. క్రి. విస్తరించు; ఛందః

ప్రస్తవము. సం. విషయము, ప్రస్తావము

ప్రస్తారము. సం. ఛందస్సులు మున్నగు వాని భేదముల (గురులఘువుల) నెఱిగించెడి ఒక సంకేతము; పాన్పు; ఆకులనెజ్జ; పచ్చికయడవి.

ప్రస్తావము. సం. స్తుతి; ముచ్చట; ప్రారంభము; ఆవసరము; చెప్పట; సమయోచితము. [తెచ్చు.

ప్రస్తావించు. సం. స. క్రి. ప్రస్తావమునకు ప్రస్తుత. సం. పొదుగుచేసిన ఆవు.?

ప్రస్తుతము. సం. విణ. మిక్కిలి స్తుతింపబడినది; ప్రసక్తికి తేబడినది; చెప్పబడినది; ప్రవర్తించినది; నెఱవేరినది.

ప్రస్తుతి. సం. స్తోత్రము; (ఎదుట) స్తుతించుట

ప్రస్తుతించు. సం. (ఎదుట) స్తుతించు.

ప్రస్థపుష్పము. సం. మరువముగ్.

ప్రస్థము. సం. పగ్వతముమీది ఫలకాకారమయినశిల; తూము, నాలుగుకుంచములకొలది; కుంచము, నాలుగుమానికల కొలది.

ప్రస్తానత్రయము. సం. ఉపనిషత్తులు భగవద్గీతలు బ్రహ్మసూత్రములు - అనువీని భావ్యరూపముగా (భావ్యటీకారూపముగా) నుండెడి ఉపదేశోపాయములు మూడు.

ప్రస్తానము. సం. ప్రయాణము; దండయాత్ర; ఉపదేశసాధనము.

ప్రస్తావించు. సం. స. క్రి. చక్కగా స్థాపనముచేయు, నిలుపు.

ప్రస్తాపితము. సం. విణ. చక్కగా స్థాపింపబడినది; నిలుపబడినది; తరలింపబడినది

ప్రస్థితము. సం. సణ. ప్రయాణమై పోయినది.

ప్రస్థాటనము. సం. చేట; వికాసనము;

ప్రకాశనము; దెబ్బ; చెరుగుట.

ప్రప్రవణము. సం. నెలయూట; చెమట;

ప్రవాహము.

ప్రప్రావము. సం. మూత్రము.

ప్రస్స. బ్రహ్మబిందువు.?

ప్రహతము. సం. విణ. కొట్టబడినది;

పొడి చేయబడినది; విస్తరింపబడినది.

ప్రహరణము. సం. యుద్ధము, ఆయుధము;

దెబ్బ, కొట్టుట.

ప్రహరము. సం. జాము; దెబ్బ.?

ప్రహరీ. ప్రాకారము, ఇంటిస్థలము చుట్టువేసిన గోడ. సం. గస్తీలు.

ప్రహరించు. సం. స. క్రి. దెబ్బతీయు, కొట్టు.

ప్రహరిచరించు } అ. క్రి.
ప్రహరించుట్టు } ప్రదక్షిణించు.
ప్రహరిదిరుగు

ప్రహరుపము. ప్రహర్షము.

ప్రహర్షము. సం. ఆనందము.

ప్రహసనము. సం. పెద్దనవ్వు; ఆక్షేపము;
హాస్యరస ప్రధానమైన ఒక దృశ్య
కావ్యము. [ఆక్షేపించు.

ప్రహనించు. సం. స. క్రి. పెద్దగానవ్వు;
ప్రహనితము. సం. శిరః కంపముతో
గూడిన నవ్వు. [అటచేయి.

ప్రహస్తము. సం. చాచిన ప్రేళ్లుగల

ప్రహస్తుడు. సం. ఒక రాక్షసుడు.

ప్రహరకుడు. సం. విణ. ప్రహరించువాడు

ప్రహరము. సం. దెబ్బ; కొట్టుట

ప్రహరి. సం. విణ. దెబ్బచేయువాడు.

ప్రహి. సం. బావి, నుయ్యి.

ప్రహితము. సం. విణ. పంపబడినది;
ఉంచబడినది; విడువబడిన బాణము మొ

ప్రహితుడు. సం. విణ. పంపబడినవాడు.

ప్రేరేపింపబడినవాడు.

ప్రహేళిక. సం. ప్రవహిక. [నాడు.

ప్రహ్లాన్తుడు. సం. విణ. సంతోషించిన

ప్రహ్లాదము. సం. సంతోషము

ప్రహ్లాదుడు. సం. పరమభాగవతవిశేషము.

ప్రహ్వము. సం. విణ. నమ్రము; ఆసక్తము;

అనుకూలము; మహిమాన్వితము.

ప్రళయము. సం. కల్పాంతము, మన్వం

తర ప్రళయము; అపాయము; మృత్యువు;

మూర్ఛ; ఒక సాత్త్విక భావము.

ప్రా

ప్రా. విణ. ప్రాతశబ్దముయొక్క లుప్త
రూపము.

ప్రాంగణము. సం. మంగిలి; పణవ
వాద్యము. [స్థానము.

ప్రాంతదుర్గము. సం. ఒక స్పృహశ్రయ

ప్రాంతము. తీరము; సమీపము. సరి.

చివర, తుడి, కొన, అంచు.

ప్రాంతరము. సం. అడవి; తొట్ట; దవ్వయిన
యెడారితోవ; పాలిమేర.

ప్రాంశువు. సం. విణ. ఉన్నతము.

ప్రాకు. తీగయల్లుటకు సమీపమున గడు

కొయ్యి మొ||; మాలినద్యము. అ. క్రి.

ఎక్కు; తొమ్మిదో జరగు.

ప్రాకుడు. ప్రాకుట; పాచి, మాలినద్యము.

ప్రాకుదెంచు. అ. క్రి. ప్రాకు.

ప్రాకులాడు. అ. క్రి. ప్రాకి యొక్కు.

ప్రాకొను. అ. క్రి. పాచిపట్టు.

ప్రాగల్భము. వేదము.

పాచి. రూ. పాచి. [తనవు.

ప్రాజేదువులపెట్టె. నూర్వడు, త్రయీ

ప్రాజేదువులు. బ. వేదములు.

ప్రాత. భృత్యుడు; వస్త్రము; జీర్ణ

వస్త్రము. విణ. పురాతనము; పూర్వము;

జీర్ణము.

ప్రాతగిలు(ల్లు). అ. క్రి. ప్రాతవడు.

ప్రాతపంచాంగము. మి. పూర్వపు వ్యవ

హారము.

ప్రాతబట్ట. పటచ్చరము.

ప్రాతవడు. అ. క్రి. ప్రాతెదియగు.

ప్రావడు. అ. క్రి. ప్రాతెగిల్లు; అలవడు.

ప్రాబలుకు బెంకి. త్రయీతనుడు,

నూర్వడు. [ప్రాబల్కులు.

ప్రాబలుకులు బ. వేదములు. రూ.

ప్రాక. రూ. పాక.

ప్రాకటము. విణ. ప్రసిద్ధము.

ప్రాకామ్యము. సం. ఒక విశ్వర్యము.

ప్రాకారము. సం. కొట, గుడి మొదలగు

వాని చుట్టు గోడ.

ప్రాకృతము. సం. ఒకానొక భావ. (ఇది

షడ్విధము — ప్రాకృతము, శౌరసేని,

మాగధి, మైకాచి, చూళికా మైకాచి,

ఆపభ్రంశము.) [స్థిమడు.

ప్రాకృతుడు. సం. విణ. పామరుడు;

ప్రాకెన } రూ. పాకన.

ప్రాకెన్ } రూ. పాకన.

ప్రాక్కు. సం. తూర్పు దిక్కు.

ప్రాక్తనము. సం. విణ. పురాతనము.

ప్రాగల్భ్యము. సం. దిట్టతనము; పరుల

నెదుర్కొనఁగల శక్తి; ప్రతిభాతి
శయము; స్త్రీలయొక్క ఆయత్నమైన
ఒక శృంగారచేష్ట; భయరాహిత్యము.
ప్రాగ్భరము. సం. అతిశయము; పర్వత
శిఖరము.
ప్రాగ్రసరుడు. సం. విణ. అగ్రేసరుడు.
ప్రాగ్రహరము } సం. విణ. శ్రేష్ఠము.
ప్రాగ్ర్యము }
ప్రాగ్వంశము. సం. హవిర్వహమునకు
ముందున్న సభాగృహము. [ధార.
ప్రాహరము. సం. నేయి మున్నగువాని
ప్రాముర్ఛికుడు. సం. అతిధి.
ప్రాచి. సం. తూర్పు; పచ్చాకు చెట్టు.
ప్రాచితము. ప్రాయశ్చిత్తము.
ప్రాచీన. సం. చిటుబొడ్డు.
ప్రాచీనతలకుడు. చంద్రుడు.
ప్రాచీనబర్హి. సం. ఇంద్రుడు; ఒక రాజు.
ప్రాచీనము. సం. కంచెకోట. విణ. పూర్వ
దిశయందుఁగలిగినది; పూర్వకాలము
నందుఁగలిగినది. [వేసికొన్న జంతువు.
ప్రాచీనావీతము. సం. అపసవ్యముగా
ప్రాచీనులు. సం. బ. పూర్వులు, పెద్దలు.
ప్రాచుర్యము. సం. ప్రచురత్వము, బాహు
శక్తిము. [వరుణుని కొడుకు.
ప్రాచేతసుడు. సం. వాల్మీకి మహాముని;
ప్రాచ్యము. సం. శరావతియనునది
యెల్లగాఁగల ప్రాగ్దక్షిణముల మధ్యదే
శము. విణ. తూర్పుదిక్కునందలిది.
ప్రాజనము. సం. మునికోల.
ప్రాజాపత్యము. సం. సంన్యాసాశ్రమము
నకు మొదటచేసెడి ఒకయిష్టి.
ప్రాజాపత్యము. సం. ప్రయాగక్షేత్రము;
వివాహవిశేషము; పండ్రెండేండ్లుచేసెడి
ఒక వ్రతము; సత్యతాకము; తపస్సు.
విణ. ప్రజాపతి అధిదేవతగాఁగలది.
ప్రాజిత. సం. సారథి.
ప్రాజ్ఞ సం. బుద్ధి; ప్రాజ్ఞురాలు.
ప్రాజ్ఞి. సం. ప్రాజ్ఞురాలు; ప్రాజ్ఞుని భార్య;
సూర్యుని భార్య.
ప్రాజ్ఞుడు. సం. కారణదేహభిమానియగు
జీవుడు, అవిద్యోపాధికుడు. విణ. పం

డితుడు; సమర్థుడు; బుద్ధిమంతుడు;
వేదవేత్త.
ప్రాజ్యము. సం. విణ. అధికము. [ధిపతి.
ప్రాప్యవాకుడు. సం. మునసబు, న్యాయా
ప్రాణగోడ్డము. ప్రాణహింసకము.
ప్రాణదుడు. సం. విష్ణువు.
ప్రాణవాధుడు. సం. మగడు; యముడు
ప్రాణము. సం. గాలి; హృదయమందలి
గాలి, ఊపిరి; కావ్యజీవము; బలము;
బోళము. బ. ఉనురు; అచ్చులు; విణ.
నిండింపఁబడినది; (పంచప్రాణములు—
ప్రాణము, అపానము, వాయునము, ఉదా
నము, సమానము). [చెలి.
ప్రాణవయస్య. సం. ప్రాణసమానురాలైన
ప్రాణాచారము. ప్రాయోపవేశము.
ప్రాణాచారముపడు. అ.క్రి. ప్రాయోపవే
శముచేయు.
ప్రాణాయామము. సం. ముఖనాసికల
యందు సంచరించెడి వాయువునుగాయ
త్రీమంత్రపూర్వకముగా నిరోధించుట,
తేచకపూర్వక కుంభక రూపమైనయది.
ప్రాణి. సం. జీవుడు విణ. జీవి, శరీరధారి,
ప్రాణముగలది.
ప్రాణిద్యూతము. సం. ప్రాణులజూదము,
కోడిపందెము గుట్టపు పందెము మొ.
ప్రాతికూల్యము. సం. ప్రతికూలముగా
నుండుట.
ప్రాతిపదికము. సం. ధాతుభిన్నమును
ప్రత్యయభిన్నమును ప్రత్యయంత్రభిన్న
మునై అర్థముగలిగియుండు శబ్దము.
ప్రాతిభావ్యము. సం. పూట, పూచీ
పడుట; జమీను, పూటపడువాడిచ్చెడి
ద్రవ్యము.
ప్రాతిహర(రి)కుడు. సం. మాయావి.
ప్రాథమకల్పికుడు. సం. వేదాధ్యయ
నము చేయ నారంభించిన శిష్యుడు;
శిక్షాగ్రంథమును చదువువాడు.
ప్రాథమికుడు. సం. విణ. మొదట అధ్య
యనము చేయువాడు; మొదటవిప్పడిన
వాడు. [ప్రాధాన్యము.
ప్రాథమ్యము. సం. మొదలుగాఁగలది;

ప్రాధీయపడుట. అ.క్రి. వేడుకొనుట.
 ప్రాదుర్భవించు. సం. అ.క్రి. ఆవిర్భవించు.
 ప్రాదుర్భావము. సం. ఆవిర్భావము.
 ప్రాదుర్భూతము. సం. విణ. ఆవిర్భవించినది
 ప్రాదేశనము. సం. దానము.
 ప్రాదేశమాత్రము. సం. విణ. లూడితెడు.
 ప్రాదేశము. సం. జాట్టిలి, చూపుడువ్రేలిని
 బొటనవ్రేలిని చాచి పట్టిన కొలత.
 ప్రాధాన్యము. సం. ప్రధానముగా ఉండుట
 శ్రేష్ఠత్వము. ప్రాంధువాడు.
 ప్రావకుడు. సం. విణ. ప్రాపించువాడు,
 ప్రాపణము. సం. ప్రాప్తించుట.
 ప్రాపణీయము. సం. విణ. ప్రాపింపదగి
 నది.
 ప్రాపించు. సం. స. క్రి. పొందు.
 ప్రాపు. అశ్రయము, ఆసరా.
 ప్రాప్తము. సం. విణ. లభించినది, పొంద
 బడినది; కూడుకొన్నది. రూపరి.
 ప్రాప్తరూపుడు. సం. విణ. పండితుడు;
 ప్రాప్తి. సం. శుభోదయము, ధనాద్యభి
 వృద్ధి; అప్రైశ్వర్యములలో ఒకటి;
 పొందుట.
 ప్రాప్తించు. సం. అ.క్రి. కలుగు, ప్రాప్తమగు
 ప్రాప్త్యము. సం. విణ. పొందదగినది.
 ప్రాబల్యము. సం. ప్రబలుట, ప్రబలముగా
 ఉండుట.
 ప్రాభవము. సం. ప్రభుత్వము, దొరతనము
 ప్రాభాతికము. సం. విణ. ప్రాతఃకాలము
 నందలిది.
 ప్రాభృతము. సం. కానుక.
 ప్రామాణికము. సం. విణ. కాస్త్ర ప్రామా
 ణ్యము గలది.
 ప్రామాణికుడు. సం. విణ. మేర మీఱని
 వాడు; కాస్త్రము నెఱిగినవాడు;
 కాస్త్రము ననుసరించువాడు.
 ప్రామాణ్యము. సం. ప్రమాణముగా
 ఉండుట; మూడు కాలములయందు
 బాధింపబడని అర్థము విషయము గల
 దిగా ఉండుట.
 ప్రామిడి. క్రూర్యము. విణ. క్రూరము.
 ప్రామినుకులు. బ. వేదములు. రూ.
 ప్రామిస్కూలు.

ప్రాము. స.క్రి. తాను; వూయు; మూయు;
 తుడుచు; అలుకు, పులుము; పీడించు;
 ఖండించు.
 ప్రాముఖ్యము. సం. ప్రాధాన్యము.
 ప్రాముడు. పులుముడు.
 ప్రాయము. సం. వయస్సు; తపస్సు,
 వ్రతాదికము; మరణార్థము. సర్వసంగ
 పరిత్యాగ పూర్వకముగా చేసేడి ఉప
 వాసము; చావు; బాహుళ్యము; (ఉత్తర
 పదమైనచో) సమానము.
 ప్రాయశ్చిత్తము. సం. పాపపరిహారార్థము
 చేసేడు కర్మము. సౌమంగల్యము.
 ప్రాయి. పౌరుషము; భాగ్యము;
 ప్రాయిడి. విణ. దీనుడు; పౌరుష
 హీనుడు; దీనము; భాగ్యహీనము.
 ప్రాయికము. సం. విణ. తెలుచుగా కలుగునది
 ప్రాయేణు. సముద్రము.
 ప్రారంభము. సం. ప్రయత్నము; ఆరం
 భించుట; ఆరంభము. ఆరంభించు.
 ప్రారంభించు. సం. అ.క్రి. ప్రయత్నించు;
 ప్రారబ్ధము. సం. శుభదుఃఖాద్యనుభవము
 నకై వచ్చిన యిప్పటి శరీరమునకు కార
 ణముగా నుండెడి కర్మవిశేషము. (తివిధ
 ప్రారబ్ధము — స్వేచ్ఛా ప్రారబ్ధము,
 పరేచ్ఛా ప్రారబ్ధము, అనిచ్ఛా ప్రార
 బ్ధము) విణ. ప్రారంభింపబడినది.
 ప్రార్థకుడు. సం. విణ. అడుగువాడు. ?
 వేడువాడు. ? వేడికొలు.
 ప్రార్థనము. సం. అడుగుకొనుట, యాచన,
 ప్రార్థనీయము. సం. విణ. అడుగుకొన
 దగినది. వేడుకొను.
 ప్రార్థించు. సం. స. క్రి. అడుగుకొను,
 ప్రార్థితము సం. విణ. అడుగుకొనబడి
 నది; వేడబడినది; శత్రువుచే అడ్డగింప
 బడినది.
 ప్రాలంబము. సం. మెడనుండి సరిగా
 నుండున వ్రేలేడు పూదండ మొ.
 ప్రాలంబిక. సం. మెడనుండి బొడ్డువలకు
 వ్రేలేడు బంగారు బొట్టదండ బంగారు
 గొలును మొ. అక్షతలు.
 ప్రాలు. బ. వరివియ్యము; తలబ్రాలు,

ప్రాలుమాలిక. సోమరితనము. రూ.

ప్రాలూలిక.

ప్రాలుమాలు. అ.క్రి.సోమరితనముపొందు
రూ. ప్రాలూలము.

ప్రాలేయము. సం. మంచు. [దోషము.
ప్రావ. పద్ధతి. విణ. అనుకూలము; యుక్తము;

ప్రావరణము. సం. పైబట్ట; ముసుగు.

ప్రావారము. సం. పైబట్ట; కంబళి; చర్మము.

ప్రావిణ్యము. సం. నేర్పు.

ప్రాపు. అ. క్రి. వ్యాపించు; పరఁగు.

ప్రాప్నోట్టు. సం. వర్షముతువు.

ప్రాప్నోతము. సం. విణ. ఆవరించినది;
కప్పుకొనిన బట్ట; చుట్టుకొనినబట్ట.

ప్రాప్నోష. సం. వర్షాకాలము.

ప్రాప్నోషాయణి. సం. దూలగొండి.

ప్రాప్నోషము. సం. గాలివాన, విణ.
వర్షాకాలమునఁ బుట్టినది.

ప్రాప్నోషేణ్యము. సం. కడప; కొడిసె.

విణ. వర్షాకాలమునఁ బుట్టినది.

ప్రావేలుపు. పూర్వదేవుఁడు, అనురుఁడు.

రూ. ప్రావేలు.

ప్రాశ్నము. సం. భోజనము.

ప్రాశస్త్యము. సం. ప్రశస్త్యముగా ఉండుట

ప్రాశించు. సం. స. క్రి. భుజించు; పానము

చేయు.

ప్రాశితము. సం. విణ. భుజింపఁబడినది;

పానము చేయఁబడినది.

ప్రాశ్నికుఁడు. సం. విణ. సభ్యుఁడు; ప్రశ్న

చేయువాఁడు.

ప్రాసంగము. సం. కిత్తణమునకై కోడె

మొడమిఁదఁ గూర్పఁబడు రెండవ కాడి

ప్రాసంగికము. సం. విణ. ప్రసక్తిని బట్టి

పచ్చినది.

ప్రాసంగ్యము. సం. కాడిమోనెడి ఎద్దు.

ప్రాసఁగు. సస్యవిశేషము.

ప్రాసము. సం. పద్యపాదమున రెండవ

అక్షరము; తొలఁది.

ప్రాసాదము. సం. దేవళము; నగరు.

ప్రాసానికుఁడు. సం. విణ. తొలఁదికాఁడు.

ప్రాప్తము. సం. ఉదయము మొదలు పది

గడియలవఱకుఁ గల కాలము, లేదగులు.

ప్రి

ప్రిదులు. అ. క్రి. విరియు; సడలు; తగ్గు;
ఊడు; జూలు; తొలఁగు.

ప్రిన్సిపాలు. ఇం. కళాశాలాధ్యక్షుడు.

ప్రియ. పిర. సం. ప్రియరాలు.

ప్రియంగువు. సం. కొఱ్ఱలు; నల్లవలు;?

ప్రియంపడు. అ. క్రి. ఇష్టమగు.

ప్రియంపదుఁడు. సం. ఒక భేదము.

విణ. ఇచ్చకమాడువాఁడు.

ప్రియకము. సం. కుంకుమము; చిత్రవర్ణము

గలజింక; తుమ్మెద; కడిమి; ప్రేంక

ణము; నేగిస.

ప్రియత. సం. చెలిమి, స్నేహము.

ప్రియదర్శిని. సం. జన్మి.

ప్రియపడు. అ. క్రి. ఇష్టపడు.

ప్రియము. విణ. హెచ్చువెలగలది. సం.

వృద్ధియనుపిషధి; ఇష్టవస్తు దర్శనముచే

గలిగెడు సంతోషము. విణ. ప్రేమపా

త్రము; ఆనందదాయకము; తోతకు

తత్కాలమున విననింపైన మాట.

ప్రియవాది. సం. విణ. ఇచ్చకమాడువాఁడు

ప్రియవాదిక. సం. వివాహాది ప్రయత్న

మంగళవాద్యము; వివాహాది ప్రయత్న

మంగళవాద్యధ్వని.

ప్రియాల. సం. ద్రాక్షటి.

ప్రియాలము. సం. మొరలి, మొరటి.

ప్రియుఁడు. సం. ప్రాణనాథుఁడు; ఇష్ట

మైనవాఁడు.

ప్రియురాలు. సం. ప్రియమైనది, భార్య

ప్రి

ప్రిణనము. సం. తృప్తి, తనివి; తృప్తి.

బుట్టించుట; సంతోషపెట్టుట.

ప్రితి. సం. నుఖము, సంతోషము; ప్రేమ,

స్నేహము; ఒక గ్రహయోగము; మన్మ

ధుని భార్య.

ప్రితిదత్తము. సం. ఆత్మగారిచేతఁగాని

మామగారిచేతఁగాని ప్రేమచే నియ్యఁ

బడినదియు పాదపందన కాలమునం
దియ్యబడినదియైనై ధనము.
ప్రేతుడు. సం విణ.సంతోషపడ్డవాడు.

ప్ర

ప్రంగుడు. తెల్లకుప్పము.
ప్రచ్చే. అ. క్రి. పుచ్చిపోవు.
ప్రప్పి. ప్రచ్చుట; మణిదోష విశేషము.
ప్రప్తు. పురుగు.
ప్రప్టము. సం. విణ. కాల్యబడినది.

ప్రూ

ప్రూవు. పురుగు.

ప్రె

ప్రెక్కణము. అభినయముతోడి నృత్యము;
మల్లరంగము.
ప్రెగడ. ప్రెగ్గడ, మంత్రి.
ప్రెగ్గడ. అమాత్యుడు, మంత్రి; ప్రధాన
పురుషుడు; యువరాజు.
ప్రెగ్గడసాని. మంత్రిభార్య.
ప్రెబ్బ. ప్రబ్బు.
ప్రెబ్బలి. ప్రబ్బు.
ప్రెబ్బొత్తి. క్రి. విణ. నిశ్చయముగా.
ప్రెవడ. మంత్రి.
ప్రెసిడెన్సీ. ఇం. రాజధాని, రాష్ట్రము.

ప్రే

ప్రేంకడము }
ప్రేంకణము } ప్రేయాలము.
ప్రేంకనము }
ప్రేంఖ. సం. ఒక అశ్వగతి; డోల; నృత్యము;
సంచారము. చూట; సంచలనము.
ప్రేంఖణము. సం. ఒక రూపకము; కంపిం
ప్రేంఖితము. సం. విణ. ఊచలబడినది,
కడలింపబడినది.
ప్రేంఖోళిక. సం. చాతా?
ప్రేంఖోళితము. సం. విణ. ప్రేంఖణము.

ప్రేవచెట్టు. వేత్రము.
ప్రేపుడు. విణ. అధికుడు
ప్రేబ్రాలు. బ. వేలగింజలు.
ప్రేక్ష. సం. బుద్ధి; ఆలోచన; చూచుట;
నృత్యముచూచుట.
ప్రేక్షణము. సం. వేత్రము; చూచుట.
ప్రేక్షకుడు } విణ. చూచువాడు.
ప్రేక్షణికుడు }
ప్రేక్షణీయము. సం. విణ. చూడదగినది.
ప్రేక్షాధామము. సం. గరిడీసాల.
ప్రేక్షితము. సం. విణ. చూడబడినది.
ప్రేగు. అంత్రము.
ప్రేచే. స. క్రి. ప్రేరేపించు.
ప్రేతపురము. సం. యమపట్టణము.
ప్రేతము. సం. నరకమందుండు ప్రాణి;
భూతవిశేషము. విణ. పీనుగు.
ప్రేతవనము. సం. శృశానము.
ప్రేపు. వేకువ.
ప్రేమ. సం. రమ్యమైనవానిని చూడవలె
ననెడి శౌరిక; స్నేహము; యువతీయువ
కుల భావబంధము; హర్షము.
ప్రేమటము. వేత్రభేదము.
ప్రేమము. సం. ప్రేమ.
ప్రేము. ప్రేమ, వేత్రము.
ప్రేముడి. ప్రేమ. [బాధపడు.
ప్రేముడించే. అ. క్రి. ప్రేయపడు; శోకించు;
ప్రేయసి. సం. ప్రియురాలు. [వాడు.
ప్రేరకుడు. సం. విణ. ప్రేరేపణ చేయు
ప్రేరణము. సం. ప్రేరేపించుట, నియో
గించుట; విధి. [దగినది.
ప్రేరణీయము. సం. విణ. ప్రేరణచేయ
ప్రేరించే. సం. స. క్రి. ప్రేరేపించు.
ప్రేరితము. సం. విణ. ప్రేరేపింపబడినది.
ప్రేరేచే. స. క్రి. ప్రేరేపించు.
ప్రేరేపకుడు. విణ. ప్రేరణచేయువాడు
ప్రేరేపణము. వా. ప్రేరణము.
ప్రేరేపించే } వా. స. క్రి. ప్రేరించు,
ప్రేరేపు } ప్రేరణచేయు.
ప్రేలడము. ప్రేలుట, ప్రలాపము.
ప్రేలరి. విణ. వదలుబోతు, వాచాటుడు.
ప్రేలలు. బ. వేలలు.

ప్రేలిక. ప్రేలిక.

ప్రేలు. అ. క్రి. వరరు, తఱుచుమాట్లాడు.

ప్రేగు; ప్రేగియులుకు; తుపాకి మొ|| ప్రేలు

ప్రేలుచు. ప్రే. ప్రేచు; తుపాకి మొ||

ప్రేల్లు. రూ. ప్రేల్లు.

ప్రేలుడు. ప్రలాపము; ప్రేలుట.

ప్రేలువాడు. విణ. వాచాటుడు.

ప్రేవు. ప్రేగు.

ప్రేషకుడు. విణ. పంపువాడు.

ప్రేషణము. సం. పంపుట; ప్రేరణము.

ప్రేషణియుడు. సం. విణ. పంపదగిన
వాడు. [వాడు.

ప్రేషము. సం. పంపుట.

ప్రేషతుడు. సం. విణ. పంపబడిన

ప్రేష్టము. సం. విణ. మిక్కిలి ప్రియ

మైనది, ఆత్మ, బ్రహ్మము.

ప్రేష్ఠ్య. సం. పరిచారిక.

ప్రేష్ఠ్యుడు. సం. భృత్యుడు. విణ.

పంపదగినవాడు.

ప్రై

ప్రైషము. సం. ప్రేషణము; మర్దనము;

క్లేశము; ఉన్మాదము.

ప్రొ

ప్రొద్దు. బద్ధుడు, నూర్వుడు; కాలము;

దినము; పూట; ఉపకాలము.

ప్రొద్దుగల్లు. నూర్వకాంతశిల.

ప్రొద్దుగొడుకు } యముడు; కనైశ్వరుడు

ప్రొద్దుకూన } కిడ్డుడు; సుగ్రీవుడు.

ప్రొద్దుచూలి } రూ. ప్రొద్దుపట్టి.

ప్రొద్దుచ్చు. స. క్రి. ప్రొద్దుపుచ్చు, కాలము

వెళ్ళబుచ్చు.

ప్రొద్దుజేంట

ప్రొద్దుజోడు } చంద్రుడు.

ప్రొద్దుజోడుకోడె

ప్రొద్దుదిరుగుడు. నూర్వావర్తి.

ప్రొద్దునెలకనుదొయి. విష్ణువు.

ప్రొద్దుపట్టు. నూర్వగ్రహణము.

ప్రొద్దురిక్క. ఉత్తరసత్తత్రము.

ప్రొద్దురిక్కనెల. ఫాల్గునమాసము.

ప్రొద్దుతాయి. నూర్వకాంత శిల.

ప్రొద్దులనెల. ప్రసవమాసము.

ప్రొద్దులు. బ. ప్రసవదినములు.

ప్రొప్రయిటరు. ఇం. యజమాని.

ప్రొయి } ఆధిక్రయణి.

ప్రొయ్యి }

ప్రో

ప్రోక. సమాహము; ప్రోవు.

ప్రోగు. రూ. పోగు.

ప్రోగులు. బ. పోగులు.

ప్రోజో. రూ. పోజో.

ప్రోక. ప్రోగు, రాక.

ప్రోక్తము. సం. చెప్పబడ్డది.

ప్రోక్షణము. సం. (నీళ్లు) చిలుకరించుట,

చల్లుట; యజ్ఞమునందు పశువును

వధించుట.

ప్రోక్షించు సం. స. క్రి. ప్రోక్షణముచేయు.

ప్రోక్షితము. సం. విణ. చిలుకరింపబడినది,

చల్లబడ్డది; యజ్ఞమునందు వధింపబడి

నది. (పశువు.)

ప్రోగు. రాక.

ప్రోగ్రాము. ఇం. కార్యక్రమము.

ప్రోవికోలు. బలహీనమైన గవాదికమును

కాపాడి యనుభవించుకొనుట. విణ.

వ్యర్థము.

ప్రోచిట్లు. రూ. పోచిట్లు.

ప్రోచే. దారము. [లిడి పోషించు.

ప్రోచే. స. క్రి. పాలించు, అన్నపానాదు

ప్రోడ } ప్రోధుడు, ప్రోధుడు.

ప్రోడడు } ప్రోధుడు, ప్రోధుడు.

ప్రోథి. సం. ప్రోథి.

ప్రోథుడు. సం. విణ. ప్రోథుడు.

ప్రోతము. సం. వస్త్రము. విణ. కుట్ట

బడినది; గ్రుచ్చబడ్డది.

ప్రోథము. సం. గుట్టపుముక్క; గర్భ

పిండము; పిఱుడు; జీర్ణవస్త్రము. విణ.

తెరువరి; ప్రసిద్ధికెక్కినది; స్థాపింప

బడినది.

ప్రోది. పోషణము; వైభవము.

ప్రాదిగోను } స. క్రి. పోషించు.
 ప్రాదిసేయు }
 ప్రోపడు. అ. క్రి. పోషింపబడు.
 ప్రోపరి. విణ. పోషకుడు; రక్షకుడు.
 ప్రోపు. పోషణము; రక్షణము.
 ప్రోయాలు. ఇల్లాలు; స్త్రీ; సౌభాగ్యవతి
 ప్రోలు. పట్టణము.
 ప్రోలుగుడుపు. అప్ర. స. క్రి. ప్రేరేపించు.
 రూ. ప్రోల్లుడుపు.
 ప్రోవడి. ప్రతిష్ఠ.
 ప్రోవు. రూ. ప్రోగు.
 ప్రోవుకొను. అ. క్రి. రాశిపడు. ప్రే.
 ప్రోవుకొలుపు. [లుగా పెట్టు.
 ప్రోవెట్టు అ. క్రి. ప్రోవుపెట్టు, కుప్ప
 ప్రోషము. సం. కాల్పుట.
 ప్రోషితభర్తృక. సం. మగడు దేశాంతర
 గతుడైయిండ వ్యాకులపడెడి స్త్రీ.
 ప్రోషితుడు సం. విణ. దేశాంతరగతుడు.
 ప్రోష్ఠపదము. సం. భాద్రపదమాసము.
 ప్రోష్ఠి. సం. ఎగిరియెగిరి పడెడు మత్స్య
 విశేషము.
 ప్రోహము. సం. ఏనుగుకాలు; పర్వము;
 గొప్పయూహ; ఏనుగు మోకాలు;
 కూర్పు; నేర్పు; విణ. నేర్పరి.
 ప్రోహుడు. సం. తార్కికుడు.

ప్రా

ప్రాధ. సం. స్వీయాంతర్భేద విశిష్ట
 నాయికా విశేషము ప్రోడ, ముప్పది
 యేండ్లకు పైన ఏబది యేండ్లకు లోపు
 వయస్సుగల స్త్రీ.
 ప్రోధి. సం. ప్రతిభ; ఉద్యమము; ఉత్సా
 హము; సామర్థ్యము; హోతోక్తి, ప్రాధి
 వాదము.
 ప్రోధిమము. సం. నేర్పు.
 ప్రోధుడు. సం. విణ. ప్రోడ, నేర్పరి;
 దిట్ట, ప్రగల్భుడు; ప్రవృద్ధుడు.
 ప్రోష్ఠపద. సం. పూర్వభాద్ర; ఉత్తర
 భాద్ర. రూ. ప్రోష్ఠపద.
 ప్రోష్ఠపదము. సం. విణ. ప్రోష్ఠపదయందు
 బుట్టినది. రూ. ప్రోష్ఠపదము.

ప్ర

ప్రక్షము. సం. జావ్వి; కలుజావ్వి; రావి;
 ఒక ద్వీపము.
 ప్రవ. సం. ఒక సంవత్సరము.
 ప్రవంగ. సం. ఒక సంవత్సరము.
 ప్రవంగమము } సం. కప్ప; కోతి.
 ప్రవంగము }
 ప్రవగము }
 ప్రవము. సం. కయిపడిముస్తై; గంధ
 తృణము; పదవ, తెప్ప; కప్ప; కోతి;
 పొట్టేలు; కన్నె లేడు; నీరుకాకి; నీరు
 కోడి; నాటపుబల్లుకేల; గంతు, దాటు;
 జావ్వి; కాకితుమ్మిక; పుతస్వరము.
 ప్రవుడు. సం. మాలనాడు.

ప్రా

ప్రాక్షము. సం. ప్లక్షులము.

ప్రీ

ప్రీడరు. ఇం. న్యాయవాది.
 ప్రీహము. సం. కడుపులో ఎడమ ప్రక్క
 నుండెడు మాంసఖండము.
 ప్రీహశత్రువు. సం. ములు మోదుగు; రావి.

ప్ర

ప్రతము. సం. వేగమున అంతమేరయు
 సమముగాబోయెడు ఆశ్వధారా విశే
 షము, నిబ్బరము; మూడు మాత్రల
 కాలముగల స్వరము. [కాలినది.
 ప్రప్తము. సం. విణ. కాల్యబడినది.

ప్రో

ప్రోషము. సం. సంతాపము, దహించుట.

ప్రా

ప్రాతము. సం. విణ. బక్షింపబడినది.

ఫ

ఫంజి-క. సం. బారంగి.
 ఫకిసు. హిం. భిక్షుకుడు, బైరాగి.
 ఫక్కి. రీతి, ప్రకారము.
 ఫక్కిక. సం. పూర్వపక్షము; నిందితమైన
 వ్యవహారము. [ఉత్త; శ్రేష్ఠత.
 ఫక్తు. హిం. క్రి. విణ. మాత్రము; ఊరక;
 ఫణ-ము. పాప (పాము) పడగ.
 ఫణి. సం. పాము; పతంజలిమహర్షి.
 ఫణిజ్ఞ కము సం. మరువము; తులసి; రామతులసి.
 ఫణితల్పుగుడు. సం. శేషకాయ, విష్ణువు.
 ఫణితార సం. ఆశ్లేషనక్షత్రము.
 ఫణితి. వాక్కు.
 ఫయినలా. పరిష్కారము. [వారు.
 ఫరంగులు. బ. ఘంగిజాతివారు; ఫెంచి
 ఫరదు. పావుతావు కాగితము.
 ఫరమానా. హిం. ఆజ్ఞాపత్రము.
 ఫరమాయించు. స. క్రి. ఆజ్ఞాపించు.
 ఫరుజు. హిం. సిడి. [ఫర్వానా.
 ఫర్వానా. హిం. రాజాజ్ఞ, కాసనము. రూ.
 ఫర్మాయించు. హిం. ఆ. క్రి. ఆజ్ఞాపించు.
 ఫర్మాయిషి హిం. ఏదైన నొకపని చేయ
 నాజ్ఞాపించుట.
 ఫలకము. సం. పలక; కేడెము, డాలు; బల్ల.
 ఫలపూరము. సం. మాదిఫలము.
 ఫలము. సం. పండు; పంట; ప్రయోజ
 నము; లాభము; జాజికాయ; కొడిసె; కే
 డెము; బాణముములికి; నాగటికజ్ఞు;
 ధనము; చిదాభాసము; త్రిఫల. విణ.
 నెఱవేరినది.
 ఫలముపాటు. లాభము, ప్రయోజనము.
 ఫలవంతము. సం. విణ. పండ్లు గలది;
 ప్రయోజనము గలది; సఫలము.
 ఫలసాయము. పంట.
 ఫలాధ్యక్షము. సం. పాలి.
 ఫలాధ్యక్షుడు. సం. పరమేశ్వరుడు.
 ఫలానా. హిం. విణ. ఆముకము; ఒకా
 నొక; అట్టి. రూ. ఫలాని.
 ఫలాశనము. సం. చిలుక. [సఫలము.
 ఫలి. సం. ప్రేంకణము. విణ. పండ్లుగలది;

ఫలించు. సం. ఆ. క్రి. పండు; నెఱవేరి
 ఫలితము. సం. వృక్షము. విణ. ఫలించి
 నది; సిద్ధించినది. [సఫలము.
 ఫలినము. సు. విణ. పండ్లుగల చెట్టు;
 ఫలిని. సం. తరిగొట్టు; ప్రేంకణము.
 ఫలియించు. సం. ఆ. క్రి. ఫలించు.
 ఫలేగ్రహి. సం. విణ. ఫలించునది.
 ఫలేరుహ. సం కలిగొట్టు.
 ఫలోదయము. సం. స్వర్గము; లాభము;
 సంతోషము; ఫలప్రాప్తి.
 ఫల్గునుడు. సం. అర్జునుడు.
 ఫల్గువు. సం. కుక్కమేడి. విణ. తుచ్చము,
 వట్టిది; సారము లేనిది.
 ఫనందుచేయు. గౌరవించు. [ఒక శకము.
 ఫనలీ. హిం. పంట. తురక సంవత్సరము;

ఫా

ఫాంటము. సం. ఒక కమాయము. విణ.
 ఆయాసము లేకచేసినది.
 ఫాజీ. హిం. స్వల్పమైనది; పనికిమాలినది.
 ఫాణితము. సం. కండ చక్కెర; పటిక
 బెల్లము.
 ఫాదరులు. ఇం. బ. క్రైస్తవ దేవాలయము
 లలో నుండువారు, క్రైస్తవ మతబోధ
 కులు. [వతిన.
 ఫామేదా. హిం. విణ. చేయి తిరిగిన, అల
 ఫాయిదా. హిం. లాభము; వడ్డీ.
 ఫారం. ఇం. లెక్కలచెట్టె.
 ఫారసి. హిం. ఒక భాష. రూ. ఫారసి.
 ఫారా. హిం. ప్రహరియగు.
 ఫాలనేత్రుడు. సం. శివుడు.
 ఫాలము. సం. నాగటికజ్ఞు. విణ.
 నూలిచే నేయబడినది.
 ఫాలుడు. సం. బలరాముడు; శివుడు.
 ఫాల్గునము. సం. ఫాల్గున మాసము; ఏలు
 చుద్ది.
 ఫాల్గునుడు. సం. అర్జునుడు.
 ఫాల్గునికము. సం. ఫాల్గునమాసము,

ఫి

ఫితురి. రాష్ట్రసంకులము.
ఫిరంగము. సం. ఒక ద్వీపము.
ఫిరంగి. శతఘ్ని.
ఫిరంగు. కత్తి; కత్తులలో భేదము. బ.
సంఫిరంగద్వీపవాసులు.
ఫిరాయింఁచు. హిం. స. క్రి. మార్పు.
ఫిర్కా. హిం. ఒక భాగము.
ఫిర్యాది. హిం. వాది. [దావా.
ఫిర్యాదు. హిం. మొఱ్ఱ, విన్నపము;

ఫి

ఫీజు. ఇం. బ. ఈ పనికి ఇంత యిత్తుమని
ఒడబడిన ద్రవ్యము; జీతము మొ.

పు

పురుసత్తు. హిం. ఆవకాశము.
పుల్లము. సం. విణ వికసించినపుష్పాదకము.
పుల్లకము. సం. పాము.

ఫి

ఫేజీ. సం. వేణీ, భక్త్యవిశేషము.
ఫేనము. సం. సముద్రపునరుఁగు; నురుఁగు
ఫేనిక. సం. భక్త్యవిశేషము, వేణీ.
ఫేనిలయు. సం. రేఁగుఁబండు; మంకుడు.
విణ. నురుఁగు గలది.
ఫేరవము. సం. నక్క.
ఫేరవుడు. సం. రాక్షసుఁడు.
ఫేరువు. సం. నక్క.
ఫేలము. సం. ఎంగిలి. రూ. షేలి.
ఫేషాణి. మొదటిపంక్తి.

ఫో

ఫోనోగ్రాఫు. ఇం. ధ్వనులను గ్రహించి తిరుగ
ఉచ్చరించు యంత్రము.

ఫ్రా

ఫ్రాంసు ఇం. ఫ్రెంచివారు.

ఫ్లా

ఫ్లానెలు. ఇం. ఉన్నివస్త్రము.

బ

బంక. నిర్వాసము, చెట్లయందుఁగల గెను
జిగటగలవస్తువు; ఒక వ్యాధి.
బంకమన్ను. జిగటగల ఒక దినుసుమట్టి.
బంకముచ్చు. విణ. లోభి, పిసి నారి.
బంకు. నందువీధి. విణ. శూరునివలెనటిం
చువాఁడు; కాపలివాఁడు; తలవాకిటి
పహరా.
బంకెత. విణ. లుబ్ధురాలు.
బంకోట. జన్మభైదు జేయబడిన వారిని
పంపు ద్వీపాంతరము.
బంగసబయలు. బట్టబయలు.
బంగరము } బంగారము, నువర్ణము.
బంగరు }
బంగరుకొండ. రూ. బంగారుకొండ.
బంగరుజూబిలి. గోర్డెన్ జూబిలి, నువర్ణ
తృనస్థా.

బంగరుపిచ్చిక. బంగారువన్నెగల ఒకపక్షి
బంగరుపురుగు. క్షుద్రజలచరభేదము.
బంగరువు. బంగారు.
బంగల. మంపటి.
బంగళా. ఇం. వసతిగృహము.
బంగారము } నువర్ణము. విణ. దుర్ల
బంగారు } భము.
బంగారుకంటి. కనకాక్షి; గూబ.
బంగారుకడుపువాడు. బ్రహ్మ, హిరణ్య
గర్భుఁడు ప్రమనోజ్ఞాఁడు.
బంగారుకుండ. నువర్ణపుటము. విణ.
బంగారుకొండ. హేమాద్రి, మేరుపర్వ
తము. విణ. మంచివాడు; నుకృతి.
బంగారుతామరపంటచేను. ఆకాశగంగ.
బంగారుఁటిగిలు. బ. వడ్లలో భేదము.
బంగారుపూత. బంగారు మలమా.

బంగారుబొమ్మ. నువర్ణప్రతిమ; స్త్రీ విశేషము.
 బంగారునీరు. నువర్ణోదకము; బంగారు మలామాకు పనికివచ్చుటకై కరగినబంగారు బంగాళదుంప. ఆలుకముగ.
 బంగాళదేశము. మి. 56 దేశములలో నొకటి, వంగదేశము.
 బంగాళము. వా. వంగదేశము. సం. ధైరవరాగపుత్రుడు.
 బంగాళా. హిం. పెద్దయిల్లు.
 బంగాళి. సం. ధైరవరాగపత్ని.
 బంగి. గంజాయి, భంగి. హిం. బంగి.
 బంగిముచ్చు. విణ. బంగితాగువాడు.
 బంగి. హిం. టప్పామీదవచ్చువస్తువులకట్ట బంజరు. హిం. బీడుశేల.
 బంజారి. హిం. లంబాడీవాండు.
 బంటి. అప. నీళ్ళకొలదిని దెలిపెడుప్రత్యయము; లోటుయొక్క ప్రమాణము. (మొలబంటి నీరుఅని)
 బంటు. భటుడు, సేవకుడు, దాసుడు భక్తుడు. విణ. కూరుడు.
 బంటుమెకము. అడవిపంది.
 బంట్రితు. బంటు; గుఱ్ఱపురాకు.
 బండ. వెడలుపుతాయి; తాయి; పొన్ను లేని రోకలి, రోకటి బండ; ఘోర కృత్యములచే బిచ్చమెత్తెడు ఒక నీచ జాతి. విణ. దువ్వుడు; మూర్ఖుడు; అతి గినది, మొద్దువాతినది.
 బండగి. బోను; దీముపిట్ట.
 బండడు. విణ. బండ.
 బండగు. బోను.
 బండగుడు. విణ. బండడు.
 బండతల. బట్టతల, పెండ్లుకలులేని తల.
 బండది. బండజాతి స్త్రీ; మూర్ఖురాలు.
 బండము. పన్నుపు, పదార్థము.
 బండరము } బండారము.
 బండరువు }
 బండతాయి. అతిగిన తాయి.
 బండవలము. సంచిమొదలు; సామర్థ్యము.
 బండవాడు. తాయియొక్కవచ్చి అడుగు కొనెడివాడు, బండ.
 బండాట-ము. బండతనము, దౌర్భ్యము.

బండారము. బొక్కసము, ఖజానా, సంచికట్టు, భాండారము.
 బండారి. భాండారి, బొక్కసమున కధికారి బండారు. తాతిమీదతాచి పూసికొనెడు పసుపు; బండారము.
 బండారుడు. సం. బట్టెలను కాచువాడు? బండారుపిచ్చి(చ్చు)క. పీతముండము, పచ్చతల పిచ్చుక.
 బండాలము. సామగ్రి; సామర్థ్యము.
 బండి. శకటము; రథము.
 బండికన్ను. నాభి, రథచక్రనాభి.
 బండికలు. బాలక్రీడావిశేషము. [మేకు.? బండికల్లు. రథచక్రము; పదనశిల; చాయ బండిగిల్లు. ఆ. క్రి. కడగండ్లువడు, కష్టపడు. బండిగురి(రు)గింజే. } కాంబోజీలత.
 బండిగురి(రు)వెంద }
 బండిపేరిపిట్ట. చక్రవాకము.
 బండిబాట. రథ్య, ఘంటాపథము.
 బండిమొగ్గరము. శకటవ్రూహము.
 బండియిరుసు. రథచక్రద్వయమునకు అమర్చిన దూలము.
 బండిరిక్కి. రోహిణీనక్షత్రము. [నీల. బండినీల. బండి పారలకుండుటకు అమర్చిన బండు. బండాట; దుర్వాక్యము.
 బంతి. కందుకము, చెండు; పంక్తి; పది; పంక్తి పుష్పముగ.
 బంతికట్టు. దాన్యము నులుచునపుడు ఎడ్ల వరుసకు గట్టెడు పలుపు.
 బంతికుడుపు. అనేకులు చేరి భుజించుట, పంక్తి భోజనము. [పుష్పముగ.
 బంతిచెట్టు. ఒకనినును చేమంతి, పంక్తి బంతిదూగులాట. బాలక్రీడావిశేషము.
 బంతులుగట్టు. ఆ. క్రి. వరుసగా నేర్పడు; ప్రత్యేకపంక్తిగా కూడుకొను.
 బంతులుసాగు. అ. క్రి. వరుసగానుండు, పంక్తులవలె నుండు. [కాగితములు.
 బంద. చెండు ఘరదులు, చెండు పాపురాపు బందకము. తాకట్టు.
 బందడము. దొంతికుండ.
 బందన. జగట; బంక; పంకము.
 బందనగోను. ఆ. క్రి. జగురుకొను,

బందము. దూలముపై గుజ్జలకు బిగువునిమి
త్తము లంకగా నమర్చినపట్టె; గవుండ్ల
వాడు చెట్టెక్కునవుడు చెండుకాళ్లకు
తగిలించుకొనెడు త్రాడు; పశువులకు
చెండుకాళ్లు చేర్చి కట్టెడుత్రాడు.
బందరము. దొంతికుండ.
బందరు. ఖడ్గభేదము; కత్తి. [కుండ.
బందలము. దొంతికుండ, నోరు వెడలుపు
బందా—కోరు. విణ. చెఱబడ్డవాడు.
బందారు. ఒకానొక చెట్టు; బాలక్రీడా
విశేషము.
బందాలు. బ. బంధింపఁబడియుండువారు.
బంది. నిర్బంధము; చెఱ. సం. విణ. చెఱ
బడ్డవాడు; చెఱబడ్డది.
బందికాడు. బందిపోటుదొంగ.
బందికానా } హిం. చెఱసాల, కారా
బందిఖానా } గృహము.
బందిగము. చెఱసాల.
బందిపట్టు } పదిమంది చేరి నిర్బంధపఱచి
బందిపోటు } కొట్టి దోచుట.
బందియ. చెఱసాల.
బందివాదులమాత. హడుముండ.
బందు. బంధము, నిరోధము, కట్టివేతి;
బోరువపక్షి; ఆవరణము; గోపనము;
పెట్టె మొదలగువాని మూలల బిగించెడి
యినుము మొదలగువాని తగడు.
బందుకట్టు. జాతి కట్టుపాటు.
బందుగుడు. చుట్టము, బాంధవుడు.
బందుబిస్తు. హిం. బందోబస్తు, భద్రము,
జాగ్రత.
బందువు. బంధువు.
బందువుడు. బాంధవుడు.
బందె. బశువుల చెఱ; పశువుల దండుగ;
నిర్బంధము; ఖైదు.
బందెకత్తె. విణ. చెఱలో వేయునది.
బందెకాడు. విణ. చెఱలో వేయువాడు
బందెకానా. కారాగృహము.
బందెగొను. స. క్రి. చెఱబెట్టు.
బందెడ. క్యేతమునక.
బందెలపోతు. విణ. చెఱ వేయుస్వభావము
బందెలమారి. తంటాలమారి.

బందోబస్తు. హిం. ఏర్పాటు; భద్రము;
పరిష్కారము. [కుదువ.
బంధకము. సం. చెఱసాల; మాఱకము;
బంధకి. సం. జారస్త్రీ; ఆడెనుగు; ఆట
కత్తె. [తూర్ము.
బంధచ్యుతకము. సం. చిత్రకవితాచను
బంధనము. సం. కట్టు; కట్టుటకుఁదగిన
సాధనము; కట్టుట; ఖైదుచేయుట; కొల;
చెఱ; చెఱసాల; కుదువ; తొడిము.
బంధనాలయము. సం. చెఱసాల.
బంధము. సం. కట్టు; చెఱ; కావ్యరచనా
విశేషము; సంయోగ విశేషము. (బంధ
త్రయము — మూలబంధము, ఉద్యాన
బంధము, జాలంధర బంధము.)
బంధస్తంభము. సం. (ఏనుగును కట్టెడు)
కట్టుఁగంబము.
బంధించు. సం. సక్రి. కట్టు.
బంధుజీవకము. సం. మంకెనక. రూ.
బంధుజీవము.
బంధుత. సం. బంధు సమూహము.
బంధుర. సం. వేశ్య.
బంధురము. సం. మకుటము; కలహంస;
బకపక్షి; నూనెమట్టి; అడుగుటి;
మంకెనక. విణ. బంధూరము.
బంధూరము. సం. విణ. వంగినది; మధ్య
న్నతమును సార్వాన్నతమునైనది; రమ్య
మైనది.
బంధులుడు. సం. అంకుటాలి కొడుకు.
బంధువు. సం. చుట్టము; తనగోత్రము
వాడు; సంబంధము చేసినవాడు;
స్నేహితుడు; మంకెనక.
బంధూకము. సం. మంకెనక; వేగినక.
బంపు. పండ్లపాచి, పాచుడు.
బంబ. విణ. స్థూలము.
బంబం. శంఖాది ధ్వన్యనుకరణము.
బంబోతు. విణ. మిక్కిలి బలిసినవాడు.
బంభరము. సం. తుమ్మెద. [అత్యధికము.
బంహిష్టము. సం. విణ. బహు, తఱచు,
బకదారి. పారావతము; పారావతవిశేషము
బకము. సం. కొంగ, వక్కుకొంగ; బక
పుష్పము.

బకవేషి. సం. విణ. కొంగవలె వేషము
వేయువాడు; సంఘముడు.
బకవైరి. సం. శ్రీకృష్ణుడు; భీమనేనుడు.
బకాను. చిలువేరు.
బకానుచెక్క. ఎఱ్ఱచాయచేసెడి చెక్క.
బకాయ. హిం. నిలువసొమ్ము, వెనుకటిబాకి
బకాయి, బాకీయున్న పన్ను.
బకాల్. హిం. కోమటి, మైనపు పత్తు
లమ్మువాడు.
బకుడు. సం. ఒకరాక్షసుడు; కుబేరుడు.
బకేడా. హిం. కలహము.
బకోటము. సం. బకము; వాలుకొంగ.
బక్క. విణ. బక్కటిల్లినది; బక్కటిల్లిన
వాడు. బ. గని త్రవ్వవారు.
బక్కటిల్లు. అ. క్రి. కుష్మించు; కృశించు.
బక్కనీళ్లు } నీళ్లు అధికముగాఁ జేర్చిన
బక్కమజ్జిగ } మజ్జిగ.
బక్కవాడు. విణ. కుష్మాంగుడు.
బగబగ. మండుట యందగు ధ్వన్యను
కరణము.
బగలు. హిం. ప్రక్క.
బగళ. సం. దేవీవిశేషము; ఒకమహావిద్య.
బగళంబుసేయు. స. క్రి. తొలగించు.
రూ. బగళము(మ్ము)సేయు.
బగళము. తొలగుడు.
బగి. ప్రక్క.
బగిన. వృక్షవిశేషము.
బగిన. గౌరవము; భాగ్యము. [ణము.
బగీలు. సంతాపమువందగు ధ్వన్యనుకర
బగుతుడు. భక్తుడు.
బగ్గముపాడు. మిక్కిలి పాడు.
బగ్గరి. విణ. బగ్గని మండిపడువాడు.
బగి. బూడిద.
బగ్గీ. గుఱ్ఱపుబండి.
బగ్గ. మండుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము
బగ్గుండి. రక్తవర్ణ మార్గము, గులాలు.
బగ్గుమను. అ. క్రి. బద్దనముండు.
బగ్గ. పాడ.
బచ్చెన. వూత, వర్ణము. [తీగెబచ్చెన.
బచ్చెలి. కలంబి, అనుకూరలలో నొకటి,
బచ్చు. వైశ్యుడు; బొక్కసమునకధికారి;

వెండి బంగారముల నాణెము చూచు
వాడు, సరాబు.
బజంత్రీ. హిం. మేళము; మేళగాడు. బ.
బాజాకారిలు.
బజాయిండు. అ. క్రి. బాజావాయిండు.
బజీతు. అవమానము. విణ. భంగముకొం
దినది.
బజ్జి. ఎనిచి పలుచనగా చేసెడు పచ్చడి.
బజ్జి. భక్ష్యవిశేషము.
బజెగడుగుది. నిలకడలేని స్త్రీ.
బజెగేడి. రంగుపూసినబొమ్మ.
బజోము. వ్యభిచారము.
బజోటి. ధూర్జస్త్రీ; వ్యభిచారిణి.
బజోటిచే. అ. క్రి. వ్యభిచరించు.
బజోటు. అంగడివీధి; ప్రలాపము.
బజోటుమాట. ప్రవాదము.
బజ్జేడి. పాదస్వాసభేదము.
బటాకబయలు. విణ. బట్టబయలు.
బటానీలు. బ. గుండ్రసెనగలు, కలాయము.
బటాబయలు. విణ. బట్టబయలు.
బటాబూరము. పెద్దటికము.
బటారము. విణ. గొప్ప. [వము.
బటాసాలు. బ. ఘోరకములను భక్ష్యవిశే
బటువడిదము. చక్రము.
బటువాలాయడు. ఇంద్రుడు.
బటువు. గుండ్రన; గుండ్రని బంగరం
గరము; బటువుబిల్లు. విణ. గుండ్రనిది;
దృఢము.
బటువుగెత్తి } చక్రము.
బటువుగైదువు }
బటువుగుబ్బలి. చక్రవాళ పర్వతము.
బటువుగువ్వ. చక్రవాకము.
బటువుబిల్లు. గుండ్రని తలగడ.
బటువువాయి. చక్రము.
బట్ట. పటము, వస్త్రము; పనులదేహము
మీది తెలుపు మొదలగువాని చాఱ.
విణ. కేశకూన్యము. (తల.)
బట్టజడిమి. ధూళికదంబము.
బట్టగుర్తు. విణ. సిగ్గుమాలినవాడు
బట్టతల. ఇంద్రులు పుతము, వెండ్రుకలు
లేని తల. [భూర్వాటుడు.
బట్టతలవాడు. విణ. ఇంద్రులు పుతము.

బట్టబయలు. శుద్ధాకాశము, నిరావరణ
స్థలము, మిక్కిలిబయలు. విణ. మిక్కిలి
బయలునది.

బట్టమేక. పక్షివిశేషము.

బట్టావు. పెద్ద తేల్లమచ్చలుగల ఆవు.

బట్టి. వాగ్దోరణి; కుమ్మరి ఆవము.

బట్టికాడు. చిలుక; గోరువంక. [కట్టి.

బట్టినగోల. ఎడ్లమీద గోనెలెత్తివేసెడు

బట్టి. బట్టి.

బట్టు. బట్టువాడు, స్తుతిపాఠకుడు.

బట్టె. కాలువ.

బట్ట. శరావవిశేషము.

బట్టు. బ. స్తుతిపాఠకులు.

బట్టె. బట్ట. [యిచ్చుట.

బట్టాడా హిం. కూలి మొ|| పంచ

బడ. పెద్ద; మిక్కిలి.

బడగులు. అవ్య. నీలగిరులలో నుండు
నొక జాతి జనులు, వడగరులు.

బడగొండ. కొండవలె పెద్ద ఆకారము
గలిగి నీళ్ళు గలిగిన మేఘము.

బడవ. ఆపద; కష్టము.

బడబ. తార్చనది, తార్చనవాడు. సం.

అడుగుజుము; బ్రాహ్మణశ్రీ.

బడబడ. పాటుట వాగుట మొదలగు
వాని యందగు ధ్వన్యనుకరణము.

బడబాగ్ని } సం. సముద్రములో
బడబానలము } నండెడి అగ్ని.
బడబాముఖము }

బడరుడు. పాములవాడు; ఈశ్వరుడు
బడలిక. శ్రమము, అలపు.

బడలు. శ్రమము. అ. క్రి. శ్రమపడు.

బడలుపడు. అ. క్రి. బడలు, బలహీనత
నొందు.

బడవ } తార్చనది; తార్చనవాడు. వా.
బడవా } ఒక తిట్టు.

బడాయి. హిం. అతిశయము; గర్వము;
ఆత్మస్తుతి.

బడాయించు. హిం. అ. క్రి. అభివృద్ధి
యగు. స. క్రి. అభివృద్ధి చేయు.

బడాయఖోరు. హిం. అతిశయముగా
మాటలాడువాడు, ఆత్మస్తుతిగల
వాడు.

బడి. పాఠశాల; దిట్టము; క్రమము. ద్ర.
వెంబడి. అప. భావార్థమునందు వచ్చెడి
యొకానొక ప్రత్యయము; గుణార్థము.
(ఇబ్బడి, ముబ్బడి యని.)

బడికోడి. చేగోడి.

బడికోలు. పోలిక.

బడిత. పరిఘము, ఇనువకట్ల గుదియ.

బడితపాఠము. చంపిన పాఠము.

బడితెలు. బ. గోడమీదనుదురుకుట్టునవి.?

బడిద్రిప్పు. స. క్రి. దిగదుడుచు.

బడిపనులు. కొలువుడు పనులు.

బడిపెద్ద. ఉపాధ్యాయులకు సహాయత్వ
మును వహింపగల ముఖ్యమగువిద్యార్థి

బడిబడి. మాటిమాటికి.?

బడిమి. బడియుట; భూతబలి; చక్రా
కారభ్రమణము.

బడియ. చిన్న దుడ్డుగట్టి; శవయానము.

బడియు. స. క్రి. దిగదుడుచు.

బడిలి. రంధ్రము.

బడివారిడి. ప్రతి మనుష్యునకు వేసెడు

బడిశము. సం. చేపలను పట్టెడుగాలము

బడినివాటు. దిగదుడుపు. విణ. దిగదీసి
వేసినది.

బడుగు. శవము. విణ. కృశము; అశక్తుడు
బడువ. విణ. పల్లపుశేల.

బడువు. విణ. బడుగు.

బడె. బడియ.

బడ్డు. మగగుఱి.

బణము. క్రొత్తయిత్తడి పాత్రల సమా
బతము. ప్రతము.

బతినీ. ఒక దినుసు పట్టువస్త్రము.

బతిమాలడము } పరిదేవనము, దేవరింపు,
బతిమాలిక } ప్రసాదనము; బతి
మాలుట.

బతిమాలు. స. క్రి. దైన్యముతో వేడుకొను
బతిమాలుచు. ప్రే. బతిమాలజేయు.

బత్తడిక } అమ్మలపొది.
బత్తలి-క }

బత్తాయి. బతావియ యనుదీప్తపమునుండి
వచ్చిన నారింజ.

బత్తి. భక్తి.

బత్తియము. బత్తెము.

బత్రిసు. హిం. ముప్పది రెండు.
 బత్తుడు. కమసాలెవారి వడ్డవారి పట్టపుఁ
 బేరు; భక్తుడు.
 బత్తెము. భోజనముకై యిచ్చెడుద్రవ్యము
 బదటు. నురతము? [వా. బదలాము.
 బదనామి. హిం. అవమానము; చెడుపేరు.
 బదనిక. వంద, బంద. చెట్టుమీద
 మొలచునట్టి ఓవధీ విశేషము.
 బదర. పగులు. సం. పాచితీగ; ప్రత్తి
 చెట్టు; సన్నరాస్తము; కారలకి.
 బదరము. సం. రేగుపండు; ప్రత్తికాయ;
 ప్రత్తిచెట్టు.
 బదరి. సం. రేగు; గంగరేగు; ప్రత్తి.
 బదరికము. పెట్టె.
 బదలాయించు. హిం. స, క్రి. మార్పు.
 బదులు. ప్రతి, మాటు; చేబదులు; అప్పు,
 బుణము.
 బదులుమాట. మాటుమాట, ప్రతివాక్యము
 బద్ద. పండు (లేక) కాయయొక్క ఖండము;
 పెదురు మొదలగువాని ఖండము; చీలిక.
 విణ. పలుచనిది. రూ. బద్ద.
 బద్దకము. పాలుమాలిక; మాంద్యము.
 బద్దకించు. ఆ. క్రి. పాలుమాలు, మందగించు
 బద్దకుడు. విణ. మండుడు, సోమరి;
 మూర్ఖపుఁ బట్టుగలవాడు.
 బద్దపరి. పేములతో ఆల్లిన కెడెము.
 బద్దపరికి పలుచని బిళ్ళ?.
 బద్దర. శకలము? [చెక్కలు.
 బద్దలు. బ. కాయధాన్యముల పప్పులు;
 బద్దించు. స. క్రి. (సరిగా ఉన్నదా లేదా
 అని) కొలిచినది తిరుగ కొలుచు.
 బద్దీయ. బద్దె.
 బద్దుర. అబద్ధము, అసత్యభాషణము.
 బద్దె. దశ. వస్తి, వస్త్రము మొదలు;
 అపరకర్మము చేయునపుడు జంఁదమువలె
 వేసికొనెడు వస్త్రఖండము.
 బద్ర. పండెండు.
 బద్రము. విణ. భద్రము, పదిలము.
 బధిరితము. సం. విణ. బధిరము గాఁ
 కేయ (బడినది.
 బధిరుడు. సం. విణ. చెవిటివాడు.
 బద్దము. సం. విణ. కట్ట (బడినది,

పద్దుడు. సం. విణ. కట్ట (బడ్డవాడు.
 బధ్యము. సం. నీళ్ళు రాకుండ కట్టినకట్ట?.
 బనాతు. హిం. ఒక విధమైన ఉన్నిబట్ట.
 బనాతుపింజరులు. బనాతు పట్టుకుచ్చులు
 బనాయించు. హిం. స. క్రి. కల్పించు.
 బనారసు. హిం. వరాణసి, కాశి.
 బన్నపడు. ఆ. క్రి. భంగమునొందు.
 బన్నము. భంగము, అవమానము; ఆపద;
 మోసము. [కారణమగు మాటలాడు.
 బన్నములాడు. ఆ. క్రి. నిందించు; అవమాన
 బన్నసరము } నానావిధములైన మణులు
 బన్నసరి } గ్రుచ్చిన హేము; పగడ
 ముల గుండ్లు గ్రుచ్చిన పేరు.
 బభ్రువు. సం. కపిలగోవు; మంగిస;
 విష్ణువు; బ్రహ్మ; శివుడు; అగ్ని;
 గోరోజనపువన్నె. విణ. ఆపన్నగలది.
 బమ. భ్రమ, భ్రాంతి.
 బమపుర్వు } తుమ్మెద.
 బమి }
 బమ్మ. బ్రహ్మ. [బమ్మరిలు, బమ్మరిల్లు.
 బమ్మరించు. ఆ. క్రి. భ్రమించు. రూ.
 బమ్మచారి. బ్రహ్మచారి, వటుడు.
 బమ్మతండ్రి } విష్ణువు, ప్రసీతా
 బమ్మదేవరతండ్రి } మహాడు.
 బమ్మర. భ్రాంతి.
 బమ్మరక్కసి. బ్రహ్మరాక్షసి.
 బమ్మచేరి. బ్రహ్మచారి.
 బమ్మిడి. వంత, బాధ.
 బమ్మెర. భ్రాంతి.
 బమ్మెరపోక. భ్రమపడుట.
 బమ్మెరపోవు. ఆ. క్రి. భయపడు.
 బయకాడు. గాయకుడు; వీణకాడు;
 సంగీతోపాధ్యాయుడు; భోగము
 మేళమువెనుక బబ్బిములగొలుపువాడు
 బయకారము. యోవనమునందు బయలు
 పడు శృంగారచేష్ట.
 బయకారి. విణ. విలాసవతి [వెలుపల.
 బయటన్. అవ్య. బహిరర్థకము, వెలి,
 బయలు. వెలి, బాహ్యము, బహిఃప్రదేశ
 శము; చెట్టుచేమలేనిచోటు; నిరావరణ
 స్థలము; ఆకాశము. విణ. శూన్యము.
 బయలుదామర. మెట్టదామర.

బయలుదేలు. అ. క్రి. నిర్గమించు.
 బయలుపడు. అ. క్రి. ప్రకాశితమగు. రూ.
 బయల్పడు; [మొనర్చు.
 బయలుపడుచు. స. క్రి. ప్రకాశమాన.
 బయలుమెఱయు. అ. క్రి. బయలు పడు.
 బయలువెడలు. అ. క్రి. బయలు దేలు.
 బయలువోవు. అ. క్రి. బయలుపడు.
 బయనా. హిం. సంచకరువు, ముందుగా
 నిచ్చు చూకలు.
 బయనావారి హిం. విణ. వివరమైనది.
 బయిజ్జె. అజ్ఞానము.
 బయిట. ద్ర. బాహ్యము.
 బయిటనున్నది. ఋతుమతి.
 బయిడాలము. కోపము.
 బయిరవానము. ఉత్తరీయము.
 బయిరాగి. బైరాగి.
 బయిరి. రూ. బైరి.
 బయిలగు. అ. క్రి. బయలగు.
 బయిలు. బయలు. [నము.
 బయినణ. పిణె సారకాయయొక్క బంధ
 బయినె, గౌరవము; భాగ్యము.
 బయినక. ప్రతిజ్ఞ, నియమనము.
 బయ్యడకలు. బ. వేవిళ్ళ.
 బయ్యడు. విణ. మందుడు.
 బరక. విణ. కఱకైనది.
 బరకము. దూదిబరువు.
 బరగడ. ధాన్యపు రాకి మొదలగువాని
 మీద వేసెడు మట్టి ముద్ర.
 బరగడము. వృక్షవిశేషము.
 బరడు. చింత మొదలగువానిపై బెరడు,
 గఱకైన పట్ట మొ. [ప్రాత్రము.
 బరణి. కాటుక, మొ|| యుంచు కొనెడు
 బరణిమెక్కు. భరణీనక్షత్రము.
 బరతరపు. హిం. ఉద్యోగమునుండిత్రోసి
 వేయుట.
 బరతుపట్టి. పక్షివిశేషము | భేదము
 బరపట. తృణవిశేషము. బ. తృణధాన్య
 బరమా. పిడిసాన. [పారవశ్యము.
 బరవనము. ధైర్యము; ఉత్సాహము;
 బరాతము. హిం. లిఖితపూర్వకమైనఆజ్ఞ
 బరాబరిత. హెచ్చరిక. విణ. సరియైన.
 బరావర్ధు హిం. చుదించు, ఉజ్జాయింపు.

బరి. పార్శ్వము; గిఱి; బరిగోల; దొంగ;
 శత్రువు. విణ. బరిగిశబ్దముయొక్క లుప్త
 రూపము.
 బరికట్టె. అలుగు లేనియీటె.
 బరికాడు. మావటివాడు.
 బరికాయ. కొంటె, భీష్మడు.
 బరికె. గఱుకులుగల యెండినతాటిమట్ట.
 విణ. చింపిటి.
 బరిగమ్మి. బరికట్టె.
 బరిగి. విణ. ఏమియులేనిది.
 బరిగిరెత్తు. పల్లమువేయని గుఱ్ఱముమీద
 నెక్కడు రొతు.
 బరిగోల. ఏనుగు ప్రక్కలు పొడిచి బెద
 రించుటకై అర్ధచంద్రాకారముగా
 ఉక్కుతో చేసిన అలుగుగల వేణు
 దండము; బాణము.
 బరిచి } ఊటె, కుంతము, పొడిచెడి
 బరిచి } ఒక ఆయుధము.
 బరిజోగి. విణ. పాములవాడు.
 బరిడెగవ్వ. భక్ష్యవిశేషము.
 బరిడెపురుగు బొడ్డిక
 బరిణె. బరణి, భరణి.
 బరిణెచుక్క. భరణీనక్షత్రము.
 బరిణెపురుగు. బొడ్డిక.
 బరితము. కోయిల.
 బరితోలు. పార్శ్వచర్మము.
 బరిదెగినది విణ. విశ్పంఖలము.
 బరిపోటు. మల్లబంధవిశేషము.
 బరిమేను. దిగంబరదేహము.
 బరివారి. పార్శ్వము; పురోభాగము.
 బరివెంక. పక్కచెట్టు, ఖరపత్ర.
 బరిస. ఇనుపకట్ట గుదియ, పరిఘము.
 బరిహ. బర్హి, సెమిలి.
 బరుకు. స. క్రి. తోలులేచునట్లుగీలు; గీలు
 బరుజో. కింకిణి, గజ్జెలు.
 బరువడి. ద్ర. మరల.
 బరువనము. బరవసము. [మొ.
 బరువు. భారము; సరకులు నింపిన కంటము
 బరునడ్డనరము. అంబుస్త.
 బరును. విణ. కఱకైనది; గఱుకు; అను
 సృణము. [పరిహాసము.
 బర్కరము. సం. ప్రాయపుపకువు; మేరక;

బర్బర. సం. వాయింటు. [నొకటి.
బర్బరదేశము. సం. 56 దేశములలా
బర్బరము. సం. బారంగి; బొబ్బరలు;
బర్బరదేశము. విణ. గణకులుగలది.
బర్బరుడు. సం. విణ. పామరుడు;
మూర్ఖుడు.
బర్బరము } తుమ్మ.
బర్బరము }
బర్బరపుష్పము. సం. గండివనము;
పచ్చాకు; మాచిపత్రి. [బర్బరపుష్పము.
బర్బరము. సం. నెమిలిపించుము; ఆకు;
బర్బర. సం. నెమిలి; దర్బర.
బర్బరచూడము. సం. నెమిలిజాట్టుచెట్టు.
బర్బరణము. సం. నెమిలి.
బర్బర్యజ. సం. పార్వతీదేవి.
బర్బరపుష్పము. సం. బర్బరపుష్పము
బర్బర్యజము. సం. నల్లజీడి.
బర్బర్యులు. సం. దేవత, వేలుపు.
బర్బర్యుష్మ. సం. అగ్నిహోత్రుడు. రూ.
బర్బర్యుష్మడు.
బర్బర్యుడు. సం. అగ్నిహోత్రుడు
బర్బర్యము. సం. కురువేరు.
బర్బర్యు. అగ్ని; దర్బర.
బలి. స. క్రి. గోతు; వైగగాగోతు
బలిబలి. ఈడుచుట తాచుటనుగువాని
యందగు ధ్వంసకరణము.
బలి. మహిషి, గోద. [మము.
బలి. సం. ముత్తవపులగము; విద్యావిశే
బలిగము. పరిజనము, పరివారము.
బలికరము. కావలి. సం. విణ. బలము
గలుగజేయునది.
బలికరించు. ఆ. క్రి. వ్యాపించు;
బలికాయించు. ఆ. క్రి. అతిశయించు.
బలికొట్టు. ఆ. క్రి. ఆఁ అనిశ్రుతిపట్టు.
బలికొను. ఆ. క్రి. అతిశయించు.
బలిదేవుడు. సం. బలరాముడు; వాయువు
బలిపడు. ఆ. క్రి. అధిక్మగు.
బలిపము. ఖటికశిల, పలక వ్రాసెడు
సాధనము; చోరసాధన విశేషము.
బలిభద్రిక. సం. కలంకాంత.
బలిభద్రుడు. సం. బలరాముడు.
బలిము. విణ. అధిక్మము. సం. బోళము;

రసము; రూపము; సత్తువ; బలుపు; సేన;
కాకి. విణ. బలముగలది.
బలము. శరీరబలము కలవాడు.
బలయు. స. క్రి. పరివేష్టించు.
బలరాముడు. సం. కృష్ణనియన్న.
బలవంతము. బలాత్కారము. క్రి. విణ.
బలాత్కారముగా. సం. విణ. బలముగలది.
బలవంతుడు. సం. విణ. బలముకలవాడు.
బలవిన్యాసము. సం. వ్యూహమునొడ్డుట.
బలనూదనుడు. సం. ఇంద్రుడు.
బలా. అవ్య. బళా, ప్రశంసార్థకము.
బలాక. సం. పెద్ద పెంటికొక్కర;
పెంటికొక్కర.
బలాకము. సం. పెద్దకొక్కర; కొక్కర.
బలాత్కరించు. సం. స. క్రి. బలాత్కారము చేయు.
బలాత్కరము. సం. ప్రసభము, బలవంతము, మిక్కిలి నిర్బంధించుట.
బలాదూరు. హిం. దిగడుడుపు, చేటును
దూరపఱచుటకు నీచు బలి.
బలానుజుడు. సం. శ్రీకృష్ణుడు.
బలారా. అవ్య. బళా. రూ. బలార.
బలారాతి. సం. ఇంద్రుడు. రూ. బలారి.
బలాసము. సం. తెమడ, కఫము.
బలాహకము. సం. మేఘము. శ్రీకృష్ణుని
తేరి గుఱ్ఱములలోనొకటి; సర్వవిశేషము;
సర్వతము.
బలి. సం. కప్పుము; పన్ను; భూతబలి;
(పూజార్థమైన) కానుక; చామరదండము;
బలిచక్రవర్తి. విణ. బలముగలవాడు.
బలిజె. శూద్రజాతి విశేషము.
బలిజెది. బలిజె శ్రీ.
బలిజెవాడు. బలిజె.
బలితము. విణ. బలిష్ఠము; స్థూలము.
బలితుడు. కలవాడు, బలవంతుడు,
లావరి.
బలిధ్వంసి. సం. విష్ణువు, త్రివిక్రముడు.
బలిపుష్పము. సం. కాకి; వక్కుకొంగ.
బలిపెట్టు. మి. స. క్రి. చంపు.
బలిబుక్కు. సం. కాకి; ఊరఁబెచ్చుక.
బలిమి. దేహబలము; సత్తువ; బలాత్కారము, బలవంతము.

బలీమికాఁడు. విణ. బలవంతుఁడు.
 బలియు. అ. క్రి. పెంపు చెందు; స్థూలించు;
 అధికముగు; చుట్టుకొను.
 బలియుఁడు. విణ. బలవంతుఁడు.
 బలివారు. మి. స క్రి. చంపు.
 బలిష్ఠము. సం. విణ. మిక్కిలిబలముగలది.
 బలినద్యము. సం. పాతాళలోకము.
 బలిననవాఁడు. కల వాఁడు; స్థూల
 జేహుఁడు.
 బలియుము. సం. విణ. మిక్కిలిబలముగలది
 బలివర్ణము. సం. ఎద్దు. [రూపము.
 బలు. విణ. బలువు శబ్దముయొక్క లుప్త
 బలుఁడు. సం. బలరాముఁడు; ఒక రాక్ష
 నుఁడు. విణ. బలము గలవాఁడు.
 బలుగు. ఉపకాళి. [విశేషము.
 బలుగుత్తి. సస్యవిశేషము. బ. కాలిధాన్య
 బలునంజేమికము. స్థూలపాదము, ఏనుగు
 బలువు. పుష్టి; బలము, స్థూల్యము.
 బలువుకొను. అ. క్రి. ఆతిశయించు.
 బలురక్కసి } గణహాసకము.
 బలురక్కెస }
 బలువిడి. విధము; ధాటి; కడ్డాయము;
 బలివ్రము; బలవంతము; బలాత్కారము
 తత్త్వము; ఆత్మ్యంతము.
 బలువిప్పగళ్ళపొత్తులనద్ది. చంద్రుఁడు.
 బలువు. బలము. విణ. గురువదార్థము;
 అధికము; పెద్ద. [తుఁడు.
 బలువుఁడు. విణ. బలియుఁడు, బలవం
 బలును. కసింద. గాంగేరుకము.
 బలుహజ్జమికము. స్థూల పాదము,
 ఏనుగు.
 బలె. ద్ర. వరె.
 బలే. అవ్య. బళా; చుమా, చూడుమా.
 బల్లము. రూ. బలగము.
 బల్పారలమికము. పెద్దపులి.
 బల్లలమికము. మహాన్యగము, ఏనుగు.
 బల్పు. రూ. బలుపు.
 బల్పుకొను. అ. క్రి. ఆతిశయించు.
 బల్పుజము. సం. తృణవిశేషము, మొదవ.
 బల్మి. రూ. బలిమి.
 బల్ల. దారు ఫలకము, కూర్చుండుటకై

కాళ్ళమర్చిన యెత్తుపలక; కడుపులోని
 దుగ్మాంసపు బిల్ల; కుంచము.
 బల్లకట్టు. వెడల్పుపైన అడుగు గల పడవ.
 బల్లగోడ. బల్లలతో కూర్చిన గోడ.
 బల్లగోల. పంట.
 బల్లాడదట్టి. ఒక దినుసు కాసె.
 బల్లి. పల్లి, గృహగోధిక.
 బల్లిదము. విణ. మిక్కిలి బలము గలది.
 బల్లిదుఁడు. విణ. మిక్కిలి బలము గల
 వాఁడు.
 బల్లియుము. బల్లెము.
 బల్లు. తెల్లనాణుటయందగు అనుకరణము;
 విణుగుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము.
 బల్లెకోల. కుంతము, బల్లెము.
 బల్లెము. భల్లము, బారెఁడు కట్టుకు పెద్ద
 అలుగు వేసిన పొడుచునట్టి ఒకానొక
 ఆయుధము.
 బల్విడి. విధము; తత్త్వము; కడ్డాయము.
 బవ. సం. ఒక కరణము
 బవంతము. కపటము.
 బవంతి. చతుశ్చాలము, నాలుగుప్రక్కల
 నాలుగిండ్లు కలిపికట్టిన కట్టడము; చిత్ర
 వర్ణము; చిత్రవర్ణము గల చీర.
 బవనిక. రూ. బదనిక.
 బవరము. యుద్ధము.
 బవరి. సాంద్రము.
 బవిని. జాతరయందలి బవినిలనృత్యము.
 బవినిఁడు. జాతరయందు నుద్దులు చెప్పచు
 బవినియాడువాఁడు.
 బవిరలు. బ వర్తులాకారమైన కొనచెవి.
 భూషణములు.
 బవిరి. విణ. గుండ్రము; రేచితము; సాం
 ద్రము; భ్రాంతి.
 బవిననము. బయినణ. [శుభము.
 బవిని. భాగ్యము, నియతి; గౌరవము;
 బవిళి. మూర్ఖ.
 బవిసెన. బయినణ
 బవె. బవిరి.
 బవ్కయణి. సం. తఱపియావు.
 బవ్కయము. సం. తఱపియాడు.
 బస. విడిది, వాసస్థానము.

బసవఁడు } వృషభము; అచ్చువేసిన
 బసవన (న్న) } యాబోతు.
 బసవన్నాట. బాలక్రిడావిశేషము.
 బనివి. కులట.
 బసుమము. భస్మము.
 బస్తకము. సం. రౌమకలవణము.
 బస్తము. సం. మేఁకపోతు.
 బస్తా. హిం. కట్ట, మూట,
 బస్తీ. హిం. పట్టణము.
 బహదరు. హిం. గౌరవనూచకమైన
 బిరుదు. రూ. బహద్దరు.
 బహిత్రము. సం. నౌకావిశేషము.
 బహిరంగము. సం. వెలుపటి అవయవము.
 విణ. బయలుపడినది.
 బహిర్ద్యారము. సం. తలవాకిలి.
 బహిర్దావి సం. ఉత్తరము వేణుమాటల
 యందణగి యుండునట్లు అడుగునట్టి
 వివచనమనన్య.
 బహివడు. అ. క్రి. వెలివేయఁబడు.
 బహివెట్టు. స. క్రి. వెలివేయు.
 బహిష్కరించు. సం. స. క్రి. వెలివేయు.
 బహిష్కరణము } వెలివేయుట.
 బహిష్కారము }
 బహిష్కృతుఁడు. సం. విణ. వెలివేయఁ
 బడినవాఁడు.
 బహుకరి. సం. చీఁపురు.
 బహుకరుఁడు. సం. విణ. ఖలపువు.
 బహుధా. సం. అవ్య. అనేకవిధముల.
 బహుధాన్య. సం. ఒక సంవత్సరము.
 బహుపాదము. సం. మట్టి. రూ. బహు
 పాత్త. [కాఁడు.
 బహుప్రదుఁడు. సం. విణ. మిక్కిలియీవి
 బహుమతి } సం. సమ్మానము.
 బహుమానము }
 బహురూపధారణము. సం. నాటకములా
 నౌక భేదము [వేషమువేయు.
 బహిరూపమాడు స. క్రి. నాటకములా
 బహురూపము. సం. ఊసరవెల్లి; సజ్జరసము
 బహురూపుఁడు. సం. విష్ణువు; కివుడు; మన్మ
 ధుఁడు. పెక్కురూపములకలవాఁడు.
 బహువారకము. సం. విరిగి. [లయినది.
 బహువిధము. సం. విణ. అనేక విధము

బహువిహ. సం. ఒక సమాసము.
 బహువు. సం. విణ. అధికము; పెక్కు.
 బహుసుత. సం. పిల్ల పేరచరగ. విణ.
 పెక్కుండు కొడుకులుగాని కూతులు
 గాని కల అఁడుది.
 బహుళ. సం. అవు; పెద్దయేలకి; చిట్టేలకి;
 నీలిచెట్టు; ఒక దేవి; కృత్తికానక్షత్రము.
 బ. చట్కృత్తికలు.
 బహుళము. సం. ఆకాశము; అగ్ని;
 కృష్ణపక్షము. విణ. అధికము, విస్తారము;
 అనేకము.
 బహుళుఁడు. సం. అగ్ని హోత్రుఁడు.
 బహుళీకృతము. సం. విణ. తూర్పాత్తిన
 ధాన్యము.
 బహుకరించు. సం. స. క్రి. గౌరవించు.
 బహుకృతి. సం. బహుకరించుట. రూ.
 బహుకరణము.
 బహుదరు. రూ. బహదరు.
 బహ్వశ. సం. విణ. తిండిపోతు.
 బళకరము. రూ. బలకరము.
 బళా. అవ్య. మెచ్చుటను తెలుపునది,
 ప్రశంసార్థకము.
 బళాయి. విణ. బలవంతుఁడు.
 బళారె(రే). అవ్య. బళా.
 బళి. అవ్య. బళి.
 బళిర(రా). అవ్య. బళా.
 బళిరయ్య. అవ్య. బళా.
 బళిరె(రే). అవ్య. బళా.
 బళి. అవ్య. ప్రశంసార్థకము.
 బళిరె(రే). అవ్య. బళి.

బా

బాంకా. బాంకా.
 బాంకి. ఇం. ధననిధి, బ్యాంకు.
 బాండువ. కుండ, భాండము.
 బాండ్లి. గ్రా. వంట చేయుటయందు వాడు
 కొను లోహపాత్ర.
 బాంది. హిం. పనికత్తె.
 బాంధకినేయుఁడు. సం. కాలఁబెయుఁడు,
 గుడిసెవాటుదానికొడుకు.
 బాంధవము. సం. ముట్టణికము.

బాంధవుఁడు. సం. చుట్టము; జ్ఞాతి, సగో
త్రుఁడు; మిత్రుఁడు; సంబంధము చేసిన
వాఁడు.

బాఁకా. వాద్యవిశేషము, బాకా.

బాఁకు. కటారి, మొలలలో నుంచుకొనెడి
ఆయుధవిశేషము. [ఆల్పాసి.

బాఁకుదారు. కట్టలు మొదలగునవి చెక్కు

బాఁజో. శ్వేనవిశేషము. [గొప్పద.

బాఁతి. ప్రీతి. విణ. ప్రియము; దుర్లభము;

బాఁడు. స.క్రి. కొట్టు, ప్రహరించు.

బాఁదుకొను. స. క్రి. బాఁడు; కొట్టుకొను

బాఁపఁడు. బ్రాహ్మణుఁడు.

బాఁపత. బ్రాహ్మణశ్రీతి.

బాఁపన. బ్రహ్మకులము.

బాఁపనక్క. బ్రాహ్మణశ్రీతి.

బాఁపనచీమ. వృక్షములయందు గోరొ

జనపు వర్ణముగల ఒక దినుసు పెద్దచీమ,

బ్రాహ్మణి.

బాఁపనది. బ్రాహ్మణ శ్రీతి.

బాఁపనయ్య

బాఁపనవాఁడు } బ్రాహ్మణుఁడు.

బాఁపనుఁడు }

బాఁపతికము. బ్రాహ్మణత్వము.

బాకా. హిం. బాకా, కాహళ, ఊడు

వాద్య విశేషము.

బాకి. అప్స. విణ. విస్తృతము.

బాకినోటిమెకము. తెఱనోటి మెకము,

పంచాస్యము, సింహము.

బాకిళ్ళమారి. విణ. దుష్టుఁడు.

బాకి. శేషము; బుణము.

బాకు. ఆయుధవిశేషము.

బాగములు. బ. వత్తిన పోకలు.

బాగరి. విణ. అందగాఁడు, అందగత్తె.

బాగలు. బ. బాగములు.

బాగా. అశ్వపంక్తి.

బాగాలు. బ. బాగములు.

బాగు. ష్టేనుము; అంగీకార వాక్యము;

అందము; విధము. విణ. ష్టేనుముగలది;

అందముగలది; యోగ్యము, సమీచీనము.

బాగుచేయు. స.క్రి. శుభ్రపఱచు, చక్క

పఱచు.

బాగుదార. బిచ్చకత్తి.

బాగులాడి. విణ. అందగత్తె.

బాగెము. భాగ్యము, సుకృతము.

బాగోగులు. బ. మంచి చెడ్డలు; సరిగా

నున్నది సరిగా లేనిది.

బాజాలు. హిం. బ. డోలు తప్పెట మొద

లగు వాద్య విశేషములు.

బాజోరు. బజారు, వీధి; అంగడివీధి.

బాజోము. చీకటి తప్పు.

బాజోటి. ధూర్జశ్రీతి.

బాజోలు. బజారు; అంగళ్ళవీధి.

బాజో. విణ. కాంతి; ప్రక్క.

బాజోగస్తు. విణ. మరల ఇచ్చివేయఁబడిన

బాజోబందు. సందిటగట్టుకొనెడు భూమణ

విశేషము.

బాట. పథము, మార్గము, దారి.

బాటసారి. విణ. దారి నడచువాఁడు,

పథికుఁడు.

[బడబాగ్ని.

బాడబము. సం. బడబా సమూహము;

బాడబుఁడు. సం. బ్రాహ్మణుఁడు.

బాడబ్యము. సం. బ్రాహ్మణసమూహము

బాడవ. ఆవ, పల్లపునేల.

బాడానుపు. సం. బాడిస.

బాడిగ. అద్దె, ఒక డొక్కని సొత్తు నుపయో

గించుకొనుటకై ఆ సొత్తుగలవాని

కిచ్చెడు ధనము, బండిఅద్దె ఇంటి అద్దె

మొ. రూ. బాడిగ.

బాడిత. బాడిద. రూ. బాడిస.

బాడిదము. పారిభద్రము.

బాడిస. వాసి, వడ్లవాఁడుకొయ్యచెక్కిడు

కొఱముట్టు రూ. బాడిసె.

బాడు. ప్రావరణము, మనుగు.

బాడుగోలు. విణ. మానహీనుఁడు.

బాడుదల. అవమానించుట; ప్రాణముతో

నున్న తల, జీవగ్రాహముగా పట్టు

కొనుతల.

బాడువ. పల్లపునేల.

బాడె. పంకము, బుగ్గద.

బాడము. సం. ప్రతిజ్ఞ; ఆతిథ్యము.

క్రి.విణ. పెల్లు. విణ. అధికము; దృఢము.

బాణ. సం. బాణములము; నల్లగోరంట.

బాణకట్ట. బాణాకట్ట; కొంచెమువలముగా

నుండి కణుపులుగలిగిన బలమగు పాడుగు కట్టి.
 బాణపుంఖి. సం. వెంపలికి.
 బాణము. సం. అమ్మ (మనమని పంచ బాణములు— మోహనము, ఉన్మాదనము, సంతాపనము, శోషణము, నిశ్చేష్టాకరణము); ఆవు పాడుగు; కులుగడ్డికాడ.
 బాణలి. వేచుట మొదలగువానికి ఉపయక్తమగు లోహపాత్ర విశేషము.
 బాణవిద్య. సం. ధనుర్విద్య.
 బాణసంచే. మి. గ్రా. తుపాకిమందుతో చేసి వేడుకకు కార్పెడు పగలువత్తులు.
 బిరుదులు మొ.
 బాణా. దండాయుధము.
 బాణారి. సం. శ్రీ కృష్ణుడు.
 బాణాసము. సం. విల్లు.
 బాణుడు. సం. బాణానుగుడు.
 బాతలియే. అ. క్రి. తత్త్వపడు.
 బాతాఖాని. హిం. వదరుబోతు.
 బాతిని. హిం. రహస్యముగా పంచబడు దూత, వేగువాడు.
 బాత్తు. శరారి పక్షి. కలము.
 బాతుకలము. బాతు యీకలతో చేసిన బాతువు. బాతు.
 బాద్. బాధ.
 బాదము. బాదానువృత్తము.
 బాదర. జానకిత్రాడుంచెడి కర్ణాటకపు తుపాకిచెవి. సం. ప్రత్తికి.
 బాదరము. బాదర. సం. నూలు; ప్రత్తికి.
 విణ నూలిచే నేయబడినది.
 బాదరాయణి. సం. వ్యానుడు; శుకుడు.
 బాదరాయణుడు. సం. బదరికాశ్రమ నివాసి, వేదవ్యాసమహర్షి.
 బాదరించు. అ. క్రి. సమానమగు.
 బాదరు. బాదర.
 బాదామము. సం. బాదము కాయ.
 బాదాము రూ. బాదము.
 బాధ. సం. దుఃఖము; కష్టము; సీద; అన్యాయంపమి; ప్రతిబంధకము; అనత్యత్వ ప్రతితి;
 బాధకము. సం. విణా బాధించునది.

బాధించు. సం. స. క్రి. బాధచేయు; బాధ పెట్టు.
 బాధితము. సం. విణ. బాధింపబడినది.
 బాధిర్దము. సం. చెవుడు.
 బాధ్యత. పూచీ. సం. బాధ్యత్యము.
 బాధింపదగియుండుట.
 బాధ్యము. సం. విణ. బాధింపదగినది.
 బాస. కడవ; ఏతపుకడవ; పెద్దకుండ.
 బాసగిలు (ల్లు) అ. క్రి. బలాత్కృతమగు.
 బాసము. వంట; వంటసాల.
 బాసనీడు. విణ. వంటవాడు; దానుడు.
 బానిస. దాసి. వా. బానిసె.
 బానిసము. దాస్యము.
 బానిసీడు. దానుడు.
 బావనపోటు. బ్రాహ్మణులు యుద్ధముచేయుట, అస్వాభావికము.
 బావు. అవ్య. బరీ.
 బావురే } అవ్య. బరీ.
 బావురే }
 బాబతు. హిం. రీతి; విషయము; పద్ధ.
 బాబయ్య. తండ్రి; పినతండ్రి; పూజ్యుడు.
 బాబా. గుఱ్ఱము.
 బాబారెతు. అశ్వవాహనుడు, కుబేరు.
 బాబు. తండ్రి; పూజ్యుడు; శోమలామంత్రణము. [భంగము; మోసము.
 బాము. జన్మము; దుఃఖము; చిక్కు;
 బార. వ్యామము, నాలుగుమూరలు, అడ్డముగా చాచిన రెండు చేతులతోడి అొమ్ముకొలత; పండ్రెండు.
 బారంగి. భార్గి, ఒకానొక మందచెట్టు.
 బారకము. బరువు. స్వామి.
 బారకయిపోటరి. చణ్ణులుడు, కుమార బారకాధి. క్రొత్త కోడెలను ఎద్దులతో చేర్చి మరపుటకు కట్టెడుకాడి.
 బారకాను. ఇం. నైనికులుండు నివాసము.
 బారకించు. అ. క్రి. భారమగు.
 బారతసేనలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 బారపట్టె. కురుజాలమీద (లేక) స్తంభములమీద అడ్డముగా అమర్చెడు నిడుపాకి పట్టె. క్రొలది నూలువడుగు.
 బారపోయు. స. క్రి. చేయి చాగునంత బారబలావతీలు. హిం. పన్నిద్దలు గ్రాహ.

నేవకులు (నంది, రెడ్డి, కరణము, పురో
హితుడు, తలారి, వడంగి, కమ్మరి,
కుమ్మరి, చాకలి, మంగలి, మాల,
మాదిగ).

బారమేనులప్రోడ } ద్వాదశాత్మడు.

బారరూపులవేలుపు }

బారసాల. నామకరణము.

బారసి. ద్వాదశి.

బారా. రూ. బార. [కము.
బారాది. విణ. బహుళము, అధికము; అనే
బారి. ఏనుగు కాలు గట్టెడు గొలును;
నిర్బంధము; హింస; కపిలే యెద్దులకు
నిర్బంధముగా నేర్పఱచిన దారి;
దుఃఖము; ఉపద్రవము; క్రతుసమ్మఖము.

బారికాడు. పల్లెకాపలావాడు.

బారికె. గ్రామమునందు దినబత్తెము లేక
వెట్టిపని చేయువాడు.

బారిజము } పారిభద్రము.

బారిదము }

బారిముద్ర. మి. దీనారభేదము.

బారినమరు. స. క్రి. హిసించు, చంపు.

బారినము. నేవము.

బారిస్తరు. ఇం. న్యాయవాదులలో
ముఖ్యుడు, పెద్దస్థిడరు.

బారి. బారిగొలును.

బారు. సమూహము; పంక్తి, వరుస.

బారుచోపు. పెక్కు మూఱులుగల తేకు;

చాలా నిడివిగల బట్ట.

బారుచేయు. గ్రా. స. క్రి. తుపాకీలో

మందుగుండు వేసి కూరు.

బారుదూలము. నిడుపాటి దూలము.

బారుపట్టె. బారపట్టె.

బారువ. ఇరువది ముఱుగుల కొలది.

బారిడు. విణ. బారకొలది; జిట్టెడు.

బార్దతము. సం. బృహత్ఫలము.

బాల. సం. బాలాత్రిపురసుందరి; స్త్రీ; నారి

కేళము; పసుపు; మల్లె. విణ. పదు

ఘాతేండ్ల యేవలి; మూర్ఖురాలు; కన్య,

ఎనిమిదేండ్ల లోపలిది.

బాలకుడు. సం. పిల్లవాడు; మూడేండ్ల

లోపలిశువు. విణ. తెలియనివాడు.

బాలతనీయుము, సం. చంద్ర.

బాలతృణము. సం. లేతకనవు, పచ్చిక.

బాలబంధు. హిం. దేవనాగరలిపిని బోలు

లిపి విశేషము. [వాలము; కురువేరు.

బాలము. సం. ఆయిదేండ్ల యేనుగు పిల్ల;

బాలమూషిక. సం. చిట్టెలుక.

బాలవ. సం. ఒక కరణము. [విశేషము.

బాలనంగడము. మి. గ్రా. మల్లసాధన

బాలాజి. తిరుపతి వేంకటేశ్వరులు.

బాలింత-రాలు. వా. పురుటాలు, బాలెంత.

బాలింతబోలు. వా. బాలెంతబోలు.

బాలిక. సం. కన్య; ఆడుది; పీకె; చెవి

కమ్మ; ఎనిమిదేండ్లలోపలి చిన్నది.

బాలిశము. సం. తలగడ. [వేకి; శిశువు.

బాలిశుడు. సం. విణ. మూర్ఖుడు, అవి

బాలీను. ఒఱుగుదిండు. [వాడు.

బాలుడు. సం. పదునాఠేండ్ల లోపలి

బాలెంతబోళము. బాలెంతల కిచ్చెడి

బేవధ విశేషము. రూ. బాలెంతబోలు

బాలెంత-రాలు. పురుటాలు, ప్రనూత.

బాలేయము. సం. పిన్నముల్లంగి; గాడిద.

విణ. మెత్తనిది; పూబాయోగ్యము.

బాలేయశాకము. సం. బారంగి.

బాల్యము. సం. చిన్నతనము, మొదటి

వయోవస్థ.

బావ. అక్కనుగడు; మగనియన్న; తన

కంటే బెద్దవాడైన మేనత్త మేనమా

మల కొడుకు.

బావంజి. వాకుచి, కారుగచ్చ.

బావి కూపము; దొరుపు; చెఱుపు; పల్లము.

బావిడి. హిం. బావి. [భూసావిశేషము.

బావిలి ఆడుది కొనచెవిని ధరించెడి

బావిలిగొలును. మగవాడు కొనచెవిని

ధరించెడి భూసావిశేషము.

బావుకొను. స. క్రి. అన్నము మొ॥ చేతి

నిండయెత్తి నోటనిడుకొను; అనుభవించు.

బావుటా. హిం. జెండాగుడ్డ.

బావురు. మహామూర్ఖులము. [గండుపిల్లి.

బావురుబిల్లి. బావురిని కూసెడి పెద్ద

బావురుగడ్డము. పిల్లిగడ్డము; మేకగడ్డము.

బావురుగాడు. బావురుబిల్లి.

బావురుమను. అ. క్రి. (జనకూన్యమగుటచే)

బావురుమని మాఱుమోత కలదియగు.

బాష్పము. సం. కన్నీరు; తోటకుర, కొయ్యగూర; ఆవిరి; ఇనుము.
 బాష్పిక. ఇంగువమ్రాసు; తోటకుర; బాస. భావ, సంస్కృతాదిభావ; ప్రమాణము; ప్రతము; సంకేతము; మాట, వచనము; శపథము, ప్రతిజ్ఞ.
 బాసట. విణ. సహాయము.
 బాసనము. వంటపాత్రము.
 బాసము. జాలె. [ముని.
 బాసవాలు. గీర్వాణుడు, దేవత; ఋషి.
 బాసవాలుదిట్టరులు. బ గీర్వాణులు, దేవతలు. [రుడు.
 బాసవల్లీర. దేవేంద్రుడు; ఋషీశ్వ బాసాడు. ఆ. క్రి. మాటాడు, భాషించు బాసకదండ. లలామకము, తలముందు ప్రక్కనుంచబడిన పుష్పహారము.
 బాసకపట్టు. పద్మాసనము.
 బాసకము. లలాటిక, వివాహకాలముందు వధూవరులకు నొసటంగలైడు మాక్తి కాది హారవిశేషము.
 బాహ. సం. బాహువు. [నియోగములు.
 బాహ తరినియోగము. మి. దెబ్బదిరెండు బాహవృత్తియే. ఆ. క్రి. భుజాస్పృశనము చేయు. [రంగము.
 బాహుటము. విణ. బయలుపడినది; బహి బాహుస్పృశనము. సం. భుజములను చుట చుట. (మల్లయద్ధమున) [మూర్ఖిల్లు.
 బాహురపోవు. ఆ. క్రి. బయలు పడు; బాహరము. విణ. బయలుపడినది; వెలియైనది, బాహ్యము.
 బాహుజుడు. సం. రాచవాడు, క్షత్రియుడు. విణ. భుజమునందు పుట్టిన వాడు బాహుద. సం. ఒకయేలు.
 బాహుదము. సం. బాహువురి. [రము.
 బాహువురి. మి. సందికడియము, కేయూ బాహువురులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 బాహుమూలము. సం. చంక. [మాసము.
 బాహులము. సం. బాహుకవచము; కార్తిక బాహులయుడు. కుమారస్వామి.
 బాహుళ్యము. సం. ఆధిక్యము, విస్తారము.
 బాహువు. సం. మోచేతి మైఖాగము, భుజము; (మొత్తము) చేయి.

బాహ్యము. బయలు. సం. విణ. వెలుపలిది.
 బాహ్యకము } సం. ఇంగువ, కుంకుమపువ్వు;
 బాహ్యకము } 56 దేశములలో ఒక దేశము;
 ఆదేశపుగుట్టము.
 బాహ్యకుడు. సం. ఒక రాజు. [రము.
 బాళి. కాంతు; ప్రేమము; మూర్ఖ; విచార బాళెలు. బ. పుష్పవిశేషములు.

బి

బింకము. బిగువు; గర్వము; నిక్కు; గర్వోక్తి; కూరత. [కూరత.
 బింకెము. గర్వము; బడాయి, గర్వోక్తి;
 బింగీలు. బ. చదువుకొను పిల్లవాండ్రకు బడిపంతులు వేయు ఒకశిక్ష.
 బింతి. పంక్తి. [సంభేదము; విల్లుగుట.
 బిందము. బృందము, సమాహము;
 బిందియ. రూ. బింగ.
 బిందీ. పాపటబొట్టు.
 బిందు తంత్రము. సం. చదరంగము; నెత్తపలక; పాచిక.
 బిందువు. సం. శివస్వరూపము; నీటిబొట్టు, చుక్క; నున్న; లేకము; కుక్రము; నాదజన్యమైన చిచ్చుక్తియొక్క అవస్థా విశేషము; ధ్రుమధ్వము; దంతక్షిత విశేషము?
 బిందె. నీళ్లుతేచ్చుకొనెడి యిత్తిడిపాత్ర;
 గొంతు సన్నగా నుండెడి లోహపాత్ర విశేషము.
 బింబకము. సం. ఊసర వెల్లి.
 బింబము. సం. ప్రతిబింబము; దొండ పండు; ప్రతిమ, సమాసము; ఊసర వెల్లి; చంద్రసూర్యాదిమండలము; స్వరూపము.
 బింబని. సం. అతినారకోగము?
 బింబిక. సం. దొండ. రూ. బింబ.
 బింబితము. సం. విణ. ప్రతిబింబించినది.
 బింబోష్టి. సం. దొండపండువంటి పెదవి గలస్త్రీ; స్త్రీ.
 బికారి. విణ. భిక్షుకుడు; అప్రయోజకుడు; దరిద్రుడు; విక్రమవేషధారి?
 బికాని. విణ. భిక్షుకుడు.
 వికిరము. భిక్షము.

వికిరాలమూరి. విణ. తిరిపగొట్టు; భిక్ష
మెత్తుస్వభావము గలవాడు.
విక్ర. విణ. నిరుపేద; భిన్నము.
విక్ర. అక్షోటము.
విక్రరించు. స. క్రి. విక్రించు; తీక్రించు.
విగ, ద్ర. క్రి. విణ. విగియ.
విగాది విణ. ధూర్తుడు.
విగి. దృఢత, విగువు; గర్వము
విగించు. క్రే. విగించు.
విగితము. విణ. దృఢము.
విగిబద్ధ. రెండు గాడిక ములకు నడుమ
చేయ విగువుబద్ధ.
విగియు. అ. క్రి. దృఢచుగు, విగువు చేయు
విగుచు క్రే. విగియఁజేయు, విగించు.
విగుతు. విణ. వదులుకానిది. [తాళ్లు.
విగువాళ్లు. కట్టెలు మోపు కట్టెడు కట్టు
విగువు. వింకము; విగిబద్ధ; త్రాటితో కొలి
చెడు ఒక దినుసు కొలత; కౌగ్రము;
దృఢము. విణ. పట్టనిది, దృఢము.
విగువుకొను. అ. క్రి. నిగువగు, దృఢచుగు,
పట్టకుండు.
విగ్గ. ద్ర. క్రి. విణ. రూ. విగ.
విగ్గర. ద్ర. క్రి. విణ. గట్టిగా; దృఢముగా.
విదానా. హిం. పడక. [వాడు.
విచ్చగాడు. భిక్షుకుడు, విచ్చ మెత్తు
విచ్చప. ఆడుగుకొలు.
విచ్చమ్ము. భిక్ష.
విజోగు. స. క్రి. బొంకు.
విటారము. విలాసవిశేషము.
విటారి. విణ. విటారము గలది.
విట్టికి. పలువభార్య.
విట్టబిట్ట. మిక్కిలి విగువు.
విట్టాడు. అ. క్రి. హెచ్చుగా మాట్లాడు.
విట్టు. అన్య. కీఘము; కీఘముగా; అతి
శయము, మిక్కిలి; దృఢము, దృఢముగా.
విట్టుడొఱుగు. అ. క్రి. చచ్చు.
విట్టుబిట్ట. అన్య. తటాటన.
విడ. రూ. విడ్డ; ఒక స్త్రీ ప్రత్యయము.
(ఆవిడ, ఈవిడ అని)
విడము. సం. అట్టుపప్ప [దాని నుంచుట.
విడాయించు. హిం. ఒక దానిలో నుండి

విడారము. వాసస్థానము; విడిది.
విడారు. వాసస్థానము; లంబాడితండ;
దండు విడియించోటు.
విడాటు. సగకులు నింపిన గోనెలు కంట్ల
ములు బరువులు మొదలగువాని సమూ
హము. [చట్టము.
విడాలకము. సం. హరిదళము; పునుగు.
విడాలము. సం. పిల్లి; కనుగ్రుడ్డు; కేతా
పథ విశేషము.
విడాలవణము సం. అట్టుపప్ప.
విడియము. సిగ్గు. [గలది.
విడుపు అవకాశము. విణ. అవకాశము
విడెము. సిగ్గు. [జన్ము.
విడొజుడు. సం. ఇంద్రుడు. రూ. విడొ
విడ్డ కిశువు; కొడుకు; కూతురు.
విడ్డడు. మగకిశువు; కొడుకు.
విడ్డకుట్టు. ఆమనస్యము, ప్రసవశేధన.
విడ్డతల్లి. బాలెంతెరాలు.
విడ్డలతల్లి. కుటుంబిని.
విడ్డ. విడ్డ.
విత్తరపోవు. అ. క్రి. చలించు.
విత్తరము. శృంగార చేప్త; ప్రకాశము.
విణ. చంచలము; సరసము.
విత్తరములాడు. అ. క్రి. ప్రకాశించు.
విత్తరి. శృంగార చేప్తలుగల స్త్రీ; స్త్రీ.
విణ. ప్రాధ, పటుశరీరముగలది. శృం
గార చేప్తకలది.
విత్తరించు. అ. క్రి. సరసమాడు; ప్రకా
శించు; చలించు; ఊగిగాడు.
విత్తరిజింకతాల్పు. శశి, చంద్రుడు.
విత్తల. దిసమొల. [మొలది.
విత్తలి. విణ. దిసమొలవాడు; దిస
విత్తడ. చక్కిలములు మొదలగువానిని
చేల్చియెత్తెడు లోహసాధనవిశేషము.
విద్ద. నగకము.
విద్దము విణ. భిన్నము.
విద్దు అ. క్రి. చచ్చు.
విద్ది. నగకము [యొకానొక జాతి.
విద్దిమువాడు. అటవలన జీవిం చె డు
విబ్బరించు. అ. క్రి. (పులి) కూయు.
విబ్బరింత. పులికూత.

బిబ్బలికాయ. ఆడుదాని కాలి మూడవ
త్రేలి యాభరణము. [స్త్రీ.

బిబ్బి. తోరణము; తురుష్టులయంతఃపుర
బిబ్బుకడుపువేల్పు. విసాయకుడు?

బిబ్బొకము. సం. నాయికకు గర్వాతి
శయముచేత ఇష్టవస్తువునం దేనియు
కలిగెడు సాదరము, స్త్రీలయొక్క ఒక
శృంగారచేష్ట.

బిబ్బిమిక. సం. భయప్రదగృహము, బెదరింపు.
బిమ్మిటి. మనోవ్యభ; వివశత; స. కోచము.
విణ. వివశము.

బిమ్మిటిగొను } ఆ. క్రి. వివశత్వము
బిమ్మిటివోపు } నొందు; మూగ్నిల్లు.

బియ్యము. తిండులము, నిస్తువధాన్యము.

బిరడ. తంబుల మొదలగువాని తీగెలు
చుట్టెడు తటిమెనకొయ్య; పెంకాయ
బుట్టు మొదలగువాని మూతికి వేసెడు
తటిమెన కొయ్యతునుక మొ.

బిరబిర } ద్ర. క్రి. విణ. అతిశీఘ్రముగ.
బిరాన } విణ. బిరుదుగలవాడు.

బిరికిలు. మెడను కట్టుకొనెడు భూసా
విశేషము.

బిరుదము. సం. సామర్థ్యచిహ్నము.

బిరుదరి. } విణ. బిరుదుగలవాడు.

బిరుదాయత్తు } విణ. బిరుదుగలవాడు.

బిరుదు. కూలించునము; సామర్థ్య
చిహ్నము; ప్రతిష్ఠ. విణ. సమర్థుడు;
కూరుడు; సమర్థము.

బిరుదులాడు. విణ. ప్రతిష్ఠావంతుడు.

బిరుసు. కఠినము. బ. బిరుసుగ్రోవి.

విణ. కఠినము.

బిరుసుగ్రోవి ఒక దినుసు బాణసంచు.

బిజుబిజు. రూ. బిరబిర.

బిజాన } ద్ర. క్రి. విణ. అతిశీఘ్రముగా,

బిజిన } ఘటితస్థగము

బిజిలున } విణ. బిరుదుగలవాడు

బిజుబిజు. బాలు మొదలగునవి పడట
యందగు ధ్వంసముగణము.

బిజుసు. కఠినము. బ. బిరుసుగ్రోవి.

విణ. కఠినము.

బిజు. బిగువు; దృఢము.

బిజుబిగియు. అ. క్రి. మిక్కిలి బిగినకొను.

బిజు. వేము; తడిక బిగువుగా నిలుచు
టకై దారముగట్టి ఈడ్చి ఆనించెడు

కొయ్య; ఉద్ధతి. అ. క్రి. బిరుసగు. విణ.
ఉద్ధతము; దృఢము.

బిలకము. సం. పల్లక. [శృవము.

బిలము. సం. రంధ్రము; గుహ; ఉష్మై

బిలమెట్టు. బ. ఒకతరహా చెప్పలు.

బిలిబిలి. ముద్దుముద్దు.

బిలుకుమార్పు. ప. క్రి. చంపు.

బిలుకురు. ఉడ్డుగుడుచు.

బిలువము. బిల్వముగ.

బిలేశయ. సం. ఉడుము; ఏడుపంది.

బిలేశయము. సం. ముంగిస; పాము; ఎలుక.

బిల్గుమార్పు. హింస.

బిల్గుక్ర. హిం. మొత్తమునిచ్చు గుత్త.

బిల్లి. పలుచని గుండ్రని వస్తువు; గుండ్రపు

తలగడ; ఖండము; నీచబాతివారి క్షర్ణ

భూసావిశేషము; (నూర్య చంద్రుల)

బింబము; కపిలరాట్నము; తాళపని

వాడు దిండున కంటించెడు చక్రము;

మెడమొదలగుచోట్లయందుగుండ్రముగా

లేచెడు నెత్తురుగడ్డ. విణ. గుండ్రనిది.

బిల్లకట్టు. అ. క్రి. మెడ మొదలగుచోట్ల

యందు నెత్తురుగడ్డకట్టు.

బిల్లకట్టులు. బ. తములపాకుల నుడెలకు

కిందనుమీదనుసంతనచేసికట్టెడుకట్టులు

బిల్లగోళ్ళు. బ. బాలక్రిడావిశేషము.

బిల్లచెప్పలు. బ. తోలుబిల్లల కుచ్చులను

చ్చిన చెప్పలు.

బిల్లవాలు. చక్రకాయధము.

బిల్లిక. నూర్యచంద్రుల బింబము.

బిల్లు. కాసనము.

బిల్వపత్రి } మి. బిల్వదళము.

బిల్వపత్రి } మి. బిల్వదళము.

బిల్వబిద్ధము. బాలక్రిడావిశేషము.

బిల్వము. సం. మారేడుపండు; మారేడుగ;

పల మెత్తు.

బిన. యంత్రపు కీం; యంత్రము; ఏతపు

మాక్రింది యరభాగము.

బినకంతిక. సం. పెద్ద పెంటికొక్కర;

పెంటికొక్కర.

బినజము. సం. పద్మము.

దినప్రసూనము. సం. పద్మము.
 దినదిన, వేగము. [తీగ.
 దినము. సం. తామరతూడు; తామర
 దినరుహము. సం. పద్మము.
 దినాతు. హిం. శక్తి; బలము.
 దిని. తడికకు కట్టెడి బిణ్ణు.
 దినిని. సం. తామరతీగ; తామరకొలను;
 తామరతలపర.
 దినిదిన. విజ. లగువుదగువుగలది.
 దినివేపు. ఆ.క్రి. పట్టువదలు.
 దిస్త. నరకము.
 దిస్తము. సం. కర్న మెత్తుబంగారు, మాడ.
 దిస్తి. హిం. నీళ్ళు తెచ్చెడి తోలు సం.చి.
 దిమ్మ. వేగమునందగు అనుకరణము.
 దిళ్ళ. బిల్ల, పలుచని గుండ్రని వస్తువు.
 దిళ్ళకట్టలు. బి. బిల్లకట్టలు.
 దిళ్ళకుడుములు. బి. మోదకవిశేషములు,
 దిళ్ళలుగానుండెడి కుడుములు.
 దిళ్ళదున్న. ఋశ్యమృగము.
 దిళ్ళు. సోద్రకము.

బీ

బీట. పగులు.
 బీటగిలు(ల్లు) } ఆ. క్రి. పగులువాణు,
 బీటలువాణు } భేదిల్లు.
 బీటలువేపు }
 బీటిక. పగులు, భూమి మొ|| పగులుట.
 బీకము. ఊడెడు వాద్యవిశేషము.
 బీకర. బీజ్.
 బీగము. తెలుపు మొదలగువానికి వేసెడు
 తాళము; తాళపుచెవి.
 బీజకోశము సం. తామరదుద్దు.
 బీజపూరము. సం. మాదిఫలము.
 బీజము. సం. గింజ, విత్తు; విత్తుట; వృష
 ణము; శత్రువు; కారణము; బలము.
 బీజాకృతము. సం. విజ. విత్తి దున్నిన
 పొలము. [పుట్టినవాడు.
 బీజ్యాడు. సం. విజ. గొప్పవంశమునందు
 బిట్టినేల. చిరకాలమునుండి దున్నక నిలి
 పిన పొలము.
 బీటినరులు. బి. ధాన్యవిశేషము.

బీడు. దున్నని భూమి; మట్టమైనయిసుము.
 బిణ. నికృష్టము.
 బీతు. భయము.
 బీతుకొను. ఆ. క్రి. భయపడు.
 బీతుకొలుపు. ప్రే. భయపెట్టు.
 బీద. విజ. భయము నొందినది; ఆకించ
 నుడు; దరిద్రుడు; దరిద్రురాలు.
 బీదతనము. చారిద్ర్యము.
 బీదలపెనుబాద. వాయువు.
 బీదవాడు విజ. దరిద్రుడు.
 బీభత్సము. సం. ఒక రసము. విజ. వికృ
 తము; రోతగలది; నిందితము; తూరము;
 సాపము గలది.
 బీభత్సుడు } సం. వివృచ్చుడు, అర్జు
 బీభత్సువు } నుడు.
 బీమా. హిం. కొంతద్రవ్యము నిచ్చుట
 కొడబడు ఒక పద్ధతి, ఇన్నూరెన్ను.
 బీర బీజ్.
 బీరగాడు వీర్యవంతుడు; బలకాలి.
 బీరనరము. పీతనాడి
 బీరము. వీరరసము; వీర్యము; గర్వము.
 బీరాజు. స.క్రి. తుడిచి కుప్పజేయు.
 బీరిగు. ఇం. విజ. నటునెడ్డు.
 బీరిజెము. వృషణము.
 బీరు. ఇం. ఒక విధమైన సారాయి.
 బీరువ. అంతస్తుఅంతస్తుగా అడ్డపలక లవ
 ర్చిన నిలుపుపెట్టె.
 బీట. ఒక చెట్టు; ఒక తీగ. విజ. పెద్ద,
 అతిశయమైనది.

బీటు. విజ. వ్యర్థము.
 బీటువడు } ఆ. క్రి. వ్యర్థమగు; బ్జల
 బీటువాణు } హీనమగు; భంగపడు.
 బీటవేపు }

బు

బుంగ. చిన్నమాతి గల కుండ; - తాటా
 కులతో అల్లిన పండ్లు మొ|| కట్టెడు
 చిన్నబుట్ట; కంట్లములో సగము.
 బుంగనామము. నడుమవిడచులేక తీర్చిన
 తిరుమణి
 బుండ్రము. గుడ్డగూబ.

బుక్క. పిష్టాతకము, వస్త్రములకు వాసన గట్టెడి గందవొడి.
 బుక్కనము. సం.కుక్కయొక్క మొలుగు
 బుక్కము. సం. శ్రౌతమునందు ప్రసిద్ధ మైన మాంసము. [బుక్క.
 బుక్క. పెండ్లిండ్లలోఁ జల్లుకొనునది;
 బుక్కపకిరు. హిం. నిరుపేద.
 బుక్కము. పుష్పాడి; బుక్క.
 బుక్కవాడు కుంకుమము గందవొడి మొ|| యమ్మవాడు.
 బుక్కు. ఇం. పుస్తకము.
 బుగడ. ఆడువారు కొనచెవిని ధరించెడి భువావిశేషము. [ధ్వన్యనుకరణము.
 బుగబుగ. బుగులు కొనుట యందగు బుగులు. గుబులు.
 బుగులుకొను. ఆ. క్రి. గుబులుకొను; చిప్పిలు; విజృంభించు; వ్యాపించు.
 బుగులుపుచ్చే. శ్రీ. బయలుపడు.
 బుగులుపోవు. ఆ. క్రి. బయలుపడు; ప్రకాశితమగు. [ధ్వన్యనుకరణము.
 బుగులుబుగులు. క్ర క్కుట యందగు బుగ్గ. తాలువు, చెక్కిలి; బుద్బుదము, నీటిబుడ్డ; పర్వతాదులయందుండి సంతత ధారిగా వైకుంఠికి వచ్చుదు నీరు.
 బుగ్గి. బూడిద; ధూళి; మన్ను.
 బుచ్చి. విణ. అల్పము, చిన్న.
 బుచ్చిగాడు. విణ. చిన్నవాడు.
 బుచ్చివాటు. ఆ.క్రి. చిన్నపోవు.
 బుజే. కుండలీకరణము, మన్న; భుజము.
 బుజేపత్రి. భూర్జపత్రము. రూ. బుజపత్రి.
 బుజేము. భుజము. [యూ.డు.
 బుజేముపుట్టువు. బాహుజాడు; క్షత్రి
 బుజ్జగము. బుజ్జగింత.
 బుజ్జగించే. స.క్రి. ఉంలాళించు, ఓదార్పు.
 బుజ్జగింత } ఉపలాలనము; బుజ్జగిం
 బుజ్జగింపు } చుట; సాంత్యనము.
 బుజ్జగింపుమాట. సాంత్యనవాక్కు.
 బుజ్జవము. బుజ్జగింత.
 బుటా. హిం. వస్త్రములమీద నేయవూపు
 బుటుకు } మునుగుటయందగు ధ్వన్య
 బుటుక్కు } నుకరణము.

బుట్ట } నారలతోఁ గాని పెదురుబద్దల
 బుట్టి-క } తోఁగాని, తాటాకులు మొద
 లగువానితో గాని అల్లినది.
 బుట్రేపు. గుడ్డగూబ.
 బుడక. స్నానము.
 బుడకోడి. నీరకోడి.
 బుడగ. బుగ్గ; బుద్బుదము.
 బుడబుడ. చెంబుముణుగుట నీళ్ళనుండి పెడలుట మొదలగు వానియందగుధ్వన్య నుకరణము. [బ. వా. ప్రీహిభేదము.
 బుడమ. ఒకదోస, మృగోర్వాయవు.
 బుడము. మొదలు.
 బుడికిన్పు. బాలక్రీడావిశేషము.
 బుడిగ. ఎద్దుమీది యొకవైపునీడ్డ; పిడత. రూ. బుడిగ.
 బుడిగి. విణ. పొట్టి.
 బుడిపి. పోటుచేత దేహము నందు ఉబ్బుగాలేచెడుబొప్పి; చెఱుగు మొదలగువానికి నుపు; మానియందలిముడి; బుడ్డి
 బుడిబుడి. తొట్రుపాటు. విణ. అల్పము.
 బుడిబుడుక్క. ఉడుక.
 బుడివడు. ఆ.క్రి. తొట్రువడు.
 బుడుక. మునుక.
 బుడుకు. భక్ష్యవిశేషము.
 బుడుగు. విణ. పొట్టి.
 బుడుతడు. బిడ్డ; బాలుడు. విణ. పొట్టి.
 బుడుతనెలతాల్పు. ఖండేందుశికుండు, శివుడు.
 బుడుబుడుక్క. డుబుడక్క. వాడు.
 బుడుబుడుక్కలవాడు. డుబుడక్క
 బుడుమలు. ప్రీహివిశేషము.
 బుడ్డ. కురిండము, అండవృద్ధి; నీరుబుగ్గ.
 బుడ్డకాకర. ఒకకాకర. [క్రోరాడు.
 బుడ్డగింమే. ఆ. క్రి. పంది ముట్టెతో
 బుడ్డగింపు. బుడ్డగించుట.
 బుడ్డపక్కె. మత్స్య విశేషము.
 బుడ్డపిడుదు. పశువులకు పట్టెడు ఒక దినుసు పిడుజా.
 బుడ్డబుడుసర. ఓషధి విశేషము.
 బుడ్డవాడు. విణ. అండవృద్ధిగలవాడు.
 బుడ్డి-గ. చిన్నమూతిగల నిడుపాటి కాచ పాత్ర విశేషము; చిన్నమూతి కుండ.

బుడ్డిచెంబు చిన్న చెంబు.
 బుడ్డితపేల. చిన్న తపేల.
 బుడ్డిపిడత. చిన్న పిడత.
 బుడ్డిముంత. చిన్న ముంత
 బుడ్డి. రూ. బుడిపి.
 బుత్త. ఆడుగుటి.
 బుత్తి. భుక్తి, భోగము.
 బుదువారము. వా. బుధవారిము.
 బుదుడు. బుధగ్రహము.
 బుదువారము. బుధవారము ?
 బుద్ది బుద్ధి, తెలివి.
 బుద్ధిమెకము. నక్క.
 బుద్ధము. సం. విణ. తెలియబడినది;
 జ్ఞాన స్వరూపము.
 బుద్ధి. సం. అంతఃకరణ వృత్తులు నాలుగు
 గంటిలో రెండవది. (పండ, మేధ, చార్ది, గృహీతి, క్రౌతి, చత్వరి అని యిది ఆఱు
 విధములు గలది.)
 బుద్ధిగుణములు. సం. బ. శుక్రూష శ్రవణము
 శ్రవణము గ్రహణము ధారణము
 ఊహము అపోహము అర్థవిజ్ఞానము
 తత్త్వజ్ఞానము అని యెనిమిది. [మౌడు.
 బుద్ధిమంతుడు. సం. విణ. బుద్ధిగల పురు
 బుద్ధిమతి. సం. బుద్ధిమంతురాలు.
 బుద్ధుడు. సం. బుద్ధిదేవుడు; విద్వాం
 నుడు. విణ. తెలియబడినవాడు.
 బుద్బుదము. సం. బుడగ; ఒక గర్భావస్థ.
 బుధవ్రతాశము. (బుధునకు మిక్కిలి ప్రకా
 శము గలిగిన జగము చీకటి యగును)
 మరల కనపడకపోవుట.
 బుధపియము. సం. మరకతరత్నము.
 బుధవారము. సం. ఒకవారిము.
 బుధితము. సం. విణ. తెలియబడినది.
 బుధుడు. సం. బుధగ్రహము; పండి
 తుడు; దేవత.
 బుధ్దుము. సం. చెట్టు కేరు; ఊడ.
 బుధ్దుడు. సం. శివుడు.
 బుబ్బుదము. బుద్బుదము.
 బుభుక్ష. సం. ఆకలి, భుజింప నిచ్చు.
 బుభుక్షితుడు } సం. విణ. ఆకలిగొన్న
 బుభుక్షుకుడు } వాడు. రూ. బుభు
 క్షువు.

బుభుత్తు. సం. తెలియఁగోరిక.
 బుమోజ్. శర్కరాభేదము.
 బుయ్య. ఆడుగుటి.
 బుయ్యారము. చెఱసాల.
 బురక. విణ. వామనుడు; పొట్టిది.
 బురకడు. పుత్తుడు.
 బురకా. హిం. గవిసెన; మునుఁగు.
 బురజలు. బ. మువ్వలు, చిఱుగజ్జెయలు.
 బురడా అసత్యము.
 బురణంచు. తిరస్కరించు ?
 బురద. అడుగు.
 బురదకమ్మి. కడపక్రిందికమ్మి.
 బురదగుంట. గేదెలు మొ॥ పొద్దు బాడి
 గుంట. [పొలము.
 బురదదుక్కి. ఊడ్చుటకు సిద్ధము చేసిన
 బురదపాము. నీరుపాము.
 బురబుర. మజ్జిగ మొదలగునవి పులియు
 నపుడు శరీరమందు దెబ్బతగులునప్పుడు
 కలిగెడుపొంగు; పొంగుటయందగు అను
 కరణము.
 బురమా. పిడిసాన.?
 బురికి. వామనుడు.
 బురుంజే. బురుజు.
 బురుక. బిడ్డ. విణ. వామను, పొట్టిది;
 గుట్టునుతల యందుండెడు తుగాయి.?
 బురుకడు. బిడ్డడు; కేటకుక్కు. విణ.
 పొట్టివాడు; చిన్నపిల్లవాడు.
 బురుజ్. హిం. నాలావయవము, కోట
 గోడయందుండు దిబ్బ. బ. మూల
 కొత్తములు.
 బురుడా. అసత్యవచనము. రూ. బురుడు.
 బురుడుడు. సం. మేదరవాడు.
 బురుద. పంకము?
 బురుమా. బరమా.
 బురుసా. ఎట్టుపట్టు; పట్టు.
 బురుసు. ఇం. పెండ్లుకలకుంచె.
 బుఱటకొమ్ము. చిన్నపనగ్రోవి.
 బుట్టి. కొబ్బెరకాయ మొదలైన వాని
 గుల్ల; ఎండిన సారకాయ; పీజే మొద
 లగువానికాయ; పాములవాని నాగస
 రము; తలపుట్ట. విణ. పెద్ద. [కత్తి
 బుట్టకత్తి. చెట్లకొమ్ములు నలికెడు మోట

బుట్టకాయ. సారకాయ కమండలువు
బుట్టకొమ్ము. చిమ్మనగ్రోవి.
బుట్టగుంజో. డొక్కబుట్టలోని కొబ్బరి.
బుట్టటకొమ్ము. చిమ్మనగ్రోవి.
బుట్టజింక. బుట్టమున్నగల జింక.
బుట్టతలము. బుట్టయోతము.
బుట్టపిట్ట. పారావత విశేషము.
బుట్టబాడిన టాళ్లు చెక్కెడు బాడిన.
బుట్టముక్కు. పెద్దరంధ్రములుగలముక్కు.
బుట్టముక్కువాడు. విణ. ఖరణనుడు.
బుట్టి. తఱపియ్యపు. [కరణము.
బుట్టు. పక్షి ఎగురుట యందగు ధ్వన్యను
బులారి. హిం. నాసాధరణము, ముక్కు
క్రింద నుంచుకొను ఆధరణ విశేషము.
బులియు. అ. క్రి. సుఖించు.
బులుపు. సుఖము; విలాసము, వేడుక.
బుల్ల. మగగుటి.
బువి. భువి, నేల.
బువ్వ. ఆననము.
బువ్వకుడుపు. ఆనన పాతనము.
బువ్వము— బంతి వివాహమున నాలు
గవనాటి రాత్రి బంధువులయిన మగ
వారు ఆడువారు అందఱును ఒకటిగా
కూర్చుండి వేడుకగా భుజించుట.
బుషము. సం. బుసము.
బుస. పాము మొదలైనవాని పూత్య
రము; నిశ్శ్వాసము [కొట్టు; నిట్టూర్పు.
బుసకొట్టు. అ. క్రి. పాము మొ|| బుస
బుసకొట్టుపుట్టుపు సర్పము.
బుసబుస. నీళ్ళుపొంగుట మొదలగువాని
యందగు ధ్వన్యనుకరణము.
బుసబుసలాడు. అ. క్రి. బుసపెట్టు.
బుసము. సం. ఉముక; పెసర మినుము
మున్నగువాని కాండ పొట్టు పొల్లు
మొ||; మిగడతీసిన పెరుగు? పిడక?
రూ. బూసము.
బుసి. నిగుణు; ధాన్యముమీది పొట్ట.
బుసివేపు. అ. క్రి. చెడు; భంగపడు.
బుసుకుజొన్న. ఒకదినునుజొన్న.
బుస్తము. సం. వేచినమాంసము; పసన
మున్నగు పండ్ల చెత్త.

బున్ను. పాము మొ|| బుసకొట్టుటయం
దగు ధ్వన్యనుకరణము.

బూ

బూంది. ఒకదినును తినుబండము.
బూజేము. పిశాచము?
బూజో. ఎండసోకమిచే తడినస్తువుల
మీదగలుగు కొంచెముమాసిన తెలుపు.
బూజోగులు. అయిరేని.
బూజుపట్టు. అ. క్రి. బూజుగలదియగు.
బూడు. బూజు.
బూడుపారు. అ. క్రి. బూజుపట్టు.
బూక. విణ. బూటకము, మాయ.
బూగర. తమిడలు మొదలగు ధాన్యముల
మీదిపొట్టు; ఇండ్లవాసములకుబట్టెడు
బూసి.
బూగరమండె. నూర్చిన వరి రాశి.
బూగరరాశి. మి. నూర్చిన జొన్నల రాశి.
బూచి. భూతము. క్రియ్యబడిన పేరు.
బూచిగాడు. బూచివలెనుండుటచేతుక్క
బూచివాడు. బూచి.
బూచికన్నులకచ్చే. బాలక్రిడావిశేషము;
బూచేము. భూతము?
బూమేలయెకిమీడు } భూతేకుడు,
బూమేలతేడు } శివుడు.
బూటకము. మాయ; వంచన; అబద్ధోక్తి.
బూటకీడు } విణ. మాయావి; వంచ
బూటకుడు } కుడు.
బూడిద. భస్మము; గోమయ భస్మము;
పిడక కచ్చికల భస్మము.
బూడిదగుమ్మడి. పెండ్లిగుమ్మడి.
బూడిదపండు. విభూతియుండ.
బూడిదపన్ను. శ్రమమునందు శవమును
కాల్పుటకై యిచ్చెడుపన్ను.
బూడిదె. బూడిద, విభూతి.
బూడ్డ. బూడిద.
బూడ్డి. బూడిద?
బూతీనాదుడు. భూతేకుడు, శివుడు;
కుక్కతీయబడిన పేరు.
బూతపిల్లి. పూతిక.
బూతము. భూతము, పిశాచము; ప్రాణి.

బూతాటము. బూతులాడుట.
 బూతి. బూది; తిండి.
 బూతు. పలువమాట; పలువతిట్టు; పలువ
 తిట్టు తిట్టువాడు.
 బూతులు. బ. స్తుతి పాఠకులు.
 బూద. సాలకుండ.
 బూది. భూతి, బూడిద.
 బూదిచఱచు. అ. క్రి. బూజాపట్టు.
 బూదె. చతుర్దశీతిథి; శివరాత్రి.
 బూబు. హిం. తురకస్త్రీ.
 బూమి. భూమి. [కపటము.
 బూమియ. మాణువేషము; మాయ; వంచన,
 బూమె. బూమియ; అబద్ధోక్తి.
 బూమెక త్రియ } విణ. బూమెలుగలది.
 బూమెక త్రై }
 బూమెకాడు. విణ. బూమెలుకలవాడు.
 బూమెలాడి. విణ. బూమెకత్రై.
 బూమెలాడు విణ. బూమెకాడు.
 బూర. వాద్యవిశేషము. విణ. స్థూలము.
 బూరడు. విణ. విజృంభించినవాడు.
 బూరకాలివాడు. విణ. ఏనుగు కాలివాడు.
 బూరకాలు. ఏనుగు కాలు.
 బూరగ. నాగసరమునకు నుతియిచ్చెడు
 వాద్యవిశేషము; తార.
 బూరగడ్డి. తృణవిశేషము.
 బూరగమ్మ. శృంగము, కొమ్మువలె
 వంకరగా నుండు వాద్య విశేషము;
 శంఖము. [కృష్ణుడు.
 బూరగొమ్ముతుపాసి. శంఖ, విష్ణువు,
 బూరట. ఉల్బణము.
 బూరటించే. ప్రే. బూరటిల్లజేయ.
 బూరటిలు(ల్లు). అ. క్రి. ఉబ్బు; నిండు.
 బూరదిప్పకాయ. భక్ష్యవిశేషము.
 బూరా. బూర.
 బూరియ. బూర.
 బూరుగ. బూర. వా. బూరుగు.
 బూరుగు. కాల్మలి.
 బూరుగుదీవి. కాల్మలదీపము.
 బూరుగుదూది. కాల్మలీతూలము.
 బూరువు. బూరుగు.
 బూరె. భక్ష్యవిశేషము.
 బూరెలమూకుడు. ఋజేషము, పిండి

వంటలు వండుటకు ఉపయుక్తమగు
 లోహపాత్ర విశేషము. రూ. ఋణ
 మూఁకుడు.

బూర్నిను. గ్రా. మెత్తని కంబళి.
 బూల. శేత త్రాటిమాచిలోని పేడు;
 నిస్సారము.
 బూలి. విణ. నిస్సారమైనది.
 బూసము. సం. బుసము. [పట్టు.
 బూసి. ఇండ్ల వాసములకు పట్టెడు నార

బృ

బృంద. సం. తులసిక; రాధాదేవి.
 బృందము. సం. సమూహము.
 బృందారకుడు. సం. దేవత. విణ. నుంద
 రుడు; శ్రేష్ఠుడు.
 బృందావనము. సం. తులసీవనము; శ్రీ
 వైష్ణవ క్షేత్రవిశేషము, రాధాకృష్ణుల
 క్రిడా భూమి; గోలోకమందలి పరమ
 ధామము. [మయినది,
 బృందిష్టము. సం. విణ. మిక్కిలి మనోజ్ఞ
 బృంహితము. సం. గీత, ఏనుగు ఘీంకా
 రము.
 బృసి. సం. వ్రతుల ఆసనము. రూ. బృషి.
 బృహతి. సం. వాఁకుడు; ములక; ఒక
 ఛందస్సు; ఉత్తరీయము; విశ్వావనుని
 పీఠ. విణ. గొప్పది.
 బృహతిక. సం. ఉత్తరీయము; బృహతి.
 బృహత్కుక్షి. సం. విణ. పెద్ద కడుపు
 వాడు. [బ్రహ్మము.
 బృహత్తు. వా. బుడ్డ. సం. విణ. గొప్పది;
 బృహత్పిలుపు. సం. పెద్దవరగోగు
 బృహదేల సం. ఏల. పెద్దయెలక
 బృహదీజము. సం. అండవృద్ధి; అంబా
 శము.
 బృహద్బానువు(డు). సం. అగ్ని.
 బృహద్రధుడు. సం. ఇంద్రుడు.
 బృహస్పతి. సం. అజ్ఞాతవాసములోనున్న
 అర్జునుని మాణు పేరు. రూ. బృహస్ప
 తుడు.
 బృహస్పతి. సం. పెద్దకిక్కి.
 బృహస్పతిచము. సం. మిరపకాయ

బృహస్పతి. సం. దేవ గురువు.
బృహస్పతివారము. సం. గురువారము.

బె

బెంగ. మనోవ్యథ; విరహావ్యథ; కూత.
బెంచీ. ఇం. బల్ల.
బెండ. గోజిహ్వ, ఎద్దు నాలిక చెట్టు.
బెండగిల్లు. అ.క్రి. పెల్లగిల్లు, ప్రయాణమగు.
బెండు. జీలుగుగ విణ. నిస్సారము.
బెండువలుకు. సారము లేని మాట.
బెండుమానిసి. బలహీనుడైన మను
మ్యుడు.
బెండుపడు. అ.క్రి. బలహీనుడైనందు.
బెందడి. అడుగు; కంకరి.
బెకబెకలాడు. అ.క్రి. కప్పలు కూయు.
బెక్కణ. పెగవణి.
బెక్కిట్టు. అ.క్రి. వాపోవు.
బెగడు. భయము. అ.క్రి. భయపడు.
బెగడువడు. అ.క్రి. భయపడు. ప్రే. బెగడు
పలుచు.
బెగద. సిన్దు.
బెగడిలు (ల్లు). అ.క్రి. భయపడు.
బెగడు. అ.క్రి. భయపడు.
బెగలము. విహ్వలత; భయము.
బెగలించే. అ.క్రి. విహ్వలించు; భయపడు
బెగలికము. భయము.
బెగ్గిలు. రూ. బెగ్గిల్లు.
బెగ్గిలుట. భయము.
బెగ్గిలు. అ.క్రి. భయపడు; చింతించు;
చలించు; చెదరు; విహ్వలించు.
బెగ్గురము } సారసపక్షి.
బెగ్గురు }
బెగ్గడి. ఒకజాతికోడి.
బెజ్జము. రంధ్రము.
బెట్ట. విణ. తీక్షణము, వేండ్రము.
బెట్టించే. స.క్రి. నిర్బంధమునుండి మర
లించు; తొలు; చిమ్ము.
బెట్టిదము. ఉద్ధతి; క్రూరము. విణ. ఉద్ధ
తము; క్రూరము; కఠినము; దుస్సహ
ము. బి. నిష్ఠురవచనము. [కఠినండు.
బెట్టిదుండు. విణ. ఉద్ధతుడు; క్రూరుడు;

బెట్టిదురాలు. విణ. బెట్టిదముగలది.
బెట్టు. గౌరవము; ఉద్ధతి; అతిశయము.
విణ. ఉద్ధతుడు. క్రి. విణ. అత్యంతము;
గట్టిగా; దృఢముగా.
బెడండు. రూ. బెణుడు.
బెడంగారు. అ.క్రి. అందగించు.
బెడంగు. అందము; ఒప్పు; విలాసము.
అ.క్రి. అందగించు. విణ. అధికము;
మనోజ్ఞము.
బెడద. బాధ; ఆపద; కీడు.
బెడక. గోనె, ధాన్యపుబస్తా.
బెడద. భక్ష్యవిశేషము.
బెంగ. సిన్దు.
బెడిదము. భయంకరత; కార్యము. విణ.
భయంకరము; అధికము; కఠినము. బ.
పరుషవచనము. [మడు; క్రూరుడు.
బెడిదుండు. విణ. భయంకరుడు; కఠి
బెడిదురాలు. విణ. బెడిదముగలది. [మగు.
బెడిము. అ.క్రి. తప్పు; (కార్యము) వికల
బెడ్డ. వా. మంటిగడ్డ.
బెణుడు. చలనము; తొలగుడు; విలా
సము. అ.క్రి. చలించు; తొలగు. [నవి.
బెణుగులు. బ. పందిరికి అడ్డముగా వేయు
బెత్త. రూ. బెత్తిలి.
బెత్తము. వేత్రము, పేము; వేత్రము.
బెత్తికలు. ఎండి లేచిన మట్టి పెళ్ళలు.
బెత్తిలి. తద్దని మొదలైన నాలుగు వేళ్ళ
అడ్డకొలత.
బెత్తు బెత్తిక; గౌరవము; బెత్తము.
బెత్తెడు. బెత్తిలిప్రమాణము. [తాసనము.
బెదరింపు. బెదరించుట, జడిపించుట,
బెదరు. భయము. అ.క్రి. భయపడు.
బెదరుపడు. అ.క్రి. భయపడు.
బెదరుపోతు. విణ. భయశీలుడు; భయ
శీలురాలు.
బెబ్బులి. వ్యాఘ్రము; చందమామ. [పిట్ట.
బెబ్బులుంగు. దార్వాఘాటము, వడంగి
బెరడు. రూ. బరడు.
బెరయు. అ.క్రి. కలుగు; వ్యాపించు;
చేరు. స.క్రి. పొందు.
బెరను. విణ. క్రూరము; ముతక.
బెరికి. కొఱతె, న్యూనత.

బెరుకు. భేదము; ప్రయోజనము.
 బెజిక. ధాన్యపుగోసె.
 బెలంచి. అ.ప్ర. పక్షి విశేషము.
 బెలము. బిలము, బొక్క.
 బెలయు. అ.క్రి. వ్యాపించు. [సారా.
 బెల్లపుసారా. చెఱుకు పానకము వండిన
 బెల్లము గుడము, చెఱుకుపాలు కాచఁగా
 నైన ముద్ద; మగగుఱి.
 బెల్లి. విణ. వంచకము; వంచకుఁడు, వంచకు
 రాలు.
 బెల్లించు. స.క్రి. వంచించు.
 బెల్లింపు. వంచనము. [మాట?
 బెల్లింపుమాట. ఇచ్చక పుమాట; బిజ్జగింపు
 బెనుకు. అ.క్రి. బెడియు.
 బెస్త. బోయా, చేపలను పట్టియు పల్లకి
 మొదలగువానిని మోసికొనియు డివిం
 చెడు ఒక జాతివాఁడు.
 బెస్తవాఁడు. బోయా.
 బెహరము. వాణిజ్యము, వ్యాపారము.
 బెహరి. వణిజుఁడు, వ్యాపారి.
 బెళఁకు. మిఱుమిట్లుగొలుపుకాంతి; చల
 నము. అ.క్రి. చలించు; చిరయు.
 బెళఁగు. రూ. బెడఁగు.
 బెళఁగు. అ.క్రి. తోము.
 బెళగువ్వ } పక్షివిశేషము.
 బెళవ }
 బెళుకు. బెళఁకు; తళతళనునుప్రకాశము.
 అ.క్రి. తళతళమని ప్రకాశించు.

బే

బే. రూ. అంటే. హిం. విణ. విరుద్ధము.
 బేటు. ఎండిన యడుగు మొదలగువాని
 పెల్ల; కొండ మొదలగువాని యందలి
 చీలిక.
 బేగడ. అగ్రధకము.
 బేగి క్రి. విణ. జేగముగ.
 బేజేరూరు. హిం. విణ. అనావశ్యకము.
 బేజోరు. హిం. అలమిక.
 బేటము. అనురాగము, వలపు. [పప్పు
 బేడ పరకరూపాయ బ. కాయధాన్యముల
 బేసికంటి. త్రినేత్రుఁడు, శివుఁడు.

బేసిగ. పన్ను.
 బేజేము. మాయ, టక్కు.
 బేడిదము. విణ. బెడిదము.
 బేడిన. శకులము అను మత్స్యము; శఫరి?
 బేడోలు. హిం. విణ. వికారమైన.
 బేతాళము. సం. ఒకభూతము; భూతా
 విష్టమైన శవము.
 బేతాళుఁడు. సం. శివుని ఒక ద్వారపాల
 కుడు; ఒక భైరవుఁడు, శివగణాధ్యక్షుడు.
 బేది. విశేషము, వాచనము.
 బేనారసు. హిం. విణ. మాక్కుదారులేని.
 బేపరవా. హిం. విణ. లక్ష్యములేని.
 బేమరమ్మతు. హిం. విణ. శిథిలమైన.
 బేరకత్తె. విణ. వ్యాపారిణి, బేరమాడునది.
 రూ. బేక త్రియ [వాఁడు.
 బేరకాఁడు. విణ. వ్యాపారి, బేరమాడు
 బేరజేము. కుత్సితపునడక. బ. పరుషవచ
 నము. విణ. ధూర్ఢుఁడు; కుత్సితుఁడు;
 కుత్సితరాలు.
 బేరము. వాణిజ్యము, వర్తకవ్యాపా
 రము; వెలకు వస్తువునిచ్చు కొలఁది నడు
 గుట. సం. శరీరము; ప్రతిమ?
 బేరి. వాద్యవిశేషము; వైశ్యుఁడు.
 బేరిజ్జ. హిం. రాజానికిచ్చుపన్ను మొత్తము;
 లెక్కవివరము.
 బేరికోమటి. వా. కోమటిజాతిలోభేదము.
 బేరుండము. గండభేరుండము.
 బేల. విణ. మూఢుఁడు; మూఢురాలు.
 బేలతనము. మాధ్యము.
 బేలరి. విణ. మోసకాఁడు.
 బేలాయలు. విణ. హిం. తగియుండని.
 బేలు. మోసము.
 బేలుకవి. మి. వంచనసేయుకవి.
 బేలుడనము. వంచన, మోసము.
 బేలుపడు. అ. క్రి. మోసపోవు. రూ.
 బేల్పుడు. ప్రే. బేలుపఱుచు. ప్రచుచ్చు.
 బేలుపోవు. అ. క్రి. బేలుపడు. ప్రే. బేలు
 బేలువెట్టు. స. క్రి. మోసపుచ్చు.
 బేనము. జేవము; గుఱ్ఱ, గుంజ.
 బేసరి. నాసాభరణ విశేషము.
 బేసి. విణ. విషమము, సరికానిది.
 బేసికంటిమామ. హి. మవంతుఁడు.

బేసికంటివేల్పు, త్రినేత్రుడు, శివుడు
బేసికైరువజోదు. పంచశరుడు, మన్మ
భుడు.

బేస్తవారము. గురువారము.

బేహరము. వ్యాపారము.

బేహరి. వ్యాపారి.

[వ్యవహారము.

బేహరము. వాణిజ్యము, వ్యాపారము,

బేహరి. వణిజుడు, వ్యాపారముచేత జీవిం

చువాడు, వైఖ్యుడు.

బై

బైక. దోహదము, వేవిళ్లు.

బైజే. అజ్ఞానము.

బైట. ద్ర. బాహ్యమున.

బైడాలము. కోపము. సం. కపటము.

బైరవాసము. ఉత్తరీయము.

బైరాగి. సం. విణ. విరాగి, వీతరాగుడు,

సనకసనందనాది.

బైరి. శ్యేనభేదము. [పడు.

బైలగు. అ. క్రి. ప్రకాశితమగు, బయలు

బైలు. బయలు, బాహ్యము.

బైసణ. రూ. బయిసణ.

బైసి. భాగ్యము; గౌరవము; నియతి;

మర్యాద; కీర్తి; పుట్టుపూర్వోత్తరము.

బైసుక. నియమము, ప్రతిజ్ఞ.

బొ

బొంకణము. విబూదిసంచి.

బొంకప్ప. మత్స్యవిశేషము.

బొంకరి. విణ. అసత్యవాది.

బొంకి. రూ. బోకి. [బొంకజేయు.

బొంకించే. స. క్రి. మోసపుచ్చు. ప్రే.

బొంకు. అబద్ధము, అసత్యవచనము. విణ.

అసత్యము. స. క్రి. అసత్యమాడు, అబద్ధ

మాడు.

బొంకులాడి. విణ. అసత్యములాడునది.

బొంకులాడు. విణ. అసత్యములాడువాడు

బొంగ. జలప్రసరణ విశేషము; అల్పముభి

భాండము. [రము. భ్రమరకము.

బొంగరము. బాలురాడుకొను బొమ్మ

బొంగరాలు. భక్త్యువిశేషము.

బొంగు ఎండినలావు బోలువెదురు.

బొంగువెదురు. కీచకము, గాలిసోకున

మ్రోగెడు బోలువెదురు; బోలు

వెదురు.

బొండ-కొయ్య. ద్రుపదము, తప్పుచేసిన

వారి కాలుసేతులకు తగిల్చెడు దారు

యంత్ర విశేషము. రూ. బొండమాను.

బొండము } టెంకాయమీడి బొసిక;

బొండలము } నారికేళ ఫలము; పూగ

బొండాము } ఫలము; పోకకాయ.

బొండిగ. తొడిమ.

బొండు. కంఠము. విణ. గుండ్రనైనది.

బొండుగ. కంఠనాళము.

బొండుమల్ల. గుండుమల్ల.

బొండువ. కంఠనాళము.

బొండెము. కంచెకై అమర్చిన ముండలతడక.

బొండ్లము }

బొండ్లాము } బొండము.

బొండ్లము }

బొంతి. కంఠ; చలికప్పుకును పఱపునకును

ఉపయోగముగా దూదిమొదలగువానిని

జేర్చి దట్టముగా కుట్టిన గంఠ. విణ.

పెద్ద.

బొంతికత్తియ. కుంఠెనకత్తె.

బొంతికాకి. మాలకాకి, ద్రోణకాకము.

బొంతజెముడు. ఒకదినునుజెముడు.

బొంతరటి. పెద్దకాయలుగల ఒకదినును

ఆరటి.

బొంతజాయి. శిలాభేదము.

బొంతు. జొన్నలు మొదలగువానిగింజల

యడుగుననుండు కుదురువంటి పొట్టు.

బ. పొట్టుతోనున్న జొన్నలు.

బొంద. రంధ్రము; తాడు ఈడు మొద

లగు చిన్నచెట్టు; శుక్కుసస్యము;

గర్తము, గుంట.

బొందడు. వా. చిన్నపిల్లవాడు.

బొందకోల. మల్లనాథనాయుధవిశేషము.

బొందడము. కవచము. [వాడు.

బొందడిడు. విణ. కవచము ధరించిన

బొందపక్కె. మత్స్యవిశేషము.

బొందపువ్వు. తాటిమోవును పట్టియుం
డెడు నూగుపూవు.

బొందళము. కవచము.

బొంది. స్థూలదేహము, దేహము.

బొందియ. బంగారు. [ప్రజలు.

బొందిచీలు. బ. బుండేల్ ఖండము నందలి

బొందివేట. కొఱజులు మొదలగు గూళ్ళలా
నుంచు పక్షులతో నాడెడు వేట.

బొందు. చొక్కాయముడివేసెడి సన్న
నాడా; పుప్పసరము; నూలిబొందు,

తంతుసమూహము; గింజపట్టనివరి మొ||

బొందుపోవు. ఆ.క్రి. వరిమొ|| వెన్నదీయ
యోగ్యము గాకపోవు.

బొందె. అరటి ఊచు.

బొంపిరి. అతిశయము; పూర్ణము.

బొంపిరిపోవు. ఆ.క్రి. అతిశయించు.

బొక్క. నోరునిండ; నోరునిండిన పొడి
యగు తినుబండము; కన్నము; కలుగు;
బిలము; కిట్ట మొదలగువాని రింద్రము;
శవమును పూడ్చెడు పల్లము; గర్తము.

బొక్కణము. విబూదిసంచి.

బొక్కనియ. (గుట్టపు) బొక్కెన.

బొక్కబెరడు. సరిపడదు.

బొక్కలాడు. సరిపము; కన్న గాడు.

బొక్కసము. ధనాగారము, సప్తాంగము
లలో నొకటి, కోశము; భాండాగార

ము; మూట. [లేనిది.

బొక్కి. విణ. పండ్లులేనిది; మాంసము

బొక్కితోమ్మువాడు. విణ. గడులుండు.

బొక్కిస. వస్త్రములు పెట్టెడు పెట్టె.

బొక్కిసా. చిన్నమూట.

బొక్కు. నిండిననోరు. స క్రి. ఏదేని నోరు
నిండ వేసికొని తిను.

బొక్కులాడు. స క్రి. బొక్కు.

బొక్కెడు. నోటెడు.

బొక్కెన. నీరపిష్టలి; గుట్టములకు
దానా పెట్టెడి తోలుసంచి; నూతిలో
నీళ్ళుచేరెడి లోహపాత్ర విశేషము;
ఓడలో నీళ్ళదేవి పాణిబోయు తోలు
సంచి.

బొడ మంచపుకోడు కిఖరము; గండ
పట్టెమోది గుబ్బ; చెలువుకట్ట మొద

లగు వానియందు నీళ్ళదూతీ వచ్చెడు
రంద్రము; చను మొన; బుగడ.

బొగడము. సొగటాలపాళి గడులు నడ
పెడు కాయ.

బొగడనరులు. బ. ధాన్యవిశేషము.

బొగ్గు. ఇంగలము, మండి చల్లరిన కట్టె
తునుక. [పుట్టె; మత్స్యభేదము.

బొచ్చె. కుండ మొదలగువాని పెంకు; తల
బొచ్చె. గొట్టె మొదలగువాని పెండ్రు

కలు; కేశసమూహము.

బొచ్చెమొకము. భల్లూకము.

బొజ్జోగు. విటుడు.

బొజ్జ. ఉదరము; కడుపు.

బొజ్జదేవర. లంబోదరుడు, వినాయకుడు

బొజ్జవాడు. విణ. పెద్దకడుపువాడు,
తుందిలుడు.

బొటనవేలు } అంగుష్ఠము, పెద్దవేలు
బొటమనవేలు }
బొటవేలు }
బొటిమ. మొటిమ, అవగండము.

బొట్ట. వెదురుబద్దలు మొదలగువానిచే
అల్లిన గాడె.

బొట్టడి. దొర్లించెడు నల్లతాయి.

బొట్టనగోలలు. బ. బాలక్రిడా విశేషము.

బొట్టనవేలు. బొటనవేలు.

బొట్టము. గోచి.

బొట్టవేలు. బొటనవేలు.

బొట్టి బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠ వాచకము.

బొట్టియ. బాణము మొదలగువాని చివర
నేర్పణచెడు తామర మొగ్గవంటి ములికి;
కొడుకు; కూతురు.

బొట్టియడు. కొడుకు.

బొట్టియకోల. దుపుడక్కవాడు శకునము
చెప్పనపుడు చేతితో బట్టుకొను చిన్న
సన్నపు కట్ట.

బొట్టు తిలకము; అనుస్థూరిము; జలాది
బిందువు; మంగళనూత్రమునందు
గ్రుచ్చెడు స్వర్ణాభరణ విశేషము. బ.
అట్లాట్లు.

బొట్టుగు. తిలకవృక్షము.

బొట్టుదారము. బొట్టును గ్రుచ్చెడు మంగళ
నూత్రము.

బొట్టువు. బుట్టుగుగ్గ.
 బొట్టై. కొడుకు; కూడకుడు.
 బొట్టైడు. బాబుడు.
 బొట్టైకోల. తామర మొగ్గవంటి ములికి గల
 బాణవిశేషము. [వాచకము.
 బొట్టు. బ. బిందువులు; బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠ
 బొడబొడ. కాలుట మోయుట యందుగు
 ధ్వన్యనకరణము.
 బొడిగ బాలకుడు.
 బొడిప. చెట్లయందలి బుడిపి.
 బొడిమ పావకోళ్ళ బొడ.
 బొడియ. రెండు సిద్ధలకు వేసెడు పెన.
 బొడ్డ. అత్తి.
 బొడ్డనబావి. నడుమసిల్ల నూయిగల కోనేటి
 బొడ్డనరము. మైదులో మొలచు ఒక దినుసు
 చిన్న కోట్టు. [గోడ
 బొడ్డు. నాభి; నూతిచుట్టు ఎత్తుగా పెట్టిన
 బొడ్డుజెమిక. చుట్టు కొల్లారము నడిమి
 చావడి. [గంటగల గుఱ్ఱము.
 బొడ్డుగంటపాయము. మి. బొడ్డునందు
 బొడ్డుపుడక. ఒక దినుసు ప్రానికొఱముట్టు.
 బొడ్డుబంటి. విణ. నాభిఘ్నము.
 బొడ్డుమల్లె. వృత్తిపుష్పి.
 బొబ్బగ. సరకుతో నన్న చేతి సిద్ధి. బ.
 పొట్టుపీడి బద్దలు కాని కాయధ్వన్యము;
 బొంతుపీడని బొన్ని మొల; భక్త్య విశే
 షము; కొయ్యగంట. రూ. బొణిగ.
 బొత్త. తా మ్రాది పాత్రముల చిత్రి;
 రంధ్రము.
 బొత్తను. ఇం. గుండి. రూ. బొత్తాము.
 బొత్తి. మడత. [లంట; సస్వధా
 బొత్తిగ. ద్ర. క్రి. విణ. ఆమూలము, మొద
 బొత్తు. బాలతాళము ?
 బొద. తృణవిశేషము.
 బొది ఒడలు చేసెడు చోటు.
 బొద్ది. వృద్ధదారికముగ; గడ్డిమోపు.
 బొద్దిక. బరిజెపురుగు.
 బొద్దు. గోడలు మొదలగువాని అంచుల
 యందేర్పఱచెడు తదవయవ విశేషము.
 బ. హస్తాధరణవిశేషము.
 బొద్దుకీటు. గోడ మీద బొద్దేర్పఱచి
 పెట్టెడు కీటు.

బొనము. పెఱుగు.
 బొప్పడు. విణ. మూఢుడు.
 బొప్పాయి. ఒక ఫలవృక్షము.
 బొప్పి. పోటుచేత దేహమునందు ఉబ్బుగ
 లేచెడు బుడిసి. [పెద్ద అఱపు.
 బొబ్బ. పొక్కు; సింహనాదము; కేక,
 బొబ్బట్టు. భక్త్య విశేషము.
 బొబ్బమెకడు. సింహము, కంఠీరవము.
 బొబ్బర. చెట్టు బెరడు; రాజమాషము,
 సస్యవిశేషము. బ. ధాన్యవిశేషము, అల
 సందలు. [అఱచు.
 బొబ్బరించు. అ. క్రి. బొబ్బవేయు; పెద్దగా
 బొబ్బరింత. బొబ్బరించుట; సింహనాదము
 బొబ్బలగొట్టు. విణ. భీతిగలవాడు.
 బొబ్బలి. ఒకానొక చెట్టు.
 బొబ్బాటము. బొబ్బరింత.
 బొబ్బిడు. అ. క్రి. కేక పెట్టు.
 బొబ్బలికాయ. పాదాంగస్తాధరణము.
 బొబ్బెట్టు. బొబ్బరింత.
 బొమ. రూ. బొమ్మ.
 బొమముడి. భూభంగము, కోపముచేత
 రెండు కనుబొమలు కదియుట.
 బొమముడిపాటు. బొమముడిపడుట.
 బొమలుముడివెట్టు. అ. క్రి. కోపలక్షణ
 మగపఱచు.
 బొమిక. ఎముక. రూ. బొమికె.
 బొమికము
 బొమిడికము } కిరీటము.
 బొమిడికము }
 బొమ్మ. బ్రహ్మ; భూవు, కనుబొమ;
 పుత్తళి; ప్రతిమ; బిరుదచిహ్నము;
 ఆవహనచిహ్నము. విణ. అల్పము.
 బొమ్మంచు. ఎఱుపు. బ. ఎఱుపువన్నె
 వస్త్రము. విణ. ఎఱ్ఱనిడి.
 బొమ్మడు. బ్రాహ్మణుడు.
 బొమ్మచారి. మి. బ్రహ్మచారి.
 బొమ్మచొక్క. రోహిణీనక్షత్రము; అభిజి
 న్నక్షత్రము.
 బొమ్మజెముడు. సింహుండముగ.
 బొమ్మదాయ. మద్దము, నేలనడగి
 యుండు మత్స్యము.

బొమ్మతండ్రి. విష్ణువు. [విశేషము.
 బొమ్మపెండ్లిండ్లు. బ. బాలికా క్రీడా
 బొమ్మముడి. బొమ్మముడి.
 బొమ్మమేడి. బ్రహ్మమేడి.
 బొమ్మర. భ్రాంతి.
 బొమ్మరక్కసి. బ్రహ్మరాక్షసి.
 బొమ్మరము. బొంగరము. బ. బాలక్రీడా
 విశేషము.
 బొమ్మరవేపు. అ.క్రి. భ్రమించు.
 బొమ్మరాకాసి. బ్రహ్మరాక్షసి; బ్రహ్మ
 రాక్షసుడు.
 బొమ్మరిక్క. రూ. బొమ్మచుక్క.
 బొమ్మరిల్లు. బాలికలు బొమ్మలనుంచి
 ఆడుకొనెడు చిన్నయిల్లు.
 బొమ్మతాయి. కిలాభేదము;
 బొమ్మలాట. పాంచాలికాక్రీడ; తోలు
 బొమ్మలనాడించెడు నాటకము.
 బొమ్మసారి } వటుడు; బ్రహ్మచారి.
 బొమ్మసారి }
 బొమ్మకము } కిరీటము.
 బొమ్మడికము }
 బొమ్మడికము }
 బొరిగ. గడ్డిపెల్లగించెడు గుద్దలి.
 బొరియ. కలుగు; కొబ్బరిబొండ్లపుచెక్క.
 బొరిలింగకాయ. భక్ష్యవిశేషము.
 బొరుగులు } బ. వేలగింజలు, ధానలు.
 బొరువులు }
 బొరుసు. కిరితి; అంబరీషము; వేపుడు
 చట్టి; సంగపప్పు మొ॥ వేయించెడిమండ.
 బొటియ. బిలము; పర్వతబిలము; చిన్న
 గొయ్యి; లోపలసిరికిపోయి యెండిన
 కొబ్బరిబొండ్లము.
 బొటియచూలి. వాత్మికి.
 బొట్ట. బొజ్జకడుపు; కడుపు.
 బొట్టజిట్ట. పక్షివిశేషము.
 బొట్టవాడు. విణ. తుందిలుడు.
 బొట్టియ } బొట్టియ.
 బొట్టి }
 బొల్లడు. బొల్లిగుట్టము. [వాడు; తెల్లనిది.
 బొల్లి. క్షృతము, తెల్లనిపొడ. విణ. తెల్లని
 బొల్లికోడి. జలకుక్కుటము.

బొల్లిగద్ద } కుందేందు ధవ
 బొల్లిగద్ద } భుడు, గరుత్మం
 బొల్లి నెమ్మొగముపట్టు } తుడు.
 బొల్లిపూస. ఇంద్రవల్లి.
 బొల్లిబూసర. కర్ణసాస్థి.
 బొల్లిమొరమెకము. ఎలుగుబంటి.
 బొల్లియావు. ముఖమందు తెలుపుగల
 యావు. [మాడు.
 బొల్లు. అసత్యము, అన్యతము, అసత్య
 బొల్లులమారి. అసత్యవాది.
 బొప్పబొప్ప. శునకధ్వని. [ణము.
 బొసబొస. వెడలుటయందగు ధ్వన్యనుకర
 బొసక. కౌంకాయ మొదలగువాని పై
 తోలు. [తుందిలుడు.
 బొసుక. విణ. బలిసినది; బలవంతుడు;
 బొసుకు. లజ్జ.
 బొళుకుబొళుకు. క్రక్కుట మొదలగు
 వానియందగు ధ్వన్యనుకరణము.
 బొళ్ల. పొట్ల.

బో

బోండా. భక్ష్యవిశేషము.
 బోడి. కుత్సితపాత్రము; జలగడుగుదోసె;
 కిరితివిశేషము; పెంకు.
 బోడి. ఎముక. [బోటివాడు] అని.
 బోటి. విణ. వంటి; వంటివాడు (నీ
 బోడియ. స్త్రీ).
 బోక్కణము. సం. బొక్కన.
 బోగపుచేడియ. వేశ్య.
 బోగమాట. బోగముదాని నృత్యము.
 బోగము. భోగము; లంకెవెల; వెల
 బోగముచౌన }
 బోగముది } వేశ్య, వెలయాలు.
 బోగములేమ }
 బోగి. సంకాంతి పండుగకు తొలిదినము.
 విణ. భోగముగలవాడు; భోగముగలది.
 బోగిణి. ఒకతరహా గిన్నె.
 బోగు. వూనిక.
 బోగుబడి. విణ. దూబబడి.
 బోటి. విణ. స్త్రీ; చెలికత్తె; దూతి.

బోటికత్తియ. చెలికత్తె, దూతి. రూ.
బోటికత్తె.

బోటితనము. జాణతనము.

బోటితాళ్ళు. బాలక్రిడావిశేషము.

బోటు. కొండమొదలగు వానియందు ఉబ్బు
గానుండు చోటు. విణ. పొర్రుడు;
ధూర్తుడు. ఇం. పడవ.

బోడ. సన్నాస్తి; మోడు. విణ. బోడిది;
కొమ్ములురాని పశువు; బోడివాడు.

బోడడు. విణ. బోడివాడు.

బోడతరము } క్రావణి.
బోడవరము }

బోడి. విణ. ముండితము; ముండితుడు.

బోడించే. స. క్రి. బోడిచేయు.

బోడింపు. బోడిచేయుట.

బోడిగ. బాలకుడు; సేవకుడు.

బోడిగ. అల్పముఖ భాండము.

బోడివాడు. విణ. ముండితుడు.

బోడు. పిణ. బోడివాడు; బోడియైనది.

బోటి. మొట్టమొదట సరకు అమ్మగా
వచ్చిన సొమ్ము; (ప్రీ).?

బోద. పక్షి మొదలగు వాని పిల్ల.

బోదకాలు. స్త్రీపదము.

బోదన. బోధనము, కఱపుట.

బోదలా. బోజీ.

బోదారనింగి. ఒకానొక చెట్టు.

బోదియ. స్కంధము, అడుగునుండి
కొమ్మల మొదళ్ళ పర్యంతము గల వృక్ష
భాగము; బోదపీట. [గోము; బోద.

బోదు. సాగరము మోసెడి ఎద్దు గంత;
బోదులా. బోడు.

బోదె. రూ. బోదియ; ఈవలావలకాలువ
తేర్పఱచిన కట్ట, మళ్ళకుకట్టెడికాలువ.

బోదెకొయ్య. కడపక్రింది కమ్మి.

బోదెపీట. స్తంభములమీద దూలముల
క్రింద నుండునది.

బోధ. సం. తెలివి; బోధించుట.

బోధకరుడు. సం. వైతాళికుడు.

బోధకుడు. సం. ఉపాధ్యాయుడు. విణ
బోధించువాడు.

బోధచేయు. మి. స. క్రి. బోధించు.

బోధనము. సం. బోధించుట, కఱపుట;
ఆకళింత; మేల్కానుట.

బోధనీయము. సం. విణ. బోధింపదగినది.

బోధపడు. మి. అ. క్రి. ఆకళింతకువచ్చు.

బోధము. సం. ఆకళింత, తెలివి; మెల
కువ; వృత్తిజ్ఞానము; ఆత్మజ్ఞానము,
చైతన్యము. [జ్ఞానము.

బోధి. సం. రావి; సమాధివిశేషము;

బోధించు. సం. స. క్రి. కఱపు, తెలియజేయు

బోధిక. సం. సోదకత్తె. [వాడు.

బోదితుడు. సం. విణ. బోధింపబడిన

బోధిద్రుమము. సం. రావిచెట్టు.

బోధ్యము. సం. విణ. బోధనీయము.

బోకత్తియ. అన్నముచేసి పెట్టునది.

రూ. బోనకత్తె.

బోనకాడు. అన్నముచేసి పెట్టువాడు.

బోనకావడి. అన్నపు కావడి.

బోనపుటిల్లు. వంటయిల్లు.

బోనపుట్టిక. భోజనపాత్రము.

బోనము. భోజనము; అన్నము.

బోనముకత్తె. బోనకత్తె.

బోనముపెట్టె. తోలుకప్పిన గుండ్రని పెట్టె

బోను. (మృగములు మొదలగువానిని

పట్టెడు) కూటయంత్రము; పెంపుడు

మృగములుండుటకై చుట్టుకమ్ములనుర్చి

చేసిన ఒక విధమైన పెట్టె మొ.

బోనుపొయ్యి. అటునిటు తీసికొనిపోదగిన

చుంటిపొయ్యి.

బోమ. తిమ్మిరి.

బోము. బలవంతము.

బోయ. కిరాతుడు; కైవర్తుడు.

బోయడు. భారవాహకుడు.

బోయవాడు. రూ. బోయ.

బోయత. బోయది.

బోయనేడు. కొమ్ముకాడు, బోయడు.

బోయి. రూ. బోయి.

బోయి. బెస్త, పల్లకి మోయువాడు.

బోయిడు. బోయి.

బోయెత. బోయది.

బోయెవాడు. లుబ్ధకుడు, బోయ.

బోర. ఎడ, తొమ్ము.

బోరగించే. ప్రే. బోరగిల్లజేయు.
బోరగిలిపడక. బోర్ల పరుండుట.
బోరగిలు(ల్లు). ఆ. క్రి. తొమ్ము భూమి
(పడక) నాను; తొమ్ము భూమి (పడక)
నానబరుండు.

బోరతలుపులు. బోరుతలుపులు.
బోరన. ద్ర. క్రి. విణ. శీఘ్రముగ.
బోతప్రాకుడు. ఉరగము, పాము.
బోరినము. వేపము.

బోరు, పానకురియుట గాలివీచుటయందగు
ధ్వన్యనుకరణము. విణ. పెద్ద, గొప్ప.
బోరుకలెగు. ఆ. క్రి. మోగు.
బోరుకాడించే. ప్రే. బోరుకాడజేయు.
బోరుకాడు. ఆ. క్రి. (బిడ్డలు) స్నానము చేయు
బోరుకొను. ఆ. క్రి. మోగు. ప్రే. బోరు
కొలుపు.

బోరుతలుపులు. బ. నగరు మొదలగువాని
వాకిటి పెద్ద తెక్క తలుపులు.

బోరులు. బ. బోరుగులు.

బోరువ. ఒక దినను పెద్ద గద్ద.

బోరెంపోతు. తిండిపోతు, శ్రావ్యనవాడు

బోరెము. దూది మొదలగు సానిమూట.

బోర్కాడించే. రూ. బోరుకాడించు.

బోర్కాడు. రూ. బోరుకాడు.

బోర్లు. ఇం. కార్యనిర్వాహక సభ; పెద్ద
కొయ్యపలక.

బోర్లుపులు. రూ. బోరుతలుపులు.

బోర్లపక్క. బాలక్రీడా విశేషము.

బోలము. సం. బాలెంతబోళము.

బోలు. విణ. లోపల ఏమియు లేనిది.

బోలె. ఓటికుండ; కుండబాచె; కిరీటి
విశేషము; కనుండలపు చిన్న.

బోలెము. వేగము.

బోసి. విణ. పండ్లు లేనిది; అలంకారము లేనిది.

బోసివడు. ఆ. క్రి. బోసివోవు.

బోసివోవు. ఆ. క్రి. బోసియగు. ప్రే.
బోసిపుచ్చు.

బోసెయు. స. క్రి. భుజించు.

బోళము. బాలెంత బోలు.

బోళా. విణ. కపటము లేని; దాపరము లేని.

బొ

బొగుబి. దాక; తప్పిల.

బొ

బ్యాంకి. ఇం. బ్యాంకు, ధననిధి.

బ్ర

బ్రక్క. విణ. చీనుడు, బక్క. ప్రేయు.
బ్రతికించే. ప్రే. బ్రతుకజేయు, జీవించ
బ్రతుకు. జీవనము; స్థితి. ఆ. క్రి. జీవించు.
బ్రతుకుదెరువు. జీవనోపాయము.

బ్రనికించే. రూ. బ్రతికించు.

బ్రదిమి. జీవనము.

బ్రదుకు. రూ. బ్రతుకు.

బ్రదుకుదెరువు. జీవనోపాయము.

బ్రద్ద. తునుక; చీలిక; పేము.

బ్రద్దపరి. పేముతోనల్లిన కేడెము.

బ్రద్దర. తునుక, చీలిక,

బ్రద్దలవారు. బ. వేత్రధరులు.

బ్రద్దుము. సం. చెట్టువేరు.

బ్రద్దుడు. సం. నూర్మడు; కీపుడు.

బ్రమయు. ఆ. క్రి. భ్రమించు.

బ్రమరిదిరుగు

బ్రమరివాణు } ఆ. క్రి. చుట్టివచ్చు.

బ్రమ్మి. సోమెద, సోమవల్లరి.

బ్రమ్మెత. బ్రహ్మహత్య. క్రిరణము.

బ్రల్లు. బల్లు, కూలుటయందగు ధ్వన్యను

బ్రప్ప. సం. చతుర్ముఖుడు, నలువ; (నవ

బ్రహ్మలు—భృగువు, పులస్త్యుడు, పుల

హుడు, అంగిరసుడు, అత్రి, క్రతువు,

దక్షుడు, వసిష్ఠుడు, మరీచి.) విష్ణువు;

బ్రాహ్మణుడు; ఒకబుద్ధిజుడు.

బ్రహ్మకాయ. మి. తన విషయము లందు

శ్రద్ధలేకపోయినను ఇతరల విషయము

లను వస్తువులను గ్రహించుటయందు

నిపుణుడు.

బ్రహ్మచర్యము. సం. ఆశ్రమవిశేషము;

బ్రాహ్మిస్థితి; వీర్యధారణము; గురుకుల

వాసాది రూపమైన తపస్సు; వ్రతవిశేషము.
 బ్రహ్మచారి. సం. ముంజిత్రాడు మేదలగు వానిని ధరించి వేదముచదివి బ్రహ్మచర్యవ్రతమునందుండువాడు; వడుగైన వాడు; బ్రహ్మచర్యము గలవాడు.
 బ్రహ్మణ్యము. సం. గంగరావి.
 బ్రహ్మణ్యుడు. సం. విష్ణువు; శని. విణ.
 బ్రహ్మరతుడు; బ్రహ్మహితుడు.
 బ్రహ్మత్వము. సం. బ్రహ్మస్వరూపము, బ్రహ్మభావము.
 బ్రహ్మదండి. పీత పుష్ప.
 బ్రహ్మదర్శ. సం. ఒకరినును ఓచుము.
 బ్రహ్మదారువు. సం. గంగరావి.
 బ్రహ్మనాబుడు సం. విష్ణువు.
 బ్రహ్మపుత్రము. సం. ఒకనదము; విషభేదము. [సనకసనందనాదులు
 బ్రహ్మపుత్రుడు. సం. నారదుడు. బ.
 బ్రహ్మబంధువు. సం. జాతిమాత్ర బ్రాహ్మణుడు; వేదాధ్యయనాదులు లేని బ్రాహ్మణజాతి. [తుంపర.
 బ్రహ్మబిందువు. వేదపాఠమునందలి నోటి బ్రహ్మభూయము. సం. బ్రహ్మత్వము.
 బ్రహ్మము. సం. పరమాత్మ; వేదము; తత్త్వము; తపస్సు; యథార్థము; జ్ఞానము; ఒకయోగము.
 బ్రహ్మమేఖల. సం. బ్రహ్మచారులుధరించెడి ముంజగడ్డి మొలత్రాడు.
 బ్రహ్మమేడి. కాళోదుంబరిక.
 బ్రహ్మయజ్ఞము. సం. వేదపాఠము.
 బ్రహ్మరంద్రము. సం. నడునెత్తి, తలమీది రంద్రము
 బ్రహ్మరథము. సం. రథముగా నేర్పడిన బ్రాహ్మణ్యము; నృతిపొందిన సన్నానలను తిసిగొనిపోయెడు వాహనము?
 బ్రహ్మరీతి. సం. హొన్ని త్తడి.
 బ్రహ్మలిపి. సం. బ్రహ్మవ్రాత; చదువుటకు పీలుకాని వ్రాత. [సమృద్ధి
 బ్రహ్మవర్చసము. సం. సదాచారాధ్యయన బ్రహ్మవాది. సం. వేదాంతి.
 బ్రహ్మవ్రాత మి. నొసటవ్రాసిన వ్రాత, అలాటలిఖితరేఖ.

బ్రహ్మసభ. సం. బ్రహ్మవిదులసభ.
 బ్రహ్మసాయుజ్యము. సం. బ్రహ్మత్వము.
 బ్రహ్మసువు. సం. మన్మథుడు; అనిరుద్ధుడు.
 బ్రహ్మసూత్రము. సం. యజ్ఞోపవీతము, జండెము; ఉత్తరమీమాంస.
 బ్రహ్మంజలి. సం. వేదాధ్యయన కాలమున గురుపాదములకు చేసెడి ఆభివాదనము.
 బ్రహ్మణి. సం. సరస్వతి; దుర్గ.
 బ్రహ్మరణ్యము. సం. వేదపాఠభూమి.
 బ్రహ్మవర్తము. సం. ధీలీకి నాయువ్య భాగమున నుండెడు దేశవిశేషము.
 బ్రహ్మశ్రమము. సం. సన్న్యాసాశ్రమము
 బ్రహ్మసనము. సం. ధ్యానోపాయ భూతమైన పద్మ స్వస్తిక దండాద్యాసనము; తొడపై కాలు వేసికొని దండము వలె కూర్చుండుట.
 బ్రహ్మ. సం. వేదవిదుడు.

బ్రా

బ్రాంది. ఇం. ఒక విధమైన మద్యము.
 బ్రాతి. ప్రేమ. విణ. అధికము; దుర్లభము; ప్రియము. [చేయుట.
 బ్రాహ్మణచెఱి. మి. బ్రాహ్మణులను ఖైదు
 బ్రాహ్మణబ్రువుడు. సం. తనను బ్రాహ్మణునిగాఁ జెప్పికొనెడి అధమ బ్రాహ్మణుడు.
 బ్రాహ్మణము. సం. బ్రాహ్మణసమూహము; మంత్రతేతరమయిన వేదభాగము.
 బ్రాహ్మణయజ్ఞిక. సం. బారంగి.
 బ్రాహ్మణాయనుడు. సం. సదాచారముగల వంశమునఁబుట్టిన బ్రాహ్మణుడు.
 బ్రాహ్మణార్థము. పితృ కార్యములయందు భోజనమునకుఁ బోవుట.
 బ్రాహ్మణి. సం. బాఁపనది; నలికండ్లపాము; బారంగి; ఒక ఎఱ్ఱచీమ.
 బ్రాహ్మణుడు. సం. బాఁపడు; వేదాధ్యయన తదర్థజ్ఞువాది సంపన్నుడు; బ్రహ్మవేత్త.
 బ్రాహ్మణ్యము. సం. బ్రాహ్మణ సమూ

హము; బ్రాహ్మణ భావము; బ్రాహ్మణ భర్తము.

బ్రాహ్మణ్యుడు. సం. బ్రాహ్మణహితుడు.

బ్రాహ్మము. సం. పెద్దవ్రేలి మొదటనుండెడు బ్రహ్మతీర్థము; విద్యయు నాచారముగల వరునిచానేపిలిచి వధూసహితముగవస్త్రాదుల చేసలంకరించి పూజించి కన్యనిచ్చి చేయు వినాహము. విణ. బ్రహ్మ సంబంధమైనది.

బ్రాహ్మ. సం. దేవి; ఒకమాతృక; సరస్వతి; పొన్నగంటివూర; బారంగి; సోమేదగ్గ.

బ్రు

బ్రుంగు. అ.క్రి. పూడు; మఱుగు; మునుగు; మరణించు.

బ్రుంగుడు. విణ. మఱిగినది; మునిగినది.

బ్రుంగుడువడు. అ.క్రి. మఱుగువడు.

ప్రే. బ్రుంగుడువఱుచు.

బ్రుంగుడువాటు. మఱుగువడుట.

బ్రుంగువడు. అ.క్రి. మగ్గుమగు; మఱుగువడు.

బ్రుంచు. ప్రే. బ్రుంగజేయు.

బ్రుయ్యు. అ.క్రి. నశించు.

బై

బైయిను. ఇం. మేధస్సు.

బే

బేణీలు. బ. భక్త్యవిశేషము.

బై

బైను. ఇం. శక్తి; మేధస్సు.

బో

బోది. పృద్ధి.

బ్లా

బ్లాంకెటు. ఇం. బనాతుపచ్చడము.

భ

భంగ. సం. జనపపైరు; బంగి, గంజాయి

భంగపడు. మి. అ.క్రి. అవమానపడు.

భంగపాటు. మి. భంగపడుట.

భంగపెట్టు. మి. స. క్రి. భంగపఱుచు.

భంగము. సం. చెఱుపు; తరంగము; తునుక; ఓటమి; అవమానము; రోగము; రోగవిశేషము; విఱుచుక పోవుట; వంకరగుట.

భంగి. సం. శిరస్సు నడుము పాదములు ఇంచుక వంచి ఒడ్డురముగా నిలుచుండుట; భంగము; తరంగము; నేర్పుతోఁ గూడిన నానావిధశబ్దరచన; ప్రకారము.

భంగించు. సం. స. క్రి. భంగపఱుచు.

భంగురము. సం. విణ. నశించునది; వంకరైనది. [జెనుము పండెడి పొలము.

భంగ్యము. సం. విణ. గంజాయి (శేక)

భంజకము. సం. విణ. విఱుచునది.

భంజనము. సం. విఱుపు.

భంజి. సం. అశ్వగతి విశేషము.

భంజించు. సం. స. క్రి. విఱుచు.

భంటాకి. సం. ములకగ్గ.

భండనము. సం. యుద్ధము; కవచము; ఆపకారము; బెడరించుట.

భండారము. సం. ఖజానా, సంచికట్టు.

భండించు. సం. అ. క్రి. భండనముచేయు

భండిరము. సం. దిరిసెనముగ్గ; చిట్టివూరగ్గ

భండిరి. సం. మంజిష్ఠ.

భండుడు. సం. అశ్లీలములుపలుకువాడు

భంబు. సం. నక్షత్రము; గ్రహము; గృహము.

భక్తకూటువలు. మి. భక్తసమూహములు

భక్తబంధారి. మి. భక్తుడైన బంధారి.

భక్తము. సం. అన్నము విణ. భాగింపఁ బడినది.

భక్తి. సం. సేవ; (ఇది అష్టవిధము — భాగ వతవాత్సల్యము, భగవత్పూజ యందను మోదము, భగవదర్చన, భగవద్విషయము నందదంభము, భగవత్కథాశ్రవణోత్సాహము, స్వరసేత్రాంగ వికారము, సదాభగవదనుస్మరణము, అమాంసభక్షణము. నవవిధ భక్తి — శ్రవణము, కీర్తనము, స్మరణము, పాదసేవ, అర్చనము, వందనము, దాస్యము సఖ్యము, ఆత్మనివేదనము.) భయవినయములతోఁ గూడిన స్నేహము; భాగము; రచన.

భక్తుఁడు. సం. భక్తిగలవాఁడు.

భక్తకుఁడు. సం. విణ. తిండిపోతు.

భక్షణము. సం. తిండి, తినుట.

భక్షణియము. సం. విణ. భక్షింపఁదగినది.

భక్షించు. సం. స.క్రి. తిను, భుజించు.

భక్షితము. సం. విణ. తినఁబడినది.

భక్త్యకారుఁడు. సం. విణ. పిండి వంట చేయువాఁడు అమ్మువాఁడును. రూ. భక్త్యకారుఁడు.

భక్త్యము. సం. పిండివంట; తినుబండము. (పంచభక్త్యములు — భక్త్యము, భోజ్యము లేహ్యము, చోద్యము, పానీయము.) విణ. తినఁదగినది. [వణము.

భగందరము. సం. మర్మస్థానమునందలి

భగణము. సం. సత్కృతసమూహము.

భగము. సం. శ్రీ; వీర్యము; ఇచ్ఛ; జ్ఞానము; వైరాగ్యము; కీర్తి; మాహాత్మ్యము; విశ్వర్యము; అణిమాద్యష్టవిధసిద్ధి; ధర్మము; మోక్షము; యోగి; యత్నము.

భగవంతుఁడు. సం. సమగ్రమైన విశ్వర్యము ధర్మము యశస్సు శ్రీ జ్ఞానము వైరాగ్యము గలవాఁడు, సృష్టి ప్రళయము భూతభవిష్యత్తులు విద్య అవిద్య తెలిసినవాఁడు, విష్ణువు, శివుఁడు; బుద్ధుఁడేవుఁడు. విణ. పూజ్యుఁడు. రూ. భగవానుఁడు.

భగవతి. సం. మహాసరస్వతి, దుర్గ, పరావ్రక్వతి, పరాశక్తి. విణ. పూజ్యరాలు.

భగవత్పూజ్యుపాదులు. సం. బ. శ్రీశంకరాచార్యులు. రూ. భగవత్పాదులు.

భగిని. సం. తోఁబుట్టువు, తోడఁబుట్టినది భగీరథుఁడు. సం. ఒక రాజుని. [నొకఁడు. భగ్గుఁడు. సం. ద్వాదశాదిత్యులలో భగ్గుము. సం. విణ. భంగము నొందినది. భజనము. సం. సేవించుట; భాగించుట. భజమానము. సం. విణ. సేవించుచున్నది; భాగించుచున్నది; న్యాయముగా లభించినది.

భజమానుఁడు. సం. విణ. శరణాగతుఁడు. భజించు. సం. స.క్రి. సేవించు; భాగించు. భజిష్టువు. సం. విణ. భజించు స్వభావము గలవాఁడు. [భాగింపఁదగినది.?

భజిష్ఠ్యము. సం. విణ. సేవింపఁదగినది.?

భజేన్ద్రము. సం. విణ. సేవింపఁదగినది.

భటము. సం. దినముయొక్క పదు నేనవ భాగము; ఒక సంకరజాతి.

భట్టిత్రము. సం. క్షణము. [కుఁడు.

భటుఁడు. సం. కాలిబంటు; వీరుఁడు; సేవ భట్టారకుఁడు. సం. (నాట్యపరిభాషయందు రాజు; ముని; సూర్యుఁడు; శూద్రుఁడొకటి; నూత్రధారుఁడు. విణ. పూజ్యుఁడు.

భట్టిని. సం. బ్రాహ్మణ స్త్రీ; (నాట్య పరిభాషయందు) రాజు పెండ్లాము.

భట్టు. సం. బట్టువాఁడు; పండితుఁడు; వేదవేత్త.

భట్టఖర్చులు. బ. బట్టెముఖర్చులు.

భద్ర. సం. తిథివిశేషము; గంగ; సుభద్ర; కృష్ణుని అష్టమహిమలలో నొకతె.?

భద్రకాళి. సం. ఒక దుర్గామూర్తి; పార్వతీదేవి.

భద్రకుంభము. సం. జలాదులతో నింపిన కుండ; రాజద్వారమునం దుంచిన జల పూర్ణమైన స్వర్ణకలశము.

భద్రదారువు. సం. దేవదారువు; సరిశము.

భద్రపర్ణి. సం. గుమ్ముడు.

భద్రబల. సం. గొంతెమగోరు.

భద్రము. పదిలము, జాగ్రత్త. సం. శుభము; మంగళము; బంగారు; నాగముపై; ఒక కరణము; గజజాతి విశేషము; ఎద్దు; కాటుకపీట్ట. విణ. శుభకరము; శ్రేష్ఠము.

భద్రము స్తకము. సం. నాగమున్నె.
 భద్రయవము. సం. కొడిసెకాయ.
 భద్రశ్రీ. సం. చందనము.
 భద్రాకరణము. సం. వపనము, తైరము.
 భద్రాననము. సం. రాజాకూర్పుండు పీఠము.
 భద్రుడు. సం. రామభద్రుడు; బలభ
 ద్రుడు; వీరభద్రుడు. విణ. శ్రేష్ఠుడు.
 భయంకరము. సం. విణ. భయమును
 పుట్టించునది. [వెలుపుపుట్టించునది.
 భయము. సం. జడుపు, వెలుపు. విణ.
 భయానకము. సం. భయానకరసము; పులి;
 రాహుపు. విణ. భయంకరము.
 భయాపహుడు. సం. విష్ణుపు. విణ. భయము
 తొలగించువాడు. [గలగలేయునది.
 భయాపహము. సం. విణ. భయమును
 భరంతు. హిం. ఇంటిమట్టము. [గాడు.
 భరటుడు. సం. కుమ్మరవాడు; జీత
 భరణము. సం. భరించుట; కూలి; జీతము;
 వెల; ఇరువదితూముల మానము.
 భరణి. సం. ఒకనక్షత్రము; బరిణె;
 భూమి; చిరువుతూము.
 భరణ్యము. సం. కూలి; జీతము; వెల.
 భరతంపుటొట్టె. మి. నాట్యకాస్త్రోపా
 ధ్యాయుడు.
 భరతము. సం. నాట్యకాస్త్రము.
 భరతుడు. సం. శ్రీరాముని తమ్ముడు;
 దుష్కంతునికొడుకు; భారతవర్ష ప్రసి
 ద్ధికి కారణమైన ఋషభదేవుని కుమా
 రుడు; భరతముని, నాట్యకాస్త్రకర్త;
 నట్టువుడు.
 భరద్వాజము. సం. వీటింత.
 భరద్వాజుడు. సం. ఒకఋషి.
 భరము. సం. అతిశయము; బరువు;
 భారువ.
 భరించు. సం. స.క్రి. మోచు; ప్రోచు;
 తాళుచు. రూ. భరించు.
 భరితము. సం. నింపబడినది; పోషింప
 బడినది; మోయబడినది.
 భరము. సం. తేజస్సు; స్వరూపమైన
 తేజస్సు. రూ. భర్తస్సు. [యణుడు.
 భర్గుడు. సం. శివుడు; సూర్యనారా
 భర్తనము. సం. భృష్టి, కేచుట.

భర్జించు. సం. స.క్రి. కేచు.
 భర్త. సం. పరమాత్మ; మగడు. విణ.
 మోచువాడు; ప్రోచువాడు; తాల్చు
 వాడు.
 భర్తి. హిం. సంపూర్తి. రూ. భర్తీ.
 భర్తృదారకుడు. సం. (నాట్యపరిభాష
 యందు) రాజకుమారుడు.
 భర్తృదారిక. సం. (నాట్యపరిభాష
 యందు) రాజకుమారిక.
 భర్తృనము. సం. బెడరింపుమాట.
 భర్తృము. సం. బంగారము; జీతము.
 భల్లూకము. సం. ఎలుగుమంటి. రూ.
 భల్లకము.
 భల్లము. సం. బల్లెము; ఒకబాణము;
 ఎలుగుమంటి. [భల్లాతకి, భల్లాతము.
 భల్లాతకము. సం. జీడి, నల్లజీడి. రూ.
 భల్లారే. అవ్య. బలికే, ఆశ్చర్యార్థకము.
 భల్లుకము } సం. ఎలుగుబంటి; కుక్క;
 భల్లూకము } కోతి.
 భవదీయము. సం. విణ. నీది; మీది.
 భవనము. సం. అగుట; ఉండుట,
 ఉనికి; గృహము.
 భవనాని. గ్రా. అత్యుపాత్ర; బీదలకిచ్చు
 టకై పైకము కేయిబడు పెట్టె.
 భవము. సం. జన్మము; సంసారము;
 ప్రాప్తి; కుభము; సత్త; పాపము.
 భవమోక్షణము. సం. విణ. జన్మరాహి
 త్యము, ముక్తి.
 భవాదృశము. సం. విణ. నీవంటిది. మీ
 వంటిది. [వాడు; మీవంటివాడు.
 భవాదృశుడు. సం. విణ. నీవంటి
 భవాని. సం. పార్వతీదేవి.
 భవికము. సం. మేలు. విణ. మేలుగలది.
 భవిత. సం. విణ. కాగలవాడు.
 భవితవ్యము. సం. విణ. ఉండదగినది;
 కాదగినది; పుట్టదగినది.
 భవిష్టువు. సం. విణ. అగునట్టిది; ఉండు
 నట్టిది; పుట్టునట్టిది; అగుస్వభావముగల
 వాడు. [కానున్నది; రానున్నది.
 భవిష్యత్తు. సం. రాబోవుకాలము. విణ.
 భవిష్యము. సం. భవిష్యత్తు; భాగ్యము;
 కుభము.

భవుడు. సం. శివుడు.

భవ్య. సం. పార్వతి; గజపిప్పలి.

భవ్యము. సం. శుభము; ఎముక. విణ.

శుభమైనది; సత్యమైనది; సుందర

మైనది; యోగ్యమైనది; కారణది;

రారణది.

భవకము సం. శునకము.

భవణము } సం. కుక్కయొక్క

భవితము } మొలుగు.

భవలము. సం. తుమ్మెద.

భవితము. సం. భస్మము.

భస్మ. } సం. తిత్తి; (కమ్మరవాని) కొలిమి

భస్మిక. } తిత్తి; తోలుతిత్తి.

భస్మికుడు. విణ. తోలుతిత్తితో నీళ్ళు

తెచ్చువాడు.

భస్మగంధిని. సం. రేణుకయను గంధ

ద్రవ్యము. [రేణుక.

భస్మగర్భ. సం. పచ్చపూవులయరుగుడు;

భస్మము. సం. ఏదయినను కాలి తెల్లగా

నైన పొడి; బూడి, బూడిద.

భస్మాంగరాగుడు. సం. శివుడు.

భస్మికరించు. సం. స.క్రి. భస్మముచేయు.

భళి } ప్రశంసార్థకము, మెచ్చుట.

భళి-ర } రూ. భళిరా, భళిరే.

భళి

భా

భా. సం. సూర్యుని వెలుగు; ప్రకాశము;

జ్ఞానము.

భాంగీనము. సం. విణ. గంజాయి (లేక)

జనముపండ్డి పొలము.

భాంధము. సం. తొడవు; గుడ్డి పు

దొడవు; వుండ మొదలగు మట్టిపాత్రము;

మూలధనము; సంచి మొదలు; సామా

న్యముగా పాత్రము; వస్తువు, పదార్థము.

భాండాగారము. సం. ఖజానా, బొక్క

సము; ఉగ్రాణము.

భాండి. సం. మంగలిపొది; మంజిటి.

భాండికము. సం. మట్టి; బృందావన

మణిలి మట్టివనము; వస్త్రవిశేషము.

భాగధేయము. సం. అదృష్టము; భాగ్యము

కప్పము. [అంశము; వైపు; భాగ్యము.

భాగము. సం. పాలు; నాలుగవపాలు;

భాగించు. సం. స.క్రి. భాగములుచేయు.

భాగినేయు. సం. మేనకోడలు, తోడ

బుట్టినదాని కూతురు.

భాగినేయుడు. సం. మేనల్లుడు.

భాగీరథి. సం. గంగానది.

భాగ్యము. సం. పురాకృత శుభాశుభ

కర్మము, అదృష్టము. వ్య. ధనధాన్యాది

సమృద్ధి. విణ. భాగింపడగినది.

భాజనము. సం. పాత్రము; యోగ్యము;

యోగ్యుడు.

భాటకము. సం. బాడిగ, అడ్డ.

భాణము. సం. దశరూపకములలోనొకటి

ఒక నాటకము.

భాతి. విధము. స. ప్రకాశము.

భాద్రపద. సం. పూర్వభాద్రపద; ఉత్తర

భాద్రపద (సమీక్షితములు).

భాద్రపదము. సం. భాద్రపదమాసము.

భాద్రమాతురుడు. సం. సాధ్వి తల్లిగా

కలవాడు.

భానుడు. సం. సూర్యుడు.

భానుమంతుడు. సం. సూర్యుడు. విణ.

కిరణములు గలవాడు.

భానువారము. సం. ఆదివారము.

భానువు. సం. సూర్యకిరణము; సూర్యుడు.

భామ. సం. సత్యభామ; కోపముగలస్త్రీ;

స్త్రీ.

భామము. సం. కోపము; ప్రకాశము.

భామిని. సం. కోపముగలస్త్రీ; స్త్రీ.

భాముడు. సం. సూర్యుడు; పూజనీ

యుడు; భగినీపతి. [న్నేహితుడు.

భాయి. హిం. తోడబుట్టినవాడు;

భారికుడు. సం. విణ. బరువు మోయువాడు

భారతము. సం. మహాభారతము; అయి

దవ దేశము; భారతవర్షము, హిమవ

త్పర్వతమునుండి నేతువువఱకు గల

దేశము.

భారతి. సం. సరస్వతి; వాక్కు; ఒక

నాట్యపుత్తి; పక్షివిశేషము.

భారతుడు. సం. నట్టవ్రుడు.
 భారద్వాజము. సం. ఏటింత.
 భారద్వాజి. సం. అడవిప్రతి.
 భారద్వాజుడు. సం. ఒకబుసి; దొరణా
 చార్యుడు.
 భారము. సం. బరువు; బారువ, పుట్టి.
 భారయప్తి. సం. కావడిబద్ద.
 భారవాహుడు. సం. బరువుమోయువాడు.
 భారి. హి. విణ. గొప్ప.
 భారీ. హిం. గొప్ప పొడుగు.
 భార్గవప్రియము. సం. వజ్రమణి.
 భార్గవి. సం. లక్ష్మి; పార్వతి; గతికి;
 వారుణీవిద్య. [రాముడు.
 భార్గవుడు. సం. శుక్రడు; పరశు
 భార్గి. సం. బారంగి. రూ. భార్గి.
 భార్య. సం. అగ్నిసాక్షిగా పెండ్లాడిన
 పెండ్లాము. [జవదాటనివాడు.
 భార్యబితుడు. సం. పెండ్లాముమాట
 భాలనైత్రుడు. సం. శివుడు.
 భాలము. సం. నుదురు. వ్య. ఫాలము.
 భాలలొచనుడు. సం. శివుడు, రూ. భాలా
 డుడు. వ్య. ఫాలలొచనుడు.
 భాలూకము. సం. ఎలుగుగొడ్డు.
 భావ. సం. ఒక సంవత్సరము.
 భావజుడు. సం. మన్మథుడు.
 భావన. సం. తలపు; ధ్యానము; సంస్థార
 విశేషము; వాసనకట్టుట.
 భావము. సం. సత్త, ఉనికి; మనో వికా
 రము; అభిప్రాయము; ఆత్మ; పుట్టుక;
 ధాత్విర్థ రూపక్రియ; స్వభావము;
 పరార్థము; విభూతి; రత్యాది.
 భావి. సం. విణ. భవిష్యత్తు.
 భావించే. సం. అ. క్రి. ఎంచు. స. క్రి.
 మనసులో నూహచేయు; ధ్యానించు
 భావికము. సం. ఒక ఆర్థాలంకారము.
 భావితము. సం. విణ. పొందబడినది;
 భావిపబడినది; కర్పూరాదులచేత
 వాసనకట్టినది. [విద్వాంసుడు.
 భావుడు. సం. (నాట్యపరిభాషయందు)
 భావుకము. సం. శుభము. [ధ్యాయుడు.
 భావుకమోజు. మి. భావుకమునకు ఉపా

భావుకుడు. సం. తోడఁబుట్టినదాని
 మగఁడు.
 భావ్యము. సం. విణ. అవశ్యముకాదగినది.
 భాష. సం. సంస్కృతాది; మాట; వాక్కు;
 సరస్వతి; ప్రతిజ్ఞ.
 భాషణము. సం. మాటాడుట.
 భాషాంగము. సం. విణ. నాటకములలో
 భేదము.
 భాషించే. సం. అ. క్రి. మాటాడు.
 భాషితము. సం. మాట, వాక్కు. విణ.
 మాటాడినది.
 భాష్యము. సం. నూత్రవ్యాఖ్యాన గ్రంథ
 విశేషము, నూత్రభాష్యము, గీతా
 భాష్యము, వ్యాకరణ భాష్యము మొ.
 విణ. చెప్పదగినది. [చక్కనిది.
 భాసంతము. సం. గంప పులుగు. విణ.
 భాసమాసము. సం. విణ. ప్రకాశించు
 చున్నది.
 భాసము. సం. కోడి; గడ్డ; ప్రకాశము.
 భాసిల్లు. సం. అ. క్రి. ప్రకాశించు. రూ.
 భాసిలు, భాసించు.
 భాసురము. సం. పటికపు తొయి. విణ.
 ప్రకాశించునది; స్వయంప్రకాశమైన
 ఆత్మ.
 భాస్కరప్రియము. సం. కెంపు.
 భాస్కరుడు. సం. నూర్పుడు; అగ్ని.
 భాస్వంతుడు. సం. నూర్పుడు. విణ.
 ప్రకాశించువాడు.
 భాస్వరుడు. సం. నూర్పుడు; అగ్ని.

భి

భిండిపాలము. వా. విడిచివాటు గుదియ.
 భిందిపాలము. సం. విడిచివాటు గుదియ,
 సాగు, ఇనుప అలుగుగల దండము.
 భికారి. హిం. దర్శిడుడు.
 భిక్ష. సం. బిచ్చము; బిచ్చమెత్తిన వస్తువు;
 తిరిపెము; కడికొలది అన్నము;
 యాచన; కూలి; సేవ. [వాడు.
 భిక్షగామి. సం. విణ. భిక్షాటనము చేయు
 భిక్షించే. సం. స. క్రి. బిచ్చమెత్తు.
 భిక్షుడు. సం. సన్న్యాసి.

భిక్షుకుఁడు. సం. భిచ్చగాఁడు, తిరిపమెత్తె
డువాఁడు; భిక్షాన్నముచే జీవించెడు
యతిబ్రహ్మచారి విద్యార్థి గురుపోష
కుఁడు మొ.

భిక్షుకి. సం. భిచ్చకత్తె.

భిక్షువు. సం. భిక్షుకుఁడు.

భిక్ష్రము. సం. భిక్షము, తునుక.

భిక్షి. సం. భేదము; గోడ; ప్రదేశము.

భిక్షిక. సం. బలి; గోడ; పిడుగు; చలగడ్డ.

భిద. సం. భేదము; భేదనము; భేదోపా
సాయము.

భిదురము } సం. వజ్రాయుధము.
భిదువు }

భిదేళిమము. సం. విణ. పగులునట్టిది; భేదిం
పఁదగినది.

భిన్నము. సం. అర్థదోషములలో నొకటి;
నీలరత్న దోషము. విణ. పగిలినది; చీలినది;
బ్రద్దలైనది; విరిసినది; వేలుపడినది; ఇత
రము, వేతైనది. [వాఁడు.

భిల్లుఁడు. సం. బోయ వాఁడు; చెంచు

భిషక్కు. సం. వైద్యుడు.

భిస్స. సం. అన్నము.

భిస్సట. సం. (అన్నపు) మాఁడుచెక్క.

భీ

భీ. సం. భయము.

భీకరము. సం. విణ. వెఱపు పుట్టించునది.

భీతము. సం. వెఱపు. విణ. వెఱచినది.

భీతి. సం. వడఁకు, వెఱపు, భయము.

భీతిలు(ల్లు). సం. ఆ. క్రి. వెఱచు, భయపడు.

భీతుఁడు. సం. భయపడినవాఁడు.

భీమము. సం. భయానకరసము. విణ.
భయంకరము.

భీమసేనుఁడు. సం. ధర్మరాజు తమ్ముఁడు

భీముఁడు. సం. భీమసేనుఁడు; ఒక రాజు,
విదర్భరాజు; కవుఁడు. విణ. భయంకరుఁడు

భీరుఁడు. సం. విణ. భయపడువాఁడు;
వెఱపరి. [పీఠరం.

భీరువు. సం. వెఱపరి; వెఱపు గలది; పిల్ల

భీలుకుఁడు. సం. వెఱపరి. రూ. భీరుకుఁడు

భీషణము } సం. భయానకరసము. విణ.
భీష్మము } భయంకరము.

భీష్మసువు. సం. గంగానది; అనిరుద్ధుఁడు

భీష్ముఁడు. సం. కాంతనవుఁడు, గంగా
పుత్రుఁడు; కవుఁడు. విణ. భయంకరుఁడు

భు

భుక్తనము. సం. కుక్క మొఱుగుట.

భుక్తము. సం. విణ. భుజింపఁబడినది; అను
భవంపఁబడినది.

భుక్తి. సం. భోజనము; అనుభవము.

భుగ్గుము. సం. విణ. వంగినది; విఱిగినది;
వంకరైనది.

భుజ-ము. సం. చేయి, బాహువు.

భుజంగభుక్కు. సం. నెమిలి.

భుజంగమము. సం. పాము.

భుజంగము. సం. పాము.

భుజంగుఁడు. సం. విటుఁడు.

భుజంగాక్షి. సం. సర్పాక్షి.

భుజగజగత్తు. సం. నాగలోకము.

భుజకీర్తి. బాహుపురి.

భుజగము. సం. పాము.

భుజపత్రము. సం. బుజపత్తిరం.

భుజశిరస్సు. సం. మూఁపు.

భుజాంతరము. సం. తొమ్ము.

భుజించు. సం. స. క్రి. తిను; అనుభవించు.

భుజిష్ఠ. సం. దాసి; వేశ్య.

భుజిష్ఠము. సం. చేతకట్టు కొనెడు
తోరము. [సేవకుఁడు.

భుజిష్ఠుఁడు. సం. విణ. స్వతంత్రుఁడు;

భువనము. సం. లోకము; జలము; అకాశము

భువనేశ్వరి. సం. మణిద్వీపాధిపానిని, దేవి;

ఒక మహావిద్య. [కవుఁడు.

భువనేశ్వరుఁడు. సం. ఏకాంబరేశ్వరుఁడు

భువి. సం. భూమి.

భూ

భూకదంబము. సం. నేలకడిమి.

భూకము. సం. బొక్క; కాలము.

భూగృహము. సం. నేలమాలియ.

భూచక్రగోడుగు. మి. లాపలి భాగమున
 భూమండలము చిత్రింపబడిన గొడుగు,
 ఒక రాజ చిహ్నము.
 భూచక్రము. సం. భూమండలము.
 భూచ్చాయ. సం. చీకటి; రాహువు.
 భూచ్చాయము. సం. చీకటి.
 భూజము. సం. చెట్టు.
 భూజాని. సం. విష్ణువు; రాజు.
 భూత. సం. బహుళ చతుర్దశి.
 భూతకేశము. సం. మరులజడ.
 భూతకేశి. సం. తెల్లవావిలి; నల్లవావిలి.
 భూతభాత్ర. సం. భూమి.
 భూతము. సం. పృథివ్యాది; (పంచ భూత
 ములు—పృథివి, ఆప్స, తేజస్సు, వాయువు,
 ఆకాశము.) ప్రాణి; పికాచాది; బాల
 గ్రహాది; దేవయోని విశేషము. విణ.
 తగినది; కడచినది; నిక్కువమయినది;
 పొందబడినది; వెలసినది; (ఉత్తర పద
 మైనచో) సమానమైనది. [దేవము.
 భూతయజ్ఞము. సం. భూతబలి, వైశ్వ
 భూతవేది. సం. వావిలి.
 భూతసంప్లవము. సం. ప్రళయము.
 భూతాత్మము. సం. దేహము.
 భూతాత్ముడు. సం. విరాట్టు; హిరణ్య
 గర్భుడు; ఈశ్వరుడు.
 భూతావాసము. సం. తాండ్ర.
 భూతి. సం. అజిమాత్వైశ్వర్యము; సంపద;
 భస్మము; సత్త; వుట్టుక; ఏనుగుశృంగార
 రము.
 భూతి(తి)కము. సం. ఓమము; కరూప
 రము; కామంచి కసవు; చిప్ప కసవు;
 నేల కేము.
 భూతులని. సం. నేలతులసి.
 భూతేసుడు. సం. శివుడు.
 భూదారము. సం. పంది.
 భూదేవుడు. సం. బ్రాహ్మణుడు.
 భూధరము. సం. పర్యతము.
 భూధవుడు. సం. తాజు; విష్ణువు.
 భూనింబము. సం. నేల కేము.
 భూవతి. సం. రాజు.
 భూవది. సం. ముల్లియ.

భూపాటలి. సం. నేల కలిగొట్టు.
 భూపాలుడు } సం. రాజు.
 భూపుడు }
 భూపూగము. సం. తోటపోక.
 భూబదరి. సం. నేలకేసు. [వృక్షము.
 భూభవము. సం. భూమినుండి పుట్టినది,
 భూభుజుడు. సం. రాజు.
 భూభృత్తు. సం. కొండ; రాజు.
 భూమి. సం. పుడమి, నేల; చోటు; స్థానము.
 భూమిక. సం. నాట్యమున మాణుకేషము
 దాల్చుట; రచన; ఉపోద్ఘాతము; అప
 తారిక. (పంచభూమికలు—క్షిప్తము,
 మూఢము, విక్షిప్తము, ఏకాగ్రము,
 నిరుద్ధము. సప్తభూమికలు—శుభేచ్ఛ,
 విచారణ, తనుమానస, సత్త్వాపత్తి,
 ఆనందక్షి, పదార్థభావన, తుర్యగ.)
 భూమికర్మారువు. సం. నేలగుమ్మడి.
 భూమిచంపకము. సం. నేలసంపేగ.
 భూమిజ. సం. సీత.
 భూమిజంబుక. సం. కాకినేరేడు; నేల
 నేరేడు. [సురుడు.
 భూమిజుడు. సం. అంగారకుడు; నరకా
 భూమిస్పృశుడు. సం. కొమటి; మను
 ఘ్నుడు.
 భూమ్యామలకి. సం. నేలయుసిరిక.
 భూయస్సు. సం. అవ్య. విణ. అత్యధికము.
 భూయిష్టము. సం. విణ. విస్తారమైనది;
 అపార మహిమగలది. [విస్తారమైనది.
 భూరి. సం. బంగారము; ఒక సంఖ్య. విణ.
 భూరిఫేన. సం. సంబరేసు. [మాయువు.
 భూరిమాయము. సం. నక్కరూ. భూరి
 భూరిరంధ్రము. సం. అట్టు.
 భూరివాన. మి. గొప్పవాన.
 భూరుండి. సం. గురుగు.
 భూరుహము. సం. వృక్షము.
 భూర్జము. సం. బుజపత్తిరి.
 భూవరుడు. సం. రాజు.
 భూష. సం. ఆభరణము.
 భూషణము. సం. తోడవు, ఆభరణము;
 అలంకరించుట; పొగడుట.
 భూషించే. సం. స.క్ర. పొగడు.

భూషితుఁడు. సం. విణ. అలంకరింపఁబడిన
వాఁడు. [వాఁడు.

భూష్టువు. సం. విణ. అగుస్వభావము గల
భూసుత. సం. సీతాదేవి.

భూసురుఁడు. సం. బ్రాహ్మణుఁడు.

భూస్థానము. సం. చిప్పకసవు.

భృ

భృంగము. సం. లవంగపుచెక్క; తుమ్మెద
కూఁకటిమూఁగ; గుంటగలిజేరు.

భృంగరాజము. సం. గుంటగలిజేరు, గుంట
కలగర; గండుతుమ్మెద; కూఁకటిమూఁగ.

భృంగరిటి. సం. నందికేశ్వరుఁడు.

భృంగారము. సం. గుంటగలిజేరు;
బంగారుగిండి.

భృంగారి. సం. చిమట. [నందికేశ్వరుఁడు.

భృంగి. సం. ఆతివసగ; భృంగీశ్వరుఁడు,

భృంగుఁడు. సం. విటుఁడు.

భృగువు. సం. కొండచఱియ; వారుణి, ఒక
ఋషి; జనుదగ్గి; శుక్రుఁడు; శివుఁడు.

భృతకుఁడు. సం. జీతగాఁడు.

భృతము. సం. విణ. భరింపఁబడినది.

భృతి. సం. కూలి; జీతము; వెల; భరించుట.

భృతిబుజుఁడు. సం. కూలినాడు; జీతగాఁడు

భృత్య. సం. కూలి; జీతము.

భృత్యాచారము. సం. విణ. దాసభావము;
సేవకభావము.

భృత్యుఁడు. సం. జీతగాఁడు; బంటు.

భృశము. సం. క్రి. విణ. ఆతిశయము.
విణ. అధికము.

భృష్టము. సం. విణ. వేఁచఁబడినది.

భృష్ట. సం. వేఁపుడు; కూన్యవాటిక.

భే

భేకము. సం. కప్ప; మేఘము.

భేకి. సం. ఆఁడుకప్ప.

భేటి. హిం. దర్శనము; సంమేళనము.

భేదకుఁడు. సం. విణ. భేదించువాఁడు.

భేదనము. సం. భేదించుట; బ్రద్దలు

వేయుట; పుల్లప్రబ్బలి.

బేదము. సం. భేదనము; వేఱిమి; వేఱు;
బ్రద్దలగుట; విశేషము; ఒక ఊపాయము
భేదించు. సం. స. క్రి. భేదిల్లఁజేయు; భిన్న
మగు. [యనది.

భేదితము. సం. విణ. భేదింపఁబడినది; వేఱ
భేదిల్లు. సం. ఆ. క్రి. బ్రద్దలగు; వేఱగు; చీల.
బేద్యము. సం. విణ. భేదింపఁదగినది.

భేరి. సం. వాద్యవిశేషము, నగారా.

భేరుండము. సం. గండభేరుండపక్షి. విణ.
భయంకరము.

బేలుఁడు. సం. విణ. మూఁపుఁడు; పిటికి;
చలించువాఁడు. [ఔషధము.

బేషజము. వా. బడాయి. డంబము సం.

బేషు. నుండరతరము; ప్రశంసనీయము.

భై

భైక్షము. సం. భిక్షాసమూహము.

భైమి. సం. దమయంతి.

భైరవము. సం. ఒక నదము; భైరవరాగ
ము; భయనకరసము. విణ. భయంకర
మైనది.

భైరవరక్ష. సం. శ్రీరామరక్షవంటిది.

భైరవి. సం. ఆనందభైరవి, పరాశక్తి
నామండేశ్వరి; ఒక మహావిద్య; ఒక దేవీ
మూర్తి; భైరవరాగపత్ని; మాళవరాగ
పత్ని విశేషము.

భైరవుఁడు. సం. ఆనందభైరవుఁడు; ఒక
శివగణాధిపతి; రుద్రుఁడు, కాలభైర
వుఁడు. విణ. భయంకరుఁడు.

భైషజ్యము. సం. ఔషధము.

భో

భోక్త. సం. అవిద్యోపహితమైన ఆత్మ
జీవుఁడు. విణ. భుజించువాఁడు; అన
భవించువాఁడు. [అనుభవంపఁదగినది

భోక్తవ్యము. సం. విణ. భుజింపఁదగినది

భోగగృహము. సం. పడకటిల్లు.

భోగము. సం. సుఖము; భోజనము; అశ
భవము; శరీరము; పాముయొక్క పడక
పాముయొక్క శరీరము; భవనము;

రాజ్యము; వేళ్ళాదులకిచ్చెడు భరణము;
పాలనము (అప్తభోగములు — గృహము,
శయ్య, వస్త్రము, ఆభరణము, స్త్రీ;
పుష్పము, గంధము, తాంబూలము.)

భోగరాయడు. మి. భోగి.

భోగవతి. సం. పాతాళగంగ; నాగపట్ట
ణము; భోగముగల స్త్రీ.

భోగి. సం. పాము; రాజు; మంగలి. విణ.
అనుభవశాలి, భోగముగలవాడు.

భోగించు. సం. అ. క్రి. నుభించు,
అనుభవించు.

భోగిని. సం. ఆడుబామ; భోగముగల
స్త్రీ; పట్టపురాణికంటే వేరైన రాజు
భార్య.

భోగ్య. సం. భోగముది

భోగ్యము. సం. ధనము; ధాన్యము; ఫల
ము. విణ. అనుభవంపడగినది; అనుభ
వంపడబడడి శబ్దాది విషయము.

భోజనము. సం. ఆహారము, తిండి.

భోజ్యము. సం. విణ. భుజింపడగినది; నా
లుకచే చప్పరించి మింగడగిన అన్నము
పప్పు పాయసము మొ||; అనుభవంపడ
బడడి శబ్దాది విషయము.

భోక్తృణము. సం. బోక్తృన?

భోషణము. పెద్ద పెట్టె.

భౌ

భౌంక్రియ. సం. విణ. కుక్క మొఱుగు.

భౌతికము. సం. ముత్యము. విణ. భూత
సంబంధమైనది. [సరి కానురుడు.

భౌముడు. సం. కుజాడు, అంగారకుడు;

భౌరికుడు. సం. ఖజాచి, బంగారు
నాణెపు బండారి మన కధికారి.

భ్ర

భ్రంశము. సం. చలించుట; జాటుట.

భ్రకుంసుడు. రూ. భ్రూకుంసుడు.

భ్రకుటి. సం. బొనుముడి.

భ్రమ. సం. భ్రమము.

భ్రమణము. సం. తిరుగుడు.

భ్రమము. సం. భ్రాంతి; తేనిదితోచుట;
తిరుగుడు; నీళ్లువెలికిబోవుట కేర్పఱచిన
తూము మొ||; కత్తులసాన; బర్మా.

భ్రమయు. సం. అ. క్రి. భ్రమపడు.

భ్రమరకము. సం. తుమ్మెద; ముంగురులు;
బర్మా; బొంగరము?

భ్రమరము. సం. తుమ్మెద; బర్మా.

భ్రమరించు. సం. అ. క్రి. తిరుగు.

భ్రమి. సం. తిరుగుడు; కత్తులసాన; నేనా
విశేషము; బర్మా.

భ్రమించు. సం. అ. క్రి. తిరుగు; భ్రమ
పడు. రూ. భ్రమించు. [పడినది.

భ్రష్టము. సం. విణ. జాతినది, క్రింద

భ్రష్టుడు. సం. విణ. స్వధర్మమునుండి
జాతినవాడు, పతితుడు. రూ. భ్రష్టు.

భ్రా

భ్రాంతము. సం. విణ. భ్రాంతి నొందినది;
గిరిగిరితిరిగినది.

భ్రాంతి. సం. ఆధ్యాసము, మిథ్యామతి;
భ్రమణము; ఒక ఆధ్వానంకారము. [నది.

భ్రాజితము. సం. విణ. ప్రకాశము నొంది

భ్రాజిల్లు. సం. అ. క్రి. ప్రకాశించు.

భ్రాజిష్టువు. సం. విణ. ప్రకాశించు స్వభా
వము గలవాడు; పరమాత్మ.

భ్రాత. సం. తోడబుట్టినవాడు.

భ్రాతృజుడు. సం. ఆడుదానికి మేన
ల్లుడు; తోడబుట్టినవాని కొడుకు.

భ్రాతృవృడు. సం. తోడబుట్టినవాని
కొడుకు; శత్రువు. [కొడుకు.

భ్రాత్రయుడు. సం. తోడబుట్టినవాని

భ్రామరము. సం. తెల్లని తేనె; నూదంటు
తాయి. విణ. భ్రమరసంబంధమైనది.

భ్రామిక. సం. విణ. ఆశ; కోరిక.

భ్రాష్ట్యము. సం. చుంగలము, వేపుడుచట్టి.

భ్రు

భ్రుకుంసుడు. సం. రూ. భృకుంసుడు,
భ్రూకుంసుడు.

భ్రుకుటి. సం. బొనుముడి. రూ. భృకుటి.

భూ

భూకుంసుడు. సం. స్త్రీ వేషముధరించి
నాట్యమాడెడు పురుషుడు.

భూకుటి. సం. బొమముడి.

భూణము. సం. చూలాలు; గ ర భ స్థ
శకువు, గరభపిండము.

భూభంగము. సం. బొమముడి, బొమ
ముడిపాటు.

భూవు. సం. కనుబొమ. బ. భూలు.

భై

భైషము. సం. పఠనము, జాణుట; తన
కుచితమయిన ధర్మమునుండి చలించుట.

మ

మంకు. విణ. మొండి, మూర్ఖుడు; దుర్బ
నుడు; దుష్టస్త్రీ.

మంకుతనము. మొండితనము, మూర్ఖత్వము
మంకెన. బంధూకము; ఎద్దుమీడ నీళ్ళ

బిందెలు తెచ్చునపుడు ఆ బిందెలకింద
కుదురుగా సంతనచేసి యుంచుచుండు

బెత్తపు బుట్టల జత.

మంకెనలు. బ. ధాన్యవిశేషము.

మంకెలు. బ. బాలక్రీడా విశేషము.

మంక్షణము } సం. పిక్కిలకు దొడిగి
మంక్షణము } కొనుకవచము.

మంగ. పిండితకము.

మంగల. ఊరకజాతి.

మంగలకత్తి. క్షురము.

మంగలకత్తిరూపు. కృత్రికా నక్షత్రము.

మంగలపక్కె. మత్స్యవిశేషము.

మంగలపిట్ట. ఏటింత.

మంగలము. బొరుగు, వేపుడు చట్టి.

మంగలవాడు } ఊరకుడు.

మంగలి

మంగలికోళ్ళు. బ. సన్నాయి.

మంగలివని. ఊరము.

మంగళ. సం. పార్వతి; తెల్లగజిక.

మంగళదేవత. సం. లక్ష్మి.

మంగళము. సం. శుభము; క్షేమము;

నిత్యము; ప్రశస్తకార్యముల జేయుట;

గ్రంథారంభమున చేసెడి ప్రార్థనాది

కము, విణ. శుభప్రదము; క్షేమంకరము.

మంగళవారము. సం. భోమవారము.

మంగళసూత్రము. సం. బొట్టుదారము;
మాంగళ్యతంతువు; తాలిబొట్టు.

మంగళహారతి } మి. మంగళకరమయిన
మంగళారతి } ఆరతి, మంగళారాతి

కము. [యందు) అశిర్వాదము.

మంగళాశాసనము. సం. వైష్ణవపరిభాష

మంగళుడు. సం. అంగారకుడు.

మంగళ్య. సం. పార్వతి; మల్లెపూవాసన
గల ఆగలు; గోరొజనము; జమ్మి; తెల్ల

వస; సదాప.

మంగళ్యము. పెరుగు; కలుకాంత;

మారేడు; రావి; చిలుసెనగలు; విణ;

శుభకరము; సుందరము.

మంగి. మంగలవాడు.

మంగు. రూ. మాగు.

మంగుడు. ముఖమునందలి నల్లనిపాద.

మంచము. సం. మంచె; మంచము.

మంచి. మేలు. విణ. యోగ్యము; ఇష్టోక్తి;

సాధువు; సామము, చతురుపాయము

లలో మొదటిది; శ్రేష్ఠము.

మంచిగందము. శ్రీచందనము.

మంచిది. అవ్య. అంగీకారార్థకము.

మంచినిళ్ళు. బ. మధురాంబువులు, పాన

యోగ్యమగు జలము.

మంచిమానె. తలంటుకొను తైలము.

మంచిపాము. నాగుబాము. [బెల్లము.

మంచిబెల్లము. చెఱకురసముతో చేసిన

మంచిమాట. నువచము. [కము.

మంచిముత్యము. అకృత్రిమమైన మూర్తి

మంచియ. మంచె.
 మంచివాడు. మంచి; బంగరుకొండ.
 మంచె. జొన్న చేను మొదలగుచోట్ల
 కూర్చుండుటకై యెత్తుగా వేసెడు చప్ప
 రమువంటి పందిరి; మంచము.
 మంచేపుకోట్ల. బ. ఖట్వాంగములు.
 మంచేపుతోడగర. విణ. మంచము నంటు
 శోనిన వాడు.
 మంచేపువట్టెలు. బ. ఖట్వాదారువులు.
 మంచము. మంచము, ఖట్వ.
 మంచే. హిమము. ప్రే. మనుచు.
 మంచేగొండ. హిమవత్సర్వతము.
 మంచేకారు. హేమంతఋతువు.
 మంచేకొండ. హిమవత్సర్వతము.
 మంచేటిలదాల్పు. హిమాద్రి.
 మంచేతటి. హేమంతఋతువు.
 మంచేత్రగుడుపులుగు. చకోరము.
 మంజరి. సం. చిగిరించిన లేత కొమ్మ;
 చిగురుగుత్తి; బొట్టుగుత్తి; పెద్దముత్తెము;
 పూచిన లేతకొమ్మ; ఒక ఛందస్సు.
 మంజిటి. మంజిష్ఠ.
 మంజిడి. చిత్రవర్ణస్త్రము; నీలవస్త్రము.
 మంజిమము. సం. మనోజ్ఞత.
 మంజిష్ఠ. సం. ఒకానొక లత; మిక్కిలి
 ప్రకాశించెడి యెఱువు.
 మంజిష్ఠారాగము. సం. బయటికిని విశే
 షముగా కనబడుచు లోపలను ఎప్పటికి
 విడనందెడు గాఢానురాగము.
 మంజీరము. సం. కాలిఆందె, నూపురము.
 మంజులము. సం. పాచి, నాచు; పొద
 రిల్లు; కూకురుగుండగి పక్షి. విణ. ఒప్పిద
 మైనది, నుందరమైనది.
 మంజువాణి. సం. మంచిమాటలుగల స్త్రీ
 మంజువు. సం. విణ. మనోజ్ఞము, మనోహ
 రము.
 మంజూరు. హిం. అంగీకారము.
 మంజూష. సం. పెట్టె.
 మంజూష. మంజూష; చేపెట్టె.
 మంజూషి } వజ్రముల ఎత్తు.
 మంజూషి }

మంట. అగ్ని జ్వాల; కోపము; చుఱుకు
 మనెడి నొప్పి.
 మంటకము. సం. పూరీ, భక్త్యవిశేషము.
 మంటచేమురు ఎఱ్ఱగాఁగాలిస గరిఁజెల్లా
 పోయఁగా మండెడు చమురు.
 మంటనెయి. మంటచమురు.
 మంటపము. సం. మండపము.
 మంటమారి విణ. జ్వలనశీలుఁడు, కోప
 శీలుఁడు, మిక్కిలి కోపదారి.
 మంటికుండ. కుండ. [యిలు.
 మంటినూనె. మట్టితైలము. వా. కిరసనా
 మండ. తరుకాళి; ఉపకాళి; బొరును,
 వేపుడుకుచ్చు; చీలమండ; సం. ఉసిరిక.
 మండకంచము. అంచుకట్టిన కంచము.
 మండనము. సం. అలంకారము; అలంక
 రించుట. విణ. అలంకరించునది.
 మండపము. చవికె. సం. చుట్టున నడు
 మను మఱుగు లేక స్థంభములు నిలిపి
 కట్టిన కట్టడము; చావడి. [పము.
 మండపి. సం. ఒక బచ్చలి; చిన్న మండ
 పము. చేపల(బొడుచు చిల్లికోల.
 సం. మీగడ; గంజి; నూనె మొదలగు
 వానితేట; ఆముదపుఁజెట్టు; భూషణము;
 ఒకదినను కూరాకు.
 మండలము. సం. పరివేషము; దేశము;
 కుష్ఠము; విలుకాడు; రెండుకాళ్ళతో
 మండలాకారముగా నిలుచుట; పన్ని
 వ్దలు రాజులు; సమూహము; వలయా
 కారముగాఁ దీర్చిన యొక పూహము;
 కుక్క; మార్వ చంద్రాదుల బింబము;
 కేళాకార చతురస్రాది మండలము.
 మండలాగ్రము. సం. పెద్దకత్తి.
 మండలి. సం. నూర్మూడు; మండలేశ్వ
 రుడు; గుండ్రముగా ఏర్పడిన గుంపు;
 పాము; పిల్లి; కుక్క.
 మండలేశ్వరుడు. సం. ఆధీశ్వర సార్వ
 భౌములకంటె ఇతరుడైన రాజు, చతు
 శ్శత (400) యోజనపరిమితమైనభూమికి
 రాజు.
 మండవాయి. గుల్లనాయువు.
 మండవోరకుడు. సం. గమల్లవాడు.
 మండలము. దైన్యముతో ధూరించుట.

మండాడు స క్రి. దైన్యముతో యాచించు.
మండాము. రూ. మండము. ప్రాదము.
మండి. ఒక కాలు నేలమోకరించుట, ఆలీధ
మండిగండలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
మండిగము. వాకిటిక్రింద అడ్డుగా నమ
ర్చిన కొయ్య, గడప శిల. [వాడు.
మండితుడు. సం. విణ. ఆలంకరింపఁబడి
మండియ. జొన్నకంకులు పొగాకుమొద
లగునవిప్రస్థులకై పోగుచేసి మీఁద కప్పి
పెట్టుట.
మండిలూటి. బయట పొట మరింపక
లోపల నణగియుండు ప్రణామ.
మండీ. రూ. మండి.
మండు అ. క్రి. అగ్నిప్రజ్వలించు; చుట్టుకు
మని నొచ్చు; ఈర్ష్యదులచేతపించు.
మండునెల. వసంతఋతువు.
మండువా. ఒకతట్టు గోడలేని గుట్టల
పాక; దూలముల సరియొత్తున స్తంభముల
మీఁదికి వించిన పాక.
మండూకపర్ణము. సం. దుండిగము.
మండూకపర్ణి. పొన్నగంటి; బెండ;
మంజిష్ఠ.
మండూకము సం. కప్ప; దుండిగము.
మండూకుడు. సం. ఒక ఋషి.
మండూరము. సం. ఇనుపచిట్టెము; ఇనుప
చిట్టెముతో చేసిన సిందూరము.
మండే. కుచ్చెలదించి కంకికోసి ప్రోగు
జేసినది. [పూరి.
మండేగ. (పంచదార జేయని) గోదమ
మండేము. మండలాధిపతుల భూమండ
లము.
మండ్ర. ఒక ముండ్లచెట్టు.
మండ్రగబ్బ. నల్లని పెద్దతేలు.
మండ్రాటకాడు. విణ. పోరాడువాడు.
మండ్రాటము. సంతాపము.
మండ్రాడు. అ. క్రి. సంతాపించు.
మంత. సం. విణ. ఆలోచించువాడు;
మననము చేయువాడు.
మంతనము. మంత్రము, ఆలోచన;
ఏకాంతము; రహస్యము; త్రిశక్తులలో
మూడవది.

మంతరము. ప్రసవోపాయము; జాలవిద్య
మంతరసాని. మంత్రసాని.
మంతవృక్షుడు. సం. విణ. మననముచేయఁ
దగినవాడు, పరమాత్మ; ఆలోచింపఁ
దగినవాడు.
మంతిరి. మంత్రి.
మంతిరించే. అ. క్రి. మంత్రించు.
మంతు. ప్రసిద్ధి; మంత్రి; చదరంగమున
మంత్రిగా నుంచుకొన్న కాయ;
మంత్రము.
మంతుకెక్కినవాడు. విణ. ప్రసిద్ధుడు.
మంతువు. సం. తెలివి, బుద్ధి; అపరాధము;
మనుష్యుడు; రాజు.
మంతుసాని. మంత్రిభార్య. [వాడు.
మంత్రకాడు. ఇంద్రజాలవిద్య నెఱిగిన
మంత్రజిహ్వుడు. సం. అగ్నిహోత్రుడు.
మంత్రణము. సం. రహస్యాలోచన.
మంత్రతంత్రలాలామాలములు. మి. విప్లి
ధమైన కుటిలోపాయములు.
మంత్రము. రూ. మంతరము. సం. రహ
స్యపు మాట; దేవతా సాక్షాత్కారము
చేసుకొనెడిమంత్రము, గాయత్రి మొ||;
బ్రాహ్మణమునకంటె జేతైన జేదభాగ
ము; మననము చేయువానిని రక్షించునది
మంత్రవాది. వ్య. మాంత్రికుడు.
మంత్రసాని. సావిక, నుఖముగా ప్రసవింప
నుపాయము చేసెడు చికిత్సకురాలు.
మంత్రాంగము. సం. తంత్రము, మంత్ర
త్వము.
మంత్రి. సం. బుద్ధి సహాయుడు; సహ
యుడు, రాజ్యకార్యములు తెలిసిన
ప్రధాని.
మంత్రించే. సం. అ. క్రి. మంత్రము
చేయు, మంత్రముపఠించు; ఆలోచనచేప్ప
మంధదండము. సం. కవ్వము.
మంధనము. సం. త్రచ్చుట; కవ్వము.
మంధని పెరుగు త్రచ్చెడు కుండ.
మంధము. సం. కవ్వము; కంటినొప్పి;
అంబలి.
మంధరజ్ఞువు. సం. కవ్వపుత్రాడు.
మంధరము. సం. కవ్వము. విణ. చొరన

లేనిది; మెల్లగాఁ బోవునది; వంకలైనది; విరివియైనది.
 మంథాద్రి. సం. కవ్వపుఁగొండ, మందరగిరి. రూ. మంథశైలము, మంథానాచలము మొ.
 మంథానము. సం. కవ్వము.
 మంథుఁడు. సం. సూర్యుఁడు.
 మంథోదధి. సం. పాలసముద్రము.
 మంద. గోష్ఠము; ఊరికి వెలుపల పశువులుండు చోటు; పశుసమూహము, గోబృందము; గొల్లపల్లె, ప్రజము.
 మందకట్టు. గొల్లపల్లెలవారు ఏర్పఱచు కొన్న ఏర్పాటు. [వాఁడు.
 మందగామి. సం. విణ. మెల్లగా నడచు మందగించు. ఆ. క్రి. మందమగు.
 మందగొను. ఆ. క్రి. మందగాఁగూడు మందట. సమీపము; అడఁకువ; వ్యవహార యోగ్యము. [ఎదిరించు.
 మందటలాడు. ఆ. క్రి. తగవులాడు; మందటిలు(ల్లు). ఆ. క్రి. అడఁగు.
 మందడి. మందర, గుఱ్ఱపుకాల.
 మందడిఁడు. గుఱ్ఱపువాఁడు.
 మందవనరము. మందలోనుండు పశువు (సామాన్యముగా పశువు); గోవు.
 మందవిచ్చుక. ఖంజరీటము.
 మందప్రోయాలు. గొల్లది.
 మందము. విణ. దట్టము; స్థూలము; దళసరి. సం. గజజాతివిశేషము. విణ. చొరవలేనిది; మెల్లనిది; కొంచెము.
 మందరము. సం. కవ్వపుఁగొండ, మందరపర్వతము; స్వర్గము; మందారవృక్షము. విణ. అలసము; బహుళము.
 మందరి. వైద్యుఁడు.
 మందల. మేర; మనుగడ; సమీపము. మందలించు. స. క్రి. చెప్ప; అజ్ఞాపించు; మనవిచేయు; హెచ్చరించు; తలఁచు. మందలించు. ప్యవహారము.

మందన-ము. పెట్టె.
 మందస్మితము. సం. చిఱునవ్వు.
 మందహాసము. సం. చిఱునవ్వు.
 మందాకిని. సం. గంగ; ఆకాశగంగ; ఒకానొకవృత్తము.
 మందాకు. ఓషధి.
 మందాక్షము. సం. సిగ్గు.
 మందారము. మేఘావరణము. సం. కల్పవృక్షము; ఒక దేవతావృక్షము; జిల్లేడుక; బాడిదము. [కాలుబలము. మంది. జనసమూహము; పరిజనము; మందిరము. సం. దేవతాగృహము; ఇల్లు; పట్టణము; సముద్రము.
 మందిభవించు. సం. ఆ. క్రి. మందమగు. మందు. శౌచ్యము; వశ్యతావధము; ప్రతిక్రియ; ఉపాయము. విణ. దుర్లభము.
 మందుఁడు. సం. శనిగ్రహము. విణ. చొరవలేనివాఁడు; అల్పుఁడు; ఇచ్చవచ్చినట్లుతిరుగువాఁడు; నిర్భాగ్యుఁడు; మూర్ఖుఁడు; వ్యాధిగ్రస్తుఁడు; చిత్తశుద్ధిలేనివాఁడు.
 మందుపట్టడ. బాణసంచు చేసేడుకాల. మందుభాయి. నల్లమందు తినువాఁడు. మందుమల. మందుచెట్టుండు కొండ, ద్రోణము.
 మందుర. సం. పడక; గుఱ్ఱాలకాల. మందురా. చంద్రుఁడు.
 మందురికుఁడు. సం. గుఱ్ఱపువాఁడు. మందులమారి. విణ. మర్ల మందుపెట్టువాఁడు; మర్ల మందుపెట్టునది. మందెమేలము. ఉపేక్ష; చనవు; స్నేహము, ప్రేమము.
 మందేహుఁడు. సం. ఆశచెడినవాఁడు. మందోష్ఠము. సం. కనువెచ్చ, ఇంచుకవేడి, పిణ. ఇంచుకవేడి యైనది. మంద్రము. సం. విణ. శిరమందు పుట్టెడి గంభీరధ్వని.

మంపిలు(ల్లు). అ. క్రి. మత్తిల్లు.
 మంపు. మత్తు; మైకము.
 మంపుగొను. అ. క్రి. మత్తిల్లు.
 మంబరము. దహనము.
 మంబరసేయు. స. క్రి. దహించు.
 మంబె. నితంబ పార్శ్వము.
 మకరందము. సం. పూదేనె.
 మకరకంఠి. స. నడుమ మొసలి ముఖ
 మేర్పఱచిన కంఠభూషా విశేషము.
 మకరకుండలము. సం. మొసలిముఖ
 మేర్పడఁజేసిన పురుషుని కర్ణభూషా
 విశేషము.
 మకరకేతనుడు. సం. మన్మథుడు.
 మకరతము. మరకతము.
 మకరతోరణము. సం. మొసలిరూప
 మేర్పడఁజేసిన తోరణము.
 మకరధ్వజుడు. సం. మన్మథుడు.
 మకరము. సం. పెద్దచేప; మొసలి, ఒక
 నిధి; ఒకరాళి; అభినయహస్తవిశేషము.
 మకరాంకుడు. సం. సముద్రుడు; మన్మ
 థుడు.
 మకరాలయము. సం. సముద్రము.
 మకరాశ్వుడు. సం. వరుణుడు.
 మకరిక. సం. మకరికా పత్రము.
 మకరికాపత్రము. సం. శ్రీలక్ష్మ చెక్కిళ్లు
 మొదలగు తావులయందు లక్షకతో
 వ్రాసెడు మకరరూపమగు రేఖ.
 మకరివల. మృగములను బట్టెడు ఒక దిను
 నువల. [నిలుచుస్థలము.
 మకాము. హిం. బస; ప్రయాణమునందు
 మకిల. ముఱికి, మాలిన్యము; నలుపు;
 కళంకము.
 మకుటము. సం. కిరీటము.
 మకురము. సం. అద్దము; పొగడ; ;
 కుమ్మరి సారెఁద్రిప్పడుకట్ట.
 మకురు. విజ. మూర్ఖము.
 మకురుతనము. మూర్ఖము, మొండితనము.
 మకుష్ఠ(ప్ర)కము. సం. అడవిపెసలు.
 మకూలకము. సం. దంతిచెట్టు.
 మక్క. బిడ్డలగన్న శ్రీకి పొత్తికడు
 పునఁబుట్టెడి అపాయకరమైన నెత్తురు
 గడ్డ; కాలఖండము; నితంబైకపార్శ్వము.

మక్కనగాయ. మక్క(గడ్డ).
 మక్కల్లము. సం. ఒకశూలరొగము.
 మక్కల్లించు. అ. క్రి. తిరుగుకొను; సరి
 పడు; సరిపోలు. ప్రే. తిరుగుకొనఁజేయు;
 సరిపఱచు; సరిపోల్పు.
 మక్క } తురకల పుణ్యక్షేత్రము.
 మక్తా }
 మక్కి. విజ. నిస్సారము.
 మక్కు. మాలిన్యము. అ. క్రి. కాంతిహీన
 మగు; నవయు; చచ్చు. స. క్రి. గీలు.
 మక్కువ. కూరిమి, ప్రేమ.
 మక్కెలు. బ. ఎముకలు.
 మక్తా. హిం. గుత్త.
 మక్షిక. సం. ఈగ.
 మఖము. సం. యజ్ఞము.
 మగ. పుం స్త్యము; [శౌర్యము.
 మగఁటిమి. పౌరుషము, మగతనము;
 మగఁడు. పురుషుడు, పెనిమిటి; రాజు;
 కూరుడు. [ధర్మము.
 మగచెయ్యలు. బ. మగపనులు, గ్రామ్య
 మగతనము. పౌరుషము; కూరత్వము.
 మగది. పురుషజంతువు.
 మగధము. 56 దేశములలో నొకటి.
 మగధుడు. సం. వంశావళి చదివెడువాడు
 మగవారు. పతిపత్ని, మగఁడుగలఆడుది
 మగనిపేరెదనున్నవగలాడి. లక్ష్మి.
 మగనిసైదోడు. దేవరుడు; ననాండ.
 మగవంతము. కూరత్వము.
 మగపాడి. శౌర్యము.
 మగపొడుములు. బ. గ్రామ్యధర్మము.
 మగమానికపువారు. వజ్రాయుధము.
 మగమానికము. వజ్రము, రవ.
 మగతొలివారు. వజ్రాయుధము.
 మగతాయి. వజ్రము.
 మగవాడు. పురుషుడు; కూరుడు.
 మగిడి. పాములవాడు ఊడెడువాడ్య
 విశేషము.
 మగుడ. ద్ర. అవ్య. పునరర్థకము, తిరుగ.
 మగుడఁబడు } అ. క్రి. మరలు.
 మగుడు. }
 మగుడుచే. ప్రే. మగుడఁజేయు; మర
 లించు. రూ. మగుడుచు.

మగులు. గోడమీడి కప్ప. [గోడ.]
 మగులుగోడ. మగులుపెట్టిసగోడ, కప్పపై
 మగువ. (స్త్రీ).
 మగ్గవుగంత. సాలెవాడు నేయటకు
 గూర్చున్నప్పుడు కాలు చాచుకొనెడు
 పలము.
 మగ్గము. సాలెవాడు నేసెడుయంత్రము.
 మగ్గరి. సాలెవాడు.
 మగ్గు. అ. క్రి. ఉక్కచే చెమ్మగిల్లించెడు.
 మగ్గుడు. మగ్గుట.
 మగ్గుడుపాటు. అ. క్రి. మగ్గు.
 మగ్గూరు. హిం. అధికారము; శక్తి.
 మగ్గము. సం. విణ. మునిగినది.
 మగ్గుడు. సం. విణ. మునిగినవాడు.
 మఘ. సం. ఒకనక్షత్రము. [యజ్ఞము.?
 మఘము. సం. ఒక దీవి; ఒక పూవు;
 మఘవంతుడు. సం. ఇంద్రుడు.
 మఘవగోపము. సం. ఇంద్రగోపము.
 మఘవుడు. సం. ఇంద్రుడు.
 మఘి. సం. మొక్కజొన్నలు.
 మఘాని. సం. శచీదేవి.
 మచర్చిక. సం. శ్రేష్ఠవాచకము.
 మచ్చిక. ప్రేమ, మోహము; కాంతు;
 ఉపలాలనము. వా. మచ్చిక.
 మచ్చికపడు. అ. క్రి. మరులుకొను; మరగు.
 మచ్చిగ. రూ. మచ్చిక.
 మచ్చికంటి. మత్స్యక్షి, చేపలవంటి
 కన్నులుగల (స్త్రీ); (స్త్రీ).
 మచ్చెము. మత్స్యము, చేప.
 మచ్చే. తిలకము, పుట్టినపుడే దేహము
 నందుఁ గలిగిన నల్లని (లేక) యెఱ్ఱని
 చుక్క; గాయము మొదలైనవి మానిన
 పిమ్మట దేహమునం దేర్పడెను గుఱుతు,
 కణము.
 మచ్చేమాయహ. అ. క్రి. సశించు.
 మచ్చేము. గుఱుతు.
 మచ్చేరము. మత్సరము; ద్వేషము.
 మచ్చేరి. ద్వేషి; చోరుడు; మాత్సర్య
 కణుడు. [ర్యము నొందు.
 మచ్చేరించే. అ. క్రి. ద్వేషించు; మాత్స
 ర్యమొనరించు; మాత్సర్యము; ద్వేషము;
 పోటి.

మచ్చేరికించే. రూ. మచ్చరించు.
 మచ్చురీడు. విణ. మత్సరము కలవాడు.
 మచ్చువెన్నుడు. పార్థుడు, అర్జునుడు.
 మచ్చే. మీద కట్టడములేని మిడ్డెటిల్లు;
 చొక్కపొడి; మృగాదులు వలలో
 దగులుకొనుటకై వలకు సమీపమున
 నుంచబడు ఆహారము, ప్రభోధనము;
 వన్నె సరిగానున్నదని చూచుకొనుటకై
 యగసాలెవాడిచ్చెడు వెండి బంగార
 ముల కమ్మి. బ. వన్నె యొరసి పరీక్షిం
 చుటకై యగసాలె మొదలగు వారించు
 కొనియుండెడు వెండి బంగారముల
 కమ్ములు.
 మచ్చేకత్తి. కొమ్ములునరికెడుమోటకత్తి.
 మచ్చము. సం. చేప. [చెప్పిన, ఈ.
 మజుకూరు. అదీనవము. హిం. పైన
 మజుబతు. హిం. విణ. గట్టి.
 మజూరి. హిం. దినపుకూలి.
 మజ్జ. సం. చెట్టుచేప; ఎముకల యందలి
 నేయి, కొవ్వువంటి పదార్థము.
 మజ్జన బావి. స్నానము చేయు బావి.
 మజ్జనము. సం. మునుగుట; స్నానము.
 మజ్జిగ. చల్ల, తక్రము.
 మజ్జి. }
 మజ్జో. } అవ్య. ప్రశంసను తెలుపునది.
 మజ్జి. }
 మజ్జిరి. చక్కని రూపమును చుంచిపాయ
 మును గలిగి సమృద్ధిగ పాలిచ్చెడు
 యావు.
 మజ్జెరె(రే) }
 మజ్జో } అవ్య. మజ్జో, ప్రశంసార్థ
 మజ్జెరె(రే) } కము. రూ. మజ.
 మటమట. రూ. మలమల.
 మటమటలాడు. అ. క్రి. జ్వలించు, మండు.
 మటిక. గోరుచిక్కడు.
 మటుమాయము. మిక్కిలిమాయము.
 మటుమాయకాడు } విణ. మిక్కిలి
 మటుమాయలాడు } మాయగలవాడు
 మట్ట. కొబ్బరిచెట్టు తాటిచెట్టు మొదలగు
 వాని కొమ్మ; ఆవులు మొదలగువాని
 తోడ.

మట్టగింజు. స. క్రి. తగ్గించు; అడచు
మట్టగిడును. మత్స్యభేదము.
మట్టపలక. మట్టముచూచెడు పలక.
మట్టమధ్యాహ్నము. మి. పట్టపగలు.
మట్టము కొలది. విణ. తక్కువ; పొట్టి;
సముము.

మట్టసము. విణ. కులుచైనది; పరిమితము.
మట్టసి. విణ. పొట్టివాడు. వ్రాపించు.
మట్టాడు. ఆ. క్రి. నడచు; సంచరించు;
మట్టి. మృత్తిక.

మట్టిక. గోరుచిక్కుడు.

మట్టితెలము. మి. మట్టివలన దీసెడునూనె
మట్టియ. మట్టి; మగవాని కాలిరెండవ
ప్రేలిమించు బ. అడుదాని కాలిరెండవ
ప్రేలిమెట్టెలు.

మట్టు. త్రొక్కుడు; కుదురు; ప్రదేశము;
మితి; పర్యంతము. స. క్రి. త్రొక్కు
విణ. తక్కువ; మితము.

మట్టుకాకర. కర్కోటిక.

మట్టుకొను. ఆ. క్రి. కుదురుకొను ప్రే.
మట్టుకొలుపు.

మట్టుచేయు. స. క్రి. తగ్గించు.

మట్టుపడు. అడగు ఆ. క్రి. కుదురుపడు.
ప్రే. మట్టుపలుచు.

మట్టుపెట్టు. స. క్రి. చంపు.

మట్టుబచ్చలి. దుంపబచ్చలి, ఉపోదక.

మట్టుబీట. ఒక దినుసుబీట.

మట్టుమిగులు.

మట్టుమీటు. } ఆ. క్రి. ఆతిక్రమించు.

మట్టై. మగవాని కాలిరెండవప్రేలిమించు
బ. అడుదాని కాలిరెండవప్రేలిమెట్టెలు
విణ. బట్టచాలుగలది.

మట్ట. దున్నునపుడు కొండతిరుగక
నడుసు నిలిచెడు కొంచెము తావు.

మతము. సం. దేవగృహము; సంన్యాసులు
మొదలగువారు ఉండెడుచోటు.

మత్యము. సం. తాళభేదము, పదిమాత్రల
కాలము.

మడ. ప్రవాహమార్గము.

మడక. మడుపు; అరక.

మడగు. ఆ. క్రి. వంగు; మరలు.

మడచు. ప్రే. మడగడచేయు.

మడతి } స్త్రీ.
మడతుక }

మడది. స్త్రీ, మడగియుండునది.

మడకట్ట. లావుకట్టె.

మడచెట్టు. ఒకానొకచెట్టు.

మతడ. వలి, (వస్త్రపు) మడపు; (కడుపు
మీది) మడుపు; భక్త్య విశేషము.

మడతొక్కు. స. క్రి. తాటాకులుదొంటిగా
అణగఁగొన్న

మడమ. గుడికాలు, పార్శ్వ.

మడవ. మళ్ళకు పాదులకు నీళ్లుపాతెడు
కాలువముఖము.

మడవచేప. మత్స్యవిశేషము.

మడవు. ఆ. క్రి. విముఖమగు; నిష్ఫలమగు

మడి. ధౌతవస్త్రము, మడుగుబట్టి; కేదా
రము, పరిపాలము; చౌకపుపాదు; శుద్ధి
విణ. పరిశుద్ధము; వృత్తియందు ఉత్తిర
పదమైనమడుగు శబ్దమునకు ఆదేశముగా
వచ్చెడి రూపము. (ఇనుమడి, ముమ్మడి
యని.)

మడికాసు. వెండి, రజతము

మడికాసుగట్టు కైలాసము, రజతాద్రి

మడికాసుమలతేడు. కైలాసాధిపతి,
శివుడు.

మడిచేటు వైష్ణవస్త్రీలు ముందుండి
యెత్తి వెనుకకు చెక్కుకొను కోకచేటు.
మడిపెసలు. బ. మడియందు వైరగు నల్ల
పెసలు.

మడిమంచేము విణ. బలహీనము.

మడియడు విణ. మూఢుడు.

మడియాలు చాకలత.

మడియించు. స. క్రి. చంపు.

మడియు. ఆ. క్రి. మరణించు, తునుగు.

మడివేలు. చాకలవాడు.

మడినంచి మడుగు వస్త్రములుంచు
కొనెడు సంచి.

మడినంది. చంక.

మడుగు. గుణము, రెట్టి; హృదము; కొలను;
పరిశుద్ధి; పరిశుద్ధవస్త్రము; ఎనిమిదివీసెల
కొలది; అడగువ. బ. ఆకుమడుపు. విణ.
పరిశుద్ధము. ఆ. క్రి. అడగు; వంగు.

మధురమే. ప్రే. మధురగజేయు.
 మధువు. మడత; మధుగువస్త్రము. బ.
 ఆకుచుట్టలు. స. క్రి. చంపు.
 మధువు. రూ. మధుగు.
 మధువులు. బ. ఆకుమధువు.
 మడ్డు. రూ. మధుగు.
 మడ్డి. కిట్టము, నూనెమొదలగు వానియందు
 అడుగున నిలిచెడు ముటికి. విణ. మూఁడుండు
 మడ్డు. ఇనుపగుండు.
 మడ్డుకత్తి. మచ్చుకత్తి, మోటకత్తి.
 మడ్డువు. సం. గుమ్మెట, తుడుము.
 మణుగు రూ. మడగు.
 మణి. సం. పచ్చతాయి మొ||; ముత్యము
 మొ||; ముంత; మనికట్టు; మేకమెడ
 చన్ను; మగవానికామ చివర; సర్పవిశే
 షము.
 మణికట్టు. మి. మణిబంధము.
 మణికము. సం. కాగు, బాన.
 మణికారుడు. సం. రత్నములను సాన
 పట్టువాడు. [మణిగ.
 మణిగ. అప్ర. మళిగ, దుకాణము. రూ.
 మణిగణనికరము. సం. ఒక వృత్తము.
 మణిగము. అధికారము.
 మణిగాననము. సన్న నున్నపు పూత.
 మణితము. సం. కూకీపలుకు.
 మణిపుష్పకము. సం. సహజేవుని
 శంఖము. [కలిసిన కనిత్వము.
 మణిప్రవాళము. సం. రెండు భాషలు
 మణిబంధము. సం. చేతి మణికట్టు.
 మణిభిత్తు. సం. వజ్రము, రవ్వ.
 మణిరంజనము. సం. వర్ణపు తేకు.
 మణివకాడు. విణ. అధికారి.
 మణివము. అధికారము.
 మణినరులు. బ. ధాన్య విశేషము.
 మణిసిల. కొండమీది యొక దినుసు,
 యెఱ్ఱమన్ను.
 మణిహము. వాణిజ్యము.
 మణుగు. రూ. మధుగు.
 మణుగుఁబూలు. బ. జంతికెలలో
 భేదము, భక్త్య విశేషము. రూ.
 మణుగుఁ బువ్వులు.

మణురమే. ప్రే. అణఁచు; వంచు.
 మణువు. రూ. మధుగు.
 మణేదారు. హిం. గ్రామవ్యవహారి.
 మతంగజము. సం. ఏనుగు. [వాడు.
 మతంగుడు. సం. ఒక ఋషి; మాదిగ
 మతకము. మాయ; కపటము.
 మతకరి. విణ. మాయావి.
 మతము. సం. అభిప్రాయము; సమ్మతి;
 కాస్త్రము. విణ. సమ్మతము; తెలియఁ
 బడినది; పూజంపఁబడినది. (త్రిమత
 ములు—అద్వైతము, విశిష్టాద్వైతము,
 ద్వైతము—వైష్ణవము, మార్గ్యము,
 స్మార్తము. వజ్రతములు—వైష్ణవము,
 శైవము, కాక్తము, గాణపతము,
 సౌరము, కాపాలికము.) [తాత్పర్యము,
 మతలబు. హిం. విషయము, సంగతి.
 మతల్లిక. సం. ప్రశస్తవాచకము, మిన్న.
 మతాబు. చంద్రజ్యోతి.
 మతి. సం. కాస్త్రచింతనాదులచే గలుగు
 నర్థ నిర్ణయ జ్ఞానము; యిచ్చ; తలఁపు.
 మతిమతి. సం. బుద్ధిమంతురాలు.
 మతిమంతుడు. సం. బుద్ధిమంతుడు.
 మత్తుణము. సం. నల్లి; నారికేళము; ;
 కొమ్ములు లేని యేనుగు. [మగవాడు.
 మత్తుణుడు. సం. గడ్డము మీసములేని
 మత్తకానిని. సం. ఉత్తమ స్త్రీ.
 మత్తము. సం. మదముపట్టిన ఏనుగు. విణ.
 మదముపట్టినది.
 మత్తవారణము. సం. ఇంటిముంగిలి యావ
 రణము; మదించిన ఏనుగు; ఒఱుగుదెండు?
 గావు తలగడ; కటకటా.
 మత్త. హిం. మత్తు.
 మత్తాబు. చంద్రజ్యోతి.
 మత్తాలంబము. సం. ఇంటిముంగిలి ఆవ
 రణము; కటకటా.
 మత్తి. కామము.
 మత్తికాడు. విణ. కాముకుడు.
 మత్తిలు (ల్లు). అ. క్రి. మదించు, మత్తుగొను.
 మత్తు. మంపు, మదము, గజాదిమదము;
 మత్తుడు. సం. విణ. మదించినవాడు,
 'మత్తుగొన్నవాడు.

మత్స్యరము. సం. ఈర్ష్య, ఓర్ష్య లేక పోవుట; క్రోధము. విణ. ఈర్ష్యకలది; క్రోధము గలది. బ్రెల్లము.
మత్స్యంది. సం. కండచక్రైర, పటిక మత్స్యధాని. సం. మీలబుట్ట.
మత్స్యపిత్త. సం. కటుక రోహిణి.
మత్స్యబంధనము. సం. చేపల గాలము.
మత్స్యము. సం. చేప; 56 దేశములలో నొకటి.
మత్స్యవేధనము. సం. చేపల గాలము.
మత్స్యక్షి. సం. పొన్న గంటి కూర; సోమేద కూర; మచ్చెక్కింటి.
మథనము. సం. త్రచ్చుట.
మథించే. సం. స. క్రి త్రచ్చు.
మథితము. సం. నీళ్లు కలియని పెరుగు త్రచ్చిన మజ్జిగ. విణ. త్రచ్చబడినది; ఒరియబడినది.
మధుర. సం. మధురానగరము.
మదకలము. సం. మదపు టేనుగు. విణ. మత్తు చేత వ్యక్తము కాని మాటలు కలది.
మదట. విణ. మత్తము; మత్తుడు; మత్తు రాలు.
మదనగంధులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
మదనచేతులు. బ. దంతెలు.
మదనము. సం. ఆమని; ఉమ్మెత్త; మంగ; మయినము. [స్థిలి.]
మదని. సం. కస్తూరి; మద్యము; జవాది మదనుడు. సం. మన్మథుడు.
మదపుటేనుగు. మత్తగజము.
మదమడచే. మి. స. క్రి. చంపు.
మదము. సం. క్రొవ్వు; ఏనుగు క్రొవ్వు; రేతస్సు; ఏనుగు రేతస్సు; కస్తూరి; గర్వము; సంతోషము. (త్రిమదములు — విద్యామదము, ధనమదము, కుల మదము. అష్టమదములు — అన్నమదము, ఆర్థమదము, స్త్రీమదము, విద్యా మదము, కులమదము, రూపమదము, ఉద్యోగమదము, యౌవనమదము.)
మదల. విణ. దురాగ్రహముగలవాడు.
మదలతనము. అలసత్వము.
మదశౌంధము. సం. జాజికాయ. [గడి.
మదస్థానము. సం. మద్యపానము; కల్లం

మదహత్తి. మత్తహాస్తి, మదపు టేనుగు. మదావలము. సం. గజము.
మది. హృదయము; మతి.
మదించే. అ. క్రి. తలచు. స. క్రి. మదింపు చేయు. సం. అ. క్రి. క్రొవ్వు. రూ. మదియించు.
మదింపు. అంచనా.
మదికొలంకు. మానససహవరము.
మదికొలంకువులుగు } మానసోకము,
మదికొలనునెక్కింపుపట్ట } హంస.
మదిమది. నెమ్మది, నిశ్చింతత.
మదిర. సం. కల్లు. [స్త్రీ; స్త్రీ.
మదిరాక్షి. సం. మదముకప్పినకన్నులుగల మదీయము. సం. విణ. నాది. [కాలువ.
మదుగు. అనుకు; చేలకు నీళ్లు పారెడు మదుపు. అకుపచ్చు.
మదుము. రూ. మదుగు. [కమియు.
మదురు. గోడమీది కప్ప. అ. క్రి.
మదురుగోడ. మదురు పెట్టినగోడ.
మదురుపు. మద్యము; మత్తు.
మదులు. వా. మదురుగోడ.
మదుపు. రూ. మదుగు.
మతోత్కటము. సం. మదపు టేనుగు, విణ. మిక్కిలి మదించినది.
మద్దతు. హిం. సహాయము.
మద్గురము. సం. బొమ్మ డాయచేప.
మద్గుపు. సం. నీరు; నీరు కాకి; కన్నె లేడి; ఒకచేప?
మద్దళ. మృదంగము?
మద్ది. అద్భుతము.
మద్దికాయలు. బ. బాలకుల చెవికమ్మల నుంచెడు భూషణవిశేషము.
మద్దు. పద్దు.
మద్దెల. చర్యవాద్యవిశేషము, మర్దలము. మద్దెలరూపుచుక్క (రిక్క). ధనిష్టా నక్షత్రము.
మద్దెళన. ముష్టియుద్ధాదిమ గతిభేదము.
మద్దము. సం. నుర, కల్లు. [నొకటి.
మదదేశము. సం. 56 దేశములలో మధుక. అతిమధురము; తిప్పతీగ.
మధుకము. సం. అతిమధురము; ఒకపక్షి; ఇప్ప; నెమిలి.

మధుకరము. సం. తుమ్మెద. [వాఁడు. మధుకుఁడు. సం. వంశావళిఁ జదువు మధుక్రమము. సం. మరల మరల నురసు గ్రోలుట. మధుద్రుమము. సం. ఇప్పుఁగ్రోలునది. మధుపము. సం. తుమ్మెద. విణ. మధువు మధువర్కము. వా. పెండ్లిలో వధూ వరులకిచ్చెడు వస్త్రము. సం. పోడ శోపచారములలో నొకటి, చక్కెర తేనె పెరుగు నెయ్యి నీరు కలసిన యది; నెయ్యి పెరుగు తేనె; పెరుగుతోఁగూడిన తేనె. [నీలిచెట్టు. మధువర్ణి. సం. గుమ్మడుగ; తిప్పతీగ; మధుమేహము. సం. మూత్ర రోగ విశేషము. మధుయష్టిక. సం. అతిమధురము. మధుర. సం. ఒక మోక్షపురి; సదాప; అడవిసదాప; పాలకూర. మధురకవిత్యము. సం. చతుర్విధ కవితలలో నొకటి. మధురత్రిఫలము. సం. ద్రాక్ష కాశ్మర్య ఖర్జూరఫలములు. మధురము. సం. బెల్లము; జిలకఱ; విషము; తియ్యన. విణ. తియ్యనిది; ఇంపైనది. [పాల; పాల. మధురన. సం. చాఁగ; ద్రాక్ష; పిన్న మధురాక్కర. మి. అక్కరిలలో భేదము. మధురాలాప. సం. గోరువంక. మధురిక. సం. అడవిసదాప. మధురిపువు(డు). సం. విష్ణువు. మధురిమ-మా. సం. తియ్యన. మధులిట్టు. సం. తుమ్మెద. రూ. మధులి హము. మధువారము. సం. మధుక్రమము. మధువు. సం. పాలకూర; నీరు; పాలు; కల్లు; తేనె; వూఁజేనె; చైత్రమాసము; వసంతఋతువు; ఇప్పు; ఇప్పువూవుల సారా; అతిమధురము; గోరంట. మధువ్రతము. సం. తుమ్మెద. మధుశిగ్రువు. సం. ఎఱ్ఱపువ్వుల మాసగ. మధుశ్రవ. సం. తెల్ల గురిజ.

మధుశ్రేణి. సం. చాఁగ. మధుశ్శీలము. సం. ఇప్పు. మధుసఖుఁడు. సం. మన్మథుఁడు. మధుసన్ధ్యము. సం. ఈడ; ఖర్జూరము; మధుసారది. సం. మన్మథుఁడు. మధుసూదనము. సం. తుమ్మెద. మధుసూదనుఁడు. సం. విష్ణువు. మధువ్రవ. సం. పాలకూర. మధూకము. సం. ఇప్పు చెట్టు. మధూచ్చిష్టము. సం. మైనము. మధూలకము. సం. నీరిప్ప, కొండయిప్ప. విణ. మధురము. మధూలి. సం. మామిడి; అతి మధురము; తియ్యమాదిఫలము; కల్లు. పూఁజేనె? మధూలిక. సం. చాఁగ; పుష్పాడి. మధ్య. సం. ఒక ఛందస్సు; స్వీయాంత శ్లోద విశిష్ట నాయికా విశేషము; నడి తరముది. మధ్యదేశము. సం. కురుక్షేత్ర ప్రయాగ హిమాద్రి వింధ్యముల మధ్యదేశము. మధ్యమ. సం. యువతియై కామము లజ్జయుఁగల నాయిక; రజస్వల; దుద్దు; నడిమివ్రేలు; బుద్ధియుక్తమైహృదయము నుండి కలిగిన నాదరూపమగు వర్ణము; నడితరముది; మధ్యమ తరగతి స్త్రీ. మధ్యమ పురుషమము. సం. ఎదుటనున్న వాఁడు కర్తగాఁగల క్రియారూపము. మధ్యమము. సం. నడుము; మధ్యదేశము; 16 నుండి 70 యేండ్ల వరకుఁగల వయస్సు; ఒక స్వరము. విణ. నడిమిది. మధ్యమ లోకము. సం. భూలోకము. మధ్యము. సం. అవకాశము; నడుము; మధ్యప్రదేశము; నృత్తిగీతవాద్యముల మధ్య మాసము; ఒక సంఖ్య. విణ. నడి తరముది; నడిమిది; తక్కువది. మధ్యముఁడు. సం. మధ్యమతరగతి మనుష్యుఁడు. విణ. నడిమివాఁడు; తక్కువ వాఁడు. మధ్యరాత్రము. సం. నడురేయి. మధ్యరాత్రి. సం. నడురేయి?

మధ్యలోకము. సం. భూలోకము. రూ. మధ్యమలోకము.

మధ్యవర్తి } సం. విణా. నడుమనుండి
మధ్యస్థుడు } పక్షపాతము లేక యిరు
తెగలవారికి సరిగా న్యాయము చెప్ప
వాడు; మధ్యముడు.

మధ్యాక్రమ. మి. అక్రమలోభేదము.
మధ్యాహ్నము. సం. పట్టపగలు, పగలు
రెండుజాముల వేళ; మూడుభాగములుగ

విభజింపబడిన దినమందలిమధ్యభాగము
మధ్యానవము. సం. ఇష్టపువ్వులకల్లు.
మన. స. మనముఅనుదానికి పాతిపదికము
మనఃప్రభవుడు. సం. మనస్సుడు.

మననము. సం. ధ్యానము; శ్రవణము
చేసిన యర్థమును అద్వితీయముగా ఉప
నిషదర్థమున కనుగుణమైన యుక్తలతో
అనుసంధించుట.

మనమడు. వా. మనుమడు.

మనమరాలు. వా. మనుమరాలు.

మనము. స. నీవును నేనును; మీరును
మేమును. సం. మనస్సు.

మనవర్తి. వా. మనవర్తి.

మనవి. సం. విజ్ఞాపనము, విన్నపము.

మనశ్శిల. సం. మణిశిల.

మనన. ఆయుస్సు?

మననగు. ఆ.క్రి. ఇష్టమగు; కోరికపుట్టు.

మననరి. మి. విణా. బుద్ధిమంతుడు;
ధీరుడు.

మనసిజుడు. సం. మనస్సుడు.

మనసు. విణా. ఇష్టము. సం. మనస్సు.

మనస్కరించు. సం. ఆ.క్రి. మనసుంచు.

మనస్కారము. సం. ఏదేనొకవిషయ
మున మనస్సు స్థిరముగా ఉండుట;
మనస్సు సుఖమునందు ఆసక్తిగలది
యగుట.

మనస్తాపము. సం. మనస్సులో బాధ.

మనన్వీ. సం. విణా. మంచిమనస్సుగల
వాడు.

మనస్సు. సం. మానసము, హృదయము.

మనాయించు. గ్రా. స.క్రి. లక్ష్యపెట్టు;
విను; లోబడు.

మని. మణి.

మనికట్టు. మణిబంధము.

మనికి. మచుట, జీవించుట; వసించుట;

వాసస్థానము; స్థానము.

మనితకపడు. ఆ.క్రి. దుఃఖపడు.

మనికితపాటు. దుఃఖపడుట.

మనికితము. దుఃఖము; మనోవ్యధ.

మనితము. సం. విణా. తెలియబడినది.

మనికివట్టు వాసస్థానము; ఉనికి;
గృహము.

మనికితోడు. గృహస్థుడు

మనికులు. బ. వాస్తవ్యులు, స్థలజ్ఞులు.

మనియకా. పు. అధికారి; నిఘామాన్యుడు
ఘనిని. వా. (మనజ సామాన్యము) మను

మ్యుడు; శ్రీ.

మనీషి. స. ప్రజ్ఞ; బుద్ధి.

మనీషి. సం. విణా. ధీరుడు, విద్వాంసు
డు, బుద్ధిమంతుడు.

మను. ఋశ్యవాచకమైన మన్ముశబ్దము
యొక్కలు పురూషము; మట్టి; నేల. ఆ.

క్రి. జీవించు; వర్తించు; బ్రతుకు.

మనుగు. ఆ. క్రి. చచ్చు.

మనుబెంటి. మనుబడి.

మనుబిడి. ఆడు ఋశ్యమృగము.

మనుబోతు. ఋశ్యమృగము, బిళ్ళమన్న.

మనుకువ. వాసస్థానము; చెలిమి.

మనుగడ. జీవనము; జీవనోపాయము.

మనుగుడువు. అల్లెము. గ్రా. మంచు.

మనుచే. స. క్రి. పోషించు; బ్రతికించు.

మనుజాశనుడు. సం. రాక్షసుడు.

మనుజుడు. సం. మనుమ్యుడు.

మనుజేంద్రుడు. సం. నృపతి, రాజు.

మనుదిండి. ఒకదినుసువాము, మాతులాహి

మనుపరి. విణా. కాపరి, రక్షకుడు.

మనుపాల. పాలకూర.

మనుపీనుగు. జీవచ్ఛవము, కదలుకవము

మనుపు. పోషణము, రక్షణము. గ్రా. రూ.

మనుచు.

మనుపెంటి. ఆడు ఋశ్యమృగము.

మనుపోతు } ఋశ్యమృగము.

మనుబిళ్ళ }

మనుమడు. వా. త్రుడు, కొడుకు
కొడుకు; దోహత్రుడు, మాత్రుడు.

మనుమరాలు. పౌతి, కొడుకుకూతురు;
 కూతురు కూతురు. [యిచ్చు సొమ్ము.
 మనువర్తి. గ్రా. అనాథలకు జీవనమునకై
 మనువు. జీవనము; వర్తనము; మగని
 వరించుట; వివాహము; మగడు. ఆ.
 క్రి. చచ్చు. సం. మంత్రము; వైవస్వ
 తాది. (వీరు పడునలుపురు - స్వామి
 భువుడు, స్వారోచిషుడు, ఉత్తముడు,
 తామనుడు, రైవతుడు. చాక్షుషుడు,
 వైవస్వతుడు, నూర్యసావర్ణి, దక్ష
 సావర్ణి, బ్రహ్మసావర్ణి, ధర్మసావర్ణి,
 రుద్రసావర్ణి, రాచ్యుడు, భౌత్యుడు)
 మనువృత్తి. మి. మనువర్తి.
 మనుష్యధర్ముడు. సం. కుబేరుడు.
 మనుష్యయజ్ఞము. సం. అతిథిపూజ.
 మనుష్యుడు. సం. మానిసి, మానవుడు.
 మనెదారి. ప్రభువు, అధిపతి.
 మనోగుప్త. సం. మణిసిల.
 మనోజవనుడు. సం. విణ. తండ్రితో
 సమానుడు. రూ. మనోజవుడు.
 మనోజుడు. సం. మన్మథుడు.
 మనోజ్ఞము. సం. విణ. సుందరము, మనో
 హరము.
 మనోభవుడు. సం. మన్మథుడు.
 మనోరథము. సం. ఇచ్చు.
 మనోరమము. సం. విణ. మనోజ్ఞము.
 మనోవర్తి. గ్రా. రూ. మనువర్తి, మనో
 వృత్తి.
 మనోహతుడు. సం. విణ. కార్య విఘ్న
 తాదులచే మనస్సున ఉత్సాహము
 చెడినవాడు.
 మనోహరము. సం. బంగారు; భక్త్య విశే
 షము. విణ. మనోజ్ఞము.
 మనోహ్వ. సం. మణిసిల.
 మన్ని. రూ. మనికి.
 మన్నిండి. రూ. మనుడిండి.
 మన్న. అడ్డగింపు.
 మన్నుడు. ప్రభువు.
 మన్నన. సమ్మానము, గౌరవము, విన
 యము చూపుట, గొప్పచేయుట.
 మన్నా. గ్రా. అటకాయంపు.

మన్ని. జీవనము; మన్య, పెడతలయం
 దుండు నరము. [విండు; మన్ననచేయు.
 మన్నించు. స. క్రి. సమ్మానించు; గౌర
 మన్నింపు. మన్నించుట; అపరాధ సహ
 నము.
 మన్నిక సమ్మానము.
 మన్నిగొను. స. క్రి. చంపు
 మన్నియ-డు } ప్రభువు.
 మన్నిడు }
 మన్ను. ఋశ్య మృగము; యుద్ధ సాధన
 విశేషము; భూమి; మృత్తిక.
 మచ్చుతేడు } భూపతి, రాజు.
 మన్నె-కాడు }
 మన్నెడి. రాజు; అరణ్య దేశమునకు దొర.
 మన్నెము. రాజులు సమ్మానించి యిచ్చిన
 కొంత భూభాగము.
 మన్నెముల్లు. మేకల కాల్ గిట్టలలోని
 ముల్లుతీసెడు పెద్దనూది. [ద్రారు.
 మన్నెవాడు. అధిపతి, భూపతి; జమీ
 మన్నెటికము మండలేశ్వరత్వము; మన్నె
 పు దొరతనము. రూ. మన్నెర్కము.
 మన్నెలు. బ. నతివిశేషము.
 మన్మడు. మనుమడు.
 మన్మథ. సం. మన్మథసంవత్సరము.
 మన్మదబాణములు. బ. ధాన్యభేదము.
 సం. పంచబాణములు.
 మన్మథము. సం. కామచింత; వెలగఁగి
 మన్మథరసము సం. వీర్యము.
 మన్మథుడు. సం. మరుడు; మదనుడు.
 మన్మనము. సం. రతికాలమున ఆలుమగల
 గుసగుసలు.
 మన్య. సం. పెడతలయందుండు పెద్ద
 నరము; పూర్వచంద్రుడు గల దినము.
 మన్యము. గ్రా. మండెము.
 మన్యవు. సం. కోపము; దైన్యము;
 యజ్ఞము; కోకిము.
 మన్యంతరము. డెబ్బదియొక్క మహా
 యుగముల కాలము; అంతపరిమితిగల
 ముఖుల యధికారము.
 మపుష్టకము. సం. అడవి పెసలు.
 మప్పితము. విణ. మితము, పరిమితము.
 మప్పు. స. క్రి. మరపు; అలవర్చు.

మబ్బు. మేఘము; చీకటి; అజ్ఞానము; మద్యపాన మదము.

మబ్బుకొను. అ.క్రి. మంపుకొను.

మబ్బుత్రోవ. మేఘ ద్వారము, అకాశము.

మబ్బువగ. ప్రభంజనుడు; వాయువు.

మబ్బుపువ్వులవెల్లి. సముద్రము.

మబ్బుపూనిసుపు అగ్ని.

మబ్బుమేపరి. మబ్బుపగ. [ఇంద్రుడు.

మబ్బురవుతు. మేఘ వాహనుడు,

మబ్బురావుంటనము } మత్తు వస్తువులు

మబ్బురావుంటు } కలిపిచేసినవిండు

మబ్బురూపరి. ఐరావతము.

మబ్బువిప్పు. ప్రభంజనుడు, వాయువు.

మభ్యపెట్టుట. స.క్రి. మోసముచేయుట,

ఉపాయముగా దాటుచేయుట.

మమత సం. మమత్వము, నాదియనెడి

భావము.

మమ్మ-రె(రే) } అవ్య. ప్రశంసను తెలు

మామ్మ-రె(రే) } పునది.

మమ్మాయి. లేహవిశేషము.

మమ్ము. సముద్రముమీఁద ఓడలకు విఘా

తముగ పీచెడు నుడిగాలివిశేషము.

మయము. మధ్యభాగము. సం. ఒంటె;

కంచర గాడిద.

మయష్టకము. సం. అడవిపెసలు.

మయి. శరీరము; విధము; తడవ, పార్శ్వ

ము; వెంబడి; కొన్నియెడల తృతీయా

విభక్తియందు వచ్చెడి ప్రత్యయము.

మయికము. మదము, మత్తు; భ్రమ.

మయికొను. అ.క్రి. సమృద్ధించు.

మయికొలు. ఇచ్చగించు, సమృద్ధి.

మయిజౌలు. పయిటకొంగు.

మయితాలుపు జేపి, ప్రాణి.

మయిద. మదము; గోరంట.

మయిదానము. గ్రా. మైదానము. రూ.

మయిదాను. చొక్కాపాడి.

మయిదు. మదము; మాయ; చొక్కా,

మయినపువ్వు. దీపము వెలిగించువత్తి.

మయినము. మధూచ్చిష్టము, మైనము.

మయిమయి. అనాయాసము. క్రి. విణ.

అనాయాసముగా.

మయిమఱుపు. పారవశ్యము.

మయిమఱుపు. కవచము.

మయిల. కృష్ణవర్ణము; చీకటి; మాలి

న్యము; ఆశుచి; మలినవస్త్రము. విణ.

మలినము; ఆశుచి.

మయిలకోక. మాసినకోక.

మయిలవన్నె. మయిలవర్ణము.

మయిలారు. ఒక యుద్ధదేవత.

మయిలారువాడు. కొమట్ల నడిగి కొని

జీవించువాడు.

మయిలు. మైలు.

మయిలుతుత్తము. తుత్తము, మ్రానిపను

పున వండిన అంజనవిశేషము.

మయివడి. సమృద్ధి; అనుకూల్యము; విధ

ము; సౌమ్యత. విణ. అనుకూలము.

మయిసున్నవజీరు; అనంగుడు, మన్మ

థుడు.

మయ్యుడు. సం. అశ్వముఖుడు, కిన్న

రుడు; అనురశిల్పి. [వము.

మయ్యువు. సం. కిన్నరుడు; మృగవిశే

మయ్యష్టకము. సం. అడవిపెసలు.

మయ్యాఖము. సం. కిరణము; కాంతి;

జ్వాల. [ఉత్తరేను.

మయ్యారకము. సం. మయిలుతుత్తము;

మయ్యారశుత్తము. సం. మయిలుతుత్తము

మయ్యారము. సం. నెమిలి; నెమిలిజాట్టు;

ఓనుము; ఉత్తరేను.

మయ్యారవిదళ. సం. నల్లతెగడ.

మయ్యారారి. సం. ఊసర వెల్లి.

మయ్యారు. మేజరు.

మయ్యొంకి. తాళము.

మయ్యర. శృంగువు.

మర. కీలు; తిరుగుడుచీల; తిరుగుడునొట్టు.

మరందము. సం. పూదేనె.

మరందలు. మరందలు.

మరక. కఱ; డాగు.

మరకట్టు. తిరుగుడుచీలను తిరుగుకుండ

కట్టివేయు విధ్య.

మరకతపట్టు. మి. వస్త్రవిశేషము.

మరకతము. సం. గారుత్మతము, పచ్చ.

మరకము. ఎనిమిదిపళ్లు; తూము.

మరకాడు. నావికుడు, ఓడనడపువాడు.

మరగాలు. కృత్రిమపాదము.

మరగు. ఆ. క్రి. పరిచితమగు; ఆశపడు.
 స. క్రి. ఆశించు; మోహించు.
 మరగొమ్ము. గుఱ్ఱముమీఁది పల్లమునకు
 ముందు వెనుకల నానికకై యెత్తుగా
 నేర్పబడియుండు భాగము.
 మరమొట్టు. తిరుగడ; మరయుంగరము.
 మరణము. సం. చావు; ప్రాణము విడు
 చుట.
 మరణించే. సం.స.క్రి. చచ్చు; ప్రాణము
 విడుచు.
 మరతకము. సం. పచ్చ.²
 మరపు. ప్రే. మరగఁజేయు; నేర్పు.²
 మరవేకు. తిరుగుడుచీల.
 మరమ్మతు. హిం. బాగుచేయుట.
 మరల. ఆవృ. పునరర్థకము.
 మరలఁబడు. ఆ. క్రి. మరలు.
 మరలఁబాటు. మరలఁబడుట
 మరలు. ఆ. క్రి. నివర్తిల్లు, తిరుగు, వెను
 కకు తిరుగు. [మరలుచు.
 మరలుచే. ప్రే. మరలఁజేయు. రూ.
 మరవలి మనుఁగుడువు.
 మరసాన. తాళ్లపనివాని సాధనవిశేషము.
 మరాటము. లాంగలి.²
 మరాటి. మహారాష్ట్రుఁడు
 మరాటివాఁడు. మరాటి. రూ. మరాఠీ.
 మరాటిదేశము 56 దేశములలో నొకటి,
 మహారాష్ట్రము.
 మరాళము. సం. హంస.
 మరి. వారము, తడవ. ఆవృ. మఱియు.
 మరించే. సం. ఆ. క్రి. మరణించు.
 మరిగ. రాతిచిప్ప, మెత్తని సబ్బురాతి
 నుండి తయారుచేసిన చిప్ప.
 మరిగొమ్ము. కలంజా.
 మరిచము. సం. మిరియము.²
 మరిడిమహాలక్ష్మి. ఒకదేవత.
 మరిడివ్యాధి. కలరాజాడ్యము.
 మరియార. క్రమము; పుర్యాద;
 న్యాయము.
 మరిచము. సం. మిరియము.²
 మరిచి. సం. కిరణము; సప్తములలో
 ఒకడు; ఒక ప్రజాపతి.
 మరిచిక. సం. ఎండమావులు.

మరు. వృత్తి యందు మారుశబ్దమున
 కాదేశరూపము.
 మరుఁడు. స్మరుఁడు, మన్మథుఁడు.
 మరుచివ్వు. మన్మథ యుద్ధము, రతి.
 మరుజేజి. మన్మథుని వాహనము, చిలుక.
 మరుతేరు. వాయువు.
 మరుత్తు. సం. వాయువు; దేవత; ఒక
 రాజు; మొక్కము; పిక్క.²
 మరుత్పద్మాకరము. సం. విణ. సురదీర్ఘిక,
 ఆకాశగంగ.
 మరుత్పాలుఁడు. సం. దేవేంద్రుఁడు.
 మరుత్వంతుఁడు. సం. దేవేంద్రుఁడు;
 హనుమంతుఁడు; మేఘుఁడు.²
 మరుత్పాము. సం. అగ్నిహోత్రుఁడు;
 ఇంద్రుఁడు. [వణుఁడు, శివుడు.
 మరుద్భుక్కుటకుఁడు. సం. నాగభూ
 మరునయ్య. విష్ణువు.
 మరునయ్యజేజి. గరుత్మంతుఁడు.
 మరునల్లె. భృంగము, తుమ్మెద.
 మరునిడాలు. మినము; మకరము.
 మరునిల్లు. మన్మథగృహము, యోని.
 మరున్మాల. సం. పిక్క.²
 మరుపని సురతము.
 మరుమామ. చంద్రుఁడు.
 మరురాణి. రతిదేవి.
 మరులు. పిశాచము; మోహము, కామము.
 మరులుఁద్రేగ. మరుజడ.²
 మరులుకొను. ఆ. క్రి. మోహించు. ప్రే.
 మరులుకొలుపు.
 మరులుజేస } ముట్టినలోడనేమరులు
 మరులుమాతంగి } పుట్టించెడి యోషధి,
 మదనము²
 మరులుమొత్ } మరులు జడ.²
 మర్లమాతంగి }
 మరులుతేఱు. భూతేఱుఁడు, శివుఁడు.
 మరువకము. సం. మరువము; మంగ.²
 మరువము వాసనగల ఒకచిన్నచెట్టు,
 ప్రశ్నపుష్పము.
 మరువు. సం. నిర్జలప్రదేశము; పర్వతము.
 మరుసాము. మన్మథయుద్ధము.
 మరూకము. సం. నెమిలి.

మర్కటకీటము. సఁ. సాతెపురుగు.
 మర్కటము. సఁ. కోఁతి. రూ. మర్కట
 కము.
 మర్కటి. సఁ. నిష్పలవన్నె కానుగు;
 దూలగాండి; ఆండుకోఁతి.
 మర్కారి. పడవ నడిపించువాఁడు.
 మర్తబు. హిం. విణ. పరిష్కారి మైన.
 మర్త్యము. సఁ. భూలోకము.
 మర్త్యుడు. సఁ. మనుష్యుడు.
 మర్దనము. సఁ. మర్దించుట.
 మర్దలధ్వని సఁ. గుండిలము.
 మర్దలము. సఁ. మద్దెల.
 మర్దించే. సఁ. స. క్రి. నలుపు; నూలు;
 పినుకు, ఒత్తు.
 మర్దితము. సఁ. విణ. మర్దించఁబడినది.
 మర్నాడు. మఱునాడు.
 మర్మము. సఁ. సంద్ధి; ఆయము, జీవస్థా
 నము; కిటుకు; కపటము, నెపము?
 మర్మరము. సఁ. పెళ్ళపెళ్ళ, అకులయు
 వస్త్రములయు మ్రోఁత.
 మర్మస్పృక్కు. సఁ. విణ. మర్మమును
 చాఁకునది.
 మర్మాద. సఁ. మేర; తీరము; కట్టు
 పాటు, నిర్ణయము; సమ్మానము.
 మర్దుబాము. మనుడిండి, మాలుధానము.
 మర్దము. సఁ. త్రుచు, ఓర్పు.
 మఱి. మఱచుచాతువు విశేష్యరూపము;
 విస్తృతి; పరాకు; కీలు.
 మఱదలు. తమ్మనిభార్య; తనకంటె
 చిన్నదగుమేనత్తమేనమానులమాతురు;
 భార్యచెల్లెలు, కేలికుంచిక.
 మఱది. చెల్లెలి మగఁడు; మేనమామ
 కొడుకు; మగని తమ్ముడు; భార్యతోఁ
 బుట్టువు, కన్యలకుఁడు.
 మఱక. కఱ; మేకపడ్డ.
 మఱకువ. అజ్ఞానము; పరాకు.
 మఱగాలు. కృతిమపాదము.
 మఱమే. స. క్రి. మఱపుఁజెందు, విస్త
 రించు. ప్రే. మఱపించు.
 మఱపు. విస్తృతి; పరాకు; అజ్ఞానము;
 పారవశ్యము; ప్రమాదము.

మఱలు. ఆ. క్రి. మళ్లు, మరలు.
 మఱి. అవ్య. వెండియు; ఇంకను; అనం
 తరము.
 మఱిగ. జోడ్డవెలవలె బలపపుటాతితోఁ
 జేయఁబడిన పాత్రము.
 మఱిమఱి. అవ్య. మఱియు మఱియు;
 అత్యంతము. [మఱొకటి.
 మఱియొకటి. స. అవ్యము. వేటొకటి,
 మఱియొకడు. స. అవ్యుడు.
 మఱియొకతె. స. అవ్య; అవ్యస్త్రీ.
 మఱు. వృత్తియందు మఱుగు మఱుస
 మాఱు శబ్దముల కాదేశరూపము.
 (మఱుపడు, మఱునాడు, మఱుమాట
 యని.) [సంతాపించు.
 మఱుఁగు. చాటు అ. క్రి. చాటగు;
 మఱుఁగుడు. సంతాపము. [స్థానము.
 మఱుఁగుదొడ్డి. పాయిఖానా, విస్తావిసర్జన
 మఱుఁగుపడు. ఆ. క్రి. మఱుఁగు.
 మఱుఁగుపెరడు. మఱుగుదొడ్డి.
 మఱుఁగువెట్టు. స. క్రి. చాటువెట్టు.
 మఱుకువ. సంతాపము.
 మఱుగుజ్ఞు. విణ. గూనివాఁడు; గూనిది.
 మఱునాడు. మఱుసటిరోజు, పరదినము.
 మఱుపడు. ఆ. క్రి. మఱుఁగగు.
 మఱుపుట్టావు మఱుజన్మ.
 మఱుమాట. ప్రతిపచనము
 మఱు, మ్రోత. ప్రతిధ్వని.
 మఱువ. కుండ. విణ. మూఁగ.
 మఱువకందు. కుంభ సంభవుఁడు,
 అగస్త్యుడు.
 మఱువవాడు. విణ. మూఁగ.
 మఱుపు. కవచము; చాటు; మర్మము;
 పుట్టుమచ్చ.
 మఱువెట్టు. స. క్రి. మఱుఁగువెట్టు
 మఱుస. విణ. ఆవలిది.
 మఱునంజె. సాయంసంధ్య.
 మఱ్ఱాకు. మఱ్ఱియాకు.
 మఱ్ఱి. వటవృక్షము; అఱకము.
 మఱ్ఱి. మఱ్ఱి.
 మఱ్ఱెయ. అఱకము.
 మల. పర్వతము, కొండ.

మలక. చిక్కు; చుట్టు; మెలికి. విణ.
నంకర. [గల మాన విశేషము.

మలకతూము, పది కంచముల కొలది
మలకపుట్టి. ఇన్నాటు కంచముల
కొలది గల మానవిశేషము. [మెలుపు.
మలకమెలుపు. ధనురాకారమగు
మలకవాలు. పాదరక్ష.

మలగ. ఎద్దుపై గంతుతోడి సొకుగోనె.
మలగు. అ. క్రి. తిరుగు; చురలు; పంకిరగు.
మలమే ప్రే. మలగజేయు. స. క్రి.
తొలుచు.

మలపు. నర్తనము. ప్రే. మలగజేయు.
మలపుగొను. అ. క్రి. నర్తించు.
మలక. తురక; మూడుడు.

మలకడము. పాదరక్ష.
మలగొంగ. ఇంద్రుడు, నగవైరి.
మలగొను. అ. క్రి. మెలిగొను.
మలచేము. విణ. అధికము; గొప్ప.
మలదాయ. నగవైరి, ఇంద్రుడు.
మలప. దూడచచ్చి పాలిచ్చెడు ధేన్వా
దికము.

మలపు. ఆధిక్యము ప్రే. త్రిపు; చురలించు.
మలపుపు. సం. కుక్క మేడికి.
మలమనికి. పక్షి; కాకి; సింహము; కోతి.

రూ. మలమన్ని. [ధ్వన్యచకరణము.
మలమల మాడుట మఱుగుటయందగు
మలమానము. సం. అధికమానము.

మలము. సం. ఆణవాది; వాతాది;
(ద్వాదశమలములు, వస, శుక్లము,
రక్తము, మజ్జా, మాత్రము, విష్ణు, పింజా
షము, సఖము, శ్లేష్మము, అశ్రువు,
దూషిక, స్నేహము.) కిట్టము; దుష్టము;
పాపము; మలినము.

మలయ. సం. తెల్ల తెగడగ.
మలయజము. సం. చందనవృక్షము;
చందనము.

మలయము. సం. మంచిగందపు చెట్లకు
స్థానమైన ఒకకొండ; ఆరామము; ఒక
దేశము, మలబారు.

మలయజనిరి. మి. వస్త్ర విశేషము.
మలయమ్మ. పార్వతి.
మలయిక విహారము.

మలయు. అ. క్రి. తిరుగు; పెనగు;
వ్యాపించు; ఉద్యమించు; ఉద్రేకించు;
తపించు.

మలయువు. సం. కుక్క మేడికి.
మలరు. వూపు.

మలవిలుకాని తెరు. వృషభము.
మలసూడు. నగవైరి, ఇంద్రుడు.
మలహరుడు. సం. శివుడు.

మలహరుగుడి. మి. శివాలయము.
మలక. శ్రీఖండము. సం. ఆడేనుగు;
కాముకి; కుంభేనకత్తె.

మలకా. మలకాదేశ సంబంధమైనది.
మలమ. బంగారుపు నీగు మొదలగువాని
పూత.

మలము మలము; పుంటికి పూసెడుమందు
మలారము. మట్టిగాజుల గుడి; నిడుపు
కొయ్య కొనను రెల్లలుకట్టి వీధి మొద
లగునది ఊడ్చు పాదనము.

మలికితము. సం. దేహము.
మలిగ. చులిగ.
మలిగండ్లు. మలిచి తీయదగిన తాలు.

మలినము. సం. విణ. మాసినది; నల్లనిది;
దూషితమైనది.
మలినముఖము. సం. కొండముచ్చు.

మలినముబుడు. సం. దుర్జనుడు;
చచ్చినవాడు; అగ్ని.
మలిని. సం. ఋతుమతి.

మలిమిడి. పశుపార్థి కోగము.
మలిమ్మచము. సామలమానము; దోమ.
మలిమ్మచుడు. సం. దొంగ; అగ్ని;

వాయువు.
మలిమనము. సం. ఇసుము. విణ. మాసినది.
మలు. విణ రూ. మఱు.

మలుగు మత్స్య విశేషము.
మలుకారు. ముక్కారుపంటలో రెండవ
కారు; శీతకాలము.

మలుకు. దారము మొదలగువాని నెడు
రెదురుగా తగిలించి చురల పెడమర్ల
త్రిప్పినది. రూ. మలుగు.

మలుకువ. మఱికి. [మిల్లు; నకించు;
మలుగు. తుంటి. అ. క్రి. ఆఱు, ఉపశ

మలుచు. స. క్రి. బియ్యము మొదలగునవి
తాళ్ళపావ చెఱుగు; తఱి మెనఁబెట్టు;
తాతిని తొలుచు. రూ. మల్లు.
మలుచూలు. రెండవ చూలు.
మలుపక్కము. కృష్ణపక్షము.
మలుపు. ప్రే. ఆర్పు; నశింపఁజేయు.
మలునంజె. సాయంసంధ్య.
మలునమర్త. రెండవసారిమట్టుతయగుట
మల్గు. తురక. రూ. మల్గుఁడు.
మల్లు. తుంటి.
మల్లి. మంటి కంచము.
మల్లకము సం దీపపు ప్రమిద.
మల్లకుఁడు. విణ. గడుసరి.
మల్లగుల్లము. వాదులాట. [చేయు.
మల్లచేఱుచు. ఆ. క్రి. భుజాస్థాలనగు
మల్లచేఱుపు. మల్ల చఱుచుట.
మల్లట. రూ. మల్లట.
మల్లడి. తాపము, పరితాపము; పెనఁకువ.
మల్లడించు. ఆ. క్రి. పెనఁగొను; ఆతిశ
యించు.
మల్లడిగను. ఆ. క్రి. పెనఁగొను; పరిత
పించు. ప్రే. మల్లడిగొలుపు.
మల్లము. సం. ప్రమిద; మల్ల.³
మల్లరము. విణ. మదించినది.
మల్లసాల. భోజనకాల.
మల్లాట. పెనఁగు.
మల్లాడు. ఆ. క్రి. పెనఁగులాడు.
మల్లామడి. విణ. పీడితుఁడు; పీడితము.
మల్లారము. రూ. మలారము.
మల్లిక. సం. మల్లెతీగ; పానసాత్రము;
వర్ణపాత్రము. [తెల్లహంస
మల్లికము. సం. మాసిన ముక్కుకాళ్ళగల
మల్లికాక్షము. సం. మల్లికము; తెల్లని
కన్నులుగల గుఱ్ఱము.
మల్లియ. మల్లెతీగ.
మల్లు. కోతి; జెట్టి పెనఁకువ.
మల్లుఁడు. సం. జెట్టి విణ. శ్రేష్ఠుఁడు.
మల్లుకట్టు. స. క్రి. అడ్డగించు. [పెనఁగు.
మల్లు పెనఁగు. ఆ. క్రి. జెట్టి పెనఁకువగా
మల్లె. తృణశాస్త్రము, మల్లిక; మల్ల; ఉప
కాళి. బ. స్థానికపు బొబ్బలయందుఁ
గలుగు పురుగులు; ధాన్యవిశేషము.

మల్లెజేగుణు. రావులుఁగు.
మల్లెమొగ్గలు. కంఠ భూషావిశేషము.
మల్లెలగుది. మల్లెపూ గుత్తివలె మనోజ్ఞ
మగుటచేత కుక్కురియ్యబడిన పేరు.
మల్లెశ్రీగంధులు. మి.బ. ధాన్యవిశేషము.
మల్లెరి. జీనుఁగోవి.
మవ్వము. కోమలత. విణ. కోమలము.
మశకము. సం. దోమ; దేహము విరియు
కోగము.
మశకహరి. సం. దోమ తెర. రూ. మశకారి.
మశూచి-క. పోట్లకము.
మపాఖతు. హిం. భూమిని బాగుచేయుట
మపాతు. హిం. నేల కొలుచుట.
మపాతుదారు. పాలము కొలుచువాఁడు.
మపాలు. హిం. దిబ్బి.
మపాల్చి. హిం. దిబ్బిలు పట్టువాఁడు;
దీపములు వెలిగించువాఁడు. రూ. మపాల్చి?
మషి. సం. సిరా, కాగితమునా నెడుమసి.
మషిమణి. సం. మసిబుడ్డి, సిరాబుడ్డి.
మస. విలాసము.
మసఁగు. ఆ. క్రి. రేఁగు, విజృంభించు.
మసక-న. ఇంచుకనలుపు; మునిచీఁకిటి.
మసకము. సంభోగేచ్ఛ; సంభోగము;
ఆహారతి.
మసకపుఁబాము. నురత మొనరించుసర్పము.
మసకలుపారుట. మసకము.
మసకొను. ఆ. క్రి. సంభోగేచ్ఛగొను.
ప్రే. మసకొలుపు.
మసటు. మాలిన్యము. రూ. మసడు.
మసదరు. మూడురకానాలు.
మసనము. శ్మశానము.
మసర. ధూసరవర్ణము. విణ. ఆవ న్నెగలది.
మసరపప్పు. హంస.³
మసరు. ఆవేశము.
మనలిక. మాంద్యము. విణ. మందము.
మసలు. ఆ. క్రి. ఆలస్యముచేయు; నీళ్లు
సలసలకాఁగు; సంచరించు; వెనుకకుతి
రుగు; తడయక; ఆలస్యముచేయక.³
మసలుకొను. ఆ. క్రి. మసలు.
మసారము. సం. నీలరత్నము.
మసాల. హిం. సంభారము, మిర్చి

మెంతులు జీలకఱ మె|| పొగపుసామగ్రి;
గుట్టమునకిచ్చు మందు. రూ. మసాలా.
మని. నలుపు; కాలినమసి; బొగ్గు;
మయిల. సం. కాగితము వ్రాసెడు
కాటుక, సిరా. చిలుము.
మనికట్టు. బంగారు మొదలగువాని
మనికోతి. కొండముచ్చు.
మనిబుడ్డి. మి. సిరాబుడ్డి.
మనిలే. టాకుబండి.
మసిదు. తురకలగుడి. మసూర.
మసూర. సం. వేశ్య; చిలు సెనగలు. రూ.
మసూరము. సం. తలగడ; చిలు సెనగలు
మసూరవిదళ. సం. నల్లతెగడ.
మసూరి-క. సం. శీతలావ్యాధి, మశూచిక.
మన్మథు. సం. నల్లగి సె. [నిది.
మన్మథము. సం. విణ. నున్ననిది; చిక్కి
మసెల. అటుక.
మసోదు. హిం. చిత్తువ్రాసినది. [డము.
మస్కరము. సం. వెదురుగ; వెదురుదం
మస్కరి. సం. సన్నానిసి.
మస్టు. రూ. మసలు.
మస్తకము. సం. శిరస్సు.
మస్తకి. హిం. ఒకమందుచినుసు.
మస్తము. సం. తల, శిరస్సు.
మస్తరించే. స. క్రి. లోపలుచు.
మస్తరు. అధీనత, లోతువ.
మస్తిష్కము. సం. తలలోనుండెడి మెదడు
మస్తి. మదించిన రోనుగు.
మస్త. మదము; గర్వము; సమృద్ధి.
మస్తవాడు. విణ. మత్తుడు; గర్వి; సంప
న్నుడు.
మస్తవు. సం. పెరుగుమీడి మీగడ.
మహ. మహా?
మహాంతు. దేవస్థానములకు ధర్మకర్త
త్వము జటిగించుబైరాగి.
మహాజోతులు. బ. దీపభేదము.
మహాజెరు } హిం. పెక్కుమందిచేరి
మహాజెర్నామా } వ్రాసికొను అర్చి.
మహతాబు. మతాబా.
మహతి. సం. నూలుతంతులుగల వీణ,
నారదునివీణ; తెలుగు వ్యాకరణమున

తిర్యగితగ స్త్రీ వాచక శబ్దములకుసంజ్ఞ;
విణ గొప్పది.
మహత్తత్వము. సమష్టిబుద్ధి.
మహత్తు. సం. దొరతనము; గొప్పతనము;
సమష్టిబుద్ధి; ప్రభావము; తెలుగు వ్యాక
రణమున పురుషవాచక శబ్దములకుసంజ్ఞ.
విణ. గొప్పది.
మహదాజ్ఞ. సం. మహాజ్ఞ.
మహనాడు. ఆశేషకులస్థులయొక్క కూటము
మహానియుడు సం. విణ. గొప్పవాడు;
పూజ్యుడు.
మహము. సం. ఉత్సవము; తేజము.
మహమ్మదీయుడు. మహమ్మదు మతస్థుడు
మహమ్మదు. సం. మహమ్మదీయ మత
ప్రవక్త.
మహలు హిం. రాజమందిరము.
మహమ్మ. సం. తేజస్సు. [స్నానము.
మహనూలు. హిం. పంట. రూ. మహ
మహనూలుదార్లు. హిం. బ. పంట కాపులు
మహంగము. సం. ఒంటె.
మహాకందము. సం. రాచకల్లి, వెల్లుల్లి;
ముల్లింగి. [భటుడు.
మహాకాలుడు. సం. శివుడు; ఒక శివ
మహాకాళి. సం. దుర్గ, పార్వతి.
మహాకులీనుడు. సం. విణ. కులీనుడు.
మహాకులుడు. సం. విణ. ఉత్తమ వంశ
మున బుట్టినవాడు.
మహాక్కుర మి. అక్కురలలో భేదము.
మహాగణులు. వ్య. బ. జంగాలగురువుల
బిరుదు.
మహాగ్రీవము. సం. ఒంటె. [రాచబీజు.
మహాజాలి. సం. పచ్చపువ్వుల బీజు;
మహాదేవి. దుర్గ, పార్వతి.
మహాదేవుడు. సం. శివుడు.
మహాధనము. సం. చిల్లమడ్డి; బంగారు;
కృషి. విణ. గొప్ప వెలగల వస్తుము;
గొప్ప వెలగల వస్తువు. [నందము.
మహానందము. సం. మోక్షము, బ్రహ్మ
మహానటుడు. సం. శివుడు.
మహానసము. సం. వంటయిల్లు.
మహానిశ. సం. అర్ధరాత్రము.

మహానీలము. సం. సింహాశ ద్వీపము
 నందుఁ గలిగిన ఒక నీలరత్నము; గుంట
 కలగరక; పెద్దనేరేడుక. [విశేషము.
 మహానీలుడు. సం. దేవయోని సర్ప
 మహాపథము. సం. రాజమార్గము; ఆకా
 శము; స్మశానము.
 మహాపద్మమూ. సం. ఒకనిధి; దేవయోని
 సర్పవిశేషము; లక్షకోటిసంఖ్య.
 మహాపెద్ద. మి. చాల గొప్పవాడు.
 మహాప్రళయము. సం. లోకనాశము,
 బ్రహ్మప్రళయము.
 మహాబల. సం. చిట్టాముదము; నులితడక.
 మహాబలము. సం. సీసము.
 మహాబలుడు. వాయువు; బుద్ధుడు. విణ.
 మిక్కిలి బలముగలవాడు.
 మహాబలము. సం. ఆకాశము.
 మహామంచి. మి. మిక్కిలిమంచి.
 మహామహిముడు. సం. మిక్కిలి మహిమ
 గలవాడు.
 మహామాత్రుడు. సం. కార్యసహాయుడు,
 నేనానాయకుడు మొ॥; ముఖ్యమంత్రి;
 మావటివార; సంపన్నుడు.
 మహామృగము. సం. వీనుగు; శరభము.
 మహామృత్యువు. సం. రుద్రుడు.
 మహాయశస్సుడు } సం. విణ. మిక్కిలి
 మహాయశుడు } కీర్తి గలవాడు.
 మహాయుగము. సం. నాలుగు యుగముల
 కాలము.
 మహారంభము. సం. ఒక ఉప్పు.
 మహారజతము. సం. బంగారు.
 మహారజనము. సం. కుసుమపువ్వు;
 బంగారు.
 మహాతణ్యము. సం. పెద్దయడవి.
 మహారథుడు. సం. పది(తేక)పద్దనొకండు
 వేలమంది విలుకాండ్రతో పోరడు
 యోధుడు; తనను సారధిని గుఱ్ఱములను
 కాపాడుకొనుచు యుద్ధము చేసేడు
 వీరుడు.
 మహారాజికుడు. సం. గణదేవతావిశేషము
 మహారాజు. సం. చక్రవర్తి; ఒకబుద్ధుడు.
 మహారాత్రి. సం. నడిరేయికిప్పుట రెండు
 ముహూర్తముల కాలము; దుర్గాష్టమి.

మహారాష్ట్రము. సం. 56 దేశములలోనొకటి.
 మహారౌరవము. సం. ఒక నరకము.
 మహార్థము. సం. విణ. మిక్కిలివెలగలది.
 మహాశంఖము. సం. సంఖ్యావిశేషము;
 నొసలు; కణతయెముక; పుట్టయెముక.
 మహాశయుడు. సం. సముద్రుడు. విణ.
 గొప్ప యభిప్రాయము గలవాడు.
 మహాశూద్రు. సం. గొల్లర; గొల్లని యిల్లాలు.
 మహాశూద్రుడు. సం. గొల్ల.
 మహాశ్వేత. సం. తెల్ల(నల్ల) నేలగుమ్మడుక.
 మహాసహ. సం. కారుమినుము; పెద్ద
 గోరంటక.
 మహాసహము. సం. గొజ్జగి.
 మహాసేనుడు. సం. కుమారసామి. విణ.
 గొప్పసేనకధిపతి.
 మహి. సం. భూమి. ఆవు.
 మహాకర్ణము. సం. పుట్ట. [యోగ్యము.
 మహితము. సం. విణ. గొప్పది; పూజ్యము;
 మహిమ—ము. సం. మాహాత్మ్యము, గొప్ప
 తనము; ఒకవిశ్వరథము.
 మహిషము. సం. దుల్చిపోతు.
 మహిషవాహనుడు. సం. యముడు.
 మహిషి. సం. పట్టపురాణి; ఒక చెట్టు; గేదె.
 మహిళ. సం. స్త్రీ; మదించిన స్త్రీ; ప్రేంక
 ణము; కేణుక.
 మహిషీతుడు. సం. రాజు; తోడు.
 మహిద్రము. సం. పర్యతము.
 మహిరుహము. సం. చెట్టు.
 మహిలత. సం. ఎఱ్ఱ, వానపాము.
 మహినుత. సం. సీత. [కానురుడు.
 మహినుతుడు. సం. అంగారకుడు; నర
 మహేంద్రము. సం. ఒకకొండ.
 మహేంద్రు. సం. బొంతరిటిక.
 మహేంద్రుడు. సం. ఇంద్రుడు.
 మహేచ్ఛుడు. సం. విణ. గొప్ప అభిప్రాయముగలవాడు.
 మహేరణ. సం. అందుగు.
 మహేశ్వరుడు. సం. శివుడు; గొప్పప్రభువు
 మహేశ్వరి. సం. పార్వతి.
 మహోక్షము. సం. దొడ్డయెద్దు.
 మహోత్పలము. సం. పద్మము, తామర.

మ హాత్మాహుడు. సం. విణ. అద్భుత
కార్యారంభము కలవాడు.
మ హాదది. సం. సముద్రము.
మ హాదయము. సం. కన్యాశుభ్రము; ఆధి
పత్యము; అభివృద్ధి; మోక్షము.
మ హాదరము. సం. ఉదరవ్యాధిని శేషము
మ హాద్యముడు. సం. విణ. గొప్పవి
యగు కార్యములజేయ యత్నించు
వాడు.
మహాపథము. సం. వెలుల్లి; సొంటి;
పిప్పలి; అతివస; వసనాభి.
మళయాళము. మలయపర్వతము చుట్టు
పట్టు దేశము, 56 దేశములలో నొకటి.
మల్లిగ. చింతపండు మీరపకాయలు మొద
లగు పలు సరుకులు విశేషముగా నుంచు
కొని ఆమ్మకము చేసెడి యిల్లు.
మల్లు. అ.క్రి.రూ. మరలు. ప్రే.మల్లించు.

మా

మా.అవ్య. బళి.విణ. మిక్కిలి.సం.లక్ష్మి.
మాంగల్యము. సం. మంగళము; తాలి
బొట్టు; శుభకార్యము. విణ. మంగళ
సాధనము.
మాంజిష్ఠము.సం.ఎఱుపు; ఎఱుపుమించిన
పసుపువన్నె; ఆ వన్నెగలచీర. విణ.
ఎఱునిది.
మాంత్రికుడు. సం. మంత్రశాస్త్రము
తెలిసినవాడు. [పట్టుచీర.
మాందాళి. కృత్రిమ మరకతము; పచ్చ
మాంద్యము. సం. ఆలస్యము; రోగము.
మాంసము. సం. నంజాడు, నీచు.
మాంసలుడు. సం. విణ. బలిసినవాడు;
బలిమిగలవాడు.
మాంసశమ్మలి. సం. మాంసపుచక్కిలము
మాంసి. జటామాంసి; తక్కిలము
కారుకొల్లి.²
మాంసికుడు. సం. కటికవాడు, మృగ
పక్ష్యాదుల మాంసము విక్రయించి
జీవించువాడు.
మాఁకు. ప్రాను.
మాఁగాయ. మామిడికాయ ఊరుగాయ.

మాఁగు. మాలిన్యము; ముఖమునందలి
నల్లనిపొడ. అ. క్రి. కమియబండు.
మాఁగుడు. మాలిన్యము, నలుపు.
మాఁగుడువాణు }
మాఁగువడు } అ. క్రి.మాయు, చులిన
మాఁగువాణు } మగు.
మాఁటినంగ. కాముకి. [లముగొను.
మాఁటు. తగులము; మాఁతు. అ. క్రి. తగు
మాఁటుమణుగు } అ. క్రి. జంజాటము
మాఁటుమణుగు } డిగినిశ్శబ్దముగు. రూ.
మాఁటుమడగు, మాటుమడుగు.
మాఁటువడు. అ. క్రి. తగులువడు.
మాఁడు. దగ్గిక, అడుగంటిమాఁడిన అన్న
ముమొదలగునది; ఇంటియొక్క పైభాగ
పుకప్పు. అ. క్రి. దగ్గముగు.
మాఁడుచు. ప్రే. మాఁడించు.
మాఁడుచెక్క. మాఁడు, భిన్నట.
మాఁడెము. రూ. మండెము.
మాఁతు. చదరంగపుఆటయందుబంటుతో
గాక తక్కినవానితో రాజునుగట్టుట.
మాకందము సం. మామిడి; పరిమళము
గల మామిడి.
మాకరి. మాలకరి.
మాకొను. స. క్రి.కఱచు.
మాక్షికము. సం. తైలవర్ణముగల తేనె; తేనె
మాగధి. సం. అడవిమొల్ల; పిప్పలి;
షడ్విధప్రాకృత భావలలో నొకటి.
మాగధుడు. సం. బట్టువాడు, వంశ
వీర్యాదులనుపొగడియుపజీవించువాడు.
మాగాణి. పరిపంట పెట్టెడు నేల; దేశము.
మాగాని. దేశము, విలాతి. (తూర్పు
మాగాని యని.)
మాగిలి. మాగాణి.
మాఘము. మాఘమాసము.
మాఘ్యము. సం. మొల్ల.
మాచి. ఒకచెట్టు. సం. కాచి.
మాచిపత్తి }
మాచిపత్తి } ప్లాణేయము.
మాచెనపత్తి. మత్స్య విశేషము.
మాచేకమ్మ. పోట, మగటొమ్మయి మీస
ములు గలిగిన ఆడుది.

మాజేం. హిం. గంజాయి బెల్లము మొద
లగునవి చేర్చి సిద్ధముచేసిన మత్తువస్తువు.
మాట. వాక్కు, పదము; పదము; నింద;
వృత్తాంతము; ప్రతిజ్ఞాపదము.
మాటకాడు. విణ. వక్త, సభయందు
భయములేక మాటాడువాడు. [వాడు.
మాటకారి. విణ. వాగ్వి, యుక్తి గామాటాడు
మాటలమారి. విణ. వా ప దూ కు డు,
మిక్కిలి మాటలాడువాడు. [పోవుట.
మాటతప్ప. అ. క్రి. వాగ్దత్తము నెఱవేర్చక
మాటలల్లువాడు. కవి.
మాటాడు. అ. క్రి. స. క్రి. వచించు; అను.
మాటికి } ఆ డు గ డు గు ను, చీటికి
మాటిమాటికి } మాటికి, ముహూర్తము.
మాటిడు. మావటిడు.
మాటు. చాటు, మఱుగు; గు టి కా ని
దాగుడుగొయ్యి, ఉపశయము; తడవ,
ఆవృత్యర్థము. స. క్రి. మఱుగుపఱచు.
మాటువడు. అ. క్రి. మఱుగువడు, అగ
పడక పోవు.
మాతరుడు. సం. నూర్యని ప్రక్కనుండు
వారలలో నొకడు; వ్యాసుడు.
మాడ. నువర్ణము, వరాలోపగము, పణ
దశకము, రెండు రూపాయలు విలువ
గల నాణెము.
మాడపట్టు. బ్రహ్మరంధ్ర స్థానము.
మాడి. అడవియులవగ.
మాడికి. ద్ర. విధము.
మాడు. అ. క్రి. మెలయు. [మాడువు.
మాడుగు. హర్యము, మిదైట్లు. రూ.
మాడ్కి. ద్ర. విధము.
మాడ్కివోలే. ఇవార్థకమువైయివార్థకము.
మాడ్పు. ఒకచెట్టు. [ముత్యాలహారము.
మాణవకము. సం. ఇ రు వ ది పే ట ల
మాణవకుడు. సం. బాలకుడు.
మాణవము. సం. ప దు నా ణు పేటల
ముత్యాలహారము.
మాణవుడు. సం. బాలకుడు.
మాణవ్యము. సం. బాలకుల సమాహము
మాణిక్య. సం. బల్లి.
మాణిక్యము. సం. కెంపు.
మాణిమంథము. సం. వైశిధవ లవణము.

మాత. సం. తల్లి; బ్రాహ్మ్యుడి; లక్ష్మి;
పార్వతి; నేల; ఆవు. (తల్లలైదుగురు—
రాజభార్య, అన్న భార్య, గురువు భార్య,
భార్యతల్లి, తనతల్లి).
మాతంగము. సం. ఏనుగు.
మాతంగి. సం. దేవి; ఒకమహావిద్య;
మతంగముని కన్య.
మాతంగుడు. సం. మాల, ఒకకిరాతజాతి
మాతగొరక. మత్స్యవిశేషము.
మాతరపితరులు. సం. తలిదండ్రులు. రూ.
మాతరపితలు.
మాతరిశ్వుడు. సం. వాయువు.
మాతలి. సం. ఇంద్రుని సారథి.
మాతాపితరులు. సం. తల్లిదండ్రులు. రూ.
మాతాపితలు.
మాతాబి. జలతార.
మాతామహి. సం. తల్లి తల్లి, అమ్మమ్మ.
మాతామహుడు. సం. తల్లి తండ్రీ, తాత.
బ. తల్లి వంశమువారు.
మాతుల. సం. మేనమామభార్య.
మాతులపుత్రకము. సం. ఉమ్మెత్తకాయ.
మాతులము. సం. ఉమ్మెత్త; మఱుగు
బాము. [యొక్క భార్య.
మాతులాని. సం. జనము; మేనమామ
మాతులాహి. సం. (ఉమ్మెత్తలోని)
మఱుగుబాము.
మాతులి. సం. మేనమామభార్య; జనము.
మాతులుంగకము } సం. మాదిఫలపు
మాతులుంగము } చెట్టు.
మాతులుడు. సం. మేనమామ.
మాతులేయుడు. సం. మేనమామకొడుకు.
మాతృక. సం. తల్లి; దాది; పార్వతి;
వర్ణమాల; అసలుగ్రంథము. (సప్తమాతృ
కలు—బ్రాహ్మి, మాహేశ్వరి, కౌమారి
వైష్ణవి, వారాహి, ఇంద్రాణి, చాముండ)
మాతృకము. సం. తల్లియొక్క సొత్తుమొ.
మాతృప్యసేయి } సం. తల్లితోడఁబుట్టిన
మాతృప్యసేయి } దాని కూతురు.
మాతృప్యసేయుడు } సం. తల్లి తోడఁ
మాతృప్యసేయుడు } బుట్టిన దాని
కొడుకు.
మాత్ర. చిన్నమందు ఉంటు; గోనెసంచి,

సం. శబ్దాది విషయము; శేత్రాదివృత్తి;
అక్షరావయవము; వృత్తాంశము;
కొంచెము; కొలఁది; త్రుటి; పరివారము;
భూమణము; ధనము. అవ్య. మాత్రమున,
మాత్రాన.

మాత్రము. ఇతర వ్యవచ్ఛేదకము. సం.
అవధారణము, నిశ్చయము; పరిమాణము;
సర్వము. [మాచి ఓర్వలేకుండుట.
మాత్యర్థము. సం. చలము, పెరులగొప్పను
మాద. ఒక రోగము.

మాదము. సం. రూ. మదము.
మాదవళము
మాదళము
మాదావళము } కపిలవర్ణముగల చీర.
మాదావళి

మాదింగ. మాదిగ. [కుట్టువాఁడు.
మాదిగ. మాదిగవాఁడు, చెప్పలు
మాదిగకత్తి. భిందిపాలము.

మాదిఫలము. మాతులుంగము. రూ.
మాదీఫలము.

మాదిరి. సామ్యము. విణ. సమానము.
మాద్యుఁడు. సం. విణ. నావంటివాఁడు.
మాదెస. స్థూల పుష్పము.

మాద్రి. విణ. మాదిరి. సం. పాండురాజు
రెండవభార్య, మద్ర రాజపుత్రి.
మాధవకము. సం. ఇప్పపువ్వులకల్లు.
మాధవకరము. గ్రా. మాధుకరము.
మాధవము. వైశాఖమాసము; వసంత
ఋతువు.

మాధవి. సం. పువ్వుల గురివెండ; మాది
ఫలము; సదాప; ఇప్పపూలకల్లు;
కల్లుబెల్లుము; తేనె; కండచక్కెర; లక్ష్మీ;
గోమహిషాస్త్వి సమ్మద్ది; కుంఠెనకత్తె.
మాధపుడు. సం. విష్ణువు; వసంతుడు.
మాధుకరము. సం. మధుకరవృత్తి,
కుమ్మెదలు పువ్వులయందు పూజేసెను
గ్రహించునట్లు భిక్షుకులు గృహస్థుల
యింద్రకుబోయి భిక్షగ్రహించిజీవించుట
మాధురి. సం. మాధుర్యము; కల్లు.

మాధుర్యము. సం. తీపు; కావ్యగుణము
లలో నొకటి; పక్షులు మొదలగునవి
పచ్చుటకు భోయవేసెడు తల.

మాద్యుష్టము. సం. మధ్యస్థుఁడు చేయుతీర్పు
మాధ్య. సం. పుష్పద్రవములతో చేసిన
సారా, మద్యము.

మాద్వికము. సం. ఇప్ప పువ్వులకల్లు.
మాన. సం. మానిక.

మానన. సం. మన్నన.

మానసియుము. సం. విణ. మన్నింపఁదగినది.

మానము. సం. త్రాసు (త్రివిధ మానములు—

తూఁచునది తులామానము, అంగుళము
బెత్త జేసె మొ|| అంగుళీమానము, గిద్ద
సోల మొ||—ప్రస్థమానము.); కొలఁది;
మానిక; చిత్తేన్నత్యము; గర్వము; స్త్రీ
లకు పురుషులయొడఁగలుగు కోపవిశే
షము; అభిమానము.

మానవతి. సం. అభిమానముగల స్త్రీ; స్త్రీ

మానవుడు. మనుష్యుడు.

మానసము. సం. మనస్సు; మానససరస్సు;

అభిప్రాయము.

మానసింఁచు. సం. అ. క్రి. తెలఁచు.

మానసాకనము. సం. హంస.

మానా. హిం. వరవడి.

మాని. సం. విణ. అభిమానముగలవాఁడు.

మానిక. సం. నాలుగు సోలల కొలఁది.

మానికదారి. బోగముది.

మానికము. కెంపు; రత్నము.

మానికె. కుడపము; మణి.

మానితము. సం. విణ. మన్నింపఁబడినది.

మానిని. సం. మానవతి.

మానిపుక్కెటిపులుగు | దార్వాపూటము,

మానిపోటుపులుగు | వడ్రంగిపిట్ట.

మానిసి. మానుషుడు, మనుష్యుడు;

మానుషి, మనుష్యస్త్రీ; భటుడు.

మానిసికోతి. మానిసి యంతయెత్తుగల

కోతి, పెద్దకోతి. [నుఁడు.

మానిసిదిండి. మనుజాశనుడు, రాక్ష

మానిసిరౌతు. నరవామానుడు, కుబేరుడు

మానిసిడేడు. నరపాలుడు.

మానిసినింగము. నృసింహుడు.

మానిగ. భృంగ విశేషము.

మాను. మాను, చెట్టు; కొమ్మలక్రిందిభా

గము, స్పృంధము; మనోజ్ఞత. సం. క్రి.

విడుచు. విణ. మనోజ్ఞము.

మానుచు. ప్రే. మనఁజేయు, మానించు.
 రూ. మాన్పు. [కసిందజేయ.?
 మానువనుపు. కాలేయకము; ఎఱ్ఱ
 మానుపు. రూ. ప్రే. మానుచు.
 మానుపోటుపు. దార్వాహుటము.
 మానుషి. సం. మనుష్యశ్రీ.
 మానుమఁడు. సం. మనుష్యుఁడు.
 మానుష్యకము. సం. మనుష్యుల
 సమూహము.
 మానెఁడు. విణ. కుడప ప్రమాణము;
 రెండు దోసెల్ల ప్రమాణము.
 మానెరు. మానేరుతీగ.
 మానేజరు. ఇం. మేనేజరు.
 మానేరు. జ్యోతిష్మతి, ఎక్కుడుదీగ.
 మానైనవాఁడు. విణ. అందగాఁడు;
 యోగ్యుఁడు.
 మానోజ్ఞకము. సం. మనోజ్ఞత.
 మాన్యము. పన్నుపట్టక అనుభవించునట్లు
 సన్మానించి యియ్యఁబడిన భూమి. విణ.
 మన్నింపఁదగినది.
 మాపు. సాయంకాలము; రాత్రి (రేపు
 మాపు అని); మైల, మాలిన్యము (బట్ట
 మాపు అని). ప్రే. మాయఁజేయు,
 పోగొట్టు (రూపుమాపెనని.)
 మాపుడు. మైల.
 మాపు. హిం.క్షమింపు. అ. క్రి. మాపుచేయు.
 మాబాగు. మిగుల మంచిది.
 మామ. మాతులుఁడు; శ్వశురుఁడు.
 మామకినము. సం. విణ. నాది, నాయది.
 మామకుఁడు. సం. మేనమామ. విణ.
 నా వాఁడు.
 మామమామ. విష్ణువు. [వలదనుట.
 మామా. అవ్య. మానుమాను, వలదు
 మామిడి. చూతము, ఆమ్రము.
 మామిడిగుత్తులు. బ. ధాన్య విశేషము.
 మామిలీయతు. హిం. నిర్వాహకత్వము.
 మామిళ్లమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.
 మామూలు. హిం. వాడుక.
 మామెల. శారిబ, గూడపాలగ.
 మాయ. సం. ఆవిద్య; ఇంద్రజాలాది
 విద్య; బుద్ధి; ఒక మోక్షపురి, మారి
 ద్వారము; సీతాంబరము; కపటము.

మాయకాఁడు } మి. మాయగలవాఁడు,
 మాయగాఁడు } మాయావి.
 మాయదారి }
 మాయపోతు. విణ. మాయలమారి.
 మాయము. మాయ. విణ. ఆద్యశక్యము.
 మాయలమారి. విణ. మాయలాఁడి;
 మాయలాఁడు.
 మాయలాడి. మాయాశీలురాలు.
 మాయలాడు. విణ. మాయాశీలుఁడు.
 మాయాకారుఁడు. సం. మాయకాఁడు.
 మాయాదేవీనుతుఁడు. సం. శాశ్వ బుద్ధ
 దేవుఁడు.
 మాయావి సం. విణ. మాయచేయువాఁడు.
 మాయి. మఱుగు; నలుపు. సం. విణ.
 మాయగలవాఁడు, మహేశ్వరుఁడు.
 మాయికము. సం. విణ. మిథ్యయైనది.
 మాయికుఁడు. సం. మాయావి.
 మాయు. అ. క్రి. మలినమగు; నశించు.
 ఆవ్య. మాయుర.
 మాయుకము. సం. గజవిశేషము.
 మాయుర. ఆవ్య. బళిర.
 మాయువు. సం. పితృము.
 మాయూరము. సం. మయూరముల సమూ
 హము. విణ. మయూరసంబంధమైనది.
 మారకము. సం. విణ. చంపునది.
 మారకుఁడు. సం. విణ. చంపువాఁడు.
 మారజిత్తు. సం. బుద్ధదేవుఁడు.
 మారణము. సం. చంపుట; అభిచార
 విశేషము; లోహదోషములను విఱచుట.
 మారాటము. రూ. మాటాటము.
 మారాము. మర్మము, కీలు.
 మారి. అప. తాచ్ఛిల్యమునందు వచ్చెడు
 ఒక ప్రత్యయము; ఒక గ్రామదేవత;
 అంటురోగము; ఉపద్రవము. సం. మార
 ణము; మనూరికారోగము; వర్షము;
 జనక్షయము; ఒకశక్తి; చండి.
 మారిండు } అ. క్రి. నాశముచేయు,
 మారిమనంగు } చంపు.
 మారిమనలు }
 మారిష. సం. దక్షునితల్లి.
 మారిషము. సం. చిట్టిహార. [అర్హుఁడు.
 మారిమఁడు. సం. (నాట్యక్రియందు)

మారీపత్తు. హిం. వశము.
 మారు. ప్రతి; మజ్జిగ.
 మారుండము. సం. పాముగ్రుడ్డు.
 మారుడు. సం. మన్మథుడు.
 మారుకట్టు. ఇం. అంగడి.
 మారుగడ్డ. మాటకము.
 మారుతము. సం. వాయువు. భీముడు.
 మారుతాత్మజుడు. సం. హనుమంతుడు;
 మారుతి. సం. స్వాతీనక్షత్రము; హను
 మంతుడు; భీమసేనుడు.
 మారుతుడు. శత్రువు.
 మారుపు. ఒకవిధమైన చేప.
 మారుమలయు. అ. క్రి. ఎదిరించు.
 మారెడు } చిల్వము.
 మారెడు }
 మారొడ్డు. అ. క్రి. ప్రతిఘటించు.
 మార్గము. మాటకము, ఒకటిచ్చి మఱి
 యొకటి పుచ్చుకొనుట.
 మార్గవము. సం. గుంటగలగరి.
 మార్గు. ఇం. గుర్తు, పాతములు చదివి
 నందుకొచ్చు సంఖ్య.
 మార్గెట్టు. ఇం. అంగడి.
 మార్గొను. అ. క్రి. సం. క్రి. ఎదిరించు.
 మార్గణ. సం. వెదకుట; యాచించుట.
 మార్గణము. సం. బాణము; వెదకుట.
 మార్గణుడు. సం. విణ. యాచకుడు.
 మార్గము. సం. త్రోవ; మృగశీర్ష నక్షత్రము;
 మార్గశీర్ష మాసము; అశ్వవణము; సంగీత
 విశేషము; కస్తూరి.
 మార్గపులు. మి. మాటకపులు.
 మార్గశిరము } సం. ఒక మాసము.
 మార్గశీర్షము }
 మార్గితము. సం. విణ. వెదకబడినది.
 మార్గము. సం. విణ. వెదకదగినది;
 సంస్కరింపదగినది.
 మార్పు. స. క్రి. వడ్డించు. ప్రే. చంపు;
 నాశముచేయు; మాటుపఱచు; ఒకటిచ్చి
 ఒకటి పుచ్చుకొను.
 మార్జన. సం. మద్దలప్రహారే.
 మార్జనము. సం. తుడుపు; తోముడు; పరి
 శుద్ధి; ప్రోక్షణము; లాద్దుగు.
 మార్జని. సం. చీపురు.

మార్జనియము. సం. విణ. తుడువదగినది.
 మార్జారము. సం. పిల్లి; పునుగుపిల్లి.
 మార్జారి. సం. ఆడుపిల్లి; ఆడుపునుగుపిల్లి
 మార్జాలము. సం. పిల్లి; మార్జారము.
 మార్జించు. సం. స. క్రి. శుభ్రపఱచు.
 మార్జిత. సం. కొన్ని సంబారువులు చేర్చి
 పక్ష్యముచేసిన పెరుగు, సిగిరి.
 మార్జాండుడు. సం. మార్జుడు.
 మార్జుడు. శత్రువు. చువాడు.
 మార్జంగికుడు. సం. మృదంగమువాయిం
 మార్జవము. సం. మెత్తన. సవము.
 మార్జ్వకము. సం. ద్రాక్షకల్లు; ద్రాక్షా
 మార్జుడు. అ. క్రి. మాటుపడు.
 మార్పు. మాటుపు; ఒకటిచ్చి మఱియొకటి
 పుచ్చుకొనుట.
 మార్పెట్టు. అ. క్రి. ఎదిరించు.
 మార్పలము. మి. శత్రుబలము.
 మార్పలయు. అ. క్రి. ఎదిరించు.
 మార్పాట. మాటుమాట.
 మార్పుడు. సం. రూ. మారిపుడు.
 మార్పి. సం. మార్జనము. గునది.
 మాటంకము. విణ. ఎదిరించునది; ఎదుర
 మాటకము. సం. మాటుపు.
 మాటట. విణ. ప్రతిరూపము.
 మాటటగద్దె. ప్రతిరూపమైనది; సింహాస
 నము.
 మాటటనోరు. మాటునోరు.
 మాటటరతి. రతిచేవితో సమానమైన
 సౌందర్యముగల స్త్రీ.
 మాటాకు. ప్రాపుగోయ్య, ఉపఘ్నము.
 మాటాట—ము. మాటాడుట; కలహము.
 మాటాడు. అ. క్రి. ఎదురాడు. స. క్రి. ప్రతి
 వచనము చెప్ప.
 మాటు. ప్రతి; ఎదురు; ఆవృత్తి; తడవ;
 తిరుగ; రెండవతడవ పెట్టదగిన భోజ్య
 పదార్థము; అంతర్దానము. అ. క్రి. సకించు;
 మాటుపడు; మాటురూపమగు. విణ.
 ప్రతి; పెడ; రెండవది; మఱియొకటి;
 ప్రతినిధి.
 మాటుదల్లి. సవతితల్లి, విమాత.
 మాటుకొను. అ. క్రి. స. క్రి. ఎదురకొను.

మాణుగడ. మాణకము. [రూ. మార్పు.
మాణుచే. ప్రే. మాణజేయు; చంపు.
మాణుతుడు. శత్రువు.
మాణుదల. వ్యత్యాసము, మాణుపాటు.
మాణుదారి. తప్పత్రోవ, పెడదారి.
మాణునీళ్ళు. బి. ముట్టునీళ్ళకు మణుసటి
నాటి సొనము. [మగు.
మాణుపడు. అ.క్రి. భేదపడు; ఆదృశ్య
మాణుపాటు. వ్యత్యాసము; మాణుపడుట
మాణువు. వినిమయము, ఒకటిచ్చి మఱి
యొకటిపుచ్చుకొనుట.
మాణుపెట్టు. అ.క్రి. ఎదిరించు.
మాణుబేరము. చిల్లర (మాణకపు) బేరము.
మాణుమగడు. ఉపపతి.
మాణుమనువు. (ఆడుదాని) ద్వితీయ
వరణము, రెండవవివాహము.
మాణుమనువుది. దిగిమవు, రెండవ పెం
డ్లాడిన స్త్రీ.
మాణుమనలు. అ.క్రి. సరిగా ఎదిరించు.
మాణుమాట. ప్రతివచనము, ఉత్తరము.
మాణుమూల. ఎదురుమూల.
మాణుమొగము. పెడ మొగము, విముఖము
మాణుముఖమువడు. అ. క్రి. పెడ మొగ
మగు
మాణుమోత. ప్రతిధ్వని.
మాణురూపు. మఱియొకరూపు.
మాణొడ్డు. ప్రతిఘటనము. అ. క్రి. ప్రతి
ఘటించు. [పుష్పహారము.
మాల. చండాలుడు. సం. పిక్క; హారము;
మాలడు. చండాలుడు,
మాలకము. సం. వేము; గడ్డెర; దిబ్బ
మాలకరి. మాలాకారుడు; వనపాలకుడు
మాలకాకి. ద్రోణకాకము.
మాలతి. సం. జాజి; యువతి.
మాలనూలు. మాలలు నేయు సన్ననూలు.
మాలపల్లె. చండాలవాటిక. [మము.
మాలము. సం. దిబ్బ; చండాలజాతి విశే
మాలర్కము. మాలటికము, చండాలత్వము,
హీనత్వము.
మాలటికము. మాలర్కము.
మాలవాడు. చండాలుడు. [వాడు
మాలాకారుడు. సం. పూదండలకట్టిఅమ్మ

మాలాత్పణకము. సం. చిప్పకసపు.
మాలిక. సం. పూదండ; పెడ బెట్టుకొనెడు
తీగ; విరజాజి; మాడుగు; ఒకనది;
కూతురు; పంక్తి, సమాహము.
మాలికాడు. కైవర్లకుడు.
మాలికుడు. మాలాకారుడు.
మాలిన్యము. సం. ముఱికి.
మాలిమి. స్నేహము, మచ్చిక; వాత్సల్యము;
ఓడనడుపువిధానము; మాలిమికాడు.
మాలిమికాడు. ఓడనడుపు విధానము
నెఱిగివాడు.
మాలియ. మాలిక; మాడుగు,
మాలి. సం. మాలాకారుడు. విణ. మాల
గలవాడు; తోటమాలి.
మాలిమి. హిం. గుఱ్ఱమునుతోముట.
మాలు. అ.క్రి. చెడు; నశించు.
మాలవాడు. మాలుబోతు. విణా నీచుడు,
అల్లుడు.
మాలుగు. సోమరితనము; మాలుగుట.
అ.క్రి. సోమరితనముబొందు. రూ. మాలు
మాలుగుడు. అలసత్వము.
మాలుగుబోతు. సోమరి.
మాలుగులు. బోయలభుజములపైపెత్తలు
మాలచే. ప్రే. మాలజేయు. రూ. మాలు
మాలధానము. సం. ముఱ్ఱుబాహు.
మాలారము. సం. మారేడు; వెలగగ.
మాలె. పుష్పమాలిక; మాడుగు.
మాలెత. మాలది, చండాలస్త్రీ.
మాల్యము. సం. పూదండ; పుష్పము.
మాల్యవంతము. సం. ఒక పర్వతము.
మావతుడు. మావటివాడు.
మావటము. తమలపాకులకట్ట.
మావటి
మావటికాడు } మాస్తిపకుడు, మాస్త్ర్య
మావటివాడు } కోహుడు.
మావటిడు
మావలి. సుగంధిమూలక.
మావి. జరాయువు, మనుష్యదిగర్భస్థ
పిండమునకు రక్తకముగా మీదక్రమ్ము
కొనియుండుపొర; మామిడి.
మావిడి. మామిడి.
మావికొమ్మయిలుపులుగ. కోకిలము.

మాపు, గుఱ్ఱము; ఆశ్వసంగమము; పల్లె
వాడు చెఱపలబట్టెడి ఒకసాధనము.
మాపుమోమువాడు తురంగవదనుడు,
కింపురుఘాడు.

మావెలగ. వరుణము, ఉలిమిరిగ.

మాషపర్ణి. సం. కారుమినుము.

మాషము. సం. మినుము; అయిదుగురి
గింజలయెత్తు; త్వగ్దోషభేదము. విణ
మూర్ఘము.

మాషిణము } సం. విణ. మినుములుపండు
మాష్యము } పొలము.
మాస. పక్షిభేదము.

మాసటి } కూరుడు; మల్లుడు. విణ.
మాసటిడు } శ్రేష్ఠుడు.

మాసము. మాషము, రెండున్నర చిన్న
మెత్తు. సం. నెల. (ఇవి పండ్రెండు —
చైత్రము, వైశాఖము, జ్యేష్ఠము,
ఆషాఢము, శ్రావణము, భాద్రపదము,
ఆశ్వయుజము, కార్తికము, మార్గశిరము,
పుష్యము, మాఘము, ఫాల్గునము.)

మాసరము. సం. అన్నపు గంజిమిడి
మింగడ. విణ. వ్యాప్తము? దీర్ఘము?

మాసి. మైల. వా. మాసిసి.

మాసిక. అతుకు; చిక్కు.

మాసికము. సం. అల్లికమువలకు నెల
నెలకు చేసేడు శ్రాద్ధము. విణ. మాస
సంబంధమైనది.

మాస్టిడు. రూ. మాసటిడు.

మాహాత్యము. సం. గొప్పతనము; విలక్ష
ణత; ప్రభావము.

మాహిమ్యుడు. సం. క్షత్రియునకు వైశ్య
స్త్రీయందుఁ బుట్టినవాడు; అంతఃపు
రము కావలికి తగినవాడు.

మాహేంద్రము. సం. దినముయొక్కపదు
మూడవ భాగము.

మాహేయి. సం. ఆవు.

మాహేశ్వరి. సం. ఒకమాతృక.

మాళవదేశము. సం. 56 రేళములలోనొకటి.

మాళిగ. మాడుగు.

మి

మింగడ. రూ. మింగడ.

మింగనగొండి. భక్షకుడు.

మించిలి. జిబిలిక, నిశాంకుశ.

మించే. పురుష పాద తర్జన్యా భరణము;
మెఱపు; ప్రకాశము; అధిక్యము. అ.క్రి.
అతిశయించు; అతిక్రమించు.

మించుగాలు. దక్షిణపాదము.

మించుబోడి. మెఱపువలె అందమైన
స్త్రీ; స్త్రీ. రూ. మించుబోడి.

మించుదల. అతిక్రమణము; అధిక్యము.
మింజేమలే. హిం. అవ్య. దానిలో నొక
పాలు.

మింటిచెట్టు. కల్పవృక్షము.

మింటిచూలి. వాయువు.

మింటితెరువరి. ఖగ్రుడు, సూర్యుడు;
అమరుడు.

మిండ. రక్తపుచ్చిక. విణ. వృత్తియందు
మిండఁడుయొక్క లుప్తరూపము.

మిండఁడు. విటుడు; పురుషుడు. విణ.
అధికుడు.

మిండగాడు

మిండగిడు

మిండగిడు

మిండత. జారిణి.

మిండతీకము. జారత్వము.

మిండలకోరి. జారిణి.

మిండాటము. జారతనము.

మిక్కిటము. విణ. మిక్కిలి; నెక్కసము.

మిక్కిణ. పతిపత్ని. [అత్యంతము.

మిక్కిలి. విణ. అధికము; శ్రేష్ఠము;

మిక్కిలివాడు. విణ. అధికుడు.

మిక్కిలికంటిదేవర (వేలుపు). త్రినే
త్రుడు; శివుడు.

మిక్కిలికన్ను. త్రిపురాంతకుని భాలనే
త్రము. రూ. మిక్కిలికను.

మిక్కిలు. అ.క్రి. అతిశయించు; మీఱు.

మిక్కుటము. విణ. మిక్కిలి, వెక్కసము

మిగత. శేషము; అధికము; లాభము.

మిగుల. క్రి.విణ. మిక్కిలి; అత్యంతము.

మిగులు. శేషము; లాభము. అ. క్రి. శేషించు, అతిశయించు; మట్టుమీఱు. మిగులుచు. ప్రే, మిగులజేయు; రూ. మిగుల్పు. [ధ్వన్యనుకరణము. మిటమిట. కాయుట మండుటయందగు మిటమిటన, మిటమిటయనట. మిటమిటలాడు. అ. క్రి. ఎగసిపడు. మిటాయి. హిం. పిండివంట. రూ. మిఠాయి. మిఠారము. సెక్కు; అతిశయము. మిటారి. ప్రసద, మదముగలస్త్రీ; స్త్రీ; విలాసవతి; గడును. విణ. మదముగలది, నిక్కుగలది; ఉన్నతిగలది. మిటారించు. అ.క్రి. నిక్కు; విజృంభించు; అతిశయించు. మిటారింపు. విలాసము. [తమ; తీక్ష్ణము మిట్ట. డిబ్బ; ఉన్నతభూమి. విణ. ఉన్న మిట్టపండ్లవాడు. దంతురుడు. [ములు మిట్టపండ్లు. బ. ముందటికి వచ్చిన దంత మిట్టమిట్టు. అత్యున్నతభూమి. విణ. అత్యున్నతము. మిట్టాడు. అ. క్రి. సంచరించు. మిట్టించు. అ.క్రి. ఎగురు. మిట్టిపడు. అ.క్రి. ఎగిరిపడు. మిట్టిపాటు. మిట్టిపడుట. మిట్టు. అ.క్రి. ఎగురు. మిడి. గర్వము. విణ. మిడిసిపాటుగలది. మిడిగ్రుడ్లవాడు. విణ. ఉన్నేత్రుడు. మిడిగ్రుడ్లు. బ. ముందటికుటికనకనుగ్రుడ్లు. మిడినాగు. ఎగిరిఎగిరిపడు సర్పవిశేషము. మిడిపండ్లవాడు. విణ. మిట్టపండ్లవాడు. మిడిపండ్లు. బ. మిట్టపండ్లు. మిడిమాని. శూరుడు. మిడిమేలము. మిడిసిపాటు. మిడియ. వేదవాక్యము. మిడియు. అ.క్రి. ఎగురు; వెలికులుకు. మిడివేపు. అ. క్రి. తక్కు; తొలగె మిడిసిపడు. అ. క్రి. మిట్టిపడు. మిడిసిపాటు. గర్వము, మిడిసిపడుట. మిడుగు. మిడుగులు. మిడుగులుబురుగు. ఖద్యోతము.

మిడుగులు. అగ్నికణము; ఖద్యోతము, మిణుగులుబురుగు. బ. సుస్థింగములు మిడుకు. జీవనము; పరిదేవనము. అ. క్రి. బ్రదుకు; క్రుశ్మి; కదలు; సంచరించు; దుఃఖించు; పరితపించు; ఎండు. మిడుకుమారులు అ. క్రి. ఉండు. మిడుగుతాయి. కితిసశిల. మిడుచు. స. క్రి. ద్రవద్రవ్యమునుబొట్టు బొట్టుగా విడుచు; నెటికవిలుచు. మిడుత. శలభము, ఒకదినను తొక్కల, పురుగు [మిణుకు. మిడుమిడుకను. అ. క్రి. పరితపించు; మిణకరము. ఏమియుతోచక భ్రమించుట మిణకరించు. అ. క్రి. ఏమియు తోచక భ్రమించు. మిణుగు. రూ. మిడుగు. [లింగములు. మిణుగులు. రూ. మిడుగులు. బ. సుస్థ మిణుగులుబురుగు. ఖద్యోతము. మితంపచుడు. సం. విణ. లోభి. మితము. సం. విణ. కొలువబడినది; తెలియబడినది; తూచబడినది. మితి. సం. పరిమాణము, కొలది; గడువు, హద్దు. మిత. స్నేహితుడు. [శంఖపుష్పిక. మిత్తి. మృత్యుదేవత; చావు, మృత్యువు; మిత్తిక. మన్ను, మృత్తిక. మిత్తిగొంగ. శివుడు, కాలకాలుడు. మిత్తిచూలు. కేతుగ్రహము. మిత్తిమిత్తి. మహామృత్యువు, శివుడు. మిత్తివేటకాడు. శివుడు, మృత్యుం జయుడు. మిత్రము. సం. స్నేహితుడు; దండెత్తి పోవువాని శత్రుదేశమున కాపలిదేశపు రాజు. మిత్రుడు. సం. సూర్యుడు; స్నేహితుడు మిత్రము. సం. అవ్య. అనోన్యస్యము, పరస్పరము. మిథిల. సం. విదేహ సగరిము, జనకరాజ మిథునము. సం. ఆలుమగలజత; ద్వయము; మిథునరాశి. మిథ్య. సం. అవ్య. అసత్యము. మిథ్యాదృష్టి. సం. నాస్తికత.

మిథ్యామతి. సం. భ్రాంతి.

మిదిల. మిథిల.

మిద్దియ. మిద్దె.

మిద్దె. చంద్రకాల, మాడుపుమీద చదు
నుగాపలకలు కప్పి గచ్చు వూసినకప్పు;
తామరపూవు మొదలగు వానిలోపలి
దిమ్మె; ఉంగరముమీద దిమ్మెవలె
నేర్పబడెడి తదవయవవిశేషము.

మిన. కాంతి.

మినమిన. తళతళయను కాంతివిశేషము.

మినమిననివాడు. మేదురుడు.

మినమినలాడు. అ.క్రి. మినమినయని
మొఱయు.

మినహాయించి. అవ్య. వినా, విడిచి.

మినహాయింపు. తగ్గింపు; తీసివేత.

మిను. అకాశము.

మినుకు. మినుకుమినుక్కు మను కాంతి;
కిణము; తాలిబొట్టు; చిన్న బంగారు
నాణెము. బ. వేదము; వాక్కు. అ.క్రి.

మినుకు మినుక్కుమను.

మినుకుజేడియ. సరస్వతి, వాగ్దేవి.

మినుకుతెరువరులు. దేవతలు.

మినుకుమినుకుమను. అ.క్రి. మినుకుమను
క్కుమని మొఱయు.

మినుకులదబ్బె. బ్రహ్మ.

మినుకులబరణి } త్రయీతనవు,

మినుకులయిక్క } సూర్యుడు

మినుకులు. బ. వేదము; వాక్కు.

మినుక్కురను. అ. క్రి. మినుక్కుమని
మొఱయు.

మినుమోలు. వాయువు, సభస్వంతుడు.

మినుపపోక. భక్ష్యవిశేషము.

మినుమినుకను. అ.క్రి. మినుకుమినుకుమను

మినుము. మాదము, సస్యవిశేషము. బ.

ధాన్యవిశేషము.

మినువాక. గంగ.

మినువాకతోబుట్టువు. శూద్రుడు

మినునికగలాడు } వ్యోమకేశుడు,

మినునిగవెల్పు } శివుడు.

మినుగలచదువరి. విశ్రుడు, అధీతి.

మినుగులు. బ. వేదము; వాక్కు.

మిన్న రత్నము; భూషణము. విణ. శ్రేష్ఠము

మిన్నక. అవ్య. ఊరక.

మిన్ను. అకాశము.

మిన్నుకోకు. అకాశగంగ, సురదీర్ఘిక.

మిన్నుమన్ను. రోదసి, అకాశము
భూమియు.

మిన్నువాక. స్వర్ణది, అకాశగంగ.

మిన్నువాకతాలుపు } శివుడు, గంగా

మిన్నువాకదారి } ధరుడు.

మిన్నేఱు. అకాశగంగ, స్వర్ణది.

మిన్నాక, రూ. మిన్నువాక.

మిమ్మటము. విణ. మిక్కుటము.

మిర. సం. మేర, మార్యాద.

మిరాసి. హిం. పారంపర్యముగా వచ్చు

సాత్తు, హక్కు. [హక్కుగలవాడు.

మిరాసిదారు. పరంపరా ప్రాప్తమైన

మిరిమిడి. తళతళ. [రువు.

మిరియము. మరీచము, ఒకదినము సంబా

మిరెవకాండ్ర. ఒక ముండ్లచెట్టు.

మిరెవకాయ. బృహన్నరీచము.

మిరెము. రూ. మిరియము.

మిర్చిట్లు. బ. రూ. మిఱుమిట్లు.

మిర్చము. మిరియము.

మిఱిమిఱి. మించు; తళతళ.

మిఱు. విణ. మిఱుమిట్లుగలది.

మిఱుమిట్లు. బ. (కిన్నలు) మిక్కిలి

మిట్టుటలు. రూ. మిఱుమిట్టులు.

మిఱుమిట్టుగొను. అ. క్రి. (కిన్నలు)

మిక్కిలి చెదరు.

మిఱు. ఉన్నతభూమి. విణ. ఉన్నతము.

మిఱుచూపు. ఉత్తరదృష్టి.

మిఱుడు శిఖరము.

మిలమిల. మినమిన; మొదలుట మెల

గుట యందగు ధ్వన్యనుకరణము.

మిలమిలన. మినమినలాడుట.

మిలమిలలాడు. అ. క్రి. మినమినలాడు.

మిలాయించు హిం స క్రి. కలుపు.

మిలు. బ. మీలు, చేపలు.

మిల్లి. చిన్నగరిటె.

మిప్పులు. అ. క్రి. రూ. మిగులు.

మిశ్రణము. సం. కలుపుట.

మిశ్రము } సం. విణ. కలిపినది; కలసి

మిశ్రతము } నది; కలపబడినది.

మిశ్రీకరించు. సం. స. క్రి. కలుపు.
మిశ్రీయ. సం. సదాపక.
మిషము. సం. సెపము.
మిషి. సం. జటామాంసిక.
మిస. కాంతివిశేషము. [అనుకరణము.
మిసమిస. మె అ యు ట యం ద గు
మిసమిసమను. అ. క్రి. మిసమిసయని
మెఅయు.
మిసి. మత్స్యవిశేషము. సం. జటా
మాంసిక; ఓమమక; సదాపక; అడవి
సదాపక.
మిసికల్లు. మత్స్యవిశేషము.
మిసిమి. నూతనకాంతి; నవనీతము.
మిసిమింతుడు. విణ. ఆలసినవాడు
మిసిమింతురాలు. విణ. ఆలసినది.
మిసుకు ఆ క్రి. కడలు. [కాత్తని.
మిహి మృగుత్వము. విణ. శ్రేష్ఠము;
మిహిక. సం. మంచు.
మహిరుడు సం. నూర్మడు.
మిళింపము. సం. తుమ్మెద.
మిళితము సం. విణ. మిశ్రము.
మిళి. మిల్లిగరికె.

మీ

మీ. విణ. మీఁడుశబ్దముయొక్క లుప్త
రూపము. [శరభిమృగము.
మీఁగండ్లమొకము. ఊర్ధ్వ లోచనము,
మీఁగడ. సంతానిక, కాఁగిన పాలమీఁది
తెట్టె; మనువు, మండము, పెరుగు
మీఁది తెట్టె. [తోడి పెరుగు.
మీఁగడపెరుగు. శ్రీఘనము, మీఁగడ
మీఁగాలు. పాదోపరిభాగము, పాదవృ
ష్టము.
మీఁజేయి. కఠోపరిభాగము, కరపృష్ఠము.
మీఁదిసాకిరి. ఉత్తరసాక్షి.
మీఁదు. పరము; ఊర్ధ్వము, ఉపరి
భాగము; భవిష్యత్కాలము; దేవతకని
నియమించిన ముడుపు.
మీఁదుమిక్కిలి. క్రి.వి. వి. కడుమిక్కిలి,
అత్యంతము; వైగా
మీట. ఏతపుమ్రానిక్రిందియరభాగము.

మీటింగు. ఇం. సమావేశము.
మీటు. ఉద్రేకము; గొప్ప; పెంపు. విణ.
అధికము. సం. క్రి. ఎగజిమ్ము; పొడుచు;
కుట్టు; వీణెమీటు.
మీఠము. సం. విణ. తడుప(బడినది.
మీనకేతనుడు. సం. మన్మథుడు.
మీసము. సం. మత్స్యము, చేప; మీస
రాశి.
మీనవల్లంకి | వర్తికము, నీటికట్టికమత్స్య
మీనవల్లిక } ములనుపట్టెడుపక్షివిశేషము.
మీనాక్షి. ఒకదేవి; కుబేరుని కూతురు;
చుచ్చకంటి.
మీను. మత్స్యము.
మీనురూపురిక్క. శేవలీనక్షత్రము.
మీనుమొనలినిదెంబులమేటి. మన్మథుడు
మకరకేతనుడు, మీనకేతనుడు.
మీమాంస. సం. కర్మ బ్రహ్మ పతిపాదక
కాస్త్రము; ప్రమాణములుచేత నిజము
గ్రహించుట; (మీమాంసలు రెండు —
పూర్వమీమాంస (ధర్మనూత్రములు);
ఉత్తరమీమాంస (బ్రహ్మనూత్రములు).
మీమాంసకుడు. సం. మీమాంసాకాస్త్ర
జ్ఞుడు. [వర్ధిల్లు స. క్రి. అతిక్రమించు.
మీఱు. అ. క్రి. అతిశయించు; కడచు;
మీలదొంగ. మీనవల్లంకి. [లంకారము.
మీలనము. సం. కనుమాయుట; ఒక అర్థా
మీలముచ్చే. మీనవల్లంకి.
మీలవల్లంకి. మీనవల్లిక.
మీలితము. సం. విణ. మూయబడినది.
మీలు. బ. మత్స్యములు.
మీవడ. రూ. మీఁగడ.
మీస. శృత్రువు, మీసము.
మీసకట్టి. మీసముయొక్క ఏర్పాటు.
మీసము. శృత్రువు. మగవాని వైపెదవి
మీఁది పెంట్టుకలవరుస.
మీసర. మృగశిర.
మీసరము. విణ. శ్రేష్ఠము.

ము

ము. అప. అనుహత్తులకును మహన్నపుం
సకములకును ప్రథమైక వచనమునందు
వచ్చెడి ప్రత్యయము (చనము, జలము

అని); అస్మచ్ఛబ్ది ప్రథమా బహువచనము (మేముఅనీ); ఇదితరువాతి యత్తురము నకు ద్విత్వముపుట్టింపితానుత్రివాచకము అగును (మువ్వేలుపులు, ముక్కంటియని) విణ, వృత్తియందు మాడుశబ్దమునకు ఆదేశముగావచ్చెను రూపము; ముందు శబ్దముయొక్క లుప్తరూపము.

ముంగ. ఎన్నులమోపు. విణ. మూగ.

ముంగడ. ముంగల.

ముంగతనము. మూర్ఛత.

ముంగమురము

ముంగమురాము

ముంగమురారి

ముంగయిమురారి

ముంజేతధరించెడు
కటకవిశేషము.

ముంగర. ముక్కర.

[పూర్వకాలము.

ముంగల. ముందుచోటు; ముందు; ఎదురు;

ముంగలి. విణ. మీదటి; ముందునడచు

నది; ముందునడచువాడు.

ముంగలిది. విణ. ఎదుటనున్నది.

ముంగలు. అ. క్రి. ముందుగడచు.

ముంగాము. పొట్లముగానుడిచిన తాటాకు

మట్ట; బెల్లముమొదలగుపానీని నింపిన

బరువులోనగము.

ముంగాముషీర. అడువారుకట్టు కొనెడు

ఒకదినునునారకోక.

ముంగామురము

ముంగామురారి

ముంగామురుగు

ముంగాలు. ప్రపదము, పాదాగ్రము. బ.

ముంగాళ్లు.

ముంగి. ముంగిన. [ధూమూర్ధునిస్వభావము.

ముంగిముశాతనము. గ్రా. మానముగానుం

ముంగిలి. గృహంగణము; అంకణము

యొక్క మధ్యప్రదేశము; అంకణము;

మధ్యప్రదేశము.

ముంగిన. ముంగి, నకులము. [చివర.

ముంగినప్రమాను. ముంగినరూపుగల మునస

ముంగురులు. అలకలు, నొసటిపై గునిసి

యాడెడు ఉంగరపువెండ్రుకలు.

ముంగేలు. ముంజేయి.

ముంగైమురారి. ముంగామురుగు.

ముంగైంగు, చెఱుగుకొన, ముందటికొంగు.

ముంగొన. ముందటికొన.

ముంగొపము. మి. ఓర్పులేక తటాలున

నచ్చు కోపము.

ముంగొపి. విణ. ఓర్పులేక తటాలున కోపము

చేసికొనువాడు.

ముంగొలు. విణ. మొదటిది, ప్రాథమికము.

ముంచు. ప్రే. మునుగఁజేయు. [కప్ప

ముంచుకొను. స. క్రి. ఆక్రమించుకొను;

ముంజకేసుడు. సం. విష్ణువు.

ముంజము. సం. పొనిక, ముంజగడ్డి.

ముంజి. మాంజి, బ్రహ్మచారి కట్టుకొనెడు

ముంజదర్భ మొలత్రాడు.

ముంజికాడు. బ్రహ్మచారి.

ముంజికోక. నారచీర.

ముంజె. లేత తాటికాయలోని గిజురు.

ముంజెయి

ముంజెయ్యి

ముంజేయి

ముంజేయి

ముంజెరము. నానాపుటము. [గము

ముంజోరు. కొణిగ, చూరు ముందటిభా

ముంటఁజీల్చు. స. క్రి. పోంజు.

ముండ. విధవ. బ. వేశ్య. సం. బోడతరము.

విణ. బోడిది.

ముండనము. క్షౌరము.

ముండము. సం. తల.

ముండమోపి. విధవ, ముండమోసినది.

ముండమోయు. అ. క్రి. వైధవ్యమునొందు;

వ్యర్థమగు.

ముండరి

ముండలమారి

ముండలు. బ. వేశ్య.

ముండి. సం. మంగలవాడు; బోడతరము;

బోడితలవాడు; పయనున కొమ్మలు

రాని మృగము.

ముండితము. సం. విణ. గొలుగఁబడ్డది.

ముండితుడు. సం. విణ. తల బోడియైన

వాడు; తల గొలుగఁబడినవాడు.

ముందుడు. సం. గాహువు; ఒక అను

రుడు. విణ. బోడితలవాడు; తెగిన

చేతులు కాళ్లు మొదలగునవి కలవాడు.

ముందులవాన. అడవిపంది విడిచిన ముండ్ల

పంటి యీకలు.

ముండ్లకంచె } ఆశేషము, వెలుగు.
 ముండ్లకంప }
 ముండ్లపంది. శల్యము, ఏడుపంది.
 ముండ్రము. కబంధము?
 ముంత. జోడ్డువెలవంటి మానిపాత్రము;
 మానిక; వాడుకొనెడుచెంబు; మృత్యువై
 విశేషము.
 ముంతపాగ. మాత్రాకట్టుటకు కాల్చి
 ముంతలోజేసిన మిరపకాయల పాగ.
 ముంతమామిడి. అగ్రబీజము, ముంతలం
 తేసి కాయలుగల మామిడిచెట్టు.
 ముందడి. దుస్తు, దుప్పము.
 ముందర. మునుపు; మొదలు; ఎదరు.
 ముందరదుగు వెనుకకుపెట్టు. అ. క్రి.
 వెనుదీయు.
 ముందరిపప్పు. గ్రా. ముంతమామిడిపప్పు
 ముందఱ. రూ. ముందర.
 ముందఱిమాను. అరిణనిలుపుటకై అడ్డ
 ముగాగట్టబడిన మాను.
 ముందల. శిరోగ్రభాగము. [భాగము.
 ముందు. ఎదురు; పూర్వకాలము; పురో
 ముందువడు. అ. క్రి. ముందగు
 ముంపు. ముంచుట; గుంపు.
 ముంపుగొను. అ. క్రి. గుంపుగూడు.
 ముకద్దం. హిం. గ్రామపుపెద్ద. రూ.
 మొఖద్దం. [మొఖద్దమా
 ముకద్దమా. హిం. వ్యవహారము. పని. రూ.
 ముకాబిలా. హి. సంప్రతింపు. రూ.
 మొఖాబిలా.
 ముకాసా. గ్రా. పన్నులేకుండ నియ్యఁబ
 డిన గ్రామము. రూ. మొఖాసా.
 ముకు. ముక్కు.
 ముకుందము. సం. ఎఱ్ఱదామర; నవనిధు
 లలో ఒకటి; పాదరసము; ఒకరత్నము;
 కుందురువు.
 ముకుందుడు. సం. మోక్షదాత, విష్ణువు.
 ముకుంగోళ్ళు. బ. నాసారంద్రములు.
 ముకుఁజెఱుమ. నాసాపుటము.
 ముకుంద్రాడు. నాథము, ఎడ్లకుముక్కునఁ
 గ్రుచ్చెడుదారము.
 ముకుగొయ్య. మనుజుని బాధపెట్టు సాధ
 నము.

ముకుటము. నారమడి, త్నామవస్తువు.
 సం. కిరీటము.
 ముకుదూలము. ముక్కునడిమి యెముక.
 ముకుదొమ్మ. మత్స్యవిశేషము.
 ముకుబండి. గోవులకు వైత్యముచే నాసా
 రంద్రములయందుఁ గలిగెడు కేశావృత
 పిండరూప వ్యాధివిశేషము.
 ముకురము. సం. అడ్డము; పొగడ; మల్లె;
 మొగ్గ; కుమ్మరిలాతము.
 ముకులు. బ. చూచుకములు.
 ముకుష్ఠకము. సం. అడవిపెసలం.
 ముకుళము. సం. మొగ్గ; అరవిరిమొగ్గ;
 అభినయ మాస్తవిశేషము.
 ముకుళించే. సం. అ. క్రి. మొగుడు,
 ముడుచుకొను. [ముడుచుకొనినది.
 ముకుళితము. సం. విణ. ముకుళించినది,
 ముకుళితమిచ్చే. సం. అ. క్రి. ముకుళించు
 ముకులకము. సం. దంతిచెట్టు.
 ముక్క. తునుక, ఖండము.
 ముక్కంటి. త్రిశేతుడు, మాడుకన్నులు
 గలవాడు, శివుడు. [రుడు.
 ముక్కంటిచెలి. త్ర్యంబకసఖుడు, కుబే
 ముక్కంటిచేక్క. ఉత్తరభాద్ర. నక్ష
 త్రము. [మాడమణి.
 ముక్కంటితలపువ్వు. చంద్రుడు, శివ
 ముక్కంటితొలిపట్టి. వినాయకుడు.
 ముక్కంటిపండు. నారికేళఫలము.
 ముక్కంటిపండుల మొక్కెడు దిండిడు.
 వినాయకుడు.
 ముక్కంటిపట్టి వినాయకుడు.
 ముక్కంటిమల } కైలాసపర్వతము.
 ముక్కంటియిల్లు }
 ముక్కంటిమాపు. శివవాహనము, వృష
 భము.
 ముక్కంటియమ్ములపాది. సముద్రము.
 ముక్కంటివిల్లు. మేరుగిరి, మేరుధనువు.
 ముక్కింటివెలది. భవాని, పార్వతి.
 ముక్కింటిసొమ్ము. సగ్గము, నాగభూష
 ణము.
 ముక్కడి. దుక్కిచాలించి అహరమునకు
 పోవునపుడు అగకలన్నిటి నొక్కచో
 ప్రోగుచేసి యొక్కటిగాఁ జేర్చి నిలిపి

నట్టి యా అగికల కాడ్డ మొత్తము ; అనే కులకు ఒక పెట్టున తగిలెడు నాన్యము,

సాంక్రమికామయము.

ముక్కద్దము. నులొంచనము, కంటిజోడు.

ముక్కన్ను. మూడవకన్ను, భాలనేత్రము.

ముక్కపురుగు. తవుటిపురుగు.

ముక్కర. అడ్డబాస, నాసికాభరణభేదము.

ముక్కరమాను. పుల్లిరుసు తిగుగుచ్చుము.

ముక్కరము. నాసికారంధ్రము, ముకుంద

గ్రోళ్లు.

ముక్కఱు. నాసికాభరణవిశేషము.

ముక్కలిపిట. ముక్కాల్లిపిట.

ముక్కాక. మూడు కాయలసమాహారము.

ముక్కాని. మూడు కానులు.

ముక్కారు. మూడు కారులు.

ముక్కాలిపిట. మూడు కాళ్ళ పిట.

మూడు కాళ్ళునున్న యెత్తుబల్ల.

ముక్కాలు. మూడు కాళ్ళు, ముప్పాతిక.

ముక్కాలుగయ. త్రిపాదఘటిక.

ముక్కిండి. ముక్కిండి, విగత నాసికాడు.

ముక్కిండి. విణ ముక్కుపోయిన వాడు.

ముక్కిడి. ఒక చెట్టు.

ముక్కు. పక్షిముక్కు, చంచువు; చూచు

కము; నాసిక. ఆ. క్రి చెడు; ఏదైన

కట్టమైన పనిని చేయునపుడు క్వాసమాను

విగబెట్టు.

ముక్కుంగంబము ముకుదూలము.

ముక్కుంగమ్మి. ముక్కుపోగు, అడ్డబాస

ముక్కుంగయ్య. రూ. ముకుగయ్య.

ముక్కుంగలది. విణ. నాసికాదఘ్నము.

ముక్కుంగ్రోళ్ళు. } బ. నాసా రంధ్ర

ముక్కుజెఱుమలు } మలు.

ముక్కుద్రాడు. రూ. ముకుద్రాడు.

ముక్కుటము. నారమడి, క్షౌమవస్త్ర

భేదము

ముక్కుదాడిమ. ఒక చెట్టు.

ముక్కుదూలము. రూ. ముకుదూలము.

ముక్కుపూరెడు. ఒకడినును పూరేడుపిట్ట.

ముక్కుపొడి. నస్యము.

ముక్కుపోగు. ముక్కుంగమ్మి, నత్తు.

ముక్కుబంటి. విణ. నాసికాదఘ్నము.

ముక్కుమంగర. ఒకానొక అడవిచెట్టు.

ముక్కులు. బ. మిక్కిలి చిన్న నూకలు; భక్తు విశేషము.

ముక్కుస. మూడుగుంచములు వా. ముక్కు

ముక్కురు. ఆ. క్రి. అజ్ఞతనుపాండు.

ముక్కుంకులు. బ. మూడువంకరలు.

ముక్కుటిక. త్రిపురములు.

ముక్కును. ఆ. కి ఎదురుకొను.

ముక్కుమ్ముమెకము. ఋశ్యమృగము.

మునుబోడు [రాంతకుడు.

ముక్కుటికలకంటు. శివుడు, త్రిపు

ముక్కుటి. మి. ముక్కుటి యేకాదశి.

మక్కుణము. మి. త్రికోణము

ముక్కువము. గ్రా. ముంగోపము.

మక్కుపి గ్రా. ముంగోపి.

ముక్కుల. త్రిదండము. [టాలు

ముక్కు సం. ముత్తెము; ముక్తురాణు; అంకు

ముక్కుంచుకము. సం. కులుసము విడి

చిన పాము. [ముక్తి నొందినది.

ముక్కుము. సం. విణ. విడిచిపెట్టబడినది;

ముక్కునరి. సంగ్రహము.

ముక్కునరు. హిం. సంగ్రహమైన.

ముక్కుపలము. సం. ముత్తెము.

ముక్కుయింపు. ముగింపు.

ముక్కువళి. సం. ముత్తెలహారము.

ముక్కుస్పృటము. సం. ముత్తెపుణిపు.

ముక్కుయి. హిం. స్వతంత్రుడు.

ముక్తి. సం. మోక్షము, విడుపు [వాడు.

ముక్తుడు. సం. మోక్షమును పొందిన

ముఖజుడు సం. బ్రాహ్మణుడు.

ముఖభూషణము. సం. తాంబూలము.

ముఖము సం. మొగము, మోము; నోరు;

మాట; ఒక నాటకసంధి; ఇల్లు మొదలగు

వాని ముందటి భాగము; మొదల;

ద్వారము; ప్రధానము; ఉపాయము.

ముఖరము. సం. విణ. మిక్కిలి మోగు

నగ; అసంబద్ధవచన ములాడునది.

ముఖరుడు. సం. విణ. ప్రేలరి.

ముఖవాసనము. సం. ముఖమును పరిమ

ళింపజేయు కర్పూరము మొ.

ముఖవిణ. సం. మొగవీణె. ? [చావడి.

ముఖకాల. సం. మొగసాల, తలవాకిటి

ముఖ్యము. సం. ప్రధానము, శ్రేష్ఠము.

ముఖ్యుడు. సం. స జా తీ యు ల లో
 శ్రేష్ఠుడు.
 ముగండి. ముక్కండి.
 ముగము. ముఖము.
 ముగతి. పతివత్తి.
 ముగించు. ప్రే. సమాప్తముచేయు.
 ముగింపు. సమాప్తి.
 ముగితి. ముక్తి, మోక్షము.
 ముగియిక. ముగింపు.
 ముగియు. అ.క్రి. సమాప్తముగు.
 ముగుద. స్త్రీ. విణ. ముగస్త్రీ.
 ముగుడుడు. విణ. ముగ్గుడు.
 ముగురు. మూడుశబ్దమునకు మహాన్త
 హత్యర్థక బహువచనాంతాదేశము.
 ముగ్గు. అప్ర. ఒక చెట్టు.
 ముగ్గు. రంగవల్లిక. అ.క్రి. కాయమాంగు.
 ముగ్గురు. స. బ. రూ. ముగురు. [ధ్యము
 ముగ్గయ్య. అగ్రదండము. విణ. ఆసా
 ముగ్గ. సం స్వీయత ర్భేదవిశిష్ట శాయికా
 విశేషము; ఉదయించుచున్న చూప
 నముగల స్త్రీ; స్త్రీ.
 ముగ్గము. సం. విణ. తెలివిలేనిది;
 త్రోత్తది; సుందగమైనది.
 ముచ్చి. చిత్రకారుడు.
 ముచ్చిక. పెంకాయ తాటికాయ మొద
 లగువాని తొడిమక్రింది బిల్ల.
 ముచ్చికొను. అ. క్రి. ముసరుకొను.
 ముచ్చిచ్చే. శ్రేతి, అగ్నిత్రయము.
 ముచ్చిరి. విణ. కోకిలమునొందినవాడు;
 దుఃఖము నొందినవాడు.
 ముచ్చిరితనము. మనోవ్యధ.
 ముచ్చిరు. అ. క్రి. కోకిలము; దుఃఖించు.
 ముచ్చిలి. ముచ్చిలిగుంట.
 ముచ్చిలించు. స. క్రి. దొంగిలించు.
 ముచ్చిలిక. వాదిప్రతివాదులనుధ్యక్షులకు
 మీరు తీర్పుచేసిన ప్రకారము ఒప్పుకొని
 యెదమని వ్రాసియిచ్చెడు ఒడంబడిక;
 సేద్యముచేయు కార్యము సేలకలవారికి
 వ్రాసియిచ్చెడు ఒడ బడిక. [ఆపటువు.
 ముచ్చిలిగుంట. పెడతలయందలిగుంత,
 ముచ్చిలిపాటు. కునికిపాటు.
 ముచ్చిలు. స. క్రి. దొంగిలించు.

ముచ్చివాడు. చిత్రకారుడు.
 ముచ్చివుక. ముప్పావులా.
 ముచ్చే. మీఁగాలు గుడిగాలుపైతముకప్పు
 కొని యుండెడు సాపోను, పాస్టిత్ర.
 ముచ్చేబంగారు. కాకిబంగారము.
 ముచ్చేణువు జలములు. మి. బ. మూడు
 చెఱువులనీళ్లు, ఒకసామెత.
 ముచ్చేలక. దుగులములేద. ? [కారుడు.
 ముచ్చేవాడు. మాదిగవాడు, చర్మ
 ముచ్చే. ముడ్డియందలి పూస, త్రికము.
 ముచ్చేంగి. మత్స్యవిశేషము.
 ముచ్చేట. సల్లాపము; వాక్యము; వృత్తాం
 తము; కోరిక; ప్రేమము; వేడుక.
 ముచ్చేఁకాడు. విణ. కోరికలవాడు.
 ముచ్చేటపడు. అ. క్రి. కోరు.
 ముచ్చేటించే. అ. క్రి. ముచ్చటలాడు.
 ముచ్చేట్లు. బ. మూడుప్రదేశములు.
 ముచ్చుమడుగు. అ. క్రి. మిక్కిలిముడుగు
 ముచ్చేవలము. మూడు చేవలములు.
 ముచ్చేవుకము. పండెండు.
 ముచ్చే. రూ. ముచ్చు.
 ముచ్చేట్టు. మూడుచుట్లు.
 ముచ్చేప్రార్థు. అర్థరాత్రము.
 ముచ్చేబొడువు. దొంగపిల్లవాడు.
 ముచ్చేకము. పండెండు.
 ముజ్జగన్మాత మి. త్రిలోకమాత, మూడు
 లోకములకు తల్లి.
 ముజ్జగములు. మి. త్రిలోకములు.
 ముజేరా. హిం. తిరుగరావలసినసొమ్ము.
 ముజేముదారు. హిం. లెక్కలను పరీ
 క్షించు నొక యుద్యోగస్థుడు.
 ముటము. ముద్దపిశుక. [పిడుకలు.
 ముటాలు. బ. గ్రా. వంటచెఱుకు; ముద్ద
 ముట్టగొలుచు. స. క్రి. తుదివఱకుకొలుచు
 ముట్టబడు అ. క్రి. డయ్యు.
 ముట్టడము } నిర్బంధము; ముట్టడించుట.
 ముట్టడి }
 ముట్టడించే. స. క్రి. ఊరు కోట మొద
 లగు దానిని చుట్టుకొని నిర్బంధించు.

ముట్టణము. రూ. ముట్టడము.
ముట్టించు. ప్రే. ముట్టజేయు; తా(కింను;
కాల్గు; రగుల్గు.
ముట్టికాళ్ళవాడు. విణ. ముట్టుమోకాళ్ళు
గలవాడు, సంహతజానుడు.
ముట్టియ. ముట్టె.
ముట్టు. తా(కుడు; స్త్రీ రజసు; కొఱ
ముట్టు, పంకరము. స. క్రి. తా(కు;
శత్రువునుదా(కు; మర్మముదా(కు; ముట్ట
డించు; కడముట్టు. విణ. రజస్వల.
ముట్టుకొను. స. క్రి. ముట్టడించు; ఆక్ర
మించు. ప్రే. ముట్టుకొలుపు.
ముట్టుకోలు. ముట్టడి.
ముట్టుకోలుగొను } స. క్రి. ముట్టడించు
ముట్టుకోలుపట్టు } రూ. ముట్టుకో
ముట్టుకోలుపట్టుచు } గ్గాను, ముట్టుకో
ల్పుట్టు, ముట్టుకోల్పుట్టుచు.
ముట్టుత రజస్వల. [చేయు స్నానము.
ముట్టునిట్లు. బహిష్టయైన. స్త్రీ నాలప నాడు
ముట్టుపడు. అ. క్రి. సంకటమగు.
ముట్టుపాటు. సంకటము.
ముట్టుసందు. అవతలకు పోవ దారిలేని
సందు. [క్ష్యాదుల మూతి.
ముట్టె. పందిముక్కు, పోత్రిము; పశుప
ముట్టెచేప. మత్స్యవిశేషము.
ముట్టెమెకము. పంది, పోత్రి.
ముట్టెమోపు. కార్యనిర్వాహకసమయము
ముట్టచవిక. ముట్టువాండ్రుండెడి యిల్లు.
ముట్టుడిగినది. విగతార్థవ.
ముట్టునది. ఋతిమతి. [గ్రామములు
ముఠా. హిం. జనసమూహము; కొన్ని
ముఠాను. తలపుట్టకు సరిపోవుబుట్టుటోపి
ముడి. గ్రంథి, దారము మొదలగు వాని
ముడి; వెండ్రుకల ముడి; చెట్టు మొద
లగు వాని బుడిపి; ఎద్దు మూపురము; కల
హము; ముడివలె ప్రవాసెడి కొన్ని హల్లు
లరూపాంతరములు సంధి. విణ. ఖండము
కానిది; వికసింపనిది.
ముడికాడు. విణ. సంధానము చేయు
వాడు; ధూర్జుడు; దంభకూరుడు.
ముడికాళ్ళవాడు. విణ. ముట్టి కాళ్ళ
వాడు, గాడిద కాళ్ళవాడు.

ముడికొక్కు. ఒక పురుగు.
ముడిగిబ్బ ఆ(బోతు.
ముడిగొను. స. క్రి. ముడుచు; ముడివేయు.
ప్రే ముడికొలుపు.
ముడిచే. సాంక్రామిక రోగము.
ముడిబట్ట. అంచు కమ్ములు లేని వస్త్రము;
ముడిబొమ. ముడివడ్డ కను బొమ.
ముడియ. పంచెము; బట్టలు మొదలగు
వాని మూట. [ముడియవిడ్డు.
ముడియవిడ్డుపు. ముడివిడుచుదొంగ. రూ.
ముడియవైచు. అ. క్రి. నిశ్చయముగా చెప్పు
ముడివడు. అ. క్రి. బద్ధమగు; ముడిగలది
యగు; సంధించు; వెనగొను; అతిశ
యించు; కలుగు.
ముడివాటు. ముడివడుట.
ముడివెట్టు. స. క్రి. ముడివేయు.
ముడు(గబాటు. అ. క్రి. ముడుగు.
ముడుగు. అ. క్రి. ము కు లిం చు; తగ్గు;
సంకోచించు; చేపలుడుగు. [స్కార్ఫి.
ముడుగుదామర. పాత్రిదామర, నమ
ముడుచే స. క్రి. ముడివెట్టు. ప్రే. ముడు
గజేయు, ఆకుంచనము చేయు.
ముడుకు. మోకాలు.
ముడుచే. స. క్రి. ముడివేయు. [ముడుత.
ముడుత. నళి; వస్త్రపుసెటి; కడుపుమీది
ముడుపరి. ముడుపుపట్టిన వాడు.
ముడుపు. ధనముముడిచినమూట; భూష
ణాదులమూట; ధనము.
ముడుము. మోకాలు.
ముడును. ముడ్డిపూస; ఎముక; గ్రంథిలాస్థి.
ముడకము. ఏగాని.
ముడ్డి. రూ. మూడి, గుడము; కటివెనుక
భాగము. [త్రికము.
ముడ్డిపూస. వెన్నెముకక్రింది చివరపూస.
ముడ్పు రూ. ముడుపు.
ముఞక రాములు. గ్రా. ఎటుతోచనిస్థితి.
మఞించు. స. క్రి. ముడుచు.
ముఞుగు. అ. క్రి. మునుగు.
ముఞుగుదామర. రూ. ముడుగుదామర
ముతంగి. సం. తెల్లగిసె.
ముతరాచే. ఒకకూద్రజాతి.
ముతుక. విణ. దశసరి, లావు.

ముత్త. విణ. వృద్ధ; వృద్ధుడు.
ముత్తదము. సరము.
ముత్తనియవెలు. చూపుడువ్రేలు.
ముత్తర. మల్లబంధవిశేషము.
ముత్తరము. మూడుతరములు.
ముత్తరంగలు. కడుపుమీడి త్రివళులు.
ముత్తరాచ. ఒక శూద్రజాతి.
ముత్తరులు. బ. మూడుకాలములు.
ముత్తవపులగము. చిట్టాముదము, బల.
ముత్తవ } వృద్ధపితామహి
ముత్తవ్య }
ముత్తాత. వృద్ధ పితామహుడు.
ముత్తి. మోక్షము, ముక్తి.
ముత్తిగ. తొమ్మిది.
ముత్తియము. ముత్తెము, మాక్తికము.
ముత్తిరాచే వా. ముతరాచ.
ముత్తిరాజేలు. బ. వా. ముతరాచవారు;
వాహనములు మోయువాండ్లు.
ముత్తునియ. మూడు తునుకలు.
ముత్తుము. మూడుతూములు.
ముత్తువ. చిట్టాముదపులజెట్టు.
ముత్తిపు(జిప్ప). శుక్తి; భక్ష్యవిశేషము.
ముత్తిపు(బంట). చెఱుకు.
ముత్తివ్విరిక్కనెల. చైత్రమాసము.
ముత్తివ్విసవతు. చిత్రానక్షత్రము.
ముత్తిము.రూ. ముత్తియము, మాక్తికము.
ముత్తిరువులాడి. త్రిపథగ, ఆకాశగంగ.
ముత్తిసరము. ముక్తాహారవిశేషము.
ముత్తిసరి. ముక్తాహారము; సస్యవిశేషము.
ముత్తిసరులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
ముత్తిద } పుణ్యస్త్రీ, సుమంగలి;
ముత్తిదువ } వృద్ధసువాసిని.
ముత్తివ. వా. చిట్టాముదపులజెట్టు.
ముత్తిపు. సరస్వతి; జననీజనకులపల్లి.
ముత్తి. ముత్తయిదువ.
ముత్తిపుసరులు. బ. మాక్తికహారములు.
ముత్తిము. మాక్తికము.
ముత్తియలకుచ్చే. పారితథ్యావిశేషము.
ముత్తియలతాటంకములు. మి. ముత్యము
లతో చేసిన చెవిసోగులు:
ముత్తియలమ్మ. ఒక గ్రహదేవత.
ముత్తివ. మూడువ్రోవలు.

ముత్తివద్రిమ్మరి. త్రిపథగ, ఆకాశగంగ.
ముదము. సం. సంతోషము.
ముదముద. సంతోషము.
ముదల. ఆజ్ఞ; లక్ష్యము; గనిమచేరికనేల.
ముదలకించు. స. క్రి. మార్కొను.
ముదలవెట్టు. స. క్రి. ఆజ్ఞాపించు.
ముదలించు. స. క్రి. ఆడుగు; మార్కొను
ముది. వార్ధక్యము. విణ. వృద్ధుడు;
వృద్ధురాలు.
ముదికాకి. ఆశ్లశోస.
ముదిగారము. మాన్యము.
ముదిత. స్త్రీ. సం. పరికీయాభేదము.
ముదితము. సం. విణ. సం తోష ము
నొందినది.
ముదిమి. వార్ధక్యము.
ముదిమివాడు. వృద్ధుడు.
ముదియ. ముగ్ధస్త్రీ. [జ్యేష్ఠుడు.
ముదియనివారితోబెద్ద. బ్రహ్మ, సుర
ముదియనివారు. నిర్జరులు, దేవతలు.
ముదియు. ఆ. క్రి. ముదిమిపోందు.
ముదిరము. సం. మేఘము.
ముదిరుడు. సం. విటుడు; కాముకుడు.
ముదివాడు } వృద్ధుడు.
ముదినినవాడు }
ముదుక. విణ. ముదుగు; వృద్ధుడు;
వృద్ధురాలు.
ముదుకడు. విణ. వృద్ధుడు.
ముదుకనరులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
ముదుగు. విణ. లావు, నూలిపోగు మొద
లగువాని లావు.
ముదుటుంగరము. ముద్దుటుంగరము.
ముదురు. ఆ. క్రి. కాయమొపరిణమించు;
వర్ధిల్లు. విణ. వృద్ధము; వృద్ధుడు;
తేతది కానిది. [మొగ్గ, కొరకము.
ముదురుమొగ్గ. పుష్పించుటకు సిద్ధమైన
ముదునలి. విణ. వృద్ధుడు; వృద్ధురాలు.
ముద్గవర్ధి. సం. పిల్ల పెసరగ.
ముద్గము. సం. పెసరగ. బ. పెసలు.
ముద్గరము. సం. ఇనుపగుదియ; సప్తైట;
దిమ్మెస. [ముగ్ధస్త్రీ.
ముద్ద. కబళము; ఉండ; పిండము;

ముద్దకజ్ఞారము. పిండభిక్షారము.

ముద్దకమృత. తాయ క రం గి యనుము
చేసెడి కిమ్మనాతి.

ముద్దకరూరము. ఘనసారము.

ముద్దకవృము. కట్టిబిల్ల తగిలించినక వృము
ముద్దకొలిమి. తాయ యనుముగా కరం
గెడు కొలిమి.

ముద్దతు. హిం. కాలపరిమితి.

ముద్దయ్య. కుమారస్వామి.

ముద్దర. ముద్ర.

ముద్దరాలు. విణ. ముగ్ధస్త్రీ.

ముద్దాడు. స. క్రి. చుంబనాదిపూర్వక
ముగా లాలనముచేయు; ఆదరించు.

ముద్దాయి. హిం. ప్రతివాది.

ముద్ది. ఆపద.

ముద్దిడు. స. క్రి. చుంబనముచేయు.

ముద్దియ. ముగ్ధిక, ముగ్ధస్త్రీ.

ముద్దిటె. ఏనుగును పొడిచెడి బరిగోల.

ముద్దు. ముద్ర; చుంబనము; చిన్న వాండ
యందలి ప్రేమ; తామరదుద్దు; మనో
జ్ఞత. విణ. మనోజ్ఞము.

ముద్దుడు. విణ. ఏమియుఁ దెలియని
వాడు; ముగ్ధుడు.

ముద్దుగలకాళ్ళపురువు. భృంగము

ముద్దుగలతల్లలబిడ్డడు. కుమారస్వామి

ముద్దుగుమ్మ. మనోజ్ఞారాలగు స్త్రీ; స్త్రీ

ముద్దుటుంగరము. అక్షరములు చెక్కిన

ఉంగరము, అంగుళిముద్ర. ప్రేయ.

ముద్దుపెట్టుకొను. స. క్రి. చుంబనము

ముద్దుప్రాలు. బ. ధాన్యవిశేషము.

ముద్దుమాట. బాలర మధురవాక్కు.

ముద్దురాలు } మనోజ్ఞారాలగు స్త్రీ;

ముద్దులగుమ్మ } స్త్రీ.

ముద్దులాడి } స్త్రీ.

ముద్దులాడు. విణ. ముగ్ధుడు, మనోజ్ఞుడు

ముద్ది. తామరదుద్దు.

ముద్ర. సం అక్షరములు చెక్కిన ఉంగరము

మొ|| అమ్మ, లిపివిశేషము; చిహ్నము;

సికా, ముద్ర వేసినది; సుముఖాదిముద్ర.

ముద్రగడ. రాజదండము.

ముద్రణము. సం. ముద్రించుట.

ముద్రపలక. మి. ముద్ర వేసెడు పలక.

ముద్రించు. సం. స. క్రి. ముద్రాంకితము
చేయు.

ముద్రిక. సం. ముద్దుటుంగరము.

ముద్రితము సం. విణ. ముద్రింపబడినది;
ముకుళితమయినది.

మున్. అవ్య. ముంగలన్.

మునక. స్నానము.

మునగ. శిశువు.

మునస. ఏతపుమానిమిఁది యరభాగము

మునసపు } హిం. న్యాయముతీర్పు నధి

మునసబు } కారి, ప్రాడ్వీవాకుడు.

ముని. విణ. మును శబ్దముయొక్క లుప్త

రూపము; అగ్రము; ఆరంభము. సం.

బుస్సి, వసిస్తాది; బుద్ధదేవుడు; అగినియ

మునికొంగు. ముంగొంగు.

మునికోల. ప్రాజనము, క శ, ఎడ్లను

బొడుచు కట్టి. రూ. ములకొలు.

మునిచీకటి. ప్రాద్దు గ్రుంకిన తోడనే

పరెడు పలుచని చీకటి. పుతుడు.

మునిమనుమడు. ప్రపాత్రుడు, పాతుని

మునిమనుమరాలు. ప్రపాతి, పాతుని

పుత్రిక.

మునిమాపు. ప్రదోషము, స. ధ్యాకాలము

మునిముంగల మొట్టమొదట.

మునిముచ్చ. విణ. చెప్పకాడు, పశ్యతో

హరుడు; పశ్యతోహరురాలు.

మునియేడు. పరారి, నిరుటికి తొలిసంవ

త్సరము.

మునివేళ్ళు. బ. కొనవేళ్ళు.

మునిషి. హిం. విణ. చదువుచెప్పవాడు;

శేఖరుడు. కేస్తుడు.

మునింద్రుడు. సం. బుద్ధదేవుడు; బుస్సి

మును. ముందు; మొదలు; తుని.

మునుగు. అ. క్రి. మునుక వేయు; మర

ణించు; అడగు, నశించు; మఱుగుపడు.

మునుక. మునుగుట; మునుక వేయుట

మునుకు. అ. క్రి. సం తాపించు; మఱు

పలుకు; పలుకు.

మునుకువ. వూనిక, ప్రయత్నము.

మునుకొని అవ్య. ముందుగా. ప్రడు.

మునుకొను. అ. క్రి. ముందగు, ముందు

మునుకోలు. ముందగుట.

మునుగ. మునుగ. [పగిలము.
మునుగట్టు. తూగుపుగొండ పూర్వ
మునుచీకటులవిచ్చేమొగ్గ. చంద్రుడు.
మునుచే. అ.క్రి.ముందగు. ప్రే.మునుగ
జేయు.
మునుపటిది. విణ. పూర్వకాలసంబంధి.
మునుపటివాడు. విణ. పూర్వపువాడు.
మునుపడు. అ.క్రి. ముందగు.
మునుపు. ముందు, పూర్వము.
మునుము మైరుకోత శేర్పఱచుకొన్న
మితి; వరుస; ఎదురు; ఎదుటిచోటు;
నేనాముఖము; తఱచుదనము. విణ.
తఱచు.
మునుముకొను. అ.క్రి. వరుసపెట్టు.
మున్నొను. అ.క్రి. మునుకొను, ముందగు.
మును. అ.క్రి. మునుగను.
మున్నుడి. అవ్య. క్రి. విణ. ముందుగా.
మున్నరక. ధైర్యము; తొలిచుక్కి.
మున్నుడి. అవ్య. క్రి. విణ. ముందుగా.
మున్నుడు. అ.క్రి. స్వాధీనము చేయు.
మున్నీటిచోలి. క్షీరదజ, లక్ష్మి.
మున్నీటిపట్టి. అబ్బుడు, చంద్రుడు.
మున్నీటియగ్గి. బడబాగ్గి.
మున్నీరు. సమద్రము.
మున్ను. పూర్వము, ముందు; మొదలు.
మున్నుడి. తొలిపలుకు, పీఠిక.
మున్నూటు. త్రిశతి, మూడునూలులు.
మున్నూలు. త్రినూత్రి, మూడుపేటలు.
మున్నైరిక. పూర్వరాగమువలన గలిగిన
విరహతాపము.
మున్నేడు. రూ. మునియేడు,
మున్ను. రూ. మునుపు.
మున్ను. రూ. మునుము.
మున్నుందు. ప్రప్రథమము.
మున్నిపు. మునసబు.
ముప్పండ్రు. బ. ముప్పదిమంది.
ముప్పటిలు. అ.క్రి. ఉపశమిల్లు.
ముప్పది. స. మూడుపదలు, త్రింశతు.
ముప్పదిరెంటిగుంపు. శేవతీనక్షత్రము.
ముప్పరువునేల. క్రోశత్రయము.
ముప్పలము. మూడుపలములు.
ముప్పాతిక. మూడుపాతికలు.

ముప్పాపు. మూడుపావులు.
ముప్పాపులా. మూడు పావులాలు.
ముప్పిండి. విణ. ముప్పిండి, ముప్ప లేనివాడు
ముప్పిడి. బాఠశ.
ముప్పిర. మూడు పిరలు. [పిరలుగలది.
ముప్పిరి. మూడుపిరులు. విణ. మూడు
ముప్పిరిగొను. అ.క్రి. మూడుపిరులుగా
పెనగొను; పెనగొను.
ముప్ప. వార్ధక్యము; విపత్తు; మోసము.
ముప్పుట. మూడుపూటలు.
ముప్పేట. మూడుపేటలు.
ముప్పొంగు. అ.క్రి. మూడు పొంగులు
పొంగు, ఉప్పొంగు.
ముప్పొత్తులు. బ. అశ్రద్ధ. [ముడు.
ముప్పొకలాడు. భగవంతుడు, త్రివిక్ర
ముప్పై. గా. ముప్పది.
ముప్పొద్దు. మూడుపూటలు.
ముబ్బడి. విణ. ముమ్మడి, త్రిగుణము.
ముబ్బడించే. అ.క్రి. ముబ్బడియగు,
త్రిగుణమగు. [తెనుపు.
ముబ్బినవాల్లిము. సూర్యుడు, త్రియ
ముబ్బె. నితంబపార్శ్వము.
ముబ్బేడ మూడుబేడలు.
ముముక్షువు. సం. విణ. ముక్తి నొంద
నిచ్చుగలవాడు.
ముమూర్ష. సం. చావనిచ్చు.
ముమూర్షువు. సం. చావనిచ్చుగలవాడు.
ముమ్మడి. త్రిగుణము. [త్రిగుణమగు.
ముమ్మడించే. అ.క్రి. ముమ్మడియగు,
ముమ్మడుగు. విణ. మూడు మడుగులు
గలది.
ముమ్మనుమడు. మునిమనుమడు.
ముమ్మనుమరాలు. ముని మనుమరాలు.
ముమ్మరము. విణ. అధికము, అగ్గలము.
ముమ్మరించే. అ.క్రి. అతిశయించు.
మామ్మాటు } త్రిరావృత్తి.
మామ్మాటు }
ముమ్మాడు. మూడుమాల్లు, తొమ్మిది.
ముమ్మాల. మూడు మూలలు. విణ.
మూడు మూలలుగలది.
ముమ్మొనవాలు. త్రికూలము.

ముమ్మెనవాలుదాల్తువు } కూలి, శివుడు.
ముమ్మెనవాలుదాల్తువు }
ముమ్మోటు. మాధుశిగోమణి.

ముయ్యంచే. మాడుమూలలు. విణ.

మాడుమూలలుగలది.

ముయ్యంచేతుంగ. మాడంచులతుంగ.

ముయ్యగ్గి. త్రేత, అగ్నిత్రయము.

ముయ్యడ. ఆఱుమానికలు, మాడుఅడ్డలు

ముయ్యాకు(బొన్న). సాలపర్తి. మిడి.

ముయ్యొణ్ణ. మాడుఅఱులు, పదునెని

ముయ్యొలగుట్ట. మాడు ఎల్లలు కలియు

చోటు; మాడుదారులు కలియుచోటు.

ముయ్యేడు. మాడేళ్లు, ఇరువదియొకటి.

ముయ్యొణ్ణ. త్రిపథగ, ఆకాశగంగ.

ముర. సం. గంధద్రవ్య విశేషము.

మురంగి. సం. మునుగ.

మురజము. సం. మద్దెల, మృదంగము.

మురటి. పుచ్చము.

మురము. అందుగు.

మురముర. మాలుగుటయందగు ధ్వన్యను

కరణము; అణగుటయందగు ధ్వన్యను

కరణము.

మురమురలాడు. అ.క్రి. కోపనుగపనుచు

మురలి. పిల్లనగ్రోవి; అశ్వధారావిశే

షము.

మురలించే. స.క్రి. తిరస్కరించు.

మురారి. స. శ్రీకృష్ణుడు, విష్ణువు.

మురాళము. గిగడుడుచుట.

మురాళించే. స.క్రి. గిగడుడుచు.

మురి. గర్వము, నడకయందలి కులుకు.

మురించే. ప్రే. త్రిప్ప.

మురికాడు. విణ. గర్విస్తుడు.

మురికి. వా. మాలిన్యము.

మురికొను. స.క్రి. ఖండించు.

మురిడిగొలుసు. ముంజేత వేసికొనెడు

బంగారు మెలికగొలుసు.

మురిపము } నడకయందలి కులుకు, విలా

మురిపెము } సము; గర్వము, శృంగారి

గర్వము.

మురియ. ఖండము.

మురియబుడ్డు. అ.క్రి. అతిశయించు.

మురియు. అ.క్రి. నడచునప్పుడుకులుకు;

శృంగారిగర్వముగపఱచు, గర్వించు;

తిరుగు; తెగు; ముక్కలగు, విణగు.

మురుడు. సం. ఒక అనురుడు.

మురుగు. పట్టెలు తీర కడ్డిగా కొట్టించి

ముంజేత ధరించెడి స్వల్పాధరణము;

అలిక వేసిన బంగారుకమ్మి.

మురుపు. సంతోషాతిశయము.

మురుము. అందుగు.

మురువనడ. అశ్వగతివిశేషము.

మురువు. సౌందర్యము; గర్వము; మురు

గు; విలాసము; శృంగారిగర్వము. విణ.

సుందరము, మంజులము. [నిప్ప.

ముర్మరము. నూర్మనిగుట్టుము; అముక

ముర్మరుడు. సం. మన్మథుడు.

ముర్మ్య. కర్ణభూషావిశేషము; సౌందర్యము

ముఱకటము. త్రిప్పట.

ముఱకటించే. స.క్రి. త్రిప్ప

ముఱకము. నిక్కు, అడ్డతి.

ముఱముఱమును } అ.క్రి. కోపవికా

ముఱముఱలాడు } రము చూపు.

ముఱి. విణ. అల్పము; కుత్సితము;

కౌర్యము.

ముఱికి కల్పము, మాలిన్యము.

ముఱికిచెమట. మలినస్వేదము, కొంచు.

ముఱికినాడు. ఒకానొక దేశము; బ్రాహ్మ

ణులలో నొక తెగవారు.

ముఱిపి(కటి

ముఱిముఱిపి(కటి } గబ్బుపి(కటి.

ముఱిముఱి. కొంచెము కొంచెము. (ముఱి

ముఱిపి(కటియని.)

ముఱియు. అ.క్రి. గర్వించు.

ముఱు. తునుక; ముఱ్ఱు(బాలు.

ముఱుగు. అ.క్రి. క్రుక్కు; నలగు.

ముఱుగుడు. విణ. ముఱిగినది.

ముఱుగుత్రోవ. దుర్గంధపు మార్గము.

ముఱ్ఱు. ముఱ్ఱుబాలు.

ముఱ్ఱుబాము మాతులాహి.

ముఱ్ఱుబాలు. పీయూషము, ఆవులు

మొదలగునవి యీనివతరువాత మాడు

దినములలోని పాలు.

ములక. వార్తాకి.

ములికి. బాణము; బాణపుటలు గు; ముల్లు. రూ. ములు.

బొంగరము మొనను గ్రువ్వబడియుండు
ఇనుపముక్క.

ములికినాడు. ఒకానొక దేశము.

ములు. ముల్లు, కంటకము; త్రానుముల్లు;
వరిముల్లు; పుల్లయద్దాయుధాగ్రము.

ములుక. వా. ములికి. [కత్తి

ములుకత్తి. ముల్లుతీసెడు ఒకదినునుచిన్న

ములుకోల. ముల్లుగజ్జ.

ములుగ. అర్బుదఫలి?.

ములుగు. మూలుగుట; బొక్కసము. ఆ.

క్రి. మూలుగు; అణచు.

ములుగొలిమిడి కోకిలాక్షము.

ములుగోరంట. ఝంటి.

ములుచిత్ర. రూ. ముల్లుచిత్ర.

ములుచే. విణ. న్యూనము; మూడుడు;

ధూర్జడు.

ములుచేదనము. పలుచేదనము.

ములుజెముడు. త్రికంటకము.

ములుతారు. మృగములను పట్టెడు యొక
దినును వల.

ములుతోటకూర. కంటక కాకిని.

ములుత్రాను. చిన్నత్రాను.

ములుదోస. రోనుకి.

ములుపంది. శల్మము.

ములుబంతి. చోరసాధన విశేషము.

ములుము బావులనీళ్ళు పాటించి పండిం
చెడు పొలము.

ములుమోదుగు. రోహితకము.

ములువారుగ. మత్స్యవిశేషము.

ములువెంపలి. కంటకపుంఖి.

ములువెలగ. చతురశ్రకము.

ములువెలమ. వికంకతము.

ములునూపు. ఆ. క్రి. మీణు, ఆతిశయించు.

ముల్కి. రూ. ములికి.

ముల్ప. విణ. రూ. ములుచ.

ముల్లద. ముల్లుతుద.

ముల్లంగి. మూలకము, ఒకదినునుగడ్డ.

ముల్లంగిపెట్ట. పక్షివిశేషము.

ముల్లముస్తై. ములుచిత్ర.

ముల్లకుఱాయి. పత్రపరళుభేదము.

ముల్లియ. ముల్లై.

ముల్లు. రూ. ములు.

ములుకోల } తోత్రము, ప్రాజనము,
ముల్లుకజ్జ } ఎడ్లను పొడిచెడి మునికోల

ముల్లుచిత్ర. అలర్కము, ముండ్లముస్తై.

ముల్లుపుచ్చికోజ్జదుచు. ఆ. క్రి. మునుపటి
కంటె సెక్కువ బాధకలుగు.

ముల్లై. ధనము ముడి; ముడుపు; మూట.

ముల్లైవిప్పడువాడు. కన్నపుదొంగ.

ముల్లొకనాధుడు. మి. మూడులోకము
లకు నాధుడు.

ముల్లొకనుతుడు. మి. మూడులోకముల

పొగడ్డనందినవాడు.

ముల్లొకపాత్రుడు. మి. మూడులోకముల

యందును గొరివింపబడువాడు.

ముల్లొ ములు. మి. బ. మూడులోకములు.

ముల్లొకపంద్యుడు. మి. మూడులోకము

లచే పొగడ్డగన్నవాడు.

ముల్లొకవిభుడు. మి. మూడులోకము

లకు ప్రభువు.

ముల్లొకార్చితుడు. మి. మూడులోకము

లచే నర్చింపబడినవాడు.

ముప్పురు. స. ముగ్గురు.

మువ్వ మొనలో మూడు సందులు గల

పెద్ద గజై; ఒకపట్టణము. బ. పాదమాన

ధరించెడి పెద్ద గజైలు. [గలది.

మువ్వంక. త్రిభంగి విణ. మూడుపంకలు

మువ్వంచే. మూడుపంచలు. విణ. మూడు
పంచలుగలది.

మువ్వంచోకు. ముయ్యూకు పొన్న.

మువ్వంటు. నెలలోపలిమూడుపురుడులు

మువ్వకోడె. కాడికిని గంతకును త్రొత్తగా

అలవలచెడి యెద్దు.

మువ్వగలవన్నెమెకము. పెద్దపులి.

మువ్వదోసె. అడుగున ఒంటిపలకగలదోసె

మువ్వన్నె. మూడువన్నెలుగలది.

మువ్వన్నెకాడు. నూర్యుడు.

మువ్వన్నెమెకము. పెద్దపులి.

మువ్వన్నెవిల్లు. ఇంద్రధనుస్సు.

మువ్వపనరము. మువ్వకోడె.

మువ్వరున. మూడు వరుసలు.

మువ్వినము. మూడు పీసముల్లు.

మువ్వరు. స. బ. ముగ్గురు
మువ్వెట్టి. మూడువిధములై. పంచమ్యలు
మువ్వెత్తులు. బ. మూడు విధములై న
దూఖములు.

మువ్వెలుపులయికక్కు. నూర్వఁడు.
మువ్వెసములు. బ. మూడు జేపములు.
ముషితము. సం. దొంగిలఁబడినది; బడినది.

ముష్కము. సం. మొక్కపు చెట్టు.
ముష్కము. సం. వృషణము; మొక్కపు
చెట్టు; మొత్తము.

ముష్కరి. ముష్కరుఁడు. సం. విణ
బలవంతుడు; కుటిలుఁడు.

ముష్కరుఁడు. సం. విణ. కుటిలుఁడు;
మూర్ఖుఁడు; పొడవైనవృషణములుగల
వాఁడు.

ముష్టి. సం. కత్తిపిడి; పిడికిలి; సమ్మద్ది;
ముసిండి; ఆభినయహస్త విశేషము.

ముష్టింపఁబడు. సం. విణ దరిద్రుఁడు.
ముష్టిముష్టి. సం. పిడికిలి పోటుల చే
నొసర్చు యుద్ధము.

ముసగెన. గుసగుస.
ముసదరు. మూడురకానాలు.

ముసద్ది. హిం. లేఖకుఁడు.
ముసనాబు. అందలము ప్రక్కతెర.

ముసముస. ముసుగుట మొదలగువాని
యందగు ధ్వన్యనుకరణము; కోపమున
గలుగు చిఱచిఱ; పందిమూర్ఖునట

యందగు ధ్వన్యనుకరణము.
ముసముసముసు. అ. క్రి. ముసముసయని

శబ్దించు; చిఱచిఱలాడు. రూ ముస
ముసయను.

ముసరు. అ. క్రి. క్రమ్ము, మూఁగు.
ముసలము. సం. ఆయోగము, గోకిలి.

ముసలి విణ. వృద్ధుఁడు; వృద్ధురాలు;
వార్ధక్యము నొందినది. సం. ఉడుము;

ఎలుకజేడి; నేలతాడు; బల్లి; బల
రాముఁడు.

ముసలితనము. కారు, వార్ధక్యము.
ముసలిది. వార్ధక్యమునొంగినది.

ముసలివాఁడు వృద్ధుఁడు. [యుఁడు.
ముసల్మాను. హిం. తురక, మహమ్మదీ

ముసల్మాను స. విణ ముసలము చేత
చంపఁదగి ఁడు.

ముసాంబ్రము. ఒక మందు దినును.
ముసాపు(బు). నానుడువాన, ముసురు

వాన.
ముసి. విణ బొంకు.

ముసింపు. అ. క్రి చెడు.
ముసిండి } ముష్టి, విషముష్టి.

ముసిణి } స్థితము, చిఱుగవు.
ముసిముసినగవు } రూ. ముసిముసినవ్వు.

ముసుంగు. ముసుఁగు.
ముసుండము. సం. ఇనుపకట్టలాటి కట్టి.

ముసుండి. సం. కొయ్యగునియ.
ముసుఁగు. అవగుంథనము; ముసుగుడు,

తలమీఁద కప్పకొనుట.
ముసుఁగుడు. కప్పడు.

ముసుఁగుడువడు. అ. క్రి కప్పడువడు.
ముసుగుబొంద. మట్టము ఊడని తాడు

మొదలగు చిచ్చెట్టు.
ముసుఁగువడు. అ. క్రి. కప్పడువడు.

ముసుఁగువాటు. అ. క్రి. ముసుఁగువడు.
ముసుకు. వా. ముసుఁగు.

ముసురు. సంతతవృష్టి; వర్షము.
ముసురుకవియు } అ. క్రి. క్రమ్ము.

ముసురుకొను }
ముసురుమూతి కోపవికారముగలముఖము

ముసుపు. ముసుఁగు.
ముస్త సం. నిడుముస్తై.

ముస్తకము. సం. కయివడిముస్తై; నిడు
ముస్తై, తుంగముస్తై.

ముస్తాదు. హిం. విణ సిద్ధమైన, తగియున్న
ముస్తాబు ఆలంకారము. విణ. ముస్తైదు.

ముస్తయ ముస్తై.
ముస్తైదు. విణ. ఆయితము, సిద్ధము.

ముస్తైబు. విణ. ముస్తైదు.
ముస్తై నిడుముస్తై, తుంగ; తుంగగడ్డ.

ముస్తైలమేపరి. పంది.
ముస్తైదు. విణ. సిద్ధముగనున్న.

ముహూర్తము. సం. పండ్రిండుక్షణముల
కాలము, రెండుగడియల కాలము; అల్ప

కాలము.

ముల్లమాటలు. బ. మాయమాటలు.

ముల్లయతి. మి. కలనోశనుడూ, నార
డుడూ.

మూ

మూ. విణ. మూడుశబ్దముయొక్క లుప్త
రూపము.

మూ.క. సమూహము; సేన.

మూకవిప్రు. విణ. చెదరగొట్టునది.

మూ.కుడు. శరావము, కుండమీద మూ
సెడు తట్టవంటిమట్టిపాత్రము; తట్టవంటి
మట్టిపాత్రము; మూత.

మూ.గ. దోమ; పక్షివిశేషము. విణ.

మూకుడు, మూగవాడు.

మూ.గ.బాటు. అ.క్రి. మూగ

మూగతీట. దట్టముగా తేలినతీట.

మూ.గది. మూకస్త్రీ. [లోని భేదము.

మూ.గదిట్టుకోడి. పందెపు కోడిపుంజు

మూ.గబోతు. పొట్టుతో గూడిన ధాన్యము

మూ.గమొగ్గలు. వికసించని మొగ్గలు.

మూ.గవాడు. విణ. మూకుడు.

మూ.గి. నోరుమెంగ.

మూ.గు. అ.క్రి. ముసురుకొను, చుట్టుకొను

మూ.డిగ్గులు. మి త్రేత, అగ్నిత్రయము.

మూ.డు. స. చెండునొకటి. అ.క్రి కలుగు;

ముగియు. [గించు. రూ. మూడ్పు.

మూ.డుచే. ప్రే. మూడడజేయు, కలి

మూత. ఆచ్ఛాదము, మూయుట; మూ

యుటకుడగినమూకుడు మొదలగునగి.

మూతబల్ల. వాచూరుపట్టె, ముంజూరు

మూయుబల్ల.

మూ.పు. భుజశిరము. [కకుదము.

మూ.పురము. ఎద్దుయొక్క భుజశిరము,

మూ.పురములయెద్దు. అచ్చుపెద్దు.

మూకు. సం. మూగవాడు; దీనుడు.

మూకుడు. సం. ఒక అసురుడు. విణ.

రూ. మూకు.

మూగురు. స. బ. ముగ్గురు

మూగేలు. చుంచెలక. [వాసనచూచు

మూచూచే. స. క్రి. ఆ ప్రూణింతు,

మూజోవాని, గ్రా. నోటిమాటలు.

మూట బట్టలు మొదలగువాని ముడియ.
మూటము. రూ. ముటము.

మూడమంచే. దట్టమైనమంచు, హిమాని

మూడవకొలము. వైశ్యకులము.

మూడవకొలమువాడు. వైశ్యుడు.

మూడి. ముడ్డి.

మూడు. స. చెండునొకటి, త్రివాచకము.

మూడుడు. సం. విణ. తెలివితేనివాడు;

బాలుడు.

మూతము. సం. రాజులు చేతిక్రిందనుంచు

కొను తలగడ? విణ. కట్టబడినది.

మూతి. నోటి పైభాగము; ముఖము.

మూతకృచ్ఛము. సం. నీరుడిరోగము.

మూతము. సం. నీరు, కాలుమడి, ఊచ్చ.

మూతించే. సం. అ. క్రి. కాలుమడుచు,

నీరు విడుచు. [విడిచినవాడు.

మూతితుడు. సం. విణ. మూత్రము

మూదల తార్కాణ, నిరూపణము.

మూదలించే. స. క్రి. నిరూపించు;

ఎచ్చరించు.

మూదలిక. మూదల, తార్కాణ.

మూదేవి. పెద్దమ్మ.

మూన. వస్త్రగాలితము చేయగారాలక

నిలిచినది; రాగులు ఆచుదాలు మేలు

రాసి కాగా మిగిలినపొల్లు; మూగ

బోతు.

మూను. స. క్రి. వస్త్రగాలితముచేయు.

మూయి. వ్యవధానము.

మూయు. స. క్రి. మూత పెట్టు; కప్ప.

మూర. చెండు జేనలకొలది, హస్తము.

విణ. నిడువైనది.

మూరకోక. బారచావు.

మూరకోల. గజపుకోల.

మూరిబోవు. అ. క్రి. అతిశయించు;

వర్ధిల్లు; విజృంభించు; సఫలమగు; నశించు.

మూరు. అ. క్రి. అతిశయించు.

మూరుకొండ. రూపగంధ.

మూరుకొను. స. క్రి. మూచూచు.

మూరుతము. ముహూర్తము.

మూరెడు. విణ. చెండుజేనలకొలది.

మూర్కొను. రూ. మూచూచు.

మూర్ధుడు. సం. విణ. తెలిసి తెలియని
వాడు; అవివేకి. [దప్పట.
మూర్చ. సం. రోగాదులచేత స్మృతి
మూర్చన. సం. సంగీతమునందు క్రమ
ముగా సప్తస్వరములయొక్క ఆరో
హణావరోహణములు. [గలవాడు.
మూర్ఖులు. సం. విణ. మూర్ఖురొగము
మూర్ఖితుడు. సం. విణ. మూర్ఖిల్లిన
వాడు; మూఢుడు; పొడువైనవాడు
మూర్ఖిల్లు. సం. ఆ. క్రి. సామ్రాజ్యము, సామ్రాజ్యము.
మూర్తము. రూ. మూర్తము. సం. విణ.
శతినమైనది; మూర్ఖురొగము గలది;
స్వరూపముగలది.
మూర్తి. సం. శరీరము; స్వరూపము; కౌతి
న్యము; ప్రతిమ. (త్రిమూర్తులు—బ్రహ్మ,
విష్ణువు, మహేశ్వరుడు.)
మూర్తిమత్తు. సం. విణ. మూర్తిగలది.
మూర్తజములు. సం. బ. తలవెండ్రుకలు.
మూర్తము. సం. శిరస్సు.
మూర్ధాభిషిక్తుడు. రాచవాడు; రాజు,
పట్టాభిషిక్తుడైన రాజు; మంత్ర;
మూర్ధావసీక్తుడు.
మూర్ధావసీక్తుడు. సం. శ్రుతియ స్త్రీకి
బ్రాహ్మణునకు బుట్టినవాడు.
మూర్వ. సం. చాగ.
మూల. విదిక్కు, కోణము; గోంధి;
కోస్సు. సం. మూలనక్షత్రము.
మూలకము. సం. ముల్లంగి.
మూలగ. మజ్జ.
మూలదుంప. మి. గ్రా. మూలకారణము,
మొదటిగడ్డ. [మొదలు.
మూలధనము. సం. ఆసలుసొమ్ము, సంచి
మూలఫల. సం. కొమ్మనగొలిమిడి.
మూలబంధరువు. మి. మూలధననిక్షేపము
మూలబంధము. సం. ఒకయోగబంధము;
పునాది.
మూలము సం. చెట్టువేరు; ఊడ; మొద
లు; సంచిమొదలు; సమీపము; ఒకనక్ష
త్రము; మెట్టతామరదుంప.
మూలమట్టము. గోడలమూలలను
సరిమాచెడు మూడుమూలల మట్టపలక.

మూలమట్టు. మి. అవ్య. క్రి. విణ. ఆ
మూలము.
మూలయేలునేర్పరి. నిర్వృతి.
మూలఱాయి. పజ్రమణి. రూ. మూలఱా.
మూలఱేడు నిర్వృతి, నైర్వృతుడు.
మూలాధారము. సం. గుదస్థానమునందు,
డెడు నాడుల కాధారమైన చక్రము.
మూలిక. వా. మందాకు.
మూలికము. సం. వృక్షము.
మూలికుడు. సం. వృక్షమూలమున
గూర్చుండి తపముచేయుటయే వ్రతము
గా గలవాడు.
మూలుగు. కుంభనము; మూలుగుట;
అంబుదఫలి, ప్రసాధనిక. ఆ. క్రి. నొప్పి
వలని బాధచే ఒకవిధముగా ధ్వనిచేయు;
కూయు. రూ. మూల్లు.
మూలుగులు. మూలుగులు.
మూల్గము. సం. వెల, ధర; జీతము.
మూవ. మువ్వ. విణ. రూ. మూగ.
మూవురు. స. రూ. మూగురు.
మూవ. సం. మూస.
మూషకవర్ణి. సం. ఎలకచేవి.
మూషకము. సం. ఎలక.
మూషిక. సం. ఆడెలక; పందికొమ్మ.
మూషికము. సం. ఎలక. [నది.
మూషితము. సం. విణ. దొంగిలింపబడి
మూస. మూష, బంగారము మొదలగు
వానిని గరగెడు కరువు; విగ్రహములు
పోయునది.
మూసకము. ఎలక.
మూసవమురికి. అప్రయోజకుడు.
మూసిక. మంగళసూత్రమునందు తాలి
బొట్టుకు ఈవలావలగ్రచ్చి కట్టుకొనెడు
నానుక్రోవి.
మూసిగంతలు. బ. దాగుడుమూతలు.

మృ

మృగణ. సం. అన్యేషణము.
మృగత్పష్ట. సం. ఎండమావులు.
మృగదంశకము. సం. కుక్క.
మృగధూర్తకము. సం. నక్క.

మృగనాభి. సం. కన్హారి
 మృగపాలిక. సం. కన్హారిపిల్లి.
 మృగమదము. సం. కన్హారి.
 మృగము. సం. పశువు; జింక, లేడి;
 గజవిశేషము; మృగశీర్షము; అన్యేషణ
 ము; వేట; వేడుట.
 మృగయ సం. వేట, వెదకుట.
 మృగయుడు. సం. బోయ, వేట
 కాడు; బ్రహ్మ.
 మృగరిపువు. సం. సింహము.
 మృగవాహనుడు. సం. వాయువు.
 మృగవ్యము. సం. వేట.
 మృగశిరము. సం. ఒక నక్షత్రము.
 మృగశిర్షము. సం. మృగశిర.
 మృగాంకుడు. సం. చంద్రుడు; శివుడు.
 మృగాక్షి. సం. లేడికంటి.
 మృగాజీవము. సం. సివంగి.
 మృగాజీవుడు. సం. బోయవాడు.
 మృగాదనము. సం. సివంగి.
 మృగాదనుడు. సం. బోయవాడు.
 మృగితము. సం. విణ. వెదకబడినది.
 మృగీతృష్ణాంబువు. సం. ఎండమావినీరు.
 మృగేంద్రము } సం. సింహము, మృగ
 మృగేంద్రుడు } రాజు.
 మృగేంద్రులు. సం. కోడిబుడమలు, ఒక
 ధాన్యము.
 మృగ్యము. సం. విణ. వెదకదగినది.
 మృజ. సం. మార్జనము; నూనె మొదలైన
 వాని పూత.
 మృదాని సం. పార్వతి.
 మృదుడు. సం. శివుడు. [తూడు.
 మృణాళము. సం. పట్టివేరు; తామర
 మృతము. సం. మృతి; యాచనావృత్తి.
 విణ. మృతిబొందినది.
 మృతాలకము. సం. తొగరిమన్న.
 మృతి సం. మరణము.
 మృతుడు. సం. విణ. చచ్చినవాడు.
 మృతాలకము. సం. తొగరిమన్న.
 మృత్తిక } సం. మన్ను; తొగరిమన్న.
 మృత్తు }
 మృత్పూంజయుడు. సం. శివుడు.
 మృత్యుప్రసూనము. సం. చెఱుకు.

మృత్యువు. సం. మరణము; చంపునది;
 యముడు.
 మృత్యుసూతి. సం. అడుపీత.
 మృత్యు } సం. మంచుమన్ను; తొగరి
 మృత్యు } మన్ను.
 మృదంగము. సం. మద్దెల; తప్పెట;
 వేడుగు.
 మృదుకవిత. సం. విణ. చతుర్విధ కవిత
 లలో ఆశుకవిత్యమునకు పర్యాయముగా
 నుపయుక్తమైనది.
 మృదుత్వక్కు. సం. బుజపత్తిరి.
 మృదులము. సం. విణ. కోమలము,
 మెత్తనిది. [మారము.
 మృదువు. సం. విణ. మెత్తనిది; సుకు
 మృద్వీక. సం. ద్రాక్ష; నల్లద్రాక్ష.
 మృధము. సం. యుద్ధము. [అబద్ధము,
 మృష. సం. అవ్య. అసత్యము; దబ్బబ,
 మృష్టము. సం. విణ. శోధితము, పరిశుద్ధము,
 కడుగుట మొదలగు వానిచేత గరగరికై నది

మె

మె. (స్త్రీ)వాచక ప్రత్యయము. (ఆమె,
 ఈమెయనె)
 మెంచ. తురక.
 మెండియము. రూ. మెండము.
 మెండిడు. చూపుడు వ్రేలు.
 మెండు అధికము; అతిశయము; మిట్టు,
 విణ. అధికము.
 మెండుకొను. ఆక్రి. అతిశయించు; విజృ
 భించు; నిండుకొను. ప్రే. మెండుకొలుపు
 మెండము. చూపుడు వ్రేల వేసి కొనె
 యుంగరము.
 మెండొడ్డు. ఆ.క్రి. ఎదిరించు.
 మెంతి. మేధి, సస్యవిశేషము; కూరలల
 వేసెడి ఒక వస్తువు.
 మెంతిపెరుగు. తిరుగబోసిన పెరుగు
 మెంతిమజ్జగ. చల్లకడి, తిరుగబోసినచ
 మెంతికాయ. మెంతి తో నూరకబెట్ట
 మామిడికాయ. [గింజె
 మెంతులు బ. సంబాధించును, మె
 మెంబురు. ఇం. సభ్యుడు.

మొకపుటాము. కన్నూరి, మృగమదము.

మొకము. మృగము, జింక; చతుస్పాద జంతువు. [రాజు.

మొకములకొలముసామి. సింహము, మృగ

మొకములతిండి. మృగాదనము, సింహి;

వ్యాఘ్రము.

మొకములతేడు. సింహము, మృగేంద్రము

మొకములసామి. సింహము, మృగరాట్టు.

మొకములసూడు. వ్యాఘ్రము.

మొకమొకపడు. అ. క్రి. ఉద్ధతిసాండు.

మొకమొకపాటు. ఉద్ధతి; ఆకలియోగ్య

నట్టియార్తి.

మొక్క. స. క్రి. తిను, భక్షించు.

మొగము. మృగము.

మొగ్గ. ఊట.

మొచ్చు. క్లాఘనము; బహుమానము; ప్రీతి.

స. క్రి. క్లాఘించు; లక్ష్యపెట్టు. విణ.

క్లాఘ్యము; హృదయంగమము.

మొచ్చులచెట్టు. కల్పవృక్షము. [స్త్రీ.

మొచ్చులాడి. క్లాఘ్య. మొచ్చుకొనదగిన

మొచ్చులాడు. విణ క్లాఘ్యుడు, మొచ్చు

కొనదగినవాడు.

మొటిక. సోపానము.

మొటికలువిణుచుట. ఆంగుళిమోటనము.

మొట్ట. నీరాసరా తేకుండ పండెడుచేను;

పాదము; పర్యతము; మొరక నేల;

ఉన్నతభూమి.

మొట్టజీలుగు సస్యవిశేషము.

మొట్టతమ్మి } స్థలపద్మిని.

మొట్టదామర }

మొట్టపంట. మొట్ట చేనిపంట.

మొట్టవారుపెట్ట. కోడి, చరణాయుధము.

రూ. మొట్టనాల్పిట్ట.

మొట్టిక. సోపానము.

మొట్టినిల్లు. స్త్రీయొక్క అత్తగారిల్లు.

మొట్టియ. మొట్ట.

మొట్టు. త్రొక్కుడు; సోపానము; తిప్ప;

కొండ; నుంకముపుచ్చుకొనెడుపుట్టము;

పులిమజ్జిగ; అభిమతము; ఆంకలవెరిసి.

బ. చెప్పలు; పావకొట్ల; వీణెసరకట్లు.

స. క్రి. త్రొక్కు.

మొట్టుబ్రాలు. తలబ్రాలు.

మొట్టుకు. ద్ర. తుదకు; మొత్తమునకు.

మొట్టుచోలు. గంగ, విష్ణుపది.

మొట్టె. రూ. మట్టె.

మొట్టగుంటక. గుంటక భేదము.

మొట్టు. బ. పాదరక్షలు; సోపానములు.

మొడ. గళము, కంఠము, గ్రీవ, మొడకాయ.

మొడకాయ. మొడ, కంఠర.

మొడకొంకులు. బ. జత్రువులు, మొడ

ముందటి యడ్డయెముకలు.

మొడకోణము. బాధపెట్టు సాధనము.

మొడనూలు. బంగారుతీగెల హారము.

మొడపొంపు } మొడ వెనుకటిభాగము.

మొడవంపు }

మొడవల. చేపల వలలో భేదము.

మొడవాలు. చాకిలవాడు; చాకిలది.

మొడిదము. ధ్వని.

మొడుద. పులిమజ్జిగ.

మొణకరి. బ్రహ్మచారి.

మొణత. మొల్ల.

మొతుక. విణ. మృదువైనది, మందము.

మొతుకు. పులాకము, అన్నముయొక్క

కణము; అన్నము.

మొతువు. విణ. మృదువైనది, మందము.

మొత్త. శయ్య, పటపు; సాగరముమోసెడి

యెడ్డుగంతమోడి పటపు; గుట్టపుపల్లము;

పల్లకిమాయువారు భుజముపై నొత్త

కుండుటకై వేసికొను దూది వేసి కుట్టిన

బిల్ల. విణ. మృదువైనది.

మొత్తేబడు. అ. క్రి. మృదువగు; ఆణగం.

మొత్తేబాటు. మృదుత్వము; అలస్యము.

మొత్తేబాటు. అ. క్రి. మొత్తేబడు.

మొత్తేగిల్లు. అ. క్రి. మొత్తేనగు.

మొత్తేడము, మొత్తుట.

మొత్తేడి. మత్స్యవిశేషము.

మొత్తేన. మృదుత్వము; కాంతి. విణ.

మృదువు. క్రి. విణ. తిన్నగా.

మొత్తర. మల్లబంధ విశేషము.

మొత్తినగోడ. ఏడూకము, లోపల ఎముక

లుంచి పెట్టినగోడ.

మొత్తు. మన్ను మొదలగు దానినిదళముగా

పూసినపూత. స. క్రి. మన్ను మొదలగు
దానిని దళముగా పూయు.
మెదడు. తలయందుండు క్రొవ్వు, మస్తీ
స్కము; మేధస్సు.
మెదలిక. మెదలుట.
మెదలు. అ. క్రి. కొంచెముచలించు; సంచ
రించు. [మెదల్పు,
మెదలుచు. ప్రే. మెదలజేయు. రూ.
మెదించు. స. క్రి. మర్చించు.
మెదికాళ్లు. కొయ్యకాళ్లు.
మెదుక. పిసక. విణ. మ. దము; మందుడు.
మెదుకగిను. అ. క్రి. పిసకపట్టు.
మెదుకు మెతుకు, పులాకము.
మెదుగు. అ. క్రి. ధాన్యము పొట్టపోవ
నలగు; నలగు.
మెదుగుడు. పాతవస్త్రము.
మెదుచు. స. క్రి. మర్చించు.
మెదుపు. ప్రే. మెదుగజేయు.
మెదుపు. విణ. మృదువు; మందము.
మెనుపు. స. క్రి. (కవ్వముతో) ఎమచు.
మెనునురేపన్. ఇం. భూమి కొలత
సంబంధమైన కాస్త్రము.
మెప్పు. క్లాసునము; ప్రీతి; వరము.
మెయి. శరీరము, విధము; పార్శ్వము;
వెంబడి. అప. కొన్నియెడల తృతీయా
విభక్తియందు వచ్చెడి ప్రత్యయము.
మెయికొను. అ. క్రి. సమృద్ధించు; కలుగు;
అనుకూలించు. స. క్రి. అంగీకరించు.
మెయికోలు. అంగీకారము, సమృద్ధి.
మెయితాలుపు. దేహధారి, ప్రాణి.
మెయితాలుపులసామి. వరుణుడు.
మెయిపాలు. సమభాగము.
మెయిమఱపు. మైమఱపు, పారవశ్యము.
మెయిమఱపు. కవచము.
మెయిమెయి. రూ. మయిమయి.
మెయివడి. రూ. మయివడి.
మెర. అవ్య ప్రశంసనార్థకము.
మెరక. మిట్టశేల, ఉన్నతిభూమి.
మెరకపాలము. మిట్టపాలము.
మెరమెర. మనోవ్యధ; సంశయము; భేదము
మెరమెరవడు. అ. క్రి. సంశయపడు.
మెరమెరపాటు. సంశయపడుట.

మెరమెరలాడు. అ. క్రి. బాధపడు.
మెఱగు. ఉత్కృష్టకాంతి.
మెఱచు. అ. క్రి. తక్కుకొని ప్రకాశించు.
మెఱపు. విద్యుత్తు; ప్రకాశము; ఉత్కృష్ట
కాంతి. [వంటి మెఱపు.
మెఱపుఁదీగ. జ్యోతిష్మతీలత; తీగ
మెఱము. పిల్లమెఱము. స. క్రి. నాటిన
శల్యాదికము ఇటునటు మెదల్పు.
మెఱమెచ్చు. మిక్కిలిమెచ్చు.
మెఱయు. అ. క్రి. ప్రకాశించు; బయలు
పడు. ప్రే. బయలుపఱచు.
మెఱవడి అతిశయము; ఉద్రేకము; ఊరే
గింపు; ధైర్యము; నేర్పు; గౌరవము.
విణ. ప్రకాశితము. [బియ్యము.
మెఱికలు. బ. పొట్టవీడియు వీడని
మెఱియ. గుండ్రాయి.
మెఱియఁడు. విణ. చలింపనివాడు.
మెఱియత. విణ. చలింపనిస్త్రీ.
మెఱుగుజిడ్డు. తళతళ మనెడుకాంతి;
మెఱపు; నేయ్యి మొదలైనవాని జిడ్డు.
మెఱుగుఁబోడి. మెఱపువలె మనోజ్ఞ
రాలగుస్త్రీ; స్త్రీ.
మెఱుగుఁడుబురుగు(వు). ఖద్యోతము,
మిడుగులుబురుగు. రూ. మెఱుగు
డుబురుగు. [రాజము.
మెఱుగుదుజెట్టి. ఒకదినముజెట్టి, కుట
మెఱుగునూనె. మెఱుగునకై పెట్టెలు
మొదలగువానిమీద పూసెడు పూత
నూనె.
మెఱుగునల్లలు. కట్టదండ.
మెఱుగురిక్కి. పగడము; మిక్కిలికాంతి
గల నక్షత్రము.
మెఱుకు. స. క్రి. పెఱుకు.
మెఱుపు. రూ. మెఱపు.
మెఱుము. విద్యుత్తు. అ. క్రి. మెఱుపు.
స. క్రి. పొడుచు.
మెలఁకువ. ప్రబోధము, మేలుకొనుట;
వర్తనము; జాగరూకత; జీవనము;
సంచారము.
మెలఁకువఁడు. విణ. జాగరూకుడు.
మెలఁగు. అ. క్రి. వర్తించు; జాగరూకత
తో వర్తించు; సంచరించు; జరగు.

మెలఁచే. ప్రే. మెలఁగఁజేయు.
 మెలఁత } శ్రీ.
 మెలఁతుక }
 మెలక. కపటము, వంచన.
 మెలకు. అ. క్రి. జ్వలించు, మండు.
 మెలన. గ్రామముచుట్టు నుండుబయలు.
 మెలపు. నేర్పు; జాగరూకత; మెత్తఁబాటు;
 భవణము; చలింపమి. ప్రే. మెలయఁ
 జేయు. [తో వర్తించు; పెనఁగు.
 మెలయు. అ. క్రి. వర్తించు; జాగరూకత
 మెలిక. పెన, మెలును, పురి, నేర్పనము
 మెలిగొను. అ. క్రి. పెనఁగొను.
 మెలిగ్రుక్క. మణితము.
 మెలిదారము. తాళ్లపనివారు నిండు
 ప్రక్కకొయ్యలకుఁగట్టెడు బిగిదారము.
 మెలియు. అ. క్రి. పెనఁగు.
 మెలివడు. అ. క్రి. మెలిగొను.
 మెలివెట్టు. స. క్రి. మెలివేయు.
 మెలుచు. ప్రే. మెలియఁజేయు, పెనఁచు
 మెలుతుక. శ్రీ.
 మెలును. మెలిక.
 మెల్లి } శ్రీ.
 మెల్లక }
 మెల్లు. మృదుత్వము.
 మెల్ల. విణ. కంటికడ కొఱగినది; మేల్లె
 నది. క్రి. విణ. తిన్నగా.
 మెల్లకంటి. కాకి. విణ. కేకరుఁడు; కేకర.
 మెల్లకంటివాఁడు. విణ. కేకరుఁడు.
 మెల్లన. తిన్నన; అల్లన; శ్వనైరథకము.
 మెల్ల. చా. చవిక.
 మెల్ల. ఉపకాళి.
 మెనఁగు } స. క్రి. తిను, భక్షించు.
 మెనపు }
 మెహదా. ఆయుధవిశేషము. [పాటు.
 మెహనతు. హిం. బహుమతి; కష్టము,

మే

మే. శరీరము; విధము; పార్శ్వము.
 మేంరుఁడు. సం. మావటీఁడు.
 మేండించే. స. క్రి. భేదించు.
 మేండుఁడు. సం. మావటీఁడు,

మేంధము. సం. పొట్టేలు.
 మేఁక. ఛాగి; ఛాగము.
 మేఁకతిండి. తోఁజేలు, వృకము.
 మేఁకపోతు. ఛాగము. [వృక్షము.
 మేఁకయతిఁచేన్పు. అజాగశ స్థనము;
 మేఁకరాసి. మేషరాశి.
 మేఁకసారము. గాంధారస్వరము.
 మేఁగు. స. క్రి. పూయు; మెత్తు; ఆవరించు.
 మేఁడి. నాఁగటిదుంపమొకనిలిపినకొయ్య
 మేఁడికట్ట. మేఁడి. [భాగము.
 మేఁడికోరు. నేలయొడయనికీ వచ్చు ధాన్య
 మేఁడిచీల. మేఁడిజాటిరాకుండవేసినచీల.
 మేఁడితోఁక. దున్నెడువాఁడు పట్టుకొను
 టకు మేఁడిచివరను అడ్డముగా చెక్కిన
 చిన్న కొయ్య. [భాగము.
 మేఁడిపాలు నేద్యకాఁపునకువచ్చుధాన్య
 మేఁడిసోగ. మేఁడితోఁక.
 మేఁత. పశ్చాద్ధ్యాహారము;
 మేఁతరి. కొండఱుకెల్లలలో ముఖ్యుఁడు.
 విణ. తిండిపోతు.
 మేఁతలాఁడు } అ. క్రి. మేఁతమేయు.
 మేఁతాఁడు }
 మేకము. సం. మేఁక.
 మేకరాశి. సం. మేషరాశి.
 మేకు. గూటము.
 మేకొను. అ. క్రి. పన్నుతించు; కలుగు; పూను.
 స. క్రి. పొందు. ప్రే. మెలుకొలుపు.
 మేకొలు. మేకొనుట.
 మేఖల. సం. ఎనిమిది వేటలుగల శ్రీల
 మొలనూలు; కొండనడుము; చిలుకడ
 త్రాడు.
 మేఖలకన్యక. సం. నర్మనానది.
 మేగలి. పూనిక.
 మేఘజ్యోతి. సం. వజ్రాగ్ని, పిడుగు.
 మేఘశంఖరము. సం. ఉఱుము.
 మేఘద్వారము. సం. ఆకాశము.
 మేఘనాదము. సం. ఉఱుము; చిట్టికూర.
 మేఘనాదానులాసి. సం. నేమిలి.
 మేఘనాదుఁడు. సం. ఇంద్రజిత్తు; వరుణుడు.
 మేఘనామము. సం. నిడుముపై
 మేఘపుష్పము. సం. నీరు; తూరి; శ్రీ
 కృష్ణని లేరి గుఱ్ఱములలో నొకటి.

మేనుము. సం. మబ్బు; ఏనుగు కాలి
 యండలి మదము; ముసె
 మేనువన్నె. మి. వస్త్రవిశేషము.
 మేనువాహనుడు. సం. ఇంద్రుడు.
 మేనుడు. సం. మబ్బు.
 మేచకము. సం. చీకడి; నెమిలిపురికన్ను;
 నలుపు. విణ. నల్లనిది.
 మేచే. పల్వలము.
 మేజస్థీటు. ఇం. దండనాధికారి.
 మేజా. హిం. బల్ల.
 మేజావాని. హిం. విందు. [వేయు జోడు.
 మేజోడు. పాదరక్షలకు లోపల కాలికి
 మేట. ఎక్కలి.
 మేటరి. విణ. మేటి.
 మేటి. అధిపుడు; శ్రేష్ఠుడు; రాశి, కుప్ప;
 కనవువామి. విణ. శ్రేష్ఠము. ఇం. చిల్లజ
 పనులు చేయు సేవకుడు.
 మేటినిరుమాలి. పరణుడు.
 మేటిల్లు. అ.క్రి. ఆతిశయించు.
 మేతము. సం. పాట్టెలు.
 మేతుడు. సం. మావటీడు.
 మేడ. హర్మ్యము; సౌధము.
 మేడము. యుద్ధము; కలయిక, మేలము
 మేడముపాడుచు. అ.క్రి. యుద్ధముచేయు.
 మేడి. ఉడుంబరము, అత్తి.
 మేడియము. రూ. మేడెము.
 మేడు. ఉన్నతభూమి.
 మేడుపడు. అ.క్రి. అజ్ఞతబొందు.
 మేడెము. చెక్కడపు జామికి యంచు
 పనితరము.
 మేడ్డుడు. అ.క్రి. అజ్ఞతబొందు
 మేడ్తము. సం. మగగుడి; పాట్టెలు.
 మేతాలుపు. దేహధారి, ప్రాణి.
 మేధి. సం. మెంతి; మెంతులు.
 మేదకము. సం. పల్లెము.
 మేదకుడు. విణ. కటములేనివాడు.
 మేదతనము. ఆర్జవము, సాధుత్వము.
 మేదర. పెదరుచాపలు మొదలగునవి
 యల్లి జీవించెడు యొకానొక జాతి.
 మేదరవాడు. మేదరి.
 మేదరసాని. మేదరివానిభార్య.
 మేదరది. మేదరజాతి స్త్రీ.

మేదరి. కటకారుడు.
 మేదస్సు. సం. మాంసమునందుండు శ్రోవు
 మేదావి. జౌహసనాగ్ని మసి.
 మేదించే. స. క్రి. మర్దించు.
 మేదిని సం. భూమి. [నది.
 మేదురము. సం. విణ. చిక్కనై నునుపై
 మేద. సం. ధారణాశక్తిగల బుద్ధి, మఱపు
 లేని బుద్ధి.
 మేధము. సం. యజ్ఞము.
 మేధావి. సం. చిలుక. విణ. మేధగల
 వాడు, పండితుడు.
 మేధి. సా. పనులగట్టుటకు కళ్ళమున
 బాతిన గుంజ. [పవిత్రమైనది.
 మేధ్యము. సం. ముంజికనపు. విణ.
 మేన. తోడబుట్టిన దానియొక్కయు
 తండ్రి తోడబుట్టిన దానియొక్కయు
 తల్లితోడబుట్టినదానియొక్కయు దేహ
 సంబంధము. సం. మేనక. [అప్పరస.
 మేనక. సం. హిమవంతుని భార్య; ఒక
 మేనకాత్మజ. సం. పార్వతి.
 మేనగోడలు. భాగి నేయి, తోడబుట్టిన
 దాని కూతురు.
 మేనత్త. పితృష్వస.
 మేనబావ. శ్రేష్ఠ మాతులేయుడు, తన
 కంటె పెద్దవాడైన మేనత్త మేన
 మామల కొడుకు.
 మేనమఱదలు. కనిష్ఠ మాతులేయి, తన
 కంటె చిన్నదైన మేనత్త మేనమామల
 కూతురు.
 మేనమఱది. కనిష్ఠ మాతులేయుడు, తన
 కంటె చిన్నవాడైన మేనత్త మేన
 మామల కొడుకు. [బుట్టినవాడు.
 మేనమామ. మాతులుడు, తల్లి తోడ
 మేనయత్త. రూ. మేనత్త.
 మేనయల్లుడు. రూ. మేనల్లుడు.
 మేనతీకము తోడబుట్టినదానియొక్క
 యు తండ్రితోడబుట్టిన దానియొక్క
 యు దేహసంబంధ భావము.
 మేనల్లుడు. భాగి కేయుడు.
 మేనపదిని. శ్రేష్ఠమాతులేయి, తనకంటె
 పెద్దదైన మేనత్త మేనమామలకూతురు.
 మేనా. పల్లకి.

మేని. కాంతి.

మేను. శరీరము; జన్మము; పార్శ్వము.

మేనుండిగ. లతవలె కొనులమైన శరీరము.

రూ. మేనుండివ, మేనుదీగ.

మేనుతాలుపు. దేహధారి, ప్రాణి.

మేనుతాలుపులసామి. వరుణుడు.

మేనేజరు. ఇం. పై యధికారి, కార్య

నిర్వాహకుడు.

మేపచ్చన చిహ్నము.

మేపరి. విణ. భక్తుడు. తినువాడు.

మేపు. మేఠ్యదోసెపిండి మొదలైనదానికి

నూటి కూడ జేర్చిడి మినుప పన్ను మొ

ప్రే మేయజేయు.

మేపుట్టుపు. తనుజుడు, కొడుకు; తనుజ,

కూతురు. మేయు.

మేపుమేయు. అ. క్రి. పశ్వాదులు మేఠ

మేమర్పు. కవచము.

మేమఱపు. మేమఱపు.

మేమఱుపు. దేహత్రాణము, కవచము.

మేము. అస్మచ్ఛబ్దప్రథమాబహువచనము.

మేముడు. సమృతి. యాసముగా.

మేమెయి. అనాయాసము. క్రి.విణ. అనా

మేయు. స. క్రి. పశ్వాదులు మేఠఁదెను.

మేర. హద్దు, ఎల్ల; మర్యాద; ఏర్పాటు.

మేరగట్టు. చక్రవాళపర్వతము.

మేరతప్పి. అ. క్రి. హద్దుమీఱు.

మేరు. మేరువు.

మేరుధనుడు. సం. శివుడు.

మేరువు. వీణాగ్రము; సారవ; శిఖరము

నందుంచెడు మణి; హారమధ్యమునందు

ప్రేరేడు మణి. సం. నుమేరువు, బంగర

కొండ. నార్థకము.

మేల్ మేలు, క్షేమము. అవ్య. ప్రశంస

మేలమోడు. స. క్రి. పరిహాసము చేయు.

మేలము. పరిహాసము. రూపము.

మేలి. మేలిమి శబ్దముయొక్క లుప్త

మేలిచ్చేపులుగు. అర్హతమే, గరుత్మం

తుడు. యేసుగులు.

మేలిమదావళములు. బ. శ్రేష్ఠములైన

మేలిమి. అపరంజి, తప్తకంచనము;

గౌరవము; ఔత్కల్యము; అధికము.

మేలిమిమెట్టవిల్పిటి. మేరుధనుడు, శివుడు.

మేలిల్లు. మేడ, సాధము.

మేలు. శుభము; ఉపకారము; పుణ్యము,

సుకృతము; లాభము; విశేషము; వలపు;

మదము; ప్రేమము. విణ. శుభకరిమైనది;

అధికము; శ్రేష్ఠము; యోగ్యము; ఉపరి,

ఉర్ధ్వము. అవ్య. మెచ్చట, ప్రశంస

నార్థకము. మెట్టు,

మేలుకట్టు. ఉల్లడ, చందువ, వితానము;

మేలుకను. అ. క్రి. మేలుకొను.

మేలుకనుపు ప్రే. మేలుకొలుపు.

మేలుకమ్మిచీర ఓర మూడంగుళముల

వెడల్పచాయనూలితో నేసిన అంచులు

గల కోకి.

మేలుకాంచు అ. క్రి. మేలుకొను.

మేలుకాంచుట } అవబోధము.

మేలుకొంట }

మేలుకొను. అ. క్రి. నిద్రఁదెలియు. స. క్రి.

మోహించు.

మేలుకొలుపు. ప్రే. మేలుకొనఁజేయు. బ,

సుప్రభాత గేయములు.

మేలుకోలు. అవబోధము, మేలుకొనుట,

మేలుచేయి. అధికము, హెచ్చు. విణ,

హెచ్చైనది; హెచ్చైనవాడు; గెలుపు

గలది; గెలుపుగలవాడు.

మేలుతరము. మిన్న, శ్రేష్ఠము.

మేలుపడు. అ. క్రి. వలపుగొను.

మేలుబంతి. విద్యార్థులుచూచి ఒరవడి

ప్రాయమాదిరికి మీఁద మొదటప్రాసిన

అక్షరముల పంక్తి; చూచి యేదేని ఒక

పని నెఱవేర్చుకొనుటకుఁగాని చేయు

టకుఁగాని మొదట నేర్పడిన మాదిరి,

విణ. శ్రేష్ఠము; శ్రేష్ఠుడు; శ్రేష్ఠురాలు,

మేలుమచ్చు. సాధము; చంద్రకాల. బ.

బాలికా క్రిడావిశేషము.

మేలురాని. తూర్పున దానిపుటాగు,

మేలువాడు. విణ. వలపుకాడు;

సుకృతి, మంచివాడు. పాండు.

మేల్కను. అ. క్రి. మేలుకొను, జాగ్రత్త

మేల్కనుపు. ప్రే. మేలుకొలుపు.

మేల్కొంట. అవబోధము.

మేల్కొను. మేలుకొను, ప్రబోధమునొందు
మేల్కొలుపు ప్రే. మేలుకొలుపు, ప్రబో
ధము గలిగించు.

మేల్కొపరి. వేశ్య.

మేల్పడు. అ. క్రి. వలపుగొను.

మేల్పెచ్చు. అ. క్రి. అచ్చివచ్చు.

మేల్పొంది. రూ. మేలుబంతి.

మేల్పచ్చే. సాధము, మేలువచ్చు.

మేవ. మత్స్యవిశేషము; ఉపాయనము.

మేవ. స. సమత; ఉపాయము. విణ.

ఉచితము. [ఉపాయముగలవాడు.

మేవడితాడు. విణ. సమతగలవాడు;

మేవు. స. క్రి. వూయు; ఆవరించు.

మేషము. సం. పాట్టెలు; మేషరాశి; ఆజ

శృంగి.

మేషాండుడు. సం. ఇంద్రుడు.

మేషి. సం. అడుగొట్టె.

మేస్తరు. ఇం. యజమాని; ఉపాధ్యాయుడు

మేస్త్రి. పనివారలమీద పెద్ద.

మేహనము. సం. మగగుడి; మూత్రము.

మేహము. సం. రోగవిశేషము.

మేళ. సం. కలయిక; కాటుక; సిరా; నీలి.

మేళకము. సం. కలయిక.

మేళగాడు. విణ. మేళము వాయించు

వాడు; నూతధారుడు; వేశ్యాది జన

సమూహములోని వాడు.

మేళగించు. అ. క్రి. జతగూడు; కలియు.

ప్రే. జతగూర్చు; కలుపు. [చేయు.

మేళనమిచ్చే. సం. అ. క్రి. కలియనట్లు

మేళనము. సం. కలయిక.

మేళపుబెద్ద. మేళగాడు.

మేళము. నాగసరము మొదలగు వాద్య

ముల జత; మేళగాండ్రయు నటులయు

సమూహము. సం. కలయిక; రాగాను

గుణముగ స్వరస్థానములయందు మెట్లు

కుదుర్చుట; వేశ్యాది జనసమూహము.

మేళవించు. రూ. మేళగించు.

మేళామణి. సం. సిరాబుడ్డి.

మేళామండము. సం. సిరాబుడ్డి.

మై

మై. అప. కొన్ని యెడల తృతీయా విభక్తి
యందు వచ్చెడి ప్రత్యయము; శరీరము;
విధము; పార్శ్వము; తడవ.

మైగను. ఇంద్రుడు, సహస్రాక్షుడు.

మైకము. మత్తు.

మైకొను. అ. క్రి. సమ్మతించు.

మైకొలుపు. ప్రే. సమ్మతించజేయు.

మైకొలు. సమ్మతి.

మైగిటుపు. అంగవిశేషము.

మైజొటు. కొంత ఎడయెడముగా అడ్డ

కమ్ములు వాటించిన అడుదాని చీర

కొంగు.

మైజొటుచీర. స్త్రీ వస్త్రభేదము.

మైతాలుపు. దేహధారి, ప్రాణి.

మైత్రము. సం. వినముయొక్క మూడవ

భాగము; అనూరాధ నక్షత్రము.

మైత్రావరణి. సం. ఆగస్త్యుడు.

మైత్రి } సం. స్నేహము, మిత్రభావ

మైత్రియము } ము మిత్రకర్మము.

మైదునము. సం. ర్త, సం గ మ ము,

గ్రామ్యధగ్గుము; కలయిక.

మైద. గోరంట; మైకము; మదము.

మైదా. హిం. శ్వేత గోధూమార్జునము.

మైదానము. హిం. బయలుభూమి.

మైదీగె. లతవలె కోమలమైన దేహము.

మైదు. మాయ; మైకము; మోహనభస్మ

ము, చొక్కువాడి.

మైనపుజిడ్డి. మైనపుగుడ్డ.

మైనపుపత్తి సిక్లవర్తి; దీపము వెలిగించు

టకై మైనముతో చేసినపత్తి.

మైనము. మధూచ్ఛిష్టము, సిక్లకము.

మైనరు. ఇం. స్వాతంత్ర్యమున కుడగిన

యాడు రానివాడు.

మైనాకుడు. సం. పార్వతీదేవితమ్ముడు.

రూ. మైనాకము.

మైనికుడు. సం. జాలరి.

మైపూత. అంగరాగము.

మైపోక. విణ. తేలిక.

మైమయి. రూ. మయిమయి, మై మై.

మైమఱచు. అ. క్రి. పారవశ్యమునొందు.

మైమఱుపు. పారవశ్యము.
మైమఱుపు. కవచము.
మైమోజో. గగుర్పాటు.
మైయొరపు. దేహాసమృద్ధము.
మైరేయము. సం. ఆరెవూలకల్లు; మద్యము.
మైల. రూ. మయిల.
మైలక్రొవి. మురళి.
మైలచోయతొండ. ఒకదినును తొండ.
మైలవడు. అ.క్రి నులినమగు, ఆశుచియగు.
మైలారు. ఒక యుద్ధదేవత.
మైలావు. పొగవన్నె యావు.
మైలు. అర్ధక్రోశము.
మైలుతుత్తిము. రూ. మయిలుతుత్తము.
మైవడి. రూ. మయివడి. వ్రుండుదినును.
మైసాక్షి. పొగవేయుట కుపయోగించు ఒక

మొ

మొంగ. సస్యమంజరీభారము.
మొంటె. బాలికలాడుకొను చిన్న చేట.
మొండరి. విణ. మొండికట్టె.
మొండాడు. అ. క్రి. మొండాటలాడు.
మొండి. విణ. చేతులు కాళ్లు తెగినవాడు;
మూర్ఖుడు; కొంత తెగినది; మొక్కి
పోయినది; వట్టిది.
మొండికట్టె. విణ. మూర్ఖుడు; మొండి
తనము గలవాడు; మూర్ఖురాలు.
మొండియము. మొండెము.
మొండు. విణ. మొండి.
మొండె. మొండెము.
మొండెపుగాము. రాహుపు.
మొండెపురక్రమడు. కబంధుడు.
మొండెము. కబంధము, తల తెగిన శరీరము
మొక్కదామా. హిం వ్యవహారము.
మొక్కమ(మా)లు. ఒక మేలుదినును పట్టు.
మొక్కమాట. బాలక్రిడావిశేషము.
మొక్కమా. రూ. మొగము.
మొక్కరము. రూ. మొక్కరము.
మొక్కరరు. హిం. విణ. నిర్ణయింపబడిన.
మొక్కరి. విణ. ప్రమాణునది; అసంబద్ధ వచ
నము లాడునది. వ్రుగా పెట్టుట.
మొక్కబిల్లి. సంప్రతించుట; ఎదురెదు

మొక్క. శాణు; మొలక; చిగురు మొలక;
చిన్న చెట్టు. బ. ఒకదినును జొన్నలు.
విణ. భగ్నము; వ్యర్థము; మొనయడగి
నది.

మొక్కడు. విణ. బలిసినవాడు.
మొక్కచెడు. అ. క్రి. అవమానపడు.
మొక్కజొన్న. నక్షత్ర కాంతివిస్తారము.
మొక్కటీడు; ముక్కరుడు;
కొమ్ములు లేని యేనుగు.

మొక్కట్టు. ముఖవైఖరి.
మొక్కడము నిట్టతనము?
మొక్కడి } చిన్న కొమ్ములు గల
మొక్కడిడు } యేనుగు.
మొక్కవడు. అ. క్రి. అవమానపడు. ప్రే.
మొక్కపఱుచు.

మొక్కపుజెట్టు. గోల్లిథము.
మొక్కపోవు. అ. క్రి. కుంతితమగు, మొన
యడగినదగు; భంగపడు. ప్రే. మొక్క
పుచ్చు. రూ. మొక్కిలుపోవు.
మొక్కమామిడి. జీడిమామిడి.
మొక్కము. మోక్షము, మొక్కిపుజెట్టు
మొక్కరము. స్తంభము; గడెమాను.
మొక్కలము. ముక్కరత్వము; కౌర్యము;
ధైర్యము; ఉత్సాహము. బ. ముక్కర
వచనము. విణ. ముక్కరము; అప్రతి
హతము.

మొక్కలి. విణ. ముక్కరుడు; కూరుడు.
మొక్కలింపే. అ. క్రి. మొక్కలము
చేయు; ఉత్సహించు.

మొక్కలింపు మొక్కలము చేయుట.
మొక్కలికాడు. విణ. ముక్కరుడు.
మొక్కలిడు. విణ. ముక్కరుడు;
కూరుడు.

మొక్కలుడు. విణ. కూరుడు.
మొక్కలి. పనికుచ్చె; ఈండ్రవాడు;
ముందు వెనుక చూడని వాడు; తళుకు
కాంతి. వ్రుడుగు.

మొక్కు. దండము. అ. క్రి. దండము పెట్టు;
మొక్కుబడి. దేవతాప్రార్థన.

మొక్కుసొక్కుసొమి. నూ ర్యుడు;
సమస్కార ప్రియుడు.

మొఖాసా. హి. తీరుప లేనిభూమి, మాన్యము

మొగ. ద్వారము; అప్రాణివస్తుముఖము;
మొదలు; మొగ్గ; మొన.

మొగకట్టు. అ. క్రి. ప్రాణ

మొగకొను. అ. క్రి. అభిముఖము. ప్రే.
మొగకొలుపు. [వెగటు.

మొగచోటు. విణ. మొగము కొట్టునది,
మొగడ. మొగ్గ.

మొగడించు. అ. క్రి. ముకుళించు.

మొగడు. ఇంటినడికొప్ప.

మొగతప్పు } అ. క్రి. విముఖము.

మొగతిరుగు } అ. క్రి. విముఖము.

మొగదల. ఎదురు; మందటిభాగము.

మొగదారమ్మ. ఒక గ్రామదేవత.

మొగపడు. స. క్రి. చూచు

మొగపాళము. ఇల్లు మొదలగువాని
మందటిభాగము.

మొగపెట్టికి. తా. బేలు.

మొగపు. చోరాదుల ముఖభాగము.

మొగపుదీగె. ముఖభూషణవిశేషము.

మొగపుముత్యము. కొలికి ముత్యము.

మొగబీరచెట్టు. ములుగొలిమిడి.

మొగమాట—ము ముఖస్థితి.

మొగమిచ్చే. ముఖస్థితి.

మొగమిచ్చు. అ. క్రి. సముఖుడగు.

మొగము. (సర్వావయవములుగల)

ముఖము; ఎదురు; ద్వారము. విణ.

ముఖ్యము.

మొగముట్టు. అశ్వముఖాలంకారము.

మొగముతెలుపుమెకము. భల్లూకము.

మొగమున. ద్ర. తోడుతో, సహృదయము.

మొగమోట—ము. దాక్షిణ్యము; సంకో

చము. [సంకోచించు.

మొగమోడు. అ. క్రి. దాక్షిణ్యపడు;

మొగరంబము. తుమ్మెద.

మొగరము. స్తంభము; పూహము.

మొగరాడు. మొగరము.

మొగరించు. స. క్రి. ఆక్రమించు.

మొగలాయిలు. బ. మహమ్మదీయులలో

శ్రేష్ఠ కులమువారు.

మొగలి. కేళికి.

మొగలింగ. ఉలిమికి.

మొగలివనన. అశాస, ఒక ఫలవృక్షము.

మొగలితేకు. శ్రీ శిరోభూషణవిశేషము;
కంఠసంభ్రమములు.

మొగలివాకిలి. తలవాకిలి, హజారము.

మొగలేలు. సువర్ణముఖినది.

మొగవడము. ఏనుగుమీద కప్పెడు
నల్లకంబళము.

మొగవాళము. రూ. మొగపాళము.

మొగవీణ. వాద్యవిశేషము, ముఖవీణ.

మొగనరి. మొగముట్టు.

మొగనల } నగరి తలవాకిటిచావడి; తల

మొగసాల } వాకిటి పంచ. [దల,

మొగాళము. ఏటికాలువయొక్క మొగ

మొగి. పూరిక; మొత్తము; విధము;

ఆవృత్తి. (ఒక మొగియని.) ద్ర. ముంగల,

మొగిటి—పురువు. గోడపురుగు.

మొగియు. అ. క్రి. పూను, కవియు.

మొగిలివిరునీరు. దివ్యోదకము.

మొగిలు. మేఘము.

మొగిలుదొంతికలు. బ. ఆగడపలు.

మొగుచు. ప్రే. రూ. మొగుడుచు.

మొగుడు. అ. క్రి. ముకుళితమగు.

మొగుడుచు. ప్రే. మొగుడకేయు.

మొగుడుదామర. ఆత్మపత్తి, సమస్తాది.

మొగుడ్చు. ప్రే. మొగుడుచు.

మొగులు. మేఘము; కదంబము.

మొగులుకడిమి. ప్రాప్తమేఘము, నీరు

కడిమి.

మొగులుదారి. మేఘద్వారము, ఆకాశము

మొగులువిరి. జలము, మేఘపుష్పము.

మొగులువిరిపొది. ఉదధి, సముద్రము.

మొగులెక్కుప్రోడ. మేఘవాహనుడు,

ఇంద్రుడు.

మొగుల్పుట్టువు. విద్యుత్తు.

మొగువు సతి.

మొగ్గ. ముకుళము; గణికాదులు శిరము

పాదమాలతోజేర విల్లువలె వెలికిల

పంగుట.

మొగ్గరము. పూహము.

మొగ్గలము. విణ. రూ. మొక్కలము.

మొగ్గవాలు. అ. క్రి. గణికాదులు శిరము

పాదములతోఁ జేర విల్లువలె వెలికిల
వంగుట. [చెదరగు.

మొగ్గవిచ్చు. అ. క్రి. వికసించు; చెల్లా
మొటారు. ఇం. మోటారు.

మొటిక. మొలక; తునుక.

మొటిమ. యువగండము, ప్రాయమునందు
మొగమునలేచెడు చిన్నగుల్ల. విణ.
బొట్టి.

మొటిమె. మొటిమ.

మొట్ట. ప్రోష్ఠి. [మొదలు.

మొట్టమొదలు. ప్రప్రథమము, మిక్కిలి
మొట్టి. నామనుడు.

మొట్టిక. మొటిక. [మొట్టుట.

మొట్టికాయ. తలమీఁద వేళ్లకణుపులతో
మొట్టికాయలమెప్పు. వినాయకుడు.

మొట్టిమెకము. అడవిపంది. [వేయు.

మొట్టు. మొట్టికాయ. అ. క్రి. మొట్టికాయ

మొట్టి. చుత్స్యవిశేషము; (దీని భేదములు
బడిమొట్టె, వానమొట్టె.) కబంధము.

మొట్టమారి. విణ. మొట్టికాయలు
తినువాడు.

మొత్త. వాకిటిలోపలి ప్రక్కగోడ; గూడ
మొదలగువానితో చల్లు నీళ్లు పాతెడు
కాలువ మొదట పచ్చికపెళ్లలు మొద
లగువానిచే నేర్పటపబడిన మిట్టు;
షిట్టు; మూలస్థానము.

మొత్తిపిరి. ఏతపు కడవక్రింద మొత్తగా
నుండుటకై అరిణ మొదట నుంచెడి
అల్లిక పిరి.

మొత్తము. సమూహము; తఱచు; లెక్క
మొత్తము. విణ. తఱచైనది.

మొత్తు. ప్రహరము, దెబ్బ. స. క్రి. ప్రహ
రించు, కొట్టు. నఱకు.

మొత్తుకోళ్లు. బ. పెడబొబ్బలు.

మొత్తులాడు. అ. క్రి. కొట్లాడు.

మొత్తువడు. అ. క్రి. కొట్టువడు.

మొదట. ద్ర. ప్రథమము, ముందు; మూల
మాన. ఆదియందు.

మొదటిది. విణ. ఆనఁగు.

మొదటిదిక్కునుబాహరి. ఇంద్రుడు.

మొదటివలుకులు. వేదములు.

మొదటివాడు. అగ్రజుడు.

మొదటివేల్పు. నుర జ్యేష్ఠుడు, బ్రహ్మ;
విష్ణు శ్వరుడు.

మొదటిసొమ్ము. ఆసలు, మూలధనము.

మొదటిపాత్రి. విరావతము. [డు.

మొదలారి. అరవశూద్రులలో నొక తెగ

మొదలిగాము. నూరుడు.

మొదలియారి. మొదలారి, అరవశూద్రు
లలో నాయకజాతి.

మొదలు. ఆది; పూర్వము; మూలము;

వృక్షమూలము; మూలధనము; ప్రభృత్య
ర్థము. (ఇంద్రుడు మొదలగువారు అని.)

మొదలుకొను. అ. క్రి. ప్రారంభించు.

స. క్రి. మొదలుచేయు.

మొదలుపెట్టు. అ. క్రి. ప్రారంభించు.

మొదలు తామరగన్న ముద్దుకొడుకు.

పద్మభవుడు, బ్రహ్మ.

మొదవ. తృణవిశేషము, బల్బజము.

మొదవు. వాడియావు, బాలగర్భిణి.

మొదుక. కఱకు, దట్టము.

మొదుకన. కఱకుదనము; బరువు.

మొద్దుడు. విణ. మూఁడు; లానైన
వాడు

మొద్దు. స్థాణువు, మ్రోడు; కొమ్ములనఱి
కిన మ్రాను. విణ. లావు; మూఁడు;

మూఁడురాలు; వాడిలేనిది. త్రమగు.

మొద్దువేవు. అ. క్రి. వాడిలేనిదగు; కుంతి

మొస. అగ్రము; తీక్షణగ్రము; చతురంగ

బలముగల సేన; పూహము; ముందు,

సేనాముఖము.

మొనకట్టు. ఉత్సాహము; ఒక స్తంభన

వనమూలిక. అ. క్రి. ఉత్సహించు. విణ.

ఉత్సాహకరము. [హూరుడు.

మొనకాడు. సేనాధిపతి; విణ. ముఖ్యుడు;

మొనకొను. అ. క్రి. మొనయు.

మొనగాడు. రూ. మొనకాడు.

మొనగాలు. అశ్వగతివిశేషము.

మొనచేయు. అ. క్రి. ఎదురుకొను.

మొనదప్పు. అ. క్రి. విముఖమగు.

మొనవు. పూనిక. ప్రే. పూనజేయు;

కలుగజేయు. [ప్రయత్నమునయు.

మొనయు. అ. క్రి. కలుగు; పూను; ముద్ద

మొనరు. అ. క్రి. ఒప్పు.

మొనలు. శస్త్రవిశ్వాభేదము.? మొనసరి. విణ. కూరుడు.? మొన్న. ప్రగతదినము, నిన్నటికి నిన్న. మొప్పలు. బ. చేప మెడకిరుప్రక్కల నుండు ద్వారములు. మొప్పయ. రూ. మొప్ప మొప్ప. అశుభము. [ముక్కరురాలు. మొప్ప విణ. కఱకు; ముక్కరుడు; మొప్ప. సుగ్రహము మొయిలు. మేఘము. మొయిలుతోడు. వరుణుడు. మొయిలు. మేఘము. మొర. రూ. మార. మొరడు. స్థాణువు, మోడు. మొరపనేల. శక్తిరావద్దేశము. మొరపము. ధ్వని. [యిసుక.? మొరము. శర్కర, గులకతాయి; గండ్ర మొరయిక. ధ్వని. మొరయు. ఆ. క్రి. మ్రోయు. మొరలి. రాజాదనము, మోరిటి. మొరను. మొరము; మోటు. మొరనునేల. మొరపకేల. మొరింట బాలికలడుకొను చిన్న చేట. మొర్లు రూ. మొరము. మొఱ. ఆర్తనాదము. మొఱంగు. వంచన. ఆ. క్రి. పొంచు. స. క్రి. వంచించు; చాటుచేయు. (కన్మొఱంగి యని.) విణ. వంచకుడు. మొఱంగుడు. వంచనము.? మొఱక. న్యూనత, వెలితి. విణ. న్యూనము మొఱకడము. దౌష్ట్యము. [పరుషము. మొఱకు. విణ. మూర్ఖుడు; మూర్ఖురాలు; మొఱకుడు. విణ. మూర్ఖుడు. మొఱకుతనము. తరటు; మూర్ఖత్వము. మొఱమొఱ. మర్మరము. [యని మ్రోయు. మొఱమొఱలాడు. ఆ. క్రి. మొఱ మొఱ మొఱలాడు. ఆ. క్రి. ఆర్తనాదముచేయు. మొఱవ. విణ. మొక్కవోయినది. మొఱవవేపు. ఆ. క్రి. మొక్కవోవు. మొఱనడము. ఉడుపకుక్క. మొఱి. రూ. మొట్టి. మొఱంగసాగుమెకము. కునకము.

మొఱంగు. కుక్కకూత; కూత. ఆ. క్రి. కుక్కకూయు; కూయు. మొఱంగుడు. మొఱంగు, భషణము. మొఱువు. రూ. మొఱంగు. మొట్ట. మొఱ, ఆర్తనాదము. [న్యూనము మొట్టి. వెలితి, అంగన్యూనత. విణ. అంగ మొట్టివేపు. ఆ. క్రి. అంగన్యూనమగు. మొల. కటిప్రదేశము; నడుము; మేకు; త్రాసుముల్లు. మొలక. అంకురము; అంకురతబీజము; ఆర్షస్సు, ఆసనమునందలి దుర్మాంస విశేషము. విణ. లేత. మొలకకట్టు. స. క్రి. రొంపియందు చల్లుటకు గాను విత్తనము మొలకెత్త తడిపి ముడియకట్టు. మొలకట్టు. మొలనూలు; కట్టుకోక. మొలకత్తి. వక్రశిర్షము, బాడు. మొలకబంగారము. పుట్టలలో పురుగుల వల్ల కలిగిడు బంగారు. మొలకలికి. అంకురములు.? [గుజ్జకోల. మొలకిడియమ్ము. మొలలా దోపుకొను మొలకెత్తు. ఆ. క్రి. మొలచు. మొలకొలికి. వా. మొలగులికి. [విశేషము. మొలగులికి. సస్యవిశేషము. బ. కాలిధాన్య మొలచే. ఆ. క్రి. అంకురించు. మొలతెంచే. ఆ. క్రి. కలుగు, పుట్టు. మొలత్రాడు. పురుగుని కటిసూత్రము. మొలత్రాసు. మొలగలత్రాసు. మొలదట్టి. కచ్చభేదము. మొలనూలు. రశన, ఆడుచారు అలంకారార్థము ధరించెడు కటిసూత్రము. మొలవ. అంకురము. మొలవేయు. స. క్రి. నాటు. మొలాము. రూ. మలాము. మొలుగు. నల్లచాయచెక్క. మొల్క. మొలక. మొల్పు. ఆ. క్రి. మొలచు. మొల్ల. మాఘ్యము, కుందము. మొల్లమి. సాంద్రత; వర్ణము. విణ. సాంద్రము. [తఱచైనది; అధికము. మొల్లము. ధనము; వర్ణము; తఱచు. విణ. మొల్లము. మలాఘు.

మొవ్వు. రూ. మోవు.
 మొవ్వుడు. అ. క్రి. రూ. మొగుడు.
 మొవ్వు. రూ. మోవు.
 మొనరు. పెరుగన్నము.
 మొనలి. మకరము.
 మొనలికాటు. మకరముఖాకృతిగల
 పిడికొస. [వరుణబాడు.
 మొనలిగుట్టపురౌతు మకరవాహనుడు,
 మొనలిదోరణము. మకరతోరణము.
 మొనలిరాసి. మకరరాశి.
 మొనలివాపోగులు బ.మకరకుండలములు
 మొనలివా-యి. మొసలికాటు.
 మొనలివాయొంటలు. బ.మకరకుండలములు
 మొనలివాయొంటదాల్పు. కూడలి, విష్ణువు
 మొహతాదు. హిం. గ్రామపు బంధ్రౌతు.
 మొహదా. అడ్డకత్తి, పట్టాకత్తి.
 మొహమల్. హిం. ఒకమేలు దినుసుపట్టు
 మొహరము. హిం. స్వీర్ణపండుగ.
 మొహరీ. ముప్పదిచిన్నముల యెత్తు
 బంగారు నాణెము.
 మొహరు. హిం. ముద్ర.
 మొహళము. ఒకదినుసు కూరాకుచెట్టు.
 మొహురి. వా. మొహరీ.

మో

మో(క(కా)రించు } అ. క్రి. మో(కా
 మో(కటిల(ల్ల)బడు } భుజేలకానముం
 మో(కటిలు(ల్లు) } దటి కొఱగు.
 మో(కాలు. జానువు.
 మో(చెయ్యి. మోచేయి, మోచెయ్యి.
 మో(చేతిమడుపు. బాహుమధ్యము.
 మో(చేతిమడ్డుటిల్లు. రెండిండ్లు కలిపి
 కట్టిన కట్టడము.
 మో(చేయి. కూర్చురము.
 మో(చేతివంపుటిల్లు. మో(చేతిమడ్డుటిల్లు
 మోత. బరువు, భారము.
 మోద. దెబ్బతగిలి కట్టిన సెత్తురుగడ్డ.
 మోదకట్టు. అ. క్రి. దెబ్బతగిలి సెత్తురు
 గడ్డగట్టు; [కొట్టు, ప్రహరించు.
 మో(ధు. ప్రహరము, దెబ్బ. స. క్రి.
 మోక. మొలక, మొక్క.

మోకారిండు. అ. క్రి. మోకరించు.
 మోకు. లావుతాడు, మేడికోల పొడుగున
 కట్టెడి త్రాడు.
 మోకిము. సం. విడుపు; మొక్కము;
 ముక్తి. (పంచవిధముక్తులు-సాలోక్యము,
 సారూప్యము, సామీప్యము, సార్వస్త్రి,
 సాయుజ్యము.)
 మోకితుడు. సం. విడుపుజెందినవాడు.
 మోపు. సం. కలిగొట్టు.
 మోపుము. సం. విణ. వ్యర్థము; దీనము.
 మోచ. సం. అరటిక; బూరుగు.
 మోచక. సం. ముచ్చె.
 మోచకము. సం. అరటిక; మునగ, విణ.
 విడిపించునది; వినుగునది.
 మోచనము. సం. మోక్షము, విడుపు.
 మోచని. సం. ముచ్చె; వాకుడు; విడి
 పించునది.
 మోచము. సం. మునగ.
 మోచితము. సం. విణ. విడిపింపబడినది.
 మోచే. అ. క్రి. అను. స. క్రి. భరించు,
 వహించు; మొదలుకొను.
 మోజో. ఆకుచెప్పలు.
 మోజో. హిం. అభిలాష, ఆశ.
 మోట. కపిలే. విణ. మూఢుడు; మూఢు
 రాలు; వాడిలేనిది; లావు.
 మోటకత్తి. మచ్చుకత్తి.
 మోటజోరుమెకము. అడవిపంది.
 మోటనము. సం. ఆక్షేపించుట; పొడి
 చేయుట. [వాతు.
 మోటపాటిరెడ్డు. బ. రెడ్లలో నొక తెగ
 మోటబరి. బరువు మోసెడి యెడ్డు.
 మోటబాస. ఏతమునకుగట్టి నీళ్లుతోడునది;
 మోటరుకారు } మోటారుబండి.
 మోటారుకారు }
 మోటించే. స. క్రి. పోటిగా నిలుపు.
 మోటిక. మొటిక.
 మోటు. మోడు; తట్టువ గుట్టుము; పరిధి
 కెదుట మనుష్యాకారముగా నిలిపివ
 కపటలక్ష్యము. విణ. మూర్ఖము; మూ
 ర్ఖుడు; మూర్ఖరాలు.
 మోటుకాడు. దళపతి.

మోటు మొకము } అడవిపంది.
మోటువా మొకము }

మోట్టయితము. సం. ప్రియుని కథాదుల
యందు మనసుతగిలియుండుటను తెలియ
జేసెడు స్త్రీలయొక్క కర్ణ కంఠాయ
నాది శృంగారచేష్టా విశేషము.

మోడము. మేఘావరణము.

మోడి. గణికాదులు మొగ్గవాలి కాలికి
సమీపమందుంచిన నూత్నవస్త్రపు నెత్తు
ట; బింకము; వ్రాతయొక్కవైఖరి.

మోడు. స్థాణువు; మల్లవిద్యాసాధనము;
పలాలము. విణ. మొక్క.

మోడుచే. ప్రే. రూ. మొగుడుచు.

మోడుపడు. ఆ. క్రి. మోడగు; నిశ్చేష్టి
మగు; మొక్కయగు; తునుగు; ఖండిత
మగు. ప్రే. మోడుపఱుచు.

మోడువు. మొగుడుట.

మోడ్పు. ప్రే. రూ. మోడుచు.

మోడ్పుడు ఆ. క్రి. మోడుపడు.

మోడ్పు. రూ. మోడువు.

మోతర్పా. హి. పన్ను.

మోతాదు. హిం. ఒకసారి యిచ్చుమందు.

వా. గ్రామపు బంధ్రౌతు.

మోతుబరు. హిం. విణ. గొప్ప; నమ్మ
దగిన; ఘనతగల.

మోద. తమలపాకులకట్ట.

మోదకప్రియుడు. సం. వినాయకుడు.

మోదకము సం. కడుము; బిళ్ల కడుము;
లడ్డు. చున్నది.

మోదమానము సం. విణ. సంతోషించు
మోదము. సం. సంతోషము.

మోదయము. బల్బజ తృణము.

మోది. హిం. వెచ్చమిచ్చువాడు.

మోదించు. సం. ఆ. క్రి. సంతోషించు.

మోదిలు(ల్లు). సం. ఆ. క్రి. సంతోషించు.

మోదీ. రూ. మోది.

మోదుగు. పలాశము. [విశేషము.

మోదుగుతోడుములు బ. కాలి ధాన్య

మోదుగుమాడలు. బ. కాలి ధాన్య విశే

షము; మోదుగువిత్తులు.?

మోదుగుమొగ్గపుల్గు. చిలుక.

మోదువు. మోదుగు.

మోదెనము. శివమల్లి.

మోపరి. విణ. మోపు మోయు వాడు; బెత్త
మోపాది. అపాయము.

మోపి. విధవ.

మోపిక. భారము.

మోపిడు. స. క్రి. విల్లు ఎక్కిడు.

మోపు. గడ్డి మొదలగువాని పెద్ద కట్ట;
భారము; వింటి నారి. ప్రే. మోయఁజేయు;
ఆనించు; ఆహింపించు. విణ. అధికము.

మోపుకాడు. విణ. మోచువాడు.

మోపుదల. ఆహింపణము; భారము.

మోపెట్టు. స. క్రి. ఎక్కిడు.

మోబితులు కరదీపికా భేదము.

మోమిచ్చే. ముఖప్రీతి.

మోము. రూ. మొగము.

మోముదామర. ముఖపద్మము.

మోముముట్టు. రూ. మొగముట్టు.

మోమోట. రూ. మొగమోట.

మోమోటపడు. ఆ. క్రి. పుయిలోడు.

మోమోటము. దాక్షిణ్యము; సంకోచము.

మోమోడు ఆ. క్రి రూ. మొగమోడు.

మోయిను. హిం. రీతి; బత్తెము.

మోయు స. క్రి. (భారము) వహించు.

మోర. పశ్యాదుల దీర్ఘముఖము; (నింధ
యందు) మునుష్య ముఖము.

మోరచెంగు. ముఖవిణ.?

మోరట. సం. చాట, చాగ.

మోరటము. సం. ఊడుగులుభ్య; ఊడుగు
వేరు; చెఱకువేరు; ఈనిన మూడు దిన

ముల వైబడ్డ పాలు; విరిగిన పాలపైని
తేటనీరు; మజ్జిగ.?

మోరటి ప్రియాలము.

మోరటి(ల్లు). ఆ. క్రి. మోముమీదికెత్తు.

మోరత్రోపు. పరాశ్శుభిత.

మోరపత్తి. మత్స్యవిశేషము.

మోరపాక. రూ. ఒకపాక.

మోరా. హిం. కాలిపీట.

మోరు. సర్వతశిఖరము; మజ్జిగ; కడుము.?

మోరుండ. భక్ష్యవిశేషము.

మోర్చింగు. హిం. ఒకవిధమైన వాద్యము,
చిన్న ముఖవిణ.

మోఱకము. మూర్ఖత్వము. విణ. మూర్ఖము.

మోటకకత్తె. విణ. మూర్ఖురాలు.
 మోటకు—డు. విణ. మూర్ఖుడు.
 మోలము. మలాము.
 మోలుగు. నల్లచాయ చెక్క.
 మోవి. పెదవి, అధరోష్ఠము; ఒక చెట్టు.
 మోపు. తాటిచెట్టు మొదలగువానియందు
 పుట్టెడు ముడులిపిడని లేత ఆకు మొలక.
 మోపకుడు. సం. దొంగవాడు.
 మోపము. సం. దొంగసొమ్ము. విణ.
 దొ గించునది.
 మోస. దొంగతనము; ప్రమాదము; వంచన.
 మోసగాడు విణ. వంచకుడు.
 మోసపుచ్చు. అ. క్రి. వంచించు.
 మోసపోవు అ. క్రి. ప్రమాద పడు;
 వంచంపబడు. [దగా, వంచన.
 మోసము. దొంగతనము; ప్రమాదము;
 మో రిక అంకురము.
 మోసల } రూ. మోగసాల.
 మోసాల }
 మోసు మోవు; మొలక; ఖండము.
 మోసేరిక. అంకురము.
 మోస్తరు గ్రా. మాదిరి.
 మోహన. సం. మోహనరాగము.
 మోహనపునరులు. బి. ధాన్యవిశేషము.
 మోహనము. సం. ఒక మన్మథబాణము;
 అభిచార విశేషము; మూర్ఖి; చిరగడ
 ములో భేదము.
 మోహము. సం. అజ్ఞానము; మూర్ఖి; వలపు.
 మోహరము. పూహము.
 మోహరించు. అ. క్రి. ఎదురుకొను; యుద్ధ
 ప్రయత్నముచేయు; పూహముపన్ను.
 మోహరీ. రూ. మోహరీ.
 మోహించు. సం. అ. క్రి. అజ్ఞానముపొందు;
 మూర్ఖిల్లు. స. క్రి. వలచు.
 మోహితుడు. సం. విణ. మోహము
 నొందినవాడు.
 మోహిని. సం. భగవంతుని యొక అవతా
 రము; దేవతావిశేషము; పితాచక్రీ
 విశేషము.
 మోహీము. అజ్ఞ.

మోళంగి. ములక.
 మోళము. మలాము.
 మోళా. హిం. రీతి.

మా

మౌంజి. సం. మంజ, మంజగడ్డి మొలత్రాడు
 మౌంజె. హిం. గ్రామముక్రింద చేరినపల్లె.
 మౌంటు. ఇం. మొ తము.
 మౌండము. సం. కొత్తెగ్బయిండ లనెడు
 భక్ష్యవిశేషము.
 మౌకలి. సం. కాకి
 మౌకి కఫల. సం. తెల్లయుప్పి.
 మౌక్తిక పభవము. సం. ముత్యములకు
 తపత్తిస్తానము. (ఏనుగు కుంభస్థలము,
 మేఘము, పందికోట, శంఖము, మత్స్య
 కిరము, పాపపడగ, ముతైపుచిప్ప,
 చెఱకు, బొంగువెదురు.)
 మౌఖరి } సం. ముఖరత్నము,
 మౌఖర్యము } నాటోవుట.
 మౌఢ్యము. సం. మూఢత్వము.
 మౌద్గీనము. సం. విణ. పెసలు పండెడు
 పాలము. [కుండుట.
 మౌనము. సం. (వ్రతముచేత) మాటాడ
 మౌని. సం. మానముగలవాడు. [వాడు.
 మౌరజీకుడు. సం. మద్దెల వాయించు
 మౌరి. మవురి, నాగస్వరము.
 మౌర్ఖ్యము. సం. మూర్ఖత్వము.
 మౌర్వి. సం. వింటి నారి; వసగ; జాట్టుపుగ.
 మౌల్వము. సం. మూలబలము.
 మౌష్కర్యము. సం. ముష్కరభావము.
 మౌష్ట. సం. ముష్టియుద్ధము.
 మౌహూర్తికుడు. సం. జ్యోతిషికుడు.
 రూ. మాహూర్తుడు.
 మౌళి. సం. నేల; సిగ; కొప్ప; కిరీటము;
 కరోభాగము; అశోకముగ.

మ్యా

మ్యానేజరు. ఇం. కార్యనిర్వాహకాధ్య
 యుడు, కార్యనిర్వాహకుడు.

మ

మంగ. పిండితము.

మంగబడు } అ. క్రి. కుంగు, వాలు.
మంగు

మందిలి. విణ. నొచ్చినది.

మందు. అ. క్రి. చచ్చు; నలగు; నొచ్చు;
సోలు; దహించు.

మక్కు. అ. క్రి. ముక్కు.

మక్షణము } సం. అభ్యంగము; తైలము;
మక్షము } ప్రోగునీయుట; కలుపుట;
తప్ప పలుకుట; తన తప్పను మఱుగు
పుచ్చుట.

మగ్గు. అ. క్రి. చచ్చు; నవ్వమగు; విహ్వ
లించు; తగ్గు; మండిపడు; చిముడు.

మదిమ-ము. సం. మెత్తన

మబ్బు. మబ్బు.

మా

మాఱు. వృక్షము.

మాఱన్ను. సోలినకన్ను.

మాఱన్నువడు. అ. క్రి. మాఱగన్నగు.

మాఱు. అ. క్రి. సోలు.

మానివసుపు. దారుహరిద్ర.

మానిపోటుపులుగు. వడంగిపిట్ట,
దార్వాఘాటము.

మాను. వృక్షము; స్కంధము.

మానుగోయిల. వడంగిపిట్ట, దార్వా
ఘాటము.

మానుతొలుచేపిట్ట. వడంగిపిట్ట.

మానుదేణు. అ. క్రి. మానుపడు.

మానుద్రిమ్మరి. కాఘామృగము, కోతి.
రూ. మాన్ద్రిమ్మరి.

మానుపడు. అ. క్రి. స్తంభించు.

మానుపాటు. స్తంభనము.

మానుపిల్లు. అ. క్రి. స్తంభించు.

మానుపెట్టు. స. క్రి. మానుపడజేయు.

మానుమనికి. కాఘామృగము, కోతి.
రూ. మాన్మనికి.

మానుసెందు. అ. క్రి. మానుపడు.

మాన్పడు. అ. క్రి. మానుపడు, నిశ్చేష్ట
మగు.

మాలు-దెంచు. అ. క్రి. సోలు.

మాలుచు. ప్రే. మాలజేయు. రూ.
మాలుచ్చి.

మి

మింగనగొండి. విణ. తిండిపోతు.

మింగు. స. క్రి. కబళించు.

మింగుడు. కబళించుట.

మింగుడువడు. అ. క్రి. కబళితమగు.

ము

ముక్క. విణ. చెడిపోయినది.

ముక్కడి. విణ. అల్పము.

ముగ్గు. రంగవల్లి, ఇల్లు అలికిన పిమ్మట
ముత్యములు మొదలగువానితో లతా
ద్యాకారముగా చేయు అలంకరణము.

ముచ్చిమి(లి). దొంగతనము.

ముచ్చిలించు. స. క్రి. దొంగిలించు.

ముచ్చిలిపోటు. సౌప్తికము, నిద్రపోవు
చుండగా వైబడి చేయు యుద్ధము.

ముచ్చిలు. స. క్రి. దొంగిలించు; వంచించు.

ముచ్చు. దొంగ; అరటిపువ్వులొనం దెడి
పస్తువిశేషము.

ముచ్చుగోర. పెద్దదొంగ.

ముచ్చుప్రాధు. అర్థరాత్రము.

మే

మేఱు } స. క్రి. పూయు; ఆవరించుకొను.
మేవు }

మొ

మొక్కు. నమస్కారము. స. క్రి. నమ
స్కరించు.

మొక్కుడు. నమస్కారము.

మొక్కుబడి. దేవతాప్రార్థన.

మొగ్గబడు. అ. క్రి. మొగ్గు.

మొగ్గతిల(ల్ల)బడు. అ. క్రి. మోక
టీల్లబడు.
మొగ్గతిలు(ల్లు). అ. క్రి. మోకటీల్లు.
మొగ్గు. ఎక్కువ. అ. క్రి. మోకటీంచు.
మొద్దు. ప్రకాండము.

మో

మోగు. అ. క్రి. శబ్దించు, ధ్వనించు.
మోగుడు. ధ్వని.
మోత. ధ్వని.
మోడు. అంకురము; స్థానిపు; మొండి.
మోడుపడు. అ. క్రి. మొక్కిపోవు.
మోయించు. క్రే. ధ్వనింపజేయు.
మోయు. అ. క్రి. ధ్వనించు.
మోలి. ఎదురు; ముందట. ద్ర. ఎదుట.
మోలు. ఊడెడు వాద్యవిశేషము.
మోవు. అ. క్రి. మోగు.
మోసెడిది. విణ. ముఖరము.

మూ

మూనము. సం. విణ. వాడినది.
మూని. సం. వాడుట.

మి

మిప్తము. సం. విణ. స్పష్టముకానిమాట;
వాడినది.

మిచ్చ

మిచ్చదేశము. సం. భారతవర్షమునకు
తుదనుండెడు శిష్టాచారములేని కామ
రూపాది ప్రత్యంతదేశము.
మిచ్చము. అపశబ్దము; ఇంగిలీకము.
మిచ్చముఖము. సం. రాగి.
మిచ్చుడు. సం. పాపాత్ముడు; నీచ
జాతివాడు; గోమాంసభక్షకుడై సమ
స్తాచారములను వదలి యవ్యక్తముగా
మాటలాడుచు వర్తించువాడు.

య

యంత. సం. రథసారథి; మావటివాడు.
యంత్రణము. సం. బంధనము; రక్షణము;
నియమనము. [జంతికలు.
యంత్రపాతితము. సం. భక్త్యవిశేషము,
యంత్రము. సం. కష్టపడి చేయవలసిన
పనిని కష్టపడక చేయునట్లు ఏర్పఱచిన
సాధన విశేషము; బీజాక్షర చక్రము;
తిరుగలి; జంతికలు చేసెడు సాధన విశే
షము; ఎండి. [చేయు.
యంత్రించు. సం. స. క్రి. యంత్రణము
యంత్రితము. సం. విణ కట్టబడినది.
యకాయకీ. హిం. విణ. జేగముగా, ఆక
స్మికముగా.
యక్ష్మత్తు. సం. కారిజము.
యక్షకర్థము. సం. కర్మావధి మొ.
పరిమళద్రవ్యములు చేర్చి మెదిపిన చంద
నము. [సము.
యక్షధూపము. సం. సాలస్పృశ్యనిర్మాణ

యక్షరాట్టు. సం. కు బేరుడు.
యక్షగారము. సం. మట్టిచెట్టు.
యక్షిణి. సం. గతించిన వృత్తాంతములను
దలిపెడు ఒక విద్య; యక్షునిభార్య;
కు బేరునిభార్య. [కు బేరుడు.
యక్షుడు. సం. దేవయోని విశేషము;
యక్ష్యము. సం. క్షయరోగము.
యజనము. సం. యజించుట.
యజమానుడు. సం. యజ్ఞకర్త; కర్త;
గృహస్తుడు.
యజించు } సం. అ. క్రి. యజ్ఞముచేయు.
యజింపు } స. క్రి. అర్పించు, రూ.
యజియించు.
యజుస్సు. సం. యజుర్వేదము.
యజ్ఞము. సం. యాగము. (పంచమహా
యజ్ఞములు — బ్రహ్మయజ్ఞము, సిత్త
యజ్ఞము, దేవయజ్ఞము, భూతయజ్ఞము,
మనుష్యయజ్ఞము.)

యజ్ఞసూత్రము. సం. జండము.
 యజ్ఞసేనుడు. సం. ద్రుపదుడు.
 యజ్ఞాంగము. సం. మేడిగ; చండ్ర; బారంగి.
 యజ్ఞయము. సం. మోదుగు; మంజదర్భ;
 ద్వాపరయుగము. విణ, యజ్ఞకర్మమునకు
 దగినది; యజ్ఞమునకు హితమైనది.
 యజ్ఞోపవితము. సం. జండము.
 యజ్ఞ. సం. యథావిధి యజ్ఞము చేసిన
 వాడు, యజ్ఞకర్త. రూ. యజ్ఞుడు.
 యతనము. సం. ప్రయత్నము.
 యతి. సం. పద్యవిశ్రామస్థానము; విశ్రామము; నియతి; జితేంద్రియుడు; తాళప్రాణము; సన్యాసి. [[ప్రయత్నము.
 యత్నము. సం. ఉత్సాహము; కడక, యత్నించు. సం. అ. క్రి. ఉత్సహించు.
 యథాక్రమము. సం. క్రి. విణ. క్రమముగా; క్రమము నతిక్రమింపక. [నీచుడు.
 యథాజాతుడు. సం. విణ. మూర్ఖుడు;
 యథాప్రమాణము. సం. క్రి. విణ. ప్రమాణము నతిక్రమింపక.
 యథాయధలు. సం. ఆవ్య. బ. చెల్లాచెదరు?
 యథార్థము. సం. విణ. సత్యము.
 యథార్థవర్ణుడు. సం. వేగు వాడు, చారుడు. [ప్రకారముగా.
 యథావిధి. సం. క్రి. విణ. కాస్త్ర
 యథాశక్తి. సం. విణ. చేతనై నంత, చేతనయినట్లు.
 యథాస్థలి. సం. విణ. పూర్వమున్నస్థలము.
 యథేచ్ఛము. సం. క్రి. విణ. ఇచ్ఛవచ్చినట్లు.
 యథేచ్ఛావృత్తి. సం. ఇచ్ఛ వచ్చినట్లు సంవరించుట.
 యథేష్ఠితము. సం. ఇచ్ఛవచ్చినట్లు.
 యథేష్ఠము. సం. క్రి. విణ. ఇచ్ఛవచ్చినట్లు.
 యదృచ్ఛ. సం. స్వేచ్ఛ; నైవగతి.
 యదృచ్ఛాభిజ్ఞుడు. సం. డబ్బాటుసాకిరి.
 యదృచ్ఛాలాభము. సం. అప్రయత్నముగా లభించుట.
 యదృవిమ్యుడు. సం. విణ. స్వప్రయత్నములేక అగునది యవునని ఊహించువాడు, సోమరి; మూర్ఖుడు.
 యమకము. సం. (నమవర్ణ యుగాధిక

ముగా) వచ్చినశబ్దమే వచ్చునట్లు అనుర్నిచెప్పిన యొక శబ్దాలంకారము.
 యమకీటము. సం. కుమ్మరపురుగు.
 యమక్షయము. సం. యమగృహము.
 యమధాటి. సం. ఆయుధవిశేషము.
 యమధారము. సం. రెండంచులకత్తి.
 యమము. సం. జంట; సంయమము, నియమ ప్రతము; హింసాదుల వలన నుడుగుట; ఒకయోగాంగము. (ఇది దశవిధము—సత్యము, దయ, క్షమ, దృఢి, మితాహారము, అర్జవము, బ్రహ్మచర్యము, అస్తేయము, అహింస, శౌచము.)
 యమరాట్టు. సం. యముడు.
 యమళము. సం. జత, జోడు.
 యమళిక. సం. చర్మవాద్య విశేషము.
 యమళులు. సం. బ. కవలపిల్లలు.
 యమి. సం. మునీశ్వరుడు; యమముగలవాడు.
 యమించు. సం. స. క్రి. అణచు.
 యముడు. సం. కాలుడు, దక్షిణదిక్పాలకుడు; శని. [నది; దుర్గ.
 యమున. సం. యమునానది, కాళింది
 యమునాభాత. సం. యముడు.
 యయాతి. సం. నహుషపుత్రుడు, ఒకమహారాజు. [మైనగుఱ్ఱము; గుఱ్ఱము.
 యయువు. సం. ఆశ్వమేధయాగసంబంధ
 యవకము. సం. ముల్లులేనియవలు. అలసంజెలు, కారుమినుములు? [బాలము.
 యవక్యము. సం. విణ. యవలుపండెడు
 యవక్షరము. సం. యవలవల్లగలిగినఉష్ప.
 యవనదేశము. సం. 56 దేశములనొకటి.
 యవనిక. సం. తెర. [తురుష్కుడు.
 యవనుడు. సం. యవనదేశీయుడు;
 యవఫలము. సం. వెదురు; కొడిసె.
 యవలు. సం. బ. ధాన్యవిశేషము.
 గోధూమప్రభేదము.
 యవనము. సం. తృణము, గడ్డి.
 యవాగువు. సం. జావ, గంజి,
 యవాగ్రజము. సం. యవక్షరము.
 యవానిక. సం. ఒక ఓమము.
 యవానఘ్న. సం. తీటకసిందగ.

యవిష్టాడు. సం. కనిష్టాడు, తమ్ముడు.
యవియసి. సం. చెల్లెలు, కనిష్టరాణు.
యవియసుడు. సం. తమ్ముడు. విణ.

చిన్నవాడు; యవ.

యివియుడు. సం. యవిష్టాడు.

యవ్యము. సం. విణ. యవలుపండునది

యశఃపటహము. సం. డంకా, జయధక్క.

యశము. సం. కీర్తి. [జేయునది.

యశస్కరము. సం. విణ. కీర్తినికలుగ

యశస్వి. సం. విణ. కీర్తిగలవాడు.

యశస్సు. సం. కీర్తి.

యష్ట. సం. యజ్ఞకర్త.

యష్టి. సం. ముత్యాలహారముపేట; చేతి

కట్టి, ఆయుధవిశేషము; అతిమధురము;

తెక్కపుగజ్జి.

యష్టిక. సం. ఒకపేటహారము.

యష్టిమధుకము. సం. శంతకోధని, అతి

మధురము.

యా

యాగము. సం. వేలిమి, యజ్ఞము.

యాచకుడు. సం. విణ. ఇల్లెల్లుతిరిగి బిత్తు

మెత్తువాడు.

యాచన. సం. అడుగుకొనుట.

యాచనకుడు. సం. విణ. యాచకుడు

యాచించే. సం. స. క్రి. అడుగుకొను.

యాచితకము. సం. ఎరవు, బదులు

తెచ్చుకొన్న వస్తువు.

యాచ్ఛ. సం. యాచన, భిక్ష.

యాజకుడు. సం. యాజ్ఞికుడు,

బుత్తిక్కు.

యాజనము. సం. యజంపజేయుట.

యాజుషము. సం. విణ. యజుర్వేద

సంబంధమైనది.

యాజ్ఞసేని. సం. ద్రౌపది.

యాజ్ఞికుడు. సం. యజ్ఞమునడపువాడు.

యాజ్ఞుడు. సం. విణ. యజంపడగిన

వాడు. [వాడు.

యాత. సం. తోడికోడలు. విణ. పోవు

యాతన. సం. తీవ్రవేదన, నరకబాధ.

యాతము. సం. విణ. పోయినది.

యాతయామము. సం. విణ. జీర్ణిచింది;

తినఁగామిగిలినది; అనుభవంపఁబడినది;

చలిదయన్నము. [నుడు.

యాతుధానుడు. సం. నిర్వతి; రాక్ష

యాతువు. సం. రాక్షసుడు; అధ్వగుడు;

కాలము; నాయువు. విణ. పోవువాడు.

యాత్ర. సం. తరిలిపోవుట; పుణ్యక్షేత్ర

ములను గూర్చిపోవుట; కాలముపుచ్చుట;

జాతర, దేవతోత్సవము. [ణుడు.

యాదఃపతి. సం. సముద్రుడు; వరు

యాదము. సం. జలజంతువు. [ణుడు.

యాదసాంపతి. సం. సముద్రుడు; వరు

యాదస్సు. సం. జలజలంతువు.

యాదాస్తు. హిం. అజ్ఞాపూర్వమయిన

ఉత్తరము. [గలిగినది.

యాద్యచ్చికము. సం. విణ. యద్యచ్చికా

యాద్యశము. సం. విణ. ఎటువంటిది.

యాదోనాధుడు. సం. సముద్రుడు;

వరుణుడు.

యానపాత్రము. సం. కలమనెడి యోడ,

జనులు యెక్కిపోయెడి యోడ, ఒడ.

యానము. సం. పోవుట; దండెత్తి

పోవుట; వాహనము.

యానము. సం. కాలక్షేపము; తిరస్కా

రము; వర్తనము; నడుపుట, కడపుట.

యావ్యము. సం. విణ. యావనముచేయఁ

దగినది; నికృష్టమైనది.

యావ్యయానము. సం. పల్లకి.

యావ్యుడు. సం. నికృష్టుడు.

యామము. సం. జాము; యమము;

సంయమము.

యామవతి. సం. రాత్రి; పనువు.

యామళము. సం. రూ. యమళము.

యామి. సం. కులస్త్రీ; తోడఁబుట్టినది.

యామికుడు. సం. తలారి, గస్తీబంధు.

యామిని. సం. రాత్రి; పనువు.

యామునము. సం. సౌఖ్యరాంజనము.

యామ్య. సం. దక్షిణదిక్కు; భగవీ నక్ష

త్రము. [సంబంధమైనది.

యామ్యము. చందనము. విణ. యమ

యామ్యుడు. సం. అగస్త్యుడు.

యాయజుక్తుడు. సం. పలు మాఱు
యజ్ఞము చేయు స్వభావము గలవాఁడు.
యాయావరము. సం. రూ. యయువు.
యాయి. సం. విణ. పోవువాఁడు.
యావకము. సం. యవలతిన్నము; కారు
మినుములు. [కాలము.
యావజ్జీవము. సం. బ్రతికియున్నంత
యావత్తు. సం. అవ్య. అంతయు, సర్వ
స్వము. [సంబంధమైనది.
యావనము. సం. చిల్లముడ్డి. విణ. యవన
యావనాళము. సం. సస్య విశేషము,
జొన్న.
యావము. సం. లత్తుక; లక్క.
యావనము. సం. గడ్డివామి.
యాశోదేయుడు. సం. శ్రీకృష్ణుడు.
యాష్ఠీకుడు. సం. కిష్టిచేతఁబట్టినవాఁడు;
దుడ్డుగట్టి ఆయుధముగాఁగలవాఁడు.
యానము. సం. తీఁటకసింద.

యి

యియక్షువు. సం. విణ. యజింపనిచ్చు
గలవాఁడు. [వాఁడు.
యియాసువు. సం. విణ. పోవనిచ్చగల

యు

యు. అప. ఉకాకేతర శబ్దములమీఁద
సముచ్చయోద్యర్థములయందు వచ్చెడు
సువర్ణమునకు ముందువచ్చునది(గంగయు,
గౌరియు అని); సువర్ణ పరకమై భావా
ర్థకముమీఁద వచ్చునపుడు ఆనంతర్య
మును చెల్లుపునది. (అనుటయు అని.)
యుక్తము. సం. బార. విణ. కూడుకొన్నది;
న్యాయముతోఁ గూడుకొన్నది; లెక్క
కలియఁగూడినది; తగినది, ఉచితము.
యుక్తరస. సం. సన్న రాన్నము.
యుక్తి. సం. యోజన, కూడిక; న్యాయము;
ఉపాయము, ఒక నాట్యాలంకారము.
యుక్తుడు. సం. యోగి. విణ. తగిన వాఁడు.
యుగంధరము. సం. బండినొగ.
యుగిలము. సం. కాడిచీల.
యుగవత్రకము. సం. ఎఱ్ఱకాంచనము.
యుగపార్శ్వగము. సం. ప్రవృత్తవాహను.

యుగము. సం. కృతాది (ఇవి నాలుగు—
కృతము, త్రేత, ద్వాపరము, కలి);
రెండు వస్తువులు; వృద్ధి; బార;
కాడిమాను.
యుగళము } సం. జత, జోడు.
యుగళి }
యుగాంతము. సం. ప్రళయము; యుగ
శేషము.
యుగ్యము. సం. జత. జోడు.
యుగ్యము. సం. గుఱ్ఱము మొ||వాహనము;
కాడిమోనెడి యెద్దు.
యుతకము. సం. అరణ్యము; జత, జోడు;
కూడిక; ఆఁడుదాని కోకచెఱుగు; చల్ల
డపు చివర; సంశయము.
యుతము. సం. బార. విణ. కూడుకొన్నది.
లెక్క కలియఁగూడినది; వేఱుపడ్డది.
యుద్ధము. సం. కయ్యము, జగడము.
యుధిష్ఠిరుడు. సం. ధర్మరాజు.
యునివరిసిటి. యూనివర్సిటీ.
యువ. సం. ఒక సంవత్సరము. విణ.
యువకుఁడు, ప్రాయపువాఁడు; సహజ
మైన బలముగలవాఁడు; శ్రేష్ఠుఁడు.
యువకుడు. సం. విణ. యువ, యౌవ
నము గలవాఁడు. [ఆఁడుది; మునగి.
యువతి. సం. ప్రాయముగల ఆఁడుది;
యువరాజు. సం. రాజుతరువాతి రాజు,
చిన్నరాజు; కర్ణుఁడు.

యూ

యూక—ము. సం. పేను.
యూథనాథము } సం. ఏనుగుల మూఁక
యూథపము } లో ముఖ్యమైనవినుగు
యూదము. సం. పశుపక్ష్యాదుల సమూ
హము; సమూహము. [రఁట.
యూథిక. సం. అడవిమొల్ల. పెద్దగో
యూనివరిసిటి. ఇం. విశ్వవిద్యాలయము.
యూషము. సం. పాలకొయ్య, యజ్ఞము
నందు పశుబంధనార్థము నాటిన పైపట్ట
తేనికొయ్య; యజ్ఞపశువును కట్టెడు
స్తంభము; గంగరావి. [కట్టు.
యూషము. సం. పప్పుకట్టు, పప్పుకాఁచిన

యొ

యొక్క. అప. శేషవస్త్రీయందు వచ్చెడు ప్రత్యయము. (రాముని యొక్క, నీయొక్క అని.)

యో

యోక్త. సం. విణ. యోగకర్త.

యోక్తము. సం. త్రాడు, పలుపు.

యోగపట్టము. సం. యోగపట్ట.

యోగపట్టె. యోగులు జంఁదమువలె వేసి కొనెడు పట్టు మొదలగువానితో వేసిన పట్టె.

యోగము. సం. అపూర్వవస్తు ప్రాప్తి; హఠాదియోగము; వై వ యో గ ము; ధ్యానము; విష్కంభాది; (ఇవియిరువది యేడు-విష్కంభము, ప్రీతి, ఆయుష్మత్తు, సౌభాగ్యము, శోభనము, అతిగండము, సుకర్మము, ధృతి, శూలము, గండము, వృద్ధి, ధ్రువము, వ్యాసూతము, హర్షము, వజ్రము, సిద్ధి, వ్యతిపాతము, వరీయస్సు, పరిఘ, శివము, సిద్ధము, సాధ్యము, శుభము, శుభ్రము, బ్రాహ్మము, వింద్రము, వైధృతి.) ఉ పా య ము; కూడిక; కూర్పు; కవచాదిధారణము; పురుష ప్రయత్నము; ద్రవ్యము; వ్యాకరణాది నూత్రము; జ్ఞాపథము; మూలిక చేత చేసెడియచ్చాటనాదిక్రియ.

యోగవాగలు. బ. అంతరిక్షమార్గమున పోయెడు యోగసిద్ధులు మెట్టెడు పావ కోళ్లు. రూ. యోగవాగములు. [వాడు.

యోగి. సం. యోగాభ్యాసము చేయు యోగిని. సం. స్త్రీ. జేపతావిశేషము; యోగాభ్యాసము చేయు స్త్రీ.

యోగేష్ఠము. సం. సీసము.

యోగ్యము. సం. ఋద్ధి; వృద్ధి. విణ.

తగినది; మంచిది; ఉపాయముగలది; నేర్పుగలది; శక్తిగలది. [తగినవాడు. యోగ్యుడు. సం. విణ. మంచివాడు; యోచన. సం. ఆలోచన. యోచించు. సం. స. క్రి. ఆలోచించు. యోజన. సం. కూర్పు; యుక్తి; శబ్దాన్వయము, పదాన్వయము.

యోజసగంధ. సం. సత్యవతి, వ్యాసుని తల్లి. [వక్క; యోజించుట.

యోజనము. సం. ఆమడ; నూటిగొంటు

యోజనవల్లి. సం. మంజిష్ఠ [నముచేయు.

యోజించు. సం. స. క్రి. కూర్పు, యోజ

యోత్రము. సం. పలుపు.

యోద్ధ. సం. యుద్ధముచేయువాడు.

యోధ. సం. యోద్ధ, యోధుడు. [రుడు.

యోధాగ్రగణ్యుడు. సం. యోధాగ్రేస

యోధుడు. కాలిబంటు, యుద్ధభటుడు.

యోని. సం. స్త్రీగుహ్యము, ఆడుగుటి;

కారణము; గని, ఆకరము.

యోష

యోషిత } సం. స్త్రీ.

యోషిత }

యౌ

యౌతము. సం. ఊపిరికుట్టుకోగము.

యౌగపద్యము. సం. యుగపద్భావము, ఏకకాలముననుండుట. [గలిగినది.

యౌగిగము. సం. విణ. యోగమువలన

యౌతకము సం. అరణము.

యౌతనము. సం. త్రాసు మూర తూము మొదలగు మానము.

యౌవతము. యువతీసమూహము.

యౌవనము. సం. ప్రాయము, 15 ఏండ్ల పైన 47 ఏండ్లలోపలగలవయస్సు.

యౌవనలక్షణము. సం. లావణ్యము స్తనము. [తనము.

యౌవరాజ్యము. సం. ర. యువరాజుదొర

ర

ర. ఆప. నీచ మిత్రోద్దేశముల యందు
ఉద్దేశ్యవాచకమునకు ఏకత్వంబున ఆం
తాగమంబగును. అవ్య. ప్రశంసార్థక
శబ్దములకు అనుప్రయుక్తమగును.
రంకుడు. సం. అలనుడు; లాభి; దరి
ద్రుడు;? శెట్టివాడు.?
రంకువు. సం. చిత్రవర్ణ పృష్ఠముగల మృగ
(జింక) విశేషము; తెల్లడుప్పి.?
రంగడు. శ్రీరంగ నాథుడు; పాండు
రంగడు.
రంగదము. సం. కవిరి, కాచు; వెలిగారిము
రంగము. సోద. సం. తగరము; రిణం
గము, యుద్ధభూమి; నాట్యస్థానము;
రంగు; శ్రీరంగము.
రంగరి. రంగువేయువాడు. వా.రంగారి
రంగరించు } స. క్రి. ద్రవములేని వస్తు
రంగరించు } వుతో ద్రవ వస్తువును చేర్చి
చూపుడు వ్రేలి కొనతో మర్దించు.
రంగవల్లి. సం. మ్రుగ్గు. [నటుడు.
రంగాజీవుడు. సం. చిత్రకారుడు;
రంగాయించు స. క్రి. రంగుచేయు.
రంగు. వర్ణము; కాంతి; రంజనము.
రంగుగా. క్రి. విణ. సాంపుగా.
రంగుపాణి. విణ. ఎలుపురంగువేసిన.
రంజకము. సం. ఇంగిలీకము.
రంజకుడు. సం. రంజించువాడు;
రంగువేయువాడు.
రంజనము సం. సంతోషపెట్టుట; ఇంగి
లీకము; ఎఱ్ఱగంధము. విణ. రంజించునది.
రంజని సం. నీలిచెట్టు.
రంజి. వేశ్య.
రంజించు. సం. ప్రే. రంజిల్లజేయు.
రంజి. అ.క్రి. ఎఱ్ఱనగు; అనురాగముపొందు
రంజకము. తుపాకి చెవిని కాలిపుటకు
పెట్టెడుమందు.
రంజెణ (బి) గారెవంటి కాగు.
రండ. సం. విధవ; ఎలుకజీడిగ.
రంత. సం. విణ. క్రిడించువాడు.
రంతు. రతి; క్రిడ; ధ్వని;? ఉప్పుత.?
రంతుకాడు. విణ. క్రిడాపరుడు.
రంధ్రము. సం. బెజ్జము; సందు; దూలు.
రంపెయ. మాదిగవాడు తోలుకోసెడు
సాధనవిశేషము; తాటాకులు మట్టగించి
కోసెడు సాధనవిశేషము.
రంపు. అతిదారుణధ్వని;? అనుమర్దనము.?
రంపె. రూ. రంపియ.
రంపెలాడి. విణ. రాక్షసకృత్యముకల స్త్రీ
రంబు. ఒక చర్మవాద్యము.?
రంభ. సం. ఒక ఆపుగ; స్త్రీ; ఆరటిగ.
రంభము. సం. వెదురుగ; వెదురుకట్ట.
రంభితము. సం. గోవులధ్వని.?
రంబోరువు. సం. ఆరటి స్తంభముల వంటి
తొడలగల స్త్రీ. [కరణము.
రంయ్యి. వా. శీఘ్రగతియందలి ధ్వన్యను
రంహము. సం. వేగము.
రంహస్సు. సం. వడి. విణ. వడిగలది.
రకము. దినుసు; గులుతు; తరగతి;
చిహ్నము; వర్ణము; రంగు.? విణ. ప్రశేష్టము;
సుందరము.
రకాన. (నా) కాగితపుమడత.
రక్కసి. రాక్షసి; రాక్షసుడు.
రక్కసిడు | రాక్షసుడు;
రక్కసుడు | నైర్మతుడు.
రక్కమలగొంగ. నైర్మతి, విష్ణువు.
రక్కెన. రాక్షసి; కంటకివృక్ష విశేషము.
విణ. ఆయుక్తము.
రక్కెను. అ. క్రి. వర్ణిల్లు; వ్యాపించు;
తేరుకొను; కలుగు. ముంకెన; ఎఱ్ఱబట్ట.
రక్తకము. సం. పెద్దగోరంటగ;
రక్తకుడు. సం. అనురాగముగలవాడు.
రక్తదంతి. సం. దేవీమూర్తి విశేషము.
రక్తదృక్కు. సం. పాపురము.
రక్తప. సం. జలగ; డాకిని.
రక్తపక్షుడు. సం. గరుత్మంతుడు, కుంకు
మాంకితవర్ణుడు.
రక్తపుడు. సం. నైర్మతుడు.
రక్తపుచ్చిక. సం. నలికండ్లపాము.
రక్తఫల. సం. దొండగ.

రంతుకాడు. విణ. క్రిడాపరుడు.
రంధ్రము. సం. బెజ్జము; సందు; దూలు.
రంపెయ. మాదిగవాడు తోలుకోసెడు
సాధనవిశేషము; తాటాకులు మట్టగించి
కోసెడు సాధనవిశేషము.
రంపు. అతిదారుణధ్వని;? అనుమర్దనము.?
రంపె. రూ. రంపియ.
రంపెలాడి. విణ. రాక్షసకృత్యముకల స్త్రీ
రంబు. ఒక చర్మవాద్యము.?
రంభ. సం. ఒక ఆపుగ; స్త్రీ; ఆరటిగ.
రంభము. సం. వెదురుగ; వెదురుకట్ట.
రంభితము. సం. గోవులధ్వని.?
రంబోరువు. సం. ఆరటి స్తంభముల వంటి
తొడలగల స్త్రీ. [కరణము.
రంయ్యి. వా. శీఘ్రగతియందలి ధ్వన్యను
రంహము. సం. వేగము.
రంహస్సు. సం. వడి. విణ. వడిగలది.
రకము. దినుసు; గులుతు; తరగతి;
చిహ్నము; వర్ణము; రంగు.? విణ. ప్రశేష్టము;
సుందరము.
రకాన. (నా) కాగితపుమడత.
రక్కసి. రాక్షసి; రాక్షసుడు.
రక్కసిడు | రాక్షసుడు;
రక్కసుడు | నైర్మతుడు.
రక్కమలగొంగ. నైర్మతి, విష్ణువు.
రక్కెన. రాక్షసి; కంటకివృక్ష విశేషము.
విణ. ఆయుక్తము.
రక్కెను. అ. క్రి. వర్ణిల్లు; వ్యాపించు;
తేరుకొను; కలుగు. ముంకెన; ఎఱ్ఱబట్ట.
రక్తకము. సం. పెద్దగోరంటగ;
రక్తకుడు. సం. అనురాగముగలవాడు.
రక్తదంతి. సం. దేవీమూర్తి విశేషము.
రక్తదృక్కు. సం. పాపురము.
రక్తప. సం. జలగ; డాకిని.
రక్తపక్షుడు. సం. గరుత్మంతుడు, కుంకు
మాంకితవర్ణుడు.
రక్తపుడు. సం. నైర్మతుడు.
రక్తపుచ్చిక. సం. నలికండ్లపాము.
రక్తఫల. సం. దొండగ.

రక్తబీజము. సం. దానిమ్మ.
 రక్తము. సం. నెత్తురు; కుంకుము; కుంకుమ
 పువ్వు; రాగి; ఎఱుపు. విణ. ఎఱుగిది;
 అనురాగము గలది; రంగు చేయబడినది.
 రక్త సంద్యోకము. సం. చెంగలువ; ఎఱి
 తామర.
 రక్తసర్యోహము. సం. ఎఱి తామర;
 కుంకుమపువ్వు. [కంపిల్లము; నల్లి.
 రక్తాంగము. సం. కుంకుము; పగడము;
 రక్తాంగుడు. సం. అంగారకుడు.
 రక్తాక్షము. సం. పావురము; చకోరము;
 బెగ్గురు; ఒక సంవత్సరము.
 రక్తాశ్మము. సం. కావితాయి.
 రక్తి. సం. రాగము, అనురక్తి, ఆసక్తి,
 ప్రేమాతిశయము.
 రక్తిమ-ము. సం. రక్తవర్ణము.
 రక్తుడు. సం. విణ. ఆనురక్తుడు,
 ఆసక్తుడు, మోహపడ్డవాడు.
 రక్తైరండము. సం. పేరాముదపుచెట్టు.
 రక్తైత్పలము. సం. కందమ్మి; చెంగలువ.
 రక్ష. సం. రక్షణము; రక్షణమునకై బిడ్డలు
 మొదలైనవారికి కట్టెడు మూలిక మొ॥;
 రక్షణమునకై నొసటబెట్టుకొను
 హామధస్మము; లత్తుక.
 రక్షకుడు. సం. విణ. రక్షించువాడు.
 రక్షణము. సం. కాపు, రక్షించుట.
 రక్షస్సు. సం. రాక్షసుడు.
 రక్షి. సం. విణ. రక్షించువాడు.
 రక్షించే. సం. స. క్రి. కాపాడు.
 రక్షించుకొను. సం. స. క్రి. కాపాడుకొను.
 రక్షితము. సం. విణ. రక్షింపబడినది.
 రక్షితవ్యము. సం. విణ. రక్షింపదగినది.
 రక్షివర్గము. సం. అంగరక్షకసమూహము.
 రక్ష్యము. సం. రక్షించుట.
 రక్ష్యము. సం. విణ. రక్షింపదగినది.
 రగులు. అ. క్రి. మంటయెత్తు.
 రగులుచే. ప్రే. రగులజేయు.
 రచన-ము నిర్మాణము, కూర్పు, రచిం
 చుట, చేయుట.
 రచించు. సం. స. క్రి. నిర్మించు, కూర్పు,
 సమకూర్పు; వ్రాయు. రచించు.

రచితము. సం. విణ. రచించుపబడినది.
 రచ్చ. రాజమార్గము; మండపము; సభ,
 గోష్ఠి; కలకలము; కలహము.
 రచ్చకొట్టము. మండపము.
 రచ్చగిను. అ. క్రి. గుంపుగూడు.
 రచ్చేపట్టు. రచ్చకొట్టము.
 రచ్చేబండ. రచ్చచేయు కాలమందు పది
 మంది కూర్చుండేడు బండ.
 రచ్చేబల్ల. రూ. రచ్చబండ; రచ్చబండ
 పంటి బల్ల. [పెట్టిన మ్రాను.
 రచ్చేమ్రాను. రచ్చచేయుచోట నీడకై
 రచ్చేతాయి. రచ్చబండ, ఊరిమధ్య పెద్దలు
 కూర్చుండు బండరాయి.
 రజకి. సం. చాకలది.
 రజకుడు. సం. చాకలవాడు.
 రజతము. సం. వెండి; హారము; ఏనుగు
 కొమ్ము. విణ. తెల్లనిది.
 రజతాచలము. సం. కైలాసగిరి.
 రజతాద్రి. సం. కైలాసపర్వతము.
 రజని. సం. రాత్రి; పసుపు; నీలి; కోరింద.
 రజనీనాథకలహంస. సం. చంద్రుడ
 నెడి కలహంస.
 రజనీనాథుడు. సం. చంద్రుడు.
 రజనీముఖము. సం. ప్రదోషము,
 మునిమాపు.
 రజము. సం. దుమ్ము; పుపాది.
 రజన్వల. సం. ముట్టుది, కడకుబోయిన
 స్త్రీ, ముట్టినది.
 రజన్వలము. సం. దున్నపోతు.
 రజస్సు. సం. రజోగుణము; దుమ్ము;
 ముట్టునెత్తురు; పుపాది.
 రజా. హిం. నెలవు.
 రజితము. వెండి.
 రజ్జువు. సం. త్రాడు; అడుదానిజడ.
 రజేన. అర్జనము, సంపాదనము.
 రజాయి. చలికి కప్పకొనెడు దుప్పటి.
 రజ్జన. ఆత్మస్తుతి. [ప్రేలు.
 రజ్జ. వ్యర్థభాషణము, ఆత్మస్తుతి. అ. క్రి.
 రజ్జేలాడి. విణ. వ్యర్థ భాషణము;
 ఆత్మస్తుతిపరు రాలు.

రజ్జోలాడు. విణ. వ్యర్థ భావములు; ఆత్మస్తుతిపరుడు.
 రజ్జోలు. బ. వ్యర్థవాక్కులు.
 రటనిము. సం. పఱుకుట.
 రటితము. సం. రెపరెప, మంటచప్పడు.
 రట్టడి. రెడ్డి; ఆఘోషము; ఉపద్రవము? విణ. నింద్యము.
 రట్టు. దూటు, నింద; ఉపద్రవము.
 రడి. రెడ్డి.
 రడ్డి. రెడ్డి.
 రణగృహము. సం. కోటవాకిటిమీది ఇల్లు
 రణనము. సం. ధ్వని.
 రణపెండ్లికొడుకులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 రణబేరు. పండెపు కోడిపుంజాపేరు; ఉడుపకుక్క. [కొడుపు.
 రణము. సం. యుద్ధము; మ్రోత; పిణె
 రణరణకము. సం. వేడుక, ఉబలాటము
 రణాశనుడు. సం. శారదుడు.
 రణితము. సం. మ్రోత. విణ. మ్రోసినది.
 రతనపుగని. సముద్రము, రత్నాకరము.
 రతనపువిల్లు. ఇంద్రధనుస్సు.
 రతనము. మణి, రత్నము.
 రతనాలపంట. సముద్రము, రత్నప్రభవము.
 రతము. సం. సంగమము; ఆడుగుటి.
 విణ. ఆసక్తము.
 రతి. పచ్చల తూనికయందొక యెత్తు, మణుగునందు ఇరువదైదవ భాగము. సం. సంగమము; ఆసక్తి; మన్మథుని భార్య; అనురాగము; ఆడుగుటి.
 రతిపతి. సం. మన్మథుడు.
 రతుడు. సం. విణ. ఆసక్తుడు.
 రత్నకంబళము. తివానీ.
 రత్నగర్భ. సం. భారతభూమి. [రుడు.
 రత్నగర్భుడు. సం. సముద్రుడు; కుబేరత్నము. సం. మణి. (నవరత్నములు— మూర్తికము, పద్మరాగము, వజ్రము, ప్రవాళము, మరకతము, నీలము, గోమేదకము, పుష్పరాగము, వైడూర్యము) విణ. మిన్న, స్వభాతియందు శ్రేష్ఠమయినది.
 రత్నముపట్టు. మి. వస్త్రవిశేషము.

రత్ననరులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 రత్నసానువు. సం. మేరుపర్వతము.
 రత్నాకరము. } సం. సముద్రము, సము
 రత్నాకరుడు } ద్రుడు.
 రత్ని. సం. పిడివెలితి మూర.
 రథకట్ట(డ్య). సం. రథములసమూహము.
 రథకారుడు. సం. వడ్లవాడు, తేరు చేయువాడు.
 రథగుప్తి. సం. చక్రరథముల జొప్పించెడు నెమ్ములు; రథముమీది కప్ప.
 రథద్రువు. సం. తినాసము.
 రథము. సం. తేరు; బండి; శరీరము; తిని శము; వేతనము.
 రథాంగము. సం. రథచక్రము; చక్రవాకము; విష్ణుచక్రము.
 రథాంగాహ్వయము. సం. చక్రవాకము.
 రథి-కుడు. సం. రథమునెక్కువాడు; రథమునెక్కి యుద్ధముచేయువాడు.
 రధిమ్మగము. సం. కోతి?
 రధినుడు } సం. రధికుడు.
 రధిరుడు }
 రథ్య. సం. రథసమూహము, రథము నడిచెడి పిథి, రాజమార్గము; మార్గము.
 రధ్యము. సం. రథమునీడ్చుచు నుట్టుము. (శ్రీకృష్ణునిగర్భములు—తైబ్యము, నుగ్రీవము, మేఘపుష్పము, వలాహకము.)
 రధ్యామ్మగము. సం. కుక్క.
 రధ్యావాదము. సం. బాజారు, బిరుదు.
 రదసచ్చదము. సం. పెదవి.
 రదనిము } సం. పల్లు, దంతము.
 రదము }
 రద్ది అల్లరి; గొప్పధ్వని; అపకీర్తి.
 రద్దు. అల్లరి; కొట్టివేత, తినివేత, రవణము. విణ. గొప్ప.
 రవము. చెల్లుబడి.
 రప్పించు. ప్రే. రాజేయ.
 రప్పు. హి. పోగుతీయుట.
 రబ్బరుకుల్లాయి. ఇం. రబ్బరుతో చేసిన కుళ్ళాయి (లేక) టోపి.
 రభసము. సం. వేగము; సంతోషము; తమాతహ; త్వరపడుట.

రమ. సం. లక్ష్మి.

రమణ. ఒప్పిదము; ఒప్పు; ప్రీతి; విధము.

రమణము. సం. విణ. మనోజ్ఞము.

రమణి. సం. క్రీడించునట్టి స్త్రీ; నుందరి; స్త్రీ

రమణించు. అ. క్రీ. ఒప్పిదమగు.

రమణీయము. సం. విణ. ఒప్పిదమైనది.

రమణుడు. సం. మగడు; మన్మథుడు.

విణ. మనోజ్ఞుడు.

రమము. సం. రక్తాశోకము.

రమరమి. } క్రీ. విణ. ఇంచుమించు,

రమారమి } సుమారు.

రమించు. సం. అ. క్రీ. క్రీడించు; సంభో

గించు. రూ. రమించు.

రమ్య. సం. రాత్రి. [నొకటి.

రమ్యకము. సం. భారతాది వర్ణములలో

రమ్యము. సం. పొట్లవేరు; సంపెంగ.

విణ. ఒప్పిదమైనది; యోగ్యమైనది.

రయము. సం. నేగము; ప్రవాహము.

రయితు. పంటకావు.

రల్లకము. సం. కంబళి.

రవ. అణువు; ఖండము; వజ్రము; లోహ

శకలము; రవగాలు. విణ. సన్నము.

రవంత. విణ. స్వల్పము.

రవకారము. పలుచనయిన గచ్చుపూత.

రవగాలు. అశ్వగతివిశేషము.

రవడి. అప్పు; ధ్వని.

రవణ. రమణ; గంట.

రవణము. భూషణము; మంజులము.

సం. విణ. ధ్వనిచేయునది; మ్రోగునది.

రవణించు. అ. క్రీ. ఒప్పిదమగు.

రవపలుకు. మణితము. [వస్త్రము]

రవపాళము. విణ. మిక్కిలి సన్నపాటి

రవమంచము. సం. సకినల మంచము.

రవము. మంజులము. విణ. సిద్ధిబొందినది.

సం. ధ్వని.

రవరవ. మొరయుటయందగు ధ్వన్యనుకర

ణము; కాంతివిశేషము; స్పర్ధ; కీఘము;

అధికకోపము.

రవలి. ధ్వని.

రవలించు. అ. క్రీ. ధ్వనించు.

రవసెల్లా. రవపాళము.

రవళి. ధ్వని.

రవా. కృత్రిమపద్మరాగమణి.

రవాణము. హయావారము.

రవాణా. గ్రా. రహదారిచీటి. హిం. పంపుట

రవానా. రూ. రవాణా.

రవాయి. కృత్రిమపద్మరాగమణి.

రవాలు. అశ్వగతివిశేషము.

రవాళి. ధ్వని.

రవాళించు. అ. క్రీ. ధ్వనించు.

రవి. సం. సూర్యుడు; జీవుడు.

రవిక. కంచుకము.

రవికాంతపాపాణము } సం. సూర్య

రవిపాపాణము } కాంతకల.

రవులు. అ. క్రీ. రగులు, మండు.

రవులుకోలు. రవులుకొనుట.

రవులుచే. ప్రే. ముట్టించు.

రవేసాకోలు. గ్రా. తేత తములపాకులు.

రవేసు. హిం. రుసుము.

రవ్వ. ఉష్ణత. [మొలనూలు.

రశన. సం. పదియాలు పేటలుగల స్త్రీలు

రశ్మి. సం. కాంతి; కిరణము; పగ్గము;

తొప్పువేండ్రుకలు.

రస. సం. భూమి; నాలుక; అందుగు;

విజుబాద్ది; కొఱ్ఱలు.

రసంగి. సం. ధాన్యవిశేషము.

రసకర్పరము. సం. కర్పూరరసము.

రసగర్భము. సం. రసాంజనము; ఇంగిలీకము

రసగుండు. మి. గ్రా. రసముపూసిన గోళా

కారవస్తువు.

రసజ్జ. సం. నాలుక.

రసజ్ఞుడు. సం. పండితుడు. విణ. రస

మును గ్రహించువాడు. [అరటి.

రసదాడి. ఒక దినుసుచెఱుకు; ఒక దినుసు

రసదాళిక. సం. ఒక చెఱుకు.

రసవ. సం. నాలుక.

రసము. సం. పాదరసము; బోళము; జలము;

శృంగారాది; (ఇవి తొమ్మిది — శృంగారము,

హాస్యము, కరుణము, పిరము,

రాద్రము, భయానకము, బీభత్సము,

అద్భుతము, కాంతము.) కషాయాది; (ఇవి

ఆఱు — కషాయము, మధురము, అప

ణము, కటువు, తిక్తము, అష్టము.)
గుచి; పసరు; అనురాగము; వీర్యము;
దేహప్రథమ ధాతువు; ద్రవము; సారిము;
విషము.

రసవతి సం. వటుయిల్లు.

రసవాదము. సం. పాద రి సము ను కట్టి
బంగారుచేసెడివిద్య.

రససిందూరపుటుండ. రససిందూరముచే
చేయబడిన జౌషధము.

రసాంజనము. స. మ్రానిపనుపు కషాయ
మున వండిన అంజనము.

రసాతలము. సం. పాతాళము.

రసాభానము. సం. జౌచిత్యము లేని
(అయోగ్యతతోఁజేరిన) రసము. విణ. వా.
చెడిపోయినది.

రసాయనము. సం. జరా వ్యాధులను
పోగొట్టెడి యౌషధవిశేషము; మజ్జిగ;
విషము; విడంగము.

రసాయనఁడు. సం. గరుత్మాంతుఁడు.

రసాల. సం. సిగరి; ద్రాక్ష; నాలుకి;
గరిక; తెల్లనేలగుమ్మడు.

రసాలము. సం. చిల్లమడ్డి; బోళము;
చెఱుకు; మామిడి; పనస; గోదుమగ్గ.

రసావళ్ళు. బ. చారులోవేసిన వడలు.

రసాసతి. భూదేవి.

రసి. పుంటిచీము. [రసికురాలు.

రసిక. రసి. సం. చెఱుకుపాలు; సిగరి. విణ.

రసికుఁడు. సం. విణ. శృంగారాది రస
మెఱిగినవాఁడు.

రసితము. సం. ఉఱుము; ధ్వని. విణ.
మలాముచేయబడినది; ధ్వనించినది.

రసిదు. ఇం. చెల్లుపత్రము.

రసోపకము. సం. వెల్లుల్లి.

రస్తా. హిం. మార్గము.

రస్తు. వస్తుసంభారము.

రస్తి. ఆయము, రాబడి.

రహటుము. సం. రాటుము?

రహటు. ఉపద్రవము, రట్టు, రాటు.

రహదారి. గ్రా. సామాన్యముగా నందఱు
పోదగిన మార్గము; నిరాటంకముగా
పోవుటకుచీటి.

రహస్య. సం. ఒకయేఱు.

రహస్యము. సం. విణ. ఏకాంతమునఁ
గలిగినది; దాచఁదగినది.

రహస్సు. సం. ఏకాంతము; రతి.

రహి. ఆనందము; కోరిక; ఆసక్తి; తెలివి;
బాగు; రక్తి; విధము [రహించు.

రహించు. ఆ. క్రి. ఒప్పు; వర్తిల్లు; రూ.
రహితము సం. విణ. విడువబడినది, తీసి

వేయబడినది.

రహితాంగము. గ్రా. కాపులు.

రహితు అరకాడు.

రా

రా అప. రూ. ర. విణ. రాయిశబ్దము
యొక్క లుప్తరూపము; రాచశబ్దము
యొక్క లుప్తరూపము.

రాంకపము. సం. విణ. మృగరోముల
వలనవేయబడినది, సాలుపుము.

రాంభము. సం. ప్రతి చేతబట్టెడు వెదురు
కోల. [కొను.

రాజ్ఞ. ఆ. క్రి. నిప్పుఅంటుకొను, రగులు
రాబట్టు. స. క్రి. ఇచ్చినదానిని మరలఁ
దీయు; నేకరించు.

రాబులుఁగు. లోహపుష్పము, కంకపక్షి.

రాక. ఆగమనము సం. సంపూర్ణకళలు
గల చంద్రునితోఁగూడిన పున్నమ, ఒక
యేఱు; తీట; సమర్థాడినది.

రాకట్టు. రాజబంధనము.

రాకడ. రాక.

రాకాని. రాక్షసి; రాక్షసుఁడు.

రాకించు. స. క్రి. మోడు.

రాకిడి. జడబిల్ల.

రాకుటి. రాజకుటీరము.

రాకొట్టు. ఆ. క్రి. రారా పోరా యని
యేకవచనాంతముగా నుచ్చరించు స. క్రి.
తిరస్కరించు.

రాక్షన. సం. ఒకసంవత్సరము.

రాక్షనము. సం. బలాత్కారమున కన్య
నపహరించుకొని వచ్చి చేసికొనెడు
వివాహము. [రాక్షసిబొడ్డు.

రాక్షసాంగారము. సం. నేలబొడ్డు. వా.

రాక్షసి. సం. రక్కసి, రాక్షసశ్రీ; బలు
రక్కెస; నల్లకిచోరము.

రాక్షసుడు. సం. రక్కసుడు; నైర్వతుడు
రాగము. సం. నాటమె|| సంగీతరాగము;
అనురాగము; ఎఱుపు రంగు; మాతృ
ర్యము; క్షేత్రము మొ.

రాగపుడు. ర ఘు వం శ సంజాతుడగు
రాముడు. [పట్టపుడ్రాడు.

రాగనూత్రము. సం. త్రా ను త్రా డు;
రాగి. తామ్రము. సం. తవిదపైరు. బ.

తవిదలు. విణ. రాగముగలది; ఎఱుపుగలది

రాగించే. సం. అ. క్రి. రాగిల్లు.

రాగిడివిల్లు. ఒక శిరోభూషణము.

రాగిల్లు. సం. అ. క్రి. రంజిల్లు; ప్రకాశించు;
ప్రియమొందు. [రాముడు.

రామపుడు. సం. రా మ స్వామి, శ్రీ
రాచిలుక. రాజకీరము. [మన్మథుడు.

రాచిల్లనెక్కురొతు. శుక వాహనుడు,

రాచే. విణ. రాజసంబంధి; చాతుర్వర్ణ్య
ములా రెండవది.

రాచేకార్యము. రాచకార్యము.

రాచేకుఱుపు. రాచపుండు.

రాచేకొలము. క్షుత్రియకులము.

రాచేది. క్షుత్రియ శ్రీ.

రాచేపుండు. ప్రాణాంతకముగ వీచును
లేచెడు మహావ్రణము.

రాచేపుట్టువు. క్షుత్రియుడు.

రాచమామిడి. రాజామ్రము, గుఱ్ఱమామిడి

రాచేయునిరిక. పానీయామలకము.

రాచేటికము. రాజభావము.

రాచేవాడు. క్షుత్రియుడు.

రాచేవీడు. రాజధాని.

రాచే. అ. క్రి. కర్షించు, ఒరసికొను. సం.

క్రి. ఒరయు; చెఱుచు; రుద్దు; గంధాదిలే
పనముచేయు; అలుకు, పూయు.

రాచేలి. రాజకుమారుడు.

రాజకము. సం. రాజుల సమాహము.

రాజకర్కటి. సం. రాచదోస, మిక్కిలి
తియ్యని దోస.

రాజకస్తూరి. సం. కుంతి.

రాజకోశాతకి సం. రాచబీట, నేతిబీట.

రాజత్వము. సం. రాజగుట, రాచటికము.

రాజదంతములు. సం. బ. ముందటి

నాలుగుపళ్ళు (పైవిరెండుక్రిందివిరెండు)

రాజధాని. సం. రాజు వసించునట్టి ముఖ్య

పట్టణము. [బ. ధాన్యవిశేషము.

రాజసము. రాజాన్నము, ప్రీహితేదము.

రాజన్యకము. సం. కనుబ. రూ. రాజకము.

రాజన్యడు. సం. క్షుత్రియుడు.

రాజన్యంతము. సం. విణ. మంచిరాజు

గల దేశము.

రాజబల. సం. గొంతెమగోరు.

రాజబీజి. సం. రాజవంశమునందు

బుట్టినవాడు.

రాజభూయము. సం. రాజత్వము.

రాజమార్గము. సం. రాచబాట, పదిబారల

పెడల్పుగలిగి రథములు మొదలగువవి

పోదగిన పెద్దపీఠి.

రాజమాషము. సం. అలసందెలు.

రాజయక్ష్మ-ము. సం. క్షయరోగము.

రాజరాజో. సం. చక్రవర్తి, కుబేరుడు;

చంద్రుడు.

రాజరితి. సం. హాన్నితడి.

రాజవంతము. సం. విణ. రాజుగలదేశము.

రాజవి. సం. పాలపిట్ట.

రాజవృక్షము. సం. తేల.

రాజప్రణము. సం. రాచపుండు. [గలిగినది.

రాజసము. సం. విణ. రజోగుణమువలన

రాజసర్పము. సం. పాములఁడినెడిపాము.

రాజసూయము. సం. ఒకరాజు తక్కిన

రాజులను జయించిచేసేడు ఒకయజ్ఞము.

రాజహంస-ము. సం. ఎఱ్ఱనిముక్కుకాళ్లు

గల హంస; భూమ్రవర్ణములగు ముక్క

కాళ్లు తెక్కులుగల హంస; రాజ

శ్రేష్ఠుడు. [హారటి.

రాజాదనము. సం. పాల; మోదుగు;

రాజాన్నము. సం. రాజనము, రాజనాలు;

రాజులు భుజింపదగిన అన్నము.

రాజామ్రము. సం. రాచమామిడి.

రాజార్కము. సం. రాచజిల్లా, తెల్ల

జిల్లాడు. [దగినది.

రాజార్థము. సం. అగలు. విణ. రాజనకు

రాజావర్తము. సం. కులుపురాయి.
 రాజి. సం. పంక్తి.
 రాజిక. సం. నల్లవలుగ; పరిమడి; వరుస.
 రాజితము. సం. విజా. ప్రకాశితము.
 రాజిలము. సం. ఇరుదల పాము.
 రాజిల్లు. సం. అ.క్రి. ప్రకాశించు.
 రాజీ. హిం. ఇష్టము; సమాధానము.
 రాజీనామా. హిం. వాని ప్రతివాదులు
 సమాధానపడి చేసికొను ఏర్పాటు;
 ఉద్యోగమును మానుకొనుట.
 రాజీవము సం. పద్మము; ఎఱ్ఱకలువ;
 చొరచేప, గొప్పకన్నుల చేప;
 చుగవిశేషము. [భార్య.
 రాజ్జి. సం. రాజి, రాజభార్య; నూర్పుని
 రాజ్యము. సం. దొరతనము; దొరతనము
 నకు లోబడిన దేశము. [విశేషము.
 రాజేనము. సస్య విశేషము. బధాన్య
 రాజా. సం. ప్రభువు; తోడు; పుడస
 తోడు; రాచవాడు; యక్షుడు;
 ఇంద్రుడు; చంద్రుడు.
 రాటణము. రాట్నము?
 రాటనము. రాట్నము.
 రాటము. రాట్నము; మల్లబంధ విశే
 షము? జన సమ్మర్దము?
 రాటు. ఉపద్రవము; జన సమ్మర్దము.
 రాటుపడు. అ. క్రి. ఉద్రవపడు. రూ.
 రాట్నము.
 రాట్టము. రాట్నము.
 రాట్టు. సం. రాజా.
 రాట్టుపాకు. రాట్నమున కమచ్చెడు పలక.
 రాట్టుము. నూలుపడికడుయంత్రము మొ.
 రాడు. స్తంభము, గుంజ.
 రాణ. రూ. రమణ.
 రాణి. రాజభార్య; భార్య.
 రాణించే. అ.క్రి. ఒప్పు; ప్రకాశించు.
 రాణివాసము. అంతఃపురము; అంతః
 పురస్థి; భార్య.
 రాణువ. నేన; పరివారము.
 రాణిగౌరవ. మత్స్యవిశేషము. ప్రముద్రము.
 రాతితాలుపరి గారావుమామ. ఏటితొడ,
 రాతిపువ్వు. శీతశివము.
 రాతిబొమ్మ. శిలావిగ్రహము.

రాతియుప్పు సముద్రమునందుఁ బుట్టిన
 యుప్పు; కొండగనులనుండి త్రవ్వబడిన
 యుప్పు.
 రాతిరి. శేయి, రాత్రి.
 రాతిరితిరుగుమేటి. నిర్మతి, రాత్రిచరుడు.
 రాత్తిరి. వా. రాత్రి.
 రాత్రకుడు వేశ్యాగృహనివాసి.
 రాత్రి. సం. శేయి.
 రాత్రించరుడు. } సం. నిర్మతి, రాత్రి
 రాత్రించరుడు. } నుడు.
 రాత్రిజము. సం. నక్షత్రము. ?
 రాత్రిజాగరము. సం. కుక్క.
 రాత్రిపుష్పి. సం. జాజి.
 రాధంతరి. సం. విరావతము. ?
 రాధాంతము. సం. సిద్ధాంతము.
 రాధ. సం. క్రిక్కుళ్లుని ప్రియురాలు; కర్ణుని
 పెంపుడు తల్లి; విశాఖ నక్షత్రము;
 మెఱపు; కాంతి; విష్ణుకాంత; ఉసిరిక.
 రాధాకృష్ణుడు. సం. రాధతో అవినా
 భావ సంబంధముగల కృష్ణుడు.
 రాధము. సం. వైశాఖ మాసము.
 రాధేయుడు. సం. కర్ణుడు.
 రాపడు. అ.క్రి. స్తంభించు; రాయియగు;
 దృఢపడు.
 రాపాడు. స.క్రి. రాయు, ఒకదానితోనొక
 టియ్యురయు. [పిడి).
 రాపిడి. ఒరయిక. (అమ్రేడితమున రారా
 రాపు. ఒరయిక. (అమ్రేడితమున రారాపు)
 రాపుడు. రాచుట. [రాచెడు తాయి.
 రాపుడురాయి. గోడలు మొ॥ నునుపగుటకై
 రాపులుఁగు. కంకపక్షి.
 రాపువ్వు. ఆశ్మపుష్పము. †
 రాపాడి. ఆకురాయితో రాచినపొడి.
 రాబందు. రాపులుఁగు, కంకపక్షి.
 రాబడి. ఆయము, వచ్చుబడి.
 రామ. మత్స్య విశేషము? సం. రమించు
 నట్టి స్త్రీ; స్త్రీ.
 రామందాడి. వా. అసంఖ్యము.
 రామతము. సం. ఇంగువ.
 రామతమ్మ. చిలుక.
 రామతాడు. పెద్దతాటిచెట్టు.
 రామదాసు. పక్షి విశేషము.

రామన్నాట. బాలక్రీడావిశేషము. [పోడి. రామపూగము. సం. నిడుపు తొడిమ గల రామఫలము. సం. సీతాఫల విశేషము. రామబాణము. సం. ఒకమందు; తాటాకు పుస్తకములను తొలిచెడు క్రిమి విశేషము; పుష్ప విశేషము; శ్రీ రాముని బాణము; తిరుగులేనిది; అప్రతిహతము. రామబాణాలు. బ. ధాన్య విశేషము. రామమాడ. మి. వరహా విలువగల ఒక బంగారు నాణెము. రామము. స. చెంగల్యకోస్తు; వాస్తూకము; దుప్పి. విణ. ఒప్పిదమైనది; నల్లనిది; తెల్లనిది. [క్షమైన రాజ్యము. రామరాజ్యము. సం. నిష్కంటకమైన సుఖి రామసాగరములు. బ. శాలిధాన్య విశేషము. [గృహము. రామానుజకూటము. శ్రీ వైష్ణవ వసతి రామాయణము. సం. ఆదికావ్యము; శ్రీ రాముని చరిత్రము. రాముడు సం. రఘురాముడు; శ్రీరాముడు; బలరాముడు; పరశురాముడు. రాముని దాడి. ఆసంఖ్యము. రాములుక. ఒక ఫలశాకము. రామేశ్వరము. సం. ఒక శ్రేత్రము. ధాయంచే. రాజహంస. రాయడు. రాజు; ప్రభువు. బ. రాయలు. రాయగిడిగిడి ధమామా. ? రాయబారము. దౌత్యము; సంధి కార్యము. రాయబారి. దూత, రాయబారము చేయువాడు. రాయభాతము. సం. రాజభారము. రాయరికము. రాచరికము. రాయలు. ప్రభువు. రాయశృంగారములు. మి. వస్త్రవిశేషము. రాయశేఖరము. మి. వస్త్రభేదము. రాయసకాడు. జాలుబువ్రాయు సుద్యోగి. రాయసము. కార్యదర్శి పని; రాజసము. రాయి. శిల. రాయిడి. ఒరయిక; ఉపద్రవము. రాయిడించు. అ. క్రి. అల్లరిచేయు. రాయిడికత్తె. విణ. ఉపద్రవము చేయునది.

రాయిడికాడు. విణ. ఉపద్రవము చేయువాడు. [విశేషము. రాయిడి గిడిగిడి. డిం డి మము; వాద్యరాయితి. తగ్గింపు. రాయు. అ. క్రి. (గొంతు) కమ్ము; ఒరయు; ఎదిరించు; కలహించు. రాయుడు. వెలమవారి కులశ్రేష్ఠ నామము రారాజు. చక్రవర్తి; రాజులకు రాజు; కుజేరుడు. రారాపిడి. } అనుమద్దనము; మిక్కిలి ఒర
రారాపు. } యక. రారేక. చిన్న వాండ్రు నుడుటనుంచుకొను భూమి; కర్ణ భూమి విశేషము. రాజేడు. రారాజు. రాజోలు. రాతిజోలు. [చేయు. రాలగొట్టు. ప్రే. రాలుచు, పాతనము రాలిపాటు. గర్వము. రాలు. అ. క్రి. గళితమగు; పడు, పతనమగు రాలుగాయ. విణ. తుంట. రాలుమే. ప్రే. రాలగొట్టు. రాలుపడు. అ. క్రి. కంపించు. రాలుపాటు. కంపము, కంపనము. రాలుపు. రాలుట. [విదుల్లు. రాలు. స. క్రి. కంపమొందఁ జేయు, రాలుడు. అ. క్రి. కంపించు. రావడి. ఉపద్రవము. రావడు. అ. క్రి. రాయియగు. రావణవిణ. ఒక పీఠా. [చక్రాకప్రభేదము. రావణహస్తము. సం. ఆశుభసూచకమగు రావణుడు. సం. ఒక అనురుడు. రావము. సం. ధ్వని. రావాకు. రావియాకు. రావి. అశ్వత్థము. వా. రాగి. రావింమే. ప్రే. రప్పించు. రావిరేక. రాచేక; బిడ్డలకుగొండెయందుఁ గట్టెడు రావాకువంటి పతకము. రావు రాజు; వెలమవారి కులశ్రేష్ఠ నామము. రావుతు } గుఱ్ఱము నెక్కు వాడు,
రావుత్తు } అశ్వాశోహుడు. రావ్రేక. రూ. రాచిరేక. రాశి. సం. 1. పోగు; మేసాది. (ఇవి పం

డ్రెండు — మేవము, వృషభము, మిఠు
నము, కర్కటకము, సింహము, కన్య,
తుల, వృశ్చికము, ధనుస్సు, మకరము,
కుంభము, మీనము.)

రాష్ట్రము. సం. దేశము; ఉపద్రవము.

రాష్ట్రీక. సం. వాఙ్మయము.

రాష్ట్రీయము. సం. నాట్యక్రియందు
రాజు-బావమణి.

రాసక్రీడ. సం. గోపగోపీ క్రీడావిశేషము;
గోలునుకట్టువలె ఇరువు రిరువుర నడుచు
నుండి క్రీడించడి క్రీడ; ఒక్కఁడు
పెక్కు స్త్రీలతో సలిపెడి క్రీడ.

రాసభము. సం. గాడిద.

రాసము. సం. రాసక్రీడ; ధ్వని; కలకల
ధ్వని; సరసము; సరిహాసము; సల్లాపము.

రాసి. రూ. రాశి. [రత్నము.

రాసాబగు. రాజసౌందర్యము; మనోహ
రాస్తా హిం. బాట.

రాస్తా. సం. దుంపరాస్తము, సన్నరా
స్తము; సర్పాక్షి; కాశలక్ష్మి.

రాహిత్యము. సం. రహితభావము, లేమి

రాహుతు. గుఱ్ఱపు రాతు.

రాహుత్తి. పం దెవులొడిపుంజు పేరు.

రాహుత్తుడు. గుఱ్ఱపురాతు.

రాహువు. సం. తల గాము, రాహుగ్రహము.

రాళము. సం. యక్షధూపము.

రాళ్ల రాసిగాడు. రాజమూలకము.

రి

రింఖ. సం. గుఱ్ఱపుడెక్క; అశ్వగతివిశే
షము; నృత్యము; దురదగొండి.

రింఖ(గ)ణము. సం. జాతులు; తడబడుట;
శిశువులు పాడుట. [వస్త్రపుగుచ్చె.

రింగు. తొక్కల గాలించువ్వుడు. బ.

రించొలి. సం. సమాహము.

రింజే. కాలుపట్టుకొనుటకుఁ జొచ్చినచో
కాలుతప్పించి సందిట మెడఁ బొదివి
పట్టెడుపట్టు, మల్లబంధ విశేషము.

రింబి. ఉన్మాదము.

రికము. అప. రూ. టికము, భావార్థక
మయిన ఒక ప్రత్యయము.

రికార్డు. ఇం. నిశ్చితముగా వ్రాయబడినది

రిక్క బుత్తుము, నక్షత్రము.

రిక్కదారి. అకాశము.

రిక్కరక్కనుడు. తారకానురుడు.

రిక్కరక్కనుమిత్తి. కుమారస్వామి.

రిక్కలసంటు నక్షత్రేశుడు, చంద్రుడు

రిక్కలు. బ. వేత్రహస్తుడు. [కరిణము.

రిక్కు. తోఁకప్రతిష్ఠయందగు ధ్వన్యను

రిక్కు. సం. తిథివిశేషము.

రిక్తము. సం. అడవి. విణ. వట్టిది.

రిక్తము. సం. ధనము.

రిక్తహరి. సం. దాయాదుడు.

రిష్ట-పాటు. ప్రళయము.

రిటి సం. అగ్నిజ్వాలా ధ్వని.

రిత్త. విణ. రిక్తమైన, వట్టి; కల్ల; ఊరక;
వ్యర్థమైన.

రిత్తకత్తె. విణ. తేరకత్తె.

రిత్తకాడు. విణ. తేరకాడు. [పుచ్చు.

రిత్తవోపు. అ. క్రి. వ్యర్థమగు. ప్రే. రిత్త

రిత్తిక. మఱదలు.

రిప్పపు(డు). సం. శత్రువు.

రిప్ప. వెలితి.

రిప్పన. గ్రహులన.

రిబ్బ. ఉన్మాదము.

రిమిషన్. ఇం. సన్నతగ్గింపు.

రిమ్మ. ఉన్మాదము. [యుండుట.

రిరంస. సం. రమింపనిచ్చ; నిమగ్నుడై

రిరంసుపు. సం. విణ. రమింపనిచ్చులవాడు

రిరక్ష. సం. రక్షింపనిచ్చ. రూ. రిరక్షిప.

రిరక్షుపు. విణ. రక్షింప నిచ్చులవాడు.

రూ. రిరక్షిపువు.

రిల్లు. ఝిల్లక.

రివట. రెమ్మ.

రివాజో. హిం. వాడుక.

రివిన్యా. ఇం. ప్రభుత్వమువారికి దేశము

మీద వచ్చు ద్రవ్యము. విణ. ద్రవ్య

సంబంధమైన.

రివ్వ. ఉపశాఖ; పక్షిభేదము.

రివ్వ. శీఘ్రము.

రివ్వనన్. క్రి. విణ. ఝడిత్యర్థకము.

రిష్టము. సం. శుభము; అశుభము; పాపము;

అభావము; నాశము; ఖడ్గము; కుంకుమ;

రిష్టి. సం. శుభము; అశుభము; ఖడ్గము.

రీ

రీజేను. ఇం. పోతువు.
రీడ. సం. తిరస్కారము.
రీణము. సం. విణ. కాటినది (జలాదికము).
రీతి. సం. ప్రకారము, తెలుగు, మేర,
మర్యాద; ఇత్తడి; ఇనుపచిత్తెము;
కాటుట; వైదర్భాది. (ఇవి మూడు—
వైదర్భి, గోడి, పాంచాలి.)
రీతిపుష్పము. సం. కునుమాంజనము.

రు

రు. అప. వాడు నీవు మొదలగువాని
బహువచనమునందును వర్తమానా
ద్యర్థక ప్రథమపురుషాది బహువచనము
లందునువచ్చెడుప్రత్యయము. (బాలురు,
వచ్చుచున్నారు, రాగలరు, రారు,
వెళ్లరు అని.)
రుంకము రంధ్రము.
రుంజే. ఆనద్రము, చర్మవాద్యవిశేషము.
రుంజేవాడు. రంజ వాయించువాడు.
రుండము. తుద్రజలచరము. సం.
మొండెము; తెగిన తల.
రుంద్రము సం. విణ. విరివియైనది; గొప్పది.
రుక్క. హిం. చిన్నచీటి.
రుక్కు. సం. సూర్యకరణము; తేజస్సు,
కాంతి, ఇచ్చు; రోగము.
రుక్మకారకుడు. సం. అగస్త్యాలెవాడు
రుక్మము. సం. బంగారము; లోహము.
రుగ్గము. సం. విణ. విఠిగినది; రోగము
జేరినది; రోగముచేత వంగినది.
రుగ్గత. రోగము.
రుచకము. సం. సౌవర్చల లవణము;
సర్వికాక్షారము; అశ్వాభరణవిశేషము;
మాల్యము; కంఠభూషణవిశేషము; మంగళ
ద్రవ్యము, దంతము; లవంగపుఁబట్ట;
రాజగృహవిశేషము; అమదపుఁజెట్టు;
మాధిఫలపుఁజెట్టు. క్రిగణము; కాంతి.
రుచి. సం. రసము, చవి; ఇచ్చు; సూర్య
రుచించు. సం. అక్రి. ఇష్టమగు.
రుచిగాయ. గ్రా. ఉత్సవగాయ.

రుచిరము. సం. విణ. ఒప్పిదమయినది;
సుందరమయినది. [హరము.
రుచ్యము. సం. విణ. రుచిరము, మనో
రుజ. సం. రోగము; చెఱుపు.
రుజువు. హిం. సాక్ష్యము; దృష్టాంతము.
రుటము. విణ. రూఢము; దృఢము.
రుట్టు. సం. కోపము.
రుతము. సం. ధ్వని.
రుతి. సం. ధ్వని.
రుత్త. నాశము.
రుత్తు. స. క్రి. కొట్టు. అ. క్రి. అడుచు.
రుదంతి. చణపత్రి.
రుదురక్క. రుద్రాక్షము.
రుదితము. సం. ద్వనియు క్తమైనవిడుపు.
రుదురాక. రుద్రాక్షము.
రుదురాచే. రుద్రాక్షము.
రుద్దు. స. క్రి. తోము.
రుద్దుడు. తుడుపు. [చుట్టఁబడినది.
రుద్ధము. సం. విణ. ఆరికట్టఁబడినది;
రుద్రజట. సం. రుద్రజడ.
రుద్రజేడ. మి. రుద్రజట.
రుద్రభూమి. సం. శృకానము.
రుద్రాక్షము. సం. మాలాఫలము; రుద్రా
క్షపువ్వు; శైవులుధరించు చిహ్నము
లలో నొకటి.
రుద్రాక్షవన్నె. మి. వస్త్రవిశేషము.
రుద్రాక్షి. సం. సందెమల్లియ.
రుద్రాణి. సం. పార్వతి.
రుద్రుడు. సం. శివుడు; ఈశానుడు.
(ఏకాదశ రుద్రులు — అజాదు, ఏక
పాదుడు, అహిర్బుధ్నుడు, త్వష్ట,
రుద్రుడు, మారుడు, శంభుడు, త్ర్యం
బకుడు, అపరాజితుడు, ఈశానుడు,
త్రిభువనుడు.)
రుధిరము. సం. నెత్తురు; చెందిరము.
రుధిరుడు. సం. అంగారకుడు.
రుధిరోద్ధారి. సం. ఒక సంవత్సరము.
రుబ్బు. స. క్రి. నానజేసిన బియ్యము
మొదలగువానిని రోటిలోఁ జోసి రుబ్బు
గుండుతో మెడుపు.
రుబ్బుగుండు. రుబ్బెడు గుండాయి.
రుబ్బుపాత్రము. రుబ్బుగుండు.

రుబ్బుతోలు. రుబ్బెడు తాతితోలు.
 రుమ. సం. ఉప్పపండ్లడు భూమి; నుగ్గి
 వుని పెండ్లాము.
 రుమాలాలు. బ. రుమాళ్ళు; చేతిగుడ్డలు.
 రుమాలు-వు. తలగుడ్డ; చేతిగుడ్డ.
 రురువు. సం. నల్లచాఱల దుప్పి; ఒక
 రాక్షసుడు.
 రువాణము. కాంతి.
 రువారము. విలాస విశేషము.
 రువ్వ. దమ్మిడి.
 రువ్వపులుగు. కాటుక పిట్ట.
 రువ్వము. తడవ. [వల్ల; తడవ.
 రువ్వు. విసరివైచుట. స. క్రి. విసరివైచు;
 రుశతి. సం. విణ. అనుంగళవాక్కు.
 రుప. సం. కోపము.
 రుసి. బుషి. [వట్టము.
 రుసుము. హిం. తాభము; లంచము;
 రుహ. సం. గరిక; మహామంజిష్ఠ.

రూ

రూక. ధనము; చిన్న మెత్తు వెండిబంగార
 ముల నాణెము. [జిడ్డు లేనిది.
 రూక్షము. సం. బరును; స్నేహము లేనిది,
 రూడి. రూఢి.
 రూఢము. సం. విణ. మొలచినది; ప్రసిద్ధ
 మయినది; నిశ్చయింపబడినది.
 రూఢి, సం. మొలచుట; ప్రసిద్ధి; నిశ్చయము.
 రూఢించు. స. క్రి. మల్లులు ఒక విధ
 ముగా బంధించు.
 రూఢింపు. మల్లబంధ విశేషము.
 రూపకము. సం. ఒక యర్థాలంకారము;
 రూపము; ఆటల మంత్రల కాలముగల
 తాళభేదము; దృశ్యకావ్యము (ఇవి
 పది — నాటకము, ప్రకరణము, భాణము,
 ప్రహసనము, డిమము, వ్యాయోగము,
 సమవకారము, వీధి, అంకము, ఈచా
 మ్మగము.
 రూపగంధ. సం. మూరుకొండ?.
 రూపగు. అ. క్రి. వర్ణిల్లు. [డ్రచు.
 రూపడగు. అ. క్రి. నశించు. ప్రే. రూప
 రూపము. సం. ఆకారము, స్వరూపము;

శుక్లవీతాదివర్ణము; సౌందర్యము; అగ్ని
 గుణము; చక్షురింద్రియ గోచరము; నాట
 కము; రువ్వము; స్వభావము. [వతి.
 రూపరి. విణ. సౌందర్యవంతుడు; సౌందర్య
 రూపరు. అ. క్రి. అంగహీనమగు; నశించు.
 రూపవంతుడు. సం. విణ. చక్కనివాడు.
 రూపవతి. సం. విణ. చక్కనిది.
 రూపసి. విణ. రూపరి.
 రూపాజీవ. సం. వేశ్య.
 రూపాయ } ముప్పది చిన్న ముల యెత్తు
 రూపాయి } వెండి నాణెము.
 రూపించు. సం. స. క్రి. నిరూపించు;
 అగపటచు.
 రూపిక. రూపాయి.
 రూపు. విధము; సౌందర్యము; స్వరూ
 పము. [చంపు.
 రూపుమాపు ప్రే. రూపుమాయతేయు;
 రూపుమాయు అ. క్రి. నశించు; చచ్చు.
 రూపురూపున. ద్ర. సమ్మూళమున.
 రూపునెడు. అ. క్రి. నశించు; చచ్చు.
 రూప్యము. సం. బంగారు వెండి మొదలగు
 వాని నాణెము; రూపాయ; వెండి. విణ.
 నుందరము.
 రూలు. ఇం. బ. సమమగు గీతలు.
 రూలుకట్ట మి. గీతలు గీయు కట్టి.
 రూల్సు. ఇం. నూత్రము; నిబంధన.
 రూపితము. సం. విణ. ధూళి మొదలగు
 వానిచే గప్పబడినది.

రె

రె. అవ్య. ప్రశంసార్థక శబ్దముల కను
 ప్రయుక్త మగునది. (బళిరె, బాపురె
 యని).
 రెంచే. (జూదమునందు) రెండు.
 రెంటు. ద్వైధము, రెండగుట; పద్ధతి
 లలో ఆటపది.
 రెంటు త్రాగుడు. ద్విపము, ఏనుగు.
 రెంటు త్రాగుడు తిండి. కుంజరాశనము,
 సింహము. [ఏనుగు.
 రెంటు త్రాగుడు మెకము. ద్విపము,
 రెంటనాల్కలు గలాడు. ద్విరసనము,
 పాము.

రెంటవంజులు. లా.యిడి.

రెంటము. మడుపు.

రెంటము. జంటనేత వస్త్రము. [రాజు.

రెండవ వంగడంపు బబుపు. త్రితియుడు,

రెండవ కొలము. త్రితియు వర్ణము.

రెండవ కొలమువాడు. త్రితియుడు.

రెండాడు. స.క్రి. అసత్యము పలుకు.

రెండు. భేదము. స. ద్వయము.

రెండొకటి. త్రికము, మూడు.

రెంబ. ఉపశాఖ.

రెక్క. రూ. రెక్క. [రెక్కలుపు.

రెక్కను. అ.క్రి. వర్ణిల్లు; తెరుకొను; ప్రే.

రెక్కలు. రెక్కలుకు.

రెచ్చెల. విణ. జగడాలమారి.

రెచ్చు. అ.క్రి. విజృంభించు.

రెట్ట. భుజము; పక్షిమలము; పక్షము.

రెట్టి. ద్విగుణము; మణుగు, గుణము.

(మూడు రెట్లు నాలుగు రెట్లు అని.)

రెట్టించు. స.క్రి. ఇనుమడించు; ద్విగుణించు.

రెట్టు. ముతకబట్ట.

రెడ్డి. రెడ్డి.

రెడ్డి. కాపువారి కులశ్రేష్ఠనామము. చతు

ర్వర్ణములలో నాలవది.

రెడ్డిపాలవంకలు. బ. ధాన్య విశేషము.

రెడ్డివారి నానబ్రాలు. పటుపర్ణి.

రెన్నాళ్ళు. రెండు తొజ్జలు.

రెన్నెల్లు. రెండు నెలలు.

రెవరెవ. రటితము, నిష్పమంట మ్రోత;

గాలివెంచుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము.

రెవరెవము. } అ.క్రి. ఆడతెత్తు.

రెవరెవలాడు. }

రెప్ప. తెప్ప.

రెప్పము. విణ. పూర్ణము.

రెబ్బ. ఉపశాఖ.

రెమ్మ. రెబ్బ.

రెమ్ము. స. క్రి. ఒడిసి తిగుచు; ఒడియు.

రెయి. రాత్రి.

రెయ్య. చిరుచేప.

రెల్ల. మెతుకు; రెల్లు.

రెల్లు. శరిముగ

రెల్లుకానుపు. శరజన్మడు, స్కందుడు.

రెల్లుకానుపుతాత. హిమవంతుడు.

రే

రే రాత్రి. అవ్య. రూ. రె.

రేగు. బదరి. అ.క్రి. ఎగయు; విజృం

భించు; ఉద్రేకించు.

రేగుడు. లింగపాట్ల.

రేచే. ప్రే. రేగజేయు.

రేలెము. జంటనేత వస్త్రము.

రేపు. రూ. రేచు. [రేఖ; పంక్తి.

రేక. తాటాకుమట్టతో కట్టినదొప్ప; రేఖ;

రేకంటు. దివాకరుడు, నూరుడు.

రేకవీరణము. రేఖలుతీర్చుచున్నయులి.

రేకలాలు. ఒకవిధమైన ఫిరంగులు.

రేకు. తేకు; పచ్చడములో సగము.

రేకుమడచే. స. క్రి. అణగగ్రదొక్క.

రేకెత్తు. అ.క్రి. వృద్ధినించు.

రేఖ. సం. ఎడములేక యుండెడి వృక్షా

దుల పంక్తి; పాణిపాదతలములయందలి

గీలు; గీలు, గీత; శరీరస్థితి; రేగటిసేల,

నల్లసేల.

రేగడ } చిక్కమన్ను, బంకమన్ను, కృష్ణ

రేగడి } మృత్తిక.

రేచకము. సం. ప్రాణాయామవిశేషము,

ఊపిరి విడుచుట; ఏనుగుచెవి వంటి

కాలితొడుగు; కాపీనము; గాగర.

రేచకి. సం. కరిక.

రేచని. సం. తెల్లతెగడ; దంతిచెట్టు.

రేచితము. సం. వంకరలేక వేగముగా

బోయెడి యశ్వధారా విశేషము.

రేచీకటి. నిశాంధ్యము, రాత్రులు కన్ను

కనబడమి.

రేచీడు. నిశాంధ్యముగలవాడు.

రేచెల్వ. వేశ్య.

రేచెవరాలిమగడు. నిశాపతి, చంద్రుడు.

రేజోతి. నిశామణి, చంద్రుడు.

రేణము. దూడపేడ.

రేణు. రూ. రేణువు.

రేణుక. సం. గంధద్రవ్య విశేషము;

పరశురాముని తెల్లి.

రేణుకలు. నూగుదొప్ప.

రేణువు. సం. పరాగము; దుమ్ము; రేణుక.

రేతలి. భృంగము.

రేతన్ను. సం. పీ ర్యము; ఇంద్రియము;
పాదరసము. రూ. రేతము.

రేతిరి. రాత్రి.

రేదార. నిశాపతి, చంద్రుడు.

రేద్రిమ్మరి. దొంగ; రాక్షసి; రాక్షసుడు.

రేద్రిమ్మరిడు దొంగ; రాత్రించరుడు,
నిర్మతి; రాక్షసుడు.

రేనాడు. దేశవిశేషము.

రేను. శేగు.

రేపకడ } ప్రభాతము, ప్రాతఃకాలము.
రేపాడి }

రేపగలు. ఆహారాశ్రమము.

రేపు. పూర్వాహ్నము, ప్రాతఃకాలము
(రేపు, మాపు అని); పరదినము.

రేపాలాతిమగడు. నిశాపతి, చంద్రుడు.

రేపము. రసర్ణము. రూ. రేఫ. విణ. అధమము

రేపుడు. సం. విణ. అధమము

రేబ. శయ్య, పఱపు.

రేయి. రాత్రి.

రేయింతిమామ. సముద్రుడు.

రేయివెల్లు. నిశామణి, చంద్రుడు.

రేయి. అ.క్రి.విజృంభించు. స.క్రి.ఘండించు

రేయెండ చంద్రాతపము, వెన్నెల.

రేరాయడు } నిశాపతి, చంద్రుడు.
రేతేడు }

రేలు. బ. గణరాశ్రమము, పెక్కురాత్రులు.

రేఫ. సం. నీలి; సర్పదానది.

రేవంతుడు. అశ్వశిక్షకుడు. సం.

గుహ్యకుల అధిపతి; నూర్పుని ఒక
కొడుకు. క్రుత్తికుడు.

రేషుడు. చాకలవాడు; కృపణుడు;

రేవగలు. ఆహారాశ్రమము.

రేవడ. శేగడ.

రేవడి. రూ. శేగడి.

రేవడివేల. కృష్ణభూమి. భార్య.

రేవతి. సం. ఒక నక్షత్రము; బలరాముని

రేవతిరమణుడు. సం. బలరాముడు.

రేవలచిన్ని. ఓషధీవిశేషము.

రేపు. ఘట్టము, నద్యాదులయందు మను
ష్యులు దిగుట కనువుగా శేర్పఱచిన

దారి; సముద్రమునందు పరకులు ఎగు

మతి దిగుమతి చేయుచోటు; కరవాళ

పట్టణము; శేగుచెట్టు.

రేపుజెక్కి. గాడిద.

రేపుబోయ. ఒడ నడపువాడు.

రేపువాడు. చాకలవాడు. [రేవెల్లు.

రేవెలుగు. రాత్రిమణి, చంద్రుడు. రూ.

రేవెల్లుజోడు. నూర్పుడు.

రేవెల్లు. చంద్రుడు?

రేషణము. సం. చంపుట. చులుకనిది.

రేను. చులుకనలఘువము. విణ. లఘువు,

రేనుగుడ్డ. చేతిగుడ్డ.

రేసాద. కంకరి.

రై

రై. సం. ధనము.

రైక. రవిక. [ఉద్యోగస్థుడు.

రైటరు. ఇం. వ్రాయువాడు, ఒక

రైతు. పంటకాపు, వ్యవసాయదారుడు

రైలు. ఇం. ఇనుపపట్టా. వా. పొగబండి.

రైల్వేషను. ఇం. పొగబండి నిలుచు

స్థానము.

రొ

రొ. అవ్య. సంబుద్ధియందు శ్రీ వాచ

కంబుల కనుప్రయుక్తంబగునది

(అక్కరొ, అమ్మరొ అని); ప్రశం

సార్థకమునందు తద్వాచక శబ్దంబుల

కనుప్రయుక్తంబగునది.

రొంజేడు. ప్రలాపము.

రొండి. నడుముయొక్క పార్శ్వము.

రొండ్రవేటు. మల్లబంధవిశేషము.

రొండు. క్యాపకోగము.

రొండుడు. ప్రలాపము.

రొంప. పీనసకోగము; పడిసెము.

రొంపి. పంకము, బురద.

రొంపిదుక్కి. నీళ్లుగట్టి అడుగు గాదున్నట.

రొంపిమాను. రొంపిదున్నిన పిమ్మట మిట్ట

పల్లములు సరిపఱచుటకు మీఁద పాతీం

చెడు మాను.

రొక్కపు దొర. ధనాధిపుడు, కుచేరుడు.

రోక్కము. చేతివెల; ధనము; సమూహము.
రోక్కములరేడు. ధనాధిపుడు, కుచే
రుడు. «బహు విధములు గలది.
రోక్కరోక్కములు. విణ. బ. ఉచ్చాపచము
రోక్కించు. స. క్రి. రొక్కపఱుచు.
రోచ్చు. అపవాదము; నుచ్చు; బురద;
మాలినదము.
రోట్ట. ఉపకాళి.
రోట్టయ. } రోటిక, భక్త్య భేదము.
రోట్టె.
రోడ్డ. ఎడమ, రూ. లాడ్డ.
రోడ్డు. క్వాసరోగము.
రోడ్డుడు. ప్రలాపము.
రోద్. కలకలము, చేతన ధ్వని.
రోదాళము. ధ్వని.
రోదాళించు. అ. క్రి. ధ్వనించు.
రోప్ప. అ. క్రి. కూయు; (పులి) కూయు
స. క్రి. కోపించు; తఱుము.
రోమ్ము. ఉరము, తొమ్ము.
రోయి. రూ. రొయ్య.
రోయ్య. మత్స్యభేదము.
రోయ్య. కట్టెనిప్పుమీది నిగుణు.
రోల్లు. అ. క్రి. ప్రలాపించు.
రోల్లుడు. ప్రలాపము.
రోట్ట. హిం. తొందర.

రో

రో. ధనము; విలువ? రూ. రోయి, అవ్య.
రో. (అక్కరో, అమ్మరో, అని).
రోకటిబండ. శతపది, ఒక పురుగు; పాన్పు
లేని చిన్న రోకలి; క్రోస్తు; పుచ్చిక.
రోకలి. ముసలము, దంచెడు సాధనము.
రోకలి తాల్పు. ముసలి, బలరాముడు.
రోజు. ఒక రుప్, అత్యుచ్చాస్వసము,
నిట్టూర్పు. అ. క్రి. నిట్టూర్పు.
రోజుడు. ప్రలాపము.
రోత. ఏవము; అసహ్యము. బ. తిట్లు.
రోతగించు. అ. క్రి. రోతపడు.
రోతలమారి. విణ. నిందితుడు.
రోతిబూడిద. రొయ్య.
రోత్త. రోణము; మూల.

రోకము. సం. ఓడ; రంధ్రము; కదలిక;
దీప్తి; రొక్కపమ్మకము.
రోకు. వికాసము. [రోగము వచ్చు.
రోగవడు. మి. స. క్రి. జబ్బు చేయు,
రోగము. సం. వ్యాధి, తెగులు; చెంగల్య
కోస్తు. [విణ. వైద్యుడు.
రోగహరి. సం. జామక; బూడిద గుమ్మడిక.
రోగి. సం. విణ. తెవులుగొంటు.
రోచన. సం. గోరోజనము; ఉత్తమ స్త్రీ;
ఎఱ్ఱగలువ.
రోచనము. సం. నిమ్మక; తొండబూరుగుక.
విణ. ప్రకాశించునది; రుచికరము.
రోచని. సం. తెల్ల తెగడక; కంపిల్లము.
రోచమానము. సం. గుఱ్ఱపు మెడమీదినుడి.
రోచిష్టువు. (డు). సం. విణ. ప్రకాశించు
వాడు.
రోచిస్సు. సం. కాంతి; సూర్యకిరణము.
రోజు. హిం. దినము.
రోజుగుజస్తు. కడచిన దినము.
రోటు ఈచ.
రోటువేపు. అ. క్రి. ఈచబోవు.
రోడ్డు. ఇం. మార్గము. [కన్నీరు.
రోదనము. సం. ధ్వనియు క్షమైన ఏడుపు;
రోదని. సం. తీటకనీందక.
రోదని. } సం. భూమి; ఆకాశము;
రోదస్సు. } భూమ్యాకాశములు..
రోదించు. సం. అ. క్రి. రోదనము చేయు.
రోధము. సం. అడ్డు, ప్రతిబంధము.
రోధస్సు. సం. నద్యాదుల తీరము; ఒడ్డు.
రోధించు. సం. స. క్రి. అడ్డగించు.
రోపట్టు. వేశ్యాభృతి. [బాణము.
రోపణము. సం. మోపుట; పైరుచేయుట;
రోపము. సం. బాణము; రోపణము.
రోబంబరి. అడవిపంజ. [చర్యణము.
రోమంధము. సం. నెనురు, పశువులచర్మిత
రోమకర్ణకము. సం. చెవులపిల్లి?
రోమము. సం. (ముఖము శరము తక్కు
దక్కిన శరీరమునందుగల వెంట్రుక.
రోమరాజి. సం. నూగారు.
రోమవిక్రియ. సం. గరుపొడుచుట.
రోమశము. సం. పంది; గొట్టె; విణ.
వెంట్రుకలు అధికముగల గలది.

రోమశి. సం. ములుదోసక.

రోమశుడు. సం. ఒక ఋషి; శరీరము
నందు నిడు రోమములు గలవాడు.

రోమ హర్షణము. సం. గరు పొడుచుట;
తాండ్రక.

రోమహర్షణుడు. సం. నూతనహర్షి.

రోమాంచము. సం. గరుపొడుచుట.

రోమావళి. సం. నూతనగరు.

రోయి. వేశ్యకిచ్చెడు శుల్కము; (జూదపు)
పందెము; కొదువ; ఎరవు, చేబదులు;
అపవాదము.

రోయని. రోహిణి?

రోయివి ధనదానము.

రోయు. అ. క్రి. అసహ్యపడు. స. క్రి.
వెదకు; నిందించు; విడుచు.

రోరవము. రౌరవమనెడి నరకము.

రోలంబము. సం. తుమ్మెద.

రోలు. తోలు.

రోలుమాను. ఉతక.

రోవి. పృథ్వీవిశేషము.

రోవెల. వేశ్యశుల్కము?

రోవెలది. వేశ్య, గణిక.

రోగంన. సం. ఇచ్చ.

రోషము. సం. కోపము.

రోషించు. సం. అ. క్రి. కోపించు.

రోసము. రోషము.

రోసించు. అ. క్రి. రోషించు.

రోసుబడి. గ్రా. విణ. రోతగొట్టు.

రోహణము. సం. ఎక్కుట; ఒకకొండ.

రోహము. సం. ఎక్కుట; మొలక.

రోహి. సం. మణ్ణి; ములుమోదుగు; రావి

రోహణము. సం. మణ్ణి; ములుమోదుగు;
చిప్పకసవు.

రోహిణి. సం. ఒక నక్షత్రము; అంగిటి
ముల్లు; ఆవు; తొమ్మిదొండకన్య; బల

రామునితల్లి; కటుక రోహిణి; తెల్ల
చంద్రక.

రోహిణీవల్లభుడు. సం. చంద్రుడు.

రోహితకము. సం. మొలు మోదుగు;
కెంపు.

రోహితము. సం. కంకుమము; నెత్తురు;
ఎఱుపు; ఎఱుచేప; కేశరిమృగము; ములు
మోదుగు; చక్కగానున్న యంద్ర
ధనుస్సు. విణ. ఎఱుచిది.

రోహితాశ్వుడు. సం. అగ్నిహోత్రుడు;
హరిచ్చంద్రుని కొడుకు.

రోహిత్తు. నూర్యుడు; లేడి; ఒక లత.

రోహిషము. సం. కొడగొట్టి; కామంచి

రో

రోత. రాహుత్తుడు?

రోతు. గుఱ్ఱపురవుతు.

రోద్రము. సం. నవరసములలో నొకటి;
ఒక సంవత్సరము; ఎండ; దినముయొక్క
మొదటిభాగము. విణ. భయంకరము;
తీక్షణము.

రోను. ఇం. ప్రయాణము.

రోప్యము. సం. రూ. రూప్యము.

రోమకము. సం. సంభరిదేశమున రుమ
యనెడి గనియందుఁ బుట్టిన ఉప్పు.

రోరవము. సం. ఒక నరకము. విణ.
భయంకరము.

రోలు. రూ. రగులు.

రోలుకోలు. రగులుకొనుట.

రోలుమే. క్రే. రూ. రగులుచు.

రోహిణీయము. సం. దినముయొక్క
తొమ్మిదవ భాగము; గరుడపచ్చ; ఆవు
దూడ. విణ. ఆవునకు సంబంధించినది.

రోహిణీయుడు. సం. బలరాముడు;
బుధుడు

రోహిషము. సం. కామంచి; కొండగొట్టి

అ

అంకాట. జారత్వము చేయుట.
 అంకాడు. అ. క్రి. జారత్వముచేయు.
 అంకియ. రంకె.
 అంకు. జారత్వము.
 అంకుబోతు. జారిణి; జారుడు.
 అంకుటాలు. జారిణి.
 అంకుతెవులు. నుఖతోగము.
 అంకుమగడు. జారుడు.
 అంకుటాలు. అంకుటాలు, జారిణి.
 అంకులరాట్నము ఉత్సవ కాలమునందు
 వేడుకకు బాలకులు ఎక్కి త్రిప్పించెడు
 చుట్టు తొట్టలేర్పఱచిన పలయ
 కారపు యంత్రవిశేషము.
 అంకులాడి. జారత్వము.
 అంకులాడు. జారుడు.
 అంకుదేవు. అ. క్రి. జారత్వముచేయు.
 అంకె. నృపభద్రుని; ధ్వని; కేక.
 అంకెత. విణ. జారిణి.
 అంకెలిడుమెకము ఆబోతు.
 అంతిలు(ల్లు). అ. క్రి. కలకలధ్వనిచేయు.
 అంతు. ఉత్సవము; కలకలధ్వని; కేళిక.
 అంతె. కలకలధ్వని.
 అంపకాడు. క్రకచి, అంపమతో పల
 కలు మొదలగువానిని కోయువాడు.
 అంపము. క్రకచము, పలకలు మొదలగు
 నవి కోసెడు సాధనము.
 అంపియ. రంపియ.
 అంపిలు(ల్లు). అ. క్రి. వ్యాపించు; వర్దిల్లు;
 విజృంభించు; అతిశయించు; వాఱువు.
 అంపు. ఉచ్చు; కలకలము; రాపిడి.
 అంప. చర్మకారుడు తోలు కోసెడు
 సాధనవిశేషము; తాటాకులు చుట్టగించి
 కోసెడు సాధనవిశేషము.
 అంకు. గీటు; గీటు. స. క్రి. గీటు.
 అట్టడి } నింద, దూఱు, అపకీర్తి.
 అట్టు }
 అప్ప. చిన్నతాయి.
 అయిక. రవిక.
 అవ. వజ్రము; చిట్ట.
 అవఅవ. కోపవికారము.

అవఅవలాడు. అ. క్రి. కోపవికారముచూపు
 అవలి. ధ్వని; నిమదాది సంగీతస్వరము.
 అవిక. కంచెల, కంచుకము.
 అవ్వ. నింద, అపవాదము. అపకీర్తి.
 అవ్వమానిసి. నిందపడ్డ మానిసి.
 అవ్వాడు. స. క్రి. నిందించు.

అ

అ. తాయిశబ్దముయొక్క లు పురూపము;
 కలు, కిల. [ధూర్తురాలు.
 అంగ. విణ. ఉద్ధతుడు; ధూర్తుడు;
 అంగతుంగ. భద్రము స్తకము.
 అకట్టు. రత్న స్థాపనము; తాతికట్టు.
 అచ్చు. స. క్రి. రాపుడుచేయు; రుద్దు.
 అతిగుండె. కరినహృదయము.
 అతినార. ఓషధివిశేషము.
 అతినెల. కుట్టిముము.
 అతిపాచి. ఓషధివిశేషము.
 అతిపువు. రాపువు.
 అతియులి. టంకము, కాసెయలి.
 అతివాలు. వజ్రాయుధము.
 అపు. అనుమద్దనము, రాయిడి.
 అపువు. అశ్మపుష్కము.
 అయి. కిల, రాయి.

అ

అంగు. అక్కల గాలిచప్పుడు.
 అకము. అప. భావార్థక ప్రత్యయ విశే
 షము. (పెద్దటికము, కన్నెటికము, చుట్ట
 టికము అని.) [బొబ్బలు.
 అక్క. పశువుల దోలునప్పటిధ్వని. బ.
 అక్కించే. స. క్రి. నిక్కించు;
 అచ్చుని. శ్చెష్టత్వము.
 అచ్చువడు. అ. క్రి. చేష్టలుదక్కు.
 అచ్చువాటు. చేష్టలుదక్కుట.
 అప్పు. రూ. అప్పు.
 అమ్ము. స. క్రి. చిన్ననగ్రోవితో జలాది
 కముఁజిమ్ము. [నృసుకరిణము.
 అప్పు. పక్షి మొ॥ ఎగయుటయందగు ధ్వ

తీర్పున. ద్ర. అవ్య. క్రి. విణ. యుడిత్య
ర్థకము, శీఘ్రముగా.

అం

అం. అప. ఒకానొక బహువచన ప్రత్య
యము. (విలుకాణు, వేటకాణు
అనుమొ.)

అంప్ర. స. క్రి. రూ. అంప్ర.

అంప్ర. అంక్కుల గాలిచప్పడు; కూలుట
యందగుధ్వనకురణము. స. క్రి. విసరి
వేయు.

అంప్ర.బులుగు. ఖంజరీటము.

అం

అంపు. వ. క్రి. అంపు.

అం

అంక్కు. పక్షము.

అంక్కుచౌపు. శాన్నిమూరలు గలతేకు.

అంక్కుపాయలు. బ ధాన్యవిశేషము.

అంక్కులతలుపు. ద్వితయక వాటము.

అంపు. కనుతొప్ప, పక్షులము.

అంపుపాటు. నిమిషము, తొప్పవాల్చుట.

అంపువేయనిమెప్పుమూకకేళాకూళి. దేవ
గంగ.

అంబు. చెట్టుకొమ్మ?

అంల్లు. శరము, కాశతృణము.

అంల్లుమోలి. కుమార స్వామి, శరజన్మడు.

శరవణభేదడు. రూ. అంల్లు చూలు.

అంల్లుదీవి. కుశద్వీపము.

అం

అంబే. వనశునకము, పులిని చంపెడి
చిన్న కుక్కవంటి మృగవిశేషము.

అండు రాజా, దొర; మగడు.

అంకు. పుష్పదళము; తగడు; ఈడి; అంచ
క మ్ములులేనివస్త్రము; దుప్పటిలోసగము

అంకుమడచే. స. క్రి. అణగద్రొక్కు.

అంపు. ప్రాతఃకాలము; వెనుకటి గోజా;
పరదినము. [భించు.

అంయు. అ. క్రి. అతిశయించు; విజృం

అంల. ఆరగ్యధము.

అం

అంక. అవిక.

అం

అంబే. తిరస్కారము; బురద; అపవా
దము; సందడి.

అండ్డ. విణ. ఎడమ. (అండ్డచేయి అని.)

అండ్డు. విణ. అధికము.

అంప్ర. స. క్రి. తోలు;? కొట్టు?

అంమ్ము. వక్షము.

అం

అంలు. ఉల్లాఖలము, దంచుట రుబ్బుట
మొదలగువానికి ఉపయోగించెడు సాధ.

నము. అ. క్రి. అఅచు, రోదనముచేయు.

అంలుమాను. ఉత్తరాసి తిరిగెడు ఉతక.

అ

అ. అప. ద్వితీయా. బహువచనమునందు
వచ్చెడు ప్రత్యయము (వనముల, మారు
లను అని); తృతీయాది బహువచనము
పరమపుచుండగా వచ్చెడు ఆగమము.
(రాములచేత, వనితల కొఱకు, వనము
లకు అను మొ.)

అంక. దీవి; తలవాకిటి ప్రక్కగది; కలా
యము; సం. రావణుని పట్టణము; బకా
నొక రాక్షసి; గుడిసె వాటుది.

అంకణము. అంకునము; జ్వరాదులచేత
సుండెడి యుపవాసము.

అంకపాలము. ఏరు విడిచిన పాలము.

అంకాధిపతి. సం. రావణానురుడు.
అంకించు. అ.క్రి. తగులు. స.క్రి. పెన
జేయు; అవమానించు.
అంకింపు. చార్యము.
అంకించి. ఒకవిధమైన బట్ట; ఒక రాక్షసి.
అంకియ. సంగము; తగులుపాటు; పెన.
అంకె. రూ. అంకియ; లరికపలుపు.
అంకెపలుపు. (రెండు పశువుల మెడకు)
అంక వేసెడు పలుపు.
అంకెపాటు. తగులము.
అంకెపీట. (క్రాంతి యొద్ద మెడకు) పెన
వేసెడి మాని పలక.
అంకె మానిని. దానుడు.
అంకెవెట్టు. స.క్రి. తగులువలుచు; పెన
జేయు. [పి(యి)క.
అంకోపి(యి)క. సం.పిక్కెర రూ. అంకా
అంగ. అంఘనము, దాటు.
అంగగొను. స.క్రి. అంఘించు; దాటు.
అంగము. సం. సంగము
అంగరు. జీను, ఓడలు నిలుచుటకై అడు
గున దిగ వేసెడు వాగేలువంటి యినుప
సాధనము. [కేర్రలుచిన అన్న సత్రము.
అంగరుఖానా. హిం. పనిచేయలేని బీదల
అంగా. హిం. అంగదట్టము.
అంగుడు. సం. విటుడు.
అంగోటి. గ్రా.హిం. గోచి.
అంఘ సం. అంగ.
అంఘనము. సం. దాటు; దూతుడు;
గుఱ్ఱపు దూతుడు; అంకణము.
అంఘి. సం. విణ. అతిక్రమించునది.
అంఘించు. సం. అ.క్రి. దూతు. స.క్రి.
దాటు.
అంచము. సం. అంచెము. ?
అంచగొండి. విణ. అంచము తీయువాడు.
అంచము. కార్యమును చక్కచెట్టుకొను
టకై యొక నికి రహస్యముగానిచ్చు
సామ్యము, ఉత్కోచము.
అంబ సం. వేశ్య, జారస్త్రీ. ?
అంబిక. సం. వేశ్య.
అంబియ. } అంబిక, వేశ్య.
అంబి. }
అంబెజాడు. విటుడు.

అంబెత. వేశ్య.
అంబెబేడిన. మత్స్యవిశేషము.
అంబెజికము. అంబెతనము.
అంబెనవరము. గొంతెనుగోడగ.
అంటడు గ్రా. గుండువలెనుండువాడు
అండి } విణ. కుత్సితుడు;
అండి } కుత్సితురాలు.
అండు—బోతు }
అంద. విణ తుందిలుడు.
అంపట—ము. శ్రమము; ఆపద.
అంపటవడు. అ.క్రి. శ్రమపడు.
అంపటుడు. సం. విణ. అత్యాసక్తి గల
వాడు, విషయాసక్తుడు.
అంపతు. దాసీపుత్రుడు; రాజసేవకుడు.
అంపాకము. సం. ఒక దేశము. విణ.
ఆసక్తిగలది.
అంపు. దొంగమేత; వర్తము. ?
అంపులమారి. విణ. దొంగమేతమేయునది.
అంబకర్తము. సం. చెవులపిల్లి; మేక
పోతు; ఏనుగు. [వ్రేలాడుహారముమొ
అంబనము. సం. వ్రేలుడు; బొడ్డువలుకు
అంబమానము. సం. విణ. వ్రేలాడునది.
అంబము. సం. త్రేతాదులయందు వ్రేలా
డెడి శ్రేణునాత్రము. విణ. దీర్ఘము;
వ్రేలాడునది.
అంబాడి. హిం. ఒకజాతిజనము.
అంబి. కుటుంబము.
అంబిక. సం. కొండనాలుక.
అంబికాయోగము. సం. కొండనాలుకతో
నాలుకనుచేర్చుట, ఒక యోగము.
అంబితము. సం. విణ. వ్రేలాడెడి
హారముమొ.
అంబి రూ. అంబి.
అంబు. స్థూల్యము; గొప్పతనము.
అంబుషము. సం. ఏనుగుల ముత్యాల
హారము. ? [హరవిశేషము.
అంచెన. గొంతుకయందు వ్రేలుచున్న
అంబోదరుడు సం. వినాయకుడు.
అంభనము. సం. తిట్టుట; దూషించుట;
లాభము; ధ్వని;
అంబించు. సం. స.క్రి. తిట్టు; దూషించు.
అకుచము. సం. కమ్మరేగు, గజనిమ్మ.

లకుముకి. టిట్టిభము, ఆకసమునందుండి
 తొక్కలార్చుచు పొంచు నేసి నీటి
 లోపలనాండు మత్స్యమును పట్టుకొని
 పోయి తినెడు పక్షివిశేషము.
 లకోట. హిం. కవరు, ఉత్తరములోన
 నుంచు కాగితపు సంచి; ఉత్తరమును
 ఆతికించుట.
 లకోరి. ఆయుధవిశేషము, క్రూర బాణము.
 లకోరి. ఒక పావురము; లకోరి.
 లక్క. లాక్ష, ఒకానొక చెట్టుబంక; లక్ష.
 లక్కతెవులు. ఒకదినను చీడ.
 లక్కనము. లక్షణము, ఆనవాలు;
 వ్యాకరణాది శాస్త్రము.
 లక్కనుడు. లక్షణుడు.
 లక్కపెట్టె. చిత్రపేటిక. రూ. లక్కపెట్టియ
 లక్కబియ్యము. లక్కపాడి, లాక్షాశకల
 ములు.
 లక్కకు. ఆడువారు చుట్టికమ్మచెవి
 నుంచుకొనెడు లక్కపూసిన తాటాకు.
 లక్కిమి. లక్ష్మి.
 లక్కుమనుడు. లక్షణుడు, లక్షణ
 స్వామి. రూ. లక్కుముడు.
 లక్ష. సం. నూలుచేలు.
 లక్షకము. సం. లక్షణచే అర్థమును (లక్ష్యా
 ర్థమును) బోధించు శబ్దము.
 లక్షణ. సం. ఒక శబ్దవృత్తి; ఆడు బెగ్గురు.
 లక్షణము. సం. చిహ్నము; గుఱుతు;
 చూపు; వ్యాకరణాది నూత్రము; పేరు;
 బెగ్గురు.
 లక్షము. సం. గుఱి; నెపము.
 లక్షించే. సం. స. క్రి. గుఱిచేయు; చాచు.
 లక్ష్యణ. సం. ఆడు బెగ్గురు.
 లక్ష్యణము. సం. గుఱుతు; పేరు.
 లక్ష్యణుడు. సం. శ్రీరాముని తమ్ముడు.
 విణ. శ్రీనుంతుడు. [నుభవము.
 లక్ష్యము. సం. చిహ్నము, గుఱుతు;
 లక్ష్య. సం. విష్ణుపత్ని; సంపద; (వస్త్ర
 భూషణాదులవలన గలిగిన) కోటి;
 మెట్టతామర; ఋద్ధి; వృద్ధి; గొల్ల
 జిడ్డు; ప్రేంకణము; పనుపు; జమ్మి.
 లక్ష్యపతి. సం. విష్ణువు; ప్రభువు.

లక్ష్మీవంతుడు. సం. విణ. భాగ్యవం
 తుడు; ఒప్పదముగలవాడు.
 లక్ష్మీకుడు. సం. విష్ణువు.
 లక్ష్యము. సం. గుఱి; లక్షణచే తెలియ
 దగిన యర్థము; చూడదగినది.
 లగడ. చివిడినయన్నము.
 లగనము. లగ్నము.
 లగాము. హిం. కల్లెము, ఖలీనము.
 లగాయతు. హిం. మొదలు. [లవుడి.
 లగుడము. సం. దండము, కజ్జిసాగు,
 లగుడు. శ్వేనవిశేషము.
 లగువు. లాఘవము, చులుకన; గంతు.
 విణ లఘువు, చులుక.
 లగ్న. ముట్టడించి కోటను బ్రాకుట.
 లగ్నదింపు. కోటమీదనుండి శత్రువులపై
 దొర్లించెడి తాళిబండము.
 లగ్నపట్టు. స. క్రి. ముట్టడించికోట నెక్కు.
 లగ్నమగు. ఆ. క్రి. స్వాధీనమగు.
 లగ్నము. లగ్నము.
 లగ్న. మేలు, శుభము; ఉత్తరక్రియ.
 లగ్నకుడు. సం. పూటకాపు.
 లగ్నము. సం. మేసాది రాశ్యదయము;
 మదపుటెనుగు. విణ. తగులుకొన్నది;
 సిగ్గుబొందినది.
 లమిమ — ము. సం. చులుకదనము,
 చులుకన, తేలిక; ఒకవిధూతి, ఒకసిద్ధి.
 లమిష్టము. సం. విణ. మిక్కిలిచులుక
 నైనది; మిక్కిలి తేలికయైనది. [వాడు.
 లమిష్టుడు. సం. విణ. మిక్కిలిచులుకని
 లఘుకము. సం. తోటపాక.
 లఘుద్రాక్ష. సం. కినుమిను.
 లఘులయము. సం. తెల్లవట్టివేరు.
 లఘువు. సం. వట్టివేరు; పిక్క; నల్ల
 ఆకులు; గంతు. క్రి. విణ. కిష్టము,
 వేగము. విణ. పడిగలది; చులుకనిది; చేప
 తేనిది; ఒప్పదమైనది; ప్రాస్యాత్మరము.
 లఘ్య. సం. ఒకబండి. విణ. చులుకనై
 నది. కుఱుచయైనది.
 లచ్చి. లోకమాత, లక్ష్మీదేవి; సంపత్తి,
 సంపద. [క్రుడు.
 లచ్చికోమరుడు. మన్మథుడు, క్రీపు
 లచ్చికోడలు. సరస్వతి.

అచ్చితోడ. శ్రీరసముద్రరాజు.
అచ్చిదొరబూరగొమ్ము. శంఖము.
అచ్చినెచ్చెలి. పావతి.
అచ్చిమగడు విష్ణువు, లక్ష్మీపతి.
అచ్చియన్న. చందమామ, చంద్రుడు.
అచ్చితేనెడమకన్ను చంద్రుడు.
అచ్చివారము. జే సవారము, గురువారము.
అచ్చినవతి. భూదేవి.
అచ్చినము. లక్షణము, గుణము; వ్యాకర్త
రణాశాస్త్రము.
అచ్చెనుడు. లక్ష్మణుడు.
అజ్ఞ. సం. సిగ్గు. [వారు.
అజ్ఞాళువు. సం. విణ. సిగ్గు, సిగ్గుపడు
అజ్ఞించు. సం. ఆ క్రి. సిగ్గుపడు.
అజ్ఞితము. సం. విణ. సిగ్గుపడినది.
అటపటంబులు బ. జగడములు.
అటపటలు. బ. గప్పాలుకొట్టుట.
అటక్కు. మింగుట మొదలగువానియం
దగుభ్యుదయకరణము.
అటపము. సం. వాద్యవిశేషము.
అటుక్కు. రూ. అటక్కు.
అట్టము. సం. కప్పెర.
అట్టు. పడియ; గాడి.
అట్టువ. చిటిక.
అట్ట. సం. ఒకవాద్యము; ఊరబెట్టక;
భ్రమకము, బొంగరము?
అట్టము. సం. గుఱ్ఱము; ఒకజాతి; ఒక
రాగము; లావుకట్ట; లడ్డు?
అఱాయి. హిం. యుద్ధము, జగడము.
అడి. నిడుపుగా చుట్టిన సరిగ మొదలగు
వానిచుట్ట.
అడ్డిగము. ప్రయాణము పోవునప్పుడు
నెఱ్ఱునూ నెమొ|| పోసికొనిపోయెడు
చిన్న మూతిగల పాత్రవిశేషము.
అడ్డు లడ్డుకము, మితాయిఉండ, భక్త్య
విశేషము.
అడ్డుకము. సం. అడ్డు.
అడ్డువము. అడ్డు.
అత. సం. తీగె; ఎక్క, దుండెగ; గట్టిక;
అతలగురివెండ; ముక్కలహారపుకేట;
అమ్మ; పిక్క; ప్రేకణము; చీమ;
సారెపురుగు; మూరిత.

అతకూన. మి. తేలితీగవంటి శ్రీ.
అతాంతము. సం. పుష్పము.
అతాంతాయుధుడు | సం. పుష్పబాణుడు
అతాంతాస్తుడు | మన్మథుడు.
అతాడేల. సం. తీగెయ్యెల్ల.
అతాప్రతానని. సం. ఒకటిగో నొకటి
పెనెగొన్న తీగలు మొ.
అతార్కము. సం. పచ్చనీరుల్లి.
అతిక. సం. తీగె; హార విశేషము. ?
అత్త. చెబ్బ; ఆపద. సం. ఒక యోగము.
అత్తిక. ఒక దినుసు గచ్చెకాయ. చంద్రుడు.
అత్తిచేప. మత్స్యవిశేషము.
అత్తుక ఆలక్ష్మము, లాక్షరసము.
అత్తుకబొత్తులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
అద్ది. ఏనుగుగుఱ్ఱము మొదలగువానిమలము
అద్దిపిప్పి. ఒక దినుసు చీడపురుగు.
అద్దిపురుగు. మగ్గిన మాను మొదలగువాని
యందు కలిగెడు తెల్లని క్రిమి విశేషము.
అద్దియ. నేయువాడు వస్త్రపు చివరను
విడిచెడు కచ్చ.
అద్ది. అద్దియ; అశ్వాదుల పేడ.
అపక. విత్తము.
అపనము. సం. పలుకు; ముఖము; శంఠ
ధ్వని. [బడినది.
అపితము. సం. మాట. విణ. మాటలాడు
అపేట. చుంగు విడిచికట్టిన నెత్తిరమాలు
అప్ప విణ. రాతి; పాటి విశేషము.
అప్పము మాని పెట్టె మొదలగువాని
సందుగొందులకు మెత్తెడు ఒక దినుసు
నున్న పు మద్ద. [వారు.
అప్పలు. హిం. తురకలలో నొక జాతి
అబ్బము. సం. లాభము; భాగహారము
చెయ్యగా నేర్పడుసంఖ్య. విణ. పొంద
బడినది. [తుడు.
అబ్బవర్ణుడు. సం. విద్వాంసుడు, పండి
అద్ది. సం. ప్రాప్తి; లాభము; కలిమి.
అబ్బించు. సం. ఆ క్రి. ప్రాప్తించు.
అభ్యము. సం. విణ. అభిమదగినది, పా
దదగ్గది; యుక్తిము; లాభము.

లమ. లలికా విశేషము. [మాట.
 లమిడి. హిం. బాంది (స్త్రీ), ఒక తిట్టు
 లయ. మోసము; సం. తౌర్యత్రిక సామ్య
 ము; తాళముయొక్క కాలము?
 లయకాడు. గాయకుడు.
 లయకారి. వంచకుడు.
 లయము. సం. నీటి వట్టివేరు; నాశము;
 ఏకీభావము. [మగు.
 లయించు. సం. అ.క్రి. న శిం చు; సక్త
 లయ్య. వేశ్య.
 లరయిడి. మగగుటి ?
 లలలతిక. సం. కంఠాభరణము; బొడ్డు
 వజ్రుల వ్రేలాడు హారము మొ.
 లలన. సం. విలాసవతి యగు (స్త్రీ); (స్త్రీ);
 నాలుక.
 లలాట పట్టిక. సం. వికాలమైన నొసలు.
 లలాటము. సం. నుదురు, నొసలు. [మొ.
 లలాటిక. సం. పాపటబొట్టు, బాసికము
 లలామకము. సం. నొసట వ్రేలాడేడి
 మాల; శిరమున కట్టిన దండ; బాసికము.
 లలామము. సం. గుఱుతు; పెక్కెము;
 తొడవు; నొసట నుంచుకొనెడు బొట్టు;
 గుఱుము నొసటి చుక్క; తోడి;
 కొమ్ము; ప్రభావము; గుఱుము; (ఉత్తర
 వద మైనచో) శ్రేష్ఠము, ప్రధానము.
 లలాముడు. సం. విణ. ప్రధానమైన
 వాడు, శ్రేష్ఠుడు.
 లలి. క్రమము; ప్రేమ; వికాసము; ఉత్సా
 హము; విలాసము; ఆత్మం త ము?
 లలిత. సం. దుర్గ.
 లలితము. సం. సుకుమారత్వముచేత నగు
 అంగ విన్యాసరూపమైన (స్త్రీ)లయొక్క
 శృంగార చేష్టా విశేషము. విణ. ఈస్సి
 తము; మధురము; సుందరము; మృదు
 వైనది.
 లవంగపుజెట్టు. వరాంగకము †.
 లవంగము. సం. దేవకుసుమము, లవం
 గపు మొగ్గ, కరాపుపు.
 లవణము. సం. ఉప్పు; (త్రిలవణము —
 సైంధవము, విడము, రుచకము.) ఉప్పున;
 ఉప్పునీటి సముద్రము; విణ. ఉప్పునది.

లవణాకరము. సం. ఉప్పు సముద్రము;
 ఉప్పుశము.
 లవణి. బిగువు.
 లవణుడు. సం. ఒక అనురుడు.
 లవణోదధి. } ఉప్పునీటి సముద్రము.
 లవణోదము. }
 లవనము. సం. (మైరు మొదలగువాని)
 కోత; కోయుట. [ద్రవ్యము.
 లవనసు. ఇం. జీవనాద్ధమయి యిచ్చు
 లవము. సం. కొంచెము; సూక్ష్మ కాలము;
 చేటు; కోత, కోయుట.
 లవలవ. విణ. భేదిల్లినది. [వృక్షము.
 లవలి. సం. కోమల వల్కల, ఒక ఫల
 లవాజుమా. గ్రామసేవకుల జీతములకై
 తీసికొనబడు కొద్ది పన్ను.
 లవించు. సం. స. క్రి. కోయు.
 లవిటి. అక్క మొదలు; తోడి; చెవిటి?
 అశ్యపుచ్చము?
 లవిత్రిము. సం. కొడవలి.
 లవుడు. సం. శ్రీరాముని కొడుకు.
 లవుటి. పక్షి పుచ్చము?
 లవుడి. పరిఘము. రూ. లవుణి.
 లగుపటత్వము. సం. ఒక మణిదోషము,
 లగునము. సం. వెల్లుల్లి; కెంపునందలి
 దోషవిశేషము?
 లస్కరు. హిం. లస్కరు.
 లనుకు. స. క్రి. నాశముచేయు.
 లస్కరు. దండు, పై న్యము.
 లస్తకము. సం. పిడికట్టు; వింటినడిమిపిడి
 లహరి. పెద్దఅల; ప్రవాహము?

లా

లాంగలము. సం. నాగలి; తాడు; ఒక
 పువ్వు; గృహదారు విశేషము; మగగుటి.
 లాంగలి. సం. బలరాముడు; తరిగొట్టి;
 (రూ. లాంగలికి.) నీరు పిప్పలి;
 పెంకాయ; పాము.
 లాంగూలము. సం. తోడి; మగగుటి;
 అభినయహస్త విశేషము.
 లాంఛనము. సం. గుఱుతు; పేరు.
 లాంతరు. ఇం. దీపము పెట్టుటకై అద్దము
 లతో చేసినది.

తొండకట్టము. సం. లంపటభావము.
 లాక. పక్షియాక.
 లాకకట్టు. విడిచికట్టిన పెడచేతుల కట్టు.
 లాగ. తిలము.
 లాగడాగుడు. సర్పము, బిలేశయము.
 లాగరి. చెవి.
 లాగించే. అ. క్రి. లంఘించు.
 లాగు. లంఘనము; చల్లాడము; మల్లబంధ
 విశేషము. బ. మల్లవిద్యాభేదము; వేశ్యా
 కన్యలు వేయు లగువులు. [పాంచు.
 లాచే. అ. క్రి. కవియు; కాంక్షించు;
 లాత. లాయుట.
 లాతసేయు. అ. క్రి. లాయు.
 లాతి. స. అన్యము, పరాయి.
 లాతివాడు. అన్యడు.
 లాతు. వణ. అధికము.
 లాపరాజు జలద్వార ముఖమున తృణా
 దికము చొరకుండ నమర్చియుండెడు
 గంధతాయి.
 లాపు. లాచుట.
 లాకకట్టు. లాకలతోడ చుట్టియుంచిన పని
 ముగియని పడుగు. రూ. లాకకట్టు.
 లాకలు. బ. పాలెవాడు పడుగునందక్క
 డక్కడ చొప్పించెడు వెదురు బ్రద్రలు.
 లాకు. ఇం. నీటికాలువల నీటికి తాళము
 వలెనుండు యంత్రము.
 లాక్ష. సం. లక్క; లక్ష.?
 లాక్షణికుడు. సం. విణ. లక్షణజ్ఞుడు.
 లాక్షప్రపాదనము. సం. ఎఱ్ఱలాడ్డుగుఱ.
 లాగము. లాఘవము.
 లాగి. విణ. లఘువు; నులభము.
 లాగించే. స. క్రి. కొనిపోవు.
 లాగు. సమృద్ధి; విధము, ఆకర్షణము.
 స.క్రి. ఆకర్షించు ఈడ్పు.
 లాగుకొను. స.క్రి. అపహరించుకొను,
 లాగులాడు. అ. క్రి. పెనగులాడు.
 లాఘవము. సం.లఘుత్వము; ఆరోగ్యము.
 లాఘరు హిం.విణ.నిరాధారముగానుండు
 లాచి. గుఱ్ఱముమీదను గాడిదమీదను
 తేనెడు గోసె; చిత్తబండిమీద తెచ్చు
 భారము. రూ. లాచీ.

లాచు. అ. క్రి. ఒరయు, రాను.
 లాజము. సం. వట్టివేరు; నానబియ్యము;
 లాజలు. సం. బ. వేలాలు; అక్షతలు.
 లాటదేశము. సం. 56 దేశములలోనొకటి.
 లాటరీ. ఇం. చీట్లు వేసి వస్తువులనుమ్ముట,
 లాటి. పక్షివిశేషము.
 లాటి. దుడ్డుకట్ట, లవుడి.
 లాటు. ఇం. ఏలములో నొక పద్ధు.
 లాడము. గుఱ్ఱపుగొరిజలకుకొట్టెడి యినుప
 తగటిబిల్ల.
 లాడి. పెద్దపుండు; పుంశుపకన్యమైనపుడు
 దానినుండి కారెడుచీయి; లవుడి;బలి.?
 లాడియ. లాడె.
 లాడువాడు అందగాడు.?
 లాడె. బరువుమోసెడి యెద్దు వీలైన బరు
 వెక్కించుట. రూ. లాడియ.
 లాతము.యోగదండము;యతులు ధరించు
 దండము. రూ. లాతము.
 లాదు. హిం. కట్టడములలో వంపులు
 కట్టినపుడు వాని కాధారముగా కట్టు
 కట్టడము.
 లాబము. వా. లాభము.
 లాభము. సం. క్రయవిక్రయముల వలన
 వచ్చిన విశేష ధనము; వడ్డి; ప్రాప్తి,
 దొరకుట. [వేరు.
 లామజ్జకము. సం. నీటివట్టివేరు, తెల్లవట్టి
 లాయఖు. హిం. విణ. తగిన.
 లాయము. అశ్వశాల.
 లాయరు. ఇం. న్యాయవాది.
 లాయిలాసా. హిం. శ్రమ. [డాయు.?
 లాయు. అ.క్రి. ఉండ్రేకించు, విజృంభించు;
 లాల. సం. చొంగ, చొల్లు.
 లాలనము. సం. లాలించుట, బుజ్జగము.
 లాలము. ఉల్లారు క్రింది జాలరు.
 లాలన. సం. అధికచ్ఛ; జౌత్సుక్యము;
 యాచన. విణ. ఆసక్తురాలు.
 లాలనరి. గుఱ్ఱపు పల్లముమీది యల్లారు
 క్రింద వ్రేలేడు జల్లులదండ.
 లాలముడు. సం. విణ. విషయముల
 యందు ఆసక్తుడు.
 లాలాటికము. సం. విణ. లలాటసంబంధ
 మైన చేరుచుక్క బొట్టుమో.

లాలాటికుఁడు. సం. విణ. ప్రభువుయొక్క
మొగముఁజూచుచుండువాఁడు, పనులఁ
జేయ నేర్పు లేని నేవకుఁడు.
లాలి. ఉయ్యెల; డోలిక నూచునప్పుడు
పాడెడి పాట. [బుజ్జగించు.
లాలించే. సం. స. క్రి. లాలనముచేయు,
లాలిత్యము. సం. లలితభావము.
లాలు. విణ. ఎఱుపు.
లాలుకుంచెము. ఎఱునికుచ్చులు; గంగిరెడ్డ
వాండ్రు పట్టుకొను సవరపు కుచ్చులు.
లాలూచి. హిం. ఆత్మాశ; నైచ్యము.
లావకము. సం. లావుకపిట్ట.
లావణము. కొలువునకు క్రొత్తగావచ్చిన
కొలువుడుకానిని పట్టికయందు వ్రాసి
కొనుట. [ముందుగానిచ్చెడుధనము.
లావణి. పనులు మేసెడు బీటి నేల కై
లావణ్యము. సం. నీడ ప్రతిబింబించెడి
శరీర కాంతివిశేషము; ఉప్పన; రూపము,
సౌందర్యము.
లావము. సం. లావుకపిట్ట; కొయుట.
లావరి. విణ. స్థూలాంగుఁడు; స్థూలాంగి.
లావణు. అ. క్రి. బలహీనమగు.
లావాదేవి. హిం. ఇచ్చి పుచ్చు కొను
సంబంధము.
లావిల. పక్షివిశేషము.
లావు తెక్క మొదలు; బలము; సామ
ర్థ్యము; ఆధిక్యము; ఆతిశయము;
స్థూల్యము; విణ. ఆశక్యము.
లావుక. లావకము, ఒక పక్షి.
లాసకము. సం. నెమిలి.
లాసకుఁడు. సం. నర్తకుఁడు, ఆటకాడు
లాసము. సం. ఆట; నృత్యము; స్త్రీ
నాట్యము.
లాసిక. సం. ఆటకత్తె, నర్తకి.
లాస్ఫూటని. సం. పీడి సాన.
లాస్యము. సం. స్త్రీల నృత్యము; తౌర్య
త్రికము.
లాహరి. మొకము. రూ. లాహిరీ.
లాహరిమోదము. చిలుము, గంజాయి
గొట్టము.
లాళము. రూ. లాడము.

లి

లింగఁడు. శివుఁడు; జంగమయ్య.
లింగకట్టుమాత్ర. మి. గ్రా. లింగాకార
ముగా చేసిన రసవస్తువులగులిక.
లింగకాయ. మి. గ్రా. లింగధారులు
లింగము నుంచి కట్టుకొనెడు వెండి
బంగారములతో చేసిన సజ్జకాయ,
లింగదొండ. మి. గ్రా. లింగాకారపు ఒక
దినుసుదొండ.
లింగపాట్ల. మి. గ్రా. ఒక దినుసు పాట్ల.
లింగబలిజేలు. మి. గ్రా. లింగధా
లయిన బలిజేవారు.
లింగము. సం. శివమూర్తివిశేషము; గుఱుకు;
మగగుటి; అనుమానము; ప్రధానము,
ప్రకృతి; మహదాది స్థూలాంతము;
వ్యాప్యము; నూత్నశరీరము; వేషము.
లింగరాజు. మి. కూకటిమూఁగ.
లింగవృత్తి. సం. తాటదమ్మఁడు,
వేషధారి.
లింగశరీరము. సం. నూత్నదేహము.
లింగి. వ్యాపకము; బ్రహ్మచారియతి
మొ||; ఆత్మ; వేషధారి.
లింగిని. సం. లింగదొండ.
లింపాకుఁడు. సం. మూర్ఖుఁడు.
లికుచము. సం. రూ. లకుచము.
లిక్కి. కులవిశ్రము; గడ్డిమొ|| కొనెడు
చిన్న కొడవలి.
లిక్ష. సం. తలవెండ్రుకలయందు పట్టెడి
ఈరు, ఈపి; ఎనిమిది త్రసరేణువుల
పరిమాణము.
లిఖించే. సం. స. క్రి. వ్రాయు.
లిఖితము. సం. లిపి; వ్రాత, వ్రాయి.
విణ. వ్రాయబడినది.
లిఖితవ్యము. సం. విణ. వ్రాయదగినది.
లిఖితుఁడు. సం. వ్రాతసాకిరి, పత్రము
వ్రాసికొను వానిచే రప్పింపబడిన
పత్రమందు సంతకముచేసిన సాక్షి;
ఒకముని.
లిఖించు. సం. స. క్రి. వ్రాయు,
లిగాడు. గ్రా. బీద.

లిగువు. సం. మృగము; మూర్ఖుడు; మనస్సు; భూతలము.
 లిద్ది. దంచి మిక్కిలి లోతుపడిన మూని తోటికిఁగొట్టెడు గూటము; పడినెము చేత ఊపిరి రాక ముక్కడఁచుకొనుట.
 లిపి. సం. వ్రాయి, వ్రాత, అక్షర విన్యాసము; లిఖితాక్షరము.
 లిపిక(కా)రుఁడు } సం. లేకరి, వ్రాయస
 లిపిక(కా)రుఁడు } కాఁడు.
 లిప్తము. సం. వివముపూసిన బాణము.
 లిప్తము. సం. విణ. పూయఁబడినది; భుజింపఁబడినది; లిప్తము.
 లిప్స. సం. కోరిక, ఇచ్ఛ.
 లిబి. లిసి.
 లిబ్బి. ధనము; రాశి; నిధి.
 లిబ్బిదొర. ధనాధిపుఁడు, కుబేరుఁడు.
 లిబ్బిపడఁతి. లక్ష్మీదేవి.
 లిబ్బిరాయఁడు } ధనాధిపతి, కుబేరుఁడు.
 లిబ్బులదొర } యా. లిబ్బులమేటి.
 లిభి. సం. లిసి?
 లిమ్మ. మాంసాదులమీద మునురుకొను ఈగలను తోలెడు రెమ్మ
 లియ్యము. విణ. లయించినది.
 లివ. లాఘవము. [ధ్వన్యనుకరణము.
 లివలివ. దంతములు కదలుటయందగు లీక్ష. సం. లిక్ష.

లి

లీడము. సం. విణ. ఆస్వాదింపఁబడినది.
 లీనము. సం. విణ. లయించినది; కరగినది; మఱుగుపడినది.
 లీల. విధము. సం. కీడ; విలాసము; శృంగారచేష్ట; ప్రేమాధిక్యమున వేషభాషాదులచేత ప్రియుని అనుకరించు నట్టిశ్రీశృంగారచేష్టావిశేషము; క్రియ.
 లీస్తు. ఇం. పట్టి, జాబితా.

లు

లు. అప. ప్రథమా బహువచన ప్రత్యయము. (రాఘులు, పూరులు, ధనములు అని.)

లుంగ. పస్త్రభారము.
 లుంగము. సం. మాదిఫలము.
 లుంగి. కుల్లాయ కుప్పనములు చేర్చికుట్టిన పావడ. [రించువాఁడు.
 లుంటాకుఁడు. సం. దొంగ. విణ. ఆపహరించనము. సం. గుఱ్ఱముపార్లాడుట; భూమిమీఁది పార్లిక; దోపిడి.
 లుకలుక. పరుగెత్తుటయందును పురుగులు తొలుచుటయందును అగుధ్వన్యను కరిణము.
 లుకలుకలాడు. అ. క్రి. తడఁబడు.
 లుక్కు. సం. లోపము; కోత.
 లుగచెడు. అ. క్రి. బాగుతప్ప.
 లుగ్గాను. హిం. నష్టము.
 లుచ్చా. హిం. నీచుఁడు.
 లుతనము. సం. భూమిమీఁది పార్లిక; భూమిమీఁది గుఱ్ఱపుపార్లిక.
 లురితము. సం. విణ. భూమిమీఁద పార్లాడినది. (గుఱ్ఱము.) [గంట.
 లుడుగు. ఎద్దుమెడనుకట్టు నొకవిధమైన లుప్తము. సం. దొంగసొమ్ము, దొంగిలిచిన సొత్తు. విణ. లోపించినది; కోయఁబడినది.
 లుబ్బుకుఁడు } సం. బోయవాఁడు. విణ.
 లుబ్బుఁడు } లోభి, పిసినివాఁడు; ఆసగలవాఁడు.
 లులాయము. సం. దున్నపోతు.
 లులాయి. సం. గేడ.
 లులి. తక్కువ. [లింపఁబడినది.
 లులితము. సం. విణ. చలించినది; కదలుచుడు. అ. క్రి. హీనమగు.
 లుల్లిగాఁడు. విణ. కీడ్వడినవాఁడు; అధముఁడు.

లూ

లూటి } కొల్ల; ఉపద్రవము; దాడయ్య
 లూటి } దలి వ్రణము; వ్రణరంధ్రము.
 లూడుపులు. బ. అప్ర. పాదరిక్షులు.
 లూత. సం. సాలెపురుగు; ఆడుచీను; మర్మవ్రణము.
 లూనము. సం. విణ. కోయ్యఁబడ్డది.

లూమము. సం. తోడక.
లూలామాలము. వంచన, మోసము.
లూలి. గ్రా. కుట్టని.

లె

లెంక. భటుడు; సేవకుడు.
లెంట. ఆప్ర. పటికము.
లెంప. చెంప, ప్రక్క.
లెంపకాయ. చెంపకాయ.
లెంది. రూ. లంది.
లెక్క. పరనా, లక్ష్యము; సఖ్య.
లెక్కగిను. స. క్రి. లెక్కచేయు, లక్ష్యముచేయు. [ఎన్నిక చేయు.
లెక్కపెట్టు. స. క్రి. లక్ష్యముచేయు;
లెక్కవాడు కరణము.
లెక్కసేయు } స. క్రి. లెక్కపెట్టు.
లెక్కించు }
లెక్కురరు. ఇం. ఉపన్యాసకుడు.
లెక్కురు. ఇం. ఉపన్యాసము. [మొ.
లెప్పుము. గుటి; లక్ష్యము, నున్న పుగచ్చు
లెస్స. శుభము, క్షేమము. విణ. క్షేమ
య క్తము; యోగ్యము; శ్రేష్ఠము; బాగు,
అంగీకారార్థకము.
లెస్సవాడు. విణ. యోగ్యుడు.

లే

లే. విణ. లేత కబ్బముయొక్క లుప్త
రూపము. అవ్య. నిశ్చయార్థకము (లేలే,
దానికంటె ఇది విశేషములే యని.)
లేక. లెంక.
లేగ. తర్లకము, క్రొత్త గాఁగలిగిన దూడ;
మేతపట్టని దూడ; దూడ, వత్సము.
లేగటియావు. భేనువు, లేగటిదూడ గల
యావు.
లేగపప్పు. లేతకపపు.
లేగరువలి. మందమారుతము,
లేగసపు. బాలశృణము.
లేగెడుకు. కడగొట్టు బిడ్డడు.
లేగెన. చిగురుకొమ్మ.
లేగెమ్మ. లేగొన.
లేగెను. నెన్నడుము,

లేజుడురుడు. బాలచంద్రుడు.
లేజిగురు. క్రొంజిగురు.
లేజీకటి. మందాంధకారము.
లేజెక్కులు. బ. పాలబుగ్గలు.
లేజెమట. చిగురేమట.
లేడెప్పుడు. అవ్య. కథ్యసి.
లేజోవు. పంచన దోవతుల జత.
లేజొన. చిన్నది, నుకుమరి.
లేజోలు. పసిబిడ్డ. [రము.
లేత. విణ. తరుణము; చులుకన; నుకుమా,
లేతమొగ్గ ఖాళీము.
లేతయొలుపు అరుణార్ణము.
లేతాము. నవదళము?
లేదగిరిన. తగిరిన మొక్క.
లేదడి. వి. ఇంచుక తడిసినది.
లేదరంగ. చిన్నయల.
లేదాడు. తాగు.
లేదూడు. బాలమృతాలము.
లేదెర. పలుచని తెగ.
లేదేటి. చిన్న కుమ్మెద.
లేబగలు. ప్రాహ్లాము.
లేబట్టి. పసిబిడ్డ.
లేబాపడు. అడ్డపట్టు పాప, శిశువు.
లేబాయము లేబాయము.
లేబెయ్య. లేతదూడ.
లేబొద. చిన్న పొద.
లేబొన్న. పొన్న మొక్క.
లేబొర. సన్న పొర.
లేబొక. మందగమనము.
లేబ్రొద్దు. అపరాధము.
లేక. లేఖ, జాబు; ఎడము లేక మిక్కిలి
చేరికయగు వృక్షాదుల వరుస; సమా
హము.
లేకరి. లేఖకుడు. [యోజకుడు.
లేకి రాలిన ధాన్యపు గింజలు. విణ. ఆప్ర
లేకి బతుకు ఉంపువృత్తి, లేకింజ లేరు
కొని బ్రతికెడు బ్రతుకు
లేకివాడు. విణ. లేకింజ లేరుకొని బ్రతి
కెడువాడు; అ. పయోజకుడు.
లేకుండు. ఆ. క్రి. లేకపోవు; కూన్యమగు.
లేఖ. సం. ఎడము లేక మిక్కిలి చేరిక

యగు వృక్షాదుల పంక్తి; లిపి; జాబు; ఇచ్చిపుచ్చుకోలు పత్రము.
 లేఖకుండు. సం. లేకరి; వ్రాయసకాడు; కరణము. [బుజపత్తిరి].
 లేఖనము. సం. వ్రాత, వ్రాయి; వాంతి;
 లేఖని. సం. వ్రాసెడు కలము. రూ. లేఖని.
 లేఖనికుండు. సం. జాబులు కొనిపోయి యిచ్చువాడు; తన గుఱుతిడి యొకరిచే వ్రాయించువాడు.
 లేఖనీయము. సం. విణ. వ్రాయదగినది.
 లేఖర్షభుండు. సం. దేశేంద్రుండు.
 లేఖ హరకుండు. సం. జాబులు తీసికొని పోయియిచ్చువాడు.
 లేఖితము. సం. విణ. లిఖితము.
 లేఖుండు. సం. దేవత.
 లేఖ్యము. సం. వ్యవహార విషయమైన వ్రాత. విణ. వ్రాయదగినది.
 లేగాడ్పు. మందమారుతము.
 లేమే. అ. క్రి. ఉద్ధితమగు; మేలుకొను; సాటమరించు.
 లేజేవరాలు. ఈడువచ్చిన స్త్రీ.
 లేజోటి. చిన్నది, స్త్రీ.
 లేట. కొమ్మ, కాఖ.
 లేటమొగము. పెడమొగము.
 లేటమొగమువడు. అ. క్రి. విముఖమగు.
 లేటి. జింక; ఆడుజింక; మగజింక.
 లేటిమ్మెగలమేటి. మృగాంకుండు, చంద్రుండు. [వెనుకటిది].
 లేటు. ఇం. ఆలస్యము. విణ. పూర్వపుది;
 లేడి. శేటి, కురంగము. బ. తల్లు.
 లేడ్డితంటి. మృగాక్షి, లేడి కన్నులవంటి కన్నులుగల స్త్రీ.
 లేదు. నశ్చరకము; ఎఱుంగుబంటి.
 లేడ్డుబొత్తి(టి). బొంకు,
 లేసగవు. స్మితము, చిఱునగవు.
 లేసడుము. కృశోదరము. [డము.
 లేనిమాట. అభ్యాఖ్యానము, అబద్ధపు జగ తేతెరి. బాలవంద్రుండు. [వ్రాయువాడు.
 లేపకుండు. సం. సున్నము మొదలగు వానిని తేపనము. సం. అలుకుట; వ్రాయుట; వ్రాత; భోజనము.

లేపము. సం. పూత; భోజనము; సున్నము మొ. [ప్రే. లేపజేయు.
 లేపు. పడకమీద పఱచెడు పఱపు; జాలు.
 లేవ్యము. సం. పూత. విణ. పూయదగినది.
 లేబరము. విణ. కూన్యము.
 లేబితరి. చిన్నది, స్త్రీ.
 లేబుడుత. పసిబిడ్డ.
 లేమ. రామ, స్త్రీ. విణ. లేత.
 లేమరి. ఉన్మాధుండు.
 లేమావి. లేతమామిడి చిగురు.
 లేమావిలాయపు తేజిరవుతు. శుక వాహు నుండు, మన్మథుండు.
 లేమి. కలుగమి; ఉండమి; దారిద్ర్యము.
 లేమిడి. దారిద్ర్యము.
 లేమోక. లేతమొలక.
 లేయింటి. లేతయరటి.
 లేఁహసము. సం. పాము. విణ. మాటి మాటికి లేహసము చేయునది.
 లేలేదు. శిశార్థకము.
 లేవ. గుఱ్ఱపు తలాటము; కుధము.
 లేవజొలనివాడు. ఖంజాడు, కంటి.
 లేవడి. లేమి; దారిద్ర్యము. విణ. దరిద్రము.
 లేవుడి. హిం. దొంగను కట్టి పీఠిపీఠికి తిప్పట; అవమానపఱుతుట. [కొంచెము.
 లేశము. సం. కొంచెపుడనము. విణ.
 లేసు. విణ. చులకన; సులభము.
 లేహనము. సం. నాకుట.
 లేహము. సం. భోజనము; నాకుట.
 లేహ్యము. సం. నాకి భుజింపదగినమందు; నాకి భుజింపదగిన వ్యంజనవిశేషము; అమృతము. విణ. నాకదగినది.

లై

లైను. ఇం. వరుస.
 లైసెన్సు ఇం. సెలవు చీటి.

లొ

లొంక. కొన. [డియు.
 లొంగు. అ. క్రి. లొంగువగు; తగ్గు; వెను
 లొండు. జలాశయవిశేషము.

లొంప. కొంప, అల్పగృహము.

లొంపు. ఒక తెగ.

లొగ్గడి. ఊభము, కలగుండు.

లొగ్గడిలజేయు. అ. క్రి. లోబడునట్లు చేయు; కలగుండు పడజేయు.

లొగ్గడ్లు. అ. క్రి. ఊభించు.

లొచ్చె } తక్కువ. విణ. న్యూనము.

లొట్ట. విణ. అణగినది.

లొటకజిట్ట. లొట్టకన్ను జిట్ట.

లొటలొట. పోవుటయందగు ధ్వన్యను కరణము. [ధ్వనించు.

లొటలొటమును. అ. క్రి. లొటలొటయని లొటారము. బిలము, బొక్క; రంధ్రము;

నుపిరము; శూన్యము; కుండ పెంకులధ్వని. లొటిపిట. ఒంటె.

లొటిపిట్ట. ఒంటె.

లొట్ట. మగగుటి; రుచిగల పదార్థములను భుజించునపుడు నాలుకను అంగిటజేర్చి పుట్టించెడు ధ్వని; పల్లము, గుంట. విణ. అణగినది.

లొట్టకంటివాడు. కిన్నాత్తుడు.

లొట్టకన్ను. దించుకొనిపోయిన కన్ను.

లొట్టకన్నుజిట్ట. పక్షివిశేషము.

లొట్టకాయ. మగగుటి.

లొట్టపోవు. అ. క్రి. అణగు.

లొట్టవేయు. అ. క్రి. రుచిగలపదార్థములను భుజించునపుడు నాలుకను అంగిటజేర్చి ధ్వనిపుట్టించు; అబద్ధముచేయు.

లొట్టి. కలుదీసెడు కుండ.

లొట్టిపిట(ట్ట). ఒంటె.

లొట్టిముచ్చె. విణ. త్రాగుబోతు.

లొట్టయ. ఒంటె.

లొట్టె. ఒంటె, ఉష్మము.

లొట్టెనుగు. ఒంటె; మహాష్మము.

లొడపెట్టు స. క్రి. ద్రవద్రవ్యమును చేతి కలపెట్టు [కరణము. విణ. పడులు.

లొడలొడ. కాలుటయందగు ధ్వన్యను

లొత } ప్రాదేశము.

లొడితిలి } ప్రాదేశము.

లొడితెడు. విణ. ప్రాదేశమాత్రము.

లొడుకు. విణ. పనికిమానిది.

లొడుగు. ఆవుమెడను కట్టెడు ఘంటా విశేషము.

లొడ్డు. ఎడమ.

లొడ్డు. విణ. అధికము.

లొత్త. పల్లము.

లొడ్డ రాశి.

లొద్ది. లోయ.

లొద్దుగు. లోద్రము, గాలవము.

లొబ్బెన. కంఠహార విశేషము.

లొల్ల. దున్నినశేల మిట్టపల్లములు లేక సరుదునట్టి బల్ల.

లొల్లి. విణ. ఘనము, తఱచు.

లొల్లెగాడు. దరిద్రుడు; బికారి.

లో

లో. అప. నిర్ధారణవస్త్రీయందు వచ్చెడు లోపల వర్ణకమునకుమాటు గావచ్చునది; లోను శబ్దముయొక్క సప్తమి విభక్తి యందు నాక్షరము లోపింపగా మిగిలిన రూపము; వృత్తియందులోను లోపల శబ్దములకుమీది వర్ణములు లోపింపగా మిగిలిన రూపము. (లోబడు, లోచూపు మొ)

లోకువ. విణ. అధీనము; తక్కువ.

లోగడ. అంతరాళము; గతకాలము; పూర్వము.

లోగా. ద్ర. గ్రా. లోపల; క్రిందట.

లోగలి } గృహంతరాభగము; గృహము; బసంతి.

లోగిలి } బసంతి.

లోగు. అ. క్రి. లోకువగు; అడగు; మోచ్చు; వెనుదీయు.

లోగెను. స. క్రి. లోపలనడచుకొను; స్వాధీనము చేసికొను.

లోచు ప్రే. లోగజేయు.

లోడు. స. క్రి. ప్రేలు మొదలగువానితో కల్లగించు.

లోతిడి. విణ. ఉత్తానము, లోతులేది.

లోతు. నిమ్మము, మిక్కిలిపల్లము. విణ.

మిక్కిలిపల్లమైనది.

లోబడు. అ. క్రి. అధీనముగు.

లోకజిత్తు. సం. బుద్ధదేవుడు.

లోకజ్ఞానము. సం. విజ్ఞా. లోకము తెలిసిన వాడు, ప్రాజ్ఞానము.

లోకతంత్రము. సం. లోకవ్యాపారము. (ఇదిపంచవిధము—ధృతి, దాక్షిణ్యము, దేశము, కాలము, పరాక్రియము.)

లోకనము. సం. ఆలోకనము.

లోకపాలుడు. సం. దిక్పాలుడు; రాజు.

లోకబాంధవుడు. సం. సూర్యుడు.

లోకమాత. సం. లక్ష్మీదేవి.

లోకము. సం. జగత్ప్రజనము. [లోకములు మూడు—స్వర్గము, మర్త్యము, పాతాళము. పక్షాంతరమున పదునాలుగు—భూలోకము, భువలోకము, సువర్లోకము, మహర్లోకము, జనలోకము, తపోలోకము, సత్యలోకము. (ఈయేడు సుక్షార్ద్వలోకములు.) అతలము, వితలము, సుతలము, రసాతలము, మహాతలము, తలాతలము, పాతాళము. (ఈయేడు సు అధోలోకములు.) ఇవి. 14.]

లోకస్తుడు. సం. లోకములో నుండు వాడు. [రామాయణము

లోకాభిరామవార్తలు. సం. బ. లోకాభి

లోకాయతము. సం. చార్యాదగ్గనము, స్వభావమునకుఁ గర్తవ్యము చెప్పినట్టి మతము. [లోకాయత మతస్తుడు.

లోకాయతకుడు. సం. చార్యాకుడు;

లోకాలోకము. సం. భూమిని చుట్టుకొని యుండు కొండ, చక్రవాళము

లోకేశుడు. సం. బ్రహ్మ. [దేవుడు.

లోకైకవేల్పు. మి. లోకమున కొక్కడే

లోగ్రుక్క. మణితము.

లోచకము. సం. కాటుక; కంటినల్లగుడ్డు.

లోచకుడు. సం. మందమతి.

లోచనము. సం. కన్ను.

లోచమస్తకము. సం. ఓమమంత్రము.

లోచేవి. ఆత్మానందము, జ్ఞానామృతము.

లోచెయి. కరతలము, అతిచెయ్యి; మర్మము.

విజ్ఞా. మర్మము తెలిపెడివాడు; రూ.

లోచెయ్యి.

లోచోవు. జ్ఞానదృష్టి అంతర్ముఖత.

లోట. చిన్న పాత్రము.

లోటు. నష్టము; లోపము; తక్కువ.

లోటుపావు. అ. క్రి. నవ్వియగు; లోపమగు. లోడి. మల్లులు సాదనకు త్రొప్పెడు సాధన విశేషము. రూ. లోడి.

లోడు. ఒడుగుడిండు.

లోతక్కువ. విజ్ఞా. శేషము, కొడువ.

లోతొడ. తొడకు లోపలి భాగము.

లోధ్రము. సం. లాద్దుగుఱ్ఱము.

లోసన్ } అశ్య. అంతరర్థకము.

లోసగు. అ. క్రి. స్వవశమగు.

లోను. లోపల; మొదలు. (ఇంద్రుడు లోనగు దేవతలు, రాజు లోనగు మనుష్యులు అని.) విజ్ఞా. లోనువ.

లోపము. సం. మఱుగుపాటు; తక్కువ.

లోపల. లోను, అంతరము. అపనిర్ధారణ వస్థియందు వచ్చెడు ప్రత్యయము. (దేవతలలోపల ఇంద్రుడు అధికుడు అని.)

లోపాయకారి. విజ్ఞా. రహస్యముగా నొకరి పక్షమున నున్న.

లోపాముద్ర. సం. అగస్త్యముని భార్య.

లోపాశకము. సం. నక్క.

లోపించే. సం. అ. క్రి. మఱుగుపడు; తక్కువ పడు.

లోస్త్రము. సం. దొంగిలించిన సొమ్ము.

లోబంటరి. అడవిపంది.

లోబిత్తరి. మల్లబంధ విశేషము.

లోభము. సం. పిసినీతనము.

లోభి. సం. విజ్ఞా. పిసినీవాడు.

లోమము. సం. రోమము.

లోమశ. సం. జటామాంసి; దూలగాండీ. వస; వెలమసంది.

లోమశము. సం. గొట్టె; పూతిమార్జితము, బూతిపిల్లి.

లోమశుడు. సం. రోమశుడు.

లోమొన. మల్లబంధ విశేషము.

లోయ. కొండనెడియ, కొండపగులు.

లోల. సం. నాలుక; లక్ష్మి.

లోలము. సం. విజ్ఞా. మిక్కిలి యిచ్చ గలది; కదలునది.

లోలాయపడు. అ. క్రి. శ్రమపడు.

లోలితము. సం. విజ్ఞా. తొలచబడినది.

లోలుడు. సం. విణ. చంచలుడు;
అసక్తుడు.
లోలుపుడు } సం. విణ. మిక్కిలి యిచ్చు
లోలుబుడు } గలవాడు, లుబ్ధుడు.
లోలొంక. మల్లబంధ విశేషము.
లోవ. లోయ; రథపీఠముమీఁది చట్టపు
అంచు; చూరు.
లోవయినము. కడచినది.
లోవరి. కత్తు, తొట్టికట్టు.
లోవాడికాడు. చోరుడు.
లోవి. వంటకుండ; నీళ్లు తెచ్చుకొనెడి
ఇత్తడిపాత్రము, బిందె.
లోపడి. పూర్వము, మునుపు?
లోపు. ఆ. క్రి. లొంగు.
లోవెలి. బాహ్యభ్యంతరములు.
లోవైనము. విణ. కడచినది.
లోప్తము } సం. గడ్డ, మంటిపెల్ల
లోప్తపు }
లోనబురు గా. ఒడ్డుకు దూరమున
సముద్రయానము చేయుట.
లోహండి. లోవి.
లోహకారకుడు. సం. కమ్మరవాడు.
లోహజిత్తు. సం. వజ్రము, రవ్వ.
లోహపృష్ఠము. సం. రావులుగు.
లోహమారకము. సం. పొన్నగంటికూర;
కాలించకాకము.
లోహము సం. ఇనుము; అగలు; బంగారు

మొ. (పంచలోహములు — బంగారు,
వెండి, ఇత్తడి, కంచు, ఇనుము. రాగి, తగ
రము, సత్తు. ఇవి మూడు చేరి అష్ట
లోహములనబడును. నవలోహములని
యును ఒక వాడుకకలదు.)
లోహలుడు. సం. విణ. నుట్టముగాని
మాటలగలవాడు.
లోహభిసారము సం. ఆయుధములు ధరిం
చిన రాజులకు నివాళి యిచ్చుట.
లోహక. సం. లోహపత్రము.
లోహతకము. సం. కంపు.
లోహతచందనము. సం. కుంకుమపువ్వు.
లోహతము. సం. రక్తచందనము; హరిచంద
నము; చెందిరము; నెత్తురు; ఎఱుపు; ఒక
నదము. విణ. ఎఱ్ఱనిది.
లోహతాంగుడు. సం. కుజుడు.
లోహతాస్పృడు. సం. అగ్నిహోత్రుడు.
లోహతుడు సం. లోహితాంగుడు.

లో

లోకికము. సం. విణ. లోక వ్యవహార
సిద్ధమైనది.
లోడి. లవుడి, పరిఘము. రూ. రాణి.
లోనును ఇం. జీవనార్థము ఇచ్చుద్రవ్యము.
లోల్యము. సం. లోలత్వము.
లోహము. సం. విణ. లోహవికారమైనది.
లోహిత్యము. సం. ఎఱ్ఱన; నదవిశేషము.

వ

వంక. దిక్కు; పక్షము; వంకర, వంపు;
వాగు; అపరాధము. [దారి.
వంకదార. కోటవాకిటి ముందటివంకర
వంకము. నులుచునపుడు కనవును క్రిందు
మీఁదుగా త్రిప్పినెడువంకరకొయ్యి.
సం. ఏటి చెండుదరుల నడుము; గుఱ్ఱపు
జీను; గుఱ్ఱము ముందటివైపు?
వంకర. వక్రత్వము. విణ. వక్రము.
వంకరలింకర. విణ. అనేకవిధములుగా
వక్రమైనది.

వంకరబోను. పృథాదులబట్టువలభేదము
వంకరవేపు. ఆ. క్రి. వంకరయగు.
వంకరతొండమువాడు. వక్రతుండుడు,
వినాయకుడు.
వంకనన్నములు. బ. కాలిధాన్యవిశేషము.
వంకాము. రూ. వంకము.
వంకాయ వార్తాకము.
వంకి. బాగు.
వంకిబి. బాగు.
వంకియ. సస్యవిశేషము. రూ. వంకె.

సంకి. స్త్రీలు సందిట ధరించెడు ధూమవిశేషము.

సంక్రమము. సం. వక్రము; ఒంకె.

సంక్షిప్తము. సం. గజ్జ, పొత్తికడుపున కును తొడకును నడిమిసందు.

సంగ. వంగచెట్టు.

వంగదీయు. స. క్రి. వంచు.

వంగకాయ. వంకాయ.

వంగడము. వంశము, కులము.

వంగదేశము. సం. 56 దేశములలో ఒకటి.

వంగవండు. పక్షి విశేషము.

వంగము. సం. తగరము; వంగ; సత్తు; నూలిచీర; వంగదేశము.

వంగనము. వంశము.

వంగకుంబుడమలు. బ. ధాన్యవిశేషము.

వంగించు. స. క్రి. గోడి పెట్టు.

వంగు. అ. క్రి. నమ్రమగు, ఒలుగు, ముందటికి వాలు.

వంగుడు. బీటిక, స్ఫోటము.

వంగుళ్లు. బ. నట్టొట్లు.

వంచకము. సం. నక్క; ఇంటిముంగిస.

విణ మోసము చేయునది.

వంచకుడు. సం. విణ. ధూర్తుడు, మోసకాడు, చెడ్డవాడు.

వంచనము. సం. దగా, మోసము.

వంచ. స. ఒకటి. [దగాచేయు.

వంచించు. సం. స. క్రి. మోసపుచ్చు.

వంచితము. సం. విణ మోసగింపబడినది

వంచితుడు. సం. విణ. వంచింపబడినవాడు.

వంచెయ } కనవుమొ|| కోయవారువాని వంచె } నుంచుకొనుటకై వెనుకపిఱుడులమీద జాఱగట్టుకొనెడి యొడి;

తూమెడుగింజలు పట్టెడుగోనె.

వంచే. ఒకటి; చీట్లలో ఆను. విణ ముఖ్యము.

వంచెదివియ. తృణ విశేషము.

వంచేన. వంచన.

వంచేము. రూ. వంచ. [శించు.

వంచొడించు. అ క్రి బెదరు. రూ. వంచా

వంచే. ప్రే. వంగజేయు. [ప్రబు

సంజాలము. సం. అశోకము; నెమ్మి;

పంజెఱగు. స్త్రీ పాగ్నవేలాంచలము.

పంజె. వంధ్య; గొడ్డాలు; గొడ్డుతావు; గొడుగు లోపలి శలాకల కాసరాగా

నేర్పబిన కమ్ములు.

పంజెరము. మత్స్య విశేషము.

పంజో. వంజరము.

పంట. పాకము. బ. ఏరుపిడక. (వృత్తి యందు వంటమోపు, పిడుకవంట అని.)

వంటకట్టియలు. } ఇంధనములు. బ.

వంటకట్టెలు. } వంటకై పాయ్య

మంటవేసెడు కట్టెలు.

వంటకత్తియ. } పాచిక, పాచకు

వంటకత్తె. } రాలు.

వంటకము. అన్నము. సం. భాగము.

వంటచెఱకు. వంటకట్టెలు; గుడపాక

యోగ్యమైన యిత్తువు. [లిన నూనె.

వంటచమురు. పిడివంటలు తేల్చి మిగి

వంటపుట్టి. వంటచేసి పెట్టి జీవించునది.

వంటపూటివాడు. వంటవాడు.

వంటబ్రాహ్మణుడు. మి. వంటచేయు

బ్రాహ్మణుడు.

వంటయిల్లు. మహానసము, పాకశాల.

వంటయప్ప. విడంగము, వండినయప్ప.

వంటరాయి. మన్ను వండి చేసిన మడి

విశేషము. పచ్చ. [పాచిక, వంటకత్తె.

వంటరి పాచకుడు, వంటవాడు;

వంటలక్క. పాచిక, వంటకత్తె. [వాడు.

వంటవాడు. పాచకుడు, వంటచేయు

వంటనరకు. ఇంధన సమూహము, కట్టెలు.

వంటసాల. వంటయిల్లు.

వంటి. విణ. బోటి అవ్య. పోని, వదనకము

వంటియము. తాలూకా, ఒకనిక్రింది

రాజ్యమునందు కొంతభాగము.

వంటిల్లు. వండుకొనుయిల్లు, రసవతి.

వంటు. అనుకూల్యము.

వంటము. రూ. వంటియము. [పెట్టె.

వంట్రము. జౌషధములనంచి; మందుల

వంటుడు. సం. బ్రహ్మచారి; నేవకుడు.

విణ. పొట్టివాడు.

వండ. ఆపద; వండలి, ఎండిన బురద.

సం. అంకుటాలు. విణ. వికలాంగి.

వండము. సం. తోకతెగిన పశువు.

వండలి చెఱువు మొదలగు వాని యడుగున
 సంఘటియై డిన బురద.
 వండు. వండలి. స. క్రి. వంటచేయు.
 వంత. ఏడుపు; ఏఱు; సంతాపము, మనోవ్యథ
 వంతకత్తియ. కుట్టని.
 వంతవేయు. అ. క్రి. కన్ను వేయు.
 వంతు. భాగము; వరుస; సామ్యము; పోటీ.
 వంతెన. నేతువు, ఏఱు మొదలగు వానికి
 నీళ్లుపోవుటకు కన్నులు విడిచి మీద
 నడచిపోవునట్లు కట్టిన కట్ట. [బదనిక.
 వంద గడ్డిరాసి. స. నూలు, శతము. సం.
 వందకము. సం. బదనిక; చిఱులేకు.
 వందనమాల. సం. ద్వారమందు కట్టిన
 తోరణము. [ముఖము.
 వందనము. సం. నమస్కారము; స్తుతి;
 వందఱ. ఖండము, తునుక.
 వందఱలాడు. స. క్రి. ఖండించు.
 వందారువు. సం. విణ. గోత్రనామములు
 చెప్పి పాదములు పోక మొక్కువాడు
 వంది. సం. బట్టువాడు, వంకావలి
 జడువువాడు; రాజాదులను స్తుతిచేసి
 డించువాడు.
 వందించే. సం. స. క్రి. స్తుతించు.
 వందితుడు. స. విణ. నమస్కరింపఁ
 బడినవాడు; స్తుతింపబడినవాడు.
 వందు. అ. క్రి. దుఃఖపడు; విచారపడు.
 వందురు. దుఃఖము. అ. క్రి. క్షేపడు;
 దుఃఖపడు.
 వందె. తృణతతి విశేషము.
 వందొందు. మత్స్యవిశేషము.
 వంద్యుడు. సం. విణ. నమస్కరింపఁ
 దగినవాడు; స్తుతింపదగినవాడు.
 వంధ్య. సం. గొఢ్రాలు; గొడ్డంటావు.
 వంధ్యము. సం. విణ. ఫలింపనిది (చెట్టు మొ)
 వంపు. వంగుట; వంకర. విణ. వంగినది;
 వంకరైనది.
 వంశకము. సం. అగణ.
 వంశనర్తి. సం. దొమ్మరి.
 వంశము. సం. తండ్రితాతలు మొదలయిన
 వారి పరంపర, కులము; ఒక పురాణ
 లక్షణము; వెదురు; పిల్లంగ్రోవి; వెన్నె
 ముక; సమాహము.

వంశరౌచన. సం. తృణక్షర.
 వంశానుచరితము. సం. ఒక పురాణ
 లక్షణము, రాజవంశచరిత్ర వర్ణనము.
 వంశి. సం. పిల్లంగ్రోవి.
 వంశికము. సం. అగణ.
 వక(కా)వకలు. బ. చెదరుటలు; బద్దలు.
 వకిలు. హిం. లాయరు, న్యాయవాది.
 వకుళము. సం. పొగడ.
 వక్కు. ఉడుక (బెట్టిన పోక చెక్కి.
 వక్కుబ-ము వ్యాఖ్యానము; జాబునందు
 మొదట వ్రాయుపద్ధతి.
 వక్కుబించే. స. క్రి. వచించు.
 వక్కురము. వక్రత; వంకర. విణ. వంక
 రైనది; వక్రము.
 వక్కురాలు. విణ. కుటిల స్త్రీ. [మలయు.
 వక్కురించే. అ. క్రి. తిరుగ (బడు; మాలు
 వక్కులు. బ. పోకలు.
 వక్కులించే. అ. క్రి. రూ. వక్కురించు.
 వక్కులాకులు. } తాంబూలము.
 వక్కుకు.
 వక్కుబ. రూ. వక్కుబ.
 వక్కుబము. సమాచారము. [వాక్కుచ్చు.
 వక్కుబించే. స. క్రి. వ్యాఖ్యానించు,
 వక్కి. విణ. కృశము; బక్కు. క్రక్టియ.
 వక్కికల్లె. విణ. కృశుడు. రూ. వక్కి
 వక్కు. బకము. అ. క్రి. కృశించు; బక్కు
 టిల్లు.
 వక్కువులుగు. బకము, వక్కుకొంగ.
 వక్త. సం. విణ. నలుగురిలో నిర్భయ
 ముగా మాటలాడువాడు, పండితుడు.
 వక్తవ్యము. సం. మాట. విణ. చెప్పఁ
 దగినది; నిందింపదగినది. [వక్త్రము.
 వక్త్రము. సం. నోరు; ముఖము; ఒక
 వక్రతమములు. సం. బ. వి. జౌలు.
 వక్రము. సం. ఏరువంకర. విణ. వంకరై
 నది; క్రూరమైనది; అడ్డమైనది.
 వక్రములు. సం. బ. ఎ. ఒ. లు.
 వక్రాంగి. సం. కటుకలోహిణి; విణ.
 వంకరైన దేహము గలది. [బడు.
 వక్రించే. సం. అ. క్రి. మరలు, మరల

వక్రిమ-ము. సం. వంకర. విణ. కుటిలము; వంగినది.
 వక్రము. సం. కుజాడు; శని.
 వక్షము. సం. తొమ్ము. రూ. వక్షస్సు.
 వక్షిరుహము. సం. స్తనము.
 వగ. విచారము; దుఃఖము; శోకము; ఆలోచన; విధము; గతి; విలాసము; శృంగార చేష్ట.
 వగకత్తె. విణ. వగలాడి. [వన్నె కాడు.
 వగకాడు. విణ. విటుడు; విలాసకాడు.
 వగచే. ఆ.క్రి. పశ్చాత్తాపపడు; ఏడ్చు; దుఃఖించు. స. క్రి. విచారించు; ఆలోచించు; తలచు. [జేయు.
 వగదెంచే. ప్రే. పరిష్కరించు; వగదెగ.
 వగదెగు. ఆ.క్రి. పరిష్కృతమగు.
 వగపు. విచారము; శోకము; చింత; మనోవ్యభ. ఆ.క్రి. వగచు.
 వగరము. రూ. వగరు.
 వగరు. క్వాసరోగము; ఉబ్బిసము.
 వగరుచే. ఆ.క్రి. నిట్టూర్చు. రూ. వగర్చు.
 వగరుపు. క్వాసరోగము. రూ. వగర్చు.
 వగలాడి. విణ. విలాసవతి, శృంగార చేష్టలుగల స్త్రీ.
 వగలాడు. రూ. వగకాడు.
 వగైరా. హిం. మొదలై వని.
 వగ్గు. రూ. వక్కు.
 వగహము. సం. వజ్రపు, ఆనావృష్టి.
 వచ్చ. సం. వస; గోరువంక.
 వచ్చసము. సం. మాట.
 వచము. సం. చిలుక.
 వచస్సు. సం. వచనము.
 వచించు. సం. స. క్రి. పలుకు, భాషించు, మాట్లాడు. రూ. వచించు.
 వచ్చే. చెట్టుకు (బట్టి బొత్తిగా నాశము చేసిది యొకదినుసు చీడ; ఇచ్చు.
 వచ్చే. ఆ.క్రి. ఆగమించు, చనుదెంచు, దూరమునుండి సమీపమునకు నడచు; కూడ్చు.
 వచ్చేబడి. ధనాగమము.
 వచ్చేరాములు, బ. ధాకయూ ధానియు.

వజీరు. హిం. మంత్రి; రాతు. [రాతు. వజీరుడు. కూరుడు, జోదు; వజీరు; వజ్జిరము. సమాద్రపు మత్స్య విశేషము; వజ్రము.
 వజ్జిరుడు. రూ. వజీరుడు.
 వజ్రంపుదళుకులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 వజ్రకము. సం. పాలుకాచెడిగిన్నె; వజ్రక్షారము; తామరివిత్తు.
 వజ్రకిటము. సం. సాలగ్రామము లోపల నుండి తొలిచెడుపురుగు. [చేసినగార.
 వజ్రగార. మి. గ్రా. వజ్రములు నూటి వజ్రతుండుడు. సం. గరుత్మంతుడు.
 వజ్రద్రువు. సం. ఆకుజెముడు.
 వజ్రనిర్వోషము. పిడుగుమోత రూ. వజ్రనిష్పేషము.
 వజ్రపుష్పము. సం. సువ్వలపువ్వు.
 వజ్రము. సం. ఒకరత్నము, రవ; వజ్రాయుధము; పిడుగు; ఒకగ్రహయోగము. వాకజ్జలనతికించు ఒక బంక, సరేసు.
 వజ్రలేపము. సం. వజ్రమానుకరగించి రెండు వస్తువులంటించుటకు బూయుట.
 వజ్రవల్లి. సం. నల్లేరు.
 వజ్రహాసము. సం. శివునికత్తి.
 వజ్రాంగి. సం. వజ్రమయకవచము; నల్లేరు; అడవిగోదము.
 వజ్రావర్తము. సం. రామస్వామివిల్లు.
 వజ్రీ. సం. ఇంద్రుడు; బుద్ధుడు; ఆకుజెముడు.
 వజ్రిక. సం. ములుజెముడు.
 వజ్రీడు. రూ. వజీరుడు.
 వజ్రే. వస.
 వజ్రే. ఉపాయము.
 వటకము. సం. వడియము; వడ, గారె.
 వటగ. విణ. నేన్నిరి.
 వటము. సం. త్రాడు; ఉండ, గోళము; దండ; మజ్జిక; గవ్వ; వడ, గారె.
 వటారము. నగరు; గుడారము.
 వటారి. విణ. సమర్థము. రూ. వతారి.
 వటారు. నగరు. [పురుగు; వడియము.
 వటి. సం. త్రాడు? కొండ నాలుక; చెద వటించే. ఆ.క్రి. పస్తుపడు.
 వట్టివేరు. రూ. వట్టివేరు.

వటుకుఁడు. సం. బ్రహ్మచారి; బాల
కుండ; ఒక భైగవుడు.
వటువు. సం. బ్రహ్మచారి; బాలుఁడు.
వట్ట. చెఱకు గానుగకు వేసెడిఅడ్డుమాను;
వృషణము. [పెట్టు నష్టము.
వట్టము. తరుగు, చిల్లగు మార్పునపుడు
వట్టికాలు. పిక్కవెలుపటి కాలు.
వట్టిచేప. శుష్కమత్స్యము.
వట్టిది. విణ. రిక్తము, ఏమియు లేనిది;
ప్రయోజనము లేనిది; అసత్యము.
వట్టిమాట. అపవాదము; తేని మాట;
శుష్కలాపము.
వట్టియావు. పాలుతేని యావు.
వట్టివడియము. మినుప పిండితోఁ జేసిన
వడియము. [మము, గజేధుక.
వట్టివరి. సన్యవిశేషము. బ. ధాన్య విశే
వట్టివేరు. ఉశీరము.
వట్టు. వరుగు; ఎండిన పక్కు; దూలము
మొ|| వానికి బలమునకయి వేసెడు
కట్టు. అ.క్రి. ఇంకు; కృశించు
వట్టుము. ధాన్యదూలు నించిన గోసె.
వట్ర. విణ. గుండ్రము; వర్జలము.
వట్రన. గుండ్రన; వర్జలత్వము.
వట్రపడు. అ.క్రి. తగ్గు.
వట్రపెట్టు. అ.క్రి. తగ్గించు; లక్ష్యపెట్టు.
వట్రము. వక్కాకు తిత్తి. విణ.
ప్రాస్వము.
వట్రించు. అ.క్రి. తిరుగు.
వట్రలు(ల్లు) అ.క్రి. ఒప్పు; ప్రవర్తిల్లు;
తిరుగు; కలుగు.
వట్రువ. గుండ్రము; ఋకారము.
వట్రువముపై. చక్రల. [తర నామము.
వట్రువనుడి. ఋకారముయొక్క రూపాం
వతర. విణ. తవర, సమర్థుఁడు.
వతారి. విణ. రూ. వతర.
వడ. వటము, గారె,మిరపకాయలు మొ||
సంబాధువులు చేచ్చి చేసిన గారె;
తాపము; శ్రమము; నెగ; వడగాలి.
వడకాఁడు. అ.క్రి. వడకు. [చలించు.
వడకు. కంపము. అ.క్రి. కంపించు;
వడబోయు. స.క్రి. వడియఁబోయు.
వడకు. ఉత్తరపు దిక్కు.
వడుకుఁగొండ. } హిమవత్సర్వతము.
వడుకుగుబ్బలి }
వడకుత్తేవ. ఉత్తరాయణము.
వడగల్లు. కరికము, వరోపలము.
వడగవ్వ. మత్స్య విశేషము.
వడగాలి. ఉష్ణవాయువు; వేసంగి కాల
మందలి నిష్పగాలి.
వడగొను. అ.క్రి. తాపముఁబొందు.
వడచే. స.క్రి. పోయు, కార్చు. రూ.
వడుచు.
వడచేక్కెలిక. కుబేరుఁడు.
వడదెన. ఉత్తరపు దిక్కు.
వడదోలు. వేటకాఁడు శరీరమునకుఁ
గప్పుకొనెడు నిడుపు తోలు; గవుండ్ల
వాఁడు మొలకు కట్టుకొనెడు నిడుపు
తోలు.
వడపప్పు. శ్రమ పరిహారార్థ మిచ్చెడు
నానఁబెట్టినసంబాధువుచేర్చినపెసరపప్పు
వడపిందెలు. బ. తాపమును పోగొట్టు
నటువంటి ఊరివేసిన మామిడి పిండెలు.
వడము. మోకు; దండ.
వడముడి. భీముఁడు.
వడలు. ఒడలు. అ.క్రి. పుష్పదులు
వాడు; గాడుపులు. [కరణము.
వడవడ వడకుట యందగు ధ్వన్యను
వడవడకు. అధికకంపము.
వడవు. విధము.
వడారము. ద్ర.క్రి. విణ. బొత్తిగా.
వడి. శీఘ్రము, వేగము; శౌర్యము;
కాలము; దారముపిరి; పిరిబిగువు;
పిరిబిగువునఁబడుచిక్కు; పద్యయతి.
వడిగట్టు. స.క్రి. పాత్రమునోటికిగడ్డకట్టి
నీళ్లు మొదలగువానిని వడియఁబోయు.
వడిగెట్టు. స.క్రి. వడిగట్టు; శోధించు,
వడికాఁడు. విణ. వేగవంతుఁడు; కూరుఁడు.
వడిగలతనము. విణ. శౌర్యము.
వడిగొను. అ.క్రి. మెలిపడు; వేగము
గలుగు. ప్రే. వడిగొల్పు.
వడిపెట్టు. స.క్రి. మెలిపెట్టు; నులుము.
వడియ. చిలుకకొయ్యి.
వడియగట్టు. రూ. వడిగట్టు.
వడియఁబోత. వడియఁబోయుట.

వడుకుఁగొండ. } హిమవత్సర్వతము.
వడుకుగుబ్బలి }
వడకుత్తేవ. ఉత్తరాయణము.
వడగల్లు. కరికము, వరోపలము.
వడగవ్వ. మత్స్య విశేషము.
వడగాలి. ఉష్ణవాయువు; వేసంగి కాల
మందలి నిష్పగాలి.
వడగొను. అ.క్రి. తాపముఁబొందు.
వడచే. స.క్రి. పోయు, కార్చు. రూ.
వడుచు.
వడచేక్కెలిక. కుబేరుఁడు.
వడదెన. ఉత్తరపు దిక్కు.
వడదోలు. వేటకాఁడు శరీరమునకుఁ
గప్పుకొనెడు నిడుపు తోలు; గవుండ్ల
వాఁడు మొలకు కట్టుకొనెడు నిడుపు
తోలు.
వడపప్పు. శ్రమ పరిహారార్థ మిచ్చెడు
నానఁబెట్టినసంబాధువుచేర్చినపెసరపప్పు
వడపిందెలు. బ. తాపమును పోగొట్టు
నటువంటి ఊరివేసిన మామిడి పిండెలు.
వడము. మోకు; దండ.
వడముడి. భీముఁడు.
వడలు. ఒడలు. అ.క్రి. పుష్పదులు
వాడు; గాడుపులు. [కరణము.
వడవడ వడకుట యందగు ధ్వన్యను
వడవడకు. అధికకంపము.
వడవు. విధము.
వడారము. ద్ర.క్రి. విణ. బొత్తిగా.
వడి. శీఘ్రము, వేగము; శౌర్యము;
కాలము; దారముపిరి; పిరిబిగువు;
పిరిబిగువునఁబడుచిక్కు; పద్యయతి.
వడిగట్టు. స.క్రి. పాత్రమునోటికిగడ్డకట్టి
నీళ్లు మొదలగువానిని వడియఁబోయు.
వడిగెట్టు. స.క్రి. వడిగట్టు; శోధించు,
వడికాఁడు. విణ. వేగవంతుఁడు; కూరుఁడు.
వడిగలతనము. విణ. శౌర్యము.
వడిగొను. అ.క్రి. మెలిపడు; వేగము
గలుగు. ప్రే. వడిగొల్పు.
వడిపెట్టు. స.క్రి. మెలిపెట్టు; నులుము.
వడియ. చిలుకకొయ్యి.
వడియగట్టు. రూ. వడిగట్టు.
వడియఁబోత. వడియఁబోయుట.

వడియ(బోయు. స. క్రి. బియ్యము. మొదలగు
వానినిక డిగి నీళ్లు వడియించు
వడియము. వటుకము, భోజనమప్పడు
నంజుకొను వ్యంజన విశేషము.
వడియు. అ. క్రి. స్రవించు, కాలు;
జాలు; ఇగురు; కృశించు.
వడివాడు. శూరుడు.
వడివేయు. స. క్రి. వడిపెట్టు
వడుకు. స. క్రి. కదురు మొదలగువానిని
త్రిప్పి దూదిని నూలుగా నీడ్చు.
వడుకుడు. వడుకుట, వయనము.
వడుగెడు. వటువు, బ్రహ్మచారి.
వడుగు. విధము; వటువు, బ్రహ్మచారి;
ఉపనయనము. [వానిని దించు
వడుచు. శ్రే. కార్పు; నూనె మొదలగు
వడువు. వడియుట.
వడువు. రూ. వడుగు.
వడువువోలె. ఇవార్థముపై ఇవార్థము.
వడును. మోటుతనముగా చలువచేయు
టచే వస్త్రమునందు పడుగు పేకలు
సందిచ్చి వంకరగా తొలగెనుట.
వడునుడి. (రాజులకిచ్చు) దండువు.
వడునుపోవు. అ. క్రి. వస్త్రము వడును
కలదియగు.
వడె. చిలుకకొయ్య.
వడ్డన. వడ్డించుట, పరిశోధనము.
వడ్డి. వృద్ధి, అప్పిచ్చినవానికి అప్పువుచ్చు
కొన్నవాని వలన నెలకు నూటికింతయని
పెచ్చుగావచ్చు ధనము.
వడ్డించు. స. క్రి. పరిశోధించు, భోజ్య
పదార్థము పల్లెమునందుంచు.
వడ్డికివడ్డి చక్రవృద్ధి.
వడ్డిబ్రతుకు. వృద్ధిజీవనము, వడికిచ్చి
బ్రదికెడు బ్రదుకు. [చువాడు
వడ్డిమేవరే. వారుషిగుడు, వడ్డిచేత జీకె.
వడ్డి. వా. తేమానము, వృద్ధి.
వడ్డన. వడ్డించుట.
వడ్డంగము. వడ్డంగిపని, తక్షణము.
వడ్డంగి. కణ్ణిపనిచేయువాడు, వర్ధకి, తక్ష
వడ్డంగిపెట్ట. దార్వాఘాటము
వడ్డము. రూ. వడ్డంగము.
వడ్డవాడు. వడ్డంగి,

వత్త. వడ్డంగిపని
వడ్డంగి. వడ్డంగి.
వడ్డంగిపెట్ట వడ్డంగిపెట్ట.
వడ్డకంఠణము. ఒకదినునుకొంగ.
వడ్డచిలుక. క్రిమివిశేషము.
వడ్డత. వడ్డని.
వడ్డది. తక్షస్త్రీ.
వడ్డవాడు. స్థపతి. ?
వడ్డు. బ. కాలిధాన్యము, వరిగింజలు.
వణుకు. కంపము. అ. క్రి. వడకు.
వణిక్కు. సం. వ్యాపారము; ఒకకరణము;
క్రియవిక్రయములు చేయువాడు. రూ.
వణిజుడు.
వణిజ్యము. సం. వాణిజ్యము.
వణితము. వంటెము, తాలూకా.
వతంసము. సం. శిరోభూషణము; చెవి
కొననుంచుకొనెడి పుష్పపల్లవాది,
పూగమ్మ.
వతంసితము సం. విణ. సిగబంతిగా
జేయబడినది, శిరోభూషణము.
వతను. హిం. వాడుక, మామూలు.
వత్త. వరుగు.
వత్తి. వత్తి, దీపపు వత్తి; దళ, బద్దె.
వత్తి. దళ, బద్దె.
వత్తి. సం. కూతురు; పడ్డ.
వత్తుకము. సం. కొడిసెళ్ళ.
వత్తుతరము. సం. దమ్మము.
వత్తుదేశము. సం. 56 దేశములలోనొకటి
వత్తునాభము. సం. విశభేదము, వసనాభి.
వత్తునాభి. వా. కుక్కయ్యబడిన పేరు.
వత్తుము. సం. తొమ్ము; సంవత్సరము;
తటిపిదూడ.
వత్సరము. సం. సంవత్సరము.
వత్సలము. సం. వాత్సల్యరసము; తృణాగ్ని
వత్సలుడు. సం. విణ. వాత్సల్యము
గలవాడు; శ్రేమగలవాడు.
వత్సాదని. తిప్పతీగళ్ళ. [శిష్యుడు
వత్సుడు. సం. బాలుడు; బిడ్డడు;
వదడు. ధూళి.
వదనము. సం. నూరు; ముఖము.
వదనిక. జీవంతి, బదనిక.
వదర. విణ. వదరు(బోతు).

వదరు. చేతిసా. †; సారకాయ. ఆ. క్రి. ప్రేలు, ఉపయోగములేని మాటలు ఊరక మాటాడు; ఆడరు.
 వదరుగప్ప. భేక భేదము.
 వదరుబోతు. విణ. ప్రేలరి.
 వదలు. విసర్జనము, విడుపు. ఆ. క్రి. విడిపోవు; ఊడు. స. క్రి. విడుచు, విసర్జించు
 వదాన్యుడు. సం. విణ. మిక్కిలి యిచ్చువాడు, నెఱదాత; ప్రియవాది, మనోజ్ఞముగా మాటలాడువాడు.
 వదావదుడు. సం. విణ. వక్త.
 వదావళి. వదరుబోతుతనము, ప్రలాపము.
 వది. ఏనుగు మొదలగు వానిని బట్టుటకై త్రవ్వబడిన ముండ్లు మొదలగు వానిచే కప్పబడిన పల్లము. సం. కృష్ణపక్షము.
 వదిన. వా. వది నె.
 వదినియ. వది నె.
 వదినె. అన్న భార్య; భాగ్యకక్కు; జ్యేష్ఠ మాతులేయి, తనకంటె పెద్దదగు మేనత్త మేనమామల కూతురు.
 వదియ. తృణతతి విశేషము.
 వదుడు. సం. విణ. నక్త.
 వదులు. ఆ. క్రి. సడలు; బిగువుతప్ప. విణ. బిగుతు కానిది.
 వదులుడి. బీటిక.
 వదె. తృణతతి విశేషము.
 వద్ద. రూ. ఒద్ద, దగ్గఱ.
 వద్ది. బస్తాంతి?
 వద్దు. వలదు, అక్కఱలేదనుట.
 వధము. సం. చంపుట, మారణము.
 వధించే. సం. స. క్రి. చంపు.
 వధువు. సం. ఆడుది; భార్య; క్రొత్త పెండ్లికూతురు; కోడలు; గంట్ల కచోరము†; పిక్క†; ప్రేంకణము†; మామె†
 వధూటి. సం. స్త్రీ; కన్యక; కోడలు.
 వధూనిక. సం. వది నె.
 వధ్యుడు. సం. విణ. చంపదగినవాడు.
 వనచరము. సం. వానరము.
 వనచరుడు. కిరాతుడు, బోయ.
 వనజ. సం. పిల్లపెసర†.
 వనజము. సం. పద్మము; ఏనుగు; మస్తా

వసట. వసరుట; వగపు; మనో వ్యథ; శోకము; పరిచేపనము.
 వసతి క్రిక. సం. చిరుబొద్ది†; కరిక†.
 వసదీపము. సం. అడవి సంపెంగ†.
 వసధి. సం. జలధి, కడలి.
 వసపు. పరిచేపనము; వసరుట.
 వసప్రియము. సం. శోయిల; చార †?
 వసబంధము. సం. చెఱువు.
 వసమాల. సం. ఆకులు పువ్వులు చేర్చి కట్టిన తోమాలె; విష్ణువు ధరించుమాలిక.
 వసమాలి. సం. విష్ణువు.
 వసము. సం. అడవి; తోట, తోపు; జలము; కొండయూట, నెలయేఱు; ప్రవాసము; గృహము; సమాహము.
 వసరు. ఆ. క్రి. శోకించు; దీనాలాపము లాడు; విలపించు.
 వసశృంగాటము. సం. పల్లెరు†.
 వసస్పతి. సం. పూవకయె కాచెడుచెట్ట; చెట్టు. [జంతువు.
 వనాటము. సం. వనమునందు చరించునట్టి వనాయుజము. సం. అరబ్బిదేశపుగుఱ్ఱము.
 వని. సం. అడవి; వానప్రస్థుడు.
 వనిక. సం. అడవి; తోపు.
 వనిత. సం. స్త్రీ; మిక్కిలి యమరాగము గలస్త్రీ; నల్లదంటె†.
 వనితము. సం. విణ. యాచింపబడినది; నేవింపబడినది.
 వనివకుడు. సం. విణ. యాచకుడు.
 వనేచరము. సం. వనచరమృగము.
 వనౌకనము. సం. వానరము. రూ. వనౌకము
 వన్నియ. తెలుపు మొదలగు వర్ణము; వర్ణన; బంగారు యొక్క మేలిమి; వర్ణపుపూత; ప్రత్యయము; అలంకారము; అందము; కాంతి; వర్ణపుచీర; ప్రసిద్ధి; విధము; అంకవన్నె.
 వన్నియలపిట్ట. చకోరము.
 వన్నె. వన్నియ; వదిన. ప్రసాందర్యవతి, వన్నెకత్తియ. వన్నెకత్తె, విలాసవతి; వన్నెకత్తె. సొగసుకత్తె, శృంగారి చేష్టలు గలస్త్రీ, వన్నెకత్తియ.
 వన్నెకాడు. విణ. సొగసు కాడు

సౌందర్యవంతుఁడు; విలాసవంతుఁడు,
శృంగారవంతుఁడు.
వన్నెచీర. చిత్రవర్ణపు వస్త్రము.
వన్నెచెట్టు. వర్ణపువన్నెము.
వన్నెపులుగు. చకోరపక్షి.
వన్నెపూలు. బ. కాలిధాన్యవిశేషము.
వన్నెయొల్లె. చిత్రవర్ణముగల చిన్నచీర.
వన్నెలపులుగు. జీవంజీవము, చకోరము.
వన్నెలాడి. విణ. విలాసవతి, శృంగార
చేష్టలుగలస్త్రీ, సౌగంధికత్తె.
వన్నెలాడు. విణ. విలాసవంతుఁడు,
శృంగారవంతుఁడు, సౌగంధికాడు.
వన్నెవెదురు. వృత్తపత్రము, ఒకదినును
కురారు.
వన్య. సం. వనసమూహము.
వన్యము. సం. విణ. అడవియందుఁ బుట్టినది.
వవ సం. కడుపులో బొడ్డుక్రింద నుండెడి
యొల్లిపొరవంటి క్రొవ్వు; బెజ్జెము;
శరీరమునందలి చమురువంటి పదార్థము.
వవసము. సం. త్వరము, గొలుగుట;
విత్తుట; నేయుట. [రూ. వపును.
వపుపు. సం. శరీరము; చక్కనిరూపము.
వప్త. సం. తండ్రు. విణ. విత్తెడువాడు.
వప్రక్రిడ. సం. ఏనుగు మొదలగునవి
కోమ్ములు మొదలగువానితో ఏటిదరులు
మొదలగువానిని కోరాడెడియాట
(పెలగించుట).
వప్రము. సం. సీసము; కోట; పుట్టకోట;
పరిమడి; తీరము; కొండనెత్తము,
పర్వత సానువుల క్రిందిభూమి.
వమధువు. సం. ఏనుగుతోండపుతుంపురు;
పమనము.
వమనము. సం. వాంతి; పీడనము.
వమి. సం. వమనము; అగ్ని.
వమ్ము. నాశము. విణ. వ్యర్థము.
వమ్మువేపు. అ. క్రి. వ్యర్థముగు; నష్టముగు.
వమ్మి-క. సం. చెదలు. రూ. వప్రము.
వయనము. సం. నేత, నేయుట.
వయసు. ఈడు, ప్రాయము. రూ. వయస్సు.
వయసుది. ఈడు వచ్చినది.
వయసువాడు. ఈడు వచ్చినవాడు.

వయస్థ. సం. ఉసిరిక; కరిక; కారు
కొట్ట; చిట్టెలక; తిప్పతీగ; బూరుగు;
సోమెద. విణ. ప్రాయపుది.
వయస్థుడు. సం. యువకుడు.
వయస్య. సం. చెలికత్తె.
వయస్యుడు. సం. స్నేహితుడు.
వయస్సు. సం. ఈడు, ప్రాయము,
యావవము; పక్షి.
వయాళి. విహారము; రథము.
వయించు. స. క్రి. విత్తేపించు, పడవేయు,
గిరాటువేయు; కలుకు. రూ. వయించు.
వయిజాతి ఒకానొక తెగ కోమటిజాతి.
వయిజాతిదొండ. ఊసరవెల్లి.
వయినము. తపిసిలు, వివరము; ఉపాయము;
కారణము; క్రమము; విధము.
వయి. ప్రక్క; ఒడుపు, లక్ష్యము;
ఉపాయము.
వయిపుకాడు. ఉపాయశాలి.
వయిమాలము. అధికము.
వయిరవులు } కట్టెనిప్పు.
వయిరాలు }
వయిల. శ్యేనభేదము.
వయినిక. కపటము.
వయిళము. క్రి. విణ. శీఘ్రముగ.
వయ్యంది. కుంపటి.
వయ్యము. విణ. వ్యర్థము.
వయ్యళి. రూ. వయాళి.
వర. సన్యవిశేషము. బ. ధాన్యవిశేషము.
వరండకము. సం. నోరుఉడికెడిరోగము.
వరండము. సం. మొటిమ; నడిమితిన్నె;
గడ్డికుప్ప; సమూహము.
వరకు. చిక్కు. రూ. వరము.
వరగలించు. అ. క్రి. ప్రకాశించు.
వరతే రూ. వ్రంత.
వరకము. సం. వరగలు. గ్రా. కఠినముగా
పనిచేయించు శిక్ష.
వరకు. బంగారు మొదలగువాని తొకు;
మొలాము; వలపు; వంచన.
వరగ. వరకము, పెద్దారుగ పైరు. బ.
ఆధాన్యము.
వరగలించు. అ. క్రి. ప్రకాశించు.
వరజో. చాటు.

వరట. పేడయెండినచెక్క. సం. ఆడు
హంస; కణుదురీగ.
వరటము. సం. హంసము. [ఒక యేలు.
వరణ. సం. కాళికి నుత్తరపు టెల్లయైన
వరణము. సం. వరించుట; వేష్టనము;
బేలకట్ట; కోట; ప్రహరి; వంతెన; ఉలి
మిరి + ఏనుగు నడిమి తోలుమోకు.
వరత్ర. సం. తోలు వారు; దూప్య,
వరదుడు. సం. విణ. మిక్కిలి అనుగ్ర
హము గలవాడు; వరమిచ్చువాడు.
వరను. రూ. వరకు.
వరపట. ద్ర. బహిరర్థకము.
వరబడి. కణపు.
వరము. సం. కుంకుమపూవు; అభీష్టము;
శ్రేష్ఠము; దేవతాదుల వలన పొంద
బడు కోరిక; వరించుట; నవ నిధులలో
ఒకటి. అవ్య. ఇంచుక ప్రియమైనది;
మంచినటు. [కేర్పఱచిన కాలువ.
వరవ. చెలువునకు నీళ్లు రా బట్టుట
వరవర్తిన. సం. పురుషుని మెప్పు వడసిన
స్త్రీ; ఉత్తమ స్త్రీ; పనుపు; గోరొ
జనము; లక్క; ప్రేంకణము +
వరవుడము. దాస్యము.
వరవుడు. దాసి; సేవకుడు.
వరహ. వరాహముద్రగల ఒక బంగారు
నాణెము. [గల నువర్ణముద్ర.
వరా. వరహ, తొమ్మిది చిన్నముల యొక్క
వరాంగకము. సం. లవంగపు పట్ట.
వరాంగము. సం. శిరస్సు; ఆడు మగల
గుటి; లవంగపు పట్ట; ఏనుగు. [తాడు
వరాటకము. సం. గవ్వ; తామరదుద్దు;
వరాటకుడు. సం. విణ. అనామధేయుడు
వరాటిక. సం. గవ్వ.
వరాణి. సం. కాశీపట్టణము,
వరారోహ. సం. ఉత్తమ స్త్రీ; గొప్ప
పిఱుదులుగల స్త్రీ.
వరారోహుడు. సం. మావటివాడు.
వరాశి. సం. ముతుక బట్ట. [వాడు.
వరాసి. సం. ముతుకబట్ట; కత్తి బట్టిన
వరాహము. సం. అడవి పంది; వరహ;
ఒక కొండ; వరాహుడు. [హము.
వరాహుడు. సం. విష్ణువు, ఆదివరా

వరి. సస్యవిశేషము; కాలిధాన్యము. సం.
పిల్లపీచరగ.
వరించు. సం. స. క్రి. కోరు.
వరిక. పక్షి విశేషము.
వరికూడు. కాల్యన్నము.
వరిగ వా. వరిగ.
వరిగలు. వా. వరిగలు.
వరిగుండము నీటిబూతము?
వరిగెలు. వా. వరికములు.
వరిబీజము. ఒక వృషణవాద్యధి.
వరియ. తోత్రము.
వరియించు. రూ. వరించు.
వరివనితుడు. సం. విణ. ఉపాసింప
బడినవాడు; సేవింపబడిన గుడ్డరువు
దేవత ము.
వరివన్య. సం. ఉపాసన; సేవ; పూజ.
వరివన్యితుడు. సం. విణ. వరివనితుడు.
వరిష్టము. సం. మిరియము; రాగి; తీతువు.
విణ. మిక్కిలి వికాలము; మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
మైనది. [మిక్కిలి గొప్పవాడు.
వరిష్టుడు. సం. మిక్కిలి శ్రేష్ఠుడు;
వరియున్న. సం. ఒక యోగము.
వరియుడు. సం. విణ. మిక్కిలి శ్రేష్ఠుడు;
మిక్కిలి పడుచువాడు.
వరుడు. సం. పెండ్లికొడుకు; మగడు;
అల్లుడు; అధిపతి. విణ. శ్రేష్ఠుడు.
వరుగు. ఎండజేసిన కాయ దినుసు; గృధ్ర.
విశేషము. [శేష.
వరుగుజేష. కుమ్మరుత్వము, ఉప్పు
వరుజే. మడిగనిను, మళ్ళుకుగట్టిన గట్టు.
వరుణపాశము. సం. నెగడు.
వరుణము. సం. ఉలిమిరి + జలము; దినము
యొక్క పదునాలవ భాగము.
వరుణాత్మజ. సం. కల్లు.
వరుణుడు. సం. ఒక దిక్పాలకుడు.
వరుమానము. వచ్చుబడి, రాబడి.
వరుస. పంక్తి; పరంపర; వంతు; క్రమము;
బంధుత్వక్రమము; సామ్యము; విధము.
వరుసమొగ్గరము. దండవ్యూహము.
వరూధము. సం. కవచము; గృహము;
చక్రరంద్రములతోప్పించు నెమ్మలు;?
రథముపైకొప్పడివ్యాఘ్రచర్మాదికము?

వరూధిని. సం. సేన; ఒకయచ్చర.
 వరేణ్యుడు. సం. విణ. ముఖ్యుడు,
 శ్రేష్ఠుడు. [తీయసమాహము, తెగ.
 వర్ణము. సం. వర్ణ, అధ్యాయము; సజా
 వర్ణవర్ణి. మార్పు.
 వర్ణించు. సం. స. క్రి. వర్ణచేయు.
 వర్ణు. పేరువరుసగా ప్రసాసితకర్త; వర్ణవు.
 వర్ణవు. వర్ణము, గ్రంథభాగము.
 వర్ణస్థము. సం. మలము.
 వర్ణిస్తు. సం. తేజము; మంచిరూపము;
 మలము; శుక్లము. [వధము.
 వర్ణనము. సం. విడుపు; ఈవి; హింస;
 వర్ణనీయము. సం. విణ. వర్ణింపదగినది.
 వర్ణించు. సం. స. క్రి. విడుచు.
 వర్ణితము. సం. విణ. విడిచిపెట్టబడ్డది;
 తీసివేయబడ్డది.
 వర్ణ్యము. సం. విడువదగిన దోషయుక్త
 కాలము. విణ. విడువదగినది.
 వర్ణకము. సం. మైపుఃత; పూఃత; చంద
 నము; నీలిరంగుమొ. (అంధ్రవ్యాకరణ
 మునందు) ప్రత్యయము.
 వర్ణకుడు. సం. బట్టువాడు.
 వర్ణకారిక. సం. ముగ్ధ.
 వర్ణనము. సం. పొగడ్డ, స్తోత్రము.
 వర్ణపుష్పము. సం. పెద్దగోరింట; వన్నె
 పూలు, ఒకధాన్యము; వన్నె చెట్టు.
 వర్ణము. సం. అక్షరము; పూఃత; బంగారు;
 రూపము; మైపుఃత; భేదము; శుక్రాది;
 (ఇవి విదు-శుక్లము, కృష్ణము, సీతము,
 హరితము, రక్తము.) బ్రాహ్మణాగ;
 (బ్రాహ్మణ త్కత్రియ వైశ్య శూద్రజా
 తులు) స్తుతి; యశము; గుణము; ఏనుగు
 మీద పఱచెడు చిత్రకంబళము.
 వర్ణరూపిణి. సం. సరస్వతీదేవి.
 వర్ణాటాడు. సం. గాయకుడు; చిత్తరువు
 వ్రాయువాడు; స్త్రీ వలన కేవలము
 చేయువాడు.
 వర్ణి. సం. బ్రహ్మచారి; చిత్తరువువ్రాయు
 వాడు; వ్రాతకాడు.
 వర్ణించు. సం. స. క్రి. స్తుతించు.
 వర్ణిక. సం. తెలుపు మొదలగువన్నె;
 బంగారువన్నె.

వర్ణితము. సం. విణ. స్తుతింపబడినది.
 వర్ణిలింగి. సం. తేషధారి. [గుఱ్ఱపుడెక్క.
 వర్ణకము. జేరము. సం. వెలిచెప్పిట్ట;
 వర్ణకుడు. జేరము చేయువాడు.
 వర్ణనము. సం. ప్రవర్తనము, నడవడి;
 జేవనము.
 వర్ణని. సం. త్రోవ; కాలిజాడ; కదురు
 బిల్ల; కనుతొప్ప. [వర్ణించువాడు.
 వర్ణనుడు. సం. విణ. పొట్టివాడు;
 వర్ణమానము. వృత్తాంతము. సం. విణ.
 జరగుచున్నది; నడచుచున్నది.
 వర్ణి. సం. వృత్తి; దీపపువర్ణి; దీపము;
 పరిమళద్రవ్యాదులు కూర్చి నూతినగండ
 పు బిల్ల; అత్తరుబిల్ల; పూసెడు వాగర;
 కాటుక; వరుస. విణ. వర్ణించువాడు.
 వర్ణించు. సం. అ. క్రి. ప్రవర్తించు, ఉండు.
 వర్ణిక సం. ఏటింత; జాట్టుపు.
 వర్ణికము. సం. మూనవల్లంకి.
 వర్ణిధూపము. సం. ఊడువర్ణి.
 వర్ణిలు(ల్లు). రూ. వర్ణించు.
 వర్ణిష్టువు(డు). సం. విణ. వర్ణించువాడు.
 వర్ణులము. సం. విణ. గుండ్రనిది.
 వర్ణులాభరణము. సం. విబర.
 వర్ణము. సం. త్రోవ; కనుతొప్ప
 వర్ణి. వర్ణమానము; అజ్ఞ.
 వర్ణకి. సం. వడ్లంగి, వడ్లవాడు.
 వర్ణనము. సం. పెరుగుట; పఱకుడు.
 విణ. పెరుగునది.
 వర్ణమానకము. సం. మూకుడు.
 వర్ణమానము. సం. ఆముదపుజెట్టు;
 మూకుడు; రాజగృహంచనావిశేషము;
 ఆభినయహస్తవిశేషము. విణ. వృద్ధి
 నొందుచున్నది.
 వర్ణమానుడు. సం. విష్ణువు. విణ. వృద్ధి
 నొందుచున్నవాడు.
 వర్ణించు. ప్రే. పెంచు.
 వర్ణితము. సం. విణ. వృద్ధి నొందింప
 బడినది, పెంచబడినది; నఱకబడినది;
 నిండినది.
 వర్ణిలు. సం. అ. క్రి. పెరుగు. [వాడు.
 వర్ణిష్టువు(డు). సం. విణ. వృద్ధి నొందు
 వర్ణి. సం. త్రోలువాటు.

పర్వము సం. కవచము. [వాడు.
 పర్వతుడు. సం. విణ. కవచము తొడిగిన
 పర్వపు. సం. కవచము. [ముఖ్యురాలు.
 పర్వ. సం. తనంతటమగనివరించునట్టిస్త్రీ;
 పర్వతుడు. సం. విణ శ్రేష్ఠుడు.
 పర్వ. సం. బ వానకాలము.
 పర్వణము. సం. వాన కురియుట.
 పర్వము. సం. వాన; సంవత్సరము; మేఘము;
 జంబూద్వీపము; భారతాది; (ఇవి
 తొమ్మిది-భారతము, రమ్యకము, కింపు
 రుషము, హరి, భద్రాశ్వము, కురువు,
 హిరణ్మయము, ఇలావృతము, కేతు
 మాలము.) [కావలివాడు.
 పర్వవరుడు. సం. కొజ్జా; అంతఃపురపు
 పర్వాభువు. సం. ఆడుకప్పు; ఎట్టి; గలి
 శేరుగ; కప్పు; పట్టుపురుగు. విణ. వర్ష
 కాలమునందు బుట్టినది.
 పర్వాభి. సం. ఆడుకప్పు.
 పర్వాశనము. వా. రాజులు మొదలగువారు
 విద్యాంశులు మొదలగువారికి సంవత్స
 రమున కొకతూరి యిచ్చెడు సంవత్సర
 గ్రాసద్రవ్యము.
 పర్వించు సం. ఆ. క్రి. వాన కురియు.
 పర్వయుడు. సం. విణ. మిక్కిలి వృద్ధ.
 పర్వవలము. సం. వాన కురియునప్పుడు
 పడెడి రాయి. వడగల్లు.
 పర్వము. సం. శరీరము; మిక్కిలి చక్కని
 రూపము; కొలత.
 పట. మేర.
 పటకు. అవ్య. దనుక, దాక, పగ్యంతము.
 పటగెడ్డము. వంకరమాట.
 పటడు. గంధిలము, పెద్దజాతినక్క; నక్క.
 పటద. ప్రవాహము; అతిశయించిన
 ప్రవాహము.
 పటదగుడి. శూర్యాదిపరిశేషము.
 పటదవాటు. ఆ. క్రి. ప్రపహించు; పట
 దలువాటు.
 పటపు. వానశేమి, అవగ్రహము.
 పటల. ఆప్ర. వృద్ధతపస్వి.
 పటలు. ఆ. క్రి. ఒప్పు; ప్రకాశించు; ప్రప
 ర్తిల్లు; వ్యాపిశు.
 పటువట్లు. బ. మిక్కిలి యెండుటలు.

పటువట్లుగొను. ఆ. క్రి. మిక్కిలియెండు.
 పటువాత. ద్ర. ప్రాతఃకాలమున.
 పటువాయి. ప్రభాతకాలము.
 పట్టియ. బీటిక.
 పట్టు. ప్రవాహము; అతిశయము; హలాది
 పట్టి. బీటిక.
 పట్టిడ్డు. ఆ. క్రి. ప్రపహించు.
 పలి. అనాయము, మత్స్యములను పట్టెడు
 జాలము; మృగములు పక్షులు మొదలగు
 వానిని బట్టెడు వాగుర; కామము. విణ.
 పలను శబ్దముయొక్క లుప్తరూపము.
 పలందావారు. డచ్చివారు.
 పలందుబాజు. పలందావారి పైన్యము.
 పలకు-పు. దిక్కు. [అనుకూలము.
 పలతి. స్త్రీ. విణ. నేర్పరి; అధీనము;
 పలకట్టు. స. క్రి. అనుకూలపఱచు.
 పలకడి. దక్షిణదిక్కు.
 పలకాక. మన్మథ తాపము.
 పలకాడు. కామకుడు. [పించునది.
 పలకారి. విణ. పలపించు వాడు; పల
 పలకొట. ప్రేమయను దుర్గము.
 పలకము. సం. తెలుపు. విణ. తెల్లనిది.
 పలగొను. స. క్రి. ప్రదక్షిణించు, చుట్టివచ్చు
 పలగ్నము. సం. దేహముయొక్క మధ్యము,
 నడుము. [మోహించు.
 పలమే. ఆ. క్రి. పరిమళించు. స. క్రి. కొరు;
 పలమేట్టు. పలగొనుట. స. క్రి. పలగొను.
 పలజ. సం. చక్కని రూపుగల స్త్రీ;
 భూమి. [పురద్వారము; యుద్ధము.
 పలజము సం. పరిమడి; పైరు; ధాన్యరాశి;
 పలతి. స్థానము. [వద్దు; కూడదనుట.
 పలదు. అధిక్యము. విణ. అధికము. అవ్య.
 పలదొర. రతిపతి.
 పలన. అప. పంచమీ విభక్తియందునచ్చెడు
 ఒక ప్రత్యయము. (నీ పలన, నా పలన
 అని.) [గుడు; ఇట్టి.
 పలనము. సం. కంటిపాప తిరుగుడు; తిరు
 పలను. దిక్కు; వైపు; పార్శ్వము; ఉపా
 యము; నేర్పు; ప్రదక్షిణము; శకునము;
 విధము; ఒప్పదము; శుచిత్వము; అను
 కూల్యము. విణ. పుడి; దక్షిణము;
 యుక్తము.

వలపక్షము. మి. పక్షపాతము.
 వలపలి. దక్షిణ భాగము, కుడివైపు.
 వలపలిగిలుక. శేషముయొక్క రూపాంతర నామము.
 వలపలించు. స. క్రి. ప్రదక్షిణించు.
 వలపు. పరిమళము; ఇచ్చు; గంధము; మోహము; యువక యువతీ సంభృత ప్రేమ.
 వలపుకత్తియ } విణ. కాముకి.
 వలపుకత్తి }
 వలపుకాడు. విణ. కాముకుడు.
 వలపుకీలు. నీపీబంధము.
 వలపుమోపరి. గంధవహుడు, వాయువు.
 వలపురాయడు. రతిపతి, మన్మథుడు.
 పలపురుగు. తేలు.
 వలబిటాకు. విటంకము.
 వలభి. సం. ముంజూరు, కొణిగ; చంద్రకాల. [చలించుచున్నది.
 వలమానము. సం. విణ. తిరుగుచున్నది;
 వలము. విస్తారము; స్థూలము. విణ. స్థూలము; విస్తృతము. [శంఖము.
 వలమురి. దక్షిణావర్త శంఖము; విష్ణు.
 వలమురితాలుపు. శంఖి, విష్ణువు.
 వలయము. సం. (చేతి) కడియము; కంఠముల; చుట్ట.
 వలయితము. సం. విణ. చుట్టబడినది.
 వలయు. ఆ. క్రి. ఇష్టమగు; ఆవశ్యకమగు; యుక్తమగు; విహితమగు; వలయితమగు.
 వలయును. క్రి. వలెను.
 వలరాచేపని. గ్రామ్యధర్మము, రతి.
 వలరాజే. రతిపతి, మన్మథుడు.
 వలరాజేత్తల్లి. లక్ష్మీదేవి.
 వలరాజేనూడు. శివుడు.
 వలతేడు. కైవర్తడు; మన్మథుడు.
 వలవంత. మన్మథవ్యథ.
 వలవదు. వలదు, వద్దు.
 వలవలి. ఏడుపుటయందు వ్రాలుటయందు ఆగు ధ్వన్యనుకరణము.
 వలవలన. విణ. వదిలినది.
 వలవాడు. వాగుధిగుడు.

వలన. రాజోపద్రవాదులచే దేశమువిడిచి పరదేశమునకుఁబోవుట.
 వలనతియు. ఆ. క్రి. వలన పోవు.
 వలనపోవు. ఆ. క్రి. రాజోపద్రవాదులచే దేశమువిడిచి పరదేశమునకుఁబోవు.
 వలసినది. విణ. ప్రియము, ఆశీకృతము.
 వలాహకము. సం. మేఘము; శ్రీకృష్ణుని రథపుగుట్టములలో నొకటి; పర్వతము.
 వలాహకుడు. సం. రాక్షసుడు.
 వలి. కైత్యము; కంపము. విణ. శీతము. సం. కడుపుమీఁదిముడుత; ముడుత.
 వలికి. బెగ్గురుపక్షి; శ్రుకానము.
 వలికిరి. శబ్దము.
 వలిగొను. ఆ. క్రి. చలిగొను; వణుకు.
 వలితండ్రి. ఆకాశము. [నము నొందినది.
 వలితము. సం. విణ. చుట్టబడినది; చలవలితపు. హిమవత్పర్వతము.
 వలినుడు. సం. విణ. వళులుగలవాడు.
 వలిపని. కైవోపచారము.
 వలిపము. మడుగువస్త్రము; సన్ననితెల్లవస్త్రము. విణ. పరిశుద్ధమైనది; తెల్లనిది.
 వలిపిరి. చలి; వడలు.
 వలిపిరిగొట్టు. విణ. వడలువాడు.
 వలిపె. నూత్నవస్త్రము.
 వలిపెము. వలిపము.
 వలిభము. సం. ఆడుదానికోకకు చెప్పిల్లు.
 వలిబుడు. సం. విణ. వళులుగలవాడు.
 వలిగట్టు. శీతనగము, మంచుకొండ. రూ. వలిగుబ్బలి, వలిగొండ, వలిమలమొ.
 వలిమలకూతురు. హైమవతి, పార్వతి.
 వలిమలల్లుడు. గిరికుడు, శివుడు.
 వలిమిడి. పశువులకు కాలి మడమల యందుఁగలిగిడి రోగవిశేషము.
 వలిమొలక. వాయుపుత్రుడు.
 వలియు. ఆ. క్రి. సన్నగిల్లు; డయ్య.
 వలిరుడు. సం. మెల్లకంటివాడు.
 వలివెలుగు. హిమాంశువు, చంద్రుడు.
 రూ. వలివెల్లు.
 వలికము. సం. ఇంటిచూరు.
 వలిముఖము. సం. కోతి.
 వలుడ. విణ. స్థూలము; పుగురు.
 వలుకు. వళుకు.

వలువ-ము } సన్న వస్త్రము; వస్త్రము.
 వలుపు }
 వలె. ద్ర. 'వలయును' అనుదాని కాదే
 శము; ఉపమానాచకము. (చంద్రుని
 వలెనని).
 వలెవాటు. వలెవాటు. [తునియ.
 వల్కము సం. తాట, చెట్టు పట్ట;
 వల్కలము. సం. నార, చెట్టువైతాట.
 వల్ల. సం. వాగె, గుట్టపు నోట కల్లెము
 తగిలించెడి పగ్గము.
 వల్లనము } సం. వేగముగా విడువబడి
 వల్లితము } మీడికి గాళ్లు కదలించుచు
 పాటెడి అశ్వధారా విశేషము.
 వల్లుపు. సం. తెప్ప వెండ్రుక; మే
 పోతు. విణ. కోమలము; నుండరము.
 వల్పు. అ. క్రి. స. క్రి. వలచు.
 వల్లి. విణ. స్థూలము; పృథువు.
 వల్పుము. విణ. పరిశుద్ధము; తెల్లనిది.
 వల్పు. వలపు.
 వల్లికపాదుడు. సం. పుట్టకాలివాడు.
 వల్లికము. సం. పుట్ట. రూ. వల్లికము.
 వల్లికశించి. సం. పుటతన్ను.
 వల్లి. విణ. అనుకూలము. ద్ర. వలన.
 వల్లకాడు. ఒలికి, శృకానము.
 వల్లకి. సం. వీణె.
 వల్లడి. అకారణమైన ఆపద; కొల్ల.
 వల్లడికాడు. అకారణమైన ఆపద చేయు
 వాడు; చోరుడు.
 వల్లభ. సం. ప్రేయరాలు. [ప్రియము.
 వల్లభము. సం. మేలిజాతి గుట్టము. విణ.
 వల్లభుడు. సం. విణ. ప్రేయూడు,
 మగడు; అధిపతి.
 వల్లము. వరహాల జాలె.
 వల్లరని. ఒకానొక చెట్టు.
 వల్లరి. సం. చిగిరించిన శేతకొమ్మ; తీగ;
 చూగు త్తి; చిగురుగు త్తి.
 వల్లవుడు. సం. గొల్ల వాడు; వంట
 వాడు; భీముడు.
 వల్లి. సం. తీగె. [వేయించు.
 వల్లించు. స. క్రి. వల్లవేయ. ప్రే. వల్ల
 వల్లిక. సం. తీగె. [యము.
 వల్లిగము. బొక్కనమీడి యిసుక వల

వల్లియ. వల్లెతాడు.
 వల్లిసూరణము. సం. పుల్లబచ్చెల్లి?
 వల్లువము. వరహాల జాలె.
 వల్లారము సం. ఎండినచేప; పంది
 నంజాడు; ఎండిన మాంసము.
 వల్లె. పశుబంధన రజ్జువు; వరుణుని పాశము
 చెప్పినది మరల మరల జెప్పట. అవ్య.
 అంగీకారార్థకము; మంచిదనుట.
 వల్లెతాలుపు. పాశి, వరుణుడు. రూ. వల్లె
 తాడు దాల్చు. [పట్టుకొనెడి త్రాడు.
 వల్లెతాడు. వల్లె; ఎడ్డు కొమ్మలకు వేసి
 వల్లెవాటు. త్రాడువలె నుండునట్లు మదత
 పెట్టి వైచుకొన్న ఉత్తరీయము.
 వల్క్రము వస్త్రము; సన్న వస్త్రము.
 వల్క్రంత. దుఃఖము.
 వశ. సా. ఆడేనుగు; గొడ్డు టావు;
 గొ. డాలు; కూతురు; పెండ్లాము; స్త్రీ.
 విణ. లోకువైనది.
 వశంవదుడు. సం. విణ. మధురముగా
 మాటలాడువాడు; నీకు వశుడనయితి
 న నెడివాడు.
 వశక్రియ. సం. వశీకరణము; వశము చేసి
 కొనెడు మంత్రతంత్రాది కర్మము.
 వశము. సం. లోకువ; ఇచ్చ; ప్రభు
 త్వము. విణ. లోకువైనది.
 వశవర్తి. సం. విణ. విధేయుడు.
 వశి. సం. విణ. వ్యసనములు లేనివాడు;
 జయము గలవాడు.
 వశికము. సం. విణ. శూన్యము.
 వశి(ని)రము. సం. ఇందుప్య; ఉత్తరేసు; గ
 గజపిప్పలి.
 వశిష్ఠుడు. సం. బ్రహ్మర్షి విశేషము.
 వశీకరణము. సం. వశక్రియ; తత్సాధన
 మయిన మణి మంత్రాదులు. [జేయు.
 వశీకరించు. సం. స. క్రి. లోకువగా
 వశ్యము. సం. అధీనము చేసికొనుట. విణ.
 లోకువైనది. [లోబడినవాడు.
 వశ్యుడు. సం. అనుకూల మయినవాడు.
 వశ్యపథము. సం. పెట్టుమందు.
 వషట్కృతము. సం. విణ. హోమము
 చేయబడినది. (హవిన్స.)

వన. వచ, ఒక మందు దినును. సం. వప.
 వనంతకడిమి. ధూళికి దంబుముక్త.
 వనంతపూమి. సం. కోవెల.
 వనంతద్రుమము. సం. మామిడి.
 వనంతము. పనుపు మన్నమును కలిపిన
 ఎఱ్ఱనిసిగ్గు. సం. వనంతముతువు; వనంత
 రాగము.
 వనంతుడు. సం. కునుమాకరుడు; వసం
 వనంతర్వు. మన్నధుని చెలికాడు.
 నత్తి. సౌఖ్యము, విణ. సౌఖ్యకాము.
 వనం. ఇల్లు; ఉనికి; రేయి; కిదిరము,
 ననము. సం. ఉనికి; బట్ట.
 వననాభి. గ్రా. పత్తనాభము.
 వనపడు } ఆ క్రి. వశపడు.
 వనపాప }
 వనమరు. ఆ. క్రి. విరేక్షించు, ఆలయు
 వనము వశము, అధీ. త. విణ. అధీనము;
 వశశ్రము.
 వనల(లా). కొయ్యకు ఆదుకు వేసెడి
 కొయ్య. ప్రక్కనుండి కట్టడము
 పసార(రా). పంచాది, కూటమునకు
 పసి. మిక్కిలి; కొనచెక్కి, నకొయ్య; మీఁదు
 మొనగా వాటివేసుకు; చుల్లు. సం. ఉనికి.
 వసింపు. సం. ఆ. క్రి. ఉండు, వాసము
 చేయు. రూ. వసియించు.
 వసిగిను. ఆ. క్రి. పూను, ఉత్సహించు.
 వసిగిడ, లోపల వసికొయ్యలు వేసి
 పెట్టిన గోడ.
 వసివాల్లు. బి. మిక్కిలి వాడుటలు,
 వసిష్టడు. సం. బ్రహ్మమానసపుత్రుడు,
 ఒక బ్రహ్మర్షి.
 వసుంధర. సం. భూమి. బ్రక పుష్పము.
 వసుకము. సం. చవుటుప్ప; జిల్లేడు.
 వసుగర్భ. సం. భూమి.
 వసుదేవుడు. సం. శ్రీకృష్ణుని తండ్రి
 వసుధ } సం. భూమి, రత్నగర్భ.
 వసుమతి }
 వసులపాత్రణి. ఒక దినును పంచపుపుంజు.
 వసులు. ఆ. క్రి. తొలగెను.
 వసువు. సం. బుడగారు; రత్నము; ధనము;
 బక పుష్పము; పలుపు; క్షీరణము; అగ్ని;

వసురాజు; గణదేవతా విశేషము. (అష్ట
 వసువులు— ఆవుడు; ధ్రువుడు;
 సోముడు; అధ్వరుడు, అనిలుడు,
 ప్రత్యూషుడు, అనలుడు, ప్రభా
 నుడు. విణ. మధురము.
 వమాలు హిం. పొగుచేయుట.
 వస్తాదు. హిం. ఉపాధ్యాయుడు; యజ
 మానుడు; కసగత్తువేర్చువాడు.
 వస్త్ర. సం. బట్ట మొదటిబద్ద; పొత్తికడుపు
 వస్త్రపు. సం. బండము, దనును, సరకు,
 పదార్థము; కొళాచారముననుండలార్చన
 యందు మధువు.
 వస్త్రము. సం. ఇల్లు.
 వస్త్రము. సం. వలున, బట్ట. [తీతము; వెల.
 వస్త్రము. సం. వస్త్రము; ధనము; కూలి;
 వస్త్ర. సం. సన్నపునరము. [ఒకపడవ.
 వహనము. సం. మోయుట, వహించుట;
 వహము. సం. ఎద్దుమూపురము; వాహ
 నము. నుపయుక్తము.
 వహవా. వహ్య, ఆశ్చర్యసంతోషార్థముల
 వహి. దస్తరము, లెక్కపుస్తకము; పుస్త
 కము; విధము. సం. ఎండ్ర. విణ. చాతు.
 వహించు. సం. స. క్రి. తాల్చు; భరించు,
 రూ. వహించు.
 వహిలనము. సం. తెగడిక, అవహేళనము.
 వహ్ని. సం. అగ్ని; చిత్రమాలము.
 వహ్నిశిఖము. సం. కుంకుమపువ్వు; కునుమ
 పువ్వు.
 వాహ్నిసంజ్ఞకము. సం. చిత్రమాలము.
 వళక్షము. సం. తెలుపు. విణ. తెల్లనిది.
 వళపు విధము; ఉపాయము.
 వళాగ్రము. సం. క్రిముక భేదము.
 వళావళి. కుతూహలము; విజృంభణము.
 వళావళికాడు. వర్ణభాషణుడు.
 వళావళికాయ. కుతూహలముతో నుండు
 వాడు.
 వళి. వడి. సం. కడుపుమీఁది ముడుత;
 ముడుత; యత్నకృతము. ?
 వళిరుడు. సం. విణ మెల్లకంటివాడు.
 వళుకు, తగవు; అపదేశము.

వా

వా. నోరు; ఖడ్గధార.
 వాకిటి. సం. నీరుపంది.
 వాఃపతి. సం. నరుణుడు.
 వాంచే. ప్రే. వంచు.
 వాంఛ సం. కోరిక, ఇచ్ఛ.
 వాంఛించే. సం. స.క్రి. కోరు.
 వాంఛితము. సం.విణ. కోరిబడినది.
 వాంతము. సం.విణ.వాంతియై త్రేబడినది;
 పెడలగ్రక్కబడినది.
 వాంతి. సం. వచనము; పెడలగ్రక్కట.
 వాంఛికుడు. సం. పిల్లంగ్రోవి యూడు
 వాడు. [వంకరయైనది.
 వాఁక. వైపు; నది; కొండకాలువ. విణ.
 వాఁకతలుపు శివుడు, గంగాధరుడు.
 వాఁకుడు. కంటకారిక
 వాఁగడుపు. వాఁపుగల కడుపు.
 వాఁగరత. సముద్రతీరము. రూ. వాగర్త.
 వాఁగు. అ.క్రి. వదరు; మ్రోగు; నైన్యము;
 కొండవాగు. బ. అలలు.
 వాఁగుడు. ధ్వని, మ్రోగుడు.
 వాఁచు. అ.క్రి. వాఁచిపోవు; ఊడు.
 వాడి. ఆయుధాదులనై శిశ్విము, పదను;
 శౌర్యము. విణ. పదనైనది; తీక్షణము;
 క్రూరము; త్రిశక్తులలో మొదటిది.విణ.
 నిశితము.
 వాడిగలాడు కూరుడు. [పోవు.
 వాడిచెడు. అ. క్రి. కుంతితమగు, మొక్క
 వాడిమగడు. విణ. కూరుడు.
 వాడిమి. తేజము; శౌర్యము.
 వాడిముక్కువాడు. విణ. ఖరణసుడు.
 వాడు. స. (తచ్ఛబ్దమునకు మహదర్థక
 ప్రథమైక వచనరూపము.) అపురుషుడు;
 సంబంధార్థము; (నావాడు, వారి వాడు
 అని.) జాతివాచకము. (మంగలవాడు
 చాకలవాడు అని.) [నేనెడు చూడు.
 వాత. తెవులుగొంటులైన పశ్వాదులకు
 వాఁపి. విణ. వాఁపురోగముగలవాడు.
 వాఁపిరి. ఏకరుట, ఏకట.
 వాఁపిరిగొట్టు. విణ. వాపిరివాడు.

వాఁపు. శోఫరోగము, శ్వయంధువు, ఊడు,
 ఏకట.

వాకట్టు. (మం త్ర మూ లి కాదు లచేత
 చేసెడు) వాగ్బంధనము. విణ. వాగ్బం
 ధనము చేయునది. [విచారించుట.
 వాకబుచ్చేయుట. హిం. తెలిసికొనుట;
 వాకము విణ వాటము.

వాకాటు. వాగ్వివాదము.
 వాకిటిలెంకలు. ద్వారపాలకులు.

వాకిలి. తలుపు; ద్వారము.

వాకు. రూ. వాక్కు.

వాకుచి సం. కారుగచ్ఛు.

వాకొను. అ.క్రి. మాటాడు; అఱచు. ప్రే.
 వాకొల్పు, వాకొలుపు.

వాకొనుట. వచనము. [వాడ్డవి.

వాక్కు. పం. పలుకు, మాట; పలుకుఁజెలి,
 వాఁపు. సం. బ్రహ్మ; బృహస్పతి; కవి
 శ్వరుడు. విణ. చక్రగ్రా మాటలాడు
 వాడు.

వాక్యము. సం. పదపదార్థముల యొక్క
 పరస్పర సంబంధము చెడక యేకార్థత్వ
 ముగలిగి క్రియతోడ గాని తదితరము
 తోడ గాని ముగిసెడి పద సముదా
 యము; మాట, కర్తృకర్మ క్రియాసం
 బంధముగల మాట.

వాక్రుచ్చే. స. క్రి. పేరుచెప్ప; చెప్ప.

వాగ. సం. వాగ్, వల్ల. [తూలిక.

వాగఱ. చిత్రకారుడుచిత్తరపువానెడు
 వాగఱ. చెఱువునకు నీరువచ్చు కాలంప.

వాగలము } ఖలముఖము, కల్లమునకు
 వాగళ(ల్ల)ము } ముందుభాగము; కల్లము
 చుట్టు.

వాగాయిత్రము. వా. వాగ్వివాదము.

వాయి. గుఱ్ఱపు వాగ్.

వాగీశుడు. సం. రూ. వాక్పతి.

వాగీశ్వరి. సం. వాడ్డవి.

వాగుజి. సం. బావంజి, కారుగచ్ఛు.

వాగుర. సం. ఊరి, మృగములను పట్టెడి
 వల, బోను మొ.

వాగురికుడు. వేటకాడు, వాగురాజీవి.

వాగ్. గుఱ్ఱపునోటక శైముతగిలించెడిపగ్గము

వాగ్గులికుండు సం. అడపకాడు, తాంబూలదుండు.
 వాగ్గేవి. సం. పలుకుఁజెలి, వాణి, సరస్వతి.
 వాగ్గి. సం. చిలుక; బృహస్పతి. విణ.
 ప్రశస్తముగా మాటలాడువాడు, మాట
 కారి; సమర్థుడు.
 వాబ్బయి. సం. శబ్దబ్రహ్మమయి, వాగ్గేవి.
 వాబ్బుఖము. సం. ఉపన్యాసము,
 వాగుపక్రమము.
 వాచ. సం. వాక్కు.
 వాచంయముడు. సం. ముని, మాని;
 మితభాషి. [శబ్దము.
 వాచకము సం. వాచ్యార్థము తెలిపేడు
 వాచస్పతి. సం. బృహస్పతి.
 వాచాటుడు. సం. విణ. వదరుఁబోతు.
 వాచోలుడు. సం. విణ. వదరుఁబోతు,
 తఱచు మాటలాడువాడు.
 వాచించే. సం. స. క్రి. చెప్ప; చదువు.
 వాచికము. సం. సమాచారము, వర్త
 మానము.
 వాచ్యము. సం. అభిధానే దెలియఁదగిన
 యర్థము. విణ. చెప్పఁదగినది; నిందింపఁ
 దగినది.
 వాచేగడము. పరిచేవనము.
 వాచేరము. పరిచేవనము. [యాచించు.
 వాచేటచే. అ. క్రి. మొరపెట్టు, దీనవృత్తితో
 వాచేవి. రుచి, నోటిరుచి.
 వాచారపము. పరిచేవనము.
 వాచారు. అ. క్రి. మొరపెట్టు.
 వాచారు. ఇంటి మంజూరు.
 వాచారుపట్టె. ఇంటి మంజూరు మాయనది
 వాజపేయము. సం. యాగవిశేషము.
 వాజము. సం. నెయ్యి; నీళ్లు; హవిస్సు;
 అంపగతి; పక్షి తొక్క; కేగము; ధ్వని;
 యజ్ఞము; అన్నము.
 వాజి. సం. గుఱ్ఱము; పక్షి; బాణము.
 వాజిదంతకము. సం. అర్ధసరము.
 వాజిబి. హి. విణ. సరియైన, న్యాయమైన.
 వాజె. ఓజ; రోత. విణ రోతగలది.
 వాజెము. పక్షి విశేషము.
 వాటపడు. అ. క్రి. అనుకూలమగు.

వాటపద్యములు. గ్రా. బ. ఆటవిడుపు
 పద్యములు.
 వాటము. విణ. జాతువుగా నుండునది;
 అనుకూలమయినది; సక్తమయినది;
 బాంధికయినది; ఓర. సం. మార్గము;
 తోట; చుట్టు వెలుగువేసిన చోటు;
 వెలుగు; ఇండ్ల వరుస; భాగము.
 వాటి. సం. కూర మొదలగువాని తోట;
 కంచెకొట; కుటీరము; ఇంటితోట.
 వాటిక. సం. తోట; ఇండ్ల వరుస.
 వాటు. వైచుట; హతి. [పోయెడు కాలు.
 వాటుగాలు. నడచునపుడు పక్కవాటుకా
 వాటురాయి. దొంగలు వైచుటకు అను
 వుగా ఏరి తీసికొని పోయెడు రాయి.
 వాటులాడు. అ. క్రి. కొట్లాడు.
 వాట్టాలకము. సం. ముత్తప పులగము.
 వాట్లేడు. విణ. కొట్లాడువాడు.
 వాడి. తావి; పీఠి; ఇండ్ల వరుస.
 వాడబాటు. అ. క్రి. వాడు.
 వాడకట్టు. వాటిక, వాడ, పీఠి.
 వాడగన్నెరు. కరవీరము, ఒక దినుసు.
 గన్నెరు.
 వాడగాలి. మలయ మారుతము.
 వాడనిపువ్వులమాను. కల్పవృక్షము.
 వాడవదిసె. శేష్య; కులట. [యిల్లడ.
 వాడిక. ఉపనిధి, చెప్పక చూపక యుంచిన
 వాడు. ప్లాని, పుష్పాలు వాడుట. అ.
 క్రి. ఖిన్నుఁడగు; ప్లానమవు. స. క్రి.
 ఉపయోగ పఱుచు.
 వాడుక. పనిపడుట, ఉపయోగము;
 అభ్యాసము; వ్యవహారము, లాకికీప్రసిద్ధి.
 వాడుకపడు. అ. క్రి. అలవడు, పనుపడు.
 వాడుకొను. స. క్రి. జనులు ప్రవాదముగా;
 చెప్పుకొను; ఉపయోగపఱుచుకొను.
 వాడుచే. ప్రే. వాడించు, వాడఁజేయు.
 వాడుదల. వాడుక, అభ్యాసము.
 వాడుదెంచు } అ. క్రి. ప్లానమగు.
 వాడుపడు }
 వాడుపాటు }
 వాడుముట్టు. బ. గృహోపకరణములు.
 వాడెదవ. చెఱుకు చివర, ఇత్త్యుగ్రము.
 వాణి. సం. వాక్కు; సరస్వతి; నేత,

వాణిజ్యము. సం. వ్యాపారము; ఒక
వైశ్యవృత్తి. [మత్తురాలు.
వాణిని. సం. నర్తకి, ఆటకత్తె; విదగ్ధ;
వాణీశుడు. సం. బ్రహ్మ.
వాతందయము. సం. పాము.
వాతకము. సం. సోమిదము.
వాతకి. సం. విణ, వాతరోగముకలవాడు.
వాతకుంభము. సం. పిన్న నుడురు. [వాడు
వాతగానివాడు బట్టలకు రంగు చేయు
వాతమ్మి. సం. ఎక్కుడుగ; పెన్నేరుగ;
ముయ్యకపొన్నగ; కిముడిగ; పులుగుడుగ;
వాతపూరణము. సం. విణ ధ్వజవిశేషము,
వ్యాసహస్తాకృతిగల్గిన వాత పూరితచి
హ్నము; కివాధిశ్యమును నెలకొల్పు
టకు వైపులు ప్రదర్శించుచుతచిహ్నము,
వాతపాత(ధ)ము. సం. మోడుగు.
వాతప్రమి. సం. గాలికి ఎదురు నడిచెడి
మృగము.
వాతము. సం. వాయువు.
వాతమృగము. సం. వాతప్రమి.
వాతరట్టు. విణ. వదరుపోతు. [వాడు.
వాతవాడి. విణ. వాక్పారుష్యముగల
వాతసారథి సం. అగ్నిహోత్రుడు.
వాతనుతుడు. సం. వాయుపుత్రుడు.
వాతాయనము సం. కిటికీ.
వాతాయువు. సం. జింక.
వాతారి. సం. ఓనుము; ఎత్తాముదముగ;
కందగ; కోరిందగ; జీడిగ; జెముడుగ;
నల్లవావిలిగ; పిల్లపీచరగ; పుత్రదాత్రీగ;
బారంగిగ; వాయివిళంగముగ.
వాతికాసు. వా. లంచము.
వాతిబియ్యము. దహనము చేయునపుడు
బంధువులుపీసగునోట వేసెడుబియ్యము
వాతులము. సం. వాయుసమూహము. విణ.
వాతరోగి; వెత్తెత్తినిది. [చరిది.
వాతులము. సం. వాతులము; గాలిసయి
వాతర(అ). అదరము, పెదవి.
వాతెతెంపు. దంతక్షతము.
వాత్స. సం. వాయుసమూహము, తుపాను.
వాత్సకము. సం. వత్సములసమూహము.
వాత్సల్యత్వ. సం. దయాళుత్వము.

వాత్సల్యము సం. ప్రేమ; వాత్సల్యరసము.
విణ. వాత్సల్యముగలది.
వాత్సాయనుడు. సం. కామనూత్రములు
రచించినఒక ముని; న్యాయనూత్రభాష్య
కర్తయైన ఒక ఋషి.
వాదడుచు. అ. క్రి వాదాడు, వాదించు.
వాదనము. సం. వాద్యము; వాయించుట.
వాదము. సం. వాగ్వివాదము; రసవాదము;
తగవు.
వాదర (ఖడ్గాది) శీక్షధార.
వారాడు. అ. క్రి వాదించు.
వాది. సం. తగవునకు పోయినవాడు;
రసవాదము నెఱింగినవాడు. విణ.
వాదించువాడు. [లాడు,
వాదించే. సం. అ. క్రి. వాదాడు; తగవు
వాదిడు. అ. క్రి. వాదముచేయు; వాద
మునిడు. [వాద్యములు.
వాదిత్రము. సం. వాద్యము; చతుర్విధమైన
వాదు. వాదము.
వాదులాడు. విణ. వాదాడువాడు.
వాదోడు. మాటకుసహాయము; సనులకు
సాలిక చేతులు మొదలగాగల తెవుల్లను
పరిశీలింప నోటజొప్పించి నోయి తెఱ
పించుటకై యేర్పఱచిన దార్వాయన
రూపయంత్రవిశేషము.
వాదైము. వాద్యము.
వాద్యము. సం. వాయుదము. (చతుర్విధ
వాద్యములు—తతము, ఆనద్దము, నుషి
రము, ఘనము—విణాదితంత్రీవాద్యము,
మృదంగాది చక్కవాద్యము, సన్నాయి
మొదలైన నుషిరవాద్యము, తాళాది
ఘన వాద్యము.)
వాద్ధిణసము. సం. ఛాగవిశేషము; ఖడ్గ
మృగము; ఎత్తనికంఠము కిరన్న తెల్లని
తొక్కలుగల ఒకపక్షి.
వాస. వర్షము; వర్షాకాలము.
వాసకాళ్లు. బ. వర్షధారలు.
వాసకోయిల. చాతికపక్షి; సర్పవిశేషము.
రూ. వాసకోవెల.
వాసజౌలిపులుగు. హంస.
వాసతఠీ. వర్షాకాలము; వర్ష ఋతువు.

వాసనెచ్చెలి. వానకోయిల; వరుణుడు.

వాసపాము } గండుపదము, ఎఱ్ఱ.

వాసప్రస్థము. సం. మూడవ ఆశ్రమము; ఇషష్ఠి; మోడుగు.

వాసప్రస్థుడు. సం. తృతీయాశ్రమస్థుడు. వాసము. సం. కుట్టుపని; చాప; గతి; వాసన; సారంగము. విణ. వరుగు, ఎండినకాయ మొ||; అడవిది.

వాసరము. సం. కోతి.

వాసరాయి. వర్షోపలము.

వాసన్నత్యము. సం. పూచికాచెడుచెట్టు. వానాయుజము. సం. వానాయుదేశము.

నందులుట్టినగుట్టము రూ. వానాయుజము. వాని. రూ. వాడి.

వానించే. స. క్రి. పలచు.

వానిడు. వానెకులము వాడు; పుబేరుడు.

వానిరము. సం. ప్రబుగ్గ.

వాను. స. క్రి. కుండలుచేయు.

వానె. వైశ్యకులవిశేషము.

వానెత. వానెకులమువాడు.

వానేయము. సం. కైవడిముస్తా.

వాపదండము. సం. శీతపలక.

వాపము. సం. గొఱగులు; విత్తుట; నేయుట.

వాపసుచేయు. హిం. స. క్రి. మార్పు, మఱియొకటియిచ్చు; మరల నిచ్చినేయు, తిరస్కరించు.

వాపాతము. మి. కంఠపాతము.

వాపి. సం. నడబావి, దీర్ఘి; కోనేలు.

వాపితము. సం. విణ. గొఱగులుబడినది; విత్తబడినది.

వాపు. రూ. వాయింపు.

వాపుచ్చు. స. క్రి. నోరెఱుచు; చెప్ప.

వాపోక. అఱుచుట; వీడ్చుట. [చేయు.

వాపోపు. అ. క్రి. ఆక్రందించు; రోదనము.

వాప్యము. సం. చెంగల్యకోస్తా.

వామ. సం. దుర్గ; కామిని; సుందరి; స్త్రీ.

వామదేవుడు. సం. శివుడు; ఒకముని.

వామన. పక్షివిశేషము.

వామనగాయ. ఊరుగాయకు ఉపయుక్తమైన ఒక దినుసు కాయ. [ఖండము. వామనగొమ్ము. ఊరజేసిన వామనగాయ

వామన పాతుకాడు. పక్షివిశేషము.

వామనము. సం. దక్షిణపు దిక్కునందలి యేనుగు; ఊడుగు.

వామనములు. బ. వామనగాయలు.

వామనుడు. సం. విష్ణుమూర్తి విశేషము.

విణ. పొట్టివాడు; భజింపదగినవాడు.

వామము. సం. ధనము; స్తనము. విణ.

ఎడమది; సుందరము; ప్రతికూలము.

వామలూరము. సం. పుట్ట. రూ. వాసులూరు.

[స్త్రీ; స్త్రీ.

వామలోచన. సం. చక్కని కన్నులుగల

వామి. గడ్డిరాసి. సం. ఆడుగుట్టము;

ఆడుగాడిద; ఆడుబంటె; ఆడునక్క.

వాముడు. సం. శివుడు; మన్మథుడు.

వాము. వా. ఓరుముగ్గ; బంధుత్వము. స. క్రి.

జాణు; జవురు; చేతుల కుప్పజేసి ఎత్తు.

వాయు. దంచుటకై తోటిలో నొకతూరి

పోనెగుధాన్యము; కొండసందిచ్చిన నేల.

వాయదండము. సం. సాలెవాడు నేత సరితెట్టెడు పలక.

వాయనము. సం. వ్రతోద్యాపన కాలము

నందు స్త్రీలు ముత్తయిదువులకు ఉపాయనముగా నిచ్చెడు మోదకము మొ.

వాయము. విణ. వ్యక్తము.

వాయవ్యము. సం. విణ. వాయు సಂಬంధ

మైన దిక్కు మొ. [ద్రవము.

వాయనము. సం. కాకి; అగలుగ; సరళ

వాయసారాతి. సం. గుడ్లగూబ.

వాయసి. సం. కాచిగ; కాకిమేడిగ

వాయసోలి. సం. కాకోలిగ

వాయి. నోరు; ముఖము; కత్తియంచు;

వాయువు. [మోయించు.

వాయించే. స. క్రి. వాదనము చేయు,

వాయింట. అజగంధగ

[చుట.

వాయింపు. (వీణాది) వాదనము, వాయిం

వాయిదము. వాద్యము.

వాయిదా. హిం. గడువు.

వాయిబొర. వంకలుగల కత్తి.

వాయివిడం(శం)గము. చిత్రతండుల, క్రిమిస్తుముగ్గ రూ. వాయువిడం(శం)గము.

వాయుపుత్రుడు. సం. హనుమంతుడు;
భీముడు. రూ. వాయునందనుడు;
వాయు సుతుడు మొ.
వాయుపు. సం. వాతము; గాలి (పంచ
ప్రాణములు — ప్రాణము మొ. పంచో
పవాయువులు — నాగము; కూర్మము;
కృకరము; దేవదత్తము; ధనంజయము).
వాయువేగి. సం. కుక్కకియ్యబడిన ఒక
పేరు.
వాయునఖుడు. సం. అగ్ని హోత్రుడు.
వాయోడు. అ.క్రి. మాట పిరికియగు.
వార. ఎనిమిది పుంజముల నూలు; (తెక్క
ల యందలి) ఎచ్చుతక్కువలు; దరి.
వారంటు. ఇం. ఒక ని ని పట్టుకొనుటకు
అధికారి పత్రిక.
వారబట్టు. స.క్రి. ఆపోశించు. [అనుట.
వారక. అవ్య. సంతతిము, శ మిం ప క
వారకము. లేనికాలమునందు వృద్ధా
దులు లేక యుపయోగార్థ మొకరికిచ్చి
కలిగిన కాలమునందు మరల బుచ్చు
కొనెడు ధనము మొ. సం. ఒక గుఱ్ఱపు
నడక. విణ. వారించునది.
వారడ. తాటాకు వారిన చివ్వ.
వారడి. నష్టి, లోపము.
వారడు. స.క్రి. అప్ర. చాలించు.
వారణ ఒప్పుగా? సం. చెలియలికట్ట?
వారణబుస. సం. అరటి. రూ. వారణ
వృష. [ఏనుగు; కవచము.
వారణము. శ్వేనభేదము. సం. నివారించుట;
వారణాసి. సం. కాశి.
వారధి. వంతెన.
వారము. గుఱ్ఱము. సం. సూర్యాగివాస
రము; (ఇవియేడు-సూర్యవారము (అది
వారము, భానువారము), సోమవారము,
మంగళవారము, బుధవారము, బృహ
స్పతివారము, శుక్రవారము, శనివారము)
ఏడుదినములు; తడవ; సమూహము;
వాకిలి; క్షణము; కల్లుగిన్నె; కుల్లకము;
వారముఖ్య. సం. జనులచేత సత్కరింపబ
డిన వేశ్య, ఉత్తమవేశ్య.
వారయాత్రకుడు. సం. పెండ్లిచుట్టము?

బ. వరునితో వచ్చినవారు, పెండ్లి
కొడుకు వంకవారు?
వారవానిము. సం. కవచము; చొక్కా.
వారసు. హిం. ఆస్తి-కర్త.
వారస్త్రీ. సం. వేశ్య. రూ. వారకాంత,
వారాంగన మొ.
వారాణసి. సం. కాశి.
వారానిధి. సం. సముద్రము.
వారాశి. సం. సముద్రము. రూ. వారిరాశి.
వారాహి. సం. ఒకమాతృక; అడవియాడు
పంది; పాచితీగ; నేలతాడు.
వారి. సం. ఉదకము; కురువేగ; వాక్కు,
సరస్వతి; కుండ; ఏనుగుల కొట్టము.
వారిండు. సం. స. క్రి. నివారించు.
వారిజభవుడు సం. బ్రహ్మ. రూ.
వారిజభువు మొ.
వారిజము. సం. తామర; శంఖము; శం
బూకము; లవంగము; దొనయుష్ణ.
వారిజము. బాడిద; కొండబూరుగు.
వారిజవైరి. సం. చంద్రుడు.
వారిణ చిన్నచేపలను బట్టెడు సాధన
విశేషము; తోలుమోకు?
వారిణపీట. కాడి యేడిలోల నడుచు
నుండుపలక. [ముస్తా; కురువేరు.
వారిదము. పారిభద్రము. సం. మేఘము;
వారిధి. సం. సముద్రము, వారినిధి.
వారిపర్తి. సం. నాచు.
వారివాహము. సం. మేఘము.
వారు. స.క్రి. పెండుచేతులతో తాటాకు
ఓర చివ్వ. అ.క్రి. ఉడుగు; వడియు. స.
వాండు. (ఆ స్త్రీలు; ఆ పురుషులు.)
పూజ్యవాచకము. (అయ్యవారు అని.)
వారుడు. సం. శివుడు.
వారుచే. అ.క్రి. స.క్రి. ప్రే. వారు.
వారుణి. సం. పడనుటిదిక్కు; కల్లు; శత
భిష నక్షత్రము; ఒక దినుసు గ తీ క; ఆగమ్యుడు.
వారుపు. రూ. వార్పు.
వారుపుడు. గంజి.
వారుపపుషేన్నము. అశ్వమేధయాగము.
వారుపము. గుఱ్ఱము.

వార్డు. అ.క్రి. ఆచమించు. (సంధ్యవార్చనని.) స. క్రి. ప్రతిష్ఠించు, కనిపట్టు; ప్రే. వారణజేయు. (గంజివార్చనని.) వార్ధరు. ఇంచర సాలలోనుండుబంట్లకు. వార్త. సం. వర్తమానము, వృత్తాంతము; వర్తనము; జీవనోపాయము; ఆర్థానర్థ వివేచనవిద్య; వార్తాకము. వార్తకాడు. మి. వార్తావహుడు. వార్తము. సం. పొల్లు; ఆరోగ్యము. విణ. రోగముతీవినది; జీవనోపాయముగలది. వార్తకము. సం. వంగ; వంకాయ. వార్తకి. సం. ములక; కేలములకి. వార్తావహుడు. సం. కృషివాణిజ్యాదుల చేత జీవించెడి వర్తకుడు; వార్తలు గొనిపోవువాడు. వార్తకము. సం. ఉక్తానుక్త దురక్తార్థ ములను వ్యక్తము చేసెడు గ్రంథము; ఏటింత. వార్తకుడు. సం. చారుడు; వైశ్యుడు; దూత, వార్తలు గొనిపోవువాడు. వార్తకము. సం. ముసలితనము; వృద్ధుల సమాహము. వార్తక్యము. సం. ముసలితనము, నలువది యాతేండ్ల తరువాతయినష్ట. వారి. సం. సముద్రము. [వాడు. వార్ధుషకుడు. సం. విణ. వడ్డిచేత జీవించు వార్చు ఆచమనము; గంజి. వార్ధణము. సం. కవచముల సమాహము వార్ధపుటగ్గి. బడబాగ్గి. వార్ధము. గుఱ్ఱము. వార్ధికము. సం. కలుక్రాంతి. విణ. వాన కాలమునగలిగినది; సంవత్సర సంబంధ మైనది. [వైద్యవంటికోల. వాఱంటువిల్లు. తాళ్ళపనివారివాఱుగట్టిన వాఱు. సన్నగాఁగోసిన తోలు. వాఱెన. నొగతో కాడిని చేర్చి కట్టెడు వాఱుమొ||; ఏడికోలతో కాడినిచేర్చి కట్టెడువాఱుమొ||; ముంగిసప్రమానితో గడను చేర్చికట్టెడు వాఱుమొ. వాఱెనవీట. ఏడికోలనును కాడికిని నడుపు చేరికగా నుండెడుకొయ్య.

వాలకము. మోసము; వేషము; ఆకారము. సం. ఉంగరిము; నూడిగము. వాలధి. సం. కుచ్చుగలతోక; ఏనగు గుఱ్ఱము మొదలగువాని తోక. వాలపాశ్యము. సం. జడబిళ్ళ; గాగిడిబిళ్ళ; సిగపూవు. [డ్రుక; కత్తి. వాలము. బెబ్బులి. సం. తోక; తలవెం వాలయించు. ప్రే. నిర్బంధించు. వాలలుగుడు. వాలిడికోతి. వాలవాయజము. సం. వైడూర్యము. వాలహస్తము. సం. కేశసమాహము; వెండ్రుకలకుచ్చుగల తోక. వాలాయము నిర్బంధము. విణ. అనివార్యము; నిరంతరము. క్రి. విణ. అవశ్యము; అత్యంతము. [నిర్బంధపఱచు. వాలాయించు. అ. క్రి. నిర్బంధపడు. ప్రే. వాలారు. విణ. వాడియైనది. వాలారు. స. క్రి. కులుకు; కత్తిని రుణిపించు. [రుడు. వాలి. సం. ఇంద్రదాంశముచే బుట్టిన వాన వాలిడి. తోకలేనికోతి. విణ. తోక లేనిది. [అంగిటిగుంట. ? వాలిక. విణ. దీర్ఘము; వాడియైనది. సం. వాలు. కత్తి; దైర్ఘ్యము; వాడిమి; ప్రతాపము. అ. క్రి. అతిశయించు; పక్షిమొ|| క్రిందికిదిగు; ఒలుగు; కొమ్మమొ|| పంగు. స. క్రి. అతిక్రమించు. విణ. దీర్ఘము; వాడి; క్రూరము. [గలస్త్రీ; స్త్రీ. వాలుగంటి. వికాలములయిన కన్నులు వాలుక. సం. ఇనుక. వాలుకము. సం. నూగువోస. వాలుకొంగ. బకము. వాలుగ. మత్స్యవిశేషము; మత్స్యము. వాలుగలెంకి. మత్స్యవిశేషము. [ధుడు. వాలుగడాలు. మినకేతనుడు, మన్మ వాలుగడుపు. బొజ్జ. వాలుగపాము. మత్స్యవిశేషము. వాలుచు. ప్రే. వాలజేయు. వాలుచుక్క. శుక్రము. వాలుచూపు. ఓరచూపు. వాలుడు. వాతాధి.

వాలుపు. వాలుట.
 వాలుపొద్దు. నెత్తురుబ్రాద్దు. ప్రదోషము.
 వాలుమగడు. విణ. శూరుడు
 వాలుమెకము అడవిసంది.
 వాలువ. రూ. వాలుగ.
 వాలూరు. ఆ. క్రి. ఆలస్యమగు.
 వాలెము. రూ. వాలాయము.
 వాల్కము. సం. విణ. వారది, చీరము.
 వాల్గంటి. రూ. వాలుగంటి.
 వాల్గడుపు. వాలుగడుపు.
 వాల్పు. రూ. వాలుచు.
 వాల్మీకము. సా. ఇంద్రధనుస్సు. ?
 వాల్మీకి. సం. శ్రీమద్రామాయణమున
 రచించిన ఒకమహర్షి. రూ. వాల్మీకి.
 వాల్మీకుడు. సం. వాల్మీకి.
 వాల్పు. రూ. వాలుపు.
 వాల్పర్ణము. సం. దొరతనము.
 వాపదూకుడు. సం. విణ. వాగ్ని, వక్త,
 చక్కగా మాటలాడుచుండు.
 వావారు. వాఙ్ముఖము.
 వావి. బంధురీతి, బంధుక్రమము.
 వావింట. వాయింట.
 వావిక. కంఠము మొదటిగుంట.
 వావిరి. క్రమము; అనుగతి; ఉత్కర్షము.
 విణ. అత్యంతము; అనుగతము; ఉత్కర్ష
 స్తము.
 వావిలి. నిర్గంఢి.
 వాపురము. అశ్వము.
 వాపుత్తము. సం. విణ. వరిపంబడినది.
 వాశి. సం. బాడిన.
 వాశిక. సం. అడ్డసరము.
 వాశిత. సం. ఆడేనుగు; స్త్రీ.
 వాశితము. సం. మృగపక్ష్యాదుల యజువు
 విణ. వాసన కట్టబడినది.
 వాస. ఇంటికి మీద పఱపెడు వాసము.
 వాసంతము. సం. ఒంటె; కోయిల; తెమ్మెర
 విణ. ఉంచబడినది; వసంతఋతువున
 బుట్టినది.
 వాసంతి. సం. అడవిమొల్ల; పువ్వుల
 గురివెంద; బట్టకడిమి.
 వాసకము. సం. ఇల్లు; అడ్డసరము.
 వాసకనజ్జిక. సం. పడకీళ్లు సింగారింబి

తానును సింగారింబుకొని ప్రియుని
 కోసము వేచియుండెడు నాయిక.
 వాసగృహము. సం. పడకీళ్లు.
 వాసతేయి. సం. రాత్రి.
 వాసన. సం. పరిమళము; ప్రత్యాశ;
 మునుపు అనుభవించినదాని స్మృతి.
 వాసనకొడుపు. మి. పెద్దయూడువత్తి.
 వాసనగడ్డి. గంధతృణము, భూతికము.
 వాసము. సం. వాసనకట్టుట; వస్త్రము.
 విణ. వసనసంబంధమైనది.
 వాసనరాజనాలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 వాసపోయు. ఆ. క్రి. వాసాలు పఱపు.
 వాసము. ఇంటికి మీద పఱపెడు పట్టె.
 సం. వస్త్రము; గృహము; నివాసము;
 అడ్డసరము. ప్రాడి.
 వాసయోగము. సం. బుక్కా మొదలైన
 వాసరము. సం. దినము, ప్రాద్దు.
 వాసపుడు. సం. ఇంద్రుడు.
 వాసస్సు. సా. వస్త్రము.
 వాసాగరము. సం. పడకకీళ్లు; నట్టిల్లు.
 వాసి. తారతమ్యము; భేదము; అధిక్యము;
 లాభము; ప్రసిద్ధి; పరిమితి. బాడిన.
 బాగు. విణ. ఉత్కృష్టము; స్వప్థము. సం.
 వాసింబే. సం. ఆ. క్రి. వసించు. స. క్రి.
 వాసనకట్టు.
 వాసిగ్రోలు. మురళి.
 వాసిత. సా. ఆడేనుగు; స్త్రీ.
 వాసితము. సం. వాశితము. విణ. వాసన
 కట్టినది, పరిమళింపఁ జేయఁబడినది.
 వానియ. మురళి, పిల్లంగ్రోవి.
 వాసుకి. సం. సర్పరాజము.
 వాసుదేవుడు. సం. శ్రీకృష్ణుడు, విష్ణువు.
 వాసువు. సం. నాట్య పరిభాషయందు
 బాలిక.
 వాసె. పిల్లంగ్రోవి.
 వాసెగ్రోలు. పిల్లంగ్రోవి.
 వాసెన. అవిరిపోక యెసటి కుండ మూతి
 మూసికట్టిన గుడ్డ.
 వాసెనకట్టు. వాసెనగుడ్డ కట్టువంటి కట్టు
 వాసెనకుడుము. ఇడ్డెన, అవంతిక.
 వాస్తవము. సం. యథార్థము.
 వాస్తవికము. సం. విణ. యథార్థమైనది.

వాస్తవ్యము. సం. వసంపదగినది; ఉండఁ దగినది. [స్థుడు ?]

వాస్తవ్యుడు. సం. వసించువాడు; గృహ వాస్తుకము. సం. చక్రవర్తి కూరఁగ. రూ. వాస్తుకము.

వాస్తువు. సం. గృహము; గృహనిర్మాణ మునకుఁ దగిన భూమి; ఒక దైత్యుడు; వాస్తుకము †

వాస్తైనవాడు. గ్రా. విణ. భ్యాతుడు. వాస్తోష్పతి. సం. ఇంద్రుడు.

వాస్తము. సం. విణ. వస్త్రముచేతఁ గప్పఁ బడిన రథము.

వాన్యము. సం. విణ. అచ్చాదింపఁదగినది. వాహద్విషము. సం. దున్నపోతు.

వాహనము. సం. ఎక్కఁదగిన యేనుగు గుఱ్ఱము పాలకి మొ.

వాహము. సం. గుఱ్ఱము; ఎద్దు; భుజము; వాయువు; ఇరుస

వాహనము. సం. పెరుఁబాము; నీళ్ళు పోవు తూము; నీరు చెంచలి †.

వాహితము. సం. విణ. దాటఁబడినది; దూకఁబడినది. [[కింది చోటు.

వాహితము. సం. ఏనుఁగు కుంభస్థలమునకు వాహని. వాగ్దోరణి. సం. నది; నేన; నేనా

విశేషము (ఎనుబదియొక్క రథములు. అన్ని ఏనుఁగులు, ఇన్నూట నలు వ

మూడు గుఱ్ఱములు, నన్నూట ఏవురు కాల్పురును గలది). [సముద్రుడు.

హానిపీతి. సం. నేనానాయకుడు; హ్యము. సం. వాహనము. విణ. మోయఁ

దగిన యెద్దు మొ. హ్యతి. స్వారి.

హళి. పనులుపోవు దారి; వాడుక.

వి

1. అప. ది అనుదానికి బహు వచనము (పెద్దవి, మంచివి అని); సంబంధార్థ బహువచనము (వానివి, నీవి అని).

నింగడము. విణ. విస్తీర్ణము; నుందరము; వింతయైనది; విపరీతము; జేతైనది.

నింగడించే, సక్రి విభజించు,

వింజామరము. మి. తెల్లనిచామరము.

వింజిలి. మత్స్య విశేషము.

వింజే. వింధ్య పర్వతము.

వింట. ఆకర్ణించుట, వినుట.

వింటాలము. మల్లబంధ విశేషము.

వింటికోల. జాళ్ళపనివానియొక్క ధను రాకారమైన సాదన విశేషము.

వింటినారి. ధనుర్దణము.

వింటిపట్టు. ధన్వంతరము.

వింటిపని. కామధేనువు.

వింటిరాని. ధనూరాశి.

వింటివాడు. విలుకాడు.

విండు. విందు.

వింత. ఆశ్చర్యము; అపూర్వము; అన్యము.

వింతరాలు విణ అన్యరాలు; వింతయైన

ప్రీతి. [వాడు.

వింతివాడు. విణ అన్యడు; వింతయైన

విందు. బంధుమిత్రాదులకు పెట్టెడుభోజ

నము; ఆతిథ్యము, ప్రార్థనా పూర్వక

ముగా పెట్టెడు భోజనము; బంధువు;

ఆతిథి

విందుపురుగు ఒక దినుసు సాలెపురుగు.

విందువు. (డు) సం విణ జేత్త, తెలిసిన

వాడు.

వింధ్య. సం. లవలి; సన్నయేలక. †

వింధ్యము. సం. ఒక పర్వతము.

వింధ్యుడు. సం. బోయవాడు.

వింశతి. సం. స ఇరువది. విణ. ఇరువది

సంఖ్యగలది

వింశము. సం. విణ ఇరువదవది. [వెలగ.

వికంకతము. సం. మూలువెలమ; పుల్ల

వికచము. సం. కేతుగ్రహము. విణ. విక

సించినది; బోడిది, వెండ్రుకలు లేనిది.

వికట. సం. మాయాదేవి. [వాడు.

వికటకవి. సం. వికటముగా మాటలాడు

వికటము. సం. విణ. వికృతము; వికాలము;

నుందరము. [వంకరయగు.

వికటించే. సం. ఆ. క్రి. ఎదురు తిరుగు;

వికత్తనము. సం. మిథ్యాప్రశంస; అమృ

త్తుతి; మిష. [నేపాడి దూలములు.

వికరణి దూలములు. బ. చిప్ప పెణకల

వికర్తనుడు. సం. నూర్చుడు.

వికర్మ. సం. శాస్త్రోపద్ధిమైకర్మ.
వికర్మకుడు. సం. అంగడి పారు పత్తె
కాడు?.
వికలము. సం. విణ. విచ్చేదము నొందినది.
వికలుడు. సం. విణ. వ్యాఖలత్వము గల
వాడు.
వికల్పము. సం. అవాంతరకల్పము; ఒక
యాథాలంకారము; భ్రాంతి; మాఱదల
దృశ్యము.
వికవిక. నవ్వుటయందగుధ్వన్యనుకరణము
వికస. సం. మంజిష్ఠ.
వికసనము. సం. వికాసము.
వికసించు. సం. అ. కి. విరియు; ప్రకాశించు
వికసితము. సం. విణ. వికసించినది.
వికసలు (ల్లు) అ. క్రి. వికసించు.
వికస్మడు. సం. చంద్రుడు.
వికశ్వరము. సం. విణ. వికసించునది.
వికారము. సం. తన్మయము; మనస్సు
యొక్క కాని రూపము యొక్క కాని
మాఱుపాటు; తెవులు. (హృదయవికార
ములు — ఏకాదశేంద్రియములు, పంచ
మహా భూతములును.) జననాది. (ఇవి
ఆఱు — పుట్టుట, ఉండుట, వృద్ధినం
డుట, మార్పునొందుట, క్షీణించుట,
నశించుట.) [వికారముగలది.
వికారి. సం. ఒక సంవత్సరము. విణ.
వికావిక నవ్వుట కేరుటయందగు ధ్వన్య
నుకరణము. విణ. చెల్లాచెదగు.
వికాసము. సం. తెలివి; వికసించుట.
వికాసి. సం. విణ. వికాసముగలది.
వికిరము. సం. వెదచల్లుట; ఏనుగు; కుంభ
స్థలమధ్యము; పక్షి; పృథ్వి; భండము;
శ్రాద్ధకాలమునందు నిమంత్రితులు భుజిం
చినపిమ్మట విస్తరింపజేయుచు వేసెడు
అన్నము; నూయి.
వికిరణము. సం. వెదచల్లుట; జిల్లేడు.
వికిర్ణము. సం. విణ. వెదచల్లుటబడినది;
చెదరినది.
వికుర్వాణుడు. సం. విణ. సంతోషము
నొందిన మనస్సుకలవాడు.
విక్రూతము. సం. ఒక సంవత్సరము. విణ.

వికారము నొందినది; తెవులునొందినది;
గోత్రయయినది.
విక్రూతి. సం. వికారము; ఒక ఘంధస్సు.
విక్రము. సం. ఏనుగుపిల్ల.
విక్రవిరియు. అ. క్రి. మిక్కిలి విరియు.
విక్కు. అ. క్రి. విజృంభించు; గర్వించు,
ఒడలు విఱచుకొను.
విక్రమ. సం. ఒక సంవత్సరము.
విక్రమము. సం. ఆక్రమణము; మిక్కిలి
బలము; పరాక్రమము; క్రమముతప్పట;
పాదము.
విక్రమార్కుడు. సం. కలియుగమున
ఒకశక కారుడైన నృపతిశ్రేష్ఠుడు.
విక్రమించు. సం. అ. క్రి. వీర్యముచూపు;
శౌర్యముచూపు.
విక్రముడు. సం. విష్ణువు; విక్రమార్కుడు
విక్రయము. సం. అమ్మకము, అమ్మడు.
విక్రయి. సం. విక్రయికుడు.
విక్రయించు. సం. స. క్రి. అమ్మ.
విక్రయికుడు. సం. అమ్మెడువాడు.
విక్రాంతి. సం. విక్రమము; అశ్వగతి.
విక్రాంతుడు. సం. విణ. శూరుడు;
విక్రయించినవాడు.
విక్రియ. సం. వికారము. [బడినది
విక్రిడితము. సం. విణ. మిక్కిలి ఆడ
విక్రితము. సం. విణ. విక్రయింపబడ్డది.
విక్రిత. సం. అమ్మెడివాడు.
విక్రేయము. సం. విణ. అమ్మడగినది.
విక్రబము. సం. వ్యాఖలత. విణ. భయము
చేత వివశమయినది.
విక్లబుడు. సం. విణ. వ్యాఖలత గల
వాడు; భయశోకాదులచేత చేతులు
కాళ్లు విలవిల పోవువాడు.
విజృంభము. సం. దగ్ధ; తుమ్ము; ధ్వని.
విక్షిప్తము. సం. విణ. విక్షిప్తముగలది;
ఎగుర జేయబడినది; విసరి జేయబడినది.
విక్షేపము. సం. ఎగుర జేయుట; విసరి
జేయుట; విడుచుట; వేయుట, కదలిక.
విక్షేపించు. సం. స. క్రి. ఎగుర జేయు;
విసరి జేయు.
విఖుడు. సం. విణ. ముక్కిడి.
విఖ్యాతము. సం. విణ. విఖ్యాతిజేసినది.

విఖ్యాతి. సం. మిక్కిలి ప్రసిద్ధి.
 విఖ్యాతుడు. సం. విణ. సుప్రసిద్ధుడు.
 విఖ్యాడు. సం. ముక్కుపోయిన వాడు,
 ముక్కిడి. రూ. విఖాడు. [భాగము.
 విగడియ. విఘటిక, గడియలో అణువదన
 విగతము. సం. విణ. బొత్తిగాపోయినది;
 వెలుగులేనది. [విభజనము.
 విగమము. సం. నాశము; అపాయము;
 విగళనము. సం. మిక్కిలి జాణుట.
 విగళితము. సం. విణ. మిక్కిలిజాణినది.
 విగాఢము. స. విణ. విగాహితము.
 విగాహము. సం. మునుగుట రూ. విగా
 హనము.
 విగాహించు. సం. అ. క్రి. మునుగు.
 విగాహితము. సం. విణ. మునిగినది.
 విగిరి. స్ఫోటభూమి.
 విగుణము. సం. విణ. విరుద్ధగుణముగలది.
 విగుణుడు. సం. విణ. గుణములులేనివాడు.
 విగుర్వించు. స. క్రి. చక్కగావిణుచు.
 విగ్రహము. సం. శరీరము; విభాగము;
 విస్తారము; యుద్ధము; రాజవంశము
 లలో నొకటి. [ఎదుర్కొను.
 విగ్రహించు. సం. అ. క్రి. పోరు. స. క్రి.
 విగ్రుడు. సం. విణ. ముక్కిడి, విఖ్యాడు.
 విఘటిక. సం. విగడియ. [శేషము.
 విఘనము. సం. దేవతాతిథుల భుక్త
 విఘాతము. సం. అడ్డంకి; పెద్ద చెబ్బ;
 చెఱుపు; వధము.
 విఘాతించు. సం. స. క్రి. చెఱుచు; చంపు.
 విఘ్నపడు. మి. అ. క్రి. అడ్డిపడు.
 విఘ్నము. సం. అడ్డంకి, ప్రతిబంధము.
 విఘ్నరాజు. సం. వినాయకుడు.
 విఘ్నశాకము. సం. తోటకూర. ?
 విచక్షణుడు. సం. విణ. చదువరి. నేర్పరి;
 తెలిసినవాడు.
 విచయనము. సం. వెదకుట.
 విచర్చిక. సం. గజ్జి.
 విచారణ. సం. విచారము, ప్రమాణముల
 చేత పరిశీలించుట, చర్చ.
 విచారణీయము. సం. విణ. విచారణ
 చేయదగినది.
 విచారవర్ణ. మి. అ. క్రి. సంతాపించు.

విచారము. చింత. సం. తత్త్వనిర్ణయము;
 విచర్య; వివేకము. [నది.
 విచారించు. చింతించు. సం. అ. క్రి.
 ఆలోచించు.
 విచారితము. సం. విణ. ఆలోచింపబడి
 విచార్యము. సం. విణ. ఆలోచింపదగినది.
 విచికిత్స. సం. సశయము. [సము.
 విచికిలము. స. ఒకదిగుడుముల్లే; దవ
 విచిత్రము. స. చోద్యము, ఆశ్చర్యము;
 చిత్రపర్ణము. విణ. ఆశ్చర్యకరము; చిత్ర
 పర్ణముకలది.
 విచిత్రిక. సం. పావలి. ?
 విచేష్టించు. సం. అ. క్రి. మిక్కిలిచేష్టించు.
 విచేయు. మి. గ్రా. అ. క్రి. (పెద్దలు)
 వచ్చు; పోవు. [చుట్ట.
 విచ్చే. నాలుగువేళ్లకు చుట్టి తీసిన నూలి
 విచ్చేలవిడి. స్వాతంత్ర్యము. విణ. స్వతం
 త్రము. క్రి. విణ. యథేచ్ఛము. [యథేచ్ఛ.
 విచ్చేవిచ్చేలు. అవ్య. యథాయథలు,
 విచ్చేయ. రత్నదోష విశేషము.
 విచ్చే. అ. క్రి. విరియు; చీలు. ప్రే. విరి
 యజేయు. రూ. విడుచు.
 విచ్చేకత్తి. ఒక దూసిన కత్తి.
 విచ్చేటాకు. చెవ్వాకు.
 విచ్చేమొగ్గ. విరియు మొగ్గ; చెల్లా చెద
 రగుట. విణ. చెల్లాచెదలైనది; చెల్లా
 చెదరు చేయునది.
 విచ్చాయము. సం. మణి. విణ. నీడలేనది;
 కాంతిలేనది; చేయపోయినది.
 విచ్చిత్తి. సం. ఎడలబాటు; వస్త్రభూషణా
 ద్యలంకారము కొలదిగా నుండినను
 మిక్కిలి యొప్పిదమును తోలపజేసెడు
 స్త్రీలయొక్క శృంగార చేష్టావిశేషము;
 మైపుత; నటకుడు.
 విచ్చిన్నము. సం. విణ. ఎడలబడినది;
 పూయబడినది; నటకబడినది; వంకరైనది
 విచ్చేదము. సం. ఎడలబాటు; నటకుడు.
 విజనము. సం. విణ. నిర్మలమవ్యస్థలము.
 విజయ. సం. జయతిధి; పార్వతి; పార్వతి
 యొక్క చెలికత్తె; ఒక సంవత్సరము;
 దిశముయొక్క అణవ భాగము.

విజయంచేయు. మి.అ.క్రి. (పెద్దలు) వచ్చే; పోవు. [ముత్యాల హారము. విజయచ్చందము. సం. ఏనూలు పేటల విజయదశమి సం. (ఆయుధములు మొదలగువానిని బూజించెడు) ఆశ్వయుజ శుద్ధదశమి. విజయము. సం. మిక్కిలి గలుపు; దినముయొక్క ఆటవ భాగము. [పోవు. విజయముచేయు. అ.క్రి. (పెద్దలు) వచ్చు; విజయ. సం. విణ. విజయము గలవాడు. విజయుడు. సం. అర్జునుడు; విష్ణు ద్వార పాలకులలో నొకడు. విజాతి. సం. విభిన్న జాతి. విజాతియము. సం. విణ. విలక్షణము; వేలు ధర్మములు గలది. విజిగీష. సం. మిక్కిలి జయింప నిచ్చ. విజిగీమవు. సం. విణ. విజిగీషగలవాడు. విజితుడు. సం. విణ. జయింపబడిన వాడు. [పెరుగు మొ. విజిలము. సం. విణ. మీ గడ గట్టిన విజృంభణము. సం. మిక్కిలి విజృంభణము. విజృంభించు. సం. అక్రి. చెలరేగు; వికసించు; సామర్థ్యమును చూపు. విజృంభితము. సం. విణ. వికసించినది; ఆవులించినది. విజ్ఞప్తి. సం. విన్నపము. విజ్ఞాతుడు. సం. విణ. ప్రసిద్ధుడు. విజ్ఞానము. సం. కాస్త్రాదుల యందలి జ్ఞానము; విశేష జ్ఞానము; కార్యము; శిల్పకాస్త్ర జ్ఞానము. విజ్ఞాపనము. సం. విన్నపము. విజ్ఞాపించు. సం. స.క్రి. విన్నవించు. విజ్ఞాడు. సం. విణ. నేర్పరి; నిపుణుడు. విజ్ఞో. తన్నుకొనుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము. అ.క్రి వ్యాపించు. విజ్ఞోడు. విణ. సరికానిది; జోడుకానిది. విజ్ఞోడుపడు. అ. క్రి. భేదపడు. విటంకము. సం. కపోతపాలిక. విటకత్తె. మి. గ్రా. విటురాలు, విటి. విటకాడు. మి. గ్రా. విటుడు.

విటతటము } విణ. తాటుమాటు,
విటతటనము } ఈవలిదావలను ఆవలి
విటతటనము } దీవలను అనుట.
విటపము. సం. చిగురు; చిగిరించినకొమ్మ;
కొమ్మ; బోదలేనిచెట్టు; వృక్షవిస్తారము.
విటపి. సం. వృక్షము; మట్టిచెట్టు.
విటపుడు. సం. విటరాయుడు.
విటరాయుడు. విటశ్రేష్ఠుడు.
విటి. సం. విటకత్తె; పచ్చచందనము.†
విటుడు. సం. విటకాడు, జారుడు.
విటుకులాడి. విటురాలు.
విట్టిదిరము. సం. కంపుతుమ్మ, తెల్లతుమ్మ.
విట్టరము. సం. ఊరబండి.
విట్టము. నిర్ణయము. ?
విట్టు. సం. మలము.
విట్టారిక. సం. వీటి గోరువంక.
విడంగము. సం. వాయివిళంగము†. విణ.
నేర్పరి. [పుట.
విడంబనము. సం. అనుకరించుట; మోస
విడంబించు. సం. స. క్రి. అనుకరించు;
మోసపుచ్చు; విస్తరించు. ?
విడద్రోక్కు. స. క్రి. విడుచు.
విడబడినది. విణ. బరిచెగినది.
విడనాడు. స. క్రి. విడుచు, త్యజించు.
విడవలి. ఇండ్లకు కప్పెడు త్వణవిశేషము.
విడి. అరణకాంతి; ప్రతాపము; కృత్రిమ
పద్మరాగ కాంతి; వినర్జనము; క్రోధము;
పరాక్రమము; ప్రత్తికాయలోని జడ.
విణ. అరణము; ప్రత్యేకమైనది; విడువ
దగినది; పనినండి విడిచినది. క్రి. విణ.
ఒంటరి.
విడిగోలు. మాటుపు. విణ. పనిలేనిది.
విడిచివుచ్చు. స. క్రి. విడిచిపెట్టు,
త్యజించు. [లము.
విడిచివాటు గుదియ. సాగు, భిందివా
విడివల. విడియుచోటు, విడిమట్టు.
విడిది. విడియుట; విడిసినచోటు, బస.
విడిదిల్లు. వసతిగృహము.
విడివట్టు. విడిచిచోటు.
విడిపోవు. అ. క్రి. శ్లథగుగు; వదలు.
విడిమట్టు. వాసస్థానము; కారపురము;
విడిది, దండువిడిసిన స్థలము.

విడిముడి. ధనము

విడిముడిగలవాడు. ఆధ్యుడు.

విడియ-ము. తాంబూలము.

విడియ. ఆ. క్రి. ప్రయాణమైపోవువారు
దారిలో నొకచోటదిగు; పీడు; జాణు.

విడివడు. ఆ. క్రి. పీడు; జాణు; తెగనుండి
వేలుపడు; నిర్బంధమునుండి తొలగు.

విడివాటుబడియ. విడిచివాటుగుదియ.

విడివేటు. డేగవేటు.

విడివోవు. ఆ. క్రి. వదలు.

విడు. ఆ. క్రి. పీడు. ప్రే. విడుచు.

విడుగడ } విడుదల, విడుపు, విమోచ
విడుగర } నము.

విడుగు. ఆ. క్రి. వికసించు.

విడుచు. ప్రే. త్యజించు, విడజేయు,
విమోచనముచేయు.

విడుట. విడుచుట.

విడుత. తడవ, ఆవృత్యర్థము.

విడుదల. కడతేలుట; విడుగర, విమో
చనము. [శీలుడు.

విడువరి. విణ. పరిత్యాగశీలుడు; త్యాగ
విడుపు. పరిత్యాగము, విడుచుట; విమో
చనము; త్యాగము, దానము.

విడుమర. విడుదల; కడతేలుట.

విడువడు. ఆ. క్రి. విడివడు. ప్రసేనుగు?

విడుపు. సం. గ జ క ం భ చు ధ్య ము;

విడురము. సం. రూ. విదురము.

విడెము. తాంబూలము.

విడ్చు. ప్రే. రూ. విడుచు.

విడ్డూరము. మాన్యము. విణ. మూర్ఖము.

విడ్చు. రూ. విడుపు.

విడ్యము. రూ. విడియము.

విడ్యరము. సం. ఉపద్రవము.

విత. రూ. వితా.

వితండ. సం. స్వపక్షనిర్వహణము లేక

పరపక్షము నాక్షేపించు వాడము.

వితండము. సం. తలుపునకు వేసెడు

తాళము?

వితంతువు. సం. విధవ.

వితంసము. సం. మృగములను పక్షులను

బట్టెడు ఉరితాడు.

వితతము. సం. చేతితో కొట్టి వాయించు

వాద్యము (భేరి, పటహము, డక్క-
ము)? విణ. విరివిచేయబడినది, విస్తృ
తము.

వితతి. సం. విరివి, విస్తారము; సమూహము?

వితథము. సం. అబద్ధపుమాట. విణ. అస

త్యము, అబద్ధము.

వితమరి. విణ. కార్యదత్తుడు.

వితము. విధము.

వితరణము. సం. దానము, త్యాగము.

వితరణి. సం. విణ. దాత.

వితర్కము. సం. ఊహ; సంశయము.

వితర్కించు. ఆ. క్రి. ఊహించు; సంశ
యించు.

వితర్కి-క. సం. ఆరుగు.

వితస్త. సం. తేన.

వితా. విణ. వ్యర్థము. అవ్య. వృథార్థకము.

వితాకు. నిశ్చేష్టత; పారవశ్యము; పరాకు.

విణ. నిశ్చేష్టితుడు; పరవశుడు; నిశ్చే
ష్టితురాలు.

వితాకుడు. విణ. నిశ్చేష్టితుడు.

వితాకుపడు. ఆ. క్రి. నిశ్చేష్టతనొందు.

వితానము. సం. వృత్తి విశేషము; మేలు

కట్టు; యజ్ఞము; విరివి; సమూహము;

అవసరము. విణ. మందము; శూన్యము.

వితావిత. విణ. మిక్కిలి వ్యర్థము.

వితీర్ణము. సం. విణ. దాటబడినది;

ఇయ్యబడినది.

వితీర్ణి. సం. ఈవి.

వితున్నకము. సం. కొతిమిరి; మయిలు

తుత్తము; నేల యుసిరికత్. [పాచి.

వితున్నము. సం. నీరు చెంచలి కూర క;

విత్ర. మిక్కిలి చిన్న గోనె.

విత్రనము. విత్రు, బీజము.

విత్రము. సం. ధనము. విణ. తెలియ

బడినది; పొందబడినది; ప్రసిద్ధి నొంది

నది; విచారింపబడినది.

విత్రు. బీజము, విత్రనము; వీర్యము. స. క్రి.

చల్లు, విత్రనములు మొలువ చేయు.

విదగ్ధుడు. సం. విణ. నేర్పరి; చొరవ

కాడు.

విదరము. సం. ప్రచ్ఛుట; చీల్చుట.

విదర్భ. సం. నీళ్ళు తక్కువ భూమి.

విదర్భదేశము. సం. 56 దేశములలో ఒకటి. [మిక్కిలి భేదించుట. విదళనము. సం. మిక్కిలి ఖండించుట; విదళము. సం. బద్దలు, పప్పు బేడలు, కందులు మొదలగువాని పప్పు. విదళించు. సం. స. క్రి. మిక్కిలి ఖండించు; మిక్కిలి భేదించు; బద్దలు చేయు. విదళితము. సం. విణ మిక్కిలి ఖండింపబడినది; మిక్కిలి భేదంపబడినది. విదారకము. సం. చెలమ; పిల్లనూయి. విణ. చీల్చునది. విదారణము. సం. బద్దలు చేయుట, చీల్చుట; చంపుట; యుద్ధము. విదారి. సం. తెల్లనేలగుమ్మడి; ముయ్యకు పొన్న; ఒక కంఠ రోగము. విదారించు. సం. స. క్రి. చీల్చు. విదారిగంధ. సం. ముయ్యకు పొన్న విదిక్కు. సం. మూల, ఆ గ్నేయాది కోణము. [అంగీకరింపబడినది. విదితము. సం. విణ. తెలియబడినది; విదియ. ద్వితీయ, (పక్షమందు) రెండవతీధి విదీర్ఘము. సం. చీల్చబడినది. విదురు. అ. క్రి. రూ. విడులు. విదురుడు. సం. ధృతరాష్ట్రనితమ్ముడు. విణ. తెలియనట్టివాడు; తెలిసినవాడు; ధీరుడు. విదురుచే. ప్రే. విగలించు. రూ. విదుర్పు. విదురువు. విదిలించుట. రూ. విదుర్పు. విదులము. సం. ప్రబ్బ; నీరుప్రబ్బ. విదులు. అ. క్రి. రాలు. విదులుచే. ప్రే. విదులకేయు. విదులువు. విడులుచుట. రూ. విడులు. విదుల్పు. ప్రే. విడులుచు, జాడించు; డులుపు. విదువు. సం. ఏనుగు కుంభస్థలమధ్యము. విదుషి. సం. విద్వాంసురాలు, చక్కగా చదువుకొనిన స్త్రీ. [దేశవిశేషము. విదురము. సం. వైదుర్యమణి పుట్టెడు విదూషకుడు. సం. ధృష్టనాయకునికి సర్వసచివుడు, శృంగారనాయక సచివులలో నొకడు. విణ. పరలను ధూలువాడు.

విదేశము. సం. అన్యదేశము. విదేశీయుడు. సం. విణ. అన్యదేశస్థుడు. విదేహదేశము. సం. 56 దేశములలో నొకటి. [దేహములేనిది. విదేహము. సం. విదేహదేశము. విణ. విద్రియ. విద్య. విద్రియము. రూ. విద్యము. విద్రి విద్య. విద్రిము. బాలక్రీడావిశేషము. విద్య. సం. చదువు; బ్రహ్మజ్ఞానము. (చతుర్విద్యలు - అగ్నివీకే, త్రయ, వార్త, దండనీతి.) పద్యవిద్యలు :- ఆకర్షణము, స్తంభనము, మారణము విద్యేషణము, ఉచ్చాటనము, మోహనము. చతుర్దశవిద్యలు - చతుర్వేదములు, పడంగములు, మీమాంస, న్యాయ శాస్త్రము, పురాణములు, ధర్మశాస్త్రము. ఆష్టాదశవిద్యలు - చతుర్దశవిద్యలు, ఆయుర్వేదము, ధనుర్వేదము, గాంధర్వ వేదము, అర్థశాస్త్రము.) విద్యమానము. సం. విణ. వర్తమానము. విద్యాధరుడు. సం. జీమూతవాహన పుష్పదంతాది దేవయోనివిశేషము. విద్యాధి. సం. చదువువాడు. విద్యావంతుడు. సం. విణ. విద్యగలవాడు. [మెఱుగులేనిది. విద్యుత్తు. సం. మెఱపు; సంధ్య. విణ. విద్యోతించు. సం. అ. క్రి. వెలుగు. విద్రధి. సం. కడుపులోనిదుర్మాంసపుల్లి. విదవము } సం. (యుద్ధమువలన) పాటి విద్రావము } పోవుట; బుద్ధి; నింద; కాలుట. [పాటి పోయినవాడు. విద్రవితుడు. సం. విణ. (యుద్ధమువలన) విద్రుచే. ప్రే. రూ. విదురుచు. విద్రుతము. సం. విణ. కరగబడినది. విద్రుమము. సం. పగడము; పగడపురజేట్టు; చిగురు. విణ. చెట్టులేని భూమి కొండ మొ. విద్రుమలత. సం. గువ్వగుత్తిక. విద్వాంసుడు. చదువరి; పండితుడు. విణ. ఎఱుకగలవాడు. [తెలిసినస్త్రీ. విద్వాంసురాలు. సం. పండితురాలు, విణ.

విద్విమండు. సం. శత్రువు.
 విద్వేషణము. సం. విరోధము; వైరము
 పుట్టించుట, వడ్డిద్యలలో నొకటి.
 విద్వేషము. సం. పగ, విరోధము.
 విద్వేషి. సం. విణ. విరోధి.
 విద్వేషించు. సం. అ. క్రి. పగగొను.
 విధ. సం. సమృద్ధి.
 విధము. సం. ప్రకారము; విధి; జీతము;
 గజకబళము. [శ్రీ].
 విధవ. సం. ముండమోపి, మగఁడు చచ్చిన
 విధాత. సం. బ్రహ్మ.
 విధాతృండు. సం. బ్రహ్మ; మన్మథుండు.
 విధానము. సం. చేయుట; ఆజ్ఞ; పూజ;
 గజకబళము; ఉపాయము; ధనము;
 ప్రకారము; విధి; వేదము. [సది].
 విధాయకము. సం. ఆజ్ఞ. ? విణ. విధించు
 విధాయకుండు } సం. విణ. విధించు
 విధాయి } వాడు.
 విధి. సం. బ్రహ్మ; చేయుట; కాలము;
 భాగ్యము; అలంకారవిశేషము; కాస్త్ర
 విధి, నియోగము, ఏర్పాటు. (ఇది శ్రీవి
 ధము-అపూర్వవిధి, నియమవిధి, పతి
 సంఖ్యావిధి.) [ఏర్పాటుచేయు].
 విధించు. సం. స. క్రి. కట్టడచేయు,
 విధిపారథి. సం. శివుండు.
 విధుంతుండు. సం. రాహువు.
 విధుతము. సం. విణ. విడువబడినది;
 కదలింపబడినది.
 విధురము. సం. వియోగము, ఎడఁబాటు;
 వైకల్యము. విణ ఎడఁబాటునొందినది;
 వైకల్యము నొందినది.
 విధురుండు. సం. భార్య చచ్చినవాడు.
 విధువనము. సం. కదలించుట, విడిలిం
 చుట. [రము].
 విధువు. సం. చంద్రుండు; విష్ణువు; కర్పూ
 విధూతము. సం. విణ. కదలింపబడినది;
 విడువబడినది.
 విధూతి. సం. కదలించుట.
 విధూనవము. సం. అశ్వాదులు ఒడలు
 విడుల్పుట; విడుల్పుట; విసరివేయుట.
 విధేయత. సం. విణ. వినయగ్రాహి,

చెప్పినట్లు వినువాడు; ధర్మోపదేశము
 గ్రహించువాడు.
 విద్వకర్తి. సం. చిలుబొద్ది.
 విద్వము. సం. విణ. తొలువబడినది, రం
 ద్రము వేయబడినది; త్రోయబడినది;
 బాధింబబడినది; సమానమైనది.
 విద్వంసము. సం. మిక్కిలిధ్వంసము.
 వినత. సం. గరుత్మంతునితల్లి; వంపుపెట్టె
 వినతము. సం. విణ. వంగినది; గురుశిక్షిత
 మైనది.
 వినతి. సం. వినయము; సమస్కారము.
 వినతుండు. సం. నమ్రుండు వంగినవాడు;
 గురుశిక్షితుండు.
 విననివాడు. విణ. బధిరుండు.
 వినమి. బాధిర్యము.
 వినమితము. సం. విణ. మిక్కిలివంగినది.
 వినమ్రము. సం. తగిరము. విణ. మిక్కిలి
 వంగినది. [ధర్మము. ?]
 వినయము. సం. నమ్రత; గురుశిక్ష;
 వినా. సం. అవ్య. లేక.
 వినాయకుండు. సం. విఘ్నేశ్వరుండు;
 బుద్ధజేవుండు; గరుత్మంతుండు; గురువు.
 వినాడి. సం. విగడియ.
 వినాయకుపిరి. బాలక్రీడావిశేషము.
 వినాశము. సం. మిక్కిలి నాశము.
 వినందించు. సం. స. క్రి. మిక్కిలినిందించు
 వినకి. ఆకర్ణనము, వినుట.
 వినకిడి వినకి.
 వినమయము. సం. ఒకటిచ్చి చుట్టెయొకటి
 పుచ్చుకొనుట, వస్తువులమాటుపు; కుదువ
 వినయముక్తము. సం. విణ. వినయోగింప
 బడినది.
 వినయోగము. సం. ఉపయోగము; నియ
 మనము. [పఱచు].
 వినయోగించు. సం. స. క్రి. ఉపయోగ
 వినగ్రతము. సం. విణ. బయలు వెడలినది.
 వినీతము. సం. చక్కఁగా మోసెడి
 గుఱ్ఱము.
 వినీతుండు. సం. వర్తకుండు. విణ. జితేం
 ద్రియుండు; గురువుచేత శిక్షింపబడిన
 వాడు; గురువుచేత శిక్షింపబడిన
 వాడు; వినయముగలవాడు.

విను. ఆకాశము. స. క్రి. ఆకాశము.
 వినుకలి. వినికి; వినుట వలన గలుగు
 మోహము.
 వినుకలికంటి. పాము, చతుశ్శృంగము.
 వినుకులు. బ. ధ్వనులు.
 వినుకెంపు. నూర్యుడు, ద్యునుణి.
 వినుచు. అ. క్రి. వినవచ్చు. ప్రే. వినిపించు.
 వినుచూలి. వాయువు, సభస్వంతుడు.
 వినుజుట్టుదేవర. శివుడు, వ్యోమకేశుడు.
 వినుద్రిమ్మరి. ఖేచరుడు; వేలుపు.
 వినుప్రోలు. స్వర్గము
 వినుప్రోలార. ఇంద్రుడు.
 వినుమనుమడు. భీముడు.
 వినుమానికము. ద్యునుణి. నూర్యుడు.
 వినుమిటారులు. బ. అచ్చరలు, స్వర్ణే
 శ్యలు.
 వినుమాను. కల్పవృక్షము.
 వినురతనము. నూర్యుడు, ద్యునుణి
 వినులంజెలు. బ. అచ్చరలు, స్వర్ణేశ్యలు.
 వినువలను. స్వర్గము. రూ. విష్వలను.
 వినువాక. గంగ, స్వర్ణది. [రుడు.
 వినువాకమోవరి. శివుడు, గంగాధ
 వినువారలమానికము. చింతామణి.
 వినునిగదేవర. శివుడు, వ్యోమకేశుడు.
 విసోదము సం. వేడుక; విసోదించుట.
 విసోదించు. సం. అ. క్రి. క్రిడాదులచేత
 ప్రార్థనపుచ్చు; క్రిడించు.
 విస్కలి. రూ. విసుకలి.
 విస్కి. రూ. వినికి.
 విన్మ. విణ. వివర్ణమైనది.
 విన్మబుడు. అ. క్రి. వివర్ణము.
 విన్మబాటు. విన్మబుడుట, వైవర్ణ్యము.
 విన్మబోవు. అ. క్రి. వివర్ణము
 విన్మన. వైవర్ణ్యము; న్యూనత.
 విన్మనువు. నేర్పు; విధము.
 విన్మపత్రిక. మి. గ్రా. విజ్ఞాపనపత్రిక.
 విన్మపము. మనవి, విజ్ఞాపనము.
 విన్మము. సం. విణ. పొందబడినది; తెలి
 యబడినది; విచారింపబడినది.
 విన్మవాడు. విణ. విసినవాడు.

విన్నవించు. స. క్రి. మనవిచేయు, విజ్ఞా
 పించు. [వోవు.
 విన్నవోవు. అ. క్రి. భిక్షుడు, చిన్న
 విన్నానము విజ్ఞానము; నేర్పు; మల్లబం
 ధము; ఒప్పదము. విణ. యోగ్యము,
 ఒప్పదమైనది.
 విన్నాణి. సన్న్యాసి. విణ. నేర్పరి.
 విన్ను. ఆకాశము. విణ. ఉచితము, తగినది.
 విన్నుమూలి. వాయువు.
 విన్నుప్రోలు } స్వర్గము.
 విన్నోలు }
 విన్నలను }
 విన్మనించు. స. క్రి. ఉంచు.
 విన్మస్తము. సం. విణ. ఉంచబడినది.
 విన్మాసము. సం. ఉనుచుట; రచన.
 విన్మిగతుపాసి. శివుడు, వ్యోమకేశుడు
 విపంచిక. సం. వీణ; క్రిడ. [లేనివాడు.
 విపక్షుడు. సం. శత్రువు. విణ. పక్షము
 విపణము సం. అమ్మకము.
 విపణి. సం. అంగడి; అండిపిడి; అంగడి
 యందుండు అమ్మడుసరకు; వర్తకుడు.
 విపత్తి. సం. విపత్తు, ఆపద; యాతన.
 విపత్తు. సం. ఆపద, ఇడుమ.
 విపథము. సం. చెడుత్రోవ.
 విపన్నము. సం. పాము. విణ. విపత్తునొం
 దినది. [వాడు.
 విపన్నుడు. సం. విణ. ఆపద పొందిన
 విపరీతము. సం. వ్యత్యస్తము.
 విపర్యయము. సం. వ్యత్యస్తము.
 విపర్యస్తము. సం. విణ. విపర్యాయము
 నొందినది.
 విపర్యాసము. సం. విపర్యయము.
 విపశ్చితుడు } సం. పండితుడు.
 విపశ్చిత్తు }
 విపాకము. సం. భాగ్యము, కర్మఫలము;
 కర్మయొక్క వ్యతిరేకఫలము. విణ.
 పాకముచెడినది.
 విపాదిక సం. పాదస్పృటము.
 విపాశ. సం. నదీవిశేషము. విణ. విడిచి
 పోయిన పాశములు గలది.
 వివేకము. సం. అడవి,

విపుల. సం. భూమి. విణ. విరివియైనది.
 విపులము సం. విణ. వికాలము.
 విష్వ. విరియుట; విరిసిపాటుట; వైశా
 ల్యము, విస్తారము, బాహుళ్యము. స.
 క్రి. విడదీయు, విడబడుచు.
 విష్వగండ్లమొత్తము పడబాలు. నేనాని,
 కుమారస్వామి.
 విష్వ టెప్పలటేడు. దేశేంద్రుడు.
 విప్రకారము. సం. తిరస్కారము; అప
 కారము; దంతనిష్పీడనమువలన గలిగిన
 ముఖవికారము మొ.
 విప్రకృతుడు. సం. విణ. తిరస్కరింపఁ
 బడినవాడు; అపకారము చేయబడిన
 వాడు.
 విప్రకృష్ణము. సం. విణ. దూరము. [ధము.
 విప్రతిపత్తి. సం. వికృతి; కలఁత; విరో
 విప్రతిపము. సం. విణ. మిక్కిలి ప్రతికూ
 లము. [రోపము; అకృష్టము. ?
 విప్రతిసారము. సం. పశ్చాత్తాపము;
 విప్రయాణము. సం. (యద్దమువలన)
 పాటిపోవుట. [పురుషులయెడఁబాటు.
 విప్రయోగము. సం. వియోగము, స్త్రీ
 విప్రలంభము. సం. వియోగము; విసం
 వాదము, మిక్కిలివంచనము.
 విప్రలబ్ధి. సం. సంకేతస్థలమందు ప్రియునిఁ
 గానక మోసపోయి వ్యాకులతఁ బొందు
 నట్టి నాయిక.
 విప్రలబ్ధము. సం. విణ. సంపదపఁబడినది.
 విప్రలాపము సం. పరస్పర విరుద్ధమైన
 మాట; అపార్థమైనమాట.
 విప్రశ్చిక. సం. క్షేల్పసాని, సోదకత్తె.
 విప్రీతి. సం. విభేదము.
 విప్రుడు. సం. బ్రాహ్మణుడు
 విప్రుషము. సం. నీటితుంపురు.
 విష్ణవము. సం. కల్లముదలగు దేశోప
 ద్రవము; ముష్టిప్రహారాది. [రోగము.
 విబంధము. సం. మలమూత్ర బంధన
 విబుధుడు. సం. పెద్ద, పండితుడు;
 కేలుపు; చంద్రుడు.
 విబూది. బూది, విభూతి.
 విభ. సం. తేజస్సు.
 విభక్తము. సం. విణ. విభాగింపఁబడినది.

విభక్తి. సం. విభాగము; ప్రథమాది. (ఇవి
 యేడు—ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ,
 చతుర్థి, పంచమి, షష్ఠి, సప్తమి.)
 విభక్తుడు. సం. విణ. వేణుపడ్డవాడు.
 విభజనము. సం. విభాగము.
 విభజించు. సం. స. క్రి. విభాగించు,
 పంచు; కేలుచేయు.
 విభవ. సం. ఒక సంవత్సరము.
 విభవము. సం. సంపత్తి, సంపద; ధనము.
 విభాకరుడు. సం. నూర్పుడు; అగ్ని
 హోత్రుడు.
 విభాగము. సం. పాలు; పంపకము; వేణు.
 విభాగించు. సం. స. క్రి. భాగించు, పంచు.
 విభాజకము. సం. భాగహారమున విభ
 జించు సంఖ్య. విణ. విభజించునది.
 విభాజితము. కేషము, భాగహారమున
 భాగింపఁగా ఏర్పడిన మొత్తము. సం.
 విణ. విభజింపఁబడినది.
 విభాజ్యము. సం. భాగహారమున భాగింపఁ
 దగిన సంఖ్య. విణ. విభజింపఁదగినది.
 విభాతము. సం. కేకువ, ప్రాతఃకాలము.
 విభావన. సం. ఒక యర్థాలంకారము.
 విభావము. సం. రసోత్పాదన కారణము;
 (ఇది ద్వివిధము—అలంబన విభావము,
 ఉద్దీపన విభావము.) పరిచయము.
 విభావరి. సం. రాత్రి; పనుపు; కుంఠనకత్తె.
 విభావనుడు. సం. నూర్పుడు; అగ్ని
 హోత్రుడు.
 విభీతకము. సం. తాడిచెట్టు.
 విభీషణము. వం. కిక్క సక సవు. విణ.
 మిక్కిలి భయంకరమైనది.
 విభీషణుడు సం. రావణాసురునితమ్ముడు
 విభువు(డు). సం. ప్రభువు; శివుడు;
 బ్రహ్మ; అంతటను ఉన్నపదార్థము,
 పరమాత్మ.
 విభూతి. సం. (తిర్యక్కుండ్ర ధారులు
 ధరించెడు) భస్మము; విశ్వర్యము, అణి
 మార్జితశర్యము.
 విభూషణము. సం. ఆభరణము.
 విభ్రమము సం. భ్రాంతి; వస్త్రభూష
 ణాది ప్రయుక్తమైన కాంతివిశేషము;
 వచనభూషణ విపర్యాసరూపమైన

విను. ఆకాశము. స. క్రి. ఆకాశము.
 వినుకలి. వినికి; వినుట వలన గలుగు
 మోహము.
 వినుకలికంటి. పాము, చతుశ్శృంగము.
 వినుకులు. బ. ధ్వనులు.
 వినుకెంపు. నూర్యుడు, ద్యునుణి.
 వినుచు. అ. క్రి. వినవచ్చు. ప్రే. వినిపించు.
 వినుచూలి. వాయువు, సభస్వంతుడు.
 వినుజుట్టుదేవర. శివుడు, వ్యోమకేశుడు.
 వినుద్రిమ్మరి. ఖేచరుడు; వేలుపు.
 వినుప్రోలు. స్వర్గము
 వినుప్రోలార. ఇంద్రుడు.
 వినుమనుమడు. భీముడు.
 వినుమానికము. ద్యునుణి. నూర్యుడు.
 వినుమిటారులు. బ. అచ్చరలు, స్వర్ణే
 శ్యలు.
 వినుమాను. కల్పవృక్షము.
 వినురతనము. నూర్యుడు, ద్యునుణి
 వినులంజెలు. బ. అచ్చరలు, స్వర్ణేశ్యలు.
 వినువలను. స్వర్గము. రూ. విష్వలను.
 వినువాక. గంగ, స్వర్ణది. [రుడు.
 వినువాకమోవరి. శివుడు, గంగాధ
 వినువారలమానికము. చింతామణి.
 వినునిగదేవర. శివుడు, వ్యోమకేశుడు.
 వినోదము సం. వేడుక; వినోదించుట.
 వినోదించు. సం. అ. క్రి. క్రిడాదులచేత
 ప్రార్థనపుచ్చు; క్రిడించు.
 విన్నులి. రూ. వినుకలి.
 విన్ని. రూ. వినికి.
 విన్ను. విణ. వివర్ణమైనది.
 విన్నుబుడు. అ. క్రి. వివర్ణము.
 విన్నుబాటు. విన్నుబుడుట, వైవర్ణ్యము.
 విన్నుబోవు. అ. క్రి. వివర్ణముగ
 విన్నన. వైవర్ణ్యము; న్యూనత.
 విన్నునువు. నేర్పు; విధము.
 విన్నుపత్రిక. మి. గ్రా. విజ్ఞాపనపత్రిక.
 విన్నుపము. మనవి, విజ్ఞాపనము.
 విన్నుము. సం. విణ. పొందఁబడినది; తెలి
 యఁబడినది; విచారింపఁబడినది.
 విన్నువాడు. విణ. విననవాడు.

విన్నువించు. స. క్రి. మనవిచేయు, విజ్ఞా
 పించు. [వోవు.
 విన్నువోవు. అ. క్రి. భిక్షుడగు, చిన్న
 విన్నానము విజ్ఞానము; నేర్పు; మల్లబం
 ధము; ఒప్పదము. విణ. యోగ్యము,
 ఒప్పదమైనది.
 విన్నాణి. సన్న్యాసి. విణ. నేర్పరి.
 విన్ను. ఆకాశము. విణ. ఉచితము, తగినది.
 విన్నుమూలి. వాయువు.
 విన్నుప్రోలు } స్వర్గము.
 విన్నోలు }
 విన్నులను }
 విన్యసించు. స. క్రి. ఉంచు.
 విన్యస్తము. సం. విణ. ఉంచఁబడినది.
 విన్యాసము. సం. ఉనుచుట; రచన.
 విన్యగతుపాసి. శివుడు, వ్యోమకేశుడు
 విపంచిక. సం. వీణ; క్రిడ. [లేనివాడు.
 విపక్షుడు. సం. శత్రువు. విణ. పక్షము
 విపణము సం. అమ్మకము.
 విపణి. సం. అంగడి; అండివీధి; అంగడి
 యందుండు అమ్మడుసరకు; వర్తకుడు.
 విపత్తి. సం. విపత్తు, ఆపద; యాతన.
 విపత్తు. సం. ఆపద, ఇడుమ.
 విపథము. సం. చెడుత్రోవ.
 విపన్నము. సం. పాము. విణ. విపత్తునొం
 దినది. [వాడు.
 విపన్నుడు. సం. విణ. ఆపద పొందిన
 విపరీతము. సం. వ్యత్యస్తము.
 విపర్యయము. సం. వ్యత్యస్తము.
 విపర్యస్తము. సం. విణ. విపర్యాయము
 నొందినది.
 విపర్యాసము. సం. విపర్యయము.
 విపశ్చితుడు } సం. పండితుడు.
 విపశ్చిత్తు }
 విపాకము. సం. భాగ్యము, కర్మఫలము;
 కర్మయొక్క వ్యతిరేకఫలము. విణ.
 పాకముచెడినది.
 విపాదిక సం. పాదస్పృటము.
 విపాశ. సం. నదీవిశేషము. విణ. విడిచి
 పోయిన పాశములు గలది.
 వివేకము. సం. అడవి,

రాక తడయఁగా విరిసాముచేతహతహ
పడు నాయిక.
విరళ. సం. నల్లయుప్పిల్ల.
విరళము. ఒకవిధమైనపన్ను, విరాళము.
సం. పెరుఁగు; ఏకాంతము. విణ. ఎడ
మైనది, వెలితి.
విరళి. విణ. వికాలము.
విరాగము. సం. వైరాగ్యము. [తుఁడు
విరాగుఁడు. సం. విణ. విషయేచ్ఛారహి
విరాజమానము. సం.విణ. మిక్కిలి ప్రకా
శించుచున్నది. [తము.
విరాజితము. సం. విణ. మిక్కిలిప్రకాశి
విరాట్టు. సం. వైశ్వానరుఁడు; క్షత్రి
యుఁడు; పక్షిరాజు, గరుడుఁడు.
విరామము. సం. విశ్రాంతి.
విరాలము. సం.విణ.వలపుఁబుట్టించునది.
విరావము. సం. ధ్వని.
విరాళము. ఒకవిధమైనపన్ను; వలపు.
విరాళి. వలపు; భక్తి; విరహము.
విరి. పుష్పము. విణ. వికసించినది; వీడి
నది; తొలగినది.
విరించుఁడు. సం. బ్రహ్మ. [భాగము.
విరించము. సం. దినముయొక్క పదవ
విరించి. సం. బ్రహ్మ; విష్ణువు; శివుఁడు.
విరించుఁడు. సం. బ్రహ్మ.
విరిగి. శ్లోఘాతకము.
విరిచికట్టరక. నాలుగు ఎడ్లుగల అంక.
విరిఁబోడి. ఆలరుఁబోడి.
విరితనెఱాపుడు. మధుపము, తుమ్మెద.
విరిదట్టు. విణ. ఎడఁబాటునొందినది.
విరిపాటు. భేదము.
విరిపాటుసేయు. స.క్రి. భేదించు.
విరియఁబడు. అ.క్రి. విరియు.
విరియఁబాటు. అ.క్రి. పగులు; వికసించు;
వీడు; వ్యాపించు.
విరియఁబోయు. స.క్రి. (తల వెండ్రుకలను
ముడితీసి) ప్రేలాడ విడుచు.
విరియు. అ.క్రి. వికసించు; విడిపోవు;
పగులు; చెదరు; తొలఁగు.
విరివాది. ఉపాంగు; విరజాజి.
విరివాయు. అ.క్రి. చీల్చు, పాయవడు.
విరివిడి. విగిరి;విస్తృతి. విణ.విస్తృతము.

విరివిలుకాఁడు. పుష్పధన్వఁడు. మ స్మ
ధుఁడు. రూ. విరివిలుతుఁడు మొ.
విరిసరము. మి. పువ్వులహారము.
విరుద్ధము. సం.అర్థదోషములలో నొకటి.
విణ. విరోధముగలది
విరూక్షణము. సం. పరుషములాడుట.
విరూపము. సం. విణ. కు రూపము;
నింద్యము; వంకరైనది? బేసి.
విరూపాక్షుఁడు. సం. ముక్కంటి, శివుఁడు.
విరోచనము. సం. పాసనము, బేది;
గొలుగు.
విరోచనుఁడు. సం.సూర్యుఁడు;చంద్రుఁడు
అగ్ని; ఒక అనురుఁడు; బలితండ్రి.
విరోధకృత్తు. సం. ఒక సంవత్సరము.
విరోధనము. సం. విరోధించుట; పగ
గొనుట.
విరోధము. సం. విద్వేషము, పగ; మాటు;
అడ్డంకి; ఎడఁబాటు; వైరుధ్యము.
విరోధి. సం. పగవాఁడు;ఒక సంవత్సరము.
విరోధించే. సం.అ.క్రి. పగగొను.
వితిగి. పగుళ్ళువాసినచేల.
విరిచికట్టు. చేతులను వెనుకకు మరలించి
కట్టుట. స.క్రి. చేతులను వెనుకకు
మరలించి కట్టు.
వితియు. అ.క్రి. పగులు. [తము.
విరివి. విస్తృతి; విస్తారము. విణ. విస్తృ
విరివిడి. వితివి.
వితివోటు. విద్వేషము;? విటువు?
విటుగఁబడు. అ.క్రి. గర్వించు; ఓడు.
విటుగఁబాటు. గర్వించుట; ఓడుట.
విటుగడ. విరామము.
విటుగు. భగ్నత,తునియుట.అ.క్రి. భగ్న
మగు, తునియు; ఓడు; పాకముచెడు.
రూ. విర్లు.
విటుగుడు.పాలవిరుగుడు;వితిగిన వస్తువు;
అపజయము.విణ.విటుపైనది,భంజనము.
విటుచే. ప్రే. విటుగఁజేయు; భంజించు.
విటువు. భంజనము,విటుచుట. విణ. విటు
గుడు. [ఒడలు బలియు.
విట్టివీఁగు.అ.క్రి.మదించు,మిక్కిలి నిక్కు,
విలంఘించే. రూ. లంఘించు.

విలంబము. సం. జోగు; వ్రేలుట. రూ.
విలంబనము.
విలంబి. సం.విణ. మిక్కిలి వ్రేలాడునది.
విలంబితము. సం. ఆలస్యముగాతీరిన
లడు; నృత్యగీత వాద్యములయందు
చొకపుకాలము. విణ. జాగుగలది;
వేలునది.
విలంభము. సం. ఈవి, త్యాగము.
విలక్షణము. సం. కారణములేనియునికి.
విణ. వేత్రునది; వేలు; విశేషమైనలక్షణ
ములుగలది.
విలక్షణుడు. విణ. వెలుగుపడ్డవాడు, ఆశ్చ
ర్యముచేత వితాకుపడినవాడు; సిగ్గు
పడ్డవాడు; విలక్షణమైనవాడు.
విలగ్నము. సం. నడుము. విణ చక్కగా
తగిలినది.
విలపవిము. సం. విలాపము.
విలపించు. సం. అ.క్రి. దుఃఖముతోవనరు,
తలచుక తలచుక ఏడ్చు.
విలము. సం. బిలము.
విలయము. సం. ప్రళయము.
విలవిల. తన్నుకొనుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము; విహ్వలత.
విలవిలపోవు. అ.క్రి. విహ్వలతజెందు.
విలవిలలాడు. అ.క్రి. విలవిల కొట్టుకొను.
విలననము. సం. కీర్తి; ప్రకాశము.
విలనితము. సం. చేష్టితము. విణ. ఉద్భూ
తము; క్రిడితము; ప్రకాశితము.
విలనిల్లు. సం. అ.క్రి. ప్రకాశించు; ఒప్పు
విలాతి. దేశము. రూ. విలాయతి.
విలాపము. సం. దుఃఖముతోడి మాట;
విలపించుట.
విలాపించు. సం. అ.క్రి. విలపించు.
విలానము. జాబుమీద వ్రాసెడు చిరు
నామ. సం. క్రిడ; హావభేదము; యానావ
లోకనాది క్రియావిశేషరూపమైన స్త్రీ
పురుషుల యొక్క శృంగార చేష్టావిశే
షము; లీల; ప్రకాశము; లౌకికనుభాసు
భవము.
విలాసి. సం. మన్మథుడు; చంద్రుడు;
కృష్ణుడు; అగ్ని; శివుడు. విణ. విలాస
వంతుడు; భోగి.

విలాసిని. సం. వేశ్య; విలాసవతి యైన
స్త్రీ; స్త్రీ.
విలియవేయు. విప్పిటచు, సరిచూచు.
విలీనము. సం. విణ. కరిగినది; చక్కగా
లయించినది.
విలు. రూ. విల్లు.
విలుకాడు. విణ. ధనుర్ధరుడు, విల్లుపూ
సినవాడు. రూ. విల్కాడు.
విలుచు. స.క్రి. ఆమ్ము; వెలయిచ్చుకొను.
విలుదాలుపు విణ. విల్లుదాల్చినవాడు.
రూ. విలుదాల్చు.
విలురాసి. ధనూరాశి.
విలువ. వెల, ధర, మూల్యము.
విలువకాడు. వెలయిచ్చు కొనువాడు,
క్రయికుడు. రూ. విల్వకాడు.
విలేవనము సం. పూత పూసికొనెడు
చందనాదులపూత; పూత, పూయుట
విలేపి. సం. వెలన, కాపుడు గంజీ.
విలోకించు. సం. స.క్రి. చూచు.
విలోమము. సం. కుక్క; పాము. విణ.
తలక్రిందు, ప్రతిక్రమము, విపరీతము;
అవరోహణక్రమముగలది. కూలుడు.
విలోముడు. సం. నరుణుడు. విణ. ప్రతి
విల్చు. రూ. విలుచు.
విల్లు. ధనుస్సు. ఇం. ఆస్తి మొదలగు
వానిని వారసులకు చెందునట్లు వ్రాయు
పుత్రము.
వివక్ష. సం. చెప్పనిచ్చు.
వివక్షించు. సం. అ.క్రి. చెప్పనిచ్చించు.
వివక్షితము. సం. విణ. చెప్పనిచ్చించినది.
వివక్షిపు. సం. విణ. చెప్పనిచ్చించువాడు
వివధము. సం. కావడి; త్రోవ; బరువు
వివరణము. సం. వ్యాఖ్యానము.
వివరపుట్టు. అ.క్రి. విశదపడు.
వివరము. వివరణము. సం. రంధ్రము;
గుంట; దూషణము.
వివరించు. అ.క్రి. విడబెటుచు; వక్కా
ణించు; విచారించు; ఆలస్యముచేయు.
వివర్ణుడు. సం. విణ. వెల్లబాటినవాడు;
అధముడు; సంకరుడు; మూర్ఖుడు.
వివర్తనము. సం. చుట్టివచ్చుట; పొర్లా
డుట.

వివర్తము. సం. చుట్టివచ్చుట; స్వత్వము; సమాహము; స్వరూపమున మా ర్పేర్పడకయే అసత్యముగు నానా రూపములతో భాసించుట; పార్థాధుట.
వివర్తనము సం. విశేషవర్తనము.
వివసుడు. సం. విణ. మృత్యువు సమీపించి బుద్ధి చెదరివనాడు; పరవశుడు; పిటికి.
వివస్వంతుడు. సం. సూర్యుడు; నేలుపు.
వివాహము. సం. వివాహము; ఒక వాయువు.
వివాదము. సం. తగవు. (ఇది పదునెనిమిది విధములుగలది — అప్పు పుచ్చుకొనుట, సొమ్ము దాచుట, ఒకరిసొమ్మును తానుఅమ్ముట, ఉమ్మడి బేగము, ఇచ్చిన దానినిమరిలించుట, జీతమిచ్చుమి, క్రయవిక్రయములు చేసి తిరుగబడుట, ఒప్పుకొని మరలబడుట, స్వామిభృత్యస్వామ్యము, సీమా నిర్ణయము, దండవాక్పూరుష్యములు, దొంగతనము, బంది పోటు మొదలగు సాహసము, స్త్రీ సంగ్రహణము, భార్యాభర్తృ క్రమము, దాయభాగము, ద్యూతము, ప్రాణిద్యూతము)
వివాహమగు. సం. స. క్రి. పెండ్లాడు.
వివాహము. సం. పెండ్లి. (అప్తవిధ వివాహములు — బ్రాహ్మము, దైవము, అర్హము, ప్రాజాపత్యము, అనురము, గాఢర్వము, రాక్షసము, వైశాచము)
వివిక్తము. సం. విణ. ఏకాంతము, నిర్జనస్థలము. విణ. అసంపృక్తము, కలయిక లేనిది; విభిన్నము; పవిత్రము; వివేకముగలది.
వివిధము. సం. విణ. అనేకవిధములుగలది.
వివీతము. సం. పనులు మేయుకంచె, బీడు.
వివృతము. సం. విణ. తెలుపబడినది; విశించినది; విస్తరించినది; ప్రకాశితము.
వివృతి. సం. విస్తారము; వ్యాఖ్యానము; తెఱపి.
వివేకము. సం. దేహాత్మాదివిభేదజ్ఞానము; విశ్లేషము; విశాగము; ఈశ్వర విషయమైన జ్ఞానము.

వివేకి. సం. విణ. వివేకము గలవాడు.
వివేకించు. సం. స. క్రి. వివేచించు.
వివేచనము. సం. వివేకము, వివేకించుట.
వివేచనీయము. సం. విణ. వివేచింపదగినది. [చనము చేయు.
వివేచించు. సం. అ. క్రి. వివేకించు, వివేవివృచ్చేము బీభత్సరసము.
వివృచ్చుడు బీభత్సుడు, అర్జునుడు.
విశంకటము. సం. విణ. విరివిగలది.
విశదము సం. తెలుపు. విణ. తెల్లనిది; స్పష్టమయినది; పరిశుద్ధమైనది.
విశదించు. సం. స. క్రి. విశదము గాచెప్ప.
విశదీకరించు సం. స. క్రి. స్పష్టము చేయు.
విశయము సం. వాసస్థానము; సంశయము
విశరణము. సం. చంపుట; శిథిలముచేయుట; ముక్కలుచేయుట.
విశల్య. సం. తఱిగొజ్జు; తిప్పతీగ; తెల్లతెగడ; దంతి.
విశల్యకరణి. సం. ఒక ఓషధి.
విశల్యము. సం. విణ శల్యములేనిది.
విశసనము. సం. వధము; కత్తి.
విశసించు. సం. స. క్రి. చంపు.
విశాఖ. సం. ఒకనక్షత్రము; కాకర.
విశాఖము. సం. విలుకాడు రెండుకాళ్ళ నడుమ జేనె డెడము గలుగ నిలుచుట; నూలు వడికెడి కదురు. విణ శాఖలు లేనిది.
విశాఖుడు. సం. కుమారస్వామి.
విశాయము సం. కావలివారు పర్యాయ క్రమమున పరుండుట; పర్యాయము.
విశారదుడు. సం. విణ. బాగుగా చదువుకొన్నవాడు; నేర్పరి.
విశాల. సం. పెద్దవాఁడ; బడరికాశ్రమము; ఉజ్జయిని. విణ. విరివియైనది.
విశాలత. సం. వైశాల్యము, విస్తృతి; వెడల్పు.
విశాలత్వము. సం. ఏడాదు లరటి.
విశాలము. సం. విణ. విస్తృతము; విస్తీర్ణము. [క్షుణ్ణులుగల స్త్రీ.
విశాలాక్షి. సం. పార్వతి; విశాలములగు

విశిఖ. సం. రాజవీధి; పాట; అ భి ప్రా
యము? [శిఖలేనిది.
విశిఖము. సం. బాణము; చిల్లకొల. విణ.
విశిఖరన్నుడు. సం. శిరములేనివాడు.
విశిష్టము. సం. విణ. కూడుకొన్నది; మిక్కిలి
శిష్టమైనది.
విశిష్టము. సం. వదలినది; శుష్కించినది.
విశుడు. సం. పై శుక్రుడు; మనుష్యుడు.
విశ్వంఖలము. సం. విణ. ఆడ్డులేనిది.
విశేషకము. సం. నొసటిబొట్టు. విణ. విశే
షింపఁ జేయునది.
విశేషణము. సం. విశేష్యముయొక్క ధర్మ
ములను తెలిపెడి శబ్దము.
విశేషము. చూడఁదగిన ఉత్తమ వస్తువు.
సం. అతిశయము; భేదము; అవయవము;
వింతరూపము; నొసటిబొట్టు; ఒక అర్థా
లంకాగము.
విశేషించు. సం. అ. క్రి. అతిశయించు.
విశేష్యము. సం. వస్తునాచక శబ్దము;
వ్యవచ్ఛేద్యము, ధర్మ.
విశ్రమము. సం. యతి, పద్యవిరామము;
ఊటలు, అలయి; తీర్చుకొనుట.
విశ్రమించు. సం. అ. క్రి. ఊటడిల్లు.
విశ్రాంతము. సం. విణ. ఊటడిల్లినది.
విశ్రాంతి. సం. పద్య విరామము; ఊటలు;
విశ్రాంతుడు. సం. విణ. ఆలసినవాడు;
బడలిక తీరినవాడు.
విశ్రావనము. సం. త్యాగము.
విశ్రామము. సం. రూ. విశ్రమము.
విశ్రావము. సం. ప్రఖ్యాతి.
విశ్రుతము. సం. విణ. మిక్కిలి ప్రసిద్ధి
కెక్కినది; ప్రపంచించినది?
విశ్రుతి. సం. ప్రసిద్ధి; ప్రవాహము?
విశ్రుతుడు. సం. విణ. ప్రసిద్ధికెక్కిన
వాడు; తెలియబడినవాడు.
విశ్లేషము. సం. వియోగము, ఎడఁబాటు;
ఒడఁగూడమి; వేటుపడుట; విభాగము.
విశ్వ. సం. అతివసగ; సొంటి; పిప్పళ్ళు;
భూమి?
విశ్వంభర. సం. భూమి.
విశ్వంభరుడు. సం. విష్ణువు; ఇంద్రుడు.

విశ్వకద్రువు. సం. వేటకుక్క; ధ్వని.
విణ. దుర్జనుడు.
విశ్వకర్మ. సం. దేవశిల్పి (మయుడు,
త్వష్ట్ర); నూర్యుడు; ఒకముని. రూ. విశ్వ
కర్ముడు. [సంజ్ఞాదేవి.
విశ్వకర్మసుత. సం. నూర్య నిభార్య,
విశ్వకర్మయతంత్రము. సం. శిల్పతంత్రము.
విశ్వకేతువు. సం. అనిరుద్ధుడు.
విశ్వజనన(య)ము. సం. విణ. సర్వజనులకు
హితమైనది.
విశ్వజిత్తు. సం. ఒక యజ్ఞము.
విశ్వతేముఖము. సం. బ్రహ్మము. విణ.
అంతట వ్యాపించినది.
విశ్వదేవతలు. సం. బ. పదుగురు దేవతల
గణము. (వీరు — వసుబంధులు, క్రతు
దక్షులు, కాలకాములు, ధురి విరోచ
నులు, పురూరవాద్ధవులు. [శివుడు.
విశ్వనాథుడు. సం. విశ్వేశ్వరుడు,
విశ్వభేషజము. సం. సొంటి. [సమస్తము.
విశ్వము. సం. సొంటి; ప్రపంచము. విణ.
విశ్వరూపుడు. సం. విష్ణువు. [గినది.
విశ్వసనీయము. సం. విణ. విశ్వసింపఁద
విశ్వసించు. సం. స. క్రి. నమ్ము. [నది.
విశ్వసితము. సం. విణ. విశ్వసింపఁబడి
విశ్వస్థుడు. సం. బ్రహ్మ.
విశ్వస్థ. సం. విధవ.
విశ్వస్థము. సం. విణ. విశ్వసింపఁబడినది
విశ్వస్థుడు. సం. విణ. విశ్వసింపఁదగిన
వాడు.
విశ్వాత్మ. సం. బ్రహ్మ. రూ. విశ్వా
త్ముడు. [గ్రాధిజుడు.
విశ్వామిత్రుడు. సం. ఒక బ్రహ్మర్షి;
విశ్వావసువు. సం. ఒక గంధర్వుడు.
విశ్వానము. సం. నమ్మిక.
విశ్వాసి. సం. విణ. విశ్వాసముగలవాడు
విష. సం. అతివసగ; కన్య; మలము; వ్యాధి
విషణ్ణుడు. సం. విణ. విషాదము పొందిన
వాడు.
విషధరము. సం. పాము; మేఘము.
విషధరుడు. సం. శివుడు; మేఘుడు.
విణ. విషమును ధరించినవాడు.
విషధి. సం. సముద్రము, జలధి.

విషపుచ్చము. సం. తేలు.
 విషమచ్చదము. సం. ఏడాకులరటి.
 విషమము. సం. ఒక అర్థాలంకారము.
 విణ. చేసి, సమముకానిది; ఎక్కువ
 తక్కువ గలది; విరుద్ధము.
 విషమశరుడు } సం. మన్మథుడు,
 విషమాయుధుడు } పంచబాణుడు.
 విషమించు. సం. అ. క్రి. విరోధించు.
 విషము. సం. జలము; గరళము, పాము
 యొక్క విషము; వసనాభి
 విషయము. సం. గ్రంథాదులచే తెలియ
 బడిన యంశము; భౌతికార్థము; అగపడు
 నది, ఇంద్రియార్థము, గోచరము; దేశము;
 ఒక ముఖ్యగ్రామముతో చేరిన ఉప
 గ్రామముల సమూహము, పాయకట్టు.
 విషయి. సం. ఇంద్రియము, కేత్రాదీంద్రి
 యము; రాజు; మన్మథుడు; విషయ
 ములయం దిచ్చగలవాడు; విషయా
 సక్తుడు; ఆరోపింపబడినది.
 విషయించు. సం. స. క్రి. రమించు.
 విషయీకరించు. సం. స. క్రి. ఉద్దేశించు.
 విషవృక్షము. సం. ముష్టిచెట్టు. [వాడు.
 విషవెద్యుడు. సం. విషవార మంత్రముగల
 విషనూచకము. సం. చకోరపక్షి.
 విషాణము. సం. కొమ్ము; ఏనగుదంతము.
 విషాణి సం. జాట్టుపుక్కి; పిన్న పాలి;
 గవాదిపశువు; ఏనుగు.
 విషాదము. సం. శోకము; మనస్సుచెద
 రుట; మోహము; విహించుట.
 విషాదించు. సం. అ. క్రి. అపరాధ భన
 హాన్యాదులచే ఉపాయము తోచక
 మునస్సున భేదపడు; భేదపడు.
 విషభక్తు } సం. రాత్రి పగలు సమ
 విషవము } మైన కాలము.
 విషూచిక. సం. అతి సారము. రూ.
 విషూచి, కలరా.
 విష్కంభము. సం. ఒక యోగము; గడ్డ
 మాను; అడ్డంకి; ఒక నాటకాంగము;
 యోగబంధవిశేషము; విరివి.
 విష్కారము. సం. పక్షి; పక్షివిశేషగణము
 (కవుణ, కోడి, లావుక, వెలిచె, ఆడు
 పిచ్చుక, తీతువు).

విష్కపము. సం. లోకము.
 విష్కరము. సం. చెట్టు; దర్భల పిడికిలి;
 దర్భాసనము; పీట మొదలైన ఆసనము
 విష్కరశ్రవుడు. సం. విష్ణువు.
 విష్టి. సం. ఒకకరణము; కూలి; వెట్టి,
 కూలిలేనిపని; పని; బలాత్కారముగ
 నరకమున ద్రొట్టుట.
 విష్ట. సం. మలము.
 విష్టించు. సం. అ. క్రి. ఏరుగు.
 విష్ణుక్రాంత. సం. గింటెన, దింటెన; ఒక
 ఓషధి, అపరాజిత.
 విష్ణుతీర్థము. సం. అకాశము.
 విష్ణువదము. సం. అకాశము; పాల సము
 ద్రము; అవులమంద.
 విష్ణువది. సం. అకాశగంగ; ద్వారక; రవి
 సంక్రమణ విశేషము.
 విష్ణురథము. సం. గరుత్మంతుడు.
 విష్ణువు. సం. నారాయణుడు; ఒక ఆది
 త్యుడు; ఒక ఋషి. [గినవాడు.
 విమ్యుడు. సం. విణ. విషముచేత చంపడ
 విప్రక్రేస. సం. ప్రేంకణము.
 విప్రక్రేసప్రయ. సం. పాచితీగ; లక్ష్మి.
 విప్రక్రేసుడు. సం. విష్ణువు; విష్ణుసేనాధి
 పతి. [వెనుక లేదని వాదించుట.
 వినంవాదము. సం. ముందు ఒప్పుకొని
 విసదారి. పాము, విషధరము.
 విసనకట్ట. తాళవృంతము.
 విసపాల. ఒక మందుచెట్టు.
 విసపాలవిత్తు. విణ. శాశకుడు.
 విసపుమేతరి. శివుడు, శ్రీకంఠుడు,
 గరళకంఠుడు.
 విసపుమేతరిబలుటెంకి. కైలాసము.
 వినబొంది } ఒక మందుచెట్టు, పాత.
 వినబొద్ది }
 విసము. విషము; జలము.
 విసముదాల్పు. సర్పము, విషధరము.
 వినరణము. సం. ప్రసరణము.
 విసరము. సం. ప్రసరణము; సమూహము
 విసరాకడ. మల్లయృద్ధములోని మెలకువ.
 విసరి. చేసగి.
 విసరియాడు. సం. క్రి. విసరు.

విసరు. శస్త్రవిద్యాభేదము; అడించుట; వీచుట; వేయుట. అ.క్రి. బయలుపడు; వీచు. స.క్రి. అడించు; వేయు.
 విసరుగట్టి. విసనకట్టి, తాళవృంతము.
 విసరుమొన. మల్లవిద్యావిశేషము.
 విసరుతాయి. తిగుగులి.
 విసర్గము. సం. విసర్జనము; మలవిసర్జనము; విసర్జనీయము; దానము; మోక్షము; పుణ్యము; సూర్యుడువిడిచినఅయనము
 విసర్జనము. సం. ఇచ్చుట; పుచ్చుట; విడిచిపెట్టుట.
 విసర్జనీయము. సం. విసర్గము, రెండు సున్నలు. విణ. విడువఁదగినది.
 విసర్జించు. సం. స.క్రి. విడుచు.
 విసర్పణము సం. ప్రసరణము, వ్యాపించుట
 విసవిస. త్రిపుట; నవ్వుట; ముసురుట; విసురుటల యందగు భవ్యనకరణము.
 విణ. ప్రసరించునది.
 విసపు. అసహ్యము.
 విసారము. సం. చేప; కాయ్యి? విసారి. సం. విణ. ప్రసరించునది.
 విసిపలక. పగులెడు పెద్ద పలక.
 విసిమాట. అ.క్రి. మిక్కిలి విసుగు.
 విసుకు. వా. అలసట. [క్రాంతుడగు. విసుగు. నిర్వేదము. అ.క్రి. నిర్వేదించు, విసుపు. అసహ్యము. [కరిమైనది. విసుమానము. ఆశ్చర్యము. విణ. ఆశ్చర్య విసువాసము విశ్వాసము, నమ్మకము. విసువాసి. విణ. విశ్వాసి, నమ్మకము గల వాఁడు.
 విసుపు రూ. విసుగు.
 విస్మతము. సం. విణ. విస్మృతము.
 విస్మృత్యుఁడు } సం. విణ. వ్యాపించునట్టి
 విస్మయరుఁడు } స్వభావముగలవాఁడు.
 విస్మృతము. సం. విణ. ఈయఁబడినది; పుట్టింపఁబడినది; విసరివేయఁ బడినది; విడువఁబడినది.
 విస్తర. విస్తరి.
 విస్తర కవిత్యము. సం. చతుర్విధ కవిత్య ములలో నొక భేదము.
 విస్తరము. సం. వాక్రప్రపంచము, శబ్ద విస్తృతి; విరివి; స్నేహము; సీతము.

విస్తరాకు. } అఖలతో కుట్టిన భోజన
 విస్తరి. } పాత్రము.
 విస్తరించు. సం. ప్రే. విస్తరిల్లఁజేయు.
 విస్తరిల్లు. సం. అ.క్రి. విరివియగు.
 విస్తారము. సం. విరివి; బోజనేని చెట్టు.
 విస్తీర్ణము. సం. విణ. విరివియైనది.
 విస్తృ. జేహమునందఁ గలిగెడు దుర్గం ధము; ఆశ్చర్యము.
 విస్తృతము. సం. విణ. విరివియైనది.
 విస్తృతి. సం. విస్తారము.
 విస్తారము. సం. వింటిమోత.
 విస్తారితము. సం. విణ. ప్రకాశము నొందినది; కదలింపఁబడినది.
 విస్తూర్ణితము. సం. విణ. మిక్కిలి ప్రకాశమునొందినది.
 విస్తృటము. సం. బొబ్బ.
 విస్మయము. సం. ఆశ్చర్యము; గర్వము.
 విస్మరణము. సం. మఱపు.
 విస్మితుఁడు. సం. విణ. విస్మయము నొందినవాఁడు. [నది.
 విస్మృతము. సం. విణ. విస్మృతి నొంది
 విస్మృతి. సం. మఱపు.
 విస్మంభము. సం. విశ్వాసము; హింస; ప్రేమ; ప్రణయ కలహము.
 విస్తబ్ధము. సం. విణ. నమ్మఁబడినది; దృఢము; కాంతి నొందినది. [వాఁడు.
 విస్త్రబ్దుఁడు. సం. విణ. విశ్వసింపఁబడిన
 విస్త్రము సం. అపకృత మత్స్య మాంసాదుల కంపు. విణ. అదిగలది.
 విన్యస. సం. ముదిమి.
 విన్వరుఁడు. సం. విణ. భేదపడిన కంఠ స్వరము కలవాఁడు.
 విన్వంతు. మల్లయుద్ధ కాయమాన భేదము
 విహంగమ. సం. కావడిబ్రద్ద.
 విహంగమము. సం. పక్షి.
 విహంగము. సం. పక్షి; బాణము.
 విహంగిక. సం. కావడిబ్రద్ద.
 విహగము. సం. పక్షి; బాణము.
 విహరణము. సం. విహారము.
 విహరించు. సం. అ.క్రి. విహారముచేయు.
 విహర్త. సం. విణ. విహరించువాఁడు.

విహసితము. సం. చిన్నది పెద్దదియుఁగాక
మృదుధ్వనిగల నవ్వు, మధ్యహాసము.
విహస్తుఁడు. సం. విణ. పండితుఁడు; వేడి;
నెమ్మదిలేని మనస్సుగలవాఁడు; చేయి
లేనివాఁడు.
విహాపితము సం. దానము.
విహాయనము. సం. ఆకాశము.
విహారము. సం. వేడుకగాఁ దిరుగుట;
త్రిప్పుట; బౌద్ధాలయము; క్రిడాస్థానము;
లీల; విలాసము; వాహనము మొ. విణ.
హారము లేనిది.
విహారి. సం. విణ. విహరించువాఁడు.
విహితము సం. విణ. వేదముచే విధింపఁ
బడినది; చేయఁబడినది.
విహృతము. సం. లజ్జచేత చెప్పలేక
పోవుట, స్త్రీలకు స్వాభావికమైన ఒక
అలంకారము.
విహృతి స. విహారము.
విహ్వలించు. సం. అక్రి. విహ్వలుండగు
విహ్వలుఁడు. సం. విణ. భయాదులచే
అవయవముల స్వాధీనత తప్పినవాఁడు;
నిశ్శేష్ఠితుఁడు.
విళంగము. సం. వాయి విళంగము †.
విళంగీలు. బ. అప్రతిష్ఠు.
విళంబి. సం. ఒక సంవత్సరము.
విళంబము సం. ఆలస్యము; ప్రేమట.
విళంబి. సం. విణ. ఆలస్యము చేయువాఁడు;
మిక్కిలి ప్రేమాడు వస్తువు.

వీ

వీండు. స. ఈ శబ్దమునకు మహాస్మహత్వ
ర్థక ప్రథమాబహువచనము, వీరులు, వీరు.
వీర. ఉత్సాహము; పరాక్రమము; ధై
ర్యము; విజృంభణము; గర్వము; ఉన్నతి;
యుద్ధము వలనఁ బాటుట; దైన్యము;
సామ్యము; విధము.
వీరియాడు. అ. క్రి. చలించు.
వీగు అ. క్రి. ఉత్సహించు, యత్నించు;
ఒడలు బలియు, నిష్క్ర; యుద్ధమువలనఁ
బాటు; చలించు; వెనుదియు.
వీడు. స. ఈ శబ్దమునకు మహాదర్శక

ప్రథమైక వచన రూపము, ఇతఁడు, ఈ
పురుషుఁడు.
వీఁపు. వెనుక మేను, పృష్ఠము.
వీకాశము. సం. ప్రకాశము; ఏకాంతము.
వీకు. ఉన్నతి; ఉద్ధతి; పరాక్రమము.
వీక్షణము. సం. దృష్టి; చూపు.
వీక్షపన్నుఁడు. సం. విణ. విస్తుపోయిన
వాఁడు.
వీక్షనేయు } సం. స. క్రి. చూచు.
వీక్షించు }
వీక్షితము. సం. విణ. చూడఁబడినది.
వీక్ష్యము. సం. ఆశ్చర్యము. విణ. చూడఁ
దగ్గది; ఆశ్చర్యకరమైనది.
వీచి. సం. తరంగము; అవకాశము;
అల్పుము; సుఖము; ఒక నరకము.
వీచు స. క్రి. విసరు. అ. క్రి. గాలివిసరు.
వీచోపు. విజానుర.
వీజనము. సం. విసరుఁడు; విసరుట.
వీటతటము.
వీటతటము. } తాఱుమాఱు.
వీటతటము.
వీటి. కొల్ల; వోపుడు. సం. తాంబూలము.
వీటిబుచ్చు. ప్రే. వీటిబోవఁజేయు.
వీటిబోవు అ. క్రి. దూషితమగు; నష్ట
మగు; వ్యర్థమగు. [సం. తాంబూలము.
వీటిక. శరీరమును పగుల్చు రోగవిశేషము.
వీటివాండ్రు. దొమ్మరనాండ్రలో భేదము.
వీడియము. వీటి, తాంబూలము.
వీడు. పట్టణము; కట్టము; నేన; శిబిరము;
పథికజన సమూహము; దొమ్మరవాండ్ర
సమూహము. అ. క్రి. వదలు; విశదమగు;
కొనసాగు; వర్షిల్లు; విడిపోవు. స. క్రి.
త్యక్తమగు. ప్రే. వీడఁజేయు.
వీడుకొను. స. క్రి. పోయివచ్చెదనని చెప్ప
కొని వదలు; వదలు.
వీడుకొలుపు. ప్రే. పోయివచ్చెదనని చెప్ప
కొనఁగా మంచిది పోయిరమ్మని పుచ్చు.
వీడుకొలు. పోవననుజ్ఞ; విడుపు; మరణము.
వీడుచు. ప్రే. విడుచు.
వీడుజోడాడు. అ. క్రి. మాఱుపాటునొందు.
వీడుజోడు. విణ. జంట విడిచి.

వీడుపట్టు. దండు విడియు చోటు; విడిది;
వాసస్థానము.
వీడుపడు. అ. క్రి. మాటుపడు; భేదపడు;
విపర్యస్తమగు, తడఁబడు.
వీడుపాటు. వ్యత్యాసము.
వీడుపడు అ. క్రి. వీడుపడు.
వీడెము. వాటిక, తాంబూలము.
వీడ్కొను. రూ. వీడుకొను.
వీడ్కొలుపు. రూ. వీడుకొలుపు.
వీడ్కొలు రూ. వీడుకొలు.
వీడ్పుడు రూ. వీడుపడు.
వీడ్పాటు. రూ. వీడుపాటు.
వీడ్వము. తాంబూలము.
వీడ్వడు. రూ. వీడుపడు. [పము; మోటపు
వీణ. సం. వల్లకి, వీణె, తంత్రివాద్య విశే
వీణము } సన్నవస్త్రము; నిచోళము.
వీణాము }
వీయము. రూ. వియ్యము
వీయె. పోక చెక్క.
వీర. సం. మగఁడు బిడ్డలుగలస్త్రీ.
వీరకత్తియ } వియ్యంకురాలు.
వీరకత్తె }
వీరకాడు. వియ్యంకుఁడు.
వీరజయంతిక. సం. యుద్ధమునందలి
వీరుల సృత్యము.
వీరడి. తిక్క.
వీరణము. సం. అవురుగడ్డి.
వీరతరము. సం. అవురుగడ్డి; బాణము.
వీరతరువు. సం. ఏలుమర్దిగ.
వీరతాయెతు. మి. గ్రా. వీరులు బిరుదుగా
కట్టుకొనెడు తాయెత్తు
వీరధన్వుడు. సం. ముగ్ధుఁడు.
వీరపత్ని. సం. వీరుని పెండ్లాడిన పెండ్లాము
వీరపాణము. సం. యుద్ధముకడపటఁగాని
మొదటఁగాని శ్రమతోలగుటకై
వీరులు చేసెడు మద్యపానము.
వీరభద్రపత్నెరము. మి. గ్రా. వీరభద్రుని
కొలుపునాడు అతనికి ఆహారమర్పించు
మిక్కిలి పెద్ద పత్నెరము.
వీరభద్రుఁడు. సం. దక్షయజ్ఞధ్వంసము
చేసిన శివమూర్తి విశేషము.
వీరమద్దియలు. మి. వీరమధ్యములు; స్త్రీలు

కాలి పెద్దవేలిని ధరించెడు ముద్రికా
విశేషము. [చెడు వీరముద్రికలు?
వీరమద్దియలు. మి. బ. కాలివేళ్లను ధరిం
వీరమద్దియలు. మి. బ. రూ. వీరమద్దియలు.
వీరమధ్యములు. సం. బ. శత్రువీరుల
పేళ్లునడుమఁజెక్కి కూరులు బిరుదుగా
కాలి పెద్దవేలిని ధరించెడు ముద్రికలు.
వీరము. సం. ఉత్సాహవర్ధనము; వీర
సము; వీర్యము; గర్వము.
వీరముద్దియలు. వీరముద్రికలు; స్త్రీలు
కాలి పెద్దవేలిని ధరించెడు ముద్రికా
విశేషములు.
వీరముద్దియలు. రూ. వీరముద్దియలు.
వీరముద్రికలు. సం. బ. వీరమధ్యములు.
వీరముష్టి. కోమట్లను యాచించు కొని
జీవించెడు ఒక తెగ భిక్షుకుఁడు.
వీరలు. బ. పిండు, వీరు.
వీరవృక్షము. సం. ఏలుమర్దిగ; జీడిగ.
వీరవైష్ణవుఁడు. సం. వైష్ణవమతమునందు
మిక్కిలి పట్టుదలగల విష్ణుభక్తుఁడు.
వీరకైపుఁడు. సం. కైవ మతమునందు
మిక్కిలి పట్టుదలగల శివభక్తుఁడు.
వీరసంన్యాసము. సం. వీరులు యుద్ధమునకు
వెడలునపుడు సన్నాసి సర్వసంగ
పరిత్యాగము చేసినట్లుగా భార్యతో
నున్న సంసారమును విసర్జించు పద్ధతి.
వీరసుపు. సం. వీరుని గన్నతల్లి.
వీరహుఁడు. సం. యజ్ఞాగ్నిని విడిచినవాఁడు
వీరాణము. రూ. వీరణము.
వీరాశంసనము. సం. మిక్కిలి భయంకర
మైన యుద్ధభూమి.
వీరాసనము. సం. నిలువఁబడుట; ఒక
యోగాసనము; రాతిపూట కత్తి చేతఁ
బట్టుకొని హెచ్చరికతోఁగావలి
యుండుట.
వీరు. రూ. పిండు.
వీరుఁడు. సం. విణ. కూరుఁడు; శ్రేష్ఠుఁడు.
వీరుధము. సం. ఒకటితో నొకటి పెనఁ
గొన్నద్రాక్షతీగ మొదలగువానిపాద;
చిగురుగొమ్మ. [లేజము, ప్రభావము.
వీర్యము. సం. పరాక్రమము; రేతస్సు;
వీటిడి. రూ. వీటిడి.

పీలు. అనుకూల్యము. విణ. అనుకూలము.
 ఆ.క్రి. ఉపయోగించు.
 పీలుపడు. ఆ.క్రి. సరిపడు, చేకులు, అను
 కూలపడు. రూ. పీల్పడు. ప్రే. పీల్పెలుచు.
 పీవధము. సం. కావడి; తోవ; బరువు.
 పీవన. తాళవృంతము, విసరు కట్టి.
 పీవలి. గాలి.
 పీవెన. పీవన, నురటి.
 పీనబడి. గ్రామమునందు భాగప్రకారము
 గలిగిన భూస్వాతంత్ర్యము.
 పీసము. నాలుగు కానులు, రూకలో పదు
 నాలుప భాగము; ఒకట పదియొకప
 భాగము; వడ్డగింజయొత్తు బంగారము.
 పీసర-ము. కొఱత, తక్కువ, వెలితి.
 పీసరపడు } ఆ.క్రి. వెలితిపడు, ఇంచుక
 పీసరపోవు } భంగమగు.
 పీసియ } నలువదిపలములు, అయిదు సేర్ల
 పీసె } యొత్తు

పు

పు. ఆప. నానుపదములమీదను క్రియా
 పదముల మీదను వచ్చెడు ఒక
 ప్రత్యయము. (ధీనువు, వస్తువు, విష్ణువు,
 మొక్తదవు అను మొ.)

పు

పుంతము. సం. తొడిమ; చూచుకము;
 ఘటోదకధార.
 పుంతాకము. సం. కాక నాయకము, వంగళ.
 పుకధూపము. సం. అనేక పరిమళ వస్తువులు
 కూర్చి చేసిన ధూపము; పుక్షధూపము.
 పుకము. సం. తోడేలు.
 పుకోదరుడు. సం. భీముడు.
 పుక్క-ము. సం. శ్రౌతాదుల యందు
 ప్రసిద్ధమైన శ్రీష్ఠనాంసము.
 పుక్లము. సం. విణ నటకబడినది; కోయ
 బడినది. [జేసిన ధూపద్రవ్యము.
 పుక్షధూపము. సం. దేవదారు బంకితో
 పుక్షము. సం. చెట్టు.
 పుక్షరుహ. సం. బదనిక. [ఇంటితోట
 పుక్షవాటిక. సం. మంత్రులయొకేశ్వలయొ

వృక్షదళము. సం. రావి; గొడ్డలి.
 పుక్షదని. సం. బదనిక.
 పుక్షాస్తుము. సు. చింతపండు. [పాపము.
 పుజనము. సం. ఆకాశము; కేశము;
 పుజినము. సం. పాపము; కేశము; రక్త
 చర్మము; కర్మఫలము. విణ. వక్రము.
 పుతపత్ర. సం. పుత్రదాత్రీ. రూ.
 పుతపుత్ర. [రింపబడినది.
 పుతము. సం. విణ. వరింపబడినది; ఆప
 పుతి. సం. వరించుట; కంచెకొట; ఆవర
 ణము; చుట్టువేసిన వెలుగు; చుట్టుట.
 పుతుడు. సం. విణ. వరింపబడినవాడు.
 పుత్తపర్తి. సం. తెల్లజనము; పాత.
 పుత్తమల్లిక. సం. బొడ్డుమల్లె.
 పుత్తము. సం. ఒక ఛందస్సు, పద్యభేదము;
 నడవడి; సదాచారము; జీవనము;
 తాచేలు. విణ. వరింపబడినది; చుట్ట
 బడినది; కడచినది; గుండ్రమైనది; గట్టి
 యైనది.
 పుత్తాంతము. సం. సమాచారము, వార్త;
 అంతయు; ఏకాంతము; ప్రక్రియ; ప్రస్తా
 వము.
 పుత్తి. సం. నడవడిక; జీవనోపాయము;
 (ఇదిచతుర్విధము—కృషి, సాశుపాల్యము,
 వాణిజ్యము, సేవ.) వివరణగ్రంథము;
 అభిధాని; (ఇవిమూడు—అభిధ, లక్షణ,
 వ్యంజన.) కైశిక్యాది. (ఇవి నాలుగు—
 కైశికి, అరభటి, సాత్యుతి, భారతి.)
 పుత్తము. సం. చీరకట్టి; ఒకకొండ.
 పుత్రహుడు. సం. ఇంద్రుడు. [రుడు.
 పుత్రుడు. సం. శత్రువు; వృత్రాసు
 పుత్ర } సం. అవ్య. వ్యర్థము; నిష్కార
 పుత్ర } ణము; నిష్ఫలము.
 పుత్రవాది. సం. వ్యర్థముగా వాదించెడి
 వాడు.
 పుద్ధకాకము. సం. మాలకాకి, బొంతకాకి
 పుద్ధత్యము. సం. ముసలితనము.
 పుద్ధదారకము. సం. బొద్ది. [బొందినది.
 పుద్ధము. సం. తాపువు. విణ. వృద్ధి
 పుద్ధశ్రవుడు. సం. ఇంద్రుడు.
 పుద్ధి. సం. పెంపు, పెరుగుట; అభ్యుద
 యము; వడ్డి, అప్పిచ్చువాడు తిసిగొనెడి

అధికధనము; కంతి; బుద్ధు; ఒకయోగము
గంధ ద్రవ్యవిశేషము; గుణకారము.
సృష్టిజీవిక. సం. వడ్డివ్యాపారముచే జీవించే
చేడు జీవనము.
సృష్టు. సం. వృద్ధుడు.
సృష్టుడు. సం. విణ. డెబ్బదియేండు
దాటినవాడు; తెలిసినవాడు, పెద్ద;
వయసు ముదిరినవాడు. క్రువాడు.
వృద్ధ్యాజీవుడు. సం. విణ. వడ్డిచేతబ్రదు
ప్రీతిము. సం. అల్లము.
వృశ్చికము. సం. తేలుకొండి; వృశ్చిక
రాశి; కండ్రిగ; పేడపురుగు; తెల్ల
గలిజేయక.
వృష. సం. ఎలుకజీడి; దురదగొండి.
వృషగంధిక. సం. గాడిదగడపరక.
వృషణము. సం. అండము, వట్ట.
వృషదంతకము సం. పిల్లి.
వృషధ్వజుడు } సం. శివుడు.
వృషభధ్వజుడు }
వృషభము. సం. ఎద్దు; ఆలబోతు; వృషభ
రాశి; ఒక ఓషధి; తిరుమల.
వృషభి. సం. విధవ; ? స్వైరణి.
వృషభుడు. సం. విణ. (ఉత్తరపద
మైనచో) శ్రేష్ఠుడు. (కవి వృషభుడు
పురుష వృషభుడు అని.)
వృషము. సం. ఎద్దు; ఆలబోతు; ధర్మము,
పుణ్యము; ఎలుక; అడ్డసరము; ఒక
ఓషధి; వాస్తుస్థాన విశేషము.
వృషలి. సం. స్త్రీ; శూద్రజాతిస్త్రీ;
పెండ్లికాకమును పురజస్వలఅయినస్త్రీ;
గొడ్డాల; చచ్చుబిడ్డకలది; కులట.
వృషలుడు. సం. శూద్రుడు; చంద్ర
గుప్తుడు; పాపాత్ముడు.
వృషవాహనుడు. సం. శివుడు.
వృషన్యంతి. సం. కాముకి.
వృషాంకుడు. సం. శివుడు.
వృషాకపాయి. సం. లక్ష్మీ; పార్వతి;
శచీదేవి; స్వాహాదేవి; తిప్పతీగ; పిల్ల
పీచరక; పాలకూరక. [ఇంద్రుడు.
వృషాకపి. సం. విష్ణువు; శివుడు; అగ్ని;
వృషుడు. సం. వీర్య వృద్ధిగలవాడు;
కృష్ణుడు; వ్యానుడు, విణ. శ్రేష్ఠుడు.

వృష్టి. సం. వర్షము.
వృష్టి. సం. మేఘము; ఒక యాదవుడు;
శ్రీకృష్ణుడు; పాపండుడు; చండుడు.

వె

వెంగలి. విణ. వెట్టి; అవివేకి; జడుడు,
వెంగలివిత్తు. విణ. మూఢాగ్రసరుడు.
వెంగళి. వెంగలి.
వెంచేము. సుడుగు.
వెంట. కార్యము; విషయము; మార్గము;
సహాయము; విధము; వేటు. ద్ర. వెం
బడి.
వెంటబడు. అ. క్రి. వెంబడించు.
వెంటము. వేడుక.
వెంటి. కసపువీరి.
వెంటిగొను అ. క్రి. పిరిగొను.
వెంట్రుక. వా. వెంట్రుక.
వెంట్రువ. ఒకముంగిస.
వెండి. రజతము, రాప్యము. అవ్య. మఱి,
తిరుగ; పిమ్మట.
వెండికొండ. కైలాస పర్వతము. రూ.
వెండి మల, వెండిగట్టుము.
వెండి కొండయనిడు. శివుడు, కైలాస
వాసి. [బడినపేరు.
వెండిగుండు. వెండికొండ; కుక్కురియ్య
వెండిమించేకొండ. కైలాసము.
వెండియు. ద్ర. పునరర్థకము, మఱియు.
వెండుక. కేశము; రోమము.
వెంపర. పీడనము; భేదనము; హింస.
వెంపరలాడు. స. క్రి. పీడించు; భేదించు;
హింసించు; వెదకులాడు.
వెంపలి. బాణపుంఖి.
వెంబడి. సహాయము. ద్ర. వెంట, పశ్చా
దర్థకము. [వెనుకొను.
వెంబడించే. స. క్రి. అనుగమించు,
వెంబర. విణ. దుష్టుడు; అవివేకి; వెట్టి
వాడు; దుష్టురాలు; వెట్టిది.
వెంబరవిత్తు విణ. దుష్టాగ్రసరుడు;
మూఢాగ్రసరుడు.
వెంబళించు. రూ. వెంబడించు.

వెకలి. విణ. మూఁడు; అసత్తుడు; వెట్టివాడు; వెట్టిది.
 వెకిరింత. వానరము.
 వెక్క. వేడిమి; జ్వరము, పొక్క, ఎక్కిలి
 వెక్కలి. రూ. వెకలి. [నొందు.
 వెక్కనపడు. ఆ. క్రి. దుస్సహత్వము
 వెక్కనపాటు. వెక్కనపడుట.
 వెక్కనము. దుస్సహత్వము; అతిశయము.
 బ. దుస్సహవచనములు. విణ. దుస్స
 హము; దుర్లభము; మిక్కుటము.
 వెక్కిని. విణ. దుస్సహుడు; దుస్సహు
 రాలు.
 వెక్కినించు. ఆ. క్రి. దుస్సహుగు.
 వెక్కిరించు ఆ. క్రి. వికారచేష్టలు
 చేయు; ఒకరియొక్క వేషభాషా చేష్టల
 ననుకరించి అపహసించు. స. క్రి. అప
 హాస్యముచేయు.
 వెక్కిరింత. వెక్కిరించుట, అపహసించుట
 వెక్కిరింతలాడు. స. క్రి. వికారచేష్టలు
 చేయు.
 వెక్కిలి. పొక్క, ఎక్కిలి, దప్పి మొద
 లైన వానివలన గల్గెడి వ్యాధి విశే
 షము. బ. వెక్కిళ్లు.
 వెక్కు. వెక్కిలి, పొక్క. ఆ. క్రి. వెక్కిలి
 విడుచు; విడుచునపుడు వెక్కిలిధ్వనివలె
 ధ్వనించు. [వికృతము.
 వెక్కురు. విణ. వికారము పట్టినవాడు;
 వెగచు. ఆ. క్రి. వెక్కు.
 వెగటు. వైరస్యము. విణ. విరసము.
 వెగడు. తల్లడము; తడబాటు; నిశ్చేష్టత ?
 వెగడువడు. ఆ. క్రి. తల్లడపడు.
 వెగలము. విణ. అధికము, వెక్కసము.
 వెగలిడు. విణ. అధికుడు.
 వెచ్చించు. స. క్రి. వ్యయించు. [వేడి.
 వెచ్చ. వేడిమి; జ్వరము, కారక. విణ.
 వెచ్చకాడు. విటుడు. విణ. మిక్కిలి
 వెచ్చము చేయువాడు.
 వెచ్చన. వేడిమి. విణ. వేడి.
 వెచ్చెదనము. ఊరుపు, వేడిమి.
 వెచ్చెపడు. ఆ. క్రి. వ్యయపడు, వెచ్చ
 మగు. ప్రే. వెచ్చపఱచు.

వెచ్చెపెట్టు. స. క్రి. వెచ్చించు.
 వెచ్చెపాపు ఆ. క్రి. వెచ్చపడు.
 వెచ్చెము. వ్యయము; ఇంటికి వాడుకొను
 టకు కావలసిన చిల్లరసరకుల యిప్పు;
 విజయము.
 వెచ్చు. వేడిమి. ఆ. క్రి. కారు.
 వెజ్జ. వైద్యుడు.
 వెజ్జారాలు. వైద్యురాలు.
 వెట్టి. వెట్టికారు; వేడిమి. విణ. వేడి.
 వెట్టికారు వేసవి, గ్రీష్మర్తువు.
 వెట్టిచెవులతపసి. ఉగ్రశ్రవుడు.
 వెట్టిము. శత్రువు.
 వెట్టి. విట్టి, కూలి లేక చేసేడు పని.
 వెట్టిగొను. స. క్రి. వెట్టి చేయించు.
 వెట్టివాడు. గ్రామమునందు దినబత్తెము
 లేక వెట్టిపని చేయువాడు.
 వెట్టిడు. విణ. వెట్టి చేయువాడు.
 వెడ. తామరతూడు. విణ. అల్పము;
 తుచ్చము; వికృతము; వ్యర్థము. క్రి. విణ.
 ఇంచుక. [అవివేకి.
 వెడగు. అవివేకము; వికారము. విణ.
 వెడగుపడు. ఆ. క్రి. అవివేకమునొందు;
 వికారమునొందు; జడత్వమునొందు.
 వెడగుపాటు. వెడగుపడుట.
 వెడగురుపడు. ఆ. క్రి. జడత్వమునొందు.
 వెడద. విణ. వికాలము.
 వెడదమోము మెకము. సింహము, పం
 చాస్యము. రూ. వెడదనోటి మెకము.
 వెడదవాతియమ్ము. బాణవిశేషము.
 వెడబము. అబద్ధోక్తి.
 వెడల. బడు. ఆ. క్రి. వెడలు.
 వెడల. బాటు. వెడల. బడుట.
 వెడల. బాటు. ఆ. క్రి. వెడలు.
 వెడలు. ఆ. క్రి. నిర్గమించు, బయలు వెళ్లు.
 వెడలుచు. ప్రే. వెడల. జేయు. రూ.
 వెడల్పు.
 వెడలుట నిర్గమనము. [రూ. వెడల్పు.
 వెడలుపు. వైకాల్యము, పరిణాహము.
 వెడవింటి. అరవిందబాణుడు, మన్మ
 థుడు. [తుడు, వెడవిల్లుడు.
 వెడవిలుకాడు, వెడవింటి. రూ. వెడవిలు

వెదవిల్కాని బాబా. చిలుక.

వెడవెడ. విణ. నూత్నము, అత్యల్పము.

క్రి. విణ. నూత్నముగ; మందముగ; మృదువుగ.

వెడ్డరి. విణ. కపటి.

వెడ్డరిమాలుట. బ. కపటపు మాటలు.

వెడ్డు. కపటము, వంచన.

వెడ్డుపెట్టు. స. క్రి. వంచించు.

వెఱద. విణ. రూ. వెడద.

వెణుతురు కరీరము, క్రకరము.

వెత. వ్యథ, దుఃఖము, విచారము.

వెతకు. స. క్రి. అన్వేషించు, వెదకు.

వెతారము. వెత.

వెద. విత్తుట, విత్తులుచల్లుట; పక్షిగర్భాధానము; పశుబుతువు; కొప్ప.

వెదకు. స. క్రి. రూ. వెతకు.

వెదకుడు. వెదకుట, అన్వేషణము.

వెదగొట్టు. విత్తులు వెదపెట్టెడుగొట్టు.

వెదచేట్లు. స. క్రి. పాఠజల్లు; వ్యాపింపజేయు.

వెదచిందు. ఆ. క్రి. వ్యాపించు.

వెదపెట్టు. స. క్రి. విత్తు.

వెదమొదవు. వెదావు.

వెదావు. వెదపడనై యాబోతుచే వెనుకొనబడు ఆవు, సంధి.

వెదికిలబడు దొడుకు. కామధేనువు.

వెదురు. వేణువు.

వెదురుకంపజిట్ట. పక్షివిశేషము.

వెదురుపాలు. త్యక్తక్షీర.

వెదురుపచ్చిక. పక్షివిశేషము.

వెదురుప్పు. వెదురుపాలు. బ్రియ్యము.

వెదురు బియ్యము. వెదురున పండిన

వెదురుబొంగు. బోలు వెదురు.

వెదురుమెడుత. క్రిమివిశేషము.

వెదురువిల్లు. వెదురుబ్రద్దలతో జేసినవిల్లు

వెనకయ్య. వినాయకుడు.

వెనకయ్యతల్లి. పార్వతి.

వెనకయ్య వెనుకయ్య. కుమారస్వామి.

వెనకు. స. క్రి. వెదకు.

వెనకుడు. రూ. వెదకుడు.

వెను. రూ. వెన్న. అవ్య. వెనుక.

వెనుబడు. ఆ. క్రి. విహించు; ఘోరపడు.

వెనుబాటు. వెనుబడుట.

వెనుక. పశ్చాద్భాగము; ముందు; పడమర;

ఉపేక్ష. విణ. పశ్చాద్భాగముననున్నది; ముందటిది. ద్ర. వెంబడి; పిమ్మట.

రూ. వెనుకల.

వెనుకచిక్కు. ఆ. క్రి. వెనుకపడు.

వెనుకమోపుల మెకము. భల్లూకము.

వెనుకటివని. అపరకర్మము.

వెనుకటివాడు. అనుజాడు. విణ. వెనుక

నున్నవాడు. [సంకోచించు.

వెనుకదీయు. ఆ. క్రి. వెనుకకుమరలు;

వెనుకద్రొక్కు. ఆ. క్రి. వెనుదీయు.

వెనుకపడు. ఆ. క్రి. వెనుకచిక్కు; కూడబడు.

వెనుకపాటు. వెనుక పడుట.

వెనుకమేను. వీతపు, పృష్ఠము.

వెనుకమాను. వీతపు బాసకు నీలైత్తు

వాడు కూర్చుండుటకై నిలుపు గాళ్ల

మీద అడ్డముగా నుంచిన మాను.

వెనుకల. వెనుక.

వెనుకవేయు. స. క్రి. (ధనమువెచ్చుచేయుక) కూడబెట్టు.

వెనుకాల. గ్రా. వెనుకల.

వెనుకొను

వెనుకేటమే

వెనుకవులు

} స. క్రి. వెంబడించు.

వెనుదన్ను. స. క్రి. వెంబడించు.

వెనుదీయు. ఆ. క్రి. వెనుకకు మరలు.

వెనువెంట. ద్ర. మిక్కిలి వెంబడి.

వెన్గ. రూ. వెనుక.

వెన్కొను. స. క్రి. వెంబడించు.

వెన్నపులు. స. క్రి. వెంబడించు.

వెన్న. నవనీతము, పెరుగుచిలికియై త్రినది.

వెన్నంటు. స. క్రి. వెంబడించు.

వెన్నడాయి. పక్షివిశేషము.

వెన్నడి. వెంబడి.

వెన్నడించే

వెన్నడికొను

} స. క్రి. వెంబడించు.

వెన్నదొంగ. శ్రీకృష్ణుడు, నవనీత

చోరుడు. రూ. వెన్నముచ్చము,

వెన్నదొంగయన్న. అచ్యుతాగ్రజాడు,
బలరాముడు.
వెన్నపడిదము. ఒక దినుసు పిండివంట.
వెన్నపాలకాయ. భక్త్యవిశేషము.
వెన్నపూస. సవనీతము.
వెన్నపప్పుము. మధురభక్త్య విశేషము.
వెన్నమడుగు. వస్త్రవిశేషము.
వెన్నముద్ద. వెన్నపూస.
వెన్నముద్దకోడి. పక్షివిశేషము.
వెన్నముద్దలు. బ. శాలిధాన్య విశేషము.
వెన్నమెఱుగు. భక్త్యవిశేషము.
వెన్నయిండ. మధురభక్త్య విశేషము.
వెన్నకెదురు. ఒక దినుసుకూరాకు, విశల్య
వెన్నాడు. స. క్రి. వెంబడించు.
వెన్నాన. సహాయము.
వెన్నిచ్చు } అ. క్రి. వెనుదీయు,
వెన్నిడు }
వెన్ను. వీరపు; వరి మొదలగు వానిలను;
ఇంటి నడికొప్ప.
వెన్నుడు. విష్ణువు; కృష్ణుడు.
వెన్నుకట్టె. పృథుబంధము,
వెన్నుగంట. కేళబంధవిశేషము.
వెన్నుగాడి. ఇంటినడికొప్ప మ్రాసు.
వెన్నుదన్ను. అ. క్రి. వెనుకొల్పు. స. క్రి.
వెంబడించు.
వెన్నునంటు. కృష్ణసఖుడు, ఆర్జునుడు.
వెన్నునడుగుపాస. విష్ణుపాదోద్భవి, గంగ.
వెన్నునరదము. గరుత్మంతుడు, విష్ణు
రథము.
వెన్నునికొడుకురాణి. బ్రాహ్మి, సరస్వతి.
వెన్నునిలెంకి. సముద్రము.
వెన్నునిమడుగుపాన్ను. కేవలఫణి.
వెన్నునివలకన్ను. సూర్యుడు.
వెన్నునెదకొమ్మ. లక్ష్మి.
వెన్నుపట్టె. వీరపు నడిమి యెముక,
కళేరుక; ఇంటి నడికొప్పన వేయు
మ్రాసు.
వెన్నుపాన్ను. కేవలఫణి. [కుండలి.
వెన్నుపాము. వెన్నెముకయొండుండెడు
వెన్నుపూస. వెన్నెముక.
వెన్నుబద్ద. వెన్నుగాడి.
వెన్నుమొట్టడుసీడు. ఆర్జునుడు.

వెన్నుమ్రాసు. వెన్నుగాడి.
వెన్నువలచూపు. సూర్యుడు.
వెన్నెముక. ఆధారదండము, వీరపు నడిమి
యెముక, పృష్ఠవంశము.
వెన్నెల. చంద్రిక, చంద్రాతపము; అంజలి
విశేషము; నలి.
వెన్నెలకారు. శరదృతువు.
వెన్నెలకుప్పలు. బ. బాలక్రీడావిశేషము.
రూ. వెన్నెలప్రోవులు అను మొ.
వెన్నెలకోలు. వసుస్కారము.
వెన్నెలగుత్తి. చంద్రుడు.
వెన్నెలచిన్నిపువ్వులు. బ. నలివిశేషము.
వెన్నెలనారి. మన్ను ధుని అయిదవదగు
వంటియొక్క నారి.
వెన్నెలపిట్ట } జోతాన్ని ప్రియము,
వెన్నెలపులుగు } చకోరము.
వెన్నెలరాయుడు. చంద్రుడు.
వెన్నెలరేయి. వెన్నెలగలరాత్రి.
వెన్నెలఠేడు. చంద్రుడు.
వెన్నుడు. రూ. వెనుబడు.
వెన్నుటు. వెనుబడుట.
వెన్నెంట. ద్ర. మిక్కిలివెంబడి.
వెప్పు. వేడిమి.
వెమ్ము. అ. క్రి. తాపమునొందు.
వెయి } సహస్రము.
వెయ్యి }
వెరగు. ఆశ్చర్యము; నిశ్చేష్టత; భయము.
వెరజోడు } స. క్రి. జవురుకొను.
వెరజో }
వెరవరి. విణ. సమర్థుడు; ఉపాయశాలి;
వేర్వరి
వెరవిడి విణ. ఉపాయహీనుడు.
వెరపు. ఉపాయము; జీవనోపాయము;
వేర్పు; విధము. విణ. యుక్తము; అధీనము.
వెరవేడి. విరహతాపము. [కడపటిది.
వెరసి. మెట్టు, లెక్క మొత్తము. విణ.
వెరసు. అంకలు మొదలగు వాని పంక్తి.
వెరువు. రూ. వెరవు.
వెఱు భయము; ఆశ్చర్యము.
వెఱుగు. రూ. వెరగు.
వెఱుగుపడు. అ. క్రి. ఆశ్చర్యమునొందు;
నిశ్చేష్టతబొందు.

వెలుగుపడువాడు. విస్మయాన్వితుడు.
 వెలుగుపాటు. వెలుగుపడుట.
 వెలుగొందు. ఆ.క్రి. ఆశ్చర్యపడు.
 వెలుక. వెండ్రుక.
 వెలుచేయు. ఆ.క్రి. భయపడు.
 వెలుచే. ఆ. క్రి. భయపడు. [భయశీల.
 వెలువరి. విణ. భీరువు. (భయశీలుడు)
 వెలుపించు. స. క్రి. జడిపించు.
 వెలుపిడి. విణ. భయము లేని వాడు;
 భయములేనిది.
 వెలుపు. భయము.
 వెలుబొమ్మ. పశ్చాదులకు వెలుపు పుట్టు
 టకై భీకరాకారముగ ప్రతిష్ఠించెడు
 ప్రతిమ.
 వెలువెలుపాటు. నిశ్చేష్టత.
 వెట్టి. ఉన్మాదము, పిచ్చి; అవివేకము.
 విణ. ఉన్మత్తుడు, వాతులుడు, పిచ్చి
 వాడు; అనివేక; అనివేకిని, వెట్టిది.
 వెట్టిచేటకు. అనిక్షుప్త.
 వెట్టిజిల్లేడు. రాజార్కమున.
 వెట్టితనము. ఉన్మాదము.
 వెట్టితుమ్మ. ఒకతుమ్మ.
 వెట్టిదొండ. చేతిదొండ.
 వెట్టినిమ్మ. చేతినిమ్మ.
 వెట్టినిల్ల మేలువాడు. బలరాముడు,
 మధుప్రియుడు. [దుల మద్యము.
 వెట్టినిల్లు. బ. మద్యము, తాళనారి కేశా
 వెట్టినువ్వు. కారునువ్వు.
 వెట్టిపుచ్చే. చేతిపుచ్చు.
 వెట్టిబచ్చేలి. అడవిబచ్చలి [లేని వాడు.
 వెట్టిబాగులు. వివేకములేనిది; వివేకము
 వెట్టిబీట. చేతిబీట.
 వెట్టిమేడి. కాకిమేడి.
 వెట్టియావ. తెల్లయావ.
 వెట్టివాడు. విణ. ఉన్మత్తుడు.
 వెల. మూల్యము, కొనుపస్తువులు మొద
 లగు వానికిచ్చెడు విలువ; పంచెము.
 వెలగ. కపిత్థము.
 వెలది. గరగరికడైన స్త్రీ; తెల్లనైన స్త్రీ;
 స్త్రీ; ధాళధళ్యము. విణ. నిర్మలము;
 ప్రసన్నము.

వెలదుక. వెలది.
 వెలచే. స. క్రి. తోము, శుద్ధిచేయు.
 వెలనాడు. దేశవిశేషము.
 వెలమ. కూద్రజాతివిశేషము. బ. కూద్ర
 జాతి వారిలో భేదము.
 వెలమది. వెలమజాతి స్త్రీ.
 వెలమవాడు. కూద్రవిశేషము.
 వెలమరంది. కాకజ ఘట. [లది మొ.
 వెలయాల. గణిక, వేశ్య. రూ. వెలవె
 వెలయు. ఆ. క్రి. ఒప్పు, ప్రకాశించు;
 ప్రసన్నతనొందు; ప్రసిద్ధి కెక్కు;
 బయలుపడు.
 వెలయెలనాగ. వేశ్య.
 వెలరారు. ఆ. క్రి. తెల్లగు.
 వెలరు. శుక్లవర్ణము, తెల్లన. [బోవు.
 వెలరువాటు. ఆ. క్రి. తెల్లగు; వెలవెల
 వెలలు. ఆ. క్రి. రూ. వెడలు.
 వెలలుచే. రూ. వెడలుచు.
 వెలవ. కాపుగుంజి.
 వెలవడము. కాలిధాన్య విశేషము.
 వెలవెలబాటు. ఆ.క్రి. వివర్ణమగు.
 వెలవెలబోవు. ఆ. క్రి. వివర్ణమగు, తెల్ల
 బోవు.
 వెలవెలన. వెలవెలపాటు.
 వెలవెలనగు. ఆ.క్రి. వెలవెలబోవు.
 వెలవెలనబోవు. ఆ.క్రి. వెలవెలబోవు.
 వెలవెలపాటు వైవర్ణ్యము,
 వెలవెల్లగు. ఆ.క్రి. వెలవెలబోవు.
 వెలరించు } స.క్రి. వెడలించు; బయలు
 వెలరుచు } పఱచు. రూ. వెలార్పు.
 వెలి బాహ్యము, బయలు; బహిష్క
 రము; దేహముయొక్క బహిష్కరణము;
 బయలుపాటు; తెలుపు. విణ. బాహ్యము;
 తెల్లనిది. అన్య. బయట.
 వెలికత్తెరనేల. కంకరమును కలిసిన భూమి.
 వెలికి. గంధపిండితకమున.
 వెలికిలబరుండు. ఆ.క్రి. ముఖము ఊర్ధ్వ
 మగునటుల శయనించు.
 వెలికిలు ఆ క్రి. వీపు క్రిందగు; వీపు
 క్రిందు కా పరుండు.
 వెలిగడ మెట్లనెల.

వెలిగారము బంగారమునకు కాంతి
గలుగజేసెడియొక ననునట్లెనియుప్ప,
టంకణము.

వెలిగించు. వా. వెలుగించు.

వెలిగిడ్డి. కామధేనువు.

వెలిగుల్ల. శంఖము.

వెలిగొండ. దూరమునందున్న పర్వతము.

వెలిగొరు. ఐరావతము.

వెలిగుక్కు. మణితము. [వెలిచియ

వెలిచె. పక్షివిశేషము, వర్తకము. రూ.

వెలిచేంద్ర. కదరము.

వెలిచేని. జారత్వము. [గన్నది, జారత్త్రి.

వెలిచేవుల్ గన్నతొయ్యలి. వెలిచవులు

వెలిచొరవరి. కులట.

వెలిజేడదారి. నారదుడు.

వెలిజేడదారిగన్నచెలి. సాస్యతి.

వెలితి. న్యూనత, తక్కువ; విశత, తట

చుదనములేమి. విణ. న్యూనము, తక్కు

వైనది; విశతము, తటచుకానిది.

వెలితిప్ప. వెండికొండ; కైలాసము.

వెలితిమానిసి. అల్పుడు; అల్పురాలు.

వెలితుమ్మ. తెల్లతుమ్మ, విట్టదిరము.

వెలిదమ్మి. తెల్లతామగి.

వెలిదుక్కి. నీళ్లుకట్టక వానశడిచేదున్నట.

వెలిపము. రూ. వలిపము.

వెలిపుచ్చే. స.క్రి. బయలుపడుచు.

వెలిపెట్టు. స.క్రి. వెలిపేయు.

వెలిబిత్తరి. మల్లబంధవిశేషము. [దులు.

వెలిమాడు. విదేశములకంపబడుధాన్యా

వెలిమాపు. ఉచ్చైశ్శ్రవము. [బూడిద.

వెలిమిడి. భస్మము; పిడకనిపులమిడి

వెలిమొట్ట. మత్స్యవిశేషము.

వెలిమాను. కల్పవృక్షము.

వెలియు. అ. క్రి. వానకురిసి నిలుచు;

చాయయొత్తిపోవు. [నందలియునికి.

వెలియునికి. ప్రవాసము, పరదేశము

వెలిలోపు. బాహ్యభ్యంతరములు.

వెలివాడు. చండాలుడు.

వెలివాడ. చండాలవాటిక, మాలపల్లె.

వెలివాడవాడు. చండాలుడు,

వెలివాటు. వేటాడెడుచోట బయట

చాట్టు పాటిం చెడు పోగు

వెలివిరియు. రూ. వెలివిరియు

వెలివిసరు. అ. క్రి. బయలుపడు.

వెలివేయు. స. క్రి. బహిష్కరించు.

వెలిసె. ఇంటిచూరు.

వెలుగించు. ప్రే. వెలుగజేయు.

వెలు వృత్తియందు వెలికి వచ్చెడు అదే

శము. (వెలుపల, వెలువడు మొ.)

వెలుగు. సూర్య చంద్రాదులకాంతి,

ప్రకాశము; కిరణము; ఎండ. అ. క్రి

ప్రకాశించు; జ్వలించు.

వెలుగుబంటి. భల్లూకము.

వెలుగుతోడు స్వీపంపతి, సూర్యుడు.

వెలుగులయెకిమీడు. ధామనిధి,

సూర్యుడు.

వెలుగొందు. అ. క్రి. ప్రకాశించు

వెలుక. తెల్లన.

వెలుకబాటు. రూ. వెల్లెబాటు.

వెలుగు. వృత్తి, లోపలపశువులు మొద

లగునవి చొరకి తోట మొదలగువాని

చుట్టు ముండ్లచెట్లు పెట్టి యెదిగించిన

ఆవరణము.

వెలుచే. సర్పము.

వెలుచే. స. క్రి. తోలు. ప్రే. వెలిపించు

వెడలించు; (నూలు) తోడు.

వెలుతు. ప్రకాశము; ఎండ; వేల్లంత

రము, వెలుతురు. [వెలియైనది.

వెలుపల. బహిఃప్రదేశము, బైట. విణ.

వెలుపలించు. స. క్రి. వెలిపించు.

వెలుపలిది. విణ. బాహ్యము.

వెలుపించు. స. క్రి. వెడలుపు చేయు.

వెలుపు. రూ. వెడలుపు.

వెలుపుడు. నూలు వెలుచుట.

వెలువడము సస్యవిశేషము. బ. కాలి

ధాన్యవిశేషము.

వెలువడు. అ. క్రి. ప్రకాశితమగు, బయ

లువడు; నిర్దోషించు, బయలువెడలు.

వెలువడుట. ప్రకాశితమగుట; నిర్దోషిం

చుట.

వెలువరించు. ప్రే. వెలువడుచు,

వెలువలుచు ప్రే. వెలువడఁజేయు.
 వెల్లఁబాటు. రూ. వెల్లఁబాటు.
 వెల్లు. రూ. వెలుగు.
 వెల్పు. రూ. వెలుచు.
 వెల్పు. రూ. వెలుచు.
 వెల్పు. రూ. వెలిచె.
 వెల్లి. రూ. వెలితి.
 వెల్లురు. వెలుతుగు.
 వెల్నాడు. రూ. వెలనాడు.
 వెల్పుల. రూ. వెలుపల.
 వెల్పులించు. రూ. వెలుపలించు.
 వెల్మిడి రూ. వెలిమిడి. [తెల్లనిది.
 వెల్ల. కర్ణణము; శ్వేతము, పలక్షము.విణ.
 వెల్లఁకి. గడ్డ.
 వెల్లఁబాటు. వెల్లఁగుట. [బొందు.
 వెల్లఁబాటు. అ.క్రి. వెల్లనగు, వైవర్ణ్యము
 వెల్లగుజ్జము. ఉచ్చైశ్చయము.
 వెల్లగొడుగు. శ్వేతశ్చయము.
 వెల్లగొమ్ములమెకము. ఏనుగు, దంతి.
 వెల్లచేరువు. నున్నపువూత, గోడలకు
 నున్నము గొట్టుట.
 వెల్లజెక్కి. ఉచ్చైశ్చయము.
 వెల్లజెక్కిసామి. ఇంద్రుఁడు.
 వెల్లజెక్కిసామిటెంకి. స్వర్ణము, అమరావతి.
 వెల్లజొల్లలనీడు. స్వర్ణము.
 వెల్లడి. బయట; ప్రసిద్ధి.
 వెల్లదమ్మి. పుండరీకము.
 వెల్లన తెల్లన.
 వెల్లఁగు. రూ. వెల్లబాటు.
 వెల్లనిదాల్లలయింతి. కుండేందు తు మార
 హారధవళ, సరస్వతి.
 వెల్లిపోలిక. క్షుద్రజలచరము.
 వెల్లముత్తైదువ. వెల్లని దాల్లల యింతి.
 వెల్లమాసు. కల్పవృక్షము.
 వెల్లయెలుక. తెల్లయెలుక.
 వెల్లయేనుగు. విగావతము. [కత్తియ.
 వెల్లాటకత్తె. జారిణి; శ్వేత రూ. వెల్లాట
 వెల్లాటకము. ప్రసిద్ధి.
 వెల్లావు. కామధేనువు.
 వెల్లి-క. ప్రవాహము, పరంపర; తెలుపు;
 ప్రవాహాంతయము.

వెల్లిగొను అ. క్రి. ప్రవహించు; పరం
 పరగా వెడలు. ప్రే. వెల్లిగొలుపు.
 వెల్లివాఁక. గంగ.
 వెల్లివిరి. విణ. ప్రకటితము.
 వెల్లివిరియు. అ.క్రి. ప్రవహించు; ఉబుకు;
 వ్యాపించు; ప్రకటితమగు; చెదరు.
 వెల్లివెడుచు. అ. క్రి. ప్రవహించు.
 వెల్లుల్లి. తెల్లగడ్డ, లఘునము.
 వెల్లువ. ప్రవాహము; సేన; ఇటికగోడల
 ఇంటిచూరు. [నుడుగుగట్టు.
 వెల్లువగట్టు అ.క్రి. ప్రవహించు;
 వెల్లెలుక. తెల్లయెలుక.
 వెల్లడము. రూ. వెలువడము.
 వెల్లడు రూ. వెలువడు.
 వెల్లరించు. రూ. వెలువరించు.
 వెల్లెలఁబాటు. రూ. వెలవెలఁబాటు,
 వెల్లెలుకఁబాటు. అ.క్రి. మిక్కిలి వెలుకఁ
 బాటు. రూ. వెలువెలుకఁబాటు.
 వెల్లెల్ల విణ. మిక్కిలి వైవర్ణ్యము.
 వెన శేగము. ద్ర.క్రి. విణ. శీఘ్రము.
 వెనసము. వ్యసనము.
 వెనల. తపేల; వంటకుండ. రూ. వెసలె.
 వెళకు. విలాసము.
 వెళుకు. గ్రా. వెళు.
 వెళ్ళగొట్టు. స.క్రి. ఉచ్చాటనముచేయు.
 వెళ్ళు. అ. క్రి. నిర్ణయించు; వెడలు;
 గమించు, పోవు; ధావనమొనర్చు.

వే

వే. స. వేయి. విణ. అనేకము. క్రి. విణ.
 వేగముగ; శీఘ్రముగ.
 వేంచేయు. మి.గ్రా.అ.క్రి. వచ్చు; పోవు;
 కూర్చుండు; నివసించు. రూ. విజయం
 చేయు.
 వేండ్రము. తాపము.
 వేకటి గగ్గము.
 వేకరము. ఉపద్రవము.
 వేకరి. కిరాతభేదము.
 వేకి. జ్వరము.
 వేగి. పులి. [వేగించు.
 వేగించు. ప్రే. భక్తించు, వేగఁజేయు,

వేగినాడు. వేగి దేశము.

వేగిన. సర్వకము.

వేగి. దేశవిశేషము. [భృష్టమగు.

వేగు. అ. క్రి. తపించు, గింజలు మొ॥ వేగు,

వేచు. ప్రే. వేగించు.

వేట. మృగపక్షులవేదకుట వధించు

టయు, మృగయ; వేడపోతు; పాక్ష్యాలు.

వేటకాడు మృగయుడు, బోయ. విణ.

సంహరకుడు.

వేటకుక్క. విశ్వకద్రువు, వేటాడుట

యందు నేర్పుగల శునకము.

వేపగిరి. వేటాడి జీవించెడి బోయ.

వేటపల్లె. బోయపల్లె. రూ. వేటపల్లియ.

వేటపిట్ట. దీపకము, నీమపుపిట్ట.

వేటరి. వేటకాడు.

వేటలాట. వేటలాడుట, మృగయ.

వేటలాడు. రూ. వేటాడు.

వేటాడు. స. క్రి. అడవియందు మృగము

లను పక్షులను వధించు; వధించు.

వేడి. జౌష్ణ్యము, వేడిమి; తాపము;

చుఱుకు; తేజము. విణ. ఉష్ణము; ఎక్కడ

నున్నాడు అనుట. [అగ్నిలోచనుడు.

వేడికంటి. శివుడు, ఉగ్రాక్షుడు,

వేడికొను. స. క్రి. ప్రార్థించు.

వేడికొలు. వేడుకొనుట, ప్రార్థన.

వేడిమరీచేలు. మి. వేడియగు కిరణ

ములు.

వేడిమి. జౌష్ణ్యము, వెచ్చన; తాపము.

వేడివెలుగు ఉష్ణశక్తి, సూర్యుడు.

వేడివేలుపు. తపనుడు, సూర్యుడు;

అగ్ని, జ్వలనుడు. రూ. వేడివేలుపు.

వేడు స. ఎవడు. స. క్రి. ప్రార్థించు;

కోరు; యాచించు.

వేడుకొను. రూ. వేడికొను.

వేడుకొలు. రూ. వేడికొలు.

వేత. రూ. ప్రేత. [మూఢుడు.

వేదులు. ఉన్మాదము. విణ. ఉన్మత్తుడు;

వేదపువ్వు. నింబకుసుమము.

వేప. కుక్క.

వేపు. వేచుట.

వేపుడు. భర్జనము, వేచుట; వేచెడు

చట్టి, సెంగపప్పు మొ॥ వేయించెడు
మండ. విణ. వేచెడి.

వేబొక. వేకువ.

వేకువ ప్రభాతము, వేగుజాము.

వేగ. వడి, త్వర. క్రి. విణ. త్వరితము.

వేగంటి. సహస్రాక్షుడు, ఇంద్రుడు.

వేగంటి కచ్చేరి. ఇంద్రసభ; స్వర్గము.

వేగంటిమరుడు. అర్జునుడు.

వేగంటిగొంగలు. బ. సురిద్విమలు, అను

రులు. [గజము.

వేగంటియెక్కుడు. ఐరావతము, ఇంద్ర

వేగంటిరౌతుగావించినదణి. సముద్రము.

వేగంటిసైదోడు. విష్ణువు, ఉపేంద్రుడు

వేగన్నులసామి. సహస్రాక్షుడు,

ఇంద్రుడు.

వేగపడు. మి. అ. క్రి. త్వరపడు.

వేగపాటు. మి. సంభ్రమము, వేగిరపడుట.

వేగము. సం. శీఘ్రము; ప్రవాహము;

మలమూత్రాది ప్రవృత్తి; కింపాక (మహా

కాల) ఫలము.

వేగరి. చారుడు, సమాచారము తెలుపు

వాడు, హర్కారా.

వేగి. సం. దేగ; గుఱ్ఱము. విణ. వడిగలది.

వేగించు. అ. క్రి. జాగరముచేయు.

వేగిరకత్తె. విణ. త్వరగలది. రూ. వేగిర

కత్తియ.

వేగిరకాడు. విణ. త్వరగలవాడు.

వేగిరపడు. అ. క్రి. త్వరపడు.

వేగిరపాటు. త్వరపడుట.

వేగిరపెట్టు స. క్రి. త్వరపఱుచు.

వేగిరము శీఘ్రము, వేగము, త్వర. క్రి.

విణ. త్వరితము.

వేగిరించు. అ. క్రి. త్వరపడు.

వేగు రాజ్యసమాచారము; వర్తమానము,

ఖబరు; చారుడు. అ. క్రి. ఉదయమగు;

శుభోదయమగు.

వేగుజొక్క. శుక్రడు.

వేగుజొక్కవారము. శుక్రవారము.

వేగుబొక. ప్రభాతము, వేకువ.

వేగుజొము. తెల్లవాలుజాము.

వేగురిక్క. శుక్రడు.

వేగురు. స. బ. వేయిమంది (వేయికి మహాస్మహాత్యర్థక బహు వచనాంతా దేశము).

వేగురుజొక్క. శుక్రుడు.

వేగువారు } బ. చారులు

వేగులు

వేగువాడు. చారుడు.

వేగువారు. బ. చారులు.

వేమే. స. క్రి. ఎదురుచూచు, ప్రతీక్షించు అ. క్రి. గర్వించు. [ఫణుడు.

వేమేంగులపాగ. అప్ర. శేషుడు, సమాప్ర

వేటు. రూ. వేటు. [వేషము.

వేడబము. కుతూహలము; మాయ; వంచన;

వేడము. మండలాగ్రము.

వేడించే. స. క్రి. చుట్టివచ్చు.

వేడుక. కౌతూహలము; ఇచ్చు; సంతో

షము; వినోదము; వినోదకార్యము.

విణ. వినోదకరము. [కత్తియ.

వేడుకకత్తె. వేశ్య; జారస్త్రీ. రూ. వేడుక

వేడుకకాడు. జారుడు; విటుడు. విణ.

కుతూహలపరుడు; అపేక్షకుడు; క్రిడా

సక్తుడు; వినోదకరుడు

వేడుకచెలి. వేశ్య.

వేడుకజోదము. కరిఖలము. [అపేక్షించు.

వేడుకపడు. అ. క్రి. కుతూహలపడు;

వేడుకసేయు. అ. క్రి. అపేక్షపడు.

వేడెము. మండలగతి.

వేడెవెట్టు. స. క్రి. పరివేష్టించజేయు.

వేడ్క. వేడుక. (అప్రమేడితమగుచో వే వేడ్క.)

వేడ్కకాడు. రూ. వేడుకకాడు.

వేడ్కకోమ. వేశ్య. [అ. క్రి. అపేక్షించు.

వేడ్కపడు. రూ. వేడుకపడు; వేడ్క సేయు

వేణి. స. గంగ యమున సరస్వతి ఇవి

కలియుచోటు; ఒకనది; కాలువ, నది

యొక్కపాయ; డావరడంగి; వేణిక.

వేణిక. స. సర్పాకారముగా అల్లినజడ.

వేణుకము. స. ఏనుగును బొడిచెడి

బరిగోల; పనులను చోలెడు మునిగోల.

వేణుద్దుడు. స. పిల్లంగ్రోవి యూడు

వాడు.

వేణుభావకుడు. స. మేదరవాడు.

వేణువు. స. వెదురు; పిల్లంగ్రోవి.

వేతనము. స. సంబరము, జీతము; కూలి.

వేతనము. స. ప్రబ్బలి; వేము.

వేతస్వంతము. స. విణ. మిక్కుటమైన

ప్రబ్బలు గలదేశము.

వేత్త. స. విణ. తెలిసినవాడు.

వేత్తము. స. బెత్తము; బెత్తపుచెట్టు.

వేత్తధరుడు. స. ద్వారపాలకుడు;

కట్టిక. బెత్తముచేతబట్టినవాడు.

వేత్తవతి. స. నదీవిశేషము.

వేదండము. స. ఏనుగు.

వేదన. స. నొప్పి; తెలివి.

వేదనము. స. జ్ఞానము.

వేదము. స. తొలుచుదువులు (వేదములు

నాలుగు-ఋగ్, యజుస్, సామము,

అథర్వము.)

వేదముఖ్య. స. పునుగుపిల్లిజవాడిపిల్లి

వేదాంతము. స. ఉపనిషత్తు.

వేదాంతి. స. వేదాంతకాస్త్రము తెలి

సినవాడు.

వేది. స. సంస్కరింపబడిన యజ్ఞవేదిక;

తిన్నె, అరుగు; ముద్ద టుంగరము;

విద్వాంసుడు; బ్రహ్మ. విణ. తెలిసిన

వాడు.

వేదిక. స. తిన్నె, అరుగు.

వేదు. వికటగంధము; గంధము; వెగటు.

బ. వెగటుమాట.

వేద్యము. స. విణ. తెలియదగినది.

వేధముఖ్య. స. కన్యారి.

వేధము. స. తొలిపుచ్చుట; కొట్టుట.

వేధముఖ్యకము. కచోరము.

వేధస్సు. స. బ్రహ్మ; విష్ణువు; విద్వాం

సుడు. [కొట్టబడినది.

వేధితము. స. విణ. తొలిపుచ్చబడినది;

వేధించు. స. స. క్రి. తొలిపుచ్చు;

బాధించు; కొట్టు. [దగినది.

వేద్యము. స. గుటి. విణ. తొలిపుచ్చ

వేనలి. జడ; కొప్ప; వెండ్రుక; సర్పా

కారముగా అల్లిన జడ.

వేనిళ్ళు. బ. ఉష్ణోదకము.

వేనెలు. విణ. బ. పెక్కువేలు.

వేను. అపలాపము. [కంపము.?
 వేపధువు. సం. కంపము; వణకు; స్వగ
 వేపము. సం. కంపము, వణకుట.
 వేపితము. సం. విణ. కంపితము.
 వేమ—ము. సం. నేత్రపలక.
 వేమలు } డ్ర. క్రి. విణ. పలుమాలు,
 వేమారు } మాటిమాటికి.
 వేమాలు }
 వేము. వేపచెట్టు, నింబము.
 వేయంచులకైదుప } విష్ణుచక్రము, సహ
 వేయంచులవాలు } స్రావము.
 వేయి. స. సహస్రము.
 వేయికన్నులవాడు } సహస్రాక్షుడు,
 వేయికన్నులవేల్పు } ఇంద్రుడు.
 వేయిచేతులయొకిమిడు. సహస్రబాహువు
 కార్తవీర్యార్జునుడు.
 వేయిచుంగలిపొగగలదిట్ట. నాగ కంక
 ణుడు, శివుడు. [నూర్పుడు.
 వేయిచేతులదిట్ట. సహస్ర కరుడు,
 వేయిచేతులతోడు. సహస్ర కిరణుడు,
 నూర్పుడు; కార్తవీర్యార్జునుడు.
 వేయిచేతులసామి. సహస్ర కరుడు,
 నూర్పుడు. | శేషుడు.
 వేయిమోములవాడు. సహస్రముఖుడు,
 వేయు. వైచు; దిగవిడుచు; ఉంచు.
 వేరమి. వైరము.
 వేరము. విరోధము; శీఘ్రము.
 వేరు. వృక్షలతాదుల మూలము. స.
 అన్యము. [పనస.
 వేరువనస. వేరునందు పండ్లు పండెడు
 వేరుపరువు. శోధనము.
 వేరుబడు. అ.క్రి. భేదమగు.
 వేరువిత్తు. విణ. నాశకము; నాశకుడు.
 వేర్పడు. అ.క్రి. భేదపడు.
 వేర్పాటు. భేదము; విరోధము.
 వేటము. భేదము.
 వేటిడి. విణ. వెట్టివాడు; వెట్టిది.
 వేటిడించే. స.క్రి. అవివేక మొందజేయు
 వేటిమి. భేదము.
 వేటు. భేదము; విభాగము. స. అన్యము.
 వేటుపడు. అ.క్రి. భేదపడు; విభక్తమగు.

వేటుపాటు. భేదము; విరోధము. పుచ్చు.
 వేటుపోవు. అ. క్రి. వేటుపడు. ప్రే వేటు
 వేటుబందము. భేదము, వేటుపాటు.
 వేటొకటి. స. మఱియొకటి, అన్యము.
 వేటొకడు. స. మఱియొకడు, అన్యము.
 వేటొకతె. స. మఱియొకతె, అన్యము.
 వేల. సముద్రతీరము, చెలియలికట్ట; పాలి
 మేగ; హద్దు; ఉప్పెన; కాలము, పేళ;
 రాజభోజనము; అనాయాస మరణము;
 రాగము; బుధునిభార్య; దాస్యము?
 వేలము. వేడము; శిబిరము; పాళెయ.
 వేలాకోలము. ఉన్నాదము; హేళనము.
 వేలిమి. హోమము.
 వేలిమికట్టె. సమిధ. రూ. వేలిమికట్టియ.
 వేలిమిబొట్టు. రత్న. [సము.
 వేలు ప్రేలు; వేయియొక్క బహువచ
 వేలుచే. స.క్రి. హోమాగ్నియందు నేయి
 మొదలగు వానినిసమర్పించు. రూ. వేల్పు
 వేలుపు. దేవత; దేవతాస్త్రి; జ్యోత్యస్యము.
 వేలుపుజెట్టు. దేవతరువు, కల్పవృక్షము.
 వేలుపుడెరువు. సురపర్వము, ఆకాశము
 వేలుపుబెద్ద. సురక్షేపాడు, బ్రహ్మ.
 వేలుపుగమికాడు. సేనాని, మమార
 స్వామి, బ్రహ్మ.
 వేలుపుగాణ. గంధర్వుడు.
 వేలుపుగిడ్డి. కామధేనువు.
 వేలుపు జేడదారి. నారదుడు, దేవర్షి.
 వేలుపుటావు. కామధేనువు.
 వేలుపుటెంకి. దేవళము.
 వేలుపుటేరు. సురనది, గంగ.
 వేలుపుటేలిక. దేవేంద్రుడు.
 వేలుపుటొట్టె. బృహస్పతి, సురాచార్యుడు
 వేలుపుదాయ. అనురుడు, సురద్విషాడు
 వేలుపుబానిస. వేశ్య.
 వేలుపుబాస. సంస్కృతము, దేవభాష.
 వేలుపుబోనము. అమృతము.
 వేలుపుమల. మేరుపర్వతము, సురాలయము
 వేలుపు మానికము. చింతామణి.
 వేలుపురాయడు } దేవేంద్రుడు, సుర
 వేలుపుతోడు } పతి, ఇంద్రుడు.
 వేలుపులగోరు. ఐరావతము.
 వేలుపులత్రోవ. సురపర్వము, ఆకాశము.

వేలుపులబువ్వ } విధువు, చంద్రుడు.
 వేలుపులబొసము }
 వేలుపుఃమూఁక పేరిటి వెలఁది మగఁడు.
 కుమారస్వామి, దేవసేనాపతి. [యము.
 వేలుపులయిక్క. స్వర్గము, త్రిదశాల
 వేలుపులయిల్లు. నురాలయము, మేరు
 పర్వతము. [స్త్రీలు.
 వేలుపులు. బ. ఇంద్రుని దేవతలు; దేవతా
 వేలుపుసాని. దైవజ్ఞ, సోదకత్తై.
 వేల్పు. రూ. వేలుపు.
 వేల్పు. రూ. వేలుపు.
 వేల్పుగమికాడు. రూ. వేలుపుగమికాడు
 వేల్పుగాణ. వేలుపుగాణ.
 వేల్పుగిడ్డి. కామధేనువు.
 వేల్పుగొండ మేరుపర్వతము.
 వేల్పుచెలులు. బ. ఆపసరసలు.
 వేల్పుజెట్టు. దేవతరువు, కల్పవృక్షము.
 వేల్పులొకి. స్వర్గము. [రుఁడు.
 వేల్పుటేటి మగఁడు. శివుఁడు, గంగాధ
 వేల్పుటేటినవతి. పాగ్యతి.
 వేల్పుటేటినవతికొడుకు. కుమారస్వామి,
 పార్వతీనందనఁడు.
 వేల్పుటేటు. ఆకాశగంగ, గంగ.
 వేల్పుటేలికలు. బ. దేవతాప్రభువులు.
 వేల్పుటొజ్జ. బృహస్పతి.
 వేల్పుడు. వూజు.
 వేల్పుదణిగన్నతఁడు శివుఁడు.
 వేల్పుదళవాయి. సేనాని, కుమారస్వామి
 వేల్పుదాయలు. బ. ఆనురులు, నురద్య
 ఘలు.
 వేల్పుదెరువు. ఆకాశము, నురవర్తము.
 వేల్పుదొర. దేశేంద్రుఁడు, ఇంద్రుఁడు.
 వేల్పుదొరతేజి. ఉచ్చైశ్రవము.
 వేల్పుదొరవిల్లు ఇంద్రధనుస్సు.
 వేల్పుదెద్ద. బ్రహ్మ, నురక్షేప్తఁడు.
 వేల్పుబానిస. వేశ్య.
 వేల్పుబొసము. అమృతము.
 వేల్పుమల. మేరుపర్వతము.
 వేల్పుమాపు. ఉచ్చైశ్రవము.
 వేల్పురాచుక్క. క్షేప్తా నక్షత్రము.
 వేల్పుఠేడు. దేశేంద్రుఁడు, ఇంద్రుఁడు.

వేల్పులకూడు. } అమృతము.
 వేల్పులబొసము }
 వేల్పులగిడ్డి. కామధేనువు.
 వేల్పులమిత్తి. ఆడవిపంది.
 వేల్పులమొగము. అగ్ని.
 వేల్పులసాని. దైవజ్ఞ, సోదకత్తై.
 వేల్పులు. బ. వేలుపులు.
 వేల్పువెజ్జే. ధన్వంతరి. బ. స్వర్వైద్యులు
 ఆశ్వినీకుమారులు.
 వేల్పునువారంపు విడిది. సముద్రము.
 వేల్మి. యజ్ఞము
 వేల్లంతరము. సం. వెలుతురు; ఏలుమద్ది
 వేల్లజము. సం. మిరియము.
 వేల్లసము. సం. బురసము; అప్పడాలకట్ట;
 చలనము. [నము.
 వేల్లము. సం. వాయువిడంగము; చల.
 వేల్లితము. సం. గమనము; ఆశ్వధారా
 విశేషము. విణ. కంపించినది; కదలింపఁ
 బడినది; వంకరైనది.
 వేవన్నెలపనిదిగట్టు. మేరుపర్వతము.
 వేవిన. వేశువ. [బ. వేవిళ్ళు.
 వేవిలి. పాలము; నిరుదుదున్నిన పాలము.
 వేవిళ్ళు. బ. భక్షణవస్తు వాంఛాతిశయ
 రూప గర్భలక్షణ విశేషము; గర్భిణీ స్త్రీ
 యొక్క వాంత్యాది వికారములు.
 వేవు. ఆ. క్రి. రూ. వేగు.
 వేవుజాము. తెల్లవాలుజాము.
 వేవురు. స. బ. రూ. వేగురు.
 వేవెలుగు. నూర్యుఁడు, సమాసాంశువు.
 రూ. వేవెల్లు.
 వేశంతము. సం. పడియ, కుంట.
 వేశము. సం. వేశ్యలవాడ; ఇల్లు; వేశము.
 వేశవారము. సం. మసాల, వంటసంబా
 రము. రూ. వేశవారము.
 వేశ్మము. సం. గృహము.
 వేశ్య. సం. బోగముది.
 వేశ్యము. సం. వేశ్యాగృహము.
 వేషము. సం. వస్త్రాభరణాది రూపమైన
 యలంకారము; తనతీరువిడిచి వాటియొక
 విధమున అలంకరించుకొనుట; స్త్రీలు
 మొదలైన వారివలె వేసెడు వేషము,

వేష్టకము. సం. కంచెకోట; చెట్టుబంక; పాగ. విణ. చుట్టుకొనునది.

వేష్టనము. సం. చుట్టుకొనుట; పాగ; చెవి తెలుపలిభాగము. [కంచెకోట.

వేష్టము. సం. చుట్టుకొనుట; చెట్టుబంక; వేష్టించు. సం. స. క్రి. చుట్టుకొను.

వేష్టితము. సం. కంచెకోట. విణ. చుట్టు కొనబడినది. [వాడు.

వేష్టితుడు. సం. విణ. చుట్టుకొనబడిన వేష్టవ. గ్రా. దోపతి.

వేసంగి } వేసవి, ఎండాకాలము, వేసగి } గ్రీష్మఋతువు.

వేసగాడు. విణ. వేసధారి, స్త్రీలు తెలుడలైనవారి వేసములు వేయవాడు.

వేసట. శ్రమము, అలయుక. వేసడ. శ్యేనభేదము. [విశేషము.

వేసడము. వేసరము, కంచరగాడిద; శ్యేన వేసము. వేసము.

వేసరము. శ్రమము. సం. కంచరగాడిద. వేసరి. విణ. బాధకుడు.

వేసరించు. శ్రే. శ్రమపఱుచు. వేసరు. అ. క్రి. శ్రమపడు; నొచ్చు; వినుగు;

విచారముబొందు. వేసలు. చిన్నకుండ, దాక.

వేసవారము. సం. రూ. వేసవారము. వేసవి. రూ. వేసగి.

వేసారు. అ. క్రి. వేసరు. వేస్త్రము. రూ. వేసడము.

వేహత్తు. సం. చూలుపడినవెనుక ఆబోతు పైకొనుటచే ఈనుకపోయిన

యావు. వేళ. సం. ఉచితసమయము.

వేళము. క్రి. విణ. త్వరితముగ. వేళాకోళము. చిక్కు. విణ. చిక్కుయినది.

వై

వైకషము. సం. జందెమువలె వేసికొనెడు పూదండ. రూ. వైకత్తము.

వైకటికుడు. సం. రత్నములను సాన తెట్టు వాడు. [గలిగినది.

వైకల్పికము. సం. విణ. వికల్పముచేత

వైకల్పము. సం. వికల్పము. [ధామము. వైకుంఠము. సం. విష్ణువుయొక్క పరమ

వైకుంఠుడు సం. విష్ణువు. వైకృతము. సం. విణ. వికృతముండి కలిగి

నది. [తాయి. వైక్రాంతము. సం. వజ్రమువంటి ఒక

వైఖరి. సం. కంఠగతమైన నాదరూపముగు వర్ణము. [వైష్ణవ విశేషము.

వైఖానసుడు. సం. వానప్రస్థుడు; వైగుణ్యము. సం. విగుణముగా నుండుట.

వైపు. సం. మధుర సమీపమునందుండెడి యొక నది.

వైచక్షణ్యము. సం. విచక్షణత. వైచిత్ర

వైచిత్ర్యము } సం. విచిత్రముగా నుండుట

వైచు. స. క్రి. విత్తేషించు; పడవేయు; విసరివేయు.

వైజననము. సం. ప్రసవముగు నెల. వైజయంతము. సం. ఇంద్రభవనము;

ఇంద్రధ్వజము. వైజయంతి. సం. జెండా, టెక్కుము;

విష్ణుదేవుని మాలిక; తక్కిలి. వైజయంతికుడు. సం. విణ. పతాకము

పట్టినవాడు. [ఇంద్రుడు. వైజయంతుడు. సం. మహారాష్ట్రము;

వైజాత్యము. సం. విజాతిత్వము. వైజ్ఞానికుడు. సం. విణ. నేర్పరి.

వైజ్ఞాతి రూ. వయిజాతి. వైజ్ఞాతితోండ. ఊసరవెల్లి.

వైడము క్రి. విణ. శీఘ్రముగా. [ర్యము. వైడూర్యము. సం. పిల్లకన్తనము, వైడూ

వైణవము. సం. వెదురుబియ్యము. విణ. వెదురునకు సంబంధించిన కట్టి మొ.

వైణవికుడు. సం. పిల్లంగ్రోవి యూడు వాడు.

వైణికమౌని. సం. విణ. ఎల్లప్పుడు వీణ గలముని, నారదుడు.

వైణికుడు. సం. వీణవాయించువాడు. వైణుకము. సం. వేణుకము.

వైణుకుడు. సం. వైణవికుడు. వైతంసికుడు. సం. మృగ పక్ష్యాదులను

జంపి విక్రయించి జీవించువాడు.

వైతనికుఁడు. సం. కూలికిపనిచేయువాఁడు
వైతరణి. సం. నరకమందుండెడి ఒక
యోణు; రాక్షసుల తల్లి.

వైతాళికుఁడు. సం. వేకువను రాజులకు
మేలుకొలుపులు పాడువాఁడు. విణ.
మేలుకొలుపువాఁడు.

వైదగ్ధి } సం. నేర్పు.

వైదగ్ధ్యము }
వైదర్శి. సం. రీతి విశేషము; దమయంతి;
రుక్మిణి. [బడినది.

వైదికము. సం. విణ. వేదమునందుఁ జెప్పఁ
వైదికుఁడు. సం. వేదవేత్త; వేదము
చదువువాఁడు. వ్య. వేదము తెలిసిన
బ్రాహ్మణుఁడు.

వైదుషి } సం. విద్వాంసునితనము,
వైదుష్యము } పాండిత్యము.

వైదుర్యము. సం. వైదుర్యము, విదుర
దేశమునఁ బుట్టిన రత్నము.

వైదేహకుఁడు. సం. బ్రాహ్మణశ్రీ వైశ్య
లకుఁ బుట్టినవాఁడు; బట్టువాఁడు; వర్తి
కుఁడు.

వైదేహ. సం. సీతాదేవి; వర్తకురాలు;
గోరొజనము; పసుపు; పిప్పలి.

వైద్యనాదుఁడు. సం. కివలింగవిశేషము.

వైద్యమాత. సం. ఆడ్డపగము.

వైద్యకము. సం. ఆయుశ్యేదము. [చికిత్స.

వైద్యము. సం. సోగచికిత్సాశాస్త్రము;

వైద్యుఁడు. సం. చికిత్సకుఁడు; ఆశ్వినీ
కుమారునిచే బ్రాహ్మణశ్రీయందు కలి
గినవాఁడు.

వైద్యుతరుచి. సం. మెలపుకాంతి.

వైధవ్యము. సం. విధవాత్వము.

వైధాత్రుఁడు. సం. సనత్కుమారుఁడు.

వైధ్యతి. సం. ఒక యోగము.

వైధేయుఁడు. సం. విణ. మూర్ఖుఁడు.

వైనతేయుఁడు. సం. గరుత్మంతుఁడు;
అనురుఁడు.

వైనము. వివరము, విభజనము; ఉపా
యము; కారణము; క్రమము; విధము.

వైనితకము. సం. పెండుమాడుజోళ్ళు
ఎడ్డు కట్టినబండి (తేక) లేరు (తేక) అనే
కులు మోయునట్టి అందలము.

వైపరీత్యము. సం. తడఁబాటు.

వైపు. ప్రక్క, తట్టు, భాగము; ఒడుపు;
లక్ష్యము; ఉపాయము.

వైపుకాఁడు. విణ. ఉపాయకారి.

వైపుల్యము. సం. విరివి, విపులత.

వైభవము. సం. విభవము; ప్రాభవము.

వైమనస్యము. సం. దుఃఖము నొందిన
మనసులవానితనము.

వైమాత్రయుఁడు. సవతితల్లికొడుకు.

వైమానికుఁడు. సం. విణ. విమానమున
సంచరించువాఁడు.

వైమాలము. విణ. ఆధికము.

వైముఖ్యము. సం. విముఖత.

వైయర్థ్యము. సం. వ్యర్థత. [చనివినశ్రీ.

వైయాకరణి. సం. వ్యాకరణశాస్త్రము

వైయాకరణుఁడు. సం. వ్యాకరణ

శాస్త్రము చదివినవాఁడు

వైయాఘ్రము. సం. పులితోలుతో కప్పఁ

బడిన దిగము.

వైమాత్యము. సం. అవినితునిభావము.

వైరనిర్వాతనము. సం. వైరశుద్ధి.

వైరము. సం. విరోధము.

వైరపులు. కట్టెనిప్పు.

వైరశుద్ధి. సం. పగతీర్పుకొనుట.

వైరస్యము. సం. వెగటు.

వైరాగి. సం. వైరాగి; వైరాగ్యసంపన్నుఁడు

వైరాగ్యము. సం. విషయములుతుచ్చము

లనెడి బుద్ధిచేతఁ గలిగెడి రాజభావము

వైరారోహము. సం. అంతకంతకు చల

మెచ్చెడి గొప్పయృద్ధము.

వైరాలు. వైరపులు.

వైరి. సం. శత్రువు.

వైరించు. సం. అ. క్రి. పగగొను.

వైరూప్యము. సం. విరూపత.

వైరోచనుఁడు. సం. బలిచక్రివర్తి.

వైల. శ్యేనవిశేషము.

వైలక్షణ్యము. సం. విలక్షణత.

వైలక్ష్మ్యము. విలక్షత.

వైవధికుఁడు. సం. రూ. వార్తావహుఁడు

వైవర్ణ్యము. సం. వెలవెలవోపుట.

వైవశ్యము. సం. వివశత.

వైవస్వతుఁడు. సం. యముఁడు; ఒక
మనువు; శవైశ్వరుఁడు. [మైనది.
వైవాహికము. సం. విణ. వివాహసంబంధ
వైశసము. సం. హింస; ఒకసరకము.
వైశాఖము సం.వైశాఖమాసము;కవ్వము.
వైశారద్యము. సం. విశుద్ధి,విశారదత్వము,
నేర్పు.
వైశాల్యము. సం. వెడలుపు.
వైశికము. సం. వేశ్యాగృహము.
వైశికుఁడు సం. బహువేశ్యాపభోగరసి
కుఁడు, శృంగారనాయకులలోనొకఁడు.
వైశేషికము. సం. (సప్తపదార్థములను
చెప్పునట్టి) తర్కశాస్త్రము.
వైశేషికుఁడు. సం. తర్కశాస్త్రము నెఱి
గినవాఁడు.
వైశ్యుఁడు. సం. కోమటి.
వైశ్రవణుఁడు. సం. కుబేరఁడు.
వైశ్వదేవము. సం. హోమబలిదానాతిథి
భోజనాత్మకమైనదియు ప్రాతస్నాయం
కాలములయందు గృహస్థునకు విహిత
మైనదియు నగు కర్మవిశేషము.
వైశ్వానరుఁడు. సం. అగ్నిహోత్రుఁడు.
వైషమ్యము. సం. వేటిమి; విషమముగా
నుండుట. [మైనది.
వైషయికము. సం. విణ. విషయసంబంధ
వైష్ణవము. సం. విష్ణువు దేవుఁడుగాఁగల
ఒక మతము. విష్ణుసంబంధమైనది.
వైష్ణవి. సం. దుర్గ, ఒకమాతృక. [వాఁడు.
వైష్ణవుఁడు. సం. విష్ణుదేవు నుపాసించు
వైసారిణము. సం. చేప.
వైసిక. కపటము.
వైస్వర్యము. సం. విస్వరత్నము.
వైహతి. వాహ్యతి. [మైనది.
వైహయనము. సం.విణ. విహయసంబంధ
వైహతి. పెద్దసభ.
వైళము. క్రి. విణ. శీఘ్రముగా.

వో

వోధ. సం. సాగి, తేరునగుపునాఁడు;
మోపరి, వహించువాఁడు.

వ్య

వ్యంగము. సం. కప్ప. విణ. కొనటి; విక
లాంగము.
వ్యంగ్యము. సం. వ్యంజనావృత్తిచే
నెఱుంగఁదగిన యర్థము.
వ్యంజకము. సం. అభినయము; వైఖరి
రూపమగు శబ్దము. విణ. వ్యంజనా
వృత్తిచేఁదెలుపునది;వ్యక్తముచేయునది.
వ్యంజన. సం. ఒకశబ్దవృత్తి.
వ్యంజనము. సం. పప్పు కూరి నేయి
పెరుగు మొ||; అంగము; ఆలుమగల
గుఱి; చిహ్నము; గడ్డము; మీసము,
మాల్లు; పర్యగ్నికరణాది పశుసంస్కా
రము ?
వ్యంజితము. సం. విణ. ప్రకాశితము;
బయలుపఱుపఁబడినది.
వ్యంసకుఁడు. సం. మోసకాఁడు.
వ్యక్తము. సం. విణ. తెల్లమైనది, స్ఫుట
మైనది; ప్రత్యక్షము; స్థూలము.
వ్యక్తి. సం. జనుఁడు; జాతికి వేతైజాతికి
అశ్రయమైన స్వరూపము.
వ్యక్తుఁడు. సం. విణ. పండితుఁడు.
వ్యగ్రుఁడు. సం. విణ. వ్యాకులుఁడు;
ఒకటతిగిలిన మనస్సు గలవాఁడు.
వ్యజనము. సం. విసగుకట్టి.
వ్యఙంబకము. సం. ఆముదపుఁజెట్టు.
వ్యతికరము సం. కలఁత;దుఃఖము; వ్యస
నము; కలుపుట, మిశ్రణము.
వ్యతిక్రమము. సం. క్రమవిపర్యయము,
అక్రమము. [మాఱుపడినది.
వ్యతిరిక్తము. సం. విణ. వేఱుపడినది;
వ్యతిరేకము. సం. వేఱు; విరోధము;
మాఱు; ఒక యర్థాలంకారము.
వ్యతిపాతము. సం. ఒకయోగము; పలా
యనము, పాటిపోవుట; ఒక మహో
త్సవము.
వృత్త్యయము. సం. వృత్త్యాసము, తడఁ
బాటు; వ్యతిక్రమము, ఈవలిది ఆవల
ఆవలిది ఈవల.

వ్యత్యస్తము. సం. విణ. వ్యత్యాసము
గలది. [యము.

వ్యత్యాసము. సం. వ్యతిక్రమము; వ్యత్య
వ్యధ. సం. బాధ, కష్టము, దుఃఖము.

వ్యధితము. సం. దుఃఖితము; పీడితము.

వ్యధము. సం. తొలుచుట.

వ్యధితము. సం. విణ. తొలువబడినది.

వ్యధ్యము. సం. చెడ్డప్రోవ.

వ్యవదేశము. సం. కపటము; చెప్పట;
సంజ్ఞ; నెపముపెట్టితనము భిలాపన
దెలుపుట.

వ్యపేతము. సం. విణ. తొలగిపోయినది.

వ్యభిచరించు. సం. అ.క్రి. తప్పించుచు;
అంకుపోవు.

వ్యభిచారము. సం. తప్పించుచుట; అంకు.

వ్యభిచారి. సం. శృంగారభావవిశేషము;

(ఇవిముప్పదిమూడు—నిర్వేదము, గ్లాని,

శంక, అనూయ, మదము, శ్రమము,

అలస్యము, దైన్యము, చింత, మోహము,

స్మృతి, ధృతి, ప్రీతి, చపలత, హర్షము,

ఆవేగము, బడత, గర్వము, విషాదము,

ఔత్సుక్యము, నిద్ర, అపస్మారము,

నుస్తి, విబోధము, అమర్షము, అవస్థా,

ఉగ్రత, మతి, వ్యాధి, ఉన్మాదము,

మగణము, తానము, వితర్కిము.)

వ్యభిచారిణి. సం. అంకుటాలు.

వ్యయ. సం. ఒకసంవత్సరము.

వ్యయము. సం. లగ్నమునకు పండ్లం

డవయిల్లు; ఖర్చు, వెచ్చము, ప్రయము;

క్షీణించుట; నశించుట.

వ్యయించు. సం. క్షీణించు; నశించు.

సక్రి. వెచ్చించు. [నశించినది.

వ్యయితము. సం. విణ. వెచ్చింపబడినది;

వ్యర్థము. సం. విణ. ప్రయోజనములేనిది.

వ్యవకలనము. సం. తీసివేత, ఒకసం

ఖ్యలో ఒకసంఖ్యను ప్రోయుట.

వ్యవకలితము సం. విణ. వ్యవకలనము

చేయబడినది. [నొందినది.

వ్యవచ్చిన్నము. సం. విణ. వ్యవచ్చేదము

వ్యవచ్చేదము. సం. ఖండించుట; భాగి

చుట; భాగహారము; తారతమ్యము;

బాణగమనము.

వ్యవధ. సం. కష్టము; మఱుగు.

వ్యవధానము } సం. ఎడము; కష్టము;

వ్యవధి } మఱుగు.

వ్యవసాయము. సం. ఉద్యోగము, ప్రయ

త్నము; జీవనోపాయము; నిశ్చయము.

వా. కృషి, నేద్యము. [వాడు.

వ్యవసాయి. సం. విణ. వ్యవసాయముగల

వ్యవసితము. సం. నిశ్చయము; వ్యవసా

యము. విణ. అనుష్ఠింపబడినది; నిశ్చ

యింపబడినది; మోసపుచ్చబడినది.

వ్యవస్థ. సం. శాస్త్రనిరూపిత నియమము,

రిచనానియమము. [బడినది.

వ్యవస్థితము. సం. విణ. వ్యవస్థచేయ

వ్యవహరించు. సం. అ.క్రి. వివాదము

చేయు స.క్రి. వాడుకచేయు.

వ్యవహర. సం. న్యాయాధి పతి. విణ.

వ్యవహరించువాడు. [రముచేయు.

వ్యవహారమాడు. సం. స. క్రి. వ్యవహ

వ్యవహారము. సం. తగవు; న్యాయము;

వ్యాపారము; వాడుక; విచారణ;

జూదము.

వ్యవహరి. సం. బేహరి; వ్యాపారము

చేయువాడు. [గలది.

వ్యవహితము. సం. విణ. వ్యవధానము

వ్యవాయము. సం. తేజము; మఱుగు;

సంగమము. [ఒంటరితనము.

వ్యష్టి. సం. వేటుపాటు, ఒంటిపాటు,

వ్యసనము. సం. ఆపద; కామక్రోధముల

వలనఁబుట్టిన దోషము. (ఇవియేడు—

పానము, స్త్రి, మృగము, ద్యూతము

వాక్పాదవ్యము; దండపాదవ్యము;

అర్థదూషణము) అసక్తి; పాపము; అశు

భము; భ్రంశము; నిష్ఫలమైన ప్రయ

త్నము; దైవమువలన నిష్ఫలము.

వ్యస్తము. సం. విణ. వేటుపడినది; వ్యా

కులతబొందినది; వ్యాపించినది.

వ్యత్యకము. సం. అప్రియము; అకార్యము;

అచ్చెరుపాటు; అసత్యము; లజ్జ; వంచన;

అపరాధము; బాధ.

వ్యా

వ్యాకరణము. సం. శబ్దకాస్త్రము.
 వ్యాకీర్ణము. సం. విణ. చెదరెనది.
 వ్యాకులము. సం. విణ. కలతనొందినది.
 వ్యాకులితము. సం. విణ. వ్యాకులము.
 వ్యాకృతి. సం. క్షేపణుచుట; విశద
 పఱచుట; భాసాంతరపఱచుట; వ్యాక
 రణము.
 వ్యాకోచము. రూ. వ్యాకోశము?
 వ్యాకోశము. సం. విణ. వికసించినది. రూ.
 వ్యాకోషము.
 వ్యాఖ్య. సం. వివరణము, వ్యాఖ్యానము
 వ్యాఖ్యాత. సం. విణ. వ్యాఖ్యానము
 చేసినవాడు.
 వ్యాఖ్యాతము. సం. వ్యాఖ్యానముచేయ
 బడినది; స్పష్టముగా చెప్పబడినది.
 వ్యాఖ్యానము. సం. ఆర్థవివరణము
 చేయుట.
 వ్యాఘాతము. సం. ఒకయొగము; ఒక
 అర్థాలంకారము; ప్రతిబంధము; దెబ్బ.
 వ్యాఘూర్ణనము. సం. తిరుగుడు. [నది.
 వ్యాఘూర్ణితము. సం. విణ. తిరుగుడుపడి
 వ్యాఘ్రనఖము. సం. పులిగోరు; పులి
 గోరుగ; ఒక అభరణము; ఒక గంధ
 ద్రవ్యము; నఖతువిశేషము.
 వ్యాఘ్రపాదము. సం. ములువెలగ.
 వ్యాఘ్రపుచ్చము. సం. అనుదపుఁజెట్టు.
 వ్యాఘ్రము. సం. పెద్దపులి; పెద్దా (ఎఱ్ఱా)
 ముదపుఁజెట్టు; ఉత్తిరపదమైనచో
 శ్రేష్ఠవాచకము. [త్రీంత.
 వ్యాఘ్రాటము. సం. భరద్వాజపక్షి, ఏ
 వ్యాఘ్ర. సం. వాఁకుడుగ; ఆడుపులి.
 వ్యాజము. సం. కపటము; చెడ్డతనము;
 మిష, నెపము. [యోక్త.
 వ్యాజ్యేగాడు. వివాదపడినవాడు, అభి
 వ్యాజ్యేమాడు. అ. క్రి. వివాదపడు.
 వ్యాజ్యము. వివాదము, అభియోగము.
 వ్యాధి. సం. చెంగల్యకోష్ఠగ; రోగము.
 వ్యాధిమాతము. సం. తేలగ.

వ్యాధితుడు. సం. విణ. వ్యాధిగలవాడు,
 రోగి. [వాడు; దుష్టుడు.
 వ్యాధుడు. సం. ఎఱుకలవాడు, బోయ
 వ్యాసము. సం. శరీరమంతట వ్యాపించి
 యుండు వాయువు, పంచప్రాణములలో
 నొకటి. [విష్టువు.
 వ్యాపకుడు. సం. విణ. వ్యాపించువాడు
 వ్యాపనము. సం. వ్యాపించుట; ఆచ్ఛా
 దించుట. [దగినది.
 వ్యాపనీయము. సం. విణ. వ్యాపింపఁ
 వ్యాపన్నము. సం. విణ. మృతినొందినది.
 వ్యాపాదనము. సం. చంపుట.
 వ్యాపాదము. సం. ద్రోహచింత
 వ్యాపాదితము. సం. విణ. చంపబడినది.
 వ్యాపారము. సం. పని; ఉద్యోగము;
 వాణిజ్యము.
 వ్యాపారి. సం. విణ. వ్యవసాయము గల
 వాడు, వ్యాపారముగలవాడు.
 వ్యాపి. సం. విష్టువు, వ్యాపించువాడు;
 వ్యాపించునది; ఆత్మ, పూర్ణవస్తువు.
 వ్యాపించు. సం. అ. క్రి. నెరయు, క్రమ్ము,
 అంతట ప్రసరించు.
 వ్యాప్తి. సం. వ్యాపారము. [గలవాడు.
 వ్యాప్తుడు. సం. విణ. వ్యాపారము
 వ్యాప్తము. సం. విణ. వ్యాపించబడినది;
 ప్రసిద్ధి కెక్కినది; పొందబడినది.
 వ్యాప్తి. సం. వ్యాపించుట; ప్రసిద్ధి కెక్కు
 ట; పొందుట.
 వ్యాప్యము. సం. లింగము; చెంగల్య
 కోష్ఠగ. విణ. వ్యాపింపదగినది.
 వ్యామము. సం. బార.
 వ్యామోహము. సం. అత్యంతమోహము.
 వ్యాయతము. సం. విణ. దృఢమైనది;
 దీర్ఘమైనది; అధికమైనది; వ్యాపారము
 గలది.
 వ్యాయామము. సం. కసరత్తు, దేహపరి
 శ్రమము; సాము; బార.
 వ్యాయోగము. సం. రూపకవిశేషము.
 వ్యాయోలము. సం. విణ. మిక్కిలిచలించినది
 వ్యావర్తకము. సం. భేదకము.
 వ్యావర్తనము. సం. వెనుకకు మరలుట;
 మట్టుట; ఇతరేతరవియోగస్థానము.

వ్యావహారికము. సం. వ్యవహార సిద్ధము.
వ్యావహారికుడు. సం. మంత్రి. విణ.

వ్యవహారము తెలిసినవాడు.

వ్యావృత్తము. సం. విణ. వెనుకకు మరలి
నది; చుట్టబడినది. [వ్యతిరేకము.

వ్యావృత్తి. సం. నిరసనము, ఖండము;

వ్యాసంగము. సం. మిక్కిలి అసంగము.

వ్యాసక్తుడు. సం. విణ. అత్యాసక్తిగల
వాడు.

వ్యాసము. సం. విరివి, విస్తారము. వా.

విదేని ఒక విషయమును విరివిగా
వ్రాయుట.

వ్యామఁడు. సం. నేదవ్యామఁడు, కృష్ణ
స్వపాయనుఁడు, బాదగాయనుఁడు,

పారాశర్యుఁడు. [వ్యర్థమైనది.

వ్యాహతము. సం. విణ. బాధింపబడినది;

వ్యాహరము. సం. పలుకు, వాక్కు.

వ్యాహృతము. సం. విణ. వచింపబడినది.

వ్యాహృతి. సం. ఉచ్చారణము, పలుకు,

వ్యాహరము; భూ: భువ: ఆసు మొ.

వ్యాళగ్రాహి. సం. పాములవాడు. రూ.

వ్యాళగ్రాహుడు.

వ్యాళము. సం. పాము; చిలుక పులి;

తులువయేనుగు. విణ. క్రూరమైనది.

రూ. వ్యాడము.

వ్యాళాయుధము. సం. పులిగోరు; కఠి

రూ. వ్యాడాయుధము.

వ్య

వ్యతక్రమము. సం. వ్యతిక్రమము.

వ్యవస్థానము. సం. అడ్డపాటు; సమాధి

నుడి లేచుట; ప్రతికూలప్రసంగము;

స్వాతంత్ర్యము [శబ్దసంభవప్రకారము.

వ్యవృత్తి. సం. కాస్తాదిజన్య పరిజ్ఞానము;

వ్యవృత్తుడు. సం. విణ. కాస్తాదిజన్య

పరిజ్ఞానము కలవాడు. [గించునది.

వ్యవృత్తదకము. సం. విణ. వ్యవృత్తిని కలి

వ్యవృత్తము. సం. చలిది.

వ్యవృత్తము. సం. ప్రాతఃకాలము. విణ.

పర్యవీతము. [స్తోత్రము.

వ్యవృత్తి. సం. ఫలము; ప్రసాది; సమృద్ధి;

వ్య

వ్యవృత్తము. సం. విణ. వ్యవహారముగా
ఉంచబడినది (నేన); ఉంచబడినది; దట్ట

మైనది; విశాలమైనది.

వ్యవృత్తి. సం. నేత నేయుట.

వ్యవహారము. సం. చక్కనియూహ; మొగ్గ

రము, దండునుతీర్పుట, యుద్ధార్థమైన

సేనారచన; సమూహము; రచన.

(వ్యవహారభేదములు—దండము, భంగము,

మండలము, అసంహతము. క్రొంచుచక్ర

గోమూత్రికాదులు పీనియవాంతర భేద

ములు.)

వ్య

వ్యోకారుడు. సం. ఇనుముపనిచేయు
వాడు, కమ్మరవాడు.

వ్యోమకేసుడు. సం. శివుడు.

వ్యోమము సం. ఆకాశము; జలము.

వ్యోమయానము. సం. విమానము.

వ్యోషము. సం. త్రికటుకము.

ప్ర

ప్రంత. ఏలు; పల్లము.

ప్రక్క. ఖండము, తునుక, బద్ద.

ప్రక్కలించు. సం. క్రి. భేదించు; ప్రక్కలు

చేయు.

ప్రక్కలంత. భేదము.

ప్రక్కవాయు } అ. క్రి. తెగు, చిన్నమగు;

ప్రక్కవాటు } చీలు, భిన్నమగు.

ప్రచ్చు. అ. క్రి. ప్రయ్యో. స. క్రి. భేదించు;

చీల్చు, బద్దలుచేయు; గోళ్ళతో చీల్చు;

సఖిత్వముచేయు.

ప్రజము. సం. పనులమంద; పనులదొడ్డి;

సమూహము; త్రోవ. [ప్రయాణము.

ప్రజ్య. సం. గమనము; వర్గము; తిరుగుట;

ప్రణము. సం. గాయము; కలుపు; కిణము

ప్రతతి. సం. తీగె; వివి.

వ్రతము. సం. శాస్త్రవిహితమైన ఉపవాసాది పుణ్యకర్మానుష్ఠానము; నియమము ప్రతి. సం. యజమానుడు; వ్రతముగల వాడు. వ్రతభేదములు—బుష్పి, స్నాతకుడు, యతి, స్థాండిలుడు, ద్వయాతిగుడు, మూలికుడు, లోచకుడు, ఔర్వుడు, ఖపుటుడు.

వ్రప్పు చీలిక.

వ్రయము. సం. వ్యయము, ఖర్చు. వ్రయ్య. ఖండము, వక్క, బద్ద, చీలిక. వ్రయ్యబడు } అ. క్రి. వ్రయ్య, వ్రయ్యవాయు } భేదిల్లు, చీలు. వ్రయ్యవాణు } వ్రయ్య. అ. క్రి. బద్దలగు. వ్రచ్చనము. సం. ఛేదనము; ఆకుతాయి.

వ్రా

వ్రాచుడు. వ్రాకుడు.

వ్రాత. శేఖనము, వ్రాయుట; లిపి.

వ్రాతకాడు. శేఖకుడు, శేకరి, వ్రాయు వాడు; కరణము.

వ్రాతచేపడి. గంధపటి, శేఖ్య కాల.

వ్రాతపని. శేఖనక్రియ; రంగు వేయు వాడు వస్త్రముల యంచులయందు రంగులతో వ్రాసెడు చిత్రము.

వ్రాతబల్లి. వ్రాతకాండ్రు కాగితము లుంచుకొని వ్రాయు వాలు గుకాశ్య చాకపు వాటపు పలక.

వ్రాతసాకిరి. లిఖితుడు.

వ్రాజె. వా. అప్రయోజకుడు

వ్రాతము. సం. గుమి, సమూహము.

వ్రాత్తుడు. సం. (యోగ్యకాలమున) ఉపనయనాది స.స్కారము లేనివాడు.

వ్రాయనకాడు. శేకరి, శేఖకుడు.

వ్రాయనప్రవృత్తి. మి. శేఖనవృత్తి.

వ్రాయనము. వ్రాత; జాబు. బ్రాట్టు.

వ్రాయి. అక్షరము; శేఖ; పాఠికమీది

వ్రాయించు. స. క్రి. లిఖింపజేయు.

వ్రాయిడి. విజ. వ్రాతరానివాడు, నిరక్షకుడు.

వ్రాయు. స. క్రి. లిఖించు.

వ్రాలు. అక్షరములు; సంతకము, నాస్తాక్షరములు. అ. క్రి. పక్షిక్రిందికి దిగు; ఒలుగు; మీనా; తగ్గు.

వ్రాలుచు. వ్రే. వ్రాలజేయు. రూ.

వి

విచ్చు. కాంక్ష.?

వీ

వీడ. సం. సిగ్గు.

వీలు. అ. క్రి. చీలు, విచారితమగు.

వీలుపడు. అ. క్రి. బలహీనమగు.

వీహ. సం. వరిగింజ, వడ్లగింజ; వడ్లు; ఎఱ్ఱజిలమవడ్లు; ధాన్యము.

వీళ. సం. సిగ్గు.

వ్రే

వ్రే. గొల్లకులము.

వ్రేకటి. గర్భము.

వ్రేకన } భారము, బలువు; ఆతిశయము. వ్రేకము }

వ్రేగు. భారము, బలువు. అ. క్రి. వేగు

వ్రేగుపడు. అ. క్రి. భారపడు.

వ్రేచు. వ్రే. వేగజేయు.

వ్రేడు. గొల్లవాడు, గోపకుడు.

వ్రేత. వ్రేయుట; దెబ్బ.

వ్రేపుడు. వ్రేపుడు. రూ. వేపుడు.

వ్రేటు. వ్రేత.

వ్రేటుగొను. స. క్రి. కొట్టు.

వ్రేత. గొల్లడి, గోపిక. [కృష్ణుడు.

వ్రేతలమేలువాడు. గోపాలుడు, శ్రీ

వ్రేపల్లె. ఘోషము, గొల్లపల్లె. రూ. వ్రేపల్లియ.

వ్రేయు. స. క్రి. కొట్టు; నలుకు.

వ్రేలబడు. అ. క్రి. వ్రేలాడు.

వ్రేలాడు. అ. క్రి. లంఛితమగు, వ్రేలు. రూ.

వ్రేలియాడు. వ్రేలాడు; ముసుగు.

వ్రేలు. ఆంగుళము, ఆంగుళి. అ. క్రి.

వ్రేలుకాడు. వా. అ. క్రి. వ్రేలాడు.

వేలుచే. ప్రే. ప్రేలజేయు, ప్రే ల్పు; కడుగు.

వేలుడు. విణ. లంబితము, ప్రేలాడినది.

వేలుబొట్టన. బాలక్రీడావిశేషము.

వేలుమిడి. తుటి, చిటిక.

వేల్పుడి. తృటి; అంగుళిసంజ్ఞ.

వేల్చి. వేలిమి, యజ్ఞము.

వేల్చిడి. తృటి; భూతి.

వేలెడు. విణ. అంగుళప్రమాణము.

వై

వైహేయము. సం. విణ. వడ్లుపండెడి పొలము; ధాన్యములు పండదగిన పొలము.

శ

శంక. సం. సంశయము; భయము; విచారము.

శంకరభగవత్పాదులు. బ. సం. శ్రీ శంకరాచార్యులు, నరుడుగా నవతరించిన విశ్వేశ్వరుడు.

శంకరాభరణము. రాగవిశేషము.

శంకరుడు. సం. శివుడు; శంకరాచార్యుడు. విణ. నుఖమును గలుగజేయువాడు. [పడు. రూ. శంకిల్లు.

శంకించు. సం. అక్రి. సం. దేహించు; భయ

శంకితుడు. సం. విణ. సం. శయించినవాడు; భయపడినవాడు. [నము.

శంకుకర్షము. సం. గాడిద; ఒక నిద్రస్థ

శంకుల. సం. పోకొత్తు; ఉలి.

శంకువు. సం. మోడు; బానెడుకొయ్య మేకు, గసిక; తాటె; మేకు; నీరుపంది; సంఖ్యావిశేషము.

శంఖచరి. సం. పాపటబొట్టు.

శంఖనఖము. సం. సత్తగుల్ల.

శంఖపాణి. సం. విష్ణువు. [విశేషము.

శంఖపాలకుడు. సం. విణ. నాగసర్ప

శంఖము. సం. సంకు, చిందము; నొసటి యముక; గజదంత మధ్యభాగము; లక్ష కోట్లు; ఒకనిధి; సర్పవిశేషము; నఖయనెడి ఒక గంధద్రవ్యము.

శంఖిని. సం. కట్టెతిగ; పద్మపుతీగ; శ్రీజాతి విశేషము.

శంప. సం. మెఱపు.

శంపాకము. సం. తేలక.

శంబము. సం. వజ్రాయుధము; రోకలి

మొదలగువాని పొన్ను. విణ. నుఖము కలది.

శంబరము. సం. ఉదకము; ఒక చేప; గవయమృగము కంటె పెద్దదియగు మృగ విశేషము.

శంబరారి. సం. మన్మథుడు.

శంబరి. సం. ఎలుకజీడిగ.

శంబరుడు. సం. ఒకరాక్షసుడు.

శంబలము. సం. దారిబత్తెము; మాతృర్యము; తీరము.

శంబాకృతము. సం. విణ. ద్విహాల్యము.

శంబుకము } సం. కప్పచిప్ప.

శంబువు } సం. కప్పచిప్ప.

శంబూకము. సం. కప్పచిప్ప; వీనుగు కుంభస్థలము కడచోటు.

శంబూకుడు. సం. ఒక కూద్రతపన్వి; ఒక రాక్షసుడు.

శంభము. సం. విణ. శుభముగలది.

శంభలి. సం. కుంటెనకత్తె. రూ. శంబలి.

శంబువు. సం. శివుడు; విష్ణువు; బ్రహ్మ; బుద్ధదేవుడు. రూ. శంభుడు.

శంప. సం. మాట; ప్రోతము; ఇచ్చు; చెప్పట. [నుట.

శంసనము. చెప్పట; స్తుతించట; ఇచ్చిం

శంసితము. సం. విణ. నిశ్చయింపబడినది;

హింసింపబడినది; స్తుతింపబడినది;

అనుష్ఠింపబడినది. [తినానము.

శకటము. సం. బండి; బండిపరిమాణము;

శకటరేఫ. సం. తెనుగున బండి అను

అక్షరము.

శకము. సం. 56 దేశములలో నొకటి, రోము దేశము; ఒక మైచ్చజాతి; శక దేశ జనము. వా. ఒకని పరిపాలనముతో జేరిన సంవత్సరము.
 శకలము. చెట్టుమీఁది పట్ట; నార; రాగ ద్రవ్యము; తునుక.
 శకలి. సం. చేప. [రూ. శకారి.
 శకాంతకుడు. సం. విక్రమార్కుడు.
 శకాబ్దిములు. సం. బ. శక కారకులైన మహాపురుషుల మరణదినము మొదలు కొని ప్రవర్తిల్లిన సంవత్సరములు.
 శకుంతము. సం. పక్షి; భాసపక్షి; ఒక పురుగు.
 శకుంతి. సం. పక్షి.
 శకుడు సం. శక దేశస్థుడు; కాలివాహ నుడు, ఒక నృపశ్రేష్ఠుడు.
 శకునము. సం. వలను, శుభాశుభసూచక నిమిత్తము; పక్షి; పక్షివిశేషము.
 శకుని. సం. చిందపిట్ట; నల్లనిచ్చుక; పక్షి; ఒక కరణము; దుర్యోధనుని మేనమామ.
 శకులము. సం. బేడిస మీను.
 శకులాక్షకము. సం. తీగగతిక.
 శకులాదని. సం. కటుకరోహిణి; నీరు విప్పులి.
 శకులార్చకము. సం. కుచ్చుమీను.
 శకులి. సం. చేప. [దూడ.
 శకృత్కరి. పం. వత్సము, ఏడాదిలోని శకృత్తు. సం. మలము.
 శక్తి. సం. బలము; సామర్థ్యము; పార్వతీ దేవి; చిల్లకోల; ఇచ్చాది; (ఇవిమూడ- ఇచ్చాశక్తి, జ్ఞానశక్తి, క్రియాశక్తి.) ఉత్సాహాది (ఇవి మూడు-ఉత్సాహ శక్తి, ప్రభుశక్తి, మంత్రశక్తి); వని వుని కొడుకు.
 శక్తిధరుడు. సం. కుమారస్వామి.
 శక్తుడు. సం. విణ. శక్తిగలవాడు, సమర్థుడు.
 శక్యము. సం. విణ. అలవి, సాధ్యము.
 శక్రగోపము. సం. ఇంద్రగోపము.
 శక్రధనువు. సం. ఇంద్రధనుస్సు.
 శక్రపాదపము. పం. దేవదారువు.
 శక్రపుష్పి. సం. వెన్న వెదురుకూర.

శక్రబువనము. సం. స్వర్గము. రూ. ఇంద్ర భవనము.
 శక్రవల్లిక. సం. పెద్దపాఁపరక.
 శక్రుడు. సం. ఇంద్రుడు.
 శక్లుడు. సం. విణ. ప్రియవాది.
 శక్వరము. సం. ఎద్దు. [ఒడ్డాణము.
 శక్వరి. సం. ఒక ఛందస్సు; ఒక నది; శచి. సం. శచీదేవి; ఇంద్రనిభార్య; పిల్ల పీఠరక.
 శచీపతి. సం. ఇంద్రుడు.
 శతగోపము. సం. శతారి, విష్ణుపాదచిహ్నములుగల పాత్రవిశేషము.
 శరగోపమువెట్టు. మి. అ. క్రి. టోపీ వేయు.
 శరమతి. సం. మొండిపట్టు వాడు, కుత్సిత మతి.
 శరించు. స. క్రి. మూర్ఖపుపట్టు పట్టు.
 శరుడు. సం. చతుర్విధ శృంగార నాయకులలో నొకడు; మధ్యస్థపురుషుడు. విణ. కుత్సితుడు; కపటి; ధూర్తుడు; మూర్ఖుడు; మొండివాడు.
 శణువర్ణి. సం. సోమిదముక.
 శణువుప్పిక. సం. గిలక.
 శణము. సం. జనుముక. [వలత్రాడు.
 శణునూత్రము. సం. జనపనారతో నల్లిన శతకము. నూలు. విణ. నూలు లేక నూటయెనిమిది సంఖ్యగలది. [కోట్లు.
 శతకోటి. సం. వజ్రాయుధము; నూలు శతమ్మి సం నాలుగుమూరల నిడివిగల యినుప ముండ్లకట్ట; కానుగుక; ఫిరంగి.
 శతతార. సం. శతభిషానక్షత్రము.
 శతద్రువు. సం. నూలుపాయలై పాతొడి యొకానొకనది.
 శతధృతి. సం. బ్రహ్మ; ఇంద్రుడు.
 శతవత్రకము. సం. వడ్లంగిపిట్ట.
 శతవత్రము. సం. పద్మము; నెమిలి; బెగ్గురు; వడ్లంగిపిట్ట; రాచిలుక.
 శతపది. సం. కట్టజెట్టి; చెవిచూరువాము; రోకటిబండ.
 శతపర్వ. సం. శుక్రని భార్య.
 శతపర్వము. సం. వెదురుక.
 శతపర్విక. సం. గతిక; వసక.
 శతపుష్పి. సం. సదాపక.

శతప్రాసము. సం. గన్నేరుగ.
 శతఖిషము. సం. ఒకనక్షత్రము.
 శతమన్యువు. సం. ఇంద్రుడు.
 శతమానము. సం. పలమెత్తువెండి;
 తూమెడు; 320గురిగుంజలయెత్తువెండి;
 నూటికొలది. [అనంతము.
 శతము. సం. వంద; నూలు; అశేకము;
 శతమూలి. సం. పిల్లపీచరగ. [పీచర.
 శతవీర్య సం. తెల్లగఱ్ఱి; నల్లదాక్ష; పిల్ల
 శతవేది. సం. పుల్లపబ్బి.
 శతప్రాద. సం. మెలుపు; వజ్రాయుధము.
 శతాంగము. సం. యుద్ధమున కుపయోగించు
 చెడు రథము; రథము.
 శతానందము. సం. విష్ణురథము.
 శతానందుడు. సం. బ్రహ్మ; విష్ణువు;
 గరుడుడు.
 శతారము. సం. వజ్రాయుధము.
 శతావరి. సం. పిల్లపీచరగ; శచీదేవి.
 శతావ్యయ. సం. సదాపక.
 శత్రువు. సం. పగవాడు; దండెత్తిపోవు
 వాని దేశమునకు ఆవలిదేశపురాజు.
 (శత్రుత్వాదిరాజమండలము. శత్రుమిత్రులు
 తన్నిత్రులు, తన్నిత్రమిత్రులు, పార్శ్వ
 గ్రామములు, ఆక్రందములు, అసారు
 లిరువురు, మధ్యములు, ఉదాసీనుడు)
 శని. సం. శనైశ్చరుడు, ధాయాపుత్రుడు
 శనిప్రియము. సం. నీలరత్నము.
 శనివారపుజుడి. మి. మాననిది, తప్పనిది.
 (శనివారము నాడువచ్చిన వాన తిరుగ
 శనివారము వచ్చుదశకు పోదని లోక
 ములో వాడుక.) [వారము.
 శనివారము. సం. ఏడవవారము, మంద
 శనైశ్చరుడు. సం. శనిగ్రహము.
 శపథము. } సం. ఒట్టు; తిట్టు.
 శపసము. }
 శపించు. సం. స. క్రి. తిట్టు.
 శపము. సం. అశ్వాది పశుశాతియొక్క
 డెక్క; చెట్టువేరు.
 శపరము } చేప; ఎగిసిపడెడు
 శపరి } మత్స్యము
 శబరాలయము. సం. బోయపల్లె.

శబరి. సం. శబర స్త్రీ.
 శబరుడు. సం. ఆకులుకట్టుకొని అడవి
 యందు తిరిగెడు బోయవాడు; శివుడు
 శబలము. సం. చిత్రవర్ణము; మిత్రవర్ణము
 విణ. చిత్రవర్ణముగలది.
 శబలి. సం. చిత్రవర్ణముగల యావు.
 శబ్దగ్రహము. సం. చెవి.
 శబ్దనుడు. సం. విణ శబ్దించువాడు.
 శబ్దము. సం. ధ్వని; వ్యాకరణశాస్త్ర శిక్షిత
 మైన వాక్కు.
 శబ్దశాసనుడు. సం. శబ్దమును అనుశా
 సించువాడు, వ్యాకరణాచార్యుడు.
 శబ్దశాస్త్రము. సం. వ్యాకరణము.
 శబ్దించు. సం. అ. క్రి. శబ్దముచేయు,
 మ్రోయు.
 శబ్దితము. సం. విణ. శబ్దముచేయబడినది.
 శమత్యము. సం. శమముగలిగియుండుట,
 శమధము. సం. శాంతి.
 శమధుడు. సం. మంత్ర.
 శమనము. శాంతింపజేయుట; శాంతి
 బొందుట, అడలుట; వధము.
 శమనస్వన. సం. యమునానది.
 శమనుడు. సం. యముడు.
 శమము. సం. శాంతి, కామక్రోధాదులు
 లేక యడలియుండుట.
 శమలము. సం. మలము.
 శమి. సం. జమ్మి; పెసలు మొదలగువాని
 మైపొట్టు. విణ. శమముగలవాడు.
 శమించు. సం. అ. క్రి. అడలు; శాంతి
 బొందు రూ. శమించును.
 శమితము. సం. విణ. శమించినది.
 శమీధాన్యము. సం. మినుములు మొద
 లైన కాయధాన్యము.
 శమీరము. శేలజమ్మి.
 శమేనా. గుడ్డతో నిర్మింపబడిన కుటీరము.
 శమ్య. సం. కాండిచీల; యజ్ఞాంగశాలా
 కారకావ్యవేశము.
 శమ్యాకము. సం. తేలగ; పలుపు.
 శయనము. సం. పలుపు; శయ్య; నిద్ర;
 నురతము. [కొను.
 శయనించు. సం. అ. క్రి. పరుండు, పండు

శయనీయము. సం. పఱపు; శయ్య; విణ. పడక కుడగినది.
 శయము. సం. హస్తము; శయ్య; పాము
 శయాళువు. సం. కుక్క; నక్క; పెను
 బాము. విణ. నిదురపోతు.
 శయించు. సం. ఆ. క్రి. శయనించు.
 శయితుడు. సం. విణ. నిదురపోతు; నిద్రిం
 చినవాడు.
 శయువు. సం. పెనుబాము.
 శయ్య. సం. పఱపు; పదగుంఘనము;
 పడక, మంచము మొ.
 శరంధము. సం. పక్షి; తొండ; సరడు.
 శరండుడు. సం. ధూర్జుడు; కాముకుడు.
 శరజన్మడు. సం. కుమారస్వామి.
 శరణము. సం. రక్షణము; గృహము.
 శరణాగతి. సం. శరణుచొచ్చుట, ప్రప
 దనము, ప్రపత్తి; ఆశ్రయించుట.
 శరణీయుడు. సం. విణ. శరణుచొచ్చు
 దగినవాడు.
 శరణు. రక్షకము; శరణాగతి; నమస్కా
 రము. [బొందు.
 శరణుబొచ్చు. మి. స. క్రి. శరణాగతిని
 శరణుడు. సం. వాయువు. విణ. రక్షిం
 చువాడు; శరణుచొచ్చుదగినవాడు.
 శరత్తు } సం. శరదృతువు; సంవత్సరము.
 శరద }
 శరధి } సం. సముద్రము; అమ్మల
 శరనిధి } పొది.
 శరభము సం. మహాసింహము, ఎనిమిది
 కార్ణమృగము; ఒంటె.
 శరభుడు. సం. ఒక వానరుడు.
 శరము. సం. బాణము; తెల్లు; జలము;
 పాలు పెరుగుమీడి మీడుగడ.
 శరవణభవుడు. స్కంధుడు, కుమార
 స్వామి.
 శరవ్యము. సం. గుణి; లక్ష్యము.
 శరారి. సం. ఆడేలు, బాతు.
 శరారువు. సం. విణ. చంపునది.
 శరావతి. సం. ఒకనది.
 శరావము. సం. మూకుడు.
 శరాసనము. సం. విల్లు. రూ. శరాసము.
 శరీరము. సం. దేహము.

శరీరయాత్ర. దేహయాత్ర, దేహము
 యొక్క మనుగడ.
 శరీరి. సం. జంతువు, ప్రాణి, జీవుడు.
 విణ. శరీరముకలవాడు.
 శర్కర. సం. చెక్కెర, పంచదార;
 మొరము; మొరపనేల; పెంచిక; మధు
 మేహము; వ్రయ్య.
 శర్కరకము. సం. కమలాఫలము.
 శర్కరిలము. సం. విణ. మొరప.
 శర్కనము. సం. పిత్తుట, అపానశబ్దము.
 శర్థించు. సం. ఆ. క్రి. పిత్తు.
 శర్మము. సం. ఆనందము, సుఖము.
 విణ. సుఖముగలది. (ములాపించిన)
 బ్రాహ్మణుని ఉపపదము.
 శర్వరి. సం. రాత్రి; పసుపు; స్త్రీ; ఒక
 సంవత్సరము; సంధ్య.
 శర్వల. సం. నేజా, చిలకొల.
 శర్వాణి సం. పార్వతీదేవి.
 శర్వుడు. సం. శివుడు.
 శలకము. సం. సాలెపురుగు.
 శలభము. సం. మిడుత. [శలలము.
 శలము. సం. ఏరుపంది ముల్లు. రూ.
 శలలి. సం. ఏడుపంది; ఏడుపందిముల్లు
 శలక. సం. సలాక, గొడుగు మొదలగు
 వానికమ్మి; వీణ మొదలగు వానిని వాయిం
 చెడు కొడుపు; వాగణ; తోమరము.
 శలాటువు. సం. ఒకమూలము. విణ. పండ
 నిది; కాయ. [మీడి పాలను.
 శల్కము సం. ముక్క; నార; చేప
 శల్యకము. సం. ఏడుపందివంటి మృగవిశే
 షము?; వ్రంగ; ఒక పక్షి.
 శల్యము. సం. ఎముక; బాణము; సలాక;
 విషము; కాయ్యమేకు; చిల్లకొల; ఏడు
 పండ్; వ్రంగ; ఆయుధపుటలుగు.
 శల్యుడు. సం. నకులసహదేవుల మేన
 మామ.
 శల్లకి. సం. ఏడుపంది; అందుగు.
 శవము. సం. జలము; పీనుగు.
 శశకము. సం. కుండేలు.
 శశధరుడు. సం. చంద్రుడు.
 శశము. సం. కుండేలు; చెవులపిల్లి; బోశ
 ము; లాద్దుగు.

శశవిషాణము. సం. కుండేటికొమ్ము.

శశాంకుడు. సం. చంద్రుడు.

శశాదనము. సం. డేగ.

శశి. సం. చంద్రుడు.

శశిప్రభము. సం. అసత్యము; తెల్లగలువ.

శశోర్ధము. సం. కుండేటిబొచ్చు.

శశద్బాలుడు. సం. కుమారస్వామి.

శమ్మలి. సం. చక్కిలము; బయటిచెవి.

శప్పము. సం. లేతగడ్డి; ప్రతిభాహని.

వా. వెండ్రుక.

శననము. సం. యజ్ఞమునందలి పశువధము

శస్త్రము. సం. శుభము. విణ. శుభకర

మైనది; స్తుతింపబడినది; ప్రశస్తమైనది

శస్త్రమార్డుడు. సం. సానపెట్టువాడు.

శస్త్రము. సం. ఆయుధము; లోహము;

ఇనుము; ఖడ్గము.

శస్త్రాజీవుడు. సం. విణ. ఆయుధకర్త

చేత జీవించువాడు. ధరించువాడు.

శస్త్రి. సం. చురకత్తి. విణ. శస్త్రమును

శా

శాంఖికుడు. సం. రూ. కాంబవికుడు.

శాండిల్యము. సం. మారేడు.

శాండిల్యుడు. సం. ఒక మని.

శాంతము. సం. ఒకరసము; ఓర్పు; చిత్త్రోప

శమము. విణ. శాంతిబొందినది; నిరు

పాధికమగు ఆత్మ. [మరలుట.

శాంతి. సం. శమము; ఓర్పు; చాలించుట;

శాంతించే. సం. ఆ. క్రి. శాంతిబొందు.

శాంతుడు. సం. విణ. శాంతిగలవాడు.

శాంబరి. సం. మాయ; గారడీ. [దీక్ష.

శాంభవదీక్ష. సం. శివదీక్ష; లింగధారణ

శాంభవి. సం. పార్వతి; నల్లగట్టిక.

శాకటము. సం. బండియెద్దు. విణ. బండిది

శాకము. సం. కూర; (ఇది ఆకు, పువ్వు,

కాయ మొదలగు భేదములచే పది విధ

ములు గలది) పేకు; కాకదీప్తము; శక్తి

కాకశాకటము } సం. కూరనుడి.

కాకశాకినము } సం. కూరనుడి.

శాకిని. సం. ఒకదుర్గాసహచరి; కూరలుగల

పొలము; ఇంటిలోట; దేవీశక్తి.

శాకునము. సం. శకునశాస్త్రము.

శాకునికుడు. సం. పక్షుల పేటకాడు.

శాక్కురము. సం. ఎద్దు.

శాక్తికుడు. సం. శక్త్యాయుధముతో

పోరుసలుపువాడు.

శాక్తుడు. సం. శక్తిని ఉపాసించువాడు

శాక్యముని } గౌతమబుద్ధుడు,

శాక్యసింహుడు } శాక్యవంశమునకుఁ

జేందినబుద్ధుడు.

శాఖ. సం. చెట్టుకొమ్ము; వేదభాగము;

చేయి. [సము చేయువాడు.

శాఖారండుడు. సం. అన్యశాఖాధ్యయ

శాఖానగరము. సం. పాలెము; పేట.

శాఖామృగము. సం. శోతి.

శాఖి. సం. చెట్టు; వేదము; తురక, విణ.

అంతర్భాగములు గలది.

శాటము. సం. వస్త్రవిశేషము; దుప్పటి.

శాటి. సం. ఒకవస్త్రము; చీర.

శాత్ర్యము. సం. కపటము; వ్యాజము.

శాణిము. సానరాయి; ఒరగల్లు; నాలుగు

మాషములపత్తు.

శాణా. జాణ, సమర్థుడు.

శాణాతనము. గా. జాణతనము.

శాణికుడు. సం. సానపెట్టువాడు.

శాణితము. సం. విణ. సానపెట్టబడినది.

శాతకుంభము. సం. బంగారు; ఉమ్మెత్త.

శాతము. సం. సుఖము. విణ. వాడి

చేయబడినది; కృశించినది. [స్త్రీ.

శాతోదరి. సం. కృశించినకడుపుగలస్త్రీ;

శాత్రవము. సం. శత్రుత్వము; సమూహము.

శాత్రవుడు. సం. శత్రువు. [బురద.

శాదము. సం. లేతపచ్చిక; అడుగు,

శాద్వలము. సం. విణ. లేతపచ్చిక కలది.

శానము. సం. కత్తులసాన; స్వర్ణచ్చేదన

సాధనవిశేషము.

శాపము. సం. ఒట్టు; తిట్టు.

శాపించే. సం. స. క్రి. శపించు.

శాబకము. సం. శిశువు; పిల్ల.

శాబరము. సు. లాద్దుగు; శివకృతతంత్ర

విశేషము. విణ. శబరసంబంధమైనది.

శాబాసు. హిం. బాగుబాగు అనుట.

శాబ్దము. సం. విణ. శబ్దసంబంధమైనది.

శాబ్దకుఁడు. సం. వైయాకరణుఁడు.
 శామనము. సం. శాంతి; వధము.
 శామాకము. సం. చామలు.
 శామిత్రము. సం. యజ్ఞము; యజ్ఞ పశు
 బంధనము; యజ్ఞపాత్రము.
 శాయిక. సం. శయనము, పరుండుట.
 శారద. సం. సరస్వతీదేవి; దుర్గ.
 శారదగాఁడు. హాస్యగాఁడు.
 శారదము. సం. పచ్చపెసరగి; సంవత్సర
 ము; ఏడాకులరంటి. విణ. శరత్కాల
 మందుఁబుట్టినది; క్రొత్తది; ప్రతిభ లేనిది.
 శారది, సం. ఏడాకులరంటి; నీరుపిప్పలి.
 శారభటము. సం. దినముయొక్క నాలు
 గవ భాగము.
 శారము. సం. చివ్రవర్ణము; జూదపుసారె;
 వాయువు. విణ. చిత్రవర్ణముగలది.
 శారి. సం. గోరింక, గోరువంక పిట్ట;
 యుద్ధార్థము ఏనుఁగుమీఁద పరచిన
 చాడోలు; వ్యవహార విశేషము;
 జూదపుసారె.
 శారిక. సం. గోరింక, గోరువంకపిట్ట; విణ
 మొదలగు వానిని వాయించుకొడుపు;
 సఖత్వము. [పాలి. రూ. శారిఫలకము.
 శారిఫలము. సం. నెత్తపలక, సాగటాల
 శారిబ. సం. మామెంఱి
 శారీరము. సం. విణ. శరీర సంబంధ
 మైనది. వా. కంఠస్వరము.
 శార్కరము. సం. పాలనుగుఁగు. విణ.
 మొరిపనేల
 శార్దము. సం. విష్ణుదేవుఁగవిల్లు; విల్లు.
 విణ. శృంగసంబంధమైనది. విష్ణువు.
 శార్ధి. సం. శార్దమనుధనుస్సుగల వాఁడు,
 శార్దాలము. సం. పలి; ఒకపక్షి
 శార్దాలుఁడు. సం. వ్యాఘ్రమానురు. శ.
 (ఉత్తర పదమైనచో) శేష్ఠుఁడు.
 శార్వరము. సం. కటికిచీరటి. విణ.
 చుంపునది.
 శార్వరి. సం. రాత్రి.
 శాల. సం. ఇల్లు; ఇంటియఁడు కొంత
 భాగము; పెనుఁగొమ్ము; చావడి.

శాలము. సం. ఒక చేప; మద్దిచెట్టు.
 శాలి. సం. (బుద్ధిశాలి-అను మొదలగు) ఒక
 ప్రత్యయము; వరి; గంధమార్జాలము.
 శాలివాహనుఁడు. సం. శక కర్తయైన ఒక
 నృపుఁడు.
 శాలిహారము. సం. గుఱ్ఱము.
 శాలిహారతుఁడు. సం. అశ్వశాస్త్రప్రవర్త
 కుఁడైన ఒక ఋషి. [వాఁడు.
 శాలీనుఁడు. సం. విణ. దిట్టతనము లేని
 శాలాకము. సం. తామర మొదలగువాని
 దుంప; జాజికాయ.
 శాలారము. సం. కప్ప. [పాలము.
 శాలేయము. సం. సదాపక. విణ. పరిశుండు
 శాల్మలి. సం. బూరుగుగి; ఒకద్విపము.
 శావము. సం. మృతనూతకము.
 శాశ్వతము. సం. విణ. నిత్యము; ఎల్లప్పుడు
 ఒక్కరీతినుండు పరమాత్మ; నాశము
 లేనిది. [మాత్మ.
 శాశ్వతుఁడు. సం. వేదవ్యాసుఁడు; పర
 శామ్ములికము. సం. చక్కిలముల సమూ
 హము. [వాఁడు.
 శామ్ములుఁడు. సం. విణ. మాంసముతిన
 శాసకుఁడు. సం. విణ. శాసించువాఁడు.
 శాసనము. సం. దానపట్టా, రాజాతాను
 దానముచేసిన భూమికై వ్రాసియిచ్చిన
 కాలు; ఆజ్ఞ; శిక్ష; శాస్త్రము.
 శాసించు. సం. స. క్రి. ఆజ్ఞాపించు;
 శిక్షించు. [వాఁడు.
 శాస్త్ర. సం. బుద్ధదేవుఁడు. విణ. శాసించు
 శాస్త్ర. సం. ఆజ్ఞ; రాజదండనము.
 శాస్త్రజ్ఞుఁడు. సం. శాస్త్రము తెలిసినవాఁడు.
 శాస్త్రము. సం. నియమగ్రంథము. (ఇవి
 యాజు — తగ్గియు, వ్యాకరణము,
 ధర్మము, మిమంస, వైద్యము, జ్యోతి
 షము.) విణ. శాస్త్రమువలన గలిగినది.
 శాస్త్రవిదుఁడు. సం. వి. శాస్త్రము తెలిసిన
 వాఁడు.
 శాస్త్రి. సం. విణ. శాస్త్రవిదుఁడు.
 శాస్త్రయుము. సం. విణ. శాస్త్రప్రాక్రము.
 శాస్త్రము. సం. విణ. శాసించదగినది.

శి

శింఖానము. సం. ఇనుపచిట్టెము; చీమిడి;
కాపాత్రము.

శింజి. సం. వింటినారి; నగలమోత.

శింజితము. సం. భూమణములమోత.

శింజిని. సం. వింటినారి; కాలియంచె.

శింబి } సం. పెసలునునుములు మొదలగు
శింబి } వానిపై పొట్టు; తంబతీగ చిత్తుడు.

శింబితము. సం. నల్లపెసలు.

శింశప. సం. ఇరుగుడు.

శికస్తు. శిథిలమగు; చెల్లాచెదలుగు.

శిక్యము. సం. కావడియుట్టి; ఉట్టి. [నది.

శిక్యితము. సం. విణ. ఉట్టియందుంచబడి

శిక్ష. సం. పడంగములలో నొకటి; విద్యా
భ్యాసము. వా. దండనము, శిక్షించుట.

శిక్షణము. సం. విద్యాభ్యాసము.

శిక్షించు. సం. న. క్రి. శిక్ష చేయు.

శిక్షితుడు. సం. విణ. శిక్షింపబడినవాడు;
నేర్పరి.

శిఖి. సం. సిగ, జాట్లు; నెమిలిసిగ; పెగ,
అగ్నివ్యాళ; చెట్టుకొమ్మచివర; కొన;
ఉడ; కొమ్మ; తడిగొట్ట; కిరణము.

శిఖండకము. సం. పిల్లజాట్లు, జాలపాలు;
నెమిలిపురి. [పురి.

శిఖండము. సం. చివర; కొన; జాట్లు; నెమిలి

శిఖండి. సం. అడవి మొల్ల; ద్రుపదరాజు
కొడుకు; నెమిలి; నెమిలిపురి; కోడి;
బాణము.

శిఖరము. సం. పర్వతశిఖరము; చెట్టు
కొన; మంచపుకోడుకొన; కొన; కచ్చు;
పండినదానిమ్మచిత్తుపంటి కంపుతునుక;
శిలావిశేషము; అభినయహస్తవిశేషము.

శిఖరి. సం. కొండ; చెట్టు; ఉత్తరేను.

శిఖరిణి. సం. సిగరి, పెరుగుతో ననేక
ద్రవ్యములు కలిపి చేసినది; వృత్తవిశే
షము; ఉత్తమస్త్రీ; రోమావళి; మల్లె.

శిఖాతమపు. సం. దీపస్తంభము.

శిఖావంతుడు. సం. అగ్ని.

శిఖావళము. సం. నెమిలి.

శిఖి. సం. అగ్ని; నెమిలి; కోడి; చెట్టు;

శేతుగ్రహము; బాణము; ఎద్దు. విణ.
సిగ గలవాడు.

శిఖిముఖి. సం. చెకుముకిరాయి.

శిఖిగ్రీవము. సం. మయిలుతుత్తము.

శిఖివాహనుడు. సం. కుమారస్వామి.

శిగ్రుజము. సం. మునగచిత్తు.

శిగ్రువు. సం. మునగ; కూర.

శితద్రువు. సం. రూ. శతద్రువు. [యైనది.

శితము. సం. విణ. వాడియైనది; బక్క.

శితశూకము. సం. యవధాన్యము.

శితసారకము. సం. తుమ్మిక. [నల్లనిది.

శితి. సం. తెలుపు; నలుపు. విణ. తెల్లనిది;

శితకంతము. సం. కూకురుగుడ్డంగి.

శితకంఠుడు. సం. శివుడు.

శితసారకము. సం. తుమ్మిక.

శిథిలము. సం. విణ. సంధులు వదలినది;

శీర్ణమయినది; వదులయినది.

శివివిష్టుడు. సం. విష్టువు; శివుడు; బట్ట

తలవాడు; కుష్టకోగముగలవాడు.

శిఫ. సం. చెట్టుఉడ; పడుగొమ్మ; మూలము;
దుంప; నది; జటామాంసి.

శిఫారసు. హిం. ఉపకారము చేయునని
ఒకరిని గుఱించి చెప్పట.

శివి. సం. హింసించెడిపశువు; శివీపుత్ర
వరి, పదియాణుగురు రాజులలో
నొకడు.

శివిక. సం. పల్లకి, పాలకీ.

శివిరము. సం. దండు దిగిన స్థలము.

శిర. సం. బోలునరము; ఈశ.

శిరము. సం. తల; పిప్పిలివేరు.

శిరసావహించు. సం. న. క్రి. ఖలయంబు
ధరించు.

శిరను. సం. రూ. శిరస్సు.

శిరస్రము } సం. బొమిడికము, తల
శిరస్తము. } పాగ; ఇనుపకుళ్ళాయి
శిరస్తాణము } టోపి.

శిరస్యము. సం. స్నానాది సంస్కారవ
చేత గరగరియైనతల వెండ్రుక.

శిరస్సు. సం. తల; శిఖరము; నేనాగ్రమ
వృక్షాదులచివర; ప్రధానము.

శిరాలుడు. సం. విణ. మిక్కిలి నరము;
గలవాడు.

శిరీషము. సం. దిరిసెనముగ.
 శిరోగృహము. సం. చంద్రకాల, మిద్దెయిల్లు
 శిరోజము. సం. తలవెండ్రుక.
 శిరోధి. సం. మెడ, కంఠము.
 శిరోరుహము. సం. తలవెండ్రుక.
 శిల. సం. తాయి; కడపక్రిందిత్రొక్కుడుఁ
 గమ్మి; మణిసిల.
 శిలము. సం. తోతెతోసిన మళ్ళయందు
 జాతి పడిన వెన్ను మొ|| దానిని యేటి
 తొని బ్రదుకుట.
 శిలాక్షరము. సం. రాతిపైఁ జెక్కఁబడిన
 యక్షరము; కాశ్యతమైనది. [విశేషము.
 శిలాజతువు. సం. నీలాజిత్తు, పర్వతధాతు
 శిలాపాకి. సం. గురిగింజ.
 శిలాపుత్రము. సం. పాత్రము; గుండ్రాయి
 శిలి. సం. గండ్మాపది, ఆడుఎఱ్ఱ.
 శిలింధ్రము. సం. అరటిపువ్వు; మక్క
 గొడుగు; ఎఱ్ఱ.
 శిలీమణుము. సం. బాణము; తుమ్మెద.
 శిలీంఛము. సం. ఉంఛము.
 శిలీచ్చయము. సం. పర్వతము.
 శిల్పకారుడు. సం. కాసెవాడు.
 శిల్పము. సం. పనితనము, చిత్తరువు
 వ్రాయుట మొదలగు శిల్పాలపని; నృత్యశిల
 వాద్యాది చతుష్టయ బాహ్యక్రియలు.
 శిల్పి. సం. కాసెవాడు, వడ్లంగి మొద
 లగువాడు. (వీరేశురు — వడ్లంగి, సాలె,
 మంగలి, చాకలి, ముచ్చి.)
 శివ. సం. పార్వతి; నక్క; ఉసిరిక;,
 నేలయుసిరిక; కరక; జమ్మిగ.
 శివంకరుడు. సం. విణ. మేలుచేయు
 వాడు.
 శివకము. సం. పశువులనుగట్టు గూటము,
 మేకు. [కవి, వీరశైవకవి.
 శివకవి. సం. శివునిగూర్చి కవిత్వము చెప్ప
 శివమర్మజుడు. సం. అంగారకుడు.
 శివతాతి. సం. విణ. శుభముచేయువాడు.
 శివమరులు. మి. శివసంబంధమైన
 నృత్యము. [పుష్పముగ.
 శివమల్లి. సం. లింగమల్లె, మోదన, బక
 శివము. సం. శుభము; సుఖము; జలము;
 వేదము; మోక్షము; ఒకయోగము;

తీయ్యమామిడిగ; నూగుదోస; గుగ్గిలపుఁ
 జెట్టు; మేకు. విణ. శుభకరము.
 శివుడు. సం. ఈశ్వరుడు, ముక్కంటి.
 శివుకరవాలు మి. శివుని యాయుధము.
 శివైక్యము. సం. విణ. శివునితో నొకటి
 యగుట. [చల్లనిది.
 శిశిరము. సం. శిశిరముతువు; చల్లన. విణ.
 శిశుకము. సం. శిశువు; ఉలుచమీను;
 పిడక మొసలి. [మారచక్రము.
 శిశుమారము. సం. పిడక మొసలి; శిశు
 శిశువు. సం. పండ్లురానిపిల్ల; బిడ్డ.
 శిశ్నము. సం. మగగుటి
 శిశ్విదానుడు. సం. విణ. సదాచారుడు;
 దురాచారుడు.
 శిష్టి. సం. ఆనతి, ఆజ్ఞ.
 శిష్టుడు. సం. విణ. సదాచారసంపన్నుడు;
 సజ్జనుడు; శ్రద్ధగలవాడు; విధేయుడు;
 ఆజ్ఞాపింపఁబడినవాడు.
 శిష్యుడు. సం. దగ్గఱజేరి సేవచేయుచు
 విద్యాభ్యాసముచేయువాడు.
 శిస్తు. భాగధేయు, పన్ను.

శీ

శీకరము. సం. తుంపర; ఏనుగులొండము
 చివరయందు పుట్టెడు మదము.
 శీకుడు. సం. హింసగలవాడు.
 శీఘ్రము. సం. నీటివట్టివేరు; బండికంటి
 యాకు. క్రి. విణ. త్వరితముగ, వేగ
 ముగ. విణ. వడిగలది.
 శీత. సం. నాఁగటిచాలు.
 శీతకము. సం. చలికాలము.
 శీతకరుడు. సం. చంద్రుడు. రూ. శీత
 మయూఖుడు, శీతాంశువు మొ.
 శీతకుడు. సం. విణ. సోమరి.
 శీతగువుడు. సం. చంద్రుడు.
 శీతనగము. సం. హిమవత్పర్వతము.
 శీతభానువుడు. సం. చంద్రుడు.
 శీతభీరువు. సం. మల్లె.
 శీతము. సం. చల్లన; ప్రబుగ; విరిగి
 విణ. చల్లనిది; అలసమైనది.

శీతలము. సం. పర్యతధాతు విశేషము; చందనము; సోమిదము; విణ. చల్లనిది. శీతశివము. సం. ఇందువు; తాతిపువ్వు; జమ్మి; అడవిసదాపం. [వాడు. శీతాశువు (డు). సం. చలిని సహింపలేని శీతు. సం. చలికాలము. శీధువు. సం. పక్షమైన చెఱకురసమునఁ జేసినకల్లు; ఏనుగుకన్నులయందు పుట్టెడుమదము; మద్యము; ఆసవము; చెఱకు పానకము. శీర్ణము. సం. విణ సడలినది; పన్నగిల్లినది శీర్ణకము. సం. రూ. శిశ్నము. [వాడు. శీర్ణచ్చేద్యుడు. సం. విణ తలకొట్టెదగిన శీర్ణణ్యము. సం. తలపాగ; తలవెండ్రుక; శిశ్నాణ్యము; శిశ్నము. సం. శిశ్నము. [నము. శీలనము. సం. దివ్యప్రబంధముల పరిశీల శీలము సం. స్వభావము; మంచినడవడి. శీలింమే. సం. ఆ. క్రి. వాడుకపఱుచు; పరిశీలించు. శీలుడు. సం. శీలముగలవాడు; సమంచి స్వభావముగలవాడు. ?

శు

శుంఠ. వా. తెలియనివాడు. శుంఠి. సం. సొంటి. శుంఠుడు. సం. విణ. మూఢుడు. శుండ. సం. ఏనుగు తొండము; కల్లు; కల్లుత్రాగెడియిల్లు; నీటియాడేనుగు; శేత్య; తామరతీగ. శుండాలము. సం. ఏనుగు. శుండి. సం. నల్లెరుక. శుంభుడు. సం. ఒక అనురుడు. శుకజిహ్వము సం. ఏనుగు. ? [మము. శుకతుండము. సం. అభినయహస్త విశే శుకనాసము. సం. దుండిగము. [నము. శుకము. సం. మాచిపత్రిక; చిలుక; దిరిగె శుకవాహుడు. సం. మన్మథుడు. శుకుడు. సం. వ్యాసకుమారుడు; రావణునిమంత్రి. శుక్కు. సం. పగవు; మనోవ్యధ.

శుక్తము. సం. పులికడుగు; మాంసము; పులుసు. విణ. పుల్లనిది; పరువమైనది; పవిత్రమైనది. శుక్తి. సం. ముత్తెపుచిప్ప; శంఖము; నత్తుగుల్ల; పుట్టెపించిక; ఏనుగుజలగ; గుట్టుపునుడి; ఒకనేత్రవ్యాధి; నఖమను గంధద్రవ్యము. శుక్తిజము. సం. ముత్యము. శుక్తిమంతము. సం. ఒక కులపర్వతము. శుక్రము. సం. శేతన్ను; కంటిపువ్వు; జీవమాసము; తెలుపు. విణ. తెల్లనిది. శుక్రలుడు. సం. విణ. వీర్యవృద్ధిగల వాడు. [వాడు. శుక్రవారము. సం. భృగువారము, ఆఱవ శుక్రశిష్యుడు. సం. అనురుడు. శుక్రుడు సం. అనురుగురువు; అగ్ని హోత్రుడు. శుక్ల. సం. శుక్లసంపత్సరము. శుక్లము. సం. వెండి; వీర్యము; శుక్ల పక్షము; తెలుపు విణ. తెల్లనిది. శుక్లాపాంగము. సం. నెమిలి. శుచి సం. అగ్ని హోత్రుడు; ఉపధా శుద్ధుడయినమంత్రి; శృంగార రసము; గ్రీష్మఋతువు; జీవమాసము; ఆషాఢ మాసము; తెలుపు. విణ. తెల్లనిది; పవిత్రము; పరిశుద్ధమై అనుపహితమైనది. శుచిరోచి. సం. చంద్రుడు. [మైన యది. శుద్ధచైతన్యము. సం. సర్వధర్మములకతీత శుద్ధము. సం. తెలుపు. విణ. తెల్లనిది; పరిశుద్ధమైనది; దోషములేవిది; కేవలము శుద్ధాంతము. సం. రాజుల అంతఃపురము; అంతఃపురమందుండు రాజస్త్రి; అశా చాంతము; వెనుకటితొట్టికట్టు. [త్రయము. శుద్ధి. సం. శోధనము; మార్జనము; నిర్మల శునకము. సం. కుక్క. శునకుడు. ఒకముని. శుని. సం. కుక్క; అడుకుక్క. శునీరము. సం. అడుకుక్కలసమామాము శుభంయువు. సం. విణ శుభముతోఁ గూడు కొన్నవాడు. శుభకృత్తు. సం. ఒకసంపత్సరము,

శుభదంతి. సం. వాయువుదిక్కునందలి
అడేనుగు. విణ. చక్కనిపండ్లుగలది.

రూ. శుభదంతి.

శుభము. సం. మంగళము; ఒకయోగము.
విణ. మంచిది; మంగళకర్మమైనది.

శుభాంగి. సం. రతిదేవి; కుబేరునిభార్య.

శుభ్రము. సం. అభ్రకము; తెలుపు; ఒక
యోగము. విణ. తెల్లనిది; ప్రకాశించునది.

శుభ్రాంశువు(డు). సం. చంద్రుడు.

శుల్కము. సం. సుంకము; ఉంకువ;
వరుని నుండి ధనము తీసికొనుట; యజ్ఞా
దులయందు సమర్పింపఁదగిన ద్రవ్యము.

శుల్పము. సం. రాగి; త్రాడు.

శుశ్రూష. సం. విననిచ్చు; పెద్దలు చెప్పినట్లు
వినుట; గుర్యాదులసేవ; చెప్పట.

శుశ్రూషకు(డు) } సం. విణ శుశ్రూషచేయ.
శుశ్రూషువు } వాడు; విననిచ్చుగల
వాడు.

శుష్కము. సం. విణ. ఎండినకట్ట మె||;
రసము లేనిది; వట్టిది; కేవలము.

శుష్కించు } సం. అ. క్రి ఇంకు; ఎండు
శుష్కభవించు }

శుష్కము. సం. బలము; సామర్థ్యము;
తేజస్సు; నిష్ప, అగ్ని.

శుష్మ(డు). సం. అగ్ని హోత్రుడు.

శూ

శూకకీటము. సం. తేలు; కింద్రీగ.

శూకధాన్యము. సం. వడ్డు యవలు మొ.

శూకము. సం. తేలుకొండెయవగోధూమా
దులముల్లు; కనికరము.

శూకలము. సం. శక్తింపబడనిదుష్టాశ్వము.

శూకశించి. సం. దూలగొండి.

శూద్ర. సం. శూద్రజాతి స్త్రీ

మాద్రీ. సం. శూద్రునిభార్య.

శూద్రుడు. సం. నాలవ జాతివాడు.

శూన్య. సం. మల్లె.

శూన్యము. సం. సున్న. విణ. తక్కువ
యైనది; అపూర్ణమైనది; వట్టిది, లేనిది.

శూరసేనదేశము. సం. రీతి దేశములలో
నొకటి.

శూరుడు. సం. సూర్యుడు; వనుదేవుని
తండ్రి. విణ. యుద్ధమున సాహసముగల
వాడు.

శూర్పణఖ. సం. ఒకరాక్షసి. [కొలఁది.

శూర్పము. సం. చేట; రెండుతూముల

శూర్పి. సం. లోహప్రతిమ.

శూల. సం. కొట్టు; వేశ్య; నొప్పి.

శూలకుట్టు. మి. శూలనొప్పి.

శూలపాణి. సం. శివుడు.

శూలము. సం. అమ్మెడువస్తువు; త్రిశూ
లము, ముమ్మెనవాలు; మిక్కిలిపదనుగల
ఇనుపకొట్టు; రోగవిశేషము; ఒకయోగ
ము; బాధ; టెక్కెము.

శూలాకృతము. సం. కఱకుట్లు.

శూలి. సం. శివుడు. విణ. శూలరోగము
గలవాడు; శూలముబట్టినవాడు.

శూల్యము. సం. శూలాకృతము.

శృ

శృంఖలి. సం. మగవాని మొలనూలు;
ఏనుగుకాలిసంకెల; సంకెల.

శృంఖలికము. సం. కాళ్లకుబొండకొయ్య
వేసిన ఒంటెపిల్ల.

శృంఖలము. సం. సంకెల; ఏనుగుకాలి
సంకెల; మొలత్రాడు. [బడినది.

శృంఖలితము. సం. విణ. సంకెలతేయ.

శృంగబేరము. సం. అల్లము.

శృంగము. సం. కొమ్ము; కొమ్ముబూర,
బూరగొమ్ము; కొండచటియ; చిమ్మన
గొట్టము; పర్వతశిఖరము; గుఱుకు;
దొరతనము; ప్రాధాన్యము; జీవకము,
వేగిస. [కిలసినదారి; పరికెగడ్డ.

శృంగాటకము. సం. నాలుగుత్రోవల

శృంగారము. సం. సౌందర్యము; గండ
వాడి; లవంగము; సిందూరము; నవరస

ములలో నొకటి; ఏనుగు అలంకారము;
అలంకారిము; సురతము.

శృంగారయోని. సం. మన్మథుడు.

శృంగారవసము. సం. ఉద్యానవనము.

శృంగారి. సం. ఏనుగు; పోక. విణ.

శృంగారము గలవాడు.

శృంగారించు. సం. స. క్రి. అలంకరించు.

శృంగారిలు. సం. స. క్రి. ఒప్పు.

శృంగి. సం. అతివస; మత్స్యరూపివిష్ణువు
పాపమీను; కుండలము మొదలగునగల
బంగారు; ఏనుగు; కొండ; పశువు;
మాను; ఋషభము. విణ. కొమ్ముగలది.

శృంగిణి. సం. అవు.

శృంగిజేరము. సం. అల్లము.?

శృంగీకనకము. సం. కుండలము మొద
లైన నగల బంగారు.

శృతము. సం. పాకము, కాచుట. విణ.
కాచబడినది; వండినది.

శ్రీ

శ్రీఖరము. సం. సిగనుజుట్టిన పూలదండ.

శ్రీఖరించు. సం. అ. క్రి. గొప్పపడు.

శ్రీపము. సం. శిశ్నము. రూ. శేపము.

శ్రీపము. సం. శిశ్నము. రూ. శేఫము.

శ్రీపాలిక. సం. నల్లవావిలి.

శ్రీముషి. సం. బుద్ధి.

శ్రీలువు సం. విరిగి.

శ్రీవధి. సం. నిధి, పద్మశంఖాది.

శ్రీవలము. సం. నీటిపాచి.

శ్రీప. సం. అనుగ్రహముతో స్వనిర్మా
ల్యము నొసగుట.

శ్రీపము. సం. మిగులు; వధము. విణ.
పరార్థముగాఁబ్రవర్తించునదై అప్రధాన
ముగా నుండునది.

శ్రీపశయనుడు. సం. శ్రీమదేశయ్యగాఁ
గలవాడు, నారాయణుడు.

శ్రీపాక్షతలు. సం. విణ. అనుగ్రహించి
యిచ్చిన యక్షతలు.

శ్రీపాచలము. సం. తిరుమల. రూ. శేప.
శ్రీలము, శ్రీపాద్రి మొ.

శ్రీపి. సం. అంకి, సర్వజనసంరక్షకుడైన
శ్రీమన్నారాయణుడు;

శ్రీపించు. అ. క్రి. మిగులు. [రాముఁడు.
శ్రీమండు. సం. శ్రీయ తలల సర్పము; బల;

శ్రీ

శ్రీమండు. సం. శ్రీపాద్యనము నారం
భించిన శిష్యుడు.

శ్రీఖరికము. సం. ఉత్తరేను.

శ్రీత్యము. సం. చలువ. వా. జలుబు.

శ్రీధిల్లము. సం. శిథిలత్వము.

శ్రీనేయుడు. సం. సాత్వికి.

శ్రీబికుడు. సం. బెస్త, బోయి.

శ్రీలధన్యుడు. సం. శివుడు. [పర్వతము.

శ్రీలము. సం. రసాంజనము; తాపువు;

శ్రీలాటము. సం. సింహము.

శ్రీలాలి. సం. నటుడు, మేళగాడు.

శ్రీలి. సం. సంకేతము, పరిభాష; కాస్త్రీ

య వ్యవహారము.

శ్రీలూపము. సం. మారేడు.

శ్రీలూపికి. సం. శ్రీలూపజాతి స్త్రీ.

శ్రీలూమడు. సం. నటుడు; ధూర్జుడు;

తాళధారకుడు; మేళముకట్టి జీవించు

వాడు.

శ్రీలేయము. సం. ఇందుప్ప; మురగ;

తాపువు; తుమ్మెద. విణ. తాతితో

సరియైనది.

శ్రీలేయి. సం. పార్వతి.

శ్రీవము. సం. శివుడుదేవుడుగాఁగలఒక

మతము. విణ. శివసంబంధమైనది.

శ్రీవలము. సం. నీటిపాచి; పద్మకావ్యము

శ్రీవలిని. సం. నది.

శ్రీవాలము. సం. నీటిపాచి.

శ్రీవుడు. సం. శివభక్తుడు.

శ్రీశవము. సం. శిశుత్వము, బాల్యము;

వండ్లురాని చిన్నతనము. [భావము.

శ్రీప్రసాద్యాదిక. సం. గురుశిష్యులు.

శ్లో

శ్లోంథి. గ్రా. శ్లోంథి.

శ్లో

శ్లోకము. సం. మనోవ్యథ, వగవు, వ్యాకు
లత.

శోకించు. సం. అ. క్రి. పుత్రమరణాది
దుఃఖముచేత తపించు, దుఃఖించు.

శోచనము. సం. నగచుట.

శోచనీయము } సం. విణ. శోకింపఁదగినది
శోచితవ్యము }
శోచిష్కేతుడు. సం. అగ్నిహోత్రుడు.
శోచిన్సు. సం. వెలుగు, తేజస్సు; సూర్య
కిరణము.

శోచ్యము. సం. విణ. శోకింపఁదగినది.

శోణకము. సం. దుండిగము.

శోణము. సం. ఎఱుపు; ఎఱ్ఱనిగుఱ్ఱము;
శోణనదము; అగ్ని; దుండిగము. విణ.
ఎఱ్ఱనిది.

శోణరత్నము. సం. క. పు.

శోణితము. సం. నెత్తురు.

శోణిమ-ము సం. ఎఱుపు.

శోధము. సం. వాపునోగము.

శోధకుడు. సం. విణ. శోధించువాడు
శోధనము. సం. శుద్ధిచేయుట; పరిష్కరిం
చుట; వెదకుట; చులము.

శోధని. సం. చీపురుకట్ట.

శోధించు. సం. స. క్రి. (కడుగుట మొద
లగువానిచే) శుద్ధిచేయు; పరిష్కరించు;
వెదకు; పరిశీలించు.

శోధితము. సం. విణ. శోధింపఁబడినది.

శోధ్యము. సం. విణ. శోధింపఁదగినది.

శోభము. సం. శోభము.

శోభిష్టు. సం. గలిజేరు.

శోభ. సం. సొంపు, వస్త్రభూషణాది
ప్రయుక్తమైన కాంతి; కాంతి; ఇచ్చ
శోభన-కృత్తు. సం. ఒక సంవత్సరము.
శోభనము. సం. ఒక యోగము విణ.
నుందరము; మంచిది.

శోభాంజనము. సం. మునగ. [రూ. శోభిల్లు.

శోభించు. సం. అ. క్రి. ప్రకాశించు.

శోభితము. సం. విణ. ప్రకాశించునది.

శోషణము. సం. శోషిల్లుట; ఒక మన్మథ
బాణము; శుష్కింపఁజేయుట. విణ.
శోషింపఁజేయునది.

శోషము. సం. త్తయనోగము; శోషిల్లుట.

శోషించు. సం. అ. క్రి. ఇంకు; ఎండు.
రూ. శోషిల్లు.

శౌ

శౌంత్వము. సం. శుంతత్వము, మూఢత్వము
శౌండి. సం. సిప్పిలి. [వాడు.

శౌండికుడు. సం. నురాజీవి, గవల
శౌండుడు. సం. విణ. కల్లుతాగి మత్తిల్లిన
వాడు; ప్రసిద్ధుడు.

శౌకము. సం. శుకసమూహము.

శౌక్తికేయము. సం. ముత్యము.

శౌక్తికేయము. సం. విచక్షేదము

శౌక్త్యము. సం. శుక్లత్వము

శౌచము. సం. శుచిత.

శౌద్ధోదని. సం. శాకస్థబద్ధదేవుడు.

శౌరి. సం. విష్ణువు, కృష్ణుడు.

శౌర్యము. సం. శక్తి, బలము; ఉత్సా
హము; ప్రౌఢి.

శౌల్కము. సం. విణ. శుల్కసంబంధమైనది.

శౌల్కికుడు. సం. శుల్కాధ్యక్షుడు.

శౌల్పికుడు. సం. రాగిపనివాడు, కంచరి

శౌష్కలుడు. సం. విణ. ఎండినమాంసము
నమ్మువాడు; మాంసము తినువాడు.

శౌచి

శౌచ్యతము. సం. కాటుట; బాటుట;
నేయిమున్నగువాని ధార.

శ్రు

శ్రుశానము. సం. ఒలికి, వల్లకాడు.

శ్రుశ్రువు. సం. గడ్డము మీసాలవెండ్రుకలు

శ్యా

శ్యామ. సం. కాలికాజీవి; యౌవనమధ్య
స్థురాలు; యమున; నల్లపిచ్చుక; రేయి;
నల్లతెగడ; నీలి; ప్రేంకణము;
బావంజి; మామెన.

శ్యామము. సం. ఇందున్న; మిరియము;
ఆకుపసుపు; నలుపు; మట్టు; శాయిల,
బొద్దికూర; ప్రయాగయందలి మణ్ణి;
నిణ; ఆకుపచ్చనిది; నల్లనిది.

శ్యామల. సం. పార్వతి, కాలికి, దుర్గ.
 శ్యామలము. సం. నలుపు; రావి. విణ.
 నల్లనిది. [ధాన్యవిశేషము.
 శ్యామాకములు. సం. బ. చామలు, తృణ
 శ్యామిక. సం. నలుపు; దోషము.
 శ్యావము. సం. కోతివన్నె విణ. కోతి
 వన్నెగలది.

శ్యే

శ్యేతము. సం. తెలుపు. విణ. తెల్లనిది.
 శ్యేనము. సం. డేగ; తెలుపు.
 శ్యేని. సం. ఆడుడేగ.

శ్యే

శ్యేనాకము. దుండిగము.

శ్ర

శ్రద్ధనము. సం. విణ. కట్టు; కూర్పు; విడుపు
 శ్రద్ధానుడు. సం. విణ. శ్రద్ధగలవాడు.
 శ్రద్ధ. సం. అక్కట; ఇచ్చు; గురువేదాం
 తాది వాక్యములయందు విశ్వాసము.
 శ్రద్ధాళువు. సం. వేవిట్లగలస్త్రీ. విణ.
 శ్రద్ధగలది; శ్రద్ధగలవాడు.
 శ్రమంపడు. మి. అ. క్రి. శ్రమపడు.
 శ్రమణి. సం. తపస్సంపన్నురాలు; సంన్యా
 సిని; బౌద్ధసంన్యాసిని.
 శ్రమణుడు. సం. యతి; బౌద్ధసంన్యాసి.
 విణ. నింద్యతేవనము కలవాడు.
 శ్రమము. సం. అలసట; ప్రయాసము;
 అలవాటు; వ్యాయామము, సాము.
 శ్రయణము. సం. ఆశ్రయించుట.
 శ్రవణము. సం. చెవి; వినికిడి; శ్రవణ
 నక్షత్రము; ఆత్మను (బ్రహ్మము గావినుట
 శ్రవణీయము. సం. విణ. వినదగినది;
 ఆత్మ, బ్రహ్మము.
 శ్రవము. సం. చెవి.
 శ్రవస్సు. సం. చెవి; కీర్తి.
 శ్రవిష్ట. సం. ధనిష్ఠానక్షత్రము.

శ్రా

శ్రాంతి. సం. శ్రమము; విశ్రాంతి.
 శ్రాంతుడు. సం. యతి. విణ. శ్రాంతి
 బొందినవాడు, అలసినవాడు.
 శ్రాణ సం. కాపుడుగంటి. [ర్థము.
 శ్రాణము. సం. విణ. శ్రేలపక్షమైన పదా
 శ్రద్ధదేవుడు. సం. యముడు.
 శ్రద్ధము. సం. కాస్త్రోక్తపద్ధతి ననుసరిం
 చి పితృకర్మ. విణ. శ్రద్ధతో గూడినది.
 శ్రాయము. సం. ఆశ్రయించుట. విణ. శ్రీ
 దేవత గాగల హవిస్సు మొ.
 శ్రావణము. సం. వినిపించుట; ఒకమాసము
 శ్రావణికము. సం. శ్రావణమాసము.
 శ్రావము. సం. వినుట.
 శ్రావ్యము. సం. విణ. వినదగినది.

శ్రీ

శ్రీతుడు. సం. విణ. ఆశ్రీతుడు, నేవీతుడు

శ్రీ

శ్రీ. సం. లక్ష్మి; ఐశ్వర్యము; అవిద్య;
 విద్య; వృద్ధి; శోభ; సాధనము; కీర్తి;
 బుద్ధి; సరస్వతి; మారీచు; ఒకరాగము
 శ్రీవర్ణసంపత్తి; విషము; సాలెపురుగు ?
 శ్రీకంఠుడు. సం. విషము కఠమందుగల
 వాడు, శివుడు. [రుడు.
 శ్రీకరుడు. సం. విష్ణువు. విణ. సంపత్క
 శ్రీకారము. సం. శ్రీ అను అక్షరము.
 శ్రీకార్యము. సం. గుడిపారుపత్రము ?
 శ్రీఖండము. సం. చందనము.
 శ్రీగిరి. సం. శ్రీశైలము.
 శ్రీఘనము. సం. పెరుగు.
 శ్రీఘనుడు. సం. బుద్ధదేవుడు.
 శ్రీచూర్ణము. సం. తిరుచూర్ణము.
 శ్రీజుడు. సం. మన్మథుడు.
 శ్రీతాళము. సం. తాటిచెట్టువంటి ఒక
 చెట్టు, వికాలదళ వృక్షము.

శ్రీదుఃశు. సం. కు బేరుఁడు. [జై నుఁడు.
 శ్రీధరుఁడు. సం. విష్ణువు; బుద్ధ దేవుఁడు; ఒక
 శ్రీనగము. సం. శ్రీశైలము. [రుఁడు.
 శ్రీనివాసుఁడు. సం. విష్ణువు; వేంకటేశ్వ
 శ్రీపతి. సం. విష్ణువు; ప్రభువు.
 శ్రీపర్వము. సం. కూర నెల్లి; తామర; మా
 రేడు?]

శ్రీపర్ణి-క. సం. గుమ్ముడు; శేఁడు.
 శ్రీపర్వతము. సం. శ్రీశైలము.
 శ్రీఫీఠము. సం. శ్రీవిద్యాచక్రపీఠము.
 శ్రీపుతుఁడు. సం. మన్మథుఁడు.
 శ్రీఫలము. సం. మారేడు.
 శ్రీఫలి. సం. ఉసిరిక; నీలి.
 శ్రీమంతము. సం. బొట్టుగు. విణ. సంపద
 గలది; ఒప్పిదము గలది.
 శ్రీమంతుఁడు. సం. విష్ణువు; శివుఁడు;
 కు బేరుఁడు; ఇంద్రుఁడు. విణ. సంపద
 గలవాఁడు, భాగ్యవంతుఁడు; ఒప్పిదము
 గలవాఁడు.

శ్రీముఖ. సం. ఒక సంవత్సరము.
 శ్రీముఖము. సం. శురువు మొదలగు
 పెద్దలు వ్రాసి పంపెడి పత్రిక.
 శ్రీముద్రాంకము. సం. వైష్ణవులు ధరించు
 శ్రీచక్ర చిహ్నము.
 శ్రీదంగనీకులు. వ్య. తా మా చరింపక
 యితరులకు చెప్పెడి నీతులు.
 శ్రీదంగము. సం. ఉభయ కావేరీ మధ్య
 మున నుండు ఒక దివ్యక్షేత్రము.
 శ్రీరామరక్ష. వ్య. నిరపాయము; ప్రజకప
 శమునకు పర్యాయము.
 శ్రీఱుఁడు. సం. విణ. సంపదగలవాఁడు;
 ఒప్పిదముగలవాఁడు.
 శ్రీవత్సము. సం. విష్ణువుయొక్క తొమ్మి
 నందలి మచ్చ; నువ్వురుమలక్షణభూత
 దక్షిణావర్త శ్వేతరొమావర్తము; ఒక
 సారంగము.

శ్రీవత్సలాంభనుఁడు. సం. విష్ణువు.
 శ్రీవత్సాంకము సం. ఆఁబోతు.
 శ్రీవత్సాంకుఁడు. సం. విష్ణువు.
 శ్రీవాసము. సం. వృక్షధూపము; పద్మము
 శ్రీవృక్షము. సం. గుట్టుపుతొమ్మనగల
 తెల్లనినుడి.

శ్రీవృక్షి. సం. తొమ్మి న కంఠమున ముఖ
 మున తెల్లని నుడిగల గుట్టుము.
 శ్రీవృక్షము. సం. మారేడు; రావి.
 శ్రీవేష్టము. సం. వృక్షధూపము.
 శ్రీశుఁడు. సం. విష్ణువు.
 శ్రీశైలము. సం. శివక్షేత్ర విశేషము.
 శ్రీసంజ్ఞము. సం. లవంగము.
 శ్రీహస్తిన. సం. గురుగు.

శ్రు

శ్రుతము. సం. వినికి; వేదము; శాస్త్రము
 విణ. వినబడినది. [సంగీతశ్రుతి; హద్ది.
 శ్రుతి. సం. వేదము; చెవి; వినికి; నుతి;

శ్రే

శ్రేణి. సం. పంక్తి; వరుస; ఇంటికురుజాల
 మీద వేసెడి పట్టెలు; సమానులైన
 శిల్పుల వరుస; బొక్కెన.
 శ్రేణిక. సం. డేరా.
 శ్రేయము. సం. శుభవృక్ష; ధర్మము; పుణ్య
 ము; మోక్షము. విణ. ప్రశస్త్యము, శ్రేష్ఠ
 మయినది. రూ. శ్రేయస్సు. [బొద్ది.
 శ్రేయసి. సం. కరక; గజపిప్పలి; చిణు
 వేష్టము. సం. విణ. ప్రశస్త్యమయినది.
 శ్రేష్ఠి. సం. కులమునందు శ్రేష్ఠుడయిన
 శిల్పి. వ్య. వైశ్యుని ఉపపదము.
 శ్రేష్ఠుఁడు. సం. కు బేరుఁడు. విణ. మేలిమి
 బొందినవాఁడు, ప్రశస్తుఁడు.

త్రై

త్రైవ్యము. సం. మేలిమి, శ్రేష్ఠత్వము.

శ్రో

శ్రోణ. సం. గంజి, పులికడుగు.
 శ్రోణి. సం. విణుఁడు; మొల, కటిప్రదేశము.
 శ్రోణిఫలకము. సం. వికాలమైన శ్రోణి.
 శ్రోణుఁడు. సం. పిచ్చుక కుంటు.
 శ్రోత. సం. విణ. వినువాఁడు.

శ్వే

శ్వేత. సం. గవ్య; కట్టతీగ; తెల్లకలిగొట్ట. శ్వేతకుటజము. సం. పాలకొడిసె. శ్వేతగరుత్తు. సం. హంస. శ్వేతవ్రతము. సం. హంస; తెల్లయిరుగుడు. శ్వేతపారి. సం. తెల్లగురిగింజ. శ్వేతపింగళము. సం. సింహము. శ్వేతబృహతి. సం. తెల్లమలక.

శ్వేతమరిచము. సం. మునగవిత్తు; తెల్లమిరియము. శ్వేతము. సం. తెలుపు; వెండి; శ్వేతద్వీపము; కైలాసపర్వతము; తెల్లపులుము సీసము; శంఖము; తెల్లమబ్బు; దినము యొక్క రెండవభాగము. విణ. తెల్లనిది శ్వేతయూకము. సం. చీరపేను. శ్వేతవాహనుడు. సం. ఆర్జునుడు; చంద్రుడు. [శ్వేతవాహి. శ్వేతవాహుడు. సం. ఆర్జునుడు రూ. శ్వేతసురస సం. తెల్లవావిలి. శ్వేతుడు. సం. శుక్రుడు.

ష

షండము. సం. పద్మాదుల సమూహము; సమూహము; ఆబోతు; హాగడి; పేడి. షండుడు. సం. నవుంసకుడు. షట్కము. సం. ఆఱు. షట్కర్ముడు. సం. యజనయాజనాధ్యయనాధ్యాపనదానప్రతిగ్రహములనెడు షట్కర్మలుగలవాడు; బ్రాహ్మణుడు షట్కాష్టకము. సం. వివాహసంబంధి గ్రహదోష విశేషము. షట్పదము. సం. తుమ్మెద. షడభిజ్ఞుడు సం. బుద్ధజీవుడు షడాననుడు. సం. కుమారస్వామి, రూ. షణ్ముఖుడు మొ. షడ్గంధ. సం. గంట్లకచోరము; వస. షడ్గంధము. సం. గంట్లకానుగు, ఆఱుకనుపులకానుగు. షడ్జము. సం. సప్తస్వరములలో నొకటి. షడ్జకుడు. సం. తోడియల్లుడు. షడ్బిందువు. సం. విష్ణువు; ఒకపురుగు. షడ్బాగము. సం. కప్పము; మిడుగులు. షణ్ముఖి. సం. ఒక యోగముద్ర. షణ్ముఖుడు. సం. కుమారస్వామి. షరతు. హిం. ఒడంబడిక. షరా. హిం. అనుబంధము. షరాభిత్తు. హిం. పాలికాపుతనము.

షరాపు. హిం. చిల్లరమార్పువాడు. షరాయి. హిం. లాగు. షర్తు. ఇం. లోపలధరించు చొక్కాయ. షష్ఠి. సం. ష. ఆఱవది. షష్ఠికము. సం. సట్టికలు, ఆఱవదిదినము లలో పండెడు వడ్డు. షష్ఠిక్యము. సం. విణ. సట్టికలు పండెడు నేల షష్ఠితమము. సం. విణ. ఆఱవదవది. షష్ఠము. సం. విణ. ఆఱవది. షష్ఠి. సం. ఆఱవతిథి; పార్వతి. షష్ఠ్యంతములు. సం. బ. తెలుగుకావ్యావతారి కలలో కృతినాయకునకు జెప్పవచ్చు విధక్త్యంత పద్యములు. షహరు. హిం. పట్టణము.

షా

షాకు. ఆయవ్యయములు లిఖించుపద్ధతి. షాడబ(వ)ము. సం. ఆఱుస్వరములుగల రాగము; మధ్యాది షడా ర్థము లతో జేరిన రసవిశేషము. షాడ్గుణ్యము. సం. విశ్వర్యాదిగుణములు; సంధివిగ్రహాది రాజవద్గుణములు; పాణ్డూతురుడు. సం. కుమారస్వామి. పాణ్డూనికము. సం. మృతుని ఆఱవ నెలకు ముందురోజున చేసెడి ఒక శ్రాధము.

పి

పికారీ. హిం. వేటకాడు.
పికారు. హిం. వేట; స వా రి మీఁద
పోవుట; వాహ్యుళి.
పిడ్గుడు. సం. విటుడు; కాముకుడు.

మ

మారువు. హిం. ఆరంభము.

పో

పోడశకము. సం. పదియాలు; ఈ సంఖ్య

గల ఒక గణము — పంచభూతములు;
పంచకర్మేంద్రియములు, 'పంచజ్ఞానేంద్రి
యములు, మనస్సు. [పండుగ.

పోడశపండువు. మి. పదునాలుగు ధోజుల
పోడశము. సం. విణ. పదియాలుపది.
పోడావాటరు. ఇం. పోడాకలిపిననీరు.

ప్రీ

ప్రీవనము. సం. ఉమి, ఉమ్మి; ఉమియుట.

స

సం. సం. ఉప. ఇది సంస్కృత పదము
లకు ముందు నిలిచి చక్కగా చక్కని
మిక్కిలి అను నర్థములుగలదియగును.
సంకట. ఆపదాద్రవ్యము.
సంకటపడు. మి. అ.క్రి. ఇటుకుపడు.
సంకటపాటు. మి. సంకటపడుట.
సంకటము. సం. దుఃఖము; ఇటుకు. విణ
ఇటుకయిన స్థలము.
సంకటి. ఉడికిన రాగిపిండి మొ||; మిక్కిలి
ఉడికిన అన్నముమొ.
సంకరము. సం. విణ. ఒండొంటి కలయిక,
కలగలపు; అవకరము; పాలుసునీరును కల
సిన విధముననైన అర్థాలంకారముల
యొక్క పరస్పర సంబంధము.
సంకర్షణుడు. సం. బలరాముడు.
సంకలనము. సం. కూడిక; కూర్పుట.
సంకలితము. సం. విణ. కూర్చబడినది;
రాశిగా చేయబడినది.
సంకలియ. సంకల.
సంకల్పజము. సం. కామము.
సంకల్పజుడు. సం. మన్మథుడు.
సంకల్పము. సం. శోరిక; మనస్సున తల
చుకొనుట; ఎన్నిక; మనోవ్యాపారము.
సంకల్పించు. సం. ప. క్రి. ఎంచు.

సంకనుకుడు. సం. విణ. నిలుకడలేని
వాడు; దుర్బలడు.
సంకారము. సం. అగ్ని చటాత్కారము;
అవకరము. [సమీపమైనది.
సంకాశము. సం. విణ. సమానమైనది;
సంకీర్ణము. సం. విణ. సంకటము; ఒకటి
తోనొకటి కలసినది; ఎడమలేకుండనిం
డినది; వ్యాకులమైనది. [శంఖవలయము.
సంకు. శంఖము; కన్యాకులము. బ.
సంకుచించు. సం. అ. క్రి. సంకోచము
నొందు [దినది.
సంకుచితము. సం. విణ. సంకోచమునొం
సంకుదారి. విష్ణువు.
సంకుమదము. సం. జవ్యాజి.
సంకులము. సం. విణ. అస్పష్టవాక్కు;
పాసగనిమాట; ఒకటితోనొకటి కలసి
నది; వ్యాపించినది.
సంకులవాడు. కాంక్షికుడు.
సంకువు. సం. జవ్యాజిపిల్లి. [త్రాకరము;
సంకృతి. సం. ఒకచందస్సు; అగ్ని చటా
సంకెల. కాలికట్టగు ఇనుపగొలుసు.
సంకేతము. సం. సంజ్ఞ, సైగ; రహస్య
స్థలము; శబ్దనిష్ఠమైన అర్థబోధనసాశక్తి
విశేషము; చేరు; ఏర్పాటు; ఒడఁబాటు;
నిర్దేశము.

సంకేతించు. సం. స. క్రి. పేరుపెట్టు;
 ఏర్పాటుచేయు; నిర్దేశించు.
 సంకోచపనుము. సం. కుంకుమపువ్వు.
 సంకోచము. సం. కుంకుమము; ముకుళీభా
 వము; ఇముడుచుట; సంక్షేపము; ఒకచేప.
 సంకోచించు. సం. అ. క్రి. సంకోచమునొందు
 సంక్రందనుడు. సం. ఇంద్రుడు.
 సంక్రమణము. సం. సూర్యుడు ఒకరాశి
 నుండి మఱియొకరాశికి ప్రవేశించుట;
 చక్కగానడచుట.
 సంక్రమము. సం. నీటికట్ట మొదలగునది;
 వంతెన; చేనిగట్టు; సంక్రమణము.
 సంక్రమించు. సం. అ. క్రి. ప్రవేశించు.
 సంక్రాంతి. సం. మేషుని సంక్రమణము;
 మకరసంక్రమణము.
 సంక్రామము. సం. వంతెన.
 సంక్షిప్తము. సం. విణ. సంక్షిపింపఁబడినది
 సంక్షేపణము. సం. సంక్షేప పఱచుట.
 సంక్షేపము. సం. సంగ్రహము, కృష్టము
 చేయుట. [చేయు, కృష్టముచేయు.
 సంక్షేపించు. సం. స. క్రి. సంక్షేపము
 పరిక్షేపణము. సం. కలఁతపెట్టుట.
 సంఖ్య. సం. లెక్క; (దశగుణోత్తర
 ములైన సంఖ్యావిశేషములు — ఏక,
 దశ, శత, సహస్ర, అయిత, లక్ష,
 నియత, కోటి, అర్బుద, శంఖ, ఖర్వ,
 నిఖర్వ, మహాపద్మ, శంకు, సాగర,
 అంత్య, మధ్య, పరార్థములు.) విచా
 రణ; సమ్యక్ జ్ఞానము.
 సంఖ్యము. సం. యుద్ధము.
 సంఖ్యాతము. సం. విణ. లెక్కపెట్టఁబడినది.
 సంఖ్యానము. సం. సంఖ్య; లెక్కపెట్టుట.
 సంఖ్యావంతుడు. సం. పండితుడు.
 సంఖ్యయము. సం. విణ. లెక్కపెట్టఁ
 దగినది.
 సంగడము. జెట్టిసాదన కుపయోగమైన
 యినుపగుండు; స్నేహము; చేరిక; పరి
 వారము; సమీపము; జత; నేన; సహాయము
 సంగడి. స్నేహము; జత; యెందులాటి
 భొందులు జతగాకట్టినతెప్ప; సమీపము;

పార్శ్వము; వెనుక; సమూహము; విధము;
 వర్ణము; మిత్రభావము.
 సంగడికత్తె. చెలికత్తె, సఖి.
 సంగడికాడు. స్నేహితుడు.
 సంగడిడు. స్నేహితుడు.
 సంగతము. సం. స్నేహము; చేరిక. విణ.
 యుక్తము; యుక్తియుక్తమైనవాక్యము.
 సంగతి. సం. చేరిక, కలయిక; జ్ఞానము;
 సహవాసము. [మడుగు.
 సంగమడుగు. ఊరికిసమీపమునందుండు
 సంగమము. సం. కలయిక; మైథునము.
 సంగము. సం. కూడిక, కలయిక, చేరిక;
 తగులము.
 సంగరము. సం. జమ్మిపండు; యుద్ధము;
 ప్రతిజ్ఞ; అంగీకారము; ఆపద; విషము.
 సంగాడి. స్నేహితుడు. [కత్తియ.
 సంగాతకత్తె. మిత్రురాలు. రూ. సంగాత
 సంగాతకాడు. మిత్రుడు.
 సంగాతము. స్నేహము.
 సంగాతి స్నేహితుడు.
 సంగి. సం. విణ. సంగముకలవాడు.
 సంగీతము. సం. దర్శించుటకగు ఆటపాట
 వాయిదము. (ఇది మార్గమని దేశీయని
 ద్వివిధము—మార్గము బ్రహ్మదులచేత
 మహేశ్వరుని యొద్దనుండి వెదకి తేబడి
 భరతాదులచే ప్రయోగింపఁబడినది.
 దేశి దేశదేశములందలిజనులకుహృదయ
 రంజకమైన విధముగా నేర్పడినది)
 విణ. చక్కగా గానము చేయఁబడినది.
 సంగీర్ణము. సం. విణ. అంగీకరింపఁబడినది.
 సంగీరు. పంటయందు సగముకొగు.
 సంగ్రహము సం. సమ్యగ్గ్రహణము;
 స్వీకారము; సంపాదనము; సంక్షేపము
 సంక్షిప్తగ్రంథము.
 సంగ్రహించు. సం. అ. క్రి. చక్కగాగ్ర
 హించు; సంక్షేపించు.
 సంగ్రామము. సం. పోరు, యుద్ధము.
 సంగ్రాహము. సం. చాలుపిడి; పిడికిటఁ
 బట్టుట; పిడికిలి.
 సంఘము. సం. గుమి; ప్రాణిసమూహము.
 సంఘర్షణము } సం. ఒరియిక; పోటి;
 సంఘర్షము } వివాదము; గాలి

సంఘాతము. సం. సమూహము; గట్టి బల్బు; ఒక నరకము. [గుంపుగూడు.

సంఘీభవించు. సం. ఆ. క్రి. సిండుగట్టు, సంచము. సం. గ్రంథమును వ్రాయుటకై ఏర్పఱచిన కాగితములకట్టు.

సంచయనము. సం. ప్రోగుచేయుట. సంచయము. సం. ప్రోగు; కూడబెట్టుట; సమూహము.

సంచరణము. సం. సంచారము.

సంచరము. సం. మార్గము.

సంచలియించు. సం. క్రి. సంచలించు, మిక్కిలి కదలు.

సంచారము. సం. తిరుగుట; నడక.

సంచారి. సం. ఒక శృంగారభావము. విణ. సంచరించువాడు.

సంచారిక. సం. కుంభేనకత్తె; జత; ముక్కుపంచి. గోటి; గోటిభేదము; ధనము మొదలైనవియుంచెడు గుడ్డలు మొదలైన వానితోగట్టిన తీర్తి. [కులు.

సంచిక. చేర్చికట్టిన కుట్టిన కొన్ని తాటానంచికట్టు. సంచికట్టుకొని యచేపనిగా ప్రవర్తించువాడు. (వైద్యుడు)

సంచితము. సం. విణ. ప్రోగుచేయబడినది; రచింపబడినది.

సంచితముదలు. మూలధనము.

సంచీ. రూ. సంచి.

సంచేయము. సం. విణ. సంచయము చేయఁదగినది.

సంచేకరము } క్రయ విక్రయములు
సంచేకరువు } మొదలైన వాని గట్టికై
సంచేకారము } ముందిచ్చెడు ధనము,
సత్యంకారము.

సంచేము. బంగారు.

సంచే. జాడ; అందము; విధము.

సంజాయిషీ. హిం. సమాధానము.

సంజీవనము. సం. నాలుగిండ్లబవంతి.

సంజీవకరణి. సం. ఓచధీవిశేషము.

సంజీవని. సం. ప్రాణధారణ హేతువైన ఒక ఓషధి.

సంజీవి. వా. సం. సంజీవని.

సంజ్ఞ సం. చేయి మొదలగువానితోడి

సైం; పేరు; తెలివి; సంకేత పరిభాష; గాయత్రి; సూక్ష్మనిభార్య.

సంజ్ఞవనము. సం. చుపుట; విన్నవించుట.

సంజ్ఞవితము. సం. విణ. చంపబడినది.

సంజ్ఞప్తి. సం. చుపుట; విన్నవించుట.

సంజ్ఞాపు. సం. విణ. ముడికాళ్ళ వాడు.

రూ. సంజ్ఞాడు. [వేడిమి.

సంజరము. సం. సంతాపము, కాక;

సంజే. సంధ్య, సంధ్యాకాలము.

సంజేవిడు. ఆ. క్రి. సంధ్యాకాలమగు.

సంజోక. ఉభయముఖములయందు

తాకెడి కొనముడిగల డుబుడక్క

నడిమిత్రాడు. [వ్రాచికెగురుట.

సండినము. సం. చెట్టు మొదలైన వాని

సంత. చెంత; నిర్ణయింపబడిన దినము

నందుంచెడు అంగళ్ళవరుస; వేదపాఠము

సంతకము. నిలుకడలేనిమాపు. (సంతలో

నొకదానిపై దృష్టి స్థిరముగానుండదు.)

సంతకము. వ్రాతకర్త మొక్కచేవాలు.

దస్కతు, హస్తాత్మరములు.

సంతతము. సం. క్రి. విణ. ఎల్లప్పుడు,

నిరంతరము. విణ. ఎడతెగనిది.

సంతతి. సం. గోత్రము, కులము, సంతా

నము, పుత్రపౌత్రపారంపర్యము; శిష్య

ప్రశిష్య పరంపర; వరుస; విరివి.

సంతన. చేరిక. [అయిత్రపడు.

సంతనకట్టు. ఆ. క్రి. చేరు, సంఘీభవించు;

సంతనచేయు. స. క్రి. ప్రోగుచేయు.

సంతపడు. ఆ. క్రి. ఒద్దికపడు. ప్రే. సంత

పఱుచు.

సంతపెట్టు. స. క్రి. ఒద్దికపఱుచు.

సంతప్తము. సం. విణ. మిక్కిలి తాపము

నొందినది.

సంతప్తుడు. సం. విణ. శ్రాంతుడు;

ఆరకిలదప్పలచేత పీడింపబడినవాడు;

అగ్న్యాదులచేతసింపజేయబడినవాడు

సంతబనివి. బజారుపడతి.

సంతమసము. సం. అంతటనిండిన చీరకటి

సంతరించు. స. క్రి. సరిపఱుచు; నేక

రించు; కలిగించు; రచించు; ధరించు;

సంగ్రహించు; పోషించు.

సంతర్పణము. సం. తృప్తిపఱుచుట.

సంతసపడు. అ. క్రి. సంతోషపడు.
 సంతసము. సంతోషము. [సంతసిల్లు.
 సంతసించు. అ. క్రి. సంతోషించు. రూ.
 సంతానము. సం. బిడ్డ; పుత్రపౌత్ర పారం
 పర్యము, వంశము, కులము; ఒక దేవ
 పృథ్విము. (సప్త సంతానములు—
 తటాకము, నిధి, అగ్రహారము, దేవా
 లయము, వనము, ప్రబంధము, ఘాతముడు)
 సంతానిక. సం. పాలమీడి మీగడ.
 సంతాపనము. సం. మన్మథ బాణవిశేషము
 సంతాపము. సం. ఉష్ణము, కాఠిన్యము; మన్మథ
 తాపము; ఎండతాపము.
 సంతాపించు. సం. అ. క్రి. మిక్కిలితపించు.
 సంతాపితము. సం. విణ. మిక్కిలితాపము
 నొందినది. చేత పీడింపబడినవాడు.
 సంతాపితుడు. సం. ఎండ మొదలగువాని
 సంత. సంతానము; కులము.
 సంతోషము. సంతోషము.
 సంతోషము. సం. సంతసము.
 సంతోషించు } సం. అ. క్రి. సంతోషపడు.
 సంతోషిల్లు }
 సంతోషము. సంతోషము.
 సంతోసించు } అ. క్రి. ఆలస్య, ఆనందపడు
 సంతోసిల్లు }
 సంద. సంద్యాకాలము.
 సందంశము. సం. పటుకాటు; అభినయ
 హస్తవిశేషము.
 సందడి. జనసమూహధ్వని; జనసమృద్ధము;
 అతిశయము. విణ. సంకులము.
 సందడించు } అ. క్రి. సందడిచేయు;
 సందడిల్లు } అతిశయించు.
 సందడికాడు. విణ. సామాన్యము.
 సందడిగొను. అ. క్రి. సందడించు. ప్రే.
 సందడిగొలుపు.
 సందడిపడు. అ. క్రి. సందడించు.
 సందతము. సమద్రము.
 సందర్భము. సం. కూర్పుట, కూర్పు;
 రచన; ప్రకరణము; ప్రబంధముయొక్క
 కూర్పు; పువ్వులు మొదలగువానిని
 గ్రుచ్చుట; ప్రబంధము; సమయము;
 అనుకూలము.

సందర్శించు. సం. అ. క్రి. సమయమగు.
 సందానము. సం. కట్టు, బంధము; పలుపు,
 పనులనుగట్టెడు దామన.
 సందానితము. సం. విణ. కట్టబడినది;
 కూర్పబడినది.
 సందానిని. సం. గోకాల. [పోవుట.
 సందాపము. సం. యుద్ధమువలన బాటి
 సంది. సం. దండచేయి, ప్రగండము;
 సంది, వడ్డుణములములో మొదటిది. ౧
 సందికడియము. కేయూరము, సందిట
 వేసికొను కడియము,
 సందిగ్ధము. సం. సందేహము. శబ్దదోష
 ములలో నొకటి. విణ. సందేహముగలది.
 సందితము. సం. విణ. సందానితము.
 సందిదండ. కేయూరము, సందిటగట్టు
 కొనెడు భూషణము.
 సందియపడు. అ. క్రి. సందేహపడు.
 సందియము. సందేహము.
 సందిలి. ప్రగండము, దండచేయి.
 సందిలిదండలు. బ. అంగదములు.
 సందు ఇలుకుపిధి; కలయిక; సారంగము
 ఏకమగుట; అడుగుతీ; ఎడము; సంది;
 సందుకట్టు; సందర్భము; రంధ్రము.
 సందుకట్టు. మధ్యకాలము.
 సందుకా. హిం. చిన్నపెట్టె.
 సందుకొను. అ. క్రి. వ్యాపించు. స. క్రి.
 కూడు; పరిగ్రహించు.
 సందుగొట్టు. అ. క్రి. సందుదవులు.
 సందుడు. స్కందుడు, కుమారస్వామి.
 సందుదవులు. అ. క్రి. సందుదోషముతగులు
 సందుదోషము. మి. బిడ్డలకు మాససంది
 యందుగలుగు బాలగ్రహదోషము.
 సందువంకలు. ప్రగండ సఖ్యతములు.
 సందుసీసము. మల్లబంధ విశేషము.
 సందె. సంద్య.
 సందెజోము. సంద్యాకాలము.
 సందెమల్లియ. రుద్రాక్షితీగ.
 సందేశము. సం. వర్తమానము, కబురు,
 సమాచారము.
 సందేశహరుడు. సం. దూత, మార్కారా.
 సందేహము. సం. సంతయము; ఒకయర్థ
 లంకారము.

సందేహి. సం. విణ. సం దేహముగలవాఁడు.
 సందేహించు. సం. ఆ. క్రి. సంశయించు.
 సందోహము. సం. సమాహము.
 సంద్రము. సముద్రము.
 సంద్రావము. సం. యుద్ధమువలనఁ బాటుట
 సంద్రుఁడు. సముద్రుఁడు.
 సంధ. సం. ప్రతిష్ఠ; మేర; సంధ్య; ఉనికి
 సంధాత. సం. విణ. సంధాయకుఁడు.
 సంధానము. సం. కూర్పుట; బాణము
 వింటి నారయందు కూర్పుట; కల్లు సేయుట.
 సంధానకరణి. సం. ఓచధి విశేషము.
 సంధానించు. సం. స. క్రి. కూర్పు.
 సంధానితము. సం. విణ. కూర్చబడినది.
 సంధాయకుఁడు. సం. విణ. సంధానము
 చేయువాఁడు, కూర్పువాఁడు.
 సంధి. సం. కూడిక, కలయిక; కూర్పుట;
 శత్రువు తోడిపొందు; ముఖాది;
 (ముఖము, ప్రతిముచిము, గర్భము,
 విమర్శము, నిష్ఠ అని యివి నాటకము
 నందలి పంచసంధులు.) సందు; కన్నము
 సారంగము; ఆడుగుణి; ఒకజాడ్యము.
 సంధించు. సం. ఆ. క్రి. కూడు. స. క్రి.
 కూర్పు. [కలసినది.
 సంధితము. సం. విణ. కూర్చబడినది;
 సంధిత్వ. సం. సంధింపనిచ్చు.
 సంధిత్వు. సం. విణ. సంధింప నిచ్చుగల
 వాఁడు. [నిచ్చెడి యావు.
 సంధిని. సం. వెదావు; అకాలమునబిడుక
 సంధిల్లు. సం. కూడు, చేరు, తగులుపడు.
 సంధుక్షణము. సం. రాజఁబెట్టుట.
 సంధుక్షితము. సం. విణ. రాజఁబెట్టబడి
 నది, బాగుగా రగుల్పబడినది.
 సంధ్య. సం. ప్రాద్దుపాడుచుటకు ముం
 దైదు గడియలవఱకును ప్రాద్దుగ్రంథికి
 వెనుక మూడు గడియలవఱకును గలకా
 లము; శేయి పగలు పీని నడుమనుండు
 కాలము; ప్రాతర్మధ్యాహ్న సాయం
 కాలముల సంధిసమయము; ఈ మూడు
 శేషల విధింపబడినకర్మ; ఈమూడుశే
 షల చేసెడి ఉపాసన; ఒకనది; సంధి;
 కూర్పుట; ప్రతిష్ఠ; మేర; త్రిసంధి
 పుష్పము, చింతనము, ధ్యానము.

సంన్యాసము. సం. రూ. సన్న్యాసము.
 సంపంగి. చంపకము.
 సంపంగిపూవడ్లు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 సంపగియ. సంపెగ.
 సంపగె. చంపకము. బ. ధాన్యవిశేషము
 సంపతిల్లు. ఆ. క్రి. సమృద్ధమగు.
 సంపత్తి. సం. సంపద; సమృద్ధి.
 సంపత్తు } సం. విశ్వర్యము; గుణోత్క
 సంపద } ర్ణము; హరిభేదము.
 సంపన్నము. సం. విణ. సంపదతోఁగూ
 డినది; సమృద్ధమైనది; నిండానినది;
 సాధింపబడినది.
 సంపన్నుఁడు. సం. విణ. సంపదగలవాఁడు
 సంపరాయము. సం. యుద్ధము.
 సంవర్కము. సం. కలయిక; చేరిక.
 సంపాకము. సం. తేలిక.
 సంపాటము. చెక్కడపుపనియందు ఒమ్మ
 చున్న అందు చెక్కెడు రత్నములును
 లక్కయుగూడఁజేర్చితూఁచెడి తూనిక.
 సం. కదురు. [విశేషము.
 సంపాతము. సం. చక్కనిపాటు; పక్షిగతి
 సంపాదకుఁడు. సం. విణ. సంపాదించు
 వాఁడు.
 సంపాదనము. సం. గడించుట.
 సంపాదించు. సం. స. క్రి. గడించు.
 సంపాదితము. సం. విణ. సంపాదింపబడి
 నది. [దగినది.
 సంపాద్యము. సం. విణ. సంపాదింపఁ
 సంపాసారి. కోమటి, వైశ్యుఁడు.
 సంపు. సమృద్ధి. ప్రే. చంపు.
 సంపుటము. సం. బరణి; ముకుళనము.
 సంపుటించు. సం. స. క్రి. ముకుళించు.
 సంపూర్ణము. సం. విణ. నిండానినది.
 సంపృక్తము. సం. విణ. కలసినది.
 సంపెంగ. చంపకము.
 సంపెగ. సంపెగ. బ. ధాన్యవిశేషము.
 సంపెట. కశ; ఇనుము సాగఁగొట్టెడి
 సమ్మెట. [వాఁడు.
 సంప్రతి. లెక్కసరిమాచు పెద్దకరణము
 సంప్రతించు. స. క్రి. లెక్క మొదలైనవి
 సరిమాచు. [నొకటి; చక్కనియీవి.
 సంప్రదానము. సం. చట్టాధికములతో

సంప్రదాయము. సం. గురుపారింపర్యము; గురుపరంపరచేతవచ్చినది; వంశపుతీరు.² సంప్రదారణ. సం. (జేసిజేసి యిదియుక్తమని) సమర్థించుట. సంప్రదారణము. సం. విచారణ; వ్యవహారమునందు నిశ్చయమును బుట్టించునట్టి లిఖిత సాక్ష్యాదులు. సంప్రయోగము. సం. చక్కని ప్రయోగము; మూలికాదులతోఁ జేసెడియుచ్చాటనాదిక్రియ; సంగమము. సంప్రసారణము. సం. ఇ ఊ ఋ ౩ వర్ణములు య వ ర ల వర్ణములకు మాటుగా వచ్చుట. సంప్రహరము. సం. యుద్ధము; గమనము. సంప్రేషణము. సం. ద్వాదశకాహక్రాద్ధము. సంప్రేషము. సం. నియోగము. సంప్రొక్షణము. సం. ఉదకాదులను బ్రోక్షించి చేసెడు ఒక సంస్కారిము; చిలుకరించుట; పరిశుద్ధిచేయుట. సంప్రొక్షించే. సం.స.క్రి. సంప్రొక్షణము చేయు. [వికసించినది. సంపుల్లము. సం.విణ. చక్కగా విరిసినది, సంబంధము. సం. తాలూకు; చుట్టుటికము; కూడిక. (స వ వి ధ సంబంధములు— పితృ పుత్ర సంబంధము, రక్ష్యరక్షక సంబంధము, కేషికేషసంబంధము, భర్తృ భార్య సంబంధము, జ్ఞాతృజ్ఞేయ సంబంధము, స్వస్వామిసంబంధము, శరీరశరీరసంబంధము, ఆధారాధేయ సంబంధము, భోక్తృభోగ్యసంబంధము) సంబంధి. సం. చుట్టము, సంబంధముచేసినవాఁడు. విణ. సంబంధముగలవాఁడు; సంబంధము గలది. [స. క్రి. కూర్చు. సంబంధించే. సం. ఆ. క్రి. సంబంధపడు సంబడము. దారిబత్తెము; బత్తెము; జీతము నందడించే. ఆ. క్రి. సంబలించు. సంబరము. సంభ్రమము, వేగిర పాటు; సంతోషము; కేళిక; ఉత్సవము; పండుగ నంబరి. రూ. సంబలి. సం. ఎలుకజీడి; పిల్లపీఁచరగ. [సంబరణి. సంబరేమ. సాతల, చర్మకష. వా. సంబలము. సం. జలము; దారిబత్తెము,

సంబవులు. బ. పాదరక్షలు; పావకోళ్లు. సంబళకాఁడు. జీత కాఁడు. సంబళము. సం. దారిబత్తెము; బత్తెము; జలము. వ్య. జీతము. సంబలి. అవ్య. తొలఁగుము. సంబలించే. అ.క్రి. పల్లపడు; తెప్పిలు. సంబలిక. అడపము. సంబాకృతము. సం.విణ. ద్విహాల్యము. సంబాగు—పు. ఏలుదాఁటెడుసాధనము. సంబాధము. సం. ఇఱకు; ఆఁడుగుతీ. సంబారము. వేశవారము. సంబారు. రూ. సంబారము. సంబావు. సస్యవిశేషము. బ. కునుమధావ్యము. [జేర్చు; కలిగించు. సంబాళించే. స.క్రి. ఆదరించు; నెఱవంబాళిగలు. బ. పావకోళ్లు; పాపానులు. వంబుద్ది. సం. సంబోధనము. సంబెరము. జలము. సంబెళ. అడపము. సంబోధనము. సం. పిలుపు, ఆహ్వానము. సంబ్రము. సంబరము. [రుక. సంభరువు. సం. పావకోళ్లు. రూ. సంభ సంభలి. సం. కుంఠెనకత్తె. సంభవము. సం. పుట్టుక; హేతువు; కూడిక, చేరిక; ఆధేయ మాధారమును మీఱకుండుట. సంభవించే. సం.అ.క్రి. పుట్టు; ప్రాప్తమగు, రూ. సంభవిల్లు. సంభారము. సం. చక్కగాపోషించుట; చక్కగాధరించుట; సమూహము; సర్వ పూర్ణత్వము; ఉపకరణము, సాధనము. సంభావన—ము సం. సమ్మానము, బహుమానము; తలఁపు; యోగ్యత; ఒక ఆలంకారము. [దగినది. సంభావనీయము. సం. విణ. సంభావించఁ సంభావించే. సం.అ.క్రి. చక్కగాతలఁచు. స.క్రి. బహుమానించు, సమ్మానించు. సంభావితము. సం.విణ. చక్కగాతలఁపఁబడినది; సమ్మానిపఁబడినది. సంభావ్యము. సం.విణ.సంభావించఁదగినది సంభాషణము. సం. ఆభాషణము.

సంభాషించు. సం. అ. క్రి. చక్కఁగా మాటాడు.

సంభూతము. సం. విణ. పుట్టినది.

సంభృతము సం. విణ. చక్కఁగాధరింపఁబడినది; చక్కఁగాధరింపఁబడినది.

సంభృతి. సం. చక్కఁగాధరించుట; చక్కఁగాధరించుట.

సంభేదము. సం. నదీనదసంగమము; నది నునుద్రముతో కలియుట; వికసించుట; కూడిక. [భోగము.

సంభోగము. సం. సంగమము; సంతోషము; సంభోగించు. సం. అ. క్రి. రమించు; ఆనందించు. భయము; ఆదరము.

సంభ్రమము సం. తొందర, తొలుపాటు; సంభ్రమించు. సం. అ. క్రి. వేగిర పడు, తొందరపడు.

సంమృప్తము. సం. విణ. శోధింపఁబడినది.

సంయతము. సం. విణ. కట్టఁబడినది.

సంయత్తు. సం. పోరు, యుద్ధము.

సంయమనము. సం. బంధనము; ప్రతమ; యమలాకము.

సంయమని. సం. యమపురి.

సంయమము సం. ఇందియనిగ్రహము; హింసాదులవలన విరమించుట; ప్రతాదులకంగమై తొలిదినము చేయఁదగిన యాచారము; ధారణ ధ్యానము సమాధి

యను నీ కూడింటి సంజ్ఞ. [గలవాడు.

సంయమి సం. ముని. విణ. సంయమము

సంయామము. సం. రూ. సంయమము.

సంయామము. సం. గోధూమ భక్ష్యవిశేషము, సారెసత్తులు.

సంయిబుద్ధి సిరాబుద్ధి?

సంయుక్తము సం. విణ. కూడుకొన్నది.

సంయుగము. సం. యుద్ధము.

సంయోగము. సం. కూడిక.

సంయోజితము. సం. విణ. మఱియొక దానితో కూర్చఁబడినది.

సంరంభము. సం. శోపము; ఆటోపము; ఉత్సాహము.

సంరంభి సం. విణ. సంరంభముగలవాడు.

సంరంభించు. సం. అ. క్రి. ఆటోపించు, వేగిర పడు.

సంరంభము. సం. విణ. సంరంభమునొందినది సంరావము. సం. ధన్య.

సంరూఢము. సం. విణ. పెరిగినది; మొలచినది; వృద్ధి నొందినది; పుట్టినది.

సంరొదించు. సం. నిరోధించు.

సంలాపము. సం. శ్రీతితోడి పర స్పర సంభాషణము.

సంవత్సరము సం. ఏడాది. (ఇవి యెఱువది— ప్రభవ, విభవ, శుక్ల, ప్రమాద ప్రజాపతి, అంగిరస్సు, శ్రీముఖ, భావ, యువ, ధాత, ఈశ్వర, బహుధాన్య, ప్రమాది, విక్రమ, వృష, చిత్రభాను, స్వర్భాను, తారణ, పార్థివ, వ్యయ, సర్వజిత్తు, స్వధారి, విరోధి, వికృత, ఖర, న. దన, విజయ, జయ, మన్మథ, దుర్ముఖ, హేమలంబ, విలంబ, వికారి, శర్వరి, ప్లవ, శుభకృతు, శోభనకృత్తు, క్రోధి, విశ్వావసు, పరాభవ, ప్లవంగ, కీలక, సౌమ్య సాధారణ, విరోధకృత్తు, పరిధావి, ప్రమాధి, ఆనంద, రాక్షస, ఆనల, పింగళ, కాళయుక్త, సిద్ధార్థ, రాద్ర, దుర్మతి, దండుకే, రుధిరోద్ధారి, రక్తాక్ష, క్రోధన, క్షయకృత్తు. [సంవననము.

సంవదనము. సం. వశికరణము. రూ.

సంవరము. సం. సప్తపదార్థములలో నొకటి, ధ్యానము.

సంవర్తకము సం. బలరాముని నాగలి.

సంవర్తము సం. ప్రళయము; మేఘవిశేషము; తాండ్ర.

సంవర్తిక. సం. శేతతామరపూతేకు.

సంవర్తుడు. సం. ఒకముని; ఒకఆవధూత; ఒక మేఘ నాయకుడు.

సంవసయము. సం. ఊరు, గ్రామము.

సంవసించు. సం. స. క్రి. నివసించు.

సంవాదము. సం. సమాచారము, సం దేశము; సంభాషణము.

సంవాహకుడు. సం. ఒళ్ళుపినుకువాడు సంవాహనము సం. చక్కఁగా మోసికొని

పోవుట; కాళ్ళ మొ॥ పినుకుట.

సంవిత్తి. సం. తెలివి; సమాచారము.

సంవిత్తు. సం. బుద్ధి; జ్ఞానము; సంకేతము; ప్రతిజ్ఞ; అంగీకారము; ఆచారము;

యద్ధము; సంభాషణము; నామధేయము; సంతోషము.

సంవిత్పదము. సం. విజ్ఞానపదము.

సంవితము. సం. హారమువలె వేసికొన్న జండాము. విణ. చుట్టుకొనబడినది.

సంవృతము. సం. విణ. చుట్టుకొనబడినది

సంవృత్తము. సం. కలిగినది; ఐనట్టిది.

సంవేగము. సం. వేగిరపాటు, తొందర.

సంవేదము. సం. అనుభవము, ఎఱుక.

సం. సంవేదనము.

సంవేశము. సం. పీతము; నిద్ర. [చావడి.

సంవేశిని. సం. మొగసాల, తలవాకిటి

సంవ్యాసము. సం. పైబట్ట; బట్ట.

సంశక్తకుడు. సం. తిరుగనని ఒట్టు

బెట్టుకొని యద్ధము చేయువాడు.

సంశయము. సం. సందేహము, అనుమానము

సంశయాళువు. సం. విణ. సంశయించు

స్వభావముగలవాడు.

సంశయించు. సం. ఆ. క్రి. సందేహించు.

సంశయిత. సం. విణ. సంశయించువాడు

సంశ్రయము. సం. ఆశ్రయము, ఆండ.

సంశ్రయించు. సం. ఆ. క్రి. ఆశ్రయించు.

సంశ్రవము. సం. అంగీకారము.

సంశ్రితము. సం. విణ. ఆశ్రయించినది.

సంశ్రితము. సం. విణ. అంగీకరింపబడినది.

సంశ్రిష్టము. సం. విణ. కాగిలింపబడినది

సంశ్లేషము. సం. ఆలింగనము.

సంశ్లేషించు. సం. స. క్రి. కాగిలించు.

సంసక్తము. సం. విణ. కదిలినది, చేరినది;

తగులువడినది.

సంసక్తి. సం. కదియిక, చేరిక.

సంసత్తు. సం. సభ.

సంసరణము. సం. సంసారము; చట్టము

నుండి వెడలుట; పురస్కారము; ఇఱుకు

లేక దండునడచుట; యద్ధ సారంభము.

సంసరించు. సం. ఆ. క్రి. పుట్టు.

సంసర్గము. సం. సంబంధము; చేరిక.

సంసారము. సం. అలుబిడ్డలతోడియునికి;

శరీరధారణము.

సంసారరజ్జు. సం. సంసారబంధము.

సంసారి. సం. సంసారముగల గృహస్థు.

సంనిధి. సం. చక్కగా లభించుట; ముక్తి; స్వభావము; చక్కని సిద్ధి; మత్తురాలు.

సంస్మృతి. సం. సంసారము.

సంస్మృష్టము. సం. విణ. సంసర్గము నొంది

నది; శోధింపబడినది.

సంస్మృష్టి. సం. తలతండులములు కలసిన

విధమునైన అర్థాలంకారముల యొక్క

పరస్పర సంబంధము; సంసర్గము.

సంస్కరించు. సం. స. క్రి. చక్క చేయు

బాగుచేయు; సంస్కారముచేయు.

సంస్కారము. సం. చక్కచేయుట;

శోధించుట; వ్యుత్పత్తి; మున్ను అనుభవిం

చినది తలపునకు వచ్చుట; పాకము;

తిరుగబోత; శ్రాతస్మార్త కర్మానుష్ఠా

నముచేత అదృష్టవిశేషమును గలిగించెడి

గర్భాధానాదిక్రియాకలాపము [ఇవిపదు

నాలు—గర్భాధానము, పుంసవనము,

సీమంతము, జాతకర్మ, నామకరణము,

అన్నప్రాశనము, చాలము, ఉపనయనము,

ప్రాజాపత్యము, సౌమ్యము, ఆగ్నే

యము, వైశ్వదేవము, గోదానము,

సమావర్తనము, వివాహము, అంత్యేష్టి

(ఆపరకర్మ)]

సంస్మృతము. సం. దేవభాష. విణ.

నిర్మలము గావించబడినది; బాగుచేయు

బడినది; అలంకరింపబడినది; కాన్త్రోక్షి

తమైనది; పక్వము చేయబడినది; శ్రేష్ఠ

మైనది.

సంస్మియ. సం. సంస్కారము; శవద

హనాదిక్రియ; నిర్మలముగావించుట.

సంస్తరము. సం. చిగుళ్ళుమున్నగువానిచే

నిర్మించినపానము; పూలనెజ్జ; యజ్జము.

సంస్తవము. సం. పరిచయము; చక్కనిస్మృతి

సంస్తావము. సం. యజ్జమునందు ద్విజులు

స్తోత్రముచేయుకాల.

సంస్తాయము. సం. గృహము; విస్తారము;

సన్నివేశము; సమాహము.

సంస్త. సం. ఉనికి; మేరమీరకుండుట;

నాశము; వ్యవస్థ, కట్టుపాటు; సామ్యము;

ప్రళయము. [వాణి.

సంస్థాత. సం. విణ. ముగ్ధిరముగా నుండు

సంస్థానము. సం. సన్నివేశము; చతుష్ప
ధము; మృత్యువు; చిహ్నము; ఆకృతి;
చక్కనిఉనికి; మంచిస్థానము. విణ.
ఉత్తమస్థానముగలది.
సంస్థితము. సం. విణ. నిలువఁ బడినది;
చచ్చినది; చక్కఁగా ఉండినది.
సంస్థితి. సం. చావు; చక్కనియునికి.
సంస్పర్శ. సం. కోరింబళ్.
స్థాస్పర్శము. సం. చక్కని స్పర్శము.
సంబంధము; స్పర్శము. [సంస్పృటము.
సంస్పృటము. సం. యుద్ధము. రూ.
సంహతము. సం.విణ. చక్కఁగా జేరినది;
దృఢసంయోగముగలది.
సంహతలము. సం. మ్రొక్కుటకు వేళ్లు
చాచి, కూర్చినచేదోయి, కైమోడ్చు.
సంహతి. సం. సమూహము.
సంహననము సం. శరీరము. [చేయుట.
సంహరణము. సం. చంపుట, నాశము
సంహరించు. సం. స. క్రి. చంపు.
సంహర్త } సం విణ. సంహరించు
సంహర్తకుడు } వాడు.
సంహరము. సం. సంహరణము; సరక
భేదము; ప్రళయము; సంక్షేపము.
సంహత. సం. వర్ణసంయోగము; వేదము
సందోక భాగము; భాగవత సంహిత
నూతనసంహిత మొ||; మన్వాది ప్రాక్
ధర్మశాస్త్రము. [మితము.
సంహితము. సం. విణ. కూడుకొనినది;
సంహూతి. సం. ఆశేసులు చేరి పిలిచిన
పిలుపు.
సంహృతము. సం.విణ సంహరింపఁబడినది
సంహృతి. సం. సంహరము.
సకలము. సం. విణ. సమస్తము; కళతోఁ
గూడినది; సగుణబ్రహ్మము.
సకలాతిహృదాలు. బ. ఉన్నితో చేయఁ
బడిన పరువులుగల వకాదాలు.
సకలా(ళా)తు. మేలైన కంబలిదినును.
సకి. సఖి, చెలికత్తె; ఆడుది.
సకిన కృత్రిమపక్షి; కీచుకీచునును ధ్వని;
కీచులిళ్ళ; బొమ్మ.
సకినంపుఁబులుఁగు. కనకాక్షి, సకినము
చెప్పెడు గూబవంటి పక్షివిశేషము.

సకినము. శ క న ము; శుభాశుభనూచక
వాక్కు.
సకినలమంచము. సం. కీచుకీచునుని
మ్రోగఁడు మంచము, రవమంచము;
కోళ్లు బొమ్మలుగా చేసిన మంచము.
సకినాలపులుఁగు. కనకాక్షి.
సకియ. సఖి, చెలికత్తె; ఆడుది.
సకిలించు. అ. క్రి. హేషించు, గుడ్డము.
కూయు.
సకిలింత } హేష, గుడ్డపుకూత.
సకిలింపు }
సకుడు చెలికాడు, సఖుడు.
సకృత్తు. ఒకమాటు.
సకృత్ప్రజము. సం. కాకి; సింహము.
సక్రము. సం.విణ. ఒకటతగిలినది; అంటు
కొనినది; తగులువడినది.
సక్తుడు. సం. విణ. తగులువడినవాడు.
సక్తుఫల. సం. జమ్మి.
సక్తువు. సం. పేలపిండి, పొడిపిండి.
సక్తి. సం. తొడ, ఊరువు.
సఖి. సం. చెలికత్తె; స్నేహితుడు;
సహాయుడు.
సఖుడు. సం. స్నేహితుడు; సహాయుడు.
సఖ్యము. సం. స్నేహము.
సగంధుడు. సం. జ్ఞాతి. విణ. గంధ
ముతోఁ గూడినవాడు.
సగటు. చదరంగమునందు శ క ట ము;
సామాన్యము. [సరాసరి.
సగటునుమాటు. గ్రా. అవ్య. రమారమి,
సగతు. గుడ్డపుపల్లముమీదకెంపులు చిగు
ళ్ళనుపచ్చలు ఆకులును రవలు పూవులు
నుగా సంతరించి ఏర్పడిన బంగారు
తీగ మోడిపని.
సగము. అర్థము, అర్థభాగము.
సగరుడు. సం. ఒకచక్రవర్తి.
సగర్పుడు. సం. ఒక తల్లికడుపునబుట్టిన
వాడు, తోబుట్టువు.
సగిన. రూ. సకిన.
సగిలింపు. అ. క్రి. రూ. సకిలింపు.
సగిలింత. రూ. సకిలింత.
సగుటు. సరాసరి.
సగోత్రుడు. సం. దాయ, జ్ఞాతి.

సగ్గారి. నక్క.
 సగ్గాలము. సృగాలము, నక్క.
 సగ్గిసముగ్గిసలు. బ. ఉడ్డుగుడుపు.
 సగ్గు, ఆ.క్రి. ఆడగు; తగ్గు; క్రుళ్ళు.
 సగ్గుబియ్యము. ఒక విధమైన కృత్రిమ
 ధాన్యము.
 సగ్గిడ. చెంబు.
 సగ్గి. సం. పొత్తు, పొత్తుగుడుపు, నలుగురు
 ఒకచోటఁజేరి భుజించుట.
 సచివుడు. సం. మంత్రి; స్నేహితుడు;
 సహాయుడు. (శృంగార నాయకునకు
 సచివులునలుపురు — పీఠ మధ్యుడు,
 విటుడు, చేటుడు, విదూచకుడు.)
 సచ్చేము. చిల్లరొక్కచుప్ప.
 సచ్చే. అ.క్రి. రూ. చచ్చు.
 సచ్చాద్రుడు. సం. గొల్ల; మంగలి.
 సజగ్గి. సం. రూ. సగ్గి.
 సజావు. హిం.విణ. క్రిమమైన; ఎవ్వరైన.
 సజ్జ. సం. కనచము; అలంకరణము.
 సజ్జక. సం. పడకిల్లు.
 సజ్జన. సం. రాజాదులు ఎక్కుటకై అలం
 కరించి యేసుఁగును సిద్ధపఱచుట.
 సజ్జనము. సం. యుద్ధమునకై సేనను సిద్ధ
 పఱచుట; పదార్థములనొకచోఁజేర్చుట;
 బెత్తములవారు సందడిలేక తొలగిం
 చుట; రక్షణకై సైన్యమునుంచుట,
 పూరా; రేవు; శిబిరరక్షణము కొఱచు
 చుట్టు బెట్టినవెలుగు.
 సజ్జనుడు. సం. సాధువు; కులీనుడు,
 వేద విహితాచారము గలవాడు.
 సజ్జితము. సం. విణ. కవచముతోడిగినది;
 అలంకరింపఁ బడినది.
 సజ్జుడు. సం. విణ. కవచము తోడిగిన
 వాడు; అలంకరింపఁ బడినవాడు.
 సజ్జే. శస్త్రవిశేషము; బుట్ట; శిరోగృహము.
 సూతికాగృహము. విణ. ఆయుతము;
 బ. గంటలు, ధాన్యవిశేషము.
 సజ్జకము. విణ. మనోజ్ఞము,
 సజ్జకట్టు. విణ. ఆయుతము;
 సజ్జనకోల. బెత్తము.
 సజ్జపట్టు. శత్రుగృహము.

సజ్జెరసము. సజ్జరసము.
 సజ్జోకారము. సజ్జి కాక్షారము, సజ్జకవృక్ష
 మున సెత్తెడియుప్పు.
 సజ్జోరము. ఏనుఁగును కట్టుచోటు.
 సట. కపటము, మోసము. సం. వ్రతుల
 జడ; జాలు.
 సడ. తసి, దట్టమును నాటు వరుస.
 సడగరము. తొట్టుపాటు, సంభ్రమము.
 సడపు. స. క్రి. ఆపహరించు.
 సడలు. ఊడుట; జాటుట; వదలుట.
 అ. క్రి. ఊడు; జాటు; వదలు; విడిపోవు.
 సడలుచు. ప్రే. సడలఁజేయు. రూ.
 సడల్చు. [వఱచు.
 సడలువడు. అ. క్రి. సడలు. ప్రే. సడలు
 సడవ. తోవ.
 సడి. అసక్తి; నింద; జాడ.
 సడించు. స. క్రి. దంచు. [బియ్యము.
 సడింపులు ఎసటిపోతలుగా దంచిన
 సడికుడక. భక్ష్యవిశేషము
 సడికె. కుక్కమెడత్రాడు. రూ. సడికియ.
 సడిసన్న. నిర్లక్ష్యము. విణ. సడిచనిసట్టి.
 సడుగు. ఒడ్డారము.
 సడ్డు. శ్రద్ధ, ఆగ్రహ; గణన, లక్ష్యము,
 సడ్డుకుడు. తోడియల్లుడు. [చేయు.
 సడ్డసేయు. స. క్రి. లక్ష్యపెట్టు, గణన
 సణుగు. బాధ.
 సత స ఏడు, సప్తకము.
 సతకడములు. బ. చదువులు.
 సతతపనులదొంకి. స్వర్ణని, మురదీర్ఘిక,
 ఆకాశగంగ.
 సతతము. సం. క్రి. విణ. ఎల్లప్పుడు.
 విణ. నిరంతరము, ఎడతెగనిది.
 సతనాలుకలదునీడు } అగ్ని, సప్త
 సతనాలకలజేజే } జిహ్వయుడు.
 సతము. విణ. సతతము, కాశ్యతము.
 సతహుమాదబి. సప్తాశ్వము, నూర్పుడు.
 సతాయించు. హిం. స. క్రి. హింసించు,
 బాధించు.
 సతి సం. సాధ్వీ, పతివ్రత; దత్తుపుత్రి,
 సతీదేవి, పార్వతి; స్త్రీ.
 సతీనకము. సం. లంకణ, నూగుదోస;
 గుండ్రని పెనగలు, బటాణి.

సతీపతి సం. శివుడు.
 సతీర్థ్యుడు. సం. సహపాతి.
 సత్కరించు. సం. సక్రి. సమ్మానించు.
 సత్కారము. సం. సమ్మానము.
 సత్కార్యము. సం. వేదవిహితకర్మము.
 సత్కృతి. సం. సమ్మానము. [బడినివాడు.
 సత్కృతుడు. సం. విణ. సత్కరింపఁ
 ప్పెత్తియు. సం. సత్కారము.
 సత్త్వ. సత్త్వ సం. ఉనికి; మంచితనము.
 సత్త్వముడు. సం. విణ. అందఱకంటె
 మంచివాడు; అందఱకంటె పూజ్యుడు;
 శ్రేష్ఠుడు. [సత్త్వము.
 సత్త్వపు. అన్నప్రదానగృహము,
 సత్త్వ. స. ఏడు, సత్త్వము
 సత్త్వ. శక్తి, పార్వతి; ఆయుధవిశేషము;
 బలము; శక్తియుష్. వసిష్ఠునికొడుకు.
 సత్త్వాలపు. కుమారస్వామి, శక్తిధరుడు
 సత్త్వదొరవేసలి. ఆకాశము.
 సత్త్వనెచ్చెలి. లక్ష్మి.
 సత్త్వరా. శివుడు.
 సత్త్వరాపగణు. మన్నుడు.
 సత్త్వ. లోహభేదము, సీసము; పేలపిండి;
 సత్త్వము; సత్త్వము. సం. సత్త్వము.
 విణ. ఉన్నది, ఉన్నవస్తువు; ఆత్మ,
 బ్రహ్మము; చదువరి; పూజ్యము; శ్రేష్ఠము;
 సత్త్వము; సాధువు, మంచిది.
 సత్త్వ. శక్తి, శరీరబలము.
 సత్త్వసంగ. సస్యవిశేషము.
 సత్త్వము. సం. మంచిమార్గము; సదా
 చారము; సత్త్వమార్గము.
 సత్త్వంకారము. సం. క్రయవిక్రయముల
 గట్టిమాటకై ముందిచ్చెడి ధనము, జట్టి.
 సంఘటన, బయనా.
 సత్త్వము. సం. నిజము; ఒట్టు; కృత
 యుగము; సత్యలోకము. విణ. నిజమయి
 నది; త్రికాలాబాధ్యమైనది, ఆత్మ,
 బ్రహ్మము.
 సత్త్వవచనముడు. సం. ఋషి. విణ. సత్త్వ
 వాది. [కూర. విణ. సత్త్వముగలది.
 సత్త్వపతి సం. వ్యాసునితల్లి; సోమేద
 సత్త్వపతినుతుడు. సం. వ్యాసుడు
 సత్త్వకృతి. సం. సత్త్వంకారము.

సత్త్వాన్వితము. సం. వ్యాపారము, వాణి
 జ్యము.
 సత్త్వాపనము. సం. సత్త్వంకారము.
 సత్త్వము. సం. ధర్మశాల, అన్నప్రదాన
 గృహము; అనేకదినములు చేసెడియజ్ఞ
 ము; నిరంతరదానము; అరణ్యము; కప
 టము. విణ. మంచివారిని కాపాడునది.
 సత్త్వశాల. సం. నిత్యాన్నదానము చేసెడు
 గృహము. [వాడు.
 సత్త్వ. సం. ఎడతెగక దానముచేయు
 సత్త్వము. సం. సత్త్వ; బలము; సత్త్వగుణము
 స్యభావము; మనస్సు; ప్రయత్నము;
 ప్రాణము; ద్రవ్యము; పిశాచాది;
 జంతువు.
 సత్త్వరము. సం. క్రి. విణ. త్వరితము,
 వేగము. విణ. వడిగలది.
 సద. ఆకుమీడినూగు.
 సదసము. సం. ఇల్లు; జలము.
 సదమదమగు. అ. క్రి. నలగు.
 సదమదము. విణ. నలగినది; సంహారము
 సదమదముసేయు } స. క్రి. నలపు;
 సదమదమొసర్చు } చంపు. రూ. సద
 మదమొసరించు.
 సదము. సం. రూ. సదస్సు.
 సదరహి హిం విణ. సదరు.
 సదరు. విణ. పై నచెప్పిన, ఆ.
 సదరుబోయలు. బోయలలో నొకజాతి.
 సదసద. విణ. సదమదము.
 సదస్యము. వ్య. మహదాశీర్వాదపుసభ.
 సదస్సు. సం. సభ, ధర్మజ్ఞులసభ, యజ్ఞ
 సభ. రూ. సదను
 సదస్యుడు. సం. యజ్ఞవిధిపరీక్షాధికారి;
 సభ్యుడు; సభవారితో బాటు కూర్చుం
 డినవాడు.
 సదా. సం. అవ్య. ఎల్లప్పుడు.
 సదాగతి. సం. వాయువు; స్వర్గము;
 మోక్షము; సూర్యుడు; మంచిప్రభువు.
 సదాటు. విణ. దృఢము. [తుడు.
 సదాతనుడు. సం. విష్ణువు. విణ. కాశ్య
 సదానీర. సం. కిరతోయానది.
 సదాప. మిశ్రేయ.
 సదాముపై. ఒకానొక చెట్టు.

సదావృత్తి. వ్య. బైరాగులు మొదలగు
వాటికిచ్చెడు వంటసామాగ్రి.

సదాశివుడు. సం. శివుడు.

సదృశము. సం. విణ. సరి, సమానము.

సదృశము సం. విణ. సమానము; తగినది.

సదేశము. సం. సమీపము. విణ. సమీప
మైనది.

సద్దు. భస్మి.

సద్దుము. సం. ఇల్లు; జలము.

సద్దుము. సం. అవ్య. అప్పుడు, వెంటనే.

సధర్మము. సం. విణ. సమానము; ధర్మము
తో గూడినది. [వాడు.

సధ్యించుడు. సం. విణ. కూడబోవు
సనగ. రూ. సనగ.

ససత్కుమారుడు. సం. వైద్యశాస్త్ర
కర్తయగు బ్రహ్మకుమారుడు, ససత్కు
జాతుడు.

సనదు. దానపత్రము; యోగ్యతాపత్రము
స్థి డర్లకిచ్చు పట్టా; ఆజ్ఞాపత్రము.

సనాతనము. సం. విణ. శాశ్వతము.

సనాతనుడు. సం. బ్రహ్మ; విష్ణువు;
శివుడు; బ్రహ్మమానసపుత్రుడు. విణ.
శాశ్వతుడు.

సనాథ. సం. మగనాలు.

సనాథము. సం. విణ. సాధుడుగలది.

సనాథి. సం. జ్ఞాతి. విణ. సమానుడు.

సని. శనిగహము సం. అధ్యేషణ.

సనివారము మి. శనివారము. [మైనది.

సనీడము. సం. సమీపము. విణ. సమీప

సను. ఆ. క్రి. రూ. చను.

సనె-కలు. రూ. సన్నెకలు.

సన్న. పైగ, హస్తాదులచేత చేసెడుసంజ్ఞ
సన్నకద్రువు. సం. మోరటి.

సన్నగాడు. చీమ. విణ. అల్పాడు.

సన్నగాలి. మందమారుతము.

సన్నగాళి. తిరుచిన్నము, వాద్యవిశేషము
పన్నగిలు } ఆ. క్రి. సన్నమగు, క్షీణించు
పన్నగిలు } రూ. సన్నగించు.

సన్నదు. రూ. సనదు.

సన్నద్ధుడు. సం. విణ. సిద్ధమయినవాడు;
యుద్ధమునకు సిద్ధమైనవాడు, కవచము
తోడిగినవాడు.

సన్నస. సన్నదనము.

సన్నపాకులగన్నేరు. శతకుంతము. ?

సన్నపిల్లి. సాలెపురుగు.

సన్నపుబట్ట. నుచేలము.

సన్నపువల. జాలభేదము.

సన్నపువాడు. విణ. అల్పాడు.

సన్నమండెగలు. బ. శాలిధాన్యవిశేషము.

సన్నము. తనుత్వము; నాణెము; వలిపె.

విణ. శ్లక్ష్యము, నూత్నము. సం. అల్పము;

పొట్టిది. కృశించిన; అవసన్నము;

శిథిలము.

సన్నయము. సం. వెనుక నున్నదండు;

సమవాయము; సమూహము.

సన్నయేలకి. చిత్తేలకి.

సన్నరాష్ట్రము. రాష్ట్ర.

సన్నవాణు. ఆ. క్రి. సల్పగిల్లు.

సన్నసన. విణ. నులభము.

సన్నహనము. సం. కవచాదులు తొడు

గుట; ప్రయత్నించుట.

సన్నాయి. నాగసరము.

సన్నాని. సం. న్యాసి.

సన్నాహము. సం. కవచము; ప్రయత్నము.

సన్నాహ్యము సం. యుద్ధమునకు దగిన

యోధుడు; సన్నాహయోగ్యము.

సన్ని. తుపాకి కొన ను చెక్కియుండెడు

బాణువంటికత్తి. [చుట.

సన్నికర్తణము. సం. సమీపము; సమీపిం

సన్నికర్షణము. సం. సమీపము, చేరువ.

సన్నికల్లు. వా. సన్నెకల్లు.

సన్నికృష్టము. సం. సమీపము. విణ.

సమీపించినది; సమీపమైనది.

సన్నిధానము. సం. సమీపము; ఆశ్రయము

సన్నిధి. సం. సమీపము, చేరువ; దాపున

నుండుట.

సన్నిపాతము. సం. జన్ని; కలయుక.

సన్నిభము. సం. విణ. సమానము.

సన్నివిష్టుడు. సం. విణ. సమీపించిన

వాడు; అన్నవాడు; కూర్చుండిన

వాడు.

సన్నివేశము. సం. రచన; పట్టణాదులకు

వెలుపలనుండెడి మైదానము.

సన్నిహితము. సం. విణ. సమీపించినది.

సన్ని. రూ. సన్ని. [ముచేయఁబడినది,
సన్నుతము. సం. విణ. చక్కఁగా స్తోత్ర
సన్నుతి. సం. చక్కని స్తోత్రము; చక్కఁ
గా స్తుతించుట. | త్రముచేయు.
సన్నుతించు. సం. స.క్రి. చక్కఁగా స్తో
సన్నె-కల్లు. నూతెడుతాయి, పేవణి.
సన్న్యసించు. సం.స.క్రి. కామ్యకర్మము
లనువిడుచు; సంన్యాసదీక్షను గైకొను.
సన్న్యస్తము సం.విణ.సంన్యసించఁబడినది.
సమర్పింపఁబడినది.
సన్న్యాసము.సం.కామ్యకర్మములవిడుపు;
తురీయాశ్రమము; బ్రహ్మిస్థితి.
సన్న్యాసి.సం.విణ.సన్న్యాసముగలవాఁడు
సన్న్యాసనము. సం. గౌరవించుట.
సన్న్యాసము. గౌరవము.
సన్న్యాసించు. సం.స.క్రి. గౌరవించు.
సన్న్యాసితము. సం. విణ. గౌరవింపఁబడి
నది; సమర్పింపఁబడినది. [ర్గము.
సన్న్యార్గము. సం. సదాచారము; వేదమా
సన్య. సంజ్ఞ, పైగ.
సపంక్తి. సం. సమానమైన పంక్తి.
సపత్ని. సం. సవతి.
సపత్నుఁడు సం. శత్రువు.
సపము. వా. శవము.
సపర్య. సం. పూజ; సేవ.
సపాట-ము. విణ. మట్టము.
సపిండికరణము. సం. చచ్చినపండ్రిండవ
దినమునందుఁ జేసెడు సంవత్సరాంత
శ్రాద్ధము. [జ్ఞాతి.
సపిండుఁడు. సం. ఏడు తరముల లోపలి
సపీతి. సం. సహపీతి, ఆత్మీయులు పది
మంది చేరి యేక కాలమున చేసెడి
పానము.
సప్తకము. సం. స. ఏడు. [ములనూలు.
సప్తకి. సం. ఏడుపేటలుగల ఆఁడుదాని
సప్తజిహ్వఁడు. సం. అగ్నిహోత్రుఁడు.
(సప్తజిహ్వలు—కాళి, కరాళి, మనో
జవ, నులోహిత, నుఘామ్రవర్ణ,
ఘ్నలింగిని, విశ్వరుచి.)
సప్తతంతువు. సం. యజ్ఞము.
సప్తతి. సం. స. డెబ్బది.

సప్తదశకము. సం. పదునేడు.
సప్తదశము. సం. విణ. పదునేడవది.
సప్తవత్రము. సం. ఏడాకులపొన్న; ఏ
డాకులరఱికి
సప్తవది. సం. ఏడడుగులు; ఏడుపదములు
సప్తవర్ణము. సం. రూ. సప్తపత్రము.
సప్తమము. సం. విణ. ఏడవది.
సప్తమి సం. ఏడవతిథి. [గింజ; సంబరేను;]
సప్తల. సం. విరజాజి; కలిగొట్టు; గురి
సప్తహస్తుఁడు. సం. అగ్నిహోత్రుఁడు.
సప్తార్చి. సం. అగ్నిహోత్రుఁడు. విణ.
హూరదృష్టిగలవాఁడు.
సప్తాశ్వుఁడు. సం. నూర్పుఁడు.
సప్తి. సం. గుఱ్ఱము.
సప్తపుణ్యోక్తి. ఆశ్లేషానక్షత్రము.
సప్తము. సర్పము. [గూడినది.
సఫలము.సం. విణ.సార్థకము; ఫలముతోఁ
నఫేదు. హిం. తెలుపు. విణ. తెల్లనిది.
సభకలెక్టరు ఇంక లెక్టరుక్రింది యధికారి.
సబబు. హిం. కారణము.
సబము. పీచుగు, శవము.
సబరము. పీచుగు.
సబళము. అత్తలము, ఆయుధవిశేషము.
సబాము. స్వభావము.
సబాను. అవ్య. సెబాను.
సబిడి. ఆయుధవిశేషము.
సబురు. హిం. ఓడప్రయాణము.
సబ్బండు. హిం. విణ. అనేకభేదములు
గలది; అబద్ధోక్తి.
సబ్బు. సోపు, జిడ్డునుముటికినిపోగొట్టెడు
ఒక విధమైన కారము, మలారి.
సబ్బుబియ్యము. రూ. సగ్గబియ్యము.
సబ్బిమ్మచారి. సం. (వేదాధ్యయనము
నందు) సహపాతి.
సభ. సం. పదిమంది కూర్చుండు
చావడి; గృహము; పెద్దలసమూహము;
కొలుపుకూటము; సమూహము; జూదము;
వేదవిధులైనవారి సన్నిధి.
సభర్తృక. సం. ముత్తైదువ.
సభాజనము. సం. గమనా గమనాదుల
యందు బంధుమిత్రాదుల నాలింగనా

దుల చేత సంతోషపడుచుట, క్షేమాదుల
 నడుగుట; సుఖపెట్టటం.
 సభాసదుడు } సం. సభ్యుడు, సభలో
 సభాసారుడు } నున్నవాడు.
 సభికుడు. సం. జూదమాడించువాడు.
 సభ్యము. సం. హోమ రహితాగ్ని. విణ.
 సభకు సంబంధించిది.
 సభ్యుడు. సా. విణ. సభకు సంబంధించువాడు
 సాధువు; విశ్వాసపాత్రుడు; సత్కుల
 ప్రసూతుడు.
 సమ. సం. సమత్వము. [దామర].
 సమంగ. సం. మంజుటి; ముడుగు
 సమంజసము. సం. న్యాయము. విణ
 న్యాయముతోఁగూడినది; యోగ్యమై
 నది; మంచిది.
 సమంతదుర్గ. సం. జెముడు.
 సమంతభద్రుడు. సం. బుద్ధచేవుడు.
 సమకట్టు. సన్నాహము. ఆ. క్రి. ఉద్యోగి
 గించు, యత్నించు. స. క్రి. సిద్ధపఱచు;
 ఏర్పఱచు; చేయు.
 సమకుటు } ఆ. క్రి. చేకూఱు, లభించు;
 సమకూడు } సంభవించు, సిద్ధించు.
 సమకూరు }
 సమకూరుచు. ప్రే. సమకూరజేయు.
 రూ. సమకూర్పు.
 సమకొను. ఆ. క్రి. లభించు; సిద్ధించు.
 సమకొల్పు. ప్రే. లభింపజేయు, సిద్ధింప
 జేయు; సిద్ధపఱచు; వహించు.
 సమికోలు. లభించుట, సిద్ధించుట;
 సమృత్తి.
 సమక్షము. సం. ఎదుట; ప్రత్యక్షము.
 సమగ్రము. సం. విణ. సమస్తము.
 సమగ్రము-ము. సం. సమగ్రత.
 సమజము. సం. అడవి; పశుసమూహము.
 సమజ్ఞ. సం. కీర్తి, యశము. సమత్వము.
 సమచౌకము. మి. విణ. నలుచదరము
 సమజ్ఞ. సం. సభ, కీర్తి. ప్రసవత్వము.
 సమత. సం. కావ్యగుణములలో నొకటి;
 సమత్వము. సం. బ్రాహ్మీస్థితి; సామ్య
 తు; సమవర్తిత్వము; మధ్యస్థము.
 సమదర్శి. సం. విణ. స్వభూతములను

సమముగాఁ జూచువాడు, సర్వత్ర
 బ్రహ్మదృష్టి గలవాడు.
 సమదృష్టి. సం. సర్వభూతములను సమ
 ముగాఁజూచు చూపు, సర్వత్ర బ్రహ్మ
 దృష్టి. విణ. సమదర్శి
 సమదికము. సం. విణ. అధికము;
 మిక్కిలి యెక్కువ.
 సమధిగమము. సం. సాండుట.
 సమను. ఇం. విచారణకై న్యాయాధి
 కారులవలనఁ బిలువబడుట.
 సమన్వితము. సం. విణ. కూడుకొన్నది.
 సమవదము. సం. విలుకాఁడు రెండు
 కాళ్ళతో సమముగా నిలుచుట.
 సమవిహారము. సం. చెప్పినది త్రిప్పి
 చెప్పట; అత్యంతము.
 సమము. సం. విణ. సమానము; సమస్తము;
 సాధువు; బ్రహ్మము.
 సమయవదు. మి. ఆ. క్రి. సంకేతితమగు
 సమయము. సం. శపథము; ఆచారము;
 కాలము; ఉచితకాలము; సిద్ధాంతము;
 బుద్ధి; సంకేతము; ఆజ్ఞ.
 సమయ్య. ఆ. క్రి. చచ్చు; నశించు.
 సమరత సమర్థ.
 సమరధుడు. సం. ఒక్క విలుకానితో
 సరిగా నిలిచి పోరడి యోధుడు.
 సమరము సం. యుద్ధము.
 సమరసము సం. ఏకాసము, అభిన్న
 స్వభావము, అభేదము; సమానరాగము.
 సమస్త. శ్రీ ప్రథమముతువు.
 సమర్థుడు. ఆ. క్రి. రజస్వలయగు.
 సమర్థసము. సం. పట్టినది తగినట్లు నెఱ
 జేర్చుట; శంకను తొలగించుట;
 సమాధానము నొసంగుట.
 సమర్థము. సం. విణ. అన్యాయ యోగ్య
 మైన యర్థము గలది; హితమయినది;
 శక్తిగలది.
 సమర్థించు. సం. స. క్రి. పట్టినది తగినట్లు
 నెఱజేర్చు; శంకను తొలగించు, సమా
 ధానము నొసంగు.
 సమర్థుడు సం. విణ. నేర్పరి; బలవం
 తుడు, గట్టివాడు.
 సమర్థకుడు. సం. విణ. వరమునిచ్చువాడు

సమర్థాదము. సం. సమీపము. విణ. మర్థాదతోఁ గూడినది.

సమవకారము. సం. రూపక భేదము.

సమవర్తి. సం. యముఁడు విణ. అంతట సముగా వర్తించువాఁడు.

సమవాయము. సం. సమూహము; కూడిన సంబంధము; కూడుకొనుట.

సమవేతము. సం. విణ. కూడిన సంబంధము నొందినది, కూడుకొన్నది.

సమశయ్య. సం. విణ. సమానముగా శయనించుట. [విణ. కలసియుండునది.

సమస్తీ. సం. సమస్తము; సమూహము.

సమస్తీల. సం. ఏఱువంగ; గురుజకూర.

సమసకము. రూ. సమాసకము.

సమసనము. సం. సంతేషము; సమాసమున పదముల సేకము చేయుట.

సమసారము. సంపారము.

సమసీపము. మల్లబంధ విశేషము.

సమసుప్తి. సం. మహాప్రళయము.

సమస్తము. సం. విణ. అంతయు, సర్వము;

సఫలము; సిండ్రికృతము.

సమస్య. సం. క్త పదము, కవిశక్తి పరీక్ష

తోసము ఇచ్చెడి పద్యపాదము.

సమాంసమీన. సం. ఏఱేట నీ నెడియావు

సమాకర్తి. సం. విణ. దూరము వ్యాపించు

నట్టి పరిమళము. [యాకర్షించు.

సమాకర్తీలయే. సం. స. క్రి. మిక్కిలి

సమాఖ్య. సం. యశము; బండుకట్టు; పేరు.

సమాగతము. సం. విణ. చక్కఁగా వచ్చి

నది; పొందికగలది.

సమాగమము. సం. చక్కినిరాక; పొందిక

సమామాతము. సం. యుద్ధము; వధము.

సమాచారము. సం. సదాచారము; చక్కఁగా

నడపుట. వా. వృత్తాంతము.

సమాజము. సం. పశువులకంటెనితరమైన

మనుష్య సమూహము; ప్రామాణిక

లుండు స్థలము, సభ; ఉత్సవములలో

గలగుంపు; ఏనుగు.

సమాజ్ఞ. సం. కీర్తి.

సమాధానపడు మి. అ. క్రి. సమృద్ధిపడు.

ప్రే. సమాధానపఱచు.

సమాధానము. సం. తత్పరత, చిత్తైకాగ్రత;

జవాబు, ఉత్తరము.

సమాధి. బ్రాహ్మిస్థితి; ఒక యర్థాలంకా

రము; కావ్యగుణములో నొకటి; సమర్థ

నము; నియమము; నిశ్చలబుద్ధి; ధ్యానము.

సమానము. సమృద్ధి. సం. నాభియందలి

వాయువు, పంచప్రాణములలో నొకటి.

విణ. తుల్యము; ఒకటి; సాధువు.

సమానోదయ్యఁడు. సం. ఒకతల్లి కడుపున

బుట్టినవాఁడు, తోఁబుట్టువు.

సమాపకము. సం. విణ. ముగించునది;

వధించునది. [వధించుట.

సమాపనము. సం. ముగించుట, సరిపుచ్చుట,

సమాప్తము. సం. విణ. సమాప్తినొందినది.

సమాప్తి. సం. ముగియక; అవసానము,

అంతము.

సమాప్తించు. సం. స. క్రి. సమాప్తముచేయు

సమాప్యము. సం. విణ. ముగియఁదగినది;

చావఁదగినది.

సమాలంభము. సం. మైపుఁత, చంద

నము మొదలగువాని పూఁత; నలుగు

పెట్టుట; చంపుట.

సమావృత్తుఁడు. సం. జేదాధ్యయనానంత

రము ఇంక గృహస్థుఁడవు కమ్మని గురు

వుచే ననుజ్ఞపొందినవాఁడు.

సమావేశము. సం. ఒకచోటఁ గలసియుం

డుట; ప్రవేశము.

సమావేశితిము. సం. విణ. ఒకచోటఁ

గలసియుండినది; ప్రవేశించినది.

సమాశ్రయణము. సం. శరణాగతి.

సమాసంజనము. సం. తిగులము.

సమాసంజితము. సం. విణ. తిగిలినది.

సమాసకము. సం. శుద్ధాంధ్రపదముల

సమూహము.

సమాసము. సం. సంతేషము; విభక్తి

లోపముచేసిన పదముల యేకీభావము.

సమాసార్థ. సం. సమస్య.

సమాహారము. సం. రాశిచేయుట; సంతే

షము. రూ. సమాహారణము.

సమాహితం. సం. విణ. చక్కఁగా

ఉంచఁబడినవాఁడు; అంగీకరింపఁబడిన

వాఁడు; సమాధియందున్నవాఁడు.

సమాహృతము. సం. విణ. సంక్షేపింపఁ
బడినది. [క్షేపము.

సమాహృతి. సం. సంక్షేపగ్రంథము; సం
సమాహృతము. సం. షేరు; ప్రాణిద్రావ్య
తము; యుద్ధము. [సంగమము.

సమితి. సం. సమాహము; యుద్ధము;
సమిత్తు. సం. యుద్ధము; సమిధ.
సమిధ సం. చిదుగు; వంటచెఱుకు;
హోమకాఢము.

సమిన్మహి. సం. యుద్ధహామి.

సమికము. సం. యుద్ధము;

సమికరణము. సం. ఒకటిగాఁజేయుట.

సమిక్యతము. సం. విణ. ఒకటిగా చేయు
బడినది.

సమిక్ష. సం. తత్వము; బుద్ధి; చక్కఁగా
చూచుట; మిమాంసాశాస్త్రము;
యత్నిము. [చక్కఁగా నిరూపించుట.

సమిక్షణము. సం. చక్కఁగా చూచుట;

సమిక్ష్యకారి. సం. విణ. చక్కఁగా ఆలో
చించి పనులు చేయువాఁడు.

సమిచీనము. సం. సత్యము. విణ. సత్య
మైనది; మంచిది; పరిశుద్ధమైనది; తగినది
సమీపము. సం. చేఱువ, దగ్గఱ. విణ.

చేరువైనది.

సమిపించు. సం. అ. క్రి. చేరువయగు.

సమీరణము. సం. వాయువు; మరువముగ

సమీరణుఁడు. సం. వాయువు; బాటసారి

సమీరము. సం. వాయువు.

సమీరితము. సం. విణ. చేర్చిబడినది;
పాఱినేయఁబడినది.

సమీరుఁడు. సం. వాయువు.

సమీహితము. సం. విణ. కోరఁబడినది.

సముందనము. సం. తేమము, తడియుట.

సముఁడు. సం. విణ. సమానుఁడు, పరమాత్మ

సముఖుఁడు. సం. విణ. మాటలమారి.

సముచ్చయము. సం. రాశిగా చేయుట;

ఒక ఆర్థాలంకారము; చకారార్థము

(అదియు ఇదియు ఆ).

సముచ్చయము. సం. ఉన్నతి; మిక్కిలి

పొడుగు; దైర్ఘ్యము; విరోధము. రూ.

సముచ్చాయము. [పొడుగైనది.

సముచ్చితము. సం. విణ. ముక్కిలి

సముజ్జితము. సం. విణ. విడిచిపెట్టఁబడినది
సముతు. కట్టుపాటు; తాలూకాలా
నొక భాగము. [పట్టువరుచు

సముతువడు. అ. క్రి. పట్టువడు. [పే

సముత్థానము. సం. ప్రయత్నము; వ్యా

నిర్ణయము. [పాటిన సేన మొ

సముత్పింజము. సం. మిక్కిలి కలఁ

సముదయము. } సం. ఉద్వేగతి, మై

సముదాయము. } లేకుట; చక్క;

యూదయము; సమాహము; యుద్ధము.

సముదాయింఛు. అ. క్రి. ఓదార్పు.

సముదీర్ఘము. సం. విణ. స్తుతింపఁబడినది

అత్యధికము.

సముద్ధకము. సం. బగడి; నగలపెట్టె

సంపుటము. రూ. సముద్ధము.

సముద్ధారు — ఁడు. హిం. కొన్ని గ్రామ

ముల కధికారి.

సముద్ధతుఁడు. సం. విణ. గురువుచే శిక్షింప

బడనివాఁడు, అవినీతుఁడు.

సముద్ధరణము. సం. మీఁదికెత్తుట, ఉ

రించుట. [ప్రాసాదము

సముద్ధూళించు. సం. స. క్రి. (విబూది

సముద్ధూషించు. సం. స. క్రి. స్తుతించ

సముద్ర సవనీతము. సం. చంద్రుఁడు

అమృతము.

సముద్రము. సం. మున్నీరు, సాగరము

(సప్తసముద్రములు—లవణ సముద్రము

ఇథు సముద్రము, సురా సముద్రము

సర్విస్సముద్రము, దధి సముద్రము

క్షీరసముద్రము, జలసముద్రము.)

సముద్రాంత. సం. తీరకసింద; ప్రతి

పిక్క.

[బుట్టినది

సముద్రయము. సం. విణ. సముద్రమున

సముద్రుఁడు. సం. మున్నీరు, సరిత్వతి.

సమున్నద్ధుఁడు. సం. విణ. గర్భించి

వాఁడు; చదువని తన్ను చదు, గా

నెంచుకొనువాఁడు; పుట్టినవాఁడు.

సమున్నము. సం. విణ. ఆర్ద్రము.

సమున్నయము. సం. ఎగఁజిక్కుట

చక్కని నీతి; మైకి దీసికొనిపోకుట

మిక్కిలి యెత్తు.

సమూహము. సం. విణ. ప్రోగుచేయబడి
నది; అప్పుడు పుట్టినది; వంగినది.
సమూరువు. సం. చక్కని ఊరువులుగల
హరిణ విశేషము. రూ. సమూహి?
సమూహము. సం. గుంపు, సమూదాయము.
సమూహ్యము. సం. యజ్ఞాన్ని.
సమృద్ధి. సం. మిక్కిలి సంపద; మిక్కిలి
వృద్ధి; నిండారుట. గలవాడు.
సమృద్ధుడు. సం. విణ. మిక్కిలి సంపద
సమేతము సం. విణ. కూడుకొన్నది.
సమేలము ఒడ్డికి; చేరిక.
సమేళము. మిత్రభావము.
సమృంధము. సంబంధము.
సమృకరల చీర. స్త్రీ వస్త్ర విశేషము.
సమృతము సం. విణ. సమృతింపఁ
బడినది. ఇష్టము.
సమృతి. సం. అంగీకారము, అనుజ్ఞ; ఇచ్చు,
సమృతించు. సం. అ. క్రి. ఒప్పకొను,
అంగీకరించు. రూ. సమృతిలు.
సమృదము. సం. సంతోషము.
సమృద్ధము. సం. రాయిడి; సంకులము;
యద్ధము.
సమృనము. సం. గౌరవించుట.
సమృనము. సం. గౌరవము.
సమృనించు. సం. స. క్రి. గౌరవించు.
సమృనితము. సం. విణ. గౌరవింపఁబడినది
సమృద్ధనము. సం. విణ. శోధనము.
సమృద్ధని. సం. శోధని, చీపురు.
సమృత్తిగలు. బ. రూ. సంభాళిగలు.
సమృతము. సం. విణ. సరితూగినది,
సమానము.
సమృయ. సమృ. క్షేర్పు.
సమృఖమిచ్చు. సం. స. క్రి. దగ్గఱకుఁ
సమృఖము. సం. విణ. అభిముఖము.
సమృదము. సం. మిక్కిలి సంతోషము.
సమృర్చనము. సం. ముక్కిలి మూర్ఖ
నొండుట; అంతటను వ్యాపించుట.
సమృష్టము. సం. విణ. శోధింపఁబడినది.
సమృ. కట్టుపాటు.
సమృట. పెద్దనుత్తే, ముద్దరము.
సమృక్కు. సం. సత్యవాక్కు; సమంజసము
సమ్రూట్టు. సం. రాజమండలమున కధిపతి

యైనవాడు, రాజనూయయాగము
చేసినవాడు, సార్వభౌముడు.
సయాము. గ్రా. స్వకీయము, సొంతము.
సయాట-ము. రూ. సయాట.
సయి. సహశబ్ధారకము,
సయికము. అల్పము;
సయికిలు. ఇం. సైకిలు, ద్విచక్రిక.
సయిగ. సంజ్ఞ, సైగ.
సయింపు. శాంతము.
సయిచు అ. క్రి. సయించు, రుచించు.
స. క్రి. ఓర్పు, సహించు.
సయిపు-డు. శాంతము, సైచుట.
సయితము. అవ్య. సహితము, సైతము.
సయితుడు. సవిత, నూర్పుడు.
సయిదోడు. సైదోడు, తోబుట్టువు.
సయిరణ. శాంతము.
సయిరించు. అ. క్రి. సైగణచేయు.
సయాట } సహక్రిడ; లీల; స్త్రీ
సయాట-ము } పురుషుల పరిహాసము;
చెలగాటము;? ప్రియచేష్ట.?
సయాటించు. స. క్రి. పరిహసించు.
సయ్యొద్ద } చేరిక.
సయ్యొద్ద }
సరంగు. నావికుడు.
సరంజాం. హిం. సరకులు, సామాను.
సరంబీ. బల్లకూర్పు.
సరకట్టు. పిణెమెట్టు.
సరకము. సం. చెఱుకుకల్లు; కల్లుత్రాగుట;
కల్లుత్రాగెడిగిన్నె.
సరకారు. ఇం. సర్కారు.
సరకు. అమ్మదగిన వస్తువు; వస్తువు;
పరవా; లక్ష్యము, గణన.
సరకుగొను. స. క్రి. లక్ష్యపెట్టు. [చేయు.
సరకునేయు. స. క్రి. లక్ష్యపెట్టు, గణన
సరగ. క్రి. విణ. శీఘ్రముగ; ఒప్పగా.
సరగు. శేగము, శీఘ్రము.
సరఘ. సం. తేనెటీగ.
సరట-ము. సం. తొండ.
సరడాలు. భక్ష్యవిశేషము. గ్రుతీగ.
సరడు స్త్రీలు మెడను ధరించెడ బంగా
సరణి. సం. త్రోవ, మార్గము; వరుస,
సరత్తి. సం. పిడినెలితిమూర.

సరదా. సంతోషము.

సరదారు. శూరుడు; రాతు.

సరదారుడు. అధికారి.

సరదు. స. క్రి. సమభాగముగ పండు.

సరపణి. బంగారుగొలుసు. [దించుట.

సరఫరా. హిం. కావలయువానిని పంపా

సరబడి. ద్వారము; స్నేహము.

సరము. శ్రమము. సం. విభీషణుని పెండ్లాము; అడుగుకొక్క; వేలుపు

కుక్క.

సరమగిను. అ. క్రి. శ్రమపడు.

సరము. స్వరము; ముక్కుగాలి; పడ్డాది

స్వరము. సం. పేట, హారమునందలి

సరము; పెరుగుమీడి తెట్ట; గతి,

నడక; కొలసు.

సరవడి. ఈడిక.

సరవి. క్రమము; మార్గము.

సరవెండ. తీక్షణంధక.

సరస. దాపు; ఆర్థాసనము. సం. తెల్ల

తెగడక; దాక్షి.

సరసము. సం. విణ. రసముతోఁగూడినది.

వా. పరిహాసము; శృంగారచేష్ట.

సరసర. క్రి. విణ. మిక్కిలిశీఘ్రముగ.

సరసి. సం. మడుగు, కొలసు; తెగడక.

సరసిజనాబుడు. సం. విష్ణువు.

సరసిజభవుడు. సం. బ్రహ్మ.

సరసిజము } సం. తామర.

సరసిరుహము }

సరసు. స. క్రి. సరదు. సం. కొలసు, మడుగు

సరస్వంతము. సం. నదము; సముద్రము.

సరస్వంతుడు. సం. సముద్రుడు; రసి

కుడు; కుచేరుడు; తెలిసినవాడు.

సరస్వతి. సం. బ్రహ్మపత్ని పలుకుజెలి;

వాక్కు; పలుకు; నది; నదీవిశేషము.

ఆవు; స్త్రీలలో శ్రేష్ఠురాలు; మనువు

పెండ్లాము; ఒకపిమ్మ.

సరస్సు. సం. కొలసు, మడుగు; జలము.

సరళ. సం. తెల్లతెగడక.

సరరళద్రవము. సం. వృక్షసూపము.

సరళము. సం. గకారాది (గజడదబలు);

ఒకానొకచెట్టు. విణ. ఔ దా ర్య ము

గలది; వంశరకానిది, తిన్నది.

సరాగము. ఒద్దిక. సం. విణ. రాగముతోఁ

గూడినది. [చిన తెర.

సరాతి. గోడవలె గుడారముచుట్టు నేర్పట

సరాబు. నాణెముల పరిశీలకుడు.

సరాసరి. సగటు, అరసిచూడఁగానైన

సమత్వము. వా. నేరుగా, తిన్నగా.

సరాళము. సం. విణ. సరళము.

సరి. సరియ, హాసము. విణ. సమము;

యుక్తము; కార్యాంతము; సమాప్తము;

బుజువు. క్రి. విణ. పూర్ణముగా. అవ్య.

అంగీకారార్థము.

సరించు. సం. అ. క్రి. పోవు

సరిక. సం. ఇంగువ; హారము.

సరికట్టు. అ. క్రి. సరిపడు.

సరికడచు. అ. క్రి. ముందుమించు; మీలు.

సరిక్రొత్త. అతిసూత్నము. [కంటె.

సరిగ. హారము; జలతారు; బంగారపు

సరిగనెదిరించు. అ. క్రి. మానుసలు.

సరిగస్తు. హిం. ఊరేగింపు.

సరిగె. హారము; జరబాజు.

సరిగిను. స. క్రి. చంపు.

సరిచేయు. స. క్రి. నాశముచేయు.

సరిచూచు. స. క్రి. సంప్రతించు.

సరిబెంకణము. నతివిశేషము.

సరితరము భూమిని సారమునబట్టి తర

గతులుగా నేర్పటచుట. [మొనభేదము.

సరితాళంపుమొన. మల్లయుద్ధమున గట్టు

సరితూగు. అ. క్రి. సమానముగు.

సరిత్తు. సం. నది.

సరిత్పతి. సం. సముద్రుడు.

సరిదండ. కేయూరము.

సరిదాకు. అ. క్రి. సరికట్టు.

సరివడు. అ. క్రి. అనుకూలముగు; యుక్త

ముగు; సమానముగు.

సరివణి. సరిపెణ.

సరిపుచ్చు. శ్రే. సరిపోవునట్లుచేయు.

సరిపెట్టు. స. క్రి. సరిచేయు; చంపు.

సరిపెణ. బంగారుమొదలగువానిగొలుసు

సరిపోవు. అ. క్రి. సమానముగు; సమాధాన

ముగు; కార్యాంతముగు, అయిపోవు;

నశించు.

సరిపోటు. వా. సాదృశ్యము.

సరిప్రాధు. సగమురాతిరి.
 సరిఫేమ. హిం. తురకలు పాగామీఁద
 కట్టుకొను సరిగపట్ట.
 సరిచి త్తరము. మల్లబంధ విశేషము.
 సరిబేనులు. బ. బాల క్రిడావిశేషము.
 సరిమిడి. శౌర్యము.
 సరియ. పగుళ్లువాటిన సందు; సందు.
 సరియగు ఆ. క్రి. సశించు.
 సరియించు. స. క్రి. ఆఖండమునకు నూనె
 సిద్ధముచేయు.
 సరిలేమ. తోడివెలది.
 సరివచ్చు. ఆ. క్రి. సమమగు.
 సరిహద్దు. హిం. పాలిమేర.
 సరిస్సవము. సం. పాము.
 సరుకు. వా. సరకు.
 సరుగు. ఆ. క్రి. వర్తిలు, పెరుగు.
 సరుడు. బాణము; గీతీలేని బాణము;
 నురుగు. ?
 సరుడు. ఎల్ల; వరద.
 సరువడము. ముద్ద.
 సరువు. హిం. విశేషచెట్టు.
 సరె. రంధ్రము. [కము.
 సరే. అవ్య. అగు(బొమ్మ, అంగీకారార్థ
 సరేను. ఒక దినుసుబంక. (వజ్రము.)
 సరోజము. సం. పద్మమౌ.
 సరోజయోని. స. బ్రహ్మ, అబ్జయోని.
 సరోజిని. సం. తామరకొలను; తామర
 తీగె.
 సరోరుహము. సం. తామరగ.
 సర్కారు. హిం. ప్రభుత్వమువారు; అధి
 కారి; ఒకజిల్లా.
 సర్కూటు. ఇం. దేశసంచారము.
 సర్కసు. ఇం. మల్లవిద్యాప్రదర్శన మొన
 రించు రంగస్థలము; జంతువులచే గూడ
 ప్రదర్శింపబడుస్థలము; విద్యాప్రదర్శన
 స్థలము.
 సర్గ. సం. ఆధ్యాత్మము.
 సర్గము. సం. ఆధ్యాత్మము; విసర్జనము;
 నిశ్చయము; ఉత్సాహము; ఈవి,
 త్యాగము; మోహము; స్వభావము;
 పురాణలక్షణములలో నొకటి. (ఇది సవ
 విధము — మహత్సర్గము, అహంకార

సర్గము, భూతసర్గము, ఇంద్రియసర్గము,
 నేపసర్గము, తమస్సర్గము, వసస్సత్వాది
 సర్గము, తిర్యక్సర్గము, మనుష్యసర్గము).
 సర్జకము } సం. జీవకమను సుగంధద్రవ్య
 సర్జము } ము; మద్దిగ; కేగిసా.
 సర్జరసము. సం. యక్షధూపము; వాద్య
 భాండవిశేషము.
 సర్జికాచారము. సం. సజ్జాకారము.
 సర్పము. సం. పాము.
 సర్పరాజు. సం. వాసుకి.
 సర్పశిరము. సం. అభిసయహస్తవిశేషము.
 సర్పాక్షి సం. గంధనాకులి, తెల్లదింటెసా.
 సర్పి — స్ప. సం. నేయి; జలము. ?
 సర్ప్య. సం. బాలెంతకిచ్చెడు మందు,
 కాయము.
 సర్పస్కరు. హిం. నేనానాయకుఁడు.
 సర్వకషము. సం. విణ. సర్వాధికము.
 సర్వంసహ. సం. భూమి. [ఆకాశము.
 సర్వగము. సం. వాయువు; ఉదకము;
 సర్వజనినము. సం. విణ. సర్వలోకప్రసి
 ద్ధము; సర్వజనసహితము.
 సర్వజిత్తు. సం. ఒక సంవత్సరము.
 సర్వజ్ఞుఁడు. సం. బుద్ధదేవుఁడు; ఈశ్వ
 రుఁడు. విణ. సమస్తము నెఱిగినవాఁడు.
 సర్వతాపనుఁడు. సం. మన్మథుఁడు.
 సర్వతోభద్ర సం. గుమ్ముడుగ.
 సర్వతోభద్రము. సం. ఒక చిత్రకావ్యము;
 శబ్దాలంకారవిశేషము; నాలుగుదిక్కుల
 నాలుగిండ్లుగల వాకిండ్లుగల రాజగృహ
 ము; వేమన.
 సర్వతోముఖము. సం. ఆకాశము; జలము.
 సర్వతోముఖుఁడు. సం. ఆత్మ; బ్రహ్మ;
 శివుఁడు.
 సర్వత్ర. సం. అవ్య. అంతట.
 సర్వధా. సం. అవ్య. సర్వప్రకారములచేత
 సర్వదమనుఁడు. సం. భరతుఁడు, కాకుంత
 లేయుఁడు.
 సర్వదా. సం. అవ్య. ఎల్లప్పుడు.
 సర్వదుంబాలా. హిం. పన్నులేనిమాన్యము
 సర్వధారి. సం. ఒక సంవత్సరము.
 సర్వధురీణము. సం. అన్ని బరవులను
 మోసెడి యెద్దు.

సర్వబంధకతైర. మల్లయుద్ధగతి విశేషము.
సర్వభక్షకుడు. సం. అగ్ని హోత్రుడు.
విణ. అన్నింటిని భక్షించువాడు.
సర్వమంగళ. సం. పార్వతీదేవి.
సర్వము. సం. అంతయు, సమస్తము.
సర్వరసము. సం. సర్వరసము.
సర్వల. సం. శేషా, చిల్లకోల.
సర్వలింగి. సం. పాపండుడి, వేదబా
హ్యుడు.
సర్వవేదుడు. సం. సమస్త వేదమును
జదివినవాడు; సమస్త భగవమును దక్షి
ణగా ఇచ్చి విశ్వజిద్యజ్ఞమును చేసినవాడు.
సర్వాంగ కచ్చుడము. మి. శ్రీలు శరీ
రము నిండ భరించు చీర.
సర్వాంగీణము. సం. తాపము, విణ. అన్ని
అవయవములకు సంబంధినది.
సర్వానుభూతి. సం. తెల్లతెగడ.
సర్వాన్నీనుడు. సం. విణ. అందఱి యన్న
మును భుజించువాడు; భిక్షువు.
సర్వాభిసారము. సం. చతురంగ బలము
యుద్ధమునకు సిద్ధమగుట.
సర్వార్థసద్దుడు. సం. శాశ్వతముని.
సర్వే. ఇం. పాలమును కొలుచుట మొద
లగు పనులు.
సర్వేశ్వరుడు. సం. విష్ణువు, పరమశివుడు.
సర్వోపము. సం. సర్వాభిసారము.
సర్వపము. సం. ఆవాలు.
సజ్ఞు. స్రుక్కుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము
సల. ఏటికాలువ మొదలగు వానినిట్లు ఆవ
లికిబోవుటకు నడచు నడ్డము గా నిలి
పెడు జల్లితడిక.
సలక. చిన్నిగోనె; రెండున్నరతూము.
సలగ. పాజుచిప్ప.
సలగము. మలము.
సలవ. రూ. సలగ. ధ్వన్యనుకరణము.
సలసల క్రాగుట తెల్లటయందగు
సలహా. హిం. సమృద్ధి, ఆలాచన.
సలాక. శలాక, బంగారు మొదలగు వాని
కమ్మి. శ్రేణుట.
సలాపము. సమద్రములో ముత్యాలచిప్ప
సలాము. హిం. నమస్కారము.
సలి, సందడి.

సలించే. ఆ. క్రి. చలించు.
సలికము. విణ. అల్పము.
సలిగ. ఆశ్రయము; ఆశ్రయబలము.
సలితము. కొలువుడు కానిని కొలువు
నుండి త్రోయుట.
సలిలము. సం. ఉదకము.
సలిసు. హిం. విణ. సులభమయినది.
సలుగ. ధాన్యమునుకొలుచునపుడు నిర్ణీత
సంఖ్య ముగిసినతోడనే గుఱుతుకై
వోసిటితో నెత్తిపోనెడు ధాన్యపు
కుప్ప; కొలుచువానికి పుట్టికింతయని
యిచ్చెడు పెచ్చుధాన్యము; పెచ్చు;
రూపాయలు మొదలగు నవియెంచు
నపుడు నిర్ణీత సంఖ్య ముగిసినతోటనే
గుఱుతుకై యెత్తియించెడు రూపాయ
మొ. వా. సలగల.
సలుగు. ఏడుపంది వా. సళువు
సలువు. ప్రే. రూ. చలువు.
సలువ. రూ. సలుగ.
సలువు. రూ. సలుగు.
సల్లకి. సం. అందుగు.
సల్లపనము } సం. సల్లాపము?
సల్లాపము }
సల్లాపించే. సం. ఆ. క్రి. సలపించు?
సవ-డి. జాడ.
సవతాలు. సవతి.
సవతి. సవత్తి, తోడి పెండ్లాము మాత.
సవతితల్లి. మాఱుతల్లి, విమాత, సాపత్న
సవతు. సామ్యము. విణ. సమానమైనది.
సవదగడవల. ఒక దినుసువల.
సవదరించే. స. క్రి. వహించు.
సవనము. సం. యజ్ఞము; స్నానము;
సోమపానము.
సవము. సగము. సం. యజ్ఞము; సోమర
సమును పిండుట; జలము; మకరిందము.
సవయస్కుడు. సం. స్నేహితుడు, విణ.
సమానవయస్సుగలవాడు.
సవర. విణ. చక్కనైనది; చదునైనది.
సవరచేయు. స. క్రి. చక్కజేయు; చదు
ను చేయు.
సవరణ. వామానాద్యలంకరణము; పరిక

రము, సామగ్రి; సేవ; సౌమ్యము. రూ.
 నవరణము.
 నవరణసేయు } స. క్రి. వాహనాదుల
 నవరణించు } నలంకరించు.
 నవరస. చక్కన; చదును. [గము.
 నవరపుమెకము. జల్లిమెకము, చమరమృ
 నవరము. చమరమృగముతోక; కొప్ప
 లో నుంచుకొను వెండ్రుకలచుట్ట.
 నవరలు. చెంచు ఏనాది జాతులబోలిన
 యడవిజనులు.
 నవరాతిరి. అర్ధరాత్రము.
 నవరించు. ప్రే. అలంకరించు; చక్కబ
 టచు; కుదుర్చు; బాగుచేయు; కూర్చు;
 తాల్చు; చేయు.
 నవరింత. నవరించుట.
 నవరింతసేయు. స. క్రి. నవరించు.
 నవరిల్లు. అ. క్రి. ఒప్ప.
 నవరుచు. ప్రే. రూ. నవరించు.
 నవసన. కొద్దిగావినుట; వినుట.
 నవాయి. మేహరోగవిశేషము; పడవపెద్ద
 మోకు. [పోవుట
 నవారి. హిం. పల్లకి (లేక) గుట్టుమునెక్కి
 నవారు. గ్రా. గుట్టపురాతు.
 నవాలు. హిం. ప్రశ్న; విచారణ.
 నవి. అవ్య. అని, ఇత్యర్థకము.
 నవిత. సం. నూర్చుడు; తండ్రీ. రూ.
 నవితృడు.
 నవిత్ర. సం. తల్లి; ఆవు.
 నవిధము. సం. సమీపము. విణ. సమీప
 మైనది; రీతితోగూడినది.
 నవిరెల. ప్రసారణి? [జాలము.
 నవురు. విధము; సౌందర్యము. విణ. మం
 నవేశము. సం. విణ. సమీపమైనది.
 నవ్యము. సం. విణ. ఎడమది; కుడిది.
 నవ్యసాచి. సం. అర్జునుడు.
 నవ్యోధుడు. సం. సారథి. రూ. నవ్యేష్ట.
 నవ్యుడి. జాడ.
 నసి. నస్యము, మైరు; యోగ్యత, బాగు;
 ఆరోగ్యము; నిర్గు. విణ. బాగైనది;
 ఆరోగ్యముగలది; నిర్గుగలది.
 నసువు. విణ. సాధువు.
 నస్కావి. రెండుడబ్బుల నాణెము, అర్ధజా

నస్య. నన్న, సంజ్ఞ.
 నస్యము. సం. మైరు, వరి మొ||; వృక్ష
 దుల ఫలము, పంట.
 నస్యసంవరము. సం. మద్ది.
 నస్సియ. నస్యము.
 నస్యము. నస్యము.
 సహ. అవ్య. గ్రా ఒకటన్. సం. చేమంతి;
 పిన్నగోరంట; పిల్లపెసరి; భూమి.
 సహకారము. సం. తియ్య మామిడి;
 సాహాయ్యము
 సహకారి. సం. విణ. సహాయుడు.
 సహగమనము సం. కూడబోవుట; భార్య
 పతిచేహముతోగూడ చితిచొచ్చుట,
 సాగుమానము.
 సహచరము. స. నల్ల గోరంట. పచ్చ
 పువ్వుల ములుగోరంట. [గోరంట.
 సహచరి. సం. స్నేహితురాలు; భార్య;
 సహచరుడు. సం. స్నేహితుడు. విణ.
 కూడడిగుగువాడు.
 సహజ. సం. సోదరి, తోడబుట్టినది.
 సహజము. సం. స్వభావము. విణ. కూడ
 బుట్టినది.
 సహజుడు. సం. తోడబుట్టినవాడు.
 సహదేవి. సం. సర్పాక్షి; పీతపుష్ప;
 బల.
 సహదేవుడు. సం. పాండవులలోకడవాడు
 సహధర్మిణి. సం. భార్య.
 సహనము. సం. ఓర్పు. విణ. ఓర్పునది.
 సహపారి. సం. కూడజదువువాడు.
 సహము. సం. బలము; ప్రకాశము; మనో
 బలము; మార్గశీర్షము; హేమంతబుతువు.
 విణ. సమర్థము; ఓర్పుగలది. [స్నేహము
 సహవాసము. సం. కూడనుండుట;
 సహన్యము. సం. పున్యమానము.
 సహస్రదంష్ట్రము. సం. పాశీనము.
 సహస్రధారము. సం. విష్ణుచక్రము.
 సహస్రపత్రము. సం. పద్మము.
 సహస్రపాదుడు. సం. విష్ణువు; నూర్చుడు.
 సహస్రము. సం. స. వేయి, వెయ్యి;
 అనేకము.
 సహస్రవీర్య. సం. గణిక.

సహస్రవేది. సం. ఇంగువ; పుల్లప్రబు
విణ. జేయింటిని వేధించునది.
సహస్రాంశువు. సం. నూర్మ్యుడు.
సహస్రాక్షిణుడు. సం. ఇంద్రుడు.
సహ. అవ్య. ఒకటన్.
సహస్రాయుడు. సం. సహపాతి.
సహాయత. సం. సహాయల సమాహము;
సహాయ్యము.
సహాయుడు. సం. సహచరుడు, తోడైన
వాడు. [కూడిక.
సహారువు. జూదము నందలి పరిభాష;
సహించు. సం. స. క్రి. ఓర్పు.
సహితము. అవ్య. పైతము, రూ. సయితము.
సం. విణ. కూడుకొన్నది.
సహిష్టువు. సం. విణ. సహనుడు; ఓర్పురి,
సహృదయుడు. సం. విణ. చుంచు మనస్సు
గలవాడు.
సహౌదరుడు. సం. తోడబుట్టినవాడు
సహ్యజ. సం. సహ్యగిరినుండి పుట్టినది;
గోదావరి భీమరథి కృష్ణ మొ.
సహ్యము. సం. ఆగోగ్యము; సామ్యము;
సహ్య పర్వతము విణ. సహింపదగినది.
సఖించు. ఆ. క్రి. దుఃఖించు.
సఖువరించు. ఆ. క్రి. ప్రణము మొదలగు
నది పోలెత్తు.
సఖువరింత సఖువు.
సఖువు. ప్రణము మొదలగువాని పోటు.
ఆ. క్రి. ప్రణము మొదలగునది పోలెత్తు.
సఖువు. విణ. భారమైనది.
సఖ్య. ఆ. క్రి. రూ. పడలు.

సా

సా. విణ. సాము శబ్దముయొక్క లుప్త
రూపము. (సాబాలు, సామేను అని).
సాంకవము. సం. జవాది.
సాంకాలిక. సం. ప్రతిదినము నిచ్చెడు
వడ్డి? [నేర్పడినది.
సాంకేతికము. సం. విణ. సంకేతమువలన
సాంఖ్య. సం. సాంఖ్యము?
సాంఖ్యము. సం. ఒక యోగము; వేదాంత
కామ్రము; సాంఖ్య దర్శనము; శుద్ధాత్మ

తత్త్వ విజ్ఞానము.
సాంగత్యము. సం. చేరిక, కూడిక.
సాంతవనము. సం. ఒక ప్రతము, పంచ
గవ్యమును కుశోదకమును పుచ్చుకొని
ఒక రాత్రి ఉపవాసముపడుట,
సాంత్యవనము. సం. ఓదార్పు, మంచి మాట
లాడి ఓదార్పుట.
సాంత్యము. సం. దాక్షిణ్యము; మిక్కిలి
మధురమైన మాట; సామోపాయము.
సాంద్యస్థికము. సం. సమ్యేథలము; అపస్వ
దు గలిగెడు ఫలము.
సాంద్రము. సం. అడవి. విణ. తఱచైనది;
దట్టమైనది; మెత్తనైనది.
సాంద్యము. సం. విణ. సంధ్యాసంబంధ
మైనది. [తత్త్వాప్తిసాధనము.
సాంపరాయము. సం. పరలోకము;
సాంపరాయికము. సం. యుద్ధము. విణ.
పరలోకప్రాప్తి సాధనము.
సాంప్రతము. సం. అవ్య. యుక్తము,
ఇప్పడు.
సాంబిశివుడు } సం. ఉమా మహేశ్వ
సాంబుడు } రుడు.
సాంబ్రాణి. సంబరముచెట్టువలన గలిగెడు
ధూపద్రవ్యవిశేషము; ఉత్తమాశ్వము.
సాంబ్రాణివత్తి. ఉడువత్తి.
సాంయోత్రికుడు. సం. ఓడపై ద్వీపాం
తర గమనము చేసెడి వర్తకుడు.
సాంయుగీనుడు. సం. విణ. యుద్ధము
నందు నేర్పుగలవాడు.
సాంవత్సరికము. సం. ఆర్థికము. విణ.
సంవత్సరాంతమున జరగునది.
సాంవత్సరుడు. సం. జోన్యుడు.
సాంశయికుడు. సం. విణ. సంశయించు
వాడు, సంశయమునొందిన మనస్సుగల
వాడు. పెంచు, పోషించు.
సాంకు. స. క్రి. రక్షించు, కాపాడు;
సాంకుడుపులుగు. పరభృతము, కోయిల
సాంగదీయు. స. క్రి. ప్రార్థించు; పాడిగించు
సాంగు. భిందిపాలము, అడుగున త్రాడు
గట్టిన కటారి యలుగువంటి యాయుధ
విశేషము. ఆ. క్రి. పాడుగు; దీర్ఘ
మగు; దండకారముగ నేలకువ్రాలు.

సాంగుడు. సాంగుట.

సాండు. రేతస్సు.

సాంతు. గోనెలు నేయువారి బాతి.

సాకతము. ఊరికింపు; అనుగ్రహము.

సాకము. ఉత్సవము; సాకు.

సాకల్యము. సం. సమగ్రత.

సాకిరి. సాక్షి.

సాకు. వ్యాసము, నెపము.

సాక్షాత్కరించు. సం. అక్రి. ప్రత్యక్షమగు.

సాక్షాత్కారము. సం. సాక్షాత్కరించుట.

సాక్షాత్కృతుడు. సం. విణ. సాక్షాత్కరించినవాడు.

సాక్షి సం. నిర్వకారమైన ఆత్మ విణ సాక్షాత్తుగా కనినవాడు (తేక) వినినవాడు. [సాక్షులు పదునొక్కండ్రు—(అందు కృతసాక్షులేవురు, అకృతసాక్షులార్హురు) కృతసాక్షులు—లిఖితుడు, స్మరితుడు, యదృచ్ఛాభిజ్ఞుడు, గూఢుడు, ఉత్తరుడు, అకృతసాక్షులు—గ్రామస్థులు, ప్రాడ్వివాకలేఖక సభ్యులు, రాజు, కార్యాధికారి, వారచేపంపబడినవాడు. (కులవివాదములయందు) కులమువారు. కృతసాక్షులనఁగా నిర్ణయించుకొనబడిన సాక్షులు; అకృత సాక్షులనఁగా నిర్ణయించుకొనబడిన సాక్షులు.]

సాక్ష్యము. సం. సాక్షియొక్కకర్మ (సాక్షాత్తుగా చూచుటవలనను వినుటవలనను సిద్ధించునది); శ్రద్ధవిశేషము.

సాగనంపు స. క్రి. (ప్రయాణమైపోవువారిని) కొంతదూరము తీసికొనిపోయి విడువ.

సాగరము. నెయ్యి నూనె మొదలగునవి నింపిన సిద్ధలజోడు. సం. సముద్రము; ఏనుగు చెవియందలి మదము.

సాగరాంబర. సం. భూమి.

సాగవేయు. స. క్రి. పంపు.

సాగింత. సతివిశేషము.

సాగు. కృషి. అ. క్రి. కడచు; ప్రవర్తిల్లు; పెళ్లు; యత్నించు; జరగు.

సాగుపాటు. జరగుపాటు.

సాగుబడి. కృషి, మైదు పెట్టుట; సాగుపాటు

సాగుబజ్జా. సతివిశేషము. [య్యము సాచివ్యము. సం. సచివత్వము; సాహసాజాత్యము. సం. సహాతీయత.

సాజము. సహజము.

సాట } వర్తకులు ఒక వస్తువునిచ్చి మఱి సాట } యొక వస్తువును పుచ్చుకొనుట.

సాటాకోటి. సాటా బేరము, వస్తు వినిమయ వ్యాపారము.

సాటి. తోత్రము విణ. సమానము.

సాటిక } విణ. సాటి. సాటువ }

సాతత్వము. సం. అ విచ్చి న్న ము గా ఉండుట.

సాతల. సం. సంబరేసు.

సాతాని. వా. చాతాని.

సాతాను. నైతాను. [దుకూలము.]

సాతి సం. మగింపు; ఈవి; యాతన;

సాతు. వర్తకులగుంపు; బాటసాగులగుంపు

సాత్ప్రతము సం. విణ. అధీనము చేయబడినది. [హాని తల్లి.

సాత్వతి సం. ఒక నాట్యవృత్తి; శిశు

సాత్వికము. సం. సత్వ మతిశయింప

మనస్సునఁ గలిగెడి భావ విశేషము,

రోమాంచాది సాత్విక గుణము. విణ.

సత్వగుణములవలనఁ గలిగినది.

సాద. మృత్తికాశరావ విశేషము.

సాదన. సాధనము, అభ్యాసము; శరా

భ్యాసము; ఆయుధాభ్యాసము.

సాదనకాడు. మల్లుడు; శస్త్రదక్షుడు.

సాదనజోదు. మల్లుడు.

సాదనము. సం. ఇల్లు.

సాదము. అన్నము. సం. కృశించుట;

నాశనము.

సాదరు. సంపద; వాడకపు సాము

సాదా. హిం. విణ కలుపులేనిది; అలం

కారములేనిది.

సాదాపు. పొడువని యాపు.

సాది. సం. గుఱిపురాడు; మాపటిడు.

సారథి.

సాదు. సాధువైన గోమహిష్యాదికము.

విణ. మంచిది; మంచివాడు, సాధువు.

సాధ్యశ్యము. సం. పోలిక.

సాధకము. సం. విణ. సాధించునది.

సాధన. సం. ఆరాధన.

సాధన చతుష్టయము. సం. విశేకము
తైరాగ్యము శమాదిపట్కు సంపత్తి
మరు డ్యుత్వము.

సాధనము. సం. సాధించుట; ఉపకర
ణము; ఉపాయము; ధనము; వధము;
మృతసంస్కారము; గమనము; ఆనుగమ
నము; బుణదానము; నివృత్తి; నిర్వర్త
నము; నైవ్యము; మగగుటి; తపస్సు;
వేగము; సిద్ధి; ప్రమాణము; హేతువు?

సాధనీయము. సం. విణ. సాధింపదగినది.

సాదర్యము. సం. పోలిక.

సాధారణ. సం. ఒక సంవత్సరము; వేశ్య.
సాధారణము. సం. విణ. సామాన్యము;
అందఱకు సంబంధించినది; అంతటను
గలది.

[ణత్వము
సాధారణ్యము. సం. సామాన్యము, సాధార
సాధించు. సం. స. క్రి. నెఱవేర్చు.

సాధితుడు. సం. విణ. దండుగవుచుకొనఁ
బడినవాడు; సాధింపఁబడినవాడు;
సిద్ధుడు.

[మిక్కిలిమంచిది.
సాధిష్ఠము. సం. విణ. మిక్కిలిపదిలము;
సాధియనుడు. సం. మిక్కిలి దిట్టవుగల
వాడు, మిక్కిలి మంచివాడు.

సాధువు. సం. బుద్ధదేవుడు; మునీశ్వ
రుడు. విణ. మంచివాడు; సుంద
రుడు; సత్కుల ప్రసూతుడు; వేద
విహిత మార్గముననున్నవాడు; వడ్డికిచ్చి
బ్రదుక వాడు.

సాధ్యము. సం. ఒక యోగము. విణ. సాధిం
పదగినది.

సాధ్యుడు. సం. గణదేవతావిశేషము.
విణ. సాధింపదగినవాడు.

సాధ్యవము. సం. భయము.

సాధ్య. సం. క్రొత్తడి, పతివ్రత; సాధు
స్వభావముగలది.

సాస. మణుల మొక్కలు పోతాచెడు
తాయి; కత్తులు మొ|| నూతెడుతాయి;
గంధముతీనెడు తాయి.

సాసకత్తి. సాదనచేయు కత్తి.

సానలవాడు మణులను బాగుచేయువాడు
సాని. స్వామిని, అధిపురాలు; కన్నెటిక
మైన వేశ్య; వేశ్య; ఉత్తరపదమగుచో
భార్య (దొర సాని, మేదర సాని అని.)

సానిక. మట్టి కంచము. వా. సానికె.

సానికరణము. కరణము క్రింది వేలొక
కరణము.

[కులజుడు.

సానివాడు బోగమువాడు, వేశ్యా
సానుమంతము. సం. కొండ. రూ. సాను
మత్తు.

[అడవి; సుడిగాలి; త్రోవ.

సానువు సం. కొండ నెత్తు; కొన;

సాన్వాయ్యము. సం. హవిస్సు; మంత్రా
దులచే సంస్కరింపదగిన నేయి మొ.

సాన్నిధ్యత } సం. సామీప్యము;

సాన్నిధ్యము } సన్నిధి.

సాపడు స. క్రి. భుజించు, తిను

సాపత్నుడు. సం. సవతి కొడుకు. రూ.

సాపత్నీయుడు.

సాపత్న్యము. సం. సవతితనము.

సాపాటు. భోజనము.

సాప్తపదీనము. సం. స్నేహము.

సాఫల్యము. సం. సఫలత.

సాఫు. హిం. విణ. నంకరలేని; శుభ్రమైన,

తేట; చిత్తుచూచి వాసినది.

సాబాలు. సమాంశము, సగము.

సామంజస్యము. సం. సమంజసత్వము.

సామంతరాగోల. ఆయుధ విశేషము.

సామంతుడు. సం. ఒక దేశమునెల్లకు

చేరికనున్న రాజు.

[కరణము.

సామగ్రి. సం. సమగ్రత; వస్తువులు, ఉప

సామజము. సం. ఏనుగు. విణ. సామ

వేదము వలనఁ బుట్టినది.

సామము. సం. సామవేదము; శత్రువు

లను మంచి చేసి కొనుట; మంచి

మాట; ఆనుకూల ప్రవర్తన రూపమైన

యొక యుపాయము. (ఇది పంచవిధము—

పరస్పరోపకారము కనిపింపజేయుట,

మంచితనము చేయుట, గుణములను కొని

యాడుట, చుట్టటికమును తెలుపుట,

నేను నీ వాడనని మంచిమాటలాడుట.)

సామరస్యము. సం. సమరసత్వము.

సామరి. విణ. సామనేర్చినవాడు.

సామర్థ్యము. సం. నేర్పు; యోగ్యత; శక్తి.
సామాజికుడు. సం. సభలోనున్నవాడు.
సామాను. హిం. వస్తువు; సామగ్రి.
సామాన్య. సం. సర్వసాధారణనాయక.
సామాన్యము. సం. ఒక ఆధ్దాలంకారము;
సామ్యము. విణ సాధారణము, అంద
అకు సమమైనది.

సామాన్యుడు. సం. విణ. సావర్థము పరా
ర్థము చూచుకొనువాడు.

సామి. రాజు, ప్రభువు; పెనిమిటి; కుమార
స్వామి; స్వామి. రాజ్యసప్తాంగములలో
మొదటిది [లాకోక్తి.

సామిత. పురాణోక్తి; దర్శనోక్తి;
సామితల్లి. పార్వతి.

సామిధేని. సం. ధాయత్వ; సమిధ.

సామిమల కుమారస్వామి వ సి యించి
యుండు ఒకానొక పర్వతము.

సావి సామేనిజేకొన్నచాన. పార్వతి, అర్ధ
వారీశ్వరుని యర్ధాంగము

సామీప్యము. సం. ముక్తివిశేషము; భగ
వత్సన్నిధ్యప్రాప్తి; సమీపము, సన్నిధి.
సామీరి. సం. హనుమంతుడు; భీముడు.
సాము. సగము; వ్యాయామము; మల్లవిద్య;
ఆయుధాభ్యాసము.

సాముకంటి చుక్క. పుబ్బి.

సాముద్రకము. సం. సముద్రప్రోక్తమైనస్త్రీ
పురుషలక్షణములఁ దెలుపు గ్రంథము;
ఉష్వ

సాముద్రము. సం. భౌగ్యసూచక దేహ
లక్షణము; ఉష్వ. విణ. సముద్రమునఁ
బుట్టినది. [మయినది.

సాముద్రికము. సం. విణ. సముద్రసంబంధ
సాముద్రకుడు. సం. విణ. స్త్రీ పురుష
లక్షణములు తెలిసినవాడు; సముద్ర
మున సంచరించువాడు.

సామెత. లాకోక్తి.

సామేను. అర్ధశరీరము.

సామ్యము. సం. పోలిక.

సామ్రాజ్యము. సం. సార్వభౌమపదవి.

సామ్రాణి. ఉత్తమాశ్వము.

సాయంతాలము. సం. మునిమాఁపు.

సాయంతనము. సం. విణ. సాయంకాల
సంబంధమైనది.

సాయంప్రాతికము. సం. విణ. సాయం
ప్రాతఃకాలములలోఁ గలిగినది.

సాయకము. సం. బాణము; ఖడ్గము.

సాయము సాహ్యము. సం. సాయం
కాలము; బాణము.

సాయరు. హిం. సుంకము.

సాయాహ్వాము. సం. సాయంకాలము.

సాయి. సేరా. [వాండ్లు.

సాయిలవాండ్లు. బ. బుడిబుడకుక్కుల
సాయుజ్యము సం. విక్రయము, ముక్తివిశే
షము.

సారంగము సం. లేడి; మేళుము; చాత
కము; ఏనుగు; తుమ్మెద. విణ. చిత్ర
వర్ణముగలది.

సారంగి. వాద్యవిశేషము; వీణాభేదము.
సం. చిత్రవర్ణముగల ఆవు మొ.

సారమము. సం. తేనె.

సారటు ఇం. గుట్టపుబండి.

సారణము. శ్వేన విశేషము. సం. అతి
సార రోగము.

సారణి. సం. చిన్నయేలు, కాలువ;
గొంతెమగోరు.

సారది. సం. తేరు గడపువాడు.

సారము. సం. కనికరము; జలము; ధనము;
న్యాయ్యము; బలము; చేవ; మూలగ.
విణ. శ్రేష్ఠము.

సారమేయము. సం. కుక్క.

సారవము. సం. విణ. సరయూనది
యందుఁ బుట్టినది. [నడికట్టు.

సారననము. సం. స్త్రీల మొలనూలు;

సారనము. సం. పద్మము; బెగ్గురుపక్షి.

సారన్యము. సం. సాసత్విము.

సారన్వతము. సం. విణ. సరస్వతీసంబంధ
మైనది.

సారాయి. కల్లు, మద్యము.

సారి. యుద్ధయాత్ర; తడవ; ఆవృత్త్య
ర్థకము (ఒకసారి అని).

సారిండు. సం. స. క్రి. చాచు; తెలుసు;
విసరు; సరిదీయు.

సారు. నాట్యగతి భేదము.

సారువ. ఎక్కుటకును బరువెక్కించుట
కును పొడుగుగా కట్టవలె చేయించెడి
యినుక మొదలగువాని దిబ్బ; కట్ట.
సారువా-సంట. వర్షాకాలమునందు నీరా
సరా నుండెడు పల్లపు పంట.
సారువ్యము. సం. సమానరూప ప్రాప్తి,
ముక్తివిశేషము.
సారె. కూడు సత్తగాంటికి బంపు
సపుడు పంపెడు వరుస; కుమ్మరవాని
చక్రము. బ. వీణ మెట్లు; పగడసాల
కాయ; గోలువంక; పాచిక. ద్ర. మాటి
మాటికి.
సారెనత్తు. జంతిక, సంయావము.
సారె సారెతు. ద్ర. ఆవ్య. మాటి మాటికి,
మునురర్థకము.
సార్జంటు. ఇం. భటులమీద అధికారి.
సార్జంతులు. ఇం. సార్జెంటు.
సార్థకము. సం. విణ. సఫలము.
సార్థము. సం. ప్రాణి సమూహము; వర్త
కుల సమూహము; బాటసారుల సమూ
హము; సమూహము. విణ. అర్థముతో
గూడినది. [మఖ్యుడు.
సార్థవాహుడు. సం. వర్తకుడు. విణ.
సార్థము. సం. విణ. తడిసినది.
సార్థ. విణ. సఫలము; అనుకూలము.
సార్వభౌమము. సం. కుబేరదిగ్విజయము,
ఉత్తరదిగ్విజయము.
సార్వభౌమముడు. సం. చక్రవర్తి, సమస్త
భూమిని పాలించురాజు.
సాల. ఇల్లు; చావడి.
సాలంకలు. బ. ధాన్యవిశేషము.
సాలగ్రామము. సం. విష్ణుప్రతీక మైనశిలా
విశేషము. రూ. కాలగ్రామము.
సాలపర్తి. సం. ముయ్యకుపొన్న.
సాలప్రాంకుడు. సం. విణ. మిక్కిలి
పొడవైనవాడు.
సాలభంజిక. సం. వస్త్రదంతకాస్తాదుల
చేత చేయబడిన బొమ్మ. [మద్ది.
సాలము. సం. కోట; చెట్టు; ఏపె,
చాలశృంగము. సం. కోటకొమ్మ.
సాలమిశ్రి. మి. ఒక మందు దినుసు.
సాలవృక్షము. సం. శుక్క; నక్క; కోతి;

పిల్లి; మృగము. రూ. కాలావృక్షము.
సాలిడు. సాలెవాడు; లూత, సాలె
పుగు. [రూ. సాల్యానా.
సాలియానా. హిం. విణ. సంవత్సరపు.
సాలు. రాంకవము, సన్నవస్త్రము. హిం.
వీడాది.
సాలువ. జామగు; శాలువు.
సాలువము. శ్వేతభేదము.
సాలువు. సాలువ.
సాలె. సాలెవానికులము; సాలెవాడు.
సాలెపట్టు. ఆకాబంధనము, సాలెపుగు
నేసి నేత.
సాలెపురుగు. తంతువాయుము, లూత,
బొడ్డునందలి నూలు విడిచి నేత నేనెడి
యొక పురుగు.
సాలెవాడు. తంతువాయుడు, నేత
నేయువాడు; తంతువాయుభేదము.
సాలొక్కము. సం. భగవల్లోక నివాసము,
ముక్తివిశేషము.
సాల్యడు. అ. క్రి. నిస్సారముగు; ఒలుగు.
[సే. సాల్యులు.
సావలి } డుబుడక్కవాడు.
సావలిడు }
సావాలు. రూ. సాబాలు.
సావాసము. పొత్తు, సహవాసము.
సావాని. సావిదల్లుడు.
సావి. కాలము. అవ్య. అని, ఇత్యర్థకము
సావిక. సం. మంత్రనాని. [భాగము.
సావిత్రము. సం. దినముయొక్క విదవ
సావిత్రి. సం. బ్రహ్మపత్ని, సరస్వతి;
సార్వతి; సత్యవంతుని భార్య; తల్లి;
నూర్పుని కూతురు.
సావిత్రుడు. సం. ఒకవసువు; శివుడు.
సావు. చావు.
సాశయందకము. సం. బల్లి; ఉడుము.
సాసువులు. బ. ఆవాలు.
సాన్న. సం. గంగడోలు.
సాహసము. సం. బలాత్కారముతో
చేసినపని, దుష్కార్యము; ప్రాణముల
నష్టమొనరించు కర్మ; తెంపు, తెగువ;
చొరవ; జరిమానా. [గలవాడు.
సాహసవంతుడు. సం. విణ. సాహసము

సాహసాంకుఁడు. సం. విక్రమాంగుఁడు.
సాహసించు. సం. అ. క్రి. తెగించు.
సాహసించుడు. సం. విణ. సాహసము
కలవాఁడు.

సాహస్రము. సం. వేయి; వే యి ం టి
సమూహము; వేల సమూహము.

సాహస్రుఁడు. సం. సహస్రబలమునకధికారి
సాహాయ్యము. సం. తోడుపాటు, మద్దత్తు,
సహాయుడు.

సాహి. సాహిణి.

సాహిణము. గుఱ్ఱపుకాల, తబేలా.

సాహిణి } గుఱ్ఱపువాఁడు, మందుకుండు
సాహిణి }

సాహితీ. సం. సాహిత్యము.

సాహిత్యము. సం. ఆర్థజ్ఞానము; కూడిక;
పాండిత్యము; మనుష్యకృతమయిన
కావ్యము; ఒక్కక్రియతో అన్వయము
గలదియై యుండుట.

సాహు-కారి } వర్తకుఁడు, రూపాయలు
సాహుకారు } వడ్డీకిచ్చువాఁడు.

సాహేబు. ప్రభువు. [హెచ్చరిక.

సాహెలా. హిం. అవ్య. కటికవారుచేసెడు
సాళగము. సం. తిలకండుల న్యాయమున
నైన రాగమేళనము.

సాళగించు. సం. అ. క్రి. మిళితమగు.

సాళగింపు. మేళనము.

సాళువము. శ్రేయభేదము.

సాళ్వఁడు కుక్క కియ్యింబడిన పేరు.

సాళ్వదేశము. సం. 56 దేశములలో నొకటి.

సాళ్వము. సాళువము; సాళ్వదేశము.

సి

సింగఁడు. నృసింహుఁడు; ఎఱుకువాఁడు.

విణ కోపించినవాఁడు.

సింగన్నదాటులు. బ. బాలక్రిడావిశేషము.

సింగపుటేట. సింహాసనము.

సింగపుగొంగ. శరభస్యము.

సింగపురాని. సింహరాశి.

సింగము సింహము; (పదోత్తరభుజిత
మగుచో) శ్రేష్ఠవాచకము.

సింగమునెక్కుదంట. పార్వతీదేవి,
సింహయాన.

సింగరవళి. సింహనాదము.

సింగళము. సింహశబ్దము.

సింగాణి ఒకదినుసువిల్లు; విల్లు; కుక్కపేరు
సింగారపుదోట. ఉద్యానవనము.

సింగారము. శృంగారము.

సింగారి. శృంగారవతియగు స్త్రీ.

సింగారించు. స. క్రి. అలంకరించు,
శృంగారించు.

సింగి. ఎఱుకుది.

సింగిణి సింగాణి. రూ. సింగిణి.

సింగితమనుకు వల. చాలభేదము.

సింగినాదము. పాడదుప్పి కొమ్ముతో
చేయుంబడినయోగుల సుషిరవాద్య విశే
షము. వా. వ్యర్థ సంభాషణము.

సింగిలీకము. పెద్దనల్లకోతి.

సింగోట. దివిదారికొమ్మ.

సింమాణము. సం. రూ. శింఘాణము.

సిందుకము. సం. వావిలి.

సిందురము. సిందూరము; వావిలి.

సిందువారము. సం. వావిలి.

సిందూరము సం. చెందిరము, రక్తవర్ణము
గల ఒక చూర్ణము; వావిలి.

సింధుదేశము సం. 56 దేశములలో నొకటి
సింధురము. సం. ఏనుగు.

సింధువు. సం. నది; ఒకనది; ఒకనదము;
సముద్రము; ఏనుగుమదము; సింధుదేశము

సింధుశయనుఁడు. సం. విష్ణువు.

సింబి. సం. కందులు మున్నగు కాయ
ధాన్యములు నుఱచిన పొట్టు.

సింహద్వారము. సం. తలవాకిలి.

సింహనాదము. సం. బొబ్బ, సింహము
వలె పిరులు చేసెడుధ్వని, పెడబొబ్బ.

సింహపుచ్చి. సం. నక్కతోకపాన్న.

సింహము సం. సింగము మృగరాజు;
సింహరాశి; ఉత్తర పద్మసేనచో

శ్రేష్ఠవాచకము. (పురుషసింహముఅని.)

సింహవాహిని. సం. దుర్గ.

సింహసంహననుఁడు. సం. విణ. సర్వాంగ
నుందరుఁడు.

సింహళము. సం. 56 దేశములలో నొకటి.

సింహావలోకనము. సం. శబ్దాలంకార
విశేషము; ఒక న్యాయము.

సింహాననము. సం. సింహముఖ మేర్పట
చిన స్వర్ణమయమైన యున్నతశీతము;
స్వర్ణమయమయిన రాజాననము.
సింహాననము. సం. అడ్డపరము.
సింహ సం. అడ్డపరము; అడుసింహము;
ములకి; రాహువుతల్లి
సింహక. సం. రాహువుతల్లి
సింహుండము. సం. జెముడు
సింహ్యము. వా. సింహము.
నిక. సిగ; కేశబంధము. [ఇసుక.
నికత. సం. ఇసుక నేల; ఒకవ్యాధి. బ.
నికతామయము. సం. ఇసుకతిన్నె.
నికతలము. సం. విణ. ఇసుక నేల.
నికస్తు. హిం శిథిలమయినది.
నికా. ముద్ర.
నికాయుంగరము. ముద్దుటుంగరము.
నిక్రము. సం. విణ. తడిసినది.
నిక్రకము. సం. మయినను. [కణము.
నిక్రము. సం. మైనను; మెసకు, అన్న
నిక్రము. సం. ఉట్టి; ఏనుగుయొక్క
స్తనాగ్రమునందలి మదము.
నిగ. కేశబంధము, శిఖ; మయూరశిఖ
నిగపట్టు. కేశకేశి, జాత్తు జాత్తుపట్టుకొని
దెబ్బలాడుట.
నిగపూవు. వాలపాశ్య, శిఖపాయయందు
గట్టెడి భూషణము; శిఖను చుట్టుకొను
పుష్పము.
నిగబంతి. సిగదండ, కేశరము.
నిగము. సివము.
నిగర. సిగరి.
నిగరము. శిఖరము.
నిగరి. శిఖరిణి, కొన్ని సంబాధులుచేర్చి
పక్యముజేసిన మజ్జిగ; భస్మము.
నిగరి. విణ. లజ్జాశువు, లజ్జగలవాడు.
లజ్జగలది. [కత్తియ.
నిగరికత్తి. విణ. లజ్జాశిల. రూ. సిగరి
నిగఱు. అ. క్రి. సిగ్గుపడు.
నిగిడి. విణ. సిగ్గుచేసినవాడు; సిగ్గుచేడి
నది. [సన్నోచము.
సిగ్గు. లజ్జ, స్తుత్యాదులచే గలిగెడు మన
సిగ్గుపడు. అ. క్రి. లజ్జించు.
సిగ్గుపాటు. సిగ్గుపడుట.

సిగ్గువోవు. అ. క్రి. సిగ్గుపడు.
సిచయము. సం. వస్త్రము; జీర్ణవస్త్రము.
సిడము. ధ్వజము; ధ్వజస్తంభము.
సిడి. ఏ తేవు దూలము; సిడులజాతరకు
నాటిన స్తంభముమీఁది యడ్డుమ్రాసు.
సిడిముడి. కోపము.
సిడులు. బ. తోత్రము.
సిత. సం. చక్కెర, పంచదార.
సితచ్చత్ర. సం. పెద్దపదాభుత.
సితిము. సం. తెలుపు. విణ. తెల్లనిది;
కట్టబడినది; ముగిసినది.
సితాననుడు. సం. గుత్తంపుడు.
సితాభము } సం. కిరూపము.
సితాభము }
సితుడు. సం. శత్రుడు. విణ. తెల్లనివాడు.
సిద్ధకిన్నెర. వీణాభేదము.
సిద్ధాయము. పెచ్చపు సొమ్మునందు కూడ
జెట్టిన ధనము.
సిద్ధి. హిం. నీ గోజాతివాడు.
సిద్ధి. కుతువు, నూనె మొ|| పోసడుతోలు
తీర్తి. రూ. సిద్ధియ.
సిద్ధము. సం. ఒకయోగము. విణ. త. యారు,
అయిత్తమైనది; ఈడేతినది; నిచ్చన్నము,
వండబడినది; నిత్యమయినది, ఆత్మ,
బ్రహ్మము.
సిద్ధాంతము. సం. నిర్ణయింపబడిన యం
శము, స్థిరమైనపక్షము. బ. నవవిధజ్యోతిష
గ్రంథములు.
సిద్ధాంతి. సం. విణ. జ్యోతిశ్శాస్త్రజ్ఞుడు;
తత్వశాస్త్రము తెలిసినవాడు; మీమాం
సకుడు. [చేయ.
సిద్ధాంతికరించు. సం. స. క్రి. సిద్ధాంతము
సిద్ధాయము. సం. అరి, కప్పము.
సిద్ధార్థ. సం. ఒక సంవత్సరము.
సిద్ధార్థము. సం. తెల్లవలు.
సిద్ధార్థుడు. సం. కాక్యముని, గౌతమ
బుద్ధుడు. [ఒకయోగము.
సిద్ధి. సం. ఈడేటుట; లభించుట; ఋద్ధి;
సిద్ధించు. సం. అ. క్రి. సయి కూడు,
ఈడేటు.
సిద్ధుడు. సం. విశ్వావస్వాది దేవయోని
బిశేషము; వ్యాసాది.

సిద్ధము. సం. సిద్ధము, సోబె
 సిద్ధుల సం. రోయ్యపొట్టు; ఉప్పజేప
 సిద్ధులుడు. సం. విణ. సోబెగలవాడు.
 సిద్ధము సం. పువ్వనత్తత్రము
 సినివాలి సం. ప్రాతఃకాలమందు చంద్ర
 కళ కాన వచ్చెడియుమామస్య; పార్వతి.
 సిఫాయి హిం. అలి బంటు రూ. సిఫాయి
 బ. ఇం. దేశీయమైనికులు [వచనము.
 సిఫారసు యోగ్యతాపత్రిక; యోగ్యతా
 సిబ్బంది హిం. బంబ్రాతులు
 సిబ్బి ఇ త్తడిమూడు; పల్లిక
 సిబ్బితి సిగ్గు
 సిబ్బితకత్తె. విణ. సిగ్గుగలస్త్రీ.
 సిబ్బితకాడు విణ. సిగ్గుగలవాడు.
 సిబ్బిపల్లిక. మూతి వెడల్పుగల చిన్న గంట
 సిబ్బిమనిమెకము ఏనుగు.
 సిబ్బియము. సిద్ధము.
 సిబ్బెము దేహమునందు కలిగెడి యొక
 దినుసుపాడ, సోబె. సిద్ధము.
 సిర సం. ఈనె; నాడి.
 సిరంగండు. శ్రీరంగనాగుడు.
 సిరంగము శ్రీరంగక్షేత్రము
 సిరకా గ్రా. కాడి, పుల్లని యొక ద్రవము.
 సిరదము. చీనము.
 సిరము. తల; కర్పూరము. విణ. చల్లనిది.
 సం. పిప్పలీమూలము.
 సిరసు. శిరము.
 సిరస్తాదారు హిం. లెక్కలు చూచువారికి
 పై యుద్వోగస్థుడు. [ద్రవము.
 సిరా. మసి, వ్రాయుటకు వినియోగించు
 సిరాజి, దేశవిశేషము; కలధాతవస్త్రము;
 ప్రవాళము; శ్రేష్ఠమైనది. రూ. సిరాజీ.
 సిరాణము. ఆయుధవిశేషము.
 సిరాబుడ్డి. మేళామండము.
 సిరామరక్ష. శ్రీరామరక్ష.
 సిరి శ్రీ, లక్ష్మీ; సంపద; శోభ.
 సిరికోడలు. సరస్వతీదేవి; రతిదేవి.
 సిరిగందము. శ్రీచందనము.
 సిరిగట్టు. శ్రీశైలము.
 సిరిగలవాడు. సంపత్తిగలవాడు.
 సిరిచూలి. శ్రీపుత్రుడు, మన్మథుడు.
 రూ. సిరిపిల్ల.

సిరిమంతుడు విణ. శ్రీమంతుడు
 సిరివరుడు విష్ణువు, శ్రీరమణుడు.
 సిరిసింగబావత్తి బాలక్రీడా విశేషము.
 రూ. సిరిసింగకాలవత్తి.
 సిలము. రూ. శిలము.
 సిలాజిత్తు శిలాజతు, ఒక ఆంగడిమందు
 సిలాజిత్తు దినుసు.
 సిలుగు ఉపద్రవము; ఆశుభము; ఆపద.
 సిలువ క్రీస్తునబంధించి వధించిన కొట్టా.
 సిల్లము సం. చిల్లమడ్డి, నూపద్రవ్యవిశేషము
 సివంగి తరక్షువు.
 సివంగి. సివంగి; మక్కైయ్యబడిన పేరు.
 రూ. చివంగి.
 సివము నేవతావేశము
 సివాయి. హిం. అక్క తప్ప; కాక
 సివారు హిం. విణ. గ్రామమునకు చేరియుండు
 సివిలు. ఇం. విణ. ఆస్తివిషయమైన.
 సివ్వంగి. సివంగి, తరక్షువు.
 సిసల్. హిం. విణ. నిర్ధారణమైన.
 సిసువరకము. శుశ్రూష.
 సిసువు. శిశువు; పసిబిడ్డ.
 సిసువుడు. శిష్యుడు.
 సిస్సక్ష. సం. స్పటింపనిచ్చు.
 సిస్సక్షువు. సం. విణ. స్పటింపనిచ్చుగలవాడు.
 సిస్సప్ప. సం. పోవనిచ్చు.
 సిస్సప్పపు. సం. విణ. పోవనిచ్చుగలవాడు
 సిత్తు. పన్ను. విణ. అందము.
 సిల్లు. బ. ఏనుగును పాడిచెడు) బరిగోల.
 రూ. సిడులు.

స్రి

సీ. శ్రీ. [కాయ.
 సీకాయ. నూనెగడ్డును పోగొట్టెడు ఒక
 సీకాయచెట్టు. సిగ.
 సీకారి. పాటపాడువాడు.
 సీకు. ఇం. విణ. ఆరోగ్యములేని.
 సీత. సం. శ్రీరామునిభార్య; నాంగటి
 చాలు; గంగ.
 సీతభేది. సం. ఆమనిచేవకము.
 సీతాకోకచిలుక. చిత్రవర్ణము గలిగి చేటల
 వలెనుండు పెద్దతొక్కలుగలయొక పురుగు.
 సీతాఫలము. సం. ఒకానొక ఫలవృక్షము

సీతాబోగనరులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 సీతాబోగములు. సం. బ. వడ్డలూభేదము.
 సీతి ఇగము, శీతము.
 సీతు—పు. శీతము, చలి; శీతకాలము.
 సీతారము సం. సీ అను ధ్వని, చలి
 మొదలగు వానివలన బాధ చేఁగలిగెడు
 ధ్వని విశేషము.
 వీర్యము. సం. విణ. ఒక సారిదున్ని నపాలము
 నీదరపుఁబెద్ద శేషఫణి [కంఠము
 నీదరము దారిద్ర్యము; సర్పము; సర్ప
 నీద్రఁపుఁబెద్ద శేషఫణి.
 నీద్రము. రూ. నీదరము.
 వీధము. సం. గుదము.
 నీడి. ముత్యపుచిప్ప.
 నీడు. దేశము; ప్రదేశము; రాష్ట్రము. సం.
 ఎల్ల, హద్దు; పాలిమేర; [దేశసీమ,
 క్షేత్రసీమ, గృహసీమ, గ్రామసీమ అని
 సీమచతుర్థ్యము. అది అయిదువిధములైన
 చిహ్నములు గలది. అవి—ధ్వజిని,
 (వృక్షము మొదలగునవి చిహ్నములు గాఁ
 గలది) మత్స్యిని, (తటాకాది జలస్థానము
 చిహ్నము గాఁగలది) సైధాని, (ఊహం
 గారాది నిధానము చిహ్నము గాఁగలది.)
 భయవర్జిత. (అభిజ్ఞానము కొఱకు అర్థి
 ప్రత్యర్థి లేరవలచిన చిహ్నముగలది)
 రాజశాసనసీత. (రాజా స్వేచ్ఛచే నిర్మిం
 చిన చిహ్నముగలది) అని] పెడతల;
 పరిమడి. [న సంస్కారము.
 సీమంతము. సం. పాపట; సీమంతోన్నయ
 సీమంతిని. సం. శ్రీ.
 సీమకోడి. కుక్కుటభేదము.
 సీమాటి. శ్రీమతి. సౌభాగ్యవతి.
 సీరపాణి. సం. బలరాముఁడు.
 సీరము. సం. నాఁగలి.
 సీరి. సం. బలరాముఁడు.
 సీల. కీలము, మేక, చీల.
 సీలమండ. గుల్మము, చీలమండ.
 సీలితము. రూ. సలితము.
 సీపనము. సం. (బట్ట) కట్టుట.
 సీపరించు. అ. క్రి. కోపముతో సీత్కరించు.
 సీపిరి. వింజామరము; ఆలవట్టము; సుర.

సీనకము. కిరీటము; మల్లబంధ విశేషము.
 సం. సీసము.
 సీసము మల్లబంధవిశేషము; ఉన్మాదము;
 కోపము. సం. సత్తు, నాగము; సీసపద్యము.
 సీసా. హిం. గాజాతోచేసిన బుడ్డి, కాచ
 పాత్రము.

సు

సు. సం. ఉప. మంచి మిక్కిలి అనునర్థము
 అను దెలుపునది.
 సుంకము. శుల్కము, కొన్ని అమ్మడు
 సరకులకుఁగాను దొరతనము వారికిచ్చుడు
 పన్ను; ప్రతిబంధము; కన్యాశుల్కము.
 సుంకరి. శుల్కహరి, సుంకముతీయువాడు
 సుంకరిమాటలు. బ. కలగలుపుమాటలు.
 సుంకరిమెట్టు. శుల్కకాల, పన్ను పుచ్చు
 కొను చావడి.
 సుంకరీఁడు. కౌల్కికుఁడు, సుంకరి.
 సుంకీఁడు. సుంకరి.
 సుంకు. జొన్న మొదలగువాని కంకిమీఁద
 పూఁత; పెండ్లియందు పల్లెరమునఁబోసి
 వసూవరులమీఁద చెరుగు బియ్యము;
 ప్రతిబంధము.
 సుంకేసలము. వృక్షవిశేషము.
 సుంత విణ. ఇంచుక. [జ్ఞము.
 సుందరము. సం. విణ. చక్కనిది, మనో
 సుందరి. సం. అందకత్తె; శ్రీ.
 సుందరుఁడు. సం. విణ. చక్కనివాఁడు.
 సుకందకము. సం. నీరుల్లి; మట్టుకాఁకర
 సుకత. సం. సాధువు కాని ఆవు.
 సుకబోగులు. బ. ధాన్యవిశేషము.
 సుకము. సుఖము.
 సుకర. సం. సాధువైనయావు.
 సుకరము. సం. విణ. సులభము.
 సుకర్పము. సం. మంచిపని; ఒక యోగము.
 సుకలుఁడు. సం. విణ. త్యాగియుభోగియు
 నయినవాఁడు. [సుండువాఁడు.
 సుకవాసి. మి. విణ. కష్టపడక సుఖముగా
 సుకారి. ఎద్దులమీఁద సరకత్తింపుకొని
 యూరూయతిరిగి వర్తకముచేసెడి యొక
 సీచజాతి.
 సుకిని. సుఖిని; భక్ష్యవిశేషము.

సుకియ } భక్త్యునిశేషము.
 సుకుని }
 సుకుమారము. సం. పుండ్రేక్షువు. + విణ
 కోమలము, మృదువు.
 సుకురుండు. శుక్రుండు.
 సుకురువారము. మి. శుక్ర వారము.
 సుకురుసినులు. రాక్షసులు, శుక్రశిష్యులు
 సుకులు. సుఖము.
 స్థుకృతము. సం. పుణ్యము; శుభము. విణ
 చక్రగఁగాఁ జేయఁబడినది.
 సుకృతి సం. విణ. పుణ్యాత్ముండు.
 సుక్కురాచారి సినువులు. రాక్షసులు.
 సుక్కురుండు. శుక్రుండు
 సుఖ సం. వరుణుని పట్టణము.
 సుఖగోష్ఠి. సం. సంలాపము.
 సుఖము. సం. సౌఖ్యము, ఆనందము;
 ఆరోగ్యము; స్వర్గము. విణ. సుఖముగలది.
 సుఖపర్వతము. సం. సజ్జాకారము.
 సుఖవాసి. సం. కారుణ్యము + విణ.
 సుక వాసి.
 సుఖి. సం. విణ. సుఖముగలవాఁడు.
 సుఖించు. సం. అ. క్రి. సుఖపడు. రూ.
 సుఖించు. ప్రసాదముగల వస్తువు.
 సుగంధి. సం. నూగుదోస. విణ. మంచి
 సుగంధిపాల. మి. గూడపాల.
 సుగంధిమూల. సం. మామలి.
 సుగంధిమూలము. సం. వట్టివేరు.
 సుగతుండు. సం. బుద్ధదేవుండు.
 సుగము. సుఖము.
 సుగుడి. విణ. సరసుండు.
 సుగ్గడి. అమాయకత్వము, తెలివితేమి.
 సుగ్గడితము. విణ. తఱచునేతగలది.
 సుగ్రీవము. సం. శ్రీకృష్ణుని తేరి గుఱ్ఱము
 లలో నొకటి.
 సుగ్రీవుండు సం. శ్రీరాముని చెలికాండు,
 వాలి తమ్ముండు. విణ. మంచిమెడగల
 వాఁడు.
 సుచరిత్ర సం. పతివ్రత.
 సుచేలకము సం. మంచిబట్ట. విణ. మంచి
 వస్త్రము కలది.
 సుజనుడు. సం. సదాచారముగలవాఁడు.
 సజ్జనుండు, సాధువు, మంచివాఁడు.

సుడి వట్టువ; జలావర్తము; రోమా
 వర్తము; అసిలావర్తము, వాత్య.
 సుడిఁబడు. అ. క్రి. రూ. సుడివడు.
 సుడికత్తి చక్రాయుధము.
 సుడిగట్టు. చక్రవాళ పర్వతము.
 సుడిగాలి. వాత్య.
 సుడిగొట్టు-జూణ. వాయువు.
 సుడిగొను. స. క్రి. చుట్టుకొన, వేష్టించు.
 (అప్రేడిత మగుచో) సుడినుడిగొను.
 ప్రే సుడిగొలుపు.
 సుడిగోరు. పిజాదుల తంతి మీటుటకు
 బంగారు మొదలగువానితో చేసి ప్రేలికి
 వేసికొనెడి గోళ, కోణము.
 సుడిదిరుగుట. గుండ్రముగా తిరుగుట;
 గుఱ్ఱపు కావా.
 సుడియ తమలపాకుల బరువు నందు
 సగము; విణ. తులువ.
 సుడియడిధము చక్రాయుధము.
 సుడియు. అ. క్రి. చుట్టిచుట్టి పీచు, చుట్టు
 కొన. కలగఁగఁ ద్రొక్కుకొను.
 సుడివడు. అ. క్రి. చుట్టుకొను, చలించు,
 సుడివాలు. చక్రాయుధము రూ. సుడి
 కైదువు మొ.
 సుడివోవు. అ. క్రి. వర్ణమును.
 సుడుము. నూలు గొట్టెల గుంపు; కంట
 కాది భారము.
 సుత. అవ్య. మొదలుకొని, ప్రభృత్యర్థ
 కము. స. కూతురు.
 సుతనువు సం. స్త్రీ. విణ. మిక్కిలి
 కృశించినది; మంచి శరీరము గలది.
 సుతరాం సం. అవ్య. బొత్తిగా; ఎంత
 మాత్రము. లోకము.
 సుతలము. సం. ఒక అధోలోకము, నాగ
 సుతలాం. గ్రా. సుతరాం.
 సుతశ్రేణి. సం. ఎలుక చెవి.
 సుతి. పడ్డాది స్వరాశంభ కావయవమైన
 ప్రాప్య మాత్రక శబ్దవిశేషము; సంగీత
 శ్రుతి, కంఠ స్వరాదులకు సహాయమగు
 తంత్ర మొదలగు వాని ధ్వని.
 సుతికాండు. సుతి పోయేవాఁడు.
 సుత్తియ సుత్తె.
 సుతుండు. సం. కొడుకు; రాజు.

సుత్ర. ముద్గరము, దాఁగలిమిఁడ బంగారు
మొదలగువాని నుంచి సాఁగఁగొట్టెడు
సాధననిశేషము.

సుత్య. సం. సోమలతనుకొట్టి పిడుచుట;
యజ్ఞస్నానము.

సుత్రముఁడు, సం. ఇంద్రుఁడు.

సుత్వఁడు. సం. యజ్ఞమునందు సోమలతను
కొట్టి పిడిచినవాఁడు; యజ్ఞ స్నానము
చేసినవాఁడు.

సుద. తుద, అగ్రము. [స్త్రీ].

సుదతి. సం. చక్కని పలువరసగలస్త్రీ;

సుదర్శన. సం. మేరుగిరియందలి నేరేడు.

సుదర్శనము సం. విష్ణుచక్రము; మేరు
పర్వతము; జంబూద్వీపము; అమరావతి,
ఇంద్రపురి.

సుదర్శని సం. అమరావతి.

సుదాయము. సం. ఆరణ్యము.

సుదూరము. సం. విణ. మిక్కిలిదవ్వు.

సుద్ధ. తెల్లనున్న, శ్వేతమృత్తిక.

సుద్ధగించు. స. క్రి. బంగారు మొదలగు
వానిని సుత్రతో మిట్టపల్లములులేక నుద్ద
పఱచు.

సుద్ధము. విణ నిర్దోషము, శుద్ధము.

సుద్ధి. జనశ్రుతి, వృత్తాంతము; పరిశుద్ధి;
నీతివాక్యము; ముట్టయిన నాలవనాఁడు
స్త్రీలు చేయు స్నానము.

సుద్ధిగాఁడు. పరిశుభుఁడు.

సుద్ధిచేయు. స. క్రి. శుద్ధిపఱచు.

సుద్ధులమారి. దుష్టుఁడు.

సుద్ధులకొమారుఁడు. గొల్లనుద్ధులు మొ||
చేప్పి జీవించువాఁడు.

సుధ. సం. అమృతము; తేనె; గార
సున్నము; జెముడు; చాఁగ. ఇటిక.

సుధర్వుఁడు. సం. గొప్పవిలుకాఁడు.

సుధర్మ. సం. దేవసభ.

సుధాంశుకాంతము. సం. చంద్రకాంతము

సుధాంశువు. సం. చంద్రుఁడు.

సుధాకరుఁడు. సం. చంద్రుఁడు.

సుధాపాణి. సం. ధన్వంతరి.

సుధాసూతి. సం. చంద్రుఁడు.

సుధి. సం. చదువరి, పండితుఁడు.

సునాభము. సం. మైనాకగిరి.

సునామని. చదివి వినిపించుట.

సునాయాసము. సం. విణ. మిక్కిలిచులభము

సునాసీరుఁడు. సం. ఇంద్రుఁడు.

సునిష్కృతము. సం. నీరు నెంచలి.

సునీధుఁడు. సం. పుణ్యాశ్వుఁడు.

సున్న. బిందువు, అనుస్వారము; ఆహారము;

శూన్యము; పూర్ణసంఖ్య; మణిదోషము.

సున్నగిలు } అ. క్రి. గుండ్రమగు.

సున్నగిల్లు }

సున్నతి. హిం. ఉపనయనమున శిశ్నము

కొనతోలును చేదించుట, మహమ్మదీ

యుల యెహూదీల యాచారవిశేషము.

సున్నపుఁగాయ. సున్న ముందుకొనెడు

కరండము.

సున్నపెట్టు. స. క్రి. వంచించుట.

సున్నము. చూర్ణము, నుధ, తెల్లని యొక

దినుచు కారపు వస్తువు. (సన్నములో

భేదములు—సీమచున్న మురారితొన్నము,

గుల్లచున్నము, పాలచున్నము, సంకు

సున్నము, ముత్యపున్నము.)

సున్ని. నలుగునకై పచ్చి పెసలు మొదలగు

వానిని విసరిచేసిన పొడి.

సున్నితము. విణ. కచ్చితము.

సువధము. సం. మంచిత్రోవ.

సువర్ణ. సం. వినత, గరుత్మంశుని తల్లి;

తామరతీఁగ.

సువర్ణము. సం. పాలపిట్ట; తేలిక.

సువర్ణుఁడు. సం. గరుత్మంతుఁడు.

సువర్ణుఁడు. సం. వేలుపు, దేవత.

సుపాణి ముత్యమునందలి శుభమైననీరు;

శుభమైననీరుగల ముత్యము.

సుప్తి. సం. నిద్ర; తిమ్మిరి.

సుప్తుఁడు. స. విణ. నిదించినవాఁడు.

సుప్పాణి. రూ. సుపాణి. [కుఁడు?

సుప్రగల్భుఁడు. సం. అంతఃపురపాల

సుప్రసిద్ధ. సం. ఒకఁడగు.

సుప్రతీకము. సం. ఈశాన దిగ్గజము;

మంచితరీరము. విణ. మంచియవయవ

ములుగలది.

సుప్రలాపము సం. మంచిమాట.

సుబ } హిం. రాజ్యమునందు ఒకగొప్ప

సుబా } భాగము.

సుబాణము. ఒకదినును పిరంగి.
 సుబాదారు. సుబాకిధికారి.
 సుబారము. మల్లబంధవిశేషము.
 సుబేదారు. హిం. సుబాకు ప్రభువు;
 సేనాల్వనొకయధికారి.
 సుబ్బుడు. సుబ్రహ్మణ్యస్వామి. [కొల్ల.
 సుబ్బనచూఱు. బయలుపడునట్లు చేసెడి
 సుబ్బనచూఱలాడు. స. క్రి. పెద్ద
 కొల్లగొను.
 సుబ్బలి. పంకము.
 సుబ్బు. గాలిమాట. ఆ. క్రి. బయలుపడు.
 సుబ్రహ్మణ్యుడు. సం. కుమారస్వామి.
 సుభగ. సం. విణ. సుందరి, పతిప్రియ;
 భాగ్యవంతురాలు. [కాగలయది.
 సుభగంభావుఁము. సం. విణ. ప్రియము
 సుభగము. సం. సుందరము; ఇష్టము.
 సుభటుడు. సం. శూరుడు; శ్రేష్ఠుఁ
 డైనబంటు.
 సుభద్ర. సం. ఆర్జునునివార్య, సుమ్మడు+
 సుభద్రము. సం. స్వరసముదాయనామ
 విశేషము.
 సుభిక్ష. సం. ఆరెపువ్వు.
 సుభిక్షము. సం. విణ. సులభమగు భిక్షా
 న్నముగల దేశము కాలము.
 సుమంగలి. సం. ముత్యమువ.
 సుమనము. సం. గోదమలు+.
 సుమననము. సం. పుష్పము.
 సుమనసుడు. సం. వేలుపు.
 సుమనస్సు. సం. పువ్వు; జాడి+; వేలుపు;
 విద్వాంసుడు; గోధుమలు+; మంచి
 మనస్సు.
 సుమనుసారము. సం. పుష్పాడి.
 సుమము. సం. పుష్పము.
 సుమహత్తు. సం. మిక్కిలిగొప్ప.
 సుమారు. హి. కొంచెమెచ్చుతగ్గు.
 సుమాపములు. సం. బొబ్బర్లు.
 సుమాళము. పారవశ్యము; అత్యుత్సా
 హము; ఆవేశము; సుఖము; మూర్ఛ.
 సుమాళి. విణ. సుమాళముగలవాడు.
 సుమాళించు. ఆ. క్రి. సుమాళమునొనందు
 సుమి. వా. రూ. సుమి.

సుముఖుడు. సం. గర్భంతునికొడుకు;
 ఒక నాగకుమారుడు; విఘ్నేశ్వరుడు;
 విద్వాంసుడు. విణ. సుందరుడు.
 సుమేరువు. సం. మేరు పర్వతము.
 సుమ్మి. వా. రూ. సుమి.
 సుమ్ము. వా. రూ. సుమ్ము.
 సుయోధనుడు. సం. దుర్యోధనుడు.
 సుర. గాలిసుడి; గాలి. విణ. పెద్ద సం.
 మద్యము, కల్లు; సురాపానపాత్రము.
 సురంగ. సం. సారంగము.
 సురంగము. సం. సారంగము; కైవడి
 ముస్తా; నారింజ; ఒకలత.
 సురటి. వట్టువనిసనకట్టి; చామరిము;?
 కుం. రూ. సురటి.
 సురటివీనులబట్టు. వాయువు.
 సురకాని. కానినా నాలవభాగము.
 సురకొలి. ఒక దిశ సుపిరంగి.
 సురక్రొవి. అగ్నిప్రసగజాయుధము.
 సురగవి. సం. కామధేనువు.
 సురగాలి. సుడిగాలి, రూ. సు. కరువలిమొ.
 సురగి. శిఖిరికి.
 సురజ్యేష్ఠుడు. సం. బ్రహ్మ.
 సురటి. సం. రాగవిశేషము.
 సురతము. సం. కలయిక, సంగమము.
 సురతాణి. ఇంద్రుడు; ఇంద్రాణి.
 సురతాణిలగ్గ. లగ్న.
 సురతుడు. సం. విణ. భయగలవాడు.
 సురదీర్ఘిక. సం. ఆకాశగంగ.
 సురద్విమందు. సం. అనురుడు. రూ.
 సురారి మొ.
 సురధాణి. హిం. సుల్తాను.
 సురనిమ్మగ. సం. ఆకాశగంగ.
 సురపతి. సం. ఇంద్రుడు.
 సురపాది. కాకాంగము+.
 సురపున్నాగము. సం. సురపొన్న+.
 సురపొన్న. ఒకమనుషున్న, దేవతలభము.
 సురభి. సం. గోవులమాత, దేవతాగోవు;
 ఆవు; అందుగు+; ముర+; బంగారు;
 వాసనగలకలువ; వసంతముతువు;
 వైశ్రమానము; సంపెంగ+; జాణి కాణు;
 పతిమశద్రవ్యము. విణ. మంచిపనిశము
 గలది; మనోజ్ఞునిమున.

సూరభిచ్ఛదము. సం. కటివేము; కరుదజడ+
సూరభిత్తము సం. విణ. మంచివాసనగలది.
సూరభిత్తిఫల. సం. జూజికాయ పోక
కాయ అవంగ పుకాయ.
సూరభికరించు. సం. స. క్రి. సువాసనకల
దానినిగాఁజేయు.
సూరమాయి. విణ. మిక్కిలి నల్లనిది.
సూరమాలి. విణ. గాలినించినది; దిండు.
సూరస్థి. సం. దేవస్థి. నారదుఁడు మొ.
సూరలు. సం. బ. దేవతలు.
సూరలోకము. సం. స్వర్గలోకము.
సూరవర్తము. సం. ఆకాశము.
సూరస. నాగమాత; సర్పాక్షి.
సూరనము. సం. నల్లగడ్డెర. విణ. తియ్యనిది
సూరళి. జంతుకాకి.
సూగాచార్యుఁడు. సం. బృహస్పతి.
సూరాజీవి. సం. గవలవాఁడు.
సూరాటము. మల్లబంధవిశేషము.
సూరామండము. సం. కల్లుతేట.
సూరారి. సం. ఆసురుఁడు; రాక్షసుఁడు.
సూరాలయము. సం. మేరుపర్వతము;
స్వర్గము.
సూరాష్ట్రజము. సం. కాశీ.
సూరాష్ట్రము. సం. నూరతుదేశము.
సూరాళము. భూతాద్యావేశజనిత శిరో
భ్రమణము; కోపావేశము.
సూరాళించు. సం. క్రి. దిగఁడుడుచు.
సూరాళింపు. దిగఁడుడుపు.
సూరిగ. చిన్నకొమ్మ.
సూరిగి. ఒక నొకఁట్టు.
సూరిగె ఉపకాళి.
సూరియ సూరకత్తి. అసిపుత్రిక.
సూరియాళు మాలవాఁడు
సూరుగు. అ. క్రి. అదృశ్యమగు; పాటు;
బాడగాఁబోవు; చలించు; మ్లానమగు.
సూరుగుడు ఒకానొక యెఱ్ఱిచాయ చెక్క
చెట్టు బాతధాతకి.
సూరుడు. దివటీకి మాటుగాకాల్చి పట్టు
కొనెడు వెలుతురు కట్టెలకట్ట.
సూరుప్య. పెట్టుప్య.
సూరుమా. హిం. ఒకవిధమైనకాటుక.
సూరుము. పొడి, చూర్ణము.

సురూపుఁడు. సం. విణ. చక్కనివాఁడు;
విద్వాంసుఁడు.
సురె. సూరకత్తి.
సురెయాళు మాలవాఁడు.
సురేకారము. ఒకదినము ఉప్పు.
సురేజ్యుఁడు. సం. బృహస్పతి.
సురై. హిం. కత్తి; ఖడ్గభేదము.
సురోత్తముడు. సం. సూర్యుఁడు.
సురోదము. సం. కల్లుసముద్రము
సుఱసుఱ. స్రుక్కుటయందగు ధ్వన్యను
కిరణము వా. చుఱచుఱ.
సులభము. సం. విణ. సుళువు, చులు
కగాదొరకునది.
సులువు. చులకినై నది; శీఘ్రము.
సులోచనము. సం. ముక్కద్దము, కిండ్ల
నోడు.
సుల్తాను. హిం. సులక్ష్మప్రభువు.
సుల్క్య. శీఘ్రము. సువచము.
సువచనము. సం. మంచిమాట. రూ.
సువర్చకము. సం. స్వకాక్షరము.
సువర్చల. సం. ఆగిస; సింగిమి.
సువర్చము. సం. తేలక.
సువర్ణము. సం. బంగారు; మాడ; ధనము;
ఒకపువ్వు; నల్లఆగలు. విణ. మంచివర్ణము
గలది.
సువల్లి. సం. కారుగచ్చ.
సువహ. సం. అందుగు; కాశలకి;
చెప్పవత్తు; నల్లవావిలి; సర్పాక్షి;
వీణె. విణ. సుఖముగ మోవఁదగినది.
సువారంపుటిల్లు. పంటయిల్లు.
సువారంపువాఁడు. పంటవాఁడు.
సువారము. పంట.
సువాలి. రూ. సువ్వాలి.
సువానిని. సం. పేరంటాలు, పేరంటము
చేయుఁట.
సువ్రత. సం. మంచిగోవు, సులభముగా
పిడుకఁదగినయావు. విణ. మంచివ్రతము
గలది.
సువ్వలాలి. సువ్వాలి.
సువ్వాలి. ఆఁడువారు పెండ్లిండ్లయందు
సువ్వయను పదముతో ఆలాపముచేసి
పాడెడు పాట; సువ్వ.

సూక్తి. దంతుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము
సూక్తి. వా. చూక్తి.
సూక్తి. సూ. ఒక రాజు.
సూక్తి. సూ. మిక్కిలి కాంతి. విణ.
సూక్తి. సూ. సరిసమానమైనది.
సూక్తి. సూ. కాకరక; జీలకట్ట; నల్ల
జీలకట్ట.
సూక్తి. సూ. రంగ్రము.
సూక్తి. సూ. చల్లన. విణ. చల్లనిది.
సూక్తి. సూ. సుచ్చగ్రుత్తిక.
సూక్తి. సూ. రంగ్రము; పిల్లంగ్రోవి
మొదలగు ముఖవాద్యము; కిక్కిసక.
విణ. బెజ్జముగలది.
సూక్తి. సూ. గాఢనిద్ర, కలలులేనినిద్ర,
అవస్థావిశేషము.
సూక్తి. సూ. ఒకనాడి.
సూక్తి. సూ. కలివిక.
సూక్తి. సూ. నల్లతెగడక.
సూక్తి. సూ. సోమరతనము. వా. జబ్బు.
సూక్తి. సూ. స్నేహితుడు.
సూక్తి. సూ. సరిదేశములలోనొకటి.
సూక్తి. సూ. సులభము. రూ. సులువు.
సూక్తి. సూ. సుడులుగలవాడు;
చుట్టచుట్టువాడు.

సూ

సూ. వా. చూ.
సూక్తి. సూ. పంది; వరాహము.
సూక్తి. సూ. ఆధ్యాత్మము; కపటము;
జబ్బు. విణ. సన్నము; కొంచెము.
సూక్తి. సూ. సన్నపుబట్ట.
సూక్తి. సూ. నూది; నక్క; తుక్క;
కాకి; పిల్లి.
సూక్తి. సూ. విణ. కొండకాడు;
బొగ్గచేయువాడు.
సూక్తి. సూ. బాడ; గ్రుచ్చుట; తెలుపుట;
అగపఱచుట; హింస.
సూక్తి. సూ. నూది; ఒకనృత్యము; అభి
నయహస్తవిశేషము.
సూక్తి. సూ. అ. క్రి. సంక్షేపముగా
తెలియజేయు; తెలియజేయు.
సూక్తి. సూ. నూది. విణ. తెలియజేయునది.

సూచితము. సం. విణ. సంక్షేపముగా
తెలుపబడినది; తెలుపబడినది.
సూచినుకు. అల్పధారావర్ణము.
సూచిముఖము. సం. ఒక పూర్వము;
అభినయహస్తవిశేషము; వజ్రము; పక్షి
విశేషము; ఒక నరకము
సూచి. గుటి; విధము; ఉపాయము
సూచికాడు. విణ. గుటి కాడు; అందగాడు
సూచిపడు. అ. క్రి. సరితాకు.
సూచించు. అ. క్రి. పగగొను.
సూచిగములు. బ. చేతికడియములు, పాతి
హస్తములు; ఆడుదాని చేతిగాజులు.
సూచిది } కానుక; వింతవస్తువు.
సూచిదె }
సూచి ఈర్ష్య; పగ, విద్వేషము; పగ
వాడు.
సూచికాడు. శత్రువు.
సూచికొను. అ. క్రి. పగగొను.
సూచివట్టు. అ. క్రి. విరోధించు.
సూతకము. సం. పురుడు, జాతాశాచము;
మైల, మృతాశాచము; పాదరసము.
సూతము. సం. పాదరసము.
సూతి. సం. ప్రసవము, చిడ్డనుగనుట.
సూతిక. సం. బాలెంత.
సూతుడు. సం. సారథి; బ్రాహ్మణస్త్రీ
క్షత్రియజాతుడు; బట్టువాడు; వడ్లంగి.
సూత్తునుడు. సం. వ్యాసకీమ్యుడు. విణ.
నేర్పరి.
సూత్రధారుడు. సం. నాందికి పిచ్చుట
వచ్చునట్టిపాత్ర, నాట్యప్రస్తావనచేయు
ప్రధాననటుడు; వడ్లంగి; ఇంద్రుడు.
వా. మేళగాడు, ఆటాడించువాడు;
నడపించువాడు.
సూత్రపడు. మి. అ. క్రి. జరిపడు.
సూత్రము. సం. నూలు, దారము; కాస్త్రాది
సూచనాగ్రధము; జందెము; ఏర్పాటు.
వా. ఉపాయము.
సూత్రించు. సం. స. క్రి. సూత్రపఱచు.
సూదంటుణాయి. అయస్కాంతము.
సూదనము. సం. చంపుట. విణ. చంపునది.
సూదనుడు. సం. విణ. (పదాంతమున)
సంహరించువాడు; కొట్టువాడు.

సూదము. సం. వండినపప్పు; దోషము;
పాపము.
సూది. సూచి, బట్టిలుకుట్టెది సాధనము.
సూదిగొంటు. లతాపూగము.
సూదితము. సం. విణ. చంపఁబడినది.
సూదిమల్లె. ఒకదిగుసుమల్లె.
సూదిరాయి సూదంటుటాయె.
సూదుడు. సం. విణ. వంటవాడు.
సూన సం. కూతురు; కొండనాలుక;
జంతువధస్థానము; (ఇవిఅయిన—కొండని,
(టోలు), పేషణి. (సన్నెకల్లు.) చుల్లి,
(ప్రాయి) ఉపహంభి, (చిల్లకడవ,) మార్జిని (పొరక) అని.] వ్య. గొట్టెలు
మేకలు కొనెడి స్థానము.
సూనగాడు. మి. గ్రా. విణ. చంపువాడు;
కటిక [పుట్టినది
సూనము. సం. ప్రసవము; పుష్పము విణ.
సూనరి మి. గ్రా. విణ. చంపువాడు;
పూవులమ్మ వాడు.
సూనుడు. సం. కొడుక; తమ్ముడు;
సూన్యడు.
సూనువు. సం. కూతురు.
సూన్యతము. సం. శుభము; ప్రియమునుసత్య
మునైన వాక్కు. విణ. శుభముగలది.
సూపకారుడు. సం. వంటవాడు.
సూపధూపనము. సం. ఇంగువ.
సూపము. సం. అల్లము ఇంగువ ఉప్పు
ము|| వేసి వండిన పప్పు.
సూపుడు. సం. విణ. వంటవాడు.
సూయాణము. శత్రుభయంకరమైన దండ
యాత్రి.
సూరణము. సం. కందగ.
సూరహాతుడు. సం. అనూగుడు.
సూరి. సం. సూర్యుడు; విద్వాంసుడు.
సూరుడు. సం. సూర్యుడు.
సూరెగిలు } అ. క్రి. ప్రక్కకొడుగు.
సూరెగిల్లు }
సూరెపాను. ఆలవట్టము.
సూరెపుటము. సూర్యపటము.
సూరెకారము. క్షారవిశేషము.
సూరేపాను. రాజులకు పట్టెడు విసనకట్ట.
సూరెలు. బ. పార్శ్వము; ఇరుకలకులు.

సూర్పము. సం. చేట.
సూర్పి. సం. అహ ప్రతిను.
సూర్యకాంతము. సం. అగ్నిమణి, సూర్య
రశ్మిరేఖ అగ్నిపుట్టెకి ఒకతాయె.
సూర్యతనయ సం. పొంది, యనునానది.
సూర్యపటము. మేలుతరపు మొకమాణు.
సూర్యపుత్రుడు సం. శనిగమాము;
యడుగు; కర్ణుడు; సుగ్రీవుడు
సూర్యానువర్తిని సం. ప్రాప్తునిగుడుగు.
సూర్యుడు. సం. వెలుగుతుడు, గ్రహ
రాజు.
సూర్యేందునంగమము సం. అమావాస్య.
సూల. రోగవిశేషము, కూల
సూలచేకట్టు. కంకిణిశేషము.
సూవె వా మావె.
సూకతురాయి } వాలపాశ్యానిశేషము,
సూనకము } క్రి. తలయందు ధరిం
చు తిరుగుడుచిల్ల.
సూనరి. సున్నముపూకువాడు, లేప
కుడు.

సృ

సృక్వము } సం. పెదగిమూల, సెలవి.
సృక్తి }
సృగము. సం. సాగు, భిండిపాలను.
సృగాలము. సం. నక్క. రూ. శృగాలము
సృగాలి-క. సం. ఆడునక్క.
సృజన. సం. సృష్టి.
సృజించు. సం. స క్రి. సృష్టిచేయు.
సృజ్యము. సం. విణ. సృజింపఁబడినది.
సృణి. సం. అంగుళము.
సృణిక. సం. చొంగ. రూ. సృణీక.
సృతి. సం. మార్గము; గమనము.
సృపాటిక. సం. పట్టుముక్కు.
సృమరము. సం. మహిమ కారముగల
పెద్ద చమరమృగము.
సృష్టము సం. విణ. సృజింపఁబడిన ప్రపం
చము మొ|| నిర్మింపఁబడినది; విడువఁ
బడినది; నిశ్చయింపఁబడినది; అధికమై
నది; అలంకరింపఁబడినది
సృష్టి సం. నిర్మాణము, సృజించుట; సృజా
నము; త్యాగము.

సె

సెంటెన్సు ఇం. శిక్షావిధి.

సెక. ఉష్ణము, వెట్ట, వేడిమి; జ్వాల; తాపము.

సెకకంటి శివుడు, అగ్నిదృక్కు.

సెకవెలుగు గూర్కాడు, ఉష్ణరశ్మి.

సెక్రెటరీ. ఇం. కార్యదర్శి.

సెక్రెటరు. ఇం. రాజకార్యదర్శి కచేరీ స్థానము.

సెగ రూ. సెక.

సెగపాపడు ఊమారస్వామి, అగ్నిభువు.

సెగతేడు. అగ్ని, శిఖావంతుడు.

సెగ్గము. గోత్ర విణ. నింద్యము.

సెగ్గించు. స. క్రి. గోయు, ఏవగించు.

సెగ్గింపు. గోత్ర.

సెగ్గు రూ. సెగ్గము.

సెట్ట. శయ్య; బుట్ట.

సెట్ట వైశ్యకుల శ్రేష్ఠనామము; వర్తకుడు.

సెవగ. చణకము + బ ఆధాన్యము.

సెపియించు. స. క్రి. శపియించు. రూ.

సెపించు.

సెబాసు హిం. అవ్య బలీ.

సెబ్బర. చడుగు. విణ. చెడ్డది.

సెబ్బ. రూ. సెబ్బర.

సెమ్మె. ఇత్తడి దీపస్థంభము.

సెర. సేత్రమునందలి శేఖ; కాంతి.

సెరగు ఆపద.

సెరబడి. స్నేహము.

సెరబు. శరభమృగము.

సెరవు సహాయము.

సెల. సెలయేలు; ఉపశాఖ; నీరుఊరెడి ప్రదేశము; బాణాపుములికి; ఏడుపందిముల్లు; మునికోల మొదలగువాని చివర యందలియునుపరములు; బాణము; వ్రణము నందు చీము వ్యాపించెడి రంగ్రము.

సెలకట్టె. బాణము; బాణమువలె వేగముగా బాణునట్టి శ్వేనవిశేషము. రూ.

సెలకట్టియ.

సెలగ. ఉపశాఖ; ఊసెడు పరిమాణము;

సెలగ సాల.

సెలగ త్రి. కల్లుగీచువాని కత్తి.

సెలగు. స. క్రి. ఖండించు.

సెలగొమ్మ. ఉపశాఖ.

సెలగోల. గొల్లవాడు పనుల మేపెడు కోల, చటుకుకట్టిన చిన్నకట్టి.

సెలపంది. ఏడుపంది.

సెలపు. రూ. సెలపు

సెలపుండు. నాడీవ్రణము.

సెలయు. అ. క్రి. చెలకేగు. స. క్రి. చిచ్చు

సెలయూట. కొండయూట. ప్రసవణము

సెలయేలు నిర్మలము, పర్వతమునుండి

ప్రవహించెడిది.

సెలవడు } అ. క్రి. సెలవేయు

సెలవాలు }

సెలవి. పెదవిగాల, ఓష్ఠప్రాంతము

సెలవిచ్చు. స. క్రి. ఆహ్లాపించు.

సెలవిల్లు. రూ. సెలనువిల్లు.

సెలవు వ్రయము; అనుష్ఠ. స. క్రి. ఖండించు

సెలవులు. బ. ఓష్ఠప్రాంతములు.

సెలను. ఒక చెట్టు.

సెలనువిల్లు. సెలనుబద్దలతో జేసినవిల్లు.

సెలుకాలుది. పండెపుకోడి పుంజుపేరు.

సెల్లా. అంచు కమ్ములు లేని తెల్లవస్త్రము.

సెల్లుడు. శల్కుడు.

సెపి. రూ. సెగ.

సే

సేకము. సెగ. సం. చట్టము; తడుపుట.

సేకరము. సంగ్రహము.

సేకరించు. అ. క్రి. తెప్పిటిల్లు. స. క్రి.

సంగ్రహించు.

సేగి. నష్టి; ఆపద; కీడు; వీడ.

సేచకము. సం. మేఘము. విణ. చల్లునది;

తడుపునది.

సేచకుడు. సం. విణ. తడుపువాడు.

సేచనము. సం. చల్లున; తడుపుట; ఓడలో

జొచ్చిననీళ్ళు వెలికి బా అంజల్లెడు

బొక్కన.

సేడుకట్ట. సాలెవాని సాధనవిశేషము.

సేతువు సం. కట్ట; గట్టు; ఉలిమిరికి.

సేద. శ్రమము, అలయిక.

సేదగను. అ. క్రి. శ్రమమునొందు.

సేద్యకాండ. కృషీవలండు, కమతకాండ

సేద్యము. కృషి, వ్యవసాయము.
సేన. విణ. బహు, అధికము. సం. దండు;
శతురంగబలము.

సేనము. చిన్నయిల్లి.

సేనాంగములు. సం. బ. ఏ నుఁ గు లు
గుఱ్ఱములు రథములు బంట్లు.

సేనాని సం. కు మార స్వామి; సేనా
నాయకుఁడు.

సేనాపతి. సం. సే నా ని. వ్య. దేంద్ర
వాండ్ర కులశ్రేష్ఠనామము.

సేనాముఖము. సం. సేనయొక్క అగ్ర
భాగము; మూడురథములు మూడెనుఁ
గులు లొమ్మిది గుఱ్ఱములు పదునేవురు
కాల్వరున గలసేన.

సేపు. సమయము. (కొంతసేపు, జాము
సేపు అని.)

సేబాసు. ఆవ్య. సెబాసు.

సేమంతిక. సం. ఒకగులాది; చేమంతి;

సేమము. క్షేమము; శుభము.

సేమ్య. సేవియ.

సేరి. విణ. ఈనామకాని పొలము.

సేరు. 24 తులసులయెత్తు; ధాన్యమాన
విశేషము.

సేరుంబావు. సవాసేరు.

సేల. వస్త్రము.

సేలు. అప్ర. రూ. సాలు.

సేవ. సం. కొలువు, శుశ్రూష, సేవ్యాను
కూల కారిత్యము, నినువరకము; సేవియ.

సేవంతి. సం. శతపత్రి, లాక్షాపుష్ప,
గులాది.

సేవకము. సం. వీణకరివె.

సేవకుండు. సం. అనుజీవి, కొలువుడు
కాఁడు.

సేవతి. సం. పిన్నగోరంట.

సేవనము. సం. కొలువు; కట్టు.

సేవి. సం. విణ. సేవకుఁడు.

సేవించు. సం. స. క్రి. కొలుచు; భక్తితో
శేవింపఁదగినవారి చిత్తముననుసరించు.

సేవిక. సం. సేవియ, సేమ్య.

సేవితుండు. సం. విణ. సేవింపఁబడిన
వాఁడు.

సేవియ. సేమ్య, గోదమనుకతోసన్నగా

తాలికిలుచేసి పాలు పోసి వండెడు
భక్ష్యవిశేషము.

సేవు. హొంతి కుండ.

సేవె. రూ. సేవియ.

సేవ్య. సం. బృంద.

సేవ్యము. దున్నిసిద్ధముచేసినపొలము. సం.

వట్టివేరు; నీటివట్టివేరు; రావి; ఎఱ్ఱ
గన్నేరు. విణ. సేవింపఁదగినది.

సేవ్యుండు. సం. సేవింపఁదగినవాఁడు.

సేన. అక్షత; సేనఁబ్రాలు; పాపట.

సేనఁబ్రాలు. బ. తలఁబ్రాలు.

సేనకొప్పు. కొండెసిగ.

సేనలు. అక్షతలు.

సేళము. కారంభ, ప్రియంగువు.

సై

సై. ఉప. సహశబ్రాహ్మకము.

సైంధవము. సం. ఇందుప్పు, లవణోత్త
మము, సైంధవలవణము; గుఱ్ఱము; సింధు

దేశము; అందుఁబుట్టిన గుఱ్ఱము. విణ.
సింధువునఁబుట్టినది.

సైంహికేయుండు. సం. రాహుగ్రహము.

సైఁచు. అ. క్రి. ఓర్పుకొను; రుచించు.

స. క్రి. సహించు, ఓర్పు.

సైఁదము. గోదమసిండి.

సైఁపు. ఓర్పు.

సైఁపుడు. ఓర్పు.

సైఁతము. సం. ఇనుకతిన్నె; ఇనుకనేల.

సైకతలింగము. సం. ఇనుకలింగము.

సైకము. నూత్నత్వము. విణ. నూత్నము,
చిన్నది.

సైగ. సయిగ, మాస్తాదుల సంజ్ఞ.

సైడ్డు. ఇం. ప్రక్క, పుట.

సైతము. ఆవ్య. సహితము. కూడ.

సైతవాహిని. సం. బాహుదానది.

సైతాసు. హిం. పికాచముల యధిపతి.

సైదోడు. తోఁబుట్టువు.

సైపు. హిం. కత్తి.

సైద్ధాంతికుండు. సం. విణ. సిద్ధాంతము
తెలిసినవాఁడు.

సైనికుండు. సం. కొత్తలు, సేనాధిపతి.

విణ. సేనతోఁజేసినవాఁడు.

సైన్యము. సం. సేన.
 సైన్యము. సం. విణ సైనికుడు.
 సైన్యము. ఆయుధవిశేషము.
 సైరంధ్రి ద్రాపది; గట్టువాలు; అంతః
 పురపుకావలికత్తె. రూ. సైరింధ్ర.
 సైరణ. సహనము.
 సైరించు. ఆ. క్రి. సహించు, సైరణచేయు.
 సైరింధ్రుడు. సం. వేటాడెడి యొక
 సంకరజాతివాడు.
 సైరికము. సగ. దున్నెడియెద్దు. విణ.
 నాగలి సంబంధమునది. హ. లికుడు
 సైరికుడు. సం. దున్నెడువాడు,
 సైరిభము. సం. కొరెనుపోగు; స్వర్ణము.
 సైరెయకము. సం. గోరంటు.
 సైలరు. ఇం. ఒడలమీదపనిచేయువాడు.

సా

సాంటి. కుంరి, పక్షముచేసియెండఁబెట్టి
 లము.
 సాంటు. తప్ప; దోషము.
 సాంతము. విణ. స్వకీయము.
 సాంపారు } ఆ. క్రి. యోగ్యమగు;
 సాంపిలు } శోభించు; సాంపగు.
 సాంపిల్లు }
 సాంపు సమృద్ధి; సంతోషము; ప్రసన్నత;
 యోగ్యత; కౌంతి; సుఖము; సౌందర్యము.
 సాకనాని. దేవాలయముఖద్వారప్రదేశము.
 సాక్కు. వా. ఇంచుకంత శరీర విస్తృతి.
 సాగటము. అడ్డసారె.
 సాగటాలు. బ. పగడసాలాట; జూద
 మాడెడు సారెలు.
 సాగటు. వాడు.
 సాగపు } చొక్కు, పారవశ్యము.
 సాగయక }
 సాగయు. అ. క్రి. చొక్కు, మూర్ఖిల్లు.
 ప్రే. సాగయించు.
 సాగను. అందము; పారవశ్యము; విలా
 సము; శృంగారము.
 సాగనుకత్తె. విటకత్తె. విణ. అందగత్తె;
 శృంగార చేష్టలుగల స్త్రీ.
 సాగనుకాడు. విటకాడు. విణ. అంద
 గాడు; శృంగారచేష్టలుగలవాడు.

సాగియించు. అ. క్రి. సుఖించు.
 సాగియు. అ. క్రి. ఇంపగు; మ్లానమగు; చొక్కు
 సాచ్చెము. పెచ్చు; నిర్మలము, స్వచ్ఛము.
 సాజ్జె. బియ్యమువేచివండిన చున్నము.
 సాజ్జెబూరె. భక్తివిశేషము.
 సాటసాట. కార్యము.
 సాటసాటవోవు. అ. క్రి. కృశించు. రూ.
 సాటసాటలువోవు.
 సాట్ట. రూ. చొట్ట.
 సాడ్డు. కొఱత, న్యూనత, అబలబో
 నోడినవానిమీద జేయుదెబ్బ
 సాత్తు. సత్త్వము, సామ్యము; హృద్ధి, స్వత్త్వము
 సాద. చితి, పీనుఁగున బులుసుచేసిన
 కట్టెలు మొదలగువానిప్రాగు. చిత్తగి.
 సాన. గ్రుడ్డునానికెగు; బెంక మొదలగువాని
 మీదని నూఁగు; ఊటకాలున; చెట్టు
 కాయ మొ|| కోయఁగా ప్రపించడి
 రసము; ద్రవవిశేషము.
 సానచిక్కుడు. ఉలవ కాయ వంటి
 కాయలుగల ఒకచెట్టు. [రూ సాన్నా.
 సాన్నము. స్వర్ణము, బంగారు; మాడ.
 సాన్నాపట్టెరుమాట. బంగారంచురుమాట
 సాన్నాయి. సుషిర వాద్యవిశేషము.
 సాన్నారి. స్వర్ణ కారుడు, కంసాలి.
 సాబగు. సౌభాగ్యము, సౌందర్యము.
 సాబగుడు. విటుడు. విణ. చక్కని
 వాడు, సుభగుడు.
 సాబను. బడబుచూలు.
 సామక } మూర్ఖ.
 సామ్మ }
 సామ్మగను } అ. క్రి. మూర్ఖులు. రూ.
 సామ్మవోవు } సామ్మలువోవు, సామ్మ
 సామ్మిపిల్లు } సిలు
 సామ్మ. స్వము, దనము; గోసమూహము;
 భూషణము. విణ. అధీనవస్తువు.
 సార. ఆనుగు; చితి; ఒకజాతిమీను
 సారంగము. బిలము, గుహవలెతోలివిన
 రంగ్రము, మరంగ.
 సారగు. మూర్ఖ. అ. క్రి. లీనమగు.
 సారదోకి. విణ. దురాచారుడు
 సారపు. విణ. కృతము
 సారము. స్వరము, కంఠస్వర; చడ్డాది.

సారిది. వృక్షాదులపంక్తి, వరుస; క్రిమము; అత్యంతము.

సారుగాకు. ఎండాకు. [హూనమగు.

సారుగు. మూర్ఛ అ. క్రి. మూర్ఛిల్లు; సారుగులపెట్టె. అఱులమర్చిన పెట్టె.

సాఱ అలాబువు, ఆనుగు; తుంబి. రూ. సాఱి. [పంక్తి.

సాలపు. నిస్సాగిత, పారవశ్యము; మూర్ఛ; సాయిమిక. వైముఖ్యము.

సాలయు. అ. క్రి. నిస్సాగితమగు; మూర్ఛ పోవు; వెనుదీయు; వైముఖ్యమునొందు, వైరస్యమునొందు.

సాలమిడి. మూర్ఛ సాలోపు. ఇం ఏటవాలు ప్రదేశము.

సావ. సవ, జాడ. సాసాయిండు. మందలించు, హెచ్చరించు.

సో

సోకు. స్పర్శము; వాయువు; రాక్షసుడు. అ. క్రి. స్పృశించు, తగులు; గ్రహ మావేశించు.

సోకుజాక్త. మూలనక్షత్రము.

సోకుటొట్ట. శుక్రకుడు, దైత్యగురువు. సోకుడు. స్పర్శము; గ్రహావేశము; విశాచము. రాక్షసుడు.

సోకుడుముడుగు. ఓషధివిశేషము. సోకుదయ్యము. స్పర్శనము, గాలి.

సోకుమూకలగొంగ. విష్ణువు, దైత్యారి. సోకుమూకలదబి. వైర్యతి.

సోకులతెడు. వైర్యతి. సోగు. సరము.

సోపు. ఒకానొక మసాలా దినుసు. సోపుటించి. చనుసి, చణకపిష్టము.

సోగ. దైర్ఘ్యము; చాపు; ఉపశాఖ. విణ. దీర్ఘము.

సోజరు. ఇం. సైనికుడు. సోటిక. న్యాయము.

సోడు. మాడపట్టు. [తలకెక్కు. సోడుముట్టు. స. క్రి. అంతటవ్యాపించు;

సోథ. సం. విణ. సమర్థుడు, సహించు వాడు, ఓపువాడు, ఓర్పువాడు.

సోథము. సం. విణ. ఓర్వఁబడినది, సహించఁబడినది.

సోణము. నాసామూలము. సోత్పానము. సం. ఎత్తిపాడుపుమాట.

సోద. గచ్చు, గార. సోదన. శోధనము; శకునార్థము రామా

యణము మొదలయిన గంధములయందు దారిచువేసి శోధించుట.

సోదనదీవియ } సం. శోధనదీవిక, రహస్య సోదనదీవియ } ప్రదేశములను చూపు

దివియ రూ. సోదనదీవె. సోదరి. సం. తోడఁబుట్టినది.

సోదరుడు } సం. తోడఁబుట్టినవాడు. సోదర్యుడు } సం. తోడఁబుట్టినవాడు.

సోదించు. స. క్రి. శోధనముచేయు. సోదియ } రాగల మేలుకీడులనుగూర్చి

సోది } చేయుప్రశ్నము. సోదెకత్తె. దైవజ్ఞ, విశిష్టక, సోదెచెప్ప

స్త్రీ. రూ. సోడకత్తియ. సోదెము } చోద్యము, ఆశ్చర్యము. విణ.

సోదెము } ఆశ్చర్యకరమైనది. సోద్రకము. సం. చిట్లు.

సోన. కొద్దివాస; వాస. సోనంగి. శునకజాతి.

సోసబల్లి. లూత. సోసనము. సోపానము, మెట్టు.

సోపష్టపుడు. సం. విణ. ఉపరక్తుడు. సోపానము. సం. మెట్టు.

సోబ. శోభము, వ్యాధివిశేషము. సోబతు. హిం. తోడు, సహవాసము.

సోబనము. శోభనము, మంగళము. సోబనవారము. మంగళవారము.

సోబాస. ఒకదినుసు పెండ్లిపాట. సోబె. సిబ్బెము, సిద్ధము. రూ. సోబియ.

సోమ. శ్రమము; పరాక్రమము. సోమకర్కటి. సం. కరపుచ్చు, కరబూజ.

సోమధార. సం. ఆకాశగంగ; ఆకాశవీధి. సోమపీడి } సం. యజ్ఞమునందు సోమ

సోమపుడు } పానముచేసినవాడు. రూ. సోమపీతి.

సోమము. పరాక్రము. సం. సోమలత; సోమలతయొక్కరసము; జలము; కర్పూ

రము; దినముయొక్క పడునొక్కండవ భాగము. [వాడు.

సోమయాజి. సం. సోమయాగము చేసిన

సోమరాజి. సం. కారుగచ్చు.

సోమరి. విణ. మందుడు.

సోమరెపాటు. సోమరితనము.

సోమలత. సం. సోమవల్లి, తిప్పతీగ.

సోమవల్లము. సం. వెలిచండ్రు తేకు.

సోమవల్లము. సం. వెలిచండ్రు.

సోమవల్లరి. సం. పొన్న గంటి కూర;

సోమెదకూర.

సోమవల్లి సం. తిప్పతీగ.

సోమవారము. సం. ఇందువారము.

సోమసూత్రము. సం. పానవట్టమునుండి నీళ్లుపోవుదారి.

సోమాని సోమయాజి

సోమాసపెట్టుండెట్టు. ఇంద్రుడు.

సోమించు. అ. క్రి. సరిపోలు; పరాక్ర

మించు; విజృంభించు; వ్యాపించు.

సోమింద. బ్రహ్మ; శణపర్ణి.

సోమిద. తిప్పతీగ.

సోమిదము. సోమిదమ్మ.

సోమిదము. శణపర్ణి.

సోమిదమ్మ } సోమయాజిభార్య.
సోమిసాని }

సోము. సుఖము. విణ. ఆసక్తము.

సోముడు. సం. చంద్రుడు; శివుడు;

కుబేరుడు; వాయువు; యముడు;

ఒకవసువు; సుగ్రీవుడు.

సోమెద. కాకవిశేషము, సోమవల్లరి.

సోమోద్భవ. సం. నర్మదానది.

సోయగము. అందము; కాంతి.

సోరంగి. మత్స్యవిశేషము.

సోరణ-గండ } గవాక్షము. రూ. సోర

సోరణగండ్లు } ణము, సోరగండ్లు

సోరి. పంక్తి.

సోరు. పెట్టుపప్పు, సోరుపప్పు.

సోరువా. హిం. మాంసపుచూర.

సోల. నివంచకము, ధాన్యమానవిశేషము.

సోలము. మత్తు; హొక్కు.

సోలింత. సోలుట. [మనోంది వ్రాలు.

సోలు. అ. క్రి. మైత్ర్యాదులచేత వివశత్య

సోలుదారులు. ఇం. ఇంగ్లీషుసిపాయిలు.

సోల్లుంరనము. సం. జెప్ప, ఎత్తిపాడుపు

మాటు; స్తుతినిండ. రూ. సోల్లుంరము.

సోవతము. బలి, ఆహారము.

సోస. అత్యాశ. [సోశాందోషి.

సోళాదొప్పి. ద్యూత విశేషము. రూ.

సోళు. శూన్యము.

సా

సౌందర్యము. సం. చక్కదనము.

సౌకర్యము. సం. అనాయాసము; సౌలభ్యము

సౌకుమార్యము. సం. మార్దవము; కావ్య

గుణములలో నొకటి.

సౌఖ్యాయనికుడు. సం. విణ. సుఖనిద్ర

యాయని ప్రశ్నముచేయువాడు.

సౌఖ్యము. సం. సుఖము.

సౌగంధికము. సం. చెంగలువ, కన్హారము;

దానిమ్మవిత్తువంటి కాంతిగల కెంపు;

కామంచిగడ్డి; గంధకము.

సౌగంధ్యము. సం. మంచివాసన.

సౌగంధికుడు. సం. సుగంధిద్రవ్యముల

వ్యాపారి.

సౌచి-కుడు. సం. బట్టలుకుట్టువాడు.

సౌజన్యము. సం. మంచితనము.

సౌదామిని } సం. మెఱుపు; మాలాకార

సౌదామ్ని } మైనమెఱుపు; ఒక అపసర; స్త్రీ

సౌదాయికము. సం. స్త్రీకితల్లితండ్రు భర్త

మున్నగువారివలన లభించిన ధనము.

సౌధము సం. నగరు, రాజగృహము; మేడ.

సౌనందము. సం. బలరాముని ముసలము.

సౌనికుడు. సం. వధనువిధించు అధికారి;

కటిక, మృగపక్ష్యాదులను జంపి విక్ర

యించి జీవించువాడు.

సౌపానము. సం. సోపానము.

సౌప్తికము. సం. మ్రుచ్చిలిపోటు; మహా

భారతమునందలి యొక పర్వము.

సౌభాగినేయి. సం. భాగ్యవతి. కూతురు.

సౌభాగినేయుడు. సం. భాగ్యవతి-కొడుకు.

సౌభాగ్యము. సం. సుభగత్వము; ఒక

యోగము.

సౌభాగ్యము. సం. మంచితో బుట్టుదనము

ఉత్తమ సోదరలభావము.

సామనన్యము. సం. ప్రేమ, మంచిమనస్సు
గలిగియుండుట; శ్రాద్ధమునందు పిండ
దానానంతరము. బ్రాహ్మణహస్తము
నందిచ్చుట పుష్పదాన మంత్రము.

సామిత్ర. సం. లక్ష్యణుండు. రూ.
సామిత్రుండు.

సామ్య. సం. సామ్యసంపత్సరము.

సామ్యము. సం. సోమండు దేవతగా
గలది.

సామ్యుండు. సం. బుధగ్రహము. విణ.
మంచివాండు; తిన్నసావాండు; ఒప్పిన
వాండు. [బోధము.

సారభము సం. మంచివాసన; కుంకుమము;
సారభేయము. సం. ఎద్దు.

సారబేయి సం. ఆవు.

సారభ్యము. సం. పరిమళము; ఒప్పిదము;
గుణగౌరవము.

సారభ్యుండు సం. కుబేరుండు

సారము సం. ఒకమతము. విణ. ఋష్య
సగు సంబంధించినది

సారాష్ట్రదేశము. సం. ౪౬ దేశములలో
నొకటి, నూరళు. [నూరతు.

సారాష్ట్రము. సం. కంచు; గాగవిశేషము;

సారాష్ట్రకము. సం. విషభేనము. విణ.

సారాష్ట్రదేశమునఁ బుట్టినది.

సారి. సం. శనిగ్రహము; యముండు.

సారికుండు. సం. కబ్బిలి, కల్లమ్మవాండు

సారు. చక్కదనము; విధము. విణ. సుం
దరము.

సారైనది. విణ. సుందరమైనది.

సారైనవాడు. విణ. సుందరమైనవాడు.

సావర్చలము. సం. సజ్జకాక్షారము; నల్ల
ఉపన.

సావర్ణకరణి. సం. ఓషధీవిశేషము.

సావిదల్లుండు } సం. అంతఃపురపు కావ
సావిదుండు } లివాండు. [ఒకటి.

సావీరదేశము. సం. ౬౬ దేశములలో

సావీరము. సం. పులికడుగు; సురమా,

సావీరాంజనము; కేగుంబండు; సావీర
దేశము. [యుండుట.

సాశీల్యము. సం. మంచి శీలము గలిగి

సాస్యవము. సం. చక్కదనము, తిన్నద
నము; నాట్యాంగవిశేషము.

సౌహార్దము } సం. సుహృద్భావము,
సౌహార్ద్యము } సఖ్యము.

సౌహిత్యము. సం. తలివి, తృప్తి.

సౌహృదము } సం. సౌహృద్భావము.
సౌహృదయ్యము }

స్క

స్కందుండు. సం. కుమారస్వామి.

స్కంధపట్టిక. సం. తలుపునకమచ్చెడు
గండపట్టె.

స్కంధము సం. మూత్రపు; గోద, పెట్టు
కొమ్మలక్రింది మాటు; వ్యూహము;
సమూహము; శరీరము. (స్కంధత్రయము—
ఆదానము, నిదానము, చికిత్స. ఇవివైద్య
శాస్త్రమునందలివి. స్కంధపంచకము—
రూపవేదనా విజ్ఞాన సృజ్ఞా సంస్కార
స్కంధములు. ఇవిబాధశాస్త్రోక్తములు.)

స్కంధశాఖ. సం. ప్రాచీనమొకటికొమ్మ.
స్కంధావారము. సం. దండు విడిచిన
చోటు; దండు.

స్కంధుండు. సం. రాజు.

స్కన్నము. సం. పిణ. జాతినది.

స్థ

స్థలనము. సం. జాటుపాటు; తొట్టుపాటు

స్థలించు. సం. అ. క్రి. జాటు; తొట్టు
పడు. రూ. స్థలియించు.

స్థలితము. సం. వెనుకద్రోవ్కుట. విణ.
జాతినది; తడఁబడినది, తొట్టుపడినది.

స్థా

స్థాలిత్యము. సం. జాతిపోవుట; క్రమము
తప్పుట; తప్పిపోవుట. వ్య. పొరపాటు.

స్థా

స్థాంపు. ఇం. బిల్ల; ముద్రవేసిన కాగితము;
ముద్ర.

స్త్రి

స్త్రీమరు. ఇం. పొగయోడ, సూమనాక.

స్టే.

స్టేషన్. ఇం. స్టానము, ఉండుతావు.
[పోలీసు స్టేషన్, రైలు స్టేషన్ అని.]

స్త

స్తంబకరి. సం. ధాన్యము; వడ్డు.
స్తంబమనము } సం. గడ్డి దుబ్బుమొ||
స్తంబముము } పెకలిం చెడి కొడవలి
పాట మొ.

స్తంబము. సం. గడ్డిమొ||; వరిమున్నగు
వానిదుబ్బు; బోదెలేని లత[పొద] మొ.

స్తంబేరమము. సం. ఏనుగు

స్తంభనము. సం. మ్రాసుపడఁజేయుట;
మంత్రశక్తిచేత ఆగ్ని మొదలగు వాని
శక్తినణఁగఁ జేయుట; ఒక మ స్మ ధ
శాణము.

స్తంభబలి. వ్య. కంబవల్లి.

స్తంభము. సం. కంబము; మ్రాసుపాటు,
స్తబ్ధమగుట; నిలిచిపోవుట; జడత్వము.
స్తంభయింతు. సం. విణ. స్తంభింపఁజేయు
వాడు.

స్తంభించు. సం. అ. క్రి. నిలిచిపోవు; జడ
మగు; మ్రాసుపడు. క్రే. మ్రాసుపడఁ
జేయు.

స్తనంధయి. సం. చంటిపాప.

స్తనంధయుడు. సం. చంటిపాపఁడు,
పాలుత్రాగెడి పిల్లవాడు.

స్తనము. సం. కుశము, చన్ను.

స్తనయిత్తువు. సం. మేమము; ఉఱుము.

స్తనితము. సం. ఉఱుము.

స్తన్యము. సం. చనుపాలు.

స్తంబకము. సం. వికసించిన పూగుత్తి;
సమాహము.

స్తబ్ధము. సం. విణ. అణఁగినది; ముడిఁగి
నది; నిలిచిపోయినది; మ్రాసుపడినది.

స్తబ్ధరోమము. సం. పంది, వరాహము.

స్తబ్ధుడు. సం. విణ. స్తంభించినవాడు.

స్తవము. సం. పొగడిక, స్తోత్రము.

స్తి

స్తితము. సం. విణ. కదలనిది; నడిసినది.

స్త్ర

స్త్రుతము. సం. విణ. స్తోత్రముచేయఁబడినది
స్త్రుతి. సం. పొగడిక, స్తోత్రము.

స్త్రుతించు. సం. ప. క్రి. పొగడు, స్తోత్రము
చేయు. రూ. స్తుతియించు.

స్త్రుతిపాతకుడు. సం. బట్టువాడు. వా.
భట్రాణ. [దగినది.

స్త్రుత్యము. సం. విణ. స్తోత్రముచేయఁ

స్త్రా

స్త్రాపము. సం. మన్నుమున్నగువానితిన్నె.

స్త్రీ

స్త్రీనుడు. సం. దొంగ.

స్త్రీమము. సం. తడియుట.

స్త్రీయము. సం. దొంగతనము.

స్త్రీయి. సం. దొంగ.

స్త్రో

స్త్రోన్యము. సం. దొంగతనము.

స్త్రో

స్త్రోకకము. సం. వానకోయిల.

స్త్రోకము. సం. నీటిబొట్టు; వానకోయిల.
విణ. కొంచెము

స్త్రోతము. సం. స్తుతి, కొనియాడుట.

స్త్రోమము. సం. సమాహము; స్తోత్రము;
యజ్ఞము; ధనము.

స్త్రీ

స్త్రీ. సం. భార్య; ఆడుది. (స్త్రీజాతులు
నాలుగు — పద్మిని, చిత్రణి, హస్తినీ,
శంఖినీ.)

స్త్రీఘోషము. సం. ప్రభాతము.¹

స్త్రీధనము. సం. స్త్రీద్రవ్య విశేషము.

(ఇది షడ్విధము — అధ్యగ్నికృతము,
ఆధ్యావాహనికము, ప్రీతిదత్తము, భ్రాతృ
సౌదాయికము, మాతృసౌదాయికము,
పితృసౌదాయికము.)

స్త్రీధర్మిణి. సం. ఋతుమతి, ముట్టుది.

స్త్రీభూషణము. సం. మొగలి.²

స్త్రీరంజనము. సం. తాంబూలము.³

స్త్రీవభము. సం. స్త్రీల సమాహము.

స్రై

స్రైణము. సం. స్రైకి సంబంధించినది.

స్ర

స్రండిలము. సం. స్రతము పూనినవాడు పండుకొనుటకు బాగుచేసి అలికి దత్తాదులచే సంస్కరింపబడిన భూమి; అగ్ని హోత్రము నుంచుటకై సంస్కరించిన స్థానము.

స్రగనము. సం. కప్ప, ఆచ్ఛాదనము.

స్రగిలిము. సం. విణ. కప్పబడినది.

స్రపతి. సం. ఇంద్రుకట్టెడి శిల్పి; రాజు; బృహస్పతి నవనముచేత యజించిన వాడు; అంతఃపురపు కావలివాడు; వడ్డవాడు. విణ. శ్రేష్ఠుడు.

స్రపుటము. సం. విణ. మధ్యానతముసాగోష్ఠి న్నతమునైనది.

స్రలకరణము (నాలుగైదు పల్లెలు గ్రామ కరిణీకము కలువంటి) గ్రామకరణీకములు గల 20 (లేక) 30 ఊళ్లకు అధికారి.

స్రలపద్మిని. సం. మెట్టతామర.

స్రలము. సం. బాగుచేయనిశేల; మెట్టశేల; ప్రదేశము.

స్రలి. సం. రూ. స్థలము.

స్రలవిరుడు. సం. విణ. ముదనలి.

స్రలవిష్ణుము. సం. విణ. మిక్కిలి స్థలము.

స్రలవిష్ణుడు. సం. విరాట్టు, వైశ్వానరుడు.

విణ. అందఱకంటె మిక్కిలి లానైన వాడు.

స్థా

స్థాండిలుడు. సం. స్థండిల భూమియందు శయనించెడి వ్రతి.

స్థాణువు. సం. ఈశానుడు, శివుడు; మేకు; మోడు, కొమ్మలులేని చెట్టు. విణ.

స్థిరమునది.

స్థిత. సం. విణ. ఉండువాడు.

స్థితవ్యము. సం. విణ. ఉండదగినది.

స్థితనకము. సం. పట్టణము; పాదు.

స్థితము. సం. చోటు. ప్రదేశము; గృహము; పోలిక; ఉనికి; త్రివర్ణమునందొకటి,

శత్రువుతో సమముగానుండుట; విలు కాని యుద్ధమప్పటి నిలుపు. (ఇది పంచవిధము-ప్రత్యాల్లిధము, ఆల్లిధము, సమపదము, శిశాఖము, మండలము.)

స్థానావతి. సం. మధ్యవర్తి.

స్థాని. సం. విణ. స్థానముగలది. [ధ్యక్షుడు స్థానికుడు. సం. స్థానరక్షకుడు, స్థానాస్థానియుము సం. పట్టణము. విణ. స్థానమునకు సంబంధించినది; స్థానముగలదిగినది.

స్థాపకుడు. సం. విణ. స్థాపించువాడు.

స్థాపత్యుడు. సం. అంతఃపురపు కావలి వాడు. [పుంసరనము.

స్థాపనము, సం. స్థాపించుట; సమాధి;

స్థాపని. సం. చిలుబొడ్డి.

స్థాపించు. సం. స. క్రి నిలుపు.

స్థాపితము. సం. విణ. నిలుపబడినది;

నిశ్చయింపబడినది.

స్థామము. సం. సామ్యము.

స్థాయి. సం. విణ. ఎప్పటికి ఉండునది,

స్థిరము; ఉండువాడు.

స్థాయిభావము. సం. రత్యాదిభావము;

నవరసముల యందుండెస్వాదుగుణము.

స్థాయుకుడు. సం. ఒక్కగ్రామమున కధిపతి.

స్థాలము. సం. కంచము.

స్థాలి. సం. వంటకుండ; కలిగొట్టు.

స్థాలిపులాకన్యాయము. సం. కుండెడన్న

మునకు ఒక మేతుకు ను పట్టిచూచుట

అనెడు న్యాయము.

స్థావరము. సం. వింటిసా; కొండ. విణ.

కదలనిది, వృక్షము పర్వతము మొ.

స్థావరము. సం. మదిమి. [బుడగ.

స్థానకము. సం. చాచ్చికము; జలాదుల

స్థానువు. సం. విణ. చిరకాలముఉండునది

స్థి

స్థితము. సం. విణ. ఉన్నది; నిలుచున్నది;

ప్రతిష్ఠ చేయబడినది; మర్యాదతో గూడినది. [మేర.

స్థితి. సం. ఉనికి; కూర్చుండుట; నిలుకడ;

స్థితుఁడు. సం. విణ. ఉన్నవాఁడు; నిలుచున్నవాఁడు.

స్థిర. సం. భూమి; ముయ్యాయకుపొన్ను.
స్థిరము. సం. కొండ; మెట్టు; మోత్తము.
విణ. కదలనిది. [రము.

స్థిరవారము. సం. శనివారము, మందవా
స్థిరాయువు సం. బూరుగు.

స్థిరుఁడు. సం. శని. విణ. నిలుకడగల
వాఁడు; నిర్వికారుఁడు, ఆత్మ, బ్రహ్మము

స్థూ

స్థూణ. సం. గృహస్థంభము; ఇసుక
ప్రతిమ, స్థూర్తి.

స్థూరి. సం. బరువుమోసెడి గుఱ్ఱము.
స్థూలదంతకము. సం. ఉడుత.

స్థూలనానము. సం. పంది.
స్థూలపుష్పకము. సం. బకపుష్పము.

స్థూలము. సం. డేరా? విణ. లావు, బలి
స్థినిది, బుద్ధితేనిది, జడము.

స్థూలలతుఁడు. సం. విణ. నెలదాత,
మిక్కిలి యీవికాఁడు.

స్థూలి. సం. సొట్టిపిట్ట.
స్థూలోచ్చయము. సం. పెద్దరాయి; మొటిమ
వినుగునడితరపునడ; ఆసాకల్యము.

స్థై

స్థైమము. సం. స్థిరత, స్థైర్యము.

స్థైయుఁడు. సం. పురోహితుఁడు; తీర్థరి
విణ. మిక్కిలి స్థిరుఁడు.

స్థై

స్థైర్యము. సం. స్థిరత్వము, నిశ్చలత్వము;
జాపత్రి?

స్థా

స్థాణేయము. సం. రూ. ధాణేయము.

స్థారి. సం. వీరపునబరువుమోసెడుగుఱ్ఱము.
రూ. స్థూరి, స్థారి.

స్థాల్యము. సం. లావు, స్థూలభావము.

స్థ

స్థపనము. సం. స్నానము; అభిషేకించుట.

స్థవితము. సం. విణ. స్నానముచేసినది.
స్థవము. సం. ప్రవణము, కాణుట.
స్థన. సం. బోలునరము.

స్నా

స్నాతకుఁడు. సం. వేదాధ్యయనము
సమాప్తముగావించి; వివాహముకోసము
స్నాతకవ్రతముచేసినవాఁడు.

స్నాతుఁడు. సం. విణ. స్నానముచేసిన
స్నానము. సం. ముఁకి. [సున్నియె.

స్నానియము. సం. స్నానసాధనమైన
స్నాయి. సం. స్నానముచేయువాఁడు.

స్నాయువు. సం. బోలునరము.

స్నే

స్నేగ్ధము. సం. విణ. స్నేహముగలది;
చిక్కినగలది; నుచువుగలది

స్నేగ్ధుఁడు. సం. స్నేహితుఁడు.

స్ను

స్నుక్కు. సం. జెముడు.

స్నుతము. సం. విణ. కాతినది.

స్నువు. సం. కొండనెత్తము.

స్నుష. సం. కోడలు.

స్నువా. సం. జెముడు.

స్నే

స్నేహము. సం. చెలిమి; తైలము; చమురు
గల పదార్థము, [ఘృతము, మజ్జ, వస.]

స్నేహించు. సం. అ.క్రి. స్నేహముచేయు.

స్నేహితుఁడు. సం. మిత్రుఁడు, చెలికాఁడు.

స్నే

స్నేగ్ధము. సం. స్నిగ్ధభావము, స్నేహము.

స్ప

స్పందనము } సం. కడలిక; అదరుట.
స్పందము }

స్పర్ధ. సం. పోటీ; పోలిక; క్రమసమున్నతి;
వాదిప్రతివాదుల సంఘర్షణము.

స్పర్ధాళువు. సం. విణ. స్పర్ధగలవాఁడు.

స్పర్ధనము. సం. తాఁముడు; ఈవి; వాయువు

స్వర్ణమణి. సం. పరుసవేది.
 స్వర్ణము. సం. ఈవి; తాఁకుడు; రోగము
 అంటురోగము; స్వర్ణమణి.
 స్వర్ణవేది. సం. పరుసవేది. ?
 స్వర్ణస్పందము. సం. కప్ప.
 స్వశము. సం. యుద్ధము.
 స్వశుడు. సం. వేగులవాడు.
 స్వప్నము. సం. విణ. వెల్లడియైనది; స్ఫుట
 మైనది. వా. విభజన.

స్పృ

స్పృక్క. సం. పిక్క.
 స్పృక్కు. సం. స్పర్శము. ? . విణ. (ఉత్త
 రపదమైనచో) స్పృశించునది.
 స్పృశి. సం. వాఁకుడు. [కొను.
 స్పృశించు. సం. స. క్రి. తాఁకు, ముట్టు
 స్పృశ్యము. సం. విణ. స్పృశింపఁదగినది.
 స్పృష్టము. సం. విణ. తాఁకింబడినది.
 స్పృష్టి. సం. తాఁకుడు, తగులుట, స్పర్శము.
 స్పృహ. సం. కోరిక.
 స్పృహణీయము. సం. విణ. కోరఁదగినది.
 స్పృహ్యము. సం. మాదిఫలము. విణ.
 కోరఁదగినది.

స్ప్ర

స్ప్రష్ట. సం. విణ. తపింపఁజేయురోగము.

స్ఫ

స్ఫటము. సం. పాముయొక్కపడగ.
 స్ఫటి. సం. పాము; పటిక, పటికారము.
 స్ఫటికము. సం. ధాతశిల, పటికపుటాయి;
 సూర్యకాంతమణి; చంద్రకాంతమణి.

స్ఫా

స్ఫాతి. సం. వృద్ధి.
 స్ఫారము. సం. బంగారు మున్నగువాని
 తగును. విణ. విఫలము, విశాలము; అధికము

స్ఫి

స్ఫిక్కు. సం. స్త్రీయొక్కపిఱుఁదులమీఁది
 యున్నతగ్రువదేశము.
 స్ఫిరము. సం. విణ. అధికమైనది.

స్ఫి

స్ఫితము. సం. విణ. వికసించినది; వృద్ధి
 నొందినది.

స్ఫు

స్ఫుటనము. సం. చీలుట; పగులుట;
 వికసించుట.
 స్ఫుటము. సం. విణ. స్పష్టమైనది; విక్
 సించినది.

స్ఫురణము. సం. అదరుట; తోఁచుట;
 ప్రకాశించుట.

స్ఫురించు. సం. అ. క్రి. అదరు; తోఁచు;
 ప్రకాశించు.

స్ఫురితము. సం. స్ఫురణము. విణ. అదరి
 నది; తోఁచినది.

స్ఫులింగము. సం. మిఠుఁగులు, నిష్పరప.

స్ఫూ

స్ఫూర్ణకము. సం. తుమ్మికి.
 స్ఫూర్ణధువు. సం. పిడుగుప్రమాఁత.
 స్ఫూర్తి. సం. స్ఫురణము; ప్రతిభ.

స్ఫే

స్ఫేష్టము. సం. విణ. మిక్కిలియధికమైనది

స్ఫో

స్ఫోటకము. సం. బొబ్బలుపొక్కెడురోగ
 విశేషము.

స్ఫోటము. సం. భేదించుట? కురుపు;
 శబ్దభేదము.

స్ఫ్య

స్ఫ్యము. సం. ఖడ్గాకారమైన యజ్ఞ
 కాన్థము.

స్మ

స్మయము. సం. గర్వము; ఆశ్చర్యము.
 స్మరణము. సం. తలఁపు; జ్ఞప్తి.
 స్మరధ్వజము. సం. ఉపస్థము.
 స్మరమందిరము. సం. ఆడుగుటి.
 స్మరసఖుడు. సం. వసంతుఁడు; చంద్రుడు?
 స్మరహారుడు. సం. శివుడు.

స్వరాంకుశము. సం. (పెంచిదిద్దిన) గోరు.
స్వరించు. సం. స. క్రి. తలఁచు.
స్వరుండు. సం. మన్మథుఁడు.
స్వర్త. సం. విణ. స్మరించువాఁడు.

స్మ

స్మరితుఁడు. సం. విణ. తలఁపుసాకిరి.
స్మార్తము. సం. స్మృత్యుక్తకర్మము. విణ.
స్మృతికి సంబంధించినది.

స్మి

స్మితము. సం. అధరిమునందుమాత్రము
(ప్రకాశించెడు) చిలునవ్వు. విణ. విక
సించినది.

స్మితి సం. స్మితము. 2

స్మృ

స్మృతము. సం. విణ. తలఁపఁబడినది.
స్మృతి. సం. తలఁపు; జ్ఞప్తి; మన్వానిప్రణీ
తమైన ధర్మకాస్త్రము; బుద్ధి; ఒకయర్థా
లంకారము.

స్మే

స్మేరము. సం. విణ. చిలునగవుగలది;
వికసించినది.

స్వ

స్వందనము. సం. కాటుట; జలము;
తినానము; రథము.

స్వందము. సం. కాటుట.

స్వంది. సం. విణ. ప్రవించునది.

స్వందిని. సం. లాల, చొంగ.

స్వదము. సం. వేగము, వడి.

స్వన్నము. సం. విణ. కాటినది. [మణి.

స్వమంతకము. సం. విష్ణుహస్తము నందలి

స్వమీకము. సం. కాలము; మేఘము;

చెట్టు; పుట్ట.

స్వాలకుఁడు. సం. భార్యతో బుట్టువు.

స్వాలిక. సం. భార్యతోడ బుట్టినది.

స్వాలుఁడు. సం. భార్యతో బుట్టువు.

స్వా

స్వాతము. సం. దాఁగర, పల్లిక. విణ.
కుట్టఁబడినది.

స్వాతి. సం. కుట్టు; సంతతి.

స్వానము. సం. కిరణము; దాఁగర; నూలి
సంచి.

స్వ

స్వంసనము. సం. క్రింద పడుట.

స్వంసి. సం. గొనుగు; పోక. 2

స్వక్కు. సం. పూదండ.

స్వక్కు. అ. క్రి. రూ. సగ్గు.

స్వగ్వి. సం. విణ. పూదండగలవాఁడు.

స్వజము. సం. పూదండ.

స్వవ. సం. చాఁగ.

స్వవంతి. సం. నది.

స్వవణము. సం. కాటుట.

స్వవము. సం. కాటుట. [యించు.

స్వవించు. సం. అ. క్రి. కాటు. రూ. ప్రవి

స్వప్త. సం. బ్రహ్మదేవుఁడు.

స్వస్తము. సం. విణ. చ్యుతము, జాతినది.

స్రా

స్రావకము. సం. విణ. కార్చునది

స్రావణము. అగ సాలెనాని కొఱముట్టు.

స్రావము. సం. కాటుట.

స్రావి. రూ. సరవి.

స్రు

స్రుక్కుఁబడు. అ. క్రి. స్రుక్కు; దుఃఖించు.

స్రుక్కు. చిక్కు; దుఃఖము; శోకము. బ.

కడుపుమోది ముడుతలు. అ. క్రి. వెను

దీయు; భయపడు; ముడుగు; ముడుత

పడు; తగ్గు; దుఃఖించు; చింతించు;

మూగ్నిల్లు; సఁకొంచు; వాడు;

చుట్టుకొను. సం. గరిఁజెవంటి ఒక

హోమపాత్రము.

స్రుగ్నిహ్వఁడు. సం. అగ్నిహ్వఁడు.

స్రుచము. సం. ఒక హోమపాత్రము.

స్రుతము. సం. విణ. కాటినది.

మ్రుతి. సం. కాటుట.
మ్రువ. సం. అందుగుత్; చాగ్గ.
మ్రువము. సం. ఒక యజ్ఞ పాత్ర.
మ్రువాపృక్షము. సం. ములువలెగల్గి.

స్రో

స్రోతము. సం. రూ. స్రోతస్సు.
స్రోతస్వని. సం. నది.
స్రోతస్సు. సం. ప్రవాహము; నది;
ఇంద్రియము బ. నవరంధ్రములు.
స్రోతంజనము. సం. నీలాంజనము; రురమా

స్నే

స్నేటు. ఇం. రాతిపలక.

స్వ

స్వకపతి. సం. ఇంద్రుడు.
స్వకము } సం. విణ. తనది.
స్వకీయము }
స్వచ్ఛందము. సం. క్రి. విణ. యథేచ్ఛము
మననుచున్నట్లు. విణ. స్వతంత్రము.
స్వచ్ఛందుడు. సం. విణ. స్వతంత్రుడు.
స్వచ్ఛము. సం. ముత్యము; స్ఫటికము; విణ.
నిర్మలము.
స్వజనుడు. సం. జ్ఞాతి; తనవాడు.
స్వతంత్రము. సం. విణ. సొంతము;
స్వచ్ఛందము.
స్వతంత్రించు. సం. ఆ. క్రి. ఒకరి యను
మతి లేక తానుగా ఏర్పడు.
స్వతంత్రుడు. సం. విణ. ఒకరి ప్రేరణ
లేనివాడు.
స్వధితి. సం. పరశువు, గండ్రగొడ్డలి.
స్వనము. సం. శబ్దము, ధ్వని.
స్వనితము. సం. ఉలుము. విణ. మోసినది.
స్వప్నము. సం. విణ. నిదురపోవు.
స్వప్నము. సం. కల; నిదుర. ధర్మము.
స్వభావము. సం. నిగుణము, సహజమైన
స్వభువు. సం. విష్ణువు; బ్రహ్మ.
స్వము. సం. ధనము; తాను. విణ. తనది.
స్వయంపాకము. వ్య. తనచే వండుకొన
బడెడి ఆహారము.
స్వయంబువు. సం. బ్రహ్మ; మన్మథుడు.

స్వయంవర. సం. తనంతట మగనివరించు
నట్టి స్త్రీ.
స్వయంవరము. సం. కన్యతనకు దానేపతిని
ఎన్నుకొనుట; రాజుల ఒక వివాహము.
స్వరము. సం. ఆచుచ్చు, ఆకారాది; వేద
స్వరము [ఉదాత్తము, ఆనుదాత్తము,
స్వంతము]; షడ్జాది సంగీతస్వరము
[స, రి, గ, మ, ప, ధ, ని]; ముస్క
గాలి; ప్రాణుల కంఠధ్వని.
స్వరాట్టు. సం. బ్రహ్మము; సూర్యుడు.
స్వరితము. సం. వేదస్వర విశేషము.
[దీనిభేదము దీర్ఘ స్వరము]
స్వరువు. సం. వజ్రాయుధము; యూప
స్రంభముయొక్క శునుక; బాణము;
యజ్ఞము.
స్వరూపము. సం. స్వరూపము; తనరూపము
స్వర్గము. సం. దేవతలందు స్థానము.
స్వర్గకారుడు. సం. కంసాలి.
స్వర్గక్షిరి. సం. రెడ్డివారి నానెరబ్రాలు.
స్వర్గది. సం. ఆశశగంగ.
స్వర్గపారేవతము. సం. పెద్దతాడ; ఒక
దినము కిత్తిలి. [నాగకేశరము
స్వర్గము. సం. బంగారము; ఉమ్మెత్తి;
స్వర్గాను. సం. ఒక సంవత్సరము
స్వర్గానువు. సం. రాహువు.
స్వర్గకము. సం. స్వర్గము.
స్వల్పము. సం. విణ. మిక్కిలి అల్పమైనది.
స్వవానిని. సం. పేరంటాలు; పుట్టినింట
నుండెడు స్త్రీ.
స్వస. సం. తోడెబుట్టిన స్త్రీ.
స్వప్తి. సం. అవ్య. శుభము.
స్వస్తికము. సం. తూర్పున ఉత్తరమున
వాకిళ్లుగలయుల్లు; చదుకము; ఆసనవిశే
షము; మంగళద్రవ్యము; అభినయహస్త
విశేషము; పాము-పడగమీఁది నల్లని
రేఖలు.
స్వస్తిముఖము. సం. జాబు.
స్వస్తిముఖుడు. సం. బ్రాహ్మణుడు;
బట్టువాడు.
స్వస్థము. సం. విణ. నెమ్మదిగానుండునది;
స్వరూపస్థితిగలది.
స్వస్తియ. సం. మేనకోడలు.

హంజ. పాదము.

హండ. సం. పెద్ద మృతావ్రతము. (వా.
హంపాత్రము.) (వా. హండా)

రూ. హండి. [వాడు.

హంత-కుడు. సం. విణ. హినిండు.

హంభ. సం. గోధ్వని. [కూరుడు.]

హంపీరుడు. సం. క్షత్రియుడు. విణ.

హంస. సం. అంచ, నీళ్లువిడిచి పాత్రా

గడి పక్షి; యోగివిశేషము; పరమాత్మ;

ఆశ్వమేధ సంబంధమైన గుఱ్ఱము; మంత్ర

విశేషము; ఉచ్చాస్యసనిశ్వాస రూపమైన

నాయువు; మాత్సర్యము; (ఉత్తం పద

మైనచో) శ్రేష్ఠము; విధినిషేధముల

పదలి ఆత్మరాముడై విరాజిల్లడి ఒక

ఆవధూత.

హంసకము సం. ఆంధ్ర, కాలికడియము.

హంసతిలకము. సం. రాగిడిబిళ్ళ.

హంసపక్షము. సం. అభినయహస్తవిశేషము

హంసపదము. సం. హంసలు నివసించు

చోటు, మానససరోవరము; కొలను.

హంసపాదము. సం. వ్రాతయందు తప్పు

గలచోటును చెడు హంస పాదాకారి

మైన గుఱుకు.

హంసపాది. గోధాపది.

హంసము. సం. హంస.

హంసవాహనుడు. సం. బ్రహ్మ.

హంసవాహిని. సం. సరస్వతి.

హంసాయి. హిం, ఇరుగుపొరుగువాడు.

హంసాన్యము. సం. అభినయ హస్త

విశేషము.

హంసి-క. సం. ఆడుహంస.

హంసుడు. సం. గూర్మిడు; జీవుడు;

విష్ణువు; శివుడు; లాభగుణము లేనిరాజు

హంసోదకము. సం. పగలు సూర్యకాంతిచే

తప్తమైన రాత్రి చంద్రకాంతిచే చల్ల

నైన ఏలకులు మొ॥ కలిసినపానీయము

హక్కున్న హిం. పగ.

హక్కు. హిం. బాధ్యత.

హక్కుదారు. హిం. బాధ్యతగలవాడు,

ఆస్తి-కర్త.

హజరతు. హిం. గౌరవార్థపదము.

హజారము } రాజసభ, ఆస్థానము.
హజారు }

హజ్జ. పాదము.

హట్టము. సం. అంగళ్లబజారు. [ము

హట్టవిలాసిని సం. నఖమనెడు గంధద్రవ్య

హతము. సం. పట్టు; బలాత్కారము;

హతయోగము. [వాడు.]

హతవాది. సం. విణ. పట్టుపట్టి సాధించు

హతాత్మరించు. సం. ఆ. క్రి. బలాత్కా

రముచేయు.

హతాత్తు. తిటుక్కున, తలవనితలంపు.

హడపము. రూ. అడపము.

హణిగ. వధానము.

హణిగలు. బ. నతినిశేషము.

హతకుడు. సం. విణ. నీచునుడు, పనికి

మాలినవాడు.

హతాహతి. సం. దెబ్బలుతింటుంది.

హతము. సం. విణ. కొట్టబడినది; చంప

బడినది.

హతి సం. దెబ్బ, కొట్టు.

హతుడు. సం. విణ. కొట్టబడినవాడు;

నిర్విణ్ణుడు; మనస్సు చెడినవాడు.

హత్తము. హస్తము, తొండము.

హత్తి. హస్తి, ఏనుగు.

హత్తిండు. స. క్రి. కూర్చు, చేర్చు.

హత్తు. రూ. అత్తు

హత్య. సం. చంపుట.

హదను. సమయము.

హద్దు. మేర; ఆజ్ఞ.

హసనము. సం. మోత్య.

హనుమ-డు. హనుమంతుడు.

హనుమంతుడు } సం. అంజనేయుడు.

హనుమానుడు }

హనువు. సం. నఖమనెడు గంధద్రవ్యము;

చావు; ఆయుధము; వ్యాధి; కటుమర;

చెక్కిలిమీడి బాగము.

హన్మము. సం. పురీషము.

హన్ముడు. సం. విణ. ఏగినవాడు.

హమాంబావతు. హిం. మొత్తము.

హమాగ. కృతాన్నిర్ధకము.

హమేషా. హిం. ఆవ్య. ఎల్లప్పుడు.
హయగ్రీవుడు. సం. విష్ణువతారవిశేషము;
ఒక అనురుడు.

హయపుచ్చి. సం. కారిమిశము.
హయమారకము సం. గన్నేరు.
హయము. సం. గుఱ్ఱము. [కబేరడు.
హయవాహనుడు సం. సూర్యపుత్రుడు
హయాము హిం. కాలము; విలుబడి.
హర్షకత్తు. హిం. ఆటంకము.
హరకాలా. వేగులవాడు.

హరణము. సం. హరించుట; అరణము;
భాగహరణము.

హరబ్బి. దేశవిశేషము; ఆదేశపుగుఱ్ఱము.
హరి. సం. హరివర్ణము; విష్ణువు;
ఇంద్రుడు; సూర్యుడు; చంద్రుడు;
యముడు; సింహము; గుఱ్ఱము; కోతి;
పాము; నెమిలి; బ్రహ్మ; హంస;
వాయువు; శ్రీగురువు; భర్తృహరి;
కోయిల; కిరణము; కప్ప; చిలుక. విణ.
ఆకుపచ్చనిది; పసుపుపచ్చనిది.

హరించు. సం. అ. క్రి. అడంగు. ప్రే.
అడచు.

హరికేశుడు. సం. శివుడు.

హరిగ. కేడెము.

హరిగోలు. రూ. అరిగోలు.

హరిచందనము. సం. చెందిరము; వెన్నెల;
మిక్కిలిచల్ల గానుండెడి పసుపుపన్నెగల
చందనము; ఒక దేవతావృక్షము.

హరిణము. సం. లేడి; తెలుపు. విణ. తెల్లనిది.
హరిణక్రిడనము. సం. బాలక్రిడావిశేషము
హరిణి. సం. ఆడుబింక; ఒక అప్పురస్త్రిని
నుందరి; బంగారుప్రతిమ; వృత్తవిశేషము;
అడవి మొల్ల. విణ. పచ్చనిపన్నెగలది.
హరిత. సం. గతీక.

హరితకము. సం. కూర; ముసుగు.

హరితవత్రిక. సం. చిత్రమూలము;
పచ్చాకు.

హరితిము. సం. పచ్చిక; ఆకుపచ్చ
వర్ణము; పచ్చగుఱ్ఱము; పచ్చపిట్ట, గిజి
గాడు; పచ్చాకు; పచ్చపెసర;
సింహము. విణ. ఆకుపచ్చనిది.
హరితాళము. సం. హరిదళము.

హరిత్తు. సం. దిక్కు; ఆకుపచ్చవర్ణము;
పచ్చనిగుఱ్ఱము; సింహము; గతీక. విణ.
ఆకుపచ్చనిది.

హరిదక్షుడు. సం. సూర్యుడు.

హరిదళము. పసుపుపన్నెగల ఒక ధాతువు

హరిద్ర. సం. పసుపు.

హరిద్రాభము. సం. పసుపువర్ణము. విణ.
పసుపువర్ణముగలది.

హరిద్రువు. సం. మ్రోనిపసుపు.

హరిన్మణి. సం. గరుడపచ్చ, మరకతము.

హరిప్రియ. సం. లక్ష్మి; భూమి; గంగ;
సరస్వతి; తులసి; ద్వాదశి.

హరిబువ్వము. బువ్వము బంతి.

హరిమంథకము. సం. సెనగ.

హరివంతుడు. సం. ఇంద్రుడు.

హరివాణము. తిట్టి, చిన్న పల్లెరము.

హరివాలుకము. సం. కూతురు బుడమ,

నూగుదోస.

హరివాసరము. సం. ద్వాదశి ప్రథమ

హరిశరుడు. సం. శివుడు.

హరిశ్చంద్రుడు. సం. ఒక చక్రవర్తి,
త్రిశంకుపుత్రుడు.

హరిహయుడు సం. ఇంద్రుడు; సూర్యుడు

హరితకి. సం. కరక.

హరుడు. సం. శివుడు, ఈశానుడు.

హరువు ఈశాయము; మనోజ్ఞత; నాణె
మైనపని. విణ. మనోజ్ఞము; నాణెము.

హరువుకాడు. కార్యదక్షుడు.

హరుషము. హర్షము. రూ. హరుషము.

హరునించు. అ. క్రి. సంతోషించు.

హరేణపు. సం. రేణుక; బటాణి.

హర్కార. హిం. వార్తాహరుడు.

హర్త. సం. విణ. హరించువాడు.

హర్మ్యము. సం. మిట్టెటిల్లు, ధనికులమేడ

హర్మ్యము. సం. సింహము.

హర్మ్యుడు. సం. కుబేరుడు.

హర్మ్యుడు. సం. ఇంద్రుడు.

హర్మకుడు. సం. విణ. సంతోషించు

జేయువాడు.

హర్షణము. సం. సంతోషపడుట, ఒక

యోగము; శేత్రోగ విశేషము, విణ.

సంతోషింపఁజేయువాఁడు.
 హర్షమాణుడు సం. విణ. సంతోషము
 నొందిన మనసుగలవాఁడు.
 హర్షము. సం. సంతోషము; ఒకయోగము
 హర్షి-తుఁడు. సం. విణ. సంతోషముగల
 వాఁడు.
 హర్షించు. సం. ఆ. క్రి. సంతోషించు.
 హలము. సం. నాఁగలి.
 హలాయుధుఁడు. సం. బలరాముఁడు.
 హలహలము. సం. ఒకవిషము; బల్లి;
 గుట్టపునొసలు; నాఁగలి; నలికండ్లసాము.
 హలి. సం. బలరాముఁడు; మడకఁడున్న
 వాఁడు.
 హలిని. సం. తఱిగొట్టు.
 హలిప్రియ. సం. కల్లు.
 హలిప్రియము. సం. కడిమి.
 హల్క. ఆల్పము, సీచము.
 హల్క. సం. నాఁగళ్ల సమూహము.
 హల్కము. సం. దున్నినసాలము
 హల్లకము. సం. ఎట్టుకలువ.
 హల్లకల్లోలము. రూ. ఆల్లకల్లోలము.
 హల్లాసేయు. ఆ. క్రి. లగ్గయెక్కి.
 హల్లిషకము. సం. స్త్రీల మండలాకార
 నృత్యము.
 హల్లులు. సం. బక కారాద్య త్తురములు.
 హల్లోహలము. సం.? అధికము; కలవరము;
 చీకాకు; ఉప్పొంగుట; తొట్టుపాటు.
 హవణించు. ప్రే. ఆలంకరించు; ధరించు
 చక్కఁబఱచు; ఉంచు.
 హవణింపు. ఆలంకరణము.
 హవణిక. ఆలంకారము; ఆవధానము.
 హవణిల్లు. ఆ. క్రి. ప్రకాశించు; విజృం
 భించు.
 హవణు. ఒప్పిదము.
 హవనము. సం. హోమము.
 హవనీయము. సం. విణ. హోమము
 చేయఁదగినది.
 హవము. సం. ఆజ్ఞ; పిలుపు; యజ్ఞము.
 హవాలా. హిం. ఆధీనము.
 హవిర్భుక్కు. సం. అగ్ని.
 హవిష్మము. సం. హవిస్సు; నైయ్య.
 హవిస్సు. సం. అగ్ని హోత్రమునందు

వేల్పుటకు ఇవురఁబెట్టినయన్నము;
 హోమయోగ్యమైనద్రవ్యము; నైయ్య.
 హవును రూ. హాను.
 హవునుకాఁడు. భోగి; విటుఁడు; సౌంద
 ర్యవంశుఁడు.
 హవ్యము. సం. దేవతలకీయఁదగినయన్నము
 హవ్యవాహనుఁడు } సం. అగ్ని హో
 హవ్యవాహుఁడు } త్రుఁడు. రూ. హవ్య
 వాట్టు. [భేదము.
 హసంతి. సం. కుంపటి; ఒకమల్లె; శాకేనీ
 హసదు. విణ. అప్ర. దొడ్డవాఁడు.
 హసనము. సం. నవ్వు; హాస్యరసము.
 హసని. సం. హోమకుండము; కుంపటి.
 హసము. సం. నవ్వు; హాస్యరసము.
 హసాదు. అవ్య. జ య జ య శబ్దముతో
 గొప్పవారిని సంబోధించుపదము; గొప్ప
 వారి యాజ్ఞను విధేయులు మఱచిదని
 యంగీకరించుచుండుట యందును
 వచ్చును.
 హసాపతి నిచోభము, దుష్పటి.
 హసించు. సం. ఆ. క్రి. నవ్వు.
 హసితము. సం. మృహాసము; నవ్వు.
 విణ. వికసించినది; నవ్వినది.
 హస్త. సం. హస్తనక్షత్రము.
 హస్తతలము. సం. అఱచేయి.
 హస్తము. సం. చేయి; ఏనుఁగుతొండము;
 మూర; మూరఁడు; (కేశపర్యాయము
 లకు పరమైనపుడు) వాని సమూహము.
 (కేశహస్తము మొ.)
 హస్తవారణము. సం. చేతితో అడ్డగించుట;
 చంపవచ్చిన వాని నడ్డగించుట.
 హస్తి. సం. ఏనుఁగు.
 హస్తిసఖము. సం. పట్టణపువాకిట వాట
 ముగా నేర్పఱచినమట్టిదిబ్బ; కోటబురజు
 హస్తిస(నా)పురము. సం. ఢిల్లీ.
 హస్తిని. సం. ఆఁడుఏనుఁగు; ఢిల్లీ; స్త్రీ
 జాతి విశేషము.
 హస్తినిపురము. సం. ఢిల్లీ.
 హస్తిపకుఁడు. సం. మావటివాఁడు.
 హస్తిపురము. సం. ఢిల్లీ.
 హస్తిమశకాంతరము. సం. ఏనుఁగునకు
 దోమకుఁగల వాసి.

హస్తమల్లము. సం. విరావతము.
హస్తమల్లండు. సం. వినాయకుండు.
హస్తారోహండు. సం. మావటీండు.
హళంది. రూ. అశ్చంది.
హళహళి-క. త్వర.
హళహళి. కలకలధ్వని; త్వర; కౌర్యము.
హల్లి. అభావమును తెలుపుగుర్తు.

హ

హ. సం. అవ్య. విషాదవిస్మయ శోకాదులను దెలుపునది.
హాకిము. హిం. యజమాని; నేనానాయకుండు; వైద్యుండు. [మగు.
హజరు. హిం. విణ. పచ్చియున్న; ప్రత్యక్ష హజారము. ఆస్థానము.
హటకగర్బుండు. సం. బ్రహ్మ.
హటకము. సం. బంగారము; ఉమ్మెత్త.
హని. సం. తక్కువగుట; కీడు.
హమిక. రూ. ఆమిక.
హయనము. సం. సంవత్సరము; అగ్ని బ్యాళి; ధాన్యవిశేషము.
హాయి. సుఖము.
హారకుండు. సం. దొంగ; జూదరి. విణ. దోచుకొనువాడు.
హారతి. ఆరతి, నీరాజనము.
హారము. సం. హరిచరిత్రము; ముత్యాల దండ; యుద్ధము. విణ. మనోహరము.
హారి. సం. ముత్యము; పథికజన సమూహము. విణ. రమ్యమయినది; హరించువాడు; హారముగలవాడు.
హారిద్రము. సం. కడిమి; పసుపువర్ణము. విణ. పచ్చనిది.
హరీతము. సం. పచ్చపిట్ట; కపటము.
హరీతుండు. సం. ఒకముని.
హరువు. జూదమునందలి పరిభాష.
హర్షము. సం. సేపుహము; అభిప్రాయము.
హర్యము. సం. తాండ్ర. విణ. హరింపదగినది.
హల. సం. కల్లు.
హలము. సం. నాకేలు.
హలహలము. సం. హాలాహలవిషము.
హలహలము. సం. నలికండపాము; బల్లి;

శివుండుక తమందుధరించినవిషము.
హలికుండు. సం. సేద్యకాండు. రూ. హలికుండు.
హలుసాలు. హిం. నడచుచున్న సంవత్సరము.
హలెము. ఆత్మంతము.
హవడి. ఉపద్రవము.
హవము. సం. భూనేత్రాదివికారములచే కొంచెము తెలియదగిననునోవికారము; స్త్రీలశృంగారచేష్ట.
హవళి. ఉపద్రవము.
హన. క్రొత్త.
హసము. సం. నవ్వు; (ఇది స్మితము, హాసితము, విహాసితము, ప్రహాసితము, అపహాసితము, అతిహాసితము అని యాఱు విధములుగలది) హాస్యరసము; ప్రకాశము
హనించు. సం. అ. క్రి. నవ్వు.
హనిక. సం. నవ్వు.
హస్తకము. సం. హస్తసమూహము.
హస్తనము. సం. ఢిల్లి.
హస్యము. సం. నవ్వు; హాస్యరసము.
హస్సలు. హిం. పన్ను.
హహ. సం. అవ్య. ఆశ్చర్యమును దుఃఖమును తెలుపును.
హహండు. సం. ఒక దేవగాయకుండు.
హళి. ఆసక్తి; సంతోషము.

హి

హింగునిర్మాణము. సం. ఇంగువరసము; నేపచెట్టు.
హింగుపత్రి. ఇంగువాకు.
హింగువు. సం. ఇంగువ.
హింగుళము. సం. ఇంగిలీకము.
హింగుళి. సం. ముండ్లములక.
హింజలము. సం. నీరుగన్నెరు.
హిండనము. సం. భ్రమణము; రతి; గతి; వ్రాయుట; క్రీడ.
హింతాలము. సం. గిరికతాడు.
హిందూ. హిందువు.
హిందోళము. సం. ఒక రాగము; డోలి.
హింస. సం. చంపుట; దొంగించుట
కట్టుట కొట్టుట మొ.
హింసకుండు. సం. విణ. హింసించువాడు

హింసనము. సం. హింసించుట.
హింసించు. సం. స. క్రి.చంపు;బాధించు.
హింసించుడు. సం. విణ. హింసించబడిన
వాడు.
హింస. సం. ఒక చెట్టు;జటామాంసి; పసు;
నాడి.
హింసము. సం. విణ. చంపెడిభంతువు.
హిక్కు. సం. ఎక్కిలి;పెక్కిలి;ఒకవ్యాధి.
హిజరి. హిం. మహమ్మదీయశకము
హిజారు. కాలికి తొడిగికొనుచట్టు.
హిజలము. సం. ఎఱ్ఱగన్నెరుగ్.
హిడింబారి. సం. భీముడు.
హితము. సం. విణ. పథ్యము; మేలు
చేయునది; ధరింపబడినది; పోయినది;
ఇష్టమైనది.
హితవరి. రూ. ఇతవరి.
హితవు. హితను, ఇతవు.
హితుడు. సం. విణ. ఆవుడు, హితము
చెప్పవాడు; ఇష్టుడు.
హిమ. సం. చిట్టెలకి.
హిమకరుడు } సం. చంద్రుడు.
హిమధాముడు }
హిమము. సం. మంచు; హేమంతముతువు
చందనము. విణ. చల్లనిది.
హిమవంతము } సం. హిమవత్సర్వతము;
హిమవంతుడు } సగాధిరాజు.
హిమవాలుక. సం. కర్పూరము.
హిమాంబువు. సం. మంచునీరు; పన్నీరు.
హిమాంకువు. సం. చంద్రుడు.
హిమాచలము. సం. మంచుకొండ. రూ.
హిమాద్రి మొ.
హిమాని. సం. హిమసమాహము.
హిమాలయము. సం. హిమవత్సర్వతము.
హిమావతి. సం. రెడ్డివారి నానరబాబు.
హిమాహ్వయము. సం. కర్పూరము.
హిమిక. సం. గడ్డిపైబడిన మంచు.
హిరణ్మయము. సం. ఒకవర్ణము. విణ.
సువర్ణ వికారమైనది.
హిరణ్యగర్భుడు. సం. బ్రహ్మ.
హిరణ్యబాహువు. సం. శివుడు.
హిరణ్యము. సం. బంగారము; మాడ;
ధనము; గవ్య; రేతస్సు.

హిరణ్యరేతసుడు. సం. అగ్ని;సూర్యుడు;
శివుడు. రూ. హిరణ్యరేతుడు.
హిరణ్యవాహము. సం. శోణనదము.
హిరాణిలు. బ. శురకలతో నొకశాటి.
హిలమోచిక. సం. చిలుకకూర.
హిహి. అవ్య. ఇసీ.

హి

హినము. సం. విణ. తక్కువైనది; అల్ప
మైనది; చచ్చినది; చూడబడినది; విడువ
బడినది.
హినుడు. సం. తక్కువవాడు; నీచు. మ.
హిర. సం. చీమ; లక్ష్మి.
హిరము. సం. వజ్రరత్నము.

హు

హుంకరించు. సం. అ. క్రి. హుమ్మని
ధ్వనించు.
హుంకారము. సం. హుమ్మనిధ్వనించుట.
హుంకరించు. సం. అ. క్రి. హుంకా
రముచేయు.
హుంకృతి. సం. హుంకారము.
హుండి. హిం సొమ్మిచ్చుట కాజ్ఞాపత్రి.
హుకుమతి. హిం. ఆజ్ఞ.
హుకుము హిం. ఆజ్ఞ; ఆజ్ఞాపత్రము.
హుజారు. హిం. సగుళుము. సమక్షము.
హుటాహుటి. అతివేగము. విణ. వేగవంతము
హుడుక్కము. సం. ఉడుక; డక్కి.
హుడుకు. ఉడుక.
హుతభుక్కు. సం. అగ్నిహోత్రుడు.
హుతవహుడు } సం. అగ్ని, అగ్ని
హుతాశనుడు } హోత్రుడు.
హుతాశుడు }
హుమా—యి. గుఱ్ఱము.
హురుమంజి. మా క్షేకము.
హురుమత్తు. విణ. గొప్ప, పెద్ద.
హురుముంజి(జీ). ఆర్యులశేషము.
హుర్ముత్తు. విణ. గొప్ప, పెద్ద.
హుర్ముంజి. రూ. హురుముంజి.
హుసార } హిం. శాగ్రత. రూ. హుమారు
హుసారు }
హుళక్కి. వా. హుళిక్కి.

హుళికి } అనావము; అసత్యము.

హూ

హూ. ఆవులింనుట యిందగు ధ్వన్యను కరణము.

హూణభాష. సం. ఇంగ్లీషుభాష.

హూణము. సం. దేశవిశేషము; మేచ్చజాతి విశేషము.

హూతము. సం. విణ. పిలువఁబడినది.

హూతి. సం. పిలుపు.

హూర్వనము. సం. వంకర.

హూహువు. సం. ఒకానొక దేవగాయనుఁడు

హూహూ. దే చలియందగుధ్వన్యనుకరణము

హృ

హృతము. సం. విణ. హరింపఁబడినది.

హృతి. సం. హరించుట.

హృదయంగమము. సం. విణ. సమంజసము, వినుటకింపైనమాట; మనోహరము.

హృదయము. సం. మనస్సు; అభిప్రాయము; గుండెకాయ; తొమ్ము.

హృదయాళువు. సం. విణ. మంచుమనస్సు కలవాడు. [తొమ్ము.

హృదీ. సం. మనసు; గుండెకాయ; హృద్య. సం. వృద్ధియనెడి యొషధి.

హృద్యము. సం. విణ. మనసుకింపైనది, మనసుకు హితమైనది; మనసునందు

పుట్టినది; ప్రియమైనది, ఇష్టమైనది.

హృషీకము. సం. ఇంద్రియము.

హృషీకేశుఁడు. సం. విష్ణువు.

హృష్టి. సం. సంతోషము.

హృష్టుఁడు. సం. విణ. సంతోషించినవాడు

హే

హేగడి. కొజ్జా, అంతఃపురపు కావలి వాఁడు; అంతఃపురపు కావలికత్తె. బ.

హేగడ్లు.

హేగడికత్తె. అంతఃపురపు కావలికత్తె.

హేగడికాడు. అంతఃపురపు కావలివాఁడు

హేగడిఁడు. హేగడికాడు. [గుణించు.

హేచ్చించు. సం. క్రి. వృద్ధినిొందించు;

హేచ్చిరిల్లు. రూ. ఎచ్చిరిల్లు.

హేచ్చిల్లు. అ. క్రి. వర్ధిల్లు. రూ. హేచ్చిలు.

హేచ్చరించు. రూ. ఎచ్చరించు.

హేచ్చరిక. రూ. ఎచ్చరిక.

హేచ్చరికించు. రూ. ఎచ్చరికించు.

హేచ్చు. రూ. ఎచ్చు.

హేచ్చుఱవలి. తారస్వరము.

హెడ్డు. ఇం. విణ. పయనుండు.

హెడ్డాప్తురు. ఇం. పాతకాలా ప్రధానోపా

ధ్యాయుండు.

హే

హేజీబు. చుంత్రి.

హేడుండు. సం. హేగ్గడి. విణ. మూర్ఖుండు.

హేతి. సం. అగ్నిజాల; సూర్యకిరణము; ఆయుధము.

హేతువు. సం. కారణము. [మంచుకాలము

హేమంతము. సం. హేమంతముతువు;

హేమకారుండు. సం. అగసాలవాఁడు.

హేమదుగ్ధకము. సం. మేడి.

హేమపుష్పకము. సం. అశోకము; సం

పెంగ; లాద్దుగు.

హేమపుష్పిక. సం. అడవిమొల్ల.

హేమము. సం. బంగారు; ఉమ్మెత్త.

హేమలంబ. సం. ఒకసంవత్సరము.

హేమాంగుండు. సం. బ్రహ్మ; గరుత్మం

తుండు.

హేమాద్రి. సం. మేరుపర్వతము.

హేమాహేమీలు. బ. విణ. అధికులు;

గొప్పవారు.

హేమించు. సం. అ. క్రి. బంగారమగు.

హేయము. సం. విణ. విడువఁదగినది.

హేరంబుండు. సం. వినాయకుండు; తార్య

గర్వితుండు.

హేర(రా)వళి. పొడవన్నెకోక.

హేరామి. హింసించుట; ఉపద్రవపెట్టుట.

హేరాళము. సం. విణ. ఆతిశయమైనది.

హేల. సం. స్త్రీల విలాసము; శృంగార

చేష్ట; తిరస్కారము.

హేలాగతి. సం. అవలీల.

హేవాకము. సం. చిద్రూపము.

హేష. సం. (గుణముయొక్క) సకలింత.
 హేషించు. సం. అ. క్రి. గుణము సకలించు
 హేషితము. సం. హేష.
 హేళనము సం. అపహాస్యము, అవమానము.
 హేళి. సం. నూగ్యుడు; హేల.

హై

హైన్యము. సం. హీనత్వము.
 హైమనము. సం. మార్గ క్షీర్ణ మాసము;
 హేమంతఋతువు; చక్రైకధాన్యము. విణ.
 విణ. మంచు చేత కలిగినది.
 హైమము. సం. వేరువన మంచు వలన కలిగిన
 జలము. విణ. మంచు చేత కలిగినది; బం
 గారు చేత కలిగినది.
 హైమవతి. సం. పార్వతీదేవి; గంగానది;
 కరక+; తెల్లవస+; రెడ్డివారి నాన
 బ్రాహ్మ+.
 హైయంగవీనము. సం. అప్పుడు చిలికితీసిన
 ఆవు వెన్న; ఆ వెన్న కాచిన నెయ్యి.
 హైరాను. హిం. విణ. తొందరపడిన;
 ఎటుతోచని.

హా

హౌ. విణ. హాను శబ్దము యొక్కలు ప్ర
 రూపము.
 హౌంజాబిలి. నువల్లొత్సవము, ఏలబడి
 యేడ్డపండుగ.
 హౌంత. పరిశ్రమము.
 హౌంతకాడు } జెట్టివాడు; మాయల
 హౌంతకారి } మారి. ?
 హౌంబట్టు. బంగారపుపట్టు. [యిత్రడి.
 హౌన్పిత్రడి. రాజరితి, బంగారును బోలిన
 హౌన్పు. బంగారు.
 హౌన్పుచాయగలాడు. లక్ష్యణుడు.
 హౌమ్ము. విణ. ఒమ్ము.
 హౌయలు విలాసము.
 హౌయలుకాడు. అందగాడు.
 హౌయలుబండి. గాడీ.
 హౌరంగు. విలాసము.
 హౌరవలి. హేరవళి.

హా

హౌ. పిలుచుటయందగు ధ్వన్యను కర
 ణము. ఆవ్య. ఆశ్చర్యాన్వితము.
 హౌడము. సం. నావ, ఓడ.
 హౌత. సం. ఋగ్వేదము తెలిసిన
 ఋత్విక్కు; హామము చేయువాడు.
 హౌత్రి. సం. శివుని అష్టమూర్తులలో
 నొకటి, యజమానుడు.
 హౌదా. హిం. ఉద్యోగము; అధికారము.
 హౌమము. సం. వైశ్యదేవము, దేవయజ్ఞము;
 ఆగ్నియందు వేల్చుట. [ద్రవ్యము.
 హౌమ్మము. సం. నెయ్యి. విణ. హామ
 హౌర. సం. శాస్త్రవిశేషము; రెండువర
 గడియ కాలము; గంట; లగ్నము; రేఖా
 భేదము; రాశ్యర్థము ఉపాయము. ?
 హౌరాట. ఆటోపము, సంభ్రమము.
 హౌరాహౌరి. క్రి. విణ. అవిరామము;
 లెప్పగా. ? [సుకరణము.
 హౌరు. గ్రా. వాయువుయొక్క ధ్వన్య
 హౌలక } సం. వసంతోత్సవము,
 హౌలిక } హాళి
 హౌళి. కామునిపండుగ కడపటివాడు
 తగులబెట్టుటకై పోగుచేసెడి గడ్డికంప.
 హౌళిగ. భక్ష్యవిశేషము.
 హౌళిపండుగ. కామునిపండుగ.

హా

హౌదా హిం. అంబారి; ఏనుగుమీది
 ఆసరణము; చేడ్కోలు.
 హౌను. సొగసు; ఒయ్యారము.
 హౌనుకాడు. సొగసుకాడు; ఒయ్యార
 కాడు. [క్షయ ప్రజాసభ.
 హౌసాఫ్తకామన్పు. ఇం ఇంగ్లండులోని

హ్ర

హ్రదము. సం. (నీరూరెడి)లోతుమడుగు.
 హ్రదినీ. సం. ఏడు.
 హ్రనిష్ఠము. సం. విణ. మిక్కిలిహ్రస్వ
 మైనది.
 హ్రస్వగవేధుక. సం. బీజం.

హస్తము. సం. అశ్వత్థరము. విః
కుటుచ, పొట్టి; కొం చెము.
హస్తాంగము. సం. జీవకము.

హ

హ్లాదిని. సం. వజ్రాయుధము; ఏల;
మెఱుపు; అందుగు.
హస్తము. సం. తగ్గడల.

హ

హాణీయ. సం. సిగ్గు.

హ

హీ. సం. సిగ్గు; పార్వతీదేవి.

హీణము. సం. విణ. సిగ్గునొందినది.
హీణుడు. సం. విణ. సిగ్గుపడ్డవాడు.
హీతము. సం. విణ. హీణము
హీతుడు. సం. విణ. సిగ్గుపడ్డవాడు.
హీబేరము. సం. కురుచేరు.

హ

హేష. సం. హేష.

హ

హ్లాదనము. సం. సంతోషించుట; సంతో
షము.

హ్లాదము. సం. సంతోషము.

హ్లాదిని. సం. అందుగు; ఆనందభైరవి,
పరాశక్తి, చిచ్ఛక్తి.

హ

ఇది శ్రీమద్గుహేశ్వర పదపద్మరాధనపారీణ తత్త్వరుణాకటాక్షలబ్ధ సరససాహిత్యాంధ్రగీర్వాణకవితాచాతురీధురీణఉద్భూతారాధ్యాన్వవాయగురుమల్లికార్జున భక్తిపరాయణ వైశ్యతులపద్మాకరపద్మమిత్రమామిడివంశపాథోరాశినిశీధినికళత్ర వ్యాళకూళనగోత్రపవిత్ర విద్వదనుగ్రహపాత్ర భద్రమాంబాసూర్యనారాయణపాత్ర విజయలక్ష్మి వేంకనార్యపుత్ర వేంకటార్యవిరచితబగు నాంధ్రదీపికానామకగ్రంథంబునందు సర్వంబును నమాస్తము.

(ఇయ్యది శాలివాహనశకభంబులు ౧౭౨౯ అగు వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానాక్షయనామనంపత్సరవైశాఖ శుక్ల శుక్రవారము ది ౨౨ మేయి ఆన ౧౮౦౬ నంపత్సరమున సంపూర్ణు చెయ్యబడ్డది)

ఓంతవనత్!

శబ్దార్థ కల్పతరువు

జగద్గురువులచేతను దేశనాయకులచేతను సుహృదులచేతను పండిత సకాండముల చేతను పత్రికలచేతను ప్రశంసించబడిన ఏకైక సస్కృతసంస్కృతాంధమహాకోశము.

ఇయ్యది రాష్ట్రపతి రాధాకృష్ణ మహాశయులచే అభిమానించి అభినందించి ఆవిష్కరింపబడినది. ప్రతి గ్రంథాలయమునను పతి పాఠశాలలలోను ఆవశ్యమై ఉండవలసినదిగా విద్యాశాఖ వారితో అప్రూవుడు యిబడినది.

శబ్దార్థకల్పతరువు-అభిప్రాయములు కొన్నిమాత్రము—

“వ్యుత్పన్నానాం వ్యుత్పత్తునాంచ మహాంకుశకారం కల్పయత్యయం మహాన్ కోశః” శృంగేరి శ్రీ జగద్గురు శ్రీమదనవ విద్యాతీర్థ మహాస్వామిలవారు.

“తత్రభవద్భిః సుమహత్తర మన్యుం కార్యం సపాదితమ్”

శ్రీ పి. బి. అణ్ణంగరాచార్యులవారు.

“ఏతద్వర్గింధ నిర్మాణం వాఙ్మయతపఃకల్పమే”

గురుజీ శ్రీమా. సదాశివరావుగోశ్వల్కర్.

“ఆప్తే ఇన్ గ్రంథనే ఆంధ్ర సాహిత్యకీ శ్రీ శ్లో హాగ్ని”

శ్రీ ప్రభుదత్త బ్రహ్మచారిగారు.

“కోశాంతర గవేషణక్షేత్రాపహరీ కోశోఽయమ్”

శ్రీ సచ్చిదానందేంద్ర సరస్వతీ స్వామిలవారు.

“పండితానాం విద్యాద్ధానాంచమహాతే ఉపయోగయ భవతి” శ్రీ సి కుంజన్ రాజా

“సముపలభ్యాహమిమం సాక్షాత్కల్పతరుమివానుదమానంద మన్వభవమ్”

శ్రీ ముద్దోండ వేంకటాచార్య శాస్త్రిలవారు.

“ఈ కల్పతరువు సారస్వతాంబరమున నొక యుజ్జ్వలతార”

శ్రీ పల్లెపూర్ణ ప్రజ్ఞాచార్యులవారు.

“ఈగ్రంథము ప్రతిగ్రంథాలయమును ప్రతివిద్యానికుని కరకమలము నలంకరించును”

శ్రీ జటావల్లభుల పురషోత్తముగారు.

“ఈస్థిత పదార్థ ప్రదానమున ఇది నిజముగా కల్పరూపే”

శ్రీ దీపాల పిచ్చయ్యశాస్త్రిలవారు.

“ఈనిఘంటువును ప్రకటించి తాము ఆంధ్రభాషకునకు అసారముగా ఉపకరించితిరి.”

శ్రీ గొల్లపల్లి అనంత కృష్ణశర్మగారు.

“ఈ నిఘంటువు మహాపకారకమైనది”

శ్రీ బత్తుల కామాక్షమ్మగారు.

“ఆంధ్ర సాహిత్యములకు మీరు చేసిన సాహాయ్యమహవచలించికొనినను మహవచబడదు.”

శ్రీ బారి శివరామ శాస్త్రిలవారు.

“ఇది సామాన్య గ్రంథముగాదు. భూలోకకల్పతరుకా”

ఆస్థానకవి శ్రీ కాశీ కృష్ణాచార్యులవారు.

(శ్రీ) వానీ గ్రంథప్రచారణ సమితి

మచిలీ పట్టణము.

